

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

L 9

**HARVARD COLLEGE
LIBRARY**

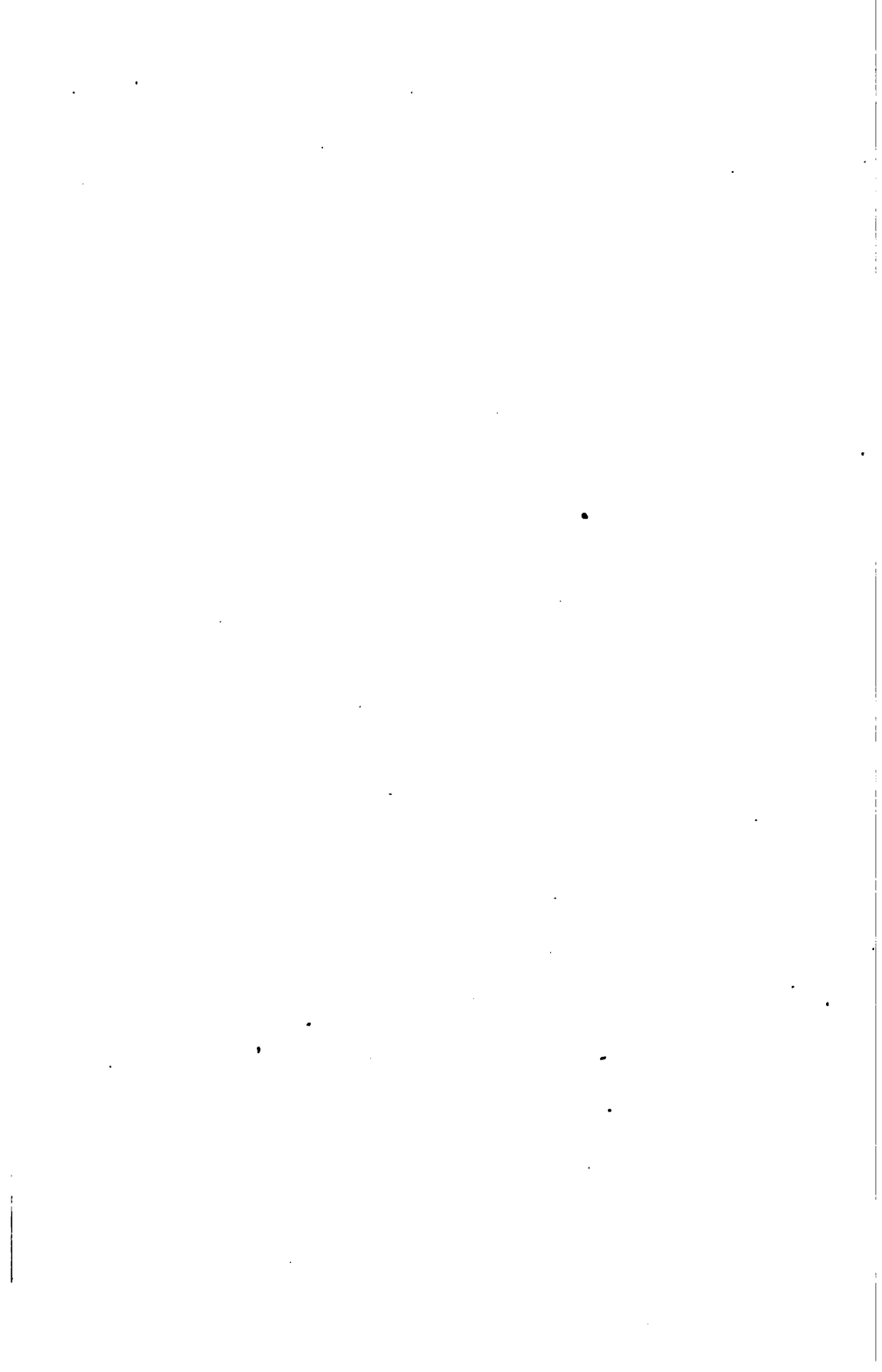
**FROM THE LIBRARY OF
JAMES JACKSON HIGGINSON
(CLASS OF 1857)
OF NEW YORK**

JUNE 15, 1917

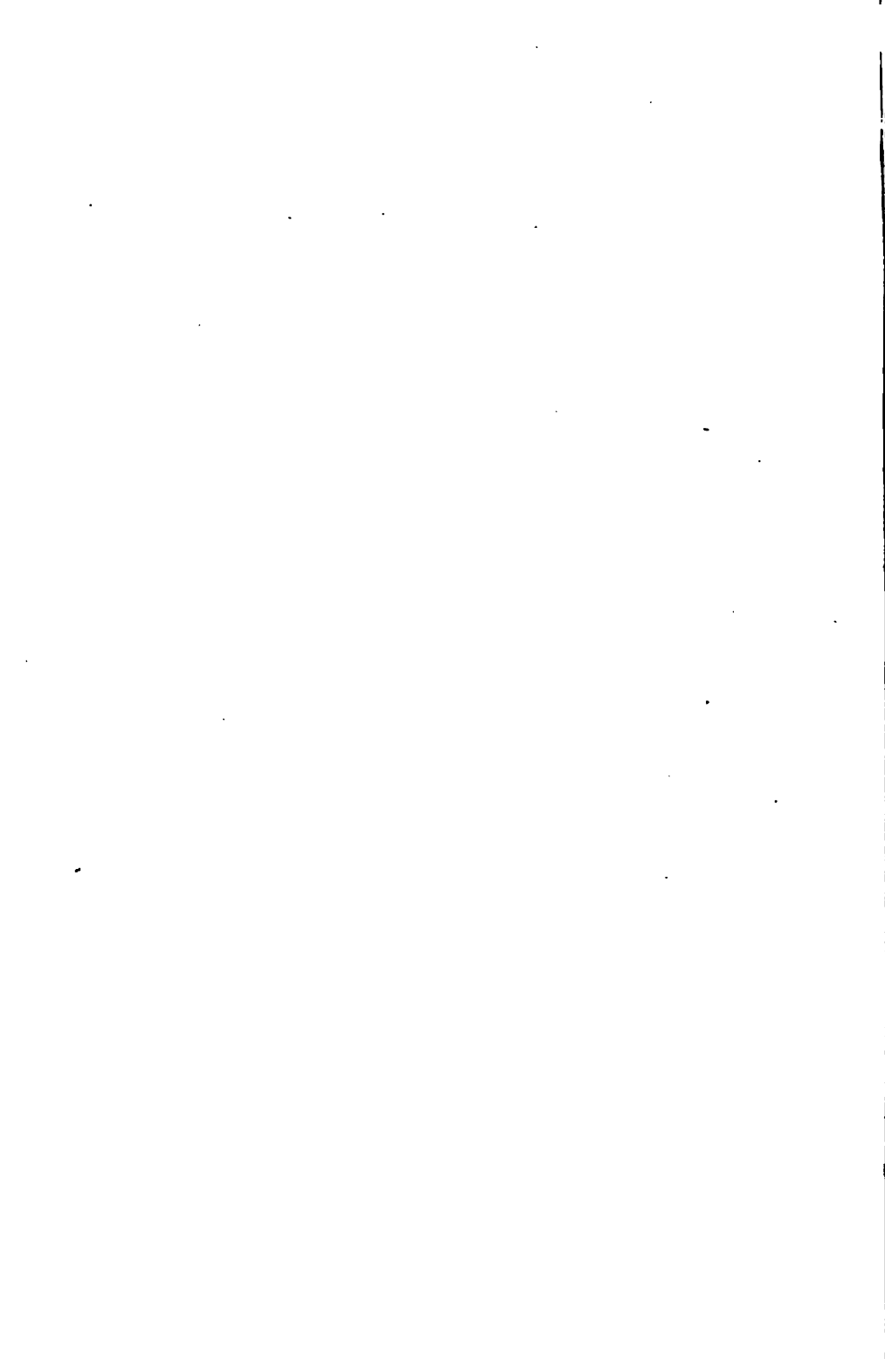

JUSTINI
HISTORIÆ PHILIPPICÆ.

VOL. II.

JUSTINI
HISTORIÆ PHILIPPICÆ

EX EDITIONE ABRAHAMI GRONOVII

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITÆ.

VOLUMEN SECUNDUM.

T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1822.

Harvard College Library

June 15, 1917

From the Library of

James J. Higginson

New York

NOTÆ VARIORUM
IN
JUSTINI
HISTORIAS PHILIPPICAS.

EX EDITIONE A. GRONOVII,

LUGD. BAT. 1760. 8vo.

NOTÆ VARIORUM

IN

JUSTINI

HISTORIAS PHILIPPICAS.

PRÆFATIO.

§ 1 *Multi ex Romanis, etiam consularis dignitatis viri*] A. Postumium Albinum cos. anno ab U. c. 603. Cicero in Bruto refert Historiam de Rebus Romanis Græce scripsisse. Idem de eod. ait Gell. lib. xi. cap. 8. Florus in Livii Epitome lib. LIII. C. Julium senatorem, Dionysius H. in Præf. Hist. suæ Fabium Pictorem et L. Cincium, res Romanas Græco sermone scripsisse, commemorant. *Gl.*

Multi ex Romanis] Ut A. Albinus, referente A. Gellio Noct. Att. xi. 8. Vid. Macrob. init. Saturn. et Cic. Brut. c. 21. Hunc locum opportune suggestit eruditiss. Joh. Freinsh. cujus acri politoque judicio plurimum hæc notæ debere statim initio profiteri libet. Sic Lucullus Marsicum Bellum Græce scripsit. Plut. Luc. c. 2. C. Julius senator Græce res Romanas scripsit, Liv. Epit. LIII. f. Annales Acilianos Græce scriptos et Latine versos refert Liv. xxv. 39.

14. Etiam Cic. Commentaria Consulatus sui Græce composuit l. i. ad Att. Ep. penult. *Bern.*

Pompeius] Ejus de genere Justin. inf. XLIII. 5. 13. 14. 15. *Id.* Mentionem huj. et inf. facit xxxviii. 3. 11. et XLIII. 5. 13. et priore quidem loco, quid Trogus in Liv. ac Sall. desiderarit; posteriore vero, quibusnam parentibus prognatus ille sit, exponit. Aliorum de eod. Testimonia, aut Judicia, supr. ipsi huius Epitomæ præmissa videas. Trogi nomen habuere et alii. Varro quidem lib. v. de L. L. 'T. Quinctium Trogum' nominat. *Vorst.* Is sub Angusti seculo vixit. Avus e Vocontii, Galliæ Narbonensis populo, Sertoriano bello civitate a Cn. Pompeio donatus; a quo et nomen accepisse videtur. Pater ejus sub Jul. Cæsare militabat. De his vid. inf. l. XLIII. c. 5. Scripsit etiam de Animalibus, quo nomine sæpius a Plin. et Charis. laudatur. Ejus eti-

am meminere Servius, D. Hieron. Augustin. Oros. Priscian. alique. *Ox.*

Corporis] Hoc de *σωματοροδῆ* accipere, non de robore corporis, ut Hispanicus interpres. *Bern.*

Rem magni et animi et corporis aggressus] Scribe *animi et operis*. 'Res' enim 'magni operis' est quæ vario et multo labore constat: vox hæc ab architectura, sive vulgari sive militari, petita est: nam et *opera* sunt, quæ struuntur, ut ap. Suet. in Jul. 'Operibus exornare urbes:' et ap. eund. in Octav. 29. 'Publica opera plurima extruxit:' et Tib. 47. 'Princeps æque opera ulla magnifica fecit:' et munitiones in oppidis opugnandis, ut 'Opere instituto' ap. Cæs. vii. B. G. 70. et Suet. in Jul. 35. 'Maximis obsessum operibus:' et, prout structura multiplex est, *magni vel parvi operis* res vel munio vocatur. Sen. Ep. 55. 'Speluncæ duæ magni operis:' et Liv. xxi. 57. 'Oppidum magno opere munitum:' et xxvi. 3. 'Quæ jam parvi operis munio esset.' Hinc igitur transfertur ad alias molitiones. Plin. xxxv. N. H. 10. 'Corpora enim pingere, et media rerum, est quidem magni operis.' Curt. vii. 13. 'Magni operis videbatur tam vastam voraginem explere.' Gronov. Nihil facit corpus ad meditationes eruditorum. Pygmæus sit, an Polyphemus, qui ad scribendum se applicat, est perinde, modo valeat animo et ingenio, laboribusque ferendis par sit. Qui *corpus* hic accipiant pro libro, iis Lat. linguæ genius adversatur. Non enim dixeris *rem magni corporis seu libri aggradi*. Ms. Marq. Gudii, et Juntarum ed. præstantissima, quam Rongars. et alii editores non viderunt: *rem magni animi et operis aggressus est*. Hæc Justinus est scriptura. Imitatur Livium, qui in Præf. 'Res est præterea immensi operis, ut quæ supra quingentesimum annum repe-

tatur.' Quintil. Inst. i. 4. 'Quæ vel sola [ars] omni studiorum genere plus habet operis, quam ostentationis.' Ov. iv. ex Ponto: 'Quodque aliis opus est, hoc tibi ludus erit.' Sic et Græci *ἔργον* pro labore. Aristot. vi. de Hist. Animal. 'ἔργον μὴ σὺνθεῖς ὅρι καταμαθεῖν ταῦτα: Res magni operis est rerum istarum insolenti eas perdiscere. Contra *ὁδὸν ἔργον* notat non est difficile. Philippus ap. Stobæum in Olynthia: Πότρυ τ' ἐντεταμένον ὁδὸν ἔργον μαχομένον; h. e. Reprehendere pugilem pugnantem non est difficile. H. locum H. Grotius δ' ἄδαν in Florilegio prava distinctione laborantem male interpretatus est: Et castigare pugilem cum a pugna vaces; conjungens *ὁδὸν ἔργον μαχομένον*. Sed Græcis hæc loquendi ratio est ignota. Quin et h. locum Justinus ex conjectura sic dudum restituit Gronov. Firmatur etiam auctoritate vetusti cod. Anglicani, testante id editore Justinus Oxon. Græv. Legendum *operis*, non *corporis*; rem 'operosam,' difficilem et arduam, suscipere illum significat, qui historiam universalem complecti, eamque ab origine rerum ad sua tempora velit perducere; id quod a Trogo Pomp. præstitum fuerat. Hæc lectio ex Juntarum ed. revocata est a J. Græv. Doctore præstantiss. Faber. Legebatur vulgo *rem magni et animi et corporis*. Sed optime locum h. restituit cl. Græv. quod ex cod. Ms. Marq. Gudii et vetere typis expresso Juntarum pro *corporis* rescripsit *operis*. Est autem *res magni operis* dictum ita, ut Liv. in Præf. dicit 'Res immensi operis.' Qui *corporis* legerunt, intellexerunt, vel de robore corporis, ut Interpres Hispan. vel de *σωματοροδῆ* ipsius libri, ut Berneccer. et alii. Verum neutro sensu consistere vox hic potest. Magnitudo et robur corporis ad scribendos libros nihil quicquam faciunt. Et quia 'animi' antecedit *et corporis*, si omnino legend. esset, non de libri,

sed de hominis corpore intelligendum esset. *Vorst.* Ms. Gudii et Ed. Junt. et *anisi et operis*, quod recte probant cl. Grav. et *Vorst. Schef.*

§ 2 *Nemo nobis Pompeius*] Ms. Anglicanus non minus nobis. Sed a vulgatis non est recedendum. Nam et longe suavior est ista interrogatio, et pluribus Mss. liæque vetustatis, quibus præcipue Bongars. usus est, nititur. Sed nec loco movend. quod in optimis libris, tam editis quam manus exaratis, repetitur, *videri debet*. Est enim hoc prius elegantiss. Cic. vi. Fam. 6. 'Quare, quando, ut augures et astrologi solent, ego quoque augur publicus ex meis superioribus prædictis constitui apud te auctoritatem augurii et divinationis meae, debet habere fidem nostra prædictis?' h. e. Si quid veri unquam dixi, hoc verum est, quod tibi scribo, et pro verissimum, quod certissime futurum est, habendum. Serv. Sulpicius ad Cic. in iv. Fam. 5. 'Hæc nos hominum indignamus, si quis nostrum interlit, aut occidat, est, quorum vita brevior esse debet, cum uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant?' Natura hæc est hominum, ut necessario citius eis sit perendum, ut non possint tam diu durare. Petron. 'Hic boni nescio quid debet esse?' Quantum certis et veris conjecturis assequi possum, hic est aliquid boni. Hæc vis est hujus verbi 'debet' in his similibusque locutionibus, quæ frequentiores in Tullio reperiuntur. Sic et scripsit in hac Præfatione Justinus. Sententia est: Si alii scriptores sibi videntur rem magni laboris aggressi esse, cum unius populi res gestas memoris mandant, Trojum Pomp. sane, si recte sentimus et judicamus, stupenda et plusquam Herculeæ audacia gentium omnium origines et facta describenda suscepisse, fatendum est nobis. *Græc.*

§ 3 *Sæc gregatim*] Mire hic variant libri scripti; ego lectionem quam

sine litara habebant duo Mss. secutus sum, explosæ vulgata, quæ nulli rei est, imo contra mentem Auctoris est. *Bongars.* Augl. inter *se gregatim*, quod notatum auctor explicat 'sine ordine.' Pute potius innui multitudinem eorum, quæ appareat Herculeæ illa audacia unius cægentis labores tam multorum, de quo *supr. Justinus*. Itaque serve, et tantum scribo, inter *sees gregatim*. Sane illud *se gregati*, quod est in ceteris, est identicum non habet sententiam. At jam præcedit 'prout commodum cuicunque visum,' quod illud *se gregati* satis ostendit. At 'gregatim' sic usurpat Noster etiam alibi: vid. XIII. 8. 2. *Schæf.*

Occupaverunt] Lego, *occupaverant*, et ita quidam impressi libri. *Fab.*

Omissis] F. leg. *admissis*. Cic. 17. de Orat. 4. 'Nam Græci, ut ingenio excelluerunt, ita hoc audiunt, quod non adhibuerunt semper iudicium.' *Græc.*

§ 4 *Cognitionis dignissima*] Tac. A. XIII. 31. 'Ex dignitate pop. Romani repertum est, res illustres memoris mandare.' Marcellin. XXVI. 1. 'Historia, discurre per negotiorum celsitudines adueta, non humilium minutias indagat cæsarum,' &c. Add. *Quint. Ligur.* lib. 1. v. 14. Sc. huj. præcepti Justinum ipsum non ubique memorem, pascam lector attentos animadvertet. *Bern.*

§ 5 *Ad te, non tam*] Vulgo editi, *ad te, Imperator Antonine, non tam*. Quam *σποράδην* Vir summus Jac. Bongars. Justinus ocepitator unicus, in antiquis eodd. inveniri negat: et obtrusam apparet ab iis, qui Justinum hunc epitomatores eundem putarant cum ille philosopho et martyre, qui anno Chr. 153. Librum Apologeticum pro Religione Christiana Imp. Antonino obtulit. At hi non nisi nomine conveniunt; alter Christianus et Græcus: Gentilis alter et Latinus. Adde quod oblatum

Imperatori Librum 'emendandi causa' (nam hoc dicit Auctor) credi vix queat. In quibusc. codd. Mss. hic Noster dicitur *M. Junianus Justinus*: item *Justinus Frontinus*: ex quo, simulque stylo, de ætate qua vixit, an quid erui possit, viderint qui genios auctorum seculorumque possident. *Bern.* Antiquiores quæd. edd. habent sic: *Quod ad te, Imperator Antonine.* Verum Bongars. illud *Imp. Ant.* expunxit; quod in Codd. Mss. id non reperiret. Et adstipulatur ei Bernec. qui nec credibile esse ait, 'emendandi causa,' ut Auctor loquitur, librum oblatum fuisse Imperatori. Joh. Is. Pontanus tamen et Gerh. Joh. Voss. *ad Imp. Ant.* genuinum esse putant; neque offendere quemquam debere familiarem illam qua Imperatorem compellat orationem, quod constat Plinium item in Præf. N. H. ad Vespasianum eadem paræsis usum esse, dicendo, 'Vespasiano suo;' item 'Jucundissime Imperator.' Observandum autem et illud, quod Bongars. ex Codd. Mss. edidit: *Quod ad te, non tam cognoscendi magis quam emendandi causa;* et Bernecerus illud *magis* rursus expunxit. Mihi vero cum Voss. *ad magis* potius retinendum, et contra tam expungendum videtur, legendumque adeo: *Quod ad te, Imperator Antonine, non cognoscendi magis quam emendandi causa.* Vor.

Quod ad te, non tam] Sic scripsisse Justinum, non est verosimile; nomen enim ejus requiritur, ad quem scripserit, sive hic posuerit, sive in Præfationis huj. fronte. Igitur Voss. in Historicis Græcis existimat fuisse olim: *Quod, Antonine Im., non cognoscendi magis, quam emendandi, causa transmissi,* atque ex *Antonine Im.* factum esse *ad te non.* De re non abnuam; at emendatio non placet. Vett. ipso Voss. teste ita habent: *Quod ad te non tam cognoscendi magis, quam emendandi, causa transmissi.* Ex quibus

verbis colligo, lectionem veram ita sese habuisse: *Quod ad te non tam cognoscendi, Marce Antonine Cæsar, quam emendandi, causa transmissi.* Error totus natus est ex compendio scripturæ, quo quis nomen *Imperatoris* per solas litteras initiales expresserat, h. modo: *m. a. cæs.* Has litteras quia non intelligebat, qui debebat describere, conjunxit, et ex eis fecit *maces*. Post supervenerunt alii, qui emendarunt ac. et ex eo fecerunt *macis*, et postremo *magis*. Esse autem emendationem nostram illa altera meliorem, vel ex eo paret, quia retinet illa *ad te*, quæ non possunt abesse, cum *ad* 'transmissi' omnino ea requirat. Sed et tam respondet melius *magis* 'quam,' quam *magis*. Quod autem hic obijcitur, oblatum Imperatori librum emendandi causa credi vix posse, hoc ut alibi fortasse locum habeat, sic in Antonino valet nihil, quem est notum fuisse literarum omnium non modo amantissimum, sed et studiosissimum. *Schef.*

Cato] In princ. Originum M. Cicero pro Planc. c. 27. meminit et Columella sine lib. 11. Bongars. Et Symmach. 1. Ep. 1. Galbam contra Suetonius c. 9. 5. dicere solitum refert, 'quod nemo rationem otii sui reddere cogatur. *Bernec.*

Simul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam operam putat, apud te ratio constaret.] Locus corruptus: lego, *simul ut et otii mei, cujus et Cato reddendam rationem putat, apud te ratio constaret.* Neque enim reddere operam otii sui, sed rationem, Latine dicitur. Adde quod et quæd. vett. Justinii edd. hanc lectionem secutæ sunt; quam ego a posterioribus editoribus rejectam fuisse demiror. *Faber.* Cato ipse, ad cujus verba Noster alludit, usus videtur phrasi 'rationem reddere.' Cic. enim in Orat. pro Planc. ubi Catonis istud laudat, sic habet: 'M. Catonis illud, quod in principio scripsit Originum suarum, semper magnificum et

præclarum putavi, clarorum virorum atque magnorum non minus otii quam negotii rationem extare oportere.' Et Colum. ubi ad idem illud alludit, i. e. in ext. lib. xi. scribit: 'Tam otii quam negotii rationem reddere majores censuisse.' Et sunt quoque edd. vet. Justini, quæ omnino sic habent: *cujus et Cato reddendam rationem putat*. Bongars. tamen, cum in Codd. Mss. reperiret *reddendam operam*, ita plane rescribend. putavit. Et habet quoque ita vetus typis expressus Becharil. Si igitur Justin. ita omnino scripserit, fecerit illud ideo, ne vocabulo *rationis* bis uteretur; cum mox additurus esset, 'apud te ratio constaret.' Sed quid sibi vult *operam reddere*? Aliis *operam reddere* nihil est aliud quam, operam edere, operari. Cic. xvi. Fam. 10. 'Tu Musis nostris para ut operas reddas.' 'Operæ,' quas Musis suis Tironem reddere volebat Cic. erant ipsius Ciceronis aliorumve scripta recitare, scribere, evolvere, examinare. At Justin. *operam* posuit pro opere, i. e. pro eo quod per operam efficitur, postque eam relinquitur. Qua notione ipsum quoque Ciceronem vocem usurpasse docuit me vir summus J. F. Gronov. Nimirum xv. ad Att. 13. verba ejus sunt: 'Quid queris? Exstabit opera peregrinationis hujus.' Pro quo v. 4. ad Att. legitur sic: 'Curabo ut hujus peregrinationis aliquod tibi opus exstet.' Vorst. Bongars. *reddendam operam*. Vetustiores alii pro *operam* habent *rationem*; quo modo et Cato ipse locutus videtur. Verum vix sic scripserit Justinus, propter sequens 'ratio constaret,' ingratissime repetitum. Ergo præfert *operam* Vorst. quoque, ac per, opus, putat explicandum, quomodo 'operam' pro opere usurparit ipse Tullius xv. ad Att. 13. Quamvis autem ita usurparit ipse, nihil tamen facere id arbitror ad locum præsentem, quippe *cujus* ita pareat sensus, quem Noster ex Catone proponebat. Longe nam-

que aliud est, 'reddere rationem otii,' et 'opus aliquod reddere' vel 'producere per otium.' Itaque nil certius, mea quidem opinione, quam scripsisse Justinum, *cujus et Cato reddendam putavit*, omisso vocabulo *rationis*, quod ex seqq. etiam hic intelligend. Certe illud *operam* a glossatore adjectum, qui putabat locum esse mutilum, constat vel ex eo, quia *rationem* alii pro eo substituere, sine prorsus eod., nisi quod rectius putarent ex seqq. huc posse transferri. Schef. Non frustra manu exarati omnes, *operam*, ut et Junt. Impressi nonnulli vetustiores substituerunt *rationem* contra membranarum fidem. Non est vero simile, ut docti viri monuerunt, paucis verbis interjectis, eandem vocem usurpasse Justinum. Nihil igitur contra vetustorum omnium librorum, quos docti consuluerant, consensum est immutandum. Sicut enim Tullio 'opera protectionis' recte dicitur opus, quod elaboravit in protectione; quod ostendit, quomodo tempus, quo abfuit urbe, collocarit, in xv. ad Att. 13. sic et *opera otii* est opus, quod elucubravit in otio: quod declarat, quam bene sit usus otio. *Reddere* autem *operam* pro, edere operam seu opus, cur non licuit dicere Justino, cum licuit Terentio Andr. iii. 1. et Suet. Domit.? Et 'reddere ludos,' pro, edere, et 'reddere justa,' Catoni pro, dare justa. Vere enim Celsus L. 94. de Verb. Signif. 'Verbum reddendi quamquam significatum habet retro dandi, recipit tamen et per se dandi significationem.' Ap. Petron. 'Apodixim defunctoriam reddere' est, specimen edere leve; ut recte vexatissimum locum exposuit δ πάλιν J. F. Gronov. lib. iv. Obs. Nec alia vocis *reddere* notio est in illo loc. quem Vorst. attulit ex Cic. Fam. 'Tu Musis' &c. Nam pro hoc Seneca dixit de Provid. c. 2. *edere operas*: 'Ferrum istud, civili bello purum et innoxium, bonas tandem ac nobiles

edat operas : ' quamvis locutio integra aliud notet quam hic *operam otii redere*. Græv.

§ 6 *In hoc tempore*] Ita edd. antiquiores Becharil, Majoris, Sichardi. At Bongars. maluit *in tempore*, extruso pronom. demonstrativo. Quod tamen videtur abesse non posse; ut videl. designetur tempus, quod tunc erat, cum Auctor scriberet; quia mox de tempore futuro verbis 'apud posteros' subjuncturus erat. Vor.

In hoc tempore] Sic recte Vorst. ex vet. edd. quibus adstipulatur Junt. et liber Angl. Græv.

Apud posteros &c.] Ov. i. Eleg. 16. 'Pascitur in vivis livor, post fata quiescit. Tunc snus ex merito quemque tuetur honos.' Add. Martial v. Ep. 10. Sall. fin. Orat. ii. ad Cæs. Gebhard. ad Catull. p. 232. f. Tac. iv. A. 35. 3. 'Sum cuique decus posteritas rependit.' Bernec.

LIBER I.

Historiarum Philippicarum] Quarum *εὐρυπύχη* a Trogo esse vet. librorum consensus arguit. Philippicas autem quare inscripserit, difficile est iudicium. Nam velle ex hac Epitoma de integro Trogi opere iudicare, desipere est: ita Trogum male accepit hic, quisquis fuit, Justinus. Qui dum resecare cupit, quæ nec iacunda erant et minime necessaria, optimū autem prorsus evitavit, ut vetas poëta loquitur. Ego putaverim Philippicam Historiam Trogo Macedonicam esse, princeps nempe huj. operis argumentum. Nam a vii. lib. ad xli. regnum Macedonicum describit: ejus a Philippo, Alexandri patre, dignitas cœpit, ita ut id 'Græciæ et Asiæ corviciibus, velut jugum servitutis, imponeret,' ut ext. lib. vi. Justinus: et eum Auctor Prologorum 'Magnam' vocat. Quæ autem Philippico imperio præbuit, arbitror esse *Mundi origines*, quas vet. librorum titulus jactat: *Terræ autem cœtus*, quos eadem pollicetur inscriptio, esse descriptiones regionum, quæ in Justino fere nullæ, in Trogo frequentes fuerint: ut indicant Prologi, quos ex Mas. eodd. produxi in 'luminis oras.' *Θεοπομπῆς* Theopompi citantur ab Athe-

næo passim; quibus historiam Philippi libris 58. complexus est, ut Diod. refert lib. xi. Quinque autem libros eum inseruisse a Philippi historia alienos, idem Diod. auctor est, e quibus tres res Siculas continebant. Non est autem aspernanda P. Plutæ conjectura, Trogum Theopompi æmulatione atque exemplo Historias suas, ut Demosthenis M. Tullium Orationes suas in Antonium, Philippicas inscripsisse. Bong. Observat eruditias. Notarum Anglicarum Auctor, in quibusd. Mss. legi: *Historiarum Philippicarum, et totius mundi originibus, et terræ cœtus ex Trogo Pompeio*. Plane sicut quondam fuit editus a cl. Bernæc. *M. Juniani* prænomen alii omittunt, et Justinus vocabulo apponunt cognomen *Fronitini*, de quo jam a Vosd. est actum in opere de Scriptioribus Lat. Schæf.

CAP. I. § 1 *Principio rerum*] Totum h. locum transcripsit August. iv. 6. Civ. D. Comparo hæc cum illis, quæ initio Catilinaris Sallustius, cædæ studiosum fuisse Justinum, aut Trogum ipsum, et hic locus, et alii, satis indicant: et, quæ in princ. lib. ii. de rebus Scythicis, 'quæ satis amplè magnificæque fuerunt,' eadem totidem verbis de Atheniensibus Sallust.

Vid. ad h. l. M. Ck. Hr. Leg. 2. et. 11. Off. 12. Arist. 1. Polit. 1. Tac. III. A. *Bongars.* Arist. IV. Polt. 3. 'Primum maximeque divinum regnum.' Sall. Cat. 2. 1. *Bern.*

Hujus majestatis] Ms. Col. N. *tanta majestatis.* Oxon.

Ambitio popularis] Ea est, cum 'potentia ex vulgi adulatione quaeritur,' Insf. XIII. 3. 2. De qua quaestus Sall. Cat. 52. 21. 'Omnia,' inquit, 'virtutis praemia ambitio possidet.' *Bern.* Interim Autor respicit duas factiones, quae et olim hodieque frequentes sunt in rebus publicis. *Gros.*

Moderatio] Cujus effectus est, ut 'recusantibus imperia ingerantur,' prout de Epaminonda loquitur VI. 8. idemque probat elare locus Liv. V. 18. 'Licinium Calvum praerogativae tribus militem non potentem creant, moderationis expertis in priori magistratu virum.' *Idem.*

§ 2 *Populus nullis legibus, &c.*] Idem fere de Romanis tradit in Enchiridio suo de Officiis Juris his verbis Pomponius JONUS. L. 2. § 1. 'Initio civitatis nostrae populus sine lege birth, sine jure certe, primum agere instituit: omnique manu a regibus gubernabantur.' Dionys. lib. 1. τὸ δὲ δούλου οὗ τοῦ βασιλέως ὅτι οὐκ ἔστιν ἴσος. Vid. et Josephum contra Appion. lib. II. et Hieronymum, qui non utitur legum nomine, quod nullis tamen legibus Graeciae populi tenerentur, inquit Cajacius. *Mod.* Idem fere de praecis Romanis tradit Tac. A. III. 26. Dionys. X. 1. Pompon. in Bæth. de Orig. J. Homerus nequam utitur 'legum' nomine, quod nullis tum legibus Graeciae populi uterentur, inquit Cajacius. Nec male hoc, ut in illa vi simplicis innocentia. 'Leges in facta constituuntur: quia futura in incerto sunt,' Tac. III. A. 69. Euseb. III. 28. *Bern.*

§ 4 *Primum omnium Ninus*] Oros. II. 2. 'Omnes Historiae antiquae a Nino incipiunt: omnes Historiae Romanae a Probo exoriuntur:' ita habet Ms.

popularis mei P. Danielis, viri studii bonarum artium praeclariss. cum in impressis desit prius membrum. Est autem Ninus primus τῶν ἐκ τερροπλῶν αἰῶν ἀρχὴν παραδέδοκται. Diod. II. 1. quem vid. Et a Nino Chronici initium sumit Euseb. *Bongars.* Augustin. Quæst. ex utroque Test. cap. 118. T. IV. *Bernec.* Hic fortassis est ille, qui in sacris literis Nimrod vocatur. Sane Nimrodi ævo Ninive sive Ninus urbs jam extitit, atque a Nimrodo condita illa fuit; ut ex Gen. X. 11. apparet. Deinde quæ ab historico sacro Nimrodo, et a Justino aliisque Nino, tribuuntur, eadem fere sunt; ut enim Justin. scribit, 'Ninum veterem et quasi avitum gentium merem nova imperii cupiditate mutasse, et primum finitimis bellum intulisse' sic de Nimrodo Moyses Gen. X. 9. quod 'incepit potens esse in terris,' quodque 'potens fuerit venatione coram Domino,' i. e. quod bellator fuerit potens; ut in cap. XVII. Comment. de Hebraeismis N. T. ἦν exponimus. Habuerit igitur Nimrodus duo nomina, et alio nomine dictus fuerit Ninos, atque ab ipso nominum istorum altero urbem, quam condidit, Niniven, vel, ut scriptores prefati appellant, Ninum, denominaverit. *Vorst.*

Avitum] Mss. *habitum.* 'Habitus' pro, avitas, et 'habe' pro, ave, scripsisse vult. notum est. Varro ap. Non. 'Quibus instabilis animus ardens inestabiliter habet habere, et non habere:' ibi enim 'habet' est, avet. *Bongars.* *Bongars.* maluit *avitum gentibus merem.* Sed non video, quo istud tertii casus vocabulorum referri possit. Neque enim videtur diu posse *nos avitus genti;* sed dicend. potius esse *nos gentis avitus.* Et sane antiquiores typis expressi, Bech. Maj. Sieh. gentium habent. *Vorst.*

§ 5 *Rudes adhuc ad resistendum*] Thucyd. I. p. 51. Ἀδύνατοι ἀνίστασθαι. *Eliau.* VI. 5. de Animal. Ἐφύμους τῶν ἀνθρώπων, *Gros.*

[§ 6 *Temporibus antiquiores*] Angl. *temporibus antiquis*. Quæ est præstantissima et historiæ convenientissima. Nam alias Vexorem Nino antiquiorem fuisse, falsum. Vid. Rupert. ad Besoldi Synops. *Schef.* Minime sollicitanda est lectio vulgata. Nam si *temporibus antiquis* recipimus, perversa est ratiocinatio Justinl. Quid enim hoc ad rem, quod antiquis temporibus post Ninum fuerint Sesostria et Tanaus, qui longinqua bella gesserunt? Hæc vero est argumentatio ejus: Sesostria et Tanaus fuerunt antiquiores quidem Nino, et bella gesserunt ante Ninum, sed longinqua, non finitima, ut Ninus. Erravit quidem Justin. in ratione temporis, sed in Ægyptiorum regum temporibus computandis alios est secutus auctores, quam Ctesiam, cujus probavit Historiam Asyriam falsissimam, æque ut ceteri. *Græv.*

Vexoris] Turnebus, quod nullam usquam hujus regis mentionem extare videret, quæque hic scribuntur, Herodotus lib. II. 'Sesostri' tribuat, ejusdem nomen quoque hic reponendum censet: præsertim, inquit, cum vetus scriptura sit *Suezores*, quæ ad *Sesostrem* propius accedit; ego, ut de suis quibusd. monet Bongarsius, reperio in meis quoque Mss. partim *Vizores*, partim *Vezores*. Mod. Turnebus, vir magnus, et veluti Sol quidam Philologus, lib. II. Advers. c. 15. quod nullam usquam huj. regis mentionem extare videret, quæque hic scribuntur, Herodotus lib. II. 'Sesostri' tribuat, ejusdem nomen hic quoque reponendum censet: et fecissem, nisi ipse mihi legem dixissem, nil absque Mss. Codd. autoritate temere mutandi. Variant autem illi ut plerumque in propriis nominibus: *Vizores*, *Vezores*, *Vezores*, *Vexoris*, *Suezoris*, quod postremum ad *Sesostrem* propius accedit. Tac. II. A. 60. 5. videtur 'Rhamsen' appellare. *Bernec.* In Mss. quibusd. legitur *Suezore-*

sis: pro quo alii *Sesostria*, ut et Herod. lib. II. Malim scribere *Sesosis*, vel *Sesosis*, quod propius accedit. *Xerodorus* sane a Diod. passim appellatur 'Sesostria.' Sed et aliis quibusdam sic dicitur. Nonnullis et 'Sesonchia,' vel 'Sesonchosis.' Vid. Scholia ad lib. IV. Apoll. Rhod. Quisnam vero sit, quem hic Justinus 'Tanaum' vocat, affirmare non possum. Herod. Melpom. primum Scytharum regem facit 'Targitaum.' Qui forte idem est. *Voss.* Libri *Vezores Ægyptius*. Sesostria, qui et Sesosis, et *Rameses* et *Ægyptus*, Armais sive Danai frater, qui filii Amenophis, Græcis Beli, ejus ipsius, qui Israëlitis excedentibus Ægypto in Rubro Mari submersus est. Usserius ætate M. quarta p. 304. n. 2510. *Gronov.* Junt. ed. *Sesostres*: leg. *Sesostria*: ut recte jam olim Turneb. Sic enim Herod. dicitur lib. II. et Val. Fl. lib. IV. 415. 'Cunabula gentis Colchidos hic ortusque tuens: ut primo Sesostria Intulerit rex bella Getis; ut, clade suorum Territus, hos Thebas patriumque reducat ad amnem Phasidis; hos imponat agris, Colchosque vocari Imperet.' Sesostrium eum regem esse, qui in obelisco ap. Marcellin. XVI. dicitur 'Rhameses,' ab Euseb. et Joseph. 'Rameses,' a Maneth. 'Setosis,' recte docuerant Scaliger ad Euseb. et H. Valesius ad Marcellin. Istum Sesostrium autem esse Sesacum illum, qui templum Hierosolymitanum diripuit, dubitare nos non sinunt, quæ nobiliss. Marshamus de ejus ætate in Ægyptiorum Chronologia disputavit accurate in Ægyptiaco Canone. Nam ante h. Sesostrium Ægyptii nihil præclari patrios extra fines gesserant, nec tam victoriis, quam cladibus, fuerunt nobiles. Quia in ipsa patria sæpe peregrina Æthiopum et Arabum imperia per aliquot secula sunt passi. Non mirum autem eum spoliasse hostilia templa. Non tamen propterea lupi aut tyranni infamiam

subiit. Nec movere nos debet, quod tam longe feratur vixisse ante Ninum. Decepit Trogum, ut plerosque alios, mendacissimus Ctesias, qui primus Assyriorum regno tantam tribuit antiquitatem, ut ejus initia in secundum a diluvio seculum incidant. Cum satis certo constet cum ex silentio scriptorum antiquissimorum, Moysis, Auctoris libri Josuæ, Judicium, Samuelis, Homeri, (qui, si tam illustre fuisset Assyriorum imperium, ut totius Asiae fere per tantum tempus fuerit potitum, non potuissent non ejus mentionem facere, nec passi essent illi tam potentes reges, aut eorum præfecti, impune sibi eripi florentissimas regiones a Josua;) tum ex testimonio Herodoti, qui lib. I. tradit Semiramidem 5. generationibus floruisse ante Nitocrin matrem Babyniti, quem Cyrus vicit, h. e. vix 300. annis ante Cyrum regnum Assyriorum tum nondum fuisse ortum, cum a Ctesia scribitur deletum fuisse. Ne dicam id arguere inania regum, qui post Ninum et ejus uxorem commemorantur, nomina. Quando Ægyptus a Nino et Semiramide, si Ctesia credimus, subacta jugum hoc excussit? Altum de his omnibus in Ægyptiorum historiis silentium. Nihil falsius commentitia Assyriorum antiquitate. Verissimum videtur, quod Herodotus prodidit, per 500. annos Assyrios in Asia Superiore rerum potitos esse: nec tamen videntur regni huj. initia valde fuisse clara, sed perexigua. Tum autem floruit maxime, cum illius potentia in Sacris Literis tantis laudibus extollitur, et factis ipsis ostenditur. Quo autem tempore maxime in Hebræorum libris commemoratur viguisse Assyriorum regnum, si Ctesiam sequimur, dudum nullum fuit, quippe quod ante fuerit a Medis extinctum, penes quos rerum summam tum per 300. fere annos fuisse credunt et tradunt. Sed istarum notularum angus-

tiae non permittunt ut hæc pluribus persequamur, quod alibi forte faciemus diligenter. Hæc tantum hic libuit annotare, ut scrupulum eximamus lectoribus, quem vir eruditiss. movit, cum propter temporum rationes, secundum Ctesia calculos falsissimos, repudiandam censuit opinionem de Sesostri, qui corrupto Vexori erat substitutus. Grav. Dici vix potest quot et quantas hic locus turbas dederit; dum se omnes omnia scire postulant. Rem ego ad pauca contraham, neque me prolixiorum fecero. Turnebus pro Vexoris legend. censet Sesostria, quod ego omnes, ob tanti viri auctoritatem in literis humanioribus, amplecti video. Sed frustra et temere id ab Adr. Turnebo assertum est. At, inquit, in secunda Musa Herodoti multa de Sesostri, eaque sane perquam magnifica et illustra, referuntur. Sed quid tum? An ideo Vexoris Justinus repente fiet Sesostrius Herodoti? At hoc nec fieri potuit, neque ferri potest. Proteus enim ex Herodoto ipso post Pheronem in Ægypto regnavit; ante Pheronem Sesostrius; ergo res planissima falsa est, quam isti tam facile credidere. Dixerit aliquis, hæc, quæ a me dicuntur, nullam fidem facere. Imo autem vel maximam, atque adeo certissimam. Nam Proteus ex Herod. et Homero ipso, qui multo antiquior est, temporibus belli Trojani ap. Ægyptios florebat: unde necessario efficitur, Vexorin non posse esse Sesostrin, cum Vexoris tam multis annis ante Ninum imperii Assyriaci conditorem vixerit. Plane enim et diserte hoc ponit Justinus, 'multo antiquiorem fuisse Nino.' Itaque, ut dicam quod sentio, Vexoris ille fabula ethnicorum fuerit, nihil aliud, nisi tu multa alia, eaque certiora, inter fabulas haberi voles; certe nobis ignotus est, neque Sesostrius esse potest. Nam cum Ninus non multo post diluvium Noachi

ap. Assyrios regnare coeperit (quæ constantissima doctorum hominum sententia est), qui tandem fieri possit, ut tam multis ante ipsum annis Vexoris in Ægypto regnarit? Eod. quoque videtur referend. quod Trogus, Justinio teste, scripsit, Ninum tributū pendendi finem fecisse, quod Scythæ ceteris Asiæ populis imposuerant, per 1500. annos ante ipsum Ninum. Hæc enim nisi fabulis et commentis veterum accensebis, in multa, eaque gravia, incommoda tibi incutrendum fuerit, si te animi cogitatione ad rerum originem referes, qualis hodie ex fide libr. Sacrorum confirmata est et constabilita. Nunc alio etiam nostra convertatur oratio (quanquam nihil hæc ad Vexoris). Sunt, lique viri doctissimi, qui ita dicant: Sesostris Herodoti illum ipsum esse, quem Hebræorum monumenta 'Sesacum,' seu 'Sesakeim,' vocant. Sed id fieri non potest; nam ille Sesac vehementer lupus, et merus rapacis, qui clypeos aureos, &c. sub primulum regni Hebræis divisionem floruit, quod a nemine possit negari; at Sesostris ante bellum Trojanum libebat, ludebat, belabat; excidium autem Trojanum sub finem Judicium, seu 'Apocryphum' Judæorum, accidit. Unde igitur ille Sesac, nobiliss. ille latro, unde is esse Sesostris potuit? Hæc autem a nobis ad intendendam Lectoris diligentiam, et ad exacuendum animi iudicium, scribenda esse existimavimus; quæ si lubisset diffundere, et latius ac prolixius spargere, multum illa temporis, multum chartæ, occupassent; sed is mos nunquam noster fuit. *Feb. Inf.* II. 8. 8. 'Vexoris rex Ægyptius.' Ceterum quæ Noster Vexori, ea Herod. Sesostris, tribuit. Unde Turneb. hic quoque *Sesostris* legend. censet. Et sane vetus ed. Junt. ut et Græv. testatur, manifeste *Sesostris* habet. Quod autem id. Græv. ed. istam Bongarsio non visam

putet, falli videtur. Notavit quoque ipse Bongars. ad II. 8. 8. Justinii ed. Florentinam et h. et altero l. habere *Sesostris*. Atqui ed. Junt. qua de id. Græv. testatur, ipsa Florentina est, utpote Florentiæ anno 1525. curatâ. Sunt et varia alia, ex quibus colligi licet, eand. illam Junt. atque Florent. ed. quam Grævio videre contigit, et ex qua optimas quasd. lect. idem Auctori reddidit, et Bongarsio visam fuisse: etsi idem præstantium codicis fortassis non sic ut par erat estimaverit. *Vorst.* Nil hic mutem, etsi Junt. *Sesostris*, et revera hic fuerit qui aliis 'Sesoestria.' Nomina enim propria variant in infinitum ap. scriptores. Ceterum hanc Vexorem non antiquiorem Nino, sed recentiorum, fuisse, pridem alii, interque ipsos etiam Rupertus ad Historiam Bonoldi, docuere. *Schæf.*

Tamne] Is f. quem Jornandes 'Tamasin' vocat. *Bongars.* Idem videtur esse cum Targitas Herodoti. *Oz.*

[§ 7 *Longinqua*] *Endiqueus orporeus* Thucyd. I. p. 6. Strab. II. p. 511. *Ἐπιδούρ ἐτεροχάρυρ τὰς μὲν μαυροπίπας, τὰς δὲ καὶ ὑπέρθευ.* Gron.

Nec imperium sibi] Ita Scythæ inf. II. 8. 7. 'Victores nihil præter gloriam concupiscant.' Flor. III. 10. 34. *Bern.*

Quæsitæ, &c.] Saxo Grammaticus I. Hist. Dan. p. 204. 14. 'Nec quantitas dominationis felicitate contentus': XIV. p. 317. 9. 'Quippe Saxones, proferendi imperii cupiditate, victoris lucra continua possessione firmare.'

[§ 9 *Zoroastre*] Diod. II. 6. dicitur 'Ὀξιδρῆς. *Bongars.* De hoc Plin. XXX. 1. D. Aug. XXI. 14. Civ. D. *Bern.* Scribit et Diod. lib. II. cum rege quædam Bactrianorum Ninum bellum gessisse: verum non Zoroastrom, sed Oxyartem, eum vocat. *Vorst.* De Zoroastri ætate incerta sunt omnia; tanta est opinionum discordia. Recentiorum fuisse, et in

initio imperii Persici vixisse, Agathis aliisque credendum videtur. Vid. Marsham. in Canon. *Ægypt.* ad Sec. IX. *Græv.*

Qui primus dicitur artes magicas invenisse, et mundi principia diligentissimè spectasse] I. e. physicam, ut XX. 4. de Pythagora: 'Hic Sami Demarato locuplete negotiatore natus, magnisque sapientie incrementis ornatus, Ægyptum primo, mox Babyloniam, ad perdiscendos siderum motus originemque mundi spectandam, profectus.' *Faber.*

§ 10 *Et ipse decessit*] *Ælian.* V. H. VII. 1. ex Dione refert, Ninum ab uxore Semiramide interfectum esse, cum hæc imperium Asiæ ab eod. ad 5. dies impetrasset. Diod., tamen tantum in vincula conjectum acribit. *Voss.*

Ninys] Ita, uno excepto, vett. omnes: et *Enseb.* et *Cassiod.* Græcis est *Ninvas*, et ita ap. *Agath.* restituit *Leunclav.* lib. II. Variasse in hoc nomine auctores refert *August.* lib. XVIII. de Civ. D. cap. 2. *Bongars.* Qui et patris nomine 'Ninus' aliis, et a patre 'Ninivus.' Alii 'Zameim' quoque dixerunt. *Bernec.* *Ninam* plerique *Mss.* legunt. *Conon* lib. 9. ap. *Phot.* Cod. 186. historiam hanc longe aliter narrat. *Oz.*

Semiramide] Præter *Diod.* II. 4. vid. *Plut.* in *Eporum* cap. 10. et *Ælian.* *Ploer.* *lev.* VII. 1. *Bongars.* *Conon* ap. *Phot.* *Narr.* IX. tradit, *Semiramis*, non uxorem *Nini*, sed filiam, fuisse. Ait præterea *Justinus*, illam, concubitum cum a filio petiisset, ab eod. interfectam. *Conon* vero longe aliter. Scribit enim, cum imprudens et ignara cum filio coisset, res cognita, eid. nupsisse, et ex eo tempore licitum semper fuisse Persis commiseri matribus. *Voss.*

CAP. II. § 1 *Tractare*] *Tac.* II. A. 87. 'Qui regnum interim tractaret.' et *Lucret.* v. 930. 'Tractare vitam.' *Gronov.*

Vix patienter] *Angl.* *vix parentibus*, Quod videtur melius. Nam illud *patienter* superfluum, quia, ubi est impatientia, ibi nemo paret. Deinde verba, sicut nunc se habent, agunt de futuro. At *Semiramis* colligebat ex præsentī, quid sperandum metuentumve sibi esset. Itaque recte *parentibus*, tum scil. et proxime ante vivo adhuc *Nino*. *Schæf.* Cave quicquam mutes contra tot codd. fidem. *Vix patienter parituris* est, quæ gravatim ægre parere soleant uni viro, nedum feminae. Non movebit quemquam futurum. Non solum enim participia sunt omnium temporum, ut bene docuit *Sanctius* in *Min.* sed et futura sæpe in hac notione ponuntur, quæ 'parituris' hic positum esse ostendi, ut pluribus monui in *Lectt. Hesiod. Græv.*

§ 2 *Lineamentorum qualitas*] 'Qualitas' vox Ciceronis ævo nova, et ab eod. ad Græcum *ποιότητες* vocabulum formata, ut ex *Acad. Q.* I. apparet. 'Qualitates appellavit,' inquit, 'quas *ποιότητες* Græci vocant.' Quodque *Cic.* ibid. de vocabulo Græco dicit, 'non esse id apud Græcos vulgi verbum, sed philosophorum,' id ævo Ciceronis de ipso quoque Latino verum fuit. Usurparunt tamen vocem postea *Scribon. Largus*, *Sen.* *Plin.* *Colum.* *Vor.*

§ 3 *Velamentis*] Vett. alii *virilium vestis*: alii *calciamentis*; placet vulgata lectio. Lib. II. 'Prinsquam adversus calorem vel frigus velamenta corporis invenirentur.' *Virg.* VI. *Æ.* 221. 'Purpureasque super vestes, velamina nota, Injiciunt.' *Bongars.* Retinui vocem usurpatam Auctori etiam inf. II. 1. 6. Quamquam cl. *Salmas.* *ὁ βαμψιδας*, in illis consummatissimæ doctrinæ Notis ad *Hist.* Aug. 223. E. ex fide *Mss.* codd. hic reponit *calciamentis*, et explicat, *fascias crurales et feminæles*. Quo modo *Pollux* etiam *ἐνδύματα* vocat τὸ πέλυτρον: et *Heych.* ἀνδρῶνα, ἐνδύματα:

cum tamen ἀρτήρ et πέλτρον pedulia sint potius, quam calcel. Ἀναξυρίδας certe s. braccas (Polluci proprium Persarum gestamen), ceterasque vestes illis coriaceas intio fuisse, tradit Herod. i. 71. *Bern.*

§ 4 *Mentita*] Saxo vii. p. 125. 37. 'Femineam mentitus effigiem.'

§ 7 *Hæc Babyloniam condidit*] Quod ipsum tradunt Strabo lib. xvi. princ. Diod. ii. 7. Solin. cap. 56. princ. et alii. Verum Herennius Philo a Babylone Beli fil. conditam scribit, qui fuit 1800. annis antiquior, teste Steph. de Urb. in Βαβυλόν. Curtius v. 1. 43. Belum, patrem Nini, conditorem facit, quem a Nimrodo non distinguunt Eusebius in princ. Chronic. Hieron. in c. 11. Osee. August. de Civ. D. xvi. 17. sed Herodotus (inique a Steph. d. l. reprehensus) rectissime lib. i. 184. Babyloniam a multis Assyriorum regibus conditam fuisse paullatim. Unde Marcellin. xxiii. 20. 'Mœnia quidem urbis a Semiramide constructa esse,' ait: 'arcem autem ab antiquissimo rege Belo:' et Oros. ii. 6. 'Babyloniam a Nemrod gigante fundatam: a Nino vel Semiramide reparatam.' At Nemrodum quidem primum conditorem faciunt et Josephus i. Ant. Jud. 6. Zonar. tom. i. et Cedren. in Hist. Comp. nec abeunt Sacræ literæ Gen. x. 10. *Bernec.* Hujus opinionis auctor est mendacissimus Ctesias. Babylon urbs condita est a regibus Assyriis longe post hæc tempora. Vid. Marsham. ad Sec. xvii. *Græv.*

Harena vice bitumine interstrato] Sequutus sum Cnjacii doctoris mei Codicem: quod in constructione murorum Babylonia nemo harenæ ant picis meminerit. Diod. τὰς πλῆθους εἰς ἡσφαλτον ἐνδυσάμενη. Vid. Curt. Ruf. lib. v. Marcellin. lib. xxiii. Oros. ii. 7. Optimus optimi et clariss. Viri Cl. Puteani liber habet *harenæ pice*. Asulani ed. *arenæ et calcis vice*. Bongars. Harenam intellige

calci permixtam: quo modo Plin. quoque xxxv. 15. m. 'Bitumen,' ait, 'calcis usum præbuisse, ita ferruminatis Babylonis muris.' Ubi item non calcem nudam intelligit, sed calcem arenatam. Alterutra enim sola in muris struendis locum non habet. Hinc de oratione non coherente dictum a Caligula Suet. c. 53. 'arenam esse sine calce.' Perspicue magis quam necessario Ald. exemplar, *harena et calcis vice bit.* int. Salmas. δ πάμμεγας in Solin. 1228. C. 2. legend. censet, *arenati vice bitumine interstr.* Bene, et admissem in textum, si vel unus Mss. Codd. addidisset. Est autem 'arenatum' Vitruvio vii. 3. fin. 'calx cum arena permixta.' Non placet quod est in ed. an. 1500. excusa, castigante Sabellico, *harena bitumine interstrata*: ut nec aliorum: *arena, pice, bitumins int.* quia in constructione murorum Babylonis harenæ et picis adhibitiæ nemo meminit. Vid. Curt. v. 1. 43. Marcellin. xxiii. 20. Oros. ii. 6. *Bernec.* Ed. Ald. *harena et calcis vice bitumine interstr.* Et sane calcis ea in re præcipuus usus est. Unde Plin. xxxv. 15. solam 'calcem' nominat, ubi de eod. bituminis usu agit; scribitque 'bitumen calcis usum præbuisse,' &c. Ceterum quod Codd. Mss. *arenæ* tantum, vel *harenæ*, habent, Salmas. in Exerc. Plin. in Solin. p. 1228. coniecit legend. esse *arenati vice*: uti calx arena permixta intelligi possit. Est enim 'arenatum' Vitruv. et Catoni 'calx arena permixta.' *Vorst.*

E terra exstatu] Plerique vett. et *erectæ statua*. Semiramidem in regia χαλκᾶς εἰκόνας posuisse refert Diod. ii. 8. et 9. et in templo Jovis τρία, inquit, κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσᾷ σφυρήλατα Διὸς, Ἥρᾶς, Ῥέας. Sed vulgata lectio confirmatur Cujacii libro. *Bong.*

§ 8 *Æthiopiam quoque regno suo adjecit*] Non concedet hoc Herod. lib. ii. qui Æthiopiam ab nemine externo

unquam victam scribit; neque ego etiam credo Semiramidem eo usque extendisse imperii terminos. *Glar.*

§ 9 *Sed et India bellum intulit; quo præter illum, et Alexandrum Magnum, nemo intravit*] Expeditionem Herculis hic Noster oblitus est, qui multis ante seculis id præstitit, quod postea Alexander. Atque adeo id miror etiam magis, quod ipse Justin. xii. 7. dicat: 'Peragrata India, cum ad saxum miræ asperitatis et altitudinis, in quod multi populi confugerant, pervenisset, cognoscit Herculem ab expugnatione ejusdem saxi terræ motu prohibitum. Captus itaque cupidine Herculis acta superare,' &c. Neque vero Herculis tantum, sed et Bacchi, immemor fuit, cujus tamen ipsius ab eo facta est mentio, eod. lib. c. 7. 'Cum ad Nysam urbem venisset, oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis Liberi Patris, a quo condita urbs erat, parci jussit, lætus non militiam tantum, verum et vestigia se Dei secutum.' *Fab.*

Indiæ] Libri script. *India.* Gron.

§ 10 *Interfecta est*] Injuste. Inf. xvi. 1. 4. Add. Oros. i. 4. August. Civ. D. xviii. 2. Ejus epitaphium habet Plut. in Apoph. et Stob. Serm. x. Herod. tamen i. 178. Nitocri tribuit, quæ Semiramide posterior est. *Bern.*

Duos et XL.] Præter unum Mss. omnes *duo et triginta*: *duo* antique pro *duos*. Et statim quidam vett. *regnum potita*: quomodo lib. xii. 'Qui postea regnum Indorum potitus est:' et lib. vi. 'Potiti victoriam:' et lib. x. 'Utionem potita:' et lib. xxxvii. 'Ne non diutinam administrationem regni potiretur.' Vid. Prisc. xviii. qui ex Jug. Sall. adfert, 'Adherbalis potiretur:' quo l. vetus cod. Sallustii habet *Adherbalem*. Bongars. Vid. etiam Ind. in *Potiri*. Berneccer. Ms. C. C. Coll. et W. legunt *triginta duo*. Oxen. Cum Mss. Bong. qui omnes præter unum, *duo et triginta*, Angli-

cani accedant, in quibus scribitur *triginta duo*, non video, cur id sit respiciendum. Dissensus in annis imperii Semiramidis Trogum ab aliis, nihil miri, cum quidquid de Nino et Semiramide traditur sit incertissimum. *Græv.*

§ 11 *Elaborato, &c.*] Saxo x. p. 203. init. 'Majorum virtute elaboratam finivit imperium.'

§ 13 *Assyrii, qui postea Syri dicti*] Imo *Syri, qui postea Assyrii dicti*. Nihil verius judicio Salmasii in Solin. 1228. A. 1. Sed, codd. Mss. consensum secutus, nihil mutandum duxi; potius est ut Autoris *rapôpaia* quam librorum credamus. Vid. tamen Scalig. in Animadv. ad Euseb. p. 24. f. 1. et Selden. de Diis Syris Proleg. p. 4. f. Hieron. in xix. Iesaja: 'Quos veteres Assyrios, nunc vocamus Syros.' *Berneccer.* Hoc est commentum Ctesie, quo totam fere orbem fascinauit. Verius Herod. i. 95. prodidit Assyrios Asiæ superiori impe- rasse annos 520. cum Medi primi ab iis deficere cœperint. Hoc tempus incidit in Trojanum bellum, cum Gideon iudex Hebræis præisset. Hinc et Porphyrius ap. Euseb. de Præp. Evang. Semiramidis matrem ad Trojanam refert tempora. Illam Herod. scribit i. 184. ante Nitocrin vixisse ætates 5. quæ nondum annos 200. conficiunt. Nitocris autem mater fuit Labyniti regis Babyloniorum, cujus tempore Babylon capta fuit a Cyro. Illa falsam Assyriorum regni antiquitatem primus impugnavit Hermann. Conring. lumen Germaniæ, in Adversariis Chronologicis de Asiæ et Ægypti antiquissimis Dynastiis; postea magnus Usser. Armachanus in Annalibus Vet. Fœd. labefactavit; et tandem evertit illustris Marsham. in Canone Chronol. 'Syrus' et 'Assyrius' Græci et Latini sæpe confuderunt, ut et Salmas. et Bochart. docuerunt. Sed Syriæ nomen longe recentius est, quam Assyriæ. Syri

enim appellati sunt a metropoli Tyro, quæ Hebræis Tsur dicitur, cum olim appellarentur Arimæi, Hesiodo et Homero Arimi; Assyrii vero in Sacris Litteris sunt filii Assur. Græv. Id. Salmas. prædicto loco putat vocibus transpositis legend. esse, Syri, qui *pæstos Assyrii dicti*. Nobis lectio vulgata proba, ac tum ipsi Auctoris menti, tum quoque veritati, consentanea videtur. Antiquius omnino videri debet integrum Assyriorum, quam quod ex eo decurtatnm est Syrorum. Et exploratum prorsus est, unde integrum illud originem traxerit; videl. a nomine 'Assuris', filii Semi, qui regionem eam, quæ Assyria dicta, occupavit. *Vorst.*

CAP. III. § 1 *Sardanapalus*] 'Tricesimus a Nino,' inquit Diod. Ut Vell. lib. i. 'Tertius et tricesimus.' *Bongars.* Alias 'Thonosconalerus' dictus, teste unico in Chron. Eusebio, qui eam a Nino 'tricesimum sextum' facit: at Diod. II. 98. 'tricesimum' tantum: Vell. I. 6. 'tertium et tricesimum.' Causam diversitatis e divini Scalgeri ad Euseb. Animadvv. colligere est: qui et affirmat, in omnibus libris Mas. per geminum U exprimi *Sardanapallum*; ut propter hominis turpitudinem obacena sit allusio ad *παλλός*, s. *φαλλός*. Nos simplex I retinemus, cum parum putam sit Assyriacum, cujus posterior vocula legitur etiam in medio nomine regis Assyrii Teglath-phal-Esar. *Bernegger.* Nomen hoc Assyriorum regis non simplex, sed compositum, videtur; et quidem ex 'Esar,' 'Haddon' et 'Phul:' suntque istarum nominis partium in ipsis Sacris Literis vestigia. Et prima quidem illarum est in nominibus 'Salmaneser,' 'Tiglat-phileser,' et 'Esarhaddon:' altera in eod. illo 'Esarhaddon:' et tertia denique legitur separatim II. Reg. xv. 19. estque etiam in prædicto 'Tiglat-phileser.' Et putat vir summus Sardanapalum esse ipsum illum Esar-

haddonem, qui in locum patris Sasheribi, ab aliis 2. filiis interempti, successit. *Vor.*

§ 2 *Arbactus*] *Arbactus* inepte legitur pro *Arbaces*: est enim *Arbaces* Medorum, sicut 'Arsaces' Parthorum, nomen; nisi quis hæc etiam ap. Græcos aut corrupta, aut variata, fuisse credat. *Gleræus.* Præfectus, qui hic *Arbactus*, in Prologo est 'Arhaces': Diodoro II. 94. Strab. I. xvi. Athenæo XII. 7. Agath. II. 'Αρβήτης. Vell. I. 6. mendose *Pharnaces* pro *Arvaces*. Oratio I. 19. et II. 8. 'Arbatus: quem,' inquit, 'alii Arbactem vocant.' *Bong.* Macrobius, in Somn. Scip. II. 10. Nicol. ap. Vales. p. 426. *Bernegger.* Junt. *Arbæus*, quod propius a vero abest. Scribend. enim, ut in Prologo, et ap. alios scriptores, quos laudat Bongarsius, *Arbaces*. Justinus cum Trogo in Medorum quoque regno, ut plerique alii, sequitur Ctesiam fidem valde sublestant, cum certiora sint, quæ de huj. regni ortu et duratione tradit Herod. I. 95. et seqq. Nimirum cum Assyriorum regnum intestinis tumultibus vexaretur ob eandem Sennacheribi, ab Assyriis defecisse Medos, et se in libertatem asseruisse; eumque quis fuissent legibus usque aliquamdiu sine rege, legisse tandem regem, qui dictus sit Deioces, qui Ecbatana condiderit, et regnum usque ad fl. Halys protulerit, cui successerit Phraortes filius, qui Persas domuerit, sed ab Assyriis casus fuerit, tantum abest, ut tum fuerit extinctum Assyriorum regnum: Phraortes filium, Deiocis nepotem, fuisse Cyaxarem, qui Nimum ceperit, et Assyrios domuerit: hunc excepisse Astyagen filium, quem Cyrus vicerit, deletio regno Medorum, quod steterit 150. annos: hæc Ctesianis veriora esse multis adstruit Marsham. in Canone Chronol. Sæc. xvii. *Græv.*

Arbaces] Ita omnino scribend. non autem *Arbactus*: id enim rationes suadent: prima est quod Arbactus de-

amentiam Barbaricam non habet; altera quod manifeste scriptum est *Arbaces* in illis Prologis, qui e Mss. Codd. a Bongars. v. cl. publicati sunt. Adde hoc quod ita Chronologi paulo eruditiores. *Faber*. Ed. Junt. uti Græv. testatur, *Arbaceus*. Et ap. Oros. qui ex Nostro excerptit, i. 19. in Codd. Mss. ut Frauc. Fabricius testatur, est *Arbatus*: quod quidem perperam pro *Arbaceus* scriptum apparet. Porro *Arbaceus* illud propius accedit ad verum *Ἀρβάκης*, *Arbaces*, quod præfecto huic alii tum Græci, tum Latini, auctores tribuunt. In vetere denique Prologo huj. libri manifeste est *Arbaceum*: ex quo ipsum Trogum Pomp. et fortasse Justinum, quoque sic scripsisse verisimile sit. Sunt enim Prologi isti, ut facile apparet, non in Epitomen Justinī, sed in ipsas Historias Philippicas Trogi Pomp. confecti. *Vorst.* Junt. *Arbaceus*, unde Græv. et *Vorst.* *Arbaces*, quod vel ob lectionem similem in Prologis amplector. *Schef.*

Magna ambitione] ‘Ambitio’ hic pro studio, industria, et contentione aliquid faciendi aut impetrandi. Ne pos. x. 2. 2. ‘Magna cum ambitione Syracusas perduxit.’ Cic. i. ad Att. 1. ‘In quo uno maxime ambitio nostra nititur.’ Sic et derivatum inde *ambitiosus* non modo eum, qui honores affectat, sed et eum, qui magna contentione ac studio aliquid facit, significat. Ov. iii. de Pont. Ep. 1. ‘Sed tamen hoc factis adjuuge prioribus unum, Pro nostris ut sis ambitiosa malis.’ *Vorst.*

Purpuram] Plut. ii. de Fortuna Alexandri. *Bongars.* Non temere Mss. *purpurus colo nentem*. Horat. ii. Od. 18. ‘Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuras clientæ.’ Græv.

Oculorum lascivia] Quæ Petronio, ‘oculorum quoque mobilis petulantia.’ Unde Sardanapalm a Max. Tyrio Diss. xix. dicitur τὰ δόξαυα ἐν Delph. et Var. Clas. Justin.

vermēs, h. e. Peraili verbis, i. 18. ‘Petranti fractus ocello.’ Cresoll. Vacat. Autumn. 168. m. Freinshemius referre mavult ad oculos picturatos, tinctaque fucō supercilia, quæ Sardanapalo tribuit Athenæus xii. 7. p. 529. a. et Medis in more fuisse scribit Xen. Cyripæd. 1. p. 8. c. Bern.

§ 3 *Tractantique lanam*] Recte: ‘tracta’ enim in vet. Gloss. sunt *ταράττω* *ἐπὶ*. Sed ea dicta videntur a ‘trahendo.’ Varro: ‘Sed simul manibus trahere lanam.’ Vett. omnes excepto Cujacii cod. *tractantique ferrum, et arma habentes*: et ita Saresb. Policratici vi. 14. *Bong.*

Tractantique lanam, ferrum et arma tractantes parere] Ita scribi curavi ex Mss. Codd. quos legerat Bongars. vir nobiliss. Illud autem *portantes*, quod prius legebatur pro *tractantes*, ex hac ed. ejici velui; primum quia Latine ‘portare arma’ (ut ap. Sall. ‘armorum portationibus,’ in Cat.) longe aliud ab illo est quod Gall. dicimus, *Porter les armes*, i. e. ‘militare,’ ‘militiam sequi,’ s. ‘stipendia merere;’ deinde quod *homini tractanti lanam* si qui viri opponantur, illi esse debeant qui *arma tractant*; id enim figuræ ratio postulat; et annotatum oportuit. Ita autem dixit Justin. *tractare arma*, ut Cic. ut Liv. alii. Ita et ‘tractare imperium,’ cap. 2. huj. lib. ‘Tractare rempublicam,’ Cic. ‘Tractare artem musicam,’ Terent. ‘Jus civile tractare,’ &c. *Fab.*

Ferrum et arma portantes] Oxon. ex Mss. præfert *ferrum et arma habentes*. Quod haud dubie est glossatoris. Est enim aptior oppositio inter *tractare lanam*, et *portare ferrum*, quam *habere*, cum alterum similiter actionem significet, velut masculam et virilem. *Schef.*

§ 4 *Bellum Sardanapalo inf.*] Diod. ii. 26. et 27. Bern.

Max deinde cum paucis et incompositis in bellum progreditur. Victus in regiam se recipit, &c.] Isthæc mihi

haud sane placent, et aliter collo-
canda verba ipsa Iustini videntur;
h. modo sc. mox cum paucis et incom-
positis in bellum progreditur. *Victus*
deinde in regiam re recipit. Faber.
Saxo x. p. 203. 'Cum paucis et in-
compositis adversus multitudinem
manum conserere cunctatus non est.'

§ 5 *Et extracta*] Angl. ubi *extracta*,
quod videtur præferend. *Schef.* Recte
tres Angl. ubi *ext.* quod Oxon. reci-
pit, adstipulante Junt. *Græv.*

In incendium mittit] Rem fuse nar-
rat Athenæus xii. 7. Addit autem
ex Clitarcho Sardanapalum senio obi-
isse, Syriæ tamen imperio spolia-
tam. Ejus Epitaphium extat ib. et in
Plut. ii. de Fortun. Alex. c. 8. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Astyagen*] Vid. He-
rod. lib. i. et Oros. i. 19. Astyagis
filiam 'Mandane' vocat Herod. i.
107. et Val. M. i. 7. quæ Eliano V.
H. xii. 24. est Μανδάνη, inverso v.
Sed videtur emendandus Valerius,
quam inquit: 'Astyages duos præ-
nuntios somnii frustra discutere ten-
tavit;' legend. enim duo prænuntia
somnia: ut in quodam Ms. legere me-
mini. De Cyro præter Herod. et
Oros. lege Ctesie Έκλογάς, et Xe-
noph. Κύρου Παιδείαν, quam quidem
non ad historię fidem scripsit, sed ad
effigiem justı imperii, inquit l. ad
Fratr. M. Cicero. *Bongars.*

§ 2 *Ex naturalibus filiæ*] Nomen ei
Mandane, ut ex Herod. i. 107. et
Val. M. i. 7. ext. 5. constat. Nec
multum discrepat Elian. qui V. H.
xii. 41. Μανδάνην vocat. 'Natura-
lia' quæ Auctor vocat, Cic. ii. de
Div. pari fere modo 'naturam' vo-
cat. *Vorst.*

§ 4 *Cambysei mediocri vero*] Camby-
sen villioris sortis virum fuisse, quam
existimatur vulgo, Dio Chrysost. si
ei credendum, ostendit, qui Orat. xv.
de Servitute tradit, Cyrum ante reg-
nam fuisse hominem, qui candelis
faciendis quæstum, fecerit: "Η οὐκ
όλθα, ὅτι λυχνοποιὸς ἦν ὁ Κύρος 'Astruc.

γού, καὶ ἐντέρε γὰρ ἡδυνήθη, καὶ ὁλοῦν ἀν-
τὶς, ἐλεῖθερος ἦμα καὶ βασιλεὺς ἐγένετο
τῆς Ἀσίας ἡνδρον; An necis candelarum
opificem fuisse Cyrum Astyagis fi-
lium, et liberum simul et regem factum
esse totius Asia, et quando potuit, et
quando sibi visum fuit? Alii tamen
Cambysem fuisse genere Achæmenid-
am tradunt. Nobilissimam autem
ap. Persas familiam Achæmenidarum,
ut auctor est Herod. i. 107. et seqq.
Diod. in Excerpt. Peiresc. illam a
patre disciplina regia fuisse forma-
tum tradit, ut jam alii nôtarunt.
Græv.

In matrimonium tradidit] Angl. tra-
dit. Probo, quia sic historici amant
loqui, et sequitur mox 'arcessit,' si-
milli tempore. *Schef.*

§ 5 *Arcessit*] Ea est omnium fere
vett. librorum in hoc Auctore scrip-
tura. Dicitur autem 'arcesso' ab
'arcio;' ut a 'capio,' 'capesso;' 'facio,' 'facesso.' Priscian. lib. viii.
Et 'arcio' est, accio: ar pro ad ἀρ-
χαϊκῶς. Vid. Scaurum de Orthogr.
Bong.

§ 6 *Natus infans, &c.*] Hæc omnia
prolixè Herod. exsequitur i. 107. et
seqq. Ctesias negat ex Astyagis san-
guine fuisse Cyrum. *Bern.*

Regis arcuorum participi] Non so-
lum Junt. ed. sed et Mss. legunt, re-
gis amico et arcuorum participi. Quod
male mutarunt editores, ut dudum
præcepit Gronov. Amici enim re-
gum dicebantur olim, qui eis a con-
siliis sunt. In cap. 7. huj. lib. 'Quo
facto et amicum in adulterium uxoris
solicitationum hostem sibi fecit:' et
cap. 9. 'Magum quandam ex amicis
delegit:' lib. xii. 15. 'Cum deficere
eum viderent:' lib. xxxiv. c. 3.
'Cum cunctari eum videret, con-
sultationemque ad amicos referre.'
Suet. Tib. 55. 'Super veteres amicos
ac familiares viginti sibi e numero
principum civitatis depoposcerat,
velut consiliarios in negotiis publi-
cis.' *Græv.*

Regis amico et arcanorum participi] Ita ex uno cod. Ms. quem Bongars. vidit, et ex typis expresso Juntarum legend. videtur. Certe, qui regis arcanorum particeps, is ejusd. et 'amicus' est. Etque ea vocis 'amici' significatio non in hoc tantum, sed et in ceteris bonis auctoribus, passim obvia. Quin et inf. 1. 5. 6. ipse ille Harpagus, de quo hic agitur, 'amicus regis' vocatur. Vorst. Recte Græv. ex Mss. et Junt. *regis amico et arcanorum*. Vorst. jam recepit in textum. Schef.

§ 12 *Quem ubi in manum mulier accepit]* Scribe omnino, in manus; neque enim dixeris accipere in brachium, sed in brachia, ita uti et Græci solent. Sed et ratio ipsa, absque usu sit, hoc facile persuadeat. Faber. Gemina huic *ἡγός* est inf. XII. 6. 11. 'In cuius manibus pueritiam egerat.' Ergo quod Germani mei dicunt, auf den arm nehmen, id Latini dicunt 'in manum accipere.' Vor.

Feluti ad notam allusit] Sic quatuor Mss. nostri. Impressi interponunt *puer*. Oxon. Recte Oxon. secutus quatuor Mss. *puer* delevit, et Vorst. cum Scheff. in seqq. *infantis*. Sunt interpretum glossemata: *blandientis* est, cum blandiretur in alludendo. Græv.

Dulcis quidam blandientis infantis risus] Lege *blandientis infantis*: hanc enim lect. confirmat Quintil. Decl. XIX. 'Quum adhuc rudis unci blandiretur infantia:' et Plin. XXXII. N. H. 2. 'Sirculi infantie alligati tutelam habere creduntur.' Gronov. Mirum quod Bongars. adiecit *infantis*, cum in antiquioribus typis expressis id non inveniret, vocemque 'pueri' jam paulo ante positam videret. Vorst. Recte illud *infantis* a Vorst. deletur, cum libri vett. non agnoscant. Foran et alterum *blandientis* delendum. Certe non cohærent satis commode apparuit in illo *risus dulcis blandientis*; rectius dixisset in illo

blandiente. Sed de hoc alci quisque statuatur, ut volet. Schef.

Uxor ultro] Oxon. ex Ms. *ux. multum*. Græv.

Quo suum partum pro illo exponeret] Hoc non est verisimile. Herodotus ait uxorem pastoris peperisse mortuum puerum, atque illum expositum pro Cyro, quod est vero similis; æque enim pastorum uxores ex se prognatos liberos diligunt, atque reginæ suas proles. Sane multa in hac historia sunt variata ab Herodoti traditione, quæ longius prosequi non est nostri propositi. Herodoti enim descriptio est longe verisimilior, maxime ubi postea bellum est inter Cyrum et Astyagem. Glar.

Quo suum partum] Scio usurpari aliquando 'quo' pro, ut; at h. l. nescio, an sit conveniens: suspicor scripsisse Justin. ut *pastorem uxor ultro rogaret quoque, suum partum*. Oratio profecto longe efficacior et convenientior. Schef. Alii omittunt hæc verba, *quo suum partum pro illo exponeret*. Herodotus auctor est infantem pastoris mortuum fuisse natum; unde in orbitatis solatium permutatio ista vivi pueri loco defuncti non temere expetebatur. Oxon. *Quo suum p. p. i. exp.* et quod sequitur *que uncinis* includit Ed. Bong.

§ 14 *Nutrici postea Spaco nomen fuit, quia canem Persæ sic vocant]* Cum et Trogus Pomp. et Herod. ipse tradiderint hac voce canem ap. Persas significari, ab iis quæsi, quos in hoc genere scire aliquid credebam, utrum id hodieque verum esset? Negarunt, et alio nomine nunc canem Persice vocari affirmavere. At ego hoc scio, canem ap. Hyrcanos, qui sub ditione Persarum sunt, nunc quoque dici *Spac*; unde huj. appellatio- nis vetustas apparet. Hoc didici ex Libris, s. Relationibus, Wikfortii, viri clariss. atque elegantiss. quem virum populi principesque ambire, amplexari, possent, si illum satis nossent.

Faber. Junt. recte *Spaco*. Herod. *Ἰσπαχ* i. 110. *Græv.* Crediderim legend. esse non *Spacos*, sed *Spaco*; quomodo ed. Junt. habere testatur *Grævius*. Certe Herod. qui primus hæc prodidit, ita vocat. *Vorst.* *Græv.* *Spaco* ex Junt. Forte *Spacus* Noster scripsit pro Græco genitivo *Ἰσπακοῦς*. *Schef.*

CAP. V. § 1 Cum inter pastores esset, Cyri nomen accepit] Non solum ed. Juntæ, sed et antiquus Cod. Bon-garsii legunt: cum inter pastores esset imperiosus, Cyri nomen accepit. Sic et codex Angl. Sed alius imperio usus. Hanc veram esse huj. l. lectionem puto, qua causa redditur, cur dictus sit Cyrus, cum antea fuerit ei aliud nomen a pastore et ejus uxore, a quibus educabatur, impositum. Docet id etiam Herod. i. 113. *Τὸν δὲ ἑσπερον τούτων Κύρον ὀνομασθέντα παραλαβούσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ Βουκλίου, ὀνόμα ἄλλο καὶ τὸ καὶ οὐ Κύρον θεμένη: Alterum vero, qui postea Cyrus appellatus est, pater bubulci sibi sumtum educavit, imposito illi alio quopiam ac non Cyri nomine: et non longe post puer, quem Cyrus flagellis ceciderat, καταλθὼν δὲ ἐς πόλιν, πρὸς τὸν πατέρα ἀποικτίζετο τῶν ὑπὸ Κίρου ἤττησε. Λέγων δὲ οὐ Κίρου (οὐ γὰρ καὶ ἦν τοῦτο τοῦτομα) ἀλλὰ πρὸς τοῦ Βουκλίου τοῦ Ἀστυάγεος πατρός: In urbem vero cum contendisset, apud patrem questus est, quomodo a Cyro esset exceptus: non vero Cyrum appellavit, nondum ei hoc erat nomen; sed filium pastoris bonum Astyagis. Non igitur primis annis, quos inter pastores exegit, Cyrus fuit dictus, sed post illud tempus, quo inter pastores imperio erat usus in puerili illo ludo, Cyrus demum fuit appellatus, sive a pueris, cum quibus luserat, sive a veris parentibus, sive a civibus. Nar-rat deinceps Justinus, quomodo ex illo imperio seu regno inter pueros exercito fuerit agnitus ab avo: 'Mox rex inter indentes sorte delectus, cum per lasciviam contumaces flagellis*

cecidisset, a parentibus puerorum querela est regi delata.' Hæc ita sunt accipienda: mox a parentibus puerorum querelam esse regi delatam, cum in illo imperio, rex sc. inter ludentes sorte delectus, per lasciviam contumaces flagellis cecidisset. Vides igitur non frustra *imperiosus* inveniri in libris antiquis, quamvis emendatius legatur in uno, *imperio usus*. Doctissimi et amicissimi mihi, cum in vivis esset, viri emendationem, qui conjicit scribend. esse, *Puer deinde cum inter pastores esset in Persia Cyri nomen accepit*, probare non possum; quia pastores illi, ap. quos educabatur, et quibuscum versabatur, non erant Persæ, sed Medi. In Media enim natus erat Cyrus, in Media expositus, in Media ad decimum annum, quo imperium inter pastores exercuit, commoratus: vid. Herod. i. 10. Postea demum ad parentes in Persiam remissus est, ubi non inter pastores egit, sed ut regis Medorum nepos, et Mandanes filius, laute fuit habitus et educatus: vid. cap. 122. ejusd. lib. Et hoc est, quod ad eum scribit Harpagnus, 'eum ablegatum fuisse in Persas.' Tum autem ei videtur hoc nomen impositum fuisse in Persia. Persis enim 'Cyrus' est, sol, ut notarunt Ctes. et Plut. Etiam nunc Chur et Churakid ap. Persicos poëtas solem significare viri doctiss. monuerunt. *Græv.* Vett. plurimi habent: i. p. *esset imperiosus*, quod et *Græv.* dicit, non temere spernendum. At quid sibi velit, hoc vero non declarat. Porro vox *imperiosi* vix hic obtinere potest locum. Hoc enim vitium significat: deinde quomodo imperiosus fuerit puer adhuc, et constitutus sub arbitrio pastorum? quod illud ejus esse potuit imperium? Et plane propositam hic Nostro, reddere causam, quare Cyrus dictus fuerit. At hoc non addiscitur ex illo *imperiosus*, quoniam Cyrus non *imperiosus*, verum *Solem*, denotat, ad quem

nil facit vox *imperiosus*. Puto igitur sic legend. *Puer deinde cum inter pastores esset in Persis, Cyri nomen accepit.* Ostendit nempe illud 'in Persis,' cur ei Persicum nomen Cyri sit impositum, et non Medicum aliquod, videl. quia puer versabatur non in Medis, sed in Persis. Porro locum h. sic esse legend. patet etiam ex seqq. in quibus Harpagus eum scribit 'ablegatum in Persas;' neque enim ista possunt intelligi, nisi locus h. ad istum modum legatur, cum de ista Cyri ablegatione in Persas nullum verbum alias præcesserit. *Schef.*

Cyri nomen] 'Cyrum' Persico sermone *Solem* significare auctores sunt Ctenias, Plut. in Artaxerxe cap. 1. Plethon in Expositione eorum, quæ in Magicis Zoroastris Oraclis obacurians dicuntur. Unde apparet Suidam, etymon exotici nominis petentem e Græcia sua, toto, quod aiunt, caelo errare. *Bern.*

§ 2 *Servilibus verberibus*] Inf. II. 5. 4. 'Verbera in aciem, non arma, ferenda, omissoque ferro, virgas ac flagella, ceteraque servilis metus paranda instrumenta.' Et recte Accursius ad L. 12. D. de Jure Fisci, 'servilia verbera' interpretatur, flagella: ut L. 10. §. pen. D. de In Jus Vocando, juncta L. 7. §. 2. D. de Injuriis, probat. Petron. 'serviles pœnas' dixit. Sall. I. H. 'Abunde libertatem rati, quia tergis abstinetur.' Vid. Senecam ext. Apolocynth. *Bongars.* Hinc 'verberibus fœdari' homines liberi dicuntur Tacito III. H. 77. Allud est: 'puerili verbere moneri.' v. A. 9. Add. Brisson. Sel. Ant. Juris II. 9. *Berneccer.* Florus I. 23. 1. 'Serviliter in terga sævire,' et Noster inf. II. 5. 5. *Vorst.* Saxo XIV. p. 306. 12. 'Primo siquidem verberibus adfectus.'

§ 5 *Animum minacem duntaxat in illo fregit*] Pro *minacem* malim legere *minatione*; quomodo Major edidit. *Vorst.* Non displicet, quod ex cod.

Majoris probat *Vorst.* legend. *minatione* pro *minacem*, cum vix integer alias sit sensus. Et *minatione* pro *comminatione* ponitur eleganter, ut non pauca huj. generis alia. Sensus; 'fregit animum,' i. e. minuit iram, *minations*, i. e. *comminatione*, quæ Cyrum ab ulteriore conatu satis deterrere posse sibi visus est, 'duntaxat in illo,' i. e. eatenus saltem, quatenus iratum habuit animum erga Cyrum: non quatenus et erga Harpagum, cui non putavit sufficere ad delinimentum, si Harpago minaretur solum, sed damno simul aliquo in solatium ultionis afficiendum. *Schef.* Vetustarum edd. lectionem, quæ *minations* præ se ferunt, quod et in Junt. legitur, minime sequendam duco. *Animus minax* est, ira percitus, qui exitium minabatur et Harpago et Cyro. Non enim placatum ejus animum et mitigatum erga Cyrum statim fuisse, postquam eum agnoverat, patet ex Herod. qui I. 120. narrat, ut Astyages deliberarit cum Magis, tollendus ne Cyrus esset propter somnium, an vero servandus. Hæc tantum verbo, ut in compendio, tangit Justin. Sententia est: Astyagen iram illam minacem, si non erga Harpagum, saltem erga Cyrum, compressisse. 'Duntaxat,' Latinis est, saltem, minimum. *Græv.*

§ 6 *Filiū ejus, &c.*] Commemorat et Sen. de Ira III. 15. *Bongars.* Et Ov. in Ibin. *Bern.*

Epulandumque patri tradidit] Theophilus ad Antolycum lib. III. non hoc Astyagi, sed Cambysi, tribuit. Perperam. *Voss.*

§ 7 *Ad præsens tempus*] Sufficit 'ad præsens,' et sic loquuntur Tac. quoque A. IV. 31. et 44. H. I. 44. et Suet. Tit. 6. nec dubitem a manu glossatoris esse *tempus*. Sed hoc editorum consensu nihil audeo mutare. *Berneccer.* Putat *Bernecc.* *tempus* esse a manu glossatoris; quod alii dicant 'ad præsens,' subaudito *tempus*. Ve-

rum quod ita loquuntur alii, non necesse erat et Nostrum ita loqui. Fit enim ut, quæ subaudiri solent, etiam diserte adjiciantur. Ita dicunt 'brevis' et 'brevis tempore.' *Vor.*

§ 8 *Ut ablegatus in Persas ab aro fuerit*] Optime Mss. *ablegatus*. Amant enim hoc verbum sic usurpare, ut adsit ei quædam invidia et malevolentia: genus loquendi, quo sæpe Liv. utitur: ut v. 2. 'Remotam in perpetuum et ablegatam ab urbe et republ. juventutem:' et xxii. 25. 'Consulum alterum specie classis Punicæ persequendæ proci ab Italia ablegatum:' et xxiii. 31. 'Deinde nbi ablegatum velut de industria M. Marcellum viderunt.' Sed et de hac ablegatione exstat memorabilis narratio ap. Athenæum xiv. p. 633. petita ex Dinonis Persicis. Gronov. Maj. Bech. et alii ediderant *relegatus*; quod magis placet, et sine dubio itid. e Mss. hauatum. *Vor.* Vorstio magis placet *relegatus*, quod nonnulli habent. Mihi vero *relegatus* glossa videtur alterius. Saltem *relegatio* non fuit illa Cyri dimissio in Persas, sicut quidem alias vox 'relegationis' sumitur pro ejectione infami e patria: tantum illuc mittebatur, ut retunderetur ejus spiritus, omnisque rei gerendæ ipsi adimeretur occasio. At hujusmodi sensu vox *ablegationis* nota optimis scriptoribus. Terent. in Hecyr. 'Aliquo mihi est hinc ablegandus, dum parit Philomena.' *Schef.*

§ 10 *Exinterato lepori*] Ita Mss. Glossæ: 'Interata, *ἔκτερωτέρα*;' voce ab interioribus ducta. Bong. De historia consulendus Herod. i. 123. et Polyæn. vii. et Frontin. iii. 13. 3. *Bern.* Vix dubium, quin legend. sit *exenterato*. Higin. Fab. xxx. 'Hydrum Lernæam Minerva monstrante interfecit et exenteravit.' Plin. xxx. N. H. 5. 'Idque in exenterato proscissoque vivo [catulo] deprehendi.' Gron. Bongars. e Mss. maluit *exinterato*. Mihi magis placet

lectio vulgata: quæ et ap. Plant. observatur Epid. ii. 2. et v. 2. Est enim 'exenterare' sine dubio ex Græco *ἐκτερεῖν* formatum; ipsum Græcum autem ab *ἐρεπα*, quod quidem viscera significat, ortum. Vid. et Voss. in Etymol. L. L. *Vor.*

Ut sub specie venationis dolus lateret] Mihi magis placet quod in antiquioribus typis expressis est *venationis*, quam quod Bong. edidit *venatoris*. Sic et v. 8. 12. 'sub obtentu liberationis,' quod retinuit Bong. melius est quam quod in aliquo Cod. Ms. est *sub obtentu liberatoris*. Inf. xxxiv. 3. 8. pro, sub specie venationis, dicit 'specie venandi.' *Vorst.* *Vorst.* ex editis vetustioribus, *venationis*. Non displicet. *Schef.* Sic et Junt. Græv.

CAP. VI. § 1 *Eadem somnio aggredi jussus est*] Antiquiores edd. habent, *eandem viam s. a.* *Vorst.* Nihil hic mutand. Nam quod in quodam legitur *eand.* v. glossatoris est, qui hæc desumsit ex verbis præcedd. in cap. 5. § 9. *Schef.*

Sed præmonitus] Mendum est sane leviculum, at mendum tamen. Pro *sed* legend. et, quod Mss. Codd. Bong. habuere. *Faber.*

Quem primum postera die obvium habuisset, socium captis assumeret] Edd. antiquiores edd. *haberet*: quod rectius videri possit propter id quod sequitur 'assumeret.' Sed non insolens tamen est ipsum plusquam perfectum tempus poni pro imperfecto: ideoque illud quod e Mss. sine dubio rescribere placuit Bongarsio, hand muto. *Vor.*

§ 2 *Antel. temp.*] Sic Saxo xiv. p. 248. 4. p. 285. 38.

Iter ingressus] Saxo xii. p. 282. 'Cum rex iter ingredi vellet.'

Nomine Sybarem] Ms. habet *Sebarem*. Legend. *Sabarem*. Et sic quoque inf. *Sabares* is est *CEbares*, *Οἰβάρις*. Utrumque enim dicitur. Sic Androcottus Sandrocottus, Indica Sindica, Merdis Smerdis, Osthanes

Æschylo est Ἰσθμίων. Alibi plura. Voss. Isaacus ille Voss. in quo mihi ingenium et doctrina ex æquo certare videntur, *Æbarem* legend. esse ostendit, non *Sybarem*; id quod et verum est, et, ni ipse occupasset, potnissem et ego ostendere. *Fab.*

[§ 3 *Persepolis regreditur*] Hoc sæpe miratus sum, quod et nunc demiror, unde isthæc appellatio Græcanica urbis antiquissimæ, et quæ olim totius Orientis regia fuit. An a Baccho? an a Perseo? an denique ab Hercule? *Somnia.* Vellem autem, vellem, verum tam claræ urbis nomen edidissent vet. historici. Nam, aut valde fallor, aut Græculi homines morem suum in mutandis locorum nominibus secuti sunt; quod in exemplis pene infinitis nuper demonstravit incomparabilis ille noster amicus Sam. Bochart. in suo PHALEG, quod ego opus immortale futurum, si quid conjectura valeo, jam pridem auguror. *Fab.*

[§ 4 *Ibi convocato populo*] Frontin. i. 11. 19. *Bengare.* Herod. i. 125. et seq. Polyæn. lib. viii. Frontin. *Bern.*

Præto cum securibus esse] Malim cum Mss. meis, *p. c. s. adesse*, et sic edere malim, quam quomodo hactenus circumfertur, *p. c. s. esse.* Sed minutum hoc. *Mod. Adesse* restituit e Mss. suis *Mod.* Antea fuit *esse.* Berneccer. Antiq. Edd. *esse.* Et retinuit eadem Bong. At *Mod.* quod in quibusd. Mss. reperit *adesse*, et secutus eum Bernecc. compositum istud pro simplici rescribend. censuerant. Nobis simplex rectius videtur; quia 'præsto' antecedit. *Vorst. Esse* Juntina et Oxon. ex Ms. asserit. *Græc.*

[§ 5 *Postera die ad paratas epulas invitatur*] Cum et Bong. fateatur in manu exaratis suis Codd. exstare, *p. d. apparatis epulis* i. et ita nostri membrancei libri scripti antiquissimi habeant, ita ed. Cratandriana Basileensis, cui præfuit vir doctiss. Joann.

Sichardus, ita Italica A. 1510. quam recognoverat eruditiss. vir Sabellius, emisit Augustin. Becharius, non video, cur ea scriptura rejici debeat: maxime cum ita etiam loquatur historicorum princeps Livius. *Mod.* Vulgo editi, *ad paratas epulas* i. Sed restitimus Auctori lectionem, quam et Bong. et *Mod.* fatentur in manu exaratis suis codd. extare. Ita Sall. H. iv. 3. 18. 'Cum se cibo vinoque læti invitarent.' Imo Noster ipse xii. 13. 7. *Bern.*

Apparatis epulis invitatur] Bong. maluit *ad paratas epulas*; credo quod in quibusd. Mss. id reperisset. Monuit tamen alios Codd. Mss. et antiquiores item typis expressos, habere *apparatis epulis.* Neque perpetuum illud est, ut dicatur 'invitare ad aliquid,' vel 'in aliquid,' sed dicunt etiam simpliciter 'invitare aliquem.' Noster xii. 13. 7. 'Instantur comessatione et ipsum et sodales ejus invitat.' Hic quomodo duo ablativi consequentiam designantes præmittuntur, sic et in altero illo factum videri potest: ut *apparatis epulis invitatur* sit pro, *epulas apparat et invitatur.* Vel potest *epulis* pro casu tertio haberi: qua ratione dicunt 'invitare aliquem tecto et domo,' 'invitare hospitio,' 'invitare poculis.' *Vor.*

Apparatis epulis] Lectionem hanc asserit quoque quam sæpe laudamus Junt. ed. Nescio autem cur hic *Vorst.* tricetur. 'Invitare' hic non est, vocare ad epulas, ut vir doctus et alii existimant, sed, vino epulisque liberaliter hospites accipere. Cæs. i. B. C. 74. 'Interim alii suos in castra invitandi causa adducunt, alii ab suis adducuntur.' 'Invitandi causa' est, ut benigne eos excipiant amiceque. Liv. i. 9. 'Invitati hospitaliter per domos cum situm, mœniaque et frequentem tectis urbem vidissent,' h. e. laute et comiter tractati. Hinc et qui libenter vescuntur, et largius bibunt, *se ipsos in-*

vitare dicuntur. Sall. 'Cum se cibo vinoque læti invitarent.' Plaut. Amphit. 1. 1. 'Mira sunt; invitavit se in cœna plusculum.' Suet. Octav. 77. 'Quoties largissime se invitaret.' 'Apparatæ epulæ' sunt, splendidæ, lautæ, opiparæ: ut 'Apparatus cœnare' ap. Plin. in Epist. et 'Profusissimi obsoniorum apparatus' ap. Suet. Vitell. 10. Inferius xi. 8. 'Fuit rex armorum quam conviviorum apparatus studiosior.' Græv.

§ 6 *Utrius vitæ sortem legant*] Valde durus mihi locus hic videtur; certe nihil est, quod illi *vitæ* commode respondeat: non enim *vitæ laboris*, nec *vitæ epularum*, jungi possunt. Cogitand. Igitur, an non scripserit Noster *utriusque sortem*, et non nemo illud *vitæ* apposuerit ex seq. 'omnem vitam.' Schef.

§ 8 *Meriti sui in Harpagum oblitus*] Quos offenderis, periculose summæ rei præfici, docet exemplum M. Livii, in Liv. xxvii. 42. 8. Bernec. Oxoniensis ex quatuor Mss. legit in *Harpago*: sed alii et Juntina stant recte pro vulgata. Græv. Angl. in *Harpago*, quam lectionem video et in suis reperisse Auctorem Fori Romani; vid. vocem *Oblitus*: scio equidem indifferenter præpositioni 'in' apponi modo quartum, modo sextum, casum. Suspicio tamen hic illud *Harpago* esse ortum ex scriptura antiqua *Harpagon* pro *Harpagum*. Nam 'merita in Antonium,' non *Antonio*, dixit et Vell. ii. 96. Id.

§ 9 *Per deditionem tradidit*] Quidam typis expressi *p. proditionem* t. Quod consentaneum ei, quod sequitur, 'perfidia defectionis ulciscitur.' Vorst. Non probo, quod habent quidam *per proditionem*, propter hoc ipsum, quia sequitur 'perfidia defectionis,' ne idem dicatur. Tò *deditionem* modum declarat, quo tradiderit exercitum, opponiturque traditioni per certas leges et condiciones. Neque potest offendere verbum 'tradidit.' Nam

et Liv. 'In fidem deditionemque se suaque ipsi tradidere.' Schef.

Regisque, &c.] Saxo xiiii. p. 244. 18. 'Invidiam fraterna prælatione conceptam perfidia defectionis exsatiens.'

§ 10 *Partem exercitus a tergo ponit, et tergiversantes ferro agi in hostes jubet*] Unus Ms. *p. e. de tergo p. et terga vertentes* f. a. i. h. j. ingrata auribus ejusd. vocis repetitione. Mod. Sic inf. xxxi. 8. 7. Liv. x. 36. 6. 'Necessitate acta virtus causa victoriæ est,' ait Flor. iii. 3. 13. Contra, 'Quanto plus spei ad effugium, tanto minor est ad resistendum animus,' Tac. H. iii. 18. Bern.

Tergiversantes] Juntæ scripserunt: *et in terga vertentes ferro agi, ut in hostes jubet*. Non male: vereor tamen ne hæc sint interpolata. Itaque hanc lectionem nec ipse magnopere probo. Rationes tamen, cur improbatur, nequeo laudare. Quam diu pugnabant, terga non vertebant. Sed si accidisset, ut terga verterent, erat alia acies civium post hanc aciem collocata, quæ terga vertentes retro ageret, ferrum in illos tanquam in hostes stringens. Si fugisset prima acies, terga vertisset hostibus, a quibus fugabatur, non civibus, qui, a tergo pugnantium positi, fugientes exciperent et repellerent. Nihil tamen, silentibus Mss. mutand. censeo. Græv. Emendand. putat vir doctiss. *et terga vertentes*, quod probare vix possum. Saltem sermo est h. l. de pugnantibus: sic enim præcedit, 'pugnantibus suis partem exercitus a tergo ponit.' At alii pugnantes, alii terga vertentes. Deinde sequitur: 'post terga inventuros.' At, si jam terga verterant, non erant eos inventuri post tergum, sed a fronte. Schef.

§ 12 *Post necessitatem pugnandi*] Pro, postquam necesse habuerant et coacti sunt pugnare. Ita concise scribit et alibi. Ut viii. 1. 'Prorsus

quasi post arma et bellum locum legibus reliquissent; pro, postquam arma jam sumpta sunt. Similiter Nep. Att. 9. 5. 'Neque post calamitatem versuram facere potuit.' Vide et Ind. in Nep. v. Post. Vor.

Animus exercitus ejus accessit] Friget hic τὸ ejus. Cur respuerunt scripturam veteris libri? an. ex. et vis a. Vis est, virtus, fortitudo. Virg. 'Non ea vis animo.' Sæpe sic ap. Nostr. et alios. Græv.

§ 13 *Matres et uxores, &c.*] Refert et Plut. libello de Virt. Mullerum cap. 9. *Bongars.* Nec absimilia de Germanis Tac. cap. 8. princ. *Bern.*

§ 15 *Facta, &c.*] Saxo vii. p. 138. 20. 'Impressione facta ad eum acrius impetendum pudore cogantur.'

§ 16 *Nepotemque in illo magis quam victorem egit*] Bech. et alii pro *egit* habent *se gessit*. Vorst. Notant pro hoc *egit* alios habere *se gessit*. Verum hoc ex manifesta glossa est. Quod propterea notand. ut sub clarissimo exemplo pateat, non parum damni accepisse Nostrum ab intempestiva glossatorum manu. Certe sicut h. in l. *agere victorem*, ita alibi 'agere propugnatorem,' 'agere tutorem,' usurpavit, quod satis arguit esse genus hoc Auctori nostro receptum. *Schef.*

Maxima genti] Lectionem vulgatam, quam Cujacii codex et Orosius i. 19. comprobant, sequutus sum. Vett. enim plerique pro *maxima* habent *decimum*. Ex voce *maxima* solum X forte remanserat in eo lib. ex quo multi deinde transcripti sunt, cæteris litteris aliquo casu deletis; ea nota librariis imposuit: in cl. Putteani Ms. legitur *ducem*. *Bongars.* Legitur et *maxime* in ed. Colon. Gymnic. ut et Justina. Græv.

§ 17 *Hic finis Medorum imperii fuit. Regnaverunt annos ccc.*] Imo secundum calculum certiore Herodoti, tantum annos 128. imperarunt. Sed Marsham. docte ostendit 4. Medorum

reges fuisse, illorumque imperium fuisse 150. annorum. Vid. illius Canon. Chronol. Sæc. xvii. Græv.

CAP. vii. § 1 *Initio regni Cyrus*] Cyrus creditur primus rex fuisse Persarum. Sed ap. *Æsch.* in Pers. v. 767. duo commemorantur qui illum antecesserunt. *Μήδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ. Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τὸδ' ἔργον ἤρυσε. Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κύρος, ἐκδιὰ μιν ἀντήρ. Medus erat primus dux exercitus. Alter ejus filius opus perfecit. Tertius ab illo Cyrus felix vir.* Tum reliquos inde Persarum reges recenset usque ad Xerxem. Hæc primus observavit ill. Marsham. in Can. Chron. qui et docuit illum Medum, qui primus recensetur in serie regum Persicorum, esse Darium Medom, cujus sæpe meminerit Daniel, qui non fuit Babylonius, sed Medus. Cujus etiam meminit Suidas, cum ait: *Μήδος βασιλεὺς Περσῶν, Μένους Βαβυλωνίου rex.* Et in *Δαρεικοί* *ἑλοὶ μὲν χρυσοὶ στρατῆρες οἱ Δαρεικοί οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ ἡγεμῶνος πατρός, ἀλλ' ἀπ' ἑτέρου τινὸς παλαιότερου βασιλέως ὀνομασθήσαν.* *Darici sunt stateres aurei, quoniam a Dario Xerxis patre, sed ab alio quodam antiquiore rege, denominati.* Cum vero inter Cyrum et Darium Hystaspis fil. nullus alius fuerit huj. nominis rex, necessario Darius fuit, qui ante Cyrum ap. Persas regnavit. Fuit iste Darius Cyaxaris fil. Hinc Daniell dicitur vi. 1. fil. Asveri de semine Medorum. Cyaxares est Asverus, ut Scalig. de Emend. Temp. docuit. Is fuit Phraortis fil. quem pater præfecit regno Persico, nomine ac potestate regia, quia Persæ jam pridem excutere volebant jugum dominationis Medorum, teste Herod. i. 127. Cyrus autem primus vulgo Persarum rex habetur; et quia pater ejus erat Persa, cum priores duo reges essent gente Medi; et quia res et gens Persarum ante tempora Cyri fuerant valde obscuræ, quas primus illustravit Cyrus homo Persa. Secundus anonymus Persarum rex

ap. Æsch. est Cyaxares Xenophontis, ut pluribus docet laudatus Marsham. in Can. Chron. in Sæc. XVIII. Græc.

Cæpt. socium] Saxo VII. p. 131. 42. 'Cæptorum sociæ.'

§ 3 *Cum adversus Babylonios bellum gereret*] De Babyloniorum regno nihil commemorat Justin. nisi hæc de illius excidio et post rebellionem sub Dario Hystaspis fil. cap. ult. huj. lib. Ejus origine nihil est obscurius, quam tamen erudite, ut cetera, ex Can. Chron. regum Babyloniorum Ptolemæi eruit Marsham. præclare de doctrina temporum, si quisquam, meritis. Is Canon complectitur epocham s. annos Nabonassari, primi regis Babyloniorum. Is fuit Assyrius gente. A tempore Nabonassari fuerant duplices reges Assyrii. Alii, qui Nini sedem imperii habuerant, alii qui Babylone regnarent. Hinc prima pars Canonis continet regum Assyriorum et Medorum seriem, usque ad initium Cyri. Illa complectitur annos 159. Altera Persarum reges, usque ad mortem Alexandri Magni, annos 215. ut totius regni Babylonicæ periodus fuerit annorum 424. Unde constat quoque Babyloniæ non esse tantæ antiquitatis, ut vulgo creditur, et superius traditur a Justino. Originem debet Nabonassari. Is vixit sæculo 17. post diluvium, anno circiter 750. ant. Chr. natum. Nabopolassarum Nabopolassari fil. qui Ebræis dicitur Nabucodnosor magnus, vel secundus, eam mirificis operibus exornavit. Vid. Marsham. ad Sæc. XVII. Ultimus Babyloniorum rex fuit Nabonadius, quem expugnata Babylone cepit Cyrus, et Carmaniæ præfecit, ut auctor est Berosus ap. Joseph. lib. I. contr. Apion. Sed de regibus Babyloniæ, quorum meminit Canon Ptolemæi, ut et de iis, quos Daniel commemorat, vid. Marsham. ad Sæc. XVII. et XVIII. Græv.

Rex Lydorum Cræsus] Omnes tradunt, jam tum temporis Cræsum a

Cyro victum captumque fuisse, cum Babyloniis bellum inferret. Quomodo ergo iis opem tulerit, non video. Sed videtur Trognus, ut sæpe, alios secutus fuisse auctores. Voss. Herod. lib. I. prodidit, Assyriis et Babyloni a Cyro tum demum bellum illatum, cum Cræsum idem jam vicisset, omnesque terras, quæ dittonis ejus fuerant, occupasset. Quod si verum, ut sane videtur, non potuit Cræsus in auxilium venire Babyloniis. Vid. et Scalig. de Emend. Temp. lib. VI. Vor.

Cujus, &c.] Saxo XIV. p. 268. 41. 'Cujus insignes ea tempestate vires fuere.'

Victusque jam de se sollicitus] Pertinaciter pertendunt etiam nostræ Membranae *victusque j. ac desolatus*; qua voce etsi usus Virgil. ejusque similis Silius, et ante hunc Liv. nihil tamen muto. *Mod.* Val. Acidalius ad Vell. sub finem, ut in vett. ita scribend. hic monet *victisque*, nempe Babyloniis, quibus auxilio venerat: non ipse victus. Ego *victus* præfero: nam mox sequitur, 'fortuna prioris prælii percussum:' &c. *Bernac.* Jam pridem monuit Gronov. Obs. lib. IV. restituendum esse ex Mss. *victusque j. ac desolatus*, h. e. desertus, nudatus, exutus exercitu, castris, copiis omnibus. Vid. c. 20. illius lib. Certissima est hæc vett. librorum scriptura *desolatus*, h. e. desertus a suis, qui fusi erant, et fuga, qua quisque poterat, sum consulebant saluti, rege relicto. *Græv.* Legi oportere arbitros, *de se sollicitus, in regnum refugit.* Et hoc Latinissimum est. Neque eo opus sit quod in quibusd. lib. legitur *desolatus*, pro *de se sollicitus*. Tu tamen et Voss. videto et *Græv. Faber.* Omnino legend. e Codd. Mss. quos vidit Bong. *victusque j. ac desolatus*. Qua de re et Gronov. IV. Obs. 21. monuit. Vulgo legitur *victusque j. de se sollicitus*. Est autem 'desolatus' idem quod, desertus, nudatus, exutus

exercitu et castris. Dicunt sane ipsum quoque hominem 'desolatum', si, quibus ante stipatus fuerat, discedant, aut ab eo segregentur. Tac. i. A. 'Nonnulli opperendas Tiberii epistolas clamitaverat: mox, desolatus aliorum discessu, imminuentem necessitatem sponte praevenit.' Et lib. xfr. 'Desolatus paullatim etiam servilibus ministeriis.' In antiqua inscriptione ap. Grut. mater 'desolata' dicitur, cujus filius oblit, quæque filio orбата fuit. Vid. p. 682. operis Gruteriani. Vor. Putant scribend. j. *ac desolatus*; Vorst. in textam quoque transsumsit. Explicat autem per, nudatus, exutus exercitu, castris, copiis omnibus. Atqui hoc in Cræso falsum. Docet ipse Noster, quando exercitum ipsius scribit fuisse perculsum fortuna prioris prælii. Hoc enim vix potest accipi de exercitu plane alio et novo, sed de veteri, qui semel ab hoste profligatus fuit. Suspendo igitur adhuc assensum meum, donec lectio ista codd. et pluribus et melioribus fuerit firmata. Et quoniam video in quibusd. pro *victisque* legi *victisque*, cogitand. aliis relinquo, an non scripserit Noster, *victisque j. ac desolatis, in regnum refugit*, ut ad Babylonios referatur, sitque sensus: Babylonios illo prælio sic fuisse fustos cæsosque, ut nulla spes ipsis relinqueretur reficiendarum virium. Idcirco Cræsum non potuisse longius auxilio eis esse, sed, quod ex suo exercitu cladi superfuera, id reduxisse domum. Schef.

§ 5 *Percussus*] Sic inf. ii. 13. 1. Male vulgati *percutsum*. De re vid. Gruteri Dias. xiv. ad Tac. H. v. 16. 'Superesse, qui fugam animis, qui vulnera tergo, ferant.' Add. Liv. viii. 16. 6. xxxv. 2. 3. xxxviii. 26. 7. Bern.

Nulla, &c.] Oros. iii. 1. 'Putantes se vacuum præsidio civitatem nullo intraturos negotio.' Saxo xiii. p. 242. 31. 'Hostes nullo neg. fugavite' xiv. p. 343. 1. 'Terga vertentes n. n.

ndit.'

§ 6 *Tanto et mitior*] Flor. ii. 8. 26. Bern.

§ 7 *Urbs Barca*] Barca est in Africa, Pentapoleos oppidum in Cyrenaica, sed ea regio nondum erat sub Persis; quare hoc nomen suspectum est: non tamen aliud temere reposuero, nisi exemplari aliquo adjutus aut historico meliore. Cæterum Herod. ait Cræsum semper sub Cyro fuisse, ac post Cyri mortem Cambysii commissum. *Glarean.* Mss. quidam *urbs vero concessa*: alii *vero et concessa*: alii *Baragon cessa*: vulgata lectio probari non potest: est enim Barca in Cyrenaica provincia urbs Pentapoleos, quo Persarum arma victricia nondum pervenerant. Herod. lib. iii. init. Absurdum est Barca, quomodo Asulanus edidit: est enim oppidum Macedoniae, Ptolemæo Βάρβονα. Ctesias urbem Cræso dono datam *Barenem* vocat πόλις μεγάλην, ἐγγὺς Ἐκβαράων, de qua et Steph. *Bongars.* Si vel unus librorum Mss. emendationi faveret, rescriberem *urbs Barenem*, quam Mediæ urbem, cujus et Steph. meminit, Cræso dono datam ostendit ex Ctesia Bong. Nam neque Barca Pentapoleos urbs in provincia Cyrenaica h. l. convenit, cum eo Persarum arma victricia nondum pervenerint, ut apparet ex Herod. iii. 1. nec item illa ab Alexandro condita, de qua inf. xii. 10. 6. minime vero, quomodo Asulanus edidit, Barca, Ptolemæo Βάρβονα, Macedoniae oppidum. Ex cætt. quoque lectt. nihil sani erui potest: *urbs vero concessa: vero et concessa: Baragon cessa*: et, quod Sabellicus habet, *urbs Berse concessa*. Bernec. Non est dubitand. de emendatione Bongarsii, qui censet legend. esse *urbs Barenem*. Sic Ctes. καὶ δὲναι Κύρος Κροίσου πόλιν μεγάλην Βαβυλῶν ἐγγύς Ἐκβαράων. Et dedit Cyrus Cræso urbem magnam Barenem prope Ebatana. In ed. Junt. vestigia verè h. lect. deprehendere licet. In ea enim scribitur *urbs Baran.* Græv.

§ 10 *Passurusque Cyrus grave bellum Græcia fuit*] Oxonn. ediderunt ex Ma. ut *passurus g. b. ejus gratia fuerit*. Quam lectionem puto esse elegantissimam. Nam præterquam quod bellum Græcia paullo dicatur insolentius pro, a Græcia, etiam illud Græcia superfluum: quoniam præcedit 'ex universa Græcia.' *Schef.*

§ 11 *Lydi, &c.*] De quibus et Polyæn. Strateg. vii. Ad h. modum domuit Xerxes Babylonios ap. Plut. Apoph. Reg. cap. 6. Aristodemus Camanios ap. Dionys. vii. 8. et Sesostris Egyptios, referente Schol. Sophoclis: Romanos certe 'voluptatibus plus adversus subjectos quam armis valuisse' Tacitus affirmat H. iv. 64. et est exemplum in Ag. c. 21. *Bern.*

§ 12 *Cauponias, &c.*] In libris antiquis legitur *cauponias, ludicras artes*, quod non negligend. Suspicio quippe, veram Justiniani scripturam esse, *cauponias artes et lenocinia exercere*, atque illud *ludicras* ex glossa, qua quis illud 'canponias' explicabat, irrepisisset. 'Cauponias' vocabulum est probum, ipsique usurpatum Plauto in Pœnulo, ubi 'puer cauponius' nominatur sensu non alieno ab h. l. pro puerili scorto vel cinædo. Nam 'cauponias artes' ap. Nostrum meretriciæ, quales olim in cauponis frequentissime solebant exerceri, ut est pridem demonstratum Casaubono ad Theophr. Charact. p. m. 184. Itaque hic conjunguntur cum lenociniis. Quanquam non meretriciæ solæ, sed et aliæ ad luxum atque voluptates pertinentes, plane sicut hodieque non raro in cauponis ista conjunguntur. 'Cauponium instrumentum' usurpavit quoque Marciianus JCTus in L. 17. §. 2. D. de Fundo Instructo, ut vix possit dubitari, quin hæc lectio Nostro sit restituenda. *Schef.* Vett. Codd. præ se ferre *cauponias et ludicras artes* olim monuit Val. Acidalius in lectt. Vellelaus, et merito probavit, præfatus eod. modo formatam esse hanc

vocem, ut 'histrionius et præconius quæstus' ap. Cic. eamque inveniri apud Plaut. apud quem legatur 'cauponius puer.' Sic et *lenonius* ap. eund. Comicum Pseud. ii. 4. 'Oppidum expugnatum faxo erit lenonium.' Asseruit hunc lectionem etiam cl. Scheff. Sine hæsitatione illam recepi, ubi vidi in Juntina dudum eam extitisse, quam seqq. editores interpolant, quia huj. vocis rarioris exemplum eos fugiebat. *Græv.*

§ 14 *Fuere Lydis*] Herod. lib. i. de Gyge; vid. et Plut. i. *Συμποσίαιον. Βογγαρος.* Lydorum regnum est antiquissimum. Ab antiquo illius terræ rege Mæone patre Cybeles populi Mæones olim dicti, et, quæ postea Lydia vocabatur, appellata fuit Mæonia, ut constat ex Herod. Strab. et aliis. Primus Mæoniæ rex fertur fuisse Meneas, Jovis et Telluris fil. ut auctor est Dionys. Antiq. lib. i. Post ibi rerum potitus est Atys, cujus fil. fuit Lydus, a quo mutato pristino nomine dicti sunt Lydi. Ab Atye vero prima regum Lydiæ familia fuit Atyadarum dicta, ad quam pertinet Omphale, Jordani filia, uxor Tmoli, cui servivit Hercules 3. annos. Atyadarum familiæ successerunt Heraclidæ; Hercules tempore servitutis consuevit cum Omphale ancilla, quæ puerum ex illo sustulit, cui Cleolao nomen. Vid. Apollodor. Biblioth. lib. ii. Cleolai nepos fuit Argon, Alcæt fil. qui, extincta Atyadarum gente, regnum transtulit ad Heraclidas paulo ante bellum Trojanum. Herod. i. 7. Hi rerum potiti sunt annos 505. Ultimus huj. familiæ fuit Candaules Myrsi fil. de quo hic Justin. Tertia familia regum Lydiæ fuit Mermandarum, cujus primus rex fuit Gyges, ultimus Croesus, qui dicuntur imperasse Lydis annos 170. Hæc in tyronum gratiam. Pluribus exequitur ista cl. Marsham. Can. Chron. cap. 17. *Græv.*

Fortuna Candauli] Rectius f. *fortuna C.* Diffundit hanc historiam He-

red. 1. 8. et seqq. Vid. et Plut. Sympos. 1. Quæst. 5. Non absimilia de Othone Tac. A. xiii. 46. *Bernec.* Simpliciter h. locus est accipiendus, nempe ut nullius regis casus fuerit similis fortunæ Candauli; quod loquendi genus jam illustravimus iv. Obs. 8. Ceterum Candauli est secundi casus. Id enim placuit veteribus, ut in nominibus propriis, in *es* desinentibus, secundum casum efferrent per *i*, non per *is*. Ut Terent. 'Chremi.' Cic. 'Socrati.' Gell. 'Euripidi,' 'Sophocli,' et sic ap. alios: quia et Græci etiam nomina, alioquin in *as* desinentia, sæpe per *us* finiebant. *Gronov.* Suspicitur Bernec. legend. esse *fortuna*: idem et mihi pridem visum est, et certum puto. Nam Candauli est tertii casus: unde et mox legend. *cædes Candaulis*, non *Candauli*. Nam iste morio, iste fatuus, Princeps, Herodoto non ille quidem 'Candaños' dicitur, sed 'Candaules.' Posset tamen et retineri istud *Candauli* in secundo casu, itid. ut dicimus 'Achilli' pro, Achilles; 'Ulyssi' pro, Ulyssis; 'Pericli' pro, Periclis; nempe per metaplasmum, ut vocant grammatici, i. e. per variam declinandi nominis rationem. *Fab.*

Nullus tamen fortunæ Candauli comparandus] Berneggerus mallet *fortuna*; et ut *Candauli* sit casus tertii. Verum enimvero *Candauli* sine dubio casus secundi est; ut in illo, quod paulo post sequitur, 'cædes Candauli.' Estque hujusmodi secundus casus ap. Auctores satis frequens. Nepon: 'Themistocles Neocli filius.' Plura habet Vechuerus in Hellenol. Deinde nec illud insolens videri debet; quod non *fortuna nullius*, sed *nullus fortunæ Candauli comparandus* dicitur a Nostro. Ita enim inf. ii. 14. 10. 'Atheniensium virtus ceteris prælata,' pro, ceterorum virtuti præl. Et ii. 15. 20. 'Non inferior virtutibus patris,' pro, virtus ejus non inferior virtutibus p. Etiam sic alii lo-

quantur. Plant. Asin. 'Hic quæstus noster aucupi est simillimus,' pro, aucupis quæstui. Cic. pro Flacc. 'Cujus ego civitatis disciplinam atque gravitatem non solum Græciæ, sed hand scio, an cunctis gentibus anteponendam jure dicam,' pro, disciplinæ Græciæ et cunctarum gent. *Vorst.* Angl. *fortuna Candauli*, quod præfero, quia respondet præcedenti *casibus*: *comparandus fortuna* idem est ac, comparandus in fortuna; genus loquendi simile illi Ciceronis pro Quint. 30. 'Non comparat se tecum gratia L. Quintius, Sex. Nævi, non opibus, non facultate, contendit.' *Schef.*

§ 15 *Quam propter formæ pulchritudinem deperibat]* Junt. q. p. f. p. *nimium dep.* Græv.

Voluptatum, &c.] Saxo vii. p. 138. 23. 'Tacita fortunæ conscientia fretus.'

§ 17 *Ut affirmationi suæ]* Mas. habent, *affirmatione sua*: quod fortasse non repudiari debebat. Sententia est huic l. admodum accommodata: Veritum nempe Candaulem, ne illi prædicationi suæ non haberetur fides, ideo adhibuisse Gygem velut testem, qui sua affirmatione posset convincere alios, ac efficere, ut crederetur verum, quod Candaules prædicaret. Debebat facere fidem dictis et prædicationi Candaulis per suam affirmationem. *Schef.*

§ 18 *In adulterium uxoris sollicitatum]* Ms. Angl. et Juntina, in a. u. *illectum.* Græv.

§ 19 *Nuptiarum præmium]* Et hic l. sanitatem debet Gronovio, qui in Obs. ii. 25. egregie restituit *pretium*: quia cædes pretium fuit nuptiarum, quo emit quasi et consecutus est nuptias reginæ Candaules. Cædes enim non præmium nuptiarum fuit, sed nuptiæ præmium cædis. Nihil certius: vid. quæ ibi firmandæ huic lect. affert. In alia omnia it politiss. ille Faber, cujus memoria mihi semper erit desideratissima. Nec tamen per-

auderi possum ut a doctoris mei sententia discedam. Nam licet demus *nuptiarum præmium* poni pro nuptiali præmio, ut 'munus funeris' pro munere funebri, tamen videtur ipsa huj. loci ratio postulare, ut legamus *nuptiarum pretium*. Cædes enim Candaulis non fuit præmium nuptiale; nam præmia nuptialia offerebantur, cum jam conditiones essent matrimonii acceptæ, et sponsa in mariti manum convenisset; sed pretium nuptiarum est res, qua mulieres conciliantur, ut in nuptias consentiant, res quæ viris puellas et illarum nuptias conficit. Sic vett. locuti. Flor. III. 1. 'Qui ubi diffusus rebus suis alienæ cladis accessio fieri timet, pretium fœderis atque amicitia regem facit.' Sicut hic rex traditus fuit pretium amicitia et fœderis, h. e. traditione Jurgurthæ sibi conciliavit fœdus et amicitiam Romanorum Bocchns, sic et cædes Candaulis fuit pretium nuptiarum reginæ. Exempla alia sunt in promptu: vid. Gronov. in Obs. laudatis. Græv. Ad hæc sic scribit Amicus meus J. Græv. Hic l. sanitatem [&c. V. supr. Citat usque ad 'sed nuptiæ præmium cædis.'] At mihi alia sententia est, nil mutand. sc. Ita enim Justin. scripisse videtur ad morem Asiaticorum et vett. Græcorum respiciens, qui munera et grandem pecuniæ summam ad sponsam et illius parentes mittebant; quod ex libb. Mosis et ex Homero certum est; quæ dona et ipsi 'dotem' vocabant. Hinc itaque est quod mox ista regina 'sanguine mariti dotata' dicitur, quod Gyges Candaulem eo fine interfecerat ut illius nuptiis potiretur. Eo quoque respectu a Virgil. fuisse arbitror, cum dixit: 'Sanguine Trojano ac Rutulo dotabere, virgo.' Quem l. ante oculos habuisse videtur Justin. Illa autem s. præmia s. munera Græci homines *ἄνα* vocabant, quod sexies septies ab Enstathio Homeri interprete ostensum est. Ad confirman-

dam illam vocem *præmium*, unice facit quod in xv. 4. anulum 'munus concubitus' et 'donum' ab Apolline accepisse dicitur Laodice. Priasquam abeo, vid. mihi locum insignem Iliad. xi. 242. 243. 244. Quod dixi modo de domis procorum ap. vett. id hodieque ap. Turcas, Scythicum genus, usurpari didici ex Petro Bellesio III. 1. *Faber*. Gronov. II. Obs. 25. legend. censet *nuptiarum pretium*: cædem enim Candauli non præmium, sed pretium, fuisse, quo Gyges quasi emerit et consecutus nuptias fuerit; ipsas nuptias autem præmium fuisse cædis. *Vors.* Vir summus Gronov. legebat *pretium*, quod Grævio probatur. Hæreo, et *præmium* accipio pro mercede laboris ob interfectum Candaulem. Quomodo *præmii* vocem usurpavit et Plin. ix. 8. 'Sed enixioris operæ quam in unius diei præmium conscii sibi [delphini piscatores adjuvantes] operiuntur in posterum.' *Schef.* Sed quid est *cædes Candauli fuit merces nuptiarum*? Imo nuptiæ fuerunt merces cædis, ut de Gronovii emendatione non sit dubitandum. *Græv.*

Et uxor mariti sanguine dotata In Ms. quodam legitur et *uxore m.* F. scripsit Justin. et *uxor e m. a. d.* quod qui non intellexerunt, fecerunt ex duobus vocabulis unum, et pro *uxor e* scripserunt *uxore*. Sane *dotata e sanguine* rectissime dicitur, per adjectionem præpositionis, quæ hunc casum unice regit. Nam casum sextum non aliunde, quam a præpositione, pendere, Sanctio tam clare probatum est, ut dubitandi causa nulla supersit. Quia tamen frequentissime omittitur, ideo pro *uxor e*, et post *uxore*, scioli fecerunt *uxor*. *Schef.*

CAP. VIII. § 2 *Tomyris* Frontin. II. 5. et Jornand. in Geticis c. 10. et nostri Vett. omnes constanter *Tamiris*, uno excepto, qui habet *Tomeris*; Orosii Mss. II. 7. 'Thameris.' Valerii M. ed. postrema ix. 10. 'Thamyris.' Herodoto I. 207. et seqq. est *Τάμυρις*: aliis *Τάμυρις*. De Cyri morte

dissentit a ceteris Diod. lib. II. in Scytharum historia. *Bongars*. Luciano in Charonte, et aliis, *Tóμυρις*. Historiam ex modo dictis auctoribus præcipue diffundit Herod. *Bernæ*. Juntæ illi Bongarsiano Ms. adsentiantur, qui scribit *Tomyris*. Et sic omnino ex Luciano. et Herod. scribend. ubique. Græv.

Quæ non, &c.] Saxo I. p. 6. 'Quæ [Gro], sponsum adesse rata, insolito cultus horrore mullebriter territa.'

Cum prohibere eos transitu Araxis fluminis posset] Nescio, quid Marcelino lib. XXIII. in mentem venerit, quod scribat: 'Cyrum, Bospori fretum cum multitudine fabulosa transgressum, ad interfectionem delevit Tamyris regina Scytharum, ultrix acerrima filiorum.' Araxem transgressum fuisse Cyrum, cum Tamyridi et Massagetis bellum inferret, ex omnibus constat. Bosporum vero trajecisse nemo dixit. Miror quoque, viram doctiss. h. l. reponere *Tomyris pro Tamyris*. Nam dicitur *Tóμυρις*, *Tόμυρις*, et *Θόμυρις*. Quamvis postremum hoc nomen viris attribuatur, non feminis. Ita Polyænus Sacarum regem vocat. Ap. *Æsch.* quoque in Pers. aliquoties *Θόμυρις* pro *Θόρυπις* legend. esse, patet ex Schol. Et sane videtur esse commentum Græcorum, quod de hac, tanquam muliere, produnt. *Teimur* namque masculum nomen ap. Scythas semper fuit. Quin etiam multum ab eo abit, quod refert Lucian. in Macrobili, auctoritate cipporum Persicorum et Onesicriti. Ait enim: Κύρος δ Περσὶν βασιλεὺς δ παλαιός, ὡς δηλοῦσιν οἱ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων ἔθροι, οἳ καὶ Ὀνησιμαχὸς, δ τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου συγγράψας, συμφωνεῖν δοκεῖ, ἐκατοντοῦτης γενόμενος, ἐξήντη μὲν ἔτη ἑκατοντὸν τῶν φίλων. Μαθὼν δὲ τοὺς πλείστους διεφθαρμένους ἐπὶ Καμβύσου τοῦ υἱός, καὶ φάσκοιτος Καμβέσου κατὰ πρόσταγμα τὸ ἐκείνου ταῦτα πεποιημένοι, τὸ μὲν τι, πρὸς τὴν ὁμιλίαν τοῦ υἱοῦ διαβλήσεις, τὸ δὲ τι, ὡς παρανομῶντα αὐτὸν αἰτιασόμενος, ἀδυσήσας,

ἑταίρους τὸν βίον. Quamquam absurdissimum hoc multis videbitur. Ut pote cum Cyrus 40. annos natus regnare cæperit; imperarit annos 30. Cambyses vero annos 7 $\frac{1}{2}$. Fieri itaque non potuerit Cyrum centesimum annum ætatis impleasse, regnante Cambyse. Voss.

§ 4 *Dein postera die simulate metu, quasi refugiens castra deseruisset, ita vini affatim*] Hunc l. ex Oxon. et Junt. sic restitui: *D. p. d. cum, sim. m. q. r. c. d. vini affutim, et ea quæ erant epulis necessaria, reliquit.* Cum ex Juntina interposui, ita auctoribus Mss. Anglicanis et Juntina delevi. Panilo ante ead. ed. Junt. 'cum prohibere eos posset, vadum Araxis fluminis transire permisit' sed *fluminis* irrepsit ex margine. Quis credat Justinum brevitatis tam studiosum in ead. periodo iterato sine necessitate usurum eadem voce? continuo enim sequitur: 'et sibi faciliorem pugnam intra regni sui terminos rata, et hostibus objectu fluminis fugam difficiliorem.' Græv.

§ 6 *Vino, &c.*] Saxo v. p. 94. f. 'Ingenti se oneravere vino.'

§ 7 *Ebrietate*] H. modo perierunt et Histri ap. Flor. II. 10. Add. Frontin. II. 5. 12. Videtur de simili eventu loqui Sall. H. IV. 3. 18. Bern.

§ 8 *Saucios*] Ea est vetus lect. Strabo (qui lib. II. p. 353. pr. hæc in Sacis gesta scribit) *ἐξολύους καὶ παραπλήγας, vinoλεντος et stupidos*: Auctor inf. xxiv. 8. 1. 'mero saucios' dicit: quomodo Eonius et Lucret. 'amore saucios.' Inde ap. Tibull. I. 2. 'Percussus tempora Baccho.' Qui Græcis dicitur *ὀλονπλήξ*. Plant. Casina III. 5. 6. 'Quid est, nisi hæc meraclo Se uspiam percussit flore Liberi?' Ea videtur esse ejus loci vera lect. 'Flos Liberi' et Plauto sæpe, et Turpilio ap. Non. est vinum. *Bongars*. Plura Gruterus Suspicion. VIII. 13. Impressi securos præferunt. Freinsh. sopitos legend. suspicatur: ut ap. Curt. VIII. 6. 32. 'Sopitus mero ac

somno.' Est qui *saucios* ideo damnat, cum jam modo bis de ebrietate præcesserit. Sed nulla hic tautologia, quod ea vox stuporem, effectum ebrietatis potius, quam ipsam, designare videatur; inde ducta metaphora, quod admodum ebrii mente sic alienentur, ut nihil sentiant, prout solent graviter saucii. Pari fere translatione Archilochus ap. Athenæum xiv. 6. m. *Ὀῖον στυγεραὶνὸν φέβας, vino mentem attonitus.* Nec alia de causa Plaut. Aulul. iii. 6. 39. 'deponere vino' dixit, quam quod ebrii non secus efferantur ac ii, qui jam animam efflarunt. Certe 'saucius' absolute hoc significatu sumitur etiam a Martiale iii. 63. Apul. vii. M. *Bernes.* Videri posset dicend. esse *vino saucios*; nec id primus moneo. Certe ita locutus est Justin. xxiv. 8. 'Hesternum mero saucii.' *Faber.* Antiquiores typis expressi habent *securos*. At Bong. e Mas. restituit *saucios*. Et credo Auctorem ita omnino voluisse; quod videam inf. xxiv. 8. 1. pari modo eum scripsisse 'Hesternum mero saucii;' et Martialem item iii. 68. atque Apuleium lib. vii. ead. notione vocabulo usos esse. *Vorst.*

§ 9 *Et quod gravior dolendum*] *Et q. g. doletet*, legitur in altero Ms. Voss. *Grenov.* Oxon. ex Ms. *et q. g. dolet*: probe. *Græv.* Angl. *et q. g. dolet*. Placet admodum, videturque repudiatum ab his qui hoc genus nesciebant vetustioribus receptum. Arria ap. Plin. iii. Epist. 16. post extractum ex pectore suo pugionem, ad maritum: 'Pæte non dolet.' Et Martialis rem eand. memorans: 'Vulnus, quod feci, non dolet.' *Schef.*

In ultionis solatio intendit] Ad 'intendit' Freinsh. subaudiri vult, mentem, ut ex Ind. quem in hunc Auctorem confecit, apparet. Mihi autem ἀνὰ κοινὸν repetend. videtur 'dolorem.' *Vorst.* Recte *Vorst.* hic non, animum, subaudiend. ait in verbo 'intendit,' sed referend. ad superius 'dolorem.' Sed quid est 'intendere

dolorem?' Id quod opponitur præcedenti 'effundere dolorem,' h. e. non finire dolorem, sed proferre, producere, eumque convertere in solatium, velut scopum aliquem, quemadmodum arcum intendere in aliquid dicimur. *Schef.* 'Intendere dolorem' est, augere, ut 'intendere vocem,' 'linguam,' ap. Tullium. 'Intendere dolorem in solatium,' est, acrius dolere ut solatium capias. Hæc vero balbuties est Justinus et Trogo indigna. Recte Freinsh. vidit, animum, esse intelligend. ut alibi quoque hanc vocem addit huic verbo, alibi omittit, Justin. 'Intendere animum in ultionis solatia,' est, cogitare acrius de solatio doloris capiend. ex ultione. *Græv.*

§ 10 *Cyrum ad angustias usque produxit*] Optime Juntæ *produxit*; est enim proprium verbum in hac re. Cæs. vii. B. G. 'Cum fuga vehementi Volusenum longius produxisset.' Id. iii. B. C. 'Elicuit naves Cælianas, atque ex his longius productam unam quinquerehem et minores duas in angustias portus cepit.' Non potuit inveniri vox aptior et huic l. accommodatior, quam quæ in Junt. legitur, cujus vim cum non intelligerent seqq. editores, id immutarunt in notius, ut plerumque fit. Interpolationum enim præcipua causa ignorantia priscae elegantiae. Hinc recentiores aut descriptores aut editores exquisitoribus et parum tritis supposuerunt vulgatiore vocabula et locutiones. Nam quod aint 'producere' esse, porro ducere, verissimum est. An vero qui in fraudem pellicit, cedendo fugiendoque, donec perveniat in locum ubi insidiæ sunt structæ, an non is persequentem porro ducit, h. e. eo producit, quo scit esse qui in insidiis sunt collocati? *Græv.* Testatur *Græv.* ed. Juntinam habere *produxit*: quod mirifice et mihi placet. Sane ad h. modum Cæs. vii. B. G. *Vorst.* Mallet vir doctiss. secutus Juntas legere *produxit*.

Ego nihil mutem. Loca sane, quæ pro altera lect. afferuntur, huc non quadrant. Aliud enim 'producere longius,' et aliud 'perducere ad aliquem locum.' Illud recte dicitur, quia 'producere' est quasi, porro ducere. At si adhiberetur in posteriori genere, sensui repugnaret. Nam qui ducit ad locum, is non ducit porro, is non producit, sed perducit. *Schef. Usque non habet Angl. Græv.*

§ 11. 12. 13 *Cum ipso rege trucidavit. In qua, &c.* Atqui Cyrum regem in acie captum, et cruci affixum, scribit Diod. II. 44. Xen. tradit, placide in lecto obdormisse. Ctesias alio modo. *Bern.*

§ 13 *Satis te, inquit* Metuo ne illud inquit hic intrusum sit a sciolo. Nam quæ hæc loquendi ratio, *regina jubet, inquit?* debebat saltem conjunctio intercedere: *jubet et inquit.* Sed et si adderetur ea, haud quadraret illud 'hæc' in verbis 'cum hæc exprobratione.' Nam ostendit, exprobrationem nudam oportere sequi, non narrationem, ad quam spectat verbum *inquit*. *Schef.*

CAP. IX. § 1. 2 &c.] Fusius hæc omnia tractat Herod. lib. II. et III. *Bern.*

Cambyses] Quæ paucis auctor noster, ea Herod. lib. II. et III. tractat fusius. *Bong.*

§ 2 *Apis*] *Mss.* nostri *Serapis*, quod pro eod. est: qui enim 'Apis,' is et 'Serapis' et 'Osiris' etiam, dictus. *Med.* Bos Osiridi consecratus, i. e. Soli. Describunt Herod. III. 28. Diod. I. 85. Plin. VIII. 46. Marcellin. XXII. 33. et alii. *Bern.*

§ 3 *Ammonis, &c.*] Meminit et Plin. in Alexandr. c. 46. et Sen. N. Q. II. 30. *Bong.*

4 *Fratrem suum Smerdem regnaturum*] Miror sane in hac historia tantam nominum confusionem. Solius fratris Cambysis nomen ap. Herod. et Justin. est idem, nempe 'Smerdis,' reliqua variata. Nam occiso

rem Smerdis Herod. 'Prexaspem' vocat, Justin. 'Comarim.' Hunc Comarim, perpetrata cæde, fratrem suum Oropasten Magum, cum et ipse Magnus esset, subjecisse Cambysi, ac pro Smerde proclamasse, quoniam Smerdi, fratri Cambysis, persimilis fuerit. Herod. autem Magos vocat, alterum Patizithen, alterum Smerdim, qui ita fratri Cambysis et nomine et vultu persimilis fuerit, unde et ansos occupare regnum. Atqui talia in Justino omnia enumerare nimium laboris caperet: propterea multa nobis necessaria tacenda ac dissimulanda. Sed et Val. M. in libro II. de Fortitud. Dario adscribit, non Gobriæ, lustrationem istam cum Mago. Id. tamen Val. lib. IX. cap. 2. de 6. illis, aut 4. ut Justin. habet, a Dario cæsis suspectam mihi historiam memoriæ reliquit. Judicet lector. *Glar.*

Fratrem suum Smerdim] Cambysis frater, qui hic in vet. est *Mergis*, ap. Herod. est *Χαίρδης*, quo nomine etiam magum Oropasten vocat: et *Cometes* magnus, qui in edd. vulgaris dicitur *Comaris*, contra libros ap. eund. Herod. est *Πηξιδωρ*: et *Ostanes*, qui vulgo *Orthanes*, Herodoto dicitur *Ὀρδης*: et Darius *Histaspis* fil. in vet. nostris est *Hyptasi*. Hæc, ut in Herod. habentur, edidit Asulanus. Sed *αὐτῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις, καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν, πολλὰ*, ut est ap. Strab. Et quanta est iuter Trogum et Herod. varietas, tanta aut longe etiam major inter Herod. et Ctesiam in ipsa historia dissensio. *Bongars.* Non sine injuria posset aliquis suspicari, scribend. esse *Merdim*, et paulo post *Merd* pro *Mergide*. Merdim enim et Merdiam appellant nonnulli Cyri filium, ut testantur Scholia ad Pers. *Æsch.* Ap. *Æsch.* ipsum male legitur *Μάρδης*, ut jam vidit Schol. Herodoto et Aristoteli est *Χαίρδης*. Nam sæpe τὸ σ nominibus propriis in principio affigitur. Ctesiam est *Ταρνοξέδης*

κῆρ. Ait enim: Κῆρος δὲ, μᾶλλον τελευτῆν, Ταυνοόρκην τὸν νεώτερον υἱὸν ἐπύκνωσε δεσπότην Βακτρῶν, καὶ τῆς χάρας, καὶ Χωραμναίων, καὶ Παρθίων, καὶ Καρμανίων, &c. Sic legend. Oropastes ipai est Σφωδαδῆτης. Voss. Junt. Smerdem: Ms. Smergin. Leg. Smerdim ex Herod. Græv.

[*Fratrem suum Mergim*] Vett. edd. Bech. et Sich. habent *Mergidem*: quod et in Mss. quibusd. esse notavit Bong. Et congruit ei, quod paulo post sequitur, *Mergide*. Junt. ed. uti Græv. testatur, manifeste *Smerdem* habet, ut ab Herod. appellatur. Verum, quia bis deinde *Mergide* sequitur, putem Justinum et *Mergidem* vel *Mergim* per G scripsisse. Minime vero omnium placet *Smerdide*, quod Grævium in textum recepissee video. Vor.

[§ 7 *Nomine Cometem*] Junt. et nonnullæ aliæ, *Præxaspen*. Ab Herod. sane 'Præxaspes' appellatur in Thalia c. 30. Græv.

[§ 8 *Gladio sua sponte evaginato*] Strabo ext. lib. xv. a Magis sublatum tradit: ab Auctore nostro est Herod. iii. et Marcellin. xvii. cuius mihi locus de mendo suspectus est. Bong. Ab Auctore nostro est Herod. iii. 64. et Marcellin. xvii. 6. Sulp. Severus lib. ii. Hist. Sacræ p. 116. Contrarius videtur Strabo, qui lib. xv. extremo, 'Cambysen a Magis sublatum' dicit, interp. Xylandro. Verum ibi τὸ κατελῶν, de imperio Cambysis a Magis intercepto, quam occiso ipso, malim accipere: quæ verbi notio Thucydidi, Xen. Herodian. &c. est recepta. Quanquam etiam Oros. ii. 8. Magos, sub nomine 'quem occiderant Regis,' regno obrepere ausos scribit. Bern.

[*In femore*] Quum in Mss. omnibus legatur *in femur*, suspicor Auctorem hic usum fuisse Græcismo, et scripsisse *femur*, omissa præpositione. Nec aliter Liv. xxi. 7. 'Annibal ipse, dum murum incautius subit, adver-

sum femur tragula graviter ictus cecidit.' Suet. Octav. 20. 'Una acie dextrum genu lapide ictus: altera et crus et utrumque brachium rina pontis consauciatas.' Val. M. iii. 2. 23. 'Tragula femur trajectus, saxique pondere ora contusus.' Auctor B. Afr. 78. 'Pacidius graviter pilo per cassidem caput ictus.' Id. 85. 'Pompeius Rufus brachium gladio percussus:' eod. modo, quo Cambyses, occubuit Engelramus de Cusci, teste Matth. Paris. in Henrico iii. p. 862. Gronov. Lib. Mss. habent *in femur*, pro *in femore*; quod repudiatum videtur ab iis, qui hoc genus sermonis, quia infrequens est, non intelligebant. *Vulneratus in femur* plene dicitur, quod et per ellipsin posset formari, dicique, *vulneratus femur*. Quomodo ap. Plin. est, 'Vulneratus humerum et femur,' vii. 28. 'Ipse vulneratus humerum ac femur.' Præp. in significationem habet Græci κνήμ, de quo vid. Sanctium lib. iv. Min. p. m. 403. Schef.

[*Panasque, &c.*] Saxo xiv. p. 307. 30. 'Luensque pœnas seu admisi seu tolerati parricidii.'

[§ 9 *Magus ante famam amissi regis occupat facinus*] Magi duo fuerunt, ut ex Herod. constat et Oros. ii. 8. ap. quem vox duo, quæ est in Ms. deest in impressis: septem commemorat Val. M. lib. ix. cap. 2. et Marcellin. lib. xxiii. Bong. Duos tantum fuisse Magos, qui Persicum imperium occupaverunt, præter Nostrum asserunt Herod. iii. 61. Sulp. Severus lib. ii. Hist. Sacr. p. 116. Oros. ii. 8. Cedren. p. 118. 54. Const. Manasses in Annal. et alii. Atqui septem commemorant Marcellin. lib. xxiii. cap. 22. fin. et Val. M. ix. 2. Ext. 6. Verum auctoritas Ammiani, consensum plurium impar, nec tanti, est: Val. vero Maximi locum feliciter emendavit ac Nostro conciliavit vir magnæ dignationis eruditionisque Janus Rut-

gersius Var. Lect. i. 8. Cum enim vulgati sic habeant: 'Ne quem ex conjuratione, quæ septem magos cum eo oppresserat,' &c. ille transposita una, non amplius, vocula legit: *Ne q. ex c. septem, quæ m. c. eo o.* Septem, inquam, illorum, a quibus oppressi duo Magi, procerum Persarum, de quibus accipiendus et Florus III. 5. 2. Vid. H. Steph. Annotatt. in Plat. Tom. III. p. 68. 69. Bern.

§ 10 *Erat enim decorus et corporis lineamentis persimilis*] Malo, quo pacto et Bong. in Ms. libro esse proficitur, et ego in Fuldensibus mela disertim exstare scio: *E. e. et oris et c. l. p.* quæ enim pars in homine, in qua major solet haberi lineamentorum ratio, quam os et vultus? *Mod.* Restitui locum ex sententia V. cl. Fr. Modii, qui disertim in Fuld. suis ita scriptum ait: quo pacto et Bong. in Mss. libro esse proficitur. Nec enim in homine pars est, in qua major solet haberi lineamentorum ratio, quam os, h. e. vultus. Antea vulgati: *E. e. d. et c. l. p.* Herodotus III. 61. *Ἦν τε δι' ὅποιος ἔδος.* De decore nihil. Bernec. Videtur legend. *Erat e. et oris et c. l. persimilis.* Gronov. Juntæ: *Erat e. oris et c. l. persimilis:* lege: *Erat e. ei oris et c. l. persimilis.* Græv. Edd. vett. ante Bong. habebant: *Erat e. decorus et c.* Unde suspicor, lect. veram Justinii fuisse: *Erat e. de oris et c. l. persimilis.* Ablativum regi a præp. supr. est ostensum. Ea sicut frequentissime omittitur, sic apposita nonnunquam reperitur, quod hic accidisse puto. Scripserat autem, pro *de oris*, junctim quispiam ab initio *decoris*, quod per emendationem deinde factum est *decoris*. Tum nata lectio, quæ nunc habetur. *De oris dictam*, ut, 'De facie notus.' Schef. Vincent. III. 27. 'Lineamentis Smerdi persimilis.'

§ 11 *Sub specie majestatis*] Similiter a Deioce rege Medorum institutum, Herod. I. 99. tradit, ne conspici re-

gem fas esset: ne sc. assidue conspectu vilesceret. 'Majestati major e longinquo reverentia,' Tac. A. I. 47. 'Continuus aspectus minus verendos homines ipsa satietate facit,' Liv. xxxv. 10. 5. 'Quicquid in excelsis fastigio positum est, humili et trita consuetudine, quo sit venerabilis, esse vacuum oportet,' Val. M. I. 6. Utut sit, omnibus potius quam nemini patere debere principem, ostendit egregie Grut. ad Tac. Diss. XLIV. Bern.

§ 12 *Ad favorem populi conciliandum*] Sic inf. XXI. 1. 4. et 5. Sc. 'novum imperium inchoantibus utilis est elementis fama,' Tac. H. IV. 63. Bern.

Tributa et militis vacationem in triennium permittunt] Quid hic est *permittere tributa*? Certe, permissis tributis favor populi non obtinetur. Eruditiss. Gronov. noster pro *tributa* legit *tributi*: tributum nimirum vacationem permittant. Recte, si quid jodico. Bozborn. Omnino legend. *tributa et militis vacationem in triennium*: ipsoque Auctore illam lectionem confirmante XI. 1. 'Alii tædio longinquæ militis remissionem sibi expeditionem gaudebant,' et xxxviii. 3. 'Debita civitatibus publica privataque remittit, et vacationem quinquenti concedit.' Et 'Delectum remittere' Liv. XL. 28. Gronov. Juntæ et unus Ms. *remittunt*. Quod probat Gronov. et pluribus asserit Obs. IV. 2. His accedunt tres Angl. in quibus *permittunt*. Retinenda vulgata, sed non ideo retinenda, quod *permittere* significet, remittere, quem doctorum virorum errorem dudum rejecit acerrimi iudicii vir J. F. Gronov. in I. laudato; sed quod 2. pluribusve nominibus nonnunquam apponatur verbum, quod ad ultimum tantum potest referri, cum ad præced. ait aliud intelligend. Vid. quæ de his locutionibus notavi ad Flori III. 21. Locum Augustini, quem Vorst. attulit, nihil facit ad id, quum *permittere* contea-

dunt poni pro, remittere, confirmandum. Hæc enim mens est Augustini: 'Deus neque permittendo,' sc. ut debeat, h. e. ut peccetur nimirum impune, 'neque exigendo quod debeat,' h. e. puniendo peccata, 'injustus est.' *Permittunt* igitur Magi *militiæ vacationem*, sed ad *tributa* intelligend. *remittunt*. Græv. In Mas. aliquot pro *remittunt* legitur *permittunt*. Veriorem tamen lect. esse crediderim *remittunt*, ut ipsemet Justin. xxi. 1. 'Tributa populo per triennium remittit;' neque sane aliter optimi quique scriptores loquuntur. Sed hoc sæpe demiror, quod hic legitur: *vacationem remittunt*. Nam *remittere* quidem *tributa* recte dixeris, quia 'tributum' res dura est, et onerosa, et, ut opinor, non magnopere optanda; at 'vacatio' res est et jucunda et in primis expetenda. Quamobrem ipse libentissime legerim, id quod, ut ingenue dicam, necessarium iudico, *tributi et militiæ vacationem in tr. remittunt*: i. e. vacationem a tributo, vacationem a militia. *Faber*. *Remittunt* habent sane vet. typis expressi, quos curarunt Junta, Bech. Maj. Sich. Sed et unus Ms. quem vidit Bong. sic habet. Probantque lect. eam Gronov. atque Græv. Sane phrasi 'tributa remittere' usus Auctor xxi. 1. 5. similiterque xi. 1. 2. dicit 'expeditionem remittere.' Quæritur autem, quomodo dici potuerit *militiæ vacationem remittere*; quoniam ea fere tantum quæ molesta sunt, ut 'tributum,' 'expeditio,' 'remitti' dicuntur; non autem ea quæ sunt grata, ut 'vacatio militiæ.' Dicend. igitur, verbo *remittere* duplicem vim subjectam hic esse; et *militiæ vacationem remittere* idem esse quod, *militiæ vacationem* permittere. Quam vocis significationem notarunt Cujacius in Obs. Lips. in Not. ad lib. 1. Taciti, et Gifan. in Obs. L. L. Quod autem unum idemque verbum ad diversa nomina relatum duplicem in-

terdum significationem habeat, ejus ipse Noster plura exempla suppeditat: III. 1. 9. in his: 'Et cædem patris, et se ab insidiis Artabani vindicavit;' et xi. 9. 14. in his: 'Non mortem, sed dilationem mortis deprecantur.' Sed Bong. quia in pluribus Mas. reperit *permittunt*, ita plane et rescribend. putavit. Si igitur legere quispiam malit *tributa et militiæ vacationem permittunt*, rō *permittunt* item notione non una, sed duplici, accipiendum erit: ut *tributa permittere* sit pro, tributa remittere. Sed negat Gronov. eam verbi significationem usquam observari. Vid. iv. Obs. 2. Alii tamen, inter quos Gifan. eam observari asseverant. Quorum observationibus adjicio ego quod in Ep. 106. Augustini legitur: 'Deus' &c.] V. supr.] *Vorst.* Nihil mutem, etsi habeant alii *remittunt*, hocque probent viri doctiss. Nam cum sensu duplici accipiend. verbum sit, sive hoc, sive illud, ponas, malo credere *permittunt* scripsisse Justinum, quam *remittunt*, quia id magis respondet propiori *vacationem*. Schef.

§ 13 *Indulgentia et largitionibus*] Sic male editi: omnes enim scripti libr. *indulgentia* i. eodemque modo inf. xvi. 1. 'Stirps subolis.' Gron.

§ 14 *Ostani*] Ostanes Pharnaspis fil. cujus filia Phædyma appellabatur Herod. lib. III. cap. 68. Pedima L. Ampelio. Bern.

In conjecturis sagacissimo] Non contemno, quod impressi quidam habent, *in conjectura*, quia firmat Ms. in quo *conjecturas* legitur. Ultima enim litera ex initiali sequentis vocabuli adhæsit. Sane cur de pluribus, quam hac una in præsentī negotio, conjecturis locus debeat intelligi, vix dari potest causa. Schef.

§ 15 *Filia*] Quæ ab Herod. Φαῦδην, a Zonar. Φαῦδην, vocatur.

§ 16 *Recludantur*] F. *seclud.* Gron.

§ 19 *Septem tantum*] Thucyd. vi. 9. 26. 'Pauci conjuraverant, quo tu-

tiores essent.' Add. Curt. viii. 6. 20. Tac. xv. 59. 5. Cæterum istorum 7. optimatium nomina recenset Herod. iii. 70. L. Ampel. inter quos tamen non est 'Αραῖς Diodori xxxi. Bern.

Per quemquam narraretur] Manu exarati codd. habent *per quencunque*. Suspicio a prima manu fuisse *per quemquam enarraretur*: fuerat enim *enarrare* verbum admodum idoneum hoc l. pro, enuntiare, quod alibi usurpat, h. e. abdita narrando divulgare; qui sensus ejus primus principalisque est. *Schef.*

Occultato, &c.] Saxo i. p. 19. f. 'O. a. v. f. opportunitum sceleri tempus exspectabat.'

§ 20 *Animus, &c.*] Saxo i. p. 18. 37. 'Nec Tostoni in vindictam sui animus defuit.'

§ 21 *Duos de conjuratis interficiunt*] Atqui hos non interfectos a Magis, sed tantum læsos, scribit Herod. iii. 78. cujus quidem ob antiquitatem haud paullo major, quam Justinus, auctoritas. Et patet ex seqq. ibi deliberationibus, duos illos ex vulnere convalescere. *Bernec.* Pro *interfic.* videtur aliud quippiam legend. quod modo vulneratos duos illos significet; quia non Herod. tantum 2. ex conjuratis modo læsos scribit, sed ipse quoque Noster in seqq. non obscure significat, omnes 7. conjuratos deliberasse, atque pactos inter se fuisse, qua ratione regnum ad unum ex ipsis perveniret. *Vorst.* Putat *Vorst.* pro *interfic.* aliud quid scribend. cum Herod. auctore fuerint tantum vulnerati. Verum non necesse est, ut Trognus secutus Herodotum solum credatur. Sed nec ex seqq. patet, omnes 7. deliberasse de regno, quod ait *Vorst.* Dicantur quidem omnes perduxisse equos, omnes convenisse, sed illos omnes fuisse 7. numero, hoc non indicatur. Neque juvant ista: 'Regnum Persarum septem nobilissimorum virorum virtute quæsitum' fuerat enim omnium 7. virtute quæ-

situm, licet per virtutem istam non omnes 7. etiam in vita se potuerint servare. *Schef.*

§ 22 *Gobryas*] Val. M. iii. 2. Ext. 2. Paulo post *fortuna tamen ita regente*; malim *ictum reg.* Magophonix meminuit et Agathias lib. ii. *Bong.*

Mod. am.] Saxo xv. p. 367. iuit. 'Arnsiorum pontifex Sueno mediam [regem] complexus.'

CAP. X. § 1 *Magna quidem gloria recepti regni principum fuit*] Mss. nostri expresse habent: *m. q. g. recipi-rati r. p. f.* quam lect. veram præsto, non hic tantum, sed et v. 9. ubi item repono: 'Omnes se Argos et Thebas contulere; ibi non solum tutum exilium egerunt, verum etiam spem recipiendæ patriæ receperunt.' Item ap. Liv. lib. v. 'Ferro, non auro, recipiari patriam jubet.' Sic enim et ibi reperias in membranis. Quid autem sit *recipere*, indicat his verbis Festus: '*Recipratio* est, ut ait Gallus Ælius, cum inter populum, et reges, nationesque, et civitates peregrinas lex convenit, quomodo per recipiatores reddantur res, recipi-enturque, resque privatas inter se persequantur.' *Mod.*

Principium] '*Principium*' dixit pro, principum, ut ubique '*civitatum*,' '*penatum*,' '*apium*,' '*paludium*,' '*sapientium*,' antiquo genitivo, quem et Pandectæ Flor. et plerique libri vet. agnoscunt. *Hominium* dixit Sall. Ju. 74. 2. 'Neque illi res, neque consilium, aut quisquam hominum, satis placebat:' monnit flos delibatus litteratorum Scaliger. *Principium* pro, principum, scripsisse Licinium Tit. de Stupratoribus docuit me doctor meus Jac. Conjaci: 'Et ageste illud ad prisca conditoribus robur fracta molliter plebe tennatum, convicium seculi; vel conditorum inrogare, vel principum.' *Leg. f.* Et *agreste illud ab conditoribus robur*. Quod quum indicassem ingenioso et erudito amico meo Anton. Arnaldo, subjecit eadem sententia dixisse Horat. iii. Od. 6.

37. 'Sed rusticorum mascula militum Proles.' *Bong.*

Cum de regno ambigerent] Liv. xxi.

31. 'Regni certamine ambigere.' Terent. Heaut. iii. 1. 98. 'Vicini nostri hic ambiunt de finibus.' Festus in v. *Silvii*. 'Quum inter eos de regno ambigeretur.' *Gron.*

Concordare] Nam alias natura 'in-sociabile regnum,' Tac. A. xiii. 17. 'Nec regna socinum ferre nec tedæ sciunt,' Sen. Agamemn. 259. *Bern.*

§ 2 *Virtute et nobilitate, &c.*] Hinc intelligitur, quid sibi velint ista Val. M. vii. 3. Ext. 2. 'Darius sex adiutoribus ejusdem dignitatis assumtis,' &c. qui locus a V. cl. Casp. Gevartio Elect. i. 1. optime restitutus explicatusque, crucem doctis fixit hactenus. *Idem.*

§ 4 *Pactique, &c.*] Herod. explicatus iii. 84. et seqq. *Idem.*

Inter solis ortum] Antiquiores edd. habent ante s. o. Herodotus, ἡλίου ἐκπατάλλωντος, et ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι. Quibus magis congruit inter s. o. quod ex Mss. hausit Bongar. quam alterum illud. Nam inter s. o. nihil aliud eat quam, dum sol oritur. *Vorst.*

§ 5 *Solem Persæ unum Deum esse, &c.*] 'Ne,' ut ait Ovidius alibi, 'cadat [detur] celeri victima tarda Deo.' 'Ratio enim victimarum,' quemadmodum scribit ad Virgil. Servius, (ibi 'Meritos aris mactavit honores,') 'sit pro qualitate numinum: nam aut hæ immolantur, quæ obsunt eorum muneribus, ut porcus Cereri, quia obest frugibus: hircus Libero, quia vitibus nocet: aut certe ad similitudinem, ut Inferis nigras pecudes, Superis albas,' &c. Porro hnj. Dei antistes femina erat, cui pudicitia perpetua servanda erat: ipse Just. x. 2. 'Ut honeste negaret [Artaxerxes rex Persarum, puta] quod temere promiserat, Solis eam [Aspasiam] sacerdotio præfecit, quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur:' nominabant autem 'Mithren' s. 'Mithram.' Lutatius Grammaticus ad illud

Statii: 'Indignata sequi torquentem cornua Mithram:' 'Sol,' inquit, 'ap. Achemænios Titan, ap. Assyrios Osiris, ap. Persas, ubi in antro colitur, Mithra vocatur.' Unde intelligere licet istum Claudiani locum: 'Et vaga testatur volventem sidera Mithram.' Itemque alium Scriptoris nondum editi de Vita Alexandri Magni: 'Persis tamen multa contentio erat cupientibus regem [Alexandrum] in regno Persico sepelire, proque Deo Mithra religionibus consecrare.' Strab. lib. xv. Τιμῶσι [Πέρσαι] δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν. Qui tamen idem Strabo, quod ipse sibi contrarius, per oblivionem indubie, ut et elegantias. Lips. censet, eod. xv. lib. scriptum reliquit: 'Ὅνον τε θένουσι τῷ Ἀρεί, ὃν Πέρσαι σέβονται θεῶν μόνον, in causa fuit, cur temerarii quidam et præposteri emendatores ap. Curt. quoque nostrum v. 13. etiam cum plausu imæ cavem reponerent: 'Ipse [Darius] cum ducibus propinquisque agmina in armis stantium circuibat, Solem, Martem, sacrumque et æternum invocans ignem, ut illis dignam vetere gloria majorumque monimentis fortitudinem inspirarent.' Ubi *Solem Mithrem* legend. ad eund. Curt. ante annos septem octo docui: nunc eo revertor, ut equum Soli Persas immolare solitos affirmem: sicut præter allegatos jam etiam Xen. attestatur, cum lib. iv. περὶ Κύρου Ἀναβάς. Καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει παλαιότερον, δίδωσι [Ξενοφῶν] τῷ κομάρχῃ ἀναβρέψαντι καταθῆναι, ὅτι ἤκουσεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ ἡλίου, δεδίωκ μὴ ἀποθῆναι, tum lib. viii. Κύρου παῖδ. Πρώτον μὲν ἤγοντο τῷ Διὶ ταῦροι πάγκαλοι εἰς τέσσαρας. μετὰ δὲ τούτους, ἵπποι ἤγοντο θύμα τῷ ἡλίῳ. Atque hunc Persarum morem observasse etiam Massagetæ auctor est Strabo lib. xi. ubi ait θεὸν δὲ ἥλιον μόνον ἡγούμεναι, τοῦτ' δὲ ἱπποθυοῦσι. Contra vero Romanis equus victima quidem fuit, sed non Soli, verum originis suæ, ut volebant, auctiori Marti, sacra. 'Quod,' ut ait Festus,

'per ejus effigiem Trojani capti sint: vel quod eo genere animalis Mars delectari putaretur.' Sed nimis hic sum: nisi quod volui stabilire, quæ olim recte a me ad Curt. notata, temere, ut levissime dicam, a sciolis quibusd. reprehensa, et ut parum certæ fidei in disquisitionem revocata sunt: nunc pergo agere, quod ago. *Mod.* Hoc ipsum Strabo lib. xv. p. 503. Macrobi. i. 6. et alii confirmant. At id. Strab. sub fin. lib. xv. Martem unum Persas Deum colere tradit: et Curt. iv. 13. 17. Martem a Dario facit invocatum. Sed Strabonem sui ipsius oblitum erroris arcessit Lips. Not. xcviij. ad Tac. vi. A. Curtio veterem, h. e. suam lectionem restituit Mod. pro *Martem* sc. *Mithren* seu *Mithram* legendo. Sic enim Persas Solem appellare solitos, ex eod. Strabone, Suida, et pluribus notum est. Hujus Dei antistitem perpetuæ pudicitie feminam fuisse, patet ex Auctore x. 2. 2. *Bern.*

Et equos, &c.] Ita Xen. Cyrop. viii. 219. D. et Anab. iv. 333. B. Pansan. in Lacon. iii. 201. 14. Rationem reddit Ov. i. F. 'Placat equo Persis radiis Hyperiona clactum: Ne detur celeri victima tarda Deo.' Quomodo et Herod. lib. i. ext. Massagetæ ait, equos ideo Soli mactasse, 'quod Deorum perniciosissimo e quadrupedibus omnibus perniciosissimum conveniret.' At Romanis equus non Soli victima, sed Marti, 'quod per ejus effigiem' [&c. V. supr.] Festus in *Equus*. Id. de Mysis Flor. iv. 12. 17. Add. Pontani Progymn. iv. 76. *Bern.*

§ 8 *Darius equus*] Unde postea Darium in sigillo habuisse sculptum equum, per quem hinnitum edentem rex factus fuerat, a Schol. Thucyd. est notatum. *Id.*

12 *Tanta patientia cessisse eo, quod*] Bong. edidit *eos*. Sed prætuli lect. quam idem in variantibus e Ms. monstrat. Sc. hoc erat incredibile, proceres illos, regno, quod suæ quisque vitæ periculo Magis eripnerat, æquo

animo uni Dario cessasse. 'Cedere alicui regno,' dicit Auctor etiam xxix. 2. 6. et 'Cedere regnum' x. 2. 3. Freinsh. ita mallet: *eo, ob quod*. Vid. et Acidal. in Vell. p. 244. *Bernec.* Bernec. auctoritate unius cod. quem vidit Bong. scripsit *eo*, cum alii, tum typis expressi tum Mss. haberent *eos*; sc. verbo 'cedere' adjiciend. putavit casum sextum rei, quæ illi cesserint. Verum reputand. erat, casum quartam personæ abesse itid. non posse. Ego quidem facilius concoxero, si casus sextus aut quartus rei absit, quam si casus quartus personæ: casus enim sextus aut quartus pronominis quo res notetur commode subaudiri potest, quoniam pronom. relativum 'quod' sequitur. Plena locutio foret, 'tanta patientia cessasse eos illud' vel 'illo, quod:' dicitur enim utrumque, 'cedere aliquid' et 'cedere aliquo.' Jam frequens plane est ante pronom. relativum omitti subaudiendumque relinqui pronom. demonstrativum. Nepos ii. 9. 1. 'Quod ætate proximus erat, qui illorum temporum historiam reliquerant.' Ubi ante 'qui' subaudiend. est, illis. Id. x. 9. 5. 'Miseranda vita, qui se metui malunt.' Ubi ante 'qui' subaud. eorum. *Vor.*

§ 13 *Quanquam præter formam...hoc imperio dignam*] Delendam esse arbitror partic. istam *hoc*; debet enim esse enuntiatio universum de quovis imperio, non de uno aliquo; cum præsertim facile appareat Justinum sese cogitatione referre ad decantatissimum illum Eripididis locum, in quo gravis et plena dignitatis forma dicitur 'digna imperio' s. tyrannide. *Fab.*

§ 14 *Cyri regis filiam, &c.*] Atqui duas Cyri filias Atossam et Artystonam, nec non Parmyn Smerdis, et Phædimam Otanis, filiam, Darium duxisse refert Herod. iii. 88. Sed harum princeps fuit Artystona Dario maxime adamata, cujus etiam imaginem ex auro solido compactam ha-

buit. Herod. vii. 69. An forte rescribend. h. l. *filias*? Bern. Vox *regis* est a mala manu, nec Mss. Codd. Bongarsii illam agnoscunt, uti nec duo Voss. Codd. Gron.

Regalibus nuptiis] Sic inf. xiii. 6. 4. et Tac. Ag. 6. 'Domitiam, splendidis natalibus ortam, sibi junxit; idque matrimonium ad majora nitenti decus ac robor fuit.' Hoc spectans et Lycus ap. Sen. Herc. F. 345. 'Una sed nostras potest Fundare vires, juncta regali face Thalamisque Megara; ducet e genere inclyto Novitas colorem nostra.' Debeo locum hunc indicio nob. Alb. Sebassii, cujus sublime iudicium et meliorum autorum accurata lectio sæpe hic nobis subsidio fuere. Ita ap. Appian. 435. d. Cato vociferatur 'imperia parari nuptiarum lenocinia.' Bern.

§ 15 *Zephyrus*] Græcis Herod. Plut. 'Zopyrus;' π in φ. Ut iii. 4. 'Palanthus,' qui aliter est 'Phalanthus,' et in Prologis 'Pœni' 'Phœni' dicuntur: sunt autem a Phœnicibus. Bong.

Zopyrus] Sic enim Herod. iii. 153. et seqq. Plut. Apoph. Reg. c. 3. et alii id nomen scribunt, *Zēwpos*; Bongarsius, nec male, *Zephyrus* e Mss. expressit. Affines enim litteræ sunt π et φ, sæpeque mutantur invicem: ut 'trophæum' et 'trophæum.' Sic iii. 4. 12. 'Palanthus,' qui aliis est 'Phalanthus.' Ceterum huic facinori non absimile quid habet Flor. i. 7. 6. Bern.

§ 16 *Transfuge titulo, &c.*] Saxo ii. p. 22. init. 'T. t. oppidum petit:' v. p. 88. 50. 'Trothonem t. t. petens:' xiv. p. 252. 45. 'T. t. Olavum petivit.'

§ 17 *In regni petitione*] Ita unus etiam ex Mss. nostris: alii aut *sortitione* aut *sortitione* pro *petitione* habent: adeo ut omnino legend. putem: in r. *sortitione*: maxime, cum et ante dixerit: 'Ipsi igitur viam invenerunt, qua de se iudicium religioni et

fortune committerent,' &c. *Modius*. Ita Mss. fatente et Modio, qui tamen *sortitione* legend. contendit; maxime cum n. 3. dicat Auctor: 'Ipsi,' &c. Verum hoc ipsum *Zopyrus* queri se simulat, in regni petitione non virtuti et iudicio hominum, sed auspicio sortitique, fuisse locum. Ad hæc si valeat emendatio Modii, sequetur sortitionem aliquam virtute et hominum iudicio regi: quod contra est. 'Sors deerat ad parum idoneos,' ait Tac. A. xiii. 29. 'Sorte et urna mores non discernuntur,' Id. H. iv. 7. Quidam impressi *portione* legunt, pro quo Richard. in Ed. Basil. *partitione* mallet, contra mentem Auctoris et competitorum regni. Bernegger. Quidam impressi habent *portioni*. F. olim per compendium fuit scriptum *postione*, pro *postulatione*; et videri debet, quodnam vere sit Justini, hoc, an, quod nunc legitur, *petitione*. Nam alterutrum est glossatoris, et, si meum interponere iudicium debeo, id ipsum, quod in textu hodie comparet. *Schef*. Mirum qui hoc viro docto potuerit in mentem venire. 'Petere regnum,' 'magistratum,' Latinis dicuntur qui illa ambiunt. Sed quis unquam audivit candidatos 'postulare,' aut 'flagitare,' magistratus? Recte Cic. Phil. ii. scribit 'petere' consulatum in laude poni, 'rogare' vero in vitio. Si 'rogare' in vitio ponitur, quid de 'postulare' existimand. sit omnes intelligunt. Græv. Saxo xiii. p. 248. 24. 'A quo se in regni petitione superatum videbat.'

§ 19 *Hortatur ne*] Ne est in antiquioribus edd. Bech. Maj. Sich. quomodo Terent. in Hecyr. 'Hortor ne cuiusquam misereas.' Bong. tamen maluit non; subaudito, ante illud, ut. *Vorst*. Junt. quoque ne præ se fert. Græv.

§ 21 *Consulto*] Mss. habent *ex c.* quod præfero vulgatis, quia solet addere præp. Noster, quam omittunt alii, quod et supr. notavi. *Schef*.

§ 22 *Ad postremo*] Al. Ed. *Ac p.*

Utrumque minus belle. Legerem *Ad postremum*, ut saepe alibi. *Faber*. Ex Junt. recepi *Ad postremum*, quod Oxoniensibus placuit ex Ms. et T. Fabro ex conjectura. *Græv.*

Exercitum Dario prodit] Similem preditionem, vel geminam potius, ipse Darius, in Sacas movens, passus est a Risace equisone quodam Saca,

referente Polyseno VII. Strateg. p. 491. *Bern.*

§ 23 *Quod sequenti volumine referatur*] Quidam habent *refertur*, alii *referam*. Quæ varietas lectionis facit, ut paene credam, esse hanc appendicem non Justinii, sed alterius ejusdem? cunque, cum præsertim nihil simile occurrat cett. in libris. *Schef.*

LIBER II.

CAP. I. § 1 *Quæ satis ample magnificæque fuerunt*] Eadem verba usurpat et Sall. Cat. 8. 2. de Atheniensibus. Scythicum autem Darii bellum et Herodoto occasionem dedit res Scythicas altius repetendi initio lib. IV. *Bongars.* Add. Diod. II. 43. Arrian. IV. princ. Niceph. Gregoram lib. II. post princ. *Bern.*

§ 2 *Nec virorum imperio*] Uterque Cod. Ms. Voss. vocem postremam ignorat, ut nec in suis invenit *Bong. Gron.*

Quam feminarum] Sc. 'ne quis sexus a laude cessaret,' ut ait Flor. I. 10. 9. *Bern.*

§ 3 *Amazonum*] De quibus multa Diod. II. 44. Appian. in B. Mithrid. Noster inf. c. 4. et alii. Alb. Krantz. lib. I. Hist. Suecicæ cap. 6. eas origine Gothicas, h. e. Germanas, fuisse contendit. At Strab. II. p. 348. et Arrian. lib. VII. p. 156. hoc mulierum genus unquam existitisse negant. De his accuratissime Reinæc. tom. I. p. 219. *Bernæc.* Amazonum quinam veterum mentionem fecerint, easque existitisse vel affirmant vel negant, studiosè observavit, et ad Curtii VI. 5. 24. docuit, Freinsh. *Ver.*

§ 5 *Scytharum gens antiquissima*] Herod. tamen IV. 5. ipsos Scythas ait dicere, *ρῆγάτων ἀπάντων τῶν ἐθνῶν εἶναι τὸ σφέτερον*. Et de gentis anti-

quitate Ægyptios non cum Scythis, sed cum Phrygibus, certasse refert II. 2. quod confirmat in Eutropium Claudian. II. 261. Sed Marcellin. XII. 34. 'Ægyptiam gentem,' inquit, 'omnium vetustissimam, nisi quod super antiquitate certat cum Scythis.' *Bongars.* Similem contentionem inter Athenienses et Argivos memorat Isocr. Panathen. *Bern.*

Quamquam, &c.] Damasc. in Vit. Isidori ap. Phot. Bibl. Cod. CCXIII. p. 1027. *Ἀιγύπτου τοῖσιν ἐστὶ μὲν παλαιότεροι ἀνθρώπων εἶναι, ὥς ἀκοφὴ γινώσκόμεν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάντων οὐδαὶς οὕτω ἐστὶν ἐξημαθῆς, ὥς οὐχὶ πολλὸν ἀκρίως λεγόντων τε καὶ γραφόντων.*

Contentio] Quam pluribus exponit Otho Heurn. in Indico c. 13. *Bern.*

Vetustate fuerit] Angl. *fuit*. Cic. Orat. pro Marcello: 'Quamquam late tuus amicus nunquam his angustiis contentus fuit.' Vid. Vallam II. Eleg. 21. *Schef.*

§ 6 *Non modo prima generare homines*] Pro, non modo non. Cic. II. Off. 13. 'Non modo illi invidetur ætati, verum etiam favetur.' vid. Mureti Var. Lect. x. 7. Sic inf. IX. 2. 6. Cic. pro Cluent. 34. 8. Liv. XXIX. 19. 11. *Bernæc.* Ita IX. 2. 6. 'Ne sumtum quidem viæ, non modo officii pretia, dederit;' pro, non modo non officii pretia, dederit. Sed hoc interest, quod 'non modo' hic sequi-

tur, 'ne' antecedit; cum in altero illo 'non modo' antecedit, 'ne' sequatur. Rursus xi. 8. 4. 'Non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi, inveniretur;' pro, non modo non spes rem. Atque ita passim et alii. Liv. i. 40. 'Regnare advenam, non modo vicinæ, sed ne Italicæ quidem, stirpis.' *Vor.*

Generare homines] Ita mox inf. n. 18. Persuaserunt enim olim sibi profani Gentiles, ut etiamnum hodie Sineses, homines initio cum cett. animalibus, non a Deo conditos, sed e terra, stirpium adinstar, ortos. Vid. Diod. i. 7. Eo spectat Atheniensium gloriatio, quam Diogenes Cynicus iis cum muribus et lumbrici communem dicebat, esse se *αδρόχθονας*, h. e. ut Noster inf. ii. 6. 4. ait, 'eodem innatos solo.' Sed huj. profanitatem sententiæ refutat Lactantius de Falsa Relig. ii. 12. *Bernac.* Sic paulo post: 'Quanto prior quæque pars terrarum siccata fuit, tanto prius animalia generare cepisse.' Virgil. ii. G. 'Cum primum lucem pecudes hausere, vitumque Ferrea progenies duris caput extulit arvis.' *Vor.*

Tueri] Cic. XIII. Fam. 11. 'Sarta tecta ædium sacrarum locorumque communium tueri:' et i. Verr. 50. 'Ædem Castoris P. Junius habuit tuendam.' J. C. Valens in L. 12. D. de Legat. iii. 'Stichus liber esto; et, ut eum heres artificium doceat, unde se tueri possit, peto.' Eadem ratione *tutela* usurparunt optimi quique, ut inf. xvi. 3. 'In tutelam classis tributum describere:' et Sen. ad Helv. 9. 'Terra vix ad tutelam incolentium fertilis:' et Celsus in L. 30. D. de Legat. ii. 'Reip. lego in tutelam vizæ.' *Gronov.* 'Tueri' Idem hic est quod, alere, sustentare. Cic. pro Deliot. 'Antea alere majores copias poterat, nunc exiguas vix tueri potest.' Nep. Epam. 'Amicorum in se tuendo caruit facultatibus.' *Vor.*

[§ 8 *Nulla terra feracior*] Fertilitatem Ægypti prædicant et Isocrates in Laudat. Busiridis, Joseph. B. Jud. v. 11. &c. Egesipp. iv. 27. Tac. H. III. 5. Plin. Paneg. c. 20. et 31. cum aliis. *Bern.*

[§ 9 *Ubi educari facillime possent*] Sic et Junt. Non audiendi sunt illi codd. qui expungunt *facill.* Ægyptiorum hoc fuit argumentum: Credibile esse, ibi primos homines prodiisse, ubi facillime potuerint propter cæli et soli benignitatem educari. *Facill.* est, in magna rerum affluentia, quas ibi fert terra in tutelam hominum. Illa soli fecunditas quam prædicant Ægyptii in verbis præced. significatur. Porcius Latro in Vita Terentii: 'Nihil Publius Scipio profuit, nihil illi Lælius, nihil Furius. Tres per idem tempus agitabant nobiles facillime.' Ipse Terent. Adelph. iii. 4. 'Quam vos facillime agitis, quam estis maxime Potentes.' Theocr. Idyll. xi. 7. *Ὁβρις γὰρ ῥάδιον διὰ δ' ἐκείνων δ' παρ' ἡμῶν.* Sic Cyclops ap. nos facillime vixit. Græv. Angl. non agnoscit *facill.* et sane priora docent argumentum Ægyptiorum hoc fuisse: Homines primum natos ibi, ubi primum potuerint educari; in Scythia quia tum nondum fuerant inventa vestimenta contra frigus. De facilitate vel difficultate educandi sermo fuit nullus. *Schef.*

[§ 11 *Animalia quæque generasse*] Junt. sic recte, quod et Oxon. Ms. fidem secuti probantur: vulgo, *quæque* g. Græv.

[§ 12 *Quanto cælum, &c.*] 'Ingenia hominum ubique locorum situs format,' Curt. viii. 9. 26. 'Positio cæli corporibus habitum dat,' Tac. Ag. c. 11. Quem l. insigniter illustrat Grut. Diss. xlv. ad Tac. Addendus Erasm. Adag. 'Mores hominum regioni respondent:' et Veget. i. 2. *Bern.*

Ingenia duriora] Ingenium durum h. l. est, firmum, solidum, et quod s. spe s. metu haud facile permoveatur. *Fab.*

§ 14 *Illuvies aquarum*] Gronov. ad Liv. l. 4. scribend. censet et hic et in cap. 6. huj. lib. *eluvies*; quia 'illuvies' sordes sint exterius adpersæ, 'eluvies' vero inundatio. Græv. Alii emendant *eluvies*. Vid. quæ notabo ad cap. 6. Schef.

Ignis, &c.] Sen. vi. Benef. 22. 'Ignis cuncta possideat, quem deinde pigra nox occupet.'

Utriusque primordii Scythas origines præstare] Errare illos puto qui huic lect. acquiescunt, cum 'primordium' et 'origo' idem sint. Id quoniam verum est, si quis dixerit, 'Scythas utriusque primordii origine præstant *Ægyptiis*,' rem ridiculam dixerit; tantundem enim est ac si dicat, 'Utriusque primordii primordio,' &c. Quod ut ineptum est, ita et explodend. judico. Sic autem emendari hic l. posset: *utriusque primordii Scythas ratione præstare Ægyptiis*. At 'ratio' et 'argumentatio' idem plane valent, et ita Cic. millies locutus est. Itaque hoc dixerit Just.: 8. ab aqua s. ab igne argumentum duxeris, &c. Scythas vincant necesse est. Ceterum paulo superius, ubi legitur *illuvies*, scribend. omnino, *eluvies*, ex observatione et judicio Gronovii. Fab.

§ 15 *Si ignis prima possessio rerum fuit*] L. e. si ignis primo omnia possedit. Estque hic 'possessio' pro possessore. Vor.

§ 17 *Quod si omnes, &c.*] Quod jam a me preferetur, id, opinor, non negligerenter transilierint, qui sciunt bene et accurate legere. Postquam in priore parte periodi dixit Just. 'decurrentibus aquis,' in altera ponit *eandem aquam*; idque cum nimis nimisque vitiosum sit, scriptum ab eo fuisse existimo non *eandem*, sed *stantem*; quæ huic rei, qua de agitur, valde propria est, nisi si *stagnantem* malis, quod magis etiam proprium fuerit; nam aqua stagnans est aqua reses. Vor.

§ 19 *Scythiam adeo editiorem*] Virgil. l. G. v. 240. 'Mundus ut ad Scythiam Rhiphasque arduus arcus Concurrit; premittit Libys devexus in Austros.' Sed constat inter Mathematicos, in globo nullum esse alie editiorem locum. Bong.

§ 20 *Ægyptum autem (quæ tot regum)*] Mirum quomodo hic l. si ita legatur, sit intelligendus. Ut primum seposita parenthesis verba ordinemus: *Æg. aut. nec pos. vid. hom. est. ult. quæ sive exagger. reg. sive N. tr. l. terr. rec. vid.* Quis horum verborum sensus, scire velim. Parenthesis adhuc obscurior, maxime in his verbis: *nihilom. ceteri, nisi excluso N. non pot.* Quidam pro *excluso* reposuerunt *expulso*; verum ead. obscuritate manente sensus. Ego, quod ad hæc ultima verba attinet, conjunctionem nisi expungerem: sed lectores judicent; nam ego me explicare non possum, indicare tamen dignum existimavi operæ pretium. Glar.

Ægyptum, &c.] Strato quidam ap. Strab. lib. 1. p. 34. *Ægyptum* ait τὸ παλαιὸν θαλάττην κληθεῖσθαι, &c. Bong. Et sane, quod statuerent vett. *Ægyptum* ex limo, quem Nilus vehit, accumulato et exaggerato natam, exinde 'Nili donum' eam appellarunt. Enstat. in Dionys. Perieg. p. 31. Videndi Herod. ii. 5. Aristot. Meteor. i. 14. Plin. ii. 35. Sen. N. Q. vi. 26. Quibus contradicit Brodæus Miscell. iii. 5. ubi ait, nec 10. quidam mundi ætates ad spatium istud humo explendum sufficere. Bernegger. Sed falsissimam esse hanc opinionem pluribus docet Bochart. Geogr. Sacre iv. 24. Græv.

Tot fossis concina] Sic merito Gronov. legend. censet ex antiquis edd. suffragante Junt. Ead. in verbis præcedd. *adversus vim decurrentium aquarum tantis instructa molibus*: optime, si vett. libri adstantur. Vulgati: a. v. incurr. a. t. structa m. Sed *Ægyptum*

struere molibus, quam Latine dicatur, viderint, qui vulgatam defendunt. *Grav.*

[*Tot fossis concisiss*] Antiquiores typis expressi *conciſſa*: quod magis placeat, neque mutand. fuisse videtur. Legend. ita iudicat et Gronov. ad Plin. xxxiv. 8. citatque illud Cæsaris III. B. G. 'Pedestria itinera concisæ æstuariis.' *Vorst.* Alii et Gronov. *conciſſa* legunt, quod et *Vorstio* probatur. Ego nihil mutem. *Schef.*

[*Cum his arceantur, illis recipiantur, aquæ*] Huc respiciens Isocrates, in Laudatione Busridis, 'Ægyptios' dixit 'imbrium simul et siccitatum, quorum aliis Jupiter promus condus est, per se ipsos potestatem habere: dum sc. Niloticas aquas, quæ vicem imbrium Ægyptio præstant, pro arbitrio vel fossis in agros suos derivant, vel objectis molibus arcent. *Bern.*

[*Hominum vetustate ultimam*] Terra 'hominum vetustate ultima' est, quæ prima homines habuit: *ultimum* enim etiam illud dicitur quod est omnium primum. Virgil. vii. *Æn.* 'Tu sanguinis ultimus auctor.' Cic. pro Arch. 'Pueritiæ memoriam recordari ultimam.' *Vor.*

[*Aggerationibus regum*] Inde Titulus Codicis 'de Nili aggeribus non rumpendis.' Cic. 'moles' vocat 'oppositas fluctibus,' Off. ii. 4. *Bong.*

[*Quæ sive exaggerationibus regum, sive Nili trahentis limum, terrarum recentissima videatur*] Edidit ita Bernec. secutus, credo, Bongarsium. At Gronov. ad Sen. Herc. *Œt.* 1260. Codd. Mss. et meliores Edd. ait habere sic: *quæ agg. reg. sive N. l. l.* ut prius *sive* absit; quomodo inf. lib. ix. 'Ducenta millia Persæ, eo prælio, sive naufragio, amisere:' et lib. xxxviii. 'Eosque variis exhortationibus ad Romana bella, sive Asiatica, incitat:' et lib. xlii. 'Captivi ex Crassi, sive Antonii, exercitu recollecti.' Porro in Antiquioribus Edd.

Bech. et Sich. reperio *exagg.* ut sit una vox. At Bernec. maluit *ex agg.* cuius causa non apparet: neque enim Latine dici videtur, *Ægyptus terrarum recentissima videtur ex agg. regum*; sed, si. vocula *ex* locum habere debeat, dicend. fuerit, *ex agg. regum apparet, Ægyptus terrarum recentissimam esse.* Ceterum *agg.* vel *exagg.* *regum Ægyptus terrarum recentissima videtur*, recte dicitur: est enim *agg.* pro, propter aggerationes. *Vorst.* Non placet quod existimant, *exagg.* conjunctim legend. Neque proba conjectura, quando putant haud Latine dici *exagg.* et, si præp. adhibenda esset, scribend. fore *ex agg. reg. apparet.* Debet certe, etiam, si vel conjunctim legatur, ablativus regi non a verbo, sed a præp. sive appositus, sive subintellectus, quod jam dudum Sanctius et ex ipso Sciopp. docuere. At vero ea alia non potest esse, quam *ex præp.* Quod quodammodo agnoscunt ipsi, quando ablativum reddunt per, propter aggerationes. Quid enim hoc est aliud, quam *ex agg.*? Quomodo non uno l. ap. alios etiam illud *ex* usurpatur. Neque si legatur divisim, illud 'apparet' quidquam valet h. l. Stant per se, *terra ex agg. regum, terra ex agg. Nili*, significantque talem terram, quæ est terra, quæ terra extitit et facta est ex aggerationibus, s. quod idem est, per aggerationes, sive propter *agg.* istas. *Schef.*

[*Nili trahentis limum*] Angl. quoque h. modo: sed observat notator, alibi legi *trahens*, quod intelligend. foret de terra, et videtur hoc conveniens. Terra enim debet trahere, ut evadat major, non flumen. Nisi velle dicere, illud *trahentis* esse positum non pro, attrahentis; verum, abstrahentis. *Schef.* Cett. librorum lectio *N. trahentis l.* longe est verior et certior. *N. trahentis l.* est id ipsum quod Diod. de hoc fl. dicit: τοῦ Νεῖλου τῆς ἐκ Αἰθιοπίας ἰδὸν καταφύροντος. *Nili*

ex *Æthiopia linum secum ferentis*. Curt. III. 11. de Marsya: 'Inde diffusus circumjectos irrigat campos, liquidus et suas undas trahens.' lib. IV. 9. de Tigri: 'Multorum torrentium non aquas solum, sed et etiam saxa, secum trahens.' *Græv.*

CAP. II. § 1 *Riparis*] Non temere factum, quod scripserit librarius; ita jusseram, et ita scribi debet, non *Riparis*, quod ille tamen Pseudo-Servius probat, nugator mirificus. Ita 'trophæum' in omnibus fere libr. reperias, et error est tamen ridiculus, etiam si ita Gallice pronuncietur. *Fab.*

Phasi flumine] Ita legend. etiam contr. libros, qui habent *Ithasi*. De Phasi vid. Plin. VI. 4. et Solin. cap. 20. et libellum de Flaminibus nomine Plutarchi editum. De Scythiis præter Herod. lib. IV. vid. Diod. lib. II. et Strab. lib. VII. ubi eorum integritatem multis prædicat, de qua Horat. III. Od. 24. Vid. et pauca ap. Marcellin. XXII. 19. et cf. quæ XXXI. 5. et seqq. de Hunnis scribit et Alanis, quos cap. 7. 'discurrere' ait 'la-trocinando et venando.' Ita enim videtur locus ille supplend. *Bong.*

§ 4 *In plaustris*] *Ἀμαξόβου*. 'Plaustra' autem ait 'corilis tecta,' pro quo Marcellin. XXII. habet 'corticibus,' nescio an recte. *Bongars.* Unde Scythæ *Ἀμαξόβου* et *Ἀμαξόβου*, h. e. in plaustris viventes: item *Ἀμαξόβου*, domos suas in plaustris habentes. *Bern.*

Coriis] Vix inhibeo manum rescripturientem *corticibus*: quæ vox e *curribus*, quod *coriis* in Ms. quodam superscriptum *Bong.* affirmat, facili litterarum ductu formatur. Certe plaustra Scythica 'corticibus' tecta facit et Marcellin. XXII. 19. Idemque XXXI. 2. 'Alanos' ait 'vagari supersedentes plaustris, quæ operimentis curvatis corticum [tanquam imbricibus] per solitudines conserunt.' Hippocr. de Aëre, Locis, et Aquis p. 74. 12. tradit carrus illos Scythicos coactilibus ex

lana crassa compactis esse obductos. Ibid. alia multa de victu cultuque Scytharum invenias. *Bern.*

§ 5 *Justitia gentis*, &c.] *Δικαιοσύνη* Homero II. XIII. 6. Strabo VII. p. 209. et Arrian. IV. pr. Ideo inf. XII. 1. 17. 'gentem innoxiam' dicit. *Bongars.* Ceterum de priæcis Romanis similiter Sall. Cat. c. 9. 'Jus bonumque apud eos non legibus magis quam natura valebat.' De Germanis Tac. c. 19. 'Plus ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges.' Idemque in universum de vetustissimis mortalium, A. III. 26. Burdelot. in Petron. P. 276. *Bern.*

Ingeniis] 'Ingenium' vocat, quod paulo post 'naturam.' Nævius: 'Ite acti in frondiferos lucos, ubi Ingenio arbusta nata sunt, non obsita.' Notavit ad Auson. Scaliger I. 23. Petron. 'Crines ingenio suo flexi.' Tac. A. III. 26. 'Cum honesta suoapte ingenio peterentur.' alii. *Bongars.* Sall. H. lib. III. 'Pugna ingenio loci prohibebatur.' Et lib. V. 'Insulas suoapte ingenio alimenta mortalibus giguunt.' ita Flor. II. 6. 27. et II. 17. 5. *Berneccer.* Paulo post: 'Hoc illis naturam dare.' Ergo 'ingenium' hic pro, natura. Qui vocabuli usus et ap. alios observatur. *Vorst.*

§ 6 *Quid saluum esset*] Ita Vett. Edd. Mstorum traduces. Melius, opinor, quam quod *Bong.* edidit, *quid inter silvas superesset*? Nam ratio ista generalis est, non silvarum propria. Add. quod non in 'silvis,' [ubi vehiculorum incommoda vectio] sed planitie morari soliti Scythæ: unde 'campestres' eos vocat Horat. III. Od. 24. *Berneccer.* Mss. *quid inter sylvas superesset.* Edd. vett. *quid saluum esset*, quas sequitur *Bernecc.* Sed *inter sylvas*, quod retinent omnes Mss. non erat ejiciend. sed reponend. suo l. cum Junt. ap. quos recte legitur: *Nullum scelus apud eos furto gravius, quippe sine tecto munimentoque pecora et armenta inter sylvas habentibus quid*

solum esset, si furari liceret? Hærent hic viri eruditi sine causa. Nam *inter sylvas* Latinissime dici pro, in sylvis, non puto exemplis hoc declarand. cum obvia sint et trita. Nec frustra *inter sylvas* additur. Quid saluum esset, si furari liceret, cum sine tecto munimentoque in sylvis perpetuo degant cum pecoribus, in *sylois*, inquam, in quibus facilius fures possunt latere, et grassari minore cum periculo in illic agentium bona? Hinc semper *sylovæ* et luci fuerunt receptacula latronum, aliorum facultatibus et vitæ insidiantium. Propterea callium et saltuum cura Romanis mandabatur magistratibus. Hæc itaque verba *inter sylvas* augent id quod dixerat, Scythas non furari, quamvis furandi fenestram quasi aperiant *sylovæ*, in quibus cum pecoribus vivant semper sine ullo tecto et munimento. Mss. quoque tres Angl. stabiliunt hanc scripturam, quamvis *inter sylvas* non his verbis adjecta sint, sed seqq. Sic enim in illis extare testantur Oxonn. *sine t. munimentoque pec. et arm. hab. quid sal. inter sylvas superesset, si fu. k.* Et sane hæc quoque non potest damuari lectio, quamvis illorum libr. quos Ald. et Junt. sunt secuti, sit elegantior. Græv. Antiquiores Edd. Junt. Bech. alique, *sine t. munimentoque*: quod magis placet. Porro pro *quid sal. esset*, Bong. ediderat *quid inter silvas superesset*. Quod adeo non probatum fuit Berneccero, ut rē *inter silvas* prorsus eliminaret. Verum genninum illud satisque commodum esse, dummodo inter proxime præcedentia consistat, ostendit Ed. Junt. quæ, ut cl. Græv. testatur, sic habet: *sine t. munimentoque pec. et arm. inter silvas hab. quid sal. esset?* Vorst. Bong. ex Mss. pro his ediderat, *quid inter silvas superesset*. Græv. reponit, *pec. et arm. inter silvas hab. quid sal. esset*: quod et Vorstio probatur. At ego vellem respondissent objectioni Berneccerianæ, qui dicit non

ex eo nihil potuisse salvi esse, quod haberent pecora inter silvas, sed generatim, quod haberent sine munimento, et licet eo illud *inter silvas* otiosum esse. Addo, quod ne quidem satis commode dicatur *arm. habere inter silvas*, pro, in silvis. Mihi lectio Bongarsii videtur optima, sed paulo aliter explicanda, quam accepta est a Bernecc. videl. ut illud *superesset* non intelligamus simpliciter, sed cum respectu ad victum, quem vult nullum potuisse habere, si furta fuissent frequentia, et addit rationem, quia habitabant *inter silvas*, ubi nulla alia dabantur alimenta, quam ex solis pecoribus. Ut quid tale voluisse Nostrum credam, facit quod in Mss. legatur, *pec. et arm. et alimenta hab. vel pec. et alimenta hab.* liquet enim, præcassisse quid de alimentis, quod ostenderit non potuisse ea haberi sublatiis pecoribus in ista silvarum feritate. Unde quoque putem locum totum ita esse scribend. *quippe sine t. munimentoque pec. et arm. alimenta hab. quid inter silvas superesset, si fur. lic.* Eleganter *arm. habentes alim.* de iis, qui pecora sua et armenta adhibent in alimenta, qui alimenta ex iis capiunt. Schef.

§ 7 *Aurum et argentum non perinde aspernantur*] Ita Vett. omnes. Tac. de Germanis, cap. 5. 'Possessione,' inquit, 'et usu [auri et argenti] haut perinde afficiuntur.' Bongars. Edd. quædam vett. et e Bong. Mss. unus, f. melius, *per. asp. ac r. m. a.* Qualis antithesis est etiam L. i. C. Theod. de Annon. et tribut. 'Auferri id sibi cum tanta instantia depoposcit, quanta illi poscere consueverunt.' Berneccer. Juntæ cum nonnullis Mss. et Edd. *Aur. et arg. per. adsp. ac r. m. a.* Adstipulantur tres Anglicani. Græv. Melius et elegantius impressi libri et manu descripti, *Aur. et arg. per. asp. ac r. m. a.* vera lectio, et quæ in textum ipsum operis recipi debuit. Faber. Antiquiores edd. ut Junt.

Bech. aliæque sic: *per. asp. ac r. m. a.* Nec aliter unus *Ms.* quos Bong. vidit. Et mihi quidem hoc genuinum videtur. *Vorst.* Junt. ac alii, *arg. per. asp. ac*, quod probant *Bernecc. Græv. Voss.* me non repugnante. *Schef.*

[§ 8 *Lactē*] Inde Homero II. XIII. v. 6. γαλακτοφάγος, *lactioori*. Strabo lib. VII. et XI. addit carne, et caseo, equino maxime. *Bong.*

[§ 9 *Lanae iis usus, &c.*] Sic lego: *d. iis u. ac vestium ignotus, quanquam continuus frigoribus urantur. Pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur.* Particula et interposita ante 'quanquam' totam loci sententiam turbat, quæ plana fit ea sublata. *Sal.*

Lanae iis usus ac vestium ignotus: et quanquam continuus frigoribus urantur, pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur] Locus sine dubio corruptus. *Quanquam* enim et *tamen* non bene hic opponuntur: quod quisvis videt. *Bong.* pro *tamen* rescripsit *tantum*. *Acidalius* vulgatam lect. retinet, et *tamen* idem hic quod, tantum, esse existimat. Neuter eorum recte. Ex mala interpunctione et *est in et* mutato laborat locus. Itaque, me auctore, sic lege: *L. iis u. ac v. ign. est, q. c. f. u. p. t. f. a. m. u.* Nihil planius. *Bech.*

Quanquam continuus frigoribus urantur] *Ms. Anglicanus: Lanae iis usus ad vestium ignotus.* Sed hæc interpolavit sciolus, qui nescivit per ἡ δὲ δυνάμει *lanae ac vestes* dici pro, *laneæ vestes*. Nullis utuntur laneis vestibus, ut Græci, Romani, ac pleræque gentes, sed pelliceis tantum. Huj. schematis ignoratio viros doctos quoque in errorem induxit, ut hærent in seqq. *pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur*: ibi non male Juntæ pro *utuntur* scribant *vestiuntur*, sed male pro *ferinis* reposuerunt *felinis*. 'Ferinae' pelles sunt majorum animalium, ut luporum, arsurum; 'murinae' vero minorum, ut vulpium, leporum, cuniculorum, ut recte monu-

erunt viri docti. *Græv.* Sic legerem: *Lanae iis usus ad vestem ignotus.* I. e. vestibus utuntur quidem, sed non laneis, at pelliceis tantum. Falsum enim est veteribus illis Scythiis vestium usum ignotum fuisse. Dices: Vestes non habebant, sed pelles, quæ pro veste utebantur. At hoc minus vere asseratur; nam braccæ illud genus habebat; quin etiam vestem aliquando ad oculos usque adducebant, ut se a nimia frigoris immunitate tutarentur, in quam rem tam certus quam infelix testis esse potest Ovidius. Dein, si quis, neglecto aut ignoto lanei usu, sese pellibus tegat, an ille adeo vestem habuisse negabitur? At non habet laneam? Sed pelliceam habet. Qui serica aut bombycina veste utitur, non ideo nulla veste uti dicetur, quia laneam non habet. *Faber.* Lego cum *Salm. q. c. f. u.* expuncta vocula et, quæ erat ante 'quanquam.' Quod 'urere' et frigus dicatur, etiam aliunde notum. *Vorst.* Notat *Vorst.* hoc *tamen* non opponi proximo 'quanquam urantur,' sed præcedenti 'vestium usus ignotus,' quod probum est. Sed omittit illud et ante 'quanquam,' quod et *Græv.* facit. Quia tamen retinent antiqui libri, propterea scribend. censeo: *L. iis u. ac vestium ign. est, q. c. f. u. Pell. tamen, &c.* *Schef.*

[*Pellibus tamen*] Malim *tantum*. Pelles Nomadicae merces commemorat Strabo lib. II. De Humis Marcellinus, 'Indumentis,' inquit, 'operiuntur linteis, vel pellibus silvestrium murum consarcinatis.' *Bongars.* Mallet *Bong.* *tantum*: sententia certe requirit. Sed *Val. Acidalius* ad *Vell.* II. 28. 5. contendit et isthic, et alibi passim in veterum scriptis, 'tamen' accipi quandoque pro, *tantum*. Ipse viderit: est h. sensu ap. *Frontin.* I. 1. 4. *Liv.* XXIX. 36. *Ulpian.* Tit. XXXI. §. 9. *Bern.*

[*Pellibus tamen ferinis ac murinis utuntur*] *Sen.* Ep. xc. 'Non hodieque

magna Scytharum pars tergis vulpium lœdatur ac murium, quæ tactu mollia et impenetrabilia ventis sunt?' Hiucque lucem accipit Claudiani vs. ille: 'Castra crnore nataut, moritur pellita iuventus.' Prudentius autem hujusmodi pellitas vestes *mastrucas* videtur vocare, dum lib. II. contr. Symmach. sic canit: 'Tentavit Geticus nuper delere tyrannus Italiam, patrio veniens juratus ab Istro, Has arces æquare solo, tecta aurea flammis Solvere, mastrucas proceres vestire togatos.' Neque aliud intellexit Cæsar B. G. dum nescio quos populos 'rhenonibus' ait vestiri solitos. Sunt enim et hi nihil aliud, quam detractæ feris pelles, ut recte tradit Isidorus. *Mod.* Vir magnus *marinis* hic legend. suadet, cum et in Tac. G. c. 17. ait: 'De pellibus belluarum, quas exterior Oceanus gignit.' Vix persuadet: magis Turnebus Adv. xv. 23. 'mures' antiquos intellexisse, non tantum domesticas illas bestiolas omnia rodentes ac penori infestas: sed et silvestres ferasque bestias minoris formæ pelle commendabiles: quo in genere sunt martes et hermelinæ. Facit huc illud Sen. Ep. xc. 38. 'Magna Scytharum pars' &c. Eginhardus in Vit. Caroli M. 'Ex pellibus lutrinalis vel murinis thorace confecto humeros ac pectus hieme muniebat.' Ammian. xxxi. 3. Hunnia item 'indumenta' tribuit 'ex pellibus silvestrium murium consarcinatis': ubi Notæ eruditissimas V. c. Fr. Lindenbrogii vid. Ceterum de pelliceis tegumentis huc pertinentia multa, nec aspernanda, congestit Hieron. Magius Miscell. III. 7. *Berneccer.* In quibusd. codd. legitur *felixis* pro *ferinis*. Totum autem h. l. sic emendavit cl. Salmas. *Lana iis usus* [&c. V. supr.] Scythas enim, sive Parthos, murinis pellibus, conficiendis tunicis, usus fuisse, testatur Hesych. *Χλωρὰ παρὰ Πάρθους καλεῖται τὴ μὲν ἀργύρεον εἶδος, ὃ τὰς δορὰς χρῶνται πρὸς χιτῶνας.* Hujusmodi

tunicas *μυροδὸς* appellabant. Sed non possum hic præterire, quæ de hoc animali ad me perscripsit vir divinus cl. Salmasius. De Simore, inquit, verum est, quod tibi in familiari sermone dixi, hodieque a Persis hoc nomen dari animalculo cuidam parvo

feli non dissimili. Arabes *Simmor*, cuius pellem calidiorem esse corpori humano, quam cujuslibet alterius animalis, scribunt, sed nec eodem modo præparari. Puto esse, ut illud animal describunt, quam Martem Zibellinam vulgo appellamus, Hungari et Poloni, Germanice *Sobel*, vel *Zobel*. Sed ut feli similis sit hæc bestia, non ideo tamen admiserim scripturam, quam in quibusd. scriptis Justiniani exemplaribus reperiri ais, *felinis* aut *murinis*. Quis enim non videt, ab imperito aliquo esse excogitatam, qui cum videret *murinas* ibi *pelles* nominari, statim putavit *felinas* pro *ferinis* dicendas, quas Auctor una commemoraret? Atqui certum est: vet. Latinos murium nomine, cum *murinas pelles* dixere, et feles ipsos, omne genus domesticos ferosque, comprehendisse, et majora etiam animalia, quorum pelles ad vestitum usurperentur. Cum pantheras Romani mures Africanos vocarunt, nonne earum pelles murinas posse vocari verisimile est? Puto tamen Justinum per *murinas pelles* intellexisse minorum omnium animalium, ut sunt martures, meles, feles feri, vulpes, simores Parthici, et alia. Per *ferinas* vero, grandiorum ferarum, ut sunt lupi, leones, leopardi, et similia. Marcellin. xxxi. 2. notat, 'Hunos indumentis operiri linteis, vel ex pellibus silvestrium murium consarcinatis.' Ad quem l. Henr. Vales. scribit has pelliculas odoratas fuisse, et citat Hieronymi verba, quæ de alio plane mure intelligenda. Nam animal Moschi etiam mus est, et Zibethum quoque murem appellarunt; sed eorum pellibus ad

vestitum non sunt usi; et silvestres illi mares, ex quorum pellibus sibi vestes Hunnos consarcinasse tradit Marcellinus, de marts vel marturibus accipiendi, et vulpernilis, quarum hodieque in illis pelles ad amictum expetuntur, et in alium orbem, nostrumque, inde importantur. Hactenus Salu. Voss. Quidam Mss. habent *felinis*, quod est cur non videtur contemnendum. Et certe mures etiam sunt ferae, adeoque pelles eorum *ferinae*. Nihil tamen temere mutand. quia *ferinae* pelles hic intelligendae de feris maioribus, ut *marinae* de minoribus. Schef.

Pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur] Quod adversum huic est, id non in proximis illis 'Quamquam continnis frig. urantur,' sed in paulo remotioribus apparet; et quidem in his: 'Lanae iis usus ac vestium ignotus.' Et fit sane ut *tamen* ipso periodi initio ponatur. Ut II. 4. 30. 'Receptaculum tamen habuere castra sociorum.' Et XXIX. 4. 9. 'Omnibus tamen propediem auxilium se missurum pollicetur.' Vid. et Nep. II. 8. 1. et Val. M. VIII. 1. 10. Porro pro *utuntur* ex antiquioribus edd. malim legere *vestiuntur*: ut hoc sit pro, vestiunt se. Ita 'lavari' dicunt pro, lavare se; et 'exerceri' pro, exercere se; et infinita id genus alia. Vorst. Mallet *vestiuntur* Vorst. Atqui praecesserat 'vestium usus ignotus iis.' Si vestium usus ignotus fuit, ergo ne vestiebantur quidem: hoc enim verbo ille vestium usus exprimitur. Retinend. ergo illud *utuntur*, et accipiend. de usu qualicunque, qui in vicem vestimentorum adhibebatur. Hoc vult: non habuisse arte quadam confectas vestes, sed pelles illas quoquo modo injectisse corpori, eis corpus quoquo modo circumdeditae, atque ita defendisse a frigore. Schef.

Morum quoque justitiam edidit] H. e. peperit. Cic. 'Qui nihil possunt dignum hominum auribus efficere at-

Delph. et Var. Clas.

que edere.' Ap. eund. est 'edere magnam ruinam,' 'edere fructum.' Juntina tamen: *m. q. j. dedit*: et Oxonn. ex duobus Mss. *m. q. j. addidit*. Sed *addere justitiam* Latinis genus loquendi est insolens. Græv.

§ 13 *Neque plus hominum, &c.*] Inf. VI. 8. 3. 'Qui partim fato, partim ferro, periere.' Et XXXIX. 4. 5. 'Spiritus non fato, sed parricidio, dedit.' Ergo 'fato perire,' 'fato spiritum dare,' et 'naturalem factorum conditionem rapere, aliquem,' illud est, quod nos dicimus *natürliches Todes sterben*. Tac. A. II. 71. 2. dicit 'fato concedere.' Vor.

§ 14 *Incultae barbariae*] Oxonn. ex nno Cod. malunt in. *barbariei*; et mox pro *proficit* ex duobus *profecit*: sed causae nihil est ut ab aliis Codd. et Vulgatis discedamus. Græv.

CAP. III. § 1 *Quaesivere*] H. e. acquisivere; pro composito simplex. Ita supr. I. 9. 13. Vell. II. 18. 7. et alii. Bernegger. *Quarere* pro, acquirere, frequens Nostro. Ut II. 4. 9. 'Pace armis quæsita.' Cetera loca vid. in Ind. ubi et alios sic locutos invenies. Vor.

§ 2 *Turpi fuga*] Ead. prope verba inf. VII. 3. 1. *Id.*

§ 4 *Zopyriona*] Cum Graeci scribant *Zopyrion*, et in antiquioribus typis expressis, imo et Mss. quibusd. nomen hoc per Z scriptum reperitur, non video cur scribend. potius sit *Sopyrion*, quomodo hic et alibi edidit Bernec. Vor. Adstipulatur ceteris Junt. Græv.

§ 6 *Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderunt*] Haec verba omnino delenda; sunt enim petita ex huj. lib. initio, ubi sic scriptum est (*quippe cum ipsi Parthos Bactrianosque condiderint*). Ubi studiosus aliquis ad imam paginam, ut fit, quia phrasia ipsa esset paulo insolentior, atque minus consueta, *condere Parthos, condere Bactrianos*, glossema suum addidit (i. e. *Parthicum et Bactrianum imperium ipsi condiderint*); quae verba

Justin.

2 T

posterius in contextum operis sine iudicio recepta sunt. Ut ut erit, ut ut iudices, sunt isthæc expungenda; et fontem ipsum erroris videor aperuisse. Ad id confirmandum quod a me dictum est superius, delendam esse sc. lineam illam (*Parthicum et Bactrianum imp. i. condiderunt*), hoc apprimè facit, quod in impressis quibusd. legitur, (*Mox Parthicum et Bactrianum, &c.*) Ubi nemo non videt, isthuc *Mox* ex barbaria illorum seculorum natum esse pro, modo, s. paulo superius, &c. Quo glossemate studiosus aut alios aut seipsum ad locum illum superiorem remittebat; at tu, lector, cogitabis. *Fab.*

§ 7 *Gens et laboribus et bellis aspera*] Hoc genus loquendi, ut perquam Auctori nostro, sic et aliis Scriptoribus placuit, nempe *ἐν δὴ δουρῶν*. Pro quo XIII. 1. 'Labores bellicos.' Sic tamen et Ov. III. M. 32. 'Martius anguis erat cristis præsignis et auro.' Et Virg. XI. Æ. 126. 'Justitiæne prius mirer, belline laborum?' Supr. cap. 2. 'Lanæ ac vestium usus;' et XII. 6. 'Quantum fabularum et invidiæ.' Gronov. Mss. aliqui *et laboribus et bellis*, quod non displicet, ob *emphasi* oppositionis, quæ perit pæne per omissionem conjunctionis alterius, cum præsertim 'labores' significatione strictiori notent molestias in pace, ex incerto isto cultu agrorum et laboriosa pastione pecorum, de quibus cap. præc. *Schef.*

Parare] Pro, parant; infinitum profinito. Sic et XXXVI. 4. 2. et XLI. 3. 8. *Vorst.* *Parare* pro, parant, inquit *Vorst.* Mallem ego cum seq. 'concupiscunt' construere. *Schef.* Tres Angl. *paravere.* Græv.

Nihil victores, &c.] Supr. I. 1. 7. Pulchra in hanc rem dissertatio Phil. Camerarii Hor. subcis. Centur. I. 78. *Bern.*

§ 8 *Bellum indicit*] Oxonn. ex uno cod. ediderunt *b. intulit.* Græv.

Vexoris] Ita boni libri: alii *Vix-*

ris: quidam *Beoxis.* Oros. Ms. I. 14 'Vesoges.' Florent. ed. h. I. et I. 1. 6. apposuit *Sesostres*, cont. libros, opinor, quia Herod. lib. II. refert, eum Scythas subegisse. Jornandi est 'Vesosis.' *Bong.*

Vexores rex Ægyptius] Lege quoque hic, ut supr. *Sesos.* Sed miror equidem, quod Just. hic dicat, Scythas vicisse Sesosin, sive Sesostrem, et in regnum repulisse; cum Herod. Di-cæarch. Diod. et alii prodiderint hunc Scythas subegisse, omniumque, quas adierit, gentium fuisse victorem. Trogum tamen secutus est Val. Fl. lib. V. 'Ut prima Sesostri Intulerit rex bella Getis; ut, clade suorum Territus, hos Thebas patriumque reducat ad amnem; Phasidos hos imponat agris, Colchosque vocari Imperet.' *Vos.*

Lenonibus] Hanc vocem omnes præter unum vett. agnoscunt, et probat P. Danielis Ms. Glossarius. 'Leno, l. e. mediator,' inquit: 'qui ap. Italos dicitur *Ambassador.* Unde Tro-gus Pomp. in secundo Historiarum: 'Præmissis lenonibus, qui hostibus parendi legem indicerent.' *Bongars.* Nec abeunt Glossæ Isidori. Neque vero mirand. *lenones*, flagitii propitiusque ministros, de re honesta usurpari: sicut contra 'conciliator' et 'conciliare,' voces honestæ, ad hoc turpe ministerium postea sunt tractæ. Nam et Plato in Gorgia coquo oratorem assimilat. Certe Socrates ap. Xen. in Conviv. testatur, uno 'lenocinio' se confidere vel maxime: ea est ars conciliandi amicitias. Atqui ea legati ars est inter præcipuas: vid. Burdelot. in Petron. p. 203. m. *Bernegger.* Reposuerunt Oxonn. ex tribus Mss. veterum edd. scripturam, *missis primo legatis*, quam et Juntina agnoscit. Sed cum *lena* in bonam accipiat partem pro conciliatrice, ut ap. Ov. 'Maxima lena mora est;' et *lenocinium* ap. Nostr. XI. 12. 'Nec a se quicquam factum

in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus aut in leges pacis sibi lenocinia quæreret,' h. e. quæ facilius sibi pacem sint conciliatura, et veniam impetratura: et lenocinari sæpe: Cic. de Orat. 'Ipsa sollicitudo commendat eventum, et lenocinatur voluptati:' car ergo non 'leno' quoque in bonam accipiatur partem, pro pacis conciliatore? Igitur non repudianda lect. quam in antiquis. libris eruditi viri invenerunt. Græv. Scribend. est *legatis*, non *lenonibus*. Car ita sentiam dære res faciunt. Prior, quod jam dicit Justinus, 'Scythæ legatis respondent,' (non *lenonibus*). Altera quod ita in duobus Mss. legitur. Aliud item est amplius quod moneam; pro *missis* legend. *præmissis*; ut lib. ix. 'Scythica bella aggreditur, præmissis legatis.' Quare autem isthuc *primo* non placeat, facile videas. Si enim *primo* ponas, oratio postulat ut addas *mox, dein, post paulo*, et quæ sunt ejus generis. Faber. Antiquiores edd. *missis prius legatis*: sed Bong. subjecit *lenonibus*, quod in omnibus Mss. præter unum id reperiret. Ipse tamen Just. *mox* et 'legatos' appellat. Vor.

Legem dicerent] Eod. modo Liv. xiii. 49. 'Neminem alium quam ipsos legem dicturum.' Gron.

§ 10 *Stolide*] Ms. *colendi*. Unus *italide*, quod ad vulgatam lect. proxime accedit, quam sequutus est Orosius. Hic locus explicat, quod Scythicus legatus ap. Cart. vii. 8. 27. ait 'suis patuisse iter usque in Ægyptum.' Bongars. Mss. plures hic habent *colendi*, aliquis et *italide*, unde aspicebam Nostrum forsitan scripsisse *calide*, eo sensu, quo imprudenter, incogitanter, et præcipitanter factum denotat, et quomodo 'calida consilia' ipse Cic. usurpat. Sane illud *stolide* durius videtur, quam ut negotio huic conveniat. Schef.

§ 11 *Belli certamen*] Alii habent *bello*, unde quis conjiciat, id verbum

hic intrusum ex glossa, cum præsertim paulo ante præcedat idem vocabulum in istis, 'occupasse bellum.' Id.

§ 13 *Nec dicta res morata*] Ita Flor. iii. 3. 9. 'Nec segnius quam minati fuerant,' &c. Bernegger. Ov. iv. M. 546. 'Res dicta sequuta est.' Et Apoll. Rh. iv. 103. 'Ἐὸς ἔπος ἡδὲ καὶ ἔργον ὁμοῦ πλέον ἐσσυμένουςιν.' Gron.

In regnum se recepit] Angli ex tribus Mss. in r. *trepidus se rec.* Sic et ed. Junt. Græv.

15 *Asiam*, &c.] Hegesipp. v. 16. p. 355. ed. Colon. 'Nostrī sacerdotes infulas Babylonis vectigales fecere.' Saxo viii. p. 147. 41. 'Jutiam vectigalem effecit.'

§ 16 *Per legatos denuntiantibus*] I. e. cum illæ denuntiarent; idque per ablativum liberum et absolutum, ut vocant. Scio quidem ex regulis artis scribend. fuisse *denuntiantium*; sed et sic alibi locutus est Just. ut xviii. 1. 'Additis Samnitium et Locanorum precibus, et ipsis auxilio indigentibus.' Ubi manifeste dicere debuisset *indigentium*, si præcepta Grammaticæ, quam animi sui judicium, sequi maluisset Justinus; sed aliter eum l. interpretari debes; sic videl. cum et ipsi Lucani auxilio indigerent. Ita vi. 2. 'Sed Cononem seditio militum invadit....eo instantius debita poscentibus, quod,' &c. En tibi et aliud exemplum xxx. 3. 'Huc accedebat quod Romani, Pœnis et Annibale superato, nullius magis arma metuebant; reputantibus, quantum motum Pyrrhus parva manu Macedonum in Italia fecisset.' Vides, 'Romani,' 'reputantibus,' quod posterius abstractum est et divinum a suo subjecto, 'Romani,' neque h. l. variant edd. ullæ, neque Codd. Mss. Et tamen istud 'reputantibus' pro corrupto haberi debere crederes, nisi hanc loquendi consuetudinem secutus esset Justinus. Addo amplius, quod ego inprimis animadvertendum

arbitror; ut interdum ablativis liberis utitur Just. ita et nominativis: xxii. 4. 'Hujus consilii non minus admirabile silentium quam commentum fuit; populo hoc solum professus, invenisse se victoriæ viam,' &c. Ibi enim 'professus' nominativ. est absolutus. Ita et alibi: 'Hæc considerans, pigere eum cœpit,' pro, Cum hæc consideraret, tum eum pigere cœpit. Est quoque aliud exemplum in vii. Cujus haud equidem commemini satis. At in xi. 7. hoc expressum est, et disertum: 'Percontatus eam quem potissimum angurem consularet, illa respondet,' &c. Denique et multa ejus generis ap. Homerum literarum parentem animadverti; sed in hoc oppido Græcos characteras non habeo queis uti possim nisi invitus. *Faber.* Aliquis Cod. Ms. et antiquiores typis expressi, ut Junt. Bech. et alii, habent *denuntiantium*: id quod Grævio et placet. Et assentirer ipse, nisi Auctorem et alibi casu sexto pronomini subaudiend. reliquisse, scirem. Inf. viii. 5. 10. 'Verentibus ne ipsæ lacrymæ pro contumacia haberentur.' Rursus xxiii. 2. 5. 'Ex qua desperatione bellum inter filium nepotemque ejus, regnum jam quasi mortui vindicantibus, oritur.' Ubi Grævius ex ed. Junt. legere mallet *vindicantes*. Sed vid. plura id genus Inf. in Notis ad viii. 5. 10. *Vorst.* Alii *vindicantium*. Sed mutand. nil videtur. Consule *Vorst.* h. l. *Schef.*

Nec passurus, ut in posteritatem] Freinsh. rescribit ita: *nec p. in posterum, ut, &c.* Bene, ut puto: si tamen Just. ita scripsit, qui non ubique nimis bene. *Berneccer.* Jo. Peyrardus, nobilis Aquitanus, legit, *nec p. ut sine posteritate, &c.* Voss. Freinsh. legi malit, in *posterum*; idque ante 'ut.' Verum vela nullus Ms. qui sic habeat, laudari potest, retinend. potius in *posteritatem*. Quod tamen

nihil aliud hic esse potest quam, in posterum, deinceps. *Vorst.* Cogitand. an non a Justini manu fuerit: in *posteram ætatem*, post compendiosè scriptum, in *poster. ætatem*: mox conjunctim *posteratatem*, et sic factum *posteritatem*. *Schef.*

§ 17 *His igitur....imposuit*] Hoc etiam arripere poterant isti Præadamitarum Somniatores. Hinc enim planissime conficitur, Seythas invasisse Asiam Meridionalem annis 1500. (non adeo multi desunt) ante diluvium universale; quod quale sit omnes videre possunt: cum illa clivies acciderit A. M. 1656. et post paulo regnarit conditor ille Assyriorum Ninus. Sed hæc, ut dicebam superius, inter fabulas referre, quam inter certa et stabilia veteris historię monumenta, multo fuerit consultus. Nam isthuc plane verum est, Ethnicorum antiquitatem totam pene fabulosam esse; quod primi illi Ecclesiæ Christianæ Doctores multis sæpe argumentis probare. *Faber.*

CAP. IV. § 1 *Duo regii juvenes*] Totum h. l. cf. cum Oros. i. 15. Et de Amazonibus quædam Herod. iv. Multa Diod. ii. et Strab. ii. qui hæc fabulosa judicat. Vid. et Ammian. xxii. et Eustath. in Dionysium, et Steph. in *Ἐπερος. Βονγυρς. Υλινον* Oros. ubi hæc excerptis, i. e. lib. i. c. 15. vocat 'Plinon.' Estque ita in antiquioribus quoque typis expressa. *Vorst.*

§ 2 *Cappadociæ*] Oros. *Capp. Pontica.* Legend. ex Ms. *Pontique. Bong. Thermodonta*] Hinc. et Ov. iv. Pont. 10. 'Et tu feminæ Thermodon cognite turmæ.' Et Propert. iii. 2. 'Qualis Amazonidem nudatis bellica mammis Thermodonteis turba lavatur aquis.' Gronov. Junt. *Thermodoonta*. Utrumque dicitur, *Thermodon* et *Thermodoon*. Græv. Diod. iv. 16. 'In Pontum vela facit [Hercules] et Thermodontis fluvii ostiis invectus prope Themiscyram urbem, in qua regia

Amazonum erat, castra ponit.' Steph. παρὰ Πόλ. Θημισκυρα πόλις ἢ ἑστὶν ἁγίων Θεμισκυρῶντες, καὶ οἱ εὐκλύδης τῆς χερσὶν Θεμισκυρῶν. Legend. autem non ut quidam edidere, *Themiscyros*, sed *Themiscyriae*. Id enim et analogia requirit, et, ut Bong. in V. L. notavit, habent codd. Mss. Sed et Oros. prædicto l. habet, 'Campis Themiscyriis sibi subjectis.' Sed idem Oros. τὸ 'subjectos' non recte cepisse videtur; neque enim Just. ipse habet *sibi subjectos Themiscyrios campos*; sed 'subjectosque:' ipsumque encliticum 'que' argumento est, Justinum τὸ sibi non addidisse. Vorst.

§ 6 *Singulare omnium seculorum exemplum. Auxere temp. sine viris*] Cum Mss. omnino omnes præferant *exemplum auxæ temp. s. v.* aut certe *ex. agere semper s. v.* ausim reponere *Sing. o. s. ex. auxæ. Auxere temp. sine viris*: ut Ita dixerit *audere exemplum* Just. ut 'audere pugnam' Tac. Virgil. vero, 'audere in prælio:' vid. Novantiquas nostras Epist. xcix. Mod. Secutus sum nixam fide Mss. emendationem Fr. Modii, nisi quod post *auxæ* punctum in subdistinctionem mutavi. *Audere exemplum* eo modo dicitur, ut ap. Tac. A. xiii. 36. l. 'audere pugnam:' et alibi, 'audere codicillos,' 'machinas,' 'oppugnationem,' 'stuprum,' 'ultionem,' &c. Ceterum, non tam vero quam huic narrationi similia, de puellis Bohemicis, Velasca duce, principatum in viros occupantibus, habet Æn. Sylvius Bohem. cap. 7. Bernegger. Gronov. ex vestigiis Mss. legit: *Sing. o. s. ex. auxæ, temp. agere s. v. jam etiam cum contentu virorum se tuentur*: aut, quod elegantius existimat: *Sing. o. s. ex. auxæ, temp. s. v. jam, &c.* Obs. iv. 14. Græv. Antiquiores edd. *auxæ* non habent. Quod autem Modius in Mss. id observasset, in textum recepit Bernecc. Observavit et Gronov. Sed miratur idem, quod Mod. et Bernecc. non offensi fuerint τὴν *auxere*,

idque siml consistere posse crediderint; cum et ratio et Mss. Codd. illud improbent. Codd. Mss. ut Bong. in Var. Lect. testatur, habent, *ex. auxæ semper agere s. v.* et *auxæ temp. augere s. v.* Unde Gronov. legend. putat, *Sing. o. s. ex. auxæ temp. agere s. v.* Phrasi *temp. agere* nisi et alii. Jul. Capitolinus Antonino Pio: 'Maxime cum et semper rempublicam bene egisset Antoninus.' Vopisc. in Probo: 'Exemplar agendæ reip.' Illud *auxere*, quod edd. vet. habent, quodque Bong. et Bernecc. retinuerunt, conflatum videtur ex eo quod in Codd. Mss. apparet, *auxæ agere*. Vorst. Probo emendationem Gronovii legentis, *auxæ temp. s. v. &c.* et illud *auxere* natum suspicor ex præced. *auxæ*, pro quo supinus librarius fecit *auxe*, cui deinde ex seq. voce alius syllabam *re* adposuit. Sed mox in verbis *virorum se tuentur* illud *se* expungo, cum alias oratio non recte cohæreat. Schef.

§ 7 *Viros interficiunt*] Inde Οὐδῶν-ρα, h. e. ἀνδρακτόν, Herod. iv. 110. Bong.

§ 9 *Pace, &c.*] Saxo 2. p. 249. 27. 'Ericus quæsitam armis pacem justitiæ ornamentis excolere cupiens.' *Ne genus*] Angl. *ne gens*, quod est ex glossa. Nam vocem *genus* ita usurpat et in seqq. ubi servat et Angl. 'Genus Scytharum esse.' Sic Nepos in Regibus 2. 'Ex Macedonum genere duo.' Sic alibi sæpiissime. Græv.

Concubitus] Oxon. *concubitus*. Id. 10 *Interfliciebant*] Aliter Jornand. Getic. c. 8. 'Quicquid partus masculini edidissent, patri reddebant,' &c. Qua ratione adhuc hodie præcipuas Africani regis Monimopatæ legiones, quas ex mulieribus in certam aliquam insulam detrusis conscribit, femellas sibi reservare, masculos patribus transmittere, scribit Eduard. Lopez. lib. ii. de Regno Cong. cap. 9. Bern.

In eundem ipsis morem] Ita in Mss.

credo, legit Bong. Ante ipsum editum fuerat in *e. ipsum m.* Est autem in *e. ipsis m.* pro, in *e. m.* in quem ipsæ; et quidem per Græcismum: quo de Vechnerus in Hellenolexia agit. Græci dicunt *ταὐρὸ ἐκείνῳ*, eorumque exemplo Latini, *idem illi*. Lucret. III. 'Eadem aliis sopitus quiete est.' Horat. ad Pis. 'Invitum qui servat idem facit occidenti.' Vid. et lib. nostrum de Latinit. Mer. Susp. p. 227. Vorst.

§ 11 *Dexterioribus mammis*] *Dexterior* pro dextero, et similiter *sinisterior* pro sinistro dicant. Sic et XXXI. 8. 6. 'Dexterius cornu.' Galba in Epist. 30. lib. x. Epist. Cic. 'Dexterius cornu,' 'sinisterius cornu.' Varro II. de R. R. 'Dexterior pars cervicis.' Vid. et Suet. Tib. 6. Id.

§ 12 *Marthesia et Lampeto*] Scribe *Marpesia et Lampedo*. Græcis *Μαρpesία καὶ Λαυροδέα*. Hæc Lampedo inter Pleiadas olim relata est: sed postea alia in ejus locum substituta est. Verum hæc nos alias. Voss. Ms. unus Bongarsii, *Marcesia*. Legend. *Marpesia*, ex Jornande et vett. edd. Diod. IV. 16. 'Marpen' videtur appellare. Recte Voss. *Lampedo*, et sic Junt. Ceterum et Oxonn. ex uno Ms. pro *duas in his reginæ* reposuerunt *duces iis fuere*. Græv. Dixeram librario scribeund. esse *Marpesia*, nec dixeram modo, sed et manu ipse mea prænotaveram; id tamen neglectum fuit. Sequi autem veras lectt. decrevi, quæ fide vel historiæ vel fabulæ nituntur; alias nil moror. Inde est quod inf. excendendum curavi *Otrera* pro *Orithea*, quod et falsum est et contra fidem historiæ. Poterat tamen et *Otrera* scribi et *Otrereia*, quemadmodum dicimus 'Penelope,' 'Penelopa,' 'Penelopea,' et 'Penelopeia,' atque alia ad eam formam; de qua Græculi magistri ad fastidium usque. Ceterum sen *Lampedo* scribas, seu *Lampeto*, nil sane interest; imo et *Lampito* legi posset. At hoc

nequeo tacere; cum et 'Otrera,' et 'Lampeto,' et 'Hippolyte,' et 'Penthesilea,' et 'Menalippe,' et 'Antiope,' &c. nomina omnia sint Græcantiæ originis, vel hinc facile appareat, quæ de Amazonibus dicuntur, ea esse otiosorum hominum somnia; nil aliud. Quomodo enim Græcæ appellationes ad Scythas? Itid. plane ac si quis e Turcis principibus Bernardus aut Willelmus diceretur, aut Bertramus. *Faber*. In Codd. Mss. Orosii, et, unde is excerpit, Justinii, legi *Marpesia*, testatur Franc. Fabricius. Et vocat quoque ita Jornandes. Sed et ipsi Græci *Μαρπητοῦλας* vocant. Alterius reginæ nomen in antiquioribus typis expressis est *Lampedo*: et in auctoribus Græcis item *Λαυροδέα*. Vorst. Angl. *duces iis fuere*: placet. *Schef.*

Vicibus gerebant] Hoc vicibus mihi est suspectum, cum nec positum sit suo loco, si cum 'alternis' cohæret, quod arbitrantur. Ego potius existimo ex glossa natum, qua quis illud 'opibus' per, viribus, exposuerat. Ex, viribus, deinde ab emendatore quodam factum *vicibus*. Locum totum denique sic distinguo: *quæ, in duas partes agmine diviso, inclyta jam opibus gerebant bella sola, terminos alternis defendentes*. Gerebant bella solæ, i. e. solitariæ, una quævis per se sine societate alterius, idque alternis, dum alternis defendunt fines. *Schef.*

Sola terminos] Scribe soli h. e. ditionis. *Freinsh.* Freinshemius *soli*, i. e. agri, finium, regionis. *Faber*. Angl. *soli*. Probarem si adjectum haberet cujus soli. Nam sic simpliciter positum est ambiguum, de patrone an peregre quaesito debeat intelligi: vid. notas nostras. *Schef.*

Alternis] Sc. vicibus. Ita Vett. edd. Bong. *alternis*, quod nescio an idem sit cum, alternatim. Paulo ante pro *sola* Freinsh. legit *soli*, h. e. ditionis. Valde probabiliter. *Bernegger*. Alt

Bernecc. ad *alternis*, pro quo Bong. *alternis* edidit, subaudiend. esse, vicibus. Sed diserte id. illud hic apparet, et modo tractum videtur. Quid si ergo legamus, *Alternis vicibus gerebant bella?* Pro *sola* in antiquioribus edd. est *solicita* aut *solicite*. Sed Freinsh. conjecit pro *sola* legend. esse, *soli*, i. e. regionis, terminos defendentes. Vorst.

§ 13 *Et ne successibus*] Inde votum Alexandri ap. Curt. VIII. 8. 28. 'Utinam Indi quoque Deum esse me credant. Fama enim bella constant,' &c. De D. Augusto Philo Judæus lib. de Legatione ad Calum: 'Accepti divinos honores, non quod probaret: sed quia videbatur hoc postulare amplitudo imperii, cui veneratio quædam parabatur his artibus.' Videndus omnino D. August. Civ. D. III. 4. ubi de sententia Varronis, 'utile esse, ut se homines ex Diis genitos mentiantur.' Bern.

Genitas se Martis] De una tantum id narrat Diod. ejus nomen non exprimit: et Apollonius II. Amazonas Martis et Harmoniæ Naiadis genus esse tradit. Quæ hic *Marthesia* dicitur, eam Jornand. 'Marpesiam' vocat. Bongars. Hygin. cap. 30. Hippolyten, et c. 112. Penthesileam, Martis et Otrerae filiam facit. Vorst.

§ 14 *Majore parte Europæ*] Inde est, credo, quod Poëtæ Amazonas 'Threicias' vocant, et sagittas item 'Threicias' illis tribuunt. Id.

Asia] Suet. Cæs. 22. 4. 'Magnam' inquit 'Asiæ partem Amazonas tenuisse quondam.' Asiam accipe Minorem, non illam, quæ tertia pars Orbis habetur. Berneccer. Asiæ Minoris puta: in qua, ut sequitur, novas quoque civitates condidere. Vor.

§ 15 *Ibi Epheso multique urbibus conditis*] 'Otriram' Amazona, Martis uxorem, templum Dianæ condidisse prodidit Hygin. cap. 223. et 225. Vor.

Dimittunt] Edd. vett. *remittunt*. Vor.

§ 17 *Orithya*] Sic est in omnibus scriptt. lib. et impressis quibusd. Vulgo *Otrera*: et ap. Apollonium lib. II. 'Ἀμαζονίων βασίλειαι, Ὀρίθη-τε καὶ Ἀντίπη. Sed in hac historia mire variant auctores. Vid. Plut. in Theseo, et Diod. II. et IV. Pausan. in Atticis. Bongars. Amazonis hoc nomen transpositis litteris corrumpitur. Scribend. enim *Otriria* pro *Orithya*. Græcum est Ὀρίθη Apollonio, pro quo alii dixerunt Ὀρίθηα, ut Καλλιόπη, Καλλιόπεια. Inde *Otreria* vel *Otriria* Trogo. Grotius hoc certissimum habet. Nam *Orithya* Atticum nomen est. Sal.

Filia ejus Otrere regno succedit] In Ms. supr. scriptum erat, legend. esse, *Sinope*. Et sic quoque legerunt sequioris ævi scriptores, hñj. compilatores. Sinopen Amazonem unam fuisse, et ab ea urbem dictam, testatur Andron ap. Etymologici Magi auctorem, in voce *Σινώπη*. 'Ὁ δὲ Ἀνδρῶν φησὶν, μίαν τῶν Ἀμαζόνων φυγεῖσαν εἰς Πόντον παρὰ τὴν βασιλεία τοῦ τόπου, πίνουσαν τε πλείστον οἶνον, προσγορευθῆναι Σινώπην. Μεταφράσει δὲ τοῦτο σημαίνει τὴν πολλὰ πίνουσαν. Atqui non *Σινώπη* significat τὴν πολλὰ πίνουσαν, sed *Σινώπη*, quomodo ei scribend. fuerat. Auctor Scholiorum ad II. Apollonii librum: 'Ἐπεὶ δὲ οἱ μέθοδοι σανάται λέγονται παρὰ Θραζῖν, ἢ διαλέκτῳ χρῶνται καὶ Ἀμαζόνες, κληθῆναι τὴν πόλιν Σινώπην. Ἐπειτα κατὰ φθορὰν Σινώπη. Sic scribend. Hesych. Σινώπην τὴν οὐδὲν Σινώπαι. Sic lege. Vulgo enim conspurcatissimus locus iste Hesychii. Vos. Recte vidit Bong. legend. *Otrere*. Corrupte ap. Hygin. Fab. CLXIII. *Othrepte* dicitur. Grav.

Filia ejus Orithya] Bech. edidit *Otrera*: et rectius Sich. *Otrera*. At Bong. in codd. suis Mas. reperit *Orithya*, idque pro altero substituend.

putavit, quem Bernegg. et alii sunt secuti. Judicium Salmasii est, Amazonis istud nomen *Oritnya* transpositis literis corruptum esse ex *Otreria*; ipsum vero *Oritnya* esse nomen Atticum. Vid. notas Berneggeri posteriores ad h. l. Apollonius lib. II. manifeste *Orphny* vocat. Neque aliter Hygin. Ut cap. 112. 'Penthesilea Martis et Otrere filia.' alibi tamen una litera mutata *Otriram* vocat. Ut e. 223. et 227. 'Amazon Otrira Martis conjux.' Rursus c. 80. Hippolyten Amazonam Martis et Otriræ reginæ filiam: cui reginæ Amazoni balteum detraxit, tum Antiopam captivam Theseo donavit, Hercules putat; cap. 163. ubi plures Amazones recensentur, corrupte *Otrepte* dicta videtur pro *Otrere*. Vorst. Codex Angl. *Otreria*, ut optime conjecit Salmas. *Græv.*

§ 18 *Rex, cui duodecim stipendia debet*] De 12. certaminibus, quæ tanquam stipendia Euristheo debebat Hercules, ut immortalitatem consequeretur, legendæ fabulæ, et Diod. IV. *Bong.* Servius ad illa Virgil. VI. *Æn.* 'Tartareum ille manu custodem in vincla petivit.' 'Hercules,' inquit, 'a prudentioribus mente magis quam corpore fortis inducitur, adeo ut duodecim ejus labores referri possint ad aliquid: nam, cum plura fecerit, duodecim ei tantum adsignantur propter agnita duodecim signa.' Ludit autem egregie in his Sen. de Morte Clandii, ubi de eod. Hercule ait: 'Putavit sibi decimum tertium laborem venisse.' Cæterum præter ea, quæ Servius affert, deprompta ex capis magni illius oratoris Isocratis, notand. etiam hic illud videtur, 'stipendium' non tantum illud esse, quod victis imponitur tributum vel res militare, aut annos militiæ; velut cum decem duodecimve stipendia aliquem meruisse dicimus: sed etiam, quod hic locus indicat, militiam et laborem

ac ærumnam ipsam, non secus atque ap. Horat. Epod. XVII. ubi legere est: 'Quæ finis? aut quod me manet stipendium? Effare, jussas cum fide pœnas luam.' *Mod.* Hic 12. Herculis labores, 'stipendia' 12. sine controversia vocantur. Unde 'pœna' et 'labor' dicitur. Horat. Epod. XVII. 'Quæ finis?' &c. Hæc Turneb. Adv. XXX. 27. De 12. porro laboribus seu certaminibus, quæ rex Eurystheus instinctu Junonis imperabat Herculi, casibus eum objecturus, legendæ fabulæ, et Diod. IV. Tangit etiam Plin. Paneg. c. 14. fin. et alludit Sen. in Apocoloc. 'Putavit sibi decimum tertium laborem venisse.' *Bern.* Liv. XXX. 28. 'Annibalem exercitum æqualem stipendiis suis ducere.' et Sall. Ju. 66. 'Homo veteris prosapiæ ac multarum imaginum et nullius stipendii.' Hæc autem 'stipendia' Cic. II. Fin. 35. vocat 'ærumnas.' Virgil. 'labores': alii 'expeditiones.' *Græv.* 'Duodecim stipendia' vocat, quæ alii 'duodecim labores' et 'certamina' appellant. Et 'stipendiorum' vox consentanea ei quod mox sequitur verbo 'debere.' *Stipendium* enim inter alia tributum significat, quod ut debitum gentes devictæ pendunt. Suet. Cæs. 25. 'Omnem Galliam in provinciæ formam redegit, eique quadringenties stipendii nomine imposuit.' Hinc 'provinciæ stipendiariæ' dicuntur, quæ tributum pendunt. *Vorst.*

Quasi impossibile] Hanc vocem qui damnant, il mihi fastidiosuli et delicatuli videntur, cum eam usurparint et Apuleius et Quintilianus. cujus ap. me auctoritas, ut debet, semper gravissima erit. *Fab.*

§ 19 *Præfectus longis novem navibus*] 'Longæ naves,' ut Isidor. XIX. 1. ait, 'dictæ eo quod longiores sint cæteris.' Erant autem naves bellicæ, et ab onerariis discernebantur. Liv. XXV. 22. 'Bomilcar centum triginta

navibus longis et septuaginta onerariis profectus est.' Cæs. v. B. G. 25. 'Naves longas paululum removeri ab onerariis navibus ac remis incitari iussit.' *Vorst.*

§ 20 *Dux tum sorores Amazonum regne tractabant*] Antiquiores typis expressi, *D. ex quatuor tum sor.* quod ei, quod sequitur, satis est consentaneum. Sequitur enim, duas sorores Antiopæ, Menalippen et Hippolyten, captas esse. Fuere igitur istæ quatuor, Antiopæ, Otrere, Menalippe et Hippolyte. *Vorst.* Junt. stat quoque pro hac lect. *Græv.*

§ 21 *Nihil, &c.*] Saxo xiv. p. 286. 26. 'Tunc Absalon Rugiam nihil hostile metuentem cognoscit.'

§ 22 *Repentino, &c.*] Saxo xv. p. 268. 32. 'Hac fama Scanix populus excitus.'

§ 23 *Sorores captæ sunt*] Illud *captæ sunt* Mss. non agnoscunt, et præcedit proxime *captæque*; itaque rectius, et elegantius, cum omittitur. *Scheff.* Assentior Scheffero qui *captæ sunt* perperam repetitam hic existimat, cum id *καὶ τοῦτο* ex verbis proxime præced. sit repetend. quod cum et Mss. confirmant, quid est cur dubitetem veterem eamque sanam lect. reponere? *Græv.*

§ 24 *Obtenta in præmium captica, &c.*] Forte legend. *obtentam in p. captivam, &c.* ut habent quidem multi ex antiquis Codd. sed immodice retinent *eandem*, quæ vox tum delenda est. *Gron.*

§ 25 *Menalippen accepit*] 'Pretium' pro mercede, *ἀντίποινα*, ut sæpe. Fuit autem balteus: Hyginus cap. 30. 'Hippolyten Amazonam, Martis et Otreræ filiam: cui reginæ Amazonum [*sic enim legend. videtur*] balteum detraxit, dum Antiopam captivam Theseo donavit.' Diod. iv. 16. Herculem de captivis Antiopam Theseo donavisse; Menalippen vero balteo sese redimentem liberam dimisisse scribit. *Vorst.*

Pretium, &c.] Oros. et Frec. 'Et arma reginæ pretio redemptionis accepit.' Leid. 1. Freculphi *pretium*.

§ 26 *Hortatur comites*] Antiquiores typis expressi addunt in *ulionem*: quod genuinum esse, nec abesse posse, videtur. *Vorst.* Angl. auctius *hort. com. in ult.* Puto esse hoc augmentum ex glossa. Nam et alibi Noster illud *hortari* ponit ita absolute, ut n. 3. 'In transitu hortatus Theasalos fuerat.' *Scheff.* Juntina cum vett. edd. nonnullis, *hort. com. in ult.* quod probat *Vorst.* et Oxonn. receperunt ex tribus Mss. in quibus invenire. Sed non dubito, quin hæc verba in *ult.* a sciolis et indoctis descriptoribus fuerint addita, qui ignorarent 'hortari' simpliciter esse, confirmare, animare. Jnst. xi. 1. 'Quis rebus velut medela quardam interventus Alexandri fuit, qui pro concione ita vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est, ut et metum timentibus demeret, et spe omnes imple-ret.' In seq. cap. 3. 'In transitu hortatus Theasalos fuerat.' et xiv. 3. 'Eumenes, qui auctor cladis erat, nec aliam spem salutis reliquam habebat, victos hortabatur.' Nep. Milt. 6. 'Ut in decem prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret.' Sane sapit sequiorum temporum Latinitatem *hortari in ult.* Trogus, et qui ejus premit vestigia, Just. scripsisset, credo, *hortari ult.* aut *ad ult.* Poëtis tamen testimonium, ni fallor, denuntiare possunt, qui vett. edd. lect. tuendam suscipiunt. In Auctuario Notarum suarum Schefferum quæque vulgatam defendere video. *Græv.*

Si Græc., &c.] Saxo xiv. p. 287. 14. 'Periculo se quam rubori patere malle.' p. 350. 6. 'Ceterum insidiarum periculis patere malle.' Saresber. vii. Polier. 2. lait. 'Cum et professio sciassa sit, et pro parte tam risui pateat quam errori.'

§ 27 *Cladem virorum*] Quod viri ea-

rum conspuratione populorum per insidias trucidati essent, ut scribit supra II. 3. 4. *Vorst.*

Assecutusque virtute] Angl. *per virtutem*. Alterum est ex glossa. Lect. vulg. mihi genuina videtur. *Scheff.*

§ 31 *Penthesilea]* Servius ad illud Virgil. 'Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens:' 'Furentem ideo,' inquit, 'dixit, quia sororem suam in venatione confixit, simulans de cervam ferire. Sed hoc per transitum tangit: nam hic furor bellicus intelligitur, aut *furens*, quia majora viribus audebat. Hæc autem Martis et Otræ filia fuit, quam Achilles cum adversus se pugnautem peremisset, post mortem ejus adamavit, honorificeque sepelivit.' Hæc, inquam, ad illum Virgilii locum Servius noster manu exaratus Fuldensis, non Pseudo-Servius ille vulgaris, up. quem pleraque et meliorem horum partem non invenias. *Mod.* Amazonum regina, quam auxilio Trojanis venisse proditum, et ab Achilles occisam. Quam cum, sepulcro ut condecorarent, Græcis persuadere vellet Achilles, atque Thersites eidem opprobria objiceret, ictu pugni occisus. Tunc Diomedem, Thersites cognatum, in Scamandrum fl. projecisse cadaver Penthesileæ proditum est. *Bernec.* At Penthesileæ tamen nusquam meminit Homerus. Sed Virgil. I. *Æn.* 'Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens, medisque in millibus ardet, Anrea subnectens exerte cligula mammæ Belatrix, audetque viris concurrere virgo.' Cum autem multa ab Homero mutuatum esse Virgilium pueri sciunt, hoc quoque ex eod. fonte haustum esse crederent; sed moniti non facient. Hic nuper gravissime erravit vir clariss. inter scriptores nostros, quem parcam appellare. *Faber.* Penthesileam hanc ipsius Otræ et Martis filiam fuisse proditum est. *Vid. Hygin. cap. 112. Vorst.*

§ 32 *Usque tempora]* Angl. *u. ad t.* Nil arbitror mutand. Noster statim ab initio: 'Terminos usque Libyam perdomuit.' Et paulo post 5. 8. 'Usque tempora Jancyni regis,' locutione simillima. *Græv.*

§ 33 *Concubitu Alexandri per dies XIII. ad sobolem ex eo generandam obtento]* Ita emendavi dudum ex Curtio meo, qui ait: 'XIII. dies in obsequium desiderii ejus absumti sunt:' nec hic tantum ita emendavi, sed et XII. 3. ubi male antea legebatur: 'Ob hoc XXX. diebus otio datis, ut visa est iterum implere, discessit.' *Vid. notas meas ad Curt. Ruf. lib. VI. Mod. Inf. XII. 3. 5. et XLII. 3. 9. Curt. VI. 5. 42. Bern.*

CAP. V. § 1 *Scythæ, &c.]* *Vid. Herod. init. IV. qui non octo annos, sed viginti octo, domo abfuisse Scythas narrat: quod sane probabilis est. Hic tamen contra consensum librorum nihil muto. Bongars.* An eadem cum his? certe simillima sunt, quæ Sal. Neugebaverus Commentar. Moscoviæ sub finem cap. 3. refert ex Annalibus Russorum: ubi de *Chlopigorod*, h. e. *servorum castro*, quem in I. servi ab heris in fugam versi se receperunt: *vid. Arnis. de Rep. p. 186. f. Bernegger.* Consentaneum ei quod supr. II. 3. 1. scribit, 'imperium Asiæ Scythas ter quæsisisse,' i. e. acquisivisse. *Vorst.*

Cum annis octo] Herod. IV. annis 28. Scythas domo abfuisse scribit. Cumque Justinum, ipsumque Trogum, ex antiquioribus hanc hanc necesse sit, non absurdum fuerit hic mendum statnere, et legere *annis viginti octo. Vorst.*

Liberis abfuisse] In Ms. quodam legitur *I. longe fuisse*. quod eruditius est, quam ut scribæ aut glossatori possit tribui. Sed neglexerunt, ut suspicor, qui hoc genus loquendi nescivere, ac substituerunt notius. *Plin. Paneg. 25. 'Expectatum est provi-*

patus, ne quis denique longe fuisset.' *Schef.*

§ 3 *Qui reversos cum victoria*] Illud cum v. delend. nam et minus Latinum est, et ex linea inferiore huc translatum fuit per incogitantiam exscriptoris. *Fab.*

§ 4 *Dominorum jure*] *Dominorum* forte scripsit Noster, ut Sen. II. N. Q. 32. 'Jus dominiumque.' *Gron.*

Verbera in aciem, non arma, adferenda] Juntæ cum aliquot editis juxta et Mss. libris: *non tela ferenda*: quod miror mutatum ab editoribus recentioribus. 'Tela' sunt quævis arma, ut JCTi notarunt. Pro sica posuit Cic. I. Cat. pro hasta Ov. XIV. M. pro cornu uri, Id. XIV. M. pro lapide: pro venabulo Val. M. VI. 8. pro funda Liv. XXVIII. 'Fundis ut nunc plurimum, ita tunc solo eo telo utebantur.' Plin. IX. 45. 'Solidas habent ungulas, quæ non sunt cornigera: igitur eis telum ungula est.' Ov. VI. M. 686. de Borea: 'Quid enim mea tela reliqui, Sævitiæ et vires, iramque animosque minaces?' *Grav.* In collectione variantium Lectt. positum est, *non tela*, quod quidem scio esse Latinissimum, et Grævio summo nostro probari; tamen inclinât animus ut ed. vulgatam retineam, ob hæc opposita sc. (*non armorum jure*) (*sed dominorum*), (*verbera illis*) ergo (*non arma adferenda*). Id quod artifices rhetorici haud improbabunt. Nam figuram sequi debuit Justinus, qui et rhetor fuit (ut ex infinitis pene locis olfescisse videor): quod facere non poterit, nisi si illud. verbis utatur. *Fab.*

Verbera in aciem, non arma, adferenda] In antiquioribus edd. Junt. puta, Bech. Sich. imo et in quibusd. Mss. pro *arma* est *tela*. Estque vox ea satis commoda. 'Tela' enim cujuscunque generis arma dicunt, quibus occidi aliquis aut prosterni potest. Nec tantum quæ eminus jaciuntur, sed et quibus cominus pugnatur, ipsique

gladii et secures, 'tela' dicuntur. Nep. Datam. 'Telum quod latebat protulit, nudatumque vagina veste texit.' *Vor.*

§ 5 *Perculerunt*] Ita Mss. Herod. IV. 4. Of δ' ἐκλάρηρες. *Bong.*

Fugamque... capesserent] Sic VI. 3. 'Spartiani [*Spartani* rectius: sed *Lacedæmonii* rectissime] fugam capessunt.' *Gron.*

§ 8 *Jancyri*] Ea est sex Mss. constans lect. Hunc regem Oros. II. 8. vocat 'Attyrum'. Ms. *Acetrum*. Herod. IV. 123. 'Ἰδδύπυρος. qui et *Ἰδανθῦρος* et *Ἰδῆακω*, duarum alliarum Scythiarum partium reges, commemorat. Ctesias c. 17. *Ἰδδύπυρος* dicitur: 'Antiregynus' Jorhandi in Geticis cap. 10. *Bongars.* Ap. Jornandem tamen pro *Antiregynus*, Grut. e Mss. Palatinis *Jancyrus* substituit. Ap. Herodotum vero 'Ἰδδύπυρος f. pro 'Ἰδδύπυρος, et ap. Nostrum *Jancyrus* pro *Idanthyris*, vel *Idanthyrus*, scriptum ait cl. Salmas. ad Solin. 846. A. 1. 'Ἰδανθῦρας est nomen illius Scythici regis ap. Clementem. *Berneccer.* Omnino scribend. *Idanthyri*. Herodoto est 'Ἰδδύπυρος, ut et Arriano lib. VII. Straboni 'Ἰδδύπυρος. Platarcho in Apoph. 'Ἰδδύπυρος. Multis enim vocabulis inseritur *ἐθνικῶς* ergo, et plenioris toni, τὸ π; ut, 'Ἀρέας 'Ἀρρέας, 'Ἀμυρος 'Ἀμυρος, Thymodas Thymondas, Indigetes Indigentes, Carpetani Carpentani, Callatia Callantia, et 600. ejus generis. *Voss.* Ex tribus Mss. Angli reposuerunt *Janthyri*: ut nullum dubium sit, legend. esse cum Salmas. et *Voss.* *Idanthyri*, aut *Indathyri*. Græv. Is. *Voss.* legend. censet *Idanthyri*. Quod ante et Salmasio visum fuerat in Exerc. ad Solin. p. 846. Et facit huc nonnihil nomen 'Ἰαδύπυρος, Scytharum regis, quod ex Arriani Parthicus memorat Photius. Ceterum in lib. Rerum Indicarum ex Megasthene Arrianus 'Ἰδδύπυρος Scytharum regem nominat. Quod nomen nihil fere discrepat ab eo quod in lib.

iv. Herod. legitur, Ἰσθαβάρου puta. Vor.

§ 9 Cum filia, &c.] Hanc tamen injustam belli causam recte decernit H. Grotius de J. B. et P. II. 22. 7. Gron.

§ 10 Armatis, &c.] Frec. 'Cum sexcentis millibus armatorum.' Leg. ex utroque Ms. Leid. et Oros. Cum septingentis m. a. Herod. iv. 87. Τουτῶν μυριάδες ἐξηπταμύηδον χροῖς τοῦ παυρικοῦ ἰσθαβάρου ὅν λατρεῖς: πλες δὲ ἐξαισίου συνέλεχθησαν. Diod. II. 3. Darium μετὰ δυνάμικον μυριάδων Scythiam ingressum refert.

§ 12 Inde Asiam et Macedoniam domuit] Hem nova res et plane inaudita. Nam underedit Darius? Scythia Istriana. Ita est. Qua transendum ipsi fuit? An per Asiam et Macedoniam? Nil magis falsum nec ridiculum magis. Legend. igitur est: *Inde Thraciam et M. d.* Circa hanc vocem bis quoque erratum fuisse inf. demonstrabimus, cum eo deventum fuerit. Fab.

Ionas] Herod. vi. init. *Bongars.* Reusneri Isagoga p. 209. Bern.

Navali pr.] Vincent. III. 34. 'navali bello.'

CAP. VI. § 1 V. *Ultra gesti adem peracta*] Malim rethnere vulg. lect. *patrata*: quod elegantissimo cuique veterum pro, perficere, in usu fuit. Quintil. VIII. 3. 'Ductare exercitus, et patrare bellum, apud Sallastium dicta sancte et antique, ridentur a nobis.' Idem Sall. in De Rep. ord. 'Ea magis fortibus consiliis, quam bonis praeliis, patrata sunt:' et Tac. nescio quo l. 'Si patranda neci venenum mitteretur.' *Mod. Bong. peracta.* Sed monitu F. Modii retinimus vulg. hactenus lect. *Patrare* pro, perficere, elegantissimo cuique veterum in usu fuit, ut Sall. Cat. 56. 5. 'Incepta patrare.' Liv. XXV. 'patrare facinus.' Tac. II. A. 82. 'patrare necem.' Bern.

Ultra spem gerendi] Notari hoc po-

tuist, neque attigissem nisi alii non attigissent; nimirum istud 'gerendi' in notione passiva sumtum est. Sic aibi de quodam Macedonum Principe: 'Athenas quoque erudiendi gratia missus,' pro, ut erudiretur. Ita *videndi*, Virgil. pro, dum videtur, dum aspicitur? 'Uritque videndo Femina;' neque aliter Plant. et Terent. optimi dicendi magistri, olim loquebantur. Fab.

Effectu majora quam voto] Inf. XXV. 4. 1. 'Nec eo, ad quod votis perveniendum fuit, erat contentus.' De votis bellicis Brisson. lib. I. Form. Vor.

Paucis origo urbis] Impressi vett. habuerunt *verbis* pro *urbis*, quod f. repudiari non debuit. Certe illud 'crevere' nec ad *urbis* nec ad 'origo' potest referri. Quemadmodum, nec quod sequitur, 'soli gloriantur.' *Schef.* Sed quia refragantur Mss. non est loco movenda lect. vet. Seqq. sensum respiciunt, non verba, ut sapissime ap. Nostram et alios. *Græc.*

§ 4 *Advena*] Junt. *advena.* Id.

Eodem innati solo] 'Indigenæ' ἀτρεχθες, γηγενῆς: *terrigena* Ausonio in Catologo Urbium: 'Nunc et terrigenis patribus memoremus Athenas.' Cic. pro L. Flacc. c. 26. 'Athenarum urbs vetustate ea est, ut ipsa ex sese cives suos genuisse dicatur. *Bongars.* Add. Plat. in Menexeno, Thucyd. I. 1. 8. Demosth. Orat. Funeb. et Eurip. Ione. Quidam tamen colonos Saitaram Athenienses dicitabant. Diod. I. 28. *Bernec.* Pro, in eodem innati solo, vel, eidem innati solo. Horat. 'Neglectis urenda filix innascitur agris.' Ceterum antiquiores edd. simplex nati habent; quomodo et sup. II. 1. 9. legitur: 'Ibi primum homines natos videri debere, ubi educari facillime possent.' Quod autem homines terris generatos vett. crediderint, apparet etiam ex iis quæ sup. II. 1. 6. et 18. Auctor de Ægyptiis scribit, 'prædicasse' eos,

terras ceteras 'non potuisse primas generare homines.' Privatum vero de Atheniensibus prodidere alii, esse eos *αἰρώδους, γηγενείς, terrigenas. Vor.*

§ 5 *Primi*] De Atheniensium inventis Lucret. vi. init. *Eliau.* V. H. III. 38. Cic. pro Flacc. c. 36. *Bongars.* Ut et Paus. in Atticis. Strab. XIX. Thucyd. 1. Vell. Diod. 1. Euseb. Chron. et alibi passim. *Ox.*

Serere frumenta] Inde 'frugum parens' hæc urbs appellatur a Flor. III. 5. 16. *Bern.*

Glendem] *Glendem* in Codd. credo, Mss. reperit Bong. ideoque sic scribend. putavit. Antiquiores typis expressi habent *glante*. Alteram tamen constructionem et inf. XLIV. 4. 11. reperiatis. Habentque talia et alii. Vid. Ind. v. *Vasci.* Vor.

§ 6 *Litera certe*] Qua causa Diod. XIII. 27. pr. Athenas vocat *κοινὴν τῶν ἀσπέντων παιδευτήριον*, communem omnium hominum scholam: Thucyd. II. 8. 38. *ταῦθεν τῆς Ἑλλάδος, Græciæ informatricem*: Cic. de Orat. I. 4. 'doctrinarum omnium inventrices:' et IV. Fam. 12. 'nobilissimum orbis terrarum gymnasium.' *Bern.*

Litera certe ac facundia] Mirum, quam hic variant Mss. omnes. In plurimis Codd. legebatur *Ceris*. In Mss. Lugd. quem vidi, legebatur, *Litera gregæerte*. Unde ego conjiciebam, *Litera egregia certe, ac facundia, et hic civilis ordo disciplinam, &c.* Quas 'literas egregias' vocat Justinus, nemo non videt. Voss. Noli dubitare quin verissima sit lect. *Litera, ceremonia, ac facundia, &c.* Hanc lect. præfert etiam cod. Thuanus. *Id.*

§ 7 *Regem habuere Cecropem*] De statu et mutationibus reipublicæ Atheniensium, multa paucis Strabo lib. IX. Vid. et quæ Paternulus I. 2. Primum regem faciunt Cecropem: alii Actæum, s. Actæonem *αἰρώδου*. Paus. Atticis, Eustath. in Dionys. alii. De variis appellationibus Atheniensium, præter jam citatos, vid.

Herod. VIII. 44. *Bong.*

Ut omnis antiquitas fabulosæ est] Inf. IV. 1. 8. *Bernec.* 'Fabulosum' hic certe, non idem est quod falsum, quod commentitium; sed id, quod, etsi verum est, fabulas tamen in sese admittas habet, aut de quo multæ fabulæ narrantur. Hinc est quod IV. 1. leges: 'Nec mirum si fabulosa est loci hujus antiquitas, in quem res tot colere miræ.' Sic et ap. Horat. *Hydaspes fabulosus*: 'Vel quæ loca fabulosus lambit Hydaspes.' Non quod Indiæ fluvius non sit Hydaspes, (nam e vet. Geographia constat, ejus regionis fluvium esse Hydaspen) sed quod de illo multa fabulati essent, vel Poëtæ vel illi negatores Græculi, qui aut Alexandri, aut Bacchi, aut Persei, (si illuc quoque Perseus,) expeditiones scriptis suis prodiderant. Neque vero aliter Horatius, cum alicubi scripsit, 'Mefabulosæ columbæ texerunt [palumbes Texere].' Neque, iterum dico, aliter, cum cecinit: Jam te prement nox, fabulæque Manes.' I. e. Manes, de quibus boni viri tam multa sibi in animo fixerent, ut aliis terriculamenta objicerent. Ridiculus enim esset Horatius, si quem ab eo premi diceret quod esset nihil, i. e. si esset fabula. *Fab.*

Biformem] *Διφυή*. Euseb. et Hieron. in Chronicis. Plut. de Sera Num. Vind. c. 11. Eustath. in Dionys. Vid. et Diod. I. 28. de Pete Mnesthei patre. *Bongars.* Plures huj. appellationis rationes habet Suidas in *Κέκροφ*. *Bern.*

§ 8 *Alhis*] Scribe *Attis*. *Bernec.* Scribe *Attis*: nam *Ἀττίς* vocant Græci. Vid. Apellod. III. et alios. *Voss.*

§ 9 *Amphistyon*] Vett. *Amphictyonides*. Vulgo *Amphitryon*: et ita Oros. Ms. I. 9. Verum nomen ex Pansania restituit Fr. Fabricius in Oros. et Justino. Et ex Mss. emendanda est ed. Chronicorum Eusebii, quæ *Amphitryonem* quintum Atheniensium regem facit; quum sit *Amphic-*

tyon III. *Athen.* Errori causam præluit *Amphitruo* Thebanorum rex, vulgo notior *Amphictyone*. De tempore diluvii Deucalionis discrepat ab Auctore nostro Varro, et Eusebius, quod notavit August. XVIII. Civ. D. 10. *Bong.*

Minerva, &c.] Hegesipp. I. 35. 'Ut homini templum sacraret.'

Nomen civitati Athenas dedit] Atqui Theseum Athenis dedisse nomen, auctor est in ejus Vita Plutarchus. Bursum Hygin. Fab. CLXIV. et CCLXXV. Minervam Athenas et condidisse et ex suo nomine sic appellasse dicit: vid. Scalig. in Euseb. p. 26. p. 2. *Bern.*

§ 10 *Aquarum illuvies*] Gronov. ut sup. cap. 2. ita hic legi malit *eluv.* Vorst. Valde dubito, ut hic quid mutari debeat, et pro *illuv.* *eluv.* scribi. Sane ut eluvies est excursus et effusio aquarum, ita quid impediatur, cur illuvies sit incursus et infusio earum, haud dispicio. Et, quæ uno loco effluunt, eas alio loco influere, necesse est. De quibus influentibus quia usurpatur 'inundatio,' cur non et *illuvies* usurpari posset, equidem haud intelligo. Sed obicitur, *illuvies* significare, sordes extrinsecus aspersas. Verum, cum hoc notat, oritur a 'lavo,' quasi 'illuvies sordium a non lavando,' inquit Agrætius. At, cum illud alterum, a 'luo,' quod est idem atque 'fluo,' quod ex 'interluo,' 'circumluo,' et similibus apparet. Illuvies sane ap. Nostrum etiam est cap. 2. neque ulla in his locis scripturæ varietas in codd. antiquis reperitur, *Scheff.*

Græcia] Oros. I. 9. 'Thessaliæ.' *Bong.*

§ 11 *A quo propterea genus hominum conditum dicitur*] Alii *g. humanum*, quod non adspernor. Sic enim et Cic. dixit in Verr. 'Quod est aliud in illa provincia genus humanum?' Notandum autem ad illud, 'quos refugia montium receperunt,' quod ascribit, auctore Servio ad illa Virgil.

I. III. *Æn.* 578. 'Fama est Enceladi semustum fulmine corpus Urgeri mole hac,' Varro: 'In diluvio confugisse aliquos ad montes cum utensilibus, qui, bello postea lacesiti ab his qui de aliis veniebant montibus, facile ex locis superioribus vicerunt: unde fictum, ut Dii superiores dicerentur, inferiores vero terrigenæ, qui, quia ex humillimis ad summa reptabant, dicti sunt pro pedibus habuisse serpentes.' *Mod.*

§ 12 *Erechtheum*] Vett. in h. nomine varie corrupti sunt. Ab h. rege Homerus II. II. 547. Athenienses vocat *Ἀρχήριον* *Ἐρεχθῆος*. Hic a Paus. Euseb. quem August. Civ. D. XVIII. II. sequitur, dicitur 'Erichthonius.' Quod hic ait 'per ordinem successionalis,' repugnat Pausanias Atticis, quem vid. et Diod. I. 29. qui eum ait *Ægyptium* fuisse. *Bong.*

Satio apud Eleusin a Triptolemo reperta est] Hoc Buzygi heroi Attico tribuant alii. Vid. Plin. lib. VII. Hist. cap. 56. et Hesych. in *Βουζύγγης*. Epimenidi quoque adscribit hoc Ausonius in Epistolis: 'Hoc si impetratum munus abs te accepero, Prior colere quam Ceres. Triptolemon olim sive Epimenidem vocant, Ant Bullianum Buzygem.' Ita legendi hi vv. Quis enim sit *Medes*, neminem scire puto: neque etiam quare Buzyges *Tullianus* dicatur. Omnino ita scribend. *Bullianus*, sive *Bulianus*, a Bullia civitate Attica. Recte autem hic Just. frumenti sationem repertam esse ait sub Erichtheo, non sub Erichthonio, ut alii ferme omnes, Erichtheum cum Erichthonio eund. facientes, cum hic quartus, alter vero septimus, Atheniensium rex fuerint. Marmor Arundellianum: ΑΘ ΟΥ ΔΗΜΗΤΗΡ ΑΡΙΚΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΡΠΟΝ ΕΘΥΤΕΝ ΚΑΙ ΠΡ...ΠΡΑ...ΩΤΗΔ... ΤΡΙΠΤΟΛΑΕΜΟΤ ΤΟΤ ΚΕΛΕΟΥΤ ΚΑΙ ΝΕΑΙΡΑΣ ΕΤΗ ΧΗΔΑΔΑΠ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΗΣΙΝ ΕΡΙΧΘΕΟΣ ΑΘ ΟΥ ΤΡΙΠΤΟΛΑΕΜΟΣ ... ΕΞΗΕΙΠΕΝ ΕΝ ΤΗ ΠΑΡΙΑ: ΚΑΛΟΤΜΕΝΗ: ΕΛΕΥΣΙΝΙ ΕΤΗ

ΧΗΑΑΑΑΠ. Raria, in qua primum Triptolemus seminasse hic dicitur, est campus in Eleusine. Steph. 'Πάρος πεδῖον ἐν Ἐλευσίνι, καὶ Παρὰ γῆ, καὶ Παρὰς, ἢ Δημήτηρ. Male ap. Hesych. 'Πάρον, παδῖον, pro πεδῖον. Nomen hoc inditum erat illi campo a patre Rharo. Hesych. 'Πάρος, ἰσχυρὸς; καὶ ὄνομα τοῦ Τριπτολήμου πατρός. Filias hic erat Cranai, ut id. alibi; Κρανυτὸ υἱὸς 'Πάρος. In hac tamen inscriptione Triptolemus, non Rhari, sed Celei, fil. fuisse dicitur. Et sic quoque Pans. Alii autem Celeum regem Eleusini faciunt, Triptolemo cœvum; alii pauperem hominem. Similis quoque variatio in nomine matris, quæ hic Nemæa dicitur, cum aliis quoque Metanira, Polymnia, et Deiope vocetur. *Voss.*

Noctes Initiorum] Quod, ut ex præcedd. intelligitur, ap. Eleusin illud factum fuit, 'Eleusina sacra' inf. II. 8. 1. dicuntur. Quodque in honorem Cereris agitata fuere, 'mysteria Cereris' inf. v. 1. 1. et 'Cerealia sacra' Vell. 1. 4. 3. appellantur. *Vor.*

Cum Medo filio] Vid. inf. XLII. Boni libri *Medio*. Bongars. Bong. *Medo*. Sed retinulimus lect. quam ipso Bong. teste Mss. bonæ notæ agnoscunt, quæque etiam XLII. 2. 16. exstat. Sic *Medea* Mss. etiam est *Media*. Bernec. Antiquiores typis expressi *Medo*: quod et Bong. retinuerat. Bernec. tamen maluit *Media*; quoniam in Mss. quibusc. sic esse testatur Bong. et quia inf. XLII. 2. 16. ita legitur. Reputand. tamen erat quod Strabonem, Stephanum, atque Eustathium 'Medum' eum vocasse Bongarsius monuit. *Vor.*

§ 16 *Demophoon qui auxilium]* Hic variat historia. Mnesthei Atheniensium regis anno XVIII. captam Trojam auctor est Euseb. at Homerus in Catal. Nav. II. II. 552. et Diod. lib. I. eund. faciunt Atheniensium ducem. Collocatur autem inter Theseum et Demophoontem. *Bong.*

§ 16 *Dorienæ]* Herod. v. 76. Vid. et Val. M. v. 6. et August. Civ. D. XVIII. 18. Pausanias Atticis et Achaicis, Orosius I. 18. 'Peloponnesæ' vocant, et Euseb. in Chronicis: Vell. I. 2. 'Lacedæmonios': quæ ead. sunt. Fuit autem Codrus Melanthi exsulis filius: Plut. de Exsilio c. 24. Strab. lib. IX. Hunc locum transcripsit Saresber. Policrat. IV. 3. *Bongars.* Historia, præter auctores citatos, ex his quoque petenda: Cic. Tusc. I. 48. Marcellin. XXII. 13. Polyæn. Strateg. I. Tzet. Chil. I. Hist. 4. Lactant. III. 12. Serv. ad Ecl. Virg. IV. *Bern.*

De eventu prælii oracula consuluerunt] *De eventu belli* alii, quod probo: aliud enim longe est 'vincere bello,' aliud 'vincere prælio:' illudque prius est de quo fere oracula consuli solent, cum 'victus prælio' sæpe victorem postea vincat, 'victus bello' in victoris sit potestate. *Mod.*

§ 17 *Responsum, &c.]* Saresb. 'Responsum est superiores fore, nisi r.'

§ 19 *Qui et, &c.]* Saresb. 'Qui r. D. et p. h. c. mutato r. h. sarmenta c. g.'

Pannosus] Sumta veste lignatoris, ut vult Polyæn. pastoris, ut Vell. 'Famularem vestem' vocat Cic. quomodo et in Valerio legend. censet *Mod. pro familiarem. Bern.*

Sarmenta] Quasi sarpimenta. Liv. VI. 10. 'Fascibus sarmentorum ex agro collectis.' Varr. I. R. R. 31. 'Ut vitis firmiore sarmento e terra exeat.' Cic. II. de N. D. 21. 'Sarmenta vitium.' Dionys. VII. Ant. Rom. 10. Σφακέλλους φρυγάνων κομίζων. Et Polyæn. I. Stratag. 24. Σχήμα φρυγανιστήρος λαβόν. Thucyd. III. p. 119. Ἐξελθόντες ἐπὶ λαχαισμένον καὶ φρυγάνων ξυλλογόν. Festus: 'Sarpta vineta, putata, unde et virgulæ abscissæ sarmenta.' Hinc apparet error Becmanni, qui perperam 'sarmentum' ab 'sarrire' deducit, cui et 'sarmenta' sunt quisquiliæ scopis

collectæ, imo sunt virgæ et vimina. 'Sarruntur' enim agri, 'sarpuntur' vineæ: vid. Salinas. ad Solin. p. 1350. Gron.

§ 20 *Astu*] Angl. omittit. *Schef.*

Convuls.] Saresb. 'In turba obs. a m. q. f. perculserat.' Verbum *convulnerare* occurrit ap. Hegesipp. 1. 45. 'Tot paricidiis convulnerantur.' Ita Ms. et margo ed. Gualtheri.

Cognito] Sebisius legit *agnito*. Latinitas certe poscit. Sic 11. 8. 4. *Berncc.* Sed probum est *cognito*. Sic Liv. xxiv. 16. 6. Add. Varronis vs. citatum inf. 11. 12. 7. *Idem.*

CAP. VII. § 2 *Administratio reipublicæ annuis magistratibus*] Paterc. 1. 2. et Euseb. in Chron. post mortem Codri principes aiunt constitutos, quos mors finiebat: multis autem post annis constitutos annuos magistratus. *Bongars.* H. 1. graviter errat Just. qui non meminerit post Codrum Melanthi filium fuisse primo Archontas perpetuos, dein decennales, dein annuos, a quo errore procul abfuisse Trogum Pomp. dejerare possim. Vid. omnino librum Joan. Menrsii, viri inter Batavos doctissimi; ei libro materia de Archontibus. Opus est exactissimum, et tanto viro dignissimum. *Fab.* Quod post ultimum regem Codrum 'magistratus' illico 'annuos' collocat, id minus recte factum dignoscitur. Reges enim secuti fuerunt Archontes, primo quidem 13. perpetui, deinde 7. decennales. *Vorst.* In Mss. legitur *annua*, ex qua varietate colligo esse verum, quod notavit Menrsius in Archont. Athen. excidiæ aliqua hoc l. verbaque, quibus agebatur de Archontibus perpetuis et decennalibus ante magistratus annuos, desiderari. *Schef.*

§ 3 *Nulle leges*] Ex Plutarchi Solone et aliis notum, Draconis legibus usos Athenienses ante Solonem. Vid. A. Gell. xi. 18. *Bong.*

Libido regum] Supr. 1. 1. 2. *Bern.*

§ 5 *Tanto temperamento*] Dicere

enim solebat, τὸ ἴσον πόλεμον εὖ ποιεῖν. Vid. Plutarchi et Laërtii Solonem; ejusque de legg. præter ceteros Herodotum 1. 29. et 11. 177. Emendandus Ammian. xvi. 'Ex rhetris Lycurgi, i. e. Axonibus.' *Leg. et Axonibus*; ut 'Rhetræ' Lycurgi, ita 'Axones' Solonis; Plut. *Bong.*

Ut ab utrisque] Similem moderationem Liv. tribuit Fabio 111. 1. 4. et mensariis vii. 21. 8. et Ov. de se, Tr. 11. 96. 'Res quoque privatas statui sine crimine iudex: Deque mea fassa est pars quoque victa fide.' *Bern.*

§ 8 *Capital*] *Θανάτῳ ἡμιοῦσθαι* Plut. Solone 10. Festi mutilator Paulus: 'Capital facinus, quod capitis pœna linitur.' Ea est plerisque locis ap. bonos auctores veterum libr. scriptura. *Bong.*

Capital] Ita jam pridem correxeram, non hic tantum, sed etiam ap. Sil. meum: 'Prævetitum namque et capital committere Martem Sponte viris.' Ubi antea ineptissime legebatur: *P. capiti pœna com. M.* Et sic Plaut. Men. 'Tametsi capital fecerit, facile abservabis:' vel, ut alii allegant, 'Numquam hercule effugiet, tametsi capital fecerit.' Lucil. lib. xxvi. 'Facile deridemur; scimus capital esse irascier.' *Mod.* Val. M. v. 1. Ext. 1. 'Id ei salutare futurum dicens, quod apud Persas capital extitisset.' Cart. viii. 9. 'Quas [arbores] violare capital est.' Sen. iv. Benef. 38. 'Quo [decreto] cavetur ne miseros tecto juvare capital sit.' Cf. notam Avi ad Sen. Controv. viii.

§ 9 *Censendo*] Verbum illud proprie dicitur de senatore, quum sententiam dicit de eo quod sibi videtur: 'assentiri' vero, si alienam sententiam probat; quem verbi usum varil indicant auctores, ut Seneca de Tranq. An. cap. 3. 'Qui de pace et bello censet.' Plin. iv. Ep. 9. 'Consurgere ad censendum.' Suet. Claud. 20. 'Per tædium ac dissensionem diversa

censentium:’ et Liv. III. 40. ‘Censendo enim quoscunque magistratus esse, qui senatum haberent, judicasset.’ Gron.

Aut censendo sibi periculum afferret] Ita antiquiores typis expressi. Bong. *τὸ periculum afferret* expunxit, ediditque, *ne aut tacendo parum reipublicæ consuleret, aut censendo sibi: ut τὸ parum consuleret* ad utrumque referatur. Mihi, si ipse Auctor ita voluisset, idem videtur scripturus fuisse hunc in modum, *ne aut tacendo reipublicæ, aut censendo sibi, parum consuleret*. Nunc quia *τὸ parum consuleret* in priore commate est, in posteriore aliquid aliud, et quidem *τὸ periculum afferret*, positum voluisse videtur. Vorst. Sed Mss. et quos Bong. et Angli viderunt, adversantur, in quibus *periculum sibi afferret* non reperiuntur. *Grav.*

Dementiam] Inprimis versutum et callidum factum Solonis vocat Cic. de Off. I. 10. Versus ejus vid. ap. Laërt. Totam historiam quære ap. Plat. in Solone c. 10. &c. Meminit et Paus. in Atticis, et Elian. VII. 19. Ubi interpres *ὁλοὺν Μαραθῶν κρατῆρας* male vertit, *captis duobus templis*, cum sit, *duobus Megarensium navibus potius*. Vid. etiam Frontin. IV. fin. Controversiam de Salamina insula exponit Strabo lib. IX. ubi de Megara. *Bong.*

Cujus venia] Ita ‘Drusus, alienationem mentis simulans quasi per dementiam, funesta Tiberio imprecatur,’ Tac. A. VI. 24. ‘Octavius quidam valetudine mentis liberius dicax,’ Suet. Jul. 49. §. 5. *Bern.*

§ 11 *Factoque concursu*] Hæc Græce expressit S. Lucas in Act. Ap. XXIV. 12. *ἐκιστορεύσας τοῖσιν*. Cavere enim solent leges ne concursus fiat, quo publica quis violari possit: nt L. 4. D. ad Leg. Jul. de Vi priv. ‘Legis Juliæ de vi privata crimen committitur, quum cœtum aliquis vel concursum fecisse dicatur, quo minus in jus quis produceretur:’ et ap. M.

Delph. et Var. Clus.

Sen. Epit. Controv. III. 8. ‘Qui cœtum et concursum fecerit, capital esto:’ ratio autem huj. cautionis est ap. Liv. XXXIX. 15. *Gron.*

Insolitis sibi versibus suadere populo capiti] Salamis inscribebatur pœma illud Solonis, et constabat 100. versibus: quorum principium habes ap. Plat. in Solone, et Diog. Laërtium, quamvis aliter: sed minus recte. Versus, quibus maxime persuasit populo, ap. Diog. exstant. Sic vero sunt legendi: *Εἴην δὴ τότ’ ἐγὼ Φελεγάνδριος, ἢ Σικιντίας, Ἄντρί γ’ Ἀθηναίων, πατρίδ’ ἀμενέμενος. Αἴψα γὰρ ἂν φάτις ἔδε μετ’ ἀνθρώποισι γένοιτο, Ἄττιδος οὐδὲς ἀνὴρ τῶν Σαλαμωναφετῶν*. Non, ut vulgo, *τῶν Σαλαμῶν ἀφετῶν*. *Voss.*

CAP. VIII. § 1 *Megarenses*] Ead. Frontin. Strateg. IV. 7. 44. et prolixè *Aeneas* in Poliorcet. cap. 4. *Bern.*

Memores illati Atheniensibus belli et deserti] Hæc lect. non potest tolerari. Megarenses non bellum intulerant Atheniensibus, sed Athenienses inflammati a Solone Megarensibus. Itaque cum nec belli illati nec deserti possint dici memores fuisse, recte Mss. Anglicani pro *deserti* scribunt *veriti*; quibuscum sentit Junt. sed illa legit quoque *mem. ill. ab Ath. belli*: quod si est ex antiquis codd. probò; sin, vulg. lect. non est sollicitanda: ejusd. enim est sententiae. Nec hæc ellipsis infrequens est optimis scriptoribus. Tac. I. A. ‘Sed veteris populi Romani prospera vel adversa claris scriptoribus memorata sunt:’ h. e. a claris scriptoribus. Sic et locutus est Suet. alique idonei Latine linguæ auctores. *Grav.*

Et deserti] Belli puta. Ita quidem Bong. ex Codd. credo Mss. Mihi tamen magis placet quod in antiquioribus typis expressis, qui et ipsi antiquæ codd. Mss. referant, legitur, *et veriti ne frustra arma movisse viderentur*. Vorst. Vett. alii legunt *deserti pro veriti*, minus apposite. *Ozon.* Puto nil mutand. Est enim ‘dese-

Justin.

2 U

facile omisisse. *Schef.* Junt. stat ab illis vetustioribus edd. quas laudavit Vorst. *Græv.*

§ 5 *Post vindictam pudicitia*] Unus Angl. p. *vindictam pudicitiam.* Græv.

§ 6 *Hujus, &c.*] Saxo v. p. 78. f. 'Quo dicto Ericus propulsandæ fraudis admonitus.'

Tandem Hippas regno pulsus] 3. annis post interfectum fratrem Hipparchum tyrannidem tenuit; quarto autem accepta fide publica Sigæum et inde Lampsacum ad Xantidem profectus est, et illinc ad Darium regem Persarum; et ex Thucyd. vi. scire licet. *Vorst.*

§ 8 *Auxilium a Lacedæmoniis*] *Περὶ τῆς ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας ἑπαιρέσεως.* Herod. vi. 105. Probus in Miltiade. Meminit et Plato iii. de Legg. De quadridui religione Lycurgi legem commemorat Lucian. de Astrologia. Vid. et Strab. lib. ix. Cf. cum Auctore nostro Oros. ii. 8. *Bong.*

Petiverunt] Mss. omnes habent *perduraverunt.* Quare suspicor, Justinum esse *postulaverunt*: quod tanquam minus usitatum alius exposuit per *petiverunt.* Sane verbo isto sic consuevit uti Nepos quoque, præsertim ubi petitio est vehemens, sicut fuit h. in l. *Schef.*

§ 9 *Quos ubi viderunt quadridui teneri religione*] Isthæc religio a lunæ observatione erat; nam quemadmodum semper post exortum solem Persæ agmen movebant, ita et Lacedæmonii Innam sequebantur, aut crescentem, aut plenam, ubi aliqua expeditio suscipienda erat. Unicum arbitror esse huj. rei testem. Is Pausanias. Si fallor, ubi unicum dico, alius me moneat. *Fab.*

Non expectato auxilio, instructis decem milibus civium] Etiam illud *auxilio* abest ab omnibus tam Bong. quam meis Mss. et abiit sane, ut dixerit Just. *non expectato*, i. d. m. et quemadmodum Sall. 'Audito consulem in Ciliciam tendere:' neque enim

semper Scriptores, præsertim ut optimos quisque est, servant in his Grammaticis canones. *Mod.*

In campos Marathonios] Marathonem, Atticæ urbem, ad quam pugnam est, Pomp. Mela lib. ii. 'magnarum et multarum virtutum testem' cognominat. De pugna Marathonica (quam Plut. a 300. auctoribus descriptam affirmat) porro consulendi Herod. vi. Paus. i. Ænil. Probus in Themist. et Milt. Gell. xvii. 21. *Bernegger.* Pro, in campum Marathonis, ut Nep. loquitur. Nimirum ex nominibus propriis locorum formantur adjectiva, eaque aliis vocabulis latioribus adjiciuntur. Ad h. modum dicitur 'Parnassia rupes' pro, rupes Parnassus; 'urbs Romana' pro, urbs Roma; 'flumen Acherusium' pro, flumen Acheron. *Vorst.* Mss. habent *campis Marathonis*, quod non contemno. Debet autem commate distingui a seqq. ut alt sententia: Egressos adversus tot hostes, qui tum erant in campis Marathonis constituti. *Schef.*

§ 10 *Dux belli*] *Στρατηγός*, unus e decem. *Πολέμαρχος* autem erat *Καταμαχός* *Ἀφιδραῖος*. Herod. vi. 109. et Paus. Lacon. *Bong.*

Auctor, &c.] Saxo x. p. 235. 35. 'Committendi prælii auctorem agere postulatus.' xvi. p. 374. 35. 'Eumque dividendi inter pupillos regni auctorem habiturus.'

Tanta, &c.] Saxo iv. p. 62. 49. 'Tanta autem Atisium fiducia ceperat, ut,' &c. xiv. p. 312. 19. 'Quem tanta fiducia ceperat, ut plus remedii in celeritate quam in sociis duceret.'

§ 11 *Citato curru*] Sic et inf. xi. 15. 3. Parique modo 'citato gradu' xi. 2. 5. 'citato impetu' iv. 1. 9. et 'citato itinere' v. 8. 13. Est autem 'citato' id. quod, incitato. Qua ratione Liv. 'citato equo vadere' dicit, et Cæs. 'citare equum' pro, incitare. *Ver.*

Ejus] *Sms* legit Acidal. ad Vell.

II. 55. 2. *Berneccer*. Acidal. optime: *Nec audacia meus eventus defuit*, i. e. suum eventum audacia habuit, sc. qualem sperari æquum fuit. *Faber*. Angl. vocem ejus non exhibet. *Græv*.

§ 13 *Multa suppressa*] Angl. m. *submersa*, per glossam manifestam. Liv. xx. 9. 'Dux primo concursu capte: erant Punice naves, quatuor suppressæ.' *Schef*.

§ 15 *In quo jam, &c.*] De eod. The-mist. præclare *Ælian*. III. V. H. 21. Vere quippe *Vopisc*. in *Probo* cap. 2. fin. 'Neminem,' inquit, 'unquam pervenisse ad virtutem summam jam maturum, nisi qui puer seminario virtutum generosiore concretus aliquid inclytum designasset.' *Bern*.

Indoles futura imperatoris virtutis] Est sane ita in antiquioribus typis expressis Codd. Sed Bong. pro *virtutis* scripsit *dignitatis*; quod, credo, in quibusd. *Mss.* ita reperisset. Mihi tamen factum istud hand probatur. Fit sane ut Codd. *Mss.* etiam in his quæ manifeste inepta aut falsa sunt consentiant: ipsæque etiam Bong. plurima id genus repndiavit. Vid. modo II. 8. 5. II. 9. 20. XII. 14. 7. XIII. 1. 5. Quid ergo? Non solis Codd. *Mss.* præsertim si unus modo atque alter sit, est standum; sed stylus quoque Auctoris et *convenia* consideranda. Quoniam igitur observo Auctorem inf. XXIX. 1. 8. scripsisse 'magna indoles virtutis enituit;' ipsæque *indoles* rectius virtuti, ut quæ internum quid est, quam dignitati, congruit; nihil dubito id, quod in antiquioribus typis expressis est, resumere, et hic item scribere *ind. virtutis* pro eo, quod Bong. scripserat, *ind. dignitatis*. Observo et alios ita scribere. *Nep*. *Emene*: 'Fulgebat jam in adolescentulo indoles virtutis.' *Ver*.

§ 16 *Cynagiri*] De quo præter *Herod*. VI. 114. *Valerius* III. 2. et *Amian*. XXVI. 23. qui eum et *Callimachum* vocat 'Medicorum bellorum

fulmina.' *Bongars*. *Cynægirus* imitatus est *Acilius* in navali pugna ad *Massillam*, teste *Suet*. Jul. 68. 9. *Bern*.

§ 17 *Manum*] Hanc vocem ignorat 1. *Mss.* *Voss*. *Gronov*. *Uncialis* includit *Ed*. Bong.

§ 19 *Duabus manibus amissis*] *Rectius* fortasse et hic est quod in antiquioribus typis expr. reperitur *ambabus m. a.* *Vor*.

§ 20 *Ducenta millia*] *Herod*. e barbaris *ἐξακισχίλους καὶ τετρακισχίλους*, ex Atheniensibus vero 192. cecidisse auctor est. *Bongars*. Sex M. ducenta [quadringenta q. ?] tantum scribit *Herod*. VI. 117. sed eorum sc. qui prælio occubuerunt: Noster naufragio haustos adjicit, quorum ingentem fuisse numerum etiam ex *Diod*. XI. 12. et 13. colligitur. Itaque pro *sine naufragio* quod omnes habent edd. monitu *Freinsheimii* rescripsi *sive n.* quod nisi recipimus, nimio opere discordabit ratio. *Berneccer*. *Sive n.* *Bernec*. ait se monitu *Freinsheimii* rescripsisse, cum omnes edd. haberent, *sine n.* Sed observo antiquiores edd. *Bech*. *Maj*. *Sich*. adhuc pejus, et quidem *sine navigio*, habere. Illud *sine naufragio* est fortasse a Bong. qui ex Codd. *Mss.* ita scripserit pro *sine navigio*. Ceterum *τὸ σive naufragio* landat et *Gronov*. in *Notis* ad *Senecam* Tragicum; eoque inter alia probat, quod *sive* non semper geminetur, sed subinde modo semel ponatur. *Vorst*.

§ 21 *Cecidit et Hippicus*] Idem confirmat *Cic*. lib. IX. ad *Att*. 12. *Bongars*. Et *Tertullian*. adversus *Gentem*. *Suid*. vero, nescio quo auctore, tradit, ex hac pugna *Hippiam* elapsam, fuga in *Lemnum* pervenisse; et ibid. oculis captum, effluente per illos sanguine, acerba morte periisse. *Bern*.

Concitor] Quidam *conditor*, vulgo *concitator*, ut et initio libri V. Sed illud *Mss.* approbantibus malo. *Tac*. A. IV. 'Missosque in *Galliam* concitatores belli.' *Bong*.

CAP. X. § 1 *Cum bellum restauraret*] Recepti cum Oxon. editore ex membranarum Angl. c. b. *instauraret*. Gaudio hunc nāvum ex Justino Cod. veteris ope deletum esse. Nam *τὸ restaurare* ignorant meliores Lat. linguæ auctores. Græv.

§ 2 *Artemenes*] Herod. VII. 2. *Ἀρταμένης* vocat: et hanc controversiam vivo patre motam, et ab ipso Dario judicatam esse refert. Idem paulo post 'Achæmenem' nominat Darii filium, Xerxis fratrem. Plutarchus in Artaxerx. c. 2. ab Arsica, qui postea Artaxerxes dictus est, et Cyro eand. quæstionem renovatam scribit, et Darii contrariam huic sententiam commemorat. *Bongars*. Cujus quidem sententiæ posterioris æquitatem (ut sc. ætate primi præferantur) exemplis, legibus, rationibusque confirmant P. Greg. Tholosanus de Republ. lib. VII. cap. 9. et Arnis. lib. II. cap. 2. sect. 11. Adjungenda Franc. Hottomanni illustris Quæstio 2. *Bernæccer*. Plut. in Apoph. et lib. de Amore Fraternali est *Ἀπαμύνης*. Et sic in Mss. Just. Voss. Alii ex Græcia Scripturibus et Mss. Just. emendarunt *Ariamenes*, quod magis Persicum videtur quam illud prius; est enim plane Græcanicum. *Faber*. Junt. *Artobozenes*. Græv.

Maximus, &c. et § 8. *materno tamen*, &c.] Hunc l. imitatur Saxo XI. p. 213. 37. 'Qui etsi virtuti maturior videretur, se tamen naturæ ordine ætatisque privilegio vincere.' II. p. 42. 24. 'Quippe regnum ejus avito sibi jure competere.'

Natura ipsa gentibus dedit] Quid dedit gentibus natura? regnum: at de hoc non quæstio h. l. Mss. habent, *cum gent. assignavit*, vel *assignarent*. Lect. genuinam puto esse, *regnum sibi vindicabat, quod jus, et ordo nascendi, et n. i. cum g. assignavit*. Veteris lect. sensus est: Jus illud de maximo natu ad regnum admovendo dedisse gentibus ordinem nascendi. At vero

nulla verborum istorum est sententia. Quomodo enim ordo iste gentibus hoc dare potuit? Non itaque hoc agitur, ut appareat, quid gentibus dederit jus illud, sed unde jus illud acceperit Artemenes. Id autem secundum lect. nostram intelligitur factum ex causa triplici; primo ordine nascendi, secundo natura, tertio gentibus s. gentium consuetudine. Quæ sententia optima locoque huic est maxime accommodata. *Schef*. Nihil hic mutem. Sensus est: Jus illud succedendi parenti natu maximo filio dedisse et ordinem nascendi, quia primus provenerat, et naturam ipsam ap. omnes gentes. Naturale enim est, ut minor natu frater majori pareat, non vero major minori: quod eveniret, si minor majori antefereatur in successione et hereditate paternorum bonorum, in primis reguli. *Jus hoc dedit gentibus natura*, est: Jus hoc omnibus gentibus insevit natura, ut seniores præferrentur junioribus. *Græv*. *Dedit* unciniis includit Ed. *Bong*.

§ 3 *Xerxes*, &c.] Saxo XI. p. 213. 36. 'Si non eum dignitate posteriorem sors ipsa nascendi fecisset:' et paulo post: 'Quem nascendi serie priorem sciat.'

§ 5 *In regno jam rex pater sustulerit*] Isthæc verba delenda in regno: est enim puerile et redundans dicere: Pater meus *jam rex in regno* me primum sustulit. Nam si quis 'jam rex' liberos tollat, quid opus est addere 'in regno'? Rogabis, unde tamen illa verba huc intrusa sint. Ex glossemate sc. quod istis verbis 'jam rex' superadditum fuerat, i. e. *in regno*. *Faber*. Impressi quidam sine dubio meliores secuti codd. habent *in regnum*, quod valde placet. Nempe lect. vulg. huj. loci nihil habet aliud, quam quod præcessit, 'se regi primum natum.' Atqui non de eo agebatur his verbis, sed de illo, quod hinc sequitur, natum nempe regi reg-

num quoque debere habere. Docetque hoc ipsa quoque oppositio; præcedit namque de cett. 'non regnum sibi vindicare posse,' cui proinde tanquam diversum debebat subjici, se regnum vindicare posse sibi, non vero, se a rege natum esse. Subjicietur autem, si pro in *regno* legemus in *regnum*. Nam *sublatus in regnum*, est, sublatus propter regnum, regni causa, ut regnet, qualis utique sibi vere vindicare potest regnum. Error videtur natus ex eo, quia olim fuit scriptum in *regno* pro in *regnum*, vetusta consuetudine, quod scriba imperitus intelligere non potuit. *Schef. Junt. quoque in regnum. Græv.*

§ 8 *Et si in æquo*] Antiquiores edd. in omittunt: videturque id elegantius. *Vorst. Angl. itaque si. F. Jund. utrumque, itaque et si. Schef. Jantina quoque in omisit. Græv.*

Materno tamen se jure] Immo magis potentia matris, quam jure: ut jam ostendit H. Grotius II. de J. B. et P. 7. 19. Gron.

§ 9 *Hoc... Artaphernem*] Herod. VII. ab initio, ait Darium patrem, ante in Græciam expeditionem, de hac contentione protulisse sententiam, ac Xerxem declarasse regem, nihil de Artapherne commemorans; quod quidem est magis verisimile. *Glar.*

Artaphernem] Ita ex Herod. emendavi. Vett. habent *Ariafernem*, facili lapsu. Uni supr. scriptum, legend. esse *Tiaphernem. Bong.*

§ 10 *Credula*] Freinsh. *crebra* mallet: cum suspecta jucunda esse non possint. Si tamen *credula* retinemus, videri queat ita legend. *jucunda quoque inter se, non solum credula. Bern.*

Jucunda quoque inter se, non solum credula] Ita rursus antiquiores edd. Bong. nescio qua de causa mutavit sic: j. q. i. *se non solum, sed credula, convivium habuerunt.* Jucunda inter se convivium habere omnino plus est quam credula habere. Possunt enim credula esse, quæ non adeo jucunda sint.

At jucunda esse nequeunt, nisi et credula sint. Quare rectius rō 'non solum' rō *credula* quam rō *jucunda* adjectum putabitur. *Vorst. Angl. et j. q. i. se non solum, sed crebra conv. Scio, quomodo hic credula conv. ut vulgati habent, accipiant. Sed an sic Latini unquam usurpaverint, hoc vero nescio. Deinde credula fuisse convivium h. sensu cur significand. fuerit, non video, cum antecedd. omnia monstrent, odia inter ipsos fuisse nulla, et idcirco nullas diffidentias alicuj. causas. Itaque Angl. rectius. Habuerunt, ait, non solum jucunda inter se convivium, sed jucunditatem illam crebro frequenterque renovaverunt convivium repetitis. *Schef.* Pedibus ergo quoque in hanc irem sententiam, et emendationem eruditissimi Freinshemii amplecterer; is enim primus conjecit legend. esse *crebra*; si libr. vett. annuerent. Sed cum in omnibus, quos Bong. Mod. alique evolverunt, nec non in Junt. melioribus edd. aliis constanter legatur *credula*, non puto id rejiciend. quamvis translationis huj. ab hominibus ad res exempla in ista voce vix alibi occurrant. Alia ratio, quæ præter significationem vocis affertur, cur *credula* debeat immutari, mihi non probatur. Quamvis enim de regno ambigentium videatur animus fuisse concors, pro ingenio tamen humano solent competitores imprimis regni semper alteri diffidere, et vereri, ne alter 'spem vultu simulet, premat alto corde dolorem,' et malit quacunque ratione licet fronte lætissima molestem rivalem amovere, quam incerto controversiæ exitu suspensum cruciari. *Græv.**

Judicium, &c.] Vincent. III. 36. 'Sine arbitris vel c. f.' Saxo XI. p. 213. 39. 'Igitur fraternæ contentionis certamen sine arbitris aut iudicibus solis partium suffragis gerebatur.'

§ 11 *Tanto moderatius, &c.*] Usus est eod. quasi epiphonemate, certe simili

formula concepto, xv. 2. ubi ait: 'Tanto honestius tunc bella gerebantur, quam nunc amicitiae coluntur.' *Mod.*

§ 12 *Quinquennium instructis*] Vulgo per q. et Oros. ii. 9. sed antiqua scriptura recta est: inf. xii. 3. 1. 'Tri-duum luctum indixit.' Lex 12. Tab. 'Usus, auctoritas fundi biennium esto.' Quintil. Decl. 196. 'Ex lege in exilium quinquennium missus est.' Notavit Jac. Cujacius, cum interpretaretur Titulum Cod. de Usucap. pro Empt. vel pro Transact. *Bong.* Tres tantum annos in isto apparatu Xerxem consenuisse, inquit Diod. Julianus vero δ παραβόλης Orat. 1. de Laud. Constantii, inquit, τὸν ἀπέχρη χρόνον ἐντὺν οὐκ ἐλάσσονα θέλει πρὸς τὸν πόλεμον ἐκείνον παρασκευάσθαι. Quod esse non potest, cum sexto anno, ex quo regnum adeptus est, bellum in Græcos moverit Xerxes. *Vos.*

§ 13 *Demaratus*] Herod. fin. lib. vii. Fugam ejus ad Persas explicat vi. 70. *Bongars.* Add. Sen. Benef. vi. 31. *Bern.*

Ne inopin. &c.] Saxo xiv. p. 261. 14. 'Inopinatum hostem opprimere.' xvi. p. 376. 11. 'Subiti inopinatique belli fama percussus.'

In tabellis lignicis] Sic inf. xxi. 6. 6. *Bern.*

Magistratibus perscribit] Nec illud probare possum, quod, cum antiquiores edd. haberent *magistratibus*, *Bong.* maluit *magistratui*. Etsi enim nec illud probem, quod Gronov. ad Liv. xxxiv. 61. in Addend. scribit, 'magistratum pro collegio vel numero hominum, consilium publicum constituentium, dicere nostri seculi esse,' (aliud enim vel ex Nepotis Lysandro intelligi potest, ubi ephori non singuli sed universi 'maximus magistratus' dicuntur,) tamen, quia antiquiores edd. *magistratibus* numero plurali habent, idemque et in Mes. quibusd., a *Bong.* observatum fuit, ac præterea a stylo Justini id alienum non est,

mutatio facienda fuisse non videtur. Vide sis snpr. ii. 7. 2. et inf. iii. 3. 2. Quo itid. posteriore loco *Mod.* ex uno Cod. Fuldensi legi mavult *magistratui* quam *magistratibus*: verum itid. sine causa. *Vorst.* Junt. aliæque edd. *magistratibus*, uti et paulo post 'magistratibus Spartanorum tradere,' approbante Gronov. Magistratus enim in numero unitatis nunquam consilium publicum, seu collegium, sed semper unum hominem, magistratum gerentem aut officium, notat. Sic cap. 15. huj. lib. 'Magistratibus scribit Atheniensium,' et iii. 3. 'Regibus potestatem bellorum, magistratibus judicia.' Non aliter vett. et idonei Lat. linguæ auctores. Nec est, ut nos moveat exemplum, quod ex Nepote ad hanc obs. convellendam affert eruditiss. *Vorst.* Id enim repugnat et ipsius Nepotis et ceterorum omnium idoneorum scriptorum melioris seculi consuetudini, quibus 'magistratus' in unitatis numero non nisi unum hominem significat; quando vero de collegio loquuntur, utuntur numero multitudinis. In Pelopida 'maximum magistratum obtinere' dicitur Polemarchus, unus homo. Contra de collegio in ead. Vita: 'Diem legerant, quo maximi magistratus simul consueverunt epulari:' et sic perpetuo. Hinc et 'magistratum capere,' 'gerere,' dicitur unus homo. Nullus itaque dubito et in Lysandro legend. esse *maximos magistratus*: sæpe enim librarii et correctores, secuti nostri temporis depravate loquentium consuetudinem, id corruperant, ut in his Justini locis, etiam contra vett. librorum fidem; aut per *maximum magistratum* intelligitur Ephorus natu maximus, seu primus, cui libellum hunc tradidit, qui postea cum suis eum communicavit collegis. *Græv.*

Magistratibus] Sic recte Gronov. Græv. *Vorst.* quos vid. *Schæf.* Angl. *magistratui scribit*. A glossa, qua

compositum pro simplici hic usurpatur, indicabatur. Hirtius ap. Suet. Jul. 56. 'Nos etiam, quam facile aut celeriter eos [commentarios Cæsaris] perscripserit, scimus.' Nep. Datame 5. 'Hæc Pandates perscripta ei mittit.' *Id.*

Eademque cera] Nam, si cera inducatur, non ita olet, ac si liquida superfundatur. Hoc est quod dicit Polyæn. Demaratum ἐς πύχτα ἀκρῶτα γράψαντα ἐκικηρᾶσαι. Quamvis Herod. aliter. Doctius. Gronov. ap. Just. malebat *eademque cera*. Quod ego non puto. Explicat hanc rem Jul. Africanus cap. 54. περὶ κρυφίας ἐπιστολῶν εἰσαγομένης. Cujus verba adscribam: 'Ἄλλω πάλιν ἐν τῇ τῆς δέλτον ξύλῳ γράψαντες, κηρὸν ἐπέτιζαν, καὶ ἄλλα ἐς τὸν κηρὸν ἔγραφον. Ἐτα ὅτε φέθε, πρότερον δὴ τὸν κηρὸν ἐκκινήσαν, καὶ ἀναγροῦς, ὁμοιοτρόπως ἀναπέστειλε. Voss. Junt. *eademque cera*: quod probō. Cera sc. abrasa, ipsi tabellæ lignæ, quæ rescire volebat suos cives, inscripserat Demaratus, eademque cera superinducta deleverat, quæ scripserat; ne, si ulla cera illita fuisset tabulæ, in manus Persarum ubi incidisset, suum consilium patriæ significandi apparatus bellicum adversus Græciam, aut, si recens cera esset inducta, stratagema ejus, proderetur. Non nego verba Justini obscuriora esse. Videtur aut Just. aliquid omisisse, aut descriptores. Forte Trogius scripserat: 'Omnia in tabellis lignæis magistratibus perscribit erasa cera, eademque superinducta scripturam delet.' Cur vero recens cera magis proderet potuerit dolum, quam vetustior, rationes procul dubio plures potuissent dari, si consuetudo tabulis lignæis utendi non exolevisset. Non odor tantum sed et color veterem aut recentem ceram distinxit. Cum igitur vetus cera, diu ante illita, in tabellis reperiebatur, nemo facile poterat suspicari sub illa cera aliquid latere recenter scriptum, quia vetus-

tas ceræ nihil tale præ se ferebat, cum recens cera, vacua litteris, facile potuisset suspicionem movere, non frustra illam modo infusam esse, sed sub illa procul dubio aliquid occultari, quod, si eraderetur, palam fieret. Hæc mea de isto l. sententia est. Ap. Petron. 'Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat:' h. e. nondum perdidderat. 'Delere ingenium' est, extinguere vim ingenii. *Delinere*, pro, collinere aut, illinere, non legitur ap. ullum scriptorem vet. Dein, licet reperiretur, quid tamen est *delinere* aut *collinere ingenium*? Si scriberetur *has* vel *illa arte collinere ingenia*, posset forte ferri, ad exemplum illius locutionis, 'imbuere ingenium scientia:' simpl. vero *collinere ingenium* (nam *delinere* tanquam ignotum veteribus vocabulum plane est respuendum) non potest probari. *Græc.* Plus habet difficultatis hic locus, ubi diligentius paulo attendendis, quam prima fronte videtur. Primum enim, quis hoc cum judicio dixerit *delere tabulas cera*? Dicend. enim *tegere*, non *delere*. Dein, quæ isthæc ratio Justini est, *cera inducta tabulas delet, ne recens cera dolum prodet*? Quo vel recentior cera est, vel vetustior, eo ne fiet ut vel facilius dolum vel difficilius aperiatur? Huic difficultati obviam ire voluit cl. Voss. 'Nam,' inquit, 'si cera inducatur, non ita olet, ac si liquida superfundatur.' Sed cera recens nonne æque superduci potest ac illa, quæ sit vetustior? Dein, si cera recenti usus esset Demaratus, neque in ea quidquam scripsisset, an ideo citius prodita res fuisset, quam si vetustiore uti voluisset? Præterea qui videt ceram veterem, in qua nihil scriptum appareat, ille, si qua in suspitione doli erit, non ideo minus ceram illam eraserit, quam si recens fuerit. Add. quod si quis dicat ceram superinductam tabulis lignæis, ex eo non effici illa ut sit vetustior, recentior, durior, liquidior.

Namque isthuc *superinducta* neque illud probat, neque illud. Dices: Tamen hoc scimus, Veteres hac arte usos fuisse. Fateor, et pauci ignorant; at hic non de usu agitur, sed de illa ratione, quam affert Justinus, 'ne recens cera dolum proderet.' Adde hoc quoque, ceram illam *superinductam* fuisse, non autem *superinfusam*, ideoque vel pollice vel rotundo aliquo ligno extensam et ductam fuisse. Sentio vim verbi, et scio quid sit id, quod 'ductile' vocamus; sed et cera recens ita quoque tractatur digitis et extenditur; itaque semper eodem referimur. Quamobrem sic existimo, aut Justinum aliquid omisisse, quod dictum oportuit amplius, aut minus clare et minus expresse locutum fuisse quam debuerat. Sed ad primam illam difficultatem remigrat oratio, *tabellas ligneas cera superinducta delet*; quæ res, uti ab initio dicebam, absurda est. Delere certe tabulas volebat Demaratus, sed tegere tantum, et id satis erat ad consilium, quod ipse in animo formaverat; unde et mox scribit Justinus, 'ne aut scriptura sine tegmine...' Eam autem difficultatem cum Elias Borellus animadvertisset, quo ingenio est et iudicio, (utrumque autem in eo singulare est,) id profecto reperit, quod mihi placet maxime, quodque adeo aliis communicandum esse putavi. Supponit igitur ille Trogum Pomp. cujus Historiam contraxit Just. ita olim in libro suo posuisse: 'Omnia in tabellis ligneis magistratui perscripsit, easdemque cera *superinducta* deleuit:' quod *deleuit* optimum est, ut mox videbis, et longe aliud quam quod prima fronte videtur. At hic Noster, inquit Borellus, quod Trogus per tempus præteritum explicaverat, ad præsens tempus transulit, uti solemus, cum narrationem breviorē facere et vividiorē studemus. Sed in eo, inquit Amicus meus, gravissime lapsus est Just.

quod illud *deleuit* ap. Trog. a 'deleo' ortum esse arbitratus est, cum a 'delino, deleui, delitum' descendat tamen. Hoc autem probat (quanquam mihi quidem non tantopere videtur probatione opus esse), probat inquam, ex A. Gell. qui in simili argumento eod. verbo usus est, mutata tantum præp. nam ap. Trog. est *delet*, ap. Gell. collevit, a, collino. Locus est xvii. 9. 'Literas in lignum incidisse; postea tabulas, uti solitum est, cera collevisse.' Hæc autem, quæ legisti modo, quam ea mihi ingeniosa, tam et ea mihi vera esse videntur: et, si ipse talia invenissem, inventis gaude-rem. Addidit et aliud etiam Borellus in fine Epistolæ: Nunquid illi mihi errare viderentur, qui putarent dici Latine posse, 'Malus Rhetor ingenia delet;' ex eo sc. quod ap. Petron. legimus: 'Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat;' in quo sagaciter olfecit, quod res est; nam illud 'deleverat' Petronianum non a 'deleo' est, sed a 'delino.' Ceterum pro *magistratui* in loco superius posito legend. *magistratibus*, ex libris impressis. *Magistratus* autem sunt Ephori. Ut finem huic notæ imponam, hoc etiam addam; dum perlustro oculis cl. Vossii notas, incidi in locum quendam Africani scriptoris Græci, quem ipse nunquam habui; in eo error est, qui a librario sit, an a Ms. Cod. haud scio. Nam pro ΕΚΚΙΝΗ-ΧΑΣ, (i. e. cum *emovisset* seu *removisset*) legend. ΕΚΚΝΗΧΑΣ; i. e. cum *erasisset*; Græce enim ΕΚΚΝΗΘΕΙΝ *eradere* est. Ne quis autem ea reprehensione Justinī offendatur, quæ superius posita est, nonne alibi, ut uno exemplo nunc contenti simus, ex Medio, qui vir insignis fuit in comitatu Alexandri, *medicum* fecit, quia sc. oculis suis non semper belle et acriter in legendo Trogo utebatur? Sed et alia quædam a nobis observata fuerunt: neque adeo miram, hominem aliquem errare posse; omnes

possunt. *Faber.* Bong. et hunc secutus Bernecc. edidit *eandemque*; ut referatur vox ad tabellas, de quibus prædictum. Sed rectius ed. Junt. ut cl. Græv. testatur, habet *eandemque*; ut id referatur ad 'omnia.' Et emendaverat sic ex conjectura summus Gronov. Sane non tabellæ ipsæ 'deleri' recte dicentur; sed quæ scripta in iis sunt. Sed quomodo Demaratus ea, quæ in tabellis ligneis inque ipso adeo ligno scripserat, delevit? Superinducta cera illud factum Auctor ait. Nimirum, cum cera superinducta fuit, ipsa scriptura legi hand potuit; tantundemque illud fuit ac si scriptura deleta fuisset. Ut autem scriptura legi posset, superinductam ceram necesse fuit eradi: id quod regis Leonidæ sororis consilio factum Justinus et addidit. Inf. xxi. 6. eand. rem exprimit his verbis: 'In tabellis ligneis, vacua desuper cera inducta, civibus suis omnia perscribit.' Ubi ceram, quæ superinducta fuit, quæque nihil in se scriptum habuit, et 'vacuam' vocat. Fuit et alius *κεφαλὰς ἐπιστολῶν εἰσπομπῆς* modus, ut ex Jul. Africano Is. Voss. docet; ut videl. et in ligno et superinducta cera scriberetur: ut res eo minus suspecta esset. *Vor.*

§ 14 *Aut recens cera dolum proderet*] Quid sibi τὸ 'recens' velit, non intelligo, sed vid. Herod. ad fin. lib. vii. si forte inde sensus inveniri queat. Ceterum Herod. hanc Gorgo, Leonidæ uxorem, fuisse, ac fratris ejus Cleomenis filiam. Cleomenes enim ac Leonidas ex Anaxandrida nati erant. Just. Leonidæ sororem facit. Longum esset discrimen copiarum Xerxis, aliter ap. Just. aliter ap. Herod. enumeratarum, demonstrare. Verum hoc nunc non agimus. *Glar.*

Aut recens cera dolum proderet] Hic l. licet aliis intactus mihi admodum suspectus est. Quid enim 'recens cera?' Num recenter inducta? At-

qui talis fuit, qua scriptura tegebatur, et tamen ea tegi dolus debuit. Quid igitur hic enim dicitur proderet? Certe velle hoc videtur potuisse ceram, sic recenter inductam, præbere occasionem suspicandi, quod videl. non gratis ita sit inducta. Quam rem qua evitaverit arte Demaratus, ap. Nostr. non ostenditur. An ergo abest aliquid, num potius in voce *tegens* latet vitium aliquod? Dignus sane locus est, quem ingeniosiores examinent. *Schef.*

§ 15 *Diu quæstioni res fuit*] Sic de re hactenus non intellecta etiam Gell. x. 5. 'Mihī quoque est jam diu in perpetua quæstione.' Gronov.

§ 16 *Soror regis Leonidæ*] Herod. vii. fin. est uxor Leonidæ, *Γοργὴ*, cujus meminit Plut. in Apoph. Lacon. Bong.

§ 18 *Septingenta millia*] Variant in numero auctores. Herod. vii. 184. Diod. xi. 5. Isocrat. Panath. Plin. xxxiii. 10. Quomodo autem exercitum Xerxes dinumerayerit, vid. Herod. vii. 60. et Plin. iv. 11. Bongars. Plut. Parall. c. 2. Ctes. in Pers. c. 23. Probus Themist. Bern.

§ 19 *Ut non immerito proditum*] Herod. enumeratis copiis, *ἔοτε οὐδὲν μοι θάῦμα*, inquit, *πλείσταται προδόναι τὰ πείθερα*, &c. Bongars. Aristides Sophista de apparatu Xerxis ita: 'Tellis obtegebatur ipse sol: mare navibus, terra copiis pedestribus, aer sagittis, redundabat.' Bern.

Flumina ab exercitu ejus siccata] Fusc ea de re Herod. vii. qui prodit, Echedorum (male ap. eum legitur *Χελδωρος*) flumen potantibus defecisse. Quo respicit Alexander ap. Curt. iii. 'Cum adiret Græcos, admonebat, ab illis gentibus illata Græciæ bella; Darii prius, deinde Xerxis, insolentiae, aquam ipsam terramque populantium, ut neque fontium haustum nec solitos cibos relinquerent.' Ubi nonnulli pro *populantium* ex Ms. reponunt *poscentium*. Sed male. Neque enim

cohæret cum seqq. Quamvis non ignorem, Persas aquam terramque postulare solitos: quod tamen video alios sollicitos habuisse, cum Herod. testetur Megabazum, Darii satrapam, nuntios ad Alexandram, Amyntæ fil. misisse, *αἰρήσαντας γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρίας βασιλεῖ*. Id ipsum quoque legitur in Epistola Aristippi ad Philippum regem; nisi quod ibi sit 'Ἀλέξανδρος δ' Ἀλίου male pro 'Ἀλέξανδρος δ' Ἀμύντου. Passim obvia sunt ejus rei exempla. Voss.

§ 20 *Naves quoque decies*] Navium numerus in vet. omnibus depravatus. Arbitror legend. *mille ducentas*: litteris quibusd. immutatis et vocibus inversis. Convenit numerus cum Herod. Diod. Probo, Isocrate, Oros. qui tamen onerariarum s. *τριημινομένων* addunt 3000. et *ἑξαγώνων* 850. Ut ille superior numerus sit triremium, seu rostratarum, ut Oros. vocat. *Bongars.* Oros. 'Rostratas [ita legend. ap. Frec. pro vulg. *Prostr.*] etiam nav. m. d. onerarias autem tria millia num. hab. narratur.' Oros. etiam sequitur Albertus Stadensis Chron. p. 136. ap. quem legitur 'ter mille.'

Naves quoque decies centum millia numero habuisse dicitur] Nugæ meræ, emendandumque ut in ed. mea Coloniensi A. 1582. emendaram: *N. q. mille ducentas h. d.* Quam meam emendationem ne ad se trahant, qui anno ante hunc Auctorem ediderunt, lubet adscribere verba mea, hac de re adjecta per occasionem a me Curtio, item in Ubiorum Colonia edito A. 1572. ad illum ejusd. Curtii locum v. 7. de Persepoli: 'Patria tot regum, unicens quondam Græciæ terror, molita mille navium classem, et exercitus, quibus Europa inundata est,' &c. hic inquam ego: *Adhuc excusat, molita decem millium navium classem: sed nihilne pudere vanitatis cum etiam, qui mendacissimi inter Græcos sunt, numquam eo impudentiæ processerint, ut mille ducen-*

tis navibus rostratis classem Xerxis ampliore numero fuisse dixerint? verum ita cogitant, quid faciant, qui in typographiis præsidant, homines mehercule pistrino digni: ut qui etiam ap. Justinum lib. 11. (quasi parum esset in Curtio negligenter fuisse) ausi sunt scribere: Naves quoque decies centum millia numero habuisse dicitur. Credo, quia exercitus Xerxis decies centena hominum millia explebat, voluisse etiam singulis hominibus suam navem esse. Sed hæc præposterâ liberalitas mihi nequaquam placet, quare et hic reponendum cenæo, Naves quoque mille ducentas numero habuisse dicitur. Facilis fuit ad errorem via, &c. neque enī omnia, quæ tum juveniliter effudi, hic repetenda sunt, ubi satis habeo meum mihi adseruisse. Mod. Non dubitavi recipere in textum emendationem loci, pridem a F. Mod. ad Curt. v. 7. 8. propositam, præsertim approbatam etiam a Bong. et congruentem cum Herod. Diod. Probo, Isocrate, Oros. qui tamen onerariarum s. *τριημινομένων* addunt 3000. et *ἑξαγώνων* 850. Ut ille superior numerus sit triremium, s. rostratarum, ut Oros. vocat. Edd. hactenus habuerunt: *Naves decies centum millia numero.* Ita sc. singulis hominibus e Xerxis exercitu singulæ naves evenerint. Quod asserere nec Græculorum impudentissimus quisque sustinuit. Bern.

§ 21 *Huic tanto agmini, &c.*] Ut Antiocheno exercitui ap. Flor. 11. 8. quem etiam huic comparat ibid. n. 19. *Id.*

Si regem spectes] Vitia Xerxis præposteræ Darii patris educationi adscribit Plato VII. de Leg. *Id.*

§ 22 *Opes tamen regis*] In Ms. legitur, *optamen regis superessent.* Pute veram lect. esse, *opes tamen regi sup.* Nam regi melius respondet præced. 'si regem spectes,' quam *regis.* Schef.

§ 23 *Ipsæ, &c.*] Contra de Atealo

scribit Saxo IV. p. 61. 15. 'Cum is ante omnes bella gesserit primus, fuga vero postremus incesserit.'

In periculis timidus] Ita fere Liv. IV. 28. 4. 'In otio tumultuosi, in bello segnes.' Et VII. 15. 2. 'In castris feroces, in acie pavidī.' Contra Tac. H. I. 84. 'Fortissimus in ipso discrimine exercitus, qui ante discrimen modestissimus.' Qualis Livianus iste Manlius VII. 10. 9. qui nulla voce aut minis in Gallum ibat: 'sed pectus, animorum iræque tactæ plenum, omnem ferociam in discrimen ipsum certaminis distulerat.' Bern.

§ 24 *Convexa vallium*] Turneb. Adv. lib. xxx. cap. 27. ad illud Virgil. *Æn.* IV. 'Tædet cæli convexa tueri.' 'Annotant,' inquit, 'Grammatici quidam, convexum cæli carni non posse, sed ejus concavum. Ac denique 'convexa' pro concavis dixisse Poëtam: cum sit convexum, curvum cavo oppositum. Sed convexum cavum esse reor, quod e Justino II. 10. intelligi potest, scribente de Xerxe, 'Et montes in planum,' &c. et ipso Marone I. *Æn.* 810. 'Classem in convexo nemorum sub rupe cavata Arboribus clausam circum atque horrentibus umbris Occulit.' *Mod.*

Quadam...ducebat] Hoc de perfosso Atho vult intelligi, idque a multis aliis factum fuisse proditum fuit. Et tamen falsum est, ut ex Petri Bellonii descriptione constat, qui oculatus testis fuit. An quia illis temporibus mare *Ægæum* navibus non patebat? Haj. generis est miraculum illud Anibalī, a quo Alpes raptas, disjectas, et dispulveratas aceto ferunt, quasi calcem aqua aspersam. 'O Pater, o hominum Divumque æterna potestas! Quantum aceti opus fuit! Plus certe quam quantum aque pater Oceanus continet. *Faber.* Marcellinus xxxi. fabulosam quoque habet hanc Athonis perfossionem. Sed vid. quid Belonio et Ammiano respondeat Is. Voss. in notis ad P. Melam II. 2.

Grævo.

CAP. XI. § 2 *Leonida*] Leg. præter Herod. VII. 219. Diod. II. 4. et Oros. II. 9. Strab. lib. IX. *Ælian.* III. V. H. 25. Valerium III. 2. et Paus. Lacon. Meminit et Seneca Ep. LXXXII. fin. Vid. et Ctesie Excerpta. Variat hic multum a ceteris. *Bongars.* Add. Cic. Tusc. I. 24. Agell. III. 7. Tzetz. Chil. II. 32. Bern.

Marathonia pugna interfecti, &c.] Decennio ante. Sup. cap. 9. 20. *Id.* § 5 *Recedant*] Sic inf. XXVIII. 4. 9. *Id.*

§ 8 *Aut regi Spartanorum, aut urbi, cadendum*] Istiusmodi fere oraculum in causa quoque Atheniensium aliquando editum fuit; videl. 'superiores fore Dorienses, ni regem Atheniensium occidissent.' Tantundem enim hoc est ac si dictum esset, aut Atheniensium regi Codro, aut populo, cadendum esse. Vid. sup. II. 6. 17. *Vorst.* Angl. *responsum regi Sp. fuerat, a. u. aut regi.* Etiam hic servanda lect. vulg. Nec enim tam regi fuerat responsum, quam sciocantibus, ut superiora ostendunt. Ac hi fuere Delphi, non rex privatim. *Schæf.*

§ 9 *Ita suos firmaverat*] Non satis hoc intelligo. An enim, ut quis faciat aliquid, ad id opus habet, ut firmetur? At dicit Noster, ita firmasse Leonidam suos, ut scirent, se (Leonidam sc.) ire animo parato ad moriendum. Atqui facere hoc poterat simplici indicio. Quare suspicor scripsisse Nostrum, i. s. *formav.* i. e. informaverat. Et sic Noster quoque XVIII. 2. 'Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent, ceteris in orientem spectantibus, solus occidentis regionem intuebatur.' Sane adhortatio, qua eos firmat, paulo post demum ap. Nostr. sequitur, ut appareat, ante non *firmasse*, sed *formasse*. Idem.

§ 10 *Ut cum paucis, &c.*] Ita mox cap. 13. 3. Bern.

§ 11 *Qualitercumque præliantibus*] Monet Bong. in uno Ms. se reperisse, q. *præliatis*. Quod cum ipse quoque in antiquiss. Fuldens. membranis inveni-erim, nihil dubitem ita legere. Cic. ad Att. 'Acriter et vehementer præliatus sum.' *Mod.* Antiquiores typis expressi, q. *præliarentur*: quod non minus elegans et fortasse rectum. *Vor.*

§ 14 *Nihil erat difficile*] Sen. Ep. 4. 'Quisquis vitam suam contempsit, tunc dominus est.' Et Sen. tragædus Herc. Cæt. 'Contempsit omnes ille, qui mortem prius.' *Bern.*

§ 15 *Statim arma capiunt*] Angl. *raptim a. c.* Placet. Auctor ad Herenn. 'Ipse se raptim domum suam conjicit.' *Schef.*

Sexcenti] 'Quingentos' habet Diod. xi. 2. quem in hac narratione fere expressisse Auctor noster videtur. Cic. Fin. ii. 30. 'trecentos.' et Sen. Suas. ii. et *Ælian.* iii. V. H. 25. cujus interpres *τριακοσῶν* imperite vertit triginta. Bongars. 'Trecentos' item habet Herod. vii. 224. et Plut. Parall. cap. 4. 'Mille' autem Lacedæmonios eduxisse primo Leonidam sine sociis, refert Diod. xi. 4. et *Isocr.* Panathen. et Archidamo. *Bern.*

Regis prætorium] Diod. xi. 9. *τῆς τοῦ βασιλέως σκηνῆς*. Bongars. Curt. iii. 11. 38. 'tabernaculum' vocat: itemque 'prætorium' v. 2. 11. *Bern.*

§ 16 *Tumultus, &c.*] Saxo XIII. p. 244. 36. 'Cumque totis in castris tumultus exoriretur.'

§ 17 *Diei*] Ms. *die*, antique pro *diei*. Sall. Ju. 97. 3. 'Vix decima parte die reliqua.' Vid. quæ notat Gell. ix. 14. quæ Priscian. lib. vii. ex prima Historia Sallustii, et quæ Probus in Catholicis. *Bong.*

§ 18 *Non victi, &c.*] Sic 'Athenienses consumti magis quam victi' inf. v. 1. 10. et Oros. ii. 15. 'Nemo trecentos Fabios victos dicit, sed occisos: et Regulus captus est a Pœnis, non victus: et quisquis alius, sævien-

tis fortunæ vi ac pondere oppressus, non submittit animum.' Sen. Benef. v. 3. Similiter Bernhard. iii. de Consid. de Apost. 'Occumbebant, non succumbebant.' *Bernec.* Nullus dubito hic excidisse unam syllabam, quam sequens earund. literarum absorpsit, ut sæpe factum. Victi enim tandem sunt utique, quia omnes sunt cæsi. Legend. igitur cum Gronovio: *Ad post. non vi victi.* Græv.

Inter ingentes stratorum hostium catervas] Hanc lect. confirmat Lucan. ii. 135. 'Aut Collina tulit stratas quoque porta catervas.' Et Liv. vii. 36. 'Circa jacentem dncem sterne Gallorum catervas.' Gronov. Hoc a doctis hominibus, qui ante me ad Just. scripserunt, emendari decuit. Lego i. i. s. *cadaverum* [Q.?] *acervos*, non autem *catervas*. Nam 'caterva' de jacentibus, aut mortuis non dicitur; 'acervus' autem semper. Exemplis parco, nil enim frequentius. *Faber.* Mihi quoque hic l. diu fuit suspectus. Noram enim, quod in Romanorum copiis esset 'cohors,' id dici in barbararum gentium exercitu 'caterva.' Sed postea tamen deprehendi 'catervam' etiam usurpari de multitudine cæsorum, s. mortuorum. Stat. Th. xii. 'Non longum cæde recenti Lætatus videt innumeris fervere catervis Tellurem, atque una gentem exspirare ruina.' Græv.

§ 19 *Duobus vulneribus*] Sic l. v. c. 6. 'Plus vulneris eo prælio acciperent, quam superioribus dederant.' Item XLII. 4. 11. 'Nec ullo bello majus vulnus acceperunt.' Ita 'vulnus' pro clade bellica et interitu exercitus est. Et 'vulnus accipere' dicitur is, cujus exercitus est, qui perit: 'dare' vero is, qui exercitum alterius fundit. Etiam proprie accepta *βῆσις* ista frequens est: dicuntque 'vulnus accipere in capite.' Alia rursus metaphora est, quod Nepos scribit Dione: 'Accepit gravissimum parens vulnus morte filii.' *Vor.*

Experiri, &c.] Saxo x. p. 203.
'Belli fortunam experiri.' xiv. p. 281.
'Armorum f. e.'

CAP. XII. § 1 *Ionas*] Herod. viii.
Plat. Themist. Ortos autem *Ionas* ab
Atheniensibus notum ex Herod. i. et
aliis. *Bong.*

§ 2 *Symbolos*] 'Symbolum,' et 'sym-
bola,' et 'symbolus' dicunt Latini.
Plaut. Pseud. i. 1. 53. et Bacchid. ii.
3. 51. Ms. unus h. l. habet *symbolas*,
quomodo et Plaut. sæpe. *Bongars.*
'Symboli' Græcis στήλαι. Schol.
Soph. Elect. v. 723. Στήλαι, κυβοειδείς
λῆθοι, ἐπὶ γυμνασίῳ τῶν ἑχόντες. Gron.

Et *saxis* proscribi] Angl. et in s. per-
scribi. De *proscribi* dixi supr. x. 13.
Vulg. tamen se tuetur per illud Suet.
Ner. 39. 'Multa Græce Latineque
proscripta aut *vulgata* sunt.' Ubi
Torrent. quoque *proscripta* censet ser-
vand. contr. *perscripta*, quod in Ms.
uno invenitur. Causa satis ab ipso
explicatur. Atque ita et hic faciend.
arbitramur. *Schef.* Sane *proscribi* non
est sollicitand. Proprie enim et ele-
ganter 'proscribi' dicuntur, quæ
in tabella aut charta scripta publice
affiguntur, ut ab omnibus legi possint.
Sic 'proscribere ædes' est, publica
tabula affixa significare venales ædes
esse. Sic et 'proscribi' Romæ dice-
bantur olim, quorum nomina in fe-
rali tabula scripta erant, ut impne
ab omnibus possent necari. Sic et
Græcis προγράφειν, unde 'program-
ma.' Ead. vis est in τῶ 'proponere.'
Id enim est in publico loco exponere
omnibus videndum aut legendum.
Græv.

§ 4 *An ideo*] Vetus Poëta: 'Men'
servasse, ut essent qui me perderent?'
Bongars. Hæc Pacuv. in *Armorum*
Judicio, citatus a Suet. Jul. 84. Liv.
ii. 40. 7. *Bern.*

§ 5 *Quid si*] Alii habent, *Quod si*.
Mihi neutrum placet; mallet scri-
bere *Quasi*. *Schef.*

§ 6 *Obsidione*] 'Obsidio' pro cap-
tivitàte. Et significatur *Ionas* in

classe Persica non ut milites, sed ut
captivos, agere. Sic et xv. 1. 3.
'Obsidione Amphipolitana liberare'
est pro, captivitate Amphip. liberare.
Amphipolim enim filium Alexandri
cum matre custodiendum Cassander
miserat. Et xxxix. 1. 1. 'Obsidione
Parthorum liberatus' dicitur Deme-
trius, quem Auctor xxxvi. 1. 5. simu-
latione pacis deceptum a Parthis
captum dixerat. *Vor.*

§ 7 *Aut, si hoc parum tutum est, at*
vos, &c.] Emendationem Gronovii il-
lustriss. amici nostri in textum recepi.
Prius legebatur A. si h. p. t.
extat, vos, barbare et imperite. Faber.
Optime Gronov. A. si h. p. t. est, at
vos commisso bello [Q. ?] *ite cessim.* Sic
quoque Junt. ed. et merito recepit
T. Faber. *Græv.* Cl. Gronov. parum
Latinum esse putat *tutum extat*, et
legend. esse A. si h. p. t. est, at *vos*
comm. prælio i. c. quomodo in uno
quoque Ms. diserte lectum fuisse in
Var. Lect. testatur *Bong.* Illud at
post si non, si parum, plane elegans
est. Cic. iii. Verr. 'Si, quemadmo-
dum socii populi Rom. a magistrati-
bus nostris tractentur, non laboratis:
at vos communem P. R. causam
suscipite atque defendite.' Vid. et
Gronovii Obs. iv. 26. itemque *Notas*
ad Liv. xxiv. 37. *Vorst.* Gronov.
tutum est, at vos; quod recte Grævio
probatum et aliis. *Schef.*

Cessim] Ita recte libri vett. Varro
ap. Non. 'Vereor ne me quoque,
cum domum ab Illo Cessim revertero,
præter canem cognoscat nemo.' L.
52. D. ad L. Aquil. Ead. ratione
Plaut. Casina ii. 8. 7. 'Recessim ce-
dam ad parietem.' *Bongars.* Πρόσωπον
κροσεσθαι est Thucyd. i. 9. 24. ubi
Schol. vid. *Bern.*

Inhibete remos] Pulchre restituit
Gronov. inh. *remis*. 'Inhibere remis'
est nantica locutio, qua significatur,
nave non conversa, retro remigare:
quod faciebant aut appulsuri ad lit-
tus et portum, aut in prælio fugam

adornantes: vid. Obs. ejus iv. 26. Græv. A Gronov. quoque est *inh. remis*: quem in Obs. videre poteris. Faber. Id. Gronov. modo dicto Obs. loco contendit legend. esse *inh. remis*: id quod nobis item vero perquam simile videtur. Subandiend. autem fuerit vocabulum quarti casus, et quidem, navem vel naves. Quod quidem subinde diserte et adjiciunt, sic tamen ut *remis* rursus omittant. Liv. xxvi. 'Cum rostris concurrissent, neque retro navem inhiherent, nec dirimi a se hostem paterentur.' Et xxx. 'Ut quæque retro inhibita rostrata onerariam hærentem unco traheret.' Dicunt et *inhibere*, neque *navem* nèque *remis* addito. Liv. xxxvii. 'Cum divellere se ab hoste cupientes inhiherent Rhodii.' Afranius ap. Non. in *Cymba*: 'Tum conscendo cymbam interibi loci piscatoriam, venio, jacitur anchora, inhihent leviter.' Rursus omisso *navem*, adjectoque *remis*, scribit Curt. iv. 4. 'Plures deinde Macedonum naves superveniunt, et rex quoque aderat, cum Tyril inhihentes remis ægre evellere navem, quæ hærebat, portumque omnia simul navigia repetunt.' Quid autem est 'inhibere remis,' et 'inhibere navem,' et 'inhibere?' Nihil aliud quam, navem non modo reprimere, ne amplius antrorsum et in proram procurret, sed et retro eam agere: quorum quidem utrumque remis fit. Liv. diserte addit *retro*, dicitque 'retro inhibere navem.' Deinde apparet etiam ex eo, quod, si hærent, et evellendæ aut ab aliis dirimendæ naves essent, remis eæ inhihebantur. Denique et ex eo, quod ap. Just. præcedit 'ite cessim.' Vid. plura et egregia in hanc sententiam observata et Gronovio iv. Obs. 26. Vim verbi huj. fuit cum ne Cic. quidem satis teneret, ut ex xiiii. ad Att. 21. apparet. Vör. Gronov. et Græv. *inh. remis*. Dicam pluribus in libris de Militia Navali, si un-

quam lucem poterunt videre. Schef.

§ 8 *Ante navalis*] Hæc vid. ap. Herod. Plut. Diod. Emil. Probum, Oros. ii. 10. ap. quem initio cap. vox *his* abest a Ms. et sane inducenda est. Bong.

§ 10 *Quæ, &c.*] Cf. Herod. viii. 37. et 38.

§ 11 *Et quoniam ferro*] Crudele facinus, et quod tale magis apparebit, si componatur cum Antigoni moderatione, inf. xxviii. 4. 15. Bern.

§ 14 *Themistocles*] Cic. x. ad Att. 7. 'Consillium Themistocleum.' Frontin. i. 3. 6. Aristot. i. Rhet. 15. Bong.

Municipes esse] Ms. *municipia esse*, quod respondet elegantius sequenti *mænia*. Et suspicor, alterum ex glossa natum, qua quis notaverat *municipia* hic posita pro *municipibus*. Schef.

Mænia] Ead. sc. quæ *οἰκοδομητὰ* vel *œdificia* alias vocantur, et pari ratione inf. v. 7. 'Non exercitum, cuius ope servati pulchriora possent mænia extruere?' nec aliter Flor. i. 4. 'Mœnia muro amplexus est:' et iii. 10. 'Incensis mœnibus suis.' Vid. Obs. ii. 12. Gron.

Civitatemque] Thucyd. vii. 14. 22. 'Ἀνδρες, πόλις, καὶ οὐ τοῖς ἰσχυρ.' Tac. H. i. 84. 'Quid? vos pulcherrimam hanc urbem, domibus, et tectis, et congestu lapidum stare creditis? Muta ista,' &c. Huc pertinet oratio Lentuli ad exercitum intra Caudinas farcas conclusum, ap. Liv. ix. 4. Cic. ad Att. vii. 9. 'Non est in parietibus resp.' Bern.

§ 10 *Conjuges liberosque additis insulis, &c.*] Ms. *additis*, ex quo nobiliss. Sebsius ingeniose et f. recte fecit *ad-sitis*: cum in illa festinatione vicinas quam remotiores et additas insulas eos circumspexisse sit credibilis. Firmat conjecturam Herod. viii. 41. ubi Salaminem et Æginam insulas nominat, itemque Trozenem: add. Diod. xi. 13. et Frontin. i. 3. 6. Bernec. Senes in insulas deportasse, inquit

Aristides in Oratione *ἐν τῷ τῶν τετρα-
πων*. Conjuges vero et liberos Træ-
zenem misisse, non in insulas. *Abdi-
tas* autem vocat insulas illas, quoni-
am in intimo recessu sinus essent sitæ.
Voss. Genuinum videtur *abditis*,
næque cum Sebisio et Bernecc. mu-
tand. in *adsitis*. Sunt autem *abditæ*
insula, quæ, ut Voss. ait, in recessu
sinus intimo fuere sitæ, Salamis pu-
ta et Ægina: quas Herod. viii. et
nominat. Indidem post fugam Xer-
xis et repetita Thucydides prodidit.
Vorst.

§ 18 *Adunata*] 'Adunare' verbum
Nostro valde frequentatum; ut vel
ex Ind. apparet. Alibi vero paulo
rarius est. Utitur tamen Cyprianus
in Ep. 63. quæ ad Cæcil. est: 'Quo-
modo nec corpus Domini potest esse
farina sola, aut aqua sola, nisi utrum-
que adunatum fuerit et copulatum.'
Sed et ap. Plin. reperias xix. 2. N.
H. 'Vulsium,' inquit, 'fascibus in
acervo adunatum biduo.' Sic enim
legend. sine dubio; non *animatum*.
Vorst.

§ 19 *Per servum fidum*] Frontin. ii.
2. 13. *Bong.* Herod. viii. 75. *Πέρσει
ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πολλοῦ,
ἐπευλάμενος τὰ λέγειν χρεὼν τῷ ὀνόματι
μὲν Ἰσχυρὸς, οὐκέρως δὲ καὶ παιδαγωγὸς
ἦν τῶν Θεμιστοκλῆος παίδων.*

§ 22 *Spectator*] *Mss. expectata*:
unde Val. Acidal. ad Vell. ii. 14. 5.
facit *expectator*, antique pro, specta-
tor. Sicut 'escendere' Tac. et Sen.
pro, ascendere: et Vet. Glossarium
'ercessere.' *Bernecc.* Saxo xiv. p.
255. f. 'Pro duce pugnae spectator
effectus.'

§ 23 *Artemisia*] *Θυγάτηρ Δαργάμους.*
Herod. vii. 99. Paus. Laconicis.
Unus e *Mss. Artemidora* scriptum
habet, quomodo et Oros. ii. 10.
Bong.

Inter primos duces] Antiquiores ty-
pis expressi i. *primores d.* quod sane
contemnend. non est. Non tantum
enim 'primores' dicuntur, qui primi

Delph. et Var. Clas.

sunt tempore aut loco; sed et qui
primi sunt dignitate. Horat. 'pri-
mores populi,' et Silius 'socium pri-
mores,' dicit. *Vorst.* Vorst. ex ve-
tustioribus legit *primores*. *Schef.* In
Junt. quoque *primores* habetur. *Grav.*

§ 24 *Quippe ut in viro muliebrem ti-
morem*] Hoc Xerxes non sibi sed suis
aptans, 'Viri quidem,' inquit, 'exti-
terunt mihi feminæ: feminæ autem
viri.' Herod. viii. 88. et ex eo Suid.
in voce 'Απρεμολα, qui tamen Artemi-
siam contra Persas militasse falso
scribit. *Bern.*

§ 25 *Animos ceterorum*] *Mss. pleri-
que habent ceteros.* Puto sic scrip-
sisse Just. et verba *an. cet.* glossatoris
esse, non ipsius. *Schef.*

§ 26 *Circ. f.*] Saxo ix. p. 170. 32.
'Quæ res inspectantibus sociis gra-
vissimam circumspiciendæ fugæ soli-
citudinem attulit.'

§ 27 *Multa mersæ naves*] Ducentæ,
inquit Diod. xi. 19. *Bongars.* Angl.
submersæ, ex glossa. Lucan. iii. 'Æ-
quora discedunt mersa diducta cari-
na.' Item: 'Pars maxima classis
Mergitur.' Plin. ix. 44. de ariete:
'Cymbas occultus adnatans mergit.'
Add. libros nostros de Militia Na-
valli, ubi pluribus hoc firmamus.
Schef.

CAP. XIII. § 2 *Ne quid seditionis*]
Tac. H. ii. 97. 'Prosperis nostris re-
bus, certaturi ad obsequium, adver-
sam fortunam ex æquo detrectant.'
Bern.

*Fama adversi belli, in majus, sicuti
mos est*] In omnibus quotquot vide-
rim edd. extat et in *majus*. Monitu
Sebisii expunxi et, quod manifeste
παράκει, nullique rei est. De re Tac.
A. iii. 44. 1. 'Cuncta, ut mos famæ,
in majus credita.' Et Curt. ix. 2. 21.
'Nunquam ad liquidum fama perdu-
citur: omnia, illa tradente, majora
sunt vero.' Freinshemio restituen-
dum videtur illud et, et hic esse sen-
sus: Fama non modo adversa belli
narrabit, sed et in majus augebit.

2 X

Justin.

Nondum plene consentio: poscimus arbitros. *Idem*. Nihil mutand. Sic quoque initio lib. xiv. 'Ne fama aut rem in majus extolleret, aut militum animos rerum novitate terreret.' *Voss*. Bernecc. monitu Sebisii expunxerat et, ut quod manifeste redundet. At mihi cum *Freinsb.* videtur vocula illa abesse hinc non posse. Illud 'in majus omnia extollens' non tantum famæ adversi belli, sed et famæ prosperi, competit. Phrasit utitur et inf. initio lib. xiv. *Vorst*.

§ 3 *Si aliter eventus ferat*] *Mss.* pluri habent *fuertis*, quod videntur rejecisse, qui putarunt hand Latinum esse, quando dicitur *eventus est aliter*. Atqui eo *aliter* pro *alius* cum verbo est utuntur optimi scriptores. Terent. in *Phorm.* 'Ego isti nihilo sum aliter, ac fui.' Et in *Adelph.* 'Aliter de hac re ejus est sententia.' *Schef.*

§ 6 *Themistocles timens*] *Frontin.* II. 6. 8. *Bong.*

Ne interclusi, &c.] *Veget.* III. 21. 'Clausis ex desperatione crescit audacia; et, cum spei nihil est, sumit arma formido. Ideoque Scipionis laudata sententia est, viam hostibus, qua fugiant, muniendam.' *Bern.*

Et iter, &c.] *Hegesipp.* v. 4. 'Nec aliter nisi ferro iter aperiendum.' *Helmodus* I. *Chron. Slav.* 37, 'Videntes ergo ii se immensa multitudine circumfusus, viamque ferro aperiendam.'

In Græcia] Non muto; quia tamen *Mss.* multi habent *in Græciam*, cogitandum puto, an non ita scripserit *Just.* alique, qui hoc genus ignorabant bonis scriptoribus receptum, imitatur. Add. inf. III. 1. 1. *Schef.*

§ 7 *Vincere consilio*] *Liv.* VI. 23. 'Patera te vinci consilio:' et *Tac.* II. H. 40. 'Titianus et Proculus, ubi consiliis vincerentur, ad jus imperii transibant.' *Nep.* *Iphic.* I. 'Semper consilio vicit:' et eod. modo ipse *Herod.* IX. 41. *Κρατεὺν γράφει.* *Gron.*

Eundem serrum] *Sicinnum* nomine,

Herod. At *Diod.* ait fuisse pædagogum filiorum ipsius: ad instituendos liberos utebantur servorum opera Veteres. *Plut.* in *Arist.* *Arnæcen* vocat eunuchum. *Bongars.* Sc. de quo supr. cap. 12. 19. quem *Sicinnum* nominat *Herod.* VIII. 75. eumque *Themistocles* ait fuisse et servum et liberorum pædagogum. At *Diod.* hunc a superiore diversum facere videtur lib. XI. cap. 17. et 19. *Bern.*

Occupare, &c.] *Oros.* IV. 18. 'Cum maturato adventu descendisse jam ex Alpibus consulibus proditus esset.' *Saxo* v. p. 73. 32. 'Ericus maturato recessu *Lesso* insulam subit.'

§ 10 *Sortis humana, rerum varietate miranda*] Hic I. mihi est suspectus. Ecquæ namque horum est constructio verborum? Erat res digna spectaculo et miranda æstimatione sortis humanæ? Hæc se bene habent. At quo referenda illa 'rerum varietate'? Si ad *miranda*, debet addi conjunctio et. Sed vidend. annon ex glossa hæc irrepserint. *Schef.* Recte vidit *Scheff.* I. h. esse contaminatum. Labes tamen omnis detergebitor, si scripseris: *E. r. sp. dig. et ant. s. h. rer. var. miranda*: h. e. erat res, unde poterat humana æstimari sors, propter tantam varietatem et mutabilitatem miranda; unde poterat perspicui, quam fragilis esset sors humana, et quantis et quam miris varietatibus esset obnoxia. Ed. Junt. longius abijt ab aliis libris, quæ legit: *E. r. sp. dig. et ad æstimationem rer. hum. sortis var. miranda*. Si ex vet. membranis est profecta hæc lect., non facile debet reprobari, vulgatæ sane præponi: sed tamen veriorum duco emendationem, quam modo ostendi, quippe quæ non longe recedit a priscis membranarum, nisi quod una littera perperam omissa adjiciatur. *Græv.*

Quem paulo ante vix, &c.] 'Gravem illum et mari et terræ *Xerxem*, nec hominibus tantum terribilem, sed *Neptuno* quoque compedes et *Cælo*

tenebras minitantem.' Val. M. III. 2. Bern.

§ 11 *Neque enim ulla est*] Similis fere locus de Gallis XXIV. 8. 13. Id.

§ 12 *Inopia contraxerat et pestem*] Ita Flor. III. 5. 27. Idem. Suspicio contraxerat scribend. Nec enim inopia contraxit, verum copiae pedetres ex inopia. Schef.

Inopia contraxerat et pestem] Sic recte legitur: h. e. fames et inopia, ut sit, excitaret pestem, in exercitu sc. Celsus III. 'Tristitiam contrahere dicitur bilis atra.' Alia passim exempla sunt obvia. Grav.

Eccae illecebris sollicitudo] Reposui ex antiquioribus typis expressis *eccae*: quae vox litid. videtur abesse non posse; ut intelligatur, cujus generis illecebræ illæ fuerint. Vorst. Recte hoc reposuit Vorst. ex antiquioribus. Absumerat similitudo literarum in voce præced. Schef. Consentit Junt. Grav.

CAP. XIV. § 1 *Olynthum*] Artabazo, non Mardonio, id tribuit Herod. VIII. 127. Bongars. Errorem hunc primum ostendo. Legend. est in Thracia, quod vet. Geographi et Demosthenis interpp. probabant. Fab.

§ 2 *Athenienses quoque*] Herod. fin. lib. VIII. et Diod. XI. 28. Bong.

§ 3 *Fortuna regia, &c.*] Insigniter hoc dictum illustrat Gruteri Dissertatio I. ad Tac. Add. ennd. ad Hist. August. p. 2. 128. m. 1. Bern.

Victus Mardonius] Hæc est memorabilis illa Græcorum ad Platæas victoria, de qua Herod. IX. Diod. XI. 81. Plut. in Arist. Æmil. Probus in Aristide et Pausania, quos vid. et Ælian. lib. II. et Strabo lib. IX. et Pausan. Laconicis et Bœoticis. Interfectum eo prælio Mardonium, præter Ctesiam scribant omnes: hunc sequitur Auctor noster. Bong.

§ 4 *Castra referta regalis opulentia*] Val. M. I. 6. 2. 'Bina castra Punicis opibus referta.' Zonar. tom. III. Ann. p. 184. Μιστὰ βίττα πλοῦτον ταν-

τοῦ καὶ βασιλικὰς βασιλείας. Gronov.

Regalis opulentia] Nam Xerxes a Græcia fugiens aureos et argenteos lectos, atque mensas, omnemque regium apparatus reliquerat ap. Mardonium. Herod. IX. 81. Bern.

Unde primum, &c.] Flor. III. 12. 9. 'Syria prima nos victa corrumpit.' Add. Nostrum XXXVI. 4. 12. Liv. XXXIX. 6. fin. Id.

§ 7 *Mycale*] Libr. scripti h. l. omnes depravate legunt *Mesia*, alii *Mesia*, alii aliter. Vulg. lect. contra liberos retinui ex Herod. et Diod. Est autem Mycale mons Ionie et urbs Stephano. Bong.

§ 8 *Mardonii copias occisione cecidisse*] Malim, ut est in edd. omnibus aliis, *occidisse*; qua locutione utebantur Vett. quoties significare volebant, exercitum aliquem ad internecionem esse deletum. Liv. lib. XXVIII. 'Dno exercitus eorum prope occisione occisi:' similique fere ratione dictum a Tac. 'Copiæ tum occisione occubissent.' Mod. Bong. *cecidisse*. Sed Modii iudicium secutus retinui *Mtis* firmatam aliarum edd. lectionem. Ea locutione utantur Vett. exercitum ad internecionem deletum significaturi. Liv. XXVIII. Similique fere ratione Tac. A. XII. 'Copiæ' &c. Bernec. 'Occidisse' παθηκώς pro, cecidisse, delatas esse, ut sæpe in hoc Auctore. Inf. XXVIII. 4. 12. dicit 'occisione cæsi.' Et Liv. 'occisione occisi.' Tac. vero 'occisione occumbere.' Vorst.

§ 9 *Tantam famæ velocitatem*] Hanc famæ velocitatem redarguit Diod. XI. 85. Ait enim rumorem istum sparsum a Leotychida, στρατηγῆματος ἐναξ. Vid. Plut. in Æmilio c. 41. Et hic, ut et Diod. notavit, deficit Herodoti historia. Bongars. Simile tamen famæ velocitatis exemplum habet Noster XX. 3. 9. Add. Suet. Neron. 1. et Domitian. 6. Flor. III. 3. fin. Ælian. IX. V. H. 2. Bernec. 'Tan-

tam famæ velocitatem fuisse, puta, ferunt, ant memorant. Sed nil præcedit, quod hanc expletionem ellipsoes monstrare possit; neque scio, an alibi sic positus infinitivus temere inveniat. Ideoque mihi quidem non nihil suspectus est hic l. *Schef.* *Mirror viro doctiss. quem vivum amavi, mortuum colo, hic hæsisse aquam.* Nihil frequentius Justino aliisque optimis scriptoribus in admirationibus uti infinitivis, omisso 'mirandum est,' aut alio huj. notæ verbo. In h. lib. cap. 7. 'Tantam in eo virtutem fuisse, ut non tot cædibus fatigatus, non duabus manibus amissis victus, truncus ad postremum, et veluti rabida fera, dentibus dimicaverit.' VIII. 2. 'Tantum facinus admisisse ingenia omni doctrina exulta, pulcherrimis legibus institutisque formata, ut quid, posthæc succensere jure barbaris possent, non haberent.' XIV. 5. 'Tantum eos degeneravisse a majoribus, ut, cum multis seculis murus urbi civium virtus fuerit, tunc salvos se fore non existimaverint, nisi intra muros laterent.' Notavi nonnulla alia exempla in *Animadvv.* ad *Epistolas* ad *Att.* in quibus peccarant imprudentia huj. elegantiae aut librarii aut correctores. *Græv.*

§ 10 *Atheniensium virtus ceteris prælatâ*] Cujus generis plura notata sunt snpr. ad I. 7. 14. Quibus add. illud *Cic.* VI. *Fam.* 19. 'Otium [domus] omni desertissima regione majus, pro omni desertissimæ regionis otio. Sunt et in sacris literis talia. Ut *Joh.* V. 36. 'Habeo testimonium majus Johanne,' pro testimonio Johannis. *Vorst.*

CAP. XV. § 2 *Cum mania*] Præter *Diod.* XI. 39. vid. *Thucyd.* I. 15. et *Frontin.* I. 1. 10. Meminit et *Paus.* lib. I. initio. *Bong.*

Recte reputantibus] *Mss. r. putantibus:* ex quo *Sebisius reputant.* facit, omisso *recte*, quod nec abest incommode. *Bern.*

§ 3 *Munimenta hostibus et receptacula*] *Sebisius* mallet m. h. in *receptaculum*, vel m. *receptacula*, per appositionem. *Bern.* *Mss. receptacula futurum bellum.* Credo scripsisse *Just.* et distinxisse, ne m. h. *receptacula futura, in bellum extruant.* *Schef.*

§ 4 *Non abrupte agendum*] *Marcellin.* XXVI. 32. 'Aleam omnium periculorum jecit abrupte:' proque eo *Liv.* XXIII. 20. 'Nihil raptim nec temere agendum:' et *S. Lucas* in *Act.* AP. XIX. 36. *Μὴδὲν ἄπορρὲς ἀπαρρῶν.* *Gronov.*

§ 6 *In legationem*] *Mss.* plerique in *legatione*, quod non puto contemnend. Solent enim casus ita permutari, quomodo cap. 13. ad verba 'in Græcia' observavimus. Add. quæ notata nobis ad *Fragm. Petronii Traguriani*, et *Hyginum.* *Schef.*

Agj] *Sebisius* præfert *agere*, ut referatur ad *Themistoclem.* *Bern.*

§ 7 *Athenis maturari*] *Mss. Athenensis.* An scribend. *Athenienses maturare?* nam *Atheniensis* vetus ratio est pro *Atheniensis* vel *Athenienses.* Et potest ortum esse vitium ex eo, quia *Athenis* cum lineola in capite fuit scriptum pro *Atheniensis*, idque oscitans librarius non observavit. *Schef.*

§ 8 *Vincians*] Sc. ut illos tantum servent in custodia. *Virg.* VIII. *Æ.* 662. 'Et fluvium vinculis innaret *Clælia* ruptis.' Ubi hæc *Serv.* 'Vincula pro custodiis accipimus, quia obsides non ligantur.' *Gron.*

§ 9 *Adit deinde concionem*] *Mss. At id d. in c.* Puto veram lect. *Adit d. in c.* Sed repudiarent, quoniam *adire* in putarunt male sociari. At vero scire debebant, *adire* compositum significationem simplicis habere, atque ita præp. in eo esse supervacuum. Quomodo et *Cic.* ad *Att.* alicubi 'adire in jus' pro, ire in jus, usurpavit. Et occurrunt alia similia ap. alios scriptores. *Schef.*

Permunitas] *Per* in compositione

subinde rei perfectionem et consummationem significat. Ita xii. 3. 2. dicit 'perpetrare bellum:' et xxxi. 5. 2. 'perrogare omnes.' *Vocat.*

§ 14 *Ducem*] *Ναύαρχον* constituerunt. Thucyd. i. § 22. Diod. xi. 45. Probus, quos lege. *Bongars.* De quo facto et Plut. in Themist. et Parall. *Æmilius Probus* in Themist. et Pausania. Quod mox sequitur, 'pro ductu regnum affectasse Pausaniam,' est, honore ducti non contentum regem Græciæ constituere se voluisse. Quod ideo monend. ne quis cum Hispano interp. sequius hæc accipiat. Add. inf. ix. 4. 2. *Bern.*

§ 15 *Quocunque ad se nuntios*] Libri vett. optimi alii *pontios*, alii *potios*; barbaram vocem, aut Justini ætate usitatam, aut Persicam, quis fortasse suspicetur. Nihil mutare ausus sum, quum vulg. lect. duobus Mss. confirmetur, non tamen antiquissimis. *Bongars.* Freinsh. istinc eruit *conscios*: probabiliter, ut arbitror; imo probe. Sed absque magna causa quicquam immutare religio est. *Berneccer.* Casparus Simonis δ πολύλωστος fere persuasit mihi retinend. quod constanter extat in Mss. notæ opt. *pontios* aut *potios*, esseque vernaculum nostrum *Pot*, h. e. nuntius. Omnino persuasurus id fuerat, si reperissem etiam inter Persico-Germanica a Lipsio collecta Centur. iii. Epist. 44. ad Belgas, et Raphelengii Persico-Belgico-Germanica, ex Pentateucho Persico contracta. Illud quidem certum est, cum teste Auctore nostro xxiv. et xxv. Strabone xii. et Pausania in Phocicis, omnem Asiam Celticæ velut examine quodam impleverint, nec sine illis reges orientis ulla bella gesserint, eo commercio linguas quoque gentis utriusque permixtas fuisse: neque casu accidisse, ut, dum illi Tigrin biberunt, hi Rhenum, Istrum, Albimve, tam multa vocabula tam exacte communia habeant: sed necessario vel a Persis illa Celtas, vel

a Celtis Persas, hausisse. Porro 'potios' et 'pontios' promiscue dicitur, ut 'frango,' 'frago,' unde 'nafragus': 'tango,' 'tago,' unde 'tagax' et 'contagium': 'pungo,' 'pugo,' unde 'pugio': 'ranceo,' 'raceo': 'laurentum,' 'lauretum.' Ita Galli ex 'laterna' faciunt *lanterne*, et contra ex 'mensura,' *mesure*: 'mansio,' *maison*. Hetrusci, 'sponsus,' *sposo*. Hisp. 'sensus,' *sese*: 'ansa,' *asa*, &c. Ceterum de Pausaniæ cum Persis epistolico commercio vid. quoque Thucyd. i. 22. 4. *Idem.* Mss. omnes melioris notæ ignorant *τὸ νυντίος*, proque eo habent *potios*, *pontios*, *pontion*, *nuncios pontios*. Unde suspicatur magnus Bong. vocem hic Barbaram, aut Justini ævo usurpatam, aut Persicam, latere. Proinde Gronovius noster legit *portitores*: *quocunque ad se portitores misisset*. Monstra illa vocabulorum, ex contracta scribendi ratione, *pōtiōes*, nata possint videri. Vocabulo igitur *πῶτιος* sui usus fuerit Just. 'Portitores' *γραμματοφόρους* appellabant. Sed hæc viderint eruditi. Caussam nondum video cur vulg. lect. debeat mutari. *Bozhorn.* In omnibus Mss. legebatur *pontios* vel *potios*. F. scriptum fuit *protinus*. Error autem ortus est ex literarum compendio. *Voss.* Mss. omnes optimi habent *potios* vel *pontios*, pro *nuntios*, quod Bong. putat barbaram aut Persicam esse vocem. Ego *Pontios* existimo se rectissime habere, sed de iis, qui ex Ponto sunt, oportere accipi. Fuit nempe Pausanias constitutus in Hellesponto, cum scriberet ad Xerxem, ut ex Thucyd. manifestum. Inde igitur qui mittebantur, erant Pontii, Græcis *Πόντιοι*, ut ap. Steph. est legere. Nisi putes utrumque iungend. quod in quibusd. reperitur, *nuntios Pontios*, ut sint *nuntii Pontii* nuntii ex Ponto s. Hellesponto missi. *Schef.* Latini tamen malunt *Ponticus* quam *Pontius*. Sic sane P. Mela, Florus, alii. *Græv.*

§ 16 *Belli socius*] Angl. una voce auctius, b. s. *electus*. Schef.

Conatibus, &c.] Gell. v. 10. 'Potui huic tuæ tam ancipiti captioni isse obviam.' Saxo viii. p. 169. 4. 'Nequaquam a se regalibus institutis obviatum esse.' Hegesipp. i. 6. 'Quis conatibus ejus obviare aude- ret?'

§ 17 *Ex integro bellum instituit*] *Bellum instituit* quam Latine dicatur, viderint peritiores. Mihi nullum dubium legend. esse ex i. b. *instruit*, quamvis libri renitentur. Sup. ii. 10. 'Igitur Xerxes bellum a patre cep- tum adversus Græciam quinquen- nium instruxit.' Est familiaris Jus- tino locutio. *Græv*.

§ 18 *Cimonem*] Cujus vitam vid. ap. Plut. et Probum. De eo et Herod. ext. lib. vi. Val. M. v. 3. *Bongars*. Add. Aristidem Orat. Platonica ii. *Bern*.

§ 19 *Patrem*] Vir magnus in var. lectt. Auctori contrarium facit Demosthenem, qui non patris causa, sed 'ob affectatam tyrannidem,' mulctatum Cimonem scribat in Orat. contr. Aristocratem. Utrumque factum credo, sed diversis temporibus. Vid. Val. M. v. 4. 2. Ext. *Idem*.

§ 20 *Xerxem*] Ad Enrymedontem, *ὡς περ ἀλλήτης δαυδς, ἡμέτερον δὲ κα- θ' ἑρμῆος ἐργασίαν*. Plut. in Cimone. Vid. et Thucyd. i. 16. 14. Diod. xi. 61. *Bong*.

LIBER III.

CAP. I. § 1 *Bello in Græcia infol- ceter gesto*] Omnes omnino Mss. tam mei quam Bongarsii migrant hic Grammaticos canones, habentque, in *Græciam*: nec hic tantum, sed, quod huc reservavi, etiam proximo superiore libro, quo loco est in edd. 'satis multos hostes in Græcia manere dictitans,' referunt emd. opt. membranæ in *Græciam manere*; qua figura dicendi cum constet etiam ip- sum Cic. usum, quidni eam nos quo- que hic admittamus? *Mod*. Bongar- sius, ceteræ edd. in *Græcia*. Prætulì quod est in Mss. omnibus et Bon- garsii et Modii. Dictum ita vel pro- prie pro, adversus Græciam: vel per antiptosin, qualis est ap. Suet. Aug. 13. 3. 'Sepulturam in volucrum fore potestatem.' Curt. iii. 5. 13. 'Da- rium in Ciliciam fore nuntiatur.' Ita sæpe Cic. Plaut. alii: quin Auctor ipse supr. ii. 13. 6. 'Satis multos hostes in Græciam manere dictitans:' ut volunt Mss. *Berneccer*. Mss. In

Græciam. Mellius tamen et usitatus, quod impressi præ se ferunt, in *Græ- cia*. Sic XLII. 5. ubi vid. conjecturam meam. *Faber*. Berneccerus maluit in *Græciam*; quoniam in omnibus Mss. quos Bong. et Mod. viderunt, ita fuit. Est autem in *Græciam* vel idem quod, adversus Græciam; vel per antiptosin pro, in Græcia: quo- modo dicunt 'in potestatem esse' pro, in potestate esse. *Vorst*. Junt. habet in *Græcia*. *Græv*.

§ 2 *Quippe Artabanus*, &c.] *Legen- dus* Diod. xi. 79. et Ctes. in Peraicis Excerpt. c. 29. et seqq. et Probus. Qui hic 'Bacabasus,' illis 'Mega- byzus,' dicitur. 'Artabanus' autem Aristoteli v. de Republ. est 'Ατραν- νος. *Bongars*. Ctesie 'Atrapanus.' *Bern*.

Robustissimis] Respectu annorum, non virium vel roboris. Inf. xi. 6. 'Non juvenes robustos, nec primum florem ætatis, sed veteranos, elegit.' Suet. Ner. 20. 'Quinque amplius

millia e plebe robustissime juventutis undique elegit.' Flor. Proem. 'Hæc jam ipsa juvenia imperii, et quasi quædam robusta maturitas.' Gron.

§ 3 De Artaxerxe] Cui cognomen 'Longimano.' Alius est inf. v. 11. 1. &c. Bern.

§ 7 Paratum esse armatum exercitum jubet] Mihi magis placet quod antiquiores edd. habent p. e. ex. armatumque j. Vorst.

§ 8 Jubet, &c.] Saxo iv. p. 66. 27. 'Tum Frogerum Frotho arma secum permutare jubet.'

§ 9 Et eadem patris] Τὴν πατέρα τοῦ πατρὸς. Diod. Nam illa et necem fratris abeunt a vett. Bong.

Vindicavit] Notand. autem hic verbum 'vindicare' ad duo ista 'et eadem patris et se' diverso plane sensu referri: quomodo etiam inf. xi. 9. 14. 'Non mortem, sed dilationem mortis, deprecantur.' Bern.

Et eadem patris et se ab insidiis Artabani vindicavit] Ms. et c. patris, eneces fratris. Junt. Et c. patris, et necem fratris, et se. Quod cum et in aliis edd. antiquis conspiciatur, non puto esse rejiciend. Græv. Antiquiores edd. et inter cett. Junt. ut Græv. testatur, Et c. p. et necem fratris, et se. Cujus lect. vestigia et in uno manu exaratorum fuit, quos Bong. vidit. Ceterum verbo 'vindicare' duplex vis et notio subjecta est; quod semel idem est quod 'vincisci,' deinde idem quod 'liberare.' Cujus rei exemplum supr. i. 9. 12. jam apparuit, et inf. xi. 9. 14. adhuc apparebit. Vorst. Ms. eneces fratris, non eadem patris. Juntæ liber, et eadem patris et necem fratris. Illud eadem et necem prævum est. Cur enim repetat rem eandem? Itaque Glossatori alterum, non Justino, debetur, qui sententia mea ita scripsit: Atque ita egregius adolescens et neces patris et fratris, et se ab insidiis Artabani, vindicavit. Sensus: Vindicavit et se et neces. Quomodo neces? patris et fratris. Schef.

Angl. eadem patris et necem fratris, et se. Ita habent et alii, de quo dixi in Notis. Idem.

CAP. II. § 3 Propria viribus confidebant] In Ms. legitur urbibus pro viribus. Et sane viribus hic usurpare voluisse haud videtur, cum præcedat paulo ante 'ad vires suas.' Quid igitur, si pro urbibus aut viribus legamus civibus? Et potest vitium ex eo esse natum, quod pro civibus antequam esset scriptum in cod. veteri, ex quo postea urbibus fecere alii, alii mutarunt in viribus. Idem. Nihil mutem. Nam illa ipsa virtutis venusta, 'Lacedæmonii communia civitatum auxilia ad vires suas trahebant, Athenienses' vero 'suis viribus confidebant,' satis arguit veram esse, quæ in vulgatis obtinet, lect. Græv.

§ 5 Namque Lycurgus cum fratre suo Polybite] In Herod. et Paus. Echestratus et Lycurgus fratres produntur. Echestrati fil. Labotas in linea Eurythenis. Pro Polybite igitur legend. videtur Echestrato, ac pro Charilao Labota; a Plat. tamen etiam variata sunt nomina. Ideoque et nos in medio relinquimus. Glar.

Namque Lycurgus] De quo in ejus Vita Plut. et Herod. i. 65. et Strabo lib. x. et Paus. Laconicia. Bong.

Polybita] Ita Veteres. Græci Πολυβίτης. At 'Charillus,' quomodo et Heraclides, illis est 'Charilaus.' Herod. i. 65. Λαοβέρτης. Bongars. Juntæ cum Græcis Polydectæ, et pro Charillo, Charilao, quos sequor. Græv.

Polydectæ] Revocavi lect. quorund. impressorum, in quibus ita legitur; nam illa altera Polybita plane vitiosa est. Faber. Græci vocant Polydecten. Estque ita manifeste, uti Græv. testatur, in edd. Junt. Nostri. Vorst. Polydectæ et non Charilao probo cum Vorst. Schef.

Regnumque sibi vindicare potuisset] An in successionem regni nepos ex filio priore filio posteriori sit præferendus, breviter, ac nervosæ, solide-

que, ut omnia, decidit vir magnus, etsi cum maximis comparetur, H. Grotius de J. B. et P. II. 7. 30. Add. Lipsei Monit. et Exempl. II. 4. 3. et inf. Not. XII. 5. 10. *Bern.*

Charilao] Alii quidem aliter; sed ita scribend. Vid. Laconica Pausaniæ, et seriem regum Lacedæmoniorum ap. meliores Chronographos. *Faber.*

Charillo] Hunc Græci 'Charilaum' vocant, quomodo rursus non Junta-rum tantum, sed et Bech. aliæque Edd. vett. habent. *Vorst.*

§ 6 *Ut intelligerent omnes, quanto plus apud bonos pietatis jura, quam omnes opes valerent*] *Lego: ut int. homines, q. plus piet. j. q. o. o.* Quamobrem id dicam, si facile videbunt, qui sciunt, quid sit stylus et scriptio. *Faber.*

§ 7 *Convalescit*] H. e. crescit, robur acquirit. Sic inf. III. 4. 1. et XVIII. 4. 1. Liv. I. 14. 6. *Berneccer.* 'Convalescere' pro crescere, robore augeri: quomodo non Noster tantum, sed et alii verbum hoc non raro usurpant. Cic. VII. ad Att. 3. 'His ille [Cæsar] rebus ita convalluit, ut nunc in uno cive resp. ad resistendum imbecilla sit.' Vid. et Liv. I. 14. *Vorst.*

Spartanis leges instituit] De quibus præter citatos, vid. Xen. in *Polireiq* Lacedæmoniorum. Strab. lib. VIII. et X. *Bongars.* Ait Herod. I. 65. Spartanos ante Lycurgum fuisse *κατανομοδότης σχεδόν πάντων Ἑλλήνων*, ex omnibus Græciæ pessime moratos, ut Valla vertit: rectius, *pessimis legibus usos.* *Berneccer.* Hæ leges proprio nomine *πῆρραι* dictæ, i. e. *pacta*: nam 'lex est communis reip. sponsio,' ut loquitur Papinian. L. I. D. de Leg. et SCt. Hinc Liv. XLV. 28. ait, 'Lacedæmonem, non operum magnificentia, sed disciplina institutisque, memorabilem.' *Gronov.* August. II. Civ. D. 16. 'Quamvis Lycurgus Lacedæmonis leges ex Apollinis auctoritate se instituisse confinxerit.'

Magis clarior] Contra Grammaticos canonas. Hac præter alias de causæ malæ Latinitatis Auctori dicam scribunt. Scribant igitur et aliis: ut Flor. IV. 2. 72. 'Minus admirabilior.' Plant. Stich. v. 4. 'Magis dulcius.' Virgil. in Culice v. 78. 'Quis magis optato queat esse beator ævo?' Quem ad locum Fr. Taubmann. plura id genus exempla Pleonasmæ Græcissantia annotavit. *Berneccer.* 'Magis clarior' dicitur per pleonasmum. Sic et inf. XII. 11. 2. 'Magis gratus.' Nec ap. Nostr. tantum, sed et ap. alios talia reperiuntur. Vid. *Vechneri Hellenolæx.* p. 76. *Vorst.*

§ 8 *Nihil lege ulla*] *Lævin.* ap. Liv. XXVI. 26. 2. 'Si quid injungere inferiori velis, id prius in te ac tuos si ipse juris statueris, facilius omnes obediens habereas.' Tac. A. III. 28. 'Gn. Pompeius suarum legum auctor idem ac subversor.' *Bern.*

Documenta] *Mss.* habent *documentum*, quod præfero, quia refertur ad 'nihil' et 'cujus,' quæ sunt singularia. *Schef.*

§ 9 *Principes ad justitiam imperiorum formavit*] Ut nihil injusti ab populo exigent; nec aliter Flaminius ap. Liv. XXXIV. 18. 'Non cogitavit modo imperavitque quæ in rem essent, sed pleraque per se ipse transegit, nec in quemquam omnium gravius severiusque quam in semet ipsum imperium exercuit.' *Gronov.* *Formavit* rescripsit *Berneccerus* auctoritate unius Cod. quem vidit *Bongarsius*. Alii tam typis expressi quam *Mss.* Codd. habent *formavit*. Quam lect. et *Freinsh.* secutum video in *Ind.* Nec tamen displicet *re-formavit*. Eo enim Auctor et inf. XVIII. 3. 10. utitur pro, informare; siquidem *Mstis* standum sit. *Vorst.* *Formavit* est quoque in *Junt.* *Græv.*

§ 10 *Parcimoniam, &c.*] Vett. omnes *Parcim. omnibus. Item existimans, &c.* quæ lect. quid velit non video. *Paterc.* I. Lycurgum vocat 'disciplinæ convenientissimæ virum;' ma-

lim *continentissima*. Bongars. *Parcim. omnibus suavit, exist.* Pro hoc habent omnes libri: *Parcim. omnibus, item exist.* Illud *suavit* in nullis compareret libris. Putaverim emendand. in *parcimoniam omnes idem, exist., &c.* repetend. ex proximo, formavit. Populum formavit in obsequia Principum, Principes ad justitiam imperiorum, omnes in idem *parcimoniam*; pro *parcimoniam*, ut 'sanctimonium.' Glossis etiam id notatur: 'Parcimonium, *μικρολογία*. *Parcimoniam, φειδωλία*.' Salmas. Pro *suavit* plerique Mss. habent *item*. Codex Bibliothecae Leydensis itam *suavit*. F. Justinus scriptura est, *Parcimoniam omnibus utilem suavit*. Boxhorn. Ita quidem vett. typis expressi. Et Bong. id retinuit. Sed Codd. Mss. omnes, quos id. ille vidit, habent sic: *Parcimoniam omnibus item existimans*. Quod quid sibi velit, non videre se fatetur. Boxhorn. tamen in Ms. Leidensi reperit *Parcimoniam omnibus item suavit*; ut *suavit* diserte sit additum. Et conjicit id. ille legend. esse, *Parcimoniam omnibus utilem suavit*. At ego vocibus modo transpositis malim legere, *Parcimoniam item omnibus suavit*. Vor.

CAP. III. § 2 *Magistratibus*] Alter ex Mss. Fuldens. *magistratus* habet, ut monet in suis etiam Mss. exstare Bongarsius; alter disertim, ut idem f. legend. dixit, *magistratui*, quod recipias, an prae eo censam lect. probes, manum non verterim. *Mod. Magistratui* legit e Fuldensi Ms. Modius. *Berneccer*. Mss. quidam *magistratus*. Quod in Ms. Fuldensi et manifeste reperit Modius. Et patitur sane Latinitas, ut jam supr. monimus. Quia tamen mox numero plurali sequitur, 'creandi quos vellet magistratus;' et vox numeri pluralis a Nostro saepius usurpatur: putem hic quoque ab eod. scriptam eam falsae. *Vorst.* Hic l. valde obscurus est. Certe, si de omnibus accipias magistratibus, falsum, quod fuerint annui. Sed nec judicia

sic proprie ac peculiariter ad magistratus pertinent, ut de iis seorsum mentio hic fieri debuerit. In Mss. plerisque pro *magistratibus* legitur *magistratus*, ex quo Modius et alii fecerunt *magistratui*. Sed haec quidem emendatio nec necessaria est, nec illustrat obscuritatem loci. Mihi placet illud *magistratus*, sed cum propositionis in adjectione, quam videtur absumsisse litera m, quae proxime praecedentem claudit vocem. Lego: *regibus potestatem bellorum, in magistratus judicia per annuas successiones, &c.* Intellego autem per *judicia in magistratus potestatem* eam, quam Graeci Ephoreiam vocant. De Ephoris enim agere h. l. solis, neque aliis magistratibus, est certum, vel ex temporis significatione, quo huic muneris dicuntur praefuisse. *Schlef.* 'Magistratus' in unitatis numero Latinis non denotare collegium magistratum, sed unum hominem, magistratum gerentem, supr. docui. Verum viri doctissimi emendationem legentis, in *magistratus judicia per annuas successiones*, probare nullo modo possum. Praetermitteretur enim, quam praetermitti nullo modo debebat, cui *dederit judicia in magistratus*; cum de ceteris dixerit: Regibus dedit potestatem bellorum, senatui dedit custodiam legum, populo dedit sublegendi senatum potestatem, quomodo dicere potuit in *magistratus judicia per annuas successiones*, non addito, cui haec judicia dederit. Non itaque movenda est codd. plerorumque scriptura: *magistratibus judicia per annuas successiones*: nisi malis cum Juntina, *magistratibus judicia et annuas successiones*. Sed tamen vulgatam lect. huic praefero. Per *magistratus* autem intelliguntur Ephori, qui, etsi non de omnibus negotiis, de potissimis tamen et maximi momenti rebus judicabant. *Gräv.*

Per annuas successiones] Hanc lect. e vestigiis vetustorum codd. eruisse se dicit Acidal. ad Vell. II. 130. 8.

Bong. edidit et annuos successores, quod non convenit seq. verbo 'permisit:' cum successor, ut frænum immodicæ potentie, soleant imponi. Vid. Ball. Cat. 6. 10. Liv. III. 39. 9. et IV. 5. 8. et XXXIII. 32. 6. Bernegger. Legend. annuos successores: male enim ista mutavit ex Acidal. ad Vell. Bernegger. Vult Auctor magistratus tales fuisse, quibus annuos successores crearent: eoque sensu 'annui magistratus' dicuntur Liv. III. 39. Gron.

§ 4 *Convivari omnes publice jussit*] Unus ex Mss. nostris mordicus retinet, *Convivarent a. p. j.* unde fecero, si mei arbitrii res sit, *Convivarent a. p. j.* ut dixit Plant. Amph. 'Misiisti ad navem Sosiam, ut hodie tecum conviveret.' Porro quod subjungit, 'ne cuius divitiæ vel luxuria in occulto essent:' ead. de causa et vott. severioresque illi Romani non tantum in atriiis cœnabant apertis januis, sed etiam in illis opes omnes suas positas habebant, ut tradit egregie non vulgo vulgatus, sed membracens, meus Servius ad illud Virgil. *Æn.* I. 'Vocemque per ampla volutant Atria,' his verbis: 'Tangit,' inquit, 'morum Romanum. Nam, ut ait Cato, et in atrio et duobus ferculis epulabantur antiqui; unde ait Juvénalis: 'Quis fercula septem Secreto cœnavit avus?' ibique etiam pecuniam habebant, unde qui honoratiores erant liminum custodes adhibebantur, ut 'Qui Dardanio Anchisæ Armiger ante fuit, fidusque ad limina custos,' et culina erat. Unde et atrium dictum, quia atrum fumo erat. Alii dicunt Atria Etruriæ civitatem fuisse, quæ domos amplas vestibulis habebat, quæ, cum Romani imitarentur, atria appellaverunt. Alii atria magna et sedes capacissimas tradunt, unde Atria Licinia, et Atrium libertatis.' Hactenus qui penes me est manu exaratus Servius, ubi legend. putem, qui servi honoratiores erant, liminum custodes adhibebantur: addo etiam de meo,

hos ab illis. 'atriis' 'atrienses' dictos, ut vel ex solo pluribus locis Plauti probari potest, quæ ideo non adscribo, quia jam nunc hic nominis mei oblitus videri possim. *Mod.*

Ne cuius divitiæ vel luxuria] Id. spectantes 'Romani veteres imperarunt, ut patentibus januis pransitaretur et cœnitaretur: ut sic, oculis civium testibus factis, luxuriæ modus fieret:' Macrob. Saturnal. II. 18. pr. Vid. Val. M. II. 5. 5. Contr. Sen. Ep. 43. f. 'Vix quemquam inventes, qui possit aperto ostio vivere.' *Bern.*

§ 5 *Una veste*] 'Unam vestem' simplicem interpretatur Schef. ad *Ælian.* VII. V. H. 13.

Vertetur] Nobiliss. Sebisio subscribo, rescribenti *verteret*, absolute, ut Tac. et optimi quique sæpe. Sic inf. xxxvi. 2. 16. *Bernegger.* Sebisius coniecit legend. esse *verteret*, ut inf. xxxvi. 2. 16. 'convertit,' et similiter ab aliis scriptum reperitur. Verum nihil opus illo. Non, quia interdum sic loquuntur Auctores, idem perpetuum est putandum. Quoties dicunt 'vertit,' aut 'convertit,' pro, vertitur, aut convertitur, subaudiend. *eminino*, sc. Certe Sosipater illud Virgili 'Genibusque volutans Hærebat' explicat sic, volutans sc. se. At pro verbo activo et pronomine reciproco Latini sæpissime passivum usurpant: ut 'lavari' pro, lavare se; 'exerceri' pro, exercere se; 'parari' pro, parare se. Quidni ergo et hic *verteretur* pro, verteret se, scriptum patetamus? *Ver.*

§ 6 *Sed in opere et in laboribus*] Angl. *sed inopia*, quod non contemnend. Nam luxuriæ rectius opponitur inopia, quam labor, et inopia, socia vitæ rusticæ. Vellem autem scribi *sed in inopia*. Schef. Angl. libri hic non sunt antefereendi vulgatis. *Opus* est labor rusticus, ut sæpiissime: quamvis sine pulmento viverent, non tamen in inopia vivebant. Primos, inquit, annos non in luxuria, ut Ro,

mae pueri in forum ducti, prætextam deponebant, et puram inducebant togam, sed in agris, in opere rustico, et laboribus perpetuis transigebant. Græv.

§ 7 *Et vitam sine pulmento degere*] Plin. lib. XVIII. cap. 8. 'Pulte autem, non pane, vixisse longo tempore Romanos manifestum, quoniam inde et pulmentaria hodieque dicuntur.' Hæc ille. 'Puls' cibus ex farina factus; a 'pulte' 'pulmentum,' i. e. obsonium. Cic. l. v. Tusc. 'Cubile terra, pulmentum fameæ, erat Anacharai philosopho.' Horatius II. Sat. 2. *pulmentaria* pro quovis suavi cibo posuisse videtur, cum inquit: 'Tu pulmentaria quære sudando.' Quomodo et h. l. Justinus 'pulmento' usus apparere. Glæsson. Gualterus 'agere.'

Sine pulmento] Quod genus est ex delicatissimis obsoniis. Hæc vox non a 'pulte,' sed a 'pulpa,' deducenda est, ut sic 'pulmentum' sit quasi, pulpamentum. Plaut. Rud. IV. 2. 32. 'Sed hic rex cum aceto pransurus est et sale, sine bono pulmento.' *Pulpamentum* occurrit ap. Terent. Eumach. III. 1. 'Lepus tate es, et pulpamentum queris:' de eo, qui in alio quærît, quod ipse habet: lepores enim lumbis et clunibus suis pulpamentum de se præbent. Sic Plaut. Stich. v. 4. 31. 'Nimis vellem aliquid pulpamenti.' Glossæ Gr. Lat. 'Χάμψα, pulpamentum.' Hinc etiam 'pulpamen' in Epit. Liv. XLVIII. Græv.

§ 8 *Sine dote*] Refert etiam Ælian. vi. H. V. 6. At Aristot. II. Polit. 9. Spartanos reprehendit, quod magnas dotes dent. Nimirum quia jam tum a legibus institutisque Lycurgi sui desciverant, ut iis exprobat Plutarchus in Lysandro, Cleomene, et Agide. Bernegger. Saresb. 'Statuit virginem sine dote nubere.'

Matrimonia sua] H. e. uxores suas. Sic inf. III. 6. 6. et XIV. 3. 7. et XVIII. 6. 5. et Impp. in Codice am-

plius. Ita 'clientela' pro clientibus, 'servitia' pro servis, et id genus infinita. Bern.

Dotis frangis] Titinnius: 'Viri enim, [ita legend. arbitror,] dotibus delinitti, ultro etiam uxoribus ancillantur.' Plant. passim. Bongars. Vid. Sen. Controv. I. 6. Bern.

§ 9 *Sed pro gradu ætatis*] Recte illud 'pro gr. æt.' Nam, quod a foedissimo Satyrographo scriptum est, verum fuit Lacedæmone. Ibi enim qui vel uno anno vel mense etiam major esset, illi honos et probetria ab altero deferrebat. Fab.

Nec sane usquam, &c.] Romanis tamen mære habitam in honore ætatem seram, discimus vel ex Ov. v. F. 58. 'Magna fuit quondam capitis reverentia cani: Inque suo pretio,' &c. Et Juv. XIII. 53. 'Credebant hoc grande nefas et morte piandum, Si juvenis vetulo non assurrexerat,' &c. Et plura hisdem tribuit Agellius II. 15. Verum illis de aureo sæculo sermo, et innuunt, ævo suo virtutem eam minus cultam; sicut et isto nostro, contra præceptum divinum Levit. XIX. 32. Bernegger. Pro 'terrarum' habet 'terræ' Saresb. et in § 11. 'antequam' pro 'priusquam.'

§ 10 *Auctorem eorum Apoll. Delphi. fingit*] Val. M. I. 2. Sed Plut. Lycurgo, et Strabo lib. x. hæc non ficta, sed acta, referunt: et Herod. I. 65. recitat versus Pythiæ ad Lycurgum sciscitandi oracali ergo adventantem. Etsi idem adserat cum Paus. in Lacon. quod nonnulli harum legum non Lycurgum, sed Minœm, auctorem, atque a Cretensibus eas ad Spartanos per Lycurgum translatas existiment. Bern.

§ 11 *Ut æternitatem legibus suis daret*] Steterunt autem illæ per annos fere 800. ut ex Livii locis aliquot discere est; XXXVIII. 34. 9. Mod. Quingentos tantum refert Plut. Lycurgo cap. 56. pr. Bern.

§ 12 *Præfiscitur autem Cretam*] In

Samo vita excessisse Lycurgum, auctor est Heraclides, *Λυκούργος ἐν Σάμῳ ἐταλύνθησε, καὶ τὴν 'Ομήρου ποιήσῃ, παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Κρεοφύλου λαβὼν, πρῶτος διεκόμισεν εἰς Πελοπόννησον.* Scio quidem auctores dissentire de loco mortis et sepulturæ Lycurgi: in Samo tamen obliisse nemo dixit. Quin et seqq. reclamant, ubi dicitur, libros Homeri a posteritate Creophyli (male ap. Plut. in Lycurg. legitur Κλεοφύλου) acceptos, primus in Peloponnesum deportasse. Omnino itaque scrib. *ἐν Σάμῳ ἐγένετο*, ut est in Ms. Sami enim aliquamdiu egit. Vid. Plut. *Voss.* Nicol. Damasc. in Excerpt. Porphyrog. p. 448. de Lycurgo ait: *Καταβὰς δὲ εἰς Κρίσαν (Κρίσαν Snid. v. Λυκούργῳ τῷ νομοθ.) ἀπὸ τὸν διεργάζεσθαι.* Plut. Vit. Lycurg. f. *Τελευτήσαι δὲ τὸν Λυκούργον οἱ μὲν ἐν Κίβρᾳ λέγουσιν. Ἀπολλόθεμις δὲ εἰς Ἴλιον κομισθέντα. Τίμαιος δὲ καὶ Ἀριστᾶντος ἐν Κρήτῃ καταβιβάσαντα, καὶ τάφον Ἀριστᾶντος αὐτοῦ δεικνυσθαι φησιν ἐπὶ Κρητῶν τῆς Περγαμίας περὶ τὴν ξενικὴν ὁδόν.*

Ibique perpetuum, &c.] De loco mortis ac sepulturæ dissensus auctorum ostendit Plut. Lycurgo ext. *Bern.*

Abjicique, &c.] Gualterus: 'Moriensque projici ossa sua in mare jussit.'

CAP. IV. § 1 *Cum Messensis propter stupratas]* Strab. lib. vi. et viii. Pans. lib. iii. et iv. Oros. i. 21. habet 'propter apertas virgines:' vitiose. Strab. enim *ὕπερ φθορὰς τῶν παρθένων.* De hoc bello varie Serv. P. Danielis in iii. Æneid. *Bongars.* Add. Lactant. i. 20. qui nonnihil variat. *Bern.*

Messeniam] Error est. Legi debet *Messenam*, vel *Messenem*. Nam Messenia est ager seu territorium Messeniorum, at Messena, s. Messana, s. etiam Messene, est urbs ipsa territorii princeps, aut, si ita velis, metropolis. In Mss. est *Messenium*, quod, quanquam corruptum, veteris tamen scripturæ vestigia retinet. *Faber.*

Plin. iv. N. H. 5. 'Ibi regio Messenia duodeviginti montium, annis Pamisus. Intus autem ipsa Messene.' Add. Melam ii. 3. et Steph. de Urb. *Schef.*

§ 3 *In obsidione]* Ms. in *obsidionem*: nec displicet. Vid. quæ notavi supr. ii. 13. *Id.*

§ 4 *Mulierum fecunditate suppleri]* Sen. Hippol. 469. 'Excidat agendum rebus humanis Venus, quæ supplet ac restituit humanum genus.' *Gron.*

Sibi et belli damna assidua] Ms. unus longe optimus *insidua*: quod nisi a mala manu est, quid sibi velit, demissor equidem: maxime cum in uno etiam suo Cod. vet. repererit *Bong.* s. et b. *indamna assidua, &c.* Porro de Partheniis vid. Serv. ad illud ex Virg. Æ. iii. 'Hinc sinus Herculei (si vera est fama) Tarenti Cernitur.' *Modius.* Mss. plerique habent *bellis*. F. scripsit *Noster et ex bellis damna assidua*, et per *bella* intellexit, prælia: ut fecit locis aliis. *Schef.*

§ 7 *Parthenia]* Ita Vett. et Græci, non *Parthenii*, ut vulgo. Vid. præter cett. Eustathium in Dionys. *Bongars.* Add. Serv. in Virgil. iii. Æ. ubi tamen inepte 'Partheniatus' hos dictos ait. 'Ο *παρθένια* plane respondet nostrati, *ein Jungfräuhind.* 'Η *παρθένος, virgo.* 'Spurius' hos appellat Auctor xx. i. 16. Scalig. in Euseb. p. 73. f. 1. *Bernec.* Pro *Parthenia* vulgo legitur *Parthenii*; quæ lect. jure damnari non potest; nam puer e puella natus, qui patrem appellare non possit. Homero Parthenios dicitur, alias Parthenias; quare utrumque probum est (locus Homeri II. xvi. 18. legitur). Sed nunc aliud dicam, quod ad Just. ipsum, fateor, non pertinet quidem, sed ad Virgil. imo ad Interpp. Virgilii, et qui Vitam ipsius nobis reliquere. Sic scribit Sebastian. Corradus, ubi de Virgilii nomine agit: 'Nos Antonie Thylesio præceptoris nostro potius assentimur; qui putabat a virginali modestia et verecundia Virgillum

dictum fulsae. Hanc ejus sententiam eo libentius sequor, quod poeta (ut Ausonius Vitæ scriptor et Servius affirmant) ex moribus etiam Græce cognomen accepit; nam Parthenias est appellatus. Hinc in libris Mss. pene omnibus illa est inscriptio, *Publi Partheniatis Virgilit Maronis Liber.* Hæc Corradus; qui utinam nihil tale ascripisset, nam ipsum semper feci maximi, vel ob solam Ciceronis Vitam, quæ ab ipso conscripta est, et quæ mihi ob judicium et exquisitam quandam hominis diligentiam tantopere placet. Sed in iis, quæ ipse accepta ab aliis sua comprobavit assensatione, his profecto peccat. Primum, quia non viderit Parthenian ap. Græcos nil esse aliud, si proprie loqui velis, quam spurium, s. filium puellæ, quæ virgo putaretur, cum non esset tamen; quo in genere vel Mercurius ipse pater ingeniorum decipi possit. Itaque nomen est probrosum Parthenias, quod Virgilius, si viveret, haud sane libenter acciperet. Alterum est, quod putaret Corradus 'Parthenias' posse formare *Parthenias* in casu patrio, quæ res nescio qua possit ratione excusari; nam 'Parthenias' itid. infectitur ac 'Lycias' et 'Æneas.' Sed unde igitur Virgilius dictus est 'Parthenias,' et a quibus orta illa appellatio? Uno responso rem confecero. Grammaticastri, qui se doctos perhiberi studebant, illi non poterant nescire Virgilium libenter victitasse ad Neapolin, quam ipsemet Parthenopen vocat, in fine Georgicon: 'Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope, studiis florentem ignobilis oti.' Inde Virgilium, ut se bellos homines facerent, et Græce scire viderentur, 'Parthenian' vocare; sed, quod ipsi honoris causa faciebant, id probri et ignominie metu poterant non dixisse; neque enim multum ad honorem Virgilii videtur pertinuisse, ut spurius et meretriculæ proles diceretur, i. e. ut

interpretor, Parthenias. *Faber.* Inf. vocantur 'spurii,' quales revera et erant. *Vorst.*

§ 8 Qui cum ad annos triginta pervenissent] Suspectus hic mihi numerus videtur. Ego viginti legend. puto. Nam juvenes post 10. obsidionis annum Spartam missi fuerant, et Messeniam 19. tandem anno expugnatam scribit ex Ephoro Strabo lib. vi. ubi de Tarento. *Glar.*

Nulli enim pater] 'Andropes, et spurii filii. Inf. lib. xx. *Bong.*

Palantum] Græci Φάλαντος, et Horat. II. Od. 6. Eustathio Φάλαθος. De Tarentinorum origine vid. etiam Pausaniam in Phocicia. *Idem.* Junt. *Phalantum.* Ut Græci, quibus 'Phalantus.' Et statim iid. cum omnibus Mss. 'Arati' pro *Araci.* Græv. Aliis 'Palantus,' aliis 'Phalantus,' dicitur. In Ms. *Phalantus*, vitiose quidem, sed propius ad veram lect. Nam omnino scribend. est *Phalantus* per octavam Græcorum litteram Θ, et plus uno loco ap. Pausaniam, auctorem in hoc genere, cui tato credi possit. At, qui ab aliis 'Aracus' dicitur, is ab aliis 'Aratus.' Illud prius magis placet. *Faber.* Quoniam Græci Φάλατος scribunt, et Junt. ed. ut Græv. testatur, manifeste ita habet, ita omnino et rescribend. putavimus. Deinde quia Mss. omnes, ut *Bong.* testatur, habent *Arati*, nec aliter vetus ed. Junt. illud item hic resumpsimus. *Vorst.* *Phalantum* recte *Vorst.* ex Junt. Grævio suatore; item *Arati.* *Schef.*

§ 11 *Sedes ibi constituitur*] Angl. s. sibi c. Probo. *Schef.*

§ 12 *Proturbatus*] Antiquiores edd. *perturbatus.* Et dicunt sane 'perturbare' pro, proturbare. Val. M. I. 8. Ext. 8. 'Inventurum equum, sed ut eo perturbatus periret.' Cæs. VII. B. G. 'De vallo perturbare.' Auctor ad Herenn. IV. 'Præcipitem perturbare ex ea civitate.' Vid. et Gifanii Obs. L. L. *Vorst.*

§ 13 *Hic*] Rectius Ms. Bong. *Hic*. Gron.

§ 16 *Promiserat*] Angl. una voce auctius *prom. Deus*. Sed glossatoris est; præcedit proxime de oraculo, quo verbum hoc referend. *Schef.*

§ 17 *Fundata*] Liv. III. 60. 'Rebus urbanis compositis, fundatoque plebis statu.' Gron.

CAP. V. § 2 *Deinde cum per annos octoginta gravia servitutis verbera*] Ita h. l. distinguendus est: D. c. p. a. LXXX. g. *servitutis, verbera plerumque et vincula, ceteraque captivitatis mala, perp. essent, &c.* Voss. Id quod nobis quoque sit verisimile. Inf. XI. 3. 7. similiter fere, 'Gravissima quaque supplicia miserrimæ captivitatis.' Vorst. Paus. in Messeniæ Messenicum bellum secundum anno XXXIX. post primum fuisse motum tradit. Sed a Just. stat Euseb. in Chronicis: quod confirmat Tyrtæi ætas, ut observat magnus Valesius ad Excerpta Diodori. Ipse enim Tyrtæus cecinit se tertia γωεῖ s. ætate post primum bellum ab Atheniensibus missum esse ad Lacedæmonios: γωεῖ vero erat 30. annorum, ut tres γωεῖαι sint 90. anni. *Græv.*

Plerumque] Sebisius, nec male, *plerique*. Bern.

Captivitatibus] Ita Ms. et quæd. Edd. et ipse rursus Auctor inf. XI. 3. 7. Bong. edidit *captæ civitatis*. Id.

Panarum] Hæ sunt calamitates, quas victi a victoribus patiuntur, eaque notione hanc vocem usurpat Sen. Hippol. 439. 'Me cura sollicitat tui, Quod te ipse pœnis gravibus infestus domas.' Gron.

§ 8 *Conspiratus ad arma concurrunt*] Ms. Leyd. *conciitius*. Viderint effudi an non ab Auctoris manu sit *conciitius*. Certe hoc placet præ illo *conspiratus*. Boxhorn. Boxh. legend. censet *conciitius*: Sebisius autem *conformatius*. Nobis nihil mutand. videtur. Vorst.

Quo adversus, &c.] Val. Acidal. ad

Vell. II. 130. 8. emendat, *quod adversus* nisi forsan hic altera vox deest, quæ ex opposito respondeat τῇ *conspiratus*. Bernec. Pro quo cum Acidal. legend. puto *quod*. Placet item quod in uno Ms. reperit Bong. *dimicandum videbatur*. Est autem 'dimicaturi videbantur,' et 'dimicandum videbatur,' pro, dimicaturi erant, et dimicandum erat. 'Videri' pro, esse, non rarum, ut Græcorum δὲν pro εἶναι. Vorst. Recte vidit Acidal. et Vorst. scribend. esse, *quod adversus servos*: et sic Junt. Legitur in ead. ed. paullo ante *tanto conspirantius pro conspiratus*: male. *Græv.*

§ 4 *Oraculo Delphic*] Præter Strab. VIII. leg. Paus. IV. Bong.

§ 5 *Claudem pede*] Mss. plerique habent *claudio*, quod fortasse rejici non debuit. Horat. III. Od. 2. 'Raro antecedentem scelestum Deservit pede pœna claudio.' *Schef.*

§ 6 *Fusus*] Sic omnino ex Ms. rescribend. Jam enim, antequam Tyrtæus adveniret, fugati erant. Gron.

Servos suos munimitterent] Ap. Thucyd. tamen v. 7. 12. Spartani servis demum e bello reversis libertatem donarunt. Quod et Romani fecere. Liv. XXIV. 16. 8. Bern.

§ 7 *Dignitatem succederent*] Eod. modo 'succedere caritati' dixit Liv. XXIV. 5. Hos vero servos, quibus illa pollicebantur, *ἐρωδικοὺς* vocarunt, quod lectis dominorum successerant, teste Athenæo VI. 30. Delpn. p. 371. Gron.

§ 8 *Majora detrimenta civitati infingerent*] *Infingerent* scripsit Bernec. auctoritate unius Cod. Ms. quem vidit Bong. Alii omnes *infunderent*: quod idem in antiquioribus quoque typis expressis est. Ego non dubito quin Auctor scripserit *injungerent*. *Detrimenta injungere* cum minus notum esset librariis, scripserunt pro eo *infunderent*: quomodo et inf. XLII. 5. 10. pro *injunxit* scripserant *incurrit*. Brutus in Ep. ad Cic. 'Ne quid detri-

menti reip. injungant.' Cujus generis multa et in Livie aliisque repertiuntur. *Vorst.* Mas. omnes fere habent *infunderent*. Idem servant odd. vett. Ex quo *Vorst.* se non dubitare ait, quin Auctor scripserit *injungerent*, cum et Cic. sic loquatur, s. Brutus ad Cic. xi. Ep. 13. Ego vero illud *infunderent* non repudiem vel propter ipsum illum librorum consensum, cum praesertim Cic. *infundere vitia in civitatem* dixerit ratione haud dissimili. Verba extant de LL. III. 'Non solum vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in civitatem.' Nec abit multum *infundere agmen urbi*, quod est ap. Flor. III. 21. ubi de Sylla: 'Collinaque porta geminum agmen urbi laefudit.' *Scheff.* Junct. stat pro vulgato *infigerent*. *Infundere detrimentum civitati* nemo dixerit. Verissimam duco et ingeniosiss. emendationem *Vorstii*. Ignotior significatio vocis *injungere* h. l. interpolatrices manus admovit. *Græv.*

§ 9 *Tyrtaeus, qui, &c.*] Horat. in Arte: 'Tyrtaeusque mares animos in martia bella Versibus exacuit.' Huj. partim meminere, partim versuum fragmenta proferunt, Plato non semel Libris de LL. Paus. Messenicis: Strab. vi. Plat. in Lycurgo: Quintil. x. 1. Polyen. Strateg. i. Stob. in Eclogis: Lycurg. rhetor Orat. contra Leocratem: Max. Tyr. Diss. XXI. Suid. Laconem enim aut Milesium fuisse scribit: Noster Atheniensem, beneficio forte, non origine. Nam et postea Lacedaemone quoque factam civem Plato tradit. Corrigendus h. l. Sex. Ampelius: '*Tortiusque* Messenio bello, ex oraculo Apollinis, dux ab Atheniensibus per ludibrium missus, *peratusque* vota militum animos concitavit, ut tam diuturnum praelium victoria consummarent:' lege *Tyrtaeusque*, et mox *poëmate noto*, aut tale quid, at certe *poëmate*. Bern.

Pro concione] Sic et Cic. dictum 'pro rostris,' quod aliis 'in rostris.'

Eidem III. Fam. 8. 'pro tribunali agere.' *Gron.*

§ 10 *Tesseras insculptis suis et patrum nominibus*] Fuerunt tabellae lignae; quas Polyen. i. 17. ead. de re agens *συντάβας* vocat. Hesych. in *Χαλκοῖν*, sed de alio agens: *Πατρικὸν πῆξον ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς καὶ πατρὸς*. Nomina patrum simul insculpere necease habuerunt, quia cognominibus carebant; neque aliter agnosci potuissent. *Vorst.*

CAP. VI. § 1 *Tertium quoque bellum*] De quo praeter cett. ad III. 4. 1. jam citatos, Diod. xi. 64. et xv. 66. *Bong.*

§ 2 *Eodem*] In Ma. legitur *eodem*, quod videtur vulgato praesferend., quia dicitur majori emphasi et convenientiori memorandis. Quasi diceret: Ab eo ipso bello, ad quod paulo ante evocaverant. Id quod augeat injuriam, quia poterant non evocasse. At languet illud, si *eodem* legas. *Scheff.*

§ 3 *Athenienses*] Inter quos erat Cimon Miltiadi fil. Paus. in Messen. et Thucyd. i. 1d.

A Delo] Id enim commune Graeciae aerarium esse voluerunt. Probus in Aristide. Thucyd. i. 16. 3. *Bongara*. Solitos autem vett. in fanis publicas privatasque pecunias suas deponere patet etiam ex Cic. ii. de LL. 16. et Plant. Bacchid. ii. 3. 72. et 78. Vid. Bredæ Misc. iv. 17. et Nep. in Hannib. Bern.

§ 5 *Peloponnesiacum*] Bellum Peloponnesiacum 8. libris a Thucyd. comprehensum: de quo et Plat. in Pericle, et Diod. xii. *Bong.*

Bellum, &c.] Similiter Gell. vii. 3. p. 278. 'Bellumque eo illis faciendum censerent:' p. 384. 'Quod bellum populo Rom. facere voluissent:' xvii. 21. p. 796. 'Bellum populo Rom. facturus.' Macrobi. i. Sat. 2. init. 'Quas [copias] bellum populo Rom. facturas comparaverat.' Saxo xiv. p. 280. 48. 'Bellum Sclavis facturus.'

§ 6 *Parce tunc*] Hunc l. male ac-

cepit Oros. lib. 1. fin. 'Athenienses autem,' inquit, 'missa in Ægyptum parva classe.' Auctor noster non 'parvam classem,' sed 'parvas vires,' dicit Atheniensibus fuisse, missa classe 200. navium in Ægyptum. Thucyd. 1. 18. 16. *Bongars.* In auxilium Ægyptiorum, qui mortuo Xerxe a Persis defecerant, regemque sibi Inarum constituerant, ingentem classem Athenienses tunc miserant, ut ex Diod. xi. 71. apparet. *Vorst.* In Mas. plerisque pro *erant* legitur *addiderant*. Vix est dubium mihi, quin divisim scripserit Just. *vires Atheniensium ad id erant*, et intellexerit de bello. Vires erant parvæ ad id bellum sustinendum. Optime. *Scheff.*

§ 7 *Classis*] Sebisius, *classis*. Bern.

§ 10 *Cum Thebanis paciscuntur, ut Bæotiorum imperium, &c.*] Sebisius hunc l. ita censet restituend. ut B. i. *hi restituerent, quod temporibus Persici belli amiserant: illi Atheniensium, &c.* Bernec. I. e. paciscuntur atque promittunt, imperium in Bæotios se Thebanis restitutos. Atque ita emendatione Sebisii, quam Bernec. refert, nihil est opus. Sic inf. v. 3. 3. 'Spe-rans ut dux belli ab omnibus legere-tur,' pro, se ducem belli lectum iri, Et ix. 2. 12. 'Pollicetur ut ponatur,' pro, positum iri. Et xi. 3. 11. 'Ob-strinxerant se jurejurando, ut Thebas diruerent,' pro, se Thebas diruturos. Et xxi. 3. 2. 'Voverant, ut virgines suas prostituerent,' pro, se prostitu-turos. *Vorst.*

§ 12 *Periclem &c. et Sophoclem*] Meminit Cic. Off. 1. 40. qui 'Prætores' vocat *σπαρτηγούς*. *Bong.*

CAP. VII. § 1 *In annos triginta*] Paus. Eliacis prioribus. Vid. et supr. notas. *Bongars.* Thucyd. 1. 19. 5. et ii. 1. 2. *Bern.*

§ 2 *Itaque quinto decimo anno*] Mira hic scriptorum codd. varietas. Aliqui extra duodecim annos, alii, quos secuti sunt impressi quidam, intra vel inter quindecim annos. Causa sine dubio, quia numerus signatus fuit litteris,

nec expressus integris vocabulis. Hinc alii anno, alii annos, fecere, prout eas litteras numerales explicabant. Ego suspicor scripisse Just. *Itaque intra quintum decimum annum rupto fœdere*. Eleganter, quasi diceret: Non passi sunt 16. annos, et sic tempus dimidium induciarum, præterire. *Scheff.* Hanc emendationem valde probo et laudo, a qua non longe abit Junt. in qua scribitur: *Itaque intra xv. annos*. Gr.

§ 4 *Consilio Pericli*] Ms. et hic et paulo post *Pericli*, ut superius 'Candanli;' ap. Nep. 'Neocli;' et infinita talia, quæ pridem docti viri collegerunt. *Græc.* Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, et hic et paulo post habet *Pericli*. Quod geminum esset ei quod supr. 1. 7. legitur 'Fortunæ Candanli,' 'Cædes Candanli.' *Vorst.*

Ducis] Sebis. ducti. Ego prorsus expungerem ut irreptitiam glossam. Freinshemio lect. placet vulg. *Bern.*

Supervacuum pugnam existimantes] In Ms. legitur *æstimantes* pro *existimantes*, quod f. non debebat contemni, quoniam h. sensu verbo *æstimare* utuntur optimi etiam et Latinissimi scriptores. Phædr. noster iii. 8. 'Ridicule magis hoc dictum quam vere æstimo.' Quo l. vid. quæ a me prolixius annotata sunt de h. verbo: vid. inf. x. 2. *Scheff.*

§ *Totam Spartam*] Urbem ipsam? Vix credi queat. Opt. si quid video, Sebis. emendat, *oram Spartanam*: nec aliud habet Thucyd. ii. 7. 1. Simili strategemate Nero Cos. Annibalem, et Agathocles Pænos Syracusas obsidentes, elusit. Ldv. xxvii. 45. et xxviii. 43. 16. Noster xiii. 4. &c. *Bernec.* *Sparta* hic intelligenda est regio Spartam circumjacens, ut xii. 2. 'Troja,' pro agro Trojano. Hæc ratio loquendi etiam elegantissimis placuit, inter quos Homer. Il. ii. 711. ipso Eustathio indice: *φωρεὶ πόλιν Πελοποννησίαν, ἔτι δὲ καὶ χώρα*. Et Schol. ad Pind. Olymp. iii. p. 75. *τὴν ἑλπεύ' Ἀργιῶν 'Αθήνας εἶπεν*. Strab. viii. p. 358. *'Εκαλεῖτο καὶ ἡ χώρα Μεσ-*

οφθα. *Gron.* Memini me alicubi legere 'Lacedæmonem' pro territorio, s. agro Laconico, *Spartam* autem non memini. Itaque, qui cum sensu et judicio legunt, hoc notare poterunt. Certum enim est *Spartam* a Justino hic pro Laconia usurpata esse. *Fab.*

§ 6 *Pluris fuerit ultio quam injuria*] 'Pluris esse' pro, plus efficere, plus præstare. *Nep.* xv. 10. 4. 'Unum hominem plaris quam civitatem fuisse.' *Plant.* *Truc.* ii. 6. 8. 'Pluris est oculus testis unus quam auriti decem.' *Vorst.*

§ 8 *Hujus agros, &c.*] Idem *Fabio* *Max.* cum *Annibal* ad urbem esset, accidit. *Plut.* in *Fabio*; et *Civili*, *Tac.* v. H. 23. qui 'notam artem ducum' vocat. *Bong.* Add. et *Liv.* ii. 39. et xxii. 23. *Polymn.* ii. et iv. *Frontin.* i. *Strat.* 8. *Thucyd.* ii. 4. 1. *Leonis* *Tactica* cap. 20. 22. *Bernec.*

Sperantes acquirere se illi posse] Non ideo agros *Periclis* intactos reliquisse *Archidamum*, ut eum suspectum redderet *Atheniensibus*, sed quoniam ei amicissimus erat, inquit *Polymn.* *Voss.*

§ 11 *Navali prælio*] Ad *Naupactum*, duce *Phormione*. *Thucyd.* ii. 16. 1. *Bong.*

§ 18 *In annos quinquaginta*] *Thucyd.* v. 4. 4. *Idem.* *Contaren.* *Var.* p. 59. pr. *Bern.* *Snid.* *Nicias* 'Αθηναῖος (Ms. *Leid.* 'Αθηναίων) στρατηγός. Οὗτος Εὐθύρα τὴν ῥήσον εἶλε, καὶ περὶ τῆς Σπάρτης εἰς φόβον κατέστησε Λακεδαιμονίους, ὥς καὶ φρουρὰν αὐτοῦς ἐν τῇ πόλει καταστήσαι εἰρήνην δὲ ὀκτὼ (Ms. *Leid.* πωτήκοντα) ἔτη ταῖς πόλεσιν ἐπυρδένυσεν.

Sex annis] Et præterea 10. mensibus, teste *Thucyd.* ii. 5. 15. *Bern.*

§ 14 *Inducias, &c.*] An jure hoc, vid. *Alb. Gentilem* de *Jure Belli* lib. iii. fin. cap. 18. *Idem.* Male 'condicere inducias' damnat *C. Sclopp.* *Vid.* *Gronov.* i. *Obs.* 1. ubi erudite defendit *Justinum.* *Gron.*

§ 15 *Si ferentes*] *Mss.* mei plerique *si ferrent*, de quo sane non multum pugnaverim. *Mod.*

Quam si aperto] *Angl. q.* *si ipsi aperto.* Placet, quia elegans est oppositio inter *socios* et *ipsi*, ut plane vocula omitti non possit videatur. *Schef.*

LIBER IV.

CAP. I. § 1 *Siciliam ferunt*] *Vid.* *Thucyd.* vi. 1. *Melam* ii. 7. *Plin.* iii. N. H. 8. *Diod.* v. pr. quem *νησιπορευ* βίβλων vocat. *Strab.* vi. *Solln.* cap. 11. *Virgil.* iii. *Æn.* 418. *Eustath.* in *Dionys.* *Lucretium* i. *Claud.* i. de *Raptu.* De incolis *Siciliæ* vid. *Paus.* in *Eliacis.* *Bongars.* *Munster.* *Cosmogr.* i. 8. *Scalig.* *Exerc.* 37. 2. *Bern.* *Direptam velut a corpore*] S. mavis *diremptamque.* *Virg.* *Æn.* iii. 417. 'Hæc loca vi quondam et vasta convulsa ruina Dissiluisse ferunt,' &c. *Vid.* *Plin.* ii. 89. *Diod.* iv. 87. *Bernec.* *Quidam* *Codd.* *diremptamque* præfe-

Delph. et Var. Clas.

runt, quod probro. Nec aliter *Liv.* xxiv. 9. 'Hispania angusto *diremta* freto.' *Gronov.* Vel scribe *dereptam*, ut ego, vel *diremtam*, ut alij. *Faber.* *Quidam* *Mss.* quos *Bong.* vidit *diremptam.* Sed præfero *direptam.* Memini enim 'diripere' idem quoque esse quod, eripere, abstrahere. Ita dicunt 'diripere enseam vaginam,' 'vestem a pectore,' 'victoriam.' *Vorst.*

Direptamque velut a corpore, majore impetu] Servant vulgo omnes hanc distinctionem. At ego habeo persuasissimum τὸ 'majore' non ad 'impetu' sed 'corpore' pertinere, atque

Justin.

2 Y

sic post ipsum, non ante, comma esse ponend. Vult enim: Siciliam esse quasi particulam corporis majoris sive continentis. Et huc spectat usus comparativi, qui plane nullus est, si ad vocem 'impetus' refertur. *Direptam* etsi non contemnā, mallem tamen legere *diriptam*. Schef.

Majore impetu, &c.] Serv. ex Sall. 'Italiam,' inquit, 'conjunctam Siciliam constat fuisse; sed medium spatium aut per humilitatem obrutum est, aut propter angustiam scissum; ut autem tam curvum sit, facit natura mollioris Italiæ, in quam asperitas et altitudo Siciliæ æstum refudit.' *Mod.* 'Major impetus' est vis, cui resisti non potest, et Θεοῦ βία nominatur ab Jctis, ut L. 25. §. 5. D. Locati, et Paul. 1. Recept. Sentent. 7. 7. 'Impetus major,' quem locum emendare vult Cujacius, sed male. Nam eod. modo Cic. 11. de Invent. 83. 'Vis major.' Gron.

§ 3 *Naturalis materia*] Antiquiores typis expressi pro *materia* habent *vis*: quod magis placet. *Vorst.*

§ 4 *Spiritu cum igne inter interiora luctante*] Mira discrepantia in omnibus Mss. Quidam codd. habent, *inter interiora*. Non dubito quin Justinus scripserit, ut *sp. c. ig. interiora luct.* &c. Hoc verbum cum insuetum esset Isidoro, qui hæc citat, rescripsit *introrsus*. *Interiora* vero, ut 'circumcirca,' 'preterpropter,' et alia. *Voss.* Mss. plerique habent hic vocabulum *abrupta*, vel *rupta*, quod ostendit locum, sicut vulgo legitur, non esse integrum. Lect. veram puto: *quæ res facit, ut sp. c. ig. in interiora raptō luct.* &c. vel, *inter interiora abrepto*. Ea sententia: Ut luctante spiritu raptō inter interiora, vel, ut luctante spiritu cum igne inter interiora constituto, postquam abreptus est spiritus ad interiora, s. in interiora. *Schef.*

Frequenter et compluribus locis] *Leg. ex c. l. ut et Junt. Grav.*

Eruclat] Mss. *eructuet*. Serv. ad

illud Virg. *Æn.* III. 575. 'Interdum scopulos avulsaque viscera montis Erigit eructans,' notat 'eructo, eructas,' tantum dici. *Bong.*

§ 7 *Rhegium*] Διὰ τὸ συμβῆναι πῶδες τῇ χερσὶ ταύτῃ. ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ἡπείρου τὴν Σικελίαν ἀπὸ σεισμῶν. Strabo. Dicitur ergo διὰ τῆς βήξεως Eustath. Sall. ap. Serv. in *Æ.* III. 'Hæc loca vi quondam,' &c. *Bongars.* Strabo VI. p. 178. 19. ex *Æschylo* confirmat hoc etymon, dictum sc. 'Rhegium' a βήγνυσθαι, *rumpi*, quod hic violentia terræ motuum Siciliam ab Italia divulserit. Subjicit autem, aliis videri 'Rheginum' dictum ob splendorem, quasi 'Regiam.' Sed ipsi Romani aliter judicarunt, et Græcam esse vocem eo ipso fassi sunt, quod perpetuo cum aspiratione scripserant, ut docet in *Orthographia* sua Manutius. Describit urbem Cassiod. *Variar.* XII. 14. *Bern.*

§ 9 *Torrentis fretum*] Impetuosum et tempestuosum exponunt. Sed Just. proprie id intellectum voluit, cujus undæ mira varietate nunc in hanc, nunc in illam, ferantur partem. Id quod quidem accidit in omni freto, dum venti per angustias ejus nunc ab supero mari, nunc ab infero, aquas propellunt, prout vel ab hac, vel ab illa, parte sunt validiores, verum maxime in Siculo. Vossio est, æstuosum; paulo melius; sed nec sic quidem satis evidenter redditum, cum 'torrens' sit dictum, quia ejus undæ torrentis instar feruntur magna vi aquarum. Itaque sequitur 'non [nec] solum citato impetu,' respectu nempe ad id 'torrens,' quod præcedit. *Schef.*

Nec solum citato impetu] Est ex Ms. qui h. totum l. ita exhibet: *nec sol. citatum impetu, verum etiam vorax*. Quæ lect. mihi quidem placet multum præ vulgata. Et primum quidem illud *citato*, quod vulgo habent, natum ex antiqua scriptione *citatom*, in qua simul litera ultima ob similitudinem sequentium deleta videtur. Deinde

savum sapit glossam *rov* 'voracis,' quod quia non intelligebant, repudiabant licet genuinum. 'Vorax mare,' quod haurit omnia gurgitibus per vortices. Cic. Phil. II. 'Quæ Charybdis tam vorax,' &c. elegantissime. Et iccirco sequitur de undis, gemitu in voraginem desidentibus. *Idem*.

Procul videntibus] Præfero *visentibus*, quod in Mss. et impressis quibus habetur, quia magis convenit rei, et attentionem videntis insinuat, quæ hic innuitur. *Idem*. Sic et Junt. Græv.

§ 10. 11. 12. 13. 14.] Hæc ab Auctore male digesta sunt: aut ab aliis transposita. Nam vetus ordo sic legi postulat: 10. 13. 11. 12. 14. *Freinsh.*

§ 10 *Undarum porro in se concurrentium*] Conjeceram legend. esse *inter se conc.* cum deinde observavi, antiquiores typis expressos ita plane habere. *Vorst.* Optime! adstipulatur Junt. Græv.

Terga dantes] Ita boni libri: alii, *Virgilius in inum desiderare*: alii, *vorticibus*. Error inde manavit, quod quis f. ad oram libri *Virgillii* nomen notaverat, quod in contextum assumptum transiit in *vorticibus*: alii, ut sententia constaret, ad *rov* *Virgilius* addiderunt *scribat*. Certe videtur in hac Siciliæ descriptione Auctor noster ex III. *Æneid.* imitatus pleraque observatu facillima. *Bongars.* Juntæ quoque: *vorticibus mergi ac in inum desiderare*. Sed hoc glossema est natum ex verbo *Virgilius*, quod in Mss. legitur nonnullis. Id vero studiosus aliquis margini alleverat, significaturus esse locationem Virgilianam. Potest etiam interpretatio esse magistri, qui sic hæc verba 'in inum desiderare' exposuit; quæ postea ex marginibus in contextum irrepsit. Græv.

§ 11 *Ætnæ*] Vid. præter locos supr. notatos Plin. II. N. H. 106. Lucret. V. De Scylla et Charybdi vid. præterea Sallustii Fragmenta ap. Serv. III. *Æneid.* *Bong.*

§ 12 *Nisi humoris nutrimentis aleretur*] Angl. *nisi et humoris*. Probo. Non enim vult, humore solo nutrir, sed præter alia humore. Itaque supr. tanquam rarum et singulare, 'velut ipsis undis alatur incendium,' cum præmiserit de regionis solo, 'intrinsicus stratum sulphure et bitumine:' &c. 'Inde Ætnæ montis per tot secula incendium.' *Schef.*

§ 13 *Hinc latratus auditus*] Juntæ cum nonnullis aliis impressis *auditor*. Ms. *auditis*: leg. *latratus auditi*. Græv. Probo quod Grævio nostro probatur, *latratus auditi*; est enim ex doctrina Longini rhetoris multo grandior sermo, et magis factus ad terrorem. Tantum rhetorem vid. ubi agit de Plethyticis, s. ut nos dicimus, de Plurativis: *Fab.*

§ 15 *Nam aquarum ille concursus*] Ms. Leyd. mille. Non male. Paulo post, vulgo legitur: *promontiorum altitudo ipsa ita similis est*. In Ms. Leyd. disertim exaratum invenio ita simul est. Et ita legend. postulat sententia loci. Statim enim subdit *coëuntibus in se promontoriis solida intercepti absque navigia*. Pro *intercipi* idem Ms. habet *intercidi*. Elegantius, ut opinor. Sed et sub finem ejusd. cap. dicit: 'discedere ac sejungi promontoria, quæ juncta fuerant, arbitrere.' *Boz.*

Terræ diffusum nutrimenta] Hæc desunt in Ms. 1. Voss. *Grenov.* Uncinis includit hæc et illud jam quod sequitur *rov* 'vicinitas' Ed. *Bong.*

§ 16 *Altitudo ipsa ita similis*] Junt. *ipsa ita sibi similis est*. Græv.

§ 17 *Neque, &c.*] Macrobi. V. Sat. 17. 'Ut conniveant tamen fabulæ, et intra conscientiam veri fidem promentes malint pro vero celebrari, quod pectoribus humanis dulcedo fingentis infudit.'

Metu, &c.] Tac. A. II. 24. 'Viss, sive ex metu credita.' *Bern.*

CAP. II. § 1 *Trinacria nomen fuit*] Propter tria *æpa*, i. e. promontoria,

Lilybæum, Pachynum, Pelorum. Latine autem 'Triquetra' dicitur Servio auctore. *Mod.*

Postea Sicania cognominata est] Plin. III. N. H. 8. pr. ex Thucyd. vi. 1. 5. *Bernac.* Mss. quidam et impressi pro his habent *præterea*, item *terra*, id quod facit, ut suspectam habeamus lect. vulg. Et fortasse scripsit Just. *post ex Iberia Sicano Sicania denominata est.* Sicanum Iberiæ fl. esse, cujus primum accolæ venerint in Siciliam, et de se insulæ fecerint nomen, Thucyd. testatur. Potuerunt autem duæ voces *Sicano* et *Sicania*, tanquam eædem, facile sic ab ineptis scribis habitæ fuisse, ut alterutram cen supervacnam liceret omittere. Ex *Iberia* quoque vocabulo non satis noto monachis nil mirum est, si factum sit *terra*, et per correctionem *terra*, item *præterea*. *Denominata* manifeste in quibusdam impressis habetur, unde similiter apparet vulg. lect. esse corruptam. *Schef.* *Denominata* præ se fert etiam Junt. *Græv.*

§ 2 *Cycloporum*] Thucyd. vi. 1. 3. Παλαίοντοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τῆς χέρας Κύκλωπες καὶ Λαιονόργωνες. *Bongars.* Serv. ad illud Virgilii: 'Vos et Cyclopea saxa Experti revocate animos.' 'Aut,' inquit, 'quæ Cyclops in Ulyssem jecit, aut certe Siciliam dicit: quæ plurimis locis saxosa promontoria habet, quia ibi Cyclopea habitant, ut ipse: 'Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes:' aut Ætnam possumus accipere, quæ propria Cycloporum fuit: nam et ipse in III. ait: 'Noctem illam tecti silvis immania monstra Pertulimus.' Quidam tamen hæc saxa inter Catanam et Tauromenium in modum metarum situ naturali dicunt esse, quæ Cyclopea appellantur, quorum medium et eminentissimum Galate dicitur.' Lubuit adscribere totum locum, quia in edd. non tantum contaminatissimus est, verum etiam melleo sui parte mutilus

et hians. *Mod.* Idque declarant portentosa eorum cadavera, et monstrosi specus, quæ in hunc usque diem pro ostentis visuntur. Fazellus Rer. Sicul. I. 6. *Bern.*

Cocalus] Ita Vett. omnes et historia. De Cocalo leg. Diod. IV. 81. et XVII. 9. Strab. VI. Euseb. in Chron. ap. quem *Cotalus* dicitur, librarium, arbitror, errore. *Bong.*

§ 4 *Anaxilais*] 'Ο ἡγέμενος τῶν Ῥηγίων. Strabo, Thucyd. VII. *Bongars.* Malim *Anaxilas* cum Thucyd. VI. 5. et Strab. VI. p. 178. 10. quem ille 'tyrannum,' hic 'ducem,' Rheginorum appellat. *Bern.*

Justitia, &c.] Saxo I. 6. m. 'Cum aliorum regum fortitudine, munificentia, et liberalitate certabat.'

§ 5 *Micytho servo*] Herod. ita inquit: 'Ο δὲ Μικυθος, οὐκέρως δὲν Ἀναξίλει, ἐκτίποιος Ῥηγίου, i. e. Ipse *Micythus* famulus erat *Anaxilai*, procurator *Rhegii*. Just. *servum* interpretatus est, ego familiarem malim. Nam servo tantam curam commendasse minus verosimile. *Glar.*

Micalo servo] Herod. VII. 170. Μικυθον vocat *Anaxilai οὐκέρως*. Et Straboni pr. lib. VI. 'Micythus' quidam est Messanæ princeps. Vid. Macrobr. I. 11. Saturn. *Bongars.* Junt. *Micytho*, cum Herod. et Macrobr. *Græv.* Antiquiores edd. Junt. Bech. Maj. *Micytho*; prorsus ut Herod. VII. 170. vocat. Et mirum quod Bong. id mutavit. *Vorst.*

§ 6 *Carthaginenses*] Ad id a Xerxe incitati. Diod. XI. 30. et seqq. ap. quem initio narrationis legend. Σπαρτηγὼν εἰλοντο Ἀμύκλειαν, non Ἀμύκλειαν. Vid. et Herod. VII. 66. *Bong.*

Dimicatum] Freinsh. *dimicant*, ut respondeat antecedenti sequentique verbo. *Bern.*

§ 7 *Victi*] Omiserim si res mei sit arbitrii. An f. caput hoc est sequentis periodi? *Idem.*

CAP. III. § 1 *Veterani*] Quinam sint Himerenses isti veterani, querend.

Sebaisius aliquid hic subesse mendii non ab re suspicatur. *Idem.*

Ab altera parte] Bong. eumque secutus Bernecc. ex a. p. Verum, rectius videtur, quod antiquiores typis expressi habent, ab a. p. Verbis passivis nomina sexti casus adjiciuntur intercedente 'a' vel 'ab.' 'Ab Himera' dictum pro, Himera. Solent enim nominibus quoque urbium subinde præpp. præmitti. Stephanas: Ἱμέρα, πόλις Συρακῶν. Est autem et nomen amnis ejusd. insulæ, qui ferme eam dividit, uti Liv. xxiv. 6. ait. *Vorst.* Mss. plerique habent ex alia p. Quod contemni non debuit. Atque suspicor, illud altera glossatoris esse, non Justinii. Aliam pro, altero, usurpasse vett. etiam optimæ notæ Scriptores, certum est. Plant. Captiv. 'Captus fuit in pugna Hegionis filius; Aliam quadrimum fugiens servus vendidit.' *Schæf.*

§ 2 Nulli tyranno comparandum] F. n. tyrannorum patrând. Freinsh. Omnino legend. est, n. tyranni comparand. Voss. Junt. tyrannico. Freinsh. n. tyrannorum patrând. Nihil muta. N. tyranno comparand. est, n. tyrannorum facinori comparand. Est locutio antiqua et optimis scriptoribus familiaris, quam pluribus asserit Gronov. ad Liv. Epit. XLVII. *Græv.* Sc. non potuerunt Freinsh. et Voss. concoquere, quod facinus non facinori tyranni, sed ipsi tyranno, non comparandum dicitur. Debebant autem meminisse, quod non Noster tantum, sed et alii subinde sic loquantur. Vid. supr. Notas ad r. 7. 14. et ii. 14. 16. *Vorst.*

Quippe ut Rheginis] Hæc verba mihi parum integra videntur; certe illud 'quippe' sic per se non solet alibi poni. Suspicio autem præcessisse particulam tantum, eamque per duas syllabas rándum, in voce 'comparandum,' proxime videl. antecedentes, et in Ms. eod. fere modo pingi solitas, esse consumptam, dum supini

scribæ unam dictionem putant vicibus duabus male fuisse propositam. *Schæf.*

§ 3 Exulare, &c.] Saxo III. p. 42. 4. 'Ad Gevarum decurrere necesse habuit:' et XIV. p. 256. 26. 'Qui in regis oculis pugnam edere necesse haberent.'

§ 4 Catinienses] Ita vett. ferme omnes, et Oros. Ms. II. 14. Quidam *Cathenienses.* Græcis Καρανῖος; et Κάρδιον Latinis plerumque *Catina.* Cic. v. Verr. 'Catina Vennæ.' Bong. Quomodo et in aliis A Græcum a Latinis in I mutatur: ut βάρκωνος, *fascinus: κλυστρον, canistrum: τάρδιον, patina, &c.* Bernec. Junt. *Catinenses.* *Græv.*

§ 5 Quod Asiam Græciamque penitus occupaverant] Legend. arbitror quo A. G. p. occuparent: aut, quo A. &c. occupaverant. Ut dicat: Athenienses, studio illo majoris imperii, Asiam et Græciam animo jam, et præsumptione quodammodo, penitus occupasse. Bong. Aut si mavis, quo (sc. studio) A. &c. occupaverant. Ut dicat: Athenienses, studio illo majoris imperii, Asiam et Græciam animo et præsumptione quodammodo jam occupasse, et spe penitus devorasse. Utraque lect. ab ingenio Bongarali est: quænam in textum admissam quo A. G. p. occuparent ideo prætulit, quod seqq. verbis, 'ne Lacedæmonis illæ vires accederent,' magis respondeat, ut utrobique causa finalis exprimitur. Hactenus editi: quod A. G. p. occupaverant. Acidal. ad Vell. II. 130. 8. F. inquit, legend. occupatu irent. Sic namque scribebant pro, occupatum irent, quod erroris potuit origo fuisse. *Bern.*

Lamponium ducem] 'Lamachum' ducem nominat Thucyd. VI. ubi et Niciam et Alcibiadem. Paulo post in hoc Auctore *Lachets et Chariade* legend. *Charocade* ex eod. Thucyd. Λάχης δὲ Μελαρόνιον, Χαροιάδης δὲ Εὐφιλήιον. *Glav.*

[*Sub specie ferendi, &c.*] Alcibiades ap. Thucyd. vi. 3. 26. de Atheniensibus: 'Auxilium impigre tam Barbaris quam Græcis implorantibus ferendo, imperium nos nostrum, et si qui alii habuerunt, comparavimus.' De Romanis Cic. iii. de Repub. 'Noster populus sociis defendendis terrarum jam omnium potitus est.' Exempla sunt alia inf. xviii. 1. 1. xxvii. 3. 4. xxxviii. 1. 3. et viii. 3. 3. *Idem.*

[*Tentarent*] Melius f. *tentaret*. Id.

[§ 6 *Cariate*] Ita Vett. Thucyd. iii. 86. *Χαριδῶν* vocat, et hos non Cati-niensibus, sed Leontinis, in auxilium missos scribit. *Bong.* Scripsi cum Junt. *Chariade*: Græcis enim est *Χαριδῶν*. Græv.

[§ 7 *Pacem cum Syracusanis*] Hoc est deludere corvum hiantem. Exemplum haud absimile Liv. xlv. 11. habet. *Bern.*

CAP. IV. [§ 1 *Acquisito*] Hoc mihi est suspectum. Et video, impressum aliquem habere *accersito*, quod ostendit satis locum non omnino esse sanum. Puto autem Just. scripsisse *adacito*, vel potius *accito*, quod qui non satis intellexit, compendium putavit esse verbi *acquisito*. *Accersito* autem esse ex glossa τοῦ *accito*. Schef. Merito *acquisito* suspectum est Scheffero. *Squaloris habitum acquirere ad misericordiam commovendam* vix ferent aures Latium: f. Just. scripsit *conquisito*. Græv.

[§ 3 *Nicias*] Thucyd. vi. Diod. xii. fin. et xiii. init. Plut. et Probus Alcibiade; ille etiam in Nicia. *Bongars.* Ap. Frec. 1. 4. 11. pro *Micea* et *Miceam* repomend. est *Nicia* et *Niciam*, atque, pro *Jamacho* et *Jamachum*, *Lamacho* et *Lamachum*.

[*Ut ipsi terrori*] Id cavend. semper ducibus, ne ita externis credant auxiliis, ut non plus sui roboris suarumque proprie virium in castris habeant. Liv. xxv. 33. 5. Id. xlii. 31. 9. et xlv. 26. 13. Videatur omnino

Veget. iii. 1. fin. Leonis Tact. cap. 20. n. 62. Vid. inf. xxvii. 2. 11. *Bern.*

[§ 4 *Revocato ad reatum*] Inf. v. 1. 'Revocatus a bello ad iudicium.' Nep. 'Absentem quod sacra violasset reum fecerunt.' *Vor.*

[*Revocato ad reatum*] I. e. ut reus fieret; ita namque hoc genus usurpari solet etiam in aliis, ut 'Vocatus ad consulatum,' &c. Sed hoc quidem haud conveniens, quia esse reus debuit, antequam posset revocari. Quare suspicor hic mendum aliquod latere. Impressus quidam, sed et Ms. aliquis, adscriptum tamen alteri lect. habet, ob r. quod, ut præferend. vulgato, ita nescio an Justinus esse certo possit tradi. Videtur potius aliquid deesse. *Schef.*

[§ 5 *Munitionibus deinde circumdati*, *hostes etiam marinis, &c. clausos*] Hæc Sebisio glossam sapiunt; necessaria quidem certe non sunt. L. totum ita restituend. puto: m. d. *circumdatos h. e. m. c. intercl.* Rectum est *munitionibus circumdati*. Sic v. 8. 1. 'Obsidione circumdata.' Liv. xxi. 42. 1. 'Circumdato ad spectaculum exercitu.' Et iii. 26. 5. 'Munitiones circumdant.' Possis tamen et *munitionibus circumdatos* tueri his exemplis. Liv. xxiii. 28. 2. 'Naves vallo circumdatæ.' Tac. Ag. 20. 4. 'Civitates præsidiiis castellisque circumdatæ.' Flor. iii. 10. 43. 'Civitatem ingenti lorica circumdatam.' *Bernec.* Suet. Jul. 68. 'Dyrrachina munitione.' Cæs. viii. B. G. 11. 'Locum munitionibus claudi.' Hinc 'munitores' Amm. M. xxi. 12. quos cl. Vales. uti et 'oppugnatores,' opponit 'clausis' et 'defensoribus.' Et *munitionum* ead. notione usurpat Liv. x. 9. 'Locus nec vi nec munimento capi poterat.' *Gronov.* Non modo dicunt 'circumdare urbem munitionibus,' sed et 'munitiones circumdare urbi:' ut 'Murum urbi circumdare,' supr. 1. 2. 7. et 'Circumdatis viæ silva' l. 6. 4. *Vor.*

§ 7 *Ab his mittitur Gylippus solus, sed in quo instar omnium auxiliorum erat*] Ms. habet A. h. m. G. *classem Lacedæmoniorum solus, sed, &c.* Supr. *rd solus* scriptum; est a librario VACAT. Adeo ut laborantem et hiulcum l. notet. Illud *solus* in lect. vulg. mihi non placet. Bozk.

Sed in quo] Ita et Oros. II. 14. Vett. nostri *sed quo*; f. *qui*. Bongars. Testatur Bong. Codd. Mss. habere *sed quo*: et conjicit legend. esse *qui*. Bech. et Sich. ediderunt *sed quidem*. Ubi *quidem* corruptum videri possit ex *qui idem*. Vorst.

Instar omnium] Unus enim Gylippus tantum poterat, quantum multa M. militum. Cic. Brut. 51. 'Plato mihi unus instar est omnium.' Liv. XXVIII. 17. 'Parvum instar eorum.' Virgil. VII. Æ. 707. 'Magnique ipse agminis instar.' Gron.

§ 8 *Is auditio genere belli, &c.*] Angli ex Mss. *Is a. in itinere belli jam inclinatus statu*. Vix de veritate lectionis huj. dubito. Nam in vulg. nullus sensus est idoneus. Quod enim illud genus belli, aut quis ille status? At *status belli inclinatus* dicitur eleganter. Schef. Huj. l. emendationem pulcherrimam et certissimam debemus Oxoniensibus. Nihil verius. Merito probavit quoque Scheff. *δ μακρότης*. Græv.

Inclinatus statu] Cæs. I. B. C. 52. 'Fortuna se inclinaverat:' idque Græco more expressit Hesiod. Theog. 711. Ἐκλόνῃ δὲ μάχῃ. Gron.

In Græcia, &c.] Antiquiores Edid. in *Graciam*, in *Siciliam*. Quæ similia forent ei quod sup. III. 1. l. legitur, 'Bello in Græciam infelicitè gesto.' Vor.

§ 10 *Classem Lacedæmonie arcessit*] Antiquiores Edd. a *Lac*. Quod simile esset ei quod sup. IV. 3. l. legitur, 'ab Himera:' Nominibus quoque urbium præpp. addi satis usitatum. Id.

§ 11 *Demosthenes, &c.*] Thucyd. VII. 2. et reliqui. Bong.

CAP. V. § 2 *Censere*] Ang. *consulere*,

quod doctus Anglicanarum Notarum Auctor putat esse convenientius, quoniam 'censere' sit superioris. Sed 'consulere' pro, suadere, non opinor facile inveniri. Quare a vulgata non recedo. Schef. Recte Scheff. *Censere* enim Latinis est aut in senatu aut in concione sententiam de re, de qua deliberandum, dicere. Superius II. 7. 'Sollicitus igitur Solon, ne aut tacendo parum reipublicæ consuleret, aut censendo sibi.' Græv.

Forent] Ita boni auctores loquuntur: et inprimis Sall. Jug. 21. 6. 'S. P. Q. R. verbis nuntient, velle et censere eos ab armis discedere: ita seque illisque dignum fore.' Vulg. Edd. esse. Bong.

§ 3 *Perseverandum, &c.*] Mallet sic distinguere: *perseverandum; esse domi*, cum præsertim videam, illud esse in quibusd. repetitum post vocem 'bella.' Schef.

§ 4 *Destituta spei*] Liv. I. 51. 'Morando spem destituit.' Id. XXVI. 18. 'Destituta expectatio:' et Quintil. Decl. XII. 'Nihil gravius quam destituta spes torquet.' Gron.

§ 5 *Et animi a, &c.*] Literulæ unius nec mutatione, tantum traiectione, restitui locum; nullo aut turbido sensu hactenus ita vulgatum, et a nimia: quomodo et Bong. in Mss. haberi cõfirmat. Ipse edidit et *animata*. Bern.

Et animi a prioris fortuna procella] Liber noster habet *animata*. Alii a *nimia*. Rescribo ab *irata pr. f. p.* F. tamen Just. scripsit *animati*. Magnitudo enim acceptæ cladis sæpe animos ad ultionem accendit. Bozk. Recte legitur et *animi a, &c.* Liv. VII. 15. 'Alienatis a memoria periculi animis.' Gron.

Et animi] Sic clare Juntæ qui cõfirmant Berneggeri emendationem. Is enim primus hunc l. sic restituit, cum autem legeretur et a *nimia*, aut, ut Bong. ediderat, et *animata*. Græv.

Et animi a prioris fortuna procella]

Ita legend. esse coniecit Bernecc. pro eo quod ante editum erat et a *simia*. Et testatur Græv. veterem Junt. ed. manifeste sic habere. *Vorst.* Ante verba et *animi* Mss. libri habent duo, quod videtur repudiatum ab iis, qui non intelligebant compendium scripturæ. Legend. enim sine dubio, *Rep. ig. nav. bellum deus, et animi, &c.* Schef.

§ 7 *Eurymedon*] Miror Mss. omnes h. l. mendose prorsus legere *Euryleus*, quomodo et Oros. Ms. Ego in vulg. lect. cont. historiam nihil mutare ausus sum. *Bong.*

Triginta] Oros. 'undecim.' *Id.*

§ 9 *Centum triginta*] Oros. II. 14. totidem. At Thucyd. VII. 18. 24. Atheniensibus ex postrema clade

tantummodo 70. naves reliquas fuisse scribit. *Bern.*

§ 10 *Demosthenes, &c.*] Utrumque a Syracusanis interfectum refert Thucyd. VII. fin. et Plat. *Bong.*

A captivitate gladio, &c. se vindicat] Elegantius, ut omnia, Flor. IV. 9. 4. 'Ne veniret in potestatem, a gladio suo impetravit.' Thucyd. tamen VII. 16. 20. una Niciam et Demosthenem a Syracusanis necatos scribit: quem l. citat et negat Plat. in Nicia sub finem. *Bern.*

§ 11 *Nicias*] Augl. *N. vero, etiam Demosthenis, ut s. c. adm. exemplo, cl. su. captivitatis ded. cumulavit.* Etiam hic nollem temere deperere vulgatam. *Schef.*

LIBER V.

CAP. I. § 1 *Alcibiades abiens*] Thucyd. VII. 10. Diod. XIII. 5. Plut. et Probus in Alcib. *Ælian.* XIII. V. H. 38. Accusatur et de Hermis aut truncatis, ut Thucyd. VI. 5. aut dejectis, ut Probus. *Bongars.* Initiorum enuntiatorum crimine purgat Alcibiadem, in Orat. de Bigis, præco laudum ipsius Isocrates. *Bern.*

Myteria Cæceris Initiorum sacra] Persuasum habeo *myst. Cer.* certo quidem *myst.* obrepisse textui (ut in Auctore plura, cum esset adscriptum explicandi causa, quid sint 'Initiorum sacra.' *Bernec.* Retinenda omnino lect. vulg. *Myst. Cer. Init.* ut supr. II. 6. 'Simulacrum offensæ.' Loquitur enim Auctor pleonastice. *Gronov.* Delend. omnino *myst. Cer.* glossema enim est horum verborum, 'Initiorum' sacra, quod me primum vidisse putabam: sed Bernecc. ante me vixit, et id vidit quod et ego, sed serius vidi et ipse, inquam, sine ho-

nore, quia alii viderant. Sed multa, spero, erant, quæ nobis aliquid solatii afferre possint, si qua nos f. ambitio in h. genere tenere potest. *Faber.* Persuasum habet Bernecc. *myst. Cer.* vel certe *myst.* ex margine, in quo explicationis causa adscriptum fuerit, irrepsisse in textum. Putat enim *myst. Cer. Init. sacra τρωτολογίας* habere, et *myst. Cer.* et *Init. sacra* unum et idem esse. At *Freinsh.* in *Ind. Curtii*, v. *Init.*, sic distinguend. censet: *myst. Cer. Initiorum, sacra nullo magis q. sil. sol.* Quod si verum ita sit, fortasse trajectionem quoque his factam credi possit, legendumque *myst. Init. Cer. Supr. II. 6. 18. vocantur 'noctes Initiorum.'* *Vor.*

Myteria initiorum sacra, nullo] Quid est 'nullo?' An, re nulla? Ita vero non solent, qui probe loquantur. Scribo igitur et distinguo: *myst. Cer. Init. sacro nullo magis, q. sil. sol.* et *nullo sacro magis solemnia significat:*

Non aliud sacrum, non aliam rem sacram, ritum, consuetudinem magis solitam et consuetam receptamve fuisse, quam silentium. Id quod verissimum. Alii aliter de h. l. mea hæc sententia; quam spero facile me probaturum accuratius cuncta expendentibus. *Schef.* Adsentior Bernæcero et Tanaquillo consentibus delend. esse *myst. Cer.* 'Nullo' est, nullo ritu, aut negotio. *Sacro nullo*, quod Scheffero placebat, hic locum habere non potest. Nemo enim sic loquitur: *Mysteria hoc sacro insignia ant.* Græv.

Cereris initiatorum sacra, nullo magis quam silentio solennia] Hinc Ov. in Arte II. sub fin. 'Quis Cereris ritus audet vulgare prophanis, Magnaque Threicia sacra reperta Samo?' Et Horat. III. Od. 2. 'Vetabo, qui Cereris sacramm Vulgarit arcane, sub illede Sit trahibus.' Causam autem, cur aileri debuerint hujusmodi mysteria, dicit his verbis Lactantius v. Div. Inst. cap. 30. 'Hinc,' inquit, 'fida silentia sacris instituta sunt ab hominibus callidis, ut populus nesciat quid colat: licebat tamen initiatis ea que mysteriis tradebantur inter se vulgare, ut constat ex illo Cic. loco I. Tusc. ubi ait: 'Reminiscere, quoniam initiatus es, que traduntur mysteriis:' atque hinc Augustus Athenis initiatus, cum postea Romæ pro tribunali de privilegio sacerdotum Atticæ Cereris cognosceret, ac secretiora quædam proponerentur, dimisso concilio, et corona circumstantium, solus, Suet. auctore, auditi disputantes: ne videl. prophanis initia vulgarentur. Sed hæc non sunt Notæ scribentia. Videatur plene de his aliisque hæc pertinentibus B. Brissou. I. de Formulis et Verbis Solennibus veterum Romæ. *Medius.* Anson. Paulino: 'Sed tu, juratis velut alta silentia sacris Devotus teneas, perstas in lege tacendi.' Proinde Imp. Augustus Athenis [V. supr. us-

que ad 'vulgarentur']. Suet. Aug. 93. Ipsa porro mysteriorum symbola, quibus initiati se invicem internoscebant, potenda sunt ex Arnob. v. Clem. Alex. Orat. Exhortat. ad Græc. Euseb. II. de Præp. Evang. et Materno Firmico lib. de Errore Profan. Relig. Qua de causa Diogoras, cum initia narraret omnibus, vulgaret, et extenuaret, et eos, qui initiari vellent, dehortaretur, ab Atheniensibus mænea columna erecta proscriptus est: Suid. *Bern.*

§ 3 *Sacerdotum*] Eumolpidarum et Cerycum. Thucyd. VIII. 9. 2. Prob. in Alcib. *Bern.*

Devotum] Et bonis exutum. Devotionis exemplum, quo testator esset memoria, in pila lapidea incisum, atque in publico positum, esse ait Probus in Alcib. *Bern.*

§ 4 *Utro bellum inferre*] Quod, munita a Lacedæmonis consilio Alcibiadis Decelia, 'Decelicum' appellatum est. *Bong.*

Bellum inferre. Quo facto] Nimis hæc sunt brevia, et nec integra fortasse. In Ms. quodam legitur, *bell. inferre parant Lacedæmonii.* Quod non negligend. Vera namque lect. videtur sic se habuisse: *ibique regem Læa. imp. t. A. a. S. p. u. b. inferre. Parent Lacedæmonii. Quo facto, &c.* Oratio longe elegantior apertiorque, quam vulgata, in qua ne illud *Quo facto* quidem habet quo satis commode referatur. Ejecerunt autem hæc verba, qui vitiosum illud *parant* viderant non coherere cum superioribus. *Schef.*

§ 5 *Omnia Græcia regna concurrunt*] 'Regna' posuit Just. cum 'respublicas' vellet dicere, s. 'civitates'; sed cum 'civitates' dico, ita intelligo, ut 'Civitas Allobrogum.' Sall. 'Civitas Arvernorum,' &c. Cæs. Cic. &c. Ceterum nolim me tale aliquid imitatum esse, quale hic Justinus. *Faber.* Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, *concurrit.* Unde id. legend.

conjicit *omnis Græcia*. Quid si legatur *omnia Græciæ oppida*, per metonymiam quidem? *Vor.* Bong. qui in nonnullis legerat *concurrit*, putabat *omnis Græcia*, deleta voce *regna*, scribend. *Vorst.* censebat *omnia Græcia oppida*. Sed hoc quidem nimis longe abit. In Ms. uno legitur *omnis ad Græcia regna*, quod vestigia lect. veræ videtur exhibere. Puto namque scripsisse Just. *Quo f. omnes ad Græcia regnum, velut*. Sensus elegantias, et convenientiss. *Regnum Græcia* invidiose dicitur, quo Græcia cum libertate sua premitur; intelligitur autem imperium Atheniense. Locum fecit obscurum et mendosum illud *omnis*, antique scriptum, pro, omnes. Inde namque primum pro *concurrunt* factum *concurrit* in aliquibus; deinde deletum *ad*; et, quia *omnis regnum* non cohærebat, scriptum *regna*. Schef. Angl. *omnis Græcia multitudo*, quod suspicor ex glossa esse; ac egregie firmat nostrum *omnes*: de quo in Notis. *Id.*

Velut ad exstinguendum, &c.] Ead. snpr. i. 7. 9. *Bern.*

§ 6 *Tantum odium*] Junt. *odii*. Sic id. xii. 2. *Quantum mali*, pro vulg. *Q. malum*. Dein iidem: *consumti magis fortunæ varietate, quam vi, victi sunt*. Quod et in aliis antiquioribus edd. conspicitur, et verum est. Victi utique sunt Athenienses, sed non vi, sed fortunæ varietate sunt consumti et exhausti. Hanc lect. dudum etiam Gronov. probavit. *Græv.*

Immoderati imperii cupiditate] Mss. duo optimi f. i. *crudelitate*. Considerent docti: interim ego nihil mutand. censeo. *Mod.* Fastus et asperitas Atheniensium in eos, quos e sociis subditos fecerunt, e Thucydidis ac Diodori non uno loco perspicitur. Verumtamen, cum inf. demum n. 11. de sociis, hic de cett. Græcia, sit sermo, dubites, an non pro *crudelitate* rectius sit legere cum aliis Edd. *cupiditate*. Sed tum *immoderata*, non

immoderati, scribend. fuerit. Utrique lect. favet Thucyd. ii. 2. 12. et viii. 1. 9. cum seqq. *Berneccer.* Junt. ed. uti Græv. testatur, *tantum odii*. Pro *crudel.* codex Ms. quem Bong. vidit, habet *cupid.* Legend. ergo f. *immoderata imp. cupid.* *Vorst.* *Bernecc.* suspicatur, *immoderata imp. cupid.* quia *cupid.* est in aliis etiam Mss. *Id.* probat *Vorst.* Quid? si legas *immoderati*, ut est in illis aliis et Ms. refferasque ad Athenienses. Sic est 'Alexander immoderatus,' ap. Cic. ad Att. xiii. 28. *Schef.*

§ 7 *Darius*] Cognom. 'Nothus,' quem Scaliger Hierosolymitani Templi restauratorem esse sentit. *Bern.*

§ 8 *Ne, victis Atheniensibus, ad se Lacedæmonii, &c.*] Omnino scribend. *ne, v. Lacedæmonii, ad se Athenienses, &c.* Quod si vulg. lect. retineatur, magnus erit Justinii error. Athenienses enim tunc adhuc erant principes Græciæ. *Gron.*

§ 10 *Quam victi*] Vulgo *vi victi*. Lucil. 'Populus Rom. victus vi, superatus proeliis.' *Bongars.* Restitui voculam *vi*, quam antiquiores Edd. additam habent, neque expungendam fuisse et Gronov. in Notis ad Liv. censet. Ipse ille Bong. qui expunxit, geminum laudat illud Lucilii: 'Populus,' &c. *Vorst.* Sed pridem ante in sua ed. hanc vocem reposuerat. *Græv.*

§ 11 *Socii desciverant*] Diversus fuit Rom. Imperii status, cujus socios Annibal Pœnus, cum omnia bello flagrant, fide tamen dimovere non potuit: 'videlicet quia justo et moderato regebantur imperio; nec abnebant, quod unum vinculum fidei est, melioribus parere,' inquit Liv. xii. 18. 11. 'Capsani levi [an leni?] imperio habiti, et ob ea fidelissimi,' Sall. Ju. 89. 5. *Bern.*

CAP. II. 1. *Imperatoris virtutibus*] F. rectius *imperatoris*, ut respondeat præcedenti 'militis.' *Sebis.* Legend. esse *imperatoris* (cum gregario militi

opponatur *imperator*) ante me alii viderunt; at hoc non viderunt, quod addam cap. 3. *Fab.*

§ 3 *Partaque cum amissis pensabant*] H. e. quamvis ap. Athenienses imperio excidisset Alcibiades, ap. Spartanos tamen æque magnum factum cogitabant. Pertinet hoc ad explicandum id quod modo dictum: 'nec exilio videbant factum minorem.' Hispanus interp. aliter, et nisi fallor, absurde. *Berneccer.* Bong. edidit *pensare*: omnino recte, ut referatur ad τὸ 'Sciebant,' nempe Alcibiadem. Ap. Vett. *pensare* nequaquam usurpatum fuit pro, cogitare: sed pro, æquare, et comparare. Sic Noster xxv. 3. et Sen. CEd. 490. 'Meliore pensans damna marito.' Liv. xxvii. 1. 'Veteribus benefactis nova pensantes maleficia.' At *pensitare* pro, æstimare dixit Suet. Octav. 66. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensitavit.' Gronov. Mss. *pensare*. Juntæ cum nonnullis aliis *pensantem*. Quos sequor. Hic est sensus: Viderunt tantum imperium eum recepisse, quantum amiserat. Imperatoriam enim dignitatem, quam ap. Athenienses amiserat, recuperaverat ap. Lacedæmonios. Sic 'adversa secundis pensare' ap. Liv. Flor. et alios: vid. Gronov. Obs. iv. 13. *Græv.* Georg. Major pro *pensantem* edidit *pensabant*: eumque secutus est *Berneccer.* et verbum istud de cogitatione explicavit. Sed legend. sine dubio vel *pensantem*, vel *pensare*. Juntæ edidere *pensantem*. Nec aliter Sich. At Bech. *pensarent*: quod sine dubio est ex *pensare*. In Codd. Mss. Bong. reperit et *pensaret*; itid. ex *pensare*. Sed quid illud est *parta cum amissis imperia pensare*? Nihil aliud quam tantundem imperii nactum esse quantum amiseris. Sed verbi illa constructio est rarior; primo quod dicitur *parta pensare*, cum vulgo dicatur *damna p.* deinde quod dicitur *parta p. cum amissis*, cum vulgo dica-

tur *damna p. acquisitis*. Inf. xxv. 3. 'Damna amissæ Siciliæ acquisito Macedoniæ regno pensasset.' Sed altera tamen constructio et ipsa reperitur. Ex Ov. xiiii. M. laudat Gronov. 'Laudem ut cum sanguine pensent.' Et ex Claud. iv. Paneg. 'Laudem pensat cum crimine.' Deinde compositum *compensare* eod. modo constructum reperitur. Cic. v. Fin. 'Cum maximis curis et laboribus compensare eam quam ex discendo caplant voluptatem.' Ex quibus apparet non tantum 'malæ bonis,' sed et 'bona cum malis, pensari' et 'compensari' dici. Vir cl. in Vell. ii. 12. 5. ubi legitur, *bona malis repensasse*, facilius legi putat *malis bonis repensasse*. Sed manifestum est dici utrumque. Est autem 'pensare,' 'compensare,' 'repensare bona malis,' vel 'cum malis,' idem quod, bona malis æqualia facere, vel existimare. Quod etiam apparet ex his Plinii vii. 40. 'Bona malis paria non sunt, etiam pari numero: nec lætitia ullo minimo mœrore pensanda.' *Vor.*

§ 4 *Sed apud, &c.*] Vid. Stephanium ad Saxonem vi. p. 103. 22.

Virtus Alcibiadis] Vid. de Xantippi sapiente facto prudens dictum Polybii i. 36. *Bern.*

§ 5 *Cognita re*] Gualter. 'Quo cognito.' Vincent. iii. 61. 'Quo cognito Alc. per Timeam uxorem Agidis.'

Per uxorem Agidis] Vid. Timeam. Plat. in Alcib. c. 42. et de Tranquill. An. 10. Athenæus xiiii. 4. Sic inf. xliii. 4. 11. *Bern.*

Ad Tissaphernem] Thucyd. viii. alii supr. notati. *Bong.*

Præfectum] Quem Persica voce 'Satrapam' ut plurimum appellant auctores, Plin. Curt. Probus, Terent. alii. Curt. etiam, ut et Cic. 'Prætozem.' Porro regnum Persarum ejusmodi Satrapiis, s. Præfecturis, 127. constituisse docet Josephus Antiq. Jud. xi. 4. et 6. Quod et Sacris Literis Edræ iii. 3. 2. Estheris i.

1. et VIII. 9. confirmatur. *Bern.*

Insinuavit] Gualter. 'adunavit.'

§ 6 *Eloquentia etiam, &c.*] Propter omissam in vulgatis add. interstinctionem, vocabulo 'etiam' sua emphasis, et proinde dicto gratia, perit. Sic ap. Senecam, si recte memini, est qui dicatur 'vir magnus, etiamsi cum maximis comparetur.' At inter cæcos Iucius rex est. Alcibiadis eloquentiam celebrat et Demosth. Orat. cont. Midiam: Probus 'neminem ei dicendo potuisse resistere' scribit. Certe belli Siculi suusor et auctor fuit, frustra dissuadente Nicia. Thucyd. VI. *Bern.*

§ 7 *Morum vitia*] Probus, 'Constat,' inquit, 'inter omnes, qui de Alcibiade memoriæ prodiderunt, nihil illo fuisse excellentius vel in vitiis, vel in virtutibus.' Eiusmodi temperaturam ex adversis moribus tribuit quoque Catilina Cic. in Cœliana cap. 5. et 6. et Licinio Muciano Tac. H. I. 10. *Id.*

§ 8 *Persuadet*] Videndus Thucyd. VIII. 8. 8. *Id.*

§ 9 *Vocandos in portionem muneris Ionios*] Sebisianus *oneris* legit. *Idem.* Eleganter hic *munus* pro onere Auctor usurpat, quomodo etiam Cic. V. Verr. 20. 'Cum hoc munus imperaretur tam grave civitati.' Ib. 21. 'Id quoque munus leve atque commune Mamertinis remissisti;' et Liv. XXV. 7. 'Dum ne quis eorum munere vacaret.' Id. XXVII. 9. 'Non enim detractionem eam munerum militum, sed apertam defectionem a populo Romano esse;' et XXX. 18. 'Utram vellet prætor muneris partem proconsule accipiente.' Vid. Pompon. in L. 289. §. 3. D. de Verb. Sign. *Grenov.* Ms. *Ionos.* Junt. *Ionas.* *Muneris* non est mutand. in *oneris*. 'Munus' enim est, onus. Sic 'munera' Jctis sunt opera civilia. Hygin. Gromaticus: 'Scholæ cohortibus primis, ubi munera legionum dicantur, intra scamnum legatorum

contra aquilam dari debent.' Ubi 'munera legionum' sunt excubæ, vallum, fossa, pabulum, materia, lignorum aggestus, et alia onera militaria. Tacit. I. A. 16. 'solita munia' dicuntur. Hinc 'munifex,' qui munera a onera præstare cogitur, cui opponitur 'immunis.' Græv. Supr. quoque II. 5. 13. 'Ionis.' Juntæ tamen, ut cl. Græv. testatur, hic habent *Ionas*, et Codex item Ms. quem Bong. vidit, *Ionos*. Pro *muneris* Sebis. conjectit legend. esse *oneris*. At Græv. contendit nihil mutand. esse, propterea quod 'munera' ipsa quoque onera dicantur. *Vor.*

§ 11 *Dissentientibus Græciis*] Angl. *dissentibus*, quod puto genuinum, cum vulgatum sit ex glossa. Noster XXIV. 1. 'Interim in Græcia dissentibus inter se bello Ptolemæo Cerauno et Antiocho regibus, omnes ferme civitates ad spem libertatis erectæ.' Phædr. noster I. 31. 'Hamilcs laborant, ubi potentes dissident.' *Schef.*

§ 12 *Græciam obtinendam*] Hoc *obtinendam* inconveniens videtur. Certe quorum exæquantur vires, qui levantur auxilio contra alios, illi non obtineantur. Nam 'obtinere' est, concutere, pessumdare. In Ms. pro eo habetur *exercendam*, quod haud dubie genuinum. 'Exercere Græciam' eleganter est, occupatam perpetuis bellis tenere, nunquam sinere venire ad quietem et pacem. Vocabulum *obtinendam* natum ex glossa videtur, ut non parca alia ap. h. Scriptorem. Quod tamen esse ineptum sequens 'vacet' ostendit, cui opponitur non *obtinere*, sed *exercitum*, vel *exercitum esse*. *Schef.* Angl. *adterendam*, quam lect. est egregia. Plus est in illo *obtinendam*, quam quod Alcibiades suadebat. Obterit regionem, qui eam bello penitus conculcat et evertit. Quomodo de ala equestri Tacitus Ag. 18. 2. 'Alam in finibus suis agentem prope universam obtrive-

rat: h. e. deleverat. Hoc vero noluit Alcibiades, sed suavit bello fatigari. Quod proprie est *atterere*. Id. Tac. III. H. 50. 'Et ipsos in regione bello attrita inopia et seditiosæ militum voces terrebant.' *Idem*. Optime Angli, Scheff. applaudente, *Græciam atterendam*. Snet. Aug. 'Attrito bellis civilibus patrimonio:' et Galb. 'Attritis facultatibus.' *Græv.*

§ 14 *Classem regiam*] Quæ Phœnicum navibus 157. constabat. Thucyd. VIII. 15. 3. *Bern.*

Ne victoriam daret] Antiquiores quidam typis expressi, *ne v. totam d.* Sed Bong. *totam* expunxit, quod in Codd. Mss. id non reperiret. Et videtur sane commode abesse. *Vor.*

Aut necesse. &c.] Hegesipp. II. 20: 'Paratum se ut incolumes servaret, si bellum deponerent.'

CAP. III. § 1. *Hanc operam civibus venditabat*] Hoc *vend.* mihi quidem parum isto l. conveniens videtur. Explicat quidem Freinsh. per, imputabat, jactabat ap. cives suos, sua opera id factum. Qui autem hoc potuerit ap. cives constitutus in exilio, et degens ap. Tissafernem? Neque nunciis vulgare licebat rem proditioni similem, et sic in periculum vitæ ipsum conjecturam. Quare præfero, quod legitur in impresso, *civibus vendicabat*, isto sensu: Quicquid agebat, id vertebat omne in commodum suorum civium, i. e. Atheniensium, id omne tribuebat ipsis. Error inde, quia scriba negligens *vendicare* et *vindicare* scribi promiscue nesciebat, et propterea *vendicare* putabat esse vitiosum. *Schef.* Mallet vir doctiss. cum antiquioribus edd. *hanc op. e. vindicabat*: cui minime hic auscultand. Qui enim rescissent Athenienses, quo animo esset erga patriam, quam ante tot cladibus affecerat; et qui potuissent in animum inducere, ut legatos ad eum mitterent, nisi per litteras aut certos homines eis significasset, quid in eo-

rum gratiam ap. Tissafernem dixisset effecissetque? Hoc vero est *vendicare op. e.* quam sc. eis navarat ap. Persas. Si quid novand. mallet cum Junt. *A. e. c. indicat.* Sed nil venustius et pulchrius vulgata. *Græv.*

§ 2 *Si respublica*] Non repudio. Quia tamen scripti libri habent *res populo*, sive *res a populo*, ideo suspicor illud *publica* annexum a sciolo, neque genuinum esse. *Rem* simpliciter pro republica poni, frequens bonis scriptoribus. Sic 'potiri rebus,' 'præesse rebus,' passim, et ap. ipsum Nostrum 'res Macedoniarum' VIII. 6. 3. *Schef.*

§ 3 *Sperans, ut aut dux belli ab omnibus legeretur*] Pro, sperans se aut dncem belli ab omnibus lectum iri. Atque ita Noster non raro. Vid. III. 6. 10. Est autem 'ut' pro, quod, in talibus. Cujus generis multa et in Lib. de Latinit. F. Susp. cap. 24. concessimus. *Vor.*

§ 4 *Major salutis quam, &c.*] Liv. XXIII. 14. 4. 'Rebus extremis, honesta utilibus cedunt.' Val. M. VII. 6. 'Cedit interdum generosus spiritus utilitati, et fortunæ viribus succumbit, ubi, nisi tutiora elegerit consilia, speciosa sequenti concedendum est.' Sapienter in hanc mentem Thucyd. V. 16. 41. et Liv. XXII. 3. 3. *Bern.*

§ 5 *Impertum ad senatum*] Ad quadringentos, quorum meminit et Strab. IX. *Bongars.* Add. Thucyd. VIII. 11. Diod. XIII. 34. *Bern.*

Impertum ad senatum transfertur, qui cum, insita genti superbia, crudeliter in plebem consuleret, &c.] Hic vero, sicubi alias, experiundum arbitror, quid judicatrix illa facultas efficere possit. Neque enim dubitand. quin h. l. turpissimum mendam sit; id quod paucis a me ostendetur. *Impertum* deferitur ad senatum, ait Just. at Senatus cum insita genti superbia in plebem crudeliter consulere cœpisset, tum vero mutatio rerum consecuta est. Ergo senatus est gens,

quod magnopere falsum est. Nam gens et plebem complectitur et senatum. Quare mentem alio conversas necesse est. Quæro itaque an gens Attica sumi possit pro senatu? Haud sane, inquis. At senatus, quid? Nonne ille *nobilitas* est? Hoc negari non potest. Nonne plebs et *nobilitas* (i. e. senatus) perpetuo inter se dissidio laborant? Nonne hoc quoque perpetuus veritatis est, ut nobilitas sit superba et impotens in plebem? Hoc tale est ut eum esse in rebus publicis hospitum et peregrinum oporteat, qui de eo dubitandum putarit. Quare corrigendus necessario hic l. et sic legendus: *Imperium ad senatum transfertur, qui cum, insita nobilitati superbia, crudeliter in plebem, &c.* Vin' tu addi aliquid? En tibi oraculum non ex specu Trophonii, sed ex adyto Sallustii in Jugurth. opinor: 'Superbia solenne nobilitatis malum.' At Mss. tamen nihil habent, unde id confirmetur, quod dicis? Sed ratio, et iudicandi facultas, et veritas ipsa nullone in loco ap. te sunt? deberent certe, nisi te ab illis senotum esse profiteris. *Faber.* Genti intellige nobilium, quod adeo Fabro placuit, ut refragante exemplarium consensu in textum admitti contenderet. *Oxon.* Puto locum aliter curandum. Nempe illud *genti* existimo corruptum per scripturam compendiosam, ac pro eo ponend. *gentili*, delend. autem *insita*, tanquam *roû gentilis* glossam. Est enim 'superbia gentilis,' quæ huic genti insita. Nisi retinere *insita* malamus, et delere alterum. *Schef.*

Qui cum, *insita genti superbia, crudeliter in plebem consuleret*] H. e. cum in plebem sævirent, ac impotenter inhiherent imperium pro ingenio illius gentis, pro illa quæ insita est Atticis superbia, ut quicunque ex iis, sive sint ex populo, sive ex nobilibus, ad imperium provehantur tale, ut soli rerum potiantur, ceteros cives premant, vexent, superbeque habeant.

Nihil hic video difficultatis, cur contra omnium codd. auctoritatem hic l. sit interpolandus, aut mendæ suspectus habendus. Senatus non erat gens, sed erat ex illa gente, cui insita erat superbia, de qua et sæpe alii scriptores questi sunt: qui Thucydidem legerunt, id non possunt ignorare. Præterea nec in rep. Atheniensi nec Romana senatus fuit nobilitas. Multi legebantur ex plebe senatores, cum senatoria dignitas communicata fuit cum populo. Marius, Cicero, et quot alii fuerunt senatores, sed non nobiles, antequam ad majores magistratus eveherentur? *Græv.*

§ 6 *Revocatur*] Id valde contentente Pisandro, et aliis optimatum fautoribus. Thucyd. viii. 13. Probus a Pisandro destitutum scribit. *Bongars.* Annitente præcipue Thrasibulo. Thucyd. viii. 13. 13. et Probus in Alcib. *Bern.*

Dux] Probus: 'Prætor.' *Ἰσπαρην* Plut. in Alcib. Huc usque Thucyd. quem excipit Xen. *Bongars.* Eam *συγχύειν* notat et Diod. xiii. 42. *Bern.*

§ 7 *Athenas mitti*] Ms. et Junt. scribit. Sed cave vulgatum moveas. Nam *mittere* nonnunquam est, scribere, et s. litteris s. nunciis missis significare. Cic. xi. Fam. 16. 'Mitte ad Lepum nostrum, ut is nobis eas centurias conficiat:' et ii. ad Att. 2. 'Nam ita ad me mittunt, Nigidium minari in concione, se iudicem, qui non adfuerit, compellaturum.' Sic et *ἐπιστέλλω* *Ælian.* V. H. ii. 5. et 19. et *πέμπω* ap. Scriptores Novi Fœd. *Græv.* Mss. habent *scribit*, quod fortasse non rejiciend. Nam *mitti* se venturum nescio an commodè dicatur: alii profecto mallent, *mitti*, qui *nunciarent*, se venturum. *Schef.*

A quadringentis jura populi] 'Jura populi' nihil aliud sunt, quam quod paulo ante 'imperium' et 'remp.' vocavit. Cic. quoque eand. rem *jus publicum* vocat. Ut iv. Fam. 4. 'Post-

quam armis disceptari ceptum est de jure publica.' Porro quadringentis illis, abdicata Democratia, imperium permiserant Athenienses tum cum in Sicilia male rem gessissent: ut ex Diod. XIII. scire licet. *Vor.*

CAP. IV. § 1 *Mindarus*] Ita Græci, et hic vulgati libri. *Mss. Zestromindareus.* Is navali ad Cyzicum pugna periit. *Xen. i. 'ΕΑΛΥ. Diod. XIII. 51. Plut. Alcib. c. 53.* a quibus historiæ huj. fusior explicatio petenda. *Bong.*

Jam Mindarus et Pharnabazus, Lacedæmoniorum duces] In omnibus *Mss.* legitur *Zestromindarus*: unde fac: *Jam Sesti Mindarus et Pharnabazus, &c.* Nam in Hellesponto factam esse hanc pugnam cum aliis, tum etiam Frontin. tradit II. cap. 5. 'Alcibiades dux Atheniensium in Hellesponto adversus Numidarum et Lacedæmoniorum ducem cum amplum exercitum et plures naves haberet,' &c. Sed ineptissima est hæc Frontini lect. Quis enim unquam prodidit, Numidas Lacedæmoniis opem tulisse? Nihil certus est, quam rescribend. esse, *adversus Mindarum, Lacedæmoniorum ducem.* *Voss.* In *Mss.* *Bongars.* erat *Zestromindarus*, scriptura vitiosa. *Legend.* autem *Sesto Mindarus, &c.* *Sesto* autem positum a Justino fuit pro, ad *Seatum* (quæ urbs est Hellespontiaca in ora Europæ), ut alibi *Abydo*, pro, ad *Abydum* (in ora Hellespontiaca Asiæ): II. c. 13. 'Sed Græci audita regis fuga consilium ineunt pontis interruptendi, quem ille Abydo velut victor maris fecerat.' Sic et alibi 'Cypro exsulabat,' pro, ap. *Cyprum* ins. Sic et XX. 3. 'Nam eadem die, qua in Italia pugnatum est, et Corintho, et Athenis, et Lacedæmone nuntiata est victoria.' Porro istud *Lacedæmoniorum* delere debes. Nam *Pharnabazus* Persarum satrapes erat, non dux *Lacedæmoniorum.* *Fab. Codd. Mss.* omnes, ut *Bong.* testatur,

habent *Zestromindareus*: et vett. typis expressi *Bech. et Sich. Zestromindarus.* Unde cl. *Voss.* legend. censet *Jam Sesti Mindarus.* At ego mutata terminatione malim *Jam Sesto Mindarus*: quoniam in *Codd. Mss.* et antiquioribus typis expressis est *Zestro*; et quia non insolens Nostro nomina urbium secundæ declinationis, si motus in loco notetur, casu sexto ponere. Ut II. 13. 5. 'Pons quem ille Abydo fecerat.' Et XVIII. 4. 3. 'Cum interim rex Tyro decedit.' Et XX. 3. 9. 'Corintho est nuntiata victoria.' *Bong.* et *Bernecc.* nomen loci, ubi *Mindarus* et *Pharnabazus* expectarunt, prorsus neglexere. Verum facile intelligitur, quia Auctor instructis illos navibus expectasse scribit, eund. additum item voluisse, ubi expectarint. Nihil autem commodius, quam *Sesto* eos expectasse. Notum de cetero est pugnam illam ad *Ioniam* et in *Hellesponto* commissam fuisse. Ipse *Noster* inf. v. 4. 17. 'Non *Syracusarum*, sed *Ionie Hellespontique*, meminerunt,' i. e. rerum ap. *Ioniam* et in *Hellesponto* ab *Alcibiade* gestarum. *Frontinus* quoque II. 5. ita: 'Alcibiades in *Hellesponto* adversus *Mindarum* [sic enim legend.] *Lacedæmoniorum ducem* cum ampli. exerc. et pl. nav. hab.' Vocatur etiam pugna ad *Cyzicum*: qua de *Diod. XIII. 51. Vorst.* Sub *Persici* huj. *Satrapæ* auspiciis militare non erubuerant *Lacedæmonii*, unde non immerito inter eorum duces numeratur *Pharnabazus.* *Eruditiss. Is. Vossius* reponend. judicabat, *adv. Mindarum Lac. d.* cui lect. si *Ms.* accederet suffragium, calculum libentissime adjecerim. *Oxon.*

Jam Sesto Mindarus] Recepi hanc lect. quam firmant *Mss.* *Angl.* et probarunt *Oxonni.* et ante eos *Vorstius*: *Is.* tamen *Vossio* τῶ πόντῳ debetur laus huj. emendationis. Junt. quoque perinde ut multi *Codd. Jam Zestromindarus et Pharnabazus.* Græv.

Pharnabazus] Persicum hunc Satrapam nescio quare 'ducem' Lacedæmoniorum appellet Auctor: socium rectius et amicum dixisset. *Bern.*

§ 4 *Quibus ea res quantum præbebat*] Diod. XIII. 53. pr. Οἱ πολέμοι οὐκ εὐδότες, καὶ τὰς δημοσίας ταραχὰς ἴλας ποιοῦμενοι προσδίδουσι. *Bongars.* Sic ap. Liv. III. 66. 2. ut Æqui et Volsci cont. Romanos arma caperent, 'persuaserant ils duces cupidi prædærum.' Hi tales nimirum, 'tanquam artifices improbi, opus quærant, qui et semper ægri aliquid esse in republ. volunt, ut sit ad cuius curationem adhibeantur.' Liv. v. 3. 6. *Bern.*

§ 5 *Illatum a Carthaginiensibus*] De quo vid. Diod. XIII. 43. et seqq. *Bong.*

Domum] Abest a Ms. Unde suspirator adjectum ex interpretatione glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Adicit*] Mss. mei *addicit*: et mox *Alcibiadem miratur* pro vulgata *Alc. mirantur*; sed neutrum recipio. *Mod.*

Adicit] Rectum hoc: sed Mss. alii *addicit*, alii *adicit*: quod posterius e Veterum pronuntiatione est, et extendendi i vocalem consuetudine, de qua Agell. iv. 17. Sic Martial. idem verbum scripsit x. 82. 'Si quid nostra tuis adicit vexatio rebus.' Hæc Acidal. ad Vell. II. 130. 8. *Bern.*

§ 8 *His omnibus præliis*] 5. terrestribus et 3. navalibus. Probus. *Bong.*

§ 9 *Mirantur*] Per Synthesin. Modii tamen Mss. *miratur*. *Bern.*

§ 10 *De cælo missum*] Minut. Octav. 'In hodiernum inopinato visos cælo missos, ignobiles et ignotos terræ filios, nominamus.' *Bongars.* Et ex eo Lactant. I. 11. 'Virtute nobilitatos et inopinato visos cælo lapsos nominamus.' Cic. I. ad Q. Fr. 2. 'Græci sic te ita viventem intuebuntur, ut e cælo divinum hominem esse in provinciam delapsam putent.' Similime Nostro Amm. M. XXII. 2. 'Ef-

fundebatur ætas omnis et sexus, tanquam demissum aliquem visura de cælo.' Lips. Antiq. Lect. II. 12. hoc dici putat imitatione Homeri Od. VIII. 173. *Bernec.* Angli una voce auctius, *quasi Deum de cælo*. Videtur non inelegans. Sed si recte examines, glossa est, nec ea satis apta. Sequitur enim 'ut ipsam Victoriam,' ubi illud 'ipsam' positum emphatice ostendit, plus inesse hisce verbis, quam antecedd. At si Dens missus dicitur, qui possit esse minor, quam missa Victoria? Hoc igitur non dixit Justinus, sed simpl. Alcibiadem missum de cælo, i. e. singulari gratia cælorum tributum Atheniensibus. *Schef.*

§ 12 *Tantum in uno viro*] Isocr. Orat. ad Philipp. *Bongars.* Sic Liv. VI. 8. 5. de Camillo: 'Quocumque se intulisset, victoriam secum haud dubiam trahebat.' Add. eund. Liv. II. 43. 8. et IV. 28. 9. et XXXIX. 40. 5. Probum fin. Epamin. *Bern.*

§ 13 *Onerant*] Quod e Mss. in variantibus lectt. adfertur *honerant*, esse legitimum, et pro *honorant* antique dictum, pertendit Acidalius ad Vell. II. 124. 5. *Bernec.* Non placet conjectura Acidalii, *honerant*, quod in Mss. quibusd. est, esse pro *honorant*. Est enim potius pro *onerant*. Neque novum est rebus quoque bonis atque acceptis *onerari* quosdam dici. Phædr. v. 86. 'Multis onerare laudibus.' Cujus generis plura in lib. de Latinit. vulgo fere neglecta congestimus. *Vor.*

§ 14 *Ipsos illi*] F. rectius *ips. illos*. Freinsh.

Ipsos illi Deos] Admonent hæc verba loci, qui habebatur sup. cap. 1. 3. ubi vulgo legitur, 'Etiam diris per omnium sacerdotum religiones devotum cognovit.' Videtur enim ex collatione huj. I. restituend. quod occurrit in Ms. *Etiam Diis iratis per, &c.* Nam 'devotus execrationibus Deorum' et 'devotus Diis iratis'

idem; non vero 'devotus diris.' Schef.

§ 15 *Omne[m] humanam opem interdixerant*] Suet. Ner. 52. 'Et cum interdixisset nsum smethystini ac Tyrili coloris:' et Domit. 7. 'Interdixit histrionibus scenam.' Nep. Hamilc. 3. 'Quod moribus eorum non poterat interdici socero gener.' Noster quoque xli. 3. 'Quamobrem feminis non convivia tantum virorem, verum etiam conspectum, interdiciunt.' Gron.

§ 18 *Nunquam mediocribus, nec in offensam, nec in favore, studiis*] Junt. quoque cum *Mss. offensam et favorem.* Græv.

CAP. V. § 1 *Lysander*] Post Xen. vid. Plut. et Probum in ejus Vita, Diod. xiii. 70. qui eum Sardis ad Cyrum profectum scribit. M. Cic. in Cat. Maj. c. 17. ex Xen. Econom. Bong.

Cyrum Ioniam Lydiæque præposuit] Cum Cyro minore Darii filio Lysander, qui classi belloque præfectus a Lacedæmonis fuit, amicitiam coluit, Sardibus eum visitavit, magnamque pecuniæ vim ab eo accepit. Vid. Diod. xiii. 70. Vor.

§ 2 *Oppressere*] Non Alcibiadem, sed Antiochum, qui quidem erat ἀγαθὸς κυβερνήτης, ἀνέκτος δὲ τ' ἄλλα καὶ φορητός. Plut. Alcib. c. 66. et Paus. Hæroticis. Bongars. Add. Diod. xiii. 71. Bern.

§ 4 *Erat*] Cod. 1. Voss. *esset.* Gron.

§ 6 *Eis*] Hoc referend. ad Athen. Bern.

§ 7 *Morum luxuria*] S. Maximus Taurinensis Homil. ix. 'Dolendum plane est istos morum abjicere nolle luxuriam.'

CAP. VI. § 1 *Conon*] Ejus vitam descripsit Probus, qui eum prælio ad Ægos fl. quo Atheniensium imperium concidit, non interfuisse scribit, contra quam Xen. ii. Hist. Gr. Plut. Lysandro, Diod. xiii. 106. Bongars. Quibus testis accedit Isocr. in Evagora, et ad Philippum: item Aristot.

Delph. et Var. Clus.

Justin.

Rhet. ii. 29. In Orat. Demosthenis adv. Leptinem, res gestæ Cononis præcipuæ commemorantur. Bern.

Exornat] Vett. quidam typis expressi *adornat.* Et perinde est 'exornare,' 'adornare,' itemque simplex 'ornare;' idem quoque sunt quod, instruere. Cujus generis itid. varia in prædicto libello congressimus. Vor.

§ 4 *Atheniensium deletum, &c.*] Hinc 'Athenienses tot cladibus extinctos' criminatur Piso ap. Tac. A. ii. 55. Bern.

§ 5 *Servis libertatem*] Sup. iii. 5. 6. Id.

§ 6 *Ex qua, &c.*] Ita Ms. rectius, opinor, quam quomodo Bong. et alii ediderunt, *eaque.* Seqq. verba ordini suo restitui; cum in aliis edd. ita confunderentur: *Eaque in coll. hominum, dom. an. Græciæ, conscr. exercitu, viz lib. t.* Idem.

§ 8 *Ut, cum paulo ante salutem desperaverint, nunc non desperent victoriam*] Non tentarem hunc l. nisi in opt. notæ codice Leid. longe aliter hæc exarata invenirem: nempe h. modo: *ut paul. a. salutem, post speraverint vict.* Venusto et recto sensu. Primo de salute, mox de victoria, certavere. Non aliter Tac. Ag. de Britannis: 'Tam de salute, mox de victoria, certavere.' De salute certat, qui tantum hoc agit, ut diutius non sit sub victore; de victoria, qui cum victore mutare fortunam contendit, talemque sibi esse vult, qualis ipsi victus fuit. Boeth.

Nunc non desperent victoriam] Miror, retinuisse h. lect. editos, cum sine dubio legend. sit *desperarent.* Quanquam mihi longe elegantior videatur lect. quæ occurrit in quibusd. *Mss. ut, cum paul. a. salutem desperaverint, post speraverint vict.* Schef.

§ 9 *Nomen*] Perizon. editionis Berneceri margini adscripserat: 'Nomen,' i. e. dignitatem. Sic Virgil. ii. Æn. 89. 'Et vos aliquod nomenque decusque Gessimus.' Hinc Sall.

2 Z

'Vulgus sine nomine.' *Tueretur.* Ita Cic. XIII. ad Att. 49. 'Erat enim in consulatus petitione per te mihi pollicitus, si quid opus esset: quod ego perinde tuebar, ac si usus essem:' et Catil. III. 12. 'Illud perficiam profecto, ut ea, quæ geasi in consulatu, privatus tuear atque ornem.'

§ 10 *Solus*] Sc. e ducibus ac trierarchis. *Bern.*

Cum octo navibus] Plut. At Diod. XIII. 106. *Τὴν μὲν οὖν τριηρῶν δέκα μύρον διεξέκρουον, ὃν μίαν ἔχον Κόραν δ' οὐρανῆος, τὴν μὲν εἰς Ἀθήνας ἐκδροῶν ἀπέγνυ, &c.* *Bongars.* H. pugnam præter Diod. egregie describit Xen. Hist. Gr. II. Vid. Paus. III. p. 180. *Bern.*

CAP. VII. § 3 *Recepit*] Melius *recepit*, et mox *relinquit*, ut congruat præced. 'mittit.' *Freinskh.* Vid. not. ad v. 9. 11. *Bern.*

§ 4. 5. 6. &c.] Epitomatorem professo minime conveniens, et affectatione prope putida hypotyposis. *Id.*

§ 6 *Fortunam publicam questibus iterat*] H. e. denuo conquerebantur de fortuna publica. Sed an *iterare questibus fortunam* commodè dicatur, hæreo. Certe non tam fortuna ipsa iteratur, quam ejus memoria, ut saltem genus hoc sit paulo durius et insolentius. In Ms. quodam legitur *fenerant*, ex quo prope venio in h. sententiam, scripsisse Just. *questibus onerant*. Esset profecto h. lect. elegantior, et suetior Latinis. Sic enim et 'laudibus,' 'contumeliis,' 'injuriiis,' 'maledictis,' 'probris onerare' passim legitur. Add. quod re vera querelas non iteraverint, cum de fortuna publica prius non fuerint conquesti, sed tantum anxii et dubii. *Schef.* Angli *onerant*; quod egregie firmat conjecturam nostram, quam in notis proponimus. *Id.*

§ 7 *Cum privatis casibus querelam publicam miscent*] Pro, cum querela de casibus privatis querelam publicam miscent. Cnjus generis plura

ad I. 7. 14. et II. 14. 10. notavimus. *Vor.*

§ 8 *Judicantes*] Angli. *judicant*. Nec displicet. *Vor.*

§ 9 *Sibi*, &c.] Saxo x. p. 203. f. 'Ut jam sibi victoriam ante oculos præponentes (leg. *prop.*) in prælium prosilirent.'

Superbum victoremque hostem proponentes] Ejiciendæ e textu scriptoris hæ duæ voculæ *que hostem*; quod me pene pudet admonuisse, ita res clara est et manifesta. Legend. s. *victorem* *prop.* *Fab.*

§ 11 *Feliciores urbis ruinas ducentes*] Angli *dicentes*, quod et ipsum rectum videtur. Proponuntur enim hic eorum lamentationes et querelæ per suas partes. At illud 'ducere' ad secretum animi refertur judicium. Sic Noster alibi, ut XXIV. 4. 9. 'Actum de Macedonia dicens, si egeat.' Et XI. 5. 4. 'Se quoque non debere melius sperare dicentes.' *Schef.*

Taxata sint] H. e. constiterint, æstimatæ fuerint. Sen. ad Marc. c. 19. 'Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus.' *Bern.* Plin. XXXV. 11. 'Talentum Atticum XVI. M. taxat Varro.' Vid. et Flor. I. 12. 8. et II. 6. 18. Est autem 'taxare' idem quod æstimare. *Vor.*

§ 12 *Pridem*] Snp. II. 12. 16. *Bern.*

CAP. VIII. § 1 *Sic defletæ*] Ea notione vox usurpata, ut Suet. Calig. c. 38. 'Diplomata ut vetera et obsoleta deflebat:' ubi male rescribunt alii *disflabat*. Nam 'deflendi' voce in eod. sensu utitur Suet. Calig. 30. 9. Ita verbum 'deplorare' ponitur ap. Liv. XLIII. 7. 4. Ita Sen. ad Marc. 26. pr. Cart. VIII. 6. 10. Vell. II. 119. 1. *Bernec.* Vid. Diod. XIII. Xen. Hist. Gr. II. Plut. in Lysand. et Alcib. Ælian. IV. V. H. Thucyd. I. Strab. IX. Oz.

Obsidione circumdata obsessos fame urgent] Junt. *oboid. circumdatos* f. u. Sic scripsit Just. *Obsessos* est interpretatio τοῦ *oboid. circumdatos*, quæ

postea ipsis Justinī verbis fuit im-
mistā. Mox *Pyræum* Junt. et hic et
ubique recte scribunt. *Græv.* Quan-
quam hoc sit satis Latinum, *obsidione*
circumdātā obsessos, nam dicimus ‘cir-
cumdare urbem obsidione’ et ‘cir-
cumdare urbi obsidionem;’ tamen va-
lidius placet, quod in opt. illa Junt.
ed. quā usus est doctus amicus noster
J. Græv. *Faber.* Bech. atque aliæ an-
tiquiores edd. sic: *obsid. circumdātos*
et obsessos f. u. Junt. autem, ut Græv.
testatur, *et obsessos* ut supervacuum
plane omittit. Si genuinum sit *obsid.*
circumdātā, erit id simile illi, quod
supr. vidimus, ‘munitionibus circum-
dātā.’ *Vor.*

§ 2 *Coptis*] Abest a plerisque Mss.
unde suspicor ex glossa natum. Sed
sic mox, pro *novā*, *novā* fuerit scri-
bend. plane sicut in quibusd. antiquis
scriptum reperitur. *Scheff.*

§ 3 *Quibus malis Athenienses*] Ita Mss.
et Auctor etiam alibi, ut III. 7. 1. et
v. 4. 4. *Bong.* et alii: *Q. m. rebus*
Atk. Berneccer. *Bong.* ex *nulis*, *q. m.*
r. A. Alterutrum horum glossatoris
est, non Justinī. Berneccerus stat
pro voce *malis*, quoniam et alibi sic
Noster. Mihi potius videtur vox
rebus, quoniam ipsa opus habebat ex-
plicatione per glossam, non altera,
quæ per se intelligitur. *Id.*

§ 4 *Cum multi, &c.*] Huc spectat
fragmentum Lycargi ap. Suid. v.
Μηρόβοτος χάρα. Κεῖται δὲ τυθνομα καὶ
τῷ (leg. ex Ms. Leid. καὶ παρὰ τῷ) Δυ-
κοβόργῳ ἐν τῷ κατ’ Ἀποκλήους ‘*Ἀλλὰ καὶ*
μηρόβοτον τὴν Ἀπτιχὴν ἀνέκε’ *Βουλευο-*
μένου δὲ ὅπως τῇ πόλει χρῆσται, ‘*Ἀθη-*
ναῖοι μὲν μηρόβοτον ἀνέκωι συνεβόλευον.
Θακείς δὲ ἀντίειπον οἷσαι. Pro ‘*Ἀθηναῖοι*
Kusterus corrigi *Θηβαῖοι*, et pro
ἀνέκωι Ms. Leid. dat *ἀείρω*.

Multi] *Lysander* et *Agis*. *Paus.* in
Lacon. *Bongars.* Præcipue vero *Co-*
rinthii ac *Thebani*, alique Græci non
pauci. *Xen.* II. *Hist.* Gr. *Bern.*

Ex duobus Græciæ oculis] Ne sc. illa
ferebat *ἑτερόφθαλμος*, lusca, ut notat

Plut. in *Præc. politicis*. Ea de re
consultus etiam *Apollo* respondit, *τὴν*
κοῦρην ἰστίαν τῆς Ἑλλάδος μὴ κινεῖν.
Eliau. IV. V. H. 6. Haud absimili
figura *Cimon* *Spartanis* subveniendum
arbitrabatur cont. *Messenios*, ‘ad-
hortatus eos, ne Græciam claudam
reddi, neu Urbem socia destitui, sine-
rent.’ *Plut.* in ejus *Vita.* *Id.*

§ 5 *Si demissa Piræum versus*] ‘*Ὅστε*
τὰ μακρὰ σκέλη καὶ τὰ τελεχὰ τοῦ Πειραιῶς
περιελεῖν, inquit *Diod.* XIII. 107. *Plut.*
Lysandro: quos vid. et *Xen. Hist.*
Gr. II. Et ita bello Peloponnesiaco
finis impositus, quod *Thucyd.* I. 1. 1.
ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων et
μακρότατον vocat. In annum enim
XXVI. protractum est. *Bongars.* Ms.
dimissa, quæ nec ipsa lect. mala est.
Vid. Non. in *Dimittere*. *Berneccer.*
Piræum scribend. est, non *Piræum*,
non *Pyræum*; denique non aliter scri-
bend. Ita Græci omnes. Et ita
Muret. monuerat ad *Terent.* *Faber.*
Demissa idem quod, deducta. *Piræus*
scribend. non, ut quidam scribunt,
Piræus. Græci enim *Πειραιεύς* scri-
bunt. ‘*Brachia*’ vocat quæ muri
partes in longitudinem porrectæ
erant. Nec aliter inf. v. 9. 12. *Vors.*

Muri brachia] Hæc erant 5000. pas-
sum. *Plin.* IV. N. H. 7. ‘*Brachium*’
autem in ædificiis notat omne id,
quod extra ordinariam ædificii lineam
et rectum ordinem excurrit. *Stat.* v.
Th. 279. ‘*Gemini* quæ brachia muri
Littus eunt.’ *Liv.* IV. 9. ‘*Consul*
muro Ardæ brachium injunxerat.’
et XXII. 52. ‘*Brachio flumini* objecto
eos excludit.’ *Frontin.* III. *Strat.* 17.
4. ‘*Brachia* a latere dactis.’ *Strab.*
XIV. p. 654. vocat *σκέλη*. *Gron.*

Navæque, quæ reliquæ forent, trade-
rent] Exceptis 10. quas, nec plures,
illis possidere licuit. *Diod.* XIII. 107.
Bern.

Ex semet ipsis] H. e. Atheniensibus.
Quod non putassem notatu dignum,
nisi hic etiam *Hispanicus* Auctoris
interpres impigisset. Posset autem

et aliis accidere, quod illi potuit. *Id.*

§ 7 *Insignis hic annus*] Is fuit quartus Olymp. 93. ab U. C. 348. *Id.*

Exsilio Dionysii] Orbis literarii phoenix Jos. Scaliger insigniter Auctorem et tempore et persona hic errare demonstrat, v. de Emend. Temp. p. 224. Tempore, quod 48. annis illud exsiliū post acciderit: persona, quod non Dionysius senior, Hermocratis fil. in exiliū actus sit; sed Dionysius junior huj. filius. Sed Justinus habebat in animo, eo anno Dionysium victum a Carthaginiensibus fuisse: propterea cladem acceptam illius Dionysii cum filii exilio confuderit. *Id.*

§ 9 *Triginta rectores*] Vid. præter citatos ad § 5. Diod. init. lib. xiv. *Bong.*

Triginta, &c.] Sen. Ep. 104. 'Viginti et septem annis pugnatum est: post finita arma triginta tyrannis noxæ dedita est civitas, ex quibus plerique inimici erant.'

§ 10 *Quippe, &c.*] Vincent. III. 63. 'Adunatis sibi tribus millibus satellitum et septingentis millibus de exercitu victoriæ.' *Leg. et s. militibus de e. victore.* Oros. II. 17. 'Qui primo se tribus millibus satellitum stipant: mox etiam septingentos milites victoris exercitus lateribus suis circumponunt.'

§ 12 *Cades deinde civium ab Alcibiade auspicantur*] De morte Alcibiadis, ad cujus cædem 30. tyranni Lysandrum impulerunt, vid. Plut. Diod. Prob. Cic. de Divin. II. 62. Val. M. I. 8. *Bong.*

§ 14 *Vivus crematus, &c.*] Non vivus, sed mortuus jam et barbarorum telis confixus, juxta Prob. et Plut. in Alcib. *Berneccer.* Contra habent Plut. et Nep. ut jam vidit cl. Bernecc. Verba Cornelii in mendo cubant: 'Illi, cum eum ferro aggredi non auderent, noctu ligna contulerunt, circa domum samenam, in qua quiescebat; eam succenderunt,' &c. Non

attinet, virorum doctorum superhunc l. conjecturas apponere. *Lege circ. dom. Sanisenam.* Sanisene appellatur tractus in confinio Phrygiæ et Galatiæ. *Vos.*

CAP. IX. § 1 *Hocultoris metu*] Angli ult. hujus m. Græv.

Miseras, &c.] Saxo XIV. p. 258. 'Bona eorum, qui ad Canutum concesserant, rapinis exhauriunt.'

§ 2 *Theramenii*] Uni de 30. Vid. Xen. H. Gr. II. et Cic. Tusc. I. 40. *Bongars.* Item Plut. in Nicia et Consol. ad Apollon. cap. 9. *Bern.*

Ipsū quoque ad terrorem omnium] Angli rectius i. q. ad documentum ceterorum et terr. o. Ubi documentum ceterorum videtur intelligend. quod docere ceteros debet, qui nimirum ita grassabantur cædibus, ne et ipsis hoc inciperet displicere. At h. modo nescio, an facile ullibi reperias. 'Documentum alicujus' est, quod quis edit. Ita 'documenta egregii principis' ap. Suet. Galb. cap. 14. per quæ docet se talem futurum. Hæreo igitur, nec satis scio, an hoc admittebam sit augmentum. *Schef.*

§ 4 *Quod etiam ipsū auxilium cum miseris eriperetur*] Mss. nonnulli cum Junt. q. cum etiam i. a. unicum mis. e. Græv.

§ 6 *Thrasymbulus*] *Τραπεζίδης δρομαῖος ἄνθρωπος.* Diod. XIV. 33. Vid. Xen. H. Gr. II. Paus. Atticis. *Bongars.* Huic 'neminem præferre se fide, constantia, magnitudinis animi, in patriam amore,' scribit in ejus Vita Probus. *Bern.*

Nobilis] Prob. 'Multi eum nobilitate præcucurrerunt.' *Bong.*

Audendum, &c.] Saxo XIV. p. 258. 53. 'Audendum aliquid cum periculo ratus:' p. 357. 7. 'Pro patria difficilia audere solitus.'

Etiam cum periculo] *Ἀπολαύειν τὴν καὶ κούρευσιν τοῦ.* Thucyd. I. 4. 5. et III. 9. 4. Quod dictum ad ancipitem febris hecticæ curam accommodat Galenus Meth. Med. x. 10. Et proverbio jactatum patet ex Æsch.

Choëph. 303. Ἀρδσαντι παθεῖν, Τρυγέρον μῦθος τῶδε φωνεῖ. Bern.

Castellum Phylon] Steph. de Urb. *Xenon* vocant Xen. et Diod. *Bong.*

§ 7 *Crudeles*, &c.] Bong. et alii *crudelis* ediderunt. Prætuli, quod Mss. codd. ipso referente Bong. probant, cum præsertim Auctor alibi quoque 'miserari' cum accus. jungat: ut VIII. 5. 13. XII. 5. 8. XXVII. 1. 5. XXVIII. 4. 12. *Berneccer. Crudelis* *Bernecc.* in *crudeles* mutavit; quod vereretur, ne *crudelis* pro casu secundo num. sing. haberetur. Verum, si maxime *crudelis* legatur, potest id nihilominus pro vocabulo quarti casus et pluralis numeri haberi. *Vor.*

§ 9 *Lynias*] Paulo aliter Plut. in *Vitis Rhetorum*, quem vid. *Bong.*

Exul tunc] Non improbo; tantum relinquo cogitand. cum in Mss. sit *exultans*, utrum non Just. scripserit et distinxerit: et *Lys. Syr. orator, exul, tamen q. m. &c.* Efficacius sane esset. Tantum miseratus est Athenas, ut, licet esset exul, atque adeo ipse opus haberet subsidio aliorum, tamen tot miserit eis in auxilium. *Schef.*

Patria communis eloquentia] Cic. de Orat. I. 4. 'Athenis summa dicendi vis et inventa est et perfecta.' Id. in Bruto cap. 10. 'In ea urbe et nata et alta est eloquentia.' Add. Velh. I. fin. et Nostr. II. 6. 6. Bern.

§ 10 *Securius pugnaretur*] Maluit Sich. olim legere *incurius pug.* credo quod ita in vett. libris (neque enim solebat temere aliquid in classicis scriptoribus immutare) hunc l. legi deprehendisset, et probam eam vocem censeret, et ad quem modum Apuleius 'agnum incuriosum' dixit pinguem, quasi curæ expertem; quod, qui cura vacant et sollicitudine, citissime pinguescant. Neque novum sane videri debet hoc: cum et Lucret. 'intactus' dixerit, et Ov. 'inambitiosus,' et Sen. 'inperpetuum,' et Tertull. 'iabonus,' et Arnob. deni-

que 'inodor.' *Mod.* Accurata illa Sich. ed. Basil. habet *incurius*, ex quo Freinsh. facit *incuriosius*. *Berneccer.* Causa non est, ob quam τὸ *securius* in *incurius* vel *incuriosus* debeat mutari. *Secure*, i. e. segniter; non serio pugnat ille, qui alienæ dominationis conatus bello cogitur promovere. Et ita loquuntur optimi Scriptores. *Boech.*

§ 11 *Refugerunt*] *Sebis. refugiant*, ut tempora congruant. Sed Auctorem talium incuriosum passim deprehendas. *Berneccer.* Angl. *refugiant*. Probo, quia præcedit 'vincuntur,' item quia sequitur 'spoliant,' similibus temporibus. *Schef.*

Exhaustum cædibus suis, &c.] Hæc seq. modo videntur distinguenda: *exh. cædibus, suis etiam armis spoliant.* Gron.

§ 14 *Accitis*] *Sebisius acceptis* legit. *Berneccer.* Hoc *accitis* vix est sanum. Magis probo *acceptis*: nisi quis putet acripisse Just. *excitis*. Et usurpat Noster alibi quoque tali sensu. Vid. II. 4. 22. *Schef.*

§ 15 *Critias*] Τῶν ἡγεμονῶν ἔχων, Diod. XIV. 84. 'Dux tyrannorum' Prob. 'Crudelissimum omnium tyrannorum' vocat Lactant. III. de Falsa Sap. *Bong.*

Hippolochus] Ita habent Vett. omnes. Ejus Diod. et Prob. non meminere. Xen. II. H. Gr. 'Hippomachum' vocat, quomodo habet Ed. vulg. *Bongars.* Ita sane Codd. Mss. omnes, quos quidem Bong. vidit. Sed legend. tamen f. *Hippomachus*, ut Xen. II. H. Gr. vocat. Habet ita Ed. Colon. et in marg. Ed. Sichardi. Paulus quoque *Leopagrus* ita legend. censuit. Pari modo IV. 5. 7. *Eurylochus* erat pro *Eurymedon*. *Vor.*

CAP. X. § 1 *Major pars Atheniensium*] Lucan. X. 403. 'Pars maxima turbæ Plebis erat Latine.' Liv. XXIII. 35. 'Ea maxima pars volonum erat.' Id. XXIV. 16. 'Et ea major pars

equitum,' &c. et xxvii. 9. 'Et erant major pars Latini nominis sociorum-que.' Gron.

[*Magna voce Thrasybulus*] Non Thrasybulus, sed Cleocritus κηρυξ μάλιστα ἐμπειρος &c. Xen. H. Gr. i. Bongars. Quo l. refertur hæc oratio. Bern.

§ 3 *Admonet deinde*] Mss. *Admonens* d. Sine dubio legend. *Admonens* d. cognationis, &c. nam *Admonet, orat*, non satis commode coherent. Schef.

[*Sacrorum communium*] Ita Curt. ix. 10. 28. 'Sacrorum societatem' vocat Plin. Paneg. c. 37. pr. Tac. ii. A. 65. 5. Bern.

[*Tunc vetusti*] Hoc tum ignorant Mss. et videtur natum ex similitudine litterarum, in fine vocis præced. Schef.

[*Si tam patienter ipsi serviant*] Mss. quidam *si tam servitutem pati, nec eripi si serviant*. Inde colligo lect. veram huj. l. esse, *si tamen servitutem patientur ipsi, nec eripi se sinant, serviant, reddant sibi patriam, aut patriæ acceptam libertatem*. Vulgate sane non cohererent. Quis enim quæso sensus horum verborum, *si tam patienter ipsi serviant, accipiant libertatem*? Cur enim acciperent? qui libenter serviunt, libertatem negligunt, manent-que potius in servitute; frustra igitur libertas his offertur. At in nostra emendatione omnia sunt elegantia et emphatica, et convenientia rei. Nec in ea insolens aliquid. *Tamen* ipsum *tam* est, compendiose scriptum; *patientur* est ex *patienter*, iisd. pæne literis: *sinant* omissum videtur tanquam superfluum propter seq. *serviant* a librario indocto, cum ne litteræ quidem multum sint dissimiles. *Aut* absumsit antecedens *in* totidem constans lineis. *Patriæ* in plerisque Mss. reperitur. Schef.

§ 4 *Hic, &c.*] Saxo xiv. p. 290. 60. 'Cujus excellenti virtute tantum promotum est ut deinceps Sclavi,' &c.

[*Substitutis decem*] 'Prætoribus,' Probus in Thrasyb. Bongars. Vid.

Maussaci Notas in Harpocrat. p. 153. Bern.

[*Qui rempublicam regerent*] In Mss. est *qui rem reg.* quod non displicet, vel propterea, quia simile quid occurrebat sup. cap. 3. ubi vid. quæ notavi. Schef.

§ 6 *In bellum Athenienses exarsisse*] Longe politius Britanni ex vetere cod. bell. *Athenis ex.* quod maxime probō. Græv. Bell. *Athenis ex.* non displicet. Schef.

[*Comprimendum*] 'Comprimere bellum,' ut *comprimere motum* in Inscript. Plautiana ap. Grut. p. 453. *MOTUM ORIENTEM SARMATARUM COMPRESIT*.

[*Pausanias*] Et ante eum Lysander cum 40. navibus. Diod. xiv. 24. Hic autem pacem fecit non misericordia, sed φιλανθρωπίας, et θεωρῶν τὴν ἀνδρείην ἀποφύγων, &c. Vid. Diod. et Xen. H. Gr. ii. Bong.

§ 7 *Permotus patriam*] Probo conjecturam docti viri, Bong. puto, qui legit, *p. et p.* item mox *Eleusina emigrare*; quoniam in Ms. est *p. et p.* item *Eleusina em.* Schef.

§ 9 *Per insidias comprehensi*] Manca est oratio; legend. *et per ins. comp.* &c. Fab.

§ 10 *Tantum*] An f. *tandem* legend.? Freinsh. *Tandem* pro eo quod quidam edidere, *tantum*, legend. censuit Freinsh. Habentque ita Sich. et Colon. edd. Vor.

[*Tandem*] Ita recte Vorst. ex conjectura Freinshemii, et edd. vetustioribus. Schef. Receperant *tandem* Angli quoque ex Mss. et sic etiam Junt. Græv.

§ 11 *Discordiarum oblivionem*] Ἀμνηστίας. M. Tull. Phil. ii. 1. Val. M. iv. 1. Plut. Cic. Μὴ μνησκακεῖν. Xen. Et ita Siculos inter se pacem fecisse refert Thucyd. iv. 12. 38. ἔχωρτας ἁ ἱκανοὶ ἔχοντο. Bongars. Itemque Lacedæmonios cum Atheniensibus. Id. iv. 23. 7. In Dione xliv. extat

Oratio Ciceronis, qua, Thrasybni exemplo, Romanis 'Amnestian' s. 'Oblivionis legem' (ita Probo in Thras. vocatam, Floro iv. 6. 4. 'Abolitionem') suavit. Add. Suet. Claud. c. 11. pr. Vell. ii. 58. 4. Flor. iii. fin. Vopisc. in Aureliano cap. 39. *Bern.*

CAP. XI. § 1 *Darius*] Diod. xiii. 108. De Cyri (cognomento Minoris) *ἀναβδάς*, i. e. ut Hieron. loquitur, *ascensu*, Xen. Diod. xiv. 20, &c. Plut. in Artaxerx. *Bongars.* Oros. ii. 18. *Bern.*

Artaxerxe] Qui ante regnum 'Arsacas', vel, ut Ctes. 'Arsaces,' dicebatur: post 'Mnemon' est cognominatus. *Bongars.* Alius sup. iii. 1. 4. *Bern.*

§ 2 *Regnum Artaxerxi*] Quippe natu majori, etsi patre adhuc privato genitus esset. Contr. Xerxes sup. ii. 10. 2. Ubi citatis auctoribus add. H. Grotium de J. B. et P. ii. 7. 28. *Id.*

Civitates] Lydiam et maritimas civitates. Plut. *Id.*

§ 3 *Judicium*] H. e. testamentum; quod et 'supremum iudicium' dicitur in libris Juris, ut etiam ap. Suet. Ang. 66. 8. 'Amicorum suprema iudicia morosissime pensavit.' Causa est, quod, si unquam homo, tunc certe, quando testamentum condidit, ad 'iudicii' lancem omnia exigit. Quam in rem videatur egregius locus ap. Sen. iv. Benef. 11. item i. fin. *Berneccer.* Add. Cic. xiii. Fam. 46. 'Hominem probum existimares, qui patroni iudicio ornatus esset.' Idem pro Domo 19. 'Denique etiam ille novicius Ligur, cum M. Papirii, sui fratris, esset testamento et iudicio improbatus, mortem ejusse velle persequi dixit.' Et 'suprema iudicia' Plin. vii. Ep. 20. et 31. *Grenov.* Vocabulo 'iudicii' testamentum designat, cujus ante mentio facta. Sic et Valerio vii. 7. 4. 'suprema iudicia' nihil aliud sunt, quam testamenta.

Vid. et Suet. Ang. 66. 8. *Vorst.*

§ 4 *Disimulatione belli*] Explicari possunt, quod negaverit a se bellum ullum esse paratum. Mihi tamen ex glossa irrepsisse videntur. *Schef.*

Compeditibus aureis] Ne sc. familiae regiae honos non haberetur. Quia causa quoque Darium Beasi et Nabarsania conspiratione prehensum, aureis compeditibus catenisque vinctum fuisse scribit Curt. v. 12. 26. et Noster xi. 15. 1. Vid. Chrysost. Orationem ult. Appianum p. 214. Gebhard. in Catull. p. 185. m. *Bern.*

§ 5 *Capit: auxilia*] Suspicio ob litterarum similitudinem hic excidisse et. *Schef.*

Auxilia undique contrahit] Justinus meo quidem iudicio, quantumcumque in his rebus est, scripsit, *auxiliis u. contractis*. Qui verborum collocationem sentiunt, et qui rhetorice sapiunt, non adversabuntur. *Faber.* Hoc nimis longe recedit a scriptura veteri. Propior est emendatio, quam jam indicavi in Notis. *Schef.*

§ 6 *Enixe se ejus opera*] *F. enixa*. Plin. ix. N. H. 3. 'Euixioris operæ consoci sibi.' *Gron.*

§ 8 *Fors praelii*] *ἡ τύχη*. Diod. xiv. 24. *Bongars.* Ex antiquioribus edd. *sors* lego; non *fors*, ut Berneccer. et alii. *Vorst.* Junt. cum nonnullis aliis *sors*, quod perperam probat *Vorst.* *Fors praelii* est, fortuna praelii. Sensus est: Cum forte in praelio frater in fratrem incidisset. Liv. xxxi. 4. 'Castra quo fors tulisset loco, sine ullo discrimine aut cura muniendi, posita.' Curt. iv. 15. 'Plura simul abrupta a ceteris agmina, ubicunque alium alii fors miscuerat, dimicabant.' *Sorti* hic nullus locus est. *Græv.*

Utrumque fratrem] Propter obscuritatem narrationis, quæ inest lectioni vulg. adducor, ut existimem scripsisse Nostrium *utrinque fr.* *Schef.*

§ 9 *A cohorte regia*] 'Cohors' h. l. non milites notat, sed comites, regique proximos, qui regem comitaban-

tur. Liv. xxviii. 5. 'Ibi exercitu omni relicto, cum cohorte regia Demetriadem se recepit.' Id. xl. 6. 'Proxima est regia cohors custodisque corporis.' Proprie enim *cohors* notabat provincialium magistratum domesticos comitesque honoratiores, unde Horat. i. S. 7. 'Laudat Brutum, laudatque cohortem:' et Juv.

viii. 127. 'Sit tibi sancta cohors comitum.' Gron.

§ 10 *Decem millia*] 14000. numerat Frontinus iv. Strat. 2. 7. et 8. *Berneccer*. Dux eorum Xenophon fuit. Vid. Ælian. iii. V. H. 17. *Vor*.

In auxilio] Mss. habent *aux.* rejecta præp. quam lect. puto præferendam vulgatæ. *Schef*.

LIBER VI.

CAP. I. 1 *Quo plura habent, eo ampliora, &c.*] Sen. ii. Benef. 27. 'Eo majora cupimus, quo majora venerunt: multoque concitatio est avaritia in magnarum opum congestu collocata, ut flammæ infinito acrior vis est, quo ex majore incendio emicuit.' *Berneccer*. H. sententiam planam esse non ignorabam. Sed hoc non planum est, quam belle dicatur, *Lacedæmonii eo ampl. cupientes, non contenti*. Ista duo participia sic jungi sine interposita copula non recte posse, qui Latine doctus est, et animus advertet, facile videbit. Sed si illa verba conjungas, *more ingenii hum. quo plura habet, eo ampl. cupientis*, omnia liquida erunt et sana. Lacedæmonii non contenti accessione Atheniensium vires sibi duplicatas, totius Asiæ imperium affectare cœperunt, *more ingenii hum. quo plura habentis, eo ampl. cupientis*. Sic enim legend. nunc censeo. Nec offendi debemus hac locutione, quod *ingenium humanum* dicatur *habere nulla*: sensum enim respexit ut millies et hic Noster et alii; ac si scripisset, *More hominum, quo plura habentium, eo ampliora cupientium*. Græv. Sunt qui hic aliquid corruptum esse existimant; non ego. Nam nulla opus mutatio est, cum hæc sententia sit plana et perspicua; Lacedæmonii quo

plura habent, eo et ampliora cupientes, more ingenii humani, &c. &c. Deinde non satis ex usu bellæ Latinitatis videtur, ut dicas, *ingenium, quo plura habet, eo etiam et plura cupit*. Fab. Non aspernor emendationem Boxhornii, *Quo plura habet eo ampl. cupientis*; quam et cl. Grævio placere video. Altera tamen lectio jam ævo Orosii fuisse videtur. Habet enim et Exscriptor ille iii. 1. sic: 'Quo plura habeant, eo ampl. cupientes.' *Vorst*. Græv. *quo plura habet, eo ampl. cupientis*, nihilque ait esse certius. Ita olim et Boxhorn. Ego temere nil mutem, quia in isto *habent* non tam attendit ad ingenium humanum, quam, quod in animo erat, ipsos homines. Et occurrunt talia alibi. Vid. quæ notamus passim ad Hygin. *Schef*. 'More ingenii humani' etiam dixit Hegesipp. i. 26. et 37.

§ 2 *Hercyllides*] *Δερκυλλίδης* Xen. iii. Diod. xiv. 39. Plut. in Artaxerx. quos vid. Huc spectat Trogi Fragmentum ap. Priscian. vi. cujus etiam Mss. habent, 'ab Herculide.' Oros. iii. 1. vocat 'Hercilidem.' 'Dercyllidæ' meminit et Plut. in Apoph. Lacon. *Bong*. Leopard. contendit legend. esse *Dercyllides*. Et sane auctores Græci Xen. Diod. Plut. ita eum vocant. Quia tamen ipsius Trogi Fragmentum ap. Priscian. vi. in

manu exaratis codd. itemque qui Just. exscripsit Orosius III. 1. habet 'Hercilidem,' ac præterea antiquus quoque Prologus in hunc lib. 'Herculide,' nihil ausim mutare. Quod si non ipse Trogus, aut Just. ita appellaverit, mendum saltem antiquum id fuerit. *Vor.*

Maximarum, &c.] Saxo XIV. p. 255. 48. 'Quorum viribus succinctus:' p. 256. 39. 'Canutus magnis orientis viribus succinctus:' p. 271. 43. 'Alienorum viribus succinctus,' p. 282. 42. 'Rex magnis viribus succinctus.'

Pacificari, &c.] Prudentius huj. exempla alia vid. inf. VII. 6. 5. et XXIX. 2. 8. Thucyd. I. 10. 18. Pachymer. I. Hist. Byzant. 3. Apophthegma Imp. Rudolphi I. 'Quicumque tres lites habet, duas, si poterit, componat,' refertur a Lipsio Miscell. Ep. III. 77. *Ber.*

§ 3 *Cyri quondam regis*] Mala hæc aut lectio aut scriptio. *Freinsh.* At ego non video quid desiderari hic jure possit. Intelligitur utique Cyrus Minor, Darii Nothi fil. qui sæpe quondam pro rege sese gesserat. *Vorst.* Sed tamen rex non fuit, verum regiam dignitatem affectavit. Puto igitur verba *quondam regis* esse glossam, quæ a mala interpolatrice manu irrepererunt hominis, cujus menti observabatur Cyrus ille Magnus, non hic Minor. *Græv.*

§ 4 *Criminatur*] Oros. III. 1. 'Defert ut proditorem.' Ms. P. Danielis *differit*. Vid. Nonium Tac. I. A. 'Para multo maxima imminentes dominos variis rumoribus differebant.' Petron. 'Alioqui mille causæ nos quotidie collident, et per totam urbem rumoribus differunt.' Ita malo, quam *deferent*. Bong. Ita Tac. III. A. 12. et IV. 25. 'Differri per externos, per manipulos.' Suet. Aug. 14. 2. 'Rumore ab obtractatoribus dilato.' Planissime respondet nostrati *Αὐχρῆς* *γεν* h. e. divulgare. In illo tamen Orosii loco retinend. *defert* non dubito. *Bern.*

Alueris] Notator Angl. ait in Ms. nro legi *adjuerit*. Puto glossam esse, nam alterum elegans et receptum. Cic. Parad. 'Neminem esse divitem, nisi exercitum alere possit sine fructibus.' *Schef.*

§ 5 *Mercaturque ab his, quæ differant bella, quam gerant*] Plauto familiaris locutio: subintelligend. *potius*, quod in uno Cod. reperitur, aut magis. Plaut. Rud. IV. 4. 70. 'Tacita bona est mulier semper, quam loquens.' Terent. Eun. Prol. 'Qui placere se studeat bonis Quam plurimis.' Bong. Sall. Cat. 8. 1. 'Fortuna res cunctas ex lubricine quam ex vero celebrat.' Tac. III. A. 32. 'Nobilitatem sine probro actam honori quam ignominie habendam ducebat.' Græcismus est. Ita Thucyd. II. 18. 10. *τῇ δυνάμει πρὸς οὐκ ἢ τῇ γνῶμῃ ἐπέρχονται*. Nazianzenus: *Θέλω τῆς τοῦ σταλαγμοῦ, ἢ φρονῶν πῶς*. Sic inf. XII. 8. 14. Vid. B. Rhenani Thes. Locut. in Tac. p. 19. *Berneccer*. Ms. et Junt. *quæ g.* Leg. cum Gronov. *m. ab h. g. d. bella, quæ g.* Recte vidisse *τὸν πᾶν* Ms. Anglicanus ostendit, ex quo receperant hanc lect. Oxonn. Mox opt. ex eod. Ms. iid. a *Tissotense alienatum*. Græv. In Mss. legitur, ut *diff.* *potius bella, quam g.* Quod jam aliquantulum lucis huic l. affert; sed et sic tamen aliquid vitii in eo superest; non quod necessarium videri debeat iis, qui Latine sciunt, isthuc *potius*. Ut ut sit, legerem, ut *differat, potius bella, quam gerat*. H. sensu: Deberet ipse bella gerere, non differre. At nihil tale ab ipso fieri video; imo et numerato pretio universalem dilationem emere, a timore præpeditus, s. id perfidia impulsus faciat. Sic igitur l. integer legeretur: *m. ab iis, ut differat potius bella quam ipse gerat*. Aliter Gronov. *m. ab his, quæ differant bella, quæ gerant*. Quod elegantiss. est; utrum verius sit, nescio. *Faber*. Vera lect. hæc est, ut *differant bella, quam gerant*: ac nihil mutand. videtur. Subaudi-

end. autem *potius*: quod in uno Ms. ut Bong. testatur, et diserte additum fuit. Frequens sane ellipsis vocum 'potius' et 'magis' eaque imitatione Græcorum ita facta videtur. Vid. Hellenol. Vechneri 1. 5. *Vorst.* Angl. *qua gerant.* Placet admodum hæc lect. Nam vulgata habet eum sensum, quasi effecerint, ut bella gererent nulla, cum tamen pax spectaritur ad solum Tissafernem. *Schef.*

Tanquam non ad unius summam imperii, &c.] Hoc *summam* mihi admodum suspectum fateor. Scio quomodo exponi posset, sed scripsisse ita Just. vix mihi persuaderi patior. Deliberent sagaciores. *Idem.* Non video, cur hæc cuiquam debeant esse suspecta: sensus et verba sunt elegantissima: Quasi non clades et damnum, quod hic vel ille præfectus regionis faciat, pertineat ad salutem unius imperii. Augustus in Epistola ad Tiberium ap. Suet. Tib. 21. 'Te rogo, ut parcas tibi, ne, si te languere audierimus, et ego et mater tua exspiremus, et de summa imperii sui populus Romanus periclitetur.' 'Summa reipublicæ' est res, quæ spectat totam remp. ejusque salutem aut dignitatem: pro quo et sæpe dicitur *summa respublica*. Liv. xxiv. 10. 'Cuius imperio consilioque summam rempublicam tuendam commiserunt.' Cic. v. ad Att. 'Rogatus ego sententiam multa dixi de summa republica.' De hoc loquendi genere plura notavi ad ipsum Tullium. *Græv.*

§ 7 *Tissaferni alienatum*] Angl. a *Tissaferne*. Ita Noster vii. 19. 'Et uxorem, veluti tradito alii amore, a se alienavit.' Nep. Alcib. c. 5. 'Neque vero his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quam timore ab eo alienati.' Ubi poterat omittere illud 'ab eo,' si probasset, quod nunc vulgo ap. Nostr. legitur. *Schef.*

Hortatur, ut in locum, &c.] Ita et Diod. xiv. 40. Paus. Atticis id Eua-goræ Cyprio regi tribuit. Vid. Pro-

bam Conone. *Bong.*

Amissa bello patria] Quid est, *patriam amittere bello*? Num, in bello, an, ex bello, s. ob bellum? Neutrum satis historiam declarat: nam primum falsum; nec secundum sic simpliciter verum, quia non ob bellum, sed ob bellum male gestum, exulabat. In impresso quodam reperitur *amisso*, quam lect. puto esse veram, ejecta voce *Cypri*, quam ex glossa natam liquet etiam ex eo, quia sunt, qui pro ea *Cypro* habent. Ceterum 'amissum bellum' est, amissum prælium; jam 'amittere prælium' est dictum, ut, *amittere causam, amittere litem*, ap. optimos scriptores. *Schef.* *Amissa bello patria* est, quia patriam propter prælium infelicitè gestum amiserat: nam post cladem illam Conon sibi ipse voluntarium indixerat exilium: vide fin. cap. 6. lib. superioris. *Græv.*

§ 8 *Fractæ sint opes*] Angl. *f. s. res et opes*. Non solet ita Noster. Ita alterutrum ex glossa natum. *Græv.*

Navalem usum] Hinc etiam Polyæn. v. Strat. p. 392. describit Lacedæmonios τὰς Ἀρρὰς ἐνὶ πύλαις διδύκας. *Gron.*

CAP. II. 1 *Hercynione*] Vett. hic variant: quidam *Mercinioni*, alii *Mercimoni*, alii *Inercinioni*. 'Hercynione' habet etiam Oros. iii. 1. Eum Diod. xiv. 80. vocat *Nepplæ*. *Bong.* Quomodo fere Enseb. in Chron. 'Nepherites.' *Bern.*

§ 3 *Tanto exercitus*] Ita sup. ii. 10. 21. *Id.*

§ 4 *Ducem*] Non agnoscunt libri Mss. plerique, nec est dubitand. quin ex glossa irrepsit in textum. *Schef.*

Responsum oraculi] Quod exstat ap. Paus. Lacon. et Plut. Agesilao. Vid. etiam Xen. iii. H. Gr. et in Agesil. Vid. et Prob. ibid. *Bong.*

§ 5 *Cum regium claudicaret imperium*] Hoc oraculum, quod au ab aliquo ex gente Grammaticorum explicatum usque adhuc fuerit hant equi-

dem scio, id ego sic interpretor: Lacedæmonii duos reges habebant ex duobus familiis Heraclidarum, perpetua et non interrupta serie; idque eo fine (de duobus loquor) ut eo minus reges essent, quam si singulares illi fuissent. Quo enim plures fuerint reges in uno aliquo imperio, eo et infirmiores sint necesse est. At si unus tantum fuisset, tum vero grave et exitiale reipublicæ periculum imminabat, ut putabant. Qui enim sine consorte rerum potitus esset, is et facile tyrannus evadere potuisset. Idque adeo oraculum præmonens Lacedæmonis cavend. esse dixit, ne quando ipsorum regnum claudicaret. Illi autem quod de rege claudicante aliquando dictum fuisse volebant, id ego non de rege, sed de regno, dictum fuisse arbitror. *Faber.* Mss. plerique habent *cum rege*: an scripsit Just. *cum in rege*? Sed f. nihil mutand. quia mox ponuntur tanquam diversa et contraria claudicatio regis et claudicatio imperii. *Schef.* Angl. *quam imperatore regnum.* Oppositio hant apta, nec habet sensum idoneum. *Id.* Saxo xi. p. 207. 47. 'Sueconis regnum ante admodum claudicaverat.'

§ 7 *Non facile, &c.* Saresb. vi. 14. init. 'Cujus [militaris disciplinæ] quanta sit utilitas, non facile dixerim.'

§ 11 *Militum . . . poscentibus* Videri possit legend. *poscentium.* Sed de h. l. et aliis similibus dictum est ad ii. 3. *Fab.*

§ 13 *Adorare* Probus: 'Venerari, quod *προσκύειν* illi vocant.' *Bongars.* Add. Curt. vi. 6. 3. et viii. 5. 11. et viii. 5. 42. De Persico hoc adorationis ritu plura Brisson. i. de Regno Pers. *Bern.*

§ 14 *Dilabi* Bong. *del.* Prætuli quod etiam in Ms. exstat. Ita Sall. Ju. 10. 8. 'Discordia res maximæ dilabuntur,' h. e. sensim dissolvuntur, pessum eunt. *Id.*

§ 15 *Ministrum impensæ* Taylor Diod. xii. 12. *Bongars.* Male alii *ministerium*, et ad ipsum Cononem referunt. Nep. Con. c. 4. *Bern.*

§ 16 *Multa fortiter, multa feliciter, agit* Ubi hæc egerit Conon, Just. non indicat: at verba, quæ hic mox subjunguntur, perinde sonant atque: Conon in Europam venerit in Lacedæmonium imperium, ita ut Lacones coacti fuerint revocare ex Asia Agesilaum. Verum non ita multo post Conon ex Asia revertitur ad populandos Lacedæmoniorum agros, ut hic Auctor scribit. Locus est bene perpendendus: non enim ab omnibus *ἀπὸ τῆς Ἀσίας* hæc percipitur. *Glar.*

CAP. III. 1 *Pisandrus* Ita Mss. omnes: vulgo *Lysander*, cont. historiam. Græcis est *Πισανδρος*. Xen. iv. Plut. Agesilao, et Probus. Diod. xiv. 84. est *Πεπλῆγος*, ut alii notarunt, mendose. *Bongars.* Ita dicitur *Pisandrus* pro, *Pisander*; ut 'Menandrus' pro, *Menander*; 'Euandrus' pro, *Euander*, et alia ejus commatis. *Fab.*

§ 2 *Magna* Non male Mss. *ex m.* Ita Flor. i. 9. 5. *Bernegger.* Mss. plerique habent *et m.* vel *ex m.* Vera scriptura *ex m.* videtur. Omiserunt præp. qui Latinis putarunt inusitatum apponi. Atque tali modo ipse Cic. vel quisquis alius est Auctor librorum ad Herennium: iii. 'Putamus oportere ex ordine hos locos habere, ne quando perturbatione ordinis impediamur.' Hic 'ex ordine,' quod vulgo sine præp. 'ordine.' Sic paulo post: 'In locis ex ordine collocatis eveniet, ut in quamlibet partem, quoto quoque loco libebit, imaginibus commouiti dicere possimus id quod locis mandaverimus.' *Schef.*

§ 3 *Non tam ducum in eo prælio, quam militum* Cum omnes et *Bongarsii* et mei Mss. habeant *non duc. tantum in eo pr. &c.* et videatur illud *tantum* adjectum ab eo, qui alioqui parum plenam hanc locutionem puta-

bat, legerim *non duc. in eo pr. q. m. am. fuit.* Insane bene: enim subaudimus in hisce *rd tam*, qua de re multi multa, et nos in Novantiquis nostris dicere meminimus. *Modius.* Freinsheimio, hæc ita transponenti, *non tam mil. in eo pr. quam duc.* suffragatur n. sequens, et magis antecedd. duo. *Mod. legend.* censet *non d. in eo p. q. m.* ut subaudiatur *rd tam.* Quomodo Curt. vii. 7. 39. 'Nec me ars mea quam benevolentia perturbat.' Et Just. ipse xxvii. 3. 10. 'Non amicus dedito quam hostis factus.' Cum omnia ex pto, mens Auctoria, quicquid ipse scripserit, ita legi postulat: *tam duc. in eo pr. quam mil. vel, non tantum duc. i. e. p. sed et mil.* Nam ecce mox subjicitur assertionis ratio, primum de utroque duce, Conone et Pisandro; deinde n. 9. de militibus ipsis. *Berneccer.* Pugnans seqq. in quibus et ducum et militum par alacritas extolluntur. Quomodo alii hæc aut transposuerint aut correxerint, ap. alios videatur. Non dubito quin scribend. sit *non tantum duc. in eo pr. etiam mil. æmulatio fuit.* Boxhorn. Junt. quoque ut omnes Mss. *non duc. in eo pr. quam mil. am. fuit.* Pro quam mallem cum *Berneccer.* rescribere *sed et*, si Mss. eo inclinarent. *Græv. Freinsh.* legebat *non tam mil. in eo pr. quam duc. &c.* *Faber.* Omnes Mss. quos *Bong.* et *Mod.* videre, habent *non duc. tantum in eo pr. quam mil.* Nec aliter antiquiores typis expressi Junt. et *Bech.* At Major edidit *non tam duc. in eo pr. quam:* enique *Bong.* et alii videntur secuti. Verum lect. ea neque his, quæ antecedunt, neque his, quæ æquuntur, consentanea est: pluribus enim Auctor exponit, quantam curam duces adhibuerint. Quod considerans *Bernecc.* coniecit legend. esse, vocola *non omissa, tam duc. quam:* vel, *non tantum duc. sed et mil.* Mihi *rd non duc. tantum*, quia in tot Mss. et antiquioribus quoque typis expressis reperitur, omnino

retinend. videtur. Sed pro *quam* legend. tum *sed etiam;* quod ad *rd quam* paulo propius accedit, quam quod *Bernecc.* volebat *sed et.* Et fortasse *sed* ab Auctore plane omissum fuit, et scriptum modo *etiam;* quomodo xxiv. 8. 6. 'Nec oculis tantum hæc se perspexisse, audisse etiam stridorem arcus,' pro, *sed etiam* audisse: atque ita facillimus ad *rd quam* transitus fuit. *Vorst.* Omnes Mss. miro consensu habent *tantum.* At huic non respondet *quam:* itaque pro eo scribunt *sed et*, vel *sed etiam*, quod tamen *quam* recedat longe, videt quilibet. Mihi vitium in *tam*, aut *tantum*, esse videtur, proque eo, ut compendiose scripto, ponend. *tentorum*, ut oratio sit elliptica, omissumque intelligatur *non tam, sed, magis;* quasi scripsisset: Summa igitur non magis tantorum ducum in eo prælio quam militum æmulatio fuit. Quod si pro *non* scriberetur *nec*, adhuc melius oratio se haberet. 'Magis' alias omitti ap. opt. scriptores in priori membro, notum. *Schef.* Angli *Summa igitur in eo prælio tam duc. quam mil.* Accommodate ad sensum. Sed hanc esse genuinam scriptionem vix crediderim, cum recedant Mss. fere omnes. *Id.*

§ 6 *Eo speciosius*] Tac. Ag. cap. 35. 'Ingens victoriæ decus citra Romanum sanguinem bellare.' *Bern.*

Alieni imperii viribus dimicet] Junt. *alienis vir. dim.* *Græv.*

§ 8 *Conjunctione Agesilai*] Erat uxoris ejus frater. *Bongars.* 'Conjunctionem' pro affinitate cognationeve sumit et *Nep.* in Vita Attici: 'Ipsam Pompeium conjunctum non offendit.' Quam lect. infeliciter alii lacesunt, assertam a *Jano Rutgers.* Var. Lect. 11. 8. *Bern.*

Ne a rebus gestis ejus, &c.] Videtur Auctor scripsisse, *ne reb. g. ejus et gloriæ splendore decederet.* Ita *Horat.* 11. Od. 6. 14. 'Ubi non Hymetto Mella decedunt.' *Gron.*

§ 9 *Eadem militum et omnium regum cura erat*] Quinam sunt isti reges? Spartanorum? an Persarum, aut alii? Nūgæ. Torsit me, fateor, hic l. donec ingeniosiss. Sebis. suggessit pro *regum* legend. esse *remigum*. Ita rursus Auctor vi. 9. 5. 'milites' et 'remiges' conjungit. Confirmat emendationem Oros. III. 1, ubi Nostrum, ut solet, secutus, hac ipsa de re, 'Milites,' inquit, 'et remiges, ipsique ductores uno pariter in mutuam eadem ardore rapiuntur.' Geminum huic mendum detexit Lips. in Vell. II. 84. 2. 'Vigebat in hac parte miles atque imperator: illa marceant [Ita Freinsh. optime, cum esset antea *illam arcebat*] omnia: hinc remiges [male reges], firmissimi: illinc inopia affectissimi.' *Berneccer*. Junt. *Eadem militum et omnium civium cura*. Probo Sebisii emendationem certissimam. Græv. Ingeniose, ut solebat, Sebis. legebat *remigum*. Tamen cum addat Just. 'quos major [*s. eo major*, ut *Berneccer*.] sollicitudo cruciabat, non tam ne ipsi quæstas opes amitterent,' &c. et cum tam nobilis tamque heroica sollicitudo duces multo attingat propius quam remiges, vile hominum genus, et ad poscam et porci nam natum, hic l. et commode et ex mente Justinii sic mihi legi posse videtur: *E. m. et o. ducum c. e.* Faber. Nulla mihi religio fuit in textum recipere emendationem Sebisii, pro *regum*, quod vulgo legitur, rescribend. judicantis *remigum*. Quippe *regum* per se nihili hic est. Remiges autem in hac historia cum militibus conjungit et exscriptor Justinii Oros. III. 1. Sed et ipse Just. inf. vi. 9. 5. et scriptores Item alii 'milites' et 'remiges' subinde conjungunt. *Vorst*. Sebis. pro *regum*, quod hic est ineptum, legit *remigum*. Viri doctiss. certissimam hanc vocant emendationem, alii et in textum recipiunt. Nempe et alibi 'milites' et 'remiges' aliunt jungi.

At *Mass.* optimi vocem *militum* non agnoscunt, alii pro eo habent *civium*, ut Græv. testatur. Quæ res manifestissimo est indicio vocem eam non Justinii esse, verum glossatoris. Manet ergo unica vox *regum*: de qua ecce, quæ sit mea sententia: existimo pro ea *gregariorum* legend. Vox est l. huic, si quæ ulla, accommodata, cum nil crebrius, quam duces et gregarios sibi mutuo opponi. Et docent glossæ *militum*, item *civium*, sic enim illud *gregariorum* putabant, nec inepte, posse explicari. Porro vitium ex eo natum, quod quis scripserat *gregum* per compendium, imposita in capite lineola, et, quia scriba inductus ejus sensum assequi non potuit, mutaverat in *regum*. *Remiges* seorsum hic nil faciunt. *Schef.* Angli et *omn. civium*. Græv. *Militum* uncinis includit Ed. Bong.

Quos *major sollicitudo cruciabat, non tam, &c.*] Scribend. vel *q. m. s. c. ne ipsi*: vel potius *q. s. c. non tam ne ipsi, &c.* aut male cohærebit oratio. *Berneccer*. Verum *non tam abesse* non potest. *Major* autem et ipsum tolerari potest, si credamus positum id pro, magna: id quod frequenter sane fit. Nep. xv. 4. 4. 'Si qua res major acta est.' Noster XIII. 2. 11. 'Valetudo major' pro, val. magna. Vid. et Glifan. Obs. L. L. *Vorst*.

§ 11 *Victi Lacedæmonii*] Ad Cnidum. Bong.

§ 12 *Eripitur*] Ov. xv. M. 284. 'Nisi vatibus omnis Eripienda fides.' Et Cic. ix. ad Att. 8. 'Eripe mihi hunc dolorem.' x. 4. 'Me libente, eripies mihi hunc errorem.' Gronov.

CAP. IV. § 1 *Lacedæmonii habendæ*] Isocr. Orat. ad Philipp. de Cōnone: *Λακεδαιμονίους ἐξέβαλον ἐκ τῆς ἀρχῆς*, &c. Oros. III. 1. 'Magnitudine atque atrocitate belli istius, inclinatus ex hoc semper in posterum Lacedæmoniorum status. Proba namque ex illo fluere, et retro sublapas referri

spes Spartanorum visa est.' Ita locus ille ex Ms. P. Danielis legendus est. *Bong.*

§ 3 *Thebani*] Et alii ad id pecunia Persarum inducti. Paus. iv. *Id.*

§ 4 *Ex infimis incrementis*] Ita quidam impressi, recte: alii *infinitis*. Mss. *fnitimis*. *Bong.* L. hic mihi quidem admodum suspectus est, nec scio satis, an *infima incrementa* recte dicantur. Sane, ubicunque incrementa, ibi factus jam processus est ex infimo. Add. quod Mss. omnes consensu miro pro *infimis* habeant *fnitimis*. Quid autem commodum possit substitui, quod ab illo *fnitimis* non longe recedat, hactenus me, fateor, non excogitasse. Nisi hoc obstaret, mallet pro *ex infimis* facere *eximis incrementis*. *Schef.*

Epaminonda] De quo præter cett. Plut. in Pelopida, et Probus in ejus Vita. Non vult Just. eum prælio interfuisse, quod Oros. iii. 2. putavit; sed ejus virtute auctam rem Thebanum. *Bong.*

§ 6 *Bello*] Angl. non agnoscit. *Schef.*

Lysander] Ap. Haliartum. Xenoph. iii. Plut. et Prob. Lysandro: Diod. xiv. 82. Paus. Lacon. *Bong.*

§ 8 *Potiti victoria*] Sic Angl. Alii p. *victoriam*. Utrumque Nostro usurpatur. *Schef.*

§ 9 *Ex Asia, qui ibi*] Paus. iii. et iv. De pugna ad Coronæam vid. supr. citatos auctores: qui Agesilaum non supervenisse pugnae, sed ab initio interfuisse, referunt. *Bong.*

Qui ibi magnus res] Angl. ubi m. r. Bene. *Schef.*

§ 12 *Sed victis, &c.*] Sic inf. xi. 13. 19. Tac. iii. H. 1. 'Quamquam atrociter loquuntur, minor est apud victos animus.' Et xiv. A. 36. 'Hostes statim cessuros,' Panlinus ait, 'ubi ferrum virtutemque vincuntium toties fusi agnovissent.' Add. ennd. v. H. 16. Sall. Ju. 106. 3. Liv. ii. 6. 15.

11. 65. 10. iv. 32. 1. viii. 16. 6. xxxiv. 20. 7. Vid. tamen, quomodo Nicias suos ex clade consternatos erigat, ap. Thucyd. vii. 11. 9. In primis autem vii. 17. *Bern.*

§ 13 *Indurato*] Sen. de Prov. 4. 'Deus quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exercet.' Inf. ix. 3. 'Assiduis bellis indurata virtute Macedonum vincuntur.' Diod. *Συρίθης τῇ κακοτάθει.* *Gron.*

CAP. v. § 2 *Iphicratem*] De quo præter superiores Probus in ejus Vita. Hoc autem bellum, quia circa Corinthum gerebatur, 'Corinthium' est appellatum, *Κορινθιακὸς πόλεμος*. *Bong.*

§ 5 *Non imperatoria, &c.*] Talis Alexandri M. pater; inf. ix. 8. 12. Cato ap. Plin. vii. 27. Cæs. ap. Suet. cap. 51. Plures alios eloquentia simul ac imperatorii artibus excellentes memorat Auctor Dialogi de Oratoribus cap. 37. et Marcellin. xxx. 11. Rara copula. Nam fere 'viri, nati militiæ, factis sunt magni, ad verborum linguæque certamina rudes.' Liv. x. 22. 6. 'Auctoritas viro militari pro facundia,' Tac. xv. A. 26. Huc respicit Hercules, Ov. ix. M. 29. 'Melior mihi dextera lingua est.' *Bern.*

Artes fuere] Ms. *art. magna fuerunt*. Mod. & *Bern.*

§ 9 *Prædarum sumptu et exercitiu Persarum restituit*] Libentissime fateor, me non capere, quid sit *prædarum sumptus*. Mss. inter se variant. Revoco lect. veram: *Itaque, quæ incensa fuerant pridem, sum. et ex. P. r.* Vulg. quoque lect. reprobatur Xenophon, qui nihil de præda. Error autem ortus est ex scripturae compendio. Voss. Hunc l. optime emendavit. Voss. Opt. inquam, et ex fide historiæ. Add. quod *prædarum sumptus* res Latina non est. *Fab.* Non placet Vossio *prædarum sumtu*; proque, *prædarum legi ille vult pridem*.

Verum nihil id opus. Confirmatur lect. vulg. eo quod mox sequitur 'ex spoliis Lacedæmoniorum restituerentur.' *Vorst.* Nullam huic l. controversiam moveo remuentibus libr. omn. antiquis. *Suntus prædarum* est, qui contrahitur ex vendita præda. Latine proprie 'manubias' dici contendit Favorin. ap. Gell. Sed 'manubias' fuisse pecuniam ex vendita præda imperatori victori a Senatu in præmium virtutis donatam, quam tamen plerique impendebant in opera publica, Asconio Pediano potius credo, idque alibi docebo pluribus. *Prædarum sumtu et exercitu Persarum* statim his verbis exponit, 'Persarum manibus et spoliis Lacedæmoniorum.' *Græv.*

§ 10 *Manibus*] Recte. Vulgo *manubiis*, contra libros et mentem Auctoris. Oros. 'Persis ædificantibus.' Legendi Xen. iv. Diod. xiv. 86. Paus. Atticis. *Bongars.* 'Manubiis' retinet et confirmat Justus Rycquius Cent. ii. Ep. 25. *Manibus* tamen rectius videtur ex illis verbis n. præc. 'Exercitus Pers. rest.' *Bern.* Legend. omnino *manibus*; non ut Rycq. vult, et in antiquioribus typis expressis est, *manubiis*. Firmat et hanc lect. contextus, quodque antecedit, 'quæ incensa fuerant, exercitu Persarum restituit.' Sed et codd. Mss. ita habent. *Vorst.*

Ex spoliis, &c.] Simile oraculum ap. Esaiam XLIX. 17. Καὶ τὰς οἰκοδομηθήσονται, ὅς' ἂν καθρέψῃς. *Gron.*

CAP. VI. § 1 *Artaxerxes*] 'Pax Antalcidæ' dicta, quod esset ejus opera impetrata. Xen. v. Diod. xiv. 111. Plut. in Agesilao et Artaxerxe. *Bongars.* Similem, sed effectum dissimili, Tarentinorum legationem refert Liv. ix. 14. 1. Add. App. p. 10. 2. Tac. A. i. 23. 7. Liv. XLIV. 14. 7. *Bern.*

Jubet, &c.] Saxo xv. p. 369. init. 'Plebs ab armis se discessuram promittit.'

§ 2 *Assiduæque bellorum internecivis*

odiis] Non satis aptam videtur illud *assiduæ internecivis odi.* Rarissime præfecto adjectiva sic junguntur sine copula. In Mss. *internæ civis*, ex quo impressi quidam fecerunt *inter civēs.* At ego censeo Just. scripsisse *internecivis* per tmesin, non insolitam optimis scriptoribus figuram. Conjunctionem *ve*, quæ hic valet idem ac, quæ, absumpsit *ne*, quod in *necivis* sequitur. *Schef.*

§ 3 *Ægyptio bello*] Κυριακὸν πόλεμον commemorat Diod. in quod pace constituta incubuerit Artaxerxes. Nisi hæc de ea pace accipias, de qua Diod. xv. 38. Ἀρταξέρξης μέλλων πολέμῳ πρὸς Αἰγυπτίους, καὶ σπεύδων ξηλικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συστήσασθαι, διέγνω συλλέσασθαι τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους, &c. quæ compara cum Justini verbis. Sed de Ægyptio bello vid. Gemistum, et Plut. Artaxerxe. *Bong.* Lacedæmonii ab Hercynione Ægypti rege auxilia navalis belli petierant, ab eodemque 100. triremes et 600. M. modiorum frumenti impetrarant. Vid. sup. vi. 2. 1. *Vorst.*

Distinerentur] Junt. *distin.* quod præferend. esse vulgato, nemo non videt paulo humanior. Tac. xiv. A. 26. 'Quæ facilius proveniebant, quia Parthi Hyrcano bello distinebantur.' Et iv. H. 56. 'Omnes exercitus suis quemque bellis distineri.' *Græv.* Melius certe et haud paulo elegantius in ed. Junt. quam habuit J. *Græv. distin.* Fab. Mihi placet lect. vulg. 'Distineri' non ita nude et sine vocabulo quarti casus poni solet. *Vorst.*

§ 5 *Hic annus*] Is fuit secundus Olympiadis 98. ab U. C. 366. *Bern.*

Urbs Romana] Strab. ext. lib. vi. *Bong.* Polyb. i. 6. Liv. v. 41. Flor. i. 12. Plut. Camillo, et plures. *Bern.*

§ 6 *Lacedæmonii securis insidiantes, &c.*] Lubet ex Ms. voces aliquot Orosio iii. 2. restituere. 'Lacedæmonii,' inquit, 'inquieti magis (quam strenui, et furore potius) quam virtute intolerabiles, post bella posita, ten-

tant furta bellorum.' *Bongars.* Impressus quidam *securi insidiantes*, quod fortasse non repudiand. Veterem esse lect. hanc observo ex Auctore Fori Romani, quippe qui pro auctoritate vocis 'insidianter' adducit hunc ipsum 'Justini I. Sed et sententia videtur elegantior. Cum, inquit, Lacedæmonii facti essent securi, bello per regem Persarum sublato, non potuerunt manere quieti, sed speculati sunt, quos adorerentur; ceterum exhausti, cum aperte magnæque vi agere non possent, per insidias hoc faciunt. Estque hoc id ipsum plane, quod Oros. ait: 'Lacedæmonii inquieti magis, quam strenui, et furore potius quam virtute intolerabiles, post bella posita tentant furta bellorum.' Sane ipse Noster ostendit invasionis causam Lacedæmonis non fuisse Arcadium securitatem, sed absentiam, quia tenebantur bello cum Eleis. Absentes autem propter bellum non possunt dici *securi*. Quia tamen vix invenies *insidiantes* ap. alios scriptores probos, nolo certi quid hic definire. *Schef.* Securi, quibus insidiabantur Lacedæmonii, non soli erant Arcades, sed omnes finitimi populi, qui, sibi non metuentes, securi erant. Primos autem invaserunt Arcades, tum absentes. Et h. e. quod dicit Oros. quod 'post bella posita tentant furta bellorum,' h. e. quod insidiati sint securis, et absentes invaserint. *Græv.*

Castellum] *Καῖνον* Xen. H. G. vi. Civitas est Peloponnesi Steph. De h. bello vid. Xen. *Bong.*

§ 7 *Amisæ bello*] Locus suspectus. Mss. habent *amisæ b.* vel *amisum bellum*. Credo Just. scripsisse *amisum, bello*, ut *amisum* referatur ad 'castellum,' *bello* autem significet, prælio; nam sequitur *in eo prælio*; quod ostendit de prælio ante locutum. Et sunt Mss. qui hic quoque *bello* habent; id quod rectius videtur. *Schef.*

§ 9 *Qui cum cædi suos jam ut victos*]

Qui cæduntur, nil novi est si cædantur ut victi, neque enim ut victores, puto. Lego itaque: *qui cum jam cedere suos ut victos videret, &c.* *Cedere*, i. e. terga vertere, non ut interdum facere illi solent, qui ex arte militari fugam simulant, quo gravius incautos et exsultantes successu persecutores impetant; sed ut il faciunt, qui ex animo fugiunt, et qui, se ulsi victos fatentur, tales certe ex validissima et strenuissima cursura se ostendunt, dum totis fugiunt viribus. *Fab.* Angli *cædi suos jam et victos*, sc. esse. Proba lect. *Vulgata victos jam dicit cæsos*, quasi primum sit victoria prælio, post cædes. *Schef.* Potest defendi vulg. lect. cujus est sententia: Cum cædi suos pro victis videret, s. tanquam jam plane victos. Cæduntur in præliis multi etiam, si acris pugnatur, in victorum exercitu. Verum qui cæduntur ut victi, s. ut Cæsar loquitur, pro victis, non pugnantibus cæduntur, sed aut terga dantes, aut ordinibus perruptis jam incompressi, ut adversarios victores esse plane appareat. Verior est lect. librorum Angl. *cum cædi suos jam et victos videret*, quibus suffragatur ed. Junt. *Græv.*

§ 10 *Hoc est enim signum*] Diod. xvii. 68. *αἰτησὼν τῶν νεκρῶν* ait *περίχων ἡγετὴς ἐμολόγησεν.* *Bong.* Id. xix. 31. 'Eumenes ad cæsos regredi proposuerat, tollere eos maturans, ut ancipitem hactenus victoriam certo sibi assereret.' Unde laudandi Nicæ sumpta materia Plutarcho in ejus Vita cap. 13. Nam licet in more positum esset, ut, qui cæsum corpora per indicias receperant, renuntiare victoriæ viderentur, adeoque ne tropæum quidem erigere rite possent: (victores enim sunt, qui prævalent: nec prævalere videntur, qui petunt quod suis viribus capere non possunt;) maluisse tamen Niciam profundere lauream et decus, quam duos cives inhumatos relinquere. Quale

quid etiam de Atheniensibus memorat Thucyd. iv. 9. 18. *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Tacito consensu induciæ*] Quæ 'induciæ tacitæ' dicuntur Livio ii. 18. 24. et xxiii. 46. 5. *Bong.* Em sunt quæ, sine pacto, mutuo velut consensu fiunt. *Bern.*

§ 2 *Principio noctis*] Vid. Plut. Agesilao: Frontin. i. Strat. 11. *Bong.*

§ 4 *Et adversus, &c.*] Lector cogitet, num bene habet numerus *centum effata atatis virorum*, qui xv. M. Thebanorum a Spartæ mœnibus arceuerint. *Glar.*

§ 7 *Ante diem*] *Ma.* *Bong. dies.* Quod malo; nam sic Jul. Capitol. in Pertin. 15. 'Stellæ etiam juxta solem per diem visæ sunt clarissimæ ante dies, quam obiret:' et Julian. Jctus in L. 17. D. de Manum. Testam. § 1. 'Post annos liber esse jussus.' Noster xx. 5. 'Ante menses:' et xxxvi. 1. 'Interjectis mensibus:' et xlii. 4. 'Post dies.' Ut et i. Reg. xvii. 74. *Ἐγὼ ὅμως μὲν ἡγούμην*, et D. Lucas in Evang. xxi. 11. *κατὰ τόρον*. *Gron.*

§ 9 *Nec bellum diu dilatum*] Prælium ad Mantineam, de quo Xen. vii. Diod. xv. 84. Plut. Agesilao, et Apoph. Lacon. Probus Epaminonda: Pans. Bœoticis: Strab. viii. Præter quos de Epaminondæ morte legendus Cic. Fam. v. 12. Val. M. iii. 2. *Ælian.* xii. V. H. 8. Paus. Atticis et Arcadicis, quem sequitur Oros. iii. 2. Huc usque Xen. cujus historiam prosequitur Diod. xv. et Gemistus Pletho. *Bong.*

§ 10 *Teneri non potuit*] Pro, tenere se non potuit. Passivum pro activo cum pronomine reciproco: ut 'exerceri luctando,' pro, exercere se: 'lavari,' pro, lavare se. Cic. xvi. ad Fam. 24. 'Vix teneor quin accurram.' Ov. iv. Pont. 1. 'Non potuit mea mens, esset quin grata, teneri.' *Var.*

§ 12 *His ex dolore metus, et, &c.*] Dele istud et; nam inelegans est, ac præter nomen honestæ Latinitatis. *Fab.* Rectius. Faber, cui adstipulatur *Delph. et Var. Clas.*

Justina. Gron.

Ex placito consensus] *F. tacito*, ut est et hoc ipso cap. n. 1. *Bern.* Mihi secus videtur, atque illud *placito* tanquam glossa *roû* 'consensu' penitus ejiciend. 'Placitum' pro, consensu frequens ap. novissimi æviscriptores. *Schef.*

CAP. VIII. § 1 *Post paucos deinde dies, &c.*] Imo non post paucos dies, sed statim ut e prælio ad castra relatus est animam efflavit. Quod ex omnium consensu constat. *Voss. Leg. Post paulo deinde Epam. &c.* Nec ullus erit Auctoris nostri ab aliis dissensus. Eademque locutione utitur Liv. xxii. 60. 'Annibalem post paulo audistis.' *Gron.* Nepos et alii significant statim a prælio, et quam primum renunciatum esset vicisse Bœotios, animam exspirasse. *Var.*

Cum quo vires, &c.] Adeo vere Tac. G. cap. 30. 'Plus reponendum in duce quam exercitu.' Curt. x. 6. 18. 'Militaris sine duce turba corpus est sine anima.' Flor. ii. 18. 15. 'Tanti est exercitus, quanti imperator.' Vid. Val. M. iii. 2. 5. Ext. *Bern.*

§ 2 *Præfregis*] Ita *Ma.* rectius, opinor, quam hætenus editi, *perfr.* Ita Liv. viii. 10. 4. et xxxii. 17. 11. 'hastas præfringere.' *Id.*

Reliquo ferro] In *Ma.* est *ferrum*, quod efficit, ut hoc quoque suspicer ex glossa natum. Sane 'reliquo' intelligend. est de 'telo,' at id non est ferrum totum, sed mucro solum. Igitur *reliquo ferro* Justinus scribere non potuit, cum demto mucrone telli reliquum sit lignum. *Schef.*

Sic illo, velut mucrone teli, &c.] Idem translationis genus Tullio placuit, ut pro Cæcina 29. 'Hic est mucro defensionis tuæ:' et pro Cluent. 44. 'Ne censorium stylum, cujus mucronem multis remediis majores nostri retulerunt, æque posthac atque illum dictatorum stylum pertimescamus.' *Gron.* Demades in Orat. p. 180. *τῆς Ἐκφυλάξεως ἀσπίδος συντάξαι τὴν δόρυ*

Justin.

3 A

μὴ τῶν ὀφθαλμῶν δ' αὐτοῦ. Hæc Jenuius. Saxo x. p. 200. 35. 'Hebetatis pristinæ militiæ nervis.' xvi. p. 376. f. 'Militaris roboris nervos otio hebetari.'

Sic illo velut mucrone telii ablato ducis Thebanorum, rei quoque publicæ] Distingue: sic illo, v. m. telii, ablato duce, Thebanorum rei q. p. v. h. sunt. Grav. Isthæc verba v. m. telii hinc exturbanda, non modo quia non sunt necessaria, sed quod et inusule addita, cum in prima parte periodi dixerit Just. 'Secuti telo si primam aciem præfrangeris, reliquo ferro,' &c. Quare legend. est: sic, illo abl. duce, Th. quoque reipublicæ vires heb. sunt. Fab. Duce nescio an sit Justini; deinde 'Thebanorum' puto cum seqq. non præced. jungend. Schef. Notatæ Angl. docet verba hæc [vel. muc. tel.] a Fabro expungi, tanquam nata per glossemata ex superioribus. Non improbo. Id.

Cum illo interitisse] 'Unus homo pluris quam civitas fuit.' Probus Epam. fin. Bern.

§ 4 *Vir melior, an dux] Quæ duo juncta non nimis frequenter invenias. 'Antonius Primus, pace pessimus, bello non spernendus,' inquit Tac. II. H. 86. 'Tarquinius injustus in pace rex; dux belli non pravus.' Liv. I. 53. 1. 'C. Marius, vir, si examinentur cum virtutibus vitia, haud facile sit dictu, utrum bello melior an pace perniciosior fuerit.' Id. Epist. LXXX. Et quidem Aristot. Politic. v. 9. in legendo dace, militaris peritiæ majorem quam virtutis aut morum rationem habendam esse tradit. Idem.*

§ 5 *Nam et imperium non sibi semper] Sebia. semper non sibi, alio et vero sensu. Idem.*

Nam et imperium non sibi semper, sed patriæ quasiis] Vult Sebia. semper non sibi. Possumus sententiam juvare sola distinctione mutata, commateque non post 'semper,' sed post 'sibi,' collocato. Nec trajectio hujusmodi Nos-

tro plane incognita; præcedit quippe paulo ante, 'hunc ante ducem,' præ, ante hunc ducem, simili ratione. Schef. Vitiosissima est et corruptissima. quoque hoc, imp. non sibi semper, sed patriæ, &c. ut multa alia in hoc Scriptore. Si enim non semper sibi imperiam quæsit, ergo 'interdum' sibi quæsit, quod tanto viro indignum est ac planissime culpandum, et id tamen Justini consilium non esse intelligimus. Sebia. quidem, vir acuti ingenio et acuto, conjecit legend. sibi non semper; quæ lect. Bernecero placet, mihi autem minime. Quid enim mox addit Justianus? 'Recusanti omnia imperia ingesta sunt.' Si recusavit omnia, nunquam igitur omnino quæsit; quamobrem sic a Just. hunc l. conceptum fuisse mihi persuasum est: Nec sibi imp. unquam sed patriæ semper q. Nihil a me verius excogitatum arbitror, ex quo has literas, pessimo meo fato, tractare cepi. Faber. L. hunc esse contaminatum recte monuit acutiss. vir, T. Faber, et ante illum Sebia. qui pulchre vidit semper esse trajectam, conjecitque legend. esse: Nam et imp. semper non sibi, (non ut amicus noster scribebat, sibi non semper: hæc enim longe alius sunt sententiæ) sed patriæ q. Quorum verborum ead. mens est, quæ emendationis viri docti, qui contra librorum fidem intravit unquam. Sed vera huj. l. lect. est in Junt. in qua venuste: Nam et imp. non sibi sed patriæ semper q. Vides voculam hanc excludisse suo loco, quæ nunc in illum reposita omnes nebulas discussit. Facile enim, qui Latine docti sunt, vident hanc ejus esse sedem genuinam. Grav.

§ 6 *Et pecunia adeo parca] L. e. adeo non cupidus, adeo acquirendæ non studiosus. Sequitur mox: 'Glerim non cupidior, quam pecuniæ.' Ita 'Parcus somni,' qui parum dormit, xi. 13. 2. 'Parcus in cibum,' pro, parcus cibi, i. e. qui modico cibo con-*

tentus est XII. 3. 9. 'Pareus vini,' ap. Suet. Cæs. 69. 1. et Aug. 77. 1. *Vor.*

[*Ut sumtus funeri defuerit*] Id. de Aristide Plat. in ejus Vita, c. 62. et de P. Valerio Liv. II. 16. 7. deque Menenio II. 23. 13. *Bern.*

§ 7 *Recusanti omnia imperia, &c.*] Imp. Trajan. 'Præfectum prætoris non ex ingeantibus sed ex subtrahentibus legit.' Plin. Paneg. c. 86. Sed et de ipso Trajano c. 5. 'Recusabas enim imperare; recusabas, quod bene erat imperaturi.' Add. Lamprid. in Alex. Severo c. 19. Item L. 31. Cod. de Episc. et Cler. 'Suspensus' tamen 'recusare ambiguum ac potius illam interpretationem habet, tanquam minorem [h. e. muneri impari] te putes,' Plin. ib. c. 59. *Id.*

§ 8 *Sed dare ipsi dignitati videretur*] Angl. *ipsis dignitatem*. Liqueat ex diversitate lectionis vocem *dignitatem* ex glossa irrepsisse. Scripsit Just. ut existimo, ut *ornamentum non accipere sed dare ipsis vid.* *Dare ipsis* sc. honoribus. *Schef.*

§ 9 *Litterarum studium*] In quo præceptorem habuit Lysidem Tarentinum Pythagorem. Cic. de Orat. III. 34. Diod. XVI. 2. Diogenes Laërt. in Pythagora: Probus in Epam. *Bern.*

§ 10 *Hoc vitæ proposito*] *Propositum* auctoribus certa vivendi ratio est. Phædr. præf. lib. III. 'Mutandum tibi propositum est et vitæ genus.' Sen. Ep. 68. 'Aliud proposito tuo nomen impone.' Ubi 'propositum' vocat institutum Lucili in recessu vivendi. *Vor.*

§ 11 *Id unum a circumstantibus requisitis*] De Philopœmene non dissimilia Liv. XXXIX. 50. 9. *Bernacco.* Ita, ut Just. cett. quoque omnes id narrant. Alian. tamen longe aliter XII. V. H. cap. 3. cujus verba emendata apponam: 'Ἐρασιμένης, ὅτι ἐν πόλει ἐν Μαρτυρίᾳ καπνῶν, εἰς τὴν σκηνὴν καθεστὴς ἐν ἑμνους δαίφρωνος δαίσει, τὴν ἀποδείξαι στρατηγόν. οἱ δὲ ἔρασαν

τὸν αἶμα τὸν ἑσθὲν ἀπὸ τοῦ δαίσεως καὶ ταχέως ἤλθον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἐλέχθη τὸν αἶμα, συνεβόλουν δαίσεως. καὶ πρὸς τὸν πολέμους, καὶ φάλα βόσθαι, ὅς μιν οὐ στρατηγὸς καταλαμβάνουσιν ἐν πόλει. Vnigō, ὅς μ. στ. καταλαμβάνουσιν ἐν πόλει. Male. Vid. quoque Plat. in Apoph. Epaminondæ, qui τοῦ αἵματος, perperam, ut puto, vocat τοῦ αἵματος. *Voss.*

§ 12 *Alitumque velut laborum, &c.*] Magis placet, quod in antiquioribus typis expressis est, *alatum* v. l. *sec. oec. est*; omissa sc. *que*. *Vor.*

CAP. IX. § 2 *Amicis, cui amulari consueverant*] Alii libri *quem* v. c. et utroque modo loquitur Cic. illo II. Tusc. inquit: 'Obtreant alteri, aut illa vitiosa æmulatione, quæ rivalitatis similis' iste pro Flacco, dum ait: 'Omnes ejus urbis instituta laudare facilius possumus, quam æmulari.' Volunt autem litteratores inter utramque locutionem hanc esse differentiam, quod cum accusativo in bonam partem, in malam cum dativo, accipiat. Grammaticum acumen mihi vide. *Mod.* Ea nimirum de causa Scip. Nasica Carthaginem servandam, nec ex sententia Catonis excidendam, pronuntiavit, 'ne, metu ablato æmulæ urbis, luxuriari felicitas Urbis inciperet.' Flor. II. 15. 8. *Bern.*

§ 3. 4. 5] Junge Plat. de Gloria Atheniens. cap. 10. et 11. *Idem.*

[*Non ut olim classem*] Has delicias tam arcte sunt amplexi, ut capitibus penam indicerent, si quis de pecunia publica ad militiæ priscum usum revocanda verba facere unquam auderet: quod Liban. refert in Argumento Olynth. I. Demosth. Conatum tamen esse Demosthenem apparet ex prima ejus tertique Olynth. *Idem.*

§ 4 *Cum anterioribus nobilissimis poetis*] Junct. cum act. nobilissimisque poetis. Mox iid. cum aliis odd. versificatores oratoresque meliores. Græv.

Theatra celebrant] Pro, sæpe ad

theatra eunt. Cic. pro Mur. 'A quibus si domus nostra celebratur, diligenter adiri videmur.' Et pro Sext. 'Vix multitudine legatorum undique missorum celebrabantur.' Sic et 'celebris via,' 'celebris locus,' proque eo 'celebritas' dicunt. *Vor.*

Verificatoresque meliores] I. e. qui meliores verificatores quam duces essent. *Idem.*

§ 5 Cum urbano populo dividi] Sebis. urbano populo dividi, in casu dandi. Bene. Cic. ad Attic. 1. 'Nummos vobis dividere solebat,' h. e. distribuere. *Διερψυρρο τὰ χρῆματα*, inquit Liban. in modo citato loco Demosth. Sic inf. XII. 1. 1. et XIV. 4. 20. *Berneccer.* Illud frustillum vocis cum delend. esse putat Sebis. idem et ipse puto. Intelligit autem Just. quod popello dabatur ex ærario ad cicerula frixa, nuces, ficus aridas, et alia id genus obrodenda, ut in ædilitiis ludis fieri Romæ solebat. Horat. Cic. et Plut. in Vita Catonis Uticensis, &c. *Faber.* Sebis. malit

urbano populo, casu tertio. Idque probat *Bernecc.* et aliud verbi cum casu tertio constructi exemplum profert. Verum nihil mutand. Minime insolens est *dividere cum aliquo*. Inf. xxv. 2. 11. 'Regnum cum eo diviserunt.' Et xxxvii. 4. 3. 'Paphlagoniam cum socio dividit.' Sic et *partiri aliquid cum aliquo* dicunt. Val. M. iv. 7. Ext. 2. 'Tam paucis verbis se cum comite suo partitus est.' Vid. et Librum de Latinitat. falso susp. p. 233. Quid quod plane aliud est 'dividere populo,' aliud 'dividere cum populo?' Illud dicitur, si populus id quod dividitur capiat totum: hoc vero, si ejus modo partem capiat. *Vorst.* Angl. est non exhibet. Et abest elegantius, quoniam mox sequitur, 'effectum est.' *Schef.* Sic et Junt. *Græc.*

§ 7 *Philippus obses*] Thebis ab Alexandro fratre datus. Oros. III. 12. *Ber. Epaminondæ*] Diod. xvi. 2. Aliter Plut. in Pelop. cap. 47. *Idem.*

Asia cervicibus] Ita Curt. VII. 7. 1. *Idem.*

LIBER VII.

CAP. I. § 1 *Macedonia*] Dicta a Macedone Osiridis fil. Diod. 1. alias Jovis filio et Deucalionis nepote. Steph. de Urb. Solin. cap. 14. Eustath. in Dionys. ap. quem et Hesychium 'Macetia' dicitur, et Maccab. 1. 1. 1. 'terra Cethim.' Est autem Cethim Genes. x. 4. filius Javan, et Daniells xi. per 'Javan' Græci intelliguntur. Inde 'Macetæ' sunt Macedones. Auson. in Clar. Urb. 'Macetumque attollite nomen.' *Bongars.* Macedoniæ descriptionem ampliore vid. ap. Plinium iv. Nat. Hist. 10. quo auctore illa olim complexa fuit populos 150. Add. Liv. XLV. 29. *Bern.*

Ante nomine] *Mss. antea n.* quod Sebis. recte dividit: *ante a n.* *Idem.*

Nomine] Legend. f. a *nom.* vel ex *nom.* *Vorst.* Posses legere *ante e nom.* cum e videatur assumpta per litteram præced. *Schef.* Angli *ante a nom.* rectiss. Nam si ipso Emathionis nomine fuisset dicta, non 'Emathia,' sed 'Emathion,' debuisset nominari. *Idem.*

Emathionis] Ita Probus in 1. G. Virgilli: 'Emathium' vocat Solin. cap. 9. quem facit 'genuinum terræ,' i. e. *αβρόχθονα*. *Bong.*

Emathia] Antonin. Liberal. 9. ex Nicandro: *Ἐν δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἔβαινετο Πλεπς ἀβρόχθον Ἑμαθίας.*

Periegetes anonymus, qui sub Nicomede vixit: *Μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων ἀπὸ τῆς Μαιδονίας Ἡμαθίας τε λεγομένης.* Ex Nostro emendandus est Rabanus Maurus xvi. de Serm. Propr. 2. ubi vitiose editum est: 'Macedones a nomine Macionis regis antea Emarci nuncupati sunt: postea Macedones dicti.' Ap. Val. M. ix. 11. 4. et Mar- cian. Capell. vi. p. 311. *Emathia* quoque legend. pro *Emath*. Ptolemæus iii. Geog. 18. *ΜΑΤΙΑΣ Ἐβρωτος*. 'HMAΘΙΑΣ *Τόρισσα*. Leg. ex Ms. Flor. et Coislin. 'HMAΘΙΑΣ *Ἐβρωτος, Τόρισσα*.

§ 3 *Regio Boetia dicebatur*] Peyrared. vir doctus, putabat legend. *Pæonia*, non *Boetia*. Optime. Confirmant ejus lectionem Polybii Excerpta et Livius xl. 3. *Voss*.

Pæonia] Sic scribi jussi, non, ut alii, *Boetia*. Est autem emendatio Peyraredi, quæ vel ex ipso Just. potest confirmari, qui mox scribat: 'In regione Pæonia, quæ nunc portio Macedoniae est.' Portio, inquit, quia successu temporis longe latiores fines habuit Emathis, quam quos a primordio habuerat. Deinde et Homerus, omnis literaturæ princeps, Macedonas sæpe vocat Pæonas, quæ res ab Interpr. Græcis observata fuit et notata. Præcipue autem vid. Il. xx. ubi Asteropæus loquitur. *Faber*. Adstipulor Peyraredo pro *Boetia* legend. esse *Pæonia*. Quod paulo post sequitur, 'in regione Pæonia,' id non ita nude positum fuisset, nisi mentio *Pæonia* ab Auctore jam ante facta esset. *Vor*.

§ 4 *Subactis primo finitimis*] Ita Ninnus supr. i. 1. 8. et Romani Flor. i. 9. 11. *Bern*.

§ 5 *Pæonia*] A qua olim Macedonia dicebatur. Liv. xl. 3. 1. *Bongara*. Antiquiores typis expressi *In regione Pæonia*, qualia et ipsa non rara. Foret enim dictum, ut 'urbs Antiochis.' *Vorst*. Recte; sic et Junt. *Grav*.

Telegonus pater Asteropæi] In utro-

que nomine error est vulgatis codd. *Πηλεγών* est et 'Λοιστροπαῖος in Græcis. *Telegonus* Ulyssis fil. errori ansam dedit. Sed adducamus Homeri locum ex Iliad. φ. ubi Achilles Asteropæum aggreditur: *Τόφρα δὲ Πηλεὺς υἱὸς ἔχων βολιχότατον ἔγχος Ἀστροπαῖω ἐπάλτο κατακτάνουσι μωραῖων τίς Πηλεγόνος, &c.* Fieri tamen potest ut Just. ex genitivo *Πηλεγόνος* fecerit nominandi casum *Pelegonus* auctoritate Latinorum, qui multa alia ad eund. modum corruerunt. *Glar*.

Telegonus] *Πηλέγων* Homero Iliad. φ. ut notavit Glareanus. Vett. omnes *Telegonus*, quod est Ulyssis filii nomen, ab h. l. alienum. *Bong*.

Pelegon] Vel *Pelegonus*. Monitu Pauli Leopardi xvii. Emendation. 10. et Joan. Hartungi Locor. Memorabil. Decur. ii. 2. 8. reddidi Auctori suam vocem. Is enim est 'pater Asteropæi,' teste Homero Il. xxi. 140. et Strab. Epit. viii. Vett. Mss. omnes (teste Bong.) et hactenus editi *Telegonus* habent, quod est Ulyssis filii nomen, alienum ab h. l. *Berneccer*. Hunc l. pridem restituit P. Leopardus, vir doctiss. Emendat. xvii. 10. legens *Pelegon*. Sed diu ante Leopardum Juntæ ediderunt *Pelegonus*, cum tamen Bong. omnes codd. manu exaratos et vet. edd. *Telegonus* habere testetur. Ex quo bonitas et præstantia editionis Junt. facile poterit æstimari. *Grav*. In Mss. omnibus teste Bongarsio, itemque in antiquioribus typis expressis, est *Telegonus*. Sola vetus Junt. ed. teste Grævio habet *Pelegonus*: quomodo legend. esse pridem Leopard. et Hartung. monuerant ex Homeri Il. xxi. Malo autem *Pelegonus*, quam quod Berneccarus edidit *Pelegon*; quia prior ista vocis terminatio in omnibus codd. et in ipsa quoque ed. Junt. observata est. *Vor*.

§ 6 *In Europæ regnum Europus, &c.*] Macedonis filius, a quo 'Europus' Macedonica urbs. Steph. *Bongara*.

Europa est pars Thraciæ ad Hæmum montem. Sed illa nihil hoc facit, cum de Macedonia sola loquatur. Puto legend. in *Europia*. Europa est portio Macedoniæ, in qua Europus civitas; ubi Europum, Macedonis filium, regnum tenuisse penes auctores fides est. Voss. Geographorum quidam hanc regiunculam in Thracia statuunt, alii in Macedonia. Et res hodie pervulgata et contrita est. Tamen malim scribere *Europia*, ut cl. Voss. quam *Europa*. Faber.

[*Europus nominæ*] Sic amat loqui Noster, ut II. 9. 2. XIII. 2. 7. XXI. 1. 1. Vell. II. 5. 2. Ita 'naves ducentem numero,' sup. II. 10. 20. Ceterum Europus ille Macedonis fil. fuit, a quo 'Europus' Macedonia urbs. Steph. in Urb. et Thacyd. II. 21. 26. At Eustath. in Lyncophronem, eund. ejuod. Himeri facit filium, a quo nominatam Europam credibile est. Quanquam etymon Europæ mortaliæ nemini compertum tradit Herod. IV. 45. Bern.

[§ 7 *Caranus*] Solin. cap. 9. et ita emendandus Euseb. ex Mss. *Bangura*. Ap. quem est *Cramanus*. Vell. I. 6. 5. hanc 'generis regii' fuisse dicit: Seid. tantum 'unum ex Herculis posteris.' Ansen. Ep. XIX. 'Et Caranum, Pelisæa dedit qui nomina regum.' Vid. Scallig. Canon. Isagog. p. 234. f. Bern.

[§ 8 *Regni sedem statuit*] Lego, una parvula vocula addita, ibi *reg. s. st.* Faber. Nihil inculcand. cont. librorum fidem, sed repetend. ἀπὸ κοινῆς *Edessam*: *Edessam* reg. s. st. h. e. regiam facit sedem Edessam. Grav.

[§ 10 *Edessam*] Ptolemæus III. 13. *Αἰδύσσα* commemorat. *Bong.*

[*Edessam*] Et hic Junta rectius scribunt *Edessam*. Græcis enim Ἐδεσσα dicitur non Αἰδύσσα, quod Is. Voss. ad Melam II. 3. docuit, qui et ibi ostendit bene in Mss. esse *Ægeades*. Αἰγυδῆς enim dici dialecto Macedonia pro Αἰγυδῆς. Grav.

[*Ægeas*] 'Ægas' vocat Plin. IV. N. H. 9. et Solin. cap. 9. Ptolem. III. 13. *Αἰγυδα*. *Bongars.* Salmas. ad Solin. 156. A. 1. tradit, in Plinii libris Mss. haberi 'Ægiæ,' quod est Græcum Αἰγυαί: nam utroque modo dici, et Αἰγυαί, et Αἰγυαί. Latine 'Ægiæ' vel 'Ægem,' quasi 'Caprariæ' dixeris: et a dissyllabo quidem esse gentile Αἰγυαίς, a trisyllabo Αἰγυδῆς, quomodo et hic roseripsimus, *Ægeatas* (quomodo et Tac. A. II. 47.) cum hæc tenns editi omn. *Ægeadas* habeant. Bernegger. Antiquiores typis expressi et Mss. *Ægeadas*: Bernecc. tamen maluit *Ægeatas*. Sed rectum esse *Ægeadas*, idque dialecto Macedonia dici pro *Ægeatas*, docet Is. Voss. in Notis ad Melam. Vor.

[§ 11 *Pulso deinde Mida, nam, &c.*] Brygorum Midam regem sulac testatur Herod. Εὐρύοι autem, et Εὐρύες, et Εὐρύες, sunt iid. Strabo XII. Ὀμιλὸς δὲ καὶ Εὐρύοι, καὶ Εὐρύες, καὶ Εὐρύες, οἱ ἀπὸ τοῦ. Male vulgo Εὐρύοι et Εὐρύες. Vid. quoque Eustath. ad Dionys. Macedones enim τὸ φ mutant in β. Non autem pulsum esse Macedonia a Carano, Conon ap. Phot. inquit, sed, ὅπως ἀπὸ τοῦ χροσὶς ἐγένετο τὰ ἐς τὴν ἐκείνην παραβέβαια ἔκρινται, καὶ ἐς, διὰ τοῦτο καὶ οὕτως τὸ ἐκείνων ἔκρινται Εὐρύας διὰ τὴν Εὐρύαν ἐκείνην φέρεται, Εὐρύας ἀπὸ τοῦ Εὐρύου βραχὺ τι παραλλαγήσας τῆς λέξεως μετονομασθέντας. Vos.

[*Pulsis*] Abundare videtur. Bernegger. Bernecc. putat hoc *pulsis* abundare, quoniam præcedit 'Pulso deinde Mida.' Sed hoc *pulsis* agnoscunt Mss. non item alterum *Pulso*. Itaque illud potius delend. Schef. Angl. hoc *pulsis* non agnoscit. Itid. bene, quoniam proxime præcessit 'Pulso deinde Mida.' Idem. Sic quidem unus cod. Angl. ceteri tamen cum Junt. aliisque pro vulgata stant. Ille tamen unicus ceteris præferendus. Grav.

[§ 12 *Adunatis gentibus variorum populorum*] Mela I. 19. 'Una gens, aliquot populi.' 'Gens' enim notat

ipsam regionem, 'populus' vero frequentiore vicin. Vid. Not. ad Liv. v. 34. *Græcor.* Vid. Avum ad Liv. v. 34.

Veluti unum corpus] Flor. i. 1. 16. *Bern.*

CAP. II. § 1 *Perdica*] Herod. VIII. 139. *Περδικας, ὁ κτησάμενος τὴν ἀρχήν*, inquit, quia primus rex in Macedonia nominatus est. Solin. cap. 9. Euseb. hunc quantum facit. Quomodo hic ad regnum pervenerit, vid. Herod. VIII. 37. Meminit et Thacyd. II. 21. 8. *Bong.*

Mortis] F. *orientis*. Fr.

§ 2 *Argæo*] Eusebio 'Archemus' est: Herod. VIII. 139. *Ἀργαῖος*. *Bongars.* Recte Justino dicitur 'Argæus.' Unde in Nannis exstat ΑΡΓΕΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Vid. Jos. Scalig. ad Euseb. p. 122. *Græc.*

§ 3 *Regnum in familia mansurum*] Mas. multi habent *reg. familia*. F. scripsit Just. *reg. ei familia mans.* h. e. ipsam servaturam, habituram, regnum. *Scheff.*

§ 4 *Hæc superstitione*] Mas. multi habent *hanc superstitionem*, quod facit ut putem in aliquibus fuisse per vel ob *hanc superstitionem*. Videtur autem ex hac ipsa variatione liquere, quod sit neutrum Justini, verum glossatorum. Sane superstitionem appellare hæc, Christiano magis convenit, quam ethnico aut Justino, quam præsertim paulo ante cum oraculo comparaverit. *Idem.*

In Alexandro stirpem] Præfero, quod habent quidam scripti, in *Alexandri stirpe*. Habuit enim, sed qui patri succedere non potuit. *Scheff.* Nihil muta. Nam quamvis Alexander filius filium habuerit, non tamen rex fuit Macedonum. Stirps itaque regum Macedonum familia in Alexandro fuit deleta. *Græc.*

§ 5 *Philippum, qui immatura morte raptus*] Euseb. ait hunc Philippum 38. regnasse annos: non igitur 'immatura morte raptus' videri potest. Porro ejus filium Herod. VIII. 'Aëropam'

vocat, non *Europum*. Hoc etiam lector perpendat, quam *ἀκολούθως* dicat Auctor: cum Macedones ob assidua cum Thracibus et Illyriis certamina indurati essent, ut gloria bellicæ laudis finitimes terrerent; igitur Illyriæ, qui infantiam regis pupilli contemnerent, movisse Macedonibus bellum. *Glarean.* Quomodo 'immatura morte raptus,' cum annos 38. regnarit? *Voss.*

Europum] Herod. VIII. 139. 'Αἶρονος' vocat, ut Diod. XIV. 38. Et ita in Euseb. legend. ex vestigiis veteris scripturæ, non *Europa*. *Bongars.* Junt. *Aëropum*, ut Herod. et Diod. quibus dicitur 'Αἶρονος'. *Græv.* *Bong.* ex Herod. et Diod. *Aëropum*; optime. *Faber.* Editur vulgo *Europum*. Sed Herod. VIII. 'Αἶρονος' vocat. Et ed. Junt. ut *Græv.* testatur, itid. *Aëropum* habet. Quare non dubito genuinam hanc nominis scriptionem esse: quæ et Panegyrico Nazarii reddenda sit, ubi valgo legitur 'Illyrici quondam despicientes Eropi regis infantiam Macedones bello laceraverant.' *Ver.*

Parvul adm.] Saxo VIII. p. 154. 20. 'Jarmericus cum sororibus adm. parvullis:' XIV. p. 275. 15. 'Filia adm. parvula:' p. 331. 57. 'Waldemarum adm. parvulus.'

§ 6 *Quorum armis*] Ita Flor. verum longe venustus, II. 3. 5. *Bern.*

§ 8 *Rege suo in cunis proleto*] Marcellin. XXVI. 26. *Bongars.* Paneg. Nazarii cap. 20. 'Illyrici quondam, despicientes Eropi [scrib. *Europi*] regis infantiam, Macedones bello laceraverunt. Et prima quidem congressio secundum illos fuit: verum Macedones, cum bellum rescicerent, regem suum in cunis ad aciem detulerant. Cum illos ira, hoc miseratio, illos signorum cantus, hoc pueri vagitus, accenderet, mutata est ratio certaminis: vicerunt, qui amore pugnant.' Eod. exemplo Franci pro Clothario contra Childebertum strenue pugnarunt, cum viderent Clotharium adhuc in cunis, et a matris Fredegundis uberibus

pendentem, agmen præcedere. Aimoin. de Gestis Francor. lib. III. cap. 81. Limmæ Notitia Franciæ 1. 8. *Bern.*

§ 9 *Antea*] Omittit Saresb.

§ 10 *Ex superat.* &c.] Saresb. 'quod ex snp. vel fide animum v. c.'

§ 11 *Simul de*] Id. 'Nam et miseratio infantis eos tenebat: quoniam, si victi essent,' &c.

Captivum de rege facturi] Ita Flor. II. 6. 50. 'Fecerant de servitute Romanos.' *Freinsh.*

§ 13 *Huic Amyntas*] 'Alcetam' interponit Herod. VIII. 130. et Euseb. in Chron. *Bongars.* Mira est auctorum dissensio super successione regum Macedonum. Vid. omnino Scalligeri Canon. Isagog. lib. III. *Bern.*

§ 14 *Tanta omnium virtutum natura ornamenta data sunt*] Lego orn. a nat. d. s. Hoc tamen scio legi ap. Cic. Dial. de Orat. 'Natura datum,' sed eum l. in vitio esse arbitror. Recte enim, fateor, et Latine dixeris: 'Titius et Mævius natura boni sunt et modesti,' sed non itid. dicere possis: Hoc mihi datum natura est, sed, a natura. *Fab.*

Vario ludicrorum genere] Puta cursu, saltu, jactu disci, jaculatione, et luctatione. Πένταθλον 'quinquertium' vocant. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Turpi ab Scythia fuga summotus*] Sic de eod. Dario et snp. II. 3. 2. 'Darium turpi ab Scythia summoventur fuga.' *Vorst.*

Megabazum] Herod. v. 17. est 'Megabyzus,' a quo hæc narratio petenda est. *Bongars.* Junt. *Megabyzum* cum Herod. *Græv.* Herod. est *Μεγιδόσος*. Quare suspicor lect. veram Justinii esse *Megabazum*. Nisi malis *Megabyzum* cum Junt. *Schæf.*

§ 2 *In pignus*] Præp. ista videtur abundare, quam ipse etiam Auctor omisit, XI. 15. 'In quam rem, unicam pignus fidei regiæ, dextram se ferendam Alexandro dare:' et Liv. XXVI. 40. 'A quibus obsides abduxerit pacis futuræ pignus.' Id. XLIII. 10. 'Ut nec ex iis, qui venerant, quemquam

retineret, nec obsides, pignus futuros furto et fraude agendæ rei, posceret.' *Græv.*

§ 3 *Adhibitis in convivium suum filiis et uxoris*] *Filiis* dixit pro, filiabus. Ennius: 'Filiis propter te obiecta, sum innocens Nerel.' Legitur et 'Dilis,' pro, Deabus. Vid. Priscian. VII. *Bongars.* Hic ego ut non negaverim ap. scriptores quoad. inveniri 'filiis' pro, filiabus, quemadmodum 'Dilis' pro, Deabus; ita hic legend. omnino existimo *adh. in conv. suis ac filii ux.* quo pacto et disertim in duobus opt. meis Mss. legitur, et vero legend. conjecit ex Ms. scriptura, quæ referebat *suis hac filii ux.* *Bong. Mod.*

Adhibitis in convivium suis ac filii uxoris] Ita disertim in duobus opt. suis Mss. legi scribit *Mod.* et vero legend. conjecit in libello Var. Lect. *Bongarsius*, qui tamen edidit *adh. in conv. suum filiis et ux.* et *filiis* ait esse pro, filiabus: sicut et 'Dilis' pro; Deabus, legitur. Priscian. VII. Sed quod est in seq. n. 5. et 6. 'mulieres' et 'matronali habitu' ad filias virginis aptari non potest. *Bernæc.* Junt. *adh. in conv. suis ac filii ux. ac filibus.* *Græv.*

Id apud Persas, &c.] Contrarium Plut. adstruere videtur I. Sympos. cap. 1. 'Persas' sc. 'non cum uxoris, sed pellicibus, inire convivia solere.' Noster ipse XII. 3. 2. de Partho-Perparum moribus: 'Feminis non convivia tantum virorum, verum etiam conspectum, interdiciunt.' Ita Vaste, ab Ahasnero ad cœnam proceribus Persicis instructam evocata, venire detrectavit, Persicam morem causata, quo mulieres virilibus conviviis arcebantur, unisque se conjugum oculis conspiciendas præbebant. Joseph. Ant. Jnd. XI. sub init. cap. 6. Vid. Curt. v. 1. 67. *Bernæc.* Libentius legerim *id enim apud Persas.* *Fab.*

§ 4 *Temperaturum jocos*] Hinc ap. Sen. Vit. Beat. 14. 'Temperatores voluptatis:' et Varr. 'Modimperator

convivii:' et Plaut. Stich. v. 4. 2. 'Omnibus modis temperare certum est nostrum hodie convivium:' et Martial. iv. 8. Temperat ambrosias cum tua cura dapes.' Gron.

§ 5 *Cultius exornaturus, gratioresque reducturus*] Angl. *c. exornatas g. redituras*. Hic illud *exornatas* puto genuinum. Nec enim verisimile Alexandrum promississe ipsam, se exornaturum eas, quod vult lect. vulg. At in voce *redituras* hæreo, quanquam f. melius ut credamus, promississe eas redituras, quam se reducturum. Sch.

§ 8 *Tem fada gentis*] Angl. *t. sordida g.* quæ mea sententia lect. est genuina, cum altera sit ex glossa. Ubique Noster ita amat loqui: de ipsis hisce Macedonibus vi. 9. 'Sordidum et obscurum antea Macedonum nomen.' Schef.

§ 9 *Bubares*] Βουβαρης. Herod. filiam Amyntæ vocat Βυβαρη v. et viii. Bong.

CAP. IV. § 1 *Successori Alexandro*] Solin. cap. 9. tamen Perdicæ successisse vult hunc Alexandrum: cujus errorem convincit in absolutissimis ad illum Auctorem Exercitationibus cl. Salmasius 156. A. 2. Bern.

§ 3 *Per ordinem*] Eum ordinem vid. ap. Euseb. Legendus ad h. l. Solinus cap. 9. et inprimis Diod. xiv. et xv. quorum varietatem explicare non est huj. l. Bong.

Menelai] Euseb. 'Archelai.' Bernec. Μελέας δ Φιλίππου πάππος, Elian. xii. V. H. 48. Gron.

§ 5 *Tres filios*] Dnorum, Perdicæ et Philippi, meminit Probus Iphicrate: legendus Georg. Gemistus. Bong.

Alexandri Magni Macedonis] Dele istud *Macedonis*; putidum enim est, puerile, et ex oecitania ac dormitione scriptoris librarii natum. Fab.

Eurynoem] Junt. *Eurynoem*: leg. *Eurynoen*. Mox in ead. ed. pro *Cygnæa* legitur *Gygæa*, ut scribend. censuit Is. Voss. et pro *Archideum*, uti et Euseb. ac Oros. *Arideum*. Confirmat

editio Vind. nisi quod scribat *Arideum*. Græv.

Cygnæa] Præclare Is. Voss. *Gygæa*. In quibusd. impressis, quod non longe a vero est, legitur *Gygæa*. Paulo ante leg. ut in ed. Junt. *Eurynoen*, Græv. monente, nisi f. legend. *Eury-nomen*, quod ego verissimum puto; nam hoc nomen in puellis Græcis frequens est. Fab.

Cygnæa] Scrib. *Gygæa*. Voss. Ipsumque illud in vetere ed. Junt. reperit deinde Græv. Sed et Bong. observarat, codd. quosd. typis expressos *Cygæa* habere. Herod. viii. et 'Gygæam,' Amyntæ filiam, quæ Bubarî Persæ nupsit, commemorat, Voss.

Archideum] 'Arideum' legunt Euseb. et Oros. Bernec. Græcum non est; legend. itaque vel *Arideum* (nomen est Macedonicum) vel *Arideum*; sed ego suspicor Macedonas dixisse *Arrideum*, et verum est. Faber. Euseb. Oros. Junt. probante Græv. *Arideum*. Puto in aliis fuisse *Arrideum*: sed r unum, adspicuum pro c, peperisse *Archideum*. Schef.

§ 7 *Insidiis*, &c.] Saxo xiv. p. 259. 42. 'Invictum foro insidiis occupant.'

Pellicatum] Hanc vocem usurpavit Saxo iv. p. 58. 20. 'Indignum tamen alebat maritali gratiæ pellicatus odium anteferri.' Vetus Interp. Leviticî xviii. 18. 'Sororem uxoris tuæ in pellicatum non accipies.' Adhelm. de Land. Virg. 63. 'Perfidi pellicatus stupro deceptus.'

CAP. v. § 3 *Prima pueritia rudimenta deposuit*] Sic inf. ix. 1. 8. 'Ut sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret.' Et xii. 4. 6. 'Si non solum tirocinia, verum et incunabula, in ipsis castris possissent.' Est autem 'ponere' et 'deponere rudimenta' et 'tirocinia' nihil aliud quam, exnere et finire, ut deinde ad majora adspirare possis. Deinde 'prima rudimenta' dictum, ut paulo ante 'prima initia;' per pleonasmum quendam. Voss.

In demo Spanisonda] Diod. xvi. 2. Thebani, inquit, τῶ Ἐρακλίδου αὐτοῦ τῷ πατρὶ τοῦ νεώτερου. A quo discentit Plut. in Pelopida cap. 47. Vid. præter hos Gemistum. Bong.

§ 4 *Invidiis Eurydicos*] Interfectus a Ptolemæo Alorite, qui post eum regnavit annes 3. Diodorus xv. 77. mendose habet ἐν ῥηλικῶν, legend. enim ἐν ῥηλῶ. Eum deinde interemit Perdicca: cui, cum adversus Illyrios cecidisset, successit Philippus, cum adhuc Thebis esset, ut Diodorus. Just. enim, quem sequitur Oroa. iii. 12. triennium tantum obsidem fuisse scribit. Accurate hæc Gemistas. Ben.

§ 7 *Scolerum*] Sebis. emendavit, a scelerum. Bene quidem; sed nihil necesse fuit mutare quidquam. Qui enim dicunt 'liberari supplicio' et 'liberari a supplicio,' tam bene illi, quam illi, loquuntur. Faber. Probe Sebisii conjecturam, quoniam et alias sic Scriptor noster solet. Scheff. Angl. a scelerum. Rectius. Atque sic conjiciebat quondam Sebis. Id.

§ 9 *Non regem, sed tutorem, pupilli egit*] Impressus quidam habet non as regem. Suspicio Just. scripsisse non regem as, sed, idque as per similitudinem litterarum subseq. tanquam supervacuum, deletum. Scheff. Male. 'Regem,' 'patrem,' 'principem agere,' frequentissima sunt Tac. Suet. Just. aliisque. Græv.

CAP. VI. § 1 *Ut est ingressus imperium*] Ingressi pro, incipere, frequenter Cic. fuit in usu, ut Orat. pro Cincin. 26. 'Cum istam disputationem mecum ingressus esset:' et Topic. i. 'Majores nos res scribere ingressos:' et Suet. Octav. 92. 'Ingressente se longinquam peregrinationem:' quum tamen Auctor B. Afr. 22. addita præp. dixerit 'ingredi in rempublicam.' Græv.

§ 2 *Cui spei, &c.*] Saxe v. p. 98. 48. 'Quem solum ex tanto sociorum agmine fortuna residuum fecit.'

§ 3 & 4] Planus intellectus locus, quem in vulg. edd. interstinctio prava,

et bellique pro bella quæ positum, obscuravit. Bern.

Regni] Mss. rerum. Ergo alterutrum est glossatoria, non Justini. Magis autem inclino eo, ut lect. veram patem rerum. Scheff.

Inopia continui belli] F. legend. continuis bellis exhausti regni, immaturam aetatem tyronis urgerent, et bella quæ, &c. Bong.

§ 4 *Dispensanda*] Sup. Not. ad vi. 1. 2. Bernac. Ut non omnia bella uno impetu ac momento, sed per partes ac vices, gereret. Proprie enim hoc verbum usurpatur de patrefamilias, qui, ut sibi constaret ratio accepti et expensi, sumtus dispensare solet, nec omnia uno tempore simul et semel effundit. Liv. xxvii. 8. 'Dispensarique lætitia inter impotentes ejus animos potuit:' et Ov. vi. M. 279. 'Ordine nullo Oscula dispensat natis:' et Stat. vi. Th. 766. 'Doctior hic differt animum, metuensque futuri Cunctatus vires dispensat.' Sen. Ep. 88. 'Temperantia voluptatibus imperat; alias edit atque abigit, alias dispensat.' Id. vi. Benef. 16. 'Tum ingenium latens et pigrum, injecta (ut ita dicam) manu, extraxit: nec, quam sciebat, maligne dispensavit:' et III. N. Q. 27. 'Ad originem rerum parce utitur viribus, dispensatque se incrementis fallentibus.' Grænov. 'Dispensare' pro, parti, distribuere: ut bella alia gerenda suscipias, alia quocunque modo declines. Quæ verbi significatio et præcipua est. Vorz.

§ 5 *Alia, &c.*] Saxe vi. p. 104. 14. 'Nuper se ejus societati, interp. p. subduxerat:' x. p. 187. 45. 'Ter regem a piratis captivum, interp. munerum p. receperat.'

Contentum sibi, &c.] Malim cont. sui hostibus dem. Bongars. Ad quem modum Liv. xxv. 37. 'Ultero inferendo arma contentum sui demtatum.' Vorz. & Bern.

§ 6 *Cum Atheniensibus certamen*] Diod. xvi. 2. Regem Macedonum Argum facere volebant Athenienses,

misso Mantia ducem cum exercitu. De victis Illyris vid. eund. sub anno secundo Philippi. Bong.

§ 7 *Multa milita*] Ultra 7 M. Died. xvi. 4. Bern.

Urbem nobilissimam Larissam capit. Hinc Thessaliam] Just. ita Larissam Illyris subjungit, quasi Larissa Illyriorum, non Thessalorum, urbs fuerit; rursus Thessaliam Larissam subnectens, quasi Larissa non sit Thessalorum urbs: sed duo hi errores eod. fonte manant, quod pro *Lyssae* leguntur *Larissae*. Est autem Lyssae prima Dalmatim urbs post Dyrrhachium ad Mare Adriaticum, cujus ap. magnos auctores frequens est mentio. *Glar.*

Larissam] Vett. *Larissam*. 'Larissae' plures recensent ix. et xiii. Strabo et Steph. de Urb. nullam, quae huic l. conveniat, nisi legas *Larissam in Thessalia*: et ea lect. uno Ms. confirmatur: habet in *Larissam hinc in Thessaliam*. Ceteri *Larissam capit, hic in Thessaliam*. Glareanus *Lissum* legit, quae est urbs Illyriae. Ptolema. Steph. Thessaliam aggressus est Philippus, cont. tyrannos vocatus. Diod. xvi. 16. *Bongars.* Just. ut pridem conjecit Bong. *Larissam in Thessalia non praeda cupiditate*. Quae lect. non est sollicitanda. Nam, Larissa capite Thessaliam subjugata, ceteri cogebantur nolentes volentes jugum servitutis subire, et equites, quos imperabat Philippus, praestare. Paulo post iid. Junta, itid. ut conjiciebat Bong. *tutore virginis Arrymba*. Graev. Scio quid ad haec docti dixerint, et in primis Bong. V. cl. sed hoc mihi persuasiss. est, Glareanum, hominem Helvetium, cujus ego libros Masicos et Animadv. in Livium pene puer legi, virum acutissimum fuisse. Ille non *Larissam* legit, sed *Lissum*. Opt. si quid in his sapio. Erat enim *Lissus* inter primarias Illyriae urbes, ad mare se. Scio et hoc, multa quoque contra posse afferri. Sed uno verbo, dico iterum, Glareanus homo bonae mentis fuit; et legend. *Lissum*; cetera

plana sunt. Bong. mihi non satisfacit, h. in l. sc. nam alibi vir mihi magnus et praestantiss. videtur. 'Hinc' autem, i. e. postquam *Lissum* ad Mare Adriaticum cepit, in Thessaliam se confert, &c. Si de Larissa vellem aliquid, hoc dicerem, Larissam Thessaliam nobilissimam urbem fuisse, vel hoc nomine tantum, quod Achilles dicitur Larissum, vel quod Larissa a Livio caput Thessaliae fuisse dicatur. Sed haec nil ad *Lissum* Glareani, qui meo judicio valde sapiebat. *Faber.* Unus Cod. Ms. quem Bong. vidit, *Larissam hinc in Thessaliam*. Unde ille legend. censet *Larissam in Thessalia*. Atque ita manifeste ed. Junt. habere testatur Graevius. *Voss.* Lect. vitiosa; nulla enim Larissa in Illyrio, nec videtur emendatio Bongarsii juvare, legendi, *urbem nobilissimam Larissam in Thessalia*, &c. An enim verisimile, Philippum ex una illa urbe tantum exspectasse equitatum? Quare plus propendeo in sententiam Glareani, qui existimat corruptum esse nomen urbis non Thessaliae, sed Illyrici. Et quid, si Just. scripsit, *urbem nobilissimam Illyrici, Issem capit*? Potest vitium esse ortum, quod pro *Illyrici* vetusta ratione scriptum esset litteris minusculis et per compendium *isleri*. Sic enim primae duae litterae in absentia per praec. in totidem lineolis constans. Ceterum connexae vocabulo seq. unde factum *islerissum*, ex quo peritior geographiae sc. fecit *Larissam*. De Isse, Illyrici urbe, videndus est Plin. ii. 21. et Steph. de Urb. in ea voce. *Schaf.*

§ 8 *Hinc Thessaliam*] Mss. habent, *Hinc in Th.* quae lect. videtur proba, sed repudiata ab illis, qui non observabant ex superioribus hic quoque verba 'bello translate' esse intelligenda. Liqueat autem simul, emendationem Bongarsii recte a nobis in praecedentibus rejectam esse. *Schaf.*

Rebur, &c.] Sen. Phoen. 627. 'Licet omne tecum Graeciae rebur trahat.' Saxo i. p. 12. f. 'Orientalium

robore debellato:’ iv. p. 60. 30. ‘Omne virtutis Sneticæ robar:’ xiv. p. 280. f. ‘In eam classem Danicum penitus coisse robur.’

Metuentem improvius] Legend. distinguendumque: *metuentem*. *Eam improvius expugnat*, unumque, &c. Pronomen abstulere litteræ similes ante et post ipsam. *Schef.*

§ 9 *Exercitus facit*] Sic Angl. quod præfero, quia præcedit ‘expugnat.’ *Id.*

§ 10 *Quibus, &c.*] Saxo xiv. p. 252. 16. ‘Rebus in Scania parum f. p.’

Olympiada Neoptolemi regis Molossorum] ‘Olympias’ etiam lib. xvii. sub finem Neoptolemi filia dicitur. Ceterum eod. in l. Arymba Neoptolemi pater nominatur, ac proinde avus Olympiados ac Alexandri Epirensis. Atqui h. l. Olympiados patruelis frater vocatur. Rursus sub finem lib. viii. Alexander Epirensis Arymbæ privignus præditur: duos igitur Arymbas intelligere oportet, avum Olympiados, ut lib. xviii. alterum sororis Olympiados, nempe Troados, maritum, Nec tamen satis claret, quomodo Alexander Epirensis fuerit Arymbæ privignus, ut lib. viii. sub finem habetur. Sed lector tres hosce locos secum etiam atque etiam comparet. *Glar.*

Neoptolemi] ‘Euruchæ’ habet Oros. iii. 12. *Bern.*

§ 11 *Allore*] Vett. auctore, f. tutore. De h. l. dicam xvii. 3. 9. *Bongers.* Angl. *tutore virginis*. Alterum horum est ex glossa. Puto tamen in vulgato nihil mutand. ut quod docet, non modo tutelam ejus habuisse, quod glossator innebat, sed et educasse ipsam domi suæ. *Schef.*

Arruba, rege Molossorum] Hunc viii. 6. 4. ‘Arrybam regem Epiri’ vocat Auctor: quomodo ‘Sulla’ et ‘Sylla,’ ‘Purhus’ et ‘Pyrrhus,’ indifferenter dixerunt. *Bernec.* Græcis promiscue appellatur ‘Ἀρόβας’ et ‘Ἀρόβας.’ Sæpe enim inseritur ὃ μ, ut, ‘Sybaris,’ ‘Symbaris,’ ‘Thynias,’ ‘Thymnias,’

‘Senones,’ ‘Semnones,’ et 600. alia. Ap. Frontin. male vocatur *Haridas*, pro *Arubas*, aliquoties ii. 5. *Voss.* Inf. ‘regem Epiri’ vocat: quod et rectius videtur. Nam qui ei successit Alexander, Olympiadis frater, itid. rex Epiri fuit. Scribitur autem *Arruba* pro, *Arryba*; ut inf. vocatur: quomodo ‘Sulla’ pro, *Sylla*. *Bech.* tamen et hic *Arryba* habet. *Vorst.* *Vorst.* putat rectius *rege Epiri*, ut inf. Sed hoc nimis abit, nec necesse est, cum *Molossi* pars sint *Epiri*. *Schef.*

Troadem in matrimonium habebat] *Troadem* potest ferri, sed tamen *Troada* prætulerim inflexione Græca sc. Ita alibi ‘Olympiada’ pro, *Olympiadem*. Sed tamen, cum in memoriam redeo, nunquam memini me legere *Olympiadam*; legi tamen ‘Crotonam;’ sed mihi dubium est. *Faber.* Ab accusativo Græco *Τρωῖδα* fit ejusd. terminationis nominativus: unde deinceps accusativus *Troadem* formatur. *In matrimonium habebat* non quidem sine exemplo; sed testatur tamen *Bong.* codd. suos *Mss.* habere *in matrimonio*. *Vorst.* Opt. *Faber* *Troada*, et paullo post *acquisitum se sperat* legend. esse contendit, applaudente *Junt. Græv.*

Quæ causa illi exitii malorumque omnium fuit] Manu exaratorum codd. alii, ut quidam profitentur, habent *Illi exitium malorumque omn. causa f.* alii *Illi malorum omn. exitium f.* quibus vitiosis quamvis scripturis confirmor magis, ut probem lectionem duorum *Fuld.* libr. membran. in quibus absque ulla litura est *quæ causa illi exitii malorumque omn. initium f.* *Mod.* Ea lect. non longe discedit a vestigiis aliorum *Mss.* quos variantium libellus exhibet. *Bongarsii* et aliorum edd. *omn. f.* *Bernec.* *Initium* adiecit *Bernec.* quod duos *Codd.* *Fuld.* ita habere testatus esset *Modius*. Antiquiores edd. et ipsa quoque *Bongarsii* vocem non habent. *Vor.*

§ 12 *Acquisitum sperat*] *Lego acq. ac sp.* Et ita in quibusd. impressis

scriptum. Istud *as* omissum est ob initium vocis seq. 'asperat.' *Faber*. Antiquiores edd. *acq. se sp.* Ceterum pronomen reciprocum omitti, ac subaudiend. relinqui, nihil novi. *Vor*.

§ 14 *Methonam*] Vett. *Methanam*. 'Methana' Straboni VIII. Aliter est *Μεθώνη*. Præter Diod. sub anno VIII. vid. et Solin. cap. 14. et Plin. VII. 37. 'Sagittam autem jecerat Aster oppidanus inscriptam suo nomine, locoque vulneris, et nomine [i. e. nomine Philippi] quem petebat:' ut est ap. Solin. *Bongars*. In Prologo lib. VII. Historiæ Trogi 'Mothone' est, atque ita Latinos huj. urbis nomen scripsisse, plane sibi constare dicit Salmas. ad Solin. 158. A. 2. Quomodo quæ Græciς *Κόρυς* et *Βερελκή* Latinis

'Corcyra' et 'Beronice' dicitur. *Bern*.

Sagitta jacta] Ab Astere Olynthio, teste Plut. Parall. min. c. 8. et Solin. c. 8. Hunc vs. inscriptum habuit sagitta: 'Ἀστὴρ Φιλίππῳ βανδισμὸν πέμψει βέλος. Aster letale Philippo mittit *epiculum*. Plut. in Alexandro cap. 3. tradit, ab oraculo Delphico Philippo nuntiatum, ideo ipsum amisisse oculum alterum, quod, eum rimæ ostii admovent, Jovem Ammonem conspexisset serpentis figura cum Olympiade uxore sua concubantem. Memorabilis hic adulatio Clisophi, qui in Philippi gratiam, altero privati oculo, ipse etiam alterum de suis oculum deligare voluit. *Ælian*. IX. H. Animal. 7. *Athenæus* VI. 12. *Id*.

LIBER VIII.

LIB. VIII. Justini omnium optimus et castigatiss. *Fr*.

CAP. I. § 2 *In mutuum, &c.*] Saxo XIV. p. 310. 49. 'In exitium suum ruentes.'

Omnibus perire quod] Ita Vett. omnes et Oros. nullo sensu, ut mihi quidem videtur. P. Pithæus sagaci corde et ingenio unico conjecit legend. *omn. pervia*, proxime ad antiquam scripturam: nam, quod vulgo legitur, *ab omni victa perire*, nugæ. De hac civili Græcorum discordia Callisthenes ap. Plut. in Alexand. cap. 95. 'Ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκοσμος ἔλλαχε τμήσιν.' At per dissidium vel pessimus est in honore: cum diceret, illam Philippo magnitudinis et potentie occasionem et causam exstitisse. *Bong*.

Omnibus perire quod] Prava distinctio, et quid pro quod positum, fecit, ut hunc l. (planum utique, modo syntaxin attendas) infelici curiositate viri magni tentarent. Nam quod

pridem Grat. Suspicion. II. 12. monuit, hoc dicit Auctor, Græciæ civitates non ante persensisse omnes amittere quod singulis peribat, quam cum jam oppressæ essent. Id. de Britannja Tac. affirmat Agr. c. 12. 'In commune non consulunt: rarus duabus tribusve civitatibus ad propulsandum commune periculum conventus. Ita, dum singuli pugnant, universi vincantur.' Hinc monitum Hermocratis ad Siculos suos ap. Thucyd. IV. 12. 31. 'Alienigenas arma nobis intentantes universi, si sanæ mentis sumus, communi consensu propulsabimus. Quippe, dum singuli cladibus afficiuntur, universi in periculo sumus.' Add. Nostr. XV. 2. 15. Acumen Senecæ in re dissimili similimum Ep. 90. 11. 8. 'Societatem avaritia distrahit, et paupertatis causa etiam his, quos fecit locupletissimos, fuit. Desierunt enim omnia possidere, dum volunt propria.' Et n. 81. 'Avaritia, dum seducere ali-

quid caput, atque in suum vertere, omnia fecit aliena: et, multa concupiscendo, omnia amisit.' *Bern.*

§ 3 *E specula quodam*] I. e. e loco alto, ut totum agrum detegere oculis posset, unde occasiones peterent. Quomodo hæc loquutio etiam aliis placuit, ut Cic. IX. ad Att. 10. 'In speculis esse.' Id. pro Deiot. c. 8. 'Reliqua pars accusationis duplex fuit: una, regem semper in speculis fuisse, cum a te animo esset alieno.' Liv. XXXIV. 26. 'Diem deinde usum in speculis fuit.' Quintil. Decl. cclxxxii. 'In aliqua vos positos specula putate: illa que facta sunt videte.' Claud. B. Get. 570. 'Gentes pendere paratos In speculis.' *Gron.*

Auxilium inferioribus ferendo] Ita sup. v. 2. 12. et Philippus III. ap. Liv. XXXIX. 23. 11. *Bern.*

§ 4 *Theban]* Hoc est initium belli Sacri seu Phocici, quod in annum 9. duravit. Diod. XVI. 21. sub anno 6. Philippi: decennium durasse scribit Paus. in Bæotia et Phocicia. Vid. et Gemst. *Bongars.* Initium ejus incidit in Olymp. 105. annum quartum. *Bern.*

Secundam fortunam, &c.] Thucyd. III. 6. 25. 'Prope facilius esse diximus propulsare adversa, quam tutari secunda.' Tac. H. I. 15. 7. 'Secundæ res acrioribus stimulis animum explorant; quia miseri tolerantur, felicitate corrumpuntur.' Ov. II. de Arte 488. 'Non facile est æqua commoda mente pati.' Add. Sall. Cat. 10. 2. Sen. Ep. 51. 8. Probus pr. Timol. 'Id quod difficiliter putatur, multo sapientius tulit secundam quam adversam fortunam.' Id. de Conone sub fin. 'Accidit huic quod ceteris mortalibus, ut inconsiderantior in secunda quam in adversa esset fortuna.' Idem. Liv. IX. 'Loquimur de Alexandro nondum merso secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit.' Vocantur tales et *impotentes*. Cic. in Epp. 'Victoria, quæ, etiam ad me-

llores venit, tamen eos ferociores impotentioresque facit.' *Vor.*

Græcia concilium] Amphictyonum. Diod. XVI. 60. 61. Paus. Phocicia. Ælian. XII. V. H. *Bong.*

§ 5 *Areem Thebanum*] Lib. VI. hic Auctor 'Arcadum' castellum vocavit. Hic ejus rei oblitus 'Thebanum' vocat 'areem.' *Glar.*

§ 6 *Post arma*] Pro, postquam arma jam sunt sumpta. Sic sup. I. 6. 12. 'Post necessitatem pugnandi.' Vid. et Notas. Cic. IV. Fam. 4. 'Sic fac existimes, post has miseras, id est, postquam armis disceptari captum est de jure publico, nihil esse actum aliud cum dignitate.' Ubi 'post has miseras' concise dictum pro, postquam in has miseras incidimus: idque verbis deinde pluribus exponitur sic: 'postquam armis disceptari captum est de jure publico.' *Vor.*

Legibus] C. Marii dictum, 'se præ armorum strepitu leges exaudire non posse.' Plut. Apoph. Rom. c. 29. Et Caesaris: 'Non idem armorum ac legum esse tempus.' Id. in Cæs. c. 53. *Bern.*

§ 8 *Philomelo quodam duce*] Ap. Pölyæn. v. male appellatur Φιλάμπερ pro Φιλάμπερ. *Voss.* Philomelus iste Theotimi fil. vir sine dubio fortis, ac patris amantiss. nemine inter suos Phocenses dignitate inferior, ut ait, sed Græce, Paus. Quæ res facit ut eo magis mirer istud 'quodam,' quasi de opitione aliquo aut caprarior ageretur. *Fab.*

§ 12 *Thebanos, &c.*] Saxo VI. p. 99. 26. 'Cum se gemina strage omnibus propemodum copis exutum viderat.'

§ 13 *Dimicans cecidit*] Diod. XVI. 31. et Paus. Phocicia, præcipitem se e rape dedisse referunt, anno Philippi septimo. *Bong.*

§ 14 *Onomarchus*] Ita Græci. In Vett. est *Enomaneus*, aut *Enomaneus*, ut in Orosio Ms. Idem. Sichardus *Enomaneus* ad oram libri notavit. *Bernec.* Junt. *Enomaneus* cum Orosio

Ma. et aliis edd. vetustioribus. Sed rectius recentiores. Grav. H. l. pro Onomarchus Junt. ed. habet *Onomaus*, cum Oro. et cum editoribus Justin. Sed et Oro. et Junt. errant. Nam a Pana. planissime dicitur 'Onomarchus,' idque duobus locis, p. 818. in Phocidis. *Onomaus* autem, quem isti in animo habebant, bello Servili Romano cum Chryso et Spartaco inclauit. *Fab.*

CAP. II. § 1 *Thessalique*] Non video, quid hic 'Thessali' faciant, qui jam ante victi erant a Philippo. Nec eorum ulla vel in præcedd. vel in seqq. fit mentio. An huc tractum ex sequenti cap. 4. Sed et ibi legunt 'Thebani.' *Schef.*

Non ex civibus suis, ne victoris potentiam ferre non possent] 'Non ex civibus suis,' enaudi, aliquem. Et 'victoris' est pro, si is victor fuisset. Sic Liv. IX. 18. 'Etiam victis Macedonibus graves, nedum victoribus,' i. e. etiamsi victi fuissent. Et v. 'Itaque, ne penes ipsos culpa esset cladis forte Gallico bello acceptæ, cognitionem de postulatis Gallorum ad populum rejiciunt,' i. e. si clades acciperetur, vel si accepta fuisset. Vid. et Gronov. ad Liv. IX. 18. *Vor.*

§ 2 *Externa dominationi*] In discordia civili, 'pars, quæ domestico certamine inferior est, externe potius se applicat, quam civi cedit.' Liv. XXXIV. 49. 11. *Bern.*

Timuerunt] Leg. *timuerant*. *Fab.*

§ 4 *Insignibus Dei*] Quia laurus Apollini sacra. Plin. XII. 1. pr. Ov. M. 1. Fab. 14. *Ac. Bern.*

§ 6 *Utorem religionum*] De magno quodam principe, qui colore religionis, quam omnibus actionibus suis semper prætexebat, ad ambitionem et inexplebilem propagandi imperii cupiditatem, mira et huic Philippicæ simillima calliditate fult abusus, omnino videndi Thuanus 1. Guicciardin. XII. Machiavelli Princeps cap. 21. *Id.*

Solum, qui piacula, &c.] Angl. sic

distinguit et legit: *existitiss*. *Dignum itaque, qui Diis proximus haberetur, per quam*. Quam lect. puto veris. cunctisque præferendam. *Schef.* Certius. est lect. et interpunctio libri Angl. quam merito probarunt Oxonn. et cl. *Schef.* cujus obitus rei litterariæ plagam ingentem inflixit. Quis enim in vulgatis intelligit, qui Latinam Linguam intelligit, *dignum existitiss, qui piacula exigeret*? Quid enim est: Ille dignus existit, qui scelera puniat? cum *dignus* nihil hic loci est. Sed si interpungas cum Angl. codice, nihil superest quod quenquam possit morari. Hoc enim dicit Just. Philippum solum existisse, qui exigeret piacula, quæ orbis viribus debebant explari; a. ad quæ vindicanda totus orbis debebat conspirare, ea solum Philippum punisse. Nondum tamen perpurgatum hunc l. esse puto. Scribend. videtur *solum qui piaculum exigeret*. Id ostendunt verba præcedd. 'quod orbis viribus explari debuit.' Nam si *piacula* scripsisset Justinus, scribend. etiam fuisset *quæ orbis viribus explari debuerunt*. 'Piaculum' autem est, piaculare scelus, sacrilegium sc. illud. Si quis se vulgatum existimet posse tueri, ellipsi vocis, criminis, sceleris, facti, aut si quod aliud huic l. appositum intelligi queat, is, si rationem et consuetudinem emendate loquentium in consilium adhibuerit, facile suam damnabit sententiam. Fac scripsisse non neminem: Ille vindex est religionis, ille majestatis divinæ et sacrilegorum ultor, ille, quod orbis viribus explari debuit, solus impietatem puniit. Qui Latine sciunt, dicent illico scribend. fuisse: 'quæ orbis viribus explari debuit.' Non alia est ratio huj. l. in Just. Aut scribend. *piaculum, aut quæ orbis viribus explari debuerunt*. Grav. Saxo XII. init. 'Parricidii iusta exegit piacula.'

§ 8 *Angustias Thermopylarum*] Ad quas occupandas Philippus contendeat. Diod. *Bong.*

Sicuti antea] Sup. II. 11. 2. Diod. XI. 4. Bern.

§ 10 *Cujus turpe erat alios vindices fuisse*] Quia quondam Athenienses ad se potissimum putabant pertinere, ut vindicarent scelera commissa in Deos. Videtur autem scripsisse Just. *cujus turpe erat alias, alios vindices fuisse*. Schef.

§ 11 *Illo Deo*] Apolline, *cujus oraculum consulerunt*; sup. II. 12. 13. Bern.

Quod illo, &c.] Vid. Spanh. ad Callim. in Apoll. 55.

Tot bella victores finirent] Hoc non capio; quomodo enim victores inire possunt bella? 'Inire bella' est, ordiri, incipere. At nemo victor intelligitur, cum bellum incipit. Lego igitur *finierant*, sensu optimo. 'Finire bella' Noster alibi quoque usurpat. Schef. Non est interpolanda librorum omn. scriptura. Sententia est liquida: Illo nimirum Deo duce sæpe se bella suscepisse, in quibus fuissent victores. Si enim Deus auctor fuit belli, quis de victoria dubitet? Græv.

CAP. III. § 1 *Sed nec Philippus melioris fidei*] Philippi scelera egregie suis coloribus depingit Demosth. Olynth. II. Bern.

§ 2 *Civitates*] Vid. sup. IV. 3. 5. Notam. Id.

§ 3 *Conjuges liberosque omnium sub corona vendidit*] I. e. coronatos vendidit. Solebant enim, qui bello capti essent, coronati venire. Vid. et Gell. VII. 4. Eand. phrasin vid. et inf. XI. 4. 7. et XXXIV. 2. 6. Vor.

§ 4 *Hospitaliter*] Tanquam hospes et amicus; qua notione hoc adverbium valde amatum fuit Livio, ut VI. 26. 'Moti extemplo patres, vocari eos jam tum hospitaliter magis quam hostiliter jussere:' et XXII. 30. 'A notis ignotisque benigne atque hospitaliter invitati.' Item 54. 'Cetera publice ac privatim hospitaliter facta.' Gron.

§ 6 *In Cappadociam*] Nomen Cappadociae h. l. suspectum mihi est. Nimis

enim distat ea natio a Macedonia. Sed vid. num Eubæa pro eo legend. Et quamvis, quod subjungit, 'occisio finitimis regibus,' aliquem commoveat: tamen, cum recorder Alexandrum, cum exercitum in Asiam duoceret, jaculum velut in hostilem terram jecisse, ut postea XI. ostendit Auctor, et Cappadocia longe ultra sita sit, non videtur mihi verisimile Cappadociam a Philippo hoc saltem tempore petitam. Certe Diod. anno Philippi XII. sub finem scribit Chalcidensium urbes bello a Philippo petitas ac vi occupatas. Est autem Chalcis in Eubæa velut caput. Tempus in Diodoro nobiscum est, nec minus et antea et postea facta. Glarean.

In Cappadociam] Hellesponti urbes Micybernam et Toronem Philippum anno XIII. occupasse refert Diod. XVI. 54. Putavi aliquando legend. *Chalcidem*, ex eod. Diod. XVI. 53. Bongars. Omnino ex Diod. leg. *Chalcidicam*, nempe Thraciam partem, ubi olim floruit Diomedes. Cappadocia enim in Asia Minore sita est, quo nunquam penetravit Philippus. Gronov. Junt. *Thraciam*. Mox iid. *locare muros per civitates*. Græv. Hoc falsum est, et vidit Bongarsius: unde enim tam facile in Cappadociam Philippus, quæ fere in ultima parte maris Pontici posita est? Quare legit ipse *Chalcidem*, quæ Thraciam portiuncula est ad mare Ægæum; at ego propius ad vestigia corruptæ lect. *Chalcidicam* lego; ita enim et illa regiuncula dicitur, quæ Macedoniae confinis est. Faber. Junt. ed. uti Græv. testatur, in *Thraciam*. Quod rescriberem, nisi de regibus Thraciæ oppressis in fine demum huj. cap. actum viderem. Vellem et in *Chersonesum*, nisi de Chersonensium multis urbibus expugnatis initio demum seq. libri mentio fieret. Bong. legend. putat in *Chalcidem*: quoniam Diod. XVI. 53. scribit, Philippum urbes Chalcidicas subegisse. Et juvat con-

jecturam hanc, quod in vetere quoque Prol. lib. viii. Trogi mentio fit belli quod Philippus cum Chalcidoniis seu Chalcidicis urbibus, et inter ceteras Olyntho, gesserit. Vorst. Vocabulum corruptum, pro quo *Thraciam* et *Chersonesum* alii substituunt, sed recte a cl. Vorst. refelluntur. Quoniam nec placere possit *Chalcia*, quam ipse cum Bong. substituit, cum, quæ de Olyntho pro firmamento hujus lect. addacit, ap. Nostr. prodantur demum in seqq. Locus hic est emendatu admodum difficilis, quia nec historiae, nec libri vett. nos multum juvant, quantum hactenus cognovimus. Schef.

§ 7 *Invidia famam*] Aut *perfidia famam* aut *invidiam famam* scribend. iudicio Freinsheimil. Sic 'invidiam obrectationis' dixit Auctor Præf. n. 6. Bernec. Freinsheimio assentior legend. esse *invidiam famam*: quomodo in Præf. 'invidiam obrectationis' vocat. Vorst. Suspectum habent hunc l. sed f. sine causa, cum *fama invidia* possit explicari, fama de invidia, qua nempe dicebatur flagrare ap. civitates omnes. Schef. Merito præstantiss. Schef. nihil censet invitia libris novand. esse. *Ad abolendam invidiam famam* est, ad famam odiosarum rerum, quæ commiserat: ut in xii. 6. 'Reputabat deinde, quantum in exercitu suo, quantum apud devictas gentes fabularum atque invidiæ, quantum apud ceteros amicos metum et odium sui fecerit: quantum fabularum atque invidiæ' est, quantum odiosorum sermonum. Grav.

§ 8 *Et fana et templa*] Angli et *fora et t.* Lectio, mea sententia, veritas. Nam 'fana' et 'templa' non sic differunt, ut tanquam in diversis illud 'et' debuerit repeti. Aliter se res habet cum 'fora.' Et fuit horum cura magna ap. Vett. Suet. Jul. 36. 'Forum de manubiis inchoavisti.' Item Aug. 29. 'Publica opera plurima exstruxit: forum cum sede Martis Ulitoris.' Schef.

Delph. et Var. Clas.

Susceptores] Qui et 'redemptores;' et in L. Un. Cod. de Monop. 'ergolabi' dicuntur. 'Magistri Comacini' esse videntur in legg. Longobardicis. Vid. Plin. xxxvi. 15. 23. Berneccer. Ov. xi. M. 200. 'Susceptaque magna labore Crescere difficili.' Vid. Henr. Vales. ad Amm. Marcell. xvii. 11. Gronov.

§ 9 *Proficiscerentur*] Angli *profugiebant*. Præfero vulgatam, cujus hoc existimo esse glossam. Vid. Nostr. v. 4. 8. Schef.

§ 10 *Olynthios*] Vid. præter Diod. xvi. 54. Demosth. Olynth. et Libanii Argumenta. Bongars.

§ 11 *Urbem antiquam et nobilem excindit*] Non quidem vi captam, sed venditam et proditam sibi a Lasthene nescio quo. Vid. Serv. ad illa Virgil. vi. Æn. 621. 'Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem Imposuit.' Mod. Diod. xvi. 54. proditam a Lasthene et Euthycrate ait. Unde 'callidus emptor Olynthi' Philippus dictus Juv. xii. 47. Bern.

§ 12 *Quasi omnia, &c.*] Vienn. ed. Camertis quasi, quæ agit. omnia. Id.

Auraria in Thessalia] Circa Pydnam fuisse *χρυσεία μέτalla*, auctor est Diod. xvi. 8. e quibus Philippus annua talenta M. colligebat. De illis et Gemist. Bongars. Mss. *auri in Th.* Non multum pugnem, utro modo legas. Mod. Ceterum confirmat Modius esse in suis Mss. *auri in Th.* ut sequenti respondeat 'argenti;' me quidem iudice, rectius. Quoniam 'auraria metalla' dixit et Plin. xxxvii. 12. 1. et 'argentaria ferrariaque' Liv. xxxiv. 21. 6. Berneccer. 'Auraria metalla' etiam dixit Plin. vii. N. H. 57. Hinc autem Philippus sibi nummos percussit, quos 'Philippos' vocat, Plant. Pœn. i. 1. 38. et iii. 5. 26. Ceterum etiam Bellonius i. Observat. 50. testatur Turcarum Imperatorem, deductis operarum impensis, hinc quotannis decies octies M. ducatos, nonnunquam 30. M. acci-

Justin.

3 B

pere. *Gronov.* Quia Mod. in Mss. suis invenit *auri in Thess.* et hoc ei, quod sequitur, 'argenti metalla,' magis congruit: ita omnino legend. arbitror. Ceterum per se spectatum *τὸ αὐραρία metalla* satis probum est: diciturque similiter 'argentaria,' 'ferriaria metalla.' *Vorst.*

§ 14 *Duo reges*] Cotys Thraciæ rex filios 3. Berisaden, Amadocum, et Cersobleptem reliquit: Berisades mature obiit. Videtur igitur Just. de duobus illis loqui. Vid. Demosth. in Aristocratem. Diod. sub anno 5. refert, Philippum reges Thraciæ, Illyriæ, et Pæoniæ, imparatos oppressisse: et de Cersoblepte sub anno 8. et 18. *Bong.*

§ 15 *Non iudicis more, &c.*] Philippus in dirimenda lite similis leoni Æsopico in partienda præda. 'Quadruplatorem' et 'interceptorem litis alienæ' vocat Liv. III. 72. 6. Ubi simile populi Rom. de Aricinorum Ardeatiumque controversis finibus iudicium. 'Infame iudicium' id vocat Liv. IV. 11. 8. *Bern.*

Spoliarit] Etiam vita privatos scribit Oros. III. 12. *Id.* Oros. III. 12. et Frec. I. 4. 19. 'Inscios juvenes vita regnoque privavit.'

CAP. IV. § 1 *Legati*] De legatione hac Atheniensium ad Philippum pro Pace petenda, Demosth. in Orat. *περὶ Ἐρεφιδίου. Bern.*

§ 2 *Pax facta*] De qua passim in Oratt. Demosth. *Bong.*

§ 4 *Crudescente*] Junt. *recrud.* Et statim: *ut professum se adversum Phocenses ducem Græcia exhibeat.* *Græv.*

Thebani Bæotique] Quidam codd. habent *Thessali B.* Sunt enim Thebani Bæotii; paulo ante in hoc adeo libro Thessali Bæotique simul Philippum ducem elegisse dicuntur. Verisimile igitur est, et h. l. hosce duos populos a Philippo petisse, ut Phocenses perderet. Sane anno 15. Philippi ap. Diod. hi duo populi etiam conjunguntur. *Glær.*

Thessali Bæotique] Anno Philippi 14. Vid. Diod. xvi. qui hæc latius persequitur. *Bong.*

§ 6 *Adhib. &c.*] Oros. 'adh. secum Ath. et Lac.' ubi duo Florr. *adh. sibi.*

§ 7 *Græciam etiam nunc*] Sebis. *tunc.* Nam de Græcia, Justini quidem ævo, ista prædicari non possunt. Cic. jam tum suo tempore 'Græcos diuturna servitute ad nimiam assentationem eruditos' ait, ad Q. Fr. I. c. 5. Nisi forte *nunc* eand. hic vim habet, quam, tunc: ut etiam inf. n. 9. *Bern.*

Græciam etiam nunc et viribus et dignitate terrarum orbis principem] Falsum id Justini ætate. Nec de sua ætate Auctor loquitur; adeo ut malo exemplo *nunc* in *tunc* mutaverint eruditi. Ego expungo *τὸ etiam*, ex præced. 'Græciam' sine dubio natum, servato *τῷ nunc.* *Nunc* idem est quod, illo tempore. Mirum est, inquit, Græciam illo tempore, cum jam magnitudine virium par omnibus esset aut major, ad tam abjecta devenisse. *Boehm.* Sebis. vulg. lect. improbat, *sed male*; nam, ut Auctor noster, ita et loquitur Cic. in Bruto II. 'Regnante jam Græcia,' *Gronov.* *Bohx.* *etiam* expungi vellet; sed sine causa. Utitur Auctor voce *etiam nunc*, quasi de re suo tempore adhuc obtinente ageret. Sic et *adhuc*, quod est pro, ad hoc usque tempus, usurpat in eo quod sequitur, 'multarum adhuc urbium dominam.' Inepti fuerunt qui ex his talibus collegerunt Just. scripsisse tum demum, cum imperium Rom. Constantinopolim translatum fuit. Nec audiendus Sebis. qui legi vellet *etiam tunc*; quasi non et de tempore præt. usurpari *etiam nunc* posset. Sic et 'in præsentia' et 'in præsentia' usurpantur. Vid. Ind. in Nep. v. *Præsens.* *Vorst.* Recte illud *etiam nunc* vitiosum putant, cum Justini, add. etiam Trogi, ætate falsum fuerit, quod hic dicitur. Sed et mox sequitur, 'multarum adhuc urbium dominam,' quod non convenit, si

prior lect. retineatur. Docet enim id 'adhuc' Justinum in præcedd. locutum de vetustiori tempore. Neque tamen probo, quod scribend. censent *etiam tunc*, nam ne in Philippi quidem ætatem convenire potest hoc elogium de Græcia. Mallem penitus expungere. *Schef.* *Etiam nunc* intelligend. de tempore, quo hæc agebantur. Sic Historici nonnunquam loquuntur quasi scriberent illo tempore, cujus gesta narrant. *Græv.*

§ 8 *Ut adulentur ultro sordidam paulo ante clientelæ suæ partem*] *Mss.* mei hic plane antiquarii habent: *ut adulent u. sordidæ p. a. c. s. parti*: ut dixit Lucret. 'Gannita vocis adulant.' Accius Prometh. 'Sublime advolans Pennata cauda nostrum adulat sanguinem:' quo tamen l. posteriore non significat, blandiri, sed lambere instar canis. *Mod.* Quin et recentiores ita: Anson. *Gratlar. Act.* ad Gratian. 'Centurias non adulavi.' *Bernec.* Philippus 'clientelæ Thebanorum pars' dicitur, quia a fratre Alexandro Thebanis obaes datus, atque ita inter Thebanorum clientes, fuerat. 'Clientelæ' pro clientibus satis notum. 'Sordidum' idem hic quod, humile, vile: quomodo et 'sordes' pro vilibus vestimentis dicitur. *Sup. II. 11. 1.* Macedonēs 'gens fœda' dicuntur. In *codd. Mss.* Modii fuit *adulenti sordidæ c. s. parti*. Et dicunt sane et 'adulare': ipseque Cic. l. de Off. *adulari* ut passivum usurpat, quod scribit, 'Nec adulari nos sinamus.' *Vorst.*

Sordidam paulo, &c.] Unde et illos vocat Barbaros Demosth. neque aliter putavit Homerus, qui Pæonas, i. e. Macedonas, ut paulo ante dictum est, inter auxiliares Barbarorum copias numeravit. *Faber. Saxo XIII. p. 234. 33.* 'Sordidissimæ clientelæ frequentia.'

§ 9 *Antea inter se imperii, nunc Græcia, &c.*] Latet hic *ἡρωικὸν* ali-quod ulcusculum, alio indigens *Æa-*

culapio. Hispanicus interp. cauto silentio transmisit. *Bernecce.* Hunc l. perditum restituit præclare Menso Alting. vir ampliss. levi mutatione: *nunc gratia imp. a.* Qui antea de imperio contendebant, nunc de gratia Philippi certant, utri primum locum ejus gratiæ teneant. *Græv.* Ad h. l. scribit *Bernecce.* aliquid occulti ulceris latere; et verum est; sed, quodnam illud sit, non expedit. Ego sic existimo, esse hic oppositionem debere, quas sit hujusmodi: Antea Lacedæmonii et Thebani certabant inter se, utri Græciæ imperarent; nunc contra certare videntur, utri Græciam priores, jugo servitutis imposito, possint opprimere. Itaque, etiam si nihil subsidii in *Mss. codd.* reperiatur, nec in libris impressis, legend. *ntem nunc Græcia servitutis a.* Sed et operæ pretium est videre quod ap. amicū nostr. *Græv.* legitur: [*vid. supr.*] Ingeniosa quidem conjectura, fateor; hoc tamen sit ut mihi probetur minus, quod ea tempestate Philippus nondum imperitaret Græciæ, sed in animo tantum imperitandi consilium haberet. Deinde mihi vox illa *Græcia* necessaria videtur, pro qua substituit *gratia*. *Faber.* Non videtur *χαριτωρός* *Faber* hunc l. bene perpendisse et meam cepisse mentem. Et si nondum Græciam subjungasset plane, tanta tamen Philippi erat auctoritas, ut ejus gratiam quærerent Græcarum civitatum legati, et tam contentim haberentur in ejus aula, ac si essent villissimi aut civium Philippi aut clientium. Itaque merito dicuntur æmuli esse gratiæ imperantis, qui certant, qui priores gratiæ ferat ap. Philippum, cum ante fuissent imperii Græciæ æmuli, h. e. de principatu certassent. *Græv.* Audacter amplissimi Altingii emendationem in textum recepimus. Est enim nimis evidens illa: *ἡ Græcia* vero, quod adhuc toleratum fuit, nimis ineptum. Sic et *supr.* *Sebisii remigum*

propter evidentiam in textum recipiamus. *Vorst.*

Gratia] Ante legebatur *Gracia*. *Schef.*

§ 10 *Fastidium*] *Impressa fastigium*: recte. Nam hoc confirmant seqq. 'utros potius dignetur, æstimat:' item illud 'tantarum.' Vid. Freinshemii Ind. in *Agitare*. Berneccer. Etiam Junt. cum aliis edd. *fastig.* Sed lect. quam ex Mss. Bong. restituit, docte asserit Gronov. Obs. iv. 10. quem vid. *Græc.* Ita omnino legend. cum Bong. e Mss. Et mirum, Bernecc. in Notis posterioribus, et Freinsh. in Ind. præferre quod in antiq. typis expressis est, *fastig.* *Vorst.*

CAP. V. § 8 *Pacta salute se dediderunt*] Ita huic decennali bello impositus est finis. Diod. xvi. 60. Paus. Phocicis, anno quarto Olymp. 108. quo anno Demosth. orationem de Falsa Legatione scripsit, sed non habuit: in qua suadet, ut Athenienses patiantur Philippum victorem locum Phocensium occupare in conventu Amphictyonico: id quod evenit. *Cengis.*

§ 7 *Ut pecora pastores*] Hac similitudine utitur et Flor. iii. 10. 4. *Bern.*

Populos et urbes] Mss. multi habent *pop.* ad u. quam lect. puto esse veram. Est enim comparatio inter pecora et populos, inter saltus et urbes, et *transferre populos ad urbes* ita dicitur ut 'trajicere pecora in saltus.' *Schef.*

Transfert] Ad subtrahendam sc. rebellionis materiam. Id. de Philippo iii. Liv. xl. 8. 2. affirmat: de Helene ejusque liberis Thucyd. i. 1. 13. de Romanis Tac. A. iv. 46. 4. et xii. 39. 5. de Carolo M. Cranzius ii. Saxon. c. 4. Add. Lips. Admirand. i. 7. et eruditas Chr. Forstneri ad Tac. Notas p. 324. ubi plura trajectionis et quasi transplantationis populorum exempla. *Bern.*

§ 8 *Miserenda*, &c.] Saxo iv. p. 38. 49. 'Stupenda siquidem illa facies erat, cum extincti raperentur ad

prælia:' xiii. p. 346. 39. 'Calamitosa nimirum illa facies erat, cum,' &c.

§ 9 *Non quidem pavor*, &c.] Comparetur tota hæc perodus cum ea, quæ est ap. Liv. i. 29. de Albanis Romam migrare jussis: 'Non quidem fuit tumultus ille, nec pavor, qualis captarum esse urbium solet: cum effractis portis, stratisve arieta muris, aut arce vi capta, clamor hostilis et cursus per urbem armatorum omnia ferro flammaque miscet, sed silentium triste, ac tacita mœstitia, ut præ metu obliti quid relinquerent, quid,' &c. *Mod.* Locus hic ex Liv. i. 29. expressus, et partim *abroſæſi* descriptus, ubi de Albanis Romam traductis. Similem imaginem in re simili proponit Ammian. xxv. 30. fin. *Bernec.*

§ 10 *Verentibus*] *Sebis*. conjicit legend. esse *verentium*. Sed nihil opus. Non novum est Nostro ablativos participiorum solos ponere, et alios subaudiendos relinquere. Aliud exemplum ejus est xxx. 2. 2. Aliud xviii. 1. 1. Vid. et sup. Notas ad ii. 3. 16. *Vorst.*

Ne ipse lacrima] 'Nulla flendi major est causa, quam flere non posse:' Sen. iv. Controv. 1. *Bernec.*

§ 11 *Creceit dissimulatione*] Vell. ii. 130. 8. de Tiberio: 'Abstruso, quod miserrimum est, pectus ejus flagravat incendio:' et Latin. Pacat. c. 25. m. 'Est aliquod calamitatum delinimentum dedisse lacrymas malis, et pectus laxasse suspiriis,' &c. *Id.*

CAP. VI. § 1 *In supplementis*] F. in *supplementa*. Freinsh. Recte Freinsh. in *supplementa*. Faber. Lego *supplementis urbium*. Est autem *supplementis urbium* pro, in *supplementa*; quomodo xii. 4. loquitur. Sæpe tertius casus pro quarto ponitur. Virgil. ii. *Æn.* 'Ferri acies stricta, parata neci.' Vid. et Nostr. xxv. 5. 2. et xxvi. 3. 4. *Vorst.* Mutant, in *supplementa*, vel *supplementis*. Sed f. non necesse est. Nam et alibi Noster præpositioni

‘in’ adjungere solet ablativum, ubi accusativum alii, et contr. Vid. quæ notavi ad II. 15. *Schef.* Regni term. uncinis includit Ed. *Bong.*

§ 3 *Captos*] An scripsit *deceptos*? Saltem illud *captos* ita debet intelligi, nec ad sequens trahi. *Schef.*

§ 4 *Arrybam*] Juntæ et hic et XVII. 8. *Arrymbam*. Hoc Plut. in Alexandro fratris Olympiadis nomen fuisse tradit. *Græv.* Vid. de hoc sup. VII. 6. 11. ex quo l. apparet nuptias Philippi cum Olympiade eum conciliasse. *Vorst.*

§ 5 *Alexandrum privignum*] Quomodo Arrybæ privignus sit Alexander, non video. Leg. quæ notavi ad XVII. 8. 9. et Diod. sub anno XIX. *Bongars.* Olympiadis uxoris Philippi fratrem vocat Oros. III. 14. *Bernec.*

§ 6. *Omniq[ue] studio sollicitatum spe regni, simulato amore ad stupri consuetudinem perpulsi*] Hæc non videntur recte distinguui. Nam verborum istorum sensus, sicut nunc se habent, is est: Quasi Philippus simulaverit amorem. Atqui nulla in Philippo fuit simulatio, sed re vera perditæque ipsum amavit. Itaque l. totus ita distinguendus: o. s. *sollicitatum, spe regni sim. amore, ad s. c. p.* Sententia: Perpulit eum sollicitatum omni studio ad consuetudinem stupri, qui et ipse simulaverat se amare Philippum, quia speraverat hoc modo regnum sese adepturum; eam enim spem Philippus ipsi fecerat. Nisi malis ex Ms. pro *simulato* legere *stimulato*, quasi Philippus stimulaverit et accenderit eum ad amorem, dum spem ei facit regni, quod fortasse optimum.

Quamquam ne sic quidem distinctio non sit immutanda. *Schef.* Angli in *spem regni*. Præfero vulgatam. Nec enim cohærent bene, *sollicitatum in spem, perpulsi ad consuetudinem*. Aliud ‘sollicitare in spem,’ et rursum aliud ‘perpellere ad consuetudinem.’ Posterius tantum fecit Philippus. Altero usus est tantum ut instrumento et medio perveniendi ad propositum scopum. *Id.*

§ 7 *Arrybæ regnum puero admodum tradit*] ‘In mercedem perpetrati stupri,’ Oros. III. 14. *Bernec.* Dissentit a Justino Diod. qui XVI. scribit, Philippum non Arrybæ, sed filio ejus Eacidæ, (hic pater Pyrrhi fuit), regnum abstulisse. Sed f. hic l. ita erit restituendus: *ereptum regnum Arrybæ filio, p. adm. Alexandro t. Gron.*

Puero admodum] Hoc adm. mihi est suspectum. Nec enim admodum puer, qui est 30. annorum, ut Alexander ille fuit. *Schef.* *Puero adm.* est, qui fere puer erat, qui vix pueritiæ annos erat egressus: ut inferins, ‘Bimus admodum.’ Justino *adm.* est, circiter, præter propter. Sic Augustus ‘puer’ dicebatur post eandem Cæsaris, jam rebus gerendis admotus, cum ejusd. fere esset ætatis, qua hic Arrybas. *Græv.*

In utroque] Rectius in *utrumque*. Sebis. Verum in *utroque* est pro, in utraque re. *Vorst.*

§ 8 *Impudicum*] H. e. pathicum, muliebria passum, Tac. A. XI. 86. mollem, verbo D. Pauli I. ad Cor. VI. 10. Vid. Suet. Vespas. cap. 13. 3. Nisi f. satius est hæc ignorari penitus. *Bern.*

LIBER IX.

CAP. I. § 2 *Ad cujus emolumentum*] Amicla. mihi Janus Palmer. cujus me

olim familiaris consuetudo, nunc memoria, delectat, censebat reponend.

molimentum; neque ignoro hanc vocem aliis scriptoribus etiam ita usurpatam, dixisseque præter alios laudatos Ovidium: 'Magna tenent illud numen molimina rerum.' Quod pro eod. est. Scio, inquam, hæc: contr. libros tamen omnes omnino tam typis quam manu expressos nihil ausim hic mutare: maxime, cum *emolumentum* vox apprime hac conveniat, neque aliter dixerit Cic. 'Si id tibi esse emolumento sciam.' *Mod.* J. Mellerns Palmer. Spicil. fol. 220. b. hic reponend. censet *molimentum*, qua voce utantur etiam Liv. xxxvii. 14. 8. Cæs. i. B. G. Sisenna. ap. Non. Verum contr. libros omnes [V. reliqua sup. usque ad 'conveniat']. *Bern.*

Byzantium] Id tentavit Philippus, quod Perinthiis, quos obsessos tenebat, Byzantini auxilia misissent. Cum ergo arbitrarentur optimos quosque Perinthum missos, cum parte copiarum *προσέλασαν ἄρως τῇ Βυζαντίῳ*. Diod. anno 20. et 21. De Byzantii appellatione vid. Eustath. in Dionys. et Steph. de Urb. Ante 'Lygos' dictam, Plin. iv. Cassiodorus in Chron. Tulli Hostilii temporibus conditum scribit. Vid. et Tac. A. xii. 8. *Bong.*

Receptaculum] Ita sup. ii. 15. 3. Græcis apposite dicitur *ἀποσπράσιον*, qua voce Diod. xx. 105. et alii utuntur. 'Urbem caput belli' vocat Flor. iii. 10. 40. *Bern.*

Obsidione ciuitat'] Ad opem Byzantii ferendam Demosthenes hortatur Athenienses Oratione Philippica iv. *Id.*

§ 3 *Hæc namque urbs, &c.*] Euseb. in Chroniciis ait Byzantium conditum Olymp. 30. Lacedæmoniorum autem reges defecisse ante primam Olymp. Tu vid. ut hæc cum Just. congruant. Sed omnino puto vel semel lectori de huiusmodi Chronicis nostram aperire sententiam. Opus ipsum a D. Hieronymo versum proditur, dira præmissa execratione in eos, qui ipsius

editionem describendo corrumpere. Verum, quam religiose id a describentibus observatum, res ipsa clamat. Vix enim est ullus codex hodie corruptior illo, in quo sæpe una res acta narratur, quæ plus 100. deinde annis rursus acta refertur. Quæ si alicui dubia sint, is videat, quæ de Perseo ac gestis ejus diversis locis narrat, ita de Europæ raptu. Urbes primum conditæ, ac post multos annos rursus primum condita Corinthus, Catana, Syracusæ. Vidi ego hercle codicem quemd. ex Fuld. Bibliotheca, ut puto, surreptum, ubi longe alius ordo erat. Multa omissa, quæ in nostris codd. sunt, post Eusebii præf. ea inquam omnia, quæ tempora promittunt totius seculi, regesque omnium gentium. Nam ita incipit eam commendationem, quisquis fuit ille: 'Multi sane Bedam aut Bedæ similem fuisse existimant.' Cæterum manca ea et egregie corrupta. Mirum vero neminem hac ætate nostra dignatum medicas adhibere manus tam sancto, tam utili, operi. Atqui non sunt *αὐτὰρ ἔργα*; alioqui jam pridem aliquis ei adfuisse. Hoc etiam eo in opere admonendum, numerum annorum mundi dubium esse, nec certum, Eusebiansne ipsum apposuerit, ut catenam omnium historiarum decadem illa ratione. In codice Fuld. non erat; f. quia de illo numero a mundi initio etiamnum disceptant docti, nec quicquam adhuc certi proditur, nec ab iis quidem, qui Hebraica tractant: cum tamen ejus numeri veritas ex Pentateucho pendeat. Sed admonitionis est plus satis. Deus pro nobis in sua clementia excitet aliquem ad hunc utilissimum, honestissimum, ac sanctissimum laborem, ut videamus hoc opus dignum auctore suo, dignum interprete, sanctissimo eruditissimoque viro, D. Hieronymo. *Glar.*

Namque] Sebis. delet. Puto non id solum, sed et duo reliqua delenda. Scripserat Just. *condita primo*; ad

hoc notaverat quisquam *hæc nempè urbs*. Quod cum receptum esset in textum, illudque *nempè* liqueret esse ineptum, fuit alius, qui pro eo fecit *namque*. Schef.

Conditam primo a Pausania] Alii non conditam a Paus. sed saltem expugnatam, tradiderunt, inter quos est, inquit Lips. ad illud Tac. A. XII. 'Byzantium in extrema Europa posuere Græci,' *Æmilius Probus*: quidquid id est. Spartanis adscribit originem huj. nobilitas. urbis in De Nugis Curialium Joannes Sarisberiensis, ubi ait: 'Infesto itaque negotio reversus est, dicens se nolle gloriam Spartanorum, quorum virtus constructo Byzantio clarescebat, hæc maculare infamia, ut,' &c. Claudianus a Byzante nescio quo exstructam et denominatam innuere videtur, dum ait lib. II. in Entrop. 'Hoc Byzas Constantinusque videbunt?' *Mod.* Consentit Isidorus Origin. xv. 1. Alii non conditam a Paus. sed solum expugnatam, tradunt: inter quos est Thucyd. I. 15. 29. *Æm. Probus* in Paus. At Tac. generatim A. XII. 63. 'Byzantium' [&c. V. sup.] J. Saresber. N. Cur. I. 5. 'Spartanorum virtus constructo Byzantio clarescebat.' Clandian. a Byzante quodam exstructam non obscure vult, in Entrop. II. 43. Hæc fere Lips. Not. CXLIX. ad Tac. XII. A. Ann. Marc. XXII. 12. Atticorum coloniam facit Constant. Porphyrog. de Them. p. 82. f. Megarensium, ac Lacedæmoniorum, et Brætorum. Vid. Hesych. libro singulari de Rebus Patriæ Constantinopoleos. *Bern.* Pausanias Byzantium condidit, s. coloniam fecit Spartanorum. Primo vero ab illo conditam esse, ut inquit Just. falsum est. Jam diu enim ante a Byzante exstructam, auctoribus et tonsoribus notum. Deinceps condita a Megarensibus Olymp. 30. anno 2. Inde a Milesiis deducta colonia. Tandem a Pausania. Atticorum quoque fuisse coloniam, probat quidam ex

Ammlano, et Nepote, cujus verba ita legebat: 'Alcibiades, ubi hoc audivit, domum reverti noluit, et se Perinthum contulit, ibique tria castella communivit, Bornos, Byzantium, Macronticos,' cum vulgo legeretur, *Bornos, Byziam, Themconticos*. Sed male. Legend. enim *Bornos, Byzanthen, Neontichos*. *Borodon* oppidulum hoc I. Ptolemæo. *Néor τείχος* Scylaci. *Voss.*

Hæc namque urbs, &c.] Falsum est, ut Lips. et Ia. Voss. ostenderunt. *Fab.*

Nunc Atheniensium juris habita est] Semel quidem ab Alcibiade ejusque collegis Byzantium expugnatum fuit, ut ex Nep. VII. 6. 6. apparet. *Vor.*

§ 4 *Nemine quasi suam auxiliis juvante*] 'Nemo suam dicere potest, quem pereuntem contempsit.' L. Unusquisque Cod. de Infant. expos. &c. Add. Thucyd. I. 8. 10. *Bern.*

§ 5 *Pecunia commercium de piracion mutuatur*] Hoc mihi quidem admodum suspectum. Nam commercium esse pecuniæ alibi non recordor me legere. Potius existimo Just. scripsisse atque distinxisse ista hoc modo: *longa obsidionis mora exhaustus pecunia commercium de piratica mutuatur*. Est autem 'mutuari commercium de piratica,' ope piraticæ efficere, ut quis exercere commercia possit. Convenit, quod mox dicitur, merces navium 170. captarum distraxisse, atque sic exercuisse commercia. *Schef.*

§ 7 *Tereretur*] Leg. cum Junt. *teneretur*, h. e. detineretur, occuparetur. Superius III. 4. 'Itaque cum contra præsumptionem suam annis decem in obsidione urbis tenerentur:' et II. 5. 'Quippe conjuges eorum longa expectatione virorum fessæ, nec jam teneri bello, sed deletos ratæ.' Cic. xv. Fam. 1. 'Septimum jam diem Corcyræ tenebamur.' *Græv.*

Ne unius urbis oppugnatione tantus exercitus teneretur] Bong. et eum secutus Bernecc. maluerunt *tereretur*. Sed magis placet quod antiquiores edd. et

inter has, ut Græv. testatur, Junt. habent *teneretur*: idque est pro, detineretur. Sup. II. 5. 2. similiter scripsit 'teneri bello,' et III. 4. 3. 'annis decem in obsidione urbis teneri.' Vorst. *Teneretur*, ex antiquioribus et Junt. probante Voratio restituit Græv. Schef. Angli, *ne in u. u. o. t. c. teneretur*. Recte se habere puto verbum *teneretur*, licet *tereretur* habeat ed. Berneccheriana quoque, eamque secutus sit Vorst. in Ind. Noster sup. III. 4. 'Cum contra præsumptionem suam annis decem obsidione urbis tenerentur.' Sane non perpetuum est, ut toratur qui obsessam habet, nunquam vero non tenetur. Id.

Multas Chersonensium urbes] Ms. *Chersonensi*. Lag. *Chersonesi*: ant cum Junt. *Cherronesi*. Græv. Malim legere *Chersonesi*: quoniam unus Ms. quem Bong. vidit, *Cherronnensi*; et vetus typis expressus Junt. ut Græv. testatur, prorsus recte *Cherronesi* habet. Vor.

§ 8 *Alexandrum, decem et octo*] 16. annos natum fuisse Alexandrum, cum Byzantium oppugnaret Philippus, scribit Plut. in Alexandro c. 14. Bong.

Ut sub, &c.] Saxo IV. p. 61. 26. 'Qui tirocinii rudimenta bellorum auspiciis ornari contendant.'

Rudimenta deponeret] Ita VII. 5. 3. Bern. Liv. XXXI. 11. 'Et cum ipsum rudimentum adolescenti bello lacescentem Romanos posuisse.' et Quintil. Decl. III. 'Ut sub te ponere rudimenta militiæ contingeret.' Gron.

CAP. II. § 1 *Atheas*] Ita e Mss. unus, et Oros. Ms. III. 13. et Frontin. II. 4. 20. Ceteri partim *Matheas*, partim *Mattheas*, vitio librariorum; qui litteram *m* ex vocis 'Scytharum' extremo addiderunt. Straboni VII. est *Aréas*, et Plut. in Apoph. c. 18. et de Fort. Alexandri Orat. II. 2. Bong. Et rursus in Commentat. Non posse suaviter vivi sec. Epicur. c. 29. ubi

refertur, illum Scytharum regem jurasse, hinnitus equi cantu præstantissimi tibicinis Ismenis sibi jucundiorē videri. Bern.

Istrianorum] Quos *Μαλαριαν ἀνολικον* fuisse testatur Herod. II. 83. Et *Ιστριανῶν πόλιν* memorat Dion XXXVIII. p. 64. Aliis etiam 'Istropolitani' dicuntur. Gron.

§ 2 *Rex decedens*] Vett. *rex recedens*. Vulg. lect. et seqq. comprobant, et Oros. III. 13. sequitur. 'Istrianorum rege mortuo,' inquit, &c. Bong.

§ 4 *Meliores*] H. e. fortiores. Horat. I. Od. 15. 'Tydides melior patre.' Lucan. I. 128. Sall. H. I. 3. 31. 'Fortuna meliores sequitur.' Et Ju. 92. 10. 'Optumus quisque cadere, aut sauciari.' Græci eod. modo suum *ἀγαθός* et *κρείσσον* usurpant. Bern.

§ 5 *Ne inopia decerere bellum*] Ita v. 2. 10. et VI. 2. 14. Id.

§ 6 *Ne sumptum quidem viæ, non modo officii pretia, dederit*] Pro, non modo officii pretia, sed ne sumptum quidem viæ dederit. Deinde *non modo officii pretia* est pro, non modo non officii pretia. Ita enim unum 'non' omittitur, si 'ne quidem' sequatur. Cujus rei duo quoque alia exempla in hoc Auctore sunt. Vid. sup. II. 1. 6. et inf. XI. 6. 4. Denique *pretia* pro mercede est. Vorst. Junt. *non modo off. premia ded.* quod incantior arriperet facile. Sed *pretium* ejusd. notio nis est nonnunquam. Phædr. I. 8. 'Qui pretium meriti ab improbis desiderat, Bis peccat.' Flor. IV. 11. 'Hæc mulier Egyptia ab ebrio Imperatore pretium libidinum Romanum imperium petit.' Id. I. 1. 'Puella pretium rem, quam gerebant in sinistris, peterat.' Græv.

Non modo] Pro, non modo non. Vid. Notam ad II. 1. 6. Bern.

§ 7 *Causatus*] Saxo II. p. 88. 20. 'Fortunam quoque causabatur.' III. p. 42. 49. 'Occultantis se regis inertiam causantur.' XIV. p. 272. 41.

‘Competentium alimentorum causabatur inopiam.’

Alimentis exhibeat] ‘Exhibere’ est, alere, et alimenta præstare. Inf. xi. 10. 9. et xxii. 1. 3. L. 1. § 1. D. de Offic. Præf. Urb. L. 26. de Negot. Gest. L. 5. de Liber. agnosc. Bong. Vid. Giphani. Obs. p. 87. f. *Bernecc.* Antiquiores quæd. edd. habent *alimenta*. Sed Bong. edidit *alimentis*: eumque *Bernecc.* est secutus. Et credo Bong. in plurimis quos vidit codd. Mss. ita reperisse. Sane et Giffani. in Obs. L. L. libros Mss. ita habere confirmat. Esset autem ‘exhibere’ ita pro, sustentare, alere, tolerare. Quæ significatio sane xi. 10. 9. et xxii. 1. 3. observatur in phrasi ‘vitam exhibere.’ Reperitur quoque in antiquorum Jctorum verbis, quæ in Digestis sunt asservata. Ut in verbis Ulpani 25. 3. ‘Siquis a liberis ali desideret, vel si liberi, uta parente exhibeantur,’ i. e. alantur. Cujus generis ibid. et plura videas. Usus ita vocabulo et Cyprian. ut Giffani. in L. L. monuit. *Ver.*

§ 9 *Non opibus censeri*] Des. Heraldus ad Martialis. i. 62. notat ‘censeri’ heic non vulgata sed elegantiori significatione accipi. Censebantur Romani ope sua, ut ait ille, quibus facultates suppetebant: quibus contra nihil præter paupertatem inerat, capite censebantur. Unde vox ad alia transferatur: ut Val. M. v. 3. ‘Aristides, quo totius Græciæ justitia censebatur.’ L. 1. D. de Just. et Jur. ‘Videmus cetera quoque animalia istius juris perita censeri.’ Pulchre Sen. Benef. vii. 8. ‘Quum animum sapientis intuemur potentem omnium et per universa dimissum, omnia illius esse dicimus: quum ad hoc jus quotidianum, si ita res tulerit, capite censebitur:’ h. e. Sapiens ille, secundum philosophos, rerum omnium dominus, si jus commune respicimus, nihil in censum f. præter caput adferet, et inter proletarios censebitur. Errant,

qui hunc l. aliter exponunt. Add. Tac. Ag. 45. 2. Nostr. xi. 11. 8. *Ber.* Plant. Captiv. Prol. 15. ‘Vos qui potestis ope vestra censeri:’ et Plin. xxxvi. N. H. 5. ‘Non vitibus tantum censeri Chium, sed operibus Anthemi filiorum:’ et Min. Fel. in Octavo 37. ‘Nos igitur qui moribus et pudore censemur,’ &c. *Gron.* Saxo vii. p. 123. 14. ‘Virtutum, non rerum, æstimatione censeri.’

§ 10 *Derisus*] Angl. *irrisus*, quod puto esse glossatoris. Vid. Phædr. passim. *Schef.*

§ 13 *Non modo ut, &c.*] Pro, non modo positum iri, verum etiam inviolatam mansuram. Sic sup. v. 3. 3. ‘Sperans ut dux belli legeretur:’ ad quem l. id genus plura notavimus. *Ver.*

§ 14 *Cum virtute et numero præstarent Scythæ*] Bech. ed. habet *v. et animo p.* Quod idem retinuerat et Bong. Sed *Bernecc.* cum sciret in uno eorum Mss. quos Bong. vidit, esse *numero animo præstatur*, et nonnullos quoque typis expressos habere *numero*, idem hoc resumend. putavit. *Id.*

Actu Philippi] Qui *ναυόπυρος, veterator*, ex eo dictus a Demosth. Olynth. i. pr. *Bern.*

§ 15 *Fides inopia Scythica*] Propter quam ‘Abil’ dicti Scythæ. Blos enim ut vitam, ita victum facultatesque, significat. *Idem.* Ergo ante Philippi ætatem Scythi non creditum, quando inopes se ferebant? At ego vix opinor tam diu hanc eorum latere alios conditionem potuisse, in tam diuturna eorum claritate. Et diversum vel ex Herod. potest constare. In Ms. pro *Scythica* legitur *Athæa*. Suspicio scripsisse Just. *eo p. f. i. Athæa f.* *Schef.* *Fides* hic notat indicium vel argumentum, ut xxiv. 4. 4. ‘Cui [Herculi] ea res virtutis admirationem et immortalitatis fidem dedit.’ Liv. i. 15. ‘Quorum nihil absconum fidei divinæ originis divinitatisque post mortem creditæ

fuit.' VII. 13. 'Pars maxima captivorum; ex Latinis atque Hernicis fuit: nec hominum de plebe, ut credi posset mercede militasse, sed principes quidam juventutis inventi: manifesta fides publica ope Volscos hostes ad-jutos.' XLII. 45. 'Ut crimina delata ad Eumene fide rerum refellerent.' Tac. IV. H. 85. 'Præcipua victoriæ fides dux hostium Valentinus.' Saxo VII. p. 141. 13. 'Ad vulgandam victoriæ suæ fidem ipsa latronum cada-vera patibulis ingesta latius inspec-tanda constituit.' Eodemque sensu πίστιν usurpant Græci. Soph. El. 993. τίς δ' ἰδὼν ἰδοῦσα πίστιν; D. Luc. Act. Ap. XVII. 31. Πίστιν παρά-χων πίστιν. Vetus Interp. Fidem præ-bens omnibus. Jos. B. Jud. I. 20. 'Ἐν τούτοις καὶ Βάβυλλος εἰς τοὺς ἐλθόντας συνέβημεν, ἡ τελευταία πίστις τῇ Ἀντι-πάτρῃ βεβουλευμένον.

§ 16 Equarum] His enim uti per bella Scythæ malunt, quoniam urinam cursu non impedito reddunt. Plin. VIII. 42. 25. Bern. Atqui in procrean-da sobole major vis putatur maris, quam femine, unde hodieque ap. Turcas generosorum equorum origi-nem ex solis maribus demonstrant. Itaque ignoro annon rectius legatur equorum, cum præsertim 'facere ge-nus' equi dicantur accommodata propriæque magis quam equæ. Schef.

Ad genus faciendum] Γενῆς χάριν, (h. e. genituræ fœtusque suscipiendi gratia) ut est in L. 52. § 20. D. de Furtis. Bern.

CAP. III. § 4 Bellum Atheniensibus] Anno 22. Diod. Junxerant se Atheniensibus Thebani, Demosthenis eloquentia persuasi. Diod. XVI. 86. Plut. in Demosth. c. 25. Gemistus II. Bong.

§ 5 Ne victis Atheniensibus bellum, veluti vicinum incendium, ad se transiret] Sic rescripi cum Oxonn. ex libro Britann. Vulgata est ineptissima. Græv.

Ne, victis Atheniensibus, veluti vi-cinum incendium belli ad se transiret]

Cod. aliquis Ms. τὸ belli non ha-bet. Mihi videtur abesse non pos-se; sed mutatum tamen in bellum. Ut sensus sit: Ne bellum, veluti vi-cinum incendium, ad se transiret. Ip-sum bellum utique ab aliquibus ad aliquos transire, veluti vicinum in-cendium, potest. Si legeretur incen-dium belli, ipsa comparatio non satis concinna videtur; cum, quid quo-modo transitorium fuerit non satis intelligi possit. Simile est quod XIV. 10. 6. legitur: 'Quarum excidio ve-luti vicino incendio territi Spartani.' Τὸ 'victis Atheniensibus,' pro, si A-thenienses victi essent, simile est his quæ ad VIII. 2. 1. notavimus. Ver. Illud belli abest in quibusd. Et f. potest abesse, si verba 'ad se trans-iret' intelligamus de Philippo, qui incendio et igni, omnia vastanti, comparatur, non ineleganter, ut opi-nor. Quanquam et si servetur, lo-cutio non videatur inconcinna: me-tuebant, inquit, ne incendium belli, h. e. fax, flamma belli ad se trans-iret, veluti vicinum, h. e. velut quod incendium vicinum esset, tan-quam quod vicinum esset. Nam 'veluti' hic est idem atque, tan-quam, quippe, neque comparation-is notam continet. Schef. Angl. Atheniensibus bellum, v. v. i. ad se. Lect. elegantissima. Lect. vulgaris incommoda et mutila. Quid enim? transit ad eos incendium belli, vel-ut vicinum. Potest quidem illud 'veluti' explicari per, tanquam s. quia. Verum magis est, ut cre-damus indicare similitudinem et re-ferri non ad 'vicinum,' sed 'in-cendium,' quia optimi scriptores bel-lum comparare solent cum incendio. Ipse Noster XIV. 5. 'Quorum exci-dio, veluti vicino incendio, territi Spartani.' Locus huic similissimus. Id.

§ 6 Legationibus, &c.] Saxo XIV. p. 258. 43. 'Nec minus Absalon et Roskildenses leg. curiam fatigant.' XVI. p. 374. 25. 'Dubils Absalonem

leg. fatigant.'

[*Communem hostem*] Thucyd. vi. 6. 12. et 13. 'Belli pericula cum vicinis communia nobis sunt: et pro certo habendum est, si nos vicini negligant, exemplo, postquam nos confagraverimus, ad eos id incendium trajecturum.' Tac. Ag. c. 20. 'Commune periculum concordia propulsandum.' Bern. Saxo xiv. p. 263. 26. 'Publicum ruborem communibus armis summovendum existimans.'

[§ 8 *Atheniensibus, &c.*] Saxo xiv. p. 266. 1. 'Waldemarum Suenoni se jungit:' et p. 277. 45. 'Ex Suenonis militia complures Waldemaro se jungunt.'

[§ 9 *Prælio commisso*] Ad Chæroneam, quo victor Philippus *κατόνυ τῆς Ἑλλάδος κύριος*. Præter Diod. xvi. 87. et Plut. in Alex. c. 14. ac Gemist. vid. Strab. ix. Paus. Achaïcis et Bœoticis. Ælian. V. H. vi. 1. *Bongars*. Hac clade cognita, Isocrates inedia quadridui se ipse necavit, cum Athenas quantum ab hoste occupatas aspiciere se posse negaret. Plut. in Vit. Rhet. Bern.

[*Bellis indurata virtute*] Ita de ead. pugna Frontin. ii. 1. 9. Noster vi. 4. 13. et vii. 2. 6. Flor. ii. 3. 5. Id.

[§ 10 *Adversis vulneribus*] Sall. Cat. 61. 3. Lucan. vi. 132. Tac. H. iii. 84. 7. Sil. v. 669. Id.

[§ 11 *Hic dies, &c.*] Elegans hic est loquendi modus, quo 'dies' usurpatur pro re, quæ illo die facta est: nec aliter loqui solet Cic. ut i. ad Att. 14. 'Hic dies me valde Crasso adjunxit.' Et x. Fam. 28. 'Hic dies, meaque contentio, atque actio spem primum populo Romano attulit libertatis recuperandæ:' et Tac. xii. A. 34. 'Enimvero Caractacus huc illuc volitans, illum diem, illam aciem, testabatur.' Gron.

CAP. IV. § 1 *Dissimulata latititia*] Leg. Ælian. V. H. viii. 15. *Bongars*. Sic Epagimondas, Leuctrica victoria potitus, postridie processit squalidus

et humilis; quod diceret, castigare se immoderatum ex victoria gaudium. Plut. Apoph. c. 97. qui nec dissimilia de Annibale in Vita Marcelli c. 53. refert. Præcipit hanc moderationem Onosander Strateg. cap. ult. Ber.

[*Denique*] Tob' 'Denique' usus non vulgaris: ut idem sit quod, breviter. Vid. Ind. in Nep. Flor. Curt. Ver.

[*Non coronas aut unguenta sumis*] Ita disertim habent Mss. nostri, sique indubie legendum: quod enim in quibusd. est, *non coronam suam aut u. s.* fugit illos ratio, estque ea interpolatio boni patris alicujus, qui hoc solum videbat, dici hæc de rege.

Cæterum coronas eas dicit, quas non tantum capiti inter vina Vett. imponebant, sed bibebant etiam, ut locuples testis mihi Plinius, cujus sunt hæc ex N. H. xxi. 8. 'Et apud Græcos quidem,' inquit, 'de coronis privatim scripsere Mnestheus atque Callimachus medici, quæ nocerent capiti, quoniam et in hoc est aliqua valetudinis portio, in potu atque hilaritate præcipue odorum vi surrepente fallaciter, scelerata Cleopatrarum solertia. Namque apparatu belli Actiaci gratificationem ipsius reginæ Antonio timente, nec nisi præ gustatos cibos sumente, fertur pavore ejus luisse, extremis coronæ floribus veneno illita, ipsaque capiti imposita, mox procedente hilaritate invitavit Antonium, ut coronas biberent. Quis ita timeret insidias? Ergo concerpita in scyphum incipienti haurire opposita manu, En ego sum, inquit illa, care Antoni, quam tu nova præstantium diligentia caves: adeo mihi, si possim sine te vivere, occasio aut ratio deest. Inde eductum custodia bibere jussit, illico eo exspirante.' Mod.

[*Coronas*] Convivales intellige, de quibus Car. Paschal. Coron. ii. 3. et passim. Nam quod in Mss. quibusd. extat, *coronam suam*, hand dubie a manu interpolatoris est, qui veteris

ritus ignarus hoc solum videbat, ista de rege dici. *Berneccer*. Nimirum convivia Vett. coronati celebrabant, ut ex Plant. Horat. aliisque notum. *Vor*.

§ 2 *Sed nec regem, &c.*] Ista Sosthenes inf. xxiv. 5. 14. Factum id invidiæ minuendæ causa. Quo fine etiam Imp. Augustus, 'non regno, neque dictatura, sed principis nomine, constituit Rempub.' Tac. A. I. 9. 12. Et Imp. Fredericus I. teste Gunthero; 'Verba remittebat cartis odiosa superbis.' *Bern*.

§ 3 *Tacitam lætitiā*] Ms. *tantam*, quod præfero. Illud *tacitam* non est aptum, quia tacitæ lætitiæ non est moderatio, quoniam per id, quod tacita est, jam est moderata. *Schef*.

§ 4 *Bello consumptorum*] H. e. prælio: sic II. 12. 23. 'Inter primos duces bellum acerrime ciebat.' Qui tamen accuratius loquuntur, ista distinguunt. Liv. ix. 18. 8. 'Populus Romanus etsi nullo bello, multis tamen præliis, victus.' Et cap. 19. 10. 'Unde prælio victus Alexander bello victus esset.' Et xxx. 35. 8. 'Non prælio modo, sed bello, victus Annibal.' Tac. A. II. 88. 5. 'Arminius præliis ambiguus, bello non victus.' Curt. iv. 14. 25. 'Bello vicerimus, si vincimus prælio.' *Bern*.

Corpora sepultura reddidit] In Ms. legitur *corporum*, unde verosimile Just. scripsisse *bello consumptorum corporum sepulturam dedit*. Sane de Atheniensibus est sermo, quid nimirum concesserit ipsais, et in verbis præced. proxime, et proxime seqq. At verba *reddere corpora sepultura*, sicut nunc leguntur, de Philippo sunt accipienda; quod non convenit. *Schef*.

Bello consumptorum corpora reliquiasque funerum] *Corpus et reliquias* conjunxit ita et alibi. Ut XII. 15. 15. 'Corpus regio more sepeliri, et reliquias ejus majorum tumulis inferri, jussit.' Item ix. 7. 11. 'Refixum corpus interfectoris super reliquias

mariti cremavit.' *Vor*.

§ 6 *Porro*] F. *vero*, ut sit antithesis Athen. Vid. tamen XIV. 3. 7. et XLIV. 4. 22. *Bern*.

Sepulturam vendidit] Emendandum est Oros. III. 14. ex Ms. 'Mortuorum mortes, venditiones captivitatesque vivorum, unius regis frans, ferocia, dominatus, agitavit;' a Ms. abest vox *mortes*: mortuorum venditionem hanc intelligit. *Bongars*. Vide sis adagium Erasmi, 'A mortuo tributum exigere.' *Bern*.

§ 7 *In exilium redegit*] Dicend. est in *ex*. *egit*; nemo enim in exilium redigi dicitur, nisi qui prius exsul fuerit, et inde altro ante tempus reversus sit. *Faber*. *Angl. egit*, quod est glossatoris, qui notabat compositum usurpatum pro simplici. *Schef*. Sed recte Angli ex cod. suo rescripserunt *egit*; rationem reddidit *Faber*. *Græv*.

§ 8 *Pulsos, &c.*] Oros. et Frec. 'Pulsos dudum ['deinde' Frec.] a civibus per inj. rest.'

§ 9 *Quod se*] Pro *se* mallet scribere *ipsos*. *Fab*.

§ 10 *Quoniam rebus nequeunt ulcisci, &c.*] Mellius Junt. *quam r. n. u.* *Græv*. Quod dicam, scio a multis minus probatum iri, sed mihi Jcti favebant; hoc igitur aio, verbum illud *ulcisci* non posse hic l. suum tueri; dicend. enim fuerat *vindicare*; quod quid valeat, nulli melius dicere possunt quam Juris interpp. Itaque meam ut sententiam aperiam, sic lego: *et quam rebus nequeunt, verbis us. lib.* ita ut verbum bis sumatur, quod, puto, elegantiae est non vulgaris. *Faber*. Notarum Anglicarum Auctor docet Fabrum hic delere vocem *ulcisci*, quod valde placet. *Schef*. Assentior et ipse Fabri, quippe cui ad hanc emendationem prævit ed. Juntinæ scriptura, quæ pro *quoniam* exaratum habet *quam*. *Græv*.

CAP. V. § 3 *Et regem et leges c.*] Malo, ut est in nostris scriptis Codd.

et legem et regem cont. nescio enim quomodo concinnior ea lect. videtur: et dixit supr. proxime: 'Ibi pacis legem universam Græciæ pro meritis singularum civitatum statuit.' *Modius*. Bong. et regem et leges. Prætulit quod et vett. edd. habent, et in suis Mss. extare confirmat Modius: cum ait nescio quomodo concinnior ea lectio, dixeritque n. 2. 'pacis legem,' non leges. Bern.

Quæ non ipsis civitatibus conveniret] H. a. de qua non inter ipsas civitates conveniret. Sichardus enim aliter hæc accipere videtur; unde mox pro victore legit pro a victore: non bene. *Idem*. Cic. pro Cluent. 43. 'Judei qui inter adversarios convenisset.' Liv. I. 24. 'Tempus et locus convenit.' Id. XXIII. 9. 'Septunces auri in singulos pretium convenit.' Inf. XXX. 3. 10. 'Pax in Macedonia non conveniebat.' Gron.

§ 4 *Auxilia, &c.*] XVI. 3. 9. 'Cum rerum potirentur Athenienses, vicisque Persis Græciæ et Asiæ tributum in tutelam classis descripsissent.' Liv. XXX. 37. 'Decem millia talentum argenti descripta pensionibus æquis in annos quinquaginta solverent.'

Duce illo] Erat enim declaratus στρατηγὸς ἀποκρίτω τῆς Ἑλλάδος, Diod. XVI. 90. - G. Gemist. II. Bong.

§ 6 *Summa auxiliorum*] Filius Alexander cum multo paucioribus ad subvertendum imperium Persicum est profectus: inf. XI. 6. 2. Bern.

§ 7 *Barbaries*] Quid hoc ad exercitus? In Ms. legitur nunc barbarica, nunc barbarorum, nunc barbarium. Unde suspicor, hoc glossatoris esse, non Justini. *Confines* autem scribit antique pro, confines, cum præsertim confines etiam in Ms. reperiatur. *Schef.* *Confines domitarum gentium barbaries* sunt copiæ ex vicinis barbaris gentibus, quas subegerat, conscriptæ. Hæc vox non est repudianda omnino. Græv.

§ 8 *Assyntum*] Ejus Gemistus nul-

lam mentionem facit, neque Diod. De Philippi morte vid. Diod. Clc. de Fato. *Ælian.* V. H. III. ext. Val. M. I. Ext. f. et Plut. Alex. et Paus. Arcad. Bong.

§ 9 *Cujus sororem*] Attalum Cleopatram θείαν, i. e. avunculum aut patruum vocat Plut. Alex. c. 15. Diod. XVI. 94. et Gemist. ἀδελφεοῦν, i. e. ἀδελφοῦ υἱόν, pro quo f. Just. aut Trog. ap. Græcum Auctorem legerat ἀδελφόν. *Idem*. Nomen ei Cleopatram, ut ex IX. 7. 2. et 12. apparet. Quam, sublato Philippo, suspensio vitam finire coëgit Olympias. Ante hanc Philippus etiam alias superinduxerat, et inter ceteras quidem Medam, Thraciæ regis filiam, ut ex Athenæi lib. XIII. constat. Vor.

Nuper expulsa, &c.] Ead. Cæsari uxoris repudiatæ causa; quod diceret, 'suos tam suspicione, quam crimine, carere oportere.' Suet. c. 74. 'Multis illustribus dedecori fuit, aut inconsultius uxor assumpta, aut retenta patientius: ita foris claros domesticæ destruebat infamia: et ne maximi cives haberentur, hoc efficiebat, quod mariti minores erant.' Plin. Paneg. c. 48. *Bernæcer*. Jam ante repudiarat Olympiada, superinducta Meda, Cithelæ, Thraciæ regis, filia. Postrema autem e 7. Philippi conjugibus fuit hæc Cleopatra, Attali soror. Vld. Athenæum XIII. Voss.

In matrimonium receperat] Antiquiores edd. *acceperat*. Sed 'recipere in matrimonium' et x. 2. 2. et alibi dixit. *Vorst.* *Acceperat* exstat quoque in Junt. Græv.

CAP. VI. § 1 *Nuptias Cleopatram filiam*] Cleopatram susceperat Philippus ex Olympiade; eamque Olympiadis fratri Alexandro, quem, cum satis eo abusus esset, expulso Arryba, regem Epiri fecerat, in matrimonium collocavit. Vor.

§ 2 *Collocantis filiam*] Cic. II. Off. 20. 'Utrum bono viro pauperi, an minus probato diviti, filiam colloca-

ret.' et Lucas Euang. xx. 34. *Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῖσιν, καὶ ἐγαμήσκονται.* Hanc Philippi tragoediam ex Clitomacho refert quoque Stobæus Serm. CCXLVIII. p. 814. Gron.

§ 3 *Ad quorum spectaculum Philippus* Angl. *sp. cum Ph.* Docet hæc varietas vocem *Philippus* insertam hic esse ex glossa. Ita enim alii ante, alii post conjunctionem posuere, incerti sc. ubi esset collocanda. Sane *Philippus* hic et mox ingrate repetitur. *Schef. Junt. ad q. sp. Ph. sine.* Græv.

§ 4 *Pausanias*] De Philippi morte vid. Arist. v. Polit. 10. Diod. xxi. (qui nonnihil a Nostro variat) Cic. de Fato 3. Ælian. v. H. iii. ext. Val. M. i. 8. Plut. Alex. c. 17. et Paus. Arcad. *Bongars.* Jos. xi. Ant. Jud. 8. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἐν Αἰγύπτῳ [Ms. Busbeq. Αἰγύπτῳ] ὑπὸ Πανσωνίου τοῦ Κεραινοῦ, ἐκ δὲ τῶν Ὀρεστών γένους, δολοφονηθεὶς ἀπέθανε. Nep. de Regg. 2. 'Philippus Ægis a Pausania, cum spectatum ludos iret, juxta theatrum occisus est.'

Diemque, &c.] Tac. xvi. A. 13. 'Tot facinoribus fœdum annum tempestatibus et morbis insignivere.'

§ 5 *Hic Pausanias*] Angli non habent *Paus.* rectiss. Nam et hoc ex glossa. *Schef.*

Cujus] An legend. *cui?* Gron.

§ 6 *Perductum*] Ms. *productum*: verbum ad rem accommodatissimum: constat ex Plaut. et Petron. *Bongars.* Imo vero ego *perductum* longe esse accommodatius contendo; hinc enim 'perductores,' *προαγωγείς*, qui hoc differunt a lenonibus, quod 'lenones' sunt scortorum, 'perductores' etiam invitarum personarum, ut tradit Asconius in illud Cic. Verr. i. 12. 'Lenonum, perductorum:' in quo lepide lusit Plautus Most. iii. 2. 157.: nam, cum senex senem inspecturientem ædes suas interrogasset: 'Vin' qui perductet?' respondet alter: 'Erra-

bo potius quam perductet quispiam.' *Modius.* Add. Torrent. ad Suet. Vespas. 22. Pithæi Adv. ii. 17. *Bern.*

Convictorum libidini, velut scortum vile subjeceras] Paulo nasutior viderit, hanc esse deformatam lect. In omnibus fere scriptis codd. legebatur *verum scortorum jure*. Unde ego veram lect. expiscatus sum: *conv. libidini ebrium scortorum jure subij.* Scortorum jure, h. e. more. Flor. i. 17. de Fabio Max. 'Captis superioribus jugis, in subjectos suo jure detonnuit.' Iterum iii. 17. 'Peculabantur suo jure remp.' Hanc lect. confirmat Diod. Ἀτταλος, εἰς ὃν τῶν ἐξ αἰλῆς καὶ πολλὰ δυναμένων παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἐπέλεσεν ἐπὶ δαίτην τὸν Πανσωνίαν, καὶ, πολλὸν ἐμφορῆσας ἱέρατον, παρέδωκεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς ὀρεοκόμοις, εἰς ὅβριον καὶ παροιμίαν ἐταιρικὴν. *Voss.*

Æquales] Antiquiores edd. *cœq.* quomodo xxxvii. 4. 1. *Bong.* et *Bernecc.* edidere. Sed *æq.* elegantius est: itaque rursus in l. altero ipsæ illæ antiquiores edd. habent. *Ver.*

§ 7 *Hanc rem, &c.*] Saresb. viii. 6. p. 545. 'Pausanias cum Hermoclea percunctatus esset quonam modo subito clarus posset evadere, atque is respondisset, 'si occidisset aliquem virum illustrem, futurum ut in gloriam ejus id ipsum redundaret,' continuo Philippum interemit; et quidem quod petierat assecutus est. Nam et se parricidio notum posteris tradidit, et celebri supplicio patibuli, cui affixus est, corona aurea, quam Myrtalis, quæ et Olympias dicta est, capiti ejus pendentes imposuit, nullum dante solatium. In vindictam tamen pudicitiae per injuriam prostitutæ, Philippo non puniente sed deridente injuriam, potest, auctore Trogo, aliquatenus sacrilegii crimen excusari.' Priora descripsit ex Val. M. viii. 14. ext. 4. ap. quem legitur 'perconctatus;' et 'ut gloria ejus ad ipsum redundaret;' et 'tam enim se

paricidlo, quam Philippus virtute, notum posteris reddidit.'

§ 8 *Cum variis frustrationibus differretur* H. e. in aliud tempus rejiceretur. Ita Plin. Paneg. c. 26. 'Infantes ignari quid rogassent, donec plane scirent, differebantur.' *Man hat sie heissen warten. Bernegger.* Sup. viii. §. 8. inverso vocum ordine, 'Frustratus variis dilationibus.' Notand. autem quod non tantum res, sed et personæ, 'differri' dicuntur. *Vor.*

Honoratum] Sup. ix. §. 8. *Bern.*

Ducatu] Utilitur Auctor hac voce ii. 15. 14. et xxx. 2. 5. Suet. Tib. 19. 2. et Ner. 35. 13. Utilitur et Suetonio antiquior Curtius, et in Gloss. veteri 'Ducatus' est *hyeporia. Bongars.* Add. Liv. Epit. xcvi. et cxiii. Alio fere sensu Flor. iii. 21. 2. 'Ducatum sceleri præbuisse.' *Bern.*

Iram in ipsum] Simile infortunium ex causa non dissimili Phalaris parum absuit quin incurreret: de quo insigniter bene *Ælian.* ii. V. H. 4. Lycurgi dictum est in Orat. cont. Leocrat. 'Delicta tantisper, dum judicata fuerint, apud auctores suos manent: simulatque sententia ac iudicium de iis factum fuit, apud eos manent, qui ipsa jure non ulciscuntur ac vindicant.' *Id.*

CAP. VII. § 1 *Immissum ab Olymptade*] Sic et xxvi. §. 6. in subseasso-rem alieni matrimonii percussores immissi. Ea vis nimirum est mulieris zelotypiæ: quam furori leonino recte comparat Ov. de Arte ii. 373. Et instar miraculi sunt habenda, quæ Plut. Virt. Mul. c. 42. de Stratonica: Val. M. vi. 7. de Africani prioris uxore *Æmilia*: Suet. Aug. 71. §. 3. de Augusti *Livia*: Saxo lib. xii. de *Erici* ii. Danorum regis *Botilda*, maritorum extraneos amores juvantibus, tantum abest ut impediuntibus, memorant. *Id.*

Nec ipsum Alexandrum] *Mss.* mei non agnoscunt *ad Alex.* et videtur

posse abesse citra sententiæ interimentum. *Mod.*

§ 3 *Regni, &c.*] Saxo i. init. 'Regni æmulus ratus, quos dignitate pares habuerat.'

Ex novercu, &c.] Hæc usque ad verba *preparatos habuit* absunt ab opt. libris: habentur tamen in nno Cujacii codice, neque videntur rejicienda. Ad ea vid. Plut. Alex. *Bongars.* Ead. quoque absunt a Cod. i. Voss. *Gronov.* [Et uncinis includuntur in Ed. Bong.] Ex Cleopatra puta, Attali, cum quo in convivio Alexandrum jurgasse mox addit, *sore.* *Vor.*

Actum] *Iid. Mss.* mei *fact.* quod præ vulgato placet. Sane etiam Bong. in *Ms. factam* pro *actum* se reperisse fatetur, quo magis confirmatur etiam nostrum illud. *Modius.* Rectius est *factum.* Sebis. Cod. aliquis *Ms. factam.* Und. legend. videtur *factum.* *Vor.*

Cum Attalo] Plut. Alex. c. 15. refert Alexandrum in ista contentione scyphum in Attalum coniecisse. *Bern.*

§ 6 *Precibusque*] Mallem illud quæ vel delere, cum præcedat proxime, vel mutare in *quoque.* *Schef.*

§ 7 *Subornabat*] Hic l. mihi valde suspectus est. Exponunt quidem *subornare* verbum per, instigare; verum an sic boni loquantur auctores, quæro adhuc, nec invenio. Considerent doctiores. *Id.*

§ 8 *Utrique*] Et hic Junt. non male *uterque.* Græv. Ed. Junt. teste Græv. *uterque*: id quod Grævio et placet. Verum nihil novi vocem pluralis numeri *utrique* de duabus personis singulis usurpari. Nepos xx. 2. 2. 'Utrique Dionysii,' pro, *uterque Dionysius.* Vid. et Iadd. in Nep. et in Flor. *Vorst.* Nemo hic quicquam movisset, nisi ed. Junt. ex præstantiss. codd. expressa, et ex qua tot loca Justinii pessime habita sunt emendata, lect. elegantiorum objecisset. *Græv.*

§ 10 *Titulo officii*] Inf. xxiii. 2. 8. est 'Exequiarum officium implere.' Tacitus absolute Annal. iii. 32. 'Officio fungi:' *ἔτελε τὸν διῆνεν*. Alias *officii* vox generatim ea significat, quæ cultus, honoris, et studii causa superioribus aut amicis exhibemus. Ejus generis Tertullian. lib. de Idololat. plura simul enumerans, 'Circa officia,' inquit, 'privatarum et communium solennitatum, ut togæ puræ, ut sponsalium, ut nominalium, nullum putem periculum.' Et post inter officia refert 'deductionem magistratuum,' 'candidatorum,' 'funeris:' 'salutationes:' item 'recitationes,' et alia. *Bern.*

Superstite Philippi filio] Quippe inquisituro et vindicaturus. *Id.*

§ 12 *Cleopatram*] Pausaniæ Arcad. non convenit cum hac narratione. *Bong.*

Filia interfecta] Legend. f. *filio interfecto*. Certe ex ix. 7. 3. apparet, Philippum ex Cleopatra et filium suscepisse; quem ut regni æmulum Alexander timuerit. *Vorst.* Mallet *Vorst.* *filio interfecto*. Et sane filium cum ipsa interfectum ait et Pausanias, licet in aliis dissentiat. *Schef.*

Ultionem] Ita quidem ex Mss. edit Bong. Antiquiores edd. *ultione*. Et periinde sane est: et utraque constructio satis usitata. *Vor.*

Parricidium] H. e. Philippi cædem. *Fr.*

§ 13 *Gladium quo rex percussus est*] *Percutere* pro, occidere, non infrequens. Suet. Calig. 3. 'Hostem cominus sæpe percussit.' Epit. lib. lxxxiii. Lxvii: 'Ipse se percussit.' Aur. Victor Tarquin. Pr. 'Quod in prælio hostem percussisset.' Inde 'percussores' dicti, qui ad aliquem obtruncandum immittuntur. *Vor.*

Sub nomine Myrtalis consecravit] Sic et Alexander Pheræus, (ut est ap. Plut. in Pelopida c. 53.) tyrannus ille omnium immanissimus, cum avunculum suum Polyphrona peremisset,

hastam, qua facinus patraverat, coronatam sacravit, eique ut Deo rem divinam fecit, 'Tychona' appellans, f. quod ietu non fuisset frustratus, *κατὰ τὸ τυγχάνειν*. Atque hic mos a Græcis ad Romanos transiit: Suet. Calig. 24. 10. 'Tres gladios in necem suam præparatos Marti ultori, addito elogio, consecravit.' *Id.* Auctor Vitell. 10. 8. 'Pugionem, quo se Otho occiderat, in Agrippinensem Coloniæ misit Marti dedicandum.' Dio in Antonino Caracalla sub fin. Καὶ τὸ ἔλεος, δι' οὗ τὸν ἀδελφὸν ἀνέκρινεν, ἀναθεῖναι τῷ θεῷ ἐν ὀνόματι. Hinc igitur respexit gravis scriptor Tertullian. dum ait in De Resurrect. Carnis: 'Gladius bene de bello cruentus, et melior homicida, laudem suam consecratione pensabit.' Vid. eruditiss. Lips. ad Tac. xv. A. Not. 160. *Modius.* Leg. *Sub nomine Myrtales consecravit*. Hoc enim nomen ante Olympiadi parvula fuit. Nam Μυρτιάδην prius appellata est Olympias. *Voss.* Omnino scribend. *Myrtales*. Unde MPTAAH in Inscript. Grut. p. 794. 4. *Gron.*

§ 14 *Ne facinus ab ea commissum non probaretur*] Ex interpunctione, quam post vocem 'commissum' inserunt edd. pleræque, paucis intellectum hunc l. apparet. Verbum *probare* huj. obscuritatis causa est, quod Just. pro, convincere, accepit, h. sensu: omnia ita palam egisse, quasi metneret, ne non ab ea commissum appareret. Ceteri *probare* pro, approbare, intellexerunt. *Freinsh.* H. e. non convinceretur, inquit *Freinsh.* Sed et hoc loquendi genus nescio, an occurrat alibi. Et quid? si Just. scripsit *proderetur*, i. e. divulgaretur, enunciaretur, sed contr. maneret in occulto. Sententia longe aptior toti loco. *Schef.*

CAP. VIII. § 2. *Genuit, &c.*] Saresb. iv. 12. 'Quis Alexandro major in Græcia? Ei tamen non suus legitur successisse, sed filius saltatricis.'

'Saltatricem' fidicinam scenicam interpretatur Avus in notis ad Sen. Ep. 121. eamque *Φάλων* appellatam fuisse refert Athenæus XIII. 5. p. 578. *Φάλων* Arrian. de Rebus gestis post Alex. ap. Phot. cod. XCII. init. 'Ὁς [Ἀφροδῖτης] ἐκ Φάλωνος τῆς Θεσσαλῆς Φάλωνος τῆς Ἀλαζάνου πατρὶ ἐγγενέμενος.

§ 3 *Partim fato, &c.* Sic XXXIX. 4. 7. 'Spiritus non fato, sed parricidio, dedit.' Ita Tac. A. II. 71. 2. 'Fato concedere' et 'intercipi' inter se opponit: quorum illud 'sua morte defungi' est Suet. Cæs. 89. 1. h. e. ex naturæ communi lege obire. Alio quam noster Auctor sensu Liv. IX. 18. 18. 'suo fato mori' de eo dixit, qui quidem in prælio, proindeque violenta morte, sed sine reipubl. discrimine occumbit. *Bern.*

§ 4 *Fuit rex*] Locum h. adducit Sarrasberiens. Policratici v. 12. et Mss. lectionem comprobant. *Bong.* Ms. *F. tam r.* Quare credo Just. scripsisse *F. autem r.* Conjunctionem *autem* compendiosè *am* scriptam, et mox ex præcedentis vocis sine præfixam illi litteram *t*, errorem peperisse. *Schæf.*

Apparatus studiosior] Casu dandi, quomodo et Plaut. Mil. III. 1. 205. 'Adulterio studiosus.' Et Amphit. I. 1. 12. 'Servitus opulento homini,' h. e. quam quis servit opulento. Sall. H. III. 5. 10. 'Facta consultaque Alexandri æmulus.' Casus verbi tribuitur nomini, ut notat Turneb. Adv. XXX. 34. Vid. Vechner. Hellenolox. 141. f. *Berneccer.* *Studiosior* omittit Saresb. v. 12.

§ 7 *Perfidia*] Notat Paus. Arcad. et Plut. Pelopid. *Bong.*

§ 8 *Qui plura promitteret*] Plut. in Æmilio c. 11. tradit, Antigoni regem populari joco dictum fuisse 'Dozonem,' (quasi 'Dabonem' dicas) eo quod esset promissor quidem, at non effector, pollicitorum. Sed et ob eand. causam cum Atheniensium

ducis 'Charetis pollicitationes' in proverbium abiire, tum etiam Imp. Pertinax 'Chrestologus,' h. e. verbis munificus, est appellatus, teste Capitolino in ejus Vita cap. 18. Titus tamen a domesticis admonitus, quasi plura polliceretur, quam præstare posset, 'Non oportere,' ait, 'quemquam a sermone Principis tristem discedere.' Suet. Tit. 8. 3. *Bern.*

In seria et jocis] Quod et in artibus Sallæ numerat Sall. Ju. 9. 6. 3. *Id.*

§ 9 *Amicitias utilitate*] Ov. Pont. II. 3. 8. 'Vulgus amicitias utilitate probat.' Addendi Cic. de Amicit. cap. 21. m. Sall. Cat. 10. 5. Noster XXII. 7. 3. *Id.*

Gratiam fingere in odio, instruere inter concordantes odia] Junt. G. f. in o. in gratia offensam simulare, inst. i. c. o. Quod non temere spreverim, si Mss. accedat auctoritas. In aliis vastioribus edd. hæc verba *in gratia offensam simulare* paullo superius post 'insidiosus' leguntur. Ibi vero C. Barth. ad Clandian. ex Ms. legit *Blandus per iram et in gratia*. Græv. Ed. Junt. teste Græv. additum hic habet *in gratia offensam simulare*: id quod huic l. apprimere et quadrat. Habentque id. et Bech. aliæque edd. vett. sed alieno tamen l. i. e. paulo ante, post verba *Blandus pariter*. Vorst.

Concord.] Ap. Saresb. vitiose editum est *cord*.

§ 10 *Eloquentia insignis, &c.*] Demosth. ipse Philippum 'sub sole hominum eloquentissimum' appellat in Orat. de Fals. Legat. et Polyæn. IV. Strategem. non minores enim res oratione quam prælio confecisse scribit, et plaris æstimasse verbis quam armis partas victorias. Harum enim partem sibi vindicare milites existimabat: illas ad suam unius laudem pertinere. Add. Notam ad VI. 6. 6. Plut. Alex. 6. m. 'Sophistarum more facundiam suam ostentasse,' ait. *Ber.*

Eloquentia, et insignis oratio] Angl.

cl. insignis, or. acuminis et solertia plena. Longe melius, quam quod vulgatur. *Schef.* Hæc et seqq. longe correctius et plenius ex antiquo cod. iid. Oxonn. ediderunt, nimirum: *Inter hæc cl. insignis, or. ac. et sol. pl. ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventio, nec inventionibus decisset ornatus.* Opt. et certiss. Priora *Inter hæc cl. insignis, or. ac. et sol. pl.* firmat quoque Junt. Mallem tamen *nec inventioni d. o.* Mox expunxi eod. cod. jubente in his verbis *Itaque vincendi ratio* et *Itaque.* Græv.

Inventionum] Saresberiensis, ubi hæc citat, i. e. v. 12. numero singulari, *inventionis*, quod et concinnius videtur; quia aliquot ejusd. numeri voces antecedunt. *Vorst.*

§ 12 *Hic aperte, ille artibus, bella tractabat]* Antiquiores edd. *aperta vi.* Cui consonat quod codd. quidam Mss. quos Bong. vidit et Saresberiensis, habent, *aperta.* *Vorst.* *Vorst.* etiam hic ex eod. mallet *aperta vi.* Ego suspicor illud *vi* esse glossam vocis *aperte.* *Schef.* *Angl. Hic aperta vi.* Suspicio Just. scripisse *Hic vi, ille artibus, b. t.* Hæc enim oppositio idonea, quæ est inter vim et artes. Postea venisse, qui per glossam *aperte* illud *vi* exponeret. Qua transumpta in textum, cum liqueret *aperte vi* non coherere, accessisse correctorem, ac fecisse *aperta vi*, quod in Anglicanam est derivatum. *Idem.* Juntinæ, ut aliæ vetustiores, nec non codd. Britann. et Sarisburiensis: *Hic aperta vi, ille artibus, b. t.* Unde *Scheff.* non male colligit Just. scripsisse: *Hic vi, ille artibus, bella tract.* Sed non frustra in tot libris *aperta* legitur. Mihi videtur Justini manus esse *Hic aperte et vi, ille artibus, bella tract.* 'Artes' sunt strategemata, quæ 'furta belli' dicuntur. Hinc 'furtiva victoria' xi. 6. est artibus et strategemate parsa: cui opponitur, quæ aperte et vi est parsa. *Plant. Amphit.* 'Id vi atque virtute militum victum atque

expugnatum est oppidum.' Seqq. Justini verba hæc explicant: cum decipiuntur hostes, artibus bellum tractatur, s. ut l. xi. loquitur, 'astu agitur,' cui bello convenire ibid. dicit occulta consilia; cum palam funduntur hostes, aperte et vi bellum geritur. *Græv.*

§ 14 *Hic ubi]* Probo et hic Junt. lect. huic u. Græv.

Nec dilatio ultionis nec modus erat] *Angl. non dilationem ult. nec modum adhibere.* Etiam hoc tribuo glossatori. *Schef.*

§ 15 *Patri mos erat etiam de convivio in hostem procurrere]* *Angl. Pater de conv. in h. pr.* Præfero hanc lect. vulgatæ, *Patri mos erat etiam de, &c.* quam puto natam ex eo, quod quis crederet mutilum illud 'procurrere,' et explend. per *mos erat.* *Idem.* Fœdum centonem, quem hic scoli assueverant Justino, resecuerunt Oxonn. optimarum membranarum subsidio, quos ego sequor, et merito laudat *Scheff.* Sic autem illi: *Pater de conv. in h. pr.* Mox iid. *Alexander in amicis hostium more sarrire.* Sed quia in seq. periodo habetur 'in amicos regna exercebat,' non est vero simile eand. vocem in tam paucis versibus iterari a scriptore cultissimo. Itaque ab aliorum codd. scriptura hic minime discedend. mihi esse putavi. *Sarrire* tamen recepi ex *Angl. libris* cum Oxonn. Græv. Saxo xiv. p. 342. 51. 'Avide in hostem procurrant.'

Periculis, &c.] *Hegeslpp. ii. 11.* 'Nam præ ceteris sese offerre solebat periculis:' v. 12. 'Cum ipse toties pro exercitu periculis offerre se non dubitavisset.'

§ 16 *Amicorum interfector]* *Angl. amicis interfectis.* Videtur hoc rectius respondere præcedenti, 'vulneratum.' Græv.

§ 17 *Cum amicia, &c.]* Est hæc ea species amicitie, quam *Aristot. Eth. viii. 7. φίλων καὶ ἐπαιροχῶν* appellat, qualis inter imperantem ac subdi-

tum. De his Plin. Paneg. c. 85. 'Cum plurimis amicitia fortuna principis indigeat, præcipuum est principis opus amicos parare.' Et Tac. H. iv. 7. 'Nullum majus boni imperii instrumentum, quam boni amici. Non enim exercitus, neque thesauri, præsidia regni sunt, verum amici,' Micipsa iudice ap. Sall. Ju. 10. 5. Alia regie amicitie exempla sunt, inf. xxx. 1. 3. et xxxiv. 3. 3. Porro de his 'amicis comitibusque' Principum exactissime, ut omnia, Salmas. ad Spartiani Hadrian. cap. 18. Junge Lips. Not. 29. ad vi. A. Taciti. *Ber.*

Nolebat] Sebis. vult *volebat*, ut sibi constet antithesis. *Berneccer.* Optime. Philippus consiliariis et ducibus suis multum tribuebat, illorumque consilium et auctoritatem in gerenda republica sæpe sequebatur; Alexander vero solus omnia administrabat, superbeque ac crudeliter in eos, ut Clitum, Parmenionem, Philotam, aliosque, consulebat. *Græv.*

Volebat] Hic sensus Justinus est per oppositionem: Philippus, qui civilis princeps esset, cum amicis potestatem participabat; Alexander contra, qui comitatus Macedonicæ oblitus esset, mæris rex erat, durus homo, et qui apologum illum Æsopi de leone nimis studiose legerat. Aliter hunc l. legebat Sebis. vir, ut pluries dixi, ingeniosus; sed explicatio nostra omnem mutationem excludit. Legebat ille *nolebat*. Faber. Sebis. legend. putat *volebat*: idque adeo probat

Græv. ut receperit in textum. Nimirum sensus ipsis est visus hic esse, quod Philippus non solus, sed una cum amicis, regnare voluerit, et amicos in regni quasi societatem susceperit. Mihi tamen rectius videtur *nolebat*, quod in antiquioribus est, et ab ipso Bong. ut in Mas. quoque observatum, retentum est. Vult sane Auctor Philippi et Alexandri morum diversitatem exponere. Cum ergo de Alexandro per affirmationem scribere vellet, 'Hic in amicos regna exercebat,' de Philippo videtur scribere voluisse per negationem, *Regnare ille cum amicis nolebat*. Sed observand. 'cum amicis' esse pro, apud amicos; et sensum esse, quod Philippus ap. amicos, i. e. consiliarios suos, regnare noluerit, neque potentiam suam regiam ap. eosd. ostentaverit, aut quemquam eorum interfecerit. Cum pro, apud, usitatiss. Ut 'queri cum aliquo' pro, queri apud aliquem. *Vorst.* *Volebat* Angli quoque probant. *Græv.*

§ 20 *Parcendi victis filio animus et promptior et honestior*] Sich. et Colon. edd. additum habent, *Ille nec sociis abstinebat*: ut adeo hic quoque patri et filio diversa tributa sint. *Vorst.* Junt. *Parcendi victis filio animus et promptior et honestior, ille nec sociis abstinebat*: quod et in Sich. et Colon. ed. legi auctor est *Vorst.* Et sane requirunt hoc patris et filii virtutes et vitia perpetuo sibi collata et opposita. *Græv.*

LIBER X.

CAP. I. § 1 *Artaxerxi*] Qui 'Mnem' dictus est. Ejus vitam scripsit Plut. quem vid. et *Ælianum* fin. lib. ix. Justitiam eum fama floruisse Probus et id. Plut. auctores sunt. *Ben.*

Ex pellicibus] Quarum 360. Artaxerxi tribuit Plut. in ejus Vita cap. 43. Totidem Dario Curt. iii. 3. 36. ipsique Alexandro Persicis moribus corrupto, id. vi. 6. 8. ut et Diod.

xvii. 77. qui addit, hunc tantum numerum (Curt. vi. 2. 2. 'gregem' appellat) eos ideo affectasse, ut accederent ad numerum dierum anni. Ceterum Ioniam regi Persico tot pellices suppeditasse tradit Maximus Tyr. Serm. 33. *Bern.*

Darius, Ariarates, et Ochus] Tres hosce filios justo matrimonio susceptos asserit Auctor: cum Plut. quartum adjiciat 'Arsamem,' ultimi Darii patrem. Porro Just. ultimum Darium Codomannum quandam vocatum ait, et regem postea factum ob pristinae virtutis memoriam; Darium autem vocatum, ne quid regis majestati deesset. Quid aliud voluit quam obscurum genere fuisse, et proxime post regem Ochum rexisse? cum Diodorus, post Ochum veneno sublatum, Arsen aliquot annos regem fuisse scribat, ac post eum Darium Arsamis filium, de quo singulare certamen in Cadusiis factum refert, nihil de Codomanno memorans. *Gler.*

Ariarates] Vett. *Aralratus*. Plut. in Artax. cap. 48. 'Ariaspes.' *Bongars.* Junt. *Ariarchus*. Non longe abeunt Mss. in quibus *Aralractus* et *Aralratus*. Vindob. *Ariaractus*. Græv. In ed. Junt. *Ariarchus*. Ed. Vienn. *Ariaractus*. Mss. quidam *Aralratus*, *Aralractus*. Nugæ. Barbara nomina sunt, et non tanti ut examinentur in statera artificis, sed in trutina populari. *Ariarathes* quidem mihi Cappadocicum nomen videtur, sed tamen et Persicum esse potest. *Fab.*

§ 2 *Per indulgentiam*] Simul etiam ne se mortuo regnum novis bellis fratrumque certaminibus implicaretur. Plut. in Artax. cap. 41. Cohibentur pravæ aliorum spes, si successor non in incerto sit. Tac. A. iii. 56. *Bern.*

Pater regem, &c.] Hoc *pater* mihi est suspectum, glossatorisque, non Justinii, videtur. *Schef.*

Regem virum fecit] Inconsulte. Vid. sapientiss. Syracidem xxxiii. 20. et

seqq. Feliciore tamen successu Ptolemæus, inf. xvi. 2. 8. *Bern.*

§ 3 *Existimens*] Mss. habent *astimans*, quod notandum. Solent quippe alii quoque ita loqui, ipseque Noster alicubi. Vid. sup. iv. 7. *Schef.*

Gaudium ex procreatione, &c.] Apoll. Rhod. i. 973. Παῖδες αὐτῶν ἀγαλλόμενοι μερόπῃ. Et Cic. v. de Fin. 23. 'A procreatoribus diliguntur nati.' 'Procreatio' Platoni de Legg. est ἐκτρέφειν παῖδας. *Gron.*

§ 6 *Ostenti prorsus genus, ubi in tanto populo sileri parricidium potuit*] Freinshemius in Notis ad Curt. viii. 6. 12. legend. putat uti *potuerit*. Vulgaris loquendi ratio esset: Ostenti genus est, quod parricidium sileri potuit. Jam notum quidem est, 'ut' poni interdum pro, quod; ejusque rei exempla sup. ad v. 3. 3. ex ipso Nostro congesta sunt: sed necio tamen, an retinend. hic potius sit *ubi*: quia et omnes codd. ita habent, et verbum non conjunctivi sed indicativi modi subjunctum est, et ipsum denique 'ut' sequitur. Ceterum *ubi* pro, si aut quia, non insolens. Cæcina in Ep. ad Cic. quæ est 7. lib. vi. 'Ubi hoc tu omnium patronus facis, quid me sentire oportet?' Val. M. v. 3. Ext. 2. 'Quid aliæ faciant urbes, ubi etiam illa tam ingrata extitit?' *Versat.* Illud *ubi* explicant per, si vel quia. Mihi tamen locus videtur corruptus, cumque Freins. scribo uti, vel potius ut, cum illud i ex seq. voce huic adhæserit. Ceterum illud ut non puto positum pro, quod, sed usurpatum pro, quomodo, qua ratione. Ut sup. i. 5. 'Scribit ei, ut ablegatus in Persas ab avo fuerit, ut occidi eum parvulum avus jusserit, ut beneficio suo servatus sit.' Qui locus huic est prorsus similis, cujus exemplo etiam mox *potuerit* pro *potuit* scribend. *Schef.*

In tanto populo] H. e. in tanta multitudine filiorum, audaci satis metaphora, qualis est etiam ap. Gregoram

III. 1. 'Ο δῆμος μαρτυρῶν. Ita Sen. Benef. vi. 33. 'Populus amicorum.' Flor. 1. 1. 17. 'Populus virorum.' Audacius Manil. 'Aërei populi,' de avibus: et 'Populos exponere captos,' de piscibus. Colum. ix. 13. 'Duo populi conjungi debent,' de apibus. Apul. vi. 'Sepedum populorum undæ,' de formicis: de quibus et Proverb. xxx. 25. 'Formicæ populus infirmus.' Audacissime Sidonius vi. 1. 'Scelerum populus,' pro, copia peccatorum: ubi plura id genus exempla notavit Savaro. Bernegger. Ov. xi. M. 685. 'At pater e populo natorum mille suorum Excitat,' &c. Et Sen. Ep. 105. 'Habet unusquisque aliquem cui tantam credit, quantum ipsi creditum est: ut garrulitatem suam custodiat, et contentus sit unius auribus, populum faciet.' Id. 1. N. Q. 5. 'Sunt quædam specula ex multis minutisque composita: quibus si unum ostenderis hominem, populus apparet.' Et Plin. xxxv. N. H. 2. 'Semper defuncto aliquo, totus aderat familiæ ejus, qui unquam fuerat, populus.' Gron.

§ 7 *Adone*] Angli sine interrogatione *Adro*. Probo. Schef.

CAP. II. § 2 *Fraterno bello*] I. e. fratris, Artaxerxis, bello. Est autem 'fratris bellum,' id quod cum fratre geritur; quemadmodum 'bellum Atheniensium' dicitur id quod geritur cum Atheniensibus III. 6. 10. et 'Alexandri,' quod cum Alexandro XIII. 5. 9. Sic et paulo post 'jurgia patris' sunt jurgia cum patre, vel in patrem. *Voss.*

Supra] Fine lib. v. *Bern.*

§ 3 *Cedere*] Sich. mallet credere. Non bene. Vid. Notam ad 1. 10. 12. *Id.*

Darius postulaverat] Lex erat ap. Persas, ὁποῦν αὐτῶν τὸν ἀνταγώνιστῃ, καὶ δίδωμι τὸν ἀνταγώνιστῃ τῶν τὸ ἀντιπῶν, ἅντις δὲ ἀντιπῶν. Plut. Artax. c. 43. *Bong.*

Pro indulgentia sua in liberos] Post-

rema duo vocabula pro glossematis habeo, ac propterea puto delenda. *Schef.*

§ 4 *Solis eam sacerdotio prefecit*] Plut. Artax. c. 43. Dianæ quæ est Ecbatanis, ἢ Ἀρτέμις καλοῦσιν. *Bongars.* Simillima ratione in India occidentali, toto Pervano tractu, priusquam sacris Christianis imbuerentur, 'crebra et magna templa dicata Soli, et in iis virgines sæpe ducentas fuisse,' Lips. Syntagm. de Vesta cap. 15. refert: 'e quibus si qua corpus polluisset, morte luebat, nisi tamen e Solese concepisse [ride superstitiosam credulitatem] sancte adjurasset.' *Ber.*

§ 5 *In jurgia*] Quidam Mas. in injuriam. 'Injuria' etiam verbis fit, ut J Cti docent. Tertull. 'Omnia injuria, a lingua, a manu, incussa.' *Bong.*

Deprehensus] Conjuratorem prodeunte quodam eunucho. Plut. Artax. c. 45. *Bern.*

§ 6 *Conjuges quoque omnium cum liberis*] Marcellin. xxiii. 81. 'Leges apud Persas impendio formidatæ, inter quas diritate exuperant latere contra ingratos et desertores, et abominandæ aliæ, per quas ob noxam unius omnis propinquitas perit.' Exempla sunt ap. Herod. iii. 119. et in Epist. Artaxerxis ap. LXX. Interpp. cap. viii. 11. Esther. Neque mitior lex Macedonum, 'qua cantum erat, ut propinqui eorum, qui regi insidiati essent, cum ipsis necarentur.' Curtius vi. 11. 28. Quomodo et Iamp. Arcadii et Honorii constitutione poena in partem ad filios extenditur, quorum parentes læsæ majestatis reatum incurrerunt. L. 5. Cod. ad L. Jul. Maj. *Id.*

§ 7 *Morbo ex dolore contracto*] τὸν λυγρὸν καὶ δυσθυμῖαν, Plut. Artax. In libello περὶ Φιλαδελφίας mendose legitur ἑλέτης pro Ἀραξέτης. *Bongars.* Inf. xxxii. 3. 4. 'Morbo ex ægritudine animi contracto:' et xxxviii. 2. 2. 'Ex ægritudine collecta infirmitate.' Nam 'ægritudo' et 'ægri-

tudo animi' nihil aliud quam, dolor. *Vorst.* Saxo II. p. 28. 43. 'Snanhuita parvo post et ipsa morbo ex mœstitia contracto decedit.' XIV. p. 283. 6. 'Languore ex molestia contracto.'

Rex quam pater felicior] Ita de Augusto Suet. et Tac. III. A. 24. 2. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Ocho*] Qui et ipse 'Artaxerxes' dictus est. Diod. xv. est. *Bong.*

Cognatorum] Barn. Brisson. 1. de Regno Persico, censet, Auctori sermonem hic esse de cognatis Regis honorariis, qui hoc sine re nomen tenuerunt. Et sane tributum ap. Persas id nomen iis quoque, qui nulla sanguinis cognatione regem attingerent, apparet ex III. Esdr. iv. 42. et Josepho xi. Antiq. 4. Ubi rex Darius, inter cetera victoriæ præmia, tribus satellitibus hoc quoque proposuit: 'Et cognatus meus vocaberis.' Alexandrum etiam hoc honore Persas quoad. affectasse, Arrianus VII. p. 163. f. memorat. Add. Diod. XVII. 20. &c. Curt. III. 3. 20. et IV. 11. 1. Instar moris huj. et in aulam Imperatorum Orientis postea translatum est, ut quidam honoris causa *Βασιλευδρόπες*, Imperatoris patres, dicerentur, quo de Meursii Glossarium. Verumtamen h. l. de 'cognatis' proprie dictis esse sermonem apparet cum e subjecta voce 'sanguinis,' tum quod addit Auctor, 'Ochum innocentiorum fratribus parricidis non fuisse, paremque conjurationem timuisse.' Hæc enim ad honorarios illos cognatos referri non possunt: quales cum fere plurimi fuerint, ('decem et quinque milia cognatorum' Dario tribuit Curt. III. 3. 20.) quis tantam multitudinem, in quam conjuratio cadere nulla potest, ab Ocho sublatam credat? Quamvis eorum sublatis, hos addita vox 'principum' complectitur. *Bern.*

Et strage principum] Hic quoque metuo, ne vox principum glossatoris

sit, non Justini, qui cum 'cognatos' de principalibus viris usurpari ap. Persas legisset alicubi, præcedens 'cognatorum' ita putavit explicand. quanquam ea explicatio h. l. sit inepta. *Schef.*

§ 2 *Velati purificato regno*] Allusio ad morem castrorum, post eandem ducum et militum. Hom. I. II. et alii, tum et Just. ipse, post mortem Alexandri M. *Fab.*

Cadusiis] Ita Ms. unus: ceteri *Adusis*: alii *adversis*. Vulgo male *Armenis*, quia in seqq. legerant Codomannum Armeniis præfectum. Sed *Cadusiis* legend. constat ex Diod. XVII. 6. a quo hæc petenda. *Bong.*

§ 3 *In eo cum adversus provocatorem hostium Codomannus quidem omnium favore processisset, hoste caso*] Freinsh. exigua mutatione multo concinniora hæc facit: *In eo adv. pr. h. C. quidam cum omn. f. processit, et h. c. Bern.*

Provocatorem hostium] Seb. non male *hostem*. Idem. Aut *hostem* cum Sebia. legend. aut *hostium* prorsus delend. quod f. melius. Sane *provocator hostium* esset, qui hostes provocat, ad certamen puta singulare. Jam vero etiam sine illo *hostium* hoc intelligitur. *Schef.*

Omnium favore processisset] Antiquiores edd. cum *omn. f. p.* quod magis placet. *Vor.*

§ 5 *Post mortem Ochi*] Ab ennucho Bagoa veneno necati, Diod. XVII. 5. Cadaver ipsius Bagoas felibus objecit, et ossa quædam illius exprobrandæ crudelitatis causa convertit in manubria gladiatorum. *Ælian.* VI. V. H. 8. *Bern.*

Post mortem Ochi regis rex a populo constituitur] Codomannus puta. Præteritur autem Ochi filius Arses, qui et ipse aliquandiu rex fuit. Ochum nimirum oh crudelitatem Bagoas veneno sustulit, inque ejus solio filium Arsen collocavit. Arses vero tribus modo annis imperium tenuit, ab eodemque Bagoa una cum prole et ipse

interemptus est. Cumque ita stirps regia prorsus extincta esset, in fastigium istud idem Bagoas evexit Codomannum. Videsis Diodorum Siculum xvii. 5. *Vor.*

Rex a populo] Cum prius fuisset *Ἀρκάδης*, s. *Ἀρκάδιος*, i. e. *Ἀρκαδοίης*, ut Hesychius interpretatur. Plutarchus Alexandro c. 29. et de Fort. Alex. Orat. i. 1. et ii. 18. *Bong.*

Darii, &c.] Tac. ii. H. 80. 'Sic Capitolium ingressus atque ibi matrem amplexus Angustæ nomine honoravit.'

Honoratus] Mss. habent *ornatus*, quod præfero; alterum puto esse glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Alexandro Magno*] Cur Alexander, cur Pompeius, Magni potius dicti sint, quam Maximus, docere et causam dicere videtur ad illud Virgilii ex divina Eneide Servius; non ignobilis ille, qui vulgo circumfertur, sed membranaceus noster longe doc-

tissimus; his verbis: 'A Magno demissum nomen Iulo:' 'Sicut Alexander; sicut Pompeius. Græci enim omne magnificum magnum vocant; ut, 'mater magna,' 'Dii magni.' Mod. Senec. Epist. 91. 40. 'Alexander, Macedonum rex, discere Geometriam infelix cœperat, sciturus quam pusilla terra esset, ex qua minimum occupaverat. Ita dico, infelix, ob hoc, quod intelligere debebat, falsum se gerere cognomen: quis enim esse MAGNUS in pusillo potest?' Vid. eund. Brevit. Vit. cap. 14. et Modium b. l. *Bern.*

Diu variante fortuna] Imo fere semper adversa. *Idem.* Mallem illud 'diu' ad præcedd. referre, et a seqq. commate distinguere. Sic enim omnia melius convenirent historiæ, cum bellum quidem gesserit diu, fortuna vero cito cœperit variare, ac in Alexandri inclinare partes. *Schef.*

LIBER XI.

CAP. I. § 1 *In exercitu Philippi, sicuti variæ gentes*] Duobus lib. xi. et xii. Alexandri Magni, Philippi F. res gestæ continentur: quas libris 8. Arrianus Nicomediensis complexus est. Exstat de iis etiam Q. Curtii Rufi Historia manca et lacera: eam emendatam, et quantum potest ex Vett. Codd. restitutam, edere in animo est. Ero ideo in horum 2. libr. explicatione brevior. Legend. præter illos Diod. xvii. et Plut. Alex. et Orat. dum de Fort. vel Virt. Alexandri, et Ælian. V. H. iii. *Bongars.* Præter commemoratos, Cicero, Plin. Val. M. Zosimus, Apul. Oros. aliique multi, hinc inde de Alexandro Magno alius alia in litteras retulerunt. Qualiter etiam, poëta non contemnen-

das, hoc argumentum peculiari poëmate tractavit, quod ad exemplum Maronis et Statii 'Alexandreida' nominat. *Bern.*

§ 4 *Nonnulli facem, &c.*] Simili allegoria sed inversa usus Val. M. ix. 1. 9. 'Ex rogo filii maritalem facem accendit.' *Vorst.* Ov. Ep. vi. 41. 'Heu! ubi pacta fides? ubi connubialia jura? Faxque sub arsuros dignior ire rogos?'

§ 6 *Et Thracas*] Angl. non agnoscit et. *Schef.*

Barbarus gentes, &c.] Liv. xxii. 22. 7. 'Talia sunt barbarorum ingenia: cum fortuna mutant fidem.' Et xxviii. 17. 5. 'Barbaris ex fortuna pendet fides.' *Bern.*

Resisti nullo modo posse] Mss. *sinti*

n. m. p. h. e. salvos esse non posse. Probat hoc dicendi genus et vindicat Gronov. ad Liv. iv. 12. quem vid. *Græv.* *Sisti* in collectione Mss. Codd. legitur, non autem *resisti*. Quam lect. acriter et copiose probat doct. ille Gronov. ad Liv. *Sisti non potest* idem valet, ac si dicas: Nullus saluti locus est: tanta clades, tanta calamitas, non potest *sisti*. *Faber.* Codd. quidam Mss. teste Bong. *sisti* n. m. p. Quod probat Gronov. ad Liv. iv. 12. et bene Latium esse adductis variis Livii et aliorum locis demonstrat. Liv. ii. 'Totam plebem ere alieno demersam esse, nec *sisti* posse, nisi omnibus consulatur.' Ubi 'nec *sisti* posse' idem est quod, nec rem salvam esse posse. Item: 'Qualicumque urbis statu, manente disciplina militari, *sisti* potuisse,' i. e. rem servari, rem salvam esse, potuisse. *Rursus* iii. 'Si quem similem ejus priore anno inter morbum bellumque irati Dii tribunum dedidissent, non potuisse *sisti*,' i. e. actum fuisse, pereundum fuisse. Plura id genus prædicto Notarum Gronovii ad Liv. loco vid. *Vorst.* Mss. *sisti* nullo m. quod probant Gronov. *Græv.* *Vorst.* Mihi Just. scripsisse videtur, si pariter deficiant, res *sisti* nullo modo posse. Sic rem *sistere* Virgil. vi. *Æ.* 858. 'Hic rem Romanam, magno turbante tumultu, Sistet eques.' *Schef.* Angl. *sisti*, quod Notator non sine ratione probat. Hoc voluit: Futurum ut undique impetum faciant. Tac. H. v. 21. 'Vadam Civili, Grinnes Classicus oppugnabant: nec jam *sisti* poterant.' *Idem.* Rectius hunc l. exposuit Gronov. et eum secuti *Vorst.* et *Faber.* *Græv.*

§ 7 *Quis rebus*] Angl. *His r.* ex glossa. *Schef.*

Veluti medela] Ad aspectum principis in calamitate populo solatium esse, fusc Grut. Diss. 21. ostendit, ad illud Taciti A. xv. 36. 'Sueti adversus fortuita adpectu Principis refo-

veri.' *Bern.*

§ 8 *Pro conc. &c.*] Saxo xiv. p. 277. 28. 'Suenonisque dolum pro concione causatus.'

Vulgus omne consolatus hortatusque pro tempore est] 'Hortari,' pro, bonum animum habere jubere. Quod apparet ex eo quod sequitur, 'spe omnes impleret.' Ita fere et xi. 3. 1. 'In transitu hortatus Thessalos fuerat.' Et xi. 9. 13. 'Ad quas visendas hortandasque cum Alexander venisset.' Deinde 'pro tempore' idem quod, ut tempus fert et postulat, et ut Cic. vi. Fam. 12. loquitur, 'pro ratione temporis,' vel, at Suet. in Cæsare, 'pro conditione temporis,' vel denique, ut Plancus in Ep. quæ est 10. lib. ix. Epp. Cic. 'ad tempus.' Vid. et Lib. de Latinit. mer. Susp. cap. 11. *Vor.*

Pro tempore] H. e. 'pro conditione temporum,' ut inquit Suet. Cæs. 16. 2. Ita Sall. Cat. 30. 5. 'Pro tempore atque periculo exercitum comparare.' Tac. A. xii. 49. 4. 'Pro tempore rebus turbidis consulere:' longe alio sensu, quam hodie doctos etiam hac uti phrasî videas. Ita Liv. xxx. 10. 6. *Bern.*

Et spe omnes impleret] Bong. edidit et in *spem* o. *impelleret*. Sequor scriptos libros. Vennstior est oppositio, *demere, implere*. Et 'spe implere' phrasî est Justino familiaris. Impressi quidam etiam addunt *spe sui*. Idem. Junctæ non abeunt a Mss. et edd. aliarum lectione: in *spem* sui o. *impelleret*. *Sui* tamen non agnoscunt Mss. sed assentior Bernæccero. *Græv.*

§ 9 *Moderate*] De Agricola Tac. in ejus Vita cap. 18. 10. 'Ipse dissimulatione famæ, famam auxit, æstimationibus, quanta futuri spe tam magna tacuisset.' *Bernæccer.* Hoc 'moderate' non ad proximum 'multa,' sed sequens 'pollicitus est,' referend. Dicitur autem 'moderate polliceri,' qui hoc facit verbis paucis, citra jac-

tantiam et ostentationem sui. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Prima illi cura*] Diod. xvii. 2. *Ἰππῶτος μὲν τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς τῆς ἀποφύσεως τυμπανὸς ἤδωκεν, &c. Bongars.* Causa traditur inf. xi. 15. 12. *Bern.*

Ad tumulum patris occidi] Imp. Augustus 'trecentos ex dedititiis electos, ad aram D. Julio [patri] extructam, Idibus Martiis [qua patrata caedes ejus] hostiarum more mactavit.' Sueton. Aug. 15. 2. Quol. plura huc pertinentia Casaubon. Add. Grut. ad Hist. Aug. tom. i. p. 72. f. 1. *Bern.*

§ 3 *Lyncistarum*] Populus est Macedoniæ, qui *Λυνκιστράς* dicitur Thucyd. ii. 21. 26. Plin. rv. N. H. 10. Ptolem. iii. 13. Strab. vero vii. *Λυνκιστράς*, quomodo habent hic vet. libri. *Bongars.* Leg. *Lyncesta pepercit*. Alexander enim ille, qui ex Lyncestia regione vicina Macedoniam erat, 'Lyncestes' dicebatur. Unde ap. Ov. xv. M. 329. 'Lyncestinus amnis.' *Gren.*

Soli Alexandro Lyncistarum] Nihil est hæc lect. Scrib. cum Junt. et aliis antiquis libris et hic et inferius *Lyncista*. *Grenv.* Leg. *S. A. Lyncesta G. Antipatri pepercit*. Iste Alexander Lyncestas, s. Lyncistes, a regione Macedoniæ dicebatur, quæ Lyncestis sive Lyncistis a Geographis vocatur. Sed quid isthuc, *G. Antipatri*? Id vero est, *Genere Antipatri*. Nam quemadmodum F. ponitur pro, Filius, P. pro, Pater, A. pro, Avus, ita et G. pro, Gens. At hæc nihil sunt, diceas, nisi hiberna somnia. Imo autem; nam Alexander iste Lyncista re vera Antipatri gener erat, ut apparet ex cap. 7. 'Invidias ei ab Alexandro Lyncista, genero Antipatri, qui prepositus Macedoniæ erat.' I nunc, et nega nos bene legere. Et tamen isthæc ridendo dicimus, quanquam ridendo et paucis vera preloqui licet, ut ait Magister ille noster. *Faber.* Editur vulgo *Lyncistarum fratri*. Solus cl. *Grenv.* cum in vetere ed. Junt. legis-

set *Lyncista fratri*, ita omnino et rescribend. putavit. Jam non video quidem, cur Alexander ille *frater*, et cuius frater, dicatur: sed rectius tamen videtur *Lyncista fratri*, quam *Lyncistarum fratri*. At librarii, quod et ipsi non caperent, cur Alexander iste *frater*, et cuius frater dicatur, aliquid *Lyncesta* legatur, pro *Lyncista* videntur scribere voluisse *Lyncestarum*: parique modo 7. 1. et xii. 14. 1. ubi *frater* non est additum. Sed *Lyncistarum frater* quid tamen erit? *Λυνκιστράς* vel *Λυνκιστράς*, *Lyncestas* vel *Lyncistas*, populum fuisse Macedoniæ, ipsamque illorum terram *Λυνκιστρίδα*, *Lyncestidem*, vocatam, ex Thucyd. Strab. Plin. et Ptolem. scire licet. Sed non video, qui totius alicujus populi, Lyncestarum exempli gratia, aut Thessalorum, frater dici aliquis possit. Potius nomine gentili appellandus aliquis fuerit, dicendusque Lyncestes, Thessalus. Et sane Alexandrum istum, cui Alexander rex pepercisse dicitur, ab auctoribus *Λυνκιστράς*, *Lyncistes* vel *Lyncestes*, vocatur. Videas Diod. Arrian. et Curt. Quidni igitur et a Nostro sic appellatus credi possit? Presertim cum Junt. ed. ut dixi, manifeste sic habeat *Alexandro Lyncesta fratri*, et alteris item locis, ab *Alexandro Lyncista* et *Alexandro Lyncistam*. Ipse quoque Bong. in var. lectt. monet, quod. typis expressos codd. habere *Lyncesta*. Qui codd. cum ex codd. Mas. et ipsi expressi sine dubio sint, perinde id est, ac si in ipsis codd. Mas. sic legeretur. *Voss.* Eminent, *Alexandro Lyncista*. Atqui sic et cap. 7. 1. et xii. 14. 1. Non potuit tot locis idem vocabulum esse depravatam. Itaque nil muto; tantum post *Lyncistarum* pono comma. Nec enim coherent *fratri Lyncistarum*, sed *Alexandro Lyncistarum*: i. e. Alexandro illi, qui fuit ex familia sic dicta. Nisi malamus ita vocatum, quod f. præfectus esset Lyncistis,

regioni sic dictæ, ut appellat Strabo, urbiq[ue] Macedoniæ Lyncææ, cujus mentionem facit Hesychius, a Philippo patre. Fratri tamen simul Alexandri. *Schef.*

§ 4 *Gentes rebellantes compescuit*] Τὰ μὲν οὖν βαρβαρικά κινήματα καὶ τοὺς ἐκείνους πολέμους κατέπαυσε. Plut. Alex. cap. 19. Multa sunt in h. Auctore, quæ justum commentarium scribenti cum Græcis comparare operæ pretium esset. Ea hic annotare non est instituti nostri. *Bong.*

§ 5 *Exemplo patris*] Sup. ix. 5. 1. *Bern.*

§ 7 *Athenienses et Lacedæmonios*] Hæc est vett. libb. lect. Ex historia et seqq. pro *Laced.* legend. *Thebanos.* Non enim defecerunt Lacedæmonii, qui Philippi et Alexandri pacem semper spreverant. Sup. ix. 5. 3. et inf. xii. 1. 7. *Bongars.* In edd. prisicis est *Athenienses et Thebanos*: quod certissimum; et ita in opt. illa Junt. ed. qua usus est Græv. noster, aperte legere est. Et hoc notissimum est, Thebanos male inter Græciæ populos audisse, quod Persis faverent; et ipse Just. alibi indicat. *Fab.*

Lacedæmonios] Just. *Thebanos.* Nec aliter legend. esse seqq. declarant. *Græv.* Bong. eumque secutus *Bernecc.* edidit *Athenienses et Lacedæmonios*; quod ita in codd. Mss. legeretur. Sed monet tamen Bong. pro *Laced.* legend. *Thebanos.* Deinde in var. lectt. et hoc notavit, quod codd. quidam typis expressi habeant *Athenienses, Thebanos, et Lacedæmonios*: id quod de antiquis etiam edd. *Bech. Maj.* et *Sich.* testari licet. Græv. autem testatur ed. Junt. habere planissime *Athenienses et Thebanos.* Quid ergo amplius tergiversaremur, neque *Thebanos* hic pro Lacedæmoniiis substitueremus? *Vor.*

Athenienses et Thebanos] Sic ex Junt. et vett. edidit *Vorst.* probante Grævio. *Schef.* Angl. *Athenienses, Theba-*

nos, et Lacedæmonios. Nihil in vulg. mutand. *Græv.*

Magno auri pondere] Δαποδανία et ἀργυροπύχνη Demosthenis ex Plut. in ejus Vit. cap. 35. Diod. xvii. 4. Agell. xi. 9. Dinarchi et Æschiniæ Oration. cont. Demosth. et aliunde nota est. Excusat tamen eum Paus. Corinthiacis. *Bern.*

§ 8 *A Triballis*] Ab *Illyriis* habet Arrian. i. *Bongars.* A Nostro stat Plut. in Vit. Alex. cap. 19. *Bern.*

Afirmaveris] Angl. *affirmaverat.* Servo vulg. *Schef.*

§ 9 *Præsidia*] Leg. et pr. *Fab.*

CAP. III. § 1 *Hortatus*] Peculiari notione pro, excitare: cui quodammodo affinis est xi. 9. 13. ubi 'hortari' pro, consolari, sumitur. Utrumque nostris est, *Einem zusprechen.* *Bern.*

Sub Æacidarum gente] Diod. xvii. 4. ἀπ' Ἡρακλείους. Erat autem Alexander paterno genere Ἡρακλείδης; materno *Alaκίδης.* Plutarchus, alii. Erat Hercules Thebanus, non Thesalus. In eund. lapidem impingit Just. cum paulo post cap. 4. 5. ait, ab Hercule Æacidarum gentem originem trahere. *Bong.*

Sub Æacidarum gente] Ms. Junt. et vett. edd. aliæ ab. Hanc lect. postulat Latine linguae genius. Quid enim est necessitudo sub Æacidarum gente? inepte quoque interpreteris, sub Æacidarum imperio. Mox Junt. *inreptis.* Græv. Impressi pro sub habent ab Æacidarum gente, vera lectione; sensus est: Vel usque ab ultima gente Æacidarum necessitudinem inter eos fuisse. *Faber.* Antiquiores edd. *Bech. Maj.* et, ut Græv. testatur, Junt. ab. Sed et Ms. quidam teste Bong. ita habet. Atque eam lect. genium Lat. linguae plane postulare censet Grævius. *Vorst.* Rectius ab. Littera s ex fine præc. vocis male huc adglutinata est. Nescio tamen, annon scripserit Just. ab Æ. gentem. Potuit ultimæ litteræ

vocis gentem accidisse contrarium, et absumta esse per se subsequens. *Schef.* Angl. ab *Æ*. Videtur lect. hæc præferenda vulgatæ. Nam *necessitudo ab aliqua gente* intelligitur ea, quæ ab ea gente oritur, quod vult Noster. Non sic *necessitudo sub gente*. Possunt enim necessitudines inter se plurimum existere etiam sub gente peregrina. Ita ab adhæsit littera s a voce præc. Ita natum sub. *Schef.*

§ 2 *Exemplo patris*] Sup. viii. 2. 1. *Bern.*

§ 4 *Pueritiamque Alexandri spre- tam*] Demosth. Alexandrum 'puerum et margiten,' h. e. fatuum, inertem, vocabat. Plut. in Demosth. cap. 32. et Alexand. cap. 19. *Id.*

§ 7 *Nec deprecatione*] Anglicanus hæc omittit. *Schef.*

§ 8 *Socii*] Diod. xvii. 14. *ἄνδρες. Bong.*

§ 10 *Odium*] Sich. odio mallet. Sed illud rectum est: sicut contr. 'amor delicæque' pro homine amato. Ita formosus 'dolores oculorum' dixit Alexander, Plut. in ejus Vit. c. 36. Uxor 'desiderium oculorum' Ezechiel, xxiv. 16. *Bern.*

Jurejurando se obstrinxerint, ut, &c.] Pro, victis Persis Thebas se diruturos esse. Cujus generis plura ad v. 3. et ix. 2. 12. notavimus. *Vor.*

CAP. IV. § 1 *Cleudas*] Liber *Ἀνδρῆμος* de Vita Alexandri, quem mihi ex bibliotheca reginæ matris utendum dedit doctiss. Fr. Pithæus, refert Ismeniam quendam Thebanum, τῆς ἀδελφολοβίας ἡμπερὸν ἄνθρωπον καὶ σοφὸν τῇ γνώμῃ τυγχάνοντα, in Thebanorum gratiam ap. Alexandrum dixisse. *Bongars.* Junt. *Cleadas.* Græv.

Non a rege se defecisse] Leg. *defecisse SE, quem, &c.* Faber. Istud se in 4. codd. invenitur Oxonn. meritoque probante *Schef.* reposuerunt, ad stipulante Junt. *Græv.*

§ 2 *Credulitatis*] 'Quæ error est magis, quam culpa; et quidem in

optimi cujusque mentem facillime ieripit.' Planc. ad Cic. Fam. x. 23. Vid. et Polyb. viii. 2. *Bern.*

§ 3 *Ut nihil amarius unquam sint passi*] Angl. *amarius, quam sint passi, deprecetur, nec jam.* Valde placet. Pulchre quippe respondet sequens 'orare,' quod alias non haberet, quo satis commode referatur. Illud *deprecari* Noster quoque alibi sic usurpat, ut ii. 6. 'Dum Darii corpus sepellant, dilationem mortis deprecantur.' Sic alibi. *Schef.* Non possum h. l. probare codicis Angl. et qui eam laudant, scripturam. Plane hæc adversantur sententiæ huj. orationis, quæ hæc est: Fæminas et senes ita stupris et contumeliis vexatos esse, ut nihil ullo tempore acerbius sint passi, nec jam pro civibus se tam paucis orare qui supersint, ut illis parcat, sed pro patriæ solo. Hæc liquida sunt: illa non obscura solum, sed aliena cum ab h. l. tum ab ipsa Lat. lingua. Quis enim sic loquitur: Ita vexatus sum, ut nihil amarius, quam sum passus, deprecet? Aut, si quis ita loqueretur, a quo intelligeretur? *Græv.*

§ 4 *Quæ non viros tantum, verum et Deos, genuerit*] Bacchum nimirum, et Herculem. Hinc explicat vv. illos Sophoclis, qui ap. Dicamarchum exstant: Θήβας λέγεις μοι, τὰς πόλιν ἐπταστόμους, ὅς δὴ μόνον τίκτουσιν αἱ θνητοὶ θεοὶ. Quos vv. perperam corrigunt. Statim post leg. ex Ms. Biblioth. Lugd. *actaque Thebis a patre ejus Philippo pueritiæ.* Voss.

§ 5 *Actaque Thebis*] Sup. vii. 5. 3. *Berneccer.* Cum sc. a fratre Alexandro Thebanis obses datus in domo Epaminondæ vitam egit. Vid. vii. 5. Pro *acta pueritiæ* quidam codd. testibus Bong. atque Voss. habent *acta pueritiæ*: quam lect. iid. et probant. Mihi tamen altera lect. magis placet: ut *acta Thebis a patre ejus pueritiæ* sit, propter actam Thebis pueritiam, vel

quod pueritiam Thebis pater egisset; quemadmodum 'deprecatur superstitione' est pro, deprecatur per vel propter superstitionem. Si legatur *acta pueritia*, oportebit id referri ad vocem, quæ præcedit, 'superstitione.' Atqui hoc non potest: non enim pro superstitione haberi potuit quod pueritiam Philippus Thebis egerat, quemadmodum quod Hercules, quem pro Deo colebant, ap. Thebanos genitus fuerat, pro superstitione haberi poterat. *Vor.*

§ 7 *Urbs diruitur*] Præter Arrian. i. Diod. xvii. 13. et 14. Plat. in Alex. c. 19. et 20. vid. Ælian. V. H. xiii. 7. Paus. Arcad. et Strab. ix. qui Thebas suo tempore vix tueri scribit, *ὅδῃ καί τις ἀξιοῦσθαι τήναι.* Bong.

Captivi] Quorum erant 80. M. Cederant autem 90. M. Plat. Alex. c. 20. Ælian. V. H. xiii. 7. *Idem.* Ælian. de captivis consentit: occisorum autem circiter 90. M. corrupto f. numero, refert. Iid. et Arrianus i. addunt Pindari domum, ejusque stirpem, ab Alexandro, poëtæ nobilissimi reverentia ducta, sartam tectam conservatam: sacerdotibus item utriusque sexus et Macedonum hospitibus partitum fuisse. De Pindari familia consentit etiam Plin. vii. 29. *Bern.*

Sub corona venduntur] Non quod corona militum, custodie causa, captivorum venalium greges circumstaret: sed quia jure belli captos coronatos vendere mos erat. Vidend. Agell. vii. 4. *Bern.*

§ 8 *Extenditur*] Ut tanto plaris sc. venderent, quanto capidius ab inimicis emerentur. Hisp. interp. exiguo pretio venditos ait, quasi per contemptum. Sed verbum 'extenditur' hanc significationem non admittit. Diod. xvii. 14. e captivorum distractione talenta 440. redacta scribit, opinor Attica; quæ si singula 600. coronatis metimentur, uni captivo e 80000. illis evenarint coronati prope 9. *Idem.*

§ 9 *Aperuere*] Reddentes vicem beneficii, quale et ipsi acceperant. Sup. v. 9. 4. et 5. *Idem.*

§ 10 *Ut oratores, &c.*] Quorum nomina referunt Arrian. i. et Plat. Alex. c. 32. *Idem.*

§ 11 *Ne cogantur*] Ms. Bong. *ne hæc cog.* Optime. Porro sic distingue: *paratisque Ath., ne hæc cogantur, subire bellum, eo res, &c.* Gron.

Relentis oratoribus] Demosthenes recitatio in concione, de lupis ab ovibus deditionem canum postulantes, Apologo, obtinuit ne dederentur: Plat. in Alex. cap. 33. excepto tamen Charidemo, qui, ex oratoribus unus exulare jussus, in Asiam ad Darium profugit. Arrian. i. *Bern.*

§ 12 *Ad Darium profecti*] Arrian. solum Charidemum nominat. Bong.

Cap. v. § 8 Et] Hoc et ex præc. vocabulo repetitum nullius usus videtur. *Fr.*

Reges stipendiaris] In exercitu Alexandri 'Pythagoram regem Cyprorum' memorat Curt. iv. 8. 19. an et alios, jam non occurrit. Frontin. Strat. ii. 11. 3. scribit 'Alexandrum, devicta perdomitaque Thracia, reges eorum præfectosque secum in militiam Asiaticam velut honoris causa traxisse.' Hi tales fuerint, quales Romanorum auspiciis et arbitrio regnarunt, precarii et vix reges. Freinshemium add. ad Scurum p. 515. *Ber.*

Conspectioris ingenii] 'Quibus videbatur inesse cura detractæ libertatis,' ait Frontin. ib. Exempla plura Principum, qui suspectos aut aspulos per speciem honoris abstraxerunt, referuntur a Grut. Diss. 86. ad Tac. Add. inf. xii. 14. 5. *Idem.*

Ad committitum secum trahit] Tibullus i. 11. 'Nunc ad bella trahor.' Ceterum *trahere* sæpe id. est quod, ducere. Val. M. v. 4. 1. 'Volumniam uxorem ejus et liberos secum trahens castra Volscorum petiit.' *Vor.*

§ 4 *Adunato*] Ita Ms. et quidam

impressi, rectius, epimor, quam quomodo Bong. edidit, *Adornate*: maxime cum et alibi sic loquatur Auctor his locis, quæ Freinsheimii monstrat Index. *Bern.*

Duodecim aras Deorum] Scribi volui, *Duodecim aras Deorum*, per literas majusculas; neque id temere, (in hac enim ed. nihil somniculose executi sumus,) non autem sunt duodecim aræ, sed aræ 'Duodecim Deorum.' Qui autem illi Duodecim Dii sint, facile ex his duobus Ennii vv. discas: 'Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Saturnus, Jovis, Mercurius, Neptunus, Apollo.' Hi 12. Dii ab Ovidio dicuntur *Dii nobiles*, ad distinctionem Semideorum, Nympharum, Faunorum, Satyrorum, et Sylvanorum: i. M. 'Dextra lævaque Deorum Atria nobilium valvis celebrantur apertis.' Alibi vocat, plebeos Deos, s. de plebe Deos. Notiss. autem est et decretum illud Lacedæmoniorum super Alexandro, qui se inter 12. Deos referri volebat; ita illud genus, ubi se hominem esse obliviscitur, ridiculum est et ineptum. Verum Arrian. 3. tantum Deos h. l. commemorat, quæis Alexander rem sacram fecerit. Ita est; sed nunc non ad Arrian. scribimus, imo, ad Just. *Faber.* Singulis nimirum majorum gentium Diis unam. Duodecim Deorum nomina disticho inclusit Ennius hoc modo; 'Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.' Vid. Commentarium Mercurii ad lib. 1. *Annal. Ennii.* Athenis Euphranor, nobilis pictor, 12. Deos pingere conatus est; sed in ipso opere defecit. Vid. Plin. xxxv. 11. Paus. Atticis et Val. M. viii. 11. Ext. 5. Herod. quoque in Erato 12. Atheniensium Deos nominat; et in Enterpe scribit, *Ægyptios* primos 12. Deorum nomina in usu habuisse, et ab illis Græcos fuisse mutuatos. *Ver. Aras Deorum*] Jovi Descensori, et

Minervæ, et Herculi structas aras ait Arrian. 1. *Bern.*

§ 6 *Littore excederet*] Junt. *cederet.* *F. littori accederet.* Mox iid. et Ms. *longinqua a domo militiæ.* Græv. Supplicantur viri doctiss. *littore accederet.* Sed puto, agi h. l. de habitu Alexandri ex Europa, in quo pariter, ut in aditu ad Asiam, sacrificia fecit. Arrian. 1. 'Ferunt altaria struxisse Jovi descensori, et Minervæ, et Herculi ibi, unde ex Europa solvit, et in eo Asiam loco, in quem descendit.' Sane et quæ proxime præcedunt de divisione patrimonii inter amicos, non in Asia, sed Europa, facta sunt. *Schæf.*

§ 7 *Quibus longa, &c.*] Sed quot annorum illa ratio est? Crederes enim, 12. aut 18. seculorum. At nil tale est; nam a Cyro imperii Persici conditore ad Darii mortem anni sunt 230. non plures. Sic Nereus, ap. Horat. regnum Priami retus appellat: 'Conjurata tuas rumpere nuptias, Et regnum Priami vetus:' et tamen a Dardano et Teucro ad finem Priami non possunt esse plus quam 300. *Fab.*

§ 8 *Præsumptio*] I. e. persuasio, fides, fiducia, opinio. Sic III. 4. 'Itaque cum, contra præsumtionem suam, annis decem in obsidione urbis tenerentur;' i. e. contra quam sibi proposuerant, vel præter animi opinionem. Cum autem 'præsumere' et 'præcipere' sint fere idem, huc quoque sine machinatione istum Virgillii vs. trahas: 'Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi.' *Faber.* Plin. ix. Ep. 3. 'Alium ego beatissimum existimo, qui bonæ mansuræque famæ præsumptione perfruitur:' vid. ibi Buchner. *Græv.*

§ 9 *Longinqua domo militiæ*] Ms. a domo, quod præfero, habetque sic Junt. *Schæf.*

§ 10 *Jaculum*] *Δόρυ.* Diod. xviii. 17. *Bong.*

Tripudianti similis] Membræ mem tripudiantis: quo modo dixit Plaut. Asinar. 'Hic quæstus noster aucupii

est similissimus :’ et Plin. H. N. XII. 17. ‘Masticæ tertia in Ponto bituminis similior.’ *Mod.*

§ 11 *Precatur*] *Leg. precatus.* Fab. *Ne se regem, &c.*] Virgil. fine Georg. de Imp. Augusto : ‘Victorque volentes Per populos dat jura.’ Ita Demosth. in Philipp. ἐκέρων ἡγεῖται ‘*ΕΛ-ἀφρον*, quam summam laudem gubernatoris esse, Xen. ait in *Œconom.* Videsis *Ælian.* XII. V. H. 9. de Timesia, ultro imperium abdicante, quod omnibus odio se esse videret. At non hodie tantum aut heri, ‘ostentandæ per terrores potentissimæ dira, sed frequens magnis imperiis, gloria.’ Sen. de Clem. I. 1. *Bern.*

§ 12 *Heroum*] Palmaria correctio, cujus inventæ laudem ingenio Sebisii transcribo : temeritatis, si qua est, culpam, qui nulla Mætorum auctoritate comprobata in textum ausus sum admittere, mihi servo. Faciebat audacem et vocum affinitas, cum ex eorum, quomodo hæcenus omnes edd. habebant, in *Æroum* facilis sit transitus : et vero consensus auctorum. Nam et Plut. in Alex. c. 24. et Diod. XVII. 7. Alexandrum illi *Æroum* tumultus in transitu venerat scribunt : *Berneccer.* Nunc præfero vetus eorum. Nam non tantum ad heroum tumultus parentavit Alexander ; sed et ceterorum Trojanæ bello cæsorum, uti citato l. diserte addit Diod. *Idem.* Admisi conjecturam Sebisii, qui legit *heroum*. Notiss. autem est illa tempora dicta fuisse heroica. In omnibus tamen libris scriptum est eorum. Faber. Illud *Æroum* in posterioribus edd. Ultrajectina, Lugdunensi, ipsaque Argentoratensi servatum video. Merito autem *Berneccer.* repudiavit rursus. Nam nec in ullo cod. Ms. aut antiquiore typis expresso repertum illud fuit ; et Diod. XVII. 17. scribit, Alexandrum non ad tumultus heroum tantum, sed et ceterorum, qui Trojanæ bello perierunt, parentasse. *Vorst.* Merito *Berneccer.* hanc emendationem

Sebisii probavit, sequentesque editores, ut et recentissimi Faber et Oxoniensis, quia nihil certius non tam bello Trojanæ cæsorum (quot enim homines nihili ceciderunt ?) quam eximiorum heroum manibus parentasse Alexandrum. *Græv.*

CAP. VI. § 1 *Militæ*] Ms. *militem*, quod est elegantius, et f. alterum glossatoris est, non Justinj. *Schef.*

Percendum suis rebus] Ita Cræsus Cyro suadens, ne Lydiam populandam militi daret, ‘Non meam,’ inquit, ‘urbem, non res meas, diripies, nihil enim ad me jam ista pertinent : tua sunt : tua illi perident.’ Herod. I. 88. Add. monitum Quinti Flamini ap. Plut. in ejus Vita c. 7. Alexandri *Ætolorum* principis ap. Liv. XXXII. 33. 11. Athenionis in Excerpt. Diodori XXXVI. p. 847. pr. Nam, ut inquit Jocasta ad Polylicem, Sen. Theb. act. IV. ‘Quæ corripit igne, quæ meti gladio, jubes, Aliena credis.’ ‘Nullum desperationis [Persarum] majus indicium [Alexandro fuit] quam quod urbes, quod agros suos, urent : quicquid non corripissent, hostium esse confessi.’ Curt. IV. 14. 2. Add. Plut. Demetr. c. 8. f. Pertinet huc expositio Freinsheimii ad Curt. v. 6. 12. *Bern.*

§ 2 *In exercitu ejus*] Plut. in Alex. c. 23. scribit, quosd. Alexandro tribuere *τρισυπλους πρεβος*, (et tot edit Diod. XVII. 17. et Arrian. I.) alios *τετρακισχιλλους καὶ τρισυπλους*. Equitum autem illi 5. M. hi 4. fuisse tradiderunt. Diod. in numero equitum consentit cum Justino : navibus autem longis 60. trajecisse Hellespontum refert. Frontin. IV. 2. 4. solis hominum 40. M. orbem terrarum aggressum scribit. *Bong.*

§ 3 *Utrum admirabilius vicerit, an aggredi ausus fuerit, incertum est*] Legitur vulgo utr. sit admirabilius, vicerit, an. Putarunt enim librarii ‘admirabilius’ esse nomen, eique necessario verbum substantiv. addi oportere. Ve-

rum verba 'vicerit' et 'ausus fuerit,' quæ conjunctivi modi sunt, et propter voculas 'utrum' et 'an,' quæ talem modum requirunt, posita ita sunt, satis declarant *sic* hic locum non habere. 'Admirabilius' est adverbium comp. gradus: cujus positivo *admirabiliter* usus Auctor est i. 8. 14. quod scripsit 'admirabiliter insignia.' Ceterum toti structurae periodi similis est illa, quæ v. 4. 13. apparet: 'Certant secum ipsi, utrum contumeliosius ipsum expulerint, an revocarint honoratius.' *Vor.*

Utrum admirabilis vicerit, an agredi ausus fuerit, incertum est] Sic rectissime Junt. ut ante legend. esse viderat doctiss. Vorst. Vulg. est insulassima. *Græv.*

§ 6 *Principia castrorum*] De militia Macedonica loquitur Auctor more Romanorum, quibus 'principia' locus castrorum princeps et sacer, et quia in iis aquilæ et signa, i. e. Dii militares: item in iis, aut juxta illa, Tribuni, Præfecti, honestissimi Decurionum et Centurionum. Plut. in Galb. c. 17. 'Ἀρχαία, ἡ πρῶκησία' Πωμαῖοι καλοῦσι. Statius etsi in re Græca circumscribit x. 171. 'Ventum ad concilii penetrale, domumque verendam Signorum.' *Initia* vocat Sidon. Apollin. i. 11. si recte locum capio: 'Quem inter initia cognosci, claritas vitrici magis quam patris fecit.' *Berneccer.* 'Principia' h. l. metonymice usurpavit Auctor pro ipsis principibus, qui alias 'optimates castrorum' dicuntur. Vid. iv. Obs. 10. *Gronov.* Quæ sint principia in castris, diligentissime ostendit Lips. in Libb. de Militia. *Fab.*

§ 8 *Affermans suis, occulta consilia victoriae furtivæ convenire*] Sapor ap. Marcellin. xvii. 'Illud apud nos namquam acceptum fuit, quod adseritis vos exultantes, nullo discrimine virtutis ac doli prosperos omnes laudari debere bellorum eventus.' Diod. *ἀνδρίων* id est τῆς Περσῶν μεγαλοψυχίας.

Bongars. Secuti sumus Gruteri iudicium in Notis ad Liv. i. 11. 8. censentis locum ita restituend. auctoritate Mas. ejecta non. Id. enim Darius dicit, quod Alexander ap. Curt. iv. 13. 8. 'Latruncolorum et furum ista solertia est, quam præcipitis mihi, quippe illorum votum unicum est fallere.' De Parthis rex eorum Sapor ap. Ammian. xvii. 10. 'Illud apud,' [æc. V. sup.] Quanquam et Romanis, nimirum antiquis, hanc animi magnitudinem tribuit Liv. xlii. 47. 5. &c. Tac. A. ii. 88. 2. Atheniensibus Thucyd. ii. 8. 24. Achæis Polyb. xiii. 11. Helvetiis Cæs. B. G. i. 13. Verum ista plerumque jactantius dicuntur, quam fiunt. *Berneccer.* Recte *Bernecc.* negativam voculam expunxit, neque, ut Bong. edidit, *victoriae furtivæ non convenire.* Voculam eam et ab ed. Becharii abesse video. *Vor.*

Victoria furtivæ] Thucyd. v. 2. 5. strategemata vocat apposite κλέμματα, h. e. interprete Sall. H. i. 4. 13. 'furta bell.' Huc respicit et Tac. A. iii. 74. 2. 'Tacfarinas furandi bonus.' Alexandri celebre dictum est ap. Plut. in ejus Vit. cap. 57. Ὅδ' κλέπτω τὴν νίκην, *Non furor victoriam.* *Bern.*

§ 9 *Hostem regni finibus arcere*] An præstet, bellum domi excipere, an vero in hostilem agrum inferre, disputatur in Liv. xxxi. 7. Add. Nostr. i. 8. 2. xxii. 5. 4. et 5. *Idem.*

§ 10 *In campis Adrastii*] Steph. de Urb. 'Ἀδραστίας τοῖς δόλις, per quod fuit Granicus fl. a quo hoc prælium dicitur 'ad Granicum.' Strab. xiii. *Bongars.* Ms. *Adrastias.* Junt. *Adrastia:* ut Græcis, 'Ἀδραστίας τοῖς δόλις. *Græv.* Legend. *Adrastiatis,* nam urbs ipsa dicebatur 'Adrastia.' *Faber.* Junt. teste Græv. *Adrastia.* Quod magis congruit cum Græco 'Ἀδραστίας τοῖς δόλις, quod habet Steph. *Vor.*

§ 11 *In acie Persarum sexcenta milia militum fuere*] Quid non miretur tam impudens mendum a nemine hac

tenuis quod sciam reprehensum? Quis non credat duplo majorem exercitum ducum Darii fuisse, quam ipsius regis, quando ad Amanicas Pylas pugnaturn cum Alexandro venisset, ubi a Just. 300. M. peditum narratur? Hic vero, si Diis placet, 600. M. Atqui quomodo hunc l. emendemus, non est certum, cum nec aliud in exemplaribus legatur, et ap. huj. historiam scriptores tam varius prodatur numerus, ut pudor sit legentibus. Diod. verisimiliter 100. M. peditum, 10. M. equitum, habuisse Persarum duces scribit. Arrianns, cum Alexandri milites non multo pauciores quam Just. scripsisset, hostium peditatum minorem fuisse Macedonum peditatu inquit. Fuere autem Macedonum peditum 32. M. ut Just. paulo ante dixit. Quenam igitur erit huj. l. emendandi ratio? Ego, si conjectura satis sit, Just. arbitror scripsisse *In acie Persarum c. millia fuere*. Sicut et Diodorus. Lector quod placuerit sequatur. Mox *novem pedites de Alexandri exercitu cecidisse* leguntur, ubi quidam codd. *nonaginti* habent. Quid si *nonaginta* legamus? Cum Arrianns primo impetu 25. deinde 30. cecidisse dicat. Verum enim vero si pergam ostendere, quoties in talibus variant inter se auctores, res nunquam finem reperiit. Multa hic nobis transilienda ac dissimulanda. *Glar.*

In acie Persarum] Diod. xvii. 19. peditum 100. M. equitum 10. qui hoc praelio Persarum peditum 10. M. equitum 2. M. cecidisse auctor est: Plut. c. 26. peditum 20. M. *Bongars.* 'Sed quis aut in victoria, aut in fuga, copias numerat?' Curt. iii. 11. 30. *Bernec.* Cl. Blancard. in Notis ad Arriani lib. i. existimat in grandi illo 600. M. numero grandem errorem commissum, et scribend. esse *sexaginta milia*. Nam si in primo certamine, quod absente Dario cum ejus duclibus fuit, 600. M. fuissent, nullam idoneam afferri rationem, cur Darius in præ-

lium Issicum cum 400. M. peditum ac 100. M. equitum processerit, ut ipse Just. huj. ejusd. lib. cap. 9. scripserit; et ingenio Darii institutisque gentis id refragari. Deinde esse et aliam causam, cur non legi hic possit *sexcenta*: quia nimirum Auctor inf. cum Darium 500. M. in aciem eduxisse scribit, addat, 'movisse hanc multitudinem hostium respectu paucitatis sue Alexandrum': nunc vero, ubi de primo praelio agit, nihil hujusmodi adjiciat. Agnosco sane et ipse, neminem *sexcentorum milium* huic l. minime convenire: an vero *sexaginta milium* scripserit Just. adhuc dubitari posse videtur. Quid si dicamus pro *sexcentorum* legend. esse *centum* aut *ducentorum*? Diod. certe xvii. 19. 100. M. peditum, et supra 10. M. equitum, in acie Persarum tunc fuisse scribit. *Vorst.*

§ 12 *Novem pedites*] Id. ex Aristobulo refert Plut. c. 26. et confirmat Oros. iii. 16. et iv. 1. ne quis cum Glareano mendum hic esse suspicetur. Arrianns ex Macedonum auxiliis 25. cecidisse: ex reliquis equites 60. pedites 30. Plut. ex Aristobulo c. 26. *ἑνδεκάτριάκοντος ἑκατοῦ τοὺς ἄλλους*. *Bongars.* Matthæus: 'In exercitu vero Alexandri 900. cecidere pedites et 120. equites.'

§ 13 *Impense ad ceterorum exemplum humatos*] Diod. *μεγαλοπρεπῆς*. *Bong.* Diod. xvii. 21. 'Rex snos magnifice sepulturus tradit, excitatores ad discrimina pagnarum reddere cupiens milites ejusmodi honestamentis.' Nostri moribus, nemo conqueri poterit, paucos esse viros fortes, qui impigre et intrepide in hostem vadant: quando nec vivi meritis præmiis, nec mortui dignis honoribus, afficiuntur. Add. inf. xii. 1. 1. *Bern.*

Ad ceterorum exemplum humatos] Antiquiores edd. Bech. et Maj. *ad cet. solatia*. *Vorst.*

Status equestribus] *Τοῦτον χαλκαὶ ἀλδρες ἐν ἀπὸ ἑορτῶν*. Arriau. *Bongars.*

Aeneas statuas in templo Jovis erectas, quas *Lysippus* statuarinus *Alexandri* finxit, refert *Arrian.* i. *Bern.*

§ 14 *Post v.]* *Vincent.* iv. 27. 'Post hanc vict.'

Major pars Asiae 'H ἐνὸς τοῦ Ταύρου καὶ Εὐφράτου. *Strab.* *Bong.*

§ 15 *Terrorē nominis, &c.]* Sic *Dolabella* 'terrore nominis Romani' solvit *Numidarum* obsidium. *Tac.* A. iv. 24. 2. Pro belli initio ducem aut timeri aut sperni, prolixè *Grut.* ostendit ad *Tac.* Diss. 8. *Bernec.* Saxo vii. p. 139. 40. 'Regnorum omnium motus nominis sui terrore cohibuit.'

CAP. VII. 1 *Indicio, &c.]* Id. xiv. p. 359. 39. 'Quod *Absalon* captivi ejusdam indicio expertus.'

Lyncista] *Secutus* rursus sum ed. *Junt.* quæ teste *Græv.* sic habet. Vulgo editur *Lyncistaram.* De quo quid sentiend. videatur, dixi supr. xi. 2. 2. *Vors.*

§ 3 *Post hæc]* Aliter *Cart.* iii. 1. 16. &c. qui ante prælium hæc facta memorat. *Bern.*

Gordien] Ita vett. omnes: Græci Ῥόδιον; et ita f. librarius scripserat, ut inf. multis locis *Crateron:* τοῦ ο facilius est in e mutatio. *Stephanus* vocat Ῥοδίων. Hic initium habent quæ ad nos pervenerant Q. *Curtii* *Fragmenta.* *Bongars.* Videtur Auctor scripsisse *Gordium.* Ut *Liv.* xxxviii. 19. 'Postero die ad *Gordium* pervenit:' et *Cart.* iii. 1. 'Gordium nomen est urbi.' *Grenov.* *Junt.* *Gordicum.* *Steph.* Ῥοδίαρον, aliis Ῥόδιον. Dein *jugum plaustrī Gordii* ap. eod. *Græv.* Alii *Gordicum;* alii *Gordien,* quod minus probem. *Faber.* Omnes *Mss.* quos *Bong.* vidit, habent *Gordian.* Sed agnoscit id. scriptionem eam minus recte se habere. Neque novum est unum idemque mendum in omnes, aut in plurimos, libros *Mss.* irrepere. Mirum igitur quod *Bong.* et secutus eum *Bernec.* ita edidere. Est autem legend. vel, ut *Bong.* conjicit, *Gordion,* ex Græcè Ῥόδιον; vel,

Delph. et Var. Clas.

ut ed. *Junt.* teste *Græv.* habet, *Gordicum,* ex Græcò Ῥοδίων; quod habet *Steph.* vel denique, ut quidam typis expressi habent, et nunc nos edimus, *Gordium.* *Vors.*

Quæ posita est inter *Phrygiam Majorem et Minorem]* Falsum. Non enim inter *Phrygiam Majorem* et *Minorem* sita urbs *Gordium,* sed inter *Phrygiam Majorem* et *Cappadociam.* *Stephanus:* Ῥοδίων πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας, πρὸς τῇ Καππαδοκίᾳ, ἀπὸ Ῥοδίου τοῦ πατρὸς Μίδου. Alii tamen similiter in *Phrygia Minore* ad *Sangarium* ponunt. Sed inepte. Ineptiunt quoque illi, qui eand. ac *Sardes* faciunt. Ceteras enim *Alexander* jam ceperat. Neque quisquam prodidit eum regressum in *Phrygiam Hellesponticam.* *Voss.*

§ 4 *Non tam propter prædam]* Illud tam, quod prius positum est, satis probat legi debere quam quod, pro sed quod. *Faber.*

Jugum Gordii] Malim quod in quibusd. impressis est *jugum plaustrī Gordii,* sicut etiam inf. n. 15. *Bern.*

Jugum plaustrī Gordii] Ita antiquiores typis expressi, *Junt.* puta teste *Grævio,* *Becharii,* *Majoris.* Et mirum *Bong.* τοῦ plaustrī expunxisse, eamque alios esse secutos. Certe xi. 7. 15. diserte legitur 'jugum plaustrī.' *Arrian.* quoque ii. scribit, *Alexandrum* videre voluisse τὴν ἀμαξάν τοῦ Ῥοδίου, καὶ τοῦ συροῦ τῆς ἀμύνης τὸν δευτὸν. *Vors.*

§ 6 *Vicina urbis]* Omnino scribo *Telmisina,* non *vicina.* Nihil enim minus quam *vicina* fuit hæc urbs *Phrygiæ.* *Telmisenses* autem fuisse σοφοὺς τὰ θεῖα καὶ τὴν οὐρανοσκοπικὴν ἐργασθαι, nec *bardi* et *bambaliones* ignorant. Confirmat hanc conjecturam *Arrian.* ii. quem consule. Abit ille paululum ab *Justin*o in hac narratione. Sed non possum omittere, quid sit quod maxime hic mirer. Cum enim snpr. dixerit, et nos etiam ex aliis ostenderimus, *Midam* cum *Phry-*

Justin.

3 D

gibus ex Europa in Asiam trajecisse, quomodo paterejus Gordius in Phrygia Asiatica regnare potuerit? Aut quomodo Phryges ante Midam in Asia? Non tamen hoc unus Justinus, sed et Arrianus et alii produnt. Voss. legend. censet *Telmisina*. Nec multo aliter Blancard. *Telmissi urb.* Hanc enim lect. firmare Arrianum, qui Telmissensium vatium hic meminerit, et puellæ, quæ ex vatium progenie, et oppidi in quo Jovi sacrificari jusserit. Verba Arriani II. sunt: *Ἰέναι [τὸν Γόρδιον] κοινάουρα ὑπὲρ τοῦ θελοῦ παρὰ τοὺς Τελμιστάς τοὺς μύτρας ἐλθαι γὰρ τοὺς Τελμιστάς σφοδρὸς τὰ θεῖα ἐξηγῆσθαι.* Ceterum Telmissus non vicina Gordio, ut secundum vulgarem lect. Nostri statuendum esset; sed in extremis Lyciæ ad mare posita fuit, ut ex Ptolemæo et Mela demonstrat Blancardus. Voss.

§ 8 *Tam pulchra conditio, &c.*] 'Conditio' hic usurpatur pro matrimonio, ut Plaut. *Stychn.* I. 2. 81. 'Quin vos capitis conditionem ex pessuma primariam?' Id. *Truc.* IV. 3. 75. 'Dicam ut aliam conditionem filio inveniat suo;' et *Trium.* I. 2. 122. 'Habeo dotem unde dem, Ut eam in se dignam conditionem colloceam.' *Gronov.* Proprie loquitur. Inde formula perpetua renuntiandi sponsalibus, *CONDITIONE TUA NON UTOR.* Est igitur 'conditio' nil aliud quam nuptiarum pactio. *Faber.*

§ 10 *Regem discordiis opus esse*] *Cic.* ad *Att.* xv. 20. 'Video mihi opus esse viaticum.' Vid. *Non.* Hic vulgo *rege.* Bongars. Vulgo *rege,* non protritæ phraeos ignorantia. *Plaut.* *Truc.* 'Quid isti suppositum puerum opus pessimæ?' *Lucret.* v. 235. 'Nec crepitacula eis opus est.' Vid. *Non.* Ad rem facit illud *Tac. A. J.* 9. 11. 'Non aliud discordantis patriæ remedium, quam ut ab uno regatur.' Et *Hist.* I. 1. 2. 'Ad unum omnia referri, pacis interest.' *Bernecc.* Antiquiores quidam typis expressi, et aliquis item *Ms.*

rege. Sed *Bong.* ex *codd.* credo *Ms.* edidit *regem.* *Bernecc.* porro et *Freinsh.* aliquid phraeos non protritæ hic esse credunt; quod videl. *opus* non modo dativum, sed et accusativum, adsciscat. Mihi vero ex his quidem *Justini* id probari posse non videtur, sed *regem* esse accusativum, qui verbum *esse* antecedit. Quomodo dicitur: 'Dux et auctor opus est,' ita plane et *Rex opus est.* Deinde quia ap. *Just.* præcedit 'responderunt,' non mirum quod loco nominativi ponitur accusativus, diciturque, *responderunt regem esse opus.* Nimirum post verbum dicendi, quomodo alias, ita nunc quoque, ponitur accusativus cum infinitivo. Ad *discordiis* subaudi, tollendis, vel simile quippiam. *Vorst.* Quid vult illud *discordiis*? an, quod discordiæ postularent, tanquam sibi necessarium? Hunc sane sensum alias habet hæc locutio, ut cum dicitur, *Opus mihi pecunia, Opus tibi est consilio.* At vero hæc *Justini* mens non potest esse. Itaque vir doct. putat illud *discordiis* explicand. ita, ut subaudiatur, tollendis, vel quod simile. Sed in tali formula hujusmodi quid omitti, quod subaudiri debeat, non puto posse ullo alio exemplo confirmari. Quare certus sum illud *discordiis* non *Justini* esse, verum glossatoris. *Scheff.* *Regem discordiis opus esse* nihil aliud est quam, discordias requirere regem, quod idem est ac, discordias sopiri non posse sine rege; sicuti dicimus, *Reipublicæ* dictatorem opus esse, s. desiderare dictatorem. *Græv.*

§ 11 *De persona regis*] *Ms.* habet *rege:* unde colligo vocem *regis* quoque irrepsisse ex glossa. *Just.* scripserat: *Iterato querentibus de persona.* Post voci 'persona' adjecta est glossa *rege* in capite, quasi vellet, querentibus de rege. Tum cum alius recepisset hoc in textum, scripsissetque *querentibus de persona rege,* alius putavit emendand. in *de persona regis.* *Glos-*

sam esse id etiam docuerit, quod mox sequitur, 'jubentur eum regem ob-servare.' Nam hic voce *regem* non *fuisse* opus, si præcessisset *regis*. *Scheff.* Nunquam 'persona' simpliciter sic usurpatur bonis scriptoribus. Sed 'de persona regis consulentibus' est, quærentibus cui personam regis sint imposituri. Sicut 'persona consulis' est, consulis dignitas et munus. *Græv.*

Euntem plastro] Sic xli. 3. 4. 'equis incedere,' 'super equos ire.' *Voss.*

§ 13 *Vehenti*] Passive hoc est accipiend. eod. sc. sensu, quo Cic. dixit de Cl. Orator. cap. 97. 'Adolescentia per medias laudes quasi quadrigis vehens:' et de N. D. i. 28. 'Maritimus Triton pingitur natantibus invehens bellais,' pro, invectus, *ἡρεῖν* *fahrend.* Add. Liv. xlii. 49. 7. Suet. Cæs. 37. 3. et 78. 3. et Claud. 28. 3. et notata Rubenio Elect. i. 4. *Bern.*

Regnum delatum] Ms. quidam habet r. ei d. unde possit suspicari aliquis Just. scripsisse quo *vehente*; nam et vehicula vehere dicebantur, ut ex Ovid. pridem docui lib. i. Rei Vehic. cap. 17. *Scheff.*

Majestati Regiæ consecravit] Quæ veluti Dea ap. illos Vett. erat, unde et tam frequens Deorum Regalium mentio. *Æschylus* autem assessores Jovi facit *BIAN* et *KPATON*, *Vim* et *Robur*, s. *Potestatem*. *Faber.*

§ 14 *Post hunc filius Mida regnavit*] Atqui vii. 1. 11. scribit, Midam in Europa partem Macedoniæ tenuisse, indeque pulsum fuisse. Quæ quomodo non repugnent, cum Vossio non intelligere me fateor. *Arrianus* quoque lib. ii. Midam Gordio in Phrygia procreatum scribit, et a Phrygibus, cum hi seditione laborarent, et ab oraculo moniti essent currum illis regem allatum qui seditionem tolleret, regem constitutum esse. *Voss.* - *Ab Orpheo sacrorum solemnibus initiatus*] Fuit enim theologus Orpheus.

Unde Horat. Epist. ii. 3. 'Silvestres homines sacer interpresque Deorum Cædibus et victu fædo deterruit Orpheus: Dictus ab hoc lenire tigres rabidosque leones.' Vid. Servium ad illud Virgil. *Æn.* vi. 645. 'Nec non Threicius longa cum veste sacerdos,' *Mod.* Conon ap. Phot. Narrat. i. refert, quod Midas 'Ορφέως κατὰ Πιέριαν τὸ ἕρος ἀκροατῆς γενόμενος, πολλὰς τέχνας ἐργῶν βασιλεύει. *Voss.*

Religionibus implevit, quibus, &c.] Lactant. de Ira i. 12. 'Religio et timor Dei solus est, qui custodit hominum inter se societatem.' Cic. de N. D. i. 2. 'Pietate adversus Deos sublata, fides etiam et societas humani generis, et una excellentissima virtus iustitia tollitur.' Causam aperit Liv. i. 21. 1. et 2. item i. 19. 4. Unde Plut. adv. Colotem 47. 'Urbem citius sine solo, quam rempubl. sine opinione de Diis, aut constitui aut constitutam servari posse' scribit: et 48. 'Religionem vinculum sive coagulum' vocat 'omnis societatis, et justitiæ firmamentum.' De falsa ille quidem: sed quanto magis id verum de vera? *Bern.*

§ 16 *Violentius oraculo usus*] Vix persuadeo mihi sic Just. scripsisse. Quodnam hoc loquendi genus, *violenter uti oraculo*? quid est *uti oraculo*? Pro *usus gladio* libri Mss. habent *universa uris gl.* Unde puto scriptum a prima manu fuisse: *violentius oraculo universa, usus gladio, loramenta cedit.* Ut *violentius oraculo* sit idem, ac *violentius*, quam oraculum, puta exigebat, vel dicebat. *Scheff.*

CAP. VIII. § 2 *Quingenta, &c.*] Liv. xxvii. 45. 'Postquam jam tantum intervalli ab hoste fecerat.'

§ *Cydni*] *Ψυχὴν δὲ φασὶ καὶ ταχὺ τὸ πνεῦμα τοῦ Κόδρου.* Eustath. Vid. præter Plut. Alex. cap. 29. Val. M. iii. ult. Diodorus xvii. 31. causam morbi nullam affert. *Bong.*

In præfrigidam undam] Malim in

præfrigidam, nudum. Id.

§ 4 *Interclusa voce*] XII. 15. 12. 'præclusa voce.' Deinde 'non spes modo remedii' est pro, non modo non spes remedii. Vid. Not. ad II. 1. 6. *Vorst.*

§ 5 *Remedium polliceretur*] Mallet *pollicetur. Schef.*

Parmenionis epistolæ] Sen. II. de Ira c. 23. 'Alexandrum epistola matris admonitum fuisse, ut a veneno Philippi medici caveret,' sed tamen 'acceptam potionem non deterritum bibisse' scribit. *Vorst.*

§ 6 *Ingenti pecunia*] Et promissis filiæ nuptiis. Plut. Alex. c. 30. *Bern.*

§ 7 *Indubitato morbo*] Sebis. *indubitata morte*: vix dubia correctio. Sic enim et XII. 15. 1. *Bernec.* Amplector emendationem Sebisii. Sic XII. 15. 1. 'Indubitatam mortem sentiens.' *Vorst.* Sebis. *indubitata morte*, quod viri doctiss. vehementer probant. Mihi tamen nulla opus emendatione videtur, quia illud *indubitato* non est adjectivum h. l. sed adverbium, nec cohæret cum *morbo*, sed 'perire.' Porro *perire indubitato* est, certo et citra dubium mori. Si quis tamen mallet *indubitate*, adversum me non haberet. *Schef.*

§ 8 *Epistolas medico tradidit*] Rectius *epistolam*; unica enim tantum fuit, nec plures legere potuit interea, dum Alexander bibebat. *Schef.* Cave quicquam mutes. Nam *epistolæ* Justinus sæpius accipitur, ut litteræ, pro, epistola. In cap. 12. ter occurrit: 'Darius, cum Babyloniam profugisset, per epistolas Alexandrum deprecatur.' Loquitur autem de epistola prima. Mox: 'Interjecto tempore aliæ epistolæ Darii Alexandro redduntur.' Dein: 'Scribit itaque et tertias, et gratias egit,' h. e. tertiam epistolam. Lib. I. c. 7. 'Lectis ille epistolis.' Atqui unam tantum fuisse epistolam caput præc. ostendit. *Græv.*

Inter bibendum, &c.] Cogitand. an

non scripserit Just. *inter bibendum, dum oc. in v. leg. intendit, ut s. e.* Ita melius videntur cohære. *Schef.*

Oculos in vultum legentis intendit] Tac. A. III. 3. 1. 'vultum scrutari' dixit. *Bern.*

§ 9 *Ut, &c.*] Dissentit a Just. Zonaras IV. 9. Καὶ δὲ μὲν ἐπυνεν, δὲ δὲ ἀνεγίνωσκεν, ἐπορεύοντες ἀλλήλοις, δὲ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν ὄψει χαρίζοιτο καὶ διαφῶ, δὲ δὲ Φιλίππος περιβέει καὶ τεθορυβημένῳ. Curt. III. 6. de Philippo refert: 'Ille, epistola perlecta, plus indignationis quam pavoris ostendit.'

CAP. IX. § 1 Cum *quadringentis millibus*] 600. M. habet Arrianus I. quem numerum Persas prima congressione habuisse scripsit Just. h. lib. cap. 6. 11. vereor ut recte: qui enim jam moveretur Alexander, 600. M. primo prælio superatis? Vulgo hic legitur CCCtis mill. quod probat Oros. III. 16. *Bongars.* Atque ita etiam expressit interp. Hisp. *Bern.*

In aciem procedit] Mss. plures, *in acie*, quod f. non est negligend. 'In acie' vel, omissa præp. 'acie procedere,' est, procedere copiis instructis ordinatisque, ad conflictum certo modo dispositis. Ita *suggredi acie* usurpavit Tac. IV. A. 47. 'Quos dux Romanus, acie suggestus, haud ægre pepulit.' *Schef.*

§ 2 *Respectu, &c.*] Saxo XVI. p. 374. 37. 'Ut absque p. s. r. in hostem contenderent.'

Interdum] H. e. interim, ut ap. Vell. II. 74. 2. et in Apuleio sæpius. *Bern.*

§ 3 *Ne desperatio suis cresceret*] Locus hic nonnihil est suspectus mihi. Certe si timebat Alexander, ne desperatio cresceret, necesse est, ut jam aliqua fuerit ap. ejus milites. At diversum ex historia colligitur. Deinde ne oratio quidem satis decens, quia illud *suis* et mox *suos* repetitur ingrate. Mallet ergo pro *suis cresceret* legere *succresceret*. Dicitur 'succres-

cere desperatio,' quando paulatim oritur. Ita Plaut. *mores succrescere* dixit Trin. i. 1. 'Sed, dum illi ægrotant, interim mores mali Quasi herba irrigua succreverunt uberrime.' Schef. Nnm igitur jam in desperationem inciderant? Nam, si tum nulla fuit desperatio, quomodo potuit crescere? Præterea valde ingrata est lsthæc repetitio *suis, suos*, in tam paucis verbis. Adstipulor igitur præstantiss. Scheffero. *Græv.*

Singulas] Est geminus huic l. locus ap. Liv. xxx. 33. 8. in hæc verba: 'Varia adhortatio erat in exercitu inter tot homines, quibus non lingua, non mores, non lex, non arma, non vestitus habitusque, non causa militandi eadem esset. Auxiliariis et præsens et multiplicata merces ex præda ostentatur. Galli proprio atque insito in Romanos odio accenduntur. Liguribus campi uberes Italiæ deductis ex asperissimis montibus in spem victoriæ ostentantur. Mauros Numidasque Masanissæ impotenti futuro dominatu terret: aliis aliæ spes ac metus jactantur. Carthaginiensibus mœnia patriæ, Dii penates, sepulchra majorum,' &c. *Mod.*

§ 5 *Nec inventos illis toto orbe pares viros*] Ita jam pridem hic emendand. docui ad illa Curtii mei ex lib. iv. 'Macedones virtute assecutos, ne quis toto orbe locus esset, qui tales viros ignoraret.' *Mod.* Opt. in antiquis edd. legitur *inventas . . . vires*. At sic non modo Auctor xxxi. 1. 'Ne uno tempore duplici bello vires Romanæ detinerentur,' sed et Liv. i. 30. 'Ut omnium ordinum viribus aliquid ex novo populo adjiceretur.' Sed x. 14. 'Ibi integræ vires sistunt invehentem se jam Samnitum:' et Val. M. i. 1. 16. 'Majore Romanarum virum parte:' (ubi Piguius legi vult *Romanorum virorum*. Sed contr. libros script.) et Frontin. iv. Strat. 7. 6. 'Naturam Romanarum virum

per hoc vobis exemplum ostendi,' et Euseb. in Chron. p. 184. 'Romanæ vires.' Gronov. Junt. ante Modium *incentos . . . viros*. Sed probat Gronov. aliarum edd. scriptionem: *inventas . . . pares vires*: h. e. exercitum, qui illis par sit: ut superius: 'Ne Lacedæmoniis illæ vires accederent,' h. e. copiæ. Nec infrequenter ead. notione in aliis locis usus est Noster. Postea *haberi et salutari ut reginas* Ms. Junt. et aliæ edd. *Græv.*

Nec inventos . . . viros] Ita ex Mas. edidit Bong. Et habet quoque ita Junt. At aliæ vett. edd. Bech. puta et Maj. habent *inventas vires*: quam lect. Gronov. alteri præfert. Mihi tamen *inventos viros* magis placet. *Vorst.* Grönov. verissime. Sensus est: Nullam exercitum, quantumvis magnum, parem esse illis. 'Vires' vero in h. sensu ap. Just. frequenter admodum occurrit. *Græv.*

§ 7 *Consuescant oculis, &c.*] Est huj. l. nota fabula de vulpe ad primum leonis conspectum exterrita, eund. postea minus minusque formidante. 'Quæ ex usu sunt, non timentur,' Vegetius iii. 12. fin. 'Subita conterrent hostes: usitata vilescent,' Id. iii. 26. *Bern.*

§ 8 *Nec Darii segnis opera in ordinanda acie fuit*] Ita antiquiores typis expressi. Et retinuit eam lect. Bong. At Bernecc. quod a Bong. in Mas. quibusd. observatum sciret, *Nec D. regis o. in ord. acie defuit*, hoc ipsum pro altero substituit. Mihi *regis* tanquam supervacuum suspexitum est; et per hoc ipsum quoque *regis* defuit. Quid opus erat addi *regis*, cum toties tum Darium, tum Alexander, nominatus, neque tamen quod reges fuissent additum esset? *Vorst.* Optime Junt. *Nec Darii segnis opera*, cum Bong. *Vorst.* et Schef. *Græv.*

Imperique perpetua a Diis immortalibus data possessionis admonere] Quomodo et sedem quondam Imperii

Romam 'Urbem æternam' jactant, præter Inscriptiones antiquas et Imp. Constitutiones, Ammian. xiv. 14. Liv. xxviii. 28. 12. Flor. 1. 7. 10. &c. immemores, 'omnia mortalium opera mortalitate damnata esse, et inter peritura nos vivere:' Sen. Ep. 91. 'Urbium, imperiorum, gentium, nunc floret fortuna, nunc senescit, nunc interit:' Vell. ii. 11. 6. τὸ ἐλμαμένον ὡς περ ἐμφύχοις, οὕτω καὶ πόλεσιν ἄφικτον. Pächymer. Hist. Byzant. ii. 27. *Bernec.* Scrib. *dati possessionis.* Ait imperium perpetuæ datum possessionis. Voss. Perpetuam possessionem vocat, quæ nullam interruptionem passa fuerat. Vir doctiss. aliquid in hoc loco vitii esse putavit, quod non video, nec quidquam esse arbitror. *Fab.*

§ 9 *Prælium ingentibus animis committitur*] 'Εν Ἰσση τῆς Κιλικίας. Diod. xvii. 32. et seqq. M. Cic. Fam. ii. 10. Hoc prælio 110. M. cæsa. Plut. ut Diod. xvii. 36. peditum 12. myriades, equitum 10. M. *Bong.*

In eo, &c.] Matthæus: 'In eo prælio uterque vulneratus est, et tam diu c. a. fuit, quoad aufugeret Darius.'

§ 10 *Pedestres centum triginta*] Minor Fr. Fabricium diligentiss. hominem notare ad Oros. cum Justino facere Diodorum, quia τριακοσίων habet, i. e. trecentos. *Bong.*

§ 13 *Hortandasque*] H. e. consolandas: quo sensu 'alloqui' et 'alloquium' usurpari notavit Varro vi. de L. L. sicuti παρηγορεῖν et παρηγορία Græcis: add. sup. Not. ad xi. 3. 1. *Bernec.* 'Hortari' quid hic sit, intelligitur optime ex eo, quod Curt. iii. 12. 26. scribit: 'Rex bonum animum eas habere jussit.' Vid. et sup. xi. 1. 8. et inf. xiv. 3. 4. *Vor.*

§ 14 *Non mortem, sed dilationem mortis, deprecantur*] Malim vitam, ut quidam ediderunt contr. librorum Mss. fidem. 'Deprecari' enim h. l.

est, valde precari. Vid. Gell. vi. 16. inf. xii. 2. 'Auxilia adversus Bruttios deprecantibus.' Quamvis et ap. h. Auctorem diversam significationem habeat. *Bongars.* Commune verbum 'deprecari' ad duo ista, *mortem*, et *dilationem mortis*, diverso plane sensu refertur: illam, ne inferatur; hanc, ut concedatur: quomodo etiam iii. 1. 9. *vindicare* duplici simul significatione sumitur: 'Et cædem patris, et se ab insidiis, vindicavit.' Exempla duo regulæ, quam Schol. Soph. ad Elect. 138. refert: Πολλὰ κεῖς τὸ κατὰ κοινὸν λαμβανόμενον διαφόρως νοεῖται: *Sæpe verbum, quod ad communionem assumitur*, (ut loquitur Papi- nian. in L. 77. §. 22. D. de Legat. 2.) *diversa significatione accipiendum est*: et in exemplum adducit ex Homeri II. xi. 328. cui fere simile est illud Ciceronis pro Murena cap. 10. 'Tu caves ne tui consultores, ille ne urbes aut castra, capiantur.' Ita Terent. Eunu- ch. iv. 7. 19. 'Omnia prius experi- ri, quam armis, sapientem decet.' Ov. Tr. i. 2. 77. 'Non peto, quas quondam petii studiosus, Athenas,' &c. Sidon. Apoll. iv. 1. 'Nisi cui ingenium si- bique quis defuit.' Huj. l. crediderim illud esse Plinii Paneg. cap. 20. 'Adnascatur Imperator cum imperio calculum ponere,' h. e. sepo- sita imperatoria dignitate, rationem expensarum reddere. *Den Kaiser auff ein leit setzen und Rechnung thun.* Ubi 'ponere' habet utram- que significationem, et apponendi, respectu calculi; et deponendi, respectu imperii. Sicut eod. Paneg. cap. 65. opponuntur, 'hic suscipere, hic ponere, magistratum,' h. e. deponere. Qui me nunquam nisi doctorem ab se dimittit, vir et in sua Jurisprudentia et in his quoque litteris eximie magnus, Casp. Bitschius, Antecessor Acad. quem honoris et observantiæ causa nomino, docuit me, observatio- nem hanc ad multa etiam loca Juris

civilis ntilem esse. Juris enim auctores frequenter ita loqui, ut simul et negligentiam s. culpam, et diligentiam vel custodiam, 'præstandam' esse dicunt; illam quidem ut absit, hanc ut adsit: illam, ut de ea s. ob eam quis teneatur; hanc ut ad eam quis teneatur; vel certe ob hanc omissam, et illam admissam. Ut L. 5. §. 2. D. Commodati, L. 1. D. de Tnel. et Rat. distrah. L. 17. D. de Jure dot. &c. Sic L. 25. D. de V. S. 'pars,' relatum ad 'servitutem,' intelligitur de parte generis: ad 'dominium' vero, de parte integri. Item L. 1. C. Ubi de Crim. ag. oport. vocabulum 'criminis,' relatum quidem ad verbum 'commisum,' significat delictum, aut ipsum factum criminis: ad 'inchoatum' vero, accusationem criminis. *Bernec.* Id h. l. potest observari, istud 'deprecatur' in diversa significatione sumtum esse. Qui enim mortem deprecatur, orat NE sibi mors afferatur; qui deprecatur dilationem, orat, UT sibi concedatur dilatio. Ita deprecatur bellum, qui bellum timet; deprecatur pacem, qui pacem cupit. Sed in eod. unius alicujus periodi membro si quis ita loquatur, vitiosum puto, et ab hujusmodi imitatione refugiendum. Quamvis itaque in sensu diverso recte dicatur, 'ulcisci patrem,' et 'ulcisci inimicum patris,' non ideo tamen, si de filio loquaris, qui, dum patrem defendere studet, illius inimicum interficit, non, inquam, recte feceris, si dices, 'Ille et patrem et illum hostem nltus est;' quia sc. geminam eid. verbo significationem, idque in eod. membro orationis, tribueres, quod non modo obscuritatem affert, sed et contr. judicium est. *Faber.* Edd. Bech. et Sich. habent non vitam, sed dilationem mortis, deprecatur: ut verbi 'deprecari' ad diversa relati una eademque notio sit. Et sane 'deprecari vitam' dicit Auc-

tor xvi. 1. 1. Sed præfero tamen lect. alteram. Nec est adeo insolens, ut uni eidemque verbo, prout ad diversa refertur, duplex subjecta sit notio. Estque manifestum ejus exemplum r. 9. 12. s. ibi remittunt, s. permittunt, legas. Vid. Notas ad eum l. Vor.

§ 15 *Haberi ut reginas*] Add. xxxvi. 1. 6. et xxxviii. 9. 3. *Haberi et saluari* ex fide cod. Maffæani legit Just. Rycqnus Centur. 11. Epist. 43. *Bernec.* Antiquiores Junt. Bech. et Maj. edd. una voce auctius habent *haberi et saluari ut reginas*. Sed et codd. quidam Mss. ut Bong. et Rycq. testantur, ita habent. *Vorst.*

CAP. x. § 2 *Barsinen captivam diligere*] Mirum est etiam in Alexandri uxoribus nomina variata. Tres ejus numerantur uxores. 'Barsine' Darii filia, de qua h. l. et lib. xiii. Ejus filius Hercules, qui una cum matre a Cassandro Macedonum rege occiditur, ut postea lib. xv. narrat Auctor: Diod. 'Statyram' hanc vocasse videtur, et nisi codd. fallant, etiam Just. xii. postquam Babyloniam redierat ex India Alexander. Altera 'Rhoxane' Oxyartis Bactriani filia, de qua etiam libro xiii. Tertia 'Parysatis' Ochi filia, quam Susis duxerat, ut initio fere lib. vii. narrat Arrianus. Lector ipse cogitet quid sequend. *Glar.*

Barsenen] *Barsinen* Darii filiam commemorat Arrianus vii. quam devicto Dario Alexander in uxorem duxit: de ea inf. xiii. 2. 7. *Bongars.* Add. Plut. Alex. c. 36. *Bernec.* Junt. *Barsinen* cum Arrian. et Plut. Dehinc *Abdolonymus*. Mox applicito, ut supra, iid. *Græv.* Bong. et Bernec. edidere *Barsenen*; cum tamen xiii. 2. 8. scripserint *Barsine*. Vetus Junt. ed. teste *Græv.* et hic *Barsinen* habet. Fuit non Darii, ut ex Arriano constare posse Bernec. putat; sed Artabasi filia, et Memnonis dum vi-

veret confux : quæ Damasci capta ante nuptias consuetudinem cum rege habuit. Vid. Notæ Cardiaci ad lib. vii. Arriani. *Vor.*

§ 3 *A qua*] *F. e q. Gron.*

§ 6 *Obvius cum infulis, &c.*] Regim dignitatis insignibus. Ita Pollio in Gallienis duobus cap. 10. 'Odenatus rex obtinuit totius Orientis imperium, quod se fortibus factis dignum tantæ majestatis infulis declaravit.' *Infula* proprie quidem sacerdotibus, victimis, rebusque sacris tribuuntur, quam et regum persona sacra habetur : et alioquin etiam ea vox generalis accipitur. Ut ap. Spartian. in Adriano cap. 6. 'infulis ornatus Pannoniæ,' h. e. titulo præfecturæ Pannoniæ. Sen. ad Helv. 13. 'Vir constans ipsas miseras infularum loco habet.' Et Ep. 14. 'Literæ etiam apud mediocriter malos infularum loco sunt,' h. e. dignitatis. Quædam edd. non bene *cum infulis*. 'Infulæ' supplicum insigne sunt ap. Liv. xlv. 26. 2. Edd. dicuntur 'velamenta supplicum' Curtio vii. 5. 51. Cæs. B. C. ii. 12. nec alio sensu accipiendus h. l. Justinus. *Freinsk.* Puto respicere Justinum ad memorabilem illam historiam, quam Josephus de Jaddo, summo Judæorum sacerdote, narrat. Vid. eum xi. Antiq. 8. *Voss.* 'Infulæ' hic non insignia dignitatis regni ; sed insignia supplicum sunt, velatis manibus orantium : unde et 'velamenta supplicum' ab auctoribus dicuntur : ipsaque vocabula *infularum* et *velamentorum* etiam conjuncta reperiuntur. Liv. xxxvii. 'Teil, cum in oculis populatio esset, oratores cum infulis et velamentis ad Romanum miserunt.' Tac. i. H. 'Velamenta et infulas præferentes.' Rursus Liv. xlv. 26. 'Tota multitudine cum infulis obviam effusa.' *Infula* victimarum itidem velamenta fuere, ut vel ex his Varronis vi. de L. L. apparet : 'Infulas dictas apparet in

hostiis, quod velamenta e lana.' *Vor.* Hunc l. illustrat Avus Obs. in Script. Eccles. 6.

§ 8 *Abdalonimus*] Diod. xvii. 46. Βαλλάρυμον vocat, non Sidonis, sed Tyri regem constitutum. Vid. Curt. iv. 1. 28. Vett. nostri mire variant. *Bong.*

Sidonia] Puta, urbis. Sidoniam urbem dixit etiam Virgilius. Quia tamen Mss. habent *Sidona* vel *Sidone*, cogitandum, an non id, quod aliis est Sidon, terminatione Latina nominare voluerit *Sidonam*. Quanquam, cum ipse Noster xviii. 3. nominet *Sidona*, non *Sidonam*, aut *Sidoniam*, f. optimum sit hic etiam legere non *Sidonia*, sed *Sidonis*. Schef.

§ 9 *Oblocare*] Impressi quondam habuerunt *ablocare*, quod est rectius opinione mea. Nam 'ablocare' æ 'elocare' idem. *Ablocare* sensu simili usurpavit Suet. Vitell. 7. 'Domum in reliquam anni partem ablocaret.' *Id.*

Misere vitam exhibentem] Putabam *exigentem*, sed hoc rectum est. Ita Noster xxi. 1. 3. 'Vitam stupri patientia exhibuit :' add. notam ad ix. 2. 7. *Bernec.* xxii. 1. 3. 'Vitam stupri,' &c. Ex quo apparet, 'vitam exhibere' id. esse quod, tolerare, sustentare.' Nec tantum dicunt 'vitam exhibere ;' sed et 'exhibere aliquem,' pro, tolerare, alere. Vid. Not. ad ix. 2. 7. *Vor.*

§ 10 *Coronam auream*] Athenæus xii. ex Charete refert, 'post victum Darium, missas Alexandro coronas partim a legatis gentium, aliisque, æstimatas decem millibus ac quingentis talentis.' Obvia talla gratulationis exempla sunt et in Romana historia. Ut in Liv. xxxviii. 37. 4. cum Cu. Manlius Gallogræcos vicisset, eoque terrore Asiam liberasset : 'Misse undique legationes non gratulatum modo venerunt : sed coronas etiam aureas pro suis quæque facul-

tatibus attulerunt.' Videndus omnino Lips. de Magnit. Rom. II. 9. Bern.

In titulum gratulationis] Illud etiam Romanis usitatum, neque coronæ solum ipsam mittebantur, sed aurum ut pecunia ad coronas, atque id proprie aurum coronarium. *Idem.*

Grate munere accepto] XXXI. 7. 6. 'Gratum se munus accipere.' Et XII. 11. 2. 'Nec a debitoribus magis quam a creditoribus gratius excepta munificentia.' *Vors.*

§ 11 *Id cum in Tyro vetere*] Vett. *cum Tyro*: legend. arbitror *id cum in Tyro vetere, antiquiore templo*: sine copula. Dicebatur enim locus ille *Palatyrus*. Vid. Curt. v. 2. Arrian. II. Diod. XVII. 40. et Plut. in Alex. 41. *Bongars.* Scribi curavi in *Tyro vetere*, utraque voce per lineolam copulata; ut intelligeretur esse compositam. Hæc Tyros, Palætyros, i. e. Tyros Vetus, a Græcis dicebatur; distabat autem ab altera Tyro stadiis 30. teste Strabone; eratque in continenti; at altera, celebratissima illa et decantatissima Tyros, insula erat, cum obsideri ab Alexandro cœpta est. Ceterum, ubi mox dicitur *et antiquiore templo*, recte vidit Bernec. expungend. esse illud *et*, hoc sensu, per ablativum abstractum: Rectius id in Vetere Tyro facturum, antiquiore templo, i. e. cum Palætyri templum multo esset antiquius quam id quod in Nova Tyro conspiciebatur. *Faber.* In continenti fuit *Palatyrus*, *Antiquus Tyros*, ubi Herculi sacra facere Alexander potuisset. Ap. Curt. legati respondent, 'esse templum Herculis extra urbem in eam sedem quam Palætyron ipsi vocant: ibi regem Deo sacrum rite facturum.' In antiquiore illo Palætyri templo occisus fuit Sichæus a Pygmalione: quod ex eo colligitur, quod Dido, cum ad Pygmalionem in regiam se venturam simularet, naves conscendit, atque ita aufugit. *Vors.*

§ 12 *Non minus animosis*] Mss. habent *animosos* Tyrios, et mox *excipit*, quod f. non est negligend. Quia tamen illud genus Nostre alibi quoque passive magis, quam active usurpatur, ideo suspicor scripsisse Nostrium: *confestimque exercitu insula applicato, a non minus animosis Tyriis fiducia, &c.* Nisi malis ista verba, non minus animosis, &c. putare seorsum posita significare causam, quare bello fuerit exceptus. Cum præsertim alibi quoque illud excipi sic absolute ponat. Ut II. 5. 1. 'Scythæ servili bello domi excipiuntur'; non dicit, 'a quo,' sed simpliciter, 'excipiuntur bello.' Sic XLIII. 1. de Ænea: 'Statimque bello exceptus.' *Schef.*

§ 13 *Ducentes*] Scrib. *ducentibus*; ut referatur ad præcedens 'Tyriis,' non ad 'animos.' *Gron.*

§ 14 *Non magno*] Imo satis magno, si statem Alexandri spectes, et ceteras res ab eo gestas: septem quippe menses in hac obsidione consumti. Plut. in Alex. 41. Curt. IV. 4. 30. *Fr.*

Per proditionem capiuntur] Nemo dixerit, per proditionem esse captam Tyrum. *Voss.* Bis peccat Justinus; nam et tempus obsidionis longum fuit; et per proditionem capti non fuerunt Tyrii. *Faber.* Septem tamen menses in obsidione Tyri consumti, ut ex Curtio notum. De 'proditione,' qua capta sit Tyros, nihil prodidere alii. Ipse Noster XVIII. 3. scribit, 'expugnata urbe.' *Vors.*

CAP. XI. § 1 *Inde Rhodum*] Oroa. XII. 16. et 17. hanc lect. sequitur, quæ mihi propter Mss. varietatem suspecta est: eorum plerique habent *Inter hæc dum Alexander Eg. Cil. a cer. recipit, ad Jovem Hammonem, &c.* *Bong.*

Ciliciamque] Ciliciam? non opinor. hanc enim inter primas habuit. *F. Cyrenen. Fr.*

Ciliciamque] Atqui Cilicia jam diu erat capta. Scrib. itaque *Syriamque.*

Sic quoque nonnulli inter Justinī compilatores legerunt. *Voss.* Istud *Ciliciam* vitiosum esse jam alii viderunt: nam pridem perdomita fuerat hæc provincia. Universum hunc locum sibi suspectum ait esse Bongarsius. Quidam ap. Bernecc. legebat *Cyrenen*; Is. Vossius *Syriam*; vere, ni fallor. *Faber.* *Ciliciam* Alexander occuparat jam ante. Quam ob causam pro *Ciliciam* Freinsh. legend. putat *Cyrenen*. Sed neque hoc potest. Nam *Cyrenen* obtinuit demum Ptolemæus, ut ex XIII. 6. 10. videre est. Rectius igitur videtur, quod Vossius legend. putat, *Syriamque*. Vorst.

§ 8 *Ex serpente*] Liv. xxvi. 19. 6. 'P. Corn. Scipio rettulit famam in Alexandro Magno prius vulgatam, et vanitate et fabula parem, anguis immanis concubitu conceptum,' &c. Ead. fere Agell. vii. 1. Similia de Augusto Suetonius 94. 8. Fabula illa de Scipionis ortu peperit allam fabulam de specu in Linternino, ubi manes ejus custodire draco traditur, Plin. xvi. 44. pr. *Bern.*

§ 5 *Stupri compertam*] Ita Liv. vii. 4. 4. 'Nullius probri compertus.' Et f. ejus imitatione Tac. A. i. 3. 6. 'Nullius tamen flagitii compertus.' *Bernecc.* Liv. xxii. 57. 'Dum Vestales stupri compertæ.' Aliud est 'stupro comperta'; quo Sulp. Severus utitur Hist. S. 1. 38. Vid. nostras in illum Notas. Vorst.

§ 6 *Originem divinitatis*] F. *originis divinitatem*. Gron.

§ 7 *Incred. &c.*] Ælian. xii. de Nat. Anim. 6. Καὶ Ὀλυμπιάς δὲ ἔκρετο γυνῇ, ἣ τεκοῦσα τὸν τοῦ Διὸς, ὡς ἐκόμπαζεν αὐτῇ, καὶ ἐκείνος ἔλεγε. *

Ut *Hammonis filium*] Tò ut videtur expungend. *Sebis.* *Hammon*, rectius *Ammon*, Jovis in Libya cognomentum est, ab arenis ei inditum, quarum ingens isthic copia. Mela i. 8. Olympiadis festivum rescriptum, quo filii jactantiam, 'genitum se Jove,' retu-

dit, Agellius XIII. 4. refert. Corinthios Alexandro statnam Jovis ornata intra Altim dedicasse, tradit Paus. v. longius a fin. *Bernecc.*

§ 8 *Censeri*] Vid. notata ad ix. 2. 9. *Id.*

§ 9 *An omnes interfectores parentis*] Homo insigniter fatuus, qui se bipatrem haberi postulet. At boni illi nugivenduli, Hammonis Antistites, magis sapiebant, et, si quid bonæ mentis in cerebro Alexandri fuisset, hominem ad sanitatem revocassent, qui intimas Africæ solitudines penetrasset ut se lactandum et deludendum somniorum venditoribus propinaret. *Fab.*

§ 10 *Tertiam interrogationem poscenti*] Est qui *Tertia* interrogatione legend. ex Ms. censet: quomodo fere Tac. An. iii. 16. 4. Alius et sequentia mutat ita: *Tertia* interrogatione poscenti victoriam omnium bellorum, possessionem terrarum dari respondetur: ne phrasis ista non offendant. 'Interrogatio' namque non hic ἐρώτησις, sed ἐρώτημα, h. e. non actus interrogandi, sed caput interrogationis est. Τὸ ἡρώτημα appellat Diod. xvii. 61. ubi fusius hæc explicatur historia. Ceterum Atticismus est, cum verba regunt accusativos vel snæ originis, ut 'cœnare cœnam,' 'pugnare pugnam,' 'somnia somnium,' Plaut. 'jurare jusjurandum,' Cic. &c. vel cognatæ significationis, ut 'incere facem,' 'cereum': 'garrere nugas,' Plant. 'pugnare prælia,' 'garrere libellos,' Horat. 'quiescere somnum,' 'substrepere verba,' Apul. Sic ἐρωτᾷν ἐρωτήματα, h. e. interrogare (s. cum Nostro poscere) interrogationes, dixit Æschines in Ctesiph. et Plut. in Colot. Add. Vechneri Hellenolex. p. 154. *Bernecc.* Videtur Auctor scripsisse *Tertiam* interrogationem ponenti, ut Cic. i. de Orat. 22. 'Mihi nunc vos, inquit Crassus, quæstiunculam, de qua meo arbitrato loquar, ponitis?' *Id.*

ix. Fam. 26. 'Quod tu nnum [ἄρρημα Dioni philosopho posuisti:] et Phædr. Fab. 53. 'Nec quæstionis positæ causam intelligit.' Gronov. *Tertiam interrogationem poscenti*, pro, tertiam interrogationem interroganti. Verbis adjiciuntur non raro nomina ejusd. originis; ut 'ridere risum,' 'pugnare pugnam:' interdum et cognatæ modo significationis; ut 'pugnare prælia,' 'garrere nugas.' Quæ Latina, et ejusd. generis Græca, quid discrepent a phrasi N. T. χαλπεῖν χαρὰν μερῶν, et id genus aliis, in cap. 35. libri de Hebraïsmis N. T. docuimus. *Vorst.* In Ms. legitur *Tertia interrogatione*, quod sine dubio rectissimum. Sed sic mutanda etiam distinctio, locusque totus ita scribendus: *Tertia interrogatione poscenti victoriam omnium bellorum possessionemque terrarum, dari respondetur.* Eleganter. Non poscebat interrogationem, sed interrogatione poscebat victoriam bellorum. Est autem *interrogatione poscere* id. ac, quærere utrum non sis habiturus victoriam. Curtius sic extulit: 'An totius orbis imperium factis sibi destinaret pater.' *Schef.*

§ 11 *Comitibus quoque suis responsum*] Leg. *ipsius* pro *suis*. Fab. Pro, Comitibus ejus. Cujus generis varia in cap. 5. de Lat. fals. susp. congestimus. *Vor.*

§ 13 *Alexandriam condidit*] Eodemque tempore Parætonium. Adi Scalig. Animadv. in Euseb. p. 117. b. Annum Alexandriæ conditæ prodit Liv. viii. 24. 1. *Bern.*

Et coloniam Macedonum] *Colonium Macedoniam* est in Mss. et recte. Vid. Vechneri Hellenol. p. 54. m. et 86. m. *Bernec.* Mss. omnes quos Bong. vidit, excepto uno, *colonium Macedoniam*. Idque *Bernec.* in Notis posterioribus rectum putat. Foret autem simile ei quod Salustius dicit, 'mulieres Galliæ,' et multis id genus aliis, quæ Vechner. Hellenol. i. 8.

collegit. *Vor.*

Caput Ægypti] Sic xi. 14. 10. Liv. xlii. 47. 11. 'Caput Thessaliæ Larissa.' Curt. v. 8. 1. 'Ecbatana caput Mediæ.' *Bern.*

CAP. XII. § 1 *Babyloniam profugisset*] Mss. habent *perfug.* quod videtur rectius, quoniam 'profugere' magis respicit locum ex quo, contra 'perfugere' locum ad quem. *Schef.*

§ 2 *In pretium*] Ms. Bongarsii præp. ignorat, quam et melius abesse opinor. *Gron.*

§ 4 *Sua sibi dari*] Xen. v. de Inst. Cyr. 'Lex est sempiterna inter homines, capta hostium urbe, eorundem res atque pecunias victori cedere.' Aristot. Polit. i. 4. pr. 'Lex velut pactum quoddam commune est, quo bello capta capientium fiunt.' *Bern.*

§ 5 *Cum quadraginta millibus peditum, et centum millibus equitum*] Quis credat equitum numerum sesquialterum fuisse ad peditum numerum? Ego pro xl. legam cccc. quod est longe verisimilius: cum Arrianus peditum numerum faciat decies centum millium, *ἑκατὸν δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας*. Curtius autem duplum ad eum, qui fuit ad Issum. *Glar.*

Quadringentis millibus] Ita Vett. omnes: antea mendose legebatur *quadraginta m.* Et in hoc numero dissentiant scriptores. Videndus Curtius. *Bongars.* Nam Plutarchus in Alexandro, 54. m. 'millena millia militum' habet: probabilius quam Noster. Nam et Curtius iv. 9. 5. dimidio ferme majorem Darii fuisse ait exercitum, quam in Cilicia fuerat: (de quo sup. xi. 9. 1.) et vero credibile non est, minoribus copiis instauratum fuisse pugnam, qui majoribus victus erat. *Bern.*

§ 6 *Ejusque mortem illacrymatum Alexandrum*] *Morti* f. rectius. Ita Suet. Vespas. 15. 4. 'Supplicis illacrymavit et ingemuit,' et Curt. iii. 12. 8. 'Pietati earum illacrymasse.'

Bern.

Mortem illacrymatum] Alii construnt cum casu tertio, dicuntque 'morti illacrymare.' Unde Bernecc. conijcit et hic f. rectius ita legi. Nobis nihil mutand. videtur; est enim constructio facta vi præpositionis, ex qua verbum est compositum, quæque casum quartum requirit: diciturque *illacrymare mortem*, pro, illacrymare in mortem. Inf. xi. 15. 4. dicit, 'mortem lacrymis prosequi.' Vor.

Humanitatis causa] Jure τῆς φιλανθρωπίας et pro necessitudine illa societateque, quæ inter homines intercedit. 'Communis humanitatis jus' Ciceroni dicitur pro Flac. 11. pr. 'Humanitatis negotium gerere' dicitur; qui cadaver sepelit: L. 14. §. 7. D. de Religios. quia memoria humanæ conditionis id facit. L. 27. D. de Condit. instit. Inde Quintilian. Decl. vi. corporis projecti 'Cadaver,' inquit, 'ab incursum avium ferarumque tantum miserantium corona custodit. Convenerunt etiam alicui complorantes: totus in spectaculum populus effusus est, et ignoto quoque corpori publica humanitas quasi quasdam fecit exequias.' Vid. et Sen. Benef. v. 20. m. Lactant. Inst. vi. 12. Hanc humanitatem ut auctores alii 'misericordiæ' ac 'pietatis,' ita Capitolinus in M. Antonino Philosopho cap. 13. 'clementiæ' vocabulo designat: 'Tantaque clementia fuit,' inquit, 'ut et sumptu publico vulgaria funera juberet efferrī.' Bern.

§ 7 *Filiasque ejus parvulas*] Qui parvula potuerant dici, cum 'adultas' dicat Curtius, Plutarchus θυγατέρας παρθένους, quarum alterutram, quam nimirum eligeret ipse, Alexandro Darius obtulit, ut observavit ampliss. vir Gisbertus Cuperus Obs. iv. 10. Censet is, aut Justinum errasse, aut librariorum oscitantem, et fœdam mendam huic loco adpersisse, Justinum vero scripsisse: cum matrem, filium,

que ejus parvulum frequenter consolaretur. Hunc Curtius nondum sextum ætatis annum, cum caperetur, egressum esse scribit, IV. 14. eique Ocho nomen fuisse: vid. in laudatis illis Obs. plura, quibus hic locus illustratur. Inter alia ostendit Curtium sentire cum Justino, cum Darii uxorem visam semel tantum ab Alexandro tradit, quamvis in alia sit sententia Plutarchus et Appion Plistonices, qui tradant ex Epistola Alexandri, nunquam ab Alexandro visam fuisse Darii uxorem; quæ Epistola si genuina sit, merito ei potius credendum esse quam aliis auctoribus, vere ait Cuperus. Sed alii viro summo non possum adstipulari, qui 'frequenter' hic positum existimat pro, multis præsentibus, cum τῶ 'frequenter' hic non opponatur 'solus,' sed 'semel.' Græv.

Frequenter consolaretur] 'Frequenter,' pro, præsentibus multis, præsentem turba regia. Liv. 1. 'Romam inde frequenter migratum est, a parentibus maxime ac propinquis raptarum.' Vorst. Minime gentium. Hic 'frequenter' est, sæpe, ut constat ex oppositione τοῦ 'semel.' Semel tantum eam Alexandro visam, cum matrem filiasque ejus parvulas frequenter consolaretur. Græv. 'Neq.' idem valet quod, multis præsentibus, ut interpretantur Avus cap. 41. Obs. in Script. Eccl. p. 147. et Tenulius ad Frontin. Strat. III. 9. 2. vel, cum ingenti frequentia, quomodo loquitur Petron. 65. 'Inter hæc triclinii valvas licet percussit, amictusque veste alba cum ing. freq. commissator intravit.' Id. etiam cum modica frequentia dixit, 97. 'Intrat stabulum præco cum servo publico aliaque sane mod. fr.'

§ 8 *Gratumque sibi esse*] Quoniam ista referenda? num ad superius 'ratius?' sic sane postulat ratio sermonis: at sententia est nulla. Quid

enim, *ratus est, sibi gratum esse?* Nescio igitur, an non hic scripserit Justinus, *gratum, inquit, sibi esse.* Cum præsertim Curtius testetur, in hujusmodi voces Darium, tendis ad cælum manibus, prorupisse, IV. 10. Et ex voce *inquit* perire dum primæ litteræ potuerunt facile propter præcedens *m*, totidem lineolis constans; post reliquum *quit*, quod sensum habebat nullum, mutari in *que*. Schef.

Gratumque, &c.] Accius in Armorum Judicio: 'Si autem vincas, vincit a tali nullum est probrum.'

§ 10 *Offert deinde*] De oblatiis hæc conditionibus cum consultaretur, et Parmenio diceret: 'Ego, si Alexander essem, acciperem oblata;' subjecit Alexander: 'Et ego, si Parmenio essem.' Diod. XVII. 64. Plat. Alex. 51. Sc. juxta Pedonem: 'Non eadem vulgusque decent, et culmina rerum.' Bern.

Pro reliquis captivis xxx. millia talentorum] In nostris Annotationibus in Q. Curtium de hoc numero multa scripsimus, quam mire sit ap. auctores variatus. Diodorus 3. M. talentum: Plat. et Arrian. 10. M. talentum (quamquam eam rem ab Arriano omissam, quia ante Gazæ oppugnationem ab eo descripta fuit, falso opinatus eram): Valerius VI. 4. 'centena millia,' sed codex errat. Legend. enim x. *millia*. In Curtio summæ omnino corruptæ, maxime oppositione auri, quando duodecuplo sic augeatur. Ego 10. M. malim quam 30. M. mortua jam uxore. Verum, ut jam diximus, non est nostri negotii, tot ac tam diversas narrare auctorum opiniones. Glar.

§ 11 *Ad hæc Alexander, gratiarum, &c.*] Id. Curt. 'Nuntiate Dario,' Alexandri verba sunt, 'me, quæ fecerim clementer et liberaliter, non amicitie ejus tribuisse, sed naturæ meæ. Bellum cum captivis et feminis gerere non soleo. Armatus sit

oportet, quem oderim.' Ita enim eum locum ante multos annos emendavimus turpiter ex Justino et inepte interpolatum: ut et alia multa quæ ap. eund. scriptorem proxime sequuntur, de quibus tum dixi. *Mod.*

§ 12 *Nec quod in dubios belli exitus, aut in leges pacis tibi lenocinia quæret*] Quomodo 'Vitellius, respectu sanarum necessitudinum, nihil in Domitianum atrox parabat,' Tac. H. III. 59. 10. Add. quæ habet Gruter. in Notis ad Panegy. p. 601. f. item notata ad Tac. I. H. 7. 2. 5. Bern.

§ 13 *Adversus vires hostium, non adversus calamitates*] Pro *calamitates* putabam legend. *caritates*, sc. matrem, uxorem, filiasque Darii. 'Caritates' pro liberis dixit etiam Marcellin. XXII. 19. pr. 'Liberos et affectus' ait Valsatius Gallicanus in Avidio Cassio cap. 7. 'necessitudines' Tac. III. H. 59. 10. Curt. IV. 10. 80. ipseque Noster XII. 15. 9. Sed Freinsh. meus pertendit, rectum esse *calamitates*, et locum explicat: Adversus hostem validum et potentem, non adversus fractum et calamitosum. Te, lector, amicæ litis arbitrum constituimus. Meam conjecturam juvat non dissimilis locus Livii V. 27. 8. 'Arma habemus non adversum eam ætatem, cui etiam captis urbibus paritur: sed adversus armatos,' &c. A Freinsh. stat id. Auctor XLII. 8. 7. 'Claram victoriam vincendo oppugnantes, non sæviendo in afflictos fieri.' Et magis Curt. IV. 11. 28. qui tamen e Nostro, aut Noster forsam ex Illo, et hic et alibi a mala manu interpolatus esse videtur. Itaque mens Alexandri fuerit: Non aggressus sum hostem ea parte, qua *calamitas* et infortunium obnoxium cum injuriæ fecit, ut sævitiam, libidinem, et si quid aliud victori licet, in captos exerceam; hoc enim vilis est et degeneris animi; sed unde arma et aciem ostentat. Bern.

§ 14 *Præstaturum se ea Dario*] Mss. *præstaturum*. Unde Gronov. *polliceturque representaturum*. Vid. lib. 1. de Pecun. Vet. c. 8. Græv. Codd. Mss. quos Bong. vidit, *præstaturum se ea Dario*. Unde Gronov. in lib. de Pec. Vet. conjicit legend. esse, *representaturum se ea Dario*. Est autem verbum elegans *representare*, pro, statim facere: neque adeo rarum ap. auctores. Suet. Aug. 'Quam summam representari jussit.' Sen. Ep. 95. 'Petis ut, quod in diem suum dixeram debere differri, representem, et scribam tibi.' Cic. v. Fam. 16. 'Quod est dies allatura, id consilio anteferre debemus, neque expectare temporis medicinam, quam representare ratione possimus.' Cujus generis plura in lib. de Latinit. vulgo fere neglecta. Vor.

§ 15 *Ceterum neque mundum posse duobus solibus regi*] Plut. in Apoph. 88. Diod. xvii. 54. Curt. iv. 11. 39. Ita Serinus ap. Stob. Serm. xlv. 'Omnium in terra bonorum auctor Sol: at, si gemini Soles forent, periculum immineret, ne omnia confluentia pessum irent. Ita et regem unum quidem accipiunt Lydi, et servatorem esse credunt; duos vero simul tolerare non possent.' Hausit Alexander hanc sententiam ex Homero suo, quem semper cum pugione sub pulvino repositum eum habuisse scribit Plut. in Vit. 13. Sic enim ille Iliad. ii. 204. 'Nec multos regnare bonum: rex unicus esto.' Bern. Hæc et proxime seqq. adeo gemina sunt his quæ Curt. iv. 11. 22. habet, ut alteruter imitatus videri possit alterum. Vor.

Neque orbem, &c.] Eurip. Andr. 471. Ὅδδ' ἄρ' ἐν πόλει Διπύχου τυρανίδες Μῆας ἀμείβοιες φέρειν 'Αχθὸς δ' ἐν ἄλγεσι, καὶ σπέρμα πολέμου. Tac. xiii. A. 17. 'Plerique hominum insociabile regnum æstimaantes.' Lucan. i. 92. 'Nulla fides regni sociis, omnis-

que potestas Impatiens consortis erit.' Pro regi Heinio legend. videbatur *regnis*, ut ap. Stat. l. Th. 139. 'Sociisque comes discordia regnis:' ubi Avus malebat *regni*, idemque exhibent Ed. Roth. a. 1713. et Paris. 1618. Barth. quoque margini editionis Bernartii ascripsit: '*Regni* Ms.' Scholiastes Ms. Statii hunc l. ita interpretatur: 'Quia duo in uno et eodem regno nunquam potuerunt esse concordēs.' Unde Sen. (Thyest. 444.) 'Non capit regnum duos:' et Ovid. (iii. Art. 564.) 'Non bene cum sociis regna Venusque manent.'

CAP. XIII. § 1 *Tum repente*] Mss. quos vidit Bong. habebant *Cum repente*. Neque mihi dubium, quin sic scripserit Justinus. Ita enim solent optimi auctores. Cic. i. de Orat. 'Vix annus intercesserat ab hoc sermone, cum iste accusavit Norbanum.' Curt. vi. 16. 'Jamque non pugna, sed cædes erat, cum Darius quoque currum suum in fugam vertit.' Ipse Noster xiv. 1. fin. 'Omnes igitur operam suam certatim ad custodiam salutis ejus offerunt. Cum igitur Antigonus cum exercitu supervenit.' Schef.

Somnus arripuit] Ita Suet. Aug. 16. 3. Bern.

§ 2 *Cum etiam in otio semper parrior fuerit*] Legend. f. *cujus*. Bong. Rescripsi cum Junt. *cujus*, uti et legend. conjecerat Bong. Suet. Cæs. 'Vini parcissimus.' Græv. Optima lect. a Bong. est; antea scribebatur *cum*, pro *cujus*. Faber. *Cujus* legend. conjecit Bong. Et in Junt. manifeste ita scriptum reperit Græv. Unde et rescribere ita nulla mihi religio fuit. *Parcus somni* dictum, ut '*parcus pecuniæ*,' vi. 8. 6. pro non adeo appetente seu cupido pecuniæ; et '*vini parcissimus*' a Suet. Cæs. 53. et Aug. 77. Vor.

§ 3 *Æstu*] Alii *metu*, male. *Æstum* vocat animi fluctuationem, ducta

metaphora a motu et agitatione fluctuant, qui proprie *æstus*. Virgil. *Æn.* viii. 19. 'Vario curarum fluctuat æstu.' Et Plin. Ep. 'Explica æstum meum.' *Mod.* Noster i. 10. 15. *Æstuant* rege.' *Bern.*

Veritum] *Leg. Veritumque.* Fab.

§ 4 *Utraque acies hostibus spectaculo fuit*] *Ostendere aciem* dicuntur imperatores, terrendi hostis causa. Liv. xxix. 'Ad terrorem hostium aciem ostendisset.' Vid. et Gifan. in Obs. L. L. *Vor.*

§ 9 *Cum iidem se, &c.*] Veget. i. 13. f. 'In fugam versi, victoribus ultra pares esse non audent.' Et iii. 1. m. 'Qui effugerint, ut semel terri, postea formidant conflictum.' Add. sup. Notam ad vi. 4. 12. *Bern.*

Nec meliores factos putarent fuga] 'Meliores' pro, fortiores: ut ix. 2. 4. et, ut Græci dicunt, *κρείσσοτες*. Notum illud Hesiodi: *Ἄρπυιες δὲ κ' ἰθὺλοι πρὸς κρείσσοτας ἀντιφερίζων.* Et, *ἔχει νόσε πολλὸν ἀρετῶν.* Latinorum quoque alii sic locuti: ut Vechner. in Hellenol. notavit. *Vorst.* Ms. quidam habet *tunc semel*. Cogitand. utrum non Justinus scripserit *nunc se meliores f. p. fuga*? Figura interrogationis valde est emphatica h. l. ad arguendam timoris absurditatem. Illud se de Macedonibus est intelligend. Et sic solet usurpari etiam aliis. *Schef.*

Cædium suarum] *F. cædis suorum.* Gronov. *Lego cladium*, ut viii. 4. 5. 'Obliiti cladium suarum, perire ipsi, quam non perdere eos præoptarent.' *Fab.*

Tantum sanguinis] *Legend. f. tanti s.* ut referri possit ad vocem, quæ præcedit, 'memoriam.' Non enim ipsum sanguinem duobus præliis fustum secum in aciem ferre potuerunt; sed sanguinis ejus memoriam. Est autem *memoria tanti sanguinis fusi*, pro, memoria tot interfectorum. Ceterum, casu primo si utendum sit, dicitur potius *tantum sanguinis fustum*

est, quam *tantus sanguis fusus est*. Vid. xi. 14. 2. Quod si *tantum sanguinis* retinend. hic videatur, oportebit tamen id. per metonymiam quandam intelligi de memoria tanti sanguinis, quam, ut dixi, secum in aciem ferre potuerunt. *Vor.*

§ 10 *Turbam hominum*] Sen. Benef. vi. 31. de Xerxis copiis: 'Demaratus Lacedæmonius dixit, ipsam illam qua sibi placeret multitudinem, indigestam et gravem, metuendam esse ducenti: non enim vires, sed pondus habere: immodica nunquam regi posse.' Videndi Veget. iii. 1. Piccart. Obs. ii. 2. *Bern.*

Sic civorum sibi] Recte non minus hic quam xi. 9. 5. judicasse videtur Bong. quod videl. legend. sit *civorum*; non ut edd. quædam vett. habent, *virium*. Præcedit enim 'majorem turbam hominum.' *Vir* pro homine forti notum. Tac. vi. A. 'Hinc viros, inde prædam ostendere.' *Vor.*

§ 11 *Hortatur, spernant illam aciem*] Notator Angl. docet in quibusd. Mss. legi *spectent*. Verum nil mutand. Nam, quia victoria non paratur armorum decore, quod ut causa hujus dicti subjicitur, ideo non spectanda illa acies auro fulgens, sed spernenda. *Schef.*

Auro et argento fulgentem] Macrobi. Sat. ii. 2. ex Agell. v. 6. refert, Annibalem Antiocho exercitum auro argentoque politum ostentanti, quærentique, 'sufficerent ne hæc Romanis?' respondisse: 'Hercle vero sufficiunt, etiamsi avarissimi sint Romani.' Quo dicterio vanitatem hominis irrisit, qui non animadverteret ista hosti plus animi additura ad prædam, quam suis ad pugnam. Ejusmodi monita sunt ap. Liv. ix. 40. 5. Curt. iii. 2. 22. et iii. 10. 15. Tac. Ag. 32. 7. *Bern.*

Armorum] *Leg. ornamentorum.* Gron.

CAP. XIV. § 1 *Post, &c.*] Zonar. xi. 14. *Τῇ δ' ἐκπόσῃ τῆς μάχης συγκροτῇ*

θεῖσσι, ἐς μὲν τὰς φασιν, ἐν Ἀρβήλοις, ἐς δ' ἑταροί, ἐν Γαυγαμήλοις, οἱ βάρβαροι ἐνέκλιναν, καὶ ἦν αὐτῶν διαγμός. Add. Strab. xv. p. 737. et Fabricium ad Oros. iii. 17. init.

Prælium committitur 'Ἐν Γαυγαμήλοις πρὸς ποταμῷ Βουμβῶν, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίους σταδίους. Arrian. iii. 'Inde dicta pugna ad Arbela. Oros. iii. 17. nescio quo auctore ap. Tarsum pugnatum scribit. Tac. A. xii. 13. 3. vocat 'castellum insigne fama,' suppresso nomine. *Bongars.* Amni 'Boumello' nomen esse tradit Curt. iv. 9. 20. Non ap. Arbela, ut multi tradiderunt, sed ap. *Gaugamela* commissum hoc prælium ait Plut. in Alex. 56. eamque vocem denotare 'domum cameli,' quod rex quidam olim, qui hostes effugerat camelo dromade, cum h. l. locaverit, certis vicis vectigalibusque ad curam ejus attributis. *Bernec.*

In ferrum cum contentis toties a se ticti hostis ruebant] Sumtum fere ad verbum ex Marone, cujus est illud *Æ.* viii. 648. 'Æneadæ in ferrum pro libertate ruebant.' *Mod.* Ov. ii. Art. 333. 'In ferrum flammæque ruit.' Liv. xxviii. 22. 'Cum cœci furore iu vulnera ac ferrum vœcordi audacia ruerent.'

§ 4 *Ut pons Cydni fluminis interrumperetur*] Habet Curt. iv. 9. 19. et præcipue iv. 16. 8. quod magis placet. *Bernec.*

Ut pons Cydni] Non puto mutand. quidpiam: quamvis Arrian. et Curt. 'Lycum' hic habeant. Cydnus et Lycus vicina sunt flumina; utraque in Tigrim labuntur. Ut credam eund. esse Cydnum ac Gyndem, facit T. bullus in Paneg. ad Messalam: 'Nec qua vel Nilus, vel regia lympha Diaspes Profluit, aut rapidus, Cyri dementia, Cydnus.' Nihil hic mutand. 'Diaspes' pro, Idaspes. Idaspem vero Romani appellarunt etiam Choaspem. Virgil. iv. G. 'Aut Medus

Idaspes.' Quem locum male interpretatur Junius Philargyrus de Idaspe Indiæ. Curt. v. 'Benigne juvenem excepit rex, et eo duce ad Idaspem amnem pervenit, delicatam, ut fama est, vehementem aquam.' De Choaspe loqui, nemo non viderit. Adi quoque Lactant. i. et Ammian. xviii. Ex huj. alveo quidam veterum prodiderunt Cydnum s. Gyndem profluere. Unde error Solini emanasse videtur, dicentis, Cydnus Ciliciæ e Choaspe derivari. Ubi confundit Cydnus Ciliciæ cum hoc Persiæ. *Voss.* Acidal. pro *Cydni* legend. putat *Lyci*; quia Arrian. et Curt. hic de Lyco prodiderunt. At *Voss.* nihil mutand. censet: quia Lycus et Cydnus vicina flumina sint, utraque in Tigrim labentia. Porro pro *intercluderetur* Acidal. legend. censet *intercid.* Et sane vel sic, vel *intercind.* nobis quoque legend. videtur. 'Reditum intercludi' sup. ii. 5. 10. et 13. 5. dicit; quod h. l. 'iter impediri.' Verum ipsum *pontem*, per quem iter et reditus faciendus, *intercludi*, dici posse vix videtur. Prædictis locis ipse Noster 'pontem interrumpi' dicit: et alii, 'pontem rescindi,' 'intercind,' 'recidi,' 'intercidi.' *Vorst.*

Intercluderetur] Acidal. pulchre vidit hanc lect. ferri non posse, et acute conjecit legend. esse *intercideretur*: quod, cum in Junt. nunc repererim, nullus dubitavi recipere in ipsum context. Pro *Cydn* legend. esse *Lyc* docti quoque viri præceperunt. *Græv.*

Ut tot millia sociorum] Et hic conjectura Acidalii placet pro *sociorum* legentis *suorum*. Reges et imperatores militem suum, 'suos' vocare notissimum. Vid. xii. 5. 2. *Vorst.* Emendant, *tot millia suorum*. Sed videntur socii hic accipiendi de sociis fugæ. Quomodo nempe ap. Cic. aliosque 'socii consiliorum,' 'periculorum,' et ejusmodi leguntur. Sic

'societas fugæ' est ap. Suet. Vlt. Neronis. Adi inf. xii. 11. *Schef.*

§ 5 *Ingerbat*] Ita antiquiores edd. Bong. maluit *immergebat*: quem tamen Bernecc. hic secutus non est. *Vorst.*

§ 6 *Asia, &c.*] Saxo iv. p. 60. 30. 'Totius Daniæ imperium rapturus,' et xiv. p. 250. 32. 'Jamque vacantem Daniæ possessionem nemo aut petere aut rapere præsumebat.'

§ 8 *Recognovit*] Sen. Ep. 83. 'Et, quod est utilissimum, diem meum recognoscere:' et 110. 'Et alia quæ res suas recognoscens summi imperii fortuna protulerat.' *Gron.*

§ 9 *In urbe clausa*] *Lego Susa* ex Diod. princ. posterioris partis l. xvii. ubi agnoscit eund. pecuniæ numerum. *Bong.*

Susa] *Pro clausa*, quod omnes edd. habent, ita legend. hariolatus est Bong. idque propter evidentiam correctionis in textum admisi, maxime subscribente Curtio v. 2. 13. Plut. Alex. 66. et Diod. xvii. 66. *Berneccer.* Leg. *Susis*. Propert. 'Non tot Achæmenis armantur Susa sagittis.' *Gronov.* Junt. *Susis*. Optime. Sic enim meliores scriptores Græci et Latini. *Gron.*

In urbe deinde Susa] Huj. loci emendatio auctorem sui habet illustrem illum Bongarsium; nam in Mss. legabatur *clausa*. Pessime. In ed. quidem Junt. qua nans est summus meus Græv. aperte legitur *Susis*, sed, ut opinor, ab aliquo emendatore, qui crederet non posse dici *Susa*, *Susa*, cum ex Græca inflexione *Susa*, *Susorum*, dicend. esset. Sed hoc nihil est, cum frequentissimi sint hujusmodi metaplasmis, ut a Grammaticis dicantur. Igitur, *Susa*, *Susa*; *Hierosolyma*, *Hierosolyma*; *Hierosolyma*, *Hierosolymorum*, ut *Megara* *Megara*, quantumvis Græci dicant, *Megara*, *Megarum*. Faber. Antiquiores edd. in *urbe clausa*. Sed Bong. ex Diod. xvii. conjecit legend. esse *Susa*:

Delph. et Var. Clas.

Justin.

quod Bernecc. deinde in textum recepit. Sed rectius fecisset, si plane *Susis* scripsisset, ut manifeste in vet. ed. Junt. esse testatur Græv. Sic enim scriptores quoque alii loquuntur. *Vorst.*

Quadraginta millia talentum] Totidem Diod. xvii. 66. et Plut. 66. At Curt. v. 2. 18. et Arrian. iii. 'quingenta millia' habent. *Bernecc.*

§ 10 *Persepolis caput Persici regni*] Ita et Stephana. Straboni xv. Περσέπολις. ἢ δὲ ἡ Περσέπολις ἔχουσα βασίλειαν ἐκέρπει, καὶ μέγιστα τῇ πολυτάλει τῶν κειμένων. Bongars. Ita Curt. iv. 5. 13. Plin. vi. 26. pr. 'Metropolin' vocat Diod. xvii. 70. *Bernecc.*

Refertamque, &c.] Urbem hanc omnium sub sole ditissimam prædicat, ejusque regiam egregie describit Diod. xvii. 70. et 71. Add. Curt. v. 6. 5. *Id.*

§ 11 *Octingenti*] 'Ad quatuor fere millia' Curt. v. 5. 8. fuisse refert. Nostri numerum confirmat Diod. xvii. 69. *Id.*

Admodum] H. e. propemodum, fere, circiter. Sic xvii. 2. 4. xxiv. 1. 6. et 7. Liv. xxxi. 39. 10. 'Phalanx nullius admodum usus.' Et xliii. 11. 8. 'Exacto admodum mense Februario.' Curt. iv. 12. 8. 'Equites mille admodum.' *Id.*

Qui penam captivitatis, &c.] Supplicii genus ap. Asiaticos usitatum, de quo sæpe vet. historici. Ex more tam crudelis Ianiens nuper locum insignem emendavi in Epistola ad Hebræos, ubi pro ἐντροπίζων, i. e. tentati fuere, ostendi legend. esse ἐντροπίζων, quod est, mutilati et truncati fuere. Sed liber exstat. *Faber.*

Truncata corporis parte] Ita ut aliis manus, aliis pedes, nonnullis aures et nares amputata essent, inquit Diod. xvii. 69. Add. Curt. v. 5. 9. Frequens Persis hoc fuisse supplicii genus, patet ex Sen. de Ira ii. 20. Tac. A. xii. 14. 8. Curt. iii. 8. 26. et

3 E

VII. 5. 62. Ammian. xxx. 227. Facit huc historia Zopyri sup. l. 10. 15. *Bernec.*

CAP. xv. § 1 *A cognatis suis*] Besso et Nabarzane. Curt. v. 10. *Id.*

Aureis compedibus] Vid. notam ad v. 11. 4. *Idem.*

In vico Parthorum Tanea vincitur] Curt. vi. ait Darium post ad Gaugamela pugnam Ecbatana venisse: deinde iter molitum in Bactra. Arrian. ait per Caspiae portas in Parthiam venisse eum: Justinus in Parthorum vico Tanea victum. Alexander autem cum audisset Darium Ecbatanis esse, ex Persepoli primum in Mediam motum, mox iter mutasse ad famam fugæ Darii, ac venisse Rhagas, cum Arriano scribit Curtius. Addit Curt. Rhagas oppidum esse in Parætaceno Ultima, sed locus Curtii corruptissime legitur. Nos in annotationibus nostris satis luculenter errorem aperuimus. De *Tanea vico* nihil dicere possumus ap. alios lectum auctores. *Glarean.*

In vico Parthorum Thera] *Dara* omnino scribend. est. Etymol. Magnum: *Δάρας* παρὰ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ χώρῃ συλλαφθῆναι *Δαρείου* ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ δὲ Ἀναστασίῳ κτισθῆναι, ἐκλήθη Ἀναστασιόπολις. 'Darium' Plinio et aliis. Sed errat Etymologus, quod hanc Anastasiopolim dictam putet, cum illa sit alia. *Voss.* Memini me aliquando legere ap. Petr. Vallensem Nobilem Romanum, hunc vicum hodieque nomen retinere; dicitur enim *Darabghierd*; *Darab* vero ap. Persas ille ipse est, qui nobis *Darius* vocatur. Ait autem id. scriptor hanc vocem *Darabghierd* significare *Darius cœdit*. Abhinc uno et altero seculo dicebatur *Darab-Kera*, urbe, aut vicus, *Darii*. Ipse viderit, nam scire Persice debuit. Vol. III. Epist. xvi. et xvii. Hæc non invitus leget cl. *Voss.* Illius enim sententiam confirmant, cum dicit *Thera* corruptum esse, legend. enim *Dara*. *Faber.*

§ 2 *Judicantibus*] Ita *Mss.* omnes,

ipso teste *Bong.* qui tamen cum aliis edidit *indicantibus*. Sed istud verbum omni de successuris in imperio Persis magis convenit. *Freinsh. indicantibus.* *Bernec.* *F. Trogus* scripsit *indicantibus*, qui successuri imperio essent, cum in terra eorum, &c. Ut *Liv.* 1. 55. 'Inter principia condendi hujus operis, movisse numen ad indicandam tanti imperii molem traditur Deos.' *Gronov.* *Lego ita indicantibus.* I. e. Ea re satis ostendebant, et indicio satis claro significabant, Parthos, in quorum finibus *Darius* rex Persarum perierat, post Persas esse regnatos. *Faber.* Hoc *judicantibus* mihi valde suspectum est. Vult certe *Noster* ostendere, quare *Darius* victus fuerit in Parthis, et non alibi locorum. At hoc non efficit vox *judicii*; deinde addendum fuisset, quid *Dii* judicaverint; nec enim sensus in his: *Dii* ita judicabant, ergo victus est in Parthis. Quare mallet *dictantibus*, vel *incitantibus*. *Dii incitare* crebro dicuntur ap. *Vett.* Porro *α* et *ε*, item *ε* et *τ*, in *Mss.* literæ simillimæ, ut, qui legit *judicantibus*, facile id emendando sc. formare potuerit in *judicantibus*. *Schef.* Varie hic locus sollicitatur a viris doctis. Nolum tamen *Mss.* fidem impugnari. Sententia hæc est: Ita *Dii* immortales judicaverant s. decreverant, ut finiretur Persicum regnum in terra eorum, qui successuri erant imperio. Fuisse sc. hoc singulare Dei judicium et decretum, ut *Darius* in Parthorum agro interficeretur. *Græv.*

§ 5 *Multa millia*] *Mss.* quos vidit *Bong.* habent plura *millia*, quod præfero, quia præcedit 'multa,' quod hic ingrate repetitur. Et plura, pro multis, frequens ap. bonos scriptores. *Plin.* ix. c. 2. 'Aquatiliam tegmenta plura sunt.' Sic *phores* pro multis est ap. *Phædr.* nostrum iv. 19. 'Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit, Agitque plures altius cuniculos.' *Schef.*

Respirandi] Gronov. in Notis ad Sen. Herc. Cët. A. v. pro *respirandi* legend. conjicit *strigendi*, i. e. interquiescendi. Mibi tamen hic non liquet. *Vorst.*

Unus ex militibus] Cui Polystrato nomen fuit. Curt. v. 13. 32. Plut. Alex. 77. qui nonnihil variat. *Bernec.*

§ 6 *Applicito captivo*] Locus absque dubio mendosus: legend. arbitrabar *applicito capite*. Vett. cum vulgatis consentiant. *Bongars.* Credo sanum esse locum. Ille miles Macedo fuit, ut scribit Curt. v. 13. 32. itaque captivorum quendam applicuit, Darii civem, quo interprete Darium loquentem perciperet. *Bernec.* I. e. ad-moto, adducto captivo. Adductus autem ille fuit a milite Macedone, cujus in superioribus mentio fit verbis, 'unus ex militibus.' Quod ipse miles, qui Dariam invenit, Macedo fuerit, ex Curt. v. 13. 32. scire licet. *Vorst.*

§ 7 *Maximorum illi debitorem mori*] Mas. *Bongarsio* visi habent *illi se deb.* quæ lect. firmatur per alios, qui habent *illi*, cum illud haud dubie ex voce se præc. accreverit. Quod si lect. hæc vera, dabitari potest de pronomine *se*, quod præcedit. Ego sane mallem totum locum ita legere: *Perferri hæc Alexandro jubet; sine ullis in eum meritorum officiis, maximorum illi se debitorem mori.* Et esset conquerentis oratio paulo efficacior, cum plus sit *sine ullis*, quam *se nullis*. *Schef.*

§ 8 *Quibus et vitam et regna dederit*] Per 'vitam' Freinsb. ut ex Indice apparet, intelligit, victum: quomodo eand. vocem xxviii. 2. in phraasi, 'vitam sectari,' intelligit Gronov. *Vorst.*

§ 9 *Quam ipse victor voleat*] Legend. f. *vellent*: ut magis congruat orationi quam format indirectæ. Sed non insolens Nostro, ut in oratione quoque indirecta verbum indicativi modi usurpet. Exempli causa mox, 'quam

solum moriens potest,' pro, possit. *Id.*

§ 10 *Referre se, quam solum moriens potest, gratiam*] Similis locutio in his Ov. Pont. ii. 10. 'Te tamen intueor, quo solo pectore possum.' Ita Virginius, filiam transfigens, ap. Liv. iii. 46. 6. 'Hoc te uno, quo possum,' ait, 'modo, filia, in libertatem vindico.' *Bernec.* Qualem gratiam referre se posse judicaverit Darinus, apparet ex seqq. quibus ipsius quædam precatio continetur. Nimirum sola precatione gratiam referre posse credidit, et, ut Sen. iv. Benef. 11. loquitur, 'debitores Deos Alexandro delegando, precandoque ut illi pro se gratiam referrent.' *Vorst.*

Gratiam] Hoc gratiam mihi a glossatore hic intrusum videtur. Deliberent alii. *Schef.*

Regales Deos] Θεοὺς βασιλευσιν, καὶ γεραιόλοις. Plut. Alex. c. 54. pr. *Bongars.* Imo regis Majestatis vindices et tutores. *Græv.*

§ 11 *Iustam magis, quam gravem*] F. *iusta m. q. gravis*. 'Gravis,' i. e. sumptuosæ. Ita legerunt mediævi scriptores. *Voss.*

§ 12 *Jam non suam, sed exempli, communemque, &c.*] Œdipus, regis Laii cædem vindicaturus, ap. Soph. sic ait: 'Nam, quisquis ille est, Laium qui occiderit, Is dextra eadem me quoque ausit aggredi. Cum vindico igitur hunc, me ipsum munio.' Et ap. Sen. in ejusd. argumenti Tragedia: 'Regi tuenda est maxime regum salus.' Unde Vitellius interfectores Galbæ, quantumvis hostis sui, conqueri omnes et interfici jussit, 'non honore Galbæ, sed tradito Principibus more, munimentum in præsem, in posterum ultionem,' ut inquit Tac. H. i. 44. Adi Clapmar. de Arcan. Imper. iii. 17. *Amirat.* Dissert. in Tac. xvii. 7. *Bernec.* Scrib. *eam non suam, sed exempli, &c.* Gronov.

§ 13 *Pignus fidei regis dexteram*] Probus in Datame: 'Fidemque eade re more Persarum dextra dedis-

set.' Diod. xvi. 48. Καὶ τὴν δεξιὰν ἔθηκε τῷ Θετταλιῶν· ἔστι δὲ ἡ πίστις αὐτῇ βεβαιωμένη παρὰ τοῖς Πέρσαις. Gemistus lib. ii. Bongars. Diod. xvi. 48. 'Hæc certissima fidei apud Persas arrha est.' Unde lumen accipit quod Curt. vi. 4. 28. scribit, Alexandrum 'fidem, quo Persæ more accipiebant, Nabarzani dedisse.' Similiter et ap. Parthos, Josephus Antiq. xviii. 12. tradit, 'id esse fiduciæ certissimum argumentum. Nam post datam dextram apud eos nec fallere fas esse, nec diffidere, cessantibus omnino suspicionibus.' Add. Virgil. Æ. iii. 610. Plin. H. N. ii. 45. m. Tac. xv. A. 28. Camerar. Hor. Subs. ii. 46. Bernec.

Se ferendam Alexandro dare] Nescio an satis apte hoc dicatur. Dextram sane ad Alexandrum ferre non debuit, sed pignus aliquod fidei. Malo igitur legere *ferendum*, ut sit ordo: Dare se dextram, pignus fidei, ferendum Alexandro. *Pignus ferre ad aliquem* usu est receptum, non ita *ferre dextram*. Schef.

Porrecta] Plut. Alex. 77. Λαμβάνομενος τῆς τοῦ Πολυστράτου χειρὸς, ἔθηκεν. Pene fugerat me notare in Mss. Δαρῶν esse *Darcum*, et in e, ut ap. Horat. et Auctorem nostrum 'Alexandrea,' et inf. 'Cassandra' xxiv. 2. 1. Græcis Ἀλεξάνδρεια et Κασσάνδρεια. Et 'balneum' iisd. est βαλανεῖον. Bong.

§ 15' *Corpusque, &c.*] Plut. Alex. p. 1266. Τότε δὲ τοῦ Δαρῶν τὸ μὲν σῶμα κεκοσμημένον βασιλικῶς πρὸς τὴν μητέρα ἐπέσταλκεν.

Reliquias ejus majorum tumulis inferri jussit] *Reliquias ejus* Blancard. inducend. existimat, 'quia apud Persas moris fuerit cadavera cera oblita humari, non rogo imponi et cremari.' Vid. Notas ejus ad Arrian. iii. Addit item, 'aut παράγραμμα fuisse Justinī, aut certe librariorum ejus, Persarum sepeliendi morem e ritu externæ gentis perperam interpretari cupientium.' Credidit nimirum Vir cl. per *reliquias*, non ipsum corpus, sed, quæ ap. Romanos post cremationem legabantur, ossa intelligenda esse. Verum per *reliquias* Justinum nihil aliud quam ipsum corpus denotare, intelligi potest ex eo quod præcedit, 'corpus regio more sepeliri jussit.' Quoniam ipsum corpus sepultum fuisse significat, non potest *reliquiarum* voce, quæ sequitur, designare sola ossa, quæ post cremationem remanserint; sed necesse est vocem eam superiori 'corporis' ἰσοδυναμεν esse. Et ne insolens hoc videatur, repntetur illud, quod sup. ix. 4. 4. *corpus et reliquias* itid. conjunxit, scripsitque, 'Bello consumtorum corpora sepulturæ reddidit, reliquiasque funerum ut ad sepulcra majorum deferrent, ultro hortatus est.' Ad quem l. itid. Notas vid. Vorst.

LIBER XII.

CAP. I. § 1 *Magnis funerum impensis extulit*] Hoc postea fecit et Philippus ap. Liv. xxxi. 24. 1. ubi etiam causa facti redditur. Add. Notas ad xi. 6. 18. Bern.

§ 2 *Qui superfueraut*] Mss. Bongarsio visi habebant *supera fuerant*.

Inde colligo, vulgatam glossatoris, veram Justinī lect. esse *superaverant*. De verbo 'superare' pro, superasse, nota omnia. Schef.

§ 3 *Pecunia omnis CLIII. millia talentorum ex victoria super congesta*] Nimis magnus hic videtur numerus.

Curt. non ita longe ab init. lib. VII. de hac re loquens, ita scribit: 'XXVI. millia talentum proxima præda reducta erant, e quibus XII. millia in congiarium militum absumpta sunt. Par huic pecuniæ summa custodem fraude subtracta est.' In Diod. triplo minor summa. Hæc ideo adduco, ut videamus quam nihil pensi habuerint Romani scriptores quid narrarent. Nam init. huj. lib. nec loci meminit, ubi hæc acta, nec ubi ea pecunia inventa, ubi divisa, quo seposita. Ego in Parthis hæc acta puto. *Glarean.*

Ecbatana] Ex vestigii scripturæ veteris odoratus sum leg. *Ecbatana congesta*. Vett. enim habent *et batanu congesta*: quidam *ex ebatanu*: alii aliter. Diod. XVII. 10. Parmenioni commissos refert *τοὺς βασιλεὺς θηρά-
ρους ἐν Ἐκβατάνοις, ἔχοντας τὰ δέντρα
ἀκρυκαίδεκα μυριάδας*. Vid. et Strab. XV. *Bongars.*

Ecbatana nuper congesta] 'Ex vestigii scripturæ veteris odoratus sum,' inquit Bong. 'leg. *Ecbatana congesta*. Vett. enim habent *et batanu congesta*: quidam *ex ebatanu*: alii aliter.' Ita, inquam, de h. l. Bong. cui persagaci hic ne quis dubitet credere; scire licet nostras membranas disertim ejus conjecturam confirmare; neque in hoc tantum, sed in illo etiam quod *nuper* delend. omnino censet: nusquam enim ejus vocis aut vola aut vestigium in nostris Mss. comparet. *Mod.* Persagacem Bongarsii conjecturam Modii membranæ disertim confirmant. Vid. et Curt. v. 8. 1. Freinsh. ostendit mihi locum Plin. VI. 14. 'Ecbatana a Seleuco rege condita;' qui gestis hisce multo posterior fuit. Alterutrum igitur esse falsum oportet: nisi 'condere' Plinio idem sit quod, instaurare. Sic Auctor XVIII. 4. 1. *Bernec.* Nam *θηραυροφυλά-
κων* regum Mediæ et Persiæ ait fuisse Batanis Isidorus Chatacenus. Batana autem vocat Ecbatana, ut et Curt. IV. 'Se quoque, cum transisset mare,

non Ciliciam, aut Lydiam (quippe tanti belli exiguum hanc esse mercedem), sed Persepolim, caput regni ejus, Bactra, deinde Batana, ultimique Orientis oram, Imperio suo destinasse.' Sic leg. Nam Ms. habebat *Batava*. Et sic f. et alibi scripsit Curt. Sane Pseudo-Callisthenes de Rebus gestis Alexandri (quem utendum habeo ex Bibliotheca Lngd.) *Bátava* semper vocat. Sed de eo ad Ptolemæum. *Voss.* *Ecbatana* legend. odoratus est Bong. e vestigiis scripturæ veteris, cum ante lectum pro eo esset *ex victoria nuper*. Post autem Modius in suis membranarum *Ecbatana* manifeste scriptum reperit. Plin. VI. 24. 'Ecbatana' a Seleuco demum condita scribit. Verum antiquiorem urbem eam esse vel ex Tob. III. 7. colligi posse videtur. *Vorst.*

Congesta] Hactenus editi *nuper congesta*. Sed delend. *nuper* et Bong. in variantibus censuit, et Modius nec vestigium ejus in suis Mss. comparere dicit. *Bernec.*

§ 4 *Bellum Sopyrionis præfecti ejus, in Scythia*] Junt. *Zopyrionis præfecti ejus in Scythia mors continebatur*. Græcis *Συρρόπων* appellatur. Græc. *F. Scythia ac mors*. Conjunctionem abstulit similitudo litterarum. *Schef.*

§ 5 *Exercitus suscepti*] Quidam codicum Mss. pro *suscepti* habet *cepit*; quod puto revocand. Nam *capere dolorem, lætitiā*, receptum usu est. Noster ipse simillima ratione VI. 5. 'Plus tamen tristitiæ ipse ex incensa et diruta a Lacedæmoniiis patria, quam lætitiæ ex recuperata post tantum temporis cepit.' At *suscipere dolorem*, nescio an legatur alibi. Et videtur plane illud *sus* ad hæmisse vocabulo, *cepit*, ex ultima *tus* vocabuli, quod proxime præcedit. *Schef.*

§ 6 *Græcia*] Diod. XVII. 62. Curt. VI. 1. *Bongars.*

Recuperanda] Mss. *recip.* de qua voce cum dixerim, parcam ulterius admonere. *Mod.*

Auctoritatem, &c.] 'Auctoritas' h. l. notat consilium, ut ap. Cæs. i. B. C. 35. 'Debere eos Italiæ totius auctoritatem sequi potius, quam unius hominis voluntati obtemperare.' Id. B. Afr. 40. 'Animadvertit mirifica corpora Gallorum Germanorumque, qui partim ejus auctoritatem erant ex Gallis secuti.' Liv. xxxvii. 12. 'Multis nobilibus secutis inter cetera auctoritatem Pausistrati, quæ inter suos merito maxima erat.' Cic. x. Fam. 10. 'Legionesque duæ de exercitu Antonii ad ejus se auctoritatem contulissent.' Id. xiii. 12. 'Secutus auctoritatem.' M. Sen. Controv. ix. f. 'Ego te genui, ego divitias docui contemnere; sequere auctoritatem meam.' Curt. ix. 7. 'Non tam imperii cupidine, quam in patriam revertendi cum iis, qui auctoritatem ipsius sequebantur.' Ceterum paulo post legend. videtur et *pacem, &c.* Gronov.

§ 7 *Pacem*] Angl. et *pacem*, cum emphasi. Schef.

Soli speraverant] Sup. ix. 5. 3. *Ber.*

§ 8 *In ipso ortu*] Liv. xxix. 31. 4. 'Nisi orientem ignem opprimamus, ingenti mox incendio, cum jam nullam opem ferre possumus, ardebimus.' Curt. vi. 3. 17. 'Parva sæpe scintilla contempta magnum excitavit incendium.' *Idem.*

§ 10 *Agis rex*] De huj. militari robore Diod. xvii. 63. et Curt. vi. 1. ubi scribit cecidisse Lacedæmoniorum 5. M. et 350. ex Macedonibus haud amplius 3. M. Quo de numero variat nonnihil Diod. ib. *Idem.*

Ut Alexandro felicitate, non virtute inferior] Angl. *Ut Al. si non felicitate par, virt. non inf.* Vulgatam lect. puto genuinam. Schef.

CAP. II. § 1 *Alexander rex Epiri*] Vid. Liv. viii. 24. Strabo vi. contra Messapios et Lucanos evocatum scribit. *Bengars.* Eid. cognomentum fuisse Molosso, tradit Agell. xvii. 21. et addit, in Italiam transeuntem dix-

isse, 'se quidem ad Romanos ire quasi in *δωδωνίαν*, h. e. *viroorum domicilium*: 'Alexandrum Magnum isse ad Persas quasi in *γυψακίαν*,' *domicilium mulierum*. Fuerit igitur Alexandri Molossi expeditio posterior expeditione Alexandri Magni. At Plut. priorem facit in Comment. de Fortun. Rom. cap. ult. *Bernec.*

§ 2 *Quam ille in Asia et in Persia habiturus*] Diodorus, quo tempore in Italiam trajecit Alexander, quem Molossus vocat Agellius, sive Aulus Gellius est, ubi de ead. hac re agit, Philippon Alexandri M. patrem adhuc in vivis fuisse, et adhuc Græciam bello arsisse, nondum in Asiam translato, scribit. *Mod.*

§ 3 *Huic responsum Dodonæi Jovis urbem Pandosiam amnemque Acherusiam prædixerat*] Liv. viii. 'Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat, caveret Acherusiam aquam Pandosiamque urbem; ibi fatis ejus terminum dari.' responsum autem oracali, s. ut Liv. ait, dictio, his duobus Græcis versibus continetur: *Δακίδη, προφύλαξο μολεῖν Ἀχερούσιον ὕδωρ, Πανδοσίαν τε, ὅτι τοι δάνατος περὶ μύθους ἐστί.* *Mod.* Modius h. l. oraculum producit, haud scio, an *γρήσιον*. Diversum ab hoc oraculum referunt Strab. vi. et Steph. in *Πανδοσία*. *Bernec.* Error est, ut mihi quidem videtur, plane manifestissimus, neque is tamen a quoquam antehac animadversus. Verba ipsa, et sententia verborum, si non negligenter spectentur, rem brevi probaverint: Ut oracula Delphica insidias Alexandro M. in Macedonia prædixerant, ita huic alteri Alexandro Jovis Dodonæi oracula prædixerant Acheronta amnem et Pandosiam urbem. Hoc, si quid unquam fuit, plane ridiculum est, quod in puerum magis conveniat, quam in virum. Itaque sic, ut dicam, totus iste locus emendandus est; dein correctionem singulatim probabo: *sicut Alexandro Magno Delphica oracula insidias in Ma-*

cedonia, ita huic responsum Dodonai Jovis circa urbem Pandosiam amnemque Acherusium cavendum prædixerunt. Sed dno, inquires, a te addita verba fuere; *circa et cavendum.* Fateor; sed et sic quidem, hoc fidenter dicam: Qui me temeritatis in hac emendatione accusabunt, eos ego negligentias accusavero, et reos ad prætorum peregero; qui, sc. id minus animadvertent, in Collectione Variantium Lecti. planissime scriptum esse *CAVENDUM*. At quod ad illam alteram vocalem attinet, *CIRCA*, ibi vero non mecum, sed cum Ratione ipsa pugnandum; partes enim partibus non respondebant, nisi ita legas: Ut huic in Macedonia, ita et huic *CIRCA* Pandosiam, &c. At unum superest tamen, *CAVENDUM*, sc. quod e codice Ms. Pelerini a me eductum fuit, non convenire cum 'insidiis,' si bellam orationis Latine consuetudinem sequi velimus. Imo autem, nam ita optimus quisque Veterum loquebatur, ut Plaut. Terent. Lucret. et Cic. interdum. Quis autem non debet observasse illud Lucretii? 'Æternas quoniam pœnas in morte timendum.' Ad quem l. multa a nobis exempla congesta sunt, et plura, si memini, ap. Popmam reperies. *Faber.* Sequor Anglos, qui hic ex codd. antiquis reposuerunt: *ita huic responsum Dodonai Jovis circa urbem Pandosiam amnemque Acherusium prædixerat*, sc. insidiis, quod ἀπὸ κρυφῶν repetend. In vulgata nullus est sensus, quod et elegantissimus *Faber* animadvertit, et acnte *circa* inserendum esse conjecit, quod postea Angli in suis membranis invenerunt. *Græv.* Angli. *Dodonai Jovis, circa urbem Pandosiam.* Placet, quoniam illud *circa* respondet præcedenti 'in.' *Schæf.*

Amnemque Acherusium] Strabo II. rñv 'Αχέρουα: et ita in seqq. Mss. Plin. III. 11. Oraculum exstat ap. Strab. et Steph. *Bongars.* Adjective, quomodo et Liv. VIII. 24. 8. 'Ache-

rusiam aquam.' Statim Isf. n. 14. 'Acheron' est, ex quo accolæ dicti 'Acherontini,' Plinio III. 5. sub finem cap. *Bernec.* 'Amnem Acherusium' pro, amnem Acheronta, ut XII. 2. 14. 'flumen Acheronta.' Dictum ut 'Parnassia rupes,' pro, rupes Parnassus; et 'nrbs Romana,' pro, urbs Roma. Nimirum ex nominibus propriis fiunt adjectiva, et hæc deinde vocabulis latioribus adjiunguntur. *Vor.* Quid est *prædixerat amnem*? Non puto illud *prædicere* sic absolute usurpari ap. alios scriptores, verum hic deesse quidpiam. Et vidit *Bongarsius* Ms. cod. in quo fuit *Acherusium cavendum.* Convenitque Livius, quando VIII. 24. ait hæc de re: 'Accito ab Tarentinis in Italiam data dictio erat; caveret Acherusiam aquam, Pandosiamque urbem.' *Schæf.*

[§ 4 & 14] Simili ambiguitate prædictæ mortis exempla habent Thucyd. III. 15. 12. de Hesiodo: Pans. in Arcad. et Said. de Epaminonda: Herod. III. 64. de Cambyse: Plut. Pyth. Orac. 26. de Lysandro: et in Flaminio 34. de Annibale: *Ælian.* III. V. H. 46. de Philippo Macedone: Joseph. XIII. Antiq. 19. de Antigono: Zonar. tom. III. de Imp. Constante, Julianus, et Valente: Pontificum Rom. Suetonius de Sylvestro II. in ejus Vita. Sc. 'mos oraculis, per ambages respondere,' inquit Tac. II. A. 54. 8. quorum de fallaci vanitate vere Thucyd. v. 16. 80. Add. Th. Zwing. XIV. 11. et seqq. Similia recensent de Satyro et Eumelo Diod. XX. 26. de Seleuco Appian. p. 129. B. de Valente Marcellin. XXXI. 42. Collegit etiam quædam exempla Garzonius nella Piazza Universale. *Bern.*

[§ 7 *Brundisium*] Vett. *Brundisium*: Græci, Βρονήσιον: unde a poetis 'Brenda' dictum, (Festus,) aut potius 'Brenta,' q̄ in a: voce duabus syllabis truncata, quod est Ennie familiare. De eo Strab. VI. et Steph. In Ms. pro *Ætoli* legitur *Æsenti*, ant

Estuli, aut etiam *Eteoli*. Habitatum a Cretensibus Brundisium auctor est Strabo, et Lucan. II. et v. *Bong.*

Tum fama rerum] Pro *tum* legend. est ex Mss. *dudum*. Faber. Recte: sic et Junt. *Græv.*

§ 8 *Locum quem repetissent*] ‘Repetissent’ pro, repeterent, vel repetituri essent. Plusquam perfectum pro imperfecto non insolens; ut contra imperfectum pro plusquam perfecto. Vid. et Notas ad XIII. 2. 11. et XIII. 2. 14. *Vor.*

§ 9 *Cum belli comminatione*] Antiquiores typis expressi *sub b. c.* ut XVII. 3. 20. At *Bong.* e Mss. credo, edidit *cum* pro *sub*. Idem.

§ 10 *Interfectos legatos in urbe sepe-lierant*] Quam inhumanitatem prædixit Cassandra ap. Lycophr. 1056. et seqq. *Bern.*

Sepelierant] Freinsh. *sepelierunt*. Id.

Atque ita defuncti responso] Imo autem defuncti responso non erant, sed Deum illuserunt, cujus illud responsum erat, quod ipsi *cæde* facta interpretati fuerant. Legi itaque debet *utque, ita*, hoc sensu: Utque defuncti responso, (i. e. et quasi responso defuncti essent) ita (dum legatos cæcos sepellunt, &c.) *Fab.*

§ 12 *Pediculis*] Italice populi. Plin. III. 5. Strab. VI. *Ποδύκλους* vocat. In Mss. legitur *Pedituli*. Inde, qui libros impressos emendarunt, fecerunt *Rutuli*, longe petita conjectura. *Bongars.* Ap. Appian. etiam Civ. I. p. 381. corrupte legitur *Ποδύκλους* pro *Ποδύκλους*. Et ap. Val. M. VII. 6. 1. pro *Fidiculis* esse scribend. *Padiculis* bene monuit Ph. Claverius Ital. Ant. IV. 10. Ceterum *Padiculorum* (hæc enim vera scriptura est) oppida enumerat Plin. III. 11. m. *Bern.*

§ 14 *Fumen Acheronta*] Bechar. et alii edidere *fumen Acherusiam*; ut paulo ante ‘*amnem Acherusium*’ dixit. *Vor.*

Fuisse sibi periculosam mortem] *Periculosa mors* quid, sit nemo dixerit.

Mortui omnibus periculis sumus defuncti. Quod morte nos afficit, aut propius admovet morti, periculosum est, ut Cæsar, iter, expeditio, prælium, lucta, morbus, et quæ sunt mille alia. Sed ipsa mors non potest dici periculosa. Unius litteræ perversio hunc locum turbavit, qui restitutus erit, si legas: *morienaque non in patria fuisse sibi periculosam sortem*, h. e. periculosum oraculum, periculum quod cecinerat oraculum, non in patria sibi impendere. In principio capitis dixit *fatorum pericula*. ‘Ad declinanda,’ inquit, ‘fatorum pericula peregrinam militiam cupidus elegerat.’ Jam vero in Italia didicit, non in patria fuisse illa fatorum pericula, sed in Brutis sortem illam sibi fuisse periculosam. ‘Sors’ est oraculum: proprie tabula in cista condita, cui litteræ erant inscriptæ, quæ a consulentibus extrahebatur, quales erant Prænestinæ sortes, de quibus Cic. II. de Divin. 41. ‘Ex illa olea arcam esse factam, in eaque conditas sortes, quæ hodie Fortunæ monita tolluntur.’ Dein *sors* pro quovis oraculo, a responso oraculi. Cic. eod. lib. ‘Sors illa edita est Cræso: ‘Cræsus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim.’’ Suet. Vespas. ‘Apud Judæam Carmeli Dei oraculum ita confirmavere sortes.’ Claud. de B. Getico: ‘O semper tacita sortes ambage malignæ.’ Tò *sors* autem in aliis quoque locis in *mors* transisse vitio et inscitia librariorum docuit summus noster Heins. ad Fastos Ovid. magno rei litterarum detrimento menses aut aliquos nobis ereptus, quem merito luget orbis eruditus. Ei hanc emendationem me probasse memini, qui etiam in notis ad Ovidii Fastos ostendit in antiquis membranæ confundi *mors* et *sors*. *Græv.*

§ 16 *Zopyrion*] De quo et XXXVII. 3. 2. *Bern.*

§ 17 *Panas temere illati belli*] Lucan. VII. 343. ‘Causa jubet Superos

mellior sperare secundos.' Id quod iusta dissertatione confirmat Gruterus, quæ est ad Tac. quinquagesima tertia. *Id.*

CAP. III. § 1 *Triduum*] *Sebis. tridui.* Vid. notam ad II. 10. 12. *Bern.* Junt. cum *Ms.* aliisque edd. *triduo*: cap. 4. 'Ob hæc illi quatrinduo perseverata inedia est.' Sed nec *triduum* improbandum. *Græv.* Antiquiores edd. *Bechar. Maj.* et, ut *Græv.* testatur, Junt. *triduo*: ut II. 11. 4. 'Triduo ibi dimicatum:' et XII. 6. 16. 'Illi quatrinduo perseverata inedia est.' *Vor.*

§ 2 *Expectantibus*] *Cod. Ms.* ut *Bong.* testatur, *spectantibus.* XIII. 1. 8. 'Regnum et imperia spectare,' 'thesauros spectare.' Sed putant quidam *expectare* poni etiam pro, spectare. Vid. *Notas* ad XIII. 1. 10. *Id.*

Liberos suos animo jam quodammodo complectentibus] *Codex Ms.* ut *id.* *Bong.* testatur, *animo* omittit: et recte meo iudicio. Quia 'quodammodo' sequitur, non opus erat addere *animo*: videturque ex marg. ubi explicandi causa adscriptum fuit, irrepsisse in textum. Ipse Auctor, si *animo* addere voluisset, omittere potuisset 'quodammodo.' Addunt et alii *animo*, cum cogitationem et desiderium denotare volunt: ut *Nepos* XIII. 1. 3. 'Animo bellare cum Romanis:' et *Sall. Jug.* 'Totam ejus regnum animo jam invaserat:' sed non addunt illi et 'quodammodo.' *Vorst.* Illud *animo* delet *Vorst.* ut natum ex glossa. *F.* additum quodammodo ad mitigationem verbi 'complecti,' hoc enim proprie fit ulnis et brachiis. *Schæf.*

§ 4 *Mardoqueus*] Quidam h. l. legerunt *Medes*, quomodo et in *Eusebio* editum est, contra *libros. Bong.*

§ 5 *Thalestris*] *Straboni lib. XI.* est *Θαλστροπια. Bongars.* De ea II. 4. 33. XIII. 3. 9. *Add. Plut. Alex.* 81. *Bern.* Non videtur *Justinus*, ut alii, *Amazonum gentem* in *Hyrcania po-*

nere, sed ad *Mæotim* et *Tanaim*. Nam, inquit, 25. dierum itinere confecto in *Hyrcania* occurrisset *Alexandro.* Rectius sane. Neque enim ulius Geographorum *Amazones* alibi collocare, quam ad *Mæotim*, nunquam dubitavit. Eaque etiam de causa *Mæotidas* et *Tanaitidas* appellari nemo nescit. *Sen. Hippol.* 'Qualis relictis frigidi Ponti plagis Egit catervas, Atticum pulsans solum, Tanaitis, aut Mæotis, et nodo comas Coëgit emisitque, lunata latus Protecta pelta; talis in silvas ferar.' Ita leg. ex *Ms.* Vulgo pessime *Aut Tanais, aut Mæotis.* *Curt.* tamen lib. vi. *Hyrcaniæ* finitimam facit *Amazonum gentem.* Sed male. 'Erat (ut supra dictum est) *Hyrcaniæ* finitima gens *Amazonum*, quondam circa *Thermodonta* amnem *Themiscyræ* incolentium campos. Reginam habebant *Thalestrim*, omnibus inter *Casacas* montem et *Phasim* amnem imperitantem.' Ita leg. Vid. quoque *Diod.* ad *An.* 4. *Olymp.* 112. Causa erroris hæc est: quod *Iaxartem* s. *Orxantem*, *Tanaim* esse crederent milites *Alexandri.* *Adi. Arrian.* vii. *Voss.*

Thalestris sive Minithæ] *Dale* cum *Junt. s. M.* *Eod. modo* *Junt.* II. 4. 'Hæc *Thalestris* regina.' *Græv.* Sive *Minithæ*, sive *Minithæa*, sive etiam *Minythæa* scribatur, additamentum esse videtur. In *Mss.* *Codd.* tamen apparet, at non in optima illa ed. *Junt.* qua nuper usus est *Grævius. Fab.* II. 4. 33. 'Minithya sive *Thalestris.*' *Junt.* ed. nomen *Minithæa* utrobique omittit. *Vor.*

Amazonum regina cum ccc. millibus mulierum] *Luculentum mendacium* in numero, quanquam et historia fabulosa est, ut inquit *Strab.* xi. Error inde venit, quod *Tanaim* et *Iaxartem* eund. fl. crediderunt, et *Sogdianam* continuatam terram *Sarmatiæ Europææ*: cum distent plus 6. stadiorum. Tantum refert scire Geographice. Quidam alant in aliis *cod.*

legi occ. *mulieribus*: sed res in fabula non est tanti. *Glar.*

Cum *trecentis mulieribus*] Sic edidi, unius Cod. fidem sequutus; et Diod. xvii. 77. *Bongars.* Ita et hunc l. emendavi ante plures annos, quum prius passim legeretur cum *trecentis millibus mulierum*, ad illa Curtii mei ex vi. 5. 26. 'Protinus facta potestate veniendi, cæteris jussis subsistere, ccc. seminarum comitata processit.' *Mod.* Firmat et Curt. vi. 5. 26. Prius passim legebatur cum *trecentis millibus mulierum*, absurde. *Bern.*

Confertissimas] Edd. quædam, *infestissimas*: quod probabilius est. *Id.*

Inter infestissimas gentes] Ita ex edd. antiquioribus legere malo, quam ut Bong. edidit, *confertissimas gentes*. Quod idem probabilius et Berneccero visum. *Vor.*

§ 6 *Propter inusitum feminis habitum*] Mss. multi habent, *inusitum regibus Macedonicis habitum*. Quæ, quia nimirum ab editis recedunt, efficiunt apud me, ut et ipsa, et quod est in vulgatis *feminis*, pro adjectamentis glossatorum habeam. Et ista, *inusitum regibus Macedonicis*, manifeste huc sunt tracta ex seqq. *Schef.*

§ 7 *A rege*] Alii hoc omittunt; nec est necessarium. *Bern.*

§ 8 *Post hæc, &c.*] *Lucian. Dial. Mort. p. 294.* ὃ δὲ καὶ τῇ Μακεδονικῇ χλαμύδα καταβαλὼν, κἀνδρῶν, ὡς φασί, μετὰνδρῶν, καὶ τῶνδρῶν ὄρθῃ ἐπὶ τοῦ, καὶ προσκυνῶσθαι ὑπὸ Μακεδόνων οὐκ ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἤξιον, καὶ τὸ πάντων γαλοῦσθαι τῶν ἐμῶν τὰ τῶν νεκρυμένων.

Habitum regum Persarum] Sic et Curt. vi. 6. 4. At medium inter Persicum et Medicum habitum summis, auctor est Plut. Alex. 79. *Id.*

Diadema] 'Diadema' fascia alba s. candicans fuit, ut allatis plurimis auctorum locis Lips. ad vi. A. Tac. docet. Alexandri tamen diadema 'purpureum distinctum albo' fuit, ut ex lib. vi. Curtii apparet: quale

sc. ipse Darius habuerat. *Vor.*

§ 9 *Longum testem auratam*] Quam Curt. iii. 3. 28. 'pallam auro distinctam:' Plut. ibid. 'stolam barbaricam' appellat. *Bern.*

§ 10 *Ut luxum*] Bene monente Freinsh. puncto hæc a præcedd. separavi, quibus commate hactenus annexa male hærebant. *Idem.* Ante 'ut' f. excidit partic. *et. Gron.*

Inter, &c.] Vincent. v. 42. 'inter pellicum regium gregem.'

§ 11 *Ne jejuna et destructa luxuria videretur*] Interpp. hic silent. Vellem tamen quod docuissent quid sit *destructa luxuria*. Magnus is mihi erit Apollo, qui tam abstrusam notionem eruerit. Sed erui non potest, quæ non est. Interpolarunt hanc vocem. Justinus aut Trogus scripsit: *ne jejuna et restricta luxuria videretur*.

Restricta est, parca, cum nulli sumtus sunt in voluptates, epulas, delicias. Tac. xv. 48. 'Sed procul gravitas morum, aut voluptatum parsimonia; lenitati, ac magnificentis, et aliquando luxui indulgebat. Idque pluribus probabatur, qui in tanta voluptatum dulcedine summum imperium non restrictum nec perseverum volunt.' 'Imperium non restrictum' est, voluptatum abstinens, quod nullos sumtus facit in voluptates. Cic. iii. Fam. 8. 'Si de tua proluxa beneficaque natura limavit aliquid posterior annus propter quandam tristitiam temporum, non debent mirari homines: cum et natura semper ad largiendam ex alieno fuerim restrictior, et temporibus, quibus alii moventur, lisdem ego movear.' Ubi vides 'restrictior' esse, parci. In hoc sensu legitur et *adstrictus* ap. Just. xlv. 1. 'Dura omnibus et adstricta parsimonia.' Propert. ii. El. 23. 'Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te Adstrictus pleret sæpe dedisse pater.' 'Adstrictus pater' est, attentus ad rem, nimis diligens. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Patriæ nomen ejurare*] Quomodo patriæ nomen ejurarit Alexander, non capio: a moribus quidem patriis discessisse manifestum est: non ideo tamen Persa haberi voluit. Quid si legamus *patriis nomen*? Jovis enim filium se, non Philippi, dicebat. Plerique Mss. *patriæ nomine juraret*. Simili mendo infectus Gellius 1. 2. 'Sanctissimæ disciplinæ nomine mentirentur.' Leg. *nomen ementirentur*. Bongars. Contra Aci-dal. ad Vell. 11. 68. 4. *patriæ nomen* rectum esse contendit. Nam certum, de luxu regis et molli-tie tantum, non de superbia, querelam hic esse, ut qui, quos armis subegerat, eorum vitis succumberet. Adstipulatur Noster mox XII. 5. 2. Hoc igitur ægre exercitus forebat, masculum Macedonum nomen, belli fama orbe toto celebre et terribile, moribus effeminatis Persarum corrumpi, et ipsum velut effeminari. Cæterum *nomen patriæ* dixit Autor pro, patriam: sicut Liv. 1. 10. 4. 'nomen Ceninum' pro, Ceninenses: et Agell. 1. 2. passimque Liv. 'nomen Latinum' pro, Latinos. Quod loquendi genus de Græcorum fontibus profuxisse docet Guil. Canterus Nov. Lect. 11. 10. Bern. Lego *patriæ morem*. Nihil planius, aut cum historia convenientius. Ipse Just. paullo post eod. modo: 'Maxime indignabatur carpi se sermonibus suorum, Philippi patris patriæque mores subvertisse.' Proxime sequentia, quos propter tales mores vicerat, quin a mala Glossatoris manu sint, noli dubitare. Boxhorn. Boxhorn. legend. patat *patriæ morem ejurare*. Sed non est verisimile hoc propter id, quod sequitur, 'moresque Persarum.' Quid autem sit *nomen patriæ ejurare*, intelligitur fere ex ipso illo quod sequitur, 'mores Persarum assumere.' nimium nihil fere aliud quam quod XII. 5. 2. dicitur 'patriæ mores subvertere.' *Ejurare* quidem vel *ejurare* dicunt pro,

non agnoscere, rejicere, detestari. Cic. 11. de Orat. 'Cum ei M. Flaccus multis probis objectis P. Mutium judicem tulisset, Ejero, inquit, iniquus est.' *Ver.* *Ejurare nomen patriæ* id. est quod Tac. dicit xv. H. 29. 'ejurare patriam,' sic et 'ejurare liberos ac parentem' Sen. dixit ad Marc. *Nomen patriæ* est patria, ut 'nomen agelli' ap. Valer. Cat. in Diris, et inferius XIII. 6. 'Philippi Alexandrique nomina' est, Philippus et Alexander: et multa sunt huj. generis alia exempla. Græv.

§ 4 *Laborem militiæ*] Tac. 111. 24. 5. 'Bella plane accluctis obeunda: sed revertentibus post laborem, quod honestius quam uxorium levamentum?' Disputatur eo loco, An magistratum in provinciam euntem comitari uxor debeat. Bong.

§ 6 *Poniamus*] 'Ponere' pro, deponere. Quod vel ex eo intelligitur, quod alibi ipso composito in talibus utitur: ut VII. 5. 3. 'pueritis rudimenta deponere,' et IX. 1. 8. 'tirocinii rudimenta deponere.' *Ver.*

§ 7 *Quæ consuetudo in successores quoque Alexandri mansit*] Mihi vehemens suspicio est legi debere in *successores* USQUE *Alexandri mansit*, et ita scripsisse Justinum puto. Nam illud 'mansit in successores' durius est et insolentius, nisi addas usque. Latini homines judicabunt. Faber. Bong. ex Mss. edidit *in successoribus*. Sed Bernecc. maluit *in successores*: quomodo in antiquioribus typis expressis est; et in aliquo item Ms. observavit Bongarsius. *Ver.*

§ 8 *Pramia statuta*] Liv. 1. 20. 'Stipendium de publico statuit:' et Tac. XIII. 24. 'Aurelio Cottæ et Haterio Antonino annuum pecuniam statuit princeps:' et Apul. VII. M. 'Nec mihi misero statuta cibaria pro tantis præstabantur laboribus:' et Matth. Euang. XXVI. 15. 'Εταπεινωσάτω τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος.' Gron.

§ 11 *Epigoni*] Quo nomine et eo-

rum, qui ad Thebas cum Polynice occubuerant, posteri censebantur. *Bongars.* Vid. Diod. iv. 68. pr. item Cælium Rhodig. lia loca, quæ monstrat Index. *Bern.*

§ 12 *Parthis, &c.*] *Frec.* 'Post hæc Parthorum pugnam aggressus, quos diu obtinentes delevit.' *Leg. obnitentes* ex Leid. 1. et Oros.

Andragoras] Conferend. hæc cum XII. 4. 9. *Bern.*

CAP. v. § 1 *Hostili odio*] *Angl. hostili more.* Placet mirum præ vulg. lect. Nec enim sat commode *regium odium* dicitur. Probat quidem vulgatum cl. *Vorst.* per locum *Livii* II. 5. 4. *Nostri* XVII. 1. 4. sed exempla illa non satis videntur convenire. Nam est oppositio inter patres et plebem, quæ inter regem et cives nulla, et *Justinus* de more patrio agit, non de odio. *Schef.*

§ 2 *Carpī se sermonibus suorum*] *Viennensis* ed. vetus *se* omittit. *Sebis.* trajiciend. censet ita, *carpī sermonibus suorum, se patriis.* *Bernec.* Junt. æque ut *Vindobonensis* omittunt *se*, et rectius abest. *Græv.* Vett. edd. Junt. *Bechar.* et *Vindob.* *se* omittunt : quod *Græv.* rectum putat. *Vorst.* Libri quidam illud *se* non agnoscunt, quod putant esse rectum. At in *Mss.* quos vidit *Bong.* legebatur *carpere*, unde illud *carpī se* videtur ortum. Quod si *carpere* *Justini* est, cogitandum, an non scripserit, maxime indignabatur, *carpere sermonibus, suorum mores subvertisse.* Mihi sane *Philippi patriæ* patriæque huc translata ex superioribus a glossatore videntur. *Schef.*

§ 3 *Parmenio*] *Parmenion* annorum 70. vir militiæ domique clarus necatur cum filio *Philota*, ejus de eade *Curtius* eleganter et copiose VII. 2. *Bernec.* Codex *Ms.* teste *Bong.* *Parmenio* : quomodo istiusmodi *Græca* nomina *Latinos* scripserit *Pithæus* II. *Advers.* 13. et *Gronov.* *Notis* in *Liv.* monent. *Vor.*

§ 5 *In Macedonia*] *Mss.* multi habent *Macedonia*, quod præfero, quia verbum 'divulgare' significat id, quod fit in loco, non vero, quod pertinet ad locum. *Schef.*

§ 7 *Fasces epistolarum*] Non abeundi commento *Glos.* in *Cypro* bellum gerens, militum in se animos deprehendit. *Polyæn.* *Strateg.* VII. p. 504. et seq. *Bern.*

§ 8 *Durius opinati*] *H. e.* maledice locuti. Ita verbum hoc usurpat et *Suet. Aug.* 51. 4. 'Inter cætera crimina objiciebatur, quod male opinari de Cæsare soleret.' Et 67. 2. 'Servum gravissime de se opinantem compedibus coërcuit.' Eod. sensu existimare usurpat *Sen.* de *Ira* III. 22. 'Quod homines et periculosissime et libentissime faciunt, de rege suo male existimabant.' Et *Nazarius Paneg.* 5. 'Existimare de Principibus, nemini fas est.' Id. *Sen. Ep.* 71. 16. 'Aderunt qui de facto tuo male existiment.' 'Clandestine existimationes,' obtrectiones, *Plin.* Pan. 62. f. *Sen. Ep.* 31. 12. 'Multi de Deo male existimant et impune.' Id. *Ep.* 107. 13. 'De ordine mundi male existimant.' 'De ingeniis nostris male existimare,' *Quintil.* *Dial.* de *Orat.* 1. 3. *Idem.* 'Durius opinari' hic id. est quod, durius scribere. Et potest quoque id. esse quod durius loqui. Nimirum 'opinari' et 'existimare,' quæ verba proprie aliquid internum et absconditum notant, transferuntur etiam ad externa significanda. *Nepos* x. 7. 3. 'Non æquo animo ferebat de se ab iis male existimari, quorum paulo ante in cælum fuerat elatus laudibus.' *Vor.*

§ 9 *Inde Dracæ, Energetas, Parymas, Paropamisadas*] *Pro Dracis* legend. puto *Doas*, quorum meminit *Ptolemæus* in *Margiana*, et *Strabo* item, qui eos *Medis* vicinos facit. 'Evergetum' meminit *Diod.* ad fin. anni 7. et *Curt.* VIII. *Pro Parymis, Arias* legerim; in hoc enim tractu

sunt, nec postea uspiam eorum meminuit. Quod autem subjungit, 'cæterosque populos, qui in radice Caucasii morabantur, subegit,' non est de Caucaso, qui Colchia, Iberis, et Albanis est ad septentrionem, intelligendum. 'Macedones enim,' inquit Strab. xi. 'omnes montes, qui post Arios sequuntur, Caucasum vocaverunt.' Et, quamquam fere Alexandri historici Tanaim putarunt Jaxarten, tamen h. l. paullo post, ubi Author dicit 'urbem Alexandriam super amnem Tanain Alexandrum condidisse,' ego legend. puto *super amnem Arium*. Nam eam ita etiam Ptolemæus in Aria descripsit, et Arrian. in iii. Octo autem in his regionibus condidisse urbes scribit Strabo jam dicto lib. quasdam etiam diruisse: sed Justinus in Bactrianis et Sogdianis 12. enim urbes condidisse mox subjungit. *Glar.*

Euergetas] Qui dicti ante Agriaspæ. Arrian. iii. 'Ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πόλαι μὲν Ἀγριάσπας καλουμένους, ὅτερον δὲ Εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, οἱ Κέρυ τῷ Καμβόσου ἐνωλόμενον τῆς ἐς Πάριον διαίσεως. Curt. vii. 3. 'Iter pronuntiarī jubet in Agriaspas, quos jam tunc matato nomine Euergetas appellabant; ex quo frigore victusque penuria Cyri exercitum affectum tectis et commeatibus juverant.' Utrobique tamen legend. *Ariaspas* non male judicabat Blancard. Notia in iii. Arriani. Atque ita magis nomen congruet cum eo quod Diod. illis tribuit, τῶν Ἀριμασπῶν puta. Verba huj. xvii. 71. sunt: Ἀνέβηκε μετὰ τῆς συνάψεως ἐπὶ τοὺς πρότερον μὲν Ἀριμασποὺς, νῦν δὲ Εὐεργέτας ὀνομαζομένους. Addit quoque Diod. eand. appellationis rationem, quam Arrian. et Curt. prodidere. Non tamen putem ipso Græco vocabulo 'Euergetas' dictos fuisse a Persis; sed Persico potius ejusd. significationis 'Orosangas.' Herod. viii. Φίλακος δὲ εὐεργέτης βασιλεὺς ἀνεγέρθη, καὶ χώρα οἱ εὐεργήθη

παλλή. Οἱ δὲ εὐεργεῖται τοῦ βασιλέως Ὀροσάγγου καλεῖσθαι Περσικῶν. *Ver.*

Parimas, Parapammēnos, Adaspies] Ex Diod. xvii. 81. et aliis legend. arbitror *Paropamisadas*. *Adaspies* qui sint, non invenio; quod vulgo legitur *Hydaspies*, nomen est ab Hydaspē Indiæ fl. confictum. Nec placet, quod *Caspies* quidam ediderunt. Quid si *Arios* legamus? Omnino arbitror, duas syllabas priores τοῦ *Adaspies* ex voce *Paropamisadas* adhæsisse sequenti vocabulo, unde factum sit *Adaspies*. Inde *Adaspies*. Sed his vocibus restituendis divine est opus. *Bongars*. Ego me divinatorem non profiteor: ausim tamen affirmare, pro *Parimas* legend. *Arimaspos*, idque copulandum (ant f. a glossatore aliquo copulatum) cum præc. vocabulo 'Euergetas.' Assertit enim Diod. xvii. 81. Cyram 'Arimaspos,' quod exercitum suum, fame graviter adfectum, commeatibus juvissent, cum aliis muneribus affectis, tum, abrogato nomine pristino, 'Euergetas' eos nuncupasse, h. e. *Beneficos*, s. Persica lingua 'Orosangas.' Quod cognomentum ap. Persas iis tribui solitum esse, qui regem regnumve insigni aliquo beneficio demeruisent, et ne cuiusquam meriti memoria intercideret, Orosangarum seu Beneficorum nomina in regios commentarios relata fuisse, clarum est ex Euthem. lib. vi. 2. et 3. Joseph. Antiq. xi. 6. Herod. iii. 140. et viii. 85. Xen. viii. Præd. Eliano H. V. xii. 40. Huc refero locum ex Epistola Xerxis ad Pausaniam, ab interpp. non bene intellectum, ap. Thucyd. i. 23. 3. *Βενη.*

Parapammēnos] Sic et xiii. 4. 21. Diod. tamen xvii. 81. Arrian. v. et Curt. vii. 3. 'Parapamisadas' vocant. Et hoc quidem rectius. Dicti enim sunt ita a 'Parapamiso' monte, ut ex Arriani lib. v. manifeste apparet. *Ver.*

§ 10 *Perducitur*] Tac. i. H. 25. 'E

libertis Onomastam futuro sceleri præfecit, a quo Barbiūm Proclūm tesserarū speculatorū, et Veturū optionem eorūdem, perductos pretio et promissis onerat.' Cæs. VIII. B. G. 38. 'Guturvatus, omnium cura quæsitus, in castra perducitur.' et Curt. III. 3. 'Quod Alexandrum, deposita regia veste, in Persico et vulgari habitu perductum esse vidisset.' Id. VIII. 18. 'Triginta elephantī simul capti perducuntur.' Liv. Epit. cxxxī. 'Antonius Artuasdē, fide data perductum, in vincula conjici jussit.' Cod. Theod. VIII. Tit. v. L. 58. 'Nisi animalia perducta fuerint.' Gron.

§ 11 Quem, &c.] Vincent. v. 44. 'Quem Alexander in ult. proditiōis fr. D. dedit cruciandum.'

Excruciandum fratri Darii tradidit] Exemplo similī, nobilissimī Pænorū captivi libēris Reguli a Senatu Rom. traditi sunt ad supplicium: Agell. vi. 4. ultioni simul et solatio. De supplicii Besal genere variant auctores. Bern.

Fratri] Quem 'Exathrem' Plut. Alex. 78. Curt. autem VII. 5. 62. et Diod. XVII. 77. 'Oxatrem' vocant. Id. § 12 *Alexandriam*] Add. Curt. VII. 6. 46. Id.

Tensim] *Tensim* Leid. 1. Freenlphi pro vulg. *Danaim*: 2. *Thansim*.

Ex trium civitatum] Mss. habent eorum civ. id quod puto rectius. Arrian. nominat unam Cyropollin a Cyro conditam, caput gentis; ei adjungit alias sex minores, quæ fortassis illius alterius colonie fuerunt, omnes captas ab Alexandro. Schef.

CAP. VI. § 1 *Solexni die amicos in convivium vocat*] Curt. IX. ait Clitum Sogdianæ Bactrianæque prætorem ab Alexandro creatum, ac ei convivium præparatum Maracandæ, urbe Bactrianæ, cujus etiam Ptolemæus meminit, quamvis Arrian. eam Sogdianæ regiam dicat lib. III. sub finem.

Ibi occisus est ab Alexandro Clitus; in Græcis est Κλέτρος, quanquam quidam per γ scribunt. Glar.

Amicos in convivium vocat] Mss. mei in c. convocat: neque aliter unus Bongarsii: ego tamen nihil mutō, qui memini sollemnem esse illam vocem et præcipuam convivii. Doctissimus Catullus: 'Mei sodales Quærent in trivii vocationes.' Cic. Verr. VI. 'Deinde ipsum regem ad cœnam vocavit.' Unde 'vocatores,' κλέτρος, dicti sunt, quibus invitandi datum est negotium; s. qui per se vocant ad cœnas. Plinius avunculus XXXV. 14. 'Non fuerat ei [Apelli putā] gratia in comitatu Alexandri cum Ptolemæo: quo regnante, Alexandriam vi tempestatis expulso, subornato fraude æmulorum: plano regio levitatus, ad regis cœnam venit: indignantique Ptolemæo, et vocatores suos ostendenti, ut diceret a quo eorum invitatus esset, arrepto carbone extincto e foculo, imaginem in pariete delineavit, agnoscente vultum plani rege, ex inchoato protinus.' Mod. Mss. Modiani convocat: neque aliter unus Bongarsii. Modius tamen nihil mutand. censet, cum sollemnis sit illa vox et præcipua convivii. Cic. Fam. IX. 20. 'Ut Verrium vocare sæpius andeamus,' h. e. ad cœnam invitare. Catull. Epig. 48. 'Mei sodales,' &c. Ita Plin. H. N. Ptolemæus rex Apelli, a plano quodam per ludibrium ad regiam cœnam invitato, 'vocatores suos ostendit, ut diceret, a quo eorum invitatus esset.' Suet. Calig. 39. 5. Videnda Guillelmi Verisimilia I. 18. et Plantin. Quæstion. in Amphitr. 8. Bern.

§ 2 *Præferre se patri*] De Alexandri jactantia Pint. 40. Id.

§ 3 *Ut telo, &c.*] Sen. III. de Ira 17. 'Dabo tibi ex Aristotelis sinu regem Alexandrum, qui Clitum carissimum sibi et una educatum inter epulas transfodit, et manu quidem sua, pa-

rum adulantem et pigre ex Macedone ac libero in Persicam servitutem transeuntem.'

§ 5 *Postquam satiatuſ eade animuſ conquivit*] Sic a Nerone, 'perfecto demum scelere [matris occiſe], magnitudo ejus intellecta eſt.' Tac. xi. 26. x. 1. 'Scelus, inter ancipitia probatum, veriſ mox pretiis æſtimatur.' Id. ii. 26. 5. 'Cum ſceluſ admittunt, ſuperest conſtantia: quid faſ Atque neſaſ, tandem incipiunt ſentire, peractiſ Criminibuſ.' Juv. xiii. 237. Similia Menander ap. Stob. Bern. iv. poſt pr. Bern.

Æſtimatio] Ex vett. edd. reſtituit *exiſtimatio* Gronov. Vid. eum ad Liv. xxxiv. 2. *Grav.*

Exiſtimatio] Ita antiquiores typiſ expreſſi. Nec mutavit Bong. At Bernecc. quod a Bong. monitum videret codd. quodaſ Mſſ. habere *æſtimatio*, ita omnino ſcribend. putavit. Ruruſ Gronov. contendit qđ *exiſtimatio* genuinum eſſe. Terent. Heaut. Prol. 'Arbitrium voſtrum, voſtra *exiſtimatio* valebit.' Liv. xxxiv. 2. 'Utrum e rep. ſit, nec ne, id quod ad voſ fertur, voſtra *exiſtimatio* eſt.' Ad quem l. Notat quoque Gronovii vid. Vor.

Exiſtimatio] Sic veteribuſ, Gronovio, et Gravio volentibuſ, reſtituit Vorſtius. Bernecc. malebat *æſtimatio*. Vid. quæ notavi iii. ult. in fine. *Schef.*

§ 6 *Iracunde*] Non male Vienn. *iracundum*. Bern.

Occiſum, &c.] Hegesipp. ii. 12. 'Inter menſaſ et pocula circumventuſ.'

§ 7 *Quo pridem*] Mſſ. quidaſ *pridie*, quod præfero. *Pridem* ſane neſcio, an reperiatur uſurpatum de tam brevi temporis intervallo; et paucaſ interceſſiſſe horaſ etiam ex Curt. eſt notum. Vid. eum viii. 2. Arrianoſ *ναυαρχικα*, i. e. *ſtatim*, poſt conſectam eadeſ, ſecutam ait poenitentiam. *Schef.*

In iram verſuſ] Liv. xxv. 36. 'To-

ti a patiendo expectandoque eventum in impetum atque iram verſi.' et Liv. Epit. l. 'Verſuſ in ſenectam.' et ipſe Auctor xxvi. 2. 'Non in timorem, ſed in furorem verſi.' et xxvii. 2. 'Verſi in miſericordiaſ naufragi.' Gron.

Vulnera tractare] Id enim cenſebant officium eſſe erga defunctoſ et vulneratoſ. Stat. iii. Th. 154. 'Quæ vulnera tractem, Quæ priuſ ore premam?' Id. xi. 624. 'Hei mihi quoſ nexuſ fratruſ, quæ vulnera tracto?' *Idem.*

§ 10 *Acceſſerat enim ad poenitentiam*] Ita antiquioreſ typiſ expreſſi. Bong. maluit *Acceſſerat poenitentiaſ*. Vor.

Nutriciſ ſuaſ et ſoriſ Cliti recordatio] Duæ perſonæ videntur eſſe, nutritrix ac ſoror Cliti, quod falſum eſt; quare aut delend. iſtud *et*, aut, quod magiſ probem, ita legend. *Acceſſerat poenitentiaſ et nutriſ ſuaſ, ſoriſ Cliti, recordatio*. Fab. In nonnulliſ edd. abeſt et recte. *Grav.*

§ 11 *Tam, &c.*] Saxo xv. p. 370. 6. 'Tam ſædaſ educationiſ ſuæ mercedem exſolvit.'

§ 12 *Fabularum*] Rumoriſ et ſermonuſ. Ita Suet. Aug. 70. 1. 'Cœna ejuſ ſecretior in fabuliſ fuit,' h. e. hominuſ ſermone traducebatur. Tibull. i. 4. fin. 'Ne turbis fabulaſ ſiam.' Propert. i. Eleg. 15. dixit 'hiſtoriam fieri,' Juv. x. 167. 'declamationem.' Bern.

§ 14 *Tunc Am. conſ.*] Filiuſ Perdiccæ. Vid. Freinſh. ad Curt. vii. 2. 9.

Eurylochus] Ita quoque legend. ap. Frec. pro vulg. *Eutlochus*.

§ 15 *Perſeuerata*] *Perſeuerare* active etiam uſurpavit Liv. xxii. 36. 'Quo id conſtantiuſ perſeueraret.' Add. notam Avi. Sen. vi. Benef. 23. 'Quia, quicquid deſinere non poſſunt, perſeuerare voluerunt.' Symmach. i. Ep. 37. 'Qui amicitiaſ ſtabili diligentiâ perſeuerat.'

Ne ita mortem uniuſ doleat] Codd. quidaſ Mſſ. teſte Bong. *morte uniuſ doleat*: quod æque recte dicitur. Vor.

Plerique Mss. Bongarsio visi habent *morte*. Unde ergo illud *mortem*? Suspicio Justinum scripsisse *ne ita morte in unius doleat*. Cic. Bruto: 'In tam gravi vulnere dolendum est.' *Schef.*

Perdat] F. *prodat*. Ut XIX. 3. 'Sed ne hos, quibus nefanda lues pepercerat, inter hostium exercitus relictos, morte sua proderet:' et Musonius ap. Stob. Serm. CLVIII. *Τοῖς μέτροι φίλοις καὶ τῶν συνελθόντων ἐν τοῖς γε ἀληθοῦσι, καὶ ἐν προσήκει ποιῆσθαι τινα λόγον· ὃ γὰρ ἐν οὖροις προδοῖεν ποτὲ ἡμῶν.* Gron.

§ 17 *Callisthenis*] Anaxarchum addit Plut. 93. Bern.

Condiscipulatu apud Aristotelem] Plerique Mss. habent *quondam discipulatu*. Puto utrumque scribendum, *quondam condiscipulatu*; nam vocem *quondam* exigit quod sequitur 'et tunc,' tanquam relativum: *condiscipulatu* autem agnoscunt etiam alii codd. Vitium ex eo natum, quia pro *quondam* ratione veteri scriptum fuit *condam*, et quia mox sequebatur *cond* in voce *condiscipulatu*; ideo hæ litteræ perperam videbantur repetitæ. *Schef.*

Familiaris illi [Alexandro] *et tunc ab ipso rege ad, &c.*] Dele istud *rege*: est enim glossema, cum dicat Justinus, in ead. linea, *familiaris illi, Alexandro*. Quare nihil relinquitur. *Fab.*

Acta] Pro rebus gestis. Sic XII. 7. 13. 'Herculis acta superare.' Notat et Grotius ad principium Actorum Apostolicorum, Ciceronem, quidquid quisquam egit, id modo 'acta,' modo 'actus' vocare; et leges Sempronias dicere esse 'acta Gracchorum.' *Vor.*

§ 18 *Chorasmios et Dracas*] Ego h. l. pro *Dracis, Sacas* legerim. Sunt enim 'Chorasmii' vicini Sacis. *Dracas* si usquam est populus, quod non memini, Indorum erit longius ab hoc tractu. Unde f. *Oxydracas*. Ceterum in corruptis codd. fere pro *Dacis Dracis* legitur. Item sæpe *Data*, quod

magis mirum. 'Dacæ' sunt celebres in Margiana populi: 'Daci' in Europa ad Danubium; Dracas non memini, ut jam dixi, usquam me legisse. *Glar.*

Chorasmios] Arrian. IV. *Χορασμῖοι*. Strab. XI. *Χορασμηνῶν*. Plin. IV. 16. 'Chorasmii.' *Dahas* Græcis sunt *Adas*, pro quo hic quidam *Sacas* reposuerunt. Curt. VII. 4. 6. Chorasmios, Dahas, et Sacas conjungit, ut Solin. 51. *Bong.*

Dahas] Ita quoque legend. ap. Frec. pro *Dachas*. Vincent. 'Daas.'

CAP. VII. § 1 *Primo*] In Mss. esse notantur in *primo*, quod scribe junctum, in *primo*. Vetus adverbium, nec dubium, quin a Trogo usurpatum: e quo, 'priscæ,' ut ipsemet ait Præf. n. 1. 'eloquentiæ viro,' Autor desumpta antiquaria verba sparsim Epitomæ suæ inseruit. Eand. vocem in Sallustio et Plauto alicubi Palmer. reposuit. Hæc Acidal. ad Vell. II. 68. 4. *Bernec.* Recte Mss. in *primo*. Vid. Not. ad Liv. X. 14. Gronov. In *primo* recte legi in Mss. Gronovius contendit, exemplisque affirmat. *Græv.*

Ne omnia pariter invidiosiora essent] Aut deest aliquid huic l. aut scribend. est *invidiosa*, quod in quodam et Bongarsius reperit. Nam *pariter invidiosiora* nec consuetudini, nec rationi sermonis Latini respondet. *Schef.* 'Pariter' non pertinet ad *invidiosiora*, sed ad 'omnia.' Ne omnia, si muni s. eod. tempore immutata in moribus patriis, majus erga Alexandrum concitarent odium. *Græv.*

§ 2 *Callisthenes*] Cujus adversus adorationem Alexandri verba graviter libereque facta commemorant Arrian. IV. p. 85. et Curt. VIII. 5. Non fuit præcepti memor ab Aristotele sibi dati, 'ut cum rege, aut rarissime, aut quam jucundissime loqueretur:' Val. M. VII. 2. 'Contumacia non facit ad aulam,' Sen. de Tranquil. 4. *Bern.*

Sub specie insidiarum] Hoc *insidiarum* non concoquo. Quid enim *specie insidiarum*, et quæ insidiæ hic intelligendæ? num quas facit aliquis, an quas patitur? Res in se quidem clara, sed oratio admodum ambigua. Itaque vix dubito, quin Justinus scripserit *sub specie insidiarum*, postea vocabulum *insidiarum* compendiose scriptum exhibuerit lectionem quæ nunc vulgatur. Equidem et i. 5. 'sub specie venationis' habeat pro, sub sp. venatoris, et v. 8. 'sub obtentu liberationis' pro, sub obt. liberatoris: sed in illis locis nulla ambiguitas, quæ non evitatur hic, si receptam lect. servamus. *Schef.* Nec hic quicquam ambiguitatis et obscuritatis. *Sub specie insidiarum* est, sub falso prætextu insidiarum, quas fingebantur struxisse Alexandro. Hoc crimen ipsis impingebatur. *Græv.*

Interfecti] Dissentit Antor a se ipso xv. 3. 6. et a Plin. Alex. 96. De morte Callisthenis add. Diogen. Laert. in Vita Aristot. *Bern.*

§ 3 *Explosa*] Pro *explosa* in quodam vet. est *exfossa*. Mallem legere *explosa*, vel, ut hodie scribunt, *expulsa*. *Schef.*

§ 4 *Ultimo Oriente finiret imperium*] 'Finire' pro, terminare. Virgil. i. *Æn.* 'Imperium Oceano, famam qui terminet astris.' Ita ille de Cæsare. At de Alexandro Sen. vi. Q. N. 23. 'Imperium ex angulo Thraciæ usque ad Orientis terminos protulit.' *Vor.*

§ 5 *Inducit*] Vincent. 'obduxit.'

Ab argenteis clypeis] Curt. viii. 5. 4. 'Scutis argenteas laminas addidit.' Quod id. paulo ante Noster 'argento inducere' dixit: Ammianus vero xvi. 'auro imbractear.' *Vor.*

Argyraspidas] H. e. argenteis parmis insignes, quorum meminere præter alios Curt. iv. 13. 41. et Liv. xxxvii. 40. 7. Imp. Alex. Severus, Alexandrum Magnum imitandi, imo vincendi studio, cum *Argyraspidas*, tam

Delph. et Var. Clas.

etiam *Chrysoaspidas* instituit: Lamprid. in Vita, 50. Quale quid jam priscis reip. Rom. temporibus factum tradit Liv. ix. 40. 2. ubi de Samnitibus cum Romanis pugnam instructibus inquit: 'Duo exercitus erant: scuta alterius auro, alterius argento cælaverunt.' *Bern.*

Appellavit] Sebis. *appellat. Id.*

§ 6 *Cum ad Nysam urbem*] 'Nysa' Indiæ urbs est frequens in ore omnium, sed locum ejus commonstrat nemo. Ego puto eam 'Nagoram' dici Ptolemæo, quipæ qui et 'Dionysopolim' appellatam tradit. In Indiæ cis Gangem descriptione, in hoc sane tractu, ubi felix hic prædo heluatus est, 'sita est Nysa' (inquit Curt. ix.) 'sub radicibus montis, quem Meroa incolæ appellant.' Hæc Curt. Meminit utriusque et Strabo xv. non ita longe ab init. Ubi interpretes *femur* traduxit, quod non oportuit, cum sit proprium. Nec Plinius vi. 21. vertit, sed 'Merum' appellat; ubi et 'Nysæ' meminit. *Glar.*

Nysam] Ita Steph. et Strab. xiv. Arrian. *Νόσσα. Βογ.* Sic quoque Arrian. v. cni tamen adversatur Curtius. Statim post puto legend. *Cleaphia. Voss.*

§ 7 *Sacri montis*] Qui 'Meros' dicitur Curtio viii. 10. 20. ubi Bacchum enutritum fabulatur antiquitas. Plinio viii. 39. 'Nysa' vocatur, exscriptorum f. vitio. Nam Plin. ipse vi. 21. 'Merum montem Libero patri sacrum' a 'Nysa' vicina urbe distinguit. *Bern.*

Vite hederaque non aliter vestiti] Cic. pro Dom. 38. 'Ager vestitus frumento:' et ii. N. D. 39. 'Terra floribus vestita.' Ib. 53. 'Montes vestiti atque sylvestres.' Hinc 'Vestitus montium densissimi,' ib. 64. et Sall. Ju. 48. 'Collis vestitus oleastro, ac myrtetis, aliisque generibus arborum:' et Sen. iii. Benef. 29. 'Tolle radicem, memora non surgent; nec tanti montes vestientur.' *Gron.*

Justin.

3 F

§ 8 *Impetu*]. In Ms. legebatur *instinctu*, non *impetu*. Quod facit subdubitare, latuisse hic aliquod verbum minus ab librariis intellectum, vel quod insolitum quid ipsorum auribus sonaret. F. scriptum fuit *repentino incitu mentis*, &c. *Incitu* pro incitatione dixerit Justinus. Sic Plin. II. 45. 'Qui sive assiduo mundi incitu et contrario siderum occursum nascuntur, sive hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus,' &c. Voss. Vossius, quod in Cod. quodam Ms. pro *impetu* est *instinctu*, conjicit legend. esse *incitu*. Verum ipsum *impetu* satis commodum. Ipse Cic. 'Impetu quodam animi potius quam cogitatione facere,' itemque, 'Impetu quodam mentis et voluntate,' dicit. *Vor*.

Non tam oppidanis se parcendo] Recepi hanc lect. ex Mss. et Junt. ed. in qua tamen desideratur *se*. Liquebat ex præced. 'Cum ad Nysam urbem venisset oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis Liberi patris, a quo condita urbs erat, parci iussit.' Græv.

Non tam oppidanis parcendo quam exercitui suo se consuluisse] Ita antiquiores edd. Bechar. Junt. et aliae. Bong. maluit *non tam oppido se p. q. ex. suo cons.* Paulo ante dixerat 'oppidanis non repugnantibus.' *Vor*.

Oppido se] *Oppidanis*, ex vett. et Junt. volente Grævio, Vorstius. Et Mss. et impressi quidam habent *oppidanis*; quod, quia convenit superioribus, et rectius opponitur sequenti 'exercitus,' ideo præfero vulgatæ lect. *Schef*.

§ 9 *Dedisset*]. Ita quidam Mss. sed scribi oportuit *dedidisset*, ut in quibusd. impressis. Faber. Vincent. 'dedisset.'

Potuerat] Mss. plerique Bong. habent *poterat*, quod, ut convenientius, f. repudiari non debuit. *Schef*.

§ 11 *Propter*, &c.] Vincent. 'Prostrata pudicitia sc. r. ab I. deinceps e. a.'

§ 12 *Peragratia India, cum ad saxum*

mira asperitatis] Annotationibus nostris in Q. Curt. quinque aut sex Petras, quas aliquando Rupes vocat, et Curtio descriptas ostendimus. Quapropter hic de iis multum dicere nolimus. *Glar*.

Saxum] Πέρρα Ἀσπος, s. Ἀσπος, ut habet Diod. XVII. 85. et Curtii Mss. VIII. 11. 2. *Bongara*. Inde dicta, quod præ altitudine ad eam aves evolare non possent. Add. Strab. XV. Plin. de Fort. Alex. I. 2. Lucian. Hermotimo, sub init. *Bern*.

Mira asperitatis et altitudinis] Antiquiores edd. *mira magnitudinis et asp.* Petra illa Ἀσπος dicta, quod præ altitudine aves evolare ad eam haud possent. *Vor*.

CAP. VIII. § 1 *Unus*, &c.] Hellad. Crestomat. Πάρος δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰνδῶν *nouptus vls*.

Viribus corporis] Erat enim statura 4. cubitorum et palmi, sic ut corporis eminentiam et molem elephantis, cui insidebat, equitis proportionem responderet. Plut. Alex. 106. *Bern*.

§ 3 *Privatum hostem*] Exponunt, unum eum separatim. Recte quidem; sed, num vox 'privatus' alibi occurrat ita usurpata, ego dubitem plurimum. Quare pro *privatum* censeo legend. *pricatum*. Plin. XXIV. N. H. 7. de pice: 'Adversatur privatim cerastæ morsibus.' *Schef*.

§ 4 *Cum præceps ad terram decidisset, concursus satellitum aervatur*] Curt. aliter, VIII. Inquit enim, equum Alexandri multis vulneribus confossum procubuisse, posito magis rege, quam excusso. Historiam fusius narrat Agell. ex Charete (ita legend. v. 2. Adi quoque Arrian. Plut. et alios. Persæ historiam hanc de Poro et Alexandro longe aliter narrant. Vid. Petrum Teixeira I. 22. Voss.

In terram cecidisset] Ita rursus antiquiores edd. At Bongarsius *ad t. decid.* *Vor*.

§ 5 *Porus*, &c.] Cedren. p. 152. Ὁς [Πάρος] καὶ εἰς χεῖρας ἐλθὼν Ἀλεξάνδρου πολλοὺς τε τῶν Ἰνδῶν ἡμιθελῖς, καὶ τρο-

θεὸς τὸν ἀγκῶνα, οὐδὲ τῷ ἀλέφῳ κατέ-
πεσε, πολλῆς τε θαρραλίας τυχὼν σύμμα-
χος Ἀλεξάνδρου γέγονεν.

§ 6 Cum veniam ab hoste invenisset] Admisi hoc ex Junt. et edd. pristinis, pro vulg. accepisset. Invenire enim eleganter sæpe sic usurpatur. III. 7. 'Atque, unde periculum quæsitum fuerat, ibi maximam gloriam invenit.' Terent. Andr. 'Ita facillime sine invidia laudem invenias.' Heauton. 'Labore inventa mea cui dem bona.' Similiter ap. Græcos, cum sacros, cum τοὺς ἁγ. scriptores εὐρίσκω. Græv. Optime et Latinissime ab hoste invenisset, ex edd. pristinis, et Junt. etiam. Itaque ex Grævii nostri iudicio, eam lect. quæ germanissima est, in context. recepi. Faber. Junt. et alia vet. edd. pro accepisset habent invenisset. Quod adeo placet Grævio, ut id rursus in textum receperit. Assentitur et ipse, si pro ab hoste legeretur apud hostem. Ita enim invenire veniam apud aliquem dictum esset, ut 'querere gratiam apud aliquem' IV. II. 7. Vor.

[Egreque, &c.] Non ergo semper illud Petronii verum: 'Nemo invitatus audit, cum cogitur aut cibum sumere aut vivere.' Bern.

§ 7 Quem, &c.] Mamertiu. Paneg. 10. 'Nam ille quidem Magnus Alexander jam mihi humilis videtur, Indo regi sua regna reddendo, cum tam multi reges, Imperatores, vestri clientes sint.'

[Ob honorem virtutis] Erat Alexander 'virtutis etiam in hoste mirator.' Curt. IV. 6. 38. et VIII. 14. 75. 'Habet hoc virtus, ut viros fortels species ejus et pulchritudo etiam in hoste posita delectet.' Cic. in L. Pisonem 82. Bernegger. [Vid. Ov. Tr. I. 4. 39. 40.]

§ 8 Nicæam] A victoria illic parva sic dictam. Diod. XVII. 96. Idem. Junt. Nicæam: et pro Bucephalen Iid. ut Plut. Bucephaliæ. Græv.

Bucephalen] 'Bucephalon' vocat

Curt. IX. 3. 27. ut et Agell. v. 2. 'Bucephalam' Plin. VI. 20. et Diod. XVI. 96. 'Bucephaliæ' Plut. Alex. 107. qui addit Alexandrum et in memoriam canis sui, 'Peritæ' nomine, cognominem urbem erexisse. Consulatur omnino Phil. Camerar. Hor. Subc. I. 21. et Kirchmann. de Fun. Rom. 707. pr. Idem. Junt. teste Græv. Bucephaliæ: quomodo et Plut. Alex. appellat. Cui proximum quod Plin. VI. 20. 'Bucephalam' vocat. Curt. IX. 3. 28. eand. urbem 'Bucephalon' dicit. Vor.

§ 9 Inde Adrestas, Strathenos, Pasidas, Gangaridas] Hæc nomina suspecta sunt omnia. Ap. Diod. 'Andrastæ' nominantur; Arrianus 'Asacenos,' qui hic 'Stratheni.' 'Pasidas' ap. neminem invenio. 'Gangaritas' adire voluit, sed militum lacrymæ eum detinuerunt, ut est ap. Diodorum. Euphitis qui sunt, mihi non est notum. Nec puto facile hos locos emendari posse absque vetusto aliquo exemplari. Tanta est non modo nominum, sed temporis in hac historia variatio, ut quid cui præponendum, quid subjiciendum, nemo satis displicere queat. Glar.

Adrestas, Gesteanos, Præsidas, &c.] Mss. plerique Arestas. Arrian. v. 'Ἀδραστὰς vocat: Diod. XVII. 91. 'Ἀδραστὰς, ut hic quidam ediderunt. Gesteami (ita habent Mss. aut Gestaui) in Ms. Orosio sunt 'Catheni.' Fabricius ex Arrian. edidit Cathai, eos Καθαῖος vocat Diod. XVII. 91. Præsidas s. Præsidæ Curtio IX. 2. 4. sunt 'Parrhasii. Id. ib. habet 'Gangaridas,' ut hic edidi ex Mss. Græcis Γανγαρίται, et Γανγαρίδαι, de quibus ad Curt. plenius. Bongars. Plenissime Salmas. ad Solin. 992. Bernec. Mss. omnes Arestas. Et sic quoque Lucan. III. 'Tunc furor extremos movit Romanus Arestas.' 'Præstos' vocat Curtius, male. Sed variis modis indicæ illæ gentes ab auctoribus appellantur. Sic, quos Aristobulus

Γλαυκάρκας vocat, Ptolemæus Γλαύσσας: et trecenta ejuscemodii, in quibus verum nomen nullus ei μὴ δ' ὁδὸς εἰδέναι. Voss. In Junt. scribitur *Andrasteas, Assacenos, Prasios, Gandarias*. 'Assaceni' populus Indiæ inter Cophem et Indum fluvios, teste Strab. et Arrian. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ, inquit hic, τὰ πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ τῶν ποταμῶν Κωρήνα Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσακηνοὶ ὄντα Ἰνδικὰ θροικίονσιν. Assacenorum caput erat Massaga. Pro Prasios scribend. *Prasios*. Sic a Plut. appellantur. Pro Gandarias vero *Gandaridas*. Græcia Γανδαρίδας. Græc.

Adrestas, Gesteenos, Prasidas, Gangaridas] Junt. sic, *Andrasteas, Assacenos, Prasios, Gandarias*. Et Bechar. *Adrestas, Stathenos, Passidas, Gangaritas*. Et primum quidem horum vocabulorum in ed. Junt. congruit cum eo quod Diod. xvii. 91. eod. Ἀνδρόστρας vocat. Deinde qui in ead. ed. *Assaceni* dicuntur, populus sunt Indiæ, Straboni et Arriano memoratus. Porro quos ead. ed. *Prasios*, Plutarchus Πρωσίους et Πρωσιαίους appellat. Postremum denique *Gandaridas*, aut *Gandaritas*, legend. videtur: quippe Diod. Γανδαρίδας, et Plut. Γανδαρίδας eos vocat. Voss. Junt. *Andrasteas, Assacenos, Prasios, Gandarias*. Non displicet Vossio, nisi quod, pro *Gandaridas, Gandaritas* putet scribend. F. et pro *Andrasteas, Andrestas* rectius, propius certe a vulgato. Schef.

Gangaridas, cassis eorum exercitiibus, &c.] De *Gangaridis*, s. *Gandaridis*, negat Diodorus, Olympiad. 114. An. Μέγιστον τὸ τῶν Γανδαρίδων ἔθνος, ἐφ' οὗ, διὰ τὸ πλῆθος τῶν παρ' αὐτοῖς διαφάντων, οὐκ ἐπεσφράγισεν δ' Ἀλέξανδρος. Vid. quoque Plut. qui Γανδαρίδας, et alibi Γανδαρίδας perperam vocat. *Prasidas* vero Πρωσίους et Πρωσιαίους. Voss.

[§ 10. 11. 12. &c.] Judicio Sebisii, desumpsit hæc Autor ex Lucan. v. 274. &c. similia certe quidem, ac prope gemina sunt. Bern.

[§ 10 *Cuphites*] Hic, ut ceteris locis omnibus, Mss. librorum secutus sum lectionem. Orosius Ms. *Cofides*, quo loco Fr. Fabricius arbitratur accipienda hæc esse de Sophite, de quo Curt. ix. 1. 39. sed Sophiten Strabo, quem Σωφίτην ille vocat, Cathem præfuisse lib. xv. scribit, quam jam ante devictam esse ab Alexandro, patet ex superioribus, si pro *Gesteenos* legamus *Cathenos*, aut *Cathæos*, ut in Orosio Fabricius. Ista ad Curt. pluribus. Bong.

Ubi cum hostium ducenta millia equitum] Hoc equitum mihi admodum suspectum est. Et vix est verosimile, omnes equites fuisse. Suspicio vel doesse quippiam, vel alterutrum horum, equitum aut hostium, delendum. Schef. Odoratus est Schefferus vitium huj. loci inveteratum. Id vero Jantiniæ subsidio tolles, si cum illa legeris ubi cum CC. millibus equitum hostes operiebantur. Sane hostium et equitum non possunt hic in eod. l. morari recte. In fine capituli blanditur quidem conjectura Schefferi, quorum munitionibus legentis pro vulg. q. motitionibus; id tamen rescribend. non est, verum exponendum: Quorum castrorum structura, vel, ut Latinus dicam, operibus. 'Moliri castra' pro, ponere, metari, non insolens veteribus: sicut 'moliri urbem' ap. Virg. pro, condere. Græc.

Finem tandem bellis faceret] Exstat ap. Curt. Alexandri ad milites oratio. Et rursus Pæni, qui militum nomine expeditionem, ad quam contra Gangaritas rex eos ante fuerat hortatus, deprecatur. Et hæc e. Lucan. v. 274. desumpta. Bernec. Codex Ms. testa Bong. *finem bellis faceret*, non male. Liv. i. 44. 'Is censendo finis facies est.' Val. M. v. 6. Ext. 1. 'Ita finem ei fore.' Vor.

[§ 12 *Ostendere alius canitiem, &c.*] Tac. i. 18. 1. 'Hi verberum notas, illi canitiem, plurimi detrita tegmina et audum corpus exprobrantes.' Bon-

gara. Add. ib. 1. 84. 4. *Berneccer*. Non potest dici: Alius ostendebat 'corpora sua' ætate consumpta; nemo enim plus uno corpore habet; ergo legend. *membra*, non *corpora*. Mox, *cicatricibus exhausta*; nescio an dici possit aliquis cicatricibus exhaustus. Puto legend. *distincta cicatricibus*, quod est valde Latinum; 'distinctus' enim est, interpnnetus, ut alicubi in libris oratoriis loquitur Tullius. *Faber*. 'Alius' hic intelligend. perinde ac si 'alii' scriptum esset, ut 'miles' pro militibus, et mille talia. Alii igitur ostendebant canos, alii vulnera, alii senilia, alii vulneribus, quorum signa cicatrices erant, exhausta corpora. Sic hic locus explicandus, ne ab omnium scriptorum editorumque librorum lectione recedamus. Posset etiam auctoritate firmari aliorum scriptorum, si res exigeret. *Græv*.

§ 14 *Quorum non tam studiis deficiatur, quam annis*] Mss. nostri omisso *τῇ tam*; *quorum non studiis deficiatur, quam annis*; phrasi non solum aliis scriptoribus, ut optimis quisque est, solenti, sed etiam JCtis nostris familiari, ut docui et exemplis adductis confirmavi in Novantiquis meis: præter quas videatur et Bong. ad h. l. in Variis Lectt. *Mod*. Hactenus editi *non tam studiis*, sed et Modiani Mss. et Bongarsiani præter unum omnes *tam* omittunt, phrasi optimis quibusque scriptoribus familiari. Tac. 1. 58. 3. 'Pacem quam bellum probabam.' Curt. vii. 7. 89. 'Nec me ars mea, quam benevolentia perturbat.' Val. M. 1. 1. 'Masaniassa animo, quam Punico sanguine conveniens.' Liv. xlii. 3. 'Non plebis, quam patrum.' Noster iterum xxvii. 3. 11. et vi. 1. 4. ubi vid. Not. *Bernec*. De ista dicendi ratione, 'defici studio et amore alicujus,' dixi aliquid ad Phædrum. Qui autem exstimarint deesse *tam*, errant, nam ita alii scriptores. Græci quoque in suo sermone ita loqui so-

lent. *Fab*.

Quorum non studiis] Pro, q. non tam st. Voculam *tam* codd. Mss. quos Bong. et Modius inspexerunt, præter unum omnes omittunt. Et putant viri docti ellipsoes ejus exempla et ap. alios reperiri. Abest et ab antiquioribus typis expressis Becharii et Majoris; sed in illis sequitur *sed annis*: ut nulla voculæ *tam* sit ellipsis. 'Defici studiis, annis' est pro, destitui. 'Defectus annis' habet et Phædrus: pro quo male Sciopp. *Defessis annis* reponend. putat. *Vor*. Particulam s. conjunctionem *quam* et impressi vett. et Mss. omnes omittunt. Editi nonnulli pro ea habent *sed*. Unde colligo, neutrum esse Justini, sed glossatorum. Justini mea sententia sic scripsit: *quorum non studiis deficiatur, ut annis*. Conjunctionem *ut* absumsit antecedens syllaba *tur*: cam postea alii per *quam*, alii per *sed*, conati sunt explere. Respicit autem *ut* omissum 'ita' ante 'deficiatur,' de qua ellipsi et aliande notum et docuit Sanctius jam olim in Minerva sua. *Schef*. Angl. *non tam studiis*, supplementum glossatoris. Omittunt enim illud *tam* etiam optimi scriptores. Plant. Rud. iv. 3. 'Non ædepol pisces expeto, quam tui sermonis sum expetens.' *Idem*. 'Commetibus defici' etiam dixit Saxo xiv. p. 280. 50. et 'pane defecti' xlii. p. 161. 4. Cf. notam Avi ad Sen. Ep. 30.

§ 15 *Ac si*] Junt. *At si*. Græv.

Vel ipsi sibi parcat] Ita malo e Mss. quos Bong. vidit, quam *vel ipse sibi*: quia præcedit 'si non militibus' alius datus puta. *Vor*. *Vel ipsi sibi* emendavit ex Mss. Bongarsianis Vorstius. *Schef*. Cave hic viros doctissimos audias. *Ipsæ sibi parcat* minime est interpolandum. Sic enim semper fere Cic. optimique scriptores loquantur, ut ad ipsum Tullium pluribus ostendi, et ante me alii quoque, pro quo vulgus dicit *ipsi sibi parcat*. Græv.

Ne fortunam, &c.] Prudens consilium, quod et Scipioni Hannibal inculcat ap. Liv. xxx. 30. 25. 'Non statuentes tandem felicitati suæ modum, nec cohibentes efferentem se fortunam; quanto altius elati erant, eo fœdus corrumpunt.' Add. Curt. iii. 8. 34. Vell. ii. 70. 2. Suet. Cæs. 60. 2. et maxime Plut. Lucull. 80. Add. Flor. iv. 2. 79. et not. l. *Berneccer*. Ead. ratione Lactant. ad Stat. ii. Th. 689. 'Parce Deis. Nam, qui immoderate sua felicitate utitur, faventes sibi Deos fatigat.' M. Sen. Controv. i. 8. 'Quid fatigatæ felicitati molestus es?' et Quintil. Decl. cclxi. 'Fortuna solet fatigari.' et Curt. v. 3. 'Ne victoriæ indulgentiam fatigat.' et Eurip. Rhes. 584. 'Ἡμῶν δ' οὐ βαρύνειν τύχην. Gron.

§ 16 *Castr. solito magnificentiora*] Curt. ix. 3. 30. Plut. Alex. 108. *Berneccer*. Mirum quod Justinus nihil hic de 12. aris addit, quas Alexander tum erexerit; quarum tamen Curt. ix. 3. 19. et Arrian. v. mentionem faciunt: et *παράπαια* hoc Justini esse censet Blancard. Inf. tamen xii. 10. 6. separatim 'ararum' mentionem facit. *Vor.*

Quorum molitionibus] Quænam h. l. *molitiones castrorum*, et quomodo eas terrent hostem? Scio 'terrenam molitionem' ap. Colum. xi. 2. et 'moliri terram,' in ejusd. operis præf. ubi et 'agrorum solique molitionem' usurpat. Verum castra plurimum a terra, solo, agris differunt, nec ulla inter hæc similitudo. Quare mihi quidem vix est dubium, quin scribend. sit *munitionibus*. Curt. de re ead. ix. 3. 'Munimenta quoque castrorum jussit extendi.' Vitium ex eo natum, quia ratione veteri, pro *munitionibus*, *monitionibus* fuit scriptum, quod deinde in *molitionibus* mutarunt. *Schef.*

§ 17 *Cæsis hostibus, cum gratulatione, &c.*] Vix omitto rescribere *cæsis hostiis*, quomodo nobiliss. Sebis.

emendand. censet hunc locum, volentibus etiam Curt. ix. 3. 29. Arrian. sub finem libri et Plut. Alex. 109. Verum quia *Mss.* non addicunt, et vero *hostibus* etiam qualitercumque consistere potest, abstineo manum. *Berneccer*. Credo ego cum Sebis. et *Berneccer*. legend. esse *cæsis hostiis*; quoniam, ut dixi, aras quoque 12. tum temporis erectas esse ex aliis sciri potest, et ipsarum hostiarum caesarum alii dierte mentionem faciunt. Ipsa phrasi 'hostias cædere' snp. xi. 5. 6. et 11. utitur. *Vorst.* Inclinant omnes eo, quod pro *hostibus* legend. sit *hostiis*: at repugnant *Mss.* omnes. Et videtur aliud voluisse Justinus, quam quod censent, respexisse nempe gratulationem, de qua sequitur, ac, qualis illa fuerit, verbis hisce explicasse, nimirum qualis victorum esse consuevit. Solebant enim cæsis hostibus ac profligatis a pugna redire cum gratulatione, i. e. faustis clamoribus. Suet. Galb. 19. 'Oppressos, qui tumultuarentur, advenire frequentes ceteros gratulabundos et in omne obsequium paratos.' Vulgo gratulantes hi sunt ovantes. Festus: 'Ovantes, lætantes, ab eo clamore, quem faciunt redentes ex pugna victores milites.' Habes ecce consuetudinem solemnem militum victorum ex pugna revertentium clamandi, quem clamorem alii 'ovationem,' alii 'gratulationem' appellant. Cum ejusmodi ergo gratulatione dicit Justinus reversos in castra milites Alexandri, tanquam re confecta, profligatis omnibus hostibus, et nunc reversuri domum. Legend. ergo ap. eum: *Itaque, ut cæsis hostibus, cum gratulatione in eadem castra revertuntur*. Conjunctio ut periit, per similitudinem litterarum duarum in vocabulo proxime præc. que. *Schef.*

In eadem revertuntur] Sebis. *via eadem*: recte, aut valde fallor: ita enim et Curt. ix. 2. 31. 'Repetens qua emensus erat.' *Berneccer*. Vulgata

proba, jnvatque caput sequens. *Fr.* Puto verius, *indidem reverterunt.* Voss. Istud, in *eadem*, nullo modo placere potest. Sebis. legend. putabat *eadem* via; quod nec placet; sed nihil videre hic quidem possum; nisi in *eadem* plane delend. sit, quod puto; est enim et falsum et ineptum. Pro *hostibus* autem, idem libenter cum Sebisio sentio, legend. *hostiis*; qui enim in illa castrorum molitione hostes erant? nulli. *Faber.* In molitione castrorum nulli erant hostes; sed, cum jam moliti essent castra, ex illis in hostem prodierunt, et post victoriam, hostibus cæsis, cum magna gratulatione in illa reverterunt. Qui poterant dici *in castra revertisse*, nisi ex its in hostem moventes prodiiissent? Acuti Sebisii conjectura, quæ multos in suspicionem corruptionis adduxit, non est admittenda. *Græv.*

CAP. IX. § 2 *Ibi Gessonas Asibosque, quos Hercules condidit*] Et hic locus non minus corruptus est, quem tamen ex Strab. Curt. ac Diod. hoc pacto legend. puto: *Ibi Agalassus Sibosque, quos Hercules condidit, in dedicationem accepit. Hinc ad Mallos et Oxydracas navigat.* Idque ex varia locorum et temporum conditione in hac historia diligenti adhibita cura colligi potest, salva semper melius sentientium opinione. Ceterum mox dicit Alexandr. solum, saltu de muro facto, ab hostibus conspectum, cum tamen urbs esset a defensoribus desertæ. Mirum unde enim tam cito cognoverint. Et mox Alexander in deserta urbe cum tot millibus annus pugnat. Suspicio mendam in codicibus esse; maxime cum dicit, urbem a defensoribus desertam. *Glar.*

Hiacensoanus Sileosque] Quidam Ms. *Agesinas Syrosque.* F. *Acesinas Sibosque*, ut illi sunt fluvii Acesinis accolæ: hi sint, quos 'Sobos' vocat Curt. ix. 4. 1. Strab. xvi. et Steph. et Arrian. in Indicis 'Sibas:' Diod. xvii. 96. mendose 'Ißov. Bongars.

Junt. cum Ms. *Gesonas Sibosque.* Græv. Antiquiores edd. Junt. Bechar. Maj. *Gesonas Sibosque*, aut *Asybosque.* Et Bong. testatur cod. quendam Ms. habere *Agesinas Syrosque.* Conjicit autem id. legend. esse *Acesinas Sibosque.* Curt. quoque ix. 4. 2. 'Sobiorum' mentionem hic facit. *Vor.*

§ 3 *In Ambros et Sugambros*] *Mandos et Subagras* habet Orosius Ms. Fabricius emendavit, *Mallos et Oxydracas*, ut h. l. quidam ediderunt. Plin. xii. 6. 'Sydracas' vocat expeditionum Alexandri terminum. Curt. ix. 'Sudracas:' quomodo et Justinus, et Orosius, et Diodorus emendandi. *Bongars.* *Mallos et Oxydracas* in hac historia memorant et Arrian. vi. init. et Curt. ix. 4. 24. Et quidem urbem illam Alexandro poene fatalem 'Mallorum' fuisse præter eosd. confirmat quoque Plut. Alex. 110. *Bern.*

Ambros] Diod. *Ambritas.* Voss.

In Ambros et Sugambros] Hi sunt, credo, quos Arrian. vi. et Curt. ix. 4. 15. 'Mallos' et 'Oxydracas' vocant. Quæ nomina Fabricius et ap. Oros. qui Nostrum excerpit, iii. 9. audacter restituit; secutus, ut ipse ait, vestigia depravatæ lect. antiquæ in Orosii et Justinii libris. *Vor.*

§ 5 *Quam, &c.*] Hunc l. illustrat Freinsh. ad Curt. ix. 4. 2.

§ 6 *Si possint*] Mss. *si possent*, quod magis est ex usu sermonis Latini. *Schef.*

In uno capite] Panegyrista Constantino Constantii filio: 'Cladem suam, quamvis multi pereant, vulgus ignorat: compendium est devincendorum hostium, duces sustulisse.' Facit huc Iphieratis comparatio exercitus cum humano corpore ap. Polyæn. iii. et Sil. x. vs. 309. *Bern.*

§ 7 *Resistit*] *Lego resistit* pro vulg. *restitit.* *Faber.* Sic plane, ut *Faber* conjecit, optima Juntina. *Græv.*

§ 9 *Ubi, &c.*] Oros. et Frec. 'Ubi

se obrui a circumfusa multitudine persensit.' Duo Mas. Flor. Orosii *obruī circumf.*

*Qui propter murum] Expanxi tum, quod Bong. ante propter posuerat, ntpote supervacuum et in antiquioribus edd. non apparens. Pro propter antiquiores edd. habent prope. Vor.

§ 10 Amici] Peucestes, Timæus, Leonatus, Aristonius, alique. Vid. Curt. ix. 5. qui hæc eleganter et copiose narrat. Bern.

§ 11 Dejectis] Est qui dejectus mallet. Quomodo Liv. quoque v. 21. 10. 'Dejectis ex muro undique armatis.' Sed illud rectum est. Nam et Curt. ix. 5. 30. 'Dolabris perfringere murum,' &c. Sic etiam Oros. iii. 19. *Bernegger.* Junt. *dejectus.* Quod mihi arridet, quamvis alii tradant muros fuisse perfractos dolabris. *Græv.*

§ 12 Sagitta] 2. cubitorum, Curt. ix. 5. 12. *Bern.*

CAP. x. § 1 *Polyperchonta*] Nuper a me per epistolam quesitum est, unde isthuc nomen formatum esset, et quæ ratio compositionis foret. Id autem, quis non ita multis cognitum, hic paucis dicendum arbitror; et res digna est quam audias. Primum, quamquam ex Paus. didici, Ætolum quemdam fuisse qui Polysperchon diceretur, id ego scio nihil ad Polyperchontis originationem pertinere; nam σπέρχων suum sigma amitteret, quod non potest. Deinde, nec ab σπέρχων oriri potuit, cum illud Alpha non mutetur in E. At f. ab σπερέρχων est. Imo etiam, Græce enim non dicitur σπέρχων, sed σπερέρχωναι. Ex nullo igitur trium illorum natum est τὸ 'Polyperchon.' Sed unde? Et tibi, 'Polyperchon' nomen est concisum, et quod syncopen passum fuit. Prius enim dicebatur Πολυσπερέρχων; mox dixere Πολυσπέρχων. Quanquam autem, ex quo Græce capi legere, isthuc verbum σπερέρχων in iis scriptoribus non legerim qui hodie supersunt,

fuisse tamen olim usitatum, mihi certissimum est, cum etiamnum in Glossis Hesychii et occurrat, et explicetur. σπερέρχων, inquit, est *εὐσπερέρχων*. Itaque σπερέρχων est *excellere, præstare*; quare Polyperchon, *Excel-lens et Eximius*. Sed nova quæstio exoritur; unde isthuc σπερέρχων? nam novum quiddam auribus nostris affera. Nihil apertius; σπερέρχων est σπερέρχων, ut Πέρφιλα, nomen mulieris, olim ap. Sosibium, pro Περφιλα, *Amabilis*, ut Pamphila illa Terentiana. Ita et σπερέρχων dicebant pro σπερέρχων, nam pro σπερ illis erat σπερρί; aliquando autem dimidiam vocis partem exterebant, et pro σπερ dicebant σπερ, ut in τὸν σπερ, quod ab Hesych. explicatur πρὸς σπερ; mendosa tamen scriptura; nam scribi oportet σπερ σπερ. Sed qua Dialecto? Macedonica, ut opinor; quamquam et geminatio τοῦ P apud Græcos Æolici generis frequens erat. *Fab.*

Polyperchon] Ita sane scribitur hoc nomen, non tantum in hoc opere, sed et in Curt. et Nep. Tantum Bechar. ed. h. l. habet *Polyperchon*. Et sic sane scribend. merito esset. Græce enim ab Arrian. et aliis scribitur Πολυσπέρχων. Et notum est, quæ nominis vis sit, et unde sit compositum; nimirum a πολλὸ et σπέρχων; quorum hoc idem est, quod *urgens, premens, festinans*. Mentio Viri et xii. 12. 8. et alibi. *Vor.*

§ 2 *Urbem*] Cui nomen Hamatelia. Diod. xvii. 109. *Bern.*

Ambigeri] F. is est, quem 'Sambum' vocat Diod. xvii. 102. 'Sambum' Curt. ix. 1. 20. 'Ambyram' Oros. iii. 19. *Bongars.* Vid. *Reinecc.* P. iii. p. 192. *Bernegger.* F. rescribend. *Ambisari*. De quo vid. Arrian. v. Voss. Blancard. in Notis ad Arrian. suspicatur legend. esse *Ambi*, vel *Sambi regis*; et τὸ *geri* transpositis literis fabricatum e voce subsequente: quæ enim de veneno, de Ptolemæo vulnerato, et remedio re-

gi per quietem monstrato Justinus subjungit, ea a Diod. et Curt. in historia 'Sambi' memorari; quamvis priorum 'Sabum' vocet. 'Sambum' vocat et Arrian. vi. Ceterum literam S multis nominibus modo præmitti, modo non præmitti, dicique exempli gratia 'Androcottus' et 'Sandrocottus,' 'Indica' et 'Sindica,' monet Voss. in Notis ad lib. i. et xv. Justin. Conjecturam Blancardi, quod τὸ γερὶ eliminandum, legendumque sit *Ambi*, et illud firmat, quod, ut Bong. in V. L. monet, unus Cod. Ms. habet *Ambiregis* pro *Ambigere regis*, et quidam typis expressi *Ambiani regis*. Vor.

Gemino mortis vulnere] Acidal. ad Vell. ii. 68. 4. locum ita censet emendand. *geminæ* m. v. Non enim duplex vulnus erat, inquit; sed in vulnere vis geminæ mortis, qua ab ipsis sagittis, qua ab superindito veneno. Juvat Lucanus iii. 751. ubi de eo, qui et gladio confossus, et postea in mare præcipitatus perit: 'Festinantem animam morti non tradidit uni;' sed nimirum geminæ: quomodo 'simplicem mortem' dixerunt etiam Suet. Cæs. 74. 3. Sall. v. Hist. Curt. viii. 7. 8. ipseque Noster xlv. 4. 6. Ego vulgatam lect. retineo, tueorque tum consensu Mss. tum vero gemino exemplo Claudiani Stil. i. 351. 'Æthiopum geminata venenis Vulnera.' Ov. Pont. i. 2. Ita de Getis: 'Qui, mortis sævo gement ut vulnere causas, Omnia vipereo spicula felle linunt.' Ceterum, an veneno grassari liceat in hostem, eam quæstionem Alb. Gentilis de J. B. ii. 6. copiose H. Grotius in ejusd. argumenti opere iii. 4. 16. et 16. breviter ac nervose discutunt. *Berneccer*. Acidal. mallet *geminæ*. Mihi *gemino*, quod est in Mss. omnibus, ortum primo ex compendio scriptarum videtur, quo quis vocem geminato expresserat. Et huc facit illud Claudiani, quod a Bernecc. laudatur. *Sohf*.

§ 3 *Per quietem monstrata herba*] Medicinæ per quietem ostensa nobile exemplum est in Vespasiano Xiphilini et Suetonii cap. 7. 5. Quo sine ægrotos olim in templis somnum captasse, patet ex Plant. Curcul. ii. 1. 1. et Cic. de Divin. i. 43. Plura Jan. Woverius ad illud Petronii: 'Medicinam somno petii,' &c. *Bern*.

Per quietem, &c.] Oros. 'Ac post herba per somnum sibi ostensa et in potum sauciis data cum reliquis subveniretur, urbem expugnavit et cepit.' Ita etiam uterque Ms. Leid. Freculphi, ap. quem vulgo legitur *Ac post herbam...ostensam...datam*. Strab. xv. p. 723. 'Ἐν δὲ τοῖς Ὀρεταῖς τὰ τοξόματα χρίσθαι θανάσιμοις φαρμάκοις ἔφασαν, ἐξόλωσάν τε καὶ πεπορακτωμένα τρωθέντα δὲ Πτολεμαῖον κωδυνεύσαν ἐν θανάτῳ δὲ παραστάντα τινὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ δεῖξαι βίξαν αὐτόπρεμον, ἣν καλεῖσθαι τρίβοντα ἐπιτίθεναι τῷ τρωθέντι· ἐκ δὲ τοῦ θανάτου γενόμενον, μεμνημένον τῆς ὁφείας, εὐρεῖν ἡγοῦντα τὴν βίξαν πολλὰν πεφικνίαν, καὶ χρῆσθαι καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους.'

§ 4 *Oceano, &c.*] Saxo xvi. p. 377. 19. 'Armis, non precibus, Deo libamenta daturus.'

§ 5 *Curra circa metam acto*] Quod solebant qui ad metam pervenerant; inde Horat. i. Od. 1. 'Metaque fervidis Evitata rotis.' Vett. plerique *curra certamine jam acto*, aut *peracto*. Sed et Oros. iii. 20. et unus Ms. vulgatam lect. teneant. *Bongars*. Vid. Gebhard. in Catull. p. 211. m. *Bern*.

Quatenus] S. antique, *quatinus*, h. e. quousque. Ab ingenio Freinsheimii est hæc, aut omnia me fallunt, omnino certa emendatio: quam proinde non sum veritus in textum admittere. Hactenus omnes editi *qua sinus* absurde. *Berneccer*. Antiquiores typis expressi pro *quatenus* habent *qua sinus*. Nec indicavit Bong. in Codd. Mss. se quicquam aliud reperisse. Freinsheim demum conjectit legend. esse *quatenus* aut *quatinus*. Idque propter evi-

dentiam primus in context. recepit Berneccerus. *Vor.*

§ 6 *In monumenta*] *Scrib. monum.* omisa præp. *Plant. Curcul. III. 69.* 'Ibi nunc statuum volt dare anream Solidam faciundam ex auro Philippæ, quæ siet Septempedalis, factis monnmentum suis;' et *Liv. I. 55.* 'Ut Jovis templum in monte Tarpeio monnmentum regni sui nominisqne relinqueret.' *Gronov.*

Barcen condidit] Nulla *Barce* ab Alexandro in ostio Indi condita. *Bapdavy* ibi invenio; et sic rescribend. *Salm.*

Relicto, &c.] *Vincent.* 'vel uno ex amicis lit. Ind.' omisa voce præf.

§ 7 *Cum, &c.*] *Vincent.* 'cum ar. l. in itinere inveniendâ dic.'

Babyloniam rediit] *Μνημονυκὸν* Justin. *ἡμῶν.* Inquit enim paulo post cap. 13. 3. 'Hac ex causa Babyloniam festinanti.' Et, quæ sequuntur, Snsis magnam partem acta esse ex *Diod. Arrian.* et ceteris constat. *Bong.*

§ 8 *Praefectos suos*] Ex his fuere *Cleander, Sitalces, Agathon,* et *Eracon.* *Curt. init. lib. x. Bern.*

§ 9 *Filiam post hac Darii regis Statiram*] Hanc pater Darius adhuc superstes Alexandro collocare voluerat. Imo petierat ab eo ut nuptiis sibi illam adjungeret, uti *Curt. III. 5. l.* scribit. Verum tum quidem temporis Alexander recusavit. *Arrian. VII.* filiam Darii, quam Alexander matrimonio sibi junxit, 'Arsinen' aut 'Arsinoën' vocat. 'Αρσίνην enim vel 'Αρσίνοην legend. ibi ease, non ut editum est *Βασιλίην*, bene docnit *Blancard.* *Vor.* *Ἀρσίνην* eand. quoque appellant *Plut. Alex. p. 703.* et *Zonar. IV. 14.*

§ 10 *Sed et, &c.*] *Ælian. VIII. V. H: 7.* 'Ἀλλ' ἄνδρος ὅτε Δαρσίον εἶλε, γάμου εἰστία καὶ ταντοῦ καὶ τῶν φίλων.

Optimatus Macedonum] *Διατέμνω* τὰς ἀπορίας τοῖς ἀπορίτοις. *Plut. Alex. 120. Bong.*

Crimen regis] 'Crimen' h. l. non est quod in lingua nostra significat; sed id simpliciter, quod dicimus, *un reproche, un blâme*, opprobrium. *Fab.*

Levaretur] *Ut XII. 3. 9.* Ita de *Semiramide Oros. I. 4.* de *Claudio Suet. 26. 9. Bern.*

CAP. XI. § 1 Se æs, &c.] *Vincent.* 'se æs al. ad omnia imp. pr. sol.'

Domum] Ita antiquiores typis expressi. *Bong.* maluit *domos.* *Vorst.*

§ 2 *Non summa tantum*] *Angli* una voce auctins *non summa tantum commendata.* *Schef.*

Nec a debitoribus magis, quam a creditoribus gratius excepta] 'Magis' comparativo junctum. *Priscian. lib. III. Plaut.* 'magis majores nugas' dixit. *Bongars.* Add. *Notam sup. III. 2. 27. Berneccer.* 'Magis gratius' pro, gratius. Abundat enim 'magis' ad comparativum. Nec est res sine exemplo. *Noster III. 2. 7.* 'Magis clarior.' Multa item id genus *Vechn.* in *Hellenolex.* congressit. 'Grate munus accipere' dixit *sup. XI. 10. 10. Vor.*

§ 3 *Viginti millia talentum*] *Alii tria et viginti millia talentorum.* *Curtius IX. 2.* de decem millibus talentum tradit, quæ quidem ipsa non tota expensa fuerint. *Modius.* *Curtio* consentit omnino *Plut. Alex. 120. Bern.*

§ 5 *Nec annos, sed stipendia sua numerari*] *I. e.* non annos ætatis, sed annos stipendiorum factorum. 'Vicena stipendia meriti' dicuntur, qui viginti annorum stipendia meriti sunt. *Vor.*

§ 6 *Nec, &c.*] *Saxo XIV. p. 263. 16.* 'Non tam redargutione sed convicio agebat.' *Vincent.* 'Nec hoc jam prec. sed c. agebant, dicentes.'

Cum patre inire bella] Dixit, ut *Arrian. VII. μετὰ τοῦ πατρὸς στρατεύσθαι.* *Vulgo* *στῆναι*, minus recte. *Bong.*

Jubentes cum solum cum patre suo Hammons inire bella] Ita locum jam olim emendavi ad illa *Curtii mei IV.*

16. 24. 'Quippe non universæ acies, quam hæc tumultuariæ manus vehementius inire certamen.' *Mod.*

Quatinus] Ita Vett. Est autem *quatinus*, quoniam. Festo et Frontino. *Bongars.* Sic et elegantissimo Floro II. 15. 28. III. 8. 1. IV. 11. 1. et IV. 12. 29. *Id.*

Quatinus] Ita in Codd. Mss. extare testatur Bong. Antiquiores typis expressi nullo sensu ut *milites suos fastidiat*. *Quatinus* est pro, quia, quando. Festus: 'Quatenus significat, qua fine, ut *hactenus*, hac fine: *quatinus* vero, quoniam.' *Vor.*

§ 8 *Ad postremum cum verbis nihil proficeret*] Junge Curt. x. 2. et 3. Lucanus de Cæsare militem seditionem cohibente v. 316. 'Stetit agger fulti Cespitis intrepidus Vultu, meruitque timeri Non metuens.' Quod locum adspicit in referendo simili Avidii Cassii facto Vulcatius Gallicanus cap. 4. *Bern.*

Ad supplicia] Mss. quos vidit Bong. habnerunt in *supplicium*, quod rectius videtur. Puto enim ista plurimum differre; quoniam, qui ducitur *ad supplicium*, is ita ducitur, ut eat illuc, ubi de eo sumendum est supplicium, quod statim cogitur subire. At vero duci in *supplicium* est, duci eo fine, hoc proposito, ut de eo aliquando supplicium sumatur, licet fiat post temporis aliquod intervallum. Id quod magis convenit historiæ. Nec enim Alexander ipse manu sua eos adducebat ad carnificem, qui tum statim capitali eos afficeret poena, sed tantum adduxit, ut servarentur. Curt. manifeste x. 2. 'Notatos quoque, qui ferocissime obloenti erant, singulos manu corripuit; nec ansos repugnare, tredecim adservandos custodibus corporis tradidit.' *Schef.*

CAP. XII. § 4 *Formatam in disciplinam Macedonum*] Mss. Bong. habebant *disciplina*. Ita legend. fuerit *formatam disciplina Macedonum*, quod convenientius videtur. *Disciplina* e-

tiam est, quæ format, non ob quam quis formatur, vel informatur. *Id.*

§ 5 *Jactantes, hostes suos in officium suum subjectos*] 'Jactare' non modo idem quod, gloriari, sed et idem quod, dicere. Virg. 'Ibi hæc incondita solus Montibus et silvis studio jactabat inani.' Ipsum quoque primitivum 'jacere' idem est quod, dicere. Pro *subjectos* alius *sublectos*, alius *subactos* mavult. Verum *subjectos* ipsum satis commodum. I. 9. 9. 'Prostrato Mergide fratrem suum subjecit Oropasten.' *Vor.*

Subjectos] H. e. suppositos. Freinsh. mallet *sublectos*, quæ vox comparet et III. 3. 2. Prætulerim quod est in ed. Vienn. *subactos*, quod et Hispanicus interp. expressit: *subjectos* aut *subjectos* legit Gronov. *Bern.*

6 *Orant suppliciiis suis potius saturate, quam contumeliis*] Mss. quidam mei *orant suppliciiis suis saturate se, quam contumeliis*: ut dixit Plant. 'Tacita mulier bona est, quam loquena.' Vid. et hic Novantiquas meas. *Modius*. *Modius potius* a Mss. quibnsd. suis abesse scribit; nec requiram. Vid. Notam ad XII. 8. 14. *Bern.*

§ 7 *Undecim millia militum veteranorum*] Arrian. VII. 'Εγὼ οὐκ ἐς τοὺς μύλους, decem circiter millia fuere. Cui consentit Diod. 'Ἀπὸ τοῦ τῆς σφαιρῆας ὕβρας ἐς μύλους. *Vor.*

§ 8 *Polydamas, Amadas*] Omnino *Amyntas* legend. non *Amadas*. Voss. Isacus ille Voss. legit *Amyntas*, optime; quamquam sæpe in nominibus Macedonicis Thracia sæpe barbaries est, quia utraque regio confinis. *Fab.* Ab antiquioribus edd. nomen hoc *Amadas* abest. Voss. pro eo legend. pntat. *Amyntas*. Blancard. autem ex præc. 'Polydamas' incepisse credit, vitio librariis familiarissimo. Vid. Notas buj. ad VII. Arriani. *Vor.*

§ 10 *Revertentibus*] Sc. in patriam. *Bern.*

§ 11 *Ephæstion decedit*] Ecbatanis. Præter sæpe citatos auctores, vid.

Ælian. V. H. vii. 8. Eam ut heroem coluit Alexander. Arrian. vii. *Bong.* Et Curt. x. 4. 24. et Plut. Alex. 123. *Bern.*

Obsequiis] Si Viennensem Camert. ed. secuti distinguamus ita, *dotibus primo forma, pueritiæque mox obsequiis*, ad obsequia impudica pertinnerit oratio. Sed hæc potius de obsequiis aulæ ministralis accipienda videntur. Vid. Curt. iii. 12. 23. 'Bassus Silvanum specie obsequii regebat' ap. Tac. iii. H. 50. *Id.*

§ 12 *Tumulumque ei duodecim milium talentorum*] Sic et Curt. x. 4. 25. sed Plut. Alex. 124. 'decem millia' habet, usus sc. rotunditate numeri 'myriadis,' parum excedentia rejiciens. *Idem.*

Tumulumque, &c.] Lucian. in Calumn. non temere cred. tom. ii. p. 419. 'Ἐπεὶ γὰρ ἀπέθανεν Ἡρακλείων, ὑπὸ τοῦ πρώτου Ἀλέξανδρου ἐβουλήθη προσθεῖναι καὶ τοῦτο τῇ λείπῃ μεγαλουργίᾳ, καὶ θεὸν χειροτονῆσαι τὸν τετελευτηκότα· εὐθὺς οὖν νεὴς τε ἀνέστησαν αἱ πόλεις, καὶ τεμένη καθιδρύετο, καὶ βασιλεῖς, καὶ θυσίαι, καὶ ἱερὰ καὶ τῷ καιρῷ τοῦτον θεῷ ἐπετελοῦντο. Zonar. iv. Annal. 14. 'Ἐν Ἐκβασιλείᾳ δὲ γαμομένου αὐτοῦ ὁ Ἡρακλείων ἐκύρηντο, καὶ ἐξ ἀκολούτου διαίτης τῆς νέου κραυγῆς ἐξέλιπον. Οὐκ ἤνεγκαν οὖν λογισμῷ τὸ πάθος Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τὸν μὲν λατρεῖν ἀνεσταύρωσεν ἱπποὺς δὲ κίρην καὶ ἡμίονους προσέταξε, καὶ τὰς ἐπάλξεις περιεῖλε τῶν πόλεων, καὶ μουσικῇ καὶ αὐλῇ ἐν τῷ στρατοῦ πολλὸν χρόνον κατέπαυσεν. Cf. Plut. in Pelopid. p. 296.

Eumque post mortem coli ut Deum iussit] Arrian. vii. scribit a plerisque proditum esse, Alexandrum Hephæstioni ὡς ἦναι, ut heroi, parentari iussisse: item, venisse ab Jove Ammone, qui ad eum missi essent, dicentes, Ammonem dixisse, ὡς ἦναι ὅτι θεὸς θέμις, quod ut heroi sacrificare ipsi fas esset. Tantundem et Plut. prodidit. Heroës autem ut ἡμῖνοι, semidei, habiti, ita et cultus

illorum a divinis nonnihil discrepavit. Vid. et Notas Blancardi ad lib. vii. Arriani. *Vor.*

CAP. XIII. § 1 *Hispaniarum*] Notat in variantibus Bongarsius esse in uno Ms. *Spaniarum*, atque ita in optimis exemplaribus Curtii (forte x. 1. 22.) scriptum se repperisse. Certe D. Hieronymus ad Esaiæ caput 64. 'Spaniam' vocat: et vetus in Juvenalem Glossographus Tagum 'Spaniam' facit fluvium: et Galenus vi. Simplic. 4. 'Spanum' vocat oleum ex Iberia (sic Hispaniam nuncupat) advectum. Consonat denique hodierna appellatio nostratium Italorumque: nec abeunt Hispani Gallique. Nam *Espana* et *Spania* scriptione tantum differant; cum illi vocibus Latinis, quibus ab 8 litera initium, E præponere, suasque facere consueverint. Vid. Gruter. in Capitolini Antonini cap. 1. et Merulæ Cosmogr. p. 275. A. Ita *Spaniensi* XLII. 5. 11. in Variantibus. *Bern.*

Ex Italia] Erant in his Bruttii, Lucani, Tusci. Num et Romani? Aserunt hoc aliqui: diserte negat Arrian. vii. Imo dicit Liv. ix. 18. 5. 'Alexandrum Magnum ne fama quidem populo Rom. cognitum fuisse:' quod vix credi queat. Legationis a Romanis ad Alexandrum missæ meminit Plin. iii. 5. 30. *Bern.*

§ 3 *Quidam ex magis*] Vid. Sen. Suasorium iv. In ea censeo legend. 'Babylone excluditur, cui patuit Oceanus.' Vulg. *Babylone cluditur*: nisi mavis *Babylon ei cluditur*. Bong.

Hunc, &c.] Vincent. 'hoc ei fatale f.'

§ 4 *Ob hoc omisso Babylonia in Byrsiam urbem*] BIRTHÆ meminit Ptolemæus ad Tigrim supra Babyloniam. Byrsiam haud scio an idem locus. Arrianus Alexandrum ait, egressum Babylone, per Euphratem venisse ad Pallacopam fl. 800. stadiis a Babylonia distantem, inde Babylonem regressum. *Glar.*

Byrsiam] Haj. loci nemo præter hunc meminit. *Bongars.* Non puto locum hunc esse sanum. Mss. aliqui præferebant *Barbesiam*. Arbitrari scribend. esse *Borsippam*. Locus ille non videtur usque adeo celebris fuisse ævo Alexandri. Persæ hoc oppidum vocant *Kermes*. Sed errant, cum dicunt, in eo Alexandrum mortuum esse. *Voss.* Is. Vossius δ πᾶν conjectit εὐνοχῶς corrigend. *Borsippam*. Sic sane legitur ap. Junt. *Græv.* Præclare *Voss.* *Borsippam*. Neque enim, eo quidem in loco, ulla *Bursia* erat. *Faber.* Mss. quidam pro *Bursiam* habent *Barbesiam*. *Voss.* legend. conjectit *Borsippam*. Ipsumque illud in ed. Junt. reperit deinde *Græv.* *Vor.*

Immutabilia] Tac. H. i. 18. 2. 'Quæ fato manent, quamvis significata, non vitantur.' Val. M. i. 6. 10. 'Dirum omen, quemadmodum timeamus, ita vitare non possumus.' Liv. xxv. 16. 2. 'Nulla providentia fatum imminens movere potest.' *Bern.*

§ 7. 8. 9.] In his et seqq. dissentit aliquantulum a Nostro Plutarchus Alex. 127. et deinceps. *Idem.*

§ 7 *Medicus Thessalus*] In omnibus libris etiam scriptis mendum est: legend. enim *Medius*; *Μήδιος* δ Θέτταλος Arrian. vii. Diod. extr. lib. vii. Plat. Alex. 127. *Bongars.* Hæc Bong. et pridem Paulus Leopard. Emendation. xvii. 10. m. *Bern.*

Medius Thessalus] Ita Athenæus x. p. 434. 'Οτι παρὰ Μηδείᾳ τῇ Θεσσαλίᾳ διακινῶν Ἀλέξανδρος, εἰκοσὶν ὅσων ἐν τῇ συμποσίᾳ, τῶσιν πρόβηται, &c. et Plut. Demet. p. 896. *Μήδιος* Ἀντιγόνου φίλος. Id. de Discr. Adnl. et Amici p. 65. 'Ο *Μήδιος* τοῦ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον χοροῦ τῶν κολλήων ὅσων ἑταίρος. Vid. eund. de Animi Tranq. p. 472. *Gronov.* Pridem Leopard. et Bong. hunc l. emendarunt, approbantibus Juntis, qui scribunt *Medius*. Sic enim Arriano, Plut. et Diod. dicitur.

Græv. Bong. ut erat homo doctus, facile vidit legend. esse *Medius*, non *medicus*. Hic autem *Medius* ille ipse est, quo cum, paucis ante mortem diebus, alea lusitabat Alexander; eratque ille *Medius* genere *Thessalus*, et inter principes cohortis regis. Plut. Hic vero facile est probare Justinum errasse, et exemplar Trogi Pompeii perperam legisse. Nam *Thessalus*, quod gentis nomen est, putavit esse hominis proprium cap. 14. 'Præmonito filio, ne alii, quam *Thessalo* crederet.' Et mox: 'Hacigitur ex causa apud *Thessalum* paratum repetitumque convivium est.' Sed et alibi sæpius erravit Justinus; id quod hactenus satis patuit, et inferius patebit. *Faber.* Perperam vulgo editur *medicus Thessalus*. Legend. enim *Medius*. Et manifeste hoc rursus *Græv.* in ed. Junt. reperit. Græce est *Μήδιος*. Et scribit Arrian. vii. eum τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου πιθανώτατος fuisse. 'Thessalus' vocatur a gente, ex qua oriundus fuit: atque inf. xiv. 14. 7. simpliciter dicitur 'Thessalus.' Fuit et *Medius* Larissæ in Thessalia princeps, qui cum Lycophrone Phæacorum tyranno bellum gessit, ut ex Diod. xiv. 83. constat. *Vor.*

Instaur. &c.] Saxo xiiii. p. 245. 37. 'L. c. crebris custodes poculis attentabat.'

Invitat] Firmat hoc notam nostram ad i. 6. 5. *Bern.*

§ 8 *Veluti telo*] Ὡς περὶ λόγχῃ περιηγός. Plut. Alex. 127. qui hæc conficta scribit, neque Alexandrum veneno interisse: quod et Arrian. vii. Bong.

§ 10 *Re, &c.*] Saxo xiv. p. 267. init. 'Re autem v. Canuto Suenonis filiae postulandæ negotium fuit.'

Oppressit] F. *suppressit*. Gron.

CAP. XIV. § 1 *Qui cum carissimos*] Illud qui hic plane supervacuum est: vel certe non est plena oratio. *Vorst.*

Pro *Auctor* ins. habet Vincent. 'Actor insidiarum.'

Antipater fuit, qui cum, &c.] Delent illud qui, ut otiosum. Mihi Justinus sic scripsisse videtur: *Antipater fuit, idque cum.* In vocabulo *idque* duæ primæ litteræ perierunt propter similitudinem proxime præcedentium; post *que* mutatum est in *qui*. Schef. In Junt. desideratur *cum*. Sed præstat qui delere cum Vorst. Pendet alioqui oratio. Græv.

Alexandrum Lyncistarum] Rescripsi ex Juntis *Alexandrum Lyncistam*. Ap. quos tamen *Lyncisten* hic conspicitur formatione Græcæ. Græv. Scripsi rursus, ut in Junt. esse testatur Græv. Vulgo inepte *Alexandrum Lyncistarum*: de quo quid habend. dixi ad xi. 2. Vor.

§ 2 *Non tam gratum apud regem, quam invidiosum*] Ita v. 2. 4. Eod. animo fuisse patrem Alexandri patet ex hisce Demosth. in Orat. contr. Epist. Phil. 'Eum ita gloriæ cupiditate inflammatum dicunt, ut omnia præclara facinora sua esse videri velit: et magis indignetur ducibus atque præfectis qui aliquid lande dignum gesserant, quam illis qui prorsus infeliciter rem administrant.' Et in universum Sall. Cat. 7. 'Regibus boni quam mali suspectiores sunt: semperque his aliena virtus formidolosa est.' Quod dictum pluribus explicatur a Grutero Diss. 34. ad Tac. Bern.

§ 3 *Variis se criminationibus*] Illud *se* factum ex littera finali præcedentis, et initiali sequentis vocabuli, ac delendum. Præcedit enim 'se magnis rebus,' &c. Schef.

§ 4 *Supplicia*] De quibus xii. 10. 8. Bernec.

§ 5 *Ad penam*] Vid. xi. 5. 3. et ibi notam. Idem.

§ 6 *Ad occ. r.*] Ita quoque legend. ap. Vincent. pro *Ad occ. regnum*.

§ 7 *Cujus veneni*] Mallet Bong.

Jus v. Mihi propius vulgatæ videtur, si legamus *hujus v.* Schef.

Ut non, &c.] Vincent. 'nec ferro nec t.'

Ungula equi] Sic et Paus. in Arcadicia. Plut. autem Alex. 129. et Ælian. H. An. x. 40. 'ungulam asininam.' Arrian. vii. Plin. xxx. fin. et Vitruv. viii. 3. 'mulinam' habent. Curt. x. 10. 25. 'jumentum ungulam' dicens, rem in medio reliquit. De veneno illo (*Stygos hydor* appellant) indicatis modo locis add. Herod. vi. 74. Sen. iii. N. Q. 25. Plut. de Prim. Frig. 25. et Strab. sub finem lib. viii. Add. Philandr. in Vitruv. p. 332. pr. Bernec. Alii in ungula mulæ venenum illud servatum scribunt. Arrian. vii. ἐν ἡμῶν δολῇ. Plin. xxx. 16. 'Ungulas tantum mularum repertas, neque aliam ullam materiam quæ non perroderetur a veneno stygis aquæ, cum id dandum Alexandro M. Antipater mitteret, memoria dignum est, magna Aristotelis infamia excogitatum.' Vitruv. viii. 3. 'Est in Arcadia Nonacris nominata terræ regio, quæ habet in montibus e saxo stillantes frigidissimos humores. Hæc autem aqua στυγὸς ὕδωρ nominatur, quam neque argenteum, neque æneum, neque ferreum vas potest sustinere, sed dissilit et dissipatur. Conservare autem eam et continere nihil aliud potest, nisi mulina ungula. Quæ etiam memoratur ab Antipatro in provinciam, ubi erat Alexander, per Jollam filium perlata esse, et ab eo ea aqua regem esse necatum.' Vor.

§ 9 *Præagustare ac temperare potum regis soliti*] Plut. Alex. 125. vocat ἀρχινομήτης. Hieronymo οἰνοχόος dicitur 'minister vinarius.' Bongars. Qui mos a Persia est; Xen. i. Παιδείας. Οἱ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι, ἐπειδὴ ἐνδιδῶσι τὴν ψάλλην, ἀρδαντες ἅτ' ἀντὶς τῇ κυδίῳ, εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐγχεόμενοι, καταρροφούσι, τοῦ δὲ, εἰ φάρμακα

ἔρχομαι, μὴ λυσιτελεῖν αὐτοῖς. Transiitque mox ad Romanos, simul unus omnia apud illos posse cepit. Tac. XIII. 'Quia cibos potusque ejus dilectus ex ministris explorabat.' Plin. XXI. 3. 'Antonio timente nec nisi prægustatos cibos sumente.' 'Prægustatos' dixit, ut Noster 'prægustare,' proprie plane: qui enim hoc faciebant, 'prægustatores' dicebantur. Lapis Romæ, teste Lipsio ad Tac.

GENIO

CÆLI. HERODIAN

PRÆGUSTATOR

DIVI. AVGVSTI

IDEM. POSTEA. VILICVS. IN

HORTIS. SALLYSTIANIS

DECESSIT. NONIS. AVGVSTIS

M. COCCÆIO NERVA

C. VIBIO RVFINO COSS.

Et alia item Inscriptio: TI. CLAVDIVS. FLAMMA. CLAVSVS. TI. AVG. PRÆGUSTATOR. *Modius.* De prægustatoribus veterum, Lipsius ad Tac. XII. Not. 162. et plura Meurs. Exerc. Critic. part. 2. c. 3. *Bern.*

In aqua frigida] Ita factum et Britannico, ab ead. causa et cautione. Tac. XIII. 16. *Idem.* Imo aqua frigida, et frigidissima, venenum ipsum fuit, ut ex Vitruvii modo allatis apparet. Pari modo scribit Plut. τὸ φάρμακον ὅπου εἶναι ψυχρὸν, *venenum aquam esse frigidam.* Vorst. Nil mutand. hic. Nam, licet venenum ipsum aqua esset frigida, tamen adenda fuit alia frigida, saltem ut serviretur speciei externæ. Nam veneni quidem per se copia non potuit esse tanta, quanta poculis vulgo admisceri de aqua frigida solebat. *Schef.*

CAP. XV. § 1 *Quarto die*] Quia 'impletæ cibus vinoque venæ minus efficacem in maturanda morte vim veneni fecerunt,' ut Liv. XXVI. 14. 5. de Campanis loquitur. Exemplo est et Claudius ap. Tac. XII. 67. At vitalia citius petit, quicquid vacuis

venis immittitur. *Bern.*

Indub. &c.] Saxo III. p. 43. 88. 'Qui cum indubitatum fatum sibi imminere sentiret.'

Agnosce se fatum domus majorum suorum ait: nam plerosque, &c.] Hic quoque vitium est, quod ostendisse sit satis. *Lego agnoscere se fatum domus suæ; nam plerosque, &c.* Illud autem, *majorum suorum*, nihil aliud est quam glossema, ut vocant, superadditum huic voci, 'Æacidarum,' qui revera Alexandri Magni majores fuerant. *Faber.* Vincent. v. 65. 'agn. se f. d. suæ, ait, et m. s.'

Æacidarum] Fuit Alexandri mater Olympias, filia Neoptolemi regis Molossorum; qui genus a Pyrrho Neoptolemo, Achilles filio, duxit. Achilles 'Æaci' ex Pelope nepos. *Bern.*

§ 2 *Perisse*] Sic in uno Ms. haberi scribit in Var. Lect. Bongarsius; rectius opinor, quam quod id. edidit, *perire.* Facit Curtius X. fin. cap. 4. *Idem.*

§ 3 *Quibusdam, et mox, dederit*] Ita Camertis ed. rectius quam alii *quibus, et, dedit.* *Idem.*

§ 4 *Invictus animus*] Vix dubito scribend. *invictus animi.* Tac. ita sæpiale: ut A. I. 32. 6. 'Ferox animi.' Et I. 69. 3. 'Ingens animi,' &c. Virg. Æn. IV. 529. 'Infelix animi.' Statius, 'Eximius animi.' *Idem.*

§ 5 *Videantur, &c.*] Curt. X. 5. 3. Hæc interrogatio non extat in Græcis Scriptoribus: ex iis desumptam apparet, quorum scripta cum tempore interierunt. *Idem.*

§ 6 *Sibi parentatura*] Diod. XVII. 117. et XVIII. 1. ἀγῶνα ἐντάφιος vocat. *Bongars.* Sicut et Arrianus lib. VII. Allusio metaphorica. Defunctis enim gladiatorum sanguine parentare mos erat, ludosque funebres ex antiquissimo ritu fieri: sicut ex Virgil. de Anchisæ parentalibus, et ex Statio de Archemori exsequiis, tum etiam ex Homero Patrocli inferias prosequente, &c. notum est. Oh-

servat Jac. Nicol. Loënsis Miscell. Epiphil. v. 18. Eunapium, in lib. de Vitis Sophistarum, dictum hoc ridicule satis ad Julianum Sophistam tramtulisse, de cujus exitu sic scribit: 'Vitani finit Athenis, magnum certamen funebre (*μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα*) sodalibus suis relinquens,' præclare mehercule imitatione maximi regis, et loquacis rhetorculi, cum paribus negatoribus. Intelligit autem per *ἀγῶνα*, *commissiones*, quas ita vocat Plin. Paneg. 54. et Snet. Aug. 89. 8. *ἀγῶνα τῶν ἡγρόρων* Thucyd. III. 6. 35. Bernegger. 'Parentare' est in honorem parentum, aut aliorum, justa celebrare. Fiebatque illud variis rebus; et inter cetera ludia quoque funebribus et munere gladiatorio. Nam, ut Tertullian. lib. de Spectac. scribit, 'olim, quoniam animas defunctorum humano sanguine propitiari creditum erat, captivos vel malo ingenio servos mercati in exequiis immolabant: postea placuit impietatem voluptate adumbrare. Itaque quos paraverant armis, quibus tunc et qualiter poterant eraditos tantum ut occidi discerent, mox edicto die inferiarum apud tumulos erogabant.' Dio XXXIX. *ἀγῶνας ἐπιτάφους*, *certamina sepulcralia*, appellat. Et quomodo Noster, ubi cædes, quæ mortem Alexandri consecuturæ essent, ipsum hunc prædicentem inducit, verbo 'parentare' usus est; ita Diod. ibi ead. de re agit, l. e. XVII. 117. et XVIII. 1. *ἀγῶνα ἐπιτάφιον* eam vocat. Vor.

§ 7 Templo] Mss. omnes, quos vidit Bong. habent *templum*. Nec repudio, quia pluribus in locis similia occurrant, quæ alibi notata. Schef.

§ 8 Dignissimum] Diod. XVII. 117. *τὸν κρείσσιον*. Bong. Et XVIII. 1. *τὸν ἁριστον*. J. N. Loënsis eo quem modo dixi loco non perfunctorie perstringit Trogum, vel nostrum potius Epitomatorem, quod non bene sententiam Alexandri hic expresserit. Non enim

illud volebat dicere, se heredem constituere, qui maxime dignus imperio foret: sed regnum suum fore in potestate occupantis, 'fortioris' sc. quod et eventus docuit. Neutra enim vox, s. *κρείσσιος*, s. *ἁριστος*, 'dignissimus' convenit. Nam *κρείσσιος potentiam* significat, s. *violentiam*, ut ex Æschyli Vinct. Prometh. liquet: *ἁριστος* autem, ut nominis etymon ostendit, proprie Marte præstantissimus est: unde *ἁριστεύειν*, omnium fortissime se gerere: *ἁριστεύς*, omnium fortissimus: *ἁριστεία*, forte facinus: *ἁριστεῖον*, fortitudinis præmium. Id. ergo dixerit Alexander, quod Pyrrhus, alloqui etiam Alexandro comparatus a Plut. Vitæ cap. 14. a filiis interrogatus, 'cuiam relicturus esset regnum?' respondit, 'Ei qui vestrum acutissimum habuerit gladium.' Ib. 17. Eo pertinet, quod prævidere se dixit Alexander, grave de regno certamen inter illos oriturum, ut proinde sit necesse, rem ad eum inclinare, qui plus possit. Aliquanto melius hoc expressit Curtius x. 5. 7. 'Ei relinquere se regnum, qui esset optimus:' quam vocem ad fortitudinem quoque refert Sall. Ju. 92. 10. 'Optimus quisque cadere aut sauciari.' Junge hinc Notam ad ix. 2. 4. 'Ἀγαθὸς τὰ πολέμια', Thucyd. IV. 25. 84. 'Bonus militia,' Tac. i. Bernegger. Eod. quoque modo ap. Stob. Serm. CXLIX. *Κέρως δ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς ἐρωτηθεὶς, τίτι καταλιμπάνει τὸ βασίλειον; ἔφη, τῷ δυναμένῳ*. Gronov. Non placet J. N. Loënsi, quod sententiam Alexandri Justinus sic expressit: non enim hoc voluisse Alexandrum, heredem regni se constituere qui maxime dignus eo esset; sed qui esset fortissimus ac potentissimus: idque sibi velle vocabula *κρείσσιος* et *ἁριστος*, quibus anctores Græci, Diod. XVII. 117. et XVIII. 1. et Arrian. VII. in hac historia usi sint. Consentit quoque Blancardus Notis in Arrian. VII. Sciendum tamen Justinum, etsi non 'for-

tissimum,' aut 'potentissimum,' sed 'dignissimum' scripserit, ad fortitudinem tamen et potentiam, quam Alexander designatum ierit, et ipsum respexisse. Subdit enim: 'Prorsus quasi nefas esset viro forti alium quam virum fortem succedere.' *Var.*

§ 9 *Roxanen*] Filiam Cohortani Satriapæ. *Curt. VIII. 4. 31.* Sed *Arriano VII. Oxyartis Bactrii*, quem *Diod. XVIII. 3.* regem appellat. Quin ipse *Curt. alibi, sc. x. 3. 13.* *Oxatriæ Persæ* filiam eam appellat. *Bern.*

§ 11 *Malum discordiæ*] Pomum *Eridia. Idem.* Alluditur ad fabulam τοῦ μῆλου τῆς Ἐριδος, mali a *Discordiæ* missi. Et 'malum' hic est per metaph. At *xvi. 3. 1.* 'discordiæ malum' dicitur, ut 'pervigilii malum' *xxiv. 8. Var.*

Ita omnes] Pro ita aliquando ire legend. arbitrabar. Judicent alii, an recte. Paulo post, pro *ambitione vulgi*, quod sine dubio aut transpositum aut corruptum, vid. an non legend. a. multi. *Boxh.*

Et *ambitione vulgi tacitum favorem militum quarunt*] *Sebis. ita: et amb. tacita vul. mil. fav. q.* *Berneccer.* Quid si legamus, *amb. vul. mil. tacitum fav. quarunt?* sane 'vulgus' et 'milites' hic uni iidemque. Et *xiii. 1. 8.* duo ista conjunguntur, legiturque, 'Vulgus militum thesauros spectabant.' *Vorat.* Emendant, *amb. tacita vul. mil. fav. vel amb. vul. mil. tacitum fav.* In *Ms.* quodam pro *tacitum* legitur *tanti om.* Unde videbatur scribend. et *amb. vulgari tanti tum fav. mil. q.* Possis quoque retinere *vulgi*, et *ambitionem vulgi* explicare eam, qualis est in vulgo, qualem vulgus adhibet. Hanc ambitionem tanquam rem indecentissimam notat in *tantiis*, i. e. tantæ dignitatis viris. Sententia, nisi fallor, eleganti. *Schaf.* Non capiunt, quid sit *ambitio vulgi*. In libro seq. cap. 3. vocatur 'adulatio vulgi,' qua sc. vulgi favorem s. popularem auram captant proceres, qui preassant et

Delph. et Var. Clas.

ambiant dignitates: ejus et meminit *1. 1.* cum ait antiquissimis temporibus bonos ad regiam dignitatem non exivisse popularem ambitionem, sed spectatam moderationem. Quid autem hic sit *tacitus favor*, non intelligo. *F.* scripsit *Just. tacite.* Adulabantur vulgo principes, nec tamen præs se ferebant verbis, regiam dignitatem ac successionem se ambire, sed blandis verbis ac donis quoque tacite, vel taciti, favorem militum quærebant, qui deaderabatur ad id consequendum, quod postea palam essent ostensuri. Id. est, ac si scripsisset *Justinus*: Omni studio nituntur militum favorem sibi comparare clam et tacite, h. e. sine professione illius causæ, car tantopere illorum animos sibi velint conciliari. *Græv.*

§ 12 *Anulum*] Quem una traditi imperii vel heredis instituti tesseram esse, non tamen nimis certam, hoc ipso et aliis exemplis confirmat eruditiss. *Kirchmann.* in *De Annulis*, 22. *Bern.*

§ 13 *Nuncupatus*] Nuncupativam testamentum quid sit, explicant *J.Cti.* Eo utebantur, cum urgente vi valetudinis non sufficerent ad obsignandas testamenti tabulas. *Suet.* in *Vita Horatii*, in qua nomen Consulis emendand. est, ut pro *C. Mario Censorino* legamus *C. Marcio Censorino*, ex *Cassiod.* et *Dione. Bong.*

Judicio] *Vid. Not. ad v. 11. 3.* *Sebis. indicio* mallet, quod id 'voci' opponatur. *Berneccer.* Mihi pro *judicio, indicio*, quod malebat *Sebia.* et exhibent impressi quidam, legend. certo videtur. *Schaf.* *Sebisii* conjecturam hic minime possum laudare. Nam *judicium* hic est, extremum iudicium, extrema voluntas. Sententia hæc est: Etsi voce non esset heres declaratus, videbatur tamen hæc esse voluntas extrema *Alexandri*, Perdicam suum debere heredem esse, cui *anulum regium* tradiderat. Sic *v. 11. 3.* 'Cyro iudicium patris injuria videba-

Justin.

3 G

tur, h. e. extrema patris voluntas, s. tabulis scriptis, s. voce, s. signo data. Hunc l. jam dudum attulit Bernecc. et alia ad eum notavit, ut mirer postea quoque Viros doctos hic hæsitasse. Græv.

CAP. XVI. § 1 *Annos tres et triginta*] Cic. Phil. v. 17. Ceteri annos 32. menses 8. Bong.

Mensem unum, annos tres et triginta natus] Rectius scripsisset annos duos et triginta, uti Blancard. Notis in lib. VII. Arriani demonstrat. Ipse Arrian. scribit vixisse Alexandrum annos 32. menses 8. ut auctor sit Aristobulus. Cic. Phil. v. 'tertio et trigesimo anno mortem obiisse' ait. *Vorst.* Non totum illos tres et triginta explevisse annos, constans omnium est sententia. In Mss. legitur non *mensem unum*, sed *mense uno*. Cogitand. igitur an non scripserit Just. *Dec. Al. demto mense uno annos*. Et sane per syllabam *der* in 'Alexander' facile perdi potuit syllaba *dem* in *demto*, post illud *to* ut nullius sensus ac precii deleri. *Schef.*

§ 2 *Cum ingenti serpente*] Qua causa Sidon. Apollinar. C. II. 80. Alexandrum 'draconigenam' appellat. Add. sup. XI. 11. 3. *Bern.*

Volutari] Mss. *voluptari*, unde Freinsh. *voluptuari*. Berneccer. Mss. æque ut Junt. *voluptari*. Sic et Quintil. Decl. III. quæ inscribitur Miles Marianus: 'Tribunus inter scorta voluptabitur.' Sic Ms. Lipsii; vulg. *volutabitur*. Et Apul. IX. M. 'Cum suis adulteris voluptatur.' Sic Mss. et primæ add. ut notarunt viri eruditi, ubi quoque in vulgatis *volutabitur*. Probo tamen ubique lectionem editorum librorum. Nam 'volutari' sæpe de rebus Veneris dicitur, ut exempla docent ap. Cuper. IV. Obs. 10. Græv. Mss. habent *voluptari*, quod id. est ac, oblectare se, et amoris operam dare: vox est invidiosa, et in probri loco posita. Sed *volutari* longe mihi arridet magis, cum agatur de

serpente, quo se bona illa et frugi mulier Olympias implicitam prædicabat, per imaginariam Venerem, cum abesset Philippus. Hoc autem non abs re fuerit meminisse, (nam ex nihilo, ut aiunt, nihil,) reperiri in Macedonia serpentes, qui tam facile mansuefieri possint, ut ex iis olim et puellæ et matronæ sibi armillas, sibi monilla facerent, vel ut animulas suas oblectarent, vel ad corpusculum frigerandum. Huj. rei auctorem ciere possum Lucianum in Alex. s. Pseudomanti. *Faber.* Ms. *voluptari*, quod est rectum, nec in *voluptuari*, quod Freinsh. volebat, mutand. Docent Fabius et Apul. quos pro lect. ista vir cl. Græv. laudavit. *Schef.*

Opus] Scrib. *onus*. *Onus* enim dicitur æmpissime onus uteri, fœtus. Ovid. 'Tendit onus matrem.' Exemplum sicut obvia, et vel sexcenta ap. solum Ovid. reperias. *Faber.* Præclare vero ap. Græv. nostrum *onus*. Nil melius poterat. *Onus uteri* est, fœtus. Ita ap. Phædr. 'Onus naturæ melius quo deponeret.' *Faber.* Græv. emendat, *onus*, quod probo. *Schef.*

§ 3 *Regna patriæ, &c.*] Talis Archedice regina, cujus monumentum Thucyd. VII. 9. 36. tale refert. 'Extulit hæc animum nunquam, patremque virumque Fratresque et gnatos imperitare videns.' Minus ergo caute Tac. XII. 42. Agrippinam 'Imperatore genitam, et sororem ejus, qui rerum potitus sit, et conjugem, et matrem fuisse, unicuique ad hunc diem exemplum esse' scribit. Nec vere Plin. VII. 41. 'Una feminarum in omni ævo Lampido Lacedæmonia reperitur, quæ regis filia, regis uxor, regis mater fuit.' *Bern.*

§ 4 *Prodigia*] De quibus Plut. in ejus Vita, 4. *Bongars.* Dianæ Ephesim templum nascente Alexandro conflagrasse referunt Cic. I. de Divin. 26. et Plut. Alex. p. 665. ubi ait: 'Ἐγερθήσθ' ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἱσταμένην μπρὸς Ἐκατομβαιῶτες, δὲ Μακεδόνες Ἀφῶν κα-

λοῦσιν, ἐκτὲρ, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἀνεκρήσθη νεός' et paulo post: Φιλίππῳ δὲ ἔρτι Ποτιδαίαν ἡρηκότες τρεῖς ἦκον ἀγγελλῆαι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον' ἢ μὲν, 'Ἰλλυρίους ἡγτᾶσθαι μάχῃ μεγάλην διὰ Παρμενίωνος' ἢ δὲ, 'Ολυμπιάσιν ἰσχυρὰ κέλητι νενικημέναι' τρίτη δὲ, περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γενέσεως· ἐφ' οἷς ἡδόμενον, ὡς εἰκός, ἔτι μᾶλλον οἱ μόνταις ἐπὶ φραν, ἀποφαινόμενοι τὸν παῖδα τρισὶ νίκαις συγγεγενημένον ἀνέκτρων ἔσεσθαι.

§ 5 *Præpetes*] Scio tradere Hyginum 'præpetes' eas aves dici ab auguribus, quæ opportune prævolant, aut idoneas sedes capiunt: non possum tamen, maxime cum Bong. in uno suo Ms. repererit *perpetes* pro *præpetes*, contemnere plane et extra numerum habere scripturam Fuld. membranarum, in quibus disertim est *perpetes*, ut dictum est a Plant. Amph. i. 1. 124. 'Quievi in navi noctem perpetem.' *Modius*. Optime membranæ Fuld. *perpetes*. Sup. lib. v. 'perpeti nocte.' Cum tamen viri docti tumentur vulgatam, velim mihi explicent, quid sibi velit hic *præpetes*. Sed *tota die perpetes* est: Tota die perpetuo sederunt in illo culmine, ut nusquam se hinc moverent. Plant. Amph. i. 1. 'Neque ego hac nocte longiorem me vidisse censeo, Nisi itam unam, verberatus quam pependi perpetem.' *Græv.* Bong. in uno Cod. Ms. observavit *perpetes*; et Modius in Mss. Fuld. manifesto *perpetes*: quod id, hic non plane contemnend. iudicat. Sed et Grævio mirifice illud placet; cum ipse Noster lib. v. dixerit 'perpeti nocte.' Nobis tamen non liquet; ideo quidem quod præcedit 'tota die:' quod id. est quod, perpeti die. *Vor.*

§ 6 *Alterius, belli Illyrici*] F. legend. *nuntius pater ejus d. vict. accepit*; *alterum b. Illyrici, alterum, &c.* Gronov. Mss. quidam habent *altera*, quam lect. firmant alii multi, in quibus est *altera*. Porro *altera* pro, alterius, non est repudiand. in Nostro,

qui secutus est Trogum, priscae eloquentiam virum, ut ipse eum nominat, vestigiaque plurima in Nostro testantur. Sane Vett. *altera, altera, altera* inflexisse, argumento Plauti locus est in Rud. iii. 4. ubi ait: 'Nam, hinc alteræ patria quæ sit, profecto nescio.' Atque sic et ap. Terent. legitur. Ut autem 'alteræ' in tertio, ita et in secundo casu dixisse per naturam inflexionum necesse est. Ut adeo id hic sit notand. *Schef.*

§ 7 *Puer acerimius*] Junt. *acerimus*, optime. Flor. iv. 4. 'Antonius, prælatum sibi Octavium furens, inextinguibile contra adoptionem acerimi juvenis suscepit bellum:' h. e. solertissimi. *Græv.* Junt. *acerimus*: nec displicet: vulgatum sane vix Latinum est. *Schef.*

§ 8 *Sub Aristotele*] Plut. Alex. 11. qui et 8. præceptores Alexandro tribuit Leonidam et Lysimachum Acarnanum. De doctrina et studiis Alexandri locus insignis est Orat. 1. de Fort. Alex. 4. et 5. ejusd. Plut. *Ber.*

Doctore inclyto omnium philosophorum] Ridicule, neque isthuc a Justino est, quod legis. An Aristoteles doctor fuit omnium philosophorum? sit satis, suæ familiæ; aliarum, minime. An docuit Anaximenem, Anaximandrum, Thaletem, Democritum, Pythagoram, Parmenidem, Archelaum, Socratem, Platonem, &c. qui ante ipsum fuerunt? An etiam eos docuit qui postea vixere, Epicurum, et totam illius domum? &c. Unde igitur isthæc intrusa? Ab inepto aliquo discipulo Alberti Magni, qui ad oram Justinii sui hoc adscripserat, admirans sc. angelum Naturæ; sed hoc parum est; Deum ipsum Naturæ, volueram dicere. *Faber*. Hoc omnium philosophorum, quomodo cum 'inclyto' cohæreat, non video. Puto glossatoris esse, non Justinii. *Schef.*

§ 10 *Ut illo, &c.*] Vincent. v. 65. 'Ut i. p. nullos hostes nec arma etiāq. inermes timerent.'

§ 12 *Victus, &c.*] Tac. II. A. 73. de Germanico: 'Et erant qui formam, ætatem, genus mortis, ob propinquitatem etiam locorum, in quibus interlit, Magni Alexandri fatis adæquarent. Nam utrumque corpore de-

coro, genere insigni, hand multum triginta annos egressum, suorum insidiis externas inter gentes occidisse.' Vincent. 'Victus tamen ad extremum est.'

LIBER XIII.

CAP. I. § 2 *Sed nec crediderant*] Hic Noster (et jam antea dictum a me fuit) habet stylum sæpe rhetoricum, et, ubi se materia offert, ostendit satis quid illo genere possit. Legō itaque, nam hoc dicere voluit: *ut invictum regem senserant* (vel experti fuerant), *ita immortalem esse crediderant*. Cur ita existimem, hæc ratio est, quod nunquam Alexandrum invictum (i. e. ut hodie loquimur, invincibilem) crediderant: si enim talem esse illum credidissent, nunquam, profecto, contra illum arma sumpsissent. Hoc ad iudicii exercitationem facere poterit. *Fab.*

Quod ut invictum regem, ita immortalem esse crediderant] Nihil poterat dici rotundius, nil venustius. Illæ devictæ gentes, cum Alexandrum ex omnibus præliis et periculis victorem ac sospitem evasisse audirent, crediderant utique invictum esse regem, et nulla humana vi posse superari: et quia illum invictum esse persuasum habebant, putabant quoque immortalem esse, et ne a morte quidem subigi posse. Non hoc credebant gentes, cum illis bellum inferret Alexander; alioquin manus cum eo non conseruissent; sed postquam ab illo devictæ audierant eum ubique invictum esse, nusquam offendisse. Nihil in hoc acumine quod reprehendant vel *appræhensura* Rhetores reperient. *Græv.*

§ 3 *Præsenti morte*] Antiquiores

typis expressi *præsenti morti*. Et dicitur sane utrumque. Altera constructio fit vi præpositionis; quemadmodum sup. 'illacrymare mortem.' *Vor.*

§ 5 *Mater quoque Darii*] Sysigambis mater Darii inedia mortua quinto, postquam mori statuerat, die. Curt. X. 6. 39. *Bern.*

Sibi ipsa consuevit] Vulgus diceret 'sibi ipsi.' Sed ut Trogius, ita et optimi quique locuti fuerunt: Cic. in Bruto 12. 'Cum se ipse defenderet.' et de Opt. Gen. Orat. 3. 'Quoniam se ipse consulto ad minutarum genera causarum limaverit.' Cæs. VII. B. G. 70. 'Se ipsi multitudine impediunt.' et Liv. VI. 2. 'Ut vallo se ipsi, vallum congestis arboribus sepirent.' Id. XXX. 15. 'Sibi ipsa consuleret.' *Gron.*

§ 7 *Contra Macedones veras vice*] Vides hæc duo, *contra* et *veras vice*. Alterutrum glossema esse dico; alterum enim alterius explicatio est. Ipse quidem h. l. *contra* amplecterer, at *veras vice* rejicerem, et hinc amolirer. *Faber.* Nescio an non illud *contra* glossatoris sit habendum. Id. enim *contra* et *veras vice*. Schef. Testatur hic Notator Anglicanus Fabrum *veras vice* tanquam otiosa delere. Mallet illud *contra* glossatoris credere. Sed vid. XXXVII. 1. 9. *Græv.*

§ 9 *Et in annuo vectigali tributo ccc. millia*] Legend. xxx. *millia* pro ccc. *millia*, auctore Budæo lib. IV. de Asse. Ubi non convenit, inquit,

ut 300. millia annua essent, et 100. millia in conditis pecuniis. *Glarean.* Hanc loquendi modum illustrat Perrenonius II. Animadv. 80.

Quinquaginta millia talentum] Nostra voce et ratione numerandi fuerint milliones triginta. Illa vero *tricena*, s. ut Budæus lib. IV. de Asse p. 166. m. legit, *triginta millia vectigalis annui*, constituunt milliones octodecim. Vid. Agricola de Pond. et Mens. p. 116. f. et p. 318. *Berneccer.* Junt. ut placebat Budæo, *triginta millia*. Græv. Budæus, ut aiunt, legit *triginta*, sed nil necesse; nam 'tricena' et 'triginta' idem efficiunt; at 'trecenta', ter centum; quæ summa omnem fidem longe exsuperare videtur. *Faber.* Budæus in lib. de Asse citat *triginta millia*: quomodo et Junt. habere testatur Græv. Sed perinde rursus est; quod quidem ad sensum attinet. Nam *triceni* dicunt pro, *triginta*. Plinius, 'tricenos pedes', 'tricenis diebus.' Aliud autem est 'trecenti.' Porro *tributa* supervacuum videtur, et ex marg. ubi explicationis causa scriptum fuerit, irrepsisse in textum. Sane *vectigal* et *tributum* unum et id. sunt. Et XVIII. 5. 14. dicit modo, 'statuto annuo vectigali'; non, 'statuto annuo vectigali tributo. *Vor.*

Et in annuo vectigali tributo] Etiam hic metus, ne glossa irrepperit. Quis enim *vectigal tributum* junxit ex scriptoribus probatis? *Schef.*

§ 10 *Sed amici*] Vulgo legitur *Sed nec amici*. *Nec*, quod in uno tantum Ms. reperi, inducend. curavi. Frustra expectabant regnum, cum omnes pares essent, et æqualitas discordiam angeret, ut paulo post XIII. 2. 8. et XVI. 8. 1. dicet. Equales enim æqualibus imperare contra naturam est: et, qui in alios regnum exercere vult, *ὁς θεὸς ἐν ἀνθρώποις* esse debet, ut Aristot. loquitur. *Bong.*

Sed nec amici] 'Nec, quod in uno tantum Ms. reperi,' inquit Vir doc-

tus, et de hoc ipso Auctore optime meritis, 'inducendum curavi. Frustra expectabant regnum, cum omnes pares essent,' &c. Hæc ille: a quo plane dissentio. Quid enim? annon et I. 10. 2. de Magorum interfectoriis legimus? 'Erant enim virtute et nobilitate ita pares, ut difficilem ex his populo electionem æqualitas faceret:' et tamen ex septem ita æqualibus unus sublatus in regnum fuit; unus cæteris rebus omnibus sibi paribus imperavit. Retineo igitur omnino *et nec*, in quinque Mss. a me constanter inventum, hac sententia: Non frustra aut improbe spectasse et sperasse illos regnum, in quibus artes regiæ et omnia rege digna inessent; formæ pulchritudo, proceritas corporis, et virium ac sapientiæ magnitudo, quæque alia Justinus commemorat. *Modius.* In altero Voss. Ms. etiam *et nec* apparebat. *Gron.*

Spectabant] Vulgo *expectabant*. II. 12. 22. 'Rex velut spectator pugnae.' Vett. plerique *expectata pugnae*. Cic. Ep. ad Cassium ea, quæ est 16. lib. XV. 'Longiores enim expectabo, vel potius exigam.' Nonius in *Exigere* citat hoc modo: 'Longiores enim spectabo, vel potius exigam, quando hercle ego temere exigam.' Locum eo adscripsi, quia postrema verba in Ciceronis edd. nulla sunt: quæ Nonius tamen, ut Ciceronis, adfert. *Bongars.* Acidal. ad Vell. II. 14. 5. *expectabant* hic legend. inspicatus: ut et sup. II. 12. 22. 'expectatæ pugnae.' *Berneccer.* Becharii et aliorum antiquiores edd. *expectabant*: quod Acidal. et rectum putat. Scribit et Gifan. in Oba. L. L. 'expectare' ap. Vett. multis in locis in usu fuisse, vulgo fere depravatis. Vetus denique ed. Junt. teste Græv. pro *spectabant* habet *sperabant*: id quod omnium commodissimum hic videtur. *Vor.*

§ 11 *Eos ignoraret*] Verbum 'ignorare' hic respicit qualitates animi et

virtutes. Terent. Eun. v. 8. 59. 'Isti te ignorabant.' et Cic. iv. Acad. Q. 2. 'Majore enim studio Lucullus, cum omni literarum generi, tum philosophiæ deditus fuit, quam qui illum ignorabant.' et Liv. xxvi. 12. 'Productus primo satis constanter ignorare se mulierem simulabat.' Hinc et illustris noster Grotius in Proleg. ad Lib. de J. B. et P. eand. loquendi formulam respiciens ait: 'In carcerem conjectus sum ab iis, qui me ignorabant.' Gron.

§ 12 *Clarorum virorum proventus*] Ita Sen. de Tranquill. An. 7. 'Si inter Platonas, et Xenophontas, et illum Socratici cœtus proventum bonos quæreret.' Ἀνδρῶν σοφῶν πορὸν vocat Herodian. i. 1. 'Proventus filiorum' ii. 10. 4. xlii. 4. 3. *Berneccer*. Plin. i. Ep. 18. 'Magnum proventum poetarum annus hic attulit.' et Quintil. xii. Inst. Orat. 10. 'Tum deinde efflorescat non multum inter se distantium temporum ingens oratorum proventus.' Gron.

§ 15 *Si non inter se concurrissent*] 'Concurrere' pro, pugnare, prælium committere, ut iii. 5. 14. Vid. et quæ Freinsh. de hoc verbo in Ind. scripsit. Vorst. Saxo iv. p. 60. 15. 'Accidit ipsos agminum duces inter se ferro concurrere.'

CAP. II. § 2 *Nec minus milites quam invicem se timebant*] Antiquiores typis expressi pro *quam invicem se* habent *inter se*. Et puto ego hanc veram lect. esse; modo *quam* adjiciatur, legaturque, *quam inter se timebant*. *Inter se timere* dicitur, ut 'inter se amare,' 'inter se complecti,' 'inter se obtrectare.' Suntque talia elegantiora quam 'invicem se amare.' Vide Ind. in Nepotem a nobis locuplet. v. *Inter*. Vorst. Miror qui potuerit tam insulas lect. tam diu ferri. Quid enim est: Duces non erant securi, nec minus milites, *quam* invicem se timebant? Illud *quam* quid ad rem facit? Merito itaque et cum Junt. veteribusque

edd. aliis, nec non Ms. quem vidit Bong. illud *quam* expunxi. Digitum autem non veriter cum antiquioribus editis legas *inter se*, an cum Mss. *invicem se timebant*. Græv.

§ 3 *Æqualitas discordiam augebat*] xvi. 3. 1. 'Assiduum inter pares discordiæ malum.' Contrariam vocem Soloni tribuit in ejus Vita Plut. 18. Τὸ ἴσον πόλεμον οὐ ποιεῖ, 'Æqualia non faciunt bella.' Plin. Paneg. 45. 'In alio sua quemque natura delectat.' Sed nimirum, nisi sibi mutuo obstant. Nam, cum idem competunt, illud Senecæ valet de Ira iii. 34. 'Quod vinculum amoris esse debebat, seditionis atque odii causa est, IDEM VEL-LE.' Bern.

Ut ei aliquis se submitteret] Mss. mei ut ei se alius summ. quod mihi nescio quomodo concinnius videtur. Mod. Antiquiores typis expressi pro *se submitteret* habent *submitteretur*: quod rursus genninum puto. Solemne est Latinis pro verbo activo et pronominis reciproco uti verbo passivo. Sic dicunt 'lavari' pro, lavare se, 'exerceri' pro, exercere se, 'provolveri' pro, provolvere se; et infinita id genus alia, quæ dedita opera in Lib. de Latinit. vulgo fere neglecta congestissimus. Jam si in Codd. quibusd. protrita sese offerant, in aliis vero abstrusiora observentur, priora fere suspecta nobis sunt, ac primo explicationis causa in margine posita fuisse, deinde vero in textum irrepassee videntur. Græci quoque ὑποτάσσων forma passiva dicunt pro ὑποτάσσειν ταῦτά. Dicitque Grotius ad Eph. v. 21. sono passivum, sed sensu reciproco illud esse. Vorst. Mss. Modii, ut ei se alius submitteret, quod concinnius Berneccero videtur. Ego nescio, an non utraque lect. debeat conjungi, hoc modo: ut ei aliquis se alius submitteret. Saltem omnia sic planiora evaderent. Schef.

§ 5 *Perdicca censet*] 'Censere' non tantum ad judicium, sed et ad volun-

tatem pertinet, (aliter enim dicendum fuisset, 'censet Roxanis expectandum esse partum,') estque etiam idem quod, suadere, decernere, præcipere. Salust. Ju. 'Velle et censere [Senatum populumque Rom.] eos ab armis discedere.' Cic. VII. 13. Fam. 'Treviros vites censeo.' Sed de hoc plura in Lib. de Lat. vulgo fere negl. *Vor.*

Roxanes] Ea erat Oxyartis Bactriani filia. Arrian. VII. Vid. Curt. IX. *Bong.*

Quæ exacto mense octavo] Valde suspectus mihi hic l. 'Maturam' certe sic absolute poni pro, vicinam partui, haud reperio. Quare puto, pro *quæ*, cui scribend. Vitium videtur ortum ex ignorantia scripturæ veteris; olim namque *quæ* pro cui scribebant, quod deinde mutatum est in *quæ*. Schef.

§ 11 *Maternas modo sordes*] Vid. Plut. ext. Vitæ Alex. *Bong.*

Larissæ scortæ] Ex Philinna Larissæ, quam Ptolemæus ap. Athenæum saltatricem fuisse refert. *Bern.*

Nascetur] 'Nascetur' pro, natus esset. Imperf. pro plusquam. Aur. Victor in Octav. 'Canctis vulgo jactantibus, Utinam aut non nasceretur, aut non moreretur.' Val. M. VII. 3. Ext. 6. 'Nullam partem defensionis odio obseratæ aures reciperent,' pro, recepiissent. Vid. nostras ad eum l. Notas. *Vorst.*

Propter valetudinem majorem] Sic Cic. in malam partem ea voce usus est in De Offic. 'Æsculapius potest præscribere per somnum curationem valetudinis;' et in Epist. 'Scripsit ad me te moleste ferre, quod me propter valetudinem tuam non vidisses.' Alii tamen malunt hic legere *propter invaletudinem maj.* quam lect. stabiliunt testimonio et exemplo ex eod. Cic. petito, quem scribere aiunt in Lælio, s. de Amicitia: 'Quod autem his nonis in collegio nostro non affuisses, in valetudinem respondeo causam, non mœstitiam fuisse:' quo

tamen ipso loco plures et meliores Mss. habere etiam *valetudinem* pro *inval.* et alii monuerunt, et ego hisce oculis vidi. *Mod.* H. e. morbum comitalem, quem et Herculeum et sacrum appellant. Festo est 'morbus major,' in voce *Prohibere*: quem l. indicio Freinsheimii nostri debeo. Plut. Alex. 16. et 130. 'mentis impotem' Arideum fuisse tradit, non natura, sed pharmaco ab Olympiade propinato. Porro 'valetudinem' pro morbo dixit Autor etiam XIV. 5. 2. et XXI. 2. 1. Ita Cic. de Divin. II. 59. 'Curatio valetudinis.' Quintil. II. 16. 'Cibi attulerunt sæpe valetudinis causas.' Suet. Cæs. 49. 'Valetudine mentis liberius dicax.' Et 72. 'Subita valetudine correptus.' Vid. H. Steph. Thes. Gr. tom. I. col. 1644. b. c. *Bernec.* Antiquiores typis expressi *invaletudinem*. Dicitur utrumque: estque *valetudo* quoque id. quod *invaletudo*: idque ap. ipsum Nostr. XIV. 5. 2. et XXI. 2. 1. Deinde 'major' dicunt pro, magna: quomodo de cetero quoque gradus comparativus sæpe pro positivo usurpatur. Festus item in *Prohibere* 'morbus major' dicit pro, morbus magnus: designatque eund. illum quem Noster, l. e. quem comitalem, Herculeum, et sacrum appellant. *Vor.*

§ 12 *Subjiciantur*] Pro, subjiciant se, submittant se. Nimirum 'subjici' est hic pro, subjicere se, ut paulo ante 'submitti' pro, submittere se. *Id.*

§ 14 *Si puer natus fuisset*] Pro, si puer nasceretur. Ut paulo ante imperf. pro plusquam perfecto, ita nunc rursus plusquam. pro imperfecto ponitur. Val. M. VIII. 7. Ext. 4. 'Quo magis vacuo animo studiis literarum esset operatus,' pro, operaretur. *Vorst.* Ergo constituto tutorum fuit non in præsens, sed eventum, si natus esset puer. Quomodo igitur in tutores incertos et futuros juramento se obligant? Suspicio scripsisse Nostrum *Pl. it. Roxanis*

ex. partum. *Tamen ut si puer natus fuisset.* Vocem *Tamen* facile absolvere potuit syllaba tum in fine vocis præcedentis: et vero pro ut est frequens in libris antiquis. *Schoef.*

Tutores] Id. factum XVII. 3. 10. et 31. Item XXXIV. 3. 6. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Pedites indignati*] Tac. I. 47. 'Postpositi, contumelia accenduntur.' Plut. in Nicia 5. 'Hic habetur a majoribus honos plebi maximus, quum non contemnitur.' *Bern.*

Aridæum, Alexandri fratrem, regem] Legend. Diod. init. lib. XVIII. et Curt. x. 7. Sen. Benef. iv. 31. 'Quid sibi voluit providentia, quæ Aridæum regno imposuit? Illi putas hoc datum? patri ejus datum est, et fratri.' *Bong.*

Tribu] Quæ est tandem ista *tribus*, ex qua hic satelles lectus? omnino legend. ut est in *tribus* meis *Mss.* melioribus, *turba*, quod inventum in uno *Ms.* etiam jure *Bong.* probat. *Mod.* *Turba*] Hoc inventum in uno *Ms.* jure *Bong.* in variantibus probat: atque ita etiam esse in *tribus* suis *Mss.* melioribus affirmat *Modius*; quo magis religio fuit Auctori suum non restituere. Haecenus edebatur *tribus*. *Bernecc.* Antiquiores typis expressi *tribus*: quod et *Bong.* retinuit. Ait autem unum eorum *Codd.* quos ipse complures vidit, habere *turba*; idque se probare. *Bernecc.* deinde plane in textum recepit. Sed minime id probat *Gronov.* quis, ut ab aliis, ita et a *Just.* res exteriorum vocabulis, quæ rebus Romanis dicata erant, propter τὸ ἀρχαίων sæpe vocitentur; cujus rei mox et alia exempla subiungit. Vid. iv. Obs. 10. *Ver.*

Nomine Philippi patris vocari jubent] Inde auctores, cum *Aridæum* designant, subinde 'Philippum' dicunt. Vid. Diod. XVIII. 16. et XIX. 4. Curt. x. 9. 18. Sulpic. Severus II. Hist. 8. 17. utrumque nomen conjungit, et 'Aridæum Philippum' vocat. *Ver.*
§ 2 *Ad mitigandum eorum animos*]

Sic *Jant.* cum aliis editis. Male mutarunt qui hanc syntaxin, de qua vid. Sanctium in *Minerva*, et *Voss.* in *Aristarcho*, ignorarant. XXIII. 8. 'Ad persequendum belli reliquias.' *Græv.* Antiquiores edd. *ad mitigandum*, neque bene. Sic XXIII. 8. *Ver.*

Omissa legatione, militibus consenti- unt] Non possum non legere *peditibus*; cum init. cap. dixerit 'Equites,' &c. 'Pedites indignati.' Et mox: 'Equites trepidi ab urbe discedunt, castrisque positos et ipsi pedites terrere cœperunt.' Nec quidquam attinet discrimen statui posse inter equites et pedites, a nobilitate aut alia quavis præstantia; nam utrique militant, et illos suo nomine appellat *Justinus*, equites, pedites. Quin paulo quoque inferius in hoc ipso cap. ita a *Nostro* scriptum fuit: 'Perdicca ultro ad pedites veniret.' *Faber.* Cave hic auscultes viro politissimò, qui pro *militibus* substituend. contendit *peditibus*. *Miles* sæpius accipitur pro *peditate*, et opponitur equiti. *Cæsar*: 'Tripartito milites equitesque in expeditionem misit.' Vid. *Gronov.* ad Liv. XXVIII. 1. et *Hermann.* *Rhabdum Schelium* ad Hygin. de *Castrametatione* Rom. p. 88. qui annotavit pulchre 'militem' poni pro *peditate*, quia in *peditate* præcipuum robur fuerit exercituum Romanorum, sicut contra posterioribus seculis sub *Constantino* et illis Imperatoribus, cum omnis vis exercitus in equitatu, 'equites' milites appellatos fuisset. *Græv.*

§ 3 *Statim, &c.*] Saxo XI. p. 220. init. 'Statimque impetus crevit, ubi caput et consilium habere cœpit.'

§ 4 *Ad delendum equitatum*] Hoc vero propositum *peditibus* fuisse vix crediderim, neque ulla docet historia. Imo sequitur 'et ipsi pedites terrere cœperunt,' per vicem sc. et quasi *pedites* ante terrorem incusserint *equitibus*. In *Mss.* est *ad deligendum*, vel *atalicandum*. Unde conjicias *Just.*

scripſiſſe f. ad territandum. Nisi pates ipſum illud deligandum accipiendum pro, ligandum, vinciendum, captum ſc. Ac fuit longe major copia peditum ibi, quam equitum. Vid. Curt. x. 7. 16. *Schef.*

§ 5 *Terrere*] Ita Maſ. H. e. mutuum metum incutere. Bong. *terreri*, ſed illud haud dubie rectius eſt. *Bern.* *Terrere*] Sic Tac. 1. de militibus: 'Nisi paveant, terrere.' *Bez.*

§ 7 *Attalus ad interficiendum*] Meleagro id tribuit Curt. x. 6. 1. *Bong.*

§ 10 *Egregium hostibus*] Eand. hanc movendi rationem ab hoſtium affectu et voto decenter usurpat Homer. II. 1. 256. et ex eo Virgil. II. *Æn.* 104. 'Hoc Ithacus velit, et magno mercator Atridæ.' Videsis Ov. Ep. IX. 7. et Tac. G. 33. Add. Joſeph. XIII. 24. *Bern.*

Parentaturoque sanguine suo manibus hostium] Vid. quæ ad XII. 15. 6. notavimus. *Vorst.* Saxo XIV. p. 260. 5. 'Sanguine Ulvonis, ducis ſui manibus parentandum putantes.' et p. 294. 11. 'Fratres mei paternis manibus noſtro ſanguine parentabunt.'

CAP. IV. § 5 *Castrorum, exercitus, et rerum cura*] 'Rerum cura' eſt, præfectura militiæ, ſ. imperium in bello. 'Res' enim *καὶ* *ἐξ* *αὐτῆς* notat bellum, unde 'Dictator rei gerendæ.' Cura quoque vocabulum imperii eſt. Suet. Tib. 16. 'Sed nuntiata Illyrici defectione tranſiit ad curam novi belli.' Id. Vit. 2. 'Curam quoque imperii ſuſtinuit, abſente eo expeditione Britanica.' Hinc *curare* pro, imperare, præſeſſe in bello ap. Sall. 'Marius ibi curabat.' *Gronov.* Exiſtimo, neque necesse eſt proloqui, quæ me ratio impellat ut ita ſentiam, ſcriptum a Juſt. fuiſſe, *caſtrenſium rerum et exercitus cura*, &c. Quid enim hoc *Meleager curabat caſtra, exercitum, et res*? Dices per 'curam rerum' intelligi ſummam rerum adminiſtrationem et poteſtatem: poſſet, alibi, fateor; hic, non puto. Verum hoc

abierit. *Faber.* Mallet et hic vir doctus ille *caſtrenſium rerum et exercitus cura*: invitis ſane Muſis. *Res* ap. Noſtr. alioſque Noſtro meliores non infrequenter eſt, bellum. *Superius* XII. 2. 'Non minorum rerum materiam in Italia, Africa, Siciliaque, quam ille in Asia et in Perſis habiturus.' Sic *res gerere*: Horat. 'Res gerere et victos oſtendere civibus hoſtes.' Noſter XIX. 2. 'Per hos res Carthaginienſium ea tempeſtate gerebantur.' h. e. bella: hinc mox Imperatores vocantur. Hoc igitur vult Juſtinus: Caſtrorum, exercitus, et rerum h. e. bellorum, earumque rerum, quæ ad bellum gerendum deſiderantur, curam Meleagro et Perdicaæ fuiſſe assignatam. *Græv.*

§ 6 *Corpus Alexandri*] Quod ad id tempus inſepultum fuerat. *Ælian.* ext. lib. XII. Alexandriam autem deportatum a Ptolemæo id. auctor eſt, et Strab. XVII. et Diod. XVIII. 28. *Bong.*

§ 7 *Lustrationem castrorum*] Luſtrabant milites cane diſciſſa et ab utraque parte projecta. Curt. x. 9. 18. et Liv. XL. 6. 1. *Bernec.* Facta ſine dubio luſtratio ſic fuit, ut diſciſſæ canis viſcera ultimo in campo, in quem exercitus deductus fuit, ab utraque parte abjicerentur: inter id ſpatium armati omnes ſtarent, hinc equites, illinc phalæx. Sic enim reges Macedonum luſtrare milites ſolitos fuiſſe prodidit Curt. x. 9. 12. Nec multum diſcrepat Liv. XL. 6. et 13. Luſtrationem Curt. generali vocabulo 'ſacrum,' Liv. 'ſolemne' appellat. At ex Heſych. conſtare poſteſt peculiari nomine dictam fuiſſe *καὶ* *καὶ*, quod fere mense Xanthice fieri ſoleret. *Vor.*

§ 8 *Consentientibus universis*] *Freinsh.* non conſentit, mavultque, *non ſentientibus uniſverſis*, quod evincit etiam ſubjunctum *occulte*. Vid. tamen Curt. x. 9. *Bernec.* Acute *Freinsh.* non *ſentientibus uniſverſis*. Sed poteſt f.

illud *consentientibus* universis accipi de constitutione exercitus in illo campo, non evocatione singulari seditiosorum. Quamquam et consensisse in evocationem necemque seditiosorum Curtius doceat, ut nil mutari debeat. *Schef.*

Transit] Ut in instructione fieri solet. Nam ad exercitum hoc referendum, non ducem. *Bern.*

Dum transit] Exercitus armatus, puta. *Vor.*

Supplicio tradi] Elephantis objici. Trecenti fere sic obtriti. Curt. x. 9. 26. *Bern.*

§ 9 *Inter principes provincias dividit*] Dissentit lib. i. Machab. 1. 6. &c. ubi refertur Alexandrum ante mortem regna distribuisse inter suos nobiles, omnesque sibi diademata post mortem illius imposuisse. Quem locum historicæ veritati conciliaturus Rabinus commentator 'distribuisse' interpretatur, diripiendas reliquiasse. Acumen hominis mihi vide. De hac provinciarum distributione, legatur Appian. B. Syr. p. 120. f. et seq. *Bern.*

Ut et removeret, &c.] S. verbis Livii xxxv. 15. 5. 'Ut procul ab se per honorem eos ablegaret.' *Id.*

Munus imperii, beneficii sui faceret] Ita xxiv. 2. 4. *Beneficium* proprio est, ad altiora promotio. Tac. xv. 52. 5. 'Dilecto imperatore, sui muneris remp. facere.' Suet. Tib. 12. 4. 'Per quosdam beneficii sui centuriones.' Add. eund. in Cæs. 23. 3. Liv. i. 35. 10. Ammian. xxv. 27. fin. Lipsii notam 78. ad Tac. H. iv. Gruteri Suspicion. i. 12. Idem.

§ 10 *Primo*] Gronov. ex Mas. *Prima*. Græv. *Prima*] Ita editum ex Mas. approbante Gronov. In aliis Edd. *Primo*. Fab.

Arabique pars] Ms. unum et Orolum III. 23. expressi. Mas. enim ceteri *Asiae Libyæque pars*. Bong.

Sorte venit] Lego *s. evenit*, sicut etiam mox seq. n. 16. et XIII. 5. 8.

Bernec. Paulo post 'Leonato Minor Phrygia evenit.' Et XIII. 5. 8. 'Cui Græcia sorte evenerat.' Legend. igitur f. et hic est *sorte evenit*. Vorst. Vorst. mallet *evenit*, quia sic alibi Noster: placet. *Schef.* Bernec. Vorst. Scheff. nobis volunt persuadere, libris omnibus adversantibus, scribend. esse *s. evenit*, quia alibi sic Just. loquatur. Sed nihil inde efficies. Nam et aliter potuit loqui secutus præstantissimorum scriptorum auctoritatem, quibus *venire* eleganter dicuntur bona, quæ aut heredes cernimus, aut sorte accipimus. Cic. pro Cluent. 'Res mihi venit hereditate.' Id. III. Verr. 'Hereditas mihi venit a patre.' Mart. 'Hereditatis tibi trecenta venit.' Flor. II. 20. 'Relictæ regis hereditatibus opes, et tota insimul regna veniebant.' Græv.

§ 11 *Cui ad tradendam provinciam*] In his verbis non est sensus idoneus. Habuit quidem in Africa et Ægypto potestatem Cleomenes, sed vectigalium, non imperii. Alexandriam autem non edificavit ipse, verum Dinocrates. Unde suspicor, deesse aliqua in his verbis. *Schef.*

Cleomenes] 'Dinocrates' dicitur Valerio M. i. 5. et Solin. 40. Cleomenes autem Africæ et Ægypti vectigalibus fuerat præpositus. Curt. iv. 8. 9. *Bong.*

§ 12 *Laomedon*] xv. 4. 3. 'Laudice' pro, Laodice. Vett. Latinos 'Laumento' pro, Laomedonte, dixisse, docuit nos J. Scaliger in Festum, quem vid. In Annal. Taciti xiv. 31. quæ 'Boodicea,' ead. statim 'Boudicea' dicitur, in Vita Ag. 'Voadice,' vitiose f. et ap. Petron. 'Laucoon' pro, Laocoon. *Bong.*

Ciliciam Philotas, Philo Illyrios accipiunt] Legend. *Ciliciam Philotas cum filio Illyrio accipiunt*. Fuit enim Philotæ filius, cujus mentio est ad huj. lib. fin. *Glar.* Corrupta hæc sunt. Lego ex mente Glareani *Philotas cum filio Illyrio*. Vid. Var. Lect. Bon-

garzil. Ibid. pro *Atropatos* e Græcis lege *Acropatus*, ut visum aliis: pro *Scyno* Scaliger legebat *Cæno*. Fab.

§ 13 *Media majori Acropatos, minori Alceta, Perdicca frater, præponitur*] Mihi hæc prorsus suspecta: pro *Media* ego legerem *Armenia*. Ducis huj. nomen non memini me legere. Ceterum h. l. regiones in occasum numerat; paullo post, quæ in ortu sunt. Quare pro *Medis* hic *Armenios* dixi legendum: in seqq. vero *Medos* pro *Armenitis*, sub Phrataferne. *Syni* ducis nulla mentio in hac historia, quantum memini. *Glarean*. Legend. ex Arriani vii. *Atropates*: lib. vi. *Ἀτροπαρνης*. Is Diodoro *Ἀρπάρης* mendose pro *Ἀρπονάρης*. Dilligenter hic l. comparandus est cum pr. lib. xviii. Diodori. Vidend. et Curt. x. 10. et Appian. *Συρτανί*. *Bongars*. Junt. *Atropatus*, quod propius accedit ad veram scriptionem. Legend. enim *Atropates* ex Arrian. ut bene monuit Bong. Græv. Vulgo editur *Acropatos*. Sed quia Arrian. *Ἀτροπαρνης*, et Diod. *Ἀρπάρης*, vel, ut Bong. emendand. putat, *Ἀρπονάρης* vocat; et in quibūd. item Codd. Mss. nti Bong. testatur, est *Adtropatos*; itemque in typis expresso Juntarum, ut Græv. testatur, *Atropatus*; omnino *Atropatos* vel *Atropatus* legend. censeo. Vor.

Minori socer Perdicca præponitur] Freinsh. in Notis ad Curt. x. 10. 1. existimat *τὸ μινὸρι* plane expungend. esse; quia Atropatos ille, de quo prædictum, ipse Perdiccæ socer fuerit, ut ex Arriani lib. vii. constare possit. Verum, quia in antiquioribus typis expressis pro socer est *Alceta frater*, *τὸ μινὸρι* non expungend. sed *τὸ socer* potius transponend. totusque locus legendus sic videtur: *Media majori Atropatos socer, minori Alceta frater Perdicca præponitur*. Vor.

§ 14 *Scyno*] Auctore magno Scaligero Animadv. Enseb. ad An. 1693. scribend. *Cæno*. Fuit autem iste Cænus Polemocratis fil. unus ex ducibus

Alexandri, Diod. xvii. 57. Arrian. v. Curt. ix. 3. Est purum nomen Macedonicum. Ita enim vocabatur et secundus a Carano, auctore stirpis regis Macedonum. Apparet vetustissimum mendum fuisse in Justino, quum in ejus descriptore Orosio iii. 23. idem extet. Hæc ille. Videtur tamen aliud potius nomen reponendum, cum Cænus ille prior Alexandro diem obierit. Curt. ix. 3. 32. *Bernec*. Junt. *Cyno*. Quod propius abest ab emendatione Scaligeri. Sed *Cyno* tuetur cl. Perizon. Animadv. Hist. 10. ubi ostendit scriptoribus posterioribus *α* sæpe mutari in *γ*; sic pro, Mæsia, scribi 'Mysia'; pro, Rœmetalces, inveniri 'Rymetalces'; pro, Pœticus, quod est Sulpitius gentis cognomen, 'Pyticus.' Græv.

Phrygia major] Omnino emendand. *Phrygia major* Ant. Phil. filio assignatur, cum *Lycia* et *Pamphylia*: *Cariam*, &c. ex Diod. Appian. Curt. *τὸ cum* mutarunt in *Nearco*, cum uni tot regiones assignari ægre ferrent. Inverso inde ordine legerunt *Lyciam* et *Pamphyliam* *Nearco*. Et mihi quidem ita videtur. Bong.

§ 16 *Leonato, &c.*] Diod. *Λεωνότῳ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντου Φρυγίαν*.

Cappadocia, &c.] Nep. Vit. Eumenis 2. 'Hoc tempore Eumeni data est Cappadocia, sive potius dicta.'

Eumeni] Vid. mox xiiii. 6. 14. *Βέρη*.

§ 18 *Stipat, &c.*] Dexipp. ap. Syn-cell. p. 265. *Κόσωνδρος ὁ Ἀντιπάτρου σὺν τῷ πατρὶ τὴν Ἀριδαίον καὶ Ἀλεξάνδρου διοικεῖ βασιλείαν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἑλλάδιος κρᾶνεί*.

§ 20 *Terras inter*] *Seras* edidit in Orosio Fabricius, quomodo habet e Mss. nostris unus: ceteri *Terras*, quod malo. Nam et urbs Taxila, cui imperabat Taxilus, s. Taxilus, ut eum Strabo vocat, inter Hydaspem et Indum sita est, Arrian. v. Strab. xv. et Taxili regnum suum relictum Diodorus xvii. 86. refert. Bong. Junt. quæque cum Mss. *Seras*: alii *Sed res*: f.

scripserit Just. *Sedes*. Ut superius 'Ad novas sedes querendas:' et sic frequenter in aliis locis. *Græv.*

§ 21 *Pithon*] Mediam ei datam, Diod. XVIII. 39. et Curt. x. 10. 7. auctores sunt. *Bong.*

Parapammenos fines Caucasi montis Axiarthes accepit] Vid. num legend. *Parapamisadas fines Caucasi montis Oxyartes accepit, Daas et Arios Satagemos*. Sic enim lib. xli. hic Auctor hanc ducem nominat. *Scythæus* dux ignotus. Mox cum inquit *Arthous Pelægos*, utrumque nomen corruptum puto: ut autem emendandum, hercle nescio; destitutus exemplaribus illibenter gravo lectorem. *Glar.*

Parapammenos fines] Omnino legend. *Parapamisios, et fines Caucasi montis, Oxyarches accepit*. Ex Dextippo et Arrian. Statim post in *Ms.* legitur *Cedrosique*. Recte: nam et Græci non *Ῥελδρόσους* tantum, sed et *Κελδρόσους* vocant. Steph. *Κελδρόσους Ἰβέρες Περσίδες*, &c. *Voss.* Junt. *Parapamisadas et fines*. Unde *Voss. Parapamisios*. Gronov. probat quod in *Ms.* reperit *Bongarsius, et finem*, h. e. qui in ultimo Caucasi fine degebant. *Græv.* Optime *Voss. Parapamisios, et fines Caucasi montis*. Pro *Estarches* vidit *Bong.* legend. *Oxyartes* ex Diod. unde hæc petenda et conferenda. Mox *Aracossi*: al. *Arachosii*, ut Græci. Pro *Archos, Archon*; sed istos *Pelægos* ubi terrarum ponemus? In quibusd. *Mss.* est *Pellægas*. Opus est *(Edipo. Fab.*

Parapammenos fines Caucasi montis Estarches accepit] 'Parapammenos' sane et XII. 5. 9. legitur. Sed putat tamen *Voss.* legend. esse *Parapamisios*. Et in Junt. uti *Græv.* testatur, est *Parapamisadas*, quomodo Diod. Arrian. et Curt. eos vocant. Sed et ipsum montis nomen 'Parapamisus' in auctoribus istis apparet. Fuitque mons idem qui et *Caucasus* appellatur, ut ex lib. v. Arriani apparet. Et optime proinde congruit quod ap.

Nostr. sequitur, 'fines Caucasi montis;' vel addita copulativa, ut Junt. habet, et *fines Caucasi montis*. Pro *Estarches* *Voss.* legend. censet *Oxyarches*; credo quod a Diod. vocatur 'Oxyartes.' Et affine ei est quod in antiquioribus typis expr. est *Axiarches*. Vor.

Estarches] 'Οξυάρης, Roxanis pater, habet Diod. XVIII. 3. *Bongars.* *Voss. Oxyarches*. Diodoro convenientius foret *Oxiarthes*. Schef.

§ 22 *Aracossi*] Deerant hæc in impressis, quæ *Mss.* agnoscunt et Diod. Plutarchus in *Eamene* ext. habet 'Ιδρυρίη mendose, pro *Ἰδρυρίη*. Sed, qui hic 'Statator,' Diod. XVIII. 3. et Arrian. vi. est *Ἰραδρόπ*. Quæ sequuntur, variant ab iis, quæ Diod. scribit. Sed de istis plura ad Curt. *Bongars.* Abr. Ortelius in *Thes. Geogr.* pro *Aracossi* hic legend. censet *Arachosii*, suffragante Diod. XVIII. 3. Polyænus Strateg. iv. in *Antigono* n. 15. 'Sigyrrium' habet pro *Sibyrzio*. *Bernec.* Junt. *Arachosii*, uti legend. olim Ortelius statuit ex Diod. Quod firmatur et a Polyæno. *Græv.* Legend. sine dubio *Arachosii*, ut Cod. *Ms.* quem Franc. Fabricius in *Notiæ* in *Oros.* se vidisse testatur, et vetus ed. Junt. teste *Græv.* habent. Sane et Curt. 'Arachosios' appellat non semel. At Arrian. 'Ἀραχωρίος. Vorst. Legend. *Arachosii*, firmante Junt. et *Ms.* Fabriciano, ut est ap. Diod. et Polyæn. Vid. *Græv.* et *Vorst.* qui et de ceteris consulendum suadet *Freinsheimium* in *Notis* ad Curt. x. 10. 1. *Schef.*

Statatori] Editur vulgo *Statatori*. Et mirum non mutasse *Bongarsium*, aut *Bernec.* cum scirent non modo ceteros tam Latinos quam Græcos, qui hac de re scripsere, 'Stasanorem' vocare, sed et vet. quosdam typis expressos codd. sic habere, et cod. item *Ms.* optimæ notæ, quem habuit Franc. Fabricius. *Vorst.* Sane *Stasanor* præ se fert Junt. *Græv.*

§ 23 *Bactrianos Amyntas sortitur*] Adscribam, quomodo locum hunc legend. censeat Freinsh. in Notis ad Curt. x. 10. 1. *Bactrianos Amyntas sortitur*; *Sogdianos Philippus*; *Stagnor Parthos*; *Hyrcanos Phratisfernes*; *Armenios Tlepolemus*; *Persas Peucestes*; *Babylonios Archon Pellaus*; *Arceilaus Mesopotamiam*. Causæ vero huj. lect. ex ipsius ejus Notis cognoscantur. *Vor.*

Sogdianos Scythanus, &c.] Ms. Voss. 1. *Sordianos sulceos stagnos parcos*. Alter *Sogdianos sulceos staganos parthos*. Leg. *Sogdianos Solinus Stasanor*, *Parthos*, &c. Hanc lect. confirmat Diod. XVIII. p. 648. *Ἰσοβακτριανὸν καὶ Σογδιανὸν Στρατόνορον τῷ Σόλει*, &c. Et Phot. Biblioth. LXXXII. ex Dexippo, *Στρατόνορος ὁ Σόλειος*. Ceterum paulo post Palmer. in Exercit. p. 139. ex Arrian. et Diod. legit *Phratisfernes Armenios*, *Tlepolemus Carmanes*, *Persas Peucestes*, *Babylonios Archon Pellaus*. Gron.

Tlepolemus Persas] Junt. *Neoptolemus Persas*: cap. 6. huj. lib. 'Adjutores ei dantur cum exercitibus frater Perdices Aleetas, et Neoptolemus.' Græv. Antiquiores typis expr. inque his Juntinus, uti Græv. testatur, *Neoptolemus* vocant. Neque aliter in cod. aliquo Ms. est, quem Bong. vidit. *Vor.*

Archos] Diod. XVIII. 3. *Ἀρχὸν*. Et pro *Arceilaus*, quod et Diod. et Vett. uno excepto omnes agnoscunt, Fabricius in Orosio legit *Arceilaus*. Bongars. Ms. *Archons*. Junt. *Arthous*: et pro *Arceilaus*, iid. *Arceilaus*, ut Fabricius ad Oros. Græv. Pro *Archos*, non dubito legend. esse *Archon*, ut est ap. Diod. Sed et pro *Pellaus* legend. esse *Pellaus*, uti vult Freinsh. perquam verisimile id. reddidit in Notis ad prædictum locum Curtii. *Vor.*

§ 24 *Hæc divisio*] F. legend. *hæc divisio*. Gron.

Incrementorum materia] Miror vett. omnes pro *materia* habere *memoria*.

'Præfecturas' vocat Satrapias. *Σατραπείας* Persis, Latinis 'præfectus' dicitur. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Athenienses et Ætolis*] Lamiacum bellum, de quo Diod. XVII. 87. et XVIII. 8. et Strab. IX. Meminit et Plut. in Pyrrho cap. 1. et 10. et in Demosth. 38. et Pausanias Atticis. Ita appellatum, quod ad Lamiam, in quam se receperat Antipater, gestum sit. Justinus, aut memoria lapsus aut alios sequutus auctores, 'Heracleam' pro Lamia vocat. *Bong.*

§ 2 *Epistolas*] Quorum exemplum est in Diod. XVIII. 8. *Bern.*

Præter cædis damnati] Ita Sall. Cat. 'præter' pro, nisi. *Fab.* Antiquiores typis expr. *damnatos*. Sed mutavit Bongarsius; credo, quod in Mss. aliter reperiret. Ita vero 'præter' non pro præpositione, sed pro adverbio habendum, et pro, præterquam, positum fuerit. *Vor.* Mss. habent *damnati*, quæ lect. f. videri potest vera, hicque reponenda. Locus certe Sallustii, qui affertur a Freinsh. pro lect. vulgata, eam nihil juvat, quoniam et ipse in nonnullis corruptus. Optimæ edd. ita habent: 'Cæterum multitudinem diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere, præter rerum capitalium condemnatis.' Quia tamen in his verbis Sallustii τὸ 'condemnatis' regitur a verbo 'liceret', non a 'præter', quod, cum sit adverbium, casum regit nullum; ap. Nostr. vero verbum est 'restituebantur'; itaque aut in respectu illius servanda lect. vulg. quoniam primum casum postulat, aut facta præpositione ex adverbio legend. non *damnatis*, sed *damnatos*, quod. et vett. impressi quidam habent. *Schef.* Nullam plane discrimen inter Sallustii et Justinii locutionem. Nam 'condemnatis' ibi neque pendet a 'præter', ut hic 'damnati.' Si licet dicere: Nulli licet hoc facere præter condemnato: licet uti-

que et dicere: 'Omnes restituantur præter damnati.' Ead. est ratio. Nimirum 'præter' ponitur nonnunquam pro, præterquam, ut cap. seq. 'Ut nihil hostis victor suarum rerum præter incendii spectaculo frueretur.' *Græc.*

Cardis damnati] Et *λεπόλαιοι*. Diod. *Bong.*

§ 8 *Heracleæ urbis*] Cum multæ sint Heracleæ, ne uno quidem verbo huj. urbis locum indicat. Ego quidem credo eum loqui de ea Heraclea, quæ ad Cætæ montis radices est, non ita longe a Thermopylis, quam oppido eleganter describit Liv. vi. dec. iv. Et, nisi fallor, eam Ptolemæus Phthiotidis Heracleam facit. Eand. M. Attilius Glabrio e manibus Ætolorum ceperat olim, post 136. annos, aut circiter. *Glar.*

Heracleæ] Imo Lamæ, quæ Theasaliæ urbs est. *Bern.*

§ 9 *Harpalo*] Mss. *Harpago*. Librarios in errorem induxit Astyagis Harpagus, de quo i. 4. 6. De hoc leg. sup. notatos: et emenda Eusebii Chronicum, in quo legitur 'Harpalus fugit in Asiam;' scribe *ex Asia*. De Demosthenis exilio vidend. Plut. in Vit. 36. et Paus. in Corinth. *Bong.*

Quod civitatem] Legend. *quo*, h. e. ut. Causam enim largitionis Auctor exponit. *Freinsh.* Vix dubitand. quin cum *Freinsh.* legend. sit *quo*: ut notetur finis propter quem aurum receperit ab Harpalo. *Vorst.* Mallet *Freinsh.* legere *quo*. Sed f. nil mutand. Terent. in Phorm. v. 8. 'Vin' primum hodie facere, quod ego gaudeam, Nausistrata, Et quod tuo viro oculi doleant?' Hic *facere*, quod est, facere id, ob quod: quomodo et ap. Nostr. 'auri, quod' est, auri ejus, ob quod. Add. Scioppij et Marianguli Auct. ad Sanct. p. m. 45. *Schef.*

§ 12 *Telo*] 'Telum' pro lapide h. l. usurpat Auctor more JCtorum. Vid. L. 23. § 2. D. de Verb. Signif. et Institut. iv. tit. 18. § 2. Suid. *Λεωσθέν*

νης στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων. Οὗτος ἐν τῇ πρὸς Μακεδόνας πολέμῳ προθυμίᾳ χρησάμενος τοῦ καιροῦ προθυμότερος, καὶ τῇ παρασκευῇ εὐπράξις (Ms. Leid. εὐπραγία) κατὰ τῶν πολέμων ἐπεΐκων, τὴν τε ἐμβολὴν ἀφαιδῇ ποιεῖται, καὶ λῆθ' πληγῆς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἀφυλάκτους ἐπὶ τῆς παρατάξεως πίπτει. Diod. xviii. 13. 'Ὁ μὲν Λεωσθένης παραβηθὼν τοῖς ἰδίοις, καὶ πληγῆς εἰς τὴν κεφαλὴν λῆθ', παραχρῆμα ἔπεσε, καὶ λειποψυχῆσας εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπεκομίσθη. Τῇ τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ τελευτήσαντος αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἡρωικῶς, διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ δόξαν, ὃ μὲν δῆμος τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπὶ τάφῳ ἔκτανον ἐπεὶ οὐκ προσέταξεν Ἱππεύειν τῇ πρῶτῳ ὄντι τῶν ῥητόρων τῇ τοῦ λόγου δεινότητι καὶ τῇ κατὰ τῶν Μακεδόνων ἁλλοτριότητι.

§ 14 *Equestri prælio*] Ducibus Antiphilo et Menone Thessalo. Plut. in Phocion. 33. Diod. xviii. 15. *Bong.*

CAP. VI. § 1 *Ariarathi*] Regnabat is in Cappadocia: Diod. xviii. 16. Plut. in Eumene 7. Erat enim Cappadocia Eumeni dicta, non data. Probus. Quæ hic de Cappadocibus narrantur, ea Diod. xviii. 22. de Isauriis refert: a quo et eorum, quæ sequuntur, plenior narratio petenda est. *Bongars.* Angl. una voce auctius, bello innoxio *Ariarathi*. *Schef.* Just. confundit hic bellum Cappadocium cum Isaurico. Hoc enim Isauricum fuit, ut constat ex Diod. xviii. 22. *Innoxio* Justino quoque legitur. *Græv.*

§ 2 *Quippe hostes, &c.*] Non absimilia desperatæ rabiei huj. et inhumanæ necessitatis exempla referunt Xen. iv. Exp. Cyri, de Tauchoris: Polyb. xvi. 16. de Abydenis: Liv. xli. 11. 4. de Istris: Plut. Bruto 46. de Xanthiis in Lycia: Appian. in Illyric. de Metalliiis: Liv. xxi. 14. de Saguntinis: et xxviii. 22. de Astapsensibus: Flor. ii. 15. 28. de Carthaginensibus: et ii. 18. 26. de Numantinis. Judæos quoque templum

Hierosol. et flagrantem urbem lætis vultibus adpexisse, quod ita nihil essent hostibus relicturi, scribit Joseph. vi. B. Jud. 38. *Bern.*

Copiis] H. e. annona a. commeatu. Tac. xv. 16. 'Parthi inopes copiarum.' Et G. 30. 'Catti militem supra arma ferramentis quoque et copiis onerant.' Cæs. ii. B. G. 10. 'Domesticis copiis rei frumentariæ uti.' *Bern.*

§ 3 *Eodem congestis etiam serviitiis et semet ipsos præcipitant*] Elegantius et rotundius Junt. *serv. semet ipsi præc.* Sic malunt Vett. loquæ, quam, quod vulgo nunc placet, *semet ipsos.* Bene quoque Junt. xvi. 4. 'Proinde consulant sibi ipsi.' Ubi vulgati libri *sibi ipsis.* Græv.

Eodem congestis etiam serviitiis] Hoc non intelligo. Quid enim hic *congerere serviitiis*? num servos et mancipia eo modo, ut aliam suppellectilem, gestare, ac in ignem conjicere potuerunt? At quomodo fieri hoc potuit? In quibusd. impressis pro *serviitiis* legitur *opibus.* Num scribend. *Eod. cong. etiam opibus, serviitiis et semet ipsos præcipitant*? Nam 'copiæ,' de quibus præcedit, anno- nam significant. *Schef.*

Spectaculo frueretur] Plerique Mss. mei, ut etiam in uno exstare proficitur Bong. *spectaculum*, ut ix. 7. 12. de Olympiade dixit, si Mss. credimus, 'Ultionem potitus:' et xii. 7. 10. 'Regnum Indorum potitus.' Vid. notas Bongarsii ad i. 2. 10. *Mod.* Modius plerosque Mss. suos dicit habere *spectaculum*: ut etiam in uno proficitur exstare Bong. et congruit præcedenti 'nihil.' *Bernec.* Quia eodd. quidam Mss. ut Bong. et Modius testantur, habent *spectaculum*; et alia quarti casus vox antecedit; puto *spectaculum* et legend. esse. Neque vero ista verbi *frui* cum casu quarto constructio sine exemplo est. Plant. Asin. 'Fruitur hanc alternas noctes.' Et verbum similis construc-

tionis 'vesci' ipse Noster xlv. 4. 11. cum casu quarto construit. Sed et propter τὸ 'præter,' nisi pro adverbio habendum hoc sit, sic ut dixi legi possit. *Ver.*

§ 4 *Auctoritatem regiam*] Vid. notam ad i. 10. 14. *Bern.*

§ 10 *Alienatis rebus*] I. e. mutato priori rerum statu, inquirunt. Verum ego vellem exemplum similis locutionis videre ap. alium aliquem probatum scriptorem. Susplicor scripsisse potius Just. *alienatis reliquis*; scrip- tionem vulgatam autem præbuisse occasionem compendium, quo vocabulum *reliquis* fuit notatum. *Schef.* *Alienatis rebus* est, remotis omnibus aliis curis et negotiis, pro quo Terent. dixit *relictis rebus*, Andr. 'Hærus operam rebus relictis dari jussit.' Sic Just. xviii. 3. 'Cum velint occisos alienasset,' h. e. removisset e medio. *Græv.*

§ 14 *Paphlagonia, et Caria, et Lycia, et Phrygia*] Ex his nominibus duo in accusandi casu legenda sunt, reliqua tria nominandi casu, expuncta conjunctione et ante 'Caria.' Ut totus contextus ita legatur: *Eumeni præter provincias, quas acceperat, Paphlagoniam ac Cappadociam, Caria, Lycia, et Phrygia adjiciuntur.* Nam superius ipse Just. dixit, 'Cappadocia cum Paphlagonia Eumeni datur.' Pro *Phrygia* tamen *Pamphylia* malim. *Glar.*

§ 15 *Frater, ὁ.*] Ἀλκίτας θύοιστρα- γγὸς Ἀλαξάνδρου.

§ 17 *Discurrentibus ducibus*] Etiam hoc suspectam mihi est, mallemeque *distrahentibus.* Ita Tac. iv. 40. 'Si matrimonium Livie, velut in partes, domum Cæsarem distraxisset:' et i. 4. 'Qui rempublicam interim pre- mant, quandoque distrabant.' *Schef.*

§ 19 *Ægyptios insigni*] Τοῖς μὲν ἐγ- χροῖσι φιλαθρόπῳ προσεφύρετο, &c. συνέτερεχε δὲ καὶ φίλων πλῆθος πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιτελείαν. Diod. xviii. 14. ap. quem leg. qua ratione Cyrenem acquisierit Ptolemæus. *Bong.*

§ 20 *Non tam timeret, &c.*] Liv. II. 12. 8. 'Metuendus magis quam metuens.' *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Cyrene autem condita*] Vid. Herod. iv. 150. Paus. Laconicis et Phocicis, Strab. i. et xvii. Excerpta ex Heraclide περί Πολιτειῶν, Ammian. xii. 40. Callimachi Hymnos, Eusebium, Solin. 30. Sall. Jug. 19. 4. et Pindar. iv. Pyth. *Bongars.* Add. Steph. de Urb. Eustath. in Dionys. p. 32. b. et maxime Diod. iv. 83. *Bernec.* Dionys. Perieg. 214. Κυρήνη τ' εὐκτατος, Ἀμικλαίων γένος ἑνδρῶν. Eustath. Ἀποικία δὲ ὄντω ἡ Κυρήνη νησιωτῶν Θηβαίων (leg. Θηρ.) τῶν ἐκ Λακεδαιμονίου ἀνέκασθεν μετακινήσαντων δ' ὅθρως γὰρ ἐκείνος δ' στείλας (leg. ἡ ὅθρως γὰρ ἐκείνη ἡ στείλασα) εἰς αὐτὴν ἀποικίαν Λάκων (leg. Λακωνική) ἔκτισεν ἦν, ὥς καὶ Πίνδαρος. Respicit ad Pythia v. 99. Τὸ δ' ἐ-Μὲν γὰρ ποιεῖ ἀπὸ Σπάρ-Τας ἐπὶ τήρατος κλέος. Ὅθεν γε-γεννημένους ἱκοῦντο Θήραν τε φῶ-Τες Αἰγέθων. Strab. x. p. 484. ὅθρως ἡ τῶν Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμονίων: et xvii. p. 337. Ἔστι δὲ [ἡ Κυρήνη] Θηραίων κτίσμα, Λακωνικῆς γῆ-σος.

Aristae] Hic a Callimacho Hymno in Apollinem 'Aristoteles' dicitur, et ab Heraclide, et in Mss. Ensebi libris. *Bongars.* Etiam a Schol. Apollonii ad iv. 1750. *Bernec.* Legend. *Aristotele*, monumentibus Bong. Bochart. Græv. et aliis. *Schef.*

Battos] Mss. *Bactos*, ut xiii. 6. 1. 'Ariaractes,' et xv. 4. 13. 'Sandrococtus.' Duplex t in et frequens in vernacula Itolorum lingua mutatio. *Bongars.* Non est tamen credibile, Itallamm in hoc quidem nomine committi. Nam et Græcis anctoribus Cyrenarum iste conditor Βάττος dicitur. Ovid. in Ibin *Blæsum* interpretatur, disticho 270. 'Conditor ut tarde *Blæsus* cognomine Cyrrhæ.' Sic enim Paulus Leopard. Emend. iii. 11. verum correxit, pro quo vulgares edd. *Cognitor ut tarde læsus cognomine Myrrhæ.* *Bernec.* Non vi-

deo cur Græcam terminationem retineat, cum panno post recte 'Battus' scribatur. Vera est lect. *Justinus*, in qua habetur cui nomen *Batto* fuit. Vid. quæ notavi ad xxix. 1. *Græv.*

§ 2 *Cirrus]* Herod. iv. 150. transpositis litteris Γῖρως. Facit autem non regis, sed Polymnesti, filium Battum iv. 155. *Bongars.* Ut et Pindar. iv. Pyth. *Bernec.* Legend. puto *Cirrus*, propterea quod Herod. iv. Γῖρως appellat. *Ver.*

Theramenis] Nomen huj. insulæ ceteris omnibus est 'Thera,' Spartanorum colonia: quo omnium auctorum consensu moveor, ut pro *Theramenis* legam *Thera*: unde negligentes librarii primum fecerunt *Therā*, inde *Therame*, tandem *Theramenis*. *Bongars.* Et Ortelius Thes. Geogr. in *Thera*. Meminit Anctor iterum xxx. 4. 1. *Bernec.* Vidit Bong. et Ortel. legend. *Thera insula*. Quod ipsum extat in Junt. ut nullus in posterum scrupulus sit ulli relictus. Pro *Cirrus* vero legend. esse *Grinus*, qui tamen non ejus pater, sed cognatus fuit, et, pro *Aristaeo*, *Aristotele*, ostenderunt viri doctissimi. Bong. in notis ad h. l. Bochart. in Geogr. Sacra, et Jonsius de Scriptoribus Historiæ Philosoph. Græv. *Thera insula*, lectio ab omnibus probata et recepta. Mox *Cirrus* pro *Grinus* positum. De in *Speo* pro *Hypæo* Vossius, et ita edit. quædam vett. Sed vid. omnino Schol. Callimachi. *Faber.* Pro *Thera* editor vulgo *Theramenis*. Verum, quia *Theramenis*, ut nomen insulæ (nam ut viri nomen satis notum est) per se ineptum est; *Thera* vero, ut *Bongarsius* fatetur, vett. quidam typis expr. interque hos teste Græv. *Justinus* habet, et ceteri item omnes 'Theram' eam insulam vocant; cum Bong. atque Gron. ita et legend. censeo. *Vorst.* *Thera* edidit *Vorst.* volentibus Ortel. Bong. Græv. et aliis. *Schef.*

Cyrenen] Glossa est: nomen enim

urbis non ab oraculo, sed a monte Cyra, aut fabula illa, originem habuit. Hæc Sebis. *Bernæc.* Istud *Cyrenen* glossa est, ut acute vidit Sebisius; non enim ab oraculo nomen urbi impositum est; sed a monte Cyra, aut a fabula Cyrenes puellæ. Jussus itaque est Battus urbem condere in Africa; hoc tantum; de nomine, nihil respondet oraculum. *Fab.*

§ 3 *Propter similitudinem Theramenis insulae*] Nihil dicam de varia huj. s. fabulæ s. historię traditione, ut videtur est ap. Herod. iv. et Strab. ult. Certe hunc l. corruptum puto, nec, quo pacto emendetur, facile dixerim. Boccatius Florentinus lib. v. *Geneal.* Deorum cap. 13. legit *propter solitudinem Coranis insulae*, non minus in obscuro manente sensu. 'Theramenis insulæ' rursus ap. hunc Auctorem mentio est lib. xxx. ubi de terræ motu in mari facto. At eo in loco ex Strab. et Plin. *Thera* legend. non *Theramenē*. Nos lectorem duntaxat admonitum volumus, si vel ap. Græcos vel Latinos aliquid invenerit, quod hunc l. juvare queat, diligenter consideret. *Glar.*

§ 4 *Velut contumaces*] Similia Liv. II. 36. *Bern.*

Quorum, &c.] Saxo xvi. p. 376. 27. 'Quarum [navium] insignis paucitas,' &c.

§ 5 *Cyram*] Non ignoro nonnullos casus accusandi huj. inflexionis sic formari, ut ostendi ad Suet. Sed hic sequor jure Juntinam, quæ *Cyram* scribit, ut et statim *fontium ubertatem*. *Græv.*

Fontium ubertatem] Angl. similiter. Observat tamen Notator in Ms. uno legi *uberem copiam*. An scribend. *fontium uberem copiam*? Schef.

§ 7 *Ab Apolline raptam*] Vid. Callimach. et ejus Schol. *Bong.*

Quatuor pueros peperisse, Nomium, Aristæum, Anthocum, Argæum] Aliter Pindar. ix. Pyth. et Diod. iv. 83. Qui Cyrenes filium unum referunt

Delph. et Var. Clas.

Aristæum: Nomium vero et Agrium (ita enim legend. non *Argæum*, ut hic) Aristæi cognomina faciunt, ideo sic dicti, quod venationi et pascendo pecori esset addictus. Nam *ἀρπύρις* est *venator*, et *ἀρπύριος* *pascere*, dicitur. *Bern.*

Aristæum] Cujus Sallustium mentionem fecisse indicat Servius ip. Virgil. I. G. Quare ap. Probum Catholicis Sallustii fragmentum ita leg. arbitror: *Apollinis F.* (i. e. *filii*; vulgo *filia*) et *Cyrenes*; ut *Aristæum* intelligat. *Bong.*

§ 8 *A patre Speo*] E Diod. iv. et Apollonii Schol. patebit legend. esse *Hypæo*, non *Speo*. Apum quoque et mellis usum invenisse, testatur id. Scholiastes. Videsis etiam Heraclidem Ponticum in Ceorum Republica. *Voss.* Junt. *Hypæo*. Et sic legend. esse ex Diod. et Apollonii Scholiaste pridem observavit Isaac. *Voss.* *Græv.* Mirum quod *Bong.* maluit *Speo*, cum sciret antiquiores typis expr. Junt. *Bech.* aliosque habere *Hypæo*, ut a Diod. et Scholiaste Apollonii is vocatur. Si maxime in codd. *Mss.* repererit *Speo*, non video tamen cur istos codd. hic debuerit sequi. Siquidem vett. illi typis expr. qui aliter habent, codd. *Mss.* utique referunt. Notum quoque, quam codd. *Mss.* in manifestis mendis non raro congruant. Quæ etiam causa fuit, quod non paucis locis ipse *Bong.* non codicem *Mss.* sed typis expressorum auctoritatem secutus est. *Vor.*

§ 9 *Recepisse*] Ita *Mss.* referente in Var. Lect. et probante *Bong.* Sed editi *cepisse*. *Bern.*

§ 10 *Aristæum in Arcadia*] Virgil. G. iv. 283. 'Arcadici memoranda inventa magistri.' Hic ob tot merita generi humano præstita in numerum Deorum receptus est: quem proinde Virgil. inter ceteros invocatur, G. I. 14. Ceterum auctorem colligendi mellis alium, Gargorem Curetum regem, ipse Just. xlv. 4. 2. refert.

Justin.

§ H

De inventis Aristæi Paus. x. 4. 59. m. Add. Plin. xiv. 4. 10. Bern.

Lactis ad coagula] Acidal. ad Vell. ii. 130. 8. rescribit *lactis adeo coagula*: quod verius, dubitare nemo potest, qui et sensum et litteras intentius aspicit. Bern. Ms. *ac coaguli*, male; eum enim docuisse lactis usum non dicit Justinus, quippe esset falsum et contra omnem antiquitatem: sed ostendisse hominibus, qua arte coagulum ex lacte confici conformarique posset. Addere et hoc visum est ad superiora. Non docuit usum lactis, non docuit usum mellis; nam Jupiter, pater ille hominumque Deumque, melle nutritus est ac lacte; sic enim Theologi, l. e. Poëtæ Græcorum, canunt; ergo aliud docuit Aristæum, ec. coagulum fieri ex mixtura, a. ut Græci vocant, eramate mellis et lactis. Hunc l. a nemine hactenus intellectum arbitror. Faber. Emendant, *et lactis adeo coagula*. Sed particula *adeo* hic locus vix conveniens videtur, a. per, etiam, a. alio modo explices. In Mss. est *ac coaguli*, in editis quibusd. *et coaguli*, quare arbitror Just. scripsisse ut *lactis et coaguli*. Subaudiendi autem, usum tradidisse. Schef. Olei quoque usum reperisse Aristæum auctor est Aristot. ap. Schol. Theocriti ad Idyll. v. 53. ubi narrat nymphas nutritisse Aristæum, et docuisse olei et mellis colligendi usum, Aristotele teste. Ceterum pro *lactis ad coagula* scribitur in Just. *lactis coagulandi*, quod longius recedit a vestigiis ceterorum libr. quos sequuntur merito editores. *Lactis usus ad coagula* est, ratio lactis coagulandi, et ex coagulo caseos premendi. Nam butyrum veteribus Græcis et Romanis fuit ignotum, ut constat ex scriptoribus Rei Rusticæ, qui illius conficiendi nullam faciunt mentionem, et vetustissimis Græcorum scriptoribus, qui Scythias hac hac ratione coagulare tradunt, et, quod ejus nomen ignorabant, butyrum vo-

cant *θαυρον γάλακτος, oleum lactis*, de quo alibi plura. Græv.

Solstitialisque ortus sideris, &c.] Atqui nequam mihi lectum est, solstitia invenisse Aristæum. Quod si esset, ne sic quidem ita recte exprimeretur. Solstitia enim invenisse ac primum observasse diceretur. Aristæum reperio primum observasse ortus sirii s. caniculæ, et Ceos docuisse, ad ejus ortum attendentes, ei sacrificare. De hoc inter omnes convenit. Ut id. narretur a Justino, puto in eo corrigend. *et solstitialis ortus sideris*. Per *solstitiale sidus* pntem intelligi sirium, quia non longe post solstitium oritur: et 'solstitium' Vett. non pro puncto ipso quo committitur, interdum acceperant: sed et totum mensem ei tempori dederunt. Poterat etiam legi *solstitialis ortus sirii*. Salm.

Sideris] H. e. solis, *ἡμέτερος*: quo significatu Plin. Paneg. 29. 'Quod terra genuit, quod sidus aluit, quod annus tulit.' Et 80. 'Velocissimi sideris more, omnia inviasse,' &c. Add. Lips. ii. Physiol. Stoic. Dias. 12. Bern. Salmas. olim Grotio dixit existimare se scriptum a Just. fuisse *solstitialiaque ortus sideris*, et per *sidus solstitiale* intelligi Sirium, qui non longe post solstitium oritur; itaque et, posse legi etiam *Sirii* pro *sideris*. Fab.

§ 11 *Quibus auditis, Battus, virginis nomine ex responsis agnito, urbem Cyrenen condidit*] Hunc vero l. esse corruptum nemo usque adhuc suspicatus fuit, et sic est tamen. Primum, illud falsum, Battam puellæ nomen ex responsis cognovisse; idque satis ostendunt hæc verba, 'Quibus auditis.' Ergo hæc vetus fama in ore Afrorum erat. Dein apertissime dixit Just. 'Cum venissent in Africam,' &c. 'opinionem veteris fabulæ accipiunt;' (quænam illa fabula erat?) 'Cyrenen eximie pulcritudinis virginem,' &c. Itaque error h. in l. sit necesse est;

at non ille quidem Justius, sed eorum qui, cum sensum Scriptoris minus intelligerent, et mancā ac mutilā esse sententiam existimarent, hanc vocem, *agnito*, necessariam esse putarunt, illamque bellissime addiderunt; quæ tamen hinc prorsus deturbanda est, et locus sic legendus, sic explicandus: *Battus virginis nomine ex responsis urbem Cyrenam condidit*. Condidit urbem ex responsis, i. e. ut oraculum jussisset, urbem extruxit; neque hoc melius et magis Latine possis dicere, *ex responsis*, ut 'ex senatus consulto,' 'ex sententia senum,' et alia id genus ap. bonos scriptores. Urbem autem illam condidit, sed quo, aut cujus nomine? Virginis nomine. Illud itaque *agnito* funditus delendum est. *Faber*. Faber delet vocem *agnito*. Suspicio in illo esse mendum, et pro eo scribendum aliud quid, quod nunc non occurrit. *Schef.*

Battus] Cujus posterius per 200. annos ibi regnum tenuerunt, quod semper a patre descendit ad filium, sic tamen ut Battus et Arcesilas alternis dicerentur. Vid. Vales. ad Excerpta Peiresc. Diodori p. 40. *Gron.*

CAP. VIII. § 2 *Odium arrogantia*] Cic. Divin. in Cæll. 13. 'Omnis arrogantia odiosa est;' in tantum quidem, ut ea unica 'contubernalis' sit 'solitudinis,' (*ἡ ἀδελφεὴ ἐμπύλη ξυνουσία*) ut cum Platone censet Imp. Manuel Præcepto educat. reg. 52. Pulchre Latinus Pacatus Paneg. 20. m. Ap. Thucyd. i. 22. 13. nostro simillimum est exemplum Pausaniæ, cujus arrogantia socii Spartanorum offensæ, perique ad Athenienses transierunt. De Prisco item Euagrius vi. Eccles. Hist. 4. *Bern.* In Mss. legitur *odium et arrogantia*, unde adducor ut lect. veram ap. Just. putam esse *odium ex arrogantia*. *Schef.*

Gregatim profugiebant] *Leg. certatim*, non *gregatim*. Sic xi. 6. 14.

'Cert. ad Selenicum deficiunt.' xxii. 8. 'Cert. ei se tradunt.' Sic optimi quique loquuntur. *Fab.*

§ 3 *Prodere partium exercitum voluit*] Nob. Peyrared. legebat *partem exercitus*, idque a seqq. confirmari aiebat. Judicet lector. *Voss.*

§ 5 *Polyperchonta*] Imo *Crateron*. Vid. mox notam ad n. 7. *Bern.*

Mansionibus] G. Major in ed. Colon. *transitionibus* mallet: non bene. 'Mansiones' Plinio xii. 14. Suet. Tit. 10. 3. Lamprid. in Alex. Sev. 48. &c. sunt habitationes, ad quas viatores interveni noctis se recipiant. *ἑραβουὶς* ἴψ *ὀδοπολὶς* appellat Herodiam. in fine lib. ii. *Aufzspann*, *Nachtlager*. Hinc 'mansionarius' ap. Hincmarus, qui Græcobarbare *ὀδοποπολὶς*, quasi *ὁδὸς μὲν*, h. e. *mansiones dirigens*, nobis *ἐν* *ἑσπέρη*, *μετὰ*. Sunt qui has ætate posteriori *mutationes* (*ἀλλαγὴς*) dictas putant. Sed differunt, quod isthæ quiescitur et pernoctatur: hic equi aut jumenta mutantur, ut ostendit V. C. Casp. Barthius Advers. xlv. 5. pr. Ead. est hæc phrasia Auctoris cum istis Liv. xxviii. 19. 5. 'Quoties castris ad Ilitorgim pervenit.' Curt. iv. 9. 24. 'Undecimis castris pervenit ad Euphratem.' Lucan. v. 374. 'Decimis castris.' *Id.*

§ 6 *Sed res Eumenen non latuit*] Nescio an præferri debeat, quod in Ms. reperitur, *Eumeni*. Vid. Voss. de Constr. 85. *Schef.* Sane, si ceteri libri consentirent, aut hic ceteris esset vetustior, *Eumeni* præferend. esset *Eumenem*. Sicut enim Latine dicitur: Hæc res patet mihi, sic et: Hæc res latet mihi. Et sic Tullius et optimi quique sunt locuti. Cum vero legitur 'hæc res latet me,' est Græciamus: *τοῦτο λατάνει με*. *Gron.*

Securis in itinere, et pervigilio noctis fatigatis occursum est] Hic quoque maculam eluendam habeo. *Leg. securis iis, et itinere et pervigilio noctis*

fatigatis, occursum est. Faber: Ratio orationis postulat quid tale. Mallem *is securis in itinere.* Schef.

Et pervigilio noctis] Est ex impressis, qui habent *et pervigilia.* Unde cogitand. num legend. fuerit *et pervigilia.* Nam Vett. 'vigilium' dixere. Unde 'pervigilium,' quod occurrit sæpe. *Id.*

§ 7 *In eo praelio Polyperchon occiditur]* H. 1. Polyperchon occiditur; seq. vero libro Macedoniam redire scribitur. Nisi igitur sit hysteron proteron, quo pacto locus excusari queat, nescio. Ad fin. autem huj. lib. Eumenes hostis declaratur cum tribus hisce, Phytone, Illyrio, et Alceta fratre Perdicæ, idem postquam Perdicca ab exercitu cæsus est; Argyraspidæ enim occiderant eum, ut Eumenes seq. lib. ipsis exprobrat. Distinguend. igitur est post 'exercitum,' et totus locus ita legendus est: *Ad postremum tamen, Perdicca occiso ab exercitu, hostis cum Phytone, Illyrio, ac Alceta fratre Perdicæ appellatur* (sc. Eumenes), *bellumque adversus eos Antigono decernitur.* Glar.

Polyperchon] Crateros legend. esse, præterquam ex Diod. xviii. 30. Plut. in Eumene c. 9. et Probo in Eumene, etiam ex xiv. 5. 1. constat: 'Ut Polyperchonta a Græcia redire in Macedoniam cognovit:' non igitur hoc prælio ceciderat, quamvis eand. illam lect. sequutus sit Oros. iii. 23. *Bongars.* 'Craterum' etiam huj. libri

Prologus habet: quo minus est de hac emendatione dubitand. *Bernaccer.* Ipsum Trogum non de *Polyperchonte*, sed de *Cratero* tunc occiso scripsisse ex vetere Prologo huj. lib. scire licet. Habet enim sic, 'Bellum quo Eumenes Neptolemum et Craterum occidit.' Vix tamen adducor ut credam in ipso Just. mendum esse, et pro *Polyperchōn* legend. esse *Crateros*. Video enī *Polyperchontis* nomen et antecedere, atque ita in cap. hoc bis apparere; et Orosium quoque, qui, ut notum, Justinum exscripsit, non aliter habere. Fuerit igitur lapsus memoriæ, et quidem crassior. Proxime enim seq. libri c. 5. de Polyperchonte tanquam adhuc vivo scribit; eum videl. a Græcia rediisse in Macedoniam. *Vor.*

§ 10 *Perdicca occiso]* De huj. morte dissentientes opiniones Diodori xviii. 36. et Probi in Eumene, vid. ap. ipsos Auctores. Vid. et Paus. Atticæ, et Oros. iii. 23. *Bong.*

Phytone et Illyrio] Horum non meminit Diod. Plut. vero et Appian. in Syriaca Hist. Eumenem solum commemorat. 'Phyton' is est, qui xiii. 4. 21. 'Pithon,' Diod. xix. 95. *Nidov. Bong.*

Pithone] Ita scribend. non *Phytone*, aut *Phytone*, ut vulgo editur. Legitur ita et xiii. 4. 21. nec non et ap. Curt. x. 10. 7. Et Diodoro item xix. 95. est *Nidov. Vor.*

LIBER XIV.

CAP. I. § 1 *Eumenes]* Legenda ejus vita ap. Plut. et Probum. Historiæ autem series petenda est e Diod. *Bong.*

Utro ea militibus suis, &c.] Ita Gal-

ba quasdam defecisse legiones ultro suis asseverat, 'ne dissimulata seditio in majus crederetur.' Tac. i. H. 18. qui et iii. H. 54. Vitellium arguit, quod fractis ap. Cremonam rebus,

stulte cladem dissimulando, et læta omnia fingendo, 'remedia potius malorum, quam mala distulerit: cum confitenti consultantique superfuturæ adhuc fuerint spes viresque.' Add. exemplum Nicæ ap. Thucyd. vii. 2. 17. Cæsaris ap. Suet. 66. 1. Sen. CEd. act. iiii. vs. 7. 'Iners malorum remedium ignorantia est.' Et in ejusd. Agamem. iiii. 28. Clytæmnestra: 'Clades scire qui refugit suas, Gravât timorem: dubia plus torquent mala.' Quomodo Martial. iiii. Epig. 42. 'Quod tegitur, majus creditor esse malum.' Bern.

§ 2 *Fama aut rem in majus extolleret*] Tac. iiii. 44. 'Cuncta, ut mos famæ, in majus credita.' Et H. iv. 50. 'Vera et falsa, more famæ, in majus innovere.' Id.

§ 3 *Simul ut circa se animati essent*] Angl. *simul ut quomodo circa se animati essent cognosceret*. Rectissima: nec potest aliter per rationem sermonis. Nisi putamus scripsisse Just. *simul ut, ut circa*, alterumque *ut* tanquam superfluum esse omissum, et illud quomodo esse glossam. Solet sane illo *ut* alibi sic uti. Sic v. 'Scribit ei, ut ablegatus in Persas ab avo fuerit, ut occidi eum parvulum jusserit,' &c. Vid. simile quid xxxviii. 6. 8. Schef.

§ 4 *Habere eum discedendi potestatem*] Sic xxii. 4. 5. Bern.

§ 5 *Ut ultro bellum omnes hortarentur*] Assentior Gronovio, qui ad Epist. Senecæ 12. hanc Mss. lect. probat; quem vid. Ov. 'Cupio non persuadere quod hortor.' Grav.

Ut ultro omnes illum hortarentur] Gronov. pro *illum* legend. censet *bellum*, ut in codd. quibusd. Mss. esse testatur Bong. Et adiscit sane *id* *hortari* non accusativum personæ tantum, sed et rei. Cic. i. Cat. 'Quod te jamdiu hortor.' Et pro C. Corn. 'Legem dedit, an tulit, an rogavit, an hortatus est?' Vor.

§ 6 *In Ætoliâ*] Impudens mendum. Legend. in *Æoliâ*, non in *Æ-*

toliâ. Hæc enim omnia acta sunt in Asia, ubi Æolia est, cum Ætolia sit in Europa; ac mox Sardes proficiscitur ad Cleopatram. Quæ sequuntur per aliquot versus multam accipiunt cavillationem, sed nos alia agimus. *Glaream*. In *Ætoliâ*] Inepte. In Cappadocia enim hæc gesta esse, patet cum ex Diod. xlix. tam etiam ex aliis. Hanc difficultatem viderunt alii, qui *Æoliâ* conati sunt reponere. Frustra. Scrib. in *Ætuliâ*. *Ætuliâ* vocat, quam alii 'Ætulanen.' Ea est Armeniæ minoris portio, in Cappadocia. Ptolemæus: 'Ἀρμενίας μικρᾶς ἡ μὲν ἀρκτωκιστρὴ καλεῖται Ὀρβαλισσηνή· ἡ δὲ ὑπ' αὐτὴν Ἀλτουλανή. Εἴτα Ἀλπερυχὴ, καὶ ὑπ' αὐτὴν Ὀροσηνή, καὶ μεσημβριωνιστὴ μετὰ τὴν Ὀροσηνή, Ὀρβισσηνή. Sic leg. Voss. Quomodo in *Ætoliâ*, cum hæc in Asia Minori agantur? Præclare igitur Is. Voss. qui *Ætulanam* s. *Ætuliâ*, ex Ptolemæo emendavit. Est autem Armeniæ Minoris portio *Ætulanâ*. Itaque bene ad Cappadociam, in qua tunc erat exercitus. Adde hoc etiam, *Ætuliâ* in Ms. Cod. aperte legi, quod ad futuram emendationis non parum facit. *Faber*. Non intelligenda Ætolia in Europa, sed in Asia; quæ est pars Cappadociæ. Et quia in quibusd. Mss. ut Bong. testatur, est *Ætuliâ*, ita prorsus et legend. Ptolemæus enim, ut Is. Voss. observat, Ἀλτουλανήν appellat. Vor.

§ 7 *Inde Sardis*] Mss. habent *Sardes*, quod non video, cur repudiaverint. Saltem illud *Sardis* habend. est pro *Sardes* vel *Sardeis*, antiqua scriptione, qua idem innuitur, ea tantum differentia; quod in altero Græca, in altero terminatio sit Latina. *Schef*. Sed Vett. scribebant 'Sardis' pro, Sardes, ut Sall. 'omnia' pro, omnes; 'tris' pro, tres; et mille talia. Grav.

Ut ejus voce centuriones principesque confirmarentur, &c.] Plane solæcismus

est. *Leg. confirmaret*; Eumenes ac. Ita et in Ms. legas. Quod cur ab aliis præteritum fuerit, non video, nisi si non viderunt. *Faber*. Deprehendit hic turpem mendam ab editoribus prætermissam T. *Faber*, et verissime vidit legend. esse *confirmaret*, et sic plane olim Junt. *Græv*.

Unde soror Alexandri staret] H. e. quibuscum sentiebat Alexandri soror Cleopatra. Liv. xxi. 10. 'Eventus belli, velut æquus iudex, unde jus stabat, ei victoriam dedit.' xxiv. 45. 'Qui aliunde stet semper, aliunde sentiat, infidus socius:' et xxv. 18. 'Nec satis fido animo unde pugnat stantem extemplo in fugam averterunt:' et Auctor v. 4. 'Unde stasset Alcibiades, eo se victoria transerebat.' *Gron*.

§ 9 *Ad Antigonom*] In Mss. est *Antigono*. Sequitur ergo alterum horum glossatoria esse, non Justinii. Mihi vera lect. Mss. videtur. *Schef*.

§ 10 *Fidei sacramento*] Mss. mei *fidei sacramenti*: atque ita etiam habere suos Mss. Bong. testatur. Ego tamen, etsi ita commodo sensu legi posse video, nihil demuto. *Mod*. Mss. omnes *Modii* et *Bongarsii fidei sacrament*. Quod merito *Gronov*. iv. Obs. 17. amplectitur hoc sensu: Qui propter spem præmiorum mallet sanguine ducis se cruentare, quam fidem sacramenti servare. *Fides sacramenti* dicitur, ut 'religio sacramenti,' 'religio jurisjurandi.' *Græv*. Al. edit. *fidei sacramenti*. *Faber*. Non *sacramento*, sed *sacramenti*, legend. esse assentior *Gronovio*. Habent ita Mss. *Modiani*, et quidam etiam e *Bongarsianis*. Ipseque positus verborum ita legend. arguit. Si enim *sacramento* legeretur, 'fidei' esset secundi casus; duoque ejus casus vocabula concurrerent. Sed et per se rectius videtur 'fides sacramenti,' i. e. jurisjurandi, quam 'sacramentum fidei.' *Cic*. iii. Off. 'Est autem jus bellicum, fidesque jurisjurandi sæpe cum

hoste servanda.' Dicitur quoque 'religio sacramenti,' 'religio jurisjurandi.' Vid. *Gronov*. iv. 17. Obs. *Ver*.

§ 11 *Callide*] Hujusmodi calliditatis exempla nonnulla *Frontinus* habet *Strateg*. ii. 7. *Bern*.

§ 12 *Exemplum pessimum*] Vid. notam ad xi. 15. 12. *Id*.

§ 13 *In præsentī labentium animos deterruit*] Nolim hoc in *præsentī* damnare, nam Latinum est, ut 'in præsentia;' tamen aliter scripsisse *Just*. credo; in *præsens*, sc. quum mox addat 'in futurum.' *Faber*. Junt. *retinuit*. Quod sane vulgato prætulerim. *Suet*. Jul. 4. 'Nutantes et dubias civitates retinuit in fide:' et cap. 17. 'Ad retinendam Pompeii necessitudinem ac voluntatem.' *Cic*. i. Fam. 7. 'Virum excellentem, et tibi tua præstanti in eum liberalitate devinctum, non nihil suspicantem propter aliquorum opinionem cupiditatis sum te ab se alienatum, illa epistola retinui.' In ead. Ep. 'Quos favendo in eadem causa retinere potuerunt, invidendo abalienaverunt.' *Terent*. *Adelph*. 'Liberalitate retinere liberos.' Potest tamen et *deterruit* ferri, ut sit, in aliam sententiam perduxit, fidos sibi reddidit. *Deterrere* enim sæpe est, sine ullius terroris et minarum respectu debortari, dissuadere, rationibus compellere et perducere ne quid facias. *Plaut*. *Mil*. ii. 3. 'Me homo nemo deterruerit, quin ea sit in ædibus:' h. e. mihi nemo hoc persuaserit. *Cic*. ii. de Orat. 'Nam neque is, qui optime potest, deserendus est ullo modo a cohortatione nostra, neque, qui aliquid potest, deterrendus.' Plura exempla sunt in promptu, sed jam modum excessimus harum notularum. Id tamen, quod ap. Junt. extat, hic est efficacius et aptius. *Græv*.

Deterruit] In Junt. *retinuit*. Bene illud quidem, sed nec *deterruit* malum est, ut 'ceteros a scribendo deter-

rere,' Cic. de Cæs. et alia infinita. *Faber.* Fatear retinere posse *deteruit.* Sed illud retinuit longo hic est efficacius: est enim proprium in hæc verbum, cum sc. amicum a me amio-riorem, et jam amicitias renuntiaturam, aliquo officii genere mihi reconcilio. Vid. notas meas. Præterea qui poterat hæc vox in mentem venire editoribus Italia, nisi eam in optimis suis membranis invenissent? Sane, si in iis lectum fuisset *deteruit*, nunquam repudiassent. *Græv.*

CAP. II. § 2 *Qui victus*] Longe melius, opinione mea, quo v. Schef.

Victus in munitionem quoddam castrum] Victus proditione Apolloniæ Eumenes Noram confugit, quod est castellum Phrygiæ, ut Probus; situm in Cappadociæ et Lycaoniæ finibus, ut Plut. Eum. 18. *Bongers.* Strab. XII. non longe a pr. Eumenis hanc Noram suo tempore 'Neroassum' appellatum ait. Add. Diod. XVIII. 48. *Bern.*

§ 4 *Quod solus per Antigone*] Angli qui solus. Probo, et vulgatum quod habeo pro glossemate. *Schef.*

Auxilia Eumeni] Plutarchus, Antigone Noram obsidente, vita excessisse Antipatrum testatur, aliamque ob causam hanc fuisse dimissam obaidionem. *Id.*

§ 6 *Optimum visum est*] J. Pricæus ad Apul. I. M. p. 37. legit *optimum factum visum est.* Gron.

§ 8 *Commilitones suos*] Alexander ipse militum suorum 'alumnus' se 'commilitonemque' dicere non est veritus. Curt. IX. 2. 44. Ejusmodi blanditias tribuit Suetonius Cæsari quoque 67. 3. et Galbæ 20. 1. Nec ipsum adeo Augustum, antequam imperium adeptus esset, iis abstulisse, patet ex Appian. IV. et v. B. Civ. 'Sed post bella civilia nullos militum commilitones appellabat, sed milites: ambitiosius [h. e. blandius] id existimans, quam aut ratio militaris, aut temporum quies, aut sua domusque

sue majestas postulare,' Sust. Aug. 25. 1. *Bern.*

Nunc periculorum et operum Orientalium] Ms. Bong. *periculi et opum.* Impressi *periculorum et operum.* Placet *periculi et operum.* Ex *operum* per compendium in Ms. *opum.* Cæterum non possunt *opera* hic commode omit- ti, quoniam vel præcipue ad laudem Argyraspidarum, et sic obtinendam gratiam eorum pertinebant. *Schef.* Cur, cum sæpius 'nunc' et ante et post repetatur, omissum hoc est ante *periculorum Orientalium socios?* Reposui id ex Juntina, additq. ex ead. vocabulo *operum*, quod in nonnullis quoque Mss. habetur, ut Schef. quoque vidit et probavit. *Græv.*

§ 12 *Paulatim imperium, &c.*] Tacito 1. 2. hoc est 'paulatim insurgere.' *Bern.*

Usurpat: nihil] Mss. habent *usu-riam nihil*, vel *usuri an*, vel *uspiam.* Ex quibus omnibus constare potest veram huj. lectionem esse *blande corrigendo usurpat.* Jam nihil in castris. Illud jam valde elegans et opportunum est. *Schef.*

CAP. III. § 1 *Esset, compellit eos in aciem*] Plerique Mss. ex eis, quos tractavit Bong. habent *pellit.* Vix dubito quin vera lect. sic se habuerit: *nunt. esset, etiam pellit in aciem descendere.* Valde emphatica hic est conjunctio *etiam*, ut appareat Eumenes summa auctoritas ap. Argyraspidas, locumque hunc egregie illustrat. Perierunt autem ex ea primo litteræ initiales dum propter similitudinem præcedentium, post ex *jam pellit* temere junctis ab emendatore factum est *compellit.* *Schef.*

2 § *Dum ducis imperia contemnunt*] 'Nam non parere se duobus, sed imperare postulabant.' Probus. De hac pugna vid. Diod. XIX. 42. Plut. et Probum. Victus est autem Eumenes solo equitatu, cum ceteris copiis superior esset. *Bong.*

§ 3 *Longa militia*] Præfero, quod

et impressi quidam et Ms. habent, *longa militiā*, moxque illud 'parta' refero ad omnia, præmia inquam et gloriam. Ita mox, 'cum præmiis tot bellorum.' Schef.

§ 4 *Sed Eumenes*] Ita Mss. Edit. habent *Sed et Eumenes*. Bern.

Victos hortabatur] I. e. bonum animum eos habere jubebat; ut xi. 9. 13, ad quem l. et Notas vid. Vorst.

§ 7 *Post damna matrimoniorum, et post conjuges amissas*] Nihil ambigo hæc, et *post conjuges amissas*, esse a manu interpolatoris, explicantis præcedentia, 'post damna matrimoniorum.' Vid. quæ notavi ad iii. 3. 8. Bernegger. *Post damna matrimoniorum*] Ita omnino legend. Vell. ii. 120. 'Sunt tamen, qui, ut vivos ab eo vindicatos, ita jugulorum sub Varo occupata crediderint patrimonia:' et Quintil. Decl. cccviii. 'Alioquin potest grave videri etiam ipsum patrimonium, si non integram legem habet.' Gronov. *Post damna matrimoniorum, et post conjuges amissas*] Hæc inepta est *ταυτολογία*. Itaque et *post conjuges amissas* tanquam interpretationem præcedentium excindendam censet Bernecc. Sed legend. cum Junt. *post damna matrimoniorum*. Hæc sunt, quæ paulo ante dixit 'præmia longa militiā parta,' et paulo post 'præmia tot bellorum,' et 'feliciis militiæ quæstus.' Quid enim aliud militibus patrimonium? Græv. *Post damna matrimoniorum*] In optima illa Junt. ed. quam huic Auctori emendando adhibuit Græv. legitur *patrimoniorum*. Itaque *patrimonium* in latissima significatione sumptum fuerit pro bonis. Quod Juris interpp. ostenderint. Faber. Ita e Junt. legend. assentior Grævio. Si legatur, ut vulgo editur, *matrimoniorum*, erit inepta *ταυτολογία*. Sequitur enim 'post conjuges amissas;' et *matrimonium* hic non aliter quam de conjuge intelligi posset. *Patrimonia* autem quæ hic dicuntur sunt ipsa, quæ post

vocantur 'præmia bellorum' et quæstus militiæ.' Nec modo, quæ hereditate ad aliquem devolvuntur, *patrimonium* ejus sunt, sed et quæ ipse sua opera et labore sibi querit. ix. 2. 7. 'Terra non patrimoniis ditat Scythas.' Vorst. *Damna patrimoniorum* edidit, volentibus Junt. et Græv., Vorstius. Schef.

§ 8 *Post tot annos emeritorum stipendiorum*] Pro, tot annis post emerita stipendia, ut xxxviii. 8. 1. 'Post annos tres et vig. sumpti regni,' pro, annis xxiii. post sumptum regnum. 'Emeritus miles' est, qui stipendia mereri desiit: diciturque ita active. At 'emerita stipendia' dicuntur passive pro stipendiis finitis. Sic et 'emeritam militiam' dixit Suet. Calig. 44. Vorst.

CAP. IV. § 1 *Ostendit*] Mss. *ἐπαυκότερον ἐσθέντα*. Bern.

§ 2 *Cernitis, milites*] Cf. hanc orationem cum ea, quæ ap. Plut. exstat in Eum. 32. Bong.

Hoc etiam solatio foret] Plerique Mss. *etiam in solatio foret*, quod puto non esse contemnend. Plaut. Amphit. ii. 2. 'Et domum laudis compos revenit; in solatio est.' Ita enim habent ibi vett. edd. Saltem ablativum non regi, nisi a præp. probarunt dudum viri docti, ut mirum esse non debeat, si alicubi apponatur. Schef.

§ 3 *Vos, &c.*] Saxo x. p. 192. init. 'Captivus ex rege factus.'

Quater] 'Ter' habet Probus Eum. Bongars. F. et hic legend. qui ter. Bern.

Obstricti estis] Pro, obstrinxistis vos; verbo passivo posito pro activo cum pronom. recipr. Sic et v. 10. 11. At xi. 3. 10. ipso activo usus dicit 'obstringere se.' Vor.

§ 4 *Sed ista*] Acidal. ad Vell. ii. 130. 8. monuit ita scribend. Abramplur enim hic oratio. Hactenus editi *Et ista*. Bern.

§ 7 *Solve vos jurejurando, quo toties vos sacramento mihi devovistis*] Gronov.

legit qui *toties*. Græv. Expungend. puto *sacramento*, aut hoc in locum τοῦ *jurjurando* substituend. At Gronov. ut utrumque servari possit, mallet qui *toties*; ut ipse per literas aliquando mihi significavit. *Vorst.* Vox *jurejurando* per glossatorem huc ex seqq. traducta, et delenda. Quæ alii huc l. afferunt remedia, duriora videntur. *Schef.*

§ 10 *At vos*] Particulam *at* Vett. usurpare solent, si irati inchoent orationem, idque præsertim amant Poëtæ; ut Virgil. II. *Æn.* 535. 'At tibi pro scelere (exclamat), pro talibus ausis, Dii, si qua est cœli pietas, quæ talia curet, Persolvant grates dignas:' et Ov. Ep. *Heroid.* XII. 'At tibi Colchorum, memini, regina vacavi:' et III. *Amor.* 6. 105. 'At tibi pro meritis opto,' &c. et VIII. *M.* 279. 'At non impune feremus:' et Horat. *Epod.* v. 'Ato Deorum quicquid in cœlo regit Terras et humanum genus.' *Gronov.*

Talesque vobis] In Mss. pœne omni-bus Bongarsio visis legebatur *vilesque vobis*. An scripsit Just. *similesque vobis*? Ita puto. Illud *tales* glossatoris esse videtur. *Schef.*

§ 12 *Ipsam*, &c.] Saxo XIV. p. 349. 17. 'Horum itaque eventuum miraculis liquere, mortali manu regem perire non posse.'

Quod maximum erat] Freinsh. ad Flor. emendat, q. proximum e. Græv. Freinsh. ad Flor. II. 6. 8. legend. putat q. prox. e. id quod sane per est verosimile. Ita Liv. XXXIII. 15. 'Ad rebellandum neque vires neque ducem habebant: proximum bello quod erat, in latrocinium versi.' Ut hic dicitur 'seditionibus agitare,' ita Flor. I. 8. 7. 'Injuriis agitatus populus.' *Vor.*

§ 13 *Has vobis diras*] Nec illas iritas. Nam, ut Plut. in *Enn.* 34. et *Polyæn.* IV. *Strateg.* tradunt, Argyraspidas Antigonus ipse, cui maxime profuerant, ob perfidiam execratus, Sibyrzio Arachosie præfecto (de quo

sup. XIII. 4. 22.) tradidit, omnibus modis atterendos conficiendosque. Sed et ducem eorum Antigenem, in caveam æneam inclusum, vivum combussit, ut est ap. Diod. XIX. 44. Præclare Cic. *Verr.* I. 15. 'Omnium est communis inimicus, qui fuit hostis suorum. Nemo unquam sapiens proditori credendum putavit.' Plut. in *Romulo* 29. refert ejusd. Antigoni dictum, 'amare se prodentes; odisse cum prodiderint:' et subjungit, 'eo fere in sceleratos animo esse illos, qui eorum operam requirunt, ut veneno et fellè maleficarum bestiarum qui opus habent. Quippe operam eorum, dum ex usu est, amplectuntur: execrantur scelus, ubi voto potiti sunt.' Add. Thucyd. III. 2. 3. Tac. I. 85. 3. et II. H. 101. 2. et III. 31. 10. Val. M. IX. 6. Claudian. de *Gild.* 260. &c. *Bern.*

§ 14 *Agatis*] Mss. *agitatis*, quod perorantis calori magis convenit. *Ber.*

Arma vestra] Angl. *arma ista*. Etiam hoc probo tanquam elegantius, et emphasin demonstrationis exhibens. *Schef.*

§ 15 *Plenus ira*] Mss. mei et unus item Bongarsii *Plenus ira*, ut Plinius junior dixit in *Eplst.* 'Plenus annis obiit.' *Mod.* Sed tamen et Liv. VI. 18. 3. 'Animorum irarumque plenior:' et III. 25. 5. 'Plenus prædæ.' *Bern.*

§ 16 *Sequitur exercitus prodito imperatore suo, et ipse captivus*] Istud *captivus* satis ostendit, ei saltem, qui sensum vel mediocrem rhetoricæ habuerit, hic vitium esse; et re ipsa est; legend. enim: *Sequitur exercitus proditor imperatoris sui, et ipse captivus*. Nonne vides? *proditor*, et *captivus*? Ita XXII. 8. 'Exemplum flagitii singulare, rex exercitus sui desertor, filiorumque pater proditor.' *Faber.* Faber, ut Notator Anglicanus ait, putabat legend. *proditor imperatoris sui*; non inconcinne. Vix tamen persuadeor Just. sic scripisse. Puto

tantum mutandam distinctionem hoc modo: *Sequitur exercitus prodito imperatore suo et ipse captivus*; ut in verbis *prodito imperatore suo* intelligatur causa, quare non imperator magis, quam exercitus captivus fuerint. *Schef.*

§ 17 *Una secum victori tradentes*] Imo *tradens*. Nam præcedit 'Sequitur exercitus,' item 'ducit;' omnia in singulari. Syllaba *es* adhæsit ex sequenti 'et.' *Schef.* *Tradens* sane in Junt. quoque reperitur. Potest tamen vulgata defendi. Sensus respicitur, ut in illo, 'Pars in frusta secant.' *Græv.*

§ 19 *Tanto pulcrior hæc*] Ipsa ratio linguæ postulat, ut scribatur *pulcriora*, ut impressi quidam habent. Miror in recentioribus edd. omnibus hoc neglectum esse. Nam, qui referebant ad, pompam, debebant observare, verba, 'ne quid deesset pompæ,' per epicrisin et in parenthesi velut interseri, ac propterea non ut principale posse attendi. *Schef.* Nescio quid hic viro doctissimo mentem obnubilaret. Quid enim clarius vulgata? *Tanto pulcrior hæc Antigono* sc. victoria fuit, *quam tot Alexandro victorias fuerant*. Rationem addit cur hæc unica victoria Antigono fuerit pulcrior et gloriosior, quam tot victorias Alexandro. Quia nimirum illos vicit, quibus illas victorias consecutus erat Alexander. *Græv.*

§ 20 *Exercitus suo dividit*] 'Quo tutissimo remedio consensus multitudinis extenuatur,' Tac. iv. H. 46. 'Rumor incesserat fore, ut Thraces (qui montium editis inculti atque eo ferocius agitabant) disjecti, aliisque nationibus permixti, diversas in terras traherentur.' Id. iv. A. 46. Porro de Argyraspidarum ferocia, non alio modo domanda, Probus in Eum. *Bern.*

Redditis eorum quæ in victoria ceperat] Optime Junt. cum aliis edd. *redditis q. in v. c.* *Græv.* Emendavi

ex impressis, *redditis q. in v. c.* *Faber.*

Redditis eorum, quæ, &c.] Antiquiores edd. ut Junt. et aliæ, omittunt eorum. Adjecit Bongarsius; e Mas. credo. Et potest sane tolerari. Subaudiend. autem alterum promens. demonstr. *illis*, quod sane relativum non raro subauditur. Vid. Ind. in Nep. v. *Ellipsis.* *Vorst.*

§ 21 *Eumenen, &c.*] Saxo xiv. p. 264. 45. 'Quem rex præterita amicitia verecundia consurgere jussum,' &c.

Assignari custodibus præcepit] A quibus jugulatus est. Plut. Probus. *Bongars.* Mira locutio, *præcepit assignari*, quasi non ipse assignaverit. Cogitand. an non scripserit Just. *asservari custodibus præcepit*. Non multum dissimile illud Cic. x. ad Att. 18. 'Majore impedimento fuerunt quam custodiæ, quibus asservor.' *Schef.*

CAP. V. § 1 *Ut Polyperchon*] Hic Polyperchon in Græciam redit, qui sub finem præc. libri occiditur: nisi igitur sit *Ἰστρον ὑπέρσπον*, non excusabitur hic locus. Sed, ut jam diximus, multa nobis hoc in libro et in aliis dissimulanda sunt. *Glæran.*

Arceasitam Olympiada] Diod. xviii. 57. *Bong.*

§ 2 *Muliebri emulatione periculis*] Val. M. diceret 'emulatione instincta.' Ita enim ille ix. 2. Ext. 8. Et alibi pari modo, 'arrogantia instinctus,' 'errore instinctus.' Vid. i. 5. Ext. 1. et iii. 8. Ext. 3. *Vorst.*

Valetudine] H. e. morbo, de quo Nota ad xiii. 2. 11. *Bern.*

§ 6 *Vicino incendio*] ix. 3. 5. *Id.* *Armis, non muris*] Hinc illud Senecæ rhetoris Suas. ii. 'Ibi muros habet [Sparta], ubi muros non habet.' Ita vett. Romani existimaverunt, 'Romanum esse, non munitionibus, sed armis suæque virtute securitatem sibi et opes parare, neque viros muris, sed viros defendere,' teste Strab. v. p. 162. 20. *Id.*

Veterem] Ita Ms. Editi *veterum*, non recte. *Id.*

Marorum presidio] Liv. xxxiv. 37. 'Fuerat quondam sine muro Sparta: tyranni nuper locis patentibus planisque objecerant murum.' Paus. Achaicis. Bong.

§ 8 *Cassandrum*] Diod. xix. hæc late persequitur. Id.

§ 9 *Mater Alexandri Magni regis*] Rem putidam! Totum isthuc dele; neque enim a Justino est. *Fab.*

Epiro] Ita Mss. cum editi habeant ab *Epiro*. Familiare Auctori nomina regionum ut propria urbium construere: ut iii. 3. 12. vi. 1. 7. xv. 2. 7. xliii. 2. 6. xxiv. 3. 9. xxxiii. 2. 6. xlv. 3. 4. Ita Liv. xlii. 44. 9. 'Peloponnesum proficisci.' Suet. Aug. 17. 'Recepit se Samum insulam.' Bern.

Prohiberique, &c.] Vincent. 'Prohibita est a finibus Macedoniz ab Ear.'

§ 10 *Magnitudine filii*] Τὸν ἐπερυσιὸν ἀναμνησκόμενοι τῶν Ἀλεξάνδρου, Diod. xix. 11. Bong.

Indignatione, &c.] Saxo vi. p. 98. 46. 'Hujus rei iud. permoti.'

Olympiadem] Junt. *Olympiada*. Mox iid. *cujus j.* et *E. occiditur*, et rex *Arideus sex annis post Al. potitur regno*. Græv.

CAP. VI. § 1 *Muliebri magis*] Τὴν ἐντυχλὰν οὐκ ἔνεγκεν ἀνδρωπύων. Ideo Antipater καθέπερ χρησμῶδον, ἐπὶ τῆς τελευταίας παρακαλεῖσθαι, μήποτε συγχρησθαι γυναικὶ τῆς βασιλέας προσητάῃ. Diod. xix. 11. Vid. Paus. in Att. Bong.

§ 2 *Audito Cassandri adventu, diffusa Macedonibus*] In Macedoniam Olympias accita erat a Polyperchonte, ut ex xiv. 5. 1. apparet. At Polyperchontem a Cassandro in Macedonia tunc victum, ex vetere huj. lib. Prol. sciri potest. Habet enim sic, 'In Macedonia Cassander victo Polyperchonte.' Vor.

Cum nunc *Rhoxane* et *nepote Hercule* in *Pictum*] *Pictum* urbem nescio: vid. num legend. *Pythæum*, quod est

Pelasgorum oppidum ap. Ptolem. Et hic 'nurum' vocat Rhoxanen Herculis matrem, ut etiam prorsus ad fin. huj. lib. Cum Herculis mater Barsine fuerit, non Rhoxane, ipso Just. bis appellante. *Glar.*

Nepote Hercule] Barsines hic filius erat: Roxanes Alexander vocabatur, Paus. Att. et Bæot. quo de hic agitur, ut patet ex Diod. xix. 52. Videtur ergo hic Just. lapsus memoria. *Bongars.* Hercules non ex Roxane, sed ex Barsine nepos Olympiadis fuit, ut ex xiii. 2. 8. et xv. 2. 3. apparet. F. ergo pro *Hercule* legend. *Alexandro*; quod nepotis ex Roxane nomen fuisse ex Pausania scitur. *Vorat.* Mihi *Hercule* inepti glossatoris videtur, et propterea delend. *Schef.*

Pydnam] Macedoniz urbem in Pieria regione. Quidam editi *Pyctum*, pro quo est qui *Pactum* malit, refragante historia. 'Pydnam' Olympiade mactata nobilem asserit et Diodorus xix. 35. Bern.

§ 3 *Deidamia, Æacide regis filia*] Pyrrhi soror, Demetrii uxor. Plat. Demet. 1. et 30. qui etiam 42. scribit, morbo eand. extinctam. Quo minus assentiri possum Jano Parrhasio lib. de Rebus per Epistolam quæstis Epist. 48. statuenti hanc esse eand. cum ea Deidamia, de qua Paus. in Messen. et Polyæn. Strateg. viii. Nec enim istæ aliæque circumstantiæ huic aptari possunt. *Bernegger.* Æacides ille rex fuit Epirotarum, et pater Pyrrhi, ejus qui cum Romanis bellum gessit, ut ex Diod. xix. 35. intelligitur. *Vor.*

Thessalonice privigna, et ipsa clara Philippi, &c.] Mss. et Junt. *Thessalonica*. Græv. Diodorus, quia Aridum quoque Philippum vocat, ne Thessalonice filia Aridæi regis fuisse putaretur, Philippum Amyntæ vocat eum cujus filiam comitem fuisse Olympiadis Noster scribit. *Vor.*

§ 4 *Statim*] Hoc statim glossam

mihī sapere sequentis, 'citato cursu,' videtur. Examinent sagaciores. *Schef.* Saxo xiv. p. 314. 10. 'Ad locum, cui nomen Ostrozzo, citata navigatione profectus.'

§ 5 *Tradidit*] Vincent. 'reddidit.'

§ 9 *Sed Olympias*] Coniunctio ad- versativa mihī plane otiosa hic vi- detur; nihil certe habet, ad quod commode possit referri. Suspicio autem natam ex postrema syllaba vocis præc. *Schef.*

Veste regali] Hoc exemplo Cleo- patra 'maximos induta cultus' ad mortem se paravit: Flor. iv. 11. 20. Sed et Romani procures, urbe a Gallis occupata, 'angustissime vestiti, hos- tium adventum obstinato ad mortem animo expectant:' Liv. v. 41. 2. Et Varus, 'cum se insignibus honorum velasset, jugulatus est:' Patere. ii. 71. 5. Ita de Philocle Atheniensi Plut. in Lysand. 23. Quin etiam viri militares in aciem ad extremum dis- crimē ituri morem hunc observa- runt, ut olim Persæ, de quibus Cnrt. v. 9. 2. et patrum memoria Serinius moros fortissimi ad Sigethum oc- cumbens: Thuan. xxxix. p. 382. Socrates tamen, haustus cicutam, oblatum ab Apollodoro talem cultum animo magno vereque philosophico respuit: Elian. V. H. i. 16. *Berneccer.* Morituros curavisse ut honeste cade- rent, pluribus exemplis ostendit Ma- gius Miscell. ii. 21. *Vor.*

§ 10 *Percussores attoniti*] Similia Noster xxxii. 1. 7. de Philopœmeñe. Plut. in Artax. c. 47. de Dario. Curt. x. 8. 6. de Perdica. Val. M. ii. 10. 6. de Mario. Suet. 79. 2. de Augusto. Quibus ex historia recentiori non- nulla Piccartus adstruit Obs. vi. 1. *Bern.*

§ 11 *Non refugientem gladium, &c.*] *Ὀδύσειαν ἡγεμένην καὶ γυναικείαν προσηύδα* ἔλθω: Diod. xii. 51. cum quo hæc comparanda, et quasi ex adverso ponenda sunt. *Bongars.* Utrique contrarius Paus. in Bæot. p. 558. 30.

lapidibus obrutam tradit Olympia- dem. Constantiæ similis exemplum observavit in Troade Sen. act. v. Sebisius. Horat. i. Od. 37. de Cleo- patra: 'Quæ generosius Perire quærens, nec muliebriter Expavit ensem.' *Bern.*

Nec vulnera, aut muliebriter vociferantem] Junt. *nec ante vuln. mul. v.* Græv. Concinne Junt. *Vorst.* Ms. *sed et vulnera haud. Mallem sed nec ad vulnera muliebriter.* Non enim non ante vulnera tantum, sed et dum vulneratur, inque ipsa morte, fortiter se gessit. *Schef.*

Ut Alexandrum posses etiam in moriente matre cognoscere] In Mss. lege- batur *in moriente patre, et matre.* Unde nescio, an vere conjecerim ut *Alex- andrum posses etiam in moriente, ut pariente, matre cognoscere.* Sensu optimo et verissimo. *Voss.* Ov. Ep. 99. 151. 'Tu quoque cognosces in me, Meleagre, sororem:' et xii. M. 620. 'Ipse etiam, ut cujus fuerit cognoscere possis, Bella movet cly- pens.' *Gron.*

§ 12 *Insuper expirans capillis et veste crura, &c.*] Mss. *Composuisse insuper, &c.* Inde Sebis. rescribit: *Composuisse in- super expirans capillos, &c.* ingeniose, et, ut puto, vere. De Augusto Suet. 99. 'Supremo die, petito speculo, capillum sibi comi, ac malas labentes corrigi præcepit.' Notus Euripidis de Polyxena versus, quem refert Plin. iv. Ep. 11. Corneliæ virginis Vestalis supplicium narrans: Πολλὴν πρὸνοιαν εἶχεν εὐαχήμενος τερεῖν. Ov. F. ii. 833. de Lucretia: 'Tunc quo- que jam moriens, ne non procumbat honeste, Respicit: hæc etiam cura cadentis erat.' Quod genus exempla plura collegit Hieron. Magius Mis- cell. ii. 21. Add. Plut. Cleomene 53. *Berneccer.* Quis dubitat legend. esse, ut in Mss. quibusd. esse testatur Bong. *Composuisse insuper expirans capillos?* Certe capillis crura tegere non potuit. *Vorst.* Mss. quidam

habent: *Compsisse insuper expirans*, id quod probant. Sed an ista trucidatione tempus habuerit comendi capillos, ego nescio, multum certe dubito. Alii libri habent *compreste*, alii *coperuisse*. Mihi vera lect. videtur: *Cooperuisse insuper expirans capillis os, et veste*. Capillis non crura textit, verum os et vultum, ne in eo tristior morientis habitus conspiceretur contra decus masculine occumbere volentis. Ita plane Julius ap. Suet. 82. 'Toga caput obvolvitur, simul sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata.' Ut honeste caderet, duas partes putavit velandas, inferiores et superiores, s. quod idem est, crura atque caput. Similiter Pompeius ap. Lucan. 'Ubi vidit cominus enses, Involvit vultus.' Vett. ap. Nostr. habuisse os constat, quod in quibusd. legitur, non *capillis*, sed *capillos*: id enim factum, quia junctim scripserant imperiti librarii *capillisos*, quod alii per emendationem factum credidere, ac pro *capillis* scribend. *capillos*. Schef. Quomodo capillis crura teguntur? Mss. *capillos*. Unde Schef. *expirans capillis os, et veste*.

Nescio, cur os texerit. F. scripsit Just. *expirans papillas veste et crura*. Græv.

§ 13 *Thessalonicen, regis Aridæi filiam*] Thessalonice erat Philippi τοῦ Ἀμύνρου filia, et Alexandri ἀδελφῆ θυγατρὶς: Diod. xix. 35. Paus. in Bæot. et Auctor eam xiv. 6. 3. 'Olympiadis privignam' vocavit. Justino imponit, quod Trogus f. 'regis Philippi filiam' scripserat: et Aridæus 'Philippus' post mortem Alexandri cognominatus est. *Bongars. Thess. &c.*] Falsum hoc vel illud arguit, quod paulo ante 'claram Philippi patris nomine' fuisse scribit; quodque Diod. fillam Philippi Amyntæ xix. 35. et Alexandri sororem xix. 52. vocat. Error igitur non ipsius Justini, sed eorum qui expositionis causa aliquid in margine adjecerunt, fuisse videtur. Cum Just. ut sup. scripsisset 'regis Philippi filiam,' commentatoresque scirent Aridæum et Philippum vocatum fuisse, Aridæum hic designari crediderunt; cumque id in marg. primum notatum esset, irrepsit tandem in context. Vor.

LIBER XV.

CAP. I. § 1 *Perdicca et fratre ejus*] Antiquiores edd. addunt *Alceta*: nec male, ut videtur. Sequitur enim mox 'Eumene.' Et, nisi *Alceta* diserte adjectum fuerit, frater Perdiccæ fuisse videri possit Enmenes. Alcetæ mentio et xiii. 6. 16. et 8. 10. Vor.

Eumene et Polyperchonte, &c.] Vicum fuisse Polyperchontem a Cassandro, cum hic in Macedoniam venit, ex vetere Prol. proximi superioris libri sciri posse paulo ante diximus.

Diod. xix. 36. scribit majorem ejus militum partem largitionibus corruptam fuisse, cum Callas a Cassandro missus proxime eum castra in Perhæbia posuisset, et xix. 52. cognito interitu Olympiadis cum exiguo comitatu in Etoliam concessisset; et xx. 28. Herculem Alexandri M. ex Batsine filium Pergamo in regnum Macedoniæ reducere voluisse, verum a Cassandro sollicitatum et spe magna impletum interfecisse eum, cumque

Cassandro amicitiam ac societatem inisse, cujus beneficio aliquot millium exercitum ab eo obtinuerit. Quia tamen Noster occisum scribit, conjicere licet, tandem rursus offensum Cassandro, atque ita ab eod. interfectum fuisse. *Vor.*

§ 2 *Postulantibus*] Legatione missa, de qua Appian. B. Syr. p. 121. E. *Bern.*

Capta] Hoc suspectum mihi. An enim pecunia in præda esse potest non capta? Puto plane vocem *capta* glossatoria esse, quæ explicabat antecedentes 'pecunia in præda.' *Schef.*

Antigonus negavit, &c.] Fabius, 'quam arborem conseruisset, sub ea fructum alios legere, indignum esse' dixit: Liv. x. 24. 8. Nec aliter Pompeius ap. Strab. xii. p. 384. 30. *Bern.*

In cuius periculum] Angl. *pericula*, quod respondet elegantius præcedenti 'præmia.' *Schef.*

§ 3 *Et ut honestum*, &c.] Lepidus ap. Sall. Hist. iii. 4. 17. 'Dicta alia: sed certatum utrinque de dominatione.' Polyb. egregie iii. 6. m. *Bern.*

Alexandri filium cum matre obsidione Amphipolitana liberare] Fillus ille Alexandri et ipse Alexander vocatus fuit: et primo cum Olympiade avia et Roxane matre Pydnam delatus; deinde occisa avia cum matre Roxane in arcem Amphipolitana custodiendus missus fuit a Cassandro, ut ex xiv. 6. 2. et 13. intelligi licet. Ea igitur custodia et captivitate liberare Antigonus eum voluit. Ipsam captivitatem et custodiam Noster 'obsidionem' dicit: quomodo et xxxix. 1. 1. *Vor.*

§ 6 *Asiam et partem*] *Mss.* mei et *partes*: quomodo amat loqui Justinus: sic enim et i. 7. 7. 'Cræso et vita, et patrimonii partes, et urbs Barce concessa sunt.' *Modius.* *Mss.* Modiani et unus Bongarsii et *partes*; quod placeat præ hæcenus edito, *partem*. Sic enim Auctor etiam i. 7. 7. et alibi loquitur. *Bern.*

Apud Gamalam] Legend. *Gazam* ex Diod. xix. 94. Plut. in Demetr. c. 6. Appian. in Syriaca, et huj. lib. Periocha. Meminit huj. prælii Paus. in Att. quo l. Ptolemæi res gestas breviter et accurate recenset. *Bongars.* Bong. legit *Gazam* ex Diod. et aliis. Puto tamen Just. scripserat *Gamalan*. Proxima enim est urbs hæc *Gazæ*. Quippe in Idumæa est. Noli hanc confundere cum *Gamala* Phœnicie. Etiam *Gabala* s. *Gebala* appellatur, ut testatur Steph. Unde portio Idumææ dicta est *Gabalene*. Sexcentis autem nominibus τὸ μ. in β mutatum est, et contra: ut 'Aman-tes' 'Abantes', μὲροντες βερροντες, τέμπερος τεπεβερρος. Sic quoque e Græco *Bovros* Latini fecere 'mons.' *Voss.* Præclare *Voss.* *Gamalan* emendavit. Quod stabilitur a Juntis, in quibus plane *Gamalam*. Græv. Bong. *Gazam*. *Voss.* *Gamalan*, quæ olim ad *Gazam* erat. Id firmat ed. Junt. quam clariss. ille *Voss.* non viderat, cum *Notas suas* scriberet. Tamen in minori Epitome plane legitur 'Gazam.' Minorem Epitomen voco *Prologos* illos, s. *periochas* Trogi Pompeii. *Faber.* Editur vulgo *Galaman*. *Vorst.* *Gamalam* *Vorst.* recepit in textum. *Schef.*

§ 7 *Major Ptolemæi moderationis gloria*] *Thrasylbus* 'insignem victoriam clariorem aliquanto moderationis laude fecit:' Val. M. iv. 1. *Acilius Cos.* 'multo modestia post victoriam, quam ipsa victoria laudabilior:' Liv. xxxvi. 21. 3. Quia præsertim alias 'victoria natura insolens et superba est:' Cic. pro Marcell. 3. 'Regi frænis nequit Et ira, et ardens hostis, et Victoria, Gladusque felix, cujus infecti semel Vectors libido est:' Sen. Troad. 278. &c. *Bern.*

§ 8 *Non solum cum suis robus dimisit, verum etiam a. i. m. honoravit*] Ita rectissime antiquiores typis expr. *Bongarsius* τὸ *honoravit* expunxerat, inque ejus locum τὸ *dimisit* transtu-

lit: eumque secuti sunt alii. Illud 'non solum' argumento est non unum, sed duo verba oportere sequi. *Vorst.* *Dimisit* non est in Jant. sed *honoravit*. Verum cum nec in suis membranis Bong. nec Angli id vocabulum invenerint, vereor ne sit pannus male adutus. *Grav.*

Privatum omne instrumentum] *Τὴν βασιλικὴν ἀποσκευήν*, Diod. xix. 26. *Bong.*

Adfecto, &c.] Cic. x. Fam. 13. 'Nihil prætermisi in ornando, quod positum est aut in præmiis virtutis aut in h. v.' Liv. xxviii. 4. 'Scipio, collaudato fratre cum quanto poterat h. v.' &c. xxxvii. 37. 'Iliensibus in omnium verborumque honore ab se oriundos Romanos præferentibus.' Suet. Aug. 66. 'Amicorum suprema judicia morosissime pensitavit, neque dolore dissimulato, si parcius, aut ultra honorem verborum; neque,' &c.

§ 9 *Pramia corripuisset*] 'Corripere' h. l. notat, malis artibus intervertere. Cic. pro Balbo 25. 'Pecuniam L. Cornelli, quæ neque invidiosa est, et quantacunque est, ejusmodi est, ut conservata magis quam correpta esse videatur:' et Suet. Ner. 6. 'Corruptis per coheredem Calum universis bonis:' et Domit. 12. 'Bona vivorum et mortuorum usquequaque quolibet et accusatore et crimine corripiebantur.' Gronov. Val. M. ix. 4. Ext. 'Anxilis sordibus magnas opes corripere.' Et iv. 8. Ext. 2. 'In eroganda potius, quam corripienda pecunia occupatus.' Sic enim legend. ibi in Notis ad eum l. docuimus. Tac. quoque viii. 'corripere pecunias' dicit. *Ver.*

CAP. II. § 1 *Cassander ab Apollonia*] Mirum quam multa in h. lib. cavillationibus pateant, si quis studiosus reprehensor existat; cum paullo superius præde meminerit, et dividendarum provinciarum, nec addit de qua præda loquatur, nec de quibus

regionibus; hic vero, cum tot sint Apolloniæ, non dignatur dicere, a qua Apollonia redierit, aut ubi Abderitæ ei obviam venerint. Nec minus mirum, quomodo Cassander unam civitatem a ranis devictam, ne Macedoniam occuparet, timnerit, cum tantus ipse terror Græciæ esset, ut Lacedæmonii Spartam muro cinxerint, ut superiore scripsit lib. Item hic Herculem ac Barsinen, quam superiore lib. Roxanem nominavit, terra obruerit Cassander, ne 'cædes sepultura proderetur,' inquit, quasi sepultura non sit. *Glaz.*

Ab, &c.] Saxo ii. p. 21. 25. 'Inde profectus in Trannonem Rutensæ gentis tyrannum incidit.'

Abderitas] Hi videntur esse, quos Diod. xx. 19. pr. 'Antariatas' vocat, a Perdicca juxta Orbitæum Pæoniæ montem collocatos. *Freinsh.* Vid. Phot. 1358. Appian. pr. Illyr. *Bern.*

Abderitas] Sic quidem et Oros. corruptis Justini codd. deceptus. Sed legend. cum *Freinsh.* *Antariatas*. De his enim hoc refert non solum Diod. sed et Phænias, Aristotelis discipulus, amicus Theophrasti, ap. Eustath. ad Iliad. i. et Heraclides Lembus ap. Athen. viii. 2. Antariataram sedes fuit in finibus Dardaniæ et Pæoniæ: vid. Strab. xvii. Abderitas vero coactos fuisse ranarum vi migrare, patriamque relinquere, nemo veterum tradidit. Quam Abdera din post floruit, veteribus incolis, imprimis Democrito, illustris. *Grav.*

Ranarum muriumque multitudinem] Plin. viii. 29. ab ranis civitatem in Gallia pulsam memorat, si modo locus mendo caret. De muribus x. 65. *Bongars.* Id. Plin. viii. 57. ex insula Gyaro fugatos a muribus incolas, ex Theophr. refert. Pontm. Progygn. iv. 26. Scalig. Exercit. 188. 2. *Bern.*

§ 3 *Hercules*] Quem reducere in regnum tentabat Polyperchon: eum tamen a Cassandro corruptus intere-

mit, annos natum *ἑπτακαίδεκα*: Diod. xx. 20. et 28. quomodo hic reponend. arbitror. Jam enim annos quindecim desiderat esse Alexander M. et ex xvii. quinarum nota male juncta, aut negligenter expressa, levi errore fit xiii. Paus. in Bœot. Herculem et Alexandrum, Alexandri M. filios, a Cassandro veneno sublato refert. *Bong.*

Occidi eum tacite cum matre Barsine jubet] Alter Alexandri M. filius, et ipse Alexander, ut cum matre Roxane obtruncaretur, Glaucii præfecto custodiæ Cassander imperavit, ut ex Diod. xix. 105. scire licet. At Herculem cum matre Barsine occidi jubere non potuit; sed, ut hoc fieret, prius magnis pollicitationibus Polyperchontem, qui Herculem in regnum Macedoniæ restituere studebat, sollicitare atque inducere necesse habuit: ut ex Diod. xx. 28. constare potest. *Vor.*

Cades sepultura proderetur] Hæsit hic aqua Glareano, sed per 'sepulturam' hic intelligitur exustio cadaveris in rogo, ut pluribus ostendit amplius. et clariss. Cuper. Obs. i. 7. *Græv.*

§ 5 *Alterum quoque filium cum matre Roxane*] Factum hoc jam ante fuerat, ut ex serie historię, quam modo ex Diod. ostendimus, constare potest. *Vor.*

§ 6 *Navali prælio iterato*] Fuit ergo et superius prælium navale. At hoc Noster non dicebat, et contrarium testatur Diod. xix. Corruptus igitur locus et distinctione sanandus, hoc modo: *prælio, iterato congredditur.* 'Iterato' non ad 'prælio,' sed 'congredditur' referendum. Est autem 'iterato congreddi,' secunda vice, altero prælio pugnare. Ita sæpe Noster, ut v. 4. 'Cum bellum Lacedæmonii a mari in terram transtulissent, iterato vincuntur.' *Schef.*

Amissa classe] Plut. in Demetr. 18. Diod. xx. 50. et seqq. *Bong.*

§ 7 *Filiū, &c.*] Athenæus xiii. 5.

p. 576. *Ἀπὸ τῆς θάλας καὶ μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον θάνατον καὶ Πτολεμαίου ἐγκατέστη τῷ πρώτῳ βασιλεὺς αὐτῶν Αἰγύπτου, καὶ ἐγέννησεν αὐτῷ τέκνον Λεοντίσκον καὶ Ἀδριανόν, θυγατέρα δὲ Εὐρήνην.*

§ 8 *Et ut appareret*] *Mss. et non agnoscunt.* Sed et in ceteris distinctio videtur parum apta. Vellem eam fieri hoc modo: *Ægyptum remittit, ut appareret, eos non odio, sed dignitatis gloria accensos.* *Donis muneribusque inter ipsa bella contendebant, tanto honestius, &c.* *Schef.*

§ 9 *Tanto honestius tunc, &c.*] *Epi-phonema simile ii. 10. 11. Bern.*

§ 10. 11. 12.] *Probus in Eum. fin.* 'Nemo Eumene vivo rex appellatus est, sed præfectus: iidem post hujus occasum statim regum ornatum nomenque sumserunt.' *Leg. Plut. in Demetr. 20. Diod. xx. 54. et Appian. Syriac. p. 122. m. Bongars.* Horum exemplo Agathocles se quoque ultro Regem nominavit, quod potentie suæ præter eum titulum nihil deesse videret: Diod. xx. 55. Is quippe jure gentium Rex est, qui superiorem non agnoscit. Quod autem jure communi obtineri potest, frustra ab alio petitur. Quod qui faciunt, male consulunt suæ majestati, fascesque submittant alienæ potentie, ut apparet ex Tac. ii. 2. et xi. 16. et xii. 14. *Bern.*

§ 15 *Carpi se singulos*] *Vid. Notam ad viii. 1. 2. Id.*

Non commune universorum bellum ducunt] Hic 'bellum ducere' simpliciter est pro, bellum gerere: ut in illo Virgil. ix. *Æn.* 'Qui bellum assidue ducunt cum gente Latina.' *Vid. et libellum nostrum de Latinit. f. susp. 14.* Sæpius tamen id. est quod, bellum extrahere; et quidem ap. optimos Latinitatis auctores. *Vor.* Explicant, bellum gerunt. At mihi 'ducere' hic id. videtur ac, putare, credere. Ut sit sententia: Carpi ab Antigono, quia singuli perperam habeant persuasum, bellum, quod gerit

cum altero, ad se nil pertinere, ideo nec necessum esse ut auxilium alteri ferat. *Schef.*

§ 16 *Tempus, locum*] Angl. *tempus et locum*. Placet. *Id.*

CAP. III. § 1 *Lysimachus*] Agathoclis fil. unus e custodibus Alexandri. Vid. Paus. in Att. Plin. VIII. 16. Curtius VIII. 1. 22. quæ hic (n. 8.) de Lysimacho leoni objecto referuntur, 'fabulam' vocat. *Bongars.* Plinius tamen d. l. verisimilia putat: ac pro veris narrat Sen. de Ira III. 17. et de Clement. 1. 25. Anno certe Chr. 1362. Hermannus Grun, Consul Coloniensis, leoni per insidias a Canonicis objectus, eod. fere modo salvus evasit. Munst. Cosm. Bern.

Illustri, &c.] Saxo 1. p. 8. 'Ringo splendido Scylandiæ L. n.' XIV. p. 293. 42. 'Quidam claro Saxonum l. n.'

§ 2 *Philosophia ipsa*] Præteritum, quod habent Mss. Bong. *philosophiam ipsam*: non infrequente bonis auctoribus hyperbole. Bern. Ego quoque cum cl. Bernecc. e Mss. *philosophiam ipsam* puto scribendum; intelligend. autem de Callisthene, qui ferre calamitatem suam adeo non potuit, ut præbitum sibi a Lysimacho venenum mallet sumere, quam dinties cum tanta miseria vivere. *Schef.*

§ 3 *Conscium fuisse iratus finxisset*] Gronov. in lib. III. Obs. mallet *ratum finxisset*, i. e. in vincula conjecisset: id quod vero nec absurdum est. Vor.

§ 4. 5. 6.] De morte Callisthenis variat Plut. Alex. 96. et Arrian. IV. itemque Diogenes Laërt. in Aristot. Bern.

§ 4 *Abscisiæque*] Ita vett. libros habere confirmat Ob. Giphanius in Obs. L. L. pro quo vulgati *abscisiæque*. Liv. XXXI. 34. 4. 'Brachia abscisiis.' Val. M. VIII. 3. fin. 'Hereditas abscisa.' Bern.

§ 5 *Insuper, &c.*] Suid. Καλλισθένης Δημοσίου, οὗ δὲ Καλλισθέους, Ὀλίμθιος, μαθητὴς Ἀριστοτέλους καὶ Ἀντιφθέου, ἐν ἑσπερίᾳ ποιεῖται Ἀλαξάνδρῳ τῷ Delph. et Var. Clas.

Μακεδόνι· ὁ δὲ ἐν γαλεόφρῳ σιδηρῇ βάλαν ἑμῇ Νεδόρχῳ τῷ τραγικῷ, δίδωσι αὐτῷ συμβόλανε μὴ ἐκείνην ἐνδὲ Ἀθηναίων καλεῖσθαι δεσπότης. De morte Callisthenis alii alia tradant. Vid. Freinsh. ad Curt. VIII. 8. 21.

§ 6 *Tunc Lysimachus eufire*] Post 'Lysimachus' ponend. comma. Non enim tunc audiebat eum, cum esset clausus cavea, sed jam olim liberam adhuc, et in exercitu versantem. *Schef.*

Libertatis pœnas pendente] 'Libertas' pro libertate loquendi. Sic sæpe et alii. Vid. Notas in Val. M. VI. 1. Vor.

§ 7 *Ferocissimo*] In Mss. est *perferocissimo*. Num Just. scripsit *perferoci*, aliusque id dein per, ferocissimo, exposuit? Ita mihi quidem videtur. *Schef.*

§ 8 *Arreptæque*] Cod. uterque Voss. *abreptæque*. Gron.

§ 9 *Admiratio in satisfactionem*] Nihil temere mutō. Dicam tamen, videri verba 'tantæ virtutis,' quæ post sequuntur, h. l. collocauda, cum præsertim *constantia virtutis* non satis commode dicatur, quia constantia ipsa virtus est, nec pro virtute habendum, in quo nulla est constantia. *Schef.*

§ 10 *Voluti parentis*] 'Ut parentum ævitiam, sic patræ, patiundo ac ferendo leniendam esse,' dixit Marcus Liv. ap. Liv. XXVII. 36. 12. Pub. Syrus: 'Ames parentem, si æquus est: si aliter, feras.' Quod præceptum pulchre diffundit Epictetus Enchirid. 37. Vid. Arniseum de Republ. 1. p. 276. f. Bern.

§ 11 *Exturbata*] Bene Mss. *extirpata*. Idem. Placet lect. vulg. Liv. VI. 21. 'Hæc nova injuria exturbavit omnem spem pacis:' et Sen. Hippol. 129. 'Nefanda casto pectore exturba ocyna.' Gronov. Magis placet quod in Cod. quodam Mss. esse testatur Bong. *extirpata*. Vorst. Præferunt *extirpata*, me invito; est enim Plantinum genus hoc loquendi, quod Jus-

tinus utitur. Plant. ita habet Curcul. II. 1. 'Anscultes mihi, Atque istam exturbes ex animo ægritudinem.' Schef.

Cursus comes] Fallor, aut Just. scripsit *cursus comes*. Hoc enim singulare in Lysimacho, et simile fratri Philippo: pedum celeritate æquabat equum Alexandri. De Philippo clare Curt. VIII. 2. ubi habet historiam, quam Just. tangit: 'Is pedes, incredibile dictu, per D. stadia vectum regem comitatus est: sæpe equum suum offerente Lysimacho.' Lysimachum peditem fuisse docent et sequentia. Nam, si fuisset in equo, quid ita eum vulnerare potuisset rex in fronte, cum desiliret equo demum, et non ante? 'Hastæ cuspidem' enim intelligere non ferramentum debemus quod est in capite, et quo pugnari solet, verum quod in imo manubrii, ut, cum necesse est, erecta possit defigi in terra. *Id.*

§ 12 *Quod idem, &c.*] Conferenda hæc sunt cum Appiani narratione de B. Syr. p. 129. et seq. *Bern.*

Exspiraverat] Vincent. 'expiravit:' et paulo post: 'claudi non posset, quam ut diadema sibi d. r. a. vulneris cura capiti,' &c. et: 'Quod a. p. futuræ regiæ m. L. f.'

§ 13 *Cladi, &c.*] Pro, claudi: au in u, ut 'defraudo,' 'defrudo,' ap. Terentium: a 'causa' 'excuso' et 'accuso.' *Bongars.* Videtur Auctor scripasisse ut *sanguis ante cladi non posset.* Gron.

Quam diadema] Legend. f. *quam si diad.* Vorst. Propius abiret *quam ut diadema*: potuit m, totidem constans lineolis, ut absumsisse. *Schef.*

Diadema] Regium insigne. Id fuisse, contra quam vulgo persuasum, non nisi fasciam e panno linteove, cum originatione nominis arguit, *καὶ τὸ δαδῆον*, a *nectendo*, *ligando*, s. *obligando* dicti: tum allatis et hoc nostro et pluribus aliis auctorum locis ostendunt viri in literis magni, Bris-

son. de Regno Pers. I. Lips. not. 99. ad Tac. VI. Paschal. de Coronis IX. 3. *Bern.*

Alligandi vulneris] 'Alligare vulnus' pro, obligare. Cic. II. Tusc. Q. 'Quiesce igitur et vulnus alliga.' Liv. VII. 24. 'Consul vulnere alligato revectus ad prima signa.' Ad quem l. et Notas Gronovii vid. Scribonius Largus dicit quoque 'alligata pyxis,' 'alligatum vas.' Vid. Lex. Scribonianum Rhodii. *Vor.*

§ 14 *Auspicium primum*] Commate hæc duo male dividuntur, quæ per se connexa sunt. Habuit enim et alla auspicia futuræ magnitudinis: quod ex seqq. apparet; sed hoc fuit primum. *Schef.*

§ 15 *Ferocissima gentes*] Thraces et Pontici Maris accolæ: XIII. 4. 16. *Bern.*

CAP. IV. § 4 *Anulum*] Qui esset instar gnorismatis ac monumenti, de quo genere vidend. omnino Meurs. Exerc. Crit. I. 3. *Bern.*

Jussaque] Mendam: leg. *jussamque*. Fab.

§ 5 *Figura anchora*] Leg. Appian. in Syriaca Hist. Anson. de Antiochia: 'Illa Seleucum Nuncupat, ingenuum cujus fuit anchora signum: Qualis inusta solet generis nota certa, per omnem Nam subolis seriem nativa ecurrit imago.' Hic Seleucus, cum esset in bellis *ἐντροχέωτος*, 'Nicator' dictus est. Appian. Syr. 124. *Bong.* Sic et Ammian. XXIII. 16. 'Nicatori Seleuco victoriarum crebritas hoc indiderat cognomentum.' Unde intelligitur quid id. sibi velit xrv. 26. 'Seleucus efficacia impetrabilis rex, ut indicat cognomentum.' Nam 'impetrabilis' *ἀπεργητός* hic est, omnia impetrans ac pervincens. Sicut 'impetrabilis orator' Plaut. Mostell. v. 2. 40. Hinc fanum a *ἁπῶν*, Seleuco a filio Antigono consecratum, dictum fuit *Νικατοῦρον*. Appian. in Syriac. 129. d. In nominis tamen et alibi 'Nicanor' Se-

leucus hic cognominatus. Alius est inf. xxvii. 1. 1. *Bern.*

§ 6 *Edocto, &c.*] Saxo xiv. p. 378. 33. 'De hostium insecutione edocti.'

§ 8 *Antiochian]* Non unam, sed ipsas sedecim a patre denominatas 'Antiochias' Seleucum condidisse scribit Appian. Syriac. 124. d. ex quibus ætate sua adhuc extare eam, quæ est sub Libano monte, super Oronte fl. Syriæ metropolis, de qua Nostro hic haud dubie sermo. *Bern.*

Campos vicinos urbi Apollini dicavit] Inde, credo, 'Daphne' appellati fuerunt campi isti; a Daphne videlicet, Apollini adamata, et in laurum conversa. xxvii. 1. 4. 'Daphnæ se claudit.' *Vorst.*

§ 9 *Notam generis naturalem]* 'Ingennum signum' vocat Auson. allato paullo ante loco: 'genitivam notam' Suet. Aug. 80. 1. σημειον οὐρανιον Aristot. in Art. Poët. De quibus haud protritâ quædam observavit Mich. Piccartus dec. 1. cap. 7. Ita Marcellin. xvi. 7. fin. dicit 'genuinam lenitudinem,' h. e. ingenitam; ἀγγελογενε μίστε. *Bern.*

§ 11 *Babyloniam cepit]* Diod. xix. 101. Appian. Syriac. *Bong.*

Auctis ex vict. vir.] l. 1. 9. *Bern.*

§ 13 *Sandrocottus]* Vett. *Sandrocottus*. Arrian. v. *Σανδρόκοττος*. Plut. Alex. *Ἀνδρόκοττος*. Appian. *Ἀνδρόκοττος*. Oros. Ms. *Andracoto*. Fabricius *Sandrocottus* edidit ex Strab. xv. *Bong.* Iudicio Freinsheimii, Just. *Androcottus* scripsisse videtur, eique voci, ex præc. 'libertatis,' literam s adjectam errore librariorum: veluti multis in auctorum locis animadvertere est. Exempli causa, Sisenna lib. ii. quem l. citat Macrob. vi. 4. 'Scutis projectis, tectis, saxa certatim manibus conjiciant in hostes,' pro *Scutis objectis tectis, saxa, &c.* Sic ap. Nonium in *Focillatur*, ex secundo Varonis de Vita P. R. corrupte legitur 'propter secundas sublato metu,' pro p. *secunda s. m.* *Bern.* Nihil mutand.

Sæpe enim prior illa litera demitur. Ita [dicitur *Ἀλμυρσοὺς* et *Σαλμυρσοὺς*, *Ἐλμύρτικα* *Σαλμύρτικα*, *Ἐξίτανια* *Σαξίτανια*, *Ἰνδύκη* *Σανδύκη*, *Ἀρδιαῖοι* *Σαρδιαῖοι*, *Ἀκχηνολ* *Σακχηνολ*, et alia plura. *Voss.* Freinsb. mallet *Androcottus*, ex Plut. et Appian. Vossius nihil mutand. censet; multa enim hujusmodi esse, quibus S ab initio modo præponatur, modo non præponatur. Arrian. quoque lib. v. *Σανδρόκοτος* vocat. *Vor.* Ita Saxo x. p. 108. 8. 'Haraldus domesticæ libertatis auctor.'

Titulum libertatis, &c.] Tac. H. iv. 78. 9. 'Libertas et speciosa nomina prætexuntur, nec quisquam alienum servitium et dominationem sibi concupivit, ut non eadem ista vocabula usurparet.' In quam sententiam egregie de Corcyraeorum seditione Thucyd. iii. 13. 14. *Bern.*

§ 14 *Vindicaverat]* Vincent. 'liberaverat.' Et pro 'deterit' § 17. habet 'abstersit.'

§ 18 *Hoc, &c.]* Saresb. 'H. p. p. ad s. r. majestate (marg. *majestatemque*) omnis impulsus est.' Vincent. 'contracta manu latronum,' qui in § 19. pro 'Molienti' habet 'Moventi.' Saresb. omittit 'ferus,' pro 'excepit' habet 'cepit' male, et inter 'præliator' et 'insignis' interponit 'postmodum.'

Ad novitatem regni] Hoc admodum suspectum est. Supra certe dicebat, Sandrocottum hunc auctorem Indis extitisse libertatis; quomodo ergo hic eos sollicitat ad regnum? Ego non dubito, quin vocula *regnum* hic a glossatore sit intrusa, quam ex præcedd. desumsit, in quibus legitur 'ad spem regni impulsus.' Putavit enim 'novitatem' istam de regno intelligendam, quod Sandrocottus affectabat: cum 'novitas' hic significet res novas. Sic Noster ipse xxii. 6. 'Etiam urbes nobilissimæ novitatem secutæ.' *Schef.*

§ 19 *Veluti domita mansuetudine]* Mirum epitheton. Num enim man-

suetudo etiam indomita? Suspicio scripsisse Nostrum *domitus a mansuetudine*. Post librarium per compendium fecisse *domit a mansuetudine*. Atque ita natam lect. vulg. *Id.*

Duxque belli et præliator insignis] De elephantorum arte bellica vidend. Plin. VIII. 7. Ælian. de Animal. VII. 26. XIII. 22. Bern.

§ 21 *Factaque pactione*] Strab. xv. p. 498. 20. scribit, Seleucum aditas Indo fl. regiones Sandrocotto, contracta cum eo affinitate, dedisse, ac pro his quingentos elephantos accepisse. A quo nonnihil discrepat Plut. Alex. 108. *Id.*

Bellum Antigoni] Leg. Plut. in Demetr. 35. &c. Paus. in Att. Dimicatum autem est ad Ipsum. Apian. *Bong.*

§ 23 *In duas factiones diducuntur*]

Ita omnino scribend. Petron. 67. 'Totiusque navigii turbam diducit in partes:' et Tac. II. H. 68. 'His, qui ad spectandum convenerant, in studia diductis:' et Plin. II. Ep. 19. 'Diductum in partes audientium studium:' et Noster xli. 4. 'Diductis Macedonibus in bellum civile.' Gron.

Deducuntur] Mo. et Junt. *diducuntur*, h. e. dividuntur, scinduntur. H. e. *diducere*, non *deducere*. Tac. IV. 2. 'Instabat quippe Sejanus, incusabatque, diductam civitatem, ut civili bello:' h. e. in duas partes a factionibus divisam. In eod. lib. *diductus miles*. Probavit hanc lect. Gronov. Græv. Vulg. *deducuntur*. Sed Junt. teste Græv. *diducuntur*: quod alteri et præfero. Vorst. *Diducuntur* ex Junt. Græv. quod recepit Vorst. Schef.

LIBER XVI.

CAP. I. § 1 *Post Cassandri*] Legend. Pausan. Bæot. Plut. in Demetr. et Pyrrho. *Bong.*

§ 2 *Propensior fuisse pro Alexandro*] Meo iudicio barbarismus hic est, *propensus pro Alexandro*; legend. *propensiorque in Alexandrum*. Ab aliis edd. abest *pro*. Faber. Ab antiquioribus typis expr. abest *pro*. Et recte meo iudicio. Dicitur autem *propensus Alexandro*, pro, propensior in Alexandrum. Subinde casus 3. pro 4. cum præp. usurpatur. Ita dicunt 'invitare aliquem tecto,' 'domo,' 'hospitio,' 'pocula,' pro, in domum, in tectum, in hospitium, ad pocula. Item 'paratus neci,' pro, ad necem; et multa id genus alia. Vorst. Vorst. delend. putat *pro*, suadentibus antiquioribus. Ego nolim, quia alias subintelligi debet. Schef.

§ 4 *In parricidio nulla, &c.*] Spar-

tiannus refert, Bassianum, occiso fratre, Papiniano mandasse, ut in Senatu pro se et apud populum factus dilueret. Illum respondisse: 'Non tam facile parricidium excusari, quam fieri.' Fuit illa Principis JCti Cygnæa vox: quam miror hominem, si Diis placet, politicam et JCtam, et Christianum, in libris suis de Republica, reprehendere pessimo exemplo. Recte enim et ordine fecit Papinianus, et viri boni officium functus est, qui mori præoptavit, quam tyranno impla et iniqua imperanti parere. Idem ille in eo peccat, quod Papinianum Imperatoris consanguineum facit, contra quam Spartianus, quem ille auctorem landat. JCtus cognationem et affinitatem nescit distinguere. Facit quod rhetores solent, quibus concessum est in historiis eumentiri aliquid, ut dicere vi-

deantur argutius. *Bong.* Rēcte sano et ordine fecit [&c. Vid. sup. usque ad 'parere.']. *Bernegger.* Antiquiores typis expr. rursum præpositionem omittunt, habentque *parricidio prætezi.* Estque ea plane vulgaris verbi constructio. Virgil. iv. *Æn.* 'Novis prætexere funera sacra.' *Vorst.* *Vorst.* etiam hic ex dicta causa illud in vult expangi. Sed, cum regula sit certissima non regi ablativum, nisi a præpositione vel tacita, vel expressa, cur reperta deleri debeat? Omittit sane consuetudo, sed ea non est perpetua. *Schef.* Hic Junt. et ex Ms. Britannii rectius quam vulgatæ, quæ *satis* præmittunt. *Grav.*

§ 5 *Ob hæc igitur Alexander*] *Mss.* omnes habent *Post hæc*, quotquot *Bong.* vidit. Videturque longe melior hæc lect. vulgari. Nempe sequitur 'in ultione maternæ necis,' cui non recte præmittitur *Ob hæc*, quia dicit idem, atque adeo est otiosum. Quid enim *Ob hæc* quam, ob factum parricidium, ne sc. impunitum maneret? *Schef.*

6 *Demetrius*] Qui et 'Polioretes' dictus, h. e. *urbium obsessor*: cujus cognominis vanitatem arguit *Plut.* in *Demetr.* 52. *Bern.*

§ 8 *Interfecit*] *Leg. interfecit.* *Fab.* Sic et Junt. *Grav.*

§ 9 *In concionem*] *Dele in.* *Fab.*

§ 10 *Occupasse insidias*] Juxta illud *Tyronis ap. Agell.* vii. 5. 'Beneficia promissa opperiri oportet, neque ante remunerari quam facta sunt. Injuriæ autem imminentes præcavisse justum est magis, quam expectavisse. Summa enim professio stultitiæ est, non ire obviam sceleribus cōgitatis, sed manere opperiri, ut, cum admessa et perpetrata fuerint, tum denique, ubi, quæ facta sunt, infecta fieri non possunt, puniantur.' Quod *panolis Thucyd.* i. 7. 11. *Δὲ πρὸς τὸν πολέμου μάλιστα ἐκτρέφονται.* Unde *Jugurtha*, æque tamen simulate ac *Noster*, 'Adherbalem dolis vitæ suæ

insidiatum' ait: 'quod ubi comperisset, se ejus sceleri obviam isse, ac proinde populum Rom. neque recte neque pro bono facturum, si ab jure gentium sese prohibuerit.' *Sall. Ju.* 22. 5. *Bern.*

§ 12 *Socium in omni militia fuisse*] Alii *socium domi militiaque fuisse*: sed contra mentem Auctoris, qui hoc dicere vult: Antipatrum affluentem delitiis, otiosumque, et socordem domi sedisse, et Macedoniæ gravem fuisse; interea dum sub Philippo et Alexandro Magno ejus fillo graves militiæ labores pertulit *Demetrii* pater *Antigonus.* *Mod.*

§ 15 *Nec cessasse, quoad omnem stirpem regis subolis deleret*] 'Deleret' pro, delevisset. Imperfectum pro plusquamperfecto subinde poni notavimus ad *xiii.* 2. 11. *Vor.*

§ 17 *Si quis manium sensus est*] Nota formulam, 'si quis manium sensus est,' qua aut simili fere usi Veteres in memoria defunctorum. *Serv. Sulpitius* iv. Ep. 5. 'Quod si quis etiam inferis sensus est, qui illius amor in te fuit,' &c. *Cic. Phil.* x. 'Si quis in morte sensus est.' Id. pro *Sext.* 'Quod certe, si est aliquis sensus in morte præclarorum virorum, cum omnibus *Metellis*,' &c. *Sen.* in *De Consol.* ad *Polyb.* 'Quid itaque juvat dolori intabescere, quem, si quis defuncti sensus est, finiri frater tuus capit?' *Quintil.* Decl. cccxxxii. 'Si quid inferi sentiunt, cognosce animum meum.' Inscriptio vetus Hispaniensis: SI MANES POST FATA ALIQUID SENTIUNT. Et in Epigrammate antiquo: 'Suscipe nunc, conjunx, si quis post funera sensus.' Cui geminum illud *Ov. de Pont.* 'Et ne, si superest aliquis post funera sensus, Terreat ut manes Sarmatis umbra meos.' Id. alibi: 'Hoc pater ille tuus primo mihi cultus ab ævo, Si quid habet sensus umbra diserta, petit.' Plura vid. ap. *ampliss. Brisson.* lib. de *Formul.* viii. p. 840. *Mod.* Ita *Serv. Sulpi-*

tius in Epist. quæ est inter familiares Ciceronis iv. 6. 'Quod si quis etiam inferis sensus est, hoc certe illa te facere non vult.' Quem ad l. observat P. Manutius, hac aut simili fere formula in memoria defunctorum usos et Græcos esse. Latinorum exempla plura collegit Briss. de Formul. viii. p. 840. 'Si quis mortuis inest sensus,' Polyb. viii. 9. 'Si quis inferis sensus est,' Sen. de Brev. Vit. 18. 'Si est aliquis defunctis sensus,' Id. Consol. ad Polyb. 27. 6. Propert. iv. 6. 83. 'Gaude, Crasse, nigras, si quid sapis, inter arenas.' Val. M. iv. 6. 3. 'Si quid modo extinctis sensus inest.' Lucan. viii. 749. 'Si quid sensus post fata relictum est.' Cic. Phil. ix. 6. *Berneccer*. Malim si quis manium sensus esset. Faber. Cic. v. Fam. 16. 'In morte si resideat sensus.' Et vi. 3. 'Si non ern, sensu omnino carebo.' *Vor*.

§ 19 *Doricetis*] *Dromichetis* legit Fabricius in Oros. ex Plut. Demetr. 52. Paus. in Att. Strab. vii. qui eum Getarum regem faciunt. Ego contra libros nihil muto: neque novum est Historiarum scriptores in barbaris nominibus variare. *Bongars*. Notavit Bong. quosdam typis express. habere *Dromichetis*, ut Strab. et Plut. eum vocant. Quia tamen in codd. Mss. reperit *Doricetis*, nihil mutand. putavit. Mihi cum Gronov. in lib. iv. Obs. τὸ *Doricetis* suspectum est; quod videam, veterem quoque Prol. hnj. lib. habere 'Dromichete,' ipsumque Trogum sic scripsisse arguere. *Vor*.

Adversus eum] Ms. et I. bene adv. *Demetrium*. Add. vi. 1. 2. Not. *Bern*.

CAP. II. § 1 Cum *Asiam occupare statuisset, iterato, &c.*] Vereor, ne huic loco acciderit, quod illi, qui est xv. 2. Equidem et hanc Ptolomæi cum cæteris conjunctionem non fuisse primam, verum. At nimis longe abest, quod hinc 'iterato' debet respondere secundum lect. vulg. 'pacta so-

cietate.' Mallem ego comma scribere post 'iterato,' ut sententia sit: *Asiam denuo voluisse occupare, quam se. possesam antea amiserat prælio cum Seleuco, de quo Noster xv. 5. 4. Schef.*

Ptolomæus, Seleucus, et Lysimachus] Plut. in Demetr. et Pyrrho: Paus. in Att. quos in hac historia consule. *Bong.*

§ 4 *Interfecit*] *Leg. interfecit*. Faber. Angl. *interfecit*, quod rectius respondet sequenti 'tradit.' *Schef.* Sic et Junt. *Græv*.

Querelarum] Codd. Mss. ut Bong. testatur, *querellarum*: prorsus ut in antiquis lapidibus est. *Vorst.*

§ 7 *Ptolomæus*] Regum *Ægypti* seriem vid. ap. Strab. xvii. Quædam ap. Paus. in Att. *Bong.*

Moriturus, contra] *Sebis*. præfert, quod editi quidam habent, *moritur*. *Is contra*. Suadet quod mox sequitur, 'ante infirmitatem.' *Berneccer*. Antiquiores typis expr. *moritur*. *Is contra*. Et cum *Sebis*. præfero hoc ei quod Bong. maluit, *moriturus, contra*. Suadet id quod sequitur, 'ante infirmitatem.' Quia fecit ante infirmitatem, non fecit moriturus. *Vorst.* *Moritur*. *Is*, restituit ex antiquioribus *Vorst. Schef.* Adstipulantur Juntæ. *Græv*.

Contra jus gentium, &c.] Unde Persens ap. Liv. xl. 9. 8. fratrem incestus: 'Regnare utique vis,' inquit, 'huic spei tuæ obstat ætas mea, obstat GENTIUM JUS: obstat vetustas Macedoniæ mos,' &c. Vid. quoque notata superius ad ii. 10. 2. et v. 11. 2. *Bern*.

Minimo natu ex filiis] Ptolomæo Philadelpho, nato ex Berenice. Nati autem ex Eurydice regno excludabantur, vehementer dissuadente Demetrio Phalereo, ut scribit in ejus Vita Diogenes Laërt. *Idem*. Lucian. Macrobius p. 470. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Ἀδριανῶν, ὁ τῶν κατὰ ταῦτα εὐδαμονότατος βασιλεὺς, Ἀλγύστου μὲν ἐβασίλευσε τέσ-

σαρα καὶ ἐγδοήκοντα βύβλας ἔτη· ἔτι δὲ παρέδωκε τὴν ἀρχὴν πρὸ δυοῦν ἐτῶν τῇ τελευταίῃ τῇ Πτολεμαίῳ τῷ υἱῷ, Φιλαδέλφῳ δὲ ἐπικύησεν, ὅστις διεδέξατο τὴν πατρῴαν βασιλείαν ἀδεύφων. Leg. ἀδεύφων νεώτερος. Istum enim comparativum absorbuisset videtur sequens nomen *Φιλατέρος* in easd. literas desinens, pro quo *Φιλαίριος* legend. esse recte monuerant viri docti.

§ 9 *Officium regi inter satellites fecerit*] Ov. II. A. A. 388. 'Officium faciat nulla puella mihi.' Horat. I. Ep. 17. 21. 'Officium facio.' Propert. IV. 9. 47. 'Idem ego Sionia feci servilia palla Officia, et Lyda pensa diurna colo.' Et M. Sem. Controv. Præf. 4. 'Non facis mihi officium.' Hinc et emendanda est Historia Apollonil Tyril: 'Nam dulcis juvenis iste naufragus est, et gymnasium mihi officio gratissime fecit:' leg. *gymnasii mihi officium*. Gron.

CAP. III. § 1 *Inter pares discordia*] Vid. notata ad XIII. 2. 3. Bern.

§ 3 *Ac deinceps Heracleæ*] Hanc Heracleam Ptolem. Plin. ac Strab. Ponticam vocant: et a Milesiis, non a Bæotiis, conditam asserit Strabo. Glar.

§ 4, 5, 6] XIII. 7. 4. &c. Bern.

§ 7 *In Pontum*] Ita omnino legend. est ex uno Cujacii codd. Est enim Heraclea h. l. πόλις Ὁράκης ἐν τῇ Πόντῳ, Stephanus: de qua Strab. XII. et Eustath. in Dionys. Ceteri omnes et impressi et scripti *Metapontum*, turpi errore. 'Metapontum' et 'Heraclea,' Italiæ urbes, librariorum in errorem induxerunt. Ex eod. lib. scripsi *Lamachus*, non *Malachus*, quomodo alii vett. habent. Bong.

In Pontum] Ita optime Bong. ex uno Cod. Ms. restituit, cum alii tam Mss. quam typis expr. haberent *Metapontum*. Et congruum id est ei quod antecedit, 'coloniam in Ponti regione sacram Herculi conderent.'

In Metapontum] Impudens mendum. Cum hæc Heraclea sit in Asia, Me-

tapontum in Italia; sed legend. in *Dextra Ponti*. Sunt autem *Ponti Dextra* a Chalcedone per Bithynos, Mariandynos, Paphlagonas, Halym, ac Cappadocas, et reliquos in Colchidem usque, ut inquit Strab. XII. Glar.

In eas sedes delati] Mss. habent *inter eas*, quod efficit, ut suspicer, in antiquis libris fuisse in *terras eas delati*, post vocabulum *sedes* irrepsisse ex glossa. Certe in *sedes deferri* haud ita commode videtur dictum, cum non sint *sedes*, ante quam quis *delatus* jam occupaverit, domicillumque ibi constituerit. Schef.

§ 8 *Multa etiam domestica dissensiones fuisse*] Antiquarum edd. ut et Junt. lectio est: *Multa enim d. d. mala fuisse*: non damnaverim. Alludit Ms. *dissensionis multa belli fuisse*. Pro *mala* scriptum est *multa*. *Belli* ex præcedd. irrepsit. Græc. Antiquiores typis expr. *Multa etiam d. d. mala fuisse*. Vorst. Editi vetustiores optimi habent *Multa etiam d. seditionis mala fuisse*; quod viri docti amplectuntur. Id vero si concedimus, rejiciend. haud videtur, quod præcedit in Ms. *belli*, locusque totus sic legendus: *Multa deinde hujus urbis adversus finitimos belli, multa etiam domestica seditionis mala fuisse*. Schef.

§ 9 *In tutelam classis*] *Tueri domem*, *tueri classem* dicitur pro, sartam tectam servare. Plin. Paneg. 'Tam parvus in ædificando, quam diligens in tuendo.' Pari modo igitur dicunt 'tutela classis.' Vor.

Describebant] Hegeſipp. I. 9. 'Tri-buna quoque Moabitibus et Galaditis jure victoriæ ascripta:' ubi *descripta* legit Avns 6. Obs. in Script. Eccles.

Collationem abnuerant] Et res et vox ead. in Suet. Ner. c. 44. 'Omni collationem palam recusarent.' Bern.

§ 10 *Lamachus*] Cognominem huic Atheniensium ducem memorat Plut. in Pericle c. 39. et Noster IV. 4. 3. Mss. tamen et quidam impr. *Malachus* hic habent, ex quo, per contractio-

nem; Syrorum 'Malchus' natum suspicatur Gevart. in Papinian. Lect. III. 4. 'Malachus' autem et 'Malchus' regem Syris notat. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Passi sunt inter plurima, &c.*] *Ἐρριπάρησιν χροῦς τινάς*, Strab. De Clearcho tyranno Diod. XV. et XVI. Plut. II. de Fort. Alex. *Bong.*

§ 2 *Cum plebs et novas tabulas, et divisionem agrorum dicitur*] Liv. XXXII. 38. duas hasce leges, alteram novarum tabularum, qua debitores verb alieno liberantur (*χρεονκορία* et *αυσόχρεια* appellant), alteram agrorum viritum ex æquo dividendorum, ait esse 'duas faces novantibus res ad plebem in optimates accendendam.' Videatur et Sall. Cat. 21. *Bernegger.* Dele etiam et dicitur. Faber. Faber, teste Notatore Anglicano, vocem *divisum* expungit. Quod existimo recte fieri. Plebs enim suorum postulare divisionem non poterat, quos habebat nullos. *Schef.* Junt. cum *plebs et novas tabulas, et divisionem agrorum dicitur*: recte. Non omnium agrorum divisionem, sed illorum qui latifundia possidebant, plebs flagitabat. Quasi vero non multi ex plebe agros possederint. *Græv.*

Divitum, &c.] *F. divites.* Nam *flagitare* utrumque acensativum tam rei quam personæ adsciscit. Cic. pro Planc. 2, 'Dicendum est id, quod ille me flagitat.' *Gron.*

§ 3 *Dis re in senatu tractata*] *Ms.* mei *tracta*, ut dixit Sall. Jug. 22. 2. 'Adherbal, ubi intelligit penuria rerum necessariarum bellum trahi non posse.' Sed nihil mutò. *Mod.* Sed hæc similia non sunt. Nam 'bellum trahere' est, bello moras addere: hic vero *rem trahere* est, rem tractare, s. de re disputare. Convenientius est exemplum Sallustii Jug. 93. 1. 'Trahere cum animo suo, omitteretne inceptum,' pro, tractare, deliberare. Sicuti 'tractus' pro tractatu, 'affectio' pro affectatione, 'osten-

sio' pro ostentatione, &c. bonis auctoribus dicitur, indice cl. Salmas. ad Hist. Aug. p. 109. D. 2. *Bernegger.* *F. disque re in sen. tractata, exitus rei non inv.* Gron. *Tractata*] Sic optimi libri, et quidem recte. In membranis, quas Modius vidit, ultima syllaba earund. literarum perierat, ut sæpe factum. *Tractare* in *senatu* est, deliberare. Suet. 'Cepit amicos, cum quibus de rep. tractaret.' *Græv.*

Otio lascivientem] Sen. Ep. 56. 'Nunquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Quæ posteriora verba ipsa habet et Curt. VII. 1. 6. *Bern.*

§ 4 *Quem ipsi in exilium, &c.*] Ita de Coriolano et Camillo Liv. II. et V. *Bern.*

§ 5 *Calamitatum*] Hoc suspectum mihi est. In *Ms.* quodam legitur *aulamantium*. Num scripsit Noster *auxilia vocantium*, idque deinde per compendiosam scripturam factum primo *aula vocantium*, et mox junctis vocabulis duobus id, quod legitur in *Ms.*? An, pro *aulamantium*, *lamentantium* scribendum? Potest enim in vocabulo *aulamantium* initialis littera ex præced. vocabulo adhaesisse, *lamentantium* autem compendium esse vocis *lamentantium*. *Schef.*

10 *Ex defens. &c.*] Saxo I. p. 5. 27. VIII. p. 155. 42. 'Ex rege privatus evasit:' et p. 8. 'Ex hoste proens evasit:' XI. p. 220. 13. 'Blacco ex speculatore sceleris hortator evasit.'

§ 13 *Pares*] Validos satis ad resistendum. Sup. VII. 6. 4. 'Pares bellia.' *Bern.*

Arbitrarentur] Scribe *arbitrentur*. Faber.

§ 16 *Proinde consulant sibi ipsi: jubent abire se, si malint, vel causa popularis socium remanere*] Hic I. est contaminatus. Quid hic *si malint*? Cod. manu exaratus Bongarsii *an sibi malint*. Rescrib. cum Junt. *Proinde consulant sibi ipsi. Jubent abire se, an*

malint socium causae popularis remanere. Si natum est ex præced. 'se.' Cum et an in aliis libris reperiretur, mutatum est in *sibi*, sed, cum hiaret oratio, additum *vel*. Græv. Multum debemus optimas illi Junt. ed. quam studiosè legit Græv. noster. In ea ed. ita conceptus hic locus est: *Proinde consulant sibi ipsi (bene) jubeantne abire se, an causae populari socium remanere.* Nil melius, nil rotundius. *Fab.*

Consulant sibi ipsi] Ita antiquiores typis expr. Bechar. et, ut Græv. testatur, Junt. Alii *consulant sibi ipsis*. Sed alterum elegantius. *Vorst.* Locum pro contaminato habent, quod f. non necesse est. Nam illud *si malint* facile intelligitur. Dicit enim Clearchus: Si sic malint, si hoc putent rebus suis conducibilius, debere eos jubere se abire, vel, si malint illud, remanere. Quod si tamen quid mutandum, quia legitur in Bongarsiano *an sibi malint*, et in Junt. est *vel*, puto locum sic formandam: *Proinde consulant sibi ipsi. Jubeant abire se, aut, si malint, causae populari socium remanere.* Schef. *Jubeant* legitur in Junt. non *jubeantne*. Sed ne commode intelligitur, ut alibi non infrequenter. *Græv.*

Jubeant abire se, si malint, vel causae populari socium remanere] Grævius locum h. contaminatum putat, et ex ed. Junt. sic legend. *Proinde consulant sibi ipsi, jubeant abire se, an malint causae populari socium remanere.* Sed et Cod. quidam Ms. Bongarsii habuit *an sibi malint*. Ita ergo ante 'jubeant' subaudiend. erit, utrum. Et minus ego hæsitarem, si *sibi* plane abesset, legereturque, *Proinde consulant, utrum jubeant abire se, an malint*. Ita enim 'consulant' esset præ, consultant, deliberent. Nunc, quia pronomen adjectum est, nondum satis liquet. 'Consulere sibi' notum idem esse quod, prospicere sibi. Quid si voce, utrum, non subaudita legatur sic: *Jubeant abire se; vel, si malint, causae populari socium remanere?* *Vor.*

§ 17 *In fugam dilapsi*] Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, *fuga dilapsi*: quod magis placet. *Idem.*

§ 18 *Potissimum*] G. Major *potissimum* vult. Non placet. *Bern.*

Conceramus esse] Scrib. *esset*. Et ita in quibusd. Editt. *Faber*. Malim legere *esset*, ut in antiquioribus typis exp. est: ut ad voculam 'quod,' quæ præcedit, et hoc referatur. *Vorst.* Imp. quidam habent *esset*, quod hic plane videtur necessarium, propter antecedens 'quod.' Idem *Vorstio* est visum. *Schef.* Sic sane Junt. *Græv.*

§ 19 *Cariora eorum pretia*] Quibus sese studebant a morte liberare. Sed illud *eorum* mihi admodum suspectum est; videtur enim, si hoc dicere voluisset, scribere *sua pretia* debuisse. Cogitant, qui ingenio plus valent. *Schef.*

CAP. V. § 5 *Per ora civium trahit*] In publica quasi pompa, ut omnibus conspicuus esset. Ennius ita de se dixit, 'Volito vivus per ora virum.' Sall. Ju. 81. 12. 'Incedunt per ora vestra magnifici.' Tac. III. H. 36. 'In ore vulgi agere' ubi *placula* Lipsius Nota 46. Noster iterum XXXVI. 1. 5. 'Traductus per ora civitatum, populis in ludibrium favoris ostenditur.' *Bernegger.* Inf. XXXVI. 1. 5. 'Traductus per ora civium.' Ubi 'ora' pro oculis, conspectu. *Trahere* idem quoque quod, ducere. *Virgil.* II. Æn. 'Avo puerum Astyanacta trahabat.' Curt. III. 'Femine pleræque parvos trahentes liberos ibant.' *Vor.*

§ 6 *Natus, &c.*] Tertull. de Carn. Chr. 5. 'An ideo passionem a Christo non recidisti, quia ut phantasma vacabat a sensu earum?' Ita Ed. Fran. Rhesanus male ediderat *vacab.* Hegeapp. I. 32. 'Judæa ab hostili tumultu vacabat,' et 38. 'Vacare enim mentem Herodis ab odio filiorum Antipatri non patiebatur.'

§ 8 *Interdum enim ex successu, &c.*] Angl. enim non agnoscit. Non probro.

Locus alias est vitiosus. Repetitio namque vocis 'interdum' requirit membra rerum diversarum. At hominem se oblivisci, et dicere se filium Jovis, sunt eadem. Mallem ita legere et distinguere: *Accedit avaritia insolentia, crudelitati arrogantia interdum. Dum enim ex successu.* Schef. Angli et Junt. recte omittunt enim. Aliud est sane nimia felicitate oblivisci fragilitatis humanæ, aliud jactare se Deorum filium. *Græv.*

Ex successu] Curt. iv. 14. §4. 'Fragilitatis humanæ nimia in prosperis oblitio est.' Sen. Suas. ii. 'Nunquam in solido stetit superba felicitas: et ingentium imperiorum magna fastigia oblivione fragilitatis humanæ collapsa sunt.' *Bern.*

§ 9 *Eunti per publicum....utabatur*] Horum pleraque fuere principatus insignia posterioribus temporibus etiam ap. Romanos: nisi quod Imperatoribus eorum, exemplo Regum Persicorum, non aquila aurea, sed ignis præferebatur, ut luculenter docet elegantias. Lips. ad Tac. Annales Excurs. i. *Mod.*

§ 11 *Ceraunon*] H. e. Tonitru. Plat. de Fort. Alex. ii. 13. 'Clearchus Heracleæ tyrannus gestavit fulmen: unumque filiorum Tonitru appellavit.' Fulmen, sc. ut ipse Jovem referret, cujus personam ridicule sumebat. Ita namque Budæus illum l. est interpretatus: cum in Græcis vulgo impressis pro σκῆπτρον, fulmen, mendose legatur exponaturque σκῆπτρον, sceptrum. Talium cognomentorum stultitiam ridet Plat. ad Princ. indoct. 5. *Bern.*

§ 12 *Duo nobilissimi juvenes Chion et Leonides*] Vid. Memnonis Eclogas de Historia Pontica: unde apparet, legend. esse *Leon*, non *Leonides*. Voss. Unius horum, et prioris quidem, epistolæ adhuc extant. Inter quas una est ad ipsum Clearchum scripta: et una item ad Platonem, præceptorem, qua quasi ad cædem

tyranni sese parat. Μὲν δὲ παῖδες οὗ, inquit, καὶ συγγενῶν ἀπολέσονται τὰς βίαις, ἐλ καταλάβας τὴν τυραννίδα ἐξ ἀπορίας ἀρεσέσονται. Pro *Leonides* legend. esse *Leon*, ex Eclogis Memnonis intelligi posse monet Voss. *Vorst.* Voss. scribit *Leon*, et potest adhaerens ides natum esse ex seq. 'eadem.' *Schef.*

§ 13 *Discipuli Platonis*] Præter hos nostros alii plures enumerantur a Diog. Laërt. in Vita Plat. et Athenæo xi. fin. quo l. satis maligne de discipulis institutisque Platonis judicat Athenæus. Quin ipsum Platonem ob ἔργα τυραννίδος haud obscure perstringit Xen. Epist. ad Æschinem fin. p. 1000. d. Ut mirum sit, quare hos Platonis ex doctrina factos tyrannidis osiores dicat Auctor. *Bern.*

Veluti clientes, et mox, *veluti ad regem*] Glossemata sunt, Sebicii judicio et meo. *Idem.*

§ 14. 15. 16] Simillima referantur a Liv. i. 40. *Idem.*

§ 14 *More j.*] Saxo xiv. p. 274. 15. 'Subornat ex suis qui j. m. rem in strepitum seditionemque converterent.'

§ 15 *Qui jure familiaritatis admissi*] F. quibus j. f. *admissis.* Gron.

§ 18 *Frater Clearchi Satyrus*] Diod. xvi. 86. filium Timotheum ei successisse refert: qui et eum interfectum ait, Διογενῶν υἱόν, ἐπὶ θάλας Βαβυλῶννα. Consule Memnonis Excerpt. *Bongars.* Item Athenæum iii. 7. et xii. 12. et rursus Diod. xx. 78. Quibus auctoribus inter se collatis pensatisque, Freinshemii nostri sententia verisimilis mihi redditur, Auctorem ista suo more confundere, et duos Clearchos, avum atque nepotem, in unum conflare. Res ita habet. Clearcho, qui tyrannidem Heracleæ primus invasit, successere filii, Timotheus primo, deinde Dionysius: Dionysio item filii Zathras, (qui f. Justino 'Satyrus' s. 'Satyrus' est,) et Clearchus alter. De Satyro Pontico Dionys. in fine Isocratis. *Bern.*

Eadem via] Qua? qua Clearchus invaserat. Jam vero is invaserat juvando primum Senatum, mox plebem contra eam, et faciendo cetera, quæ ap. Nostr. leguntur. Qualia nec fecit Satyrus, nec necesse habuit, pridem cæsis hisce omnibus, aut in exilium ejectis. Quare puto ap. Nostr. *eadem vi* legend. esse, ac intelligendam vim satellitum, qua Chion et Leonides erant obtruncati. *Schef.* *Eadem via* est, æque ut frater. Non quidem eod. modo. *Græv.*

Multique annis] In Memnonis Excerpt. legimus Heracleotas partim a tyrannis, partim a Lysimacho, privatos libertate fuisse annos 84. *Bern.*

Heracleienses sub regno tyrannorum fuere] Ms. *H. regnum t. f.* Ita loquuntur optimi quique scriptores, et ipse quoque Just. Sic xvii. 3. 'Quæ et ipsa genus Æacidarum erat.' Ita enim ex Mss. legend. *Voss.* Recte

Mss. *H. regnum t. f.* Virgil. *Æn.* i. 'Hoc regnum Dea gentibus esse, Si qua fata sinant.' Liv. i. f. 'Gabios regnum Tarquinii' vocat. Id. xxix. 32. 'Masæylorum fines, id Syphacis regnum erat:' et xxx. 11. 'Masæyli regnum paternum Masinissæ.' *Gronov.* Angl. *H. regnum f.* Unde *Is.* *Voss.* [At vid. *Voss.* sup. et *Græv.* inf.] *H. sub regnum f.* Scio quartum casum aliquando jungi præpositioni huic pro ultimo. Sed nil tale suetum Nostro. Mallem retinere *sub regno*, quod est in vulgatis, et delere *tyrannorum*, tanquam quod adjectum fuerit ex glossa. Nec illud *regnum* in Anglicano aliud quam alterius *sub regno* glossa et interpretatio. *Schef.* *Voss.* legit *H. regnum t. f.* Angli vero in suis libris invenerunt *H. sub regnum t. f.* Sic et in Junt. legitur. Sed aut Vossii emendatio amplectenda, aut a vulg. non discedend. *Græv.*

LIBER XVII.

CAP. I. § 2 *Lysimachia*] Prius Caridia dicta. Steph. Paus. in Att. Eam suo tempore deletam fuisse scribit Strab. x. *Bongars.* Strab. x. p. 460. 'Ἰχνη δὲ αὐτῆς [ᾠλόνου] λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρώδος ὅπῃ τῇ 'Αρακόνθῃ' ἦν δὲ καὶ Λυσιμαχία πλησίον ἠφανισμένη καὶ αὐτῇ, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν μὲν Λυσιμαχίᾳ, πρότερον δ' ᾠδρῶν.

§ 3 *Quod portentum....portendebat*] Vix dubium, quin Anctor scripserit prodigium, &c. eod. plane modo, ut xl. 2. 'Quod prodigium mutationem rerum portendere aruspices responderunt.' *Gronov.* Non possum isthuc ferre, nec a Just. esse puto. Legi potest *portentum....significabat*; ut alibi. *Fab.*

Ac regni ruinam] Mss. multi habent *ad regni ruinam*, quod non puto con-

temnend. *Ad* est, una cum ruina. Terent. Andr. 'Ad hæc mala hoc mihi accedit etiam.' *Schef.*

§ 4 *Agathoclem*] Leg. Paus. in Att. et Strab. xiiii. qui Lysimachum ait, κακοῖς οἰκείοις περιπεσόντα, filium necasse. Per κακὰ οἰκεῖα domesticas calamitates intelligit, quæ hic et ap. Paus. recensentur, non improbos familiares, quod putavit doctiss. Fabricius. *Bongars.* De Agathoclis ipsiusque Lysimachi cæde addendus Apian. Syriac. p. 130. *Bern.*

Perossus] Sunt hæc firmanda nostratium adagio: 'Novercam habens, habet et vitricum': adeo blanditiæ muliebres, amorque novellus superveniens, naturales etiam affectus everunt. Simile exemplum extat xxxiv. 4. 1. *Bern.*

§ 6 *Quod occisum juvenem, &c.*] Tac. Ag. c. 45. 'Præcipua sub Domitiano miseriarum pars erat, videre et aspicere: cum suspiria nostra subscriberentur: cum denotandis tot hominum palloribus sufficeret sævus ille vultus.' Quem ad l. egregie, ut solet, vir et amicus magnus Mich. Virdungus. *Bern.*

§ 7 *Superfuerant*] Pro, supererant. Quod apparet ex eo quod sequitur, 'qui exercitiis præerant.' Plusquam perfectum poni pro imperfecto non insolens est: quomodo contra imperfectum ponitur pro plusquam perfecto. Vid. Notas ad XIII. 2. 11. itemque Gronovii ad Liv. xxxiv. 11. *Vorst.*

16 *Lysimachus quatuor et septuaginta annos natus erat*] 80. annorum facit Lysimachum Hieronymus, cum occumberet in prælio adversus Seleucum. Vid. Lucian. de Longævis. *Voss.*

§ 11 *Juveniles*] Mss. *juvenales*: quod reperi multis etiam locis in membranæ Livii et Senecæ; et dixit Horat. in Arte: 'Nec nimium teneris juvenentur versibus umquam.' Sed de hac re plura cum Deo ad ipsum Livium. *Mod.*

§ 12 *Angustis sibi metis*] Junt. *angustis sibi metis*. Græv. Juntina non displicet. *Schef.*

CAP. II. § 1 *In eo bello Lysimachus*] Præter Paus. et Strab. vid. Appian. Syriac. *Bong.*

Non instrenuus] Mss. omnes, ut et Junt. *non strenuus*. Ab omnibus tamen dicitur in prælio occubuisse in campis Cori. Sic paulo post rursus Junt. cum omnibus Mss. *ambitiosus ad populares esset*. Quod mirum cur spreverint. Ad enim pro, apud, infinitis locis ap. prisceos scriptores ponitur. Liv. xxiv. 48. 'Q. Statorio nomen fuit, qui ad regem romansit.' Cic. v. Fam. 10. 'Ad Cæsarem meam causam agas.' Id. x. ad Att. 'Ad me bene mane Dionysius fuit.' Et sic Terent. Cæs. aliique maxime idonei

Latinae linguæ auctores. Græv.

§ 2 *Lætus, &c.*] Memnon 13. 24. λευκος δὲ τοῖς καταρρωμένοις κατὰ Λυσίμαχον ἐπαρθεῖς, εἰς τὴν Μακεδονίαν διαβαλεῖν ἔρμητρο, πόθον ἔχων τῆς πατρίδος, ἐξ ἧς οὖν Ἀλεξάνδρῳ ἐστρατεύετο, κἀκεῖ τοῦ βίου τὸ λείπον διαρῶσαι, γηραιὸς ἦδη ὢν, θάνατόν μιν, τὴν δὲ Ἀσίαν Ἀντιόχῳ (leg. Ἀντιόχῳ) παραθέσθαι τῷ παῖδι.

De cohorte Alexandri] Ea 'cohors regia' fuit, ut v. 11. 9. appellatur. *Vorst.* 'De c.' i. e. ex proximis, familiaribus, ut interpretatur Avus iv. Obs. 10. p. 158.

§ 3 *Fragilitatis humanæ*] Cujus admonens Cyrus Cræsus: 'Humanarum rerum circulus est,' inquit, 'qui rotatus, semper eosdem fortunatos esse non sinit.' Herodot. i. 207. *Ber.*

§ 4 *A Ptolemæo*] Cerauno. Erat hic filius Ptolemæi Soteris, et Eurydices Antipatri filii. Appianus, qui Seleucum 73. annos vixisse scribit, quod cum his, quæ Just. sup. retulit, non congruit. *Bongars.* Seleuci Nicatoris a Ptolemæo Cerauno occisi meminit et Plin. vi. H. N. 11. *Bern.*

In matrimonio habuerat] Antiquiores typis expr. in matrimonium h. De quo genere antiptoseos agit Gell. i. 17. itemque Vechner. Hellenol. i. 16. *Vor.*

§ 6 *Cum et in gratiam, &c.*] Mallem legere cum et gratia m. m. P. patriis, tum favore ult., &c. Gron.

Apud populares] Etiam hic Mss. plures habent ad pop. genere loquendi optimis scriptoribus sueto ac recepto. Cic. Phil. 'Etiam ad inferos pœnas parricidii luunt.' Quare suspicor illud apud in vulgatis non Justini esse, verum glossatoris. Hæc scripseram, cum vidi postea, etiam Grævium esse in hac sententia. *Schef.*

§ 7 *Ptolemæus nuptias Arsinoës sororis suæ*] De Ptolemæo isto, cognomine Cerauno, deque nuptiis ejus cum sorore Arsinoë, pluribus agit inf. xxiv. 1. et 2. *Vor.*

§ 10 *Omniæ arte adulat*] *Exmeni*

et Antigono] Oppido obacurus est hic l. quem ego ita puto legend. *Omni- que a. a. E. et A. Demetrii filii, qui- buscum bellum habiturus erat. Antiocho item Seleuci filio, ne tertius hostium accederet.* Mirum vero quam regionem Eumenes atque Antigonus habuerint post patris Demetrii deditionem Seleuco factam, cum Ptolemæus Ceraunos Macedonum regnum invaserit. Sed et init. lib. xxiv. ubi postea hæc historia hic interpolata repetitur, Antigonus, Ptolemæus, et Antiochus bello inter se dissident. Porro in eod. lib. xxiv. Antigonus a Ptolemæo pulsus dicitur, nec additur, unde pulsus. Suspicio Eumenem ac Antigonom aliquam Macedoniæ partem obtinuisse post tarpem patris deditionem; Cassandreis certe imperium obtinuisse Arsinoë, Ptolemæi Cerauni sororem ejusdemque uxorem, ut antea Lysimachi, eod. libro proditur. *Græv.*

Adulatur Eumeni, &c.] Sebis. hæc ita transponenda censet: *adulatur Antiocho filio Sel. ne Eum.* (cujus tamen Plat. in Demetr. nullam mentionem facit) *et Antig. D. f. cum quibus, &c. tertius, &c.* Berneccer. Locus vehementer corruptus; cuius haud scio an verba ipsa, sententiam f. repræsentaverit. Scribend. est: *Omni- que a. a. Nicomedi, ne cum Antigono Demetrii, Antiocho Seleuci filii bellum habituro tertius sibi hostis accederet.* Nullum circa hæc tempora invenio Eumenem, quem vereri poterat Ptolemæus. Sed Nicomedem Bithynum, Antigoni amicum, hostem Antiochi invenio ap. Memnonem in Excerptis Photianis: cujus illi haud dubie potuit utilis esse gratia, si nihil aliud, ad morandum Antiochum. Nam cum duobus istis similitates erant inexpressibiles, quorum alter Macedoniam, velut paternum regnum, vindicabat, alterius patrem ipse interfecerat. [Fuit hic Antiochus Soter, Seleuci Nicatoris filius. *Græv.*] Et Eumenes pro Ni-

comede bis etiam habetur in vulgatis exemplaribus xxvii. 3. Sic et xxxiii. 1. 'Et Eumeni regi Bithyniæ deann- tiatum.' Immo, vel Eumeni regi Pergami, vel Prusiæ regi Bithyniæ. Nec melius xxxii. 4. Eumenis Pergame- ni, qui cum Prusia Bithynæ bellum gessit, milites Pontici vocantur. 'Id ridiculum Ponticis visum,' immo Pergamenis. *Gron.*

Omni- que arte adulatur Eumeni et Antigono, Demetrii filii, Antiocho filio Seleuci] Locum h. conclamatum mihi *corruptus* pro solertia sui ingenii restituisse videtur Gronov. cui tot alia loca restituta debet omnis antiquitas. *Grævius.* Nemo ita in veteri historia peregrinus est, quin facile hæc corrupta esse videat. Sebis. quidem hoc, quod sentio, ut acuto homine dignum est, olfecerat; sed annus Gronovius rem constituit. Emendationem probō. *Faber.* Inf. xxiv. 1. scribit Ptolemæum Ceraunum, Antiochum, et Antigonom reges in Græcia bello disse- disse. Quare non apparet, quomodo id. Ptolemæus Antigono et Antiocho adulatus fuerit; et sunt sine dubio hic menda quedam. Gronovius igitur restituit. *Vorst.*

§ 11 *Ingens momentum]* Taciti illud simile est H. i. 59. 'Batavorum co- hortis, prout inclinassent, grande momentum, sociæ aut adversæ.' Lucan. iv. 819. 'Momentumque fuit, mutatus Curio, rerum.' Add. sup. v. 4. 12. de Alcibiade. *Bern.*

§ 13 *Naves ad exercitum in Italiam deportandum mutuo petit]* Melioris temporis scriptores dicerent, 'naves mutuas petit': et id postulat Latine lingue genius. Posterioris tamen ætatis scriptores hic recesserunt a via, majoribus et prisce eloquentiæ viris trita. *Græv.*

Qui, &c.] Saxo vi. p. 98. 10. 'Ne alienis quam propriis viribus instruc- tor videretur.'

§ 14 *Cui nulla]* F. cum nulla. Se- bis. Berneccer. Mallet Sebis. cum

nulla. Requirit sane quid hujusmodi sequens esset. Et quid si scripsit Ptolemaeus ut cui nulla? potuit illud ut excidisse propter proxime præcedens vs. Schef.

§ 15 *Vindicem regni reliquit; ne, abducta in Italiam juventute, prædam hostibus regnum relinqueret*] Anctius membranz mem dictionibus aliquot hoc modo: *vindicem cum regni reliquit: pacificatus cum omnibus finitimis, ne, abducta in Italiam juventute, &c. mea sententia non male. Sed doctorum esto judicium. Modius. Junt. non secus ac Modii membranz vocibus aliquot auctis legant vindicem, &c. Inferius XXIII. 'Agathocles rex Siciliæ pacificatus cum Carthaginiensibus.' Et VI. 2. 'Pacificari cum altero statuit.' Græv.*

CAP. III. § 1 *Quoniam ad Epiri mentionem ventum est, de origine regni pauca, &c.*] Similis excursus totidem prope verbis inchoatur XVIII. 3. 1. *Bern.*

Quoniam ad Epiri mentionem ventum est] Ubi? sup. (cap. præc. II.) iis verbis: 'Sed nec Pyrrhus, rex Epiri, omissus.' F. tamen non est contemnend. quod in quodam Ms. legitur, *ad Pyrrhi ment.* Schef.

§ 2 *Molossorum primum in ea regione regnum fuit*] Chaones primum, Molossos deinde regnasse refert Strab. VII. quem lege. *Bong.*

§ 3 *Troj. temp.*] Hæc uncinis includit Ed. *Bong.*

§ 4 *Cum in templum*] Mss. habent in templo, quod tanquam incongruum repudiarunt. Solent tamen optimi scriptores casus hosce ita permutare, ac similia II. 13. observavimus. *Schef.*

Lanassam, neptem Herculis] Sic Vett. et Plut. in Pyrrho 1. qui eam facit filiam τοῦ Κλεοδίου τοῦ Ἰλλου, qui filius erat Herculis. *Bong.*

§ 6 *Et Andromachen Hectoris, quam et ipse matrimonio suo in divisione Trojana præda acceperat, uxorem tradidit*] Sic Virgil. Æn. III. 319. 'Hectoris

Andromache, Pyrrhin' connubia servas?' Ubi Servius, 'Consuetudinis regis fuit,' inquit, 'ut, legitimam uxorem non habentes, aliquam, hæc captivam, tamen pro legitima haberent: adeo ut liberi ex ipso nati succederent. Pyrrhus hæc quasi legitimam habuit, et ex ea filium Molossum suscepit: postea, cum vellet Hermonem, Menelai et Helenæ filiam, Orestis jam ante desponsatam, ducere uxorem, Orestis insidiis in templo Delphici Apollinis occisas est. Verum moriens præcepit, ut Andromache, quæ apud eum conjugis locum tenerat, Heleno daretur; propter supra dictum beneficium, quo eum a navigatione prohibuerat. Inde factum est, ut teneret regnum privigni, qui successerat patri, a quo Molossia dicta est pars Epiri, quam Helenus postea a fratre Chaone, quem in venatu per ignorantiam dicitur occidisse, Chaoniam nominavit, quasi ad solatium fratris extincti.' *Modius.* Hunc l. sic restitutus oportet: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quo (Helenum sc. et Andromachen) in divisione Trojana præda acceperat, uxorem tradidit.* Sensus est: Pyrrhum Heleno filio Priami regnum Chaonum, ac Andromachen Hectoris uxorem, quam ipse in matrimonium receperat, in uxorem dedisse; Helenus enim et Andromache in Trojanæ prædæ divisione Pyrrho obtigerant. Vid. Sen. Troad. Gronov. Quid est matrimonio accipere? Quis sic loquitur? Mss. *Andromachen Hectoris et matrimonio suo, quos in divisionem.* In uno pro quos legitur quam. Et sic plane Junt. uti omnino legend. est: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quam ipse in divisione Trojana præda acceperat: Andromachen, quam in matrimonio habuerat, Pyrrhus elocat Heleno Priami filio. Græv.* In Junt. sic legitur: *Andromachen Hectoris e matrimonio suo, quam ipse in divisione Trojana præda acceperat.* Sed

mihi h. quidem in l. Juntæ non satisfaciunt. Sic ego scriptum a Junt. fuisse arbitror, *Andromachen Hectoris, quam ipse in matrimonium post divisionem Trojanæ prædæ acceperat, uxorem tradidit.* Hæc conjectura mea est, de qua liberum sit judicare. *Faber.* Græv. nihil esse putat *matrimonio accipere*; ideoque amplectendam lect. Junt. Et congruunt nonnihil Mss. quidam, qui sic habent, *Andromachen Hectoris et matrimonio suo.* Sensus igitur fuerit, quod Pyrrhus Andromachen Hectoris, quam in divisione Trojanæ prædæ acceperat, e matrimonio suo Heleno Priami filio uxorem tradiderit. *Vorst.* Lectio Junt. non est mala. Quia tamen quæ vulgantur, non temere, sed ex lect. vetusta veraque orta videntur, mallem junctis omnibus sic legere: *et Andromachen Hectoris e matrimonio suo (in divisione Trojanæ prædæ acceperat) uxorem tradidit.* Parentheses istæ sæpe fuerunt causæ turbatæ lectionis, quod exemplis aliis alibi a me demonstratum. *Schef.*

§ 7 *Insiditis Oreste*'] *Μαχαιφύς ἀδελφὸς ἀνδρὸς ἀνελόντος αὐτόν.* Strab. ix. Regum Epiri genus vid. ap. Paus. in Att. et Plut. in Pyrrho. *Bongars.* Idem Virgil. *Æn.* iii. 331. 'Scelerum furiis agitat' Orestes Excipit incautum, patriasque obtruncat ad aras.' Ubi iterum Servius, 'Alii,' inquit, 'Achilleas intelligunt; nam Pyrrhus (ut in historia legimus) occiso patre in templo Apollinis Tymbræi, reversus in patriam, in numinis insultationem, in templo ejus Delphico aras patri constituit, et illic ei cepit sacrificare. *Mod.* Consentit Velleius i. 1. 8. Strab. tamen. ix. p. 290. 22. 'a Machæreo sublatum' tradit. Conciliare videtur Eusebius Chron. ad ann. 854. 'Pyrrhum Delphis in templo Apollinis occisum ab Oreste,' sed nimirum 'proditione Macaræi sacerdotis.' Ipse autem fecisse patandus est, quod per alium quis fe-

cerit. Add. Paus. 140. 10. *Bern.*

§ 8 *Pielus*] Pielum vocat Paus. *Pylades* hic imperiti librarii substernerant, Orestis nomine inducti. Erat hic Andromaches filius; Paus. *Bong.* Recte Junt. *Pielus.* Sic Pausaniæ dicitur. *Græv.*

§ 9 *Arrybam*] Ita ex veteri scriptura legend. judicavi, habent enim vet. *Arrybam*, alii *Arrybam*: nisi quis malit ex Plut. Pyrrh. 1. *Tharytam*, quod accedit ad *Tarriba*, quod in uno veteri legitur. Et, quæ de eo Plut. refert, cum Auctore nostro conveniunt: *Θαρήταν πρῶτον λογοποιῶν Ἐλληνικοῖς ἔθεσι, καὶ γράμμασι, καὶ νόμοις φιλανθρώποις διακομήσαντα τὰς πόλεις, δούμαστον γενέσθαι.* Tharypum hunc vocat Paus. in Atticis: ejus filius Alceatas, pater Arrybbæ, s. Arybæ, ut Plut. s. Aryrubæ, ut Diod. xvi. et Neoptolemi. Arrybbæ filius Æacides, a quo Pyrrhus. Neoptolemi filiz, Troas, Olympias Alexandri Magni mater, et Alexander filius, de quo sup. xii. 1. et 2. Hæc ex Plut. et Paus. Hinc sup. vii. 6. 11. legend. arbitror, 'Conciliante nuptias patruo, tutore virginis, Arryba, rege Molossorum' et viii. 6. 4. 'Siquidem Arrybam, regem Epiri, &c. atque Alexandrum pupillum ejus, uxoris Olympiadis fratrem,' &c. Lector sagax et eruditus judicet. *Bongars.* Plut. in Alex. 2. fratrem Olympiadis Arrybam vocat, quod id. cum Aryba crediderim: sicuti 'Selymbria' et 'Selybria,' 'Lampsana' et 'Lapsana,' *σκαμάνη* et *σκαυάνη*, &c. promiscue dicitur. *Bern.*

§ 16 *Frater Æacides*] Frater patruelis, ut ex iis constat, quæ sup. notavi. *Bongars.* Cic. xv. Fam. 7. 1. *Bern.* *Populum, &c.*] Saxo xviii. p. 159. 17. 'Civium offensam contrahere maluit.' xi. p. 214. f. 'Eoque studio gravissimas majorum offensas contraxit.'

§ 17 *Virum, admodum parvulum*] Plut. Pyrrho 2. *νήπιον ἔτα.* Lego

bimū admodū, ut *parvū* ex glossa sit. *Bongars.* Ego *parvū* non libenter abjicio, dictionem Auctori familiarem, ut XVIII. 3. 1. &c. Magis probo Freinsh. pro *viciū* rescribentem *enim.* Bernec. *Ma. unū.* F. *unicū.* Nullos namque filios habuit *Æcides*, præter *Pyrrhū*. *Voss.* Vidit Bong. legend. *bimū admodū.* Et recte vidisse viram excellentem illa præstantias. ed. confirmat, in qua sic, ut ille conjecerat, legitur. *Bimū admodū* est, circiter, præter propter *bimū*: in hac enim notione sæpe legitur: cap. præc. huj. lib. 'Post menses *admodū* septem.' Et lib. XI. 'Inter hæc octingenti *admodū* Græci occurrunt.' Curt. 'Equites mille *admodū.*' Pro quo et alibi 'quasi' ponit; ut Græci *ἄλλοι.* *Græv.* Antea legebatur *viciū*, male. Sed in quibusd. impr. ante Bong. scriptum fuerat *bimū*, quod ipse probavit. Recte. Sic autem et Liv. LI. de alio principe locutus fuerat: nam in Epit. illius legitur 'Filio *bimū* *admodū* regnum asserebat.' Atque ita illud *parvū* mutari debet in *puerū*, aut omnino delend. est. Nam, si *bimū admodū* erat, *parvū* addere nil quidquam attinet. *Fab.*

Pyrrhū bimū admodū parvū] *Bong.* et secutus eum Bernec. edidere *Pyrrhū viciū*. Sed fatetur tamen Bong. se male legere *Pyrrhū bimū admodū*; ut *parvū* ex glossa sit. Quidni ergo *ῥδ bimū* retinuit, cum in antiquioribus typis expr. Junt. Bechar. et aliis id reperiret? Alii, cum et ipais *ῥδ viciū* non placeret, aliud pro eo legend. conjecerant: et Voss. quidem *unū*, Freinsh. vero *enim*. Illud *parvū*, quod Bong. expunctum volebat, abesse vix potest. Et loquitur ita Noster XVIII. 3. 1. et 4. 4. Erit autem *ῥδ admodū parvū* *ῥδ bimū* *ἑξήκοντος* quædam; quasi diceret, 'bimū, i. e. *admodū parvū.*' *Vorst.* Omnino le-

gend. *bimū admodū*, expuncto *parvū*; et *admodū* pro, circiter, accipiendum. Nam *admodū parvū* non potest jungi, sed *admodū parvū*, sicut dicitur 'admodū puer.' *Schef.*

§ 18 *Subtractus*] Ab Androclide et Angelo. Plut. in *Pyrrhō* 2. Bern.

§ 19 *Glauci*] *Γλαυκίας* Plut. vocat. *Bongars.* Alii libri *Glaucia*; quam scripturam firmat Plut. in *Pyrrhō* 4. *Mod.* *Glaucia* pridem G. Major edidit, et firmat eam scripturam Plut. in *Pyrrhō* 4. et Diod. XIX. 80. Bernec. Legend. omnino, ut Junt. et G. Majoris edd. habent, *Glaucia*, confirmante Plut. Post Junt. usque in *adultam ætatem.* Græv. Bong. et Bernec. edidere *Glauci*. Sed notarunt tamen Majorem edidisse *Glaucia*. Vor.

Qua et ipsa genus Æacidarum erat] In *Ms. genus*. Quod elegantissimum est, et Vossio arridet, atque adeo mihi. *Faber.* In *Ms.* legitur *genus Æacidarum*, quod ignoro, quare contempserint, cum sic Noster loqui soleat et alibi: ut II. 4. ubi de Orithia: 'Auxilium deinde a Sagillo rege Scythiæ petit: genus se Scytharum esse ostendit.' *Schef.*

§ 20 *Addito in auxilium*] *Malim ad aux.* quam in *aux.* Neque enim temere sic loquantur boni scriptores. *Fab.*

§ 21 *Annorum undecim*] *Δωδεκάετηρ*, Plut. *Bong.*

Usque ad adultam] *Mss. mei usque adultam*: quod probo: amat enim sic loqui Just. In eisd. meis *Mss.* deest dicam, an abest, in seqq. quoque illis, ut *Tarentinus solus adversus*, &c. vox *solus.* *Mod.*

Usque adultam] Ita *Mss. Modiani*, et amat sic loqui Noster, ut ostendit in Ind. Freinshemius. Editi usque ad *adultam.* Bernec.

§ 22 *Tentusque*, &c.] Saxo VII. p. 122. 88. 'Igitur apud Sueones tantus haberi cepit, ut magni Thor filius existimaretur.'

LIBER XVIII.

CAP. I. § 1 *Igitur Pyrrhus*] De Pyrrhi in Italiam expeditione, Plut. in Pyrrho, Paus. i. Flor. i. 18. Oros. iv. 1. et Epit. Liv. Bong.

Et ipsis auxilium adversus Romanos indigentibus] Optime Ms. Bong. *aux. adv. Rom. pollicentibus*; ut Tac. i. 60. 'Chauci, cum auxilia pollicerentur, in commilitium adsciti sunt.' Gronov. Ms. quidam teste Bong. *aux. adv. Rom. pollicentibus*. Utrobique casus sexti est; cum præcedat 'Samnitium' et 'Lucanorum.' Refero igitur hoc ad illa quæ in Notis ad II. 3. 16. et VIII. 5. 10. conguessimus. Vorst. In Ms. quodam reperitur *aux. adv. Rom. pollicentibus*: quod nescio an convenientius sit historię. Florus i. 16. ubi de bello Tarentino agit: 'Sed apparatus horribilis, quum tot simul populi pro Tarentinis consurgerent, omnibusque vehementior Pyrrhus.' Sed et quod ap. Nostr. sequitur de sociis, firmare lect. hanc videtur: 'Valerius Lævinus festinans, ut prius cum eo congrediretur, quam auxilia sociorum convenirent.' Socii profecto alii intelligi non possunt, quam Samnites illi et Lucani. Schef.

Spe invadendi] Vid. notata ad iv. 3. 5. Bern.

§ 2 *Exempla majorum*] Virgil. III. Æn. 542. 'Ecquid in antiquam virtutem animosque viriles Et pater Æneas et avunculus excitat Hector?' Ita XII. Æn. 439. Bern.

Subegit] Scrib. *subegisset*. Fab.

§ 3 *In solatio*] Mss. plures habent *solatio*, quod non puto temere repudiand. Ita XVII. 3. pro *in templum* vett. habent *in templo*, ubi vid. quæ notavi. Firmaret quoque Phædrus noster, si lectio esset integra i. 10. ubi ait: 'Lepus semianimus mortis in solatio.' Sed præfero, quod habet

Delph. et Var. Clas.

Heins. *mortis in solatio*. Sic enim edend. fuerat in mea ed. pro quo vitiose legitur nunc *in solatio*. Schef.

Adductis] Legend. *abductis*. Bongars. Quid opus est? Fr.

§ 4 *Valerius Lævinus*] Plutarcho in Pyrrho 34. 'Λαβῶν, litteris transpositis, et; interjecto, legend. Λαβῶν. Pugna commissa est ἐν τῇ μετὰ τὴν διὰ Πανδορίας πόλει καὶ Ἡρακλείας, Plut. ib. Heraclea autem auctore Plinio III. N. H. 11. pr. inter Sirin est et Acirin fluvios. Unde in Oros. iv. 1. legere audeo 'apud Heracleam, et Pandosiam urbem, fluviumque Sirin;' quamvis Ms. habeat *Heracleam Campaniam urbem, fluviumque Liris*, cum nulla sit Campanię Heraclea, et Liris fl. ab h. l. alienus sit. Sequutus est autem Orosius Flori corruptum exemplar. Ideo ut Oros. ita et Flor. i. 18. 10. emendandus. Bong.

§ 6 *Invisitata*] Plin. VIII. 6. Bongars. Plin. scribit Italiam non visos hactenus elephantos 'boves Lucas' appellasse, quippe in Lucanis primum visos. Add. Varr. vi. L. L. Flor. i. 18. 11. Solin. 25. Frontin. II. Strat. 4. 13. Bernec. Scrib. *invisitata*. Liv. iv. 33. 'Quum repente patefactis Fidenarum portis nova erupit acies, inaudita ante id tempus invisitataque.' Et XXVII. 39. 'Invisitati namque antea alienigenis, nec videre ipsi advenam in sua terra assueti.' Curt. ix. 1. 'Magnitudinis invisitatie reperere serpentes.' Ubi vulgo editur *invisitata*, sed male. Gronov. Optime Gronov. *invisitata*, i. e. non ante visa Romanis. Faber. Scrib. cum Gronov. *invisitata*, h. e. bestię nunquam antehac visæ. Hoc enim Latinis est 'invisus' et 'invisitatus.' Quod sæpe corruptum est in *invisitatus*. Græv.

§ 7 *Nec host. &c.*] Saxo VIII. 149. 18.

Justin. -

3 K

‘Incruentam victoriam retulit.’ XIII. 246. 26. ‘Incruentam victoriam habuit.’

§ 10 *Ducentos captivos*] De quibus versus Ennii elegantes sunt ap. Cic. Off. I. 11. *Bong.*

§ 11 *In quo par fortuna priori bello fuit*] Istud bello glossema est puerile. Huic I. alius I. est plane germanus, XXII. 3. ‘Sed secundi certaminis eadem fortuna, quæ et prioris fuit.’ *Faber.* *Priori bello* pro, prioris belli, i. e. prælii fortunæ. Solent auctores ita concise loqui. Vid. Notas ad I. 7. 14. *Vorst.* *Faber* illud bello delet. Puto non necesse esse. *Schef.*

Iterato prælium cum Rom. facit] Ad Asculum urbem. *Bern.*

CAP. II. § 1 *Cum centum viginti navibus*] Centum triginta habet Val. M. III. 7. *Bongara.* Ita cantum videtur foedere, de quo Polyb. III. 25. agit. *Vorst.*

A peregrino rege] Mss. *rege* non cognoscunt. Et quid? si non rex, sed populus peregrinus Romanis intulisset bellum, Carthaginienses ægre id ferre non potuissent? Sed non modo illud *rege* mihi a glossatore intrusum videtur, verum et a *peregrino*, cum non magis causa ægre ferendi sit in hoc, quam in altero. Hoc enim Carthaginienses tantum dicebant ægre se ferre, quod, cum populus Romanus multa feliciter et gloriose gesserit bella in terra peregrinis, nunc ne in Italia quidem possit esse tutus et tranquillus. *Schef.*

§ 2 *Externo hoste oppugnarentur*] Prætulerim *ab ext. h. Fab.*

§ 4 *Speculaturus consilia*] Ut solebant Carthaginienses. Vid. Frontin. Strat. I. 2. 3. et 4. Ars magnis Principibus etiamnum familiaris, de qua Piccart. Obs. Dec. VII. 4. Add. Fam. Stradam in Actis anni 1581. p. 486. *Bern.*

Arcessiri] Scrib. *arcessi.* Gronov. Mss. *arcessi.* Græv.

§ 5 *Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii Carthaginiensibus fuerat*] Propositio vera, ut dialectici dicere solent in sensu diviso, non sensu composito. Vult enim dicere, Carthaginiensibus eand. causam fuisse mittendi auxilia Romanis: inuit autem occulte Carthaginienses non Romanorum gratia hæc auxilia misisse, sed sua causa; nempe ut Pyrrhum in Italia retinerent, nec Siciliam ingrederetur, quam ipsi armis vexabant. Cæterum, quod ait Justinus, Fabricium a senatu ad Pyrrhum missum pacem composuisse, secus a Plin. traditur: sed Cyneam a Pyrrho Romam missum pro impetranda pace etiam Cic. docet; ibi vero obstitisse Appium Claudium cæcum, ne cum rege pax fieret. Notior est historia, quam ut multis verbis indigeat. *Glar.*

Nam Romanis eadem causa mittendi auxilii, &c.] Mens Auctoris legi postulat *Nam Carthaginiensibus eadem causa mittendi auxilii Romanis fuerat.* Sebis. Mihi *Romanis* glossemati simile videtur. *Bernec.* Ego omnia recte se habere existimo, et voces modo trajectas esse: Id quod in scriptis Veterum est perfrequens. Sensus quidem est: Eand. causam Carthaginiensibus fuisse, vel eand. causam Carthaginienses habuisse auxilii Romanis mittendi. *Vorst.* Locus hic non sanus viris doctis videtur. Mihi ne integer quidem. Et puto post *Romanis* deesse aliqua, quibus ostendebatur, cur Romani Carthaginiensium auxilia haberent suspecta, sicut sequitur, cur Carthaginienses ea Romanis voluerint obtrudere. Docet vox ‘eadem,’ quæ semper respicit quid antecedens simile, quale h. in I. nihil extat. *Schef.*

§ 6 *Fabricius Luscinius*] Alii hunc missum ferant, ut de captivis redimendis ageret. De Romanorum continentia leg. Valerium IV. 3. Hoc voluit Varro II. de Vita Pop. Rom. ‘Qua abstinencia viri mulieresque

Romæ fuerint, quod a rege munera eorum voluerit nemo accipere.' *Bong.*

§ 7 *Cyneus*] Fuit hic Demosthenis auditor, cujus eloquentia plures urbes, quam suis armis, subactas esse dicebat Pyrrhus. Plat. Pyrrh. c. 28. Add. Llv. XXXIV. 45. *Bern.* Scribend. *Cineus* ex melioribus libris. *Græv.* Alii *Cineus*. Arbitror tamen veram scripturam esse *Cyneus*, idque eo magis quod hoc nomen ita scriptum ap. Pans. est, ubi de quodam Eretrize proditore agit, Philabro F. *Cynem.* p. 215. Add. quod origo vocis notissima est, a galea sc. quam Græci 'Cynen' vocant. *Fab.*

§ 9 *Munera spreviscent, interjectis, &c.*] Etiam hic l. mihi mutilus videtur. Oratio certe non coheret, cum *legati spreviscent, invitatis missa sunt.* Debebat enim scripsisse *invitati sunt ad caenam, eiusque missa aurea corona.* Pato post 'spreviscent' aliquid excludasse. *Schef.*

Aurea corona] De aureis coronis vid. quæ Freinsh. in Ind. ad v. *Corona* congecit. Et add. quod Diod. xvi. 98. Philippum regem Maced. coronis aureis donatum scribit; et Nepos xxiii. 7. 2. Romanos corona aurea donatos a Carthaginienensibus. *Ver.*

Honoris causa] H. e. ne liberalitatem regis aspernari viderentur. *Mss.* tamen *hominis* habent: unde Freinsh. *omnis* facit: quippe mali omnis fuisse, hospitalia munera non admittere. *Bernec.* *Mss.* *hominis causa*, unde bene Freinsh. conjecit legend. esse *omnis causa*. Sed male interpretatur: Tanquam mali omnis fuisse hospitalia munera non admittere: imo quia victoriæ indicium erat corona. Triumphantes enim coronabantur. Sic ap. Llv. xxii. 37. de aurea victoria ab Hierone senatui missa, 'victoriæ omenque se accipere,' dixit senatus, cum alia munera respuisset. *Græv.*

Status regis imposuerunt] Muneribus sc. regis in ipsius regis honorem

versis: quæ certe non adulationi, sed Romana moderatio potius dici debuit. Narrat Athenæmus x. 10. *Ælian.* ii. V. H. 41. et Laërtius in Xen. haud multum dissimile factum Xenocratis philosophi, qui muneri sibi datam a Dionysio rege coronam auream, domum a cœna rediens, Mercurio, qui stabat ante regias mœdes, iniecit. Add. Lipsii Notam 167. ad Tac. ii. *Bern.*

§ 10 *Ab Appio Claudio*] 'Cum de Pyrrhi pace ageretur, ad eam causam Appium illum et cæcum et senem delatum, memoris proditum est.' Cic. Phil. i. 5. Add. L. i. § 5. D. de Postulando: et L. 2. § 36. de Orig. Jur. Id.

Regum urbem] Plut. in Pyrrho 42. de Senatu tantum: *Βασιλεὺς πολλὰν οὐκ ὀπίσσω. Bongars.* Flor. i. 18. 20. 'Urbem templum sibi visam, senatum regum esse.' *Bern.*

§ 12 *Firmatque, &c.*] Saxo xiv. p. 248. 46. 'Urbem Aroham adversum se valido præsidio firmatam inveniunt.'

CAP. III. § 2 *Tyrierum gens*] In *Ms.* *Bongarsis* legitur *T. res*, quod probo, et vocem *gens* pro glossa habeo alterius. *Rom* tali sensu alibi quoque solet usurpare. Vid. quæ notavi v. 3. *Schef.*

A Phœnicibus] Cart. iv. 4. 25. ab Agenore Tyrum conditam scribit. Hanc postea Romanorum coloniam Ulpianus L. 1. D. de Censib. celebrat, inde sibi originem fuisse memorans. *Bern.*

§ 3 *Terras motu*] Strab. i. et xvi. *Bong.*

Assyrium stagnum] 'Assyrium' pro, Syrium, dixit, quod sæpe Vett. consueverunt. Vid. autem, num Genesarum lacum velit, de quo Plin. v. 15. Nullus enim propior Tyro. *Glar.* Lacum intelligit *Γενεσαρίων*, de quo Strab. xvi. De Sidone et Tyro vid. eund. Strab. et Cart. *Bongars.* Add. Melam i. 12. Alterius Tyri, Phœnicum colonisæ,

quam præstringit fl. Tyras, meminit Marcellin. xxii. 18. Vid. Fabrum Semest. iii. p. 8. Bern. 'Assyrium stagnum' in libris Sacris 'mare Gallicæ' dicitur. Ita autem vocabatur, quod illa loca Assyrii tenebant. Fab.

§ 4 *A piscium ubertate*] Sed D. Hieron. in Quæstion. s. Tradit. Heb. in Genesin tom. iii. 206. d. 'De Chanaan primus natus est Sidon,' inquit, 'a quo urbs in Phœnice Sidon vocatur.' Bern.

Nam piscem Phœnices Sidon vocant] Philo Bybliensis: Χρόνιος δὲ ὑστερον πολλοῖς ἀπὸ τῆς Ἱουδαίου γενεᾶς γενέσθαι Ἀγρία καὶ Ἀλία, τοὺς ὀλίγας καὶ σαργέλας εὐρεῖας, ἐξ ὧν κληθῆναι ἀργεντάς καὶ ὀλίγας. Nam ἸϚ piscator. Ita credebant Phœnices. Voss.

§ 5 *Navibus appulsi, Tyron urbem*] F. appulsi. Liv. xxx. 19. 'Ibi eum [Magonem] legati ab Carthagine paucis ante diebus in sinum Gallicum appulsi navibus adjecerunt.' Suet. Oct. 98. 'Vectores nautæque de navi Alexandrina, quæ tantum quod appulerat,' &c. Gronov. Vulg. distinctio bona non videtur. Quid enim navibus appulsi? Non dicis: Ubi fuerint appulsi; quod tamen necesse est, ut integer sit sensus. Comma igitur post 'Tyron' collocand. Nempe 'Tyros' insulam hic notat, non urbem, quod non observarunt editores. Steph. Τύρος, νῆσος ἐν Φουάκῃ, ἀπὸ Τύρου τοῦ Φοίνικος. Strab. xvi. Τύρος δ' ἐστὶν ἡ νῆσος. Schef.

Ante annum Trojanæ cladis] Hinc factum est, quod ego in primis animadvertent. puto, ut, cum Homerus toties meminerit Sidoniorum, nullam tamen Tyriorum mentionem fecerit; neque enim illud nomen ap. Principem poetarum meminisse legere. Quomodo enim in expositione rerum ad Trojam gestarum Tyrios commemorasset, qui aut nulli aut obacuri erant? Prudenter igitur ab Homero factum. Etsi scio errare hic Justinum, nam

Tyros haud dubie antiquior est, duabus aut tribus ferme generationibus. Sed illa tempestate nullum sibi apud Græcos nomen pepererat; nisi quod de Cadmo Tyrio, &c. Sed hæc recentiores scriptores. Uno verbo, illa tempora impeditissima sunt. Faber. Pro, anno ante Trojanam cladem. Estque talis loquendi forma qualis illa Joh. xii. 1. Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα: et illa versionis Amos 1. 1. Πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σισμοῦ. Oros. quoque sæpe ita loquitur. Ut 1. 5. 'Ante annos urbis conditæ mclx.' Et ipse Noster vocula post prorsus similiter utitur. Ut xxxviii. 8. 1. 'Post annos tres et viginti sumpti regni.' Vid. et Notas ad xiv. 3. 8. Vorst.

§ 6 *Persarum bellis diu varieque fatigati*] Errorrem hunc esse puto, eumque pudendum maxime. Unde enim Persæ illis temporibus, qui annis admodum 600. post Trojæ excidium principatum Asiæ, duce Cyro, invaserunt? Itaque duorum alterum verum est, aut triniter lapsum esse Justinum, si ita scripsit; aut, si minus scripsit, veram scripturam esse Assyriorum, non Persarum. Fab.

A servis suis multitudinis abundantibus] Flor. iii. 12. 15. 'Quid bella servilia? unde nobis, nisi ex abundantia familiarum? Tac. iv. 27. 'Urbs trepidat ob multitudinem familiarum, quæ gliscebant immensum, minore indies plebe ingenna.' Junge Thucyd. iv. 16. 12. de Spartanorum Helotis: Liv. iii. 16. 3. Sen. de Clem. i. 24. pr. Bern.

§ 7 *Atque ita potiti urbe, lares domini occupant, rempublicam invadunt, conjuges ducunt, &c.*] Hæc perturbata sunt, et confusa. Sic autem, meo judicio, disponenda: *Atque ita remp. invadunt, lares dom. occupant, conj. eorum ducunt, et, quod ipsi non erant, liberos creant.* Fab.

§ 8 *Qui miti ingenio senis domini, &c.*] Quædam edd. post τὸ 'ingénio' habent distinctionem, quæ omnino

delenda est. Sensus est: Qui miseretur domini sui ob clementiam ejus pristinam, et sub quo ei mitis ac liberalis fuerat servitus. Gron.

§ 9 *Cum velut occisos alienasset*] Notanda significatio est, pro, e conspectu removisset, celasset, &c. Faber. 'Alienasset,' h. e. occulisset, ut exponant. At vellem mihi locum alterius alicujus monstrari, ubi 'alienare' positum sit pro, occultare. Putabam scripasisse *ali curassent*, at hoc non videtur convenire precedenti, 'velut occisos.' Deliberand. igitur est amplius, et videtur aliquid hic dici de loco, ubi eos servaverit. Schef.

Quasi acceptissimum Ditis] *Ms. placitissimum*. Quod merito probat Gronov. Val. Fl. 'Placitosque Deis ne deserat actus.' Gron.

§ 11 *Id primum*] F. Is. pr. Gron.

§ 13 *Non servilis, &c.*] Plato vi. de Leg. sub finem ex Homero producit hos vv. qui nobis tamen Odyss. xvii. 323. paulo aliter leguntur: 'Ἥμῶν γὰρ τε νόον ἀπαλέρπει ἐπὶ πόνα Ζεὺς Ἀνδρῶν, ὅς δ' ἂν δὴ κατὰ δούλιον ἦμαρ ἔλποι.' Dimidio mentis deprivat Juppiter illos, Servilia quoscunque viros sors cepertit unquam.' Contra ea Dionys. Cato iii. Distich. 11. 'Utile consilium,' &c. Et maxime Sen. Ep. 47. Bern.

§ 14 *Quantum ingenua servilibus ingenia præstarent*] Anglicanus Ms. q. dominorum ingenia serv. pr. Sed illud dominorum manifeste est ex glossa. Schef.

§ 17 *Metuendum exemplum, &c.*] Eod. usus argumento Marcellin. xvii. 28. 'Ad servos rebelles,' inquit, 'ocius signa transferri, utilitas publica flagitabat.' Bern.

§ 18 *Crucibus*] Quippe proprio servorum supplicio. Plaut. in Milite ii. 4. 19. Tac. H. ii. 73. 4. et iv. 11. 9. Vulcatius in Avidio Cassio 4. Capitolin. in Macrino 12. Bern.

§ 19 *Genus tantum Stratoni inviolatum servavit*] Diod. quarto Alexandri anno ait Stratonem ob Darii amici-

tiam principatu ejectum, et Ballonymum factum regem. Q. Curt. init. lib. iv. eand. narrat historiam, regem ex hortulano factum Abdalonimum nominat, atque etiam ita hic Auctor. Diod. tamen Tyrium, non Sidoniorum; Curt. contra Sidoniorum, non Tyrium. Gler.

CAP. IV. § 1 *Condit*] I. e. instaurati, reformati. II. 15. 1. 'Urbem ex integro condere.' Sic et Græcum *κτίσιν* non tantum est, ab initio instituere aut exstruere, sed et, instaurare, reficere. Vrat.

Convalescere] Legend. f. *coalescere*. *Bongars*. Est qui mutat *coalescere*, minime ad Justini genium: cui *convalescere* significat, crescere, s. potentia angescere. Sic iii. 4. 1. et xxxvi. 2. 18. Sen. Ep. 18. 4. Pauca sunt, quæ dicuntur: sed, si illa animus bene exceperit, convalescant et exsurgant.' Bern.

§ 2 *Uticam condidere*] Græcia *Ἰτρίκην*. *Bongars*. Ead. Vell. i. 2. 9. et Mela i. 7. Bern.

§ 3 *Rex Tyro*] Malim Tyri. Didonis autem pater Agenor, fil. Beli. *Bongars*. Silius i. init. de Bello Punico, ubi de fano Didonis s. Elisæ: 'Stant marmore moestæ Effigies, Belusque parens, omnisque nepotum A Belo series: stat gloria gentis Agenor: Et qui longa dedit terris cognomina Phœnix.' Lucem huic historię toti fœnerabuntur scitissimi illius Musarum Fabri Semeotria iii. 2. & 18. Bernec. In Ms. legebatur *rex multo Tyro*. Et Joannes Gerundensis Episcopus in Paralip. Hist. Hispanica citat *interim rex multo Tyro decessit*. Vix itaque crediderim sanam hunc esse locum. Puto scribend. *interim rex Mutgo Tyro decessit*. *Mutgo* appellatur hic pater Pygmalionis, quem alii 'Mutgonum' et 'Matgenum' vocant. Métriv is est Theophilo lib. iii. ad Antolycum. 'Methres' vero est Servio. Alii et 'Belum' vocant. Non recte. Voss. *Rex Mutgo Joseph*.

cont. Apion. i. p. 927. est *Mérynos*, et 'Mutines' Liv. xxvi. 21. Gronov. In Ms. est *rex multo Tyro decedit*. Ut fere ap. Gerundensem Episcopum legitur: *interim rex multo Tyro decedit* (quod ex Nostro sumptum est); unde suspicatur cl. Voss. pro *multo* scribend. *Mutgo*, qui Pygmalionis pater fuit, s. *Matgenos* ex Sanchuniathone. Sed in aliis regibus Tyriorum appellandis, obiter moneo, mihi suspecta est fides Philonis Biblil, qui Sanchuniathonem Græce vertit. Nam Agreus, Haliens, Pygmalion, nonne nomina sunt mere Græca? *Faber*. Bong. mallet Tyri. Sed quid opus? ii. 13. 5. 'Pons quem ille Abydo fecerat.' Et xx. 8. 9. 'Corintho nuntiata est victoria.' *Vorst*. Plane verum puto, quod censet Voss. excidisse hic nomen regis *Mutgo*. *Schef*. Hic fuit Mettinus, fil. Badesori. Vid. insigne fragmentum Menandri Ephe-sii de Regibus Tyriis, qui ab Hiram usque ad Pygmalionem et Didonem ap. Joseph. ii. cont. Appion. Græc.

Elissa filia Dido Agenoris vel Beli filia fuisse dicitur Eustathio ad Dionys. Perieg. 197. *Διδὴ ἡ τοῦ Πυγμαλῆως ἀδελφή, Ἀγρόρος θυγάτηρ ἡ ἐβλὸν βασιλεὺς Τυρίων, ἡ καὶ Ἑλισσα καλουμένη καὶ Ἄνα, Συγχαίη* (leg. *Συχαίη*) *γενομένη γυνὴ ἀνδρὶ Φοίνικι, Τύρον φέει· τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα Πυγμαλῆων σὺν αὐτῇ ἀποδημοῦντά πεν δολοφονεῖ ἔρωτι χρημάτων.* 'Ο δὲ δι' ὀνείρων σημείων τὸ πάθος τῇ γυναικὶ κελεύει φεύγειν' οὐκέτι γὰρ εἶναι πιστὰ τῇ Πυγμαλῆωνι, ὃν δευτέρῃ χρημάτων τὰ φυσικὰ τιθεμένη θεωρεῖ. Ἡ δὲ προσλαβομένη τινὰς τὸν Τυρίων, συναραμένη δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἔρχεται ἐπὶ Λιβύην.

§ 5 *Acerbæ* Qui vulgo et a Marone Sichæus dicitur. In ora Mss. aliquot adscriptum est: '*Hiarbæ* legendum:' falso Mauritanorum principem cum Didonis marito confundentes. Alii *Acerbas* habent, v pro b. Servius in Virgil. notat Sicharbam eund. appellatum, et fragmentum de Didone,

quod mihi ex veteri libro transcriptum communicavit popularis meus P. Daniel: in quo totus hic locus adducitur ex Trogo in Epitomis. *Bongars*. Add. Salmas. in Solin. 238. d. 1. *Bernec*. Leg. *Sioharbæ*, ex Servio et observatione Bongarsii. *Faber*. Suspico ap. Just. fuisse *Aterbæ*, vel *Atherbæ*, quod aliis 'Atherba.' *Schef*.

Sacerdoti Herculis, qui honos secundus, &c. Sic xviii. 6. 12. 'Impubes, quæ ætas etiam hostium misericordiam provocat, aris admovebant.' Multa hujusmodi et ap. alios sunt. Liv. xiiii. 11. 'Magistrum equitum, quæ consularis potestas sit.' Quem locum sic emendat, et plura id genus ad eum congerit Gronov. *Vorst*. Cic. iv. Verr. 61. 'Homo nobilis, qui sacerdos Jovis fuisset, qui honos apud Syracusanos est amplissimus, agit mecum,' &c.

§ 8 *Generum* I. e. sororis maritum, ut ex Soph. (Ed. T. et Probi Pausania notavit vir incomparab. Jac. Cujacius Obs. vi. 17. Quomodo et Dittmarus, et Wittichindus Saxo lib. i. loquuti sunt. Sed et Cedrenus Jethor socerum Moysis vocat *πρωτερόν ἡ γαμβρόν*. Ut, quicunque uxorem alteri dat, aut filiam, aut sororem, ejus 'gener' dicatur. F. et, qui ducit, 'gener' dicitur, quo sensu *ἐγγαμβρεῖν* legimus Matth. xxii. 24. *Bongars*. Zonaras in Stauracio generale vocabulum restringit, *γαμβρός ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ*. Ceterum istiusmodi nomina cognationum et affinitatum ab auctoribus non Jurisconsultis confundi sæpe corrumpique, demonstrat præter alios Alb. Gentilis lib. v. de Nuptiis p. 448. et seq. *Bernec*. Quia mortuo patre Mutgone illi quasi socer erat. Ita Homerus. *Fab*.

Sine, &c. 'Absque p. r.' etiam dixit Saxo i. p. 19. init.

§ 10 *Cupidæ oblivionis* Plerique Mss. habent *oblivionem* vel *obliuionem*. An vera lect. *oblivionem*? num *cupidæ oblivionem* dixit, secutus in verball con-

structionem verbi, quod nonnunquam faciunt etiam Latinissimi scriptores? *Schef.*

Renovaret] Junt. *renovet*. Ut respondeat, quod sequitur, τῇ 'occurrat.' *Græv.* Quia sequitur mox 'occurrat,' malim, ut Junt. habet, *renovet*. Vorst.

Oculis ejus, &c.] Cic. vi. Fam. 1. 'Oculi augent dolorem, nec avertere a miseris cogitationem sinunt.' *Bern.*

§ 12 *Elissa ministros migrationis a rege missos navibus*] Nimirum templum Herculis, ad quod Acerbas sacerdos fuit, Palætyri et in continente fuit: ut, cum Elissa ad fratrem se migrare velle simularet, navem conscendere necesse haberit. Vid. xi. 10. 11. et ad eum l. Notas. *Vor.*

Involucris involuta] Puto *involucris* esse glossam, et scriptum a Just. *agrestibus*, aut *agrestis*. *Faber.* F. potest totum abesse. *Schef.*

§ 13 *Acerbam*] Gronov. iv. 10. Obs. ipsum Trogum *Adherbam* dixisse conjicit: id enim nomen Punicum esse, Græca terminatione. *Vorst.*

Ciet] *F. ciens*. *Bernec. Scrib. ciens.* *Faber.* *Bernec.* *aspiciatur ciens*; quia præcedit 'defens,' credo. Ego mallem *ciet et orat*, ut significantur duo, quod et compellarit eum nomine, et preces ad eum fuderit. *Schef.*

§ 15 *Sacris Herculis*] Institutis primum ab Iromo, Tyri rege, (qui in sacris Regum libris 'Chiram' vocatur,) sub id tempus, quo Salomon Hierosolymis imperabat. *Joseph. Antiq. viii. 2.* Sed tamen sacra Herculis et manserunt Tyri: et inde postea translata sunt Gades. *Strab. iii. Just. xlii. 5. 2. Bernec.* Intelligi, non sacrificia, quod ridiculum est, sed sacramenta, symbola, mysteria, &c. *Fab.*

CAP. V. § 2 *Sacerdos Jovis*] Sacerdotem Junonis ait fuisse Servius ad l. *Æn.* 447. id quod et ex ipso Virgilio colligitur. Unde puto ap. Nostrium quoque scribend. *Junonis pro Jovis*, vitiumque ortum ex compendiosa scriptione. *Schef.*

Deorum monitu] In impr. quodam legitur *Dei*. Et sane fuit Sacerdos unius Jovis, vel Junonis, ut ab ipsa unica monitus fuisse videatur. Quid ergo si Noster scripsit *Dea commo-*tu? Id.

Comitem se Elissæ sociumque fortunæ præbuit] Vett. edd. cum Junt. *fortunæ offert*. Quod et Britanni in duobus codd. repertum merito receperunt. Inferius lidem: 'Hortatque sunt, ut urbem ibi conderent.' *Græv.* In Junt. *sociumque fortunæ*; quod mihi valde placet. [*Sc. fortunæ antea abfuerat.*] *Faber.* Angli una voce auctius, *sociumque fortunæ præbuit*. Quam lect. puto genuinam. Certe cur synonymia uti h. l. et *comitem sociumque* scribere Justinus debuerit, ratio est nulla. At vero *socium fortunæ* elegantissime vocabat eum sacerdotem. Sic i. 5. habet 'socium ceptis.' *Schef.*

§ 4 *Mos erat Cypriis, virgines ante nuptias, &c.*] Lactant. Divin. Inst. i. 17. 'Venus auctor mulieribus in Cypro moris illius fuit, ne sola præter alias mulieres impudica et virorum appetens videretur.' Armeniis similem fere morem tribuit *Strab. xi. f.* et *Lydis Herod. i. 93.* item *Ælian. iv. V. H. 1.* Punicis *Val. M. ii. 6. 15.* Phœnicibus *D. Aug. Civ. iv. 10.* *Theodor. Hist. Eccl. i. 8. Bernec.* Morem hunc in ipsa Africa eas ad posteros transmisisse appareat ex eo, quod *Val. M. ii. 6. 15.* scribit, *Sicæ in Africa fanum esse Veneris, in quod se matronæ contulerint, atque inde procedentes ad quæstum dotes corporis injuria contraxerint. Vor.*

Statutis] *F. statis.* *Gron.*

Libamenta, &c.] *Saxo iii. p. 42. 18.* 'Fæda superis libamenta persolvit.' § 6 *Ægre, &c.*] Id. vi. p. 99. 43. 'Perseverantissimis omnium precibus victus.'

§ 7 *Interpellasset*] Sic Auctor iterum xv. 8. 3. et xlii. 4. 20. Eleganter *Curt. vi. 6. 14.* 'Ne in sedi-

tionem res verteretur, otium interpellandum erat bello.' Et iv. 6. 11. 'Saxa cotesque interpellant specum,' Capitolin. in M. Ant. Philos. 8. 'Interpellavit istam felicitatem securitateque imperli Tiberis inundatio.' Vid. de hac voce Freinshemil Ind. et Burdellotium in Petron. p. 238. pr. Bern.

§ 8 *Mutuarumque rerum commercio*] Quod Spartanis quoque tribuit Auctor III. 2. 1. et Germanis Tac. 5. idemque cum Aristoteles Polit. 1. 6. tum Plinius XXXIII. 1. pr. ut antiquissimum, et maxime conveniens naturæ, commendat. Bernec. Livio dicitur *mutuus usus*: XXXIV. 'Commercio Græcorum Hispani gaudebant. Hujus mutui usus desiderium, ut Hispana urbs Græcis pareret, fecit.' Et XXXVIII. 'Id oppidum multarum gentium fines contingit, quarum commercium in eum maxime locum mutui usus contraxere.' Gron.

§ 9 *Deinde empto loco*] Virgil. 1. Æn. Strab. XVII. Appian. *Λιβυκή*, Eustath. in Dionys. et ceteri passim auctores de Carthagine multa: de qua silere rectius putat Sall. Ju. 19. 3. quam parum dicere. Bongars. Ms. Bong. habet *deincepto*. Unde colligo lect. veram esse *dein cepto*. Posuit autem *capto* pro, accepto. Sane, ut hoc modo legamus, ratio requirit. Simulabat Elissa brevi se abituram cum suis. Quid igitur emeret sibi locum? Et docent manifesta verba petiisse tantum 'ut suos posset reficere.' Hoc ergo sine dabant incolæ, ipsa capiebat locum. Equidem et Virgil. habet 'Merentique solam,' et Servius, 'Ut emeret tantum terræ.' Sed illi causam hanc non addunt, quam habet Noster. Consule et Appian. qui nonnihil facit ad nostram emendationem. Schef.

Qui corio bovis tegi posset, in quo fessos . . . reficere posset] Posterior isthuc posset deletem, et pro *reficere* legerem *reficeret*. Faber. Faber re-

ferret. Nempe præcedit 'tegi posset,' ut hic *posset* ingrate repetatur. Occurrunt tamen similia etiam alios ap. scriptores, ut nihil temere videatur immutand. Vid. nostrum Ind. ad Hygin. Schef.

Tegi] Male utitur Auctor hoc verbo: rectius Appian. de B. Pun. p. 1. 'Ὅσον βόρρα τάρβου περιλάβη: et Liv. XXXIV. 61. 10. 'Quantum loci bovis tergo amplecti potuerunt.' Nec aliter Virgil. Æn. 1. 372. 'Taurino quantum possent circumdare tergo.' Vid. Voss. de Idolol. 1. p. 243. Bernec. Observat Servius, notanter scripsisse Virgilium non 'tegi,' sed 'circumdari,' quia sc. alterum manifeste falsum est. Nescio, igitur, an hoc verbo uti Noster voluerit, et non potius scripserit *cingi*. Schef.

Byrsæ] Strab. XVII. p. 522. 46. 'Byrsam,' h. e. tergus, ait, arcem fuisse in media urbe Carthagine, loco edito, in cuius vertice templum Æsculapii fuerit, quod Asdrubalis uxor, urbe capta, secum concremarit. Bern.

§ 11 *Ex frequentia hominum velut instar civitatis effectum est*] Velut videtur otiosum esse, et ex marg. ubi explanationis causa scriptum fuerit, irrepsisse in textum. 'Instar civitatis' nihil aliud est quam, similitudo civitatis, aliquid quod civitati simile est. Quid ergo opus erat *velut* addi? Vor.

Carth. conditur] Condita a Didone Carthaginis memoriam propagarunt Tyrii in nummo Helagabali, qui Didonem stolatam, dextra scipionem, læva sceptrum, tenentem, stantem ante portam urbis, cui instaurandæ incumbit faber, et ante pedes Didonis figuram virilem ligone terram apertentem, et a tergo purpuræ Tyriæ concham, repræsentat. In superiore ambitu TYRIORVM et in imo ΔΕΙΔΩΝ. Eundemque typum adhibuerunt iid. in nummis Otaciliæ Severæ et Valeriani senioris cum hac inscriptione COL TYRO METRO, quorum postremum

ad Stratonis historiam, quam narrat Auctor sup. cap. 3. refert Tristanus tom. III. Comment. p. 8. sed eruditiss. istum virum in eo nummo considerando et describendo mire hallucinatum fuisse ostendit Vaillant. tom. II. Numism. ter. Imp. Rom. in Col. perc. p. 338.

Pro solo] Ita XIX. 1. 3. Antiquitatem observa moris illius pendendi vectigalis, quod 'solarium' Ulpianus, nostri Bodensing appellant. Inf. XIX. 2. 4. 'Stipendium urbis cond.' dicitur Scip. Gentilis Orig. p. 344. m. Vinet. in Auson. p. 49. Bern.

§ 15 In primis fundamentis] Num legend. imis f.? Sed f. prima fundamenta sunt, summa, s. suprema pars fundamentorum: sicut 'prima platea' dicitur, ut ait senas: Statim cum inciperent fundamenta effodere. Quomodo et de Capitolio Livius: 'Caput humanum integra facie aperientibus fundamenta templi dicitur apparuisse.' Pro 'aperientibus fundamenta' Noster in primis fundamentis dixisse videtur. Schef. Eustath. ad Dionys. Perieg. 197. Οἱ δὲ καὶ τοῦτα περὶ Καρχηδῶνος φασὶν, ὅς ἦρα οἱ περὶ τὴν Ἐλισσῶν, ἦγον οἱ μετὰ τῆς Διδούης, ἐρύσσοντες εἰς πόλεως κτίσιν καὶ βοδὴς ἐρύσσοντες κεφαλὴν, ἀπέσχοτον τοῦ ἐρύσσειν, οἷα ἐπτασάμωσι μέχθους καὶ δουλείας συνεχῆ, ὃ καὶ οἱ βίος πάσχουσιν ἐρύξαντες δὲ περὶ πον φοβούμενα ποφυτευμένους, εἶδον κεφαλὴν ἔντου, καὶ συμβαλόντες σημαίνεσθαι σχολὴν αὐτοῖς, καὶ παρ' ἑλλαν δέσιν τροφῆς, καθὰ καὶ τοῖς ἔντοις, ἔκτισαν ἐν τῇ τοιούτῃ τότῃ τὴν Καρχηδῶνα, καὶ ταῦτα (leg. κἂν ὀνταῖα) πότιμον ἕωρ μὴ ἔχοντι. Καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ Καρχηδὸν ἐκάλεθον.

Servus urbis] Liv. XXXIV. 81. 'Servus et vectigales urbes:' et Ulpian. L. 20. § 1. D. de Acquir. rerum dom. 'Servus fundus.' Gron.

§ 16 Equi caput] Ideo Καρχηδὸν dicta, quod ipsorum lingua est caput equinum; Steph. Bengars. Add. Virgil. Æn. I. vs. 448. Ejusmodi auspi-

cia priscis in condendis urbibus curiose observata, præter alia exemplo est Roma ap. Liv. I. 56. 7. Bern.

§ 17 Ad opinionem novæ urbis] XXIII. 2. 12. Idem.

CAP. VI. § 1 Maxitanorum] Vett. quidam Muxitanorum; vulgo Mauritanorum: eum Eustath. in Dionys. p. 30. a. regem facit Μαῖταν. Ap. Steph. de Urb. Μαῖτες sunt οἱ Λιβύης νομάδες αὐτοῖ δὲ καὶ ἑτεροὶ Μαῖτες, καὶ ἑτεροὶ Μαῖχτες. Docto lectori judicium relinquo. Bengars. 'Masseyes' Lybicos populos habet etiam Marcellin. XXIX. 25. et 27. De his Auctori sermonem hic esse, sentit etiam Marcellin. Plin. p. 322. c. magnus ille Salmas. Bern.

Hiarbas] Melius sine aspiratione Iarbas, quomodo Græci et Virgil. Idem.

§ 2 Cultiores victus cum, &c.] Junt. etiam cum aliis edd. cultiores mores victusque. Deinde in liis. est ituram se, quo sua et urbis fata vocarent. Quod male repudiarent recentiores editores. Mox [n. 11.] Junt. Cum inter cetera mala peste laborarent. Græv. Aliis edd. cultiores mores victusque. Faber. Antiquiores edd. interque ceteras Junt. una voce plenius, cultiores mores victusque. Vorst.

§ 4 Pro salute patriæ] 'Neque civis idonei aliquid habent antiquius salute communi.' Varr. Rer. Hum. XX. citante Nonio in v. Antiquius. Bernec. Si pro salute patriæ, h. e. quod recusarent. At vero tali modo particulam si usurpare Nostrum non optuor. Quare mallei qui pro ea substituere. Schef.

Ipsi faciendæ esse, si velit urbi consultum esse] Si me audies, illud prius esse delebis. Fab.

§ 5 Quo sua urbis] Junt. teste Græv. elegantius quo sua et urbs. Vorst.

§ 6 Inferiasque, &c.] Tabula marmorea Pisana: QUI PRIVATIM VELINT MANIBUS EIVS INFERIAS MITTERE.

Sumto gladio pyram ascendit] Ser-

vius non vulgo vulgatus, sed meus manu exaratus ad illud Virgilii *Æn.* 1. 344. 'Imperium Dido Tyria regit urbe profecta:' 'Dido,' inquit, 'vero nomine Elissa antea dicta est: sed post interitum a Pœnis Dido appellata fuit, id est, virago, Punica lingua: quod, cum a suis civibus cogere- tur cuidam de Afris regibus nubere; et prioris mariti amore teneretur; forti se animo et interfecerit, et in pyram iniecerit, quam se ad explan- dos prioris mariti manes extruxisse finge- bat.' *Mod.*

§ 9 *Septuaginta duobus annis*] Hic plurimum variant auctores: quidam ante Trojam captam conditam volunt, inter quos Phillistus ap. Euseb. et Appianus: quidam post captam Tro- jam, antequam Roma conderetur: neque hi in numero annorum consen- tiunt. Paterculus 1. 6. 4. annos 66. ante Romam: Livii Epit. lib. LI. an- nos 700. stetisse Carthaginem refert: eversa autem est anno Urbis 607. Fue- rat ergo ante urbem conditam annos 98. Solinus cap. 80. annos 737. vel ut in veteri cod. Vineti legitur 677. Euse- bii venisse in potestatem Romano- rum anno a conditione sui 673. (ita est in *Ms.*) vel ut alii affirmant 748. Prior numerus uno anno plus habet, quam Paterculi ratio. Cic. 1. de Repub- lica: 'Nec tantum Carthago habuisset opum sexcentos fere annos, sine consiliis et disciplina.' Sed hæc ac- curatius explicabant Bochetti mei ad Euseb. Obs. Chronicæ. *Bongars.* Consulendus et Scaliger Animadv. Euseb. ad ann. 1167. et 1871. maxime vero Canonibus Isagogicis. Cum Auctore nostro congruit traditio Catonis ap. Serv. ad Virgil. *Æn.* 1. 371. et IV. 459. Vid. Cluver. Sicil. p. 43. f. et 46. f. et 486. *Bern.*

§ 11 *Et scelere pro remedio*] In *Ms.* plusculis legitur *scelerum*. Sed *religio scelerum* commode non videtur dici. An scripsit *et scelere tum pro remedio*? Schef.

§ 12 *Homines ut victimas*] Vid. Curt. IV. 3. 38. *Bongars.* Et Sil. rv. 767. Quanquam, præter Carthagi- nienses, hoc immanitatis diræ sacrifi- cium Dionys. 1. 38. Gallos etiam alias- que gentes occidentales sua etiam- dum ætate, sub Augusti principatu, tenuisse scribit, consentiente Cæs. B. G. VI. 16. et Plin. xxx. 1. fin. Sed et de maioribus nostris Tac. G. 9. Quo vero ritu Pœni liberos immolarint, refert Plut. in lib. de Superstitione 21. et Diod. xx. 14. Rationem habet Varro xvi. Divin. Rer. citante Au- gust. VII. 19. Civ. 'Ideo a quibusdam pueri Saturno soliti sunt immolari, sicut a Pœnis, et a quibusdam etiam majores, sicut a Gallis: quia omnium seminum optimum est genus huma- num.' Ceterum humana sacrificia facunde exsecratur Lactantius 1. 21. Add. Joan. Wierum de Præstig. Dæm. 1. 7. et Freinsheimii Florum III. 4. 2. d. *Bern.*

Impuberes aris admovebant] Morem hunc Pœni sine dubio Tyro et ex Phœnicia secum attulerant. Certe Phœnices aliasque finitimas gentes ea in re ipsi quoque Israëlitis æmu- lati fuerunt. *Vorst.*

Etiā hostium] Ita fere xxvi. 2. 5. *Bern.*

Pacem Deorum] Proprie verbum est Pontificale: Nonius propitiatio- nem interpretatur. Ita Liv. VII. 2. 1. 'Pacis Deum exposcendæ causæ, lectisternium fuit.' Plaut. Amphitr. v. 1. 75. 'Ut Jovis supremi, multis hostiis, pacem expetam.' Sil. xv. 439. 'Gramineas pacem Superum poscebat ad aras.' *Bern.*

CAP. VII. § 1 *Adversis*] Melius pri- mæ edd. *aversis*. Virgil. 'Aversa Dæ- mens.' Inde 'aversari facinus,' &c. *Fab.*

Diu feliciter] Duo *Mss.* et vulgati, et Oros. IV. 6. *infeliciter*: quod non probò: sequitur enim 'Siciliæ par- tem domuerant,' *Bongars.* Facit præ- cipue sequens num. 7. et 13. ubi de

præda victoriaque Siciliensi. *Bern.*

Grævi, &c.] Vincent. iv. 70. 'g. bello v. s.'

§ 2 *Malchum*] 'Maseum' edidit in Orosio Fabricius, quomodo habet unus *Ms. Bongars.* In aliis codd. erat *Malchum*. Quod non potest esse nomen Punicum. F. verum est *Malchus* vel *Malcus*. Id etiam nominis est regi Nabathæorum ap. Hirt. de B. Alex. 'Malchum' vero regem significare etiam pueri norunt. *Voss.* Puto legend. esse *Malchum*. Id enim est nomen Phœnicium et Hebraicum, uti non solum ex Sacro Codice, sed et aliis constat. Nam Porphyrio Philospho, qui Phœnix fuit, nomen fuit ut et patri ejus, Malcho. מלך *Melech* autem, unde 'Malchus,' Hebræis regem significat. *Græv.*

§ 3 *Quod precibus nequeant*] Ejusmodi preces armatas *παραδεδωκυς* Cic. ad Att. ix. 16. eleganter appellat, h. e. interprete Platone Ep. 7. *δεδωκυς παραδεδωκυς ἀρδύκους*: preces cum necessitate ac vi conjunctas. 'Preces erant, sed quibus contradici non posset,' inquit Tac. H. iv. 46. de militibus stipendia orantibus. 'Quod rogant, cogere possunt.' Liv. xxxii. 21. Huc pertinet vox illa centurionis in Senatu Romano, qui gladii capulum ostendens, 'Si vos non feceritis,' inquit, 'hic faciet.' Suet. Aug. 26. *Bern.*

§ 5 *Deos hominesque testari*] Junt. cum aliis *testati*. Inferius [n. 18.] iid. *Nec multo post affectati regni accusatus.* *Græv.*

Deos hominesque testati] Ita recte antiquiores typis expr. Quod in editione Bongarsii et Bernecc. est, *testari*, id adeo ineptum est, ut sphalma typographicum esse videatur. *Vorst.*

Hominesque testari] Non puto ineptum hoc esse, certe nil frequentius bonis scriptoribus, quam infinitivum ponere pro imperfecto. Et in *Mss.* pro eo legitur *testantur*, quod sine dubio ex glossa est. Junt. *testati*

habet, quod amplectuntur alii. *Schef.*

Non se, &c.] Vincent. 'recup. p. venisse,' et pro 'non virt. sibi pr. b. . . def.' habet 'non sibi virt. in pr. b. . . def.' In §. 9. pro 'deinde' habet 'autem,' et pro 'sacerdotil' habet 'sacerdotis.'

§ 7 *A Tyro, quo decimas Herculis*] Carthaginienses, quod ex Tyro in coloniam essent deducti, decimam omnium, quæ in proventum rationem cadebant, Herculi coloniz suæ patrono Tyrum transmitters solitos scribit Diod. xx. 14. *Bern.*

Decimas Herculis] *Lego Herculi;* et magis Latinum est. *Fab.*

Privas, &c.] Saxo præf. p. 1. f. 'Privatis curis publicæ religionis officia antepondere.'

§ 9 *Petito commentu*] H. e. abundi licentia. Vulgo 'salvum conductum' appellant. *Bern.*

§ 14 *Statuum, &c.]* 'Exemplum' h. l. idem valet quod, pœna. Gell. vi. 14. 'Veteres quoque nostri 'exempla' pro maximis gravissimisque pœnis dicebant.' Cf. Avum iv. Obs. 11.

§ 15 *Aliissimam crucem*] Ut solebat in noxio aliquo insigni. Sicut Pœni factitarunt in Regulo ap. Sil. 'Vidi cum robore pendens Italiam cruce sublimis spectaret ab alta.' Quo pertinuit irrisio Galbæ, qui cuidam 'imploranti leges, et civem Rom. se testificant, quasi solatio et honore aliquo pœnam levaturus, multo præter ceteras altiore statui crucem jussit.' Suet. Galb. 9. *Bern.*

§ 16 *Belli necessitatem excusat*] Bene Latine. Sic Liv. xxvi. 22. 4. 'Valetudinem oculorum excusavit,' h. e. in sui excusationem adduxit. 'Excusare magnitudinem negotiorum.' Tac. v. 1. 'Diversa excusare,' h. e. diversas recusati patrocini causas prætere: ib. iii. 11. *Idem.* 'Belli necessitatem excusat,' i. e. eo se excusat quod bellum contra patriam gerere necesse habuerit. Liv. xxiii.

8. 'Ipse valetudinem excusans.' Suet. Aug. ult. 'Excusata rei familiaris mediocritate.' Curt. iv. 10. 8. 'Excusare consternationem suam.' Et III. 12. 17. 'Excusare ignorationem suam nunquam visis regis.' Inde et per nomen dicunt 'excusatio honoris,' 'ætatis,' 'adolescentiæ,' 'oculorum.' Cic. pro Cœl. 'Defendere vitia alicujus excusatione adolescentiæ.' *Vorst.*

Contentumque victoria sua, punitis auctoribus miserorum, &c.] Doctiss. Peyrared. ita legit et distinguit, *contentumque victoria sua, punitis auctoribus, misertum civium, &c.* Quam conj. veriss. esse puto. Voss. Antequam

Vossii Editionem vidissem, hoc ad oram libelli mei adscripseram, *contentumque victoria, punitis auctoribus miseriarum civium, injuriosi civitatis omnibus se veniam dare dicit.* Hanc conj. Ciceronis auctoritate confirmare possem. *Faber.* Peyrared. *misertum civium.* Verum *auctoribus* omnino casum quandam secundum requirere videtur. Quid si legatur *auctoribus miseria civium?* Vel certe *miserorum civium* est pro eo quod tam miseri cives essent. *Vorst.* Sunt qui *misertum civium* vel *miseria civium* mallent. Mihi sic et corrigend. et distinguend. locus videtur: *auctoribus miseriarum, civium injuriosi civitatis.* Schef.

LIBER XIX.

CAP. I. § 1 *Mago Carthageniensium*] Is Mago se ipsum interfecerat ob rem male gestam contra Syracusanos: ob quam causam in crucem sublatum est corpus mortui a Carthaginiensibus. Plut. in Vita Timoleontis 33. *Bern.*

§ 2 *Per vestigia, &c.*] Saxo i. p. 6. m. 'Cujus mirifica indoles ita paternas virtutes redoluit, ut prorsus per earum vestigia decurrere putaretur.' xi. p. 177. f. 'Per aviti negotii vestigia decurrit.'

Magnitudini patris successerunt] xxii. 1. 1. 'Qui magnitudini prioris Dionysii successit.' *Vor.*

§ 3 *Afros vectigal pro solo urbis multorum annorum*] xviii. 5. 14. 'Statuto annuo vectigali pro solo urbis.' Et xix. 2. 4. 'Afri compulsi stipendium urbis conditæ Carthaginiensibus remittere.' *Id.*

§ 7 *Dictaturæ*] Romano more loquitur, et vim potius ejus potestatis similitudinemque cum Romana, quam proprium vocabulum respicit. Indicem Freinshemii vid. ubi plures qui

ita locuti. Similii ratione Curt. v. 2. 11. et Noster ii. 11. 15. 'prætorium' nominant, et inf. xxxi. 2. 9. 'consulem:' et xxi. 6. 7. 'ædiles.' *Bern.*

Triumphus] Serv. ad illud Virgil. Æn. iv. 37. 'Ductoresque alii, quos Africa terra triumphis Divis alit.' 'Quidam dicunt,' inquit, 'Afros nunquam triumphasse.' Plinius autem secundo Hist. Nat. et Pompeius Trogus Afros dicunt pompam triumphi primos invenisse, quam sibi Romani postea vindicaverunt. Livius autem Andronicus refert, eos sæpius de Romanis triumphasse, suasque porticus Romanis spoliis adornasse.' *Bern.*

§ 8 *Veluti cum dux, &c.*] Similis locus vi. 8. 1. *Idem.* Junt. melius *concidissent.* Græv.

§ 9 *Leonidam*] Diod. xix. 80. Acrotatum Cleomenis regis filium appellat; et videtur ead. esse historia, nisi quod f. ex errato Justinii temporum ratio minus congruit. *Freinsh.*

Concurrentibus] Censeo Just. scrip-

sisse ad *Leonidam fratrem regis Spartanorum decurrentibus*. H. e. ejus opem implorantibus. Sicut enim 'succurrere' est, opem ferre; sic 'decurrere,' opem implorare, non infrequenter ap. Nostrom: XIV. 2. 'Optimum visum est ad Alexandri Magni Argyraspidas, invictum exercitum, et tot victoriarum præfulgentem gloria decurrere.' Quin et Cic. pro Quint. 15. 'Ad hæc extrema et inimicissima jura tam cupide decurrebas.' inf. XXVIII. 1. 'Ad regem Macedoniæ Demetrium decurrit.' Gron.

Varia victoria præliatum fuit] Verbum deponens impersonaliter usurpatum. Ad quem modum Liv. 'Tumultuatum est,' 'Vociferatum est.' Vor.

§ 10 *Quo Pœni humanas hostias immolare, &c.*] Porphyrius de Abstinencia lib. II. dicit Iphicratem finem imposuisse τῇ ἀνθρωποθυσίᾳ. Καὶ οἱ ἐν Λιβύῃ Καρχηδόνιαι ἐποιοῦν τὴν θυσίαν, ἣν Ἰφικράτης ἐπαύσαν. Pindari Schol. in Pyth. Od. II. hoc Geloni tribuit. Τὸ γοῦν ἀνθρωποθυτεῖν φησὶν ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ Τυρσηνῶν πάσασθαι αὐτοὺς, Γέλωνος προσηγάμενος· ὅτε δὲ καὶ ἐκέλευσαν αὐτοὺς χρήματα εἰσφέρειν, Τίμαιος Διαγραφῆς τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἀναγέγραφε. Ita scribendus ille l. Voss. Sup. XVIII. 6. 12. 'Homines ut victimas immolabant.' Cui mori non modo Darius, sed et alii offensi; interque hos Iphicrates Atheniensis, et Gelo Siculus, ut ex lib. II. Porphyrii de Abstin. et Schol. Pindari notavit Voss. Tradit et Plut. in Apoph. inter conditiones pacis, quas Carthaginiensibus ad Himeram devictis Gelo tulerit, et hanc fuisse, ne liberos in posterum Saturno immolarent. Vor.

§ 11 *Mortuorumque corpora cremare potius, quam, &c.*] 'Ipsam cremare non fuit apud Romanos veteris instituti: terra condebantur.' Plin. VII. 54. et Judæorum morem notat Tac. H. v. 5. Bongers. Id vero mi-

rum alicui videatur (quod et Barn. Briss. II. de Regno Pers. observat) Persarum Regem Carthaginiensibus humandi consuetudinem ut abominabilem interdixisse, quæ Persis tamen ipsis in usu fuerit, ut apparet ex Herod. III. 16. et Xen. VIII. Cyrrip. sub finem. Ut proinde non ab re Joan. Kirchmann. I. de Fun. Rom. 2. suspicetur hunc Justinum I. traiectione corruptum, et ita rescribend. esse: *mortuorum corp. terra potius obruere, quam cremare, a r. j.* Quæ transpositio cum veteri Persarum consuetudine ad amissimam convenit: nec aliena est a ritu ipsorum Carthaginiensium, quibus τὴν νεκροκαυσίαν, s. cremationem cadaverum, etiam ante Darii istius ætatem in usu fuisse legimus. Et potuerunt illi jussu Persæ aliquantisper a crematione abstinuisse: ad quam tamen, ut fuit illorum ingenium, paulo post redierunt. Quamquam id quidem certum est, seculis posterioribus cremationem Persis etiam usitatam fuisse: quod cum ex Marcellin. XIX. 3. pr. tum Procopio I. de B. Persico p. 17. 12. est manifestum, ubi Sæosi præter cetera crimini datur, quod uxorem contra fas legesque Persarum humaverit potius, quam cremaverit. Contra Ctesias, 56. Bernegger. *Leg. mortuorumque corpora cremare* (subintellige, prohibebantur, quod proxime præcedit) *quæ potius terra obruere a rege jubebantur.* Et sic contrarius existit sensus. Persæ enim cremare cadavera vetabant Carthaginiensibus, quod ignem, quem pro Deo colebant, pollui summopere cadaveribus existimarent: pretiosissima vero quæque in ignem immittere non verebantur, additis hæc verbis sua lingua Κύριε κύριε, ἑσθίε, ut refert Max. Tyr. Gronov. Kirchmann. legend. putat *mortuorumque c. t. p. ob. q. cremare*: quia ex Herod. constat Persas non cremasse, sed terra obruisse cadavera. At Freinshemio, ut ead. sententia obtineatur, postrema

illa verba, a rege jubebantur, ut inop-
tum glossema expungenda videntur,
legendumque, *Pani humanas hostias*
immolare, et canina vesci prohibebantur,
mortuorumque corpora cremare potius,
quam terra, obruere. Vid. notas ejus
ad Curt. III. 12. 15. *Vorst.*

§ 13 *Cupide parvare*] De humanis
tamen sacrificiis id negat Curt. IV. 8.
89. ubi 'sacrilegium hoc,' inquit,
'verius quam sacrum Carthaginienses,
a conditoribus [Tyriis] traditum,
usque ad excidium urbis suæ fecisse
dicuntur.' Nisi f. idem, quod modo
de crematione suspicabamur, hic dici
possit, illud intermissum ad tempus,
et in usum postea revocatum: quod
ipsam etiam fere Tyriis accidisse
Curt. ibid. affirmat. Tertullian.
Apolog. 8. scribit, Carthaginienses
principatu Tiberii fuisse prohibitos
id facere, crucifixis etiam sacerdotibus:
nihilominus tamen perseverasse
in eo sacrificio, etiam sua ætate, sed
occulte. Plut. Apoph. 20. Gelonem
tradit Carthaginienses, ad Himeram
devictos, cœgisse inter condiciones
pacis hanc etiam adscribere: 'Ipsos
in posterum liberos Saturno nunquam
immolatu-ros.' Ceterum in orbe Ro-
mano desitas *ἀσχυροδωτίας* lege lata
ab Imp. Hadriano, narrat Porphyrius
lib. II. de Abstinencia ab Esu Ani-
malium ex Pallante. *Bernegger.* Hoc,
cupide, suspectum mihi est; pugnāt
certe cum eo, quod præcedit, 'ne
per omnia contumaces viderentur':
docet enim fuisse simulatam potius
obsequium, quam verum. At in tali
quæ cupido? An scripsit, ut *cupidi*?
h. e. tanquam libenter hoc facerent.
Schef.

CAP. II. § 1 *Hamilear bello Siciliensi*]
Sup. IV. 2. 7. Diod. XX. 30. *Bong.*

§ 2 *Hannibal, et Hasdrubal, et Sap-
pho*] Miror quid venerit in mentem
Auctori, quod 'Asdrubalem' Anni-
balis patrem facit: cum 'Amilearem'
omnis faciat historia. F. fuerit hic
Annibal senior, Annibalis magni

patruus: nam et tempus congruere
videtur. *Bernegger.* Meminerunt huj.
Annibalis Xen. I. H. Græc. et Diod.
XIII. Mortuus est hic in Sicilia anno
1. Olymp. 98. Inter huj. obitum et
alterius Annibalis natiuitatem inter-
sunt anni plus minus 160. Non potest
itaque patruus fuisse magni illius An-
nibalis. *Sapphonom* alii auctores non
norunt: et f. corruptum est nomen.
In Ms. erat *Sappho*. An *Psapho*?
Certe hoc est nomen Punicum. Vid.
Apostolii Paræmiæ, et Arsenii Ap-
ophthegmata. *Voss.* Voss. putat
legend. *Psapho*. Vere. *Faber.* Ms. et
Junt. *Sapho*. Bene *Voss.* *Psapho*.
Græv.

§ 3 *Ea tempestate gerebantur*] Mss.
plures habent *regebantur*. Consen-
tiant et impr. quidam, nisi quod *re-
gebatur* exhibeant. Nec f. aliter
Justino fuit scriptum. Nam et alibi
sic solet. Ut v. 10. 'Substitutis de-
cem, qui remp. regerent.' *Schef.*

§ 5 *Centum ex numero senatorum ju-
dices deliguntur*] Vides hic, quando
judices sint instituti, et quæ fuerint
eorum partes. Illorum potentia
postea valde crevit, ut ap. Romanos
Gracchanis temporibus. Nunquam
tamen penes illos fuit summa imperii,
ut penes judices Hebræorum; ut
putavit vir magnus, Samuel Bochart.
in Geogr. Sacræ tom. II. Sed semper
penes Suffetes et Senatū; quamvis
Suffetes significet *judices*. Ap. Car-
thaginienses tamen sic proprie dice-
bantur summi magistratus, qui Romæ
consules erant; ii cum senatu rege-
bant remp. Ab his distinctus erat
judicum ordo hic institutus: licet
Suffetes etiam dicerentur, ut ex Liv.
constat. Sed non præerat reipublicæ,
non minus sane quam Romæ equester
ordo, cum in eum translata esset ju-
dicandi potestas, quamvis et ii 'fata
fortunasque principum habere in
manu,' ut Flor. loquitur III. 17. Quin
et illos cap. 12. lib. ejusd. 'regnasse'
dixit, ut Liv. XXXIII. 'Judicum Car-

thaginiensium ordinem dominatum esse,' h. e. magna fuisse potentia, qua immoderate sint usi. *Græv.*

§ 6 *Imperia cogitent*] G. Major in ed. veteri, probante in Variis Lectt. Bongarsio, mallet *agitarent*: quomodo Noster l. 5. 5. dixit 'agitare regnum,' h. e. regnare: et Sen. Ep. 120. 'agitare publicum,' h. e. vectigal exercere, publicanum esse. Mihi non displicet *cogitent*, eo sensu quo Tac. xii. 11. 2. 'Non dominationem et servos, sed rectorem et cives cogitaret.' Noster iterum xlii. 4. 4. 'Plus hostem quam fratrem cogitans.' *Berneccer.* Rectius videtur *agitarent*. Nam in præc. quoque num. 5. 'Omniaque ipsi agerent,' &c. *Idem.* Allæ Editt. *agitarent*. Melius. *Faber.* Ait Bong. quosdam emendare, *imperia agitarent*; idque non male ab illis fieri judicat. Et probat quoque *Bernecc.* in Notis posterioribus. Esset ergo id simile ei quod l. 5. 5. legitur 'agitato regno.' *Vor.*

§ 7 *Imileo*] Diodoro xiv. 51. 'Ἰμῖλεω. Is totam ferme Siciliam, exceptis Syracusis, occupaverat. *Bong.*

Pestilentis sideris v] Pestem eam describit Diod. xiv. 71. et 72. *Bern.*

§ 8. 9. 10.] Similem publici luctus hypotyposin vid. v. 7. 4. &c. *Id.*

§ 9 *Omnia, &c.*] Oros. 'Cuncta privata publicaue officia damnata: nec aliter Frec. iv. 2. ap. quem ex Oros. et Ms. Leid. *cuncta* pro *cunctis* reponend. Vincent. 'Cuncta publica privataque officia damnata sunt.' *Iid.* in § 10. pro 'e navibus' habent 'de n.'

§ 10 *Portum*] Editi plerique *portam*, quod mendosum esse tota narrationis series arguit. *Bern.*

§ 11 *Ut vero dubia*] Simillima Tac. iv. 68. 3. Liv. xxii. 64. 8. *Id.*

CAP. III. § 1 *Sordida servilique tunicis distinctus*] Vocabulum *distinctus* commate separari debet a præcedd. nec enim cohærent *distinctus tunica*, sed *distinctus procedit*, quod de eo

dicitur, qui cinctus non est, quod in luctu ingenti, per neglectum omnis ornatus, fieri solebat. *Schef.*

Ad cuius, &c.] Frec. 'Plangentia junguntur agm.' Verum 'Plangentium j. a.' rectius legitur ap. Oros. et Vincent.

§ 4 *Deferre*] Rectius f. *ref.* *Bern.*

§ 6 *Quam possessione vacua, &c.*] Scrib. *vacuam f. d. m. sicuti caducam occuparint*: et paulo post *pertinet* pro *pertinet*. Gron.

§ 10 *Relictos*] Mss. quidam habent *legatos*. An lect. vera fuit *relegatos*? Sic *relictos* glossatoris foret. Nec mihi displicet. *Schef.*

Proderet] H. e. desereret, destitueret. Sic xxii. 8. 14. 'Pater filiorum proditor.' Martial. ix. 78. 'Proditor Helles,' emendante Grutero, cum legatur vulgo *Perditor*. Liv. xxvi. 26. 9. 'Publica prodendo, tua nequicquam serves.' Hoc sensu Virgil. *Æn.* x. 598. Græci quoque ita *προδίδους*: ut Herodian. vi. p. 138. τὰ ἐν ταῖς ἀνατολαῖς δι' ἀμύδιαν προδιδούς. Quod Politianus, ut solet, optime vertit: 'Qui res in oriente per negligentiam prodidit.' Ubi *perdidit* rescribend. male censent emendatores, qui et eruditissimi Xylandri versionem in Dione xxxviii. non bene castigant: 'Præstiterit nunquam suscipere bellum, quam susceptum prodere,' substituuntque *deserere*. Nobis proprie hoc dicitur *betwährlösen, verliessen, betliessen.* *Berneccer.* 'Prodere' hic est, deserere, periculo exponere, perdere. Ut in illo Terentii Heant. iii. 1. 69. 'Prius te proditurum tuam vitam et potius pecuniam omnem.' Et in illo ejusd. Adelphi. iv. 5. 58. 'Prodidiasti et te, et illam miseram, et gnatum, quod quidem in te fuit.' Cæsar quoque sic usurpat B. Civ. i. 20. quod scribit, 'Queritur in concione sese projectum ac proditum a Pompeio,' &c. *Vor.*

§ 11 *Prosecutus, &c.*] Oros. 'Cunctos, qui lacrymantes prosequabantur,

ultimo dimisit alloquio.' Novissima ed. *dimisit*, male.

§ 12 *Observatioque*, &c.] Oros. Frec. atque Vincent. 'Ac deinde (*denuum* Vinc.) obseratis januis, exclusisque

etiam filiis, gladio dolorem vitamque finivit.'

Mortem sibi conscivit] 'Εαυτοῦ κατὰ γυῖος θάνατον, ἀνεκαπρίσθη, Diod. xiv. 77. Bong.

LIBER XX.

CAP. 1. § 1 *Dionysius*] Quo pacto hic Sicilia devicta Italiam aggressus sit, leg. Diod. xiv. Bong.

Grave otium] xxxv. 1. 1. Vell. II. 78. 4. 'Cæsar, ne res disciplinæ inimicissima otium corrumpere militum, crebris expeditionibus, patientia periculorum, bellique experientia durabat exercitum.' Sen. Ep. 56. 'Magni imperatores, cum male parere militem vident, aliquo labore compeſcunt, et expeditionibus detinent. Nunquam vacat lascivire districtis: nihilque tam certum est, quam otii vitia negotio discuti.' Add. Curt. vi. 6. 14. et viii. 9. 1. Victor de Cæsar. 26. 'Otium militum suspectum Reip.' Bern.

§ 2 *Acuerentur*] Utitur eo simili Florus II. 3. 3. 'Nec aliter utraque gente, quasi cote quadam, Populus Rom. ferrum suæ virtutis acuebat.' Sebis.

§ 3. 4. 5.] Hi dicti non Itali, quomodo prisci et germani Italiæ populi: sed Italotæ, quod essent e Græcia in Italiam adventitii: sicuti Siciliotas et Phthiotas a Siculis et Phthiis discriminamus. Hinc appellatum Philosphiæ quoddam genus Italicum, quod auctore Pythagora Samio a Græcis in Italia coli cœpisset. Horum item erant 'Italicæ mensæ' luxu infames, de quibus Plat. Ep. 7. et ex eo Cic. Tusc. v. 35. Bern.

§ 6 *Vestigia Græci moris*] Vid. Gruteri Diss. 45. ad Tac. Id.

§ 7 *Tuscorum populi*] Tyrrheni, a Tyrrheno Atys fil. Herculis nepote. Strabo v. ceteri. Sen. ad Albinam 6. 'Tuscos Asia sibi vindicat.' Cf. hunc l. cum Solini cap. 8. Vid. et Virgil. I. VII. et XI. Æn. et Tac. IV. 65. Bong.

A Lydia] Sic et Vell. I. 1. 9. et 10. Appian. Punic. p. 35. e. et alii. Dionys. tamen I. 26. Tuscos non advenam, sed indigenam gentem, nec vanis argumentis, facit. Bern.

§ 8 *Venetos*] Hos a devictis Trojanis ortos (et quæ non gens originem inde mentitur?) auctores plerique cum Nostro tradunt: ut Cato ap. Plin. III. 19. Livius I. 1. 2. et 3. Virgil. Æn. I. 246. Sil. VIII. 604. &c. Strab. tamen IV. p. 134. f. eosd. ab Enetis, Galliæ populis, Oceano accolis, descendisse verisimiliter putat. Ab Enetis porro dicti Veneti, sicut ab *obos* 'vinum,' et similia. Add. Dionys. I. 20. Id.

§ 9 *Adria*] Quæ Ptolemæo et emendatioribus Plinii codd. Hermol. Barbaro in Castig. teste, 'Atria.' *Alēplav* quoque dictam et a Diomede fuisse conditam, notat Stephanus: Romanorum coloniam facit Liv. Epit. XI. Id.

Adriatico mari nomen dedit] Id. affirmant Polyb. II. 14. Liv. V. 33. 8. Strab. V. p. 148. Plin. III. 16. Eustath. in Dionys. p. 19. pr. quorum consensum nihil valet unus Aurel. Victor in Æl. Adriano, hunc hono-

rem 'Adriæ Marucinatorum agri Picensi oppido,' quod a nostro diversum est, tribuens. *Id.*

§ 10 *Et Arpes*] Prias Argiripa dicta. Virgil. xi. *Æn.* 264. quo l. leg. Serv. *Bongars.* Add. Appian. in Annibalic. p. 331. c. Plin. iii. H. N. 11. Steph. in *Ἀργυρίπρια*, et Schol. Lycophronis. De hoc oppido accipiendus Horatius i. S. 5. 86: *Berneccer.* Ex antiquioribus typis expr. adjeci *et*, quæ abesse posse non videtur, postquam præcessit 'Adria quoque.' *Vor.*

§ 11 *Græcos auctores*] Pisam, s. Pisam, s. Pisas (nam varie scribunt auctores) a Pisis, Elidis in Peloponneso urbe, deducit Strabo v. p. 164. 12. Plin. iii. 5. Itinerarium Rutillii i. 573. 'Elide deductas suscepit Etruria Pisas.' *Bern.*

Et in Thuscis Tarquinii a Thessalis et Spinambriis] Spinæ potentis quondam urbis meminit Strab. v. prope Ravennam, et Plin. iii. 16. Strabo Ravennam a Thessalis conditam eod. l. scribit; unde h. l. legend. puto *et in Thuscis Tarquinii a Thessalis, et Spina, et Ravenna.* Nam *Spinambriis* inauditum verbum est ap. geographos. *Glarean.*

Tarquinii a Thessalis, et Spinambriis] Probat mihi Glareani conjectura, ut legamus *Tarquinii a Thessalis, et Spina, et Ravenna.* Ravennam enim a Thessalis conditam docet Strabo. Malim tamen et *Spina urbs*, quod a veteri lect. propius abest. *Spina* autem πάλαι Ἑλλήνις πόλις ἑνδοξος: Strab. v. *Bongars.* Mss. habent *In-spinambriis.* Leg. *Spina in Umbris.* Plurimi enim Veterum confundunt Umbrorum et Tusciæ terminos. *Voss.* Recepi insignem emendationem *Vossii.* Paulo ante ex Junt. *et Arpes.* Mox *Id.* *Cære* scribunt, et *Phaliaci.* Græv. Illust. *Vossii* conj. in textum recepi; tam enim illa et certa est et docta, quam vulg. lectio, *Spinambriis*, antehac ridicula fuit. *Faber.*

Spinambriis] Nulla est civitas Græcæ Delphi. et Var. *Clas.*

ca sic vocata, a qua Italix urbs quædam originem ducere potuerit. Conjecerant igitur viri docti aliter legend. esse. Et novissime quidem felicissimeque *Voss.* conjecisse videtur, quod legend. sit, *Spina in Umbris.* Et juvat conj. eam, quod cod. quidam Ms. habet *Inspinambriis.* Fuit sane Italix urbs *Spina* nomine: eamque Græcam fuisse et Strabo prodidit. Porro ut dicitur *Spina in Umbris*, sic præcessit '*Pisæ in Liguribus*,' et '*in Tuscis Tarquinii*:' ut hoc item conjecturam *Vossii* juvet. *Vor.*

Perusini quoque originem ab Achaia, &c.] Appian. autem v. B. Civ. *Perusiam* a *Tyrrhenis* in Italia conditam, et ob id *Junonem Tyrrhenorum* more in ea urbe colli solitam tradit. Add. quæ Serv. adnotavit ad Virgil. x. *Æn.* 108. *Bern.*

§ 12 *Ceren*] *Cæren* alii scribunt: quam a *Pelasgis* conditam refert Strab. De urbium conditoribus, auctorum dissensiones hic notare non est mei propositi: et tanta est inter eos varietas, ut ne urbis quidem Romæ origo constet. *Bongars.* *Bechar.* et alii antiquiores edd. *Cære.* Et est sane *Cære* indeclinabile quoque. Liv. v. '*Cære pervexit.*' Ceterum dicitur quoque *Cæres, itis, et Cæres, etis.* Vid. quoque *Notas nostras* in Val. M. i. 1. 10. *Vor.*

§ 13 *Falisci, Nolani*] Serv. ad Virgil. *Æn.* vii. 696. *Berneccer.* Inter hos nonnulli Mss. inserunt *Iapygiae.* Et sunt *Iapygii* Magnæ Græciæ populus; *Messapii* alias vocati, quod ex Polyb. iii. apparet, ut f. omitti non debuerint. *Schef.*

Nolani] *Solinus* cap. 2. *Nolam* a *Tyrris*, s. potius, emendante *Salmasio*, *Thuriis*, qui mox *Thurini* Nostro sunt, conditam scribit: Vell. i. 7. 5. a *Tuscia.* Cum Auctore nostro consentit *Silius* xii. 16. 'Hinc ad *Chalcidicam* transfert citas agmina *Nolam.*' *Bern.*

Abellani] De *Abella*, quæ et *Avel-*

Justin.

3 L

la (unde 'nuces Avellanas' deducit Macrob. Sat. i. 14.) vid. Serv. ad Virgil. *Æn.* vii. 740. Coloniam posterioribus temporibus factam, auctor est Frontin. *Id.*

§ 15 *Tarentini*] Memorabilem historiam conditæ urbis Tarenti vid. ap. Strab. vi. Paus. in Phocicia, Statium ad Virgil. *Æn.* iii. 551. aliosque. *Id.*

Spurio] De quibus ad iii. 4. 7. *Idem.* Lacedæmone profectos, qui Tarentum condidere iii. 4. 7. Parthenias, ἀπὸ τῆς παρθένου sc. vocatos fuisse scribit. Quæ tamen appellatio ad id. illud pertinet, ut eos 'spurios' fuisse intelligeretur. Additur enim Parthenias vocatos esse 'ob notam materni pudoris.' *Vor.*

§ 16 *Thurinorum urbem*] Quæ antea Sybaris; inde Thurium, et Thurii, et Thurie: denique Copiæ dicta. Liv. xxv. 15. 12. 'Thurini Tarentinis Metapontinisque, indidem ex Achaia oriundi, etiam cognatione juncti erant.' *Bern.*

Herculis sagittæ] Aristot. περὶ θανούτων Ἀκονιστρῶν. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Metapontini*] Metapontum Steph. aliique Metabum nominant. Strab. vi. conditum tradit a Pylis, qui cum Nestore ab Illo navigarunt. *Bern.*

Epeus] Virgil. *Æn.* ii. 264. 'Et ipse doli fabricator Epeus.' Huj. instrumenta in templo Minervæ consecrata memorat et Aristot. in Admirandis 94. *Id.*

§ 2 *Major Græcia*] Vid. Festum in *Major Græcia*, et quæ ad eum Jos. Scaliger, et Strabonem vi. Seneca ad Helv. 6. 'Totum Italiæ latus, quod Infero mari alluitur, Major Græcia fuit.' *Bongurs.* Ad huj. Græciæ differentiam nominat Liv. vii. 26. 19. 'Græciam ulteriorem,' h. e. vere Græciam; ut hæc sit Citerior. Quæ nobilis Italiæ portio, una cum Brutiis, hodie Calabria nomine censetur. Vid. etiam Rittershusii pot. ad Mal-

chum p. 134. *Bern.*

§ 3 *Principio originum*] Hoc originum suspectum mihi est, neque enim sensus ejus aliquis sat idoneus. Deliberent, qui rectius judicio valent. *Schef.*

§ 4 *Cum primum*] Gronov. Obs. i. 7. legit *Cum primam.* Græv.

Sirin] Siris Italiæ civitas πλησίον τοῦ Μεταποντίου: Steph. Deinde Heraclea dicta: Plin. iii. N. H. 11. Ζευσίτιν vocat Strab. vi. *Bong.*

Minervæ simulacrum] Palladium, ad imitationem illius Trojani factum, quod erat argumento Sirin profugorum Trojanorum esse coloniam. *Bern.*

§ 7 *Dea pacem*] Liv. xxx. 13. 2. 'Ab Diis pars utraque, hostiis mactandis, pacem petit,' ut mala sc. averterent et parcerent. Nam hoc ipso verbo utebantur precantes. Plaut. Merc. iv. 1. 12. 'Apollo, quæso te, ut des pacem propitius,' &c. 'Meoque ut parcas gnato: parce propitius.' Add. sup. xviii. 6. 12. *Idem.*

Paniscis] Plin. Præf. ad Vesp. 'Et Diis lacte rustici multæque gentes supplicant: et mola tantum salsa litant, qui non habent thura: nec ulli fuit vitio Deos colere, quoquo modo posset.' *Id.*

§ 12 *Longinqua militiæ gravati*] Leg. *longinquam militiam gravati.* Vid. Diatrib. Stat. 24. Gronov. *longinquam militiam gravati.* Optime: differunt enim inter se 'gravari militiis,' et 'gravari militiam.' Gravantur militiis, quibus militiæ onus, labores, et pericula gravis sunt et molesta. Militiam illi gravantur, qui illam refugiant. *Faber.* Gronov. legi mallet *longinquam militiam.* Et sane *gravari*, cum significat, grave ducere et recusare, casum quartum adascicit. Horat. iv. Od. 11. 'Pegasus terrenum equitem gravatus.' Lucan. vii. 284. 'Romanos odere omnes, dominosque grayantur.' Sen. i. 12. de

Clem. 'At illum acerbum et sanguinarium necesse est graventur stipatores sui.' *Vor.*

§ 14 *Advecturi*] *Mss. mei Fuld. advecturi*: ut lubet sane. *Modius*. Utrumlibet certo respectu bene: sicut XVIII. 1. 3. *adductis*, vel *abductis*. *Bernecc.* Omnino recipiendi. *advecturi*. Paulo ante scrib. cum Gronov. *longinquam militiam gravati*. Nolebant suscipere expeditionem in tam longe a patria remotam gentem. Aliud est 'gravari militia,' aliud 'gravari militiam,' cui militia gravis est, qui molestias ex ea capit; 'gravatur militiam,' qui eam recusat, non vult subire. *Horat.* IV. Od. 11. 'Pegasus terrenum equitem gravatus;' non est, ut exponit vir doctiss. et disertissimus: Cui grave molestumque erat ferre; tunc enim dicend. fuisset 'terreno equite gravatus:' sed: Nolebat pati, suscipere ferendum, equitem terrenum. *Grav.* Emendaveram, *advecturi*; quod *Bernecc.* in *Mss. Modii* reperiri affirmat. *Faber.* Commodius videtur, *advecturi*. *Vor.*

Faustis profecti omnibus] Omen illud quod Locrenses acceperunt, cum auxilium a Castore et Polluce eos petere juberent Spartani, mirum quod non et Val. M. inter cetera recensuit. Sane perquam simile illud est quibusd. eorum, quæ ipse I. 5. commemorat. *Vor.*

CAP. III. § 4 *Cum in aciem processissent*] Ad Sagram fl. *Strab.* VI. Cic. de N. D. I. 2. et III. 5. *Plut.* in *Æmil.* 41. Locrensiarum eum Rhæginis fuisse 10. M., Crotoniensium 180. M. *Strabo* refert; et ortum inde proverbium *ἡ πόλις τοῦ ἀντιοχίου*: *Ἀλφειοῦ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Σάγγῃ*: cuius meminit et Cic. de N. D. III. 5. *Bongars.* Meminit etiam *Eustath.* in *Æneid.* *Homeri* p. 210. 28. *Bern.*

§ 5 *Tentusque ardor, &c.*] *Vell.* II. 5. 2. Q. Metellus, cum in hostem suos ire periculoso loco juberet, 'fa-

cientibus omnibus in procinctu testamenta, velut ad certam mortem eundem foret, non deterritus proposito, quem moriturum miserat, militem victorem recepit: tantum effecit mistus timori pudor, spesque desperatione quæsitæ.' *Vid. Veget.* de Re Mil. III. 21. et IV. 25. *Virg. Æn.* II. 354. 'Una salus victis, nullam sperare salutem.' *Berneccer.* *Saxo* XVI. p. 374. 34. 'Quos [milites] tantus pugnandi ardor ceperat.'

§ 6 *Sed, &c.*] Hunc l. imitatur *Saresb.* VI. *Policr.* p. 368. 'Sæpe alii, dum honeste viriliterque mori cupiunt, feliciter vincunt: ubi cupiunt' est ex interpretatione τοῦ 'quærent.' *Quærere* etiam pro, cupere, conari, usurpavit *Auctor* II. 11. 3. 'Dum ulcisci suos quærent.' *Val. Fl.* VI. 450. 'Junio duci sociam conjungere quærit Achivo.' *Saxo* XIV. p. 268. 46. 'Dum patriæ rebus consulere quærit.' *D. Joann. Evang.* VII. 1. 'Οὐκ ἐξήρουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 19. Τί μὲ ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20. Τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 30. et x. 39. 'Ἐξήρουν οὖν αὐτὸν τῖσιν. Add. VIII. 37. et 40. *D. Lucas Act. Ap.* XIII. 8. *Ζητῶν διασπέρσαι τὸν ἀποστόλον ἀπὸ τῆς πόλεως.* Quibus locis Latinus Interpretes verbum 'quærere' quoque adhibuit.

§ 8 *Duo juvenes*] Similia *Flor.* I. 11. 5. et *Frontin.* I. 11. 8. *Bern.*

Apparuerunt] *Vineent.* 'compar.' § 9 *Incred. &c.*] *Saxo* XVI. p. 379. 16. 'Incredibili f. velocitate.'

Famae velocitas] *Add.* II. 14. 9. item *Plin. H. N.* VII. 22. *Flor.* III. 3. fin. *Bern.*

Corintho] *Scrib. Corinthi.* *Gron.*

Nuntiata est victoria] *Ludis Olympiæ* auditam scribit Cic. de N. D. I. 2. et ceteri. *Strab.* pro fabula id habet. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Crotoniensibus nulla virtutis*] De eorum pristina virtute præter *Strab.* leg. Cic. *Rhet.* II. 1. De luxuria autem et vitæ genera

post attritas bellis frequentibus vires, vid. Petron. in Satyrico, ap. quem pro *scenas*, ne idem bis dicat, legend. arbitror *cœnas*. 'Quisquis suos hæredes habet,' inquit, 'nec ad cœnas, nec ad spectacula admittitur.' *Bongars.* Dubitanti de hac emendatione Petroniana Freinsh. noster ostendit locum Livii, scenam a spectaculo distinguentis, vii. 2. 2. 'Ludi quoque scenici, nova res bellicoso populo (nam circi modo spectaculum fuerat), instituti dicuntur.' *Bern.*

§ 2 *Oderant*, &c.] Saresb. 'Fortanæ siquidem indignantes oderant arma, quæ adversus Locrenses infelicitè sumserant.'

Pythagoras] Vid. Laërtium in ejus Vit. Cic. Tusc. v. 4. *Bongars.* Add. Cic. de Oratore iii. 84. Liv. i. 18. Jamblichum, Apul. pr. Florid. *Bern.*

§ 3 *Demarato*] Certe non magis Pythagoras Demarati filius, quam Tarquinius Mnesarchi. F. scripsit Just. *Marmace* pro *Demarato*. *Marmaceum* namque aliqui dixerunt appellatum fuisse Pythagoræ patrem. Diog. Laërt. Πυθαγόραν ἔνιοι μὲν φασιν υἱὸν εἶναι Μαρμάκου τοῦ Ἰκάρου, τοῦ Εὐθύφρονος, τοῦ Κλεωνόμου, φύγιδος ἐκ Φλειώντος. *Voss.* Atqui Mnesarchus dicebatur, non Demaratus. Quare ill. Vossii conj. mihi vehementer probatur; nam, Diogene Laërt. teste, fuere qui Pythagoræ patrem *Marmaceum* vocarunt. Quin et scio me legisse in Veterum scriptis eod. nomine Pythagoræ filium appellatum fuisse. At ap. Græcos avi nomen nepoti fere plerumque imponebatur. Quæ utraque res conj. Vossii omnino confirmat. *Fab.*

Magnisque sapientiæ incrementis ornatus] Quid est *sapientiæ incrementis ornari*? Abhorrent ab hoc loquendi genere Latine aures. Leg. ex Mss. cum Gronov. *magnis sap. inc. formatus*, h. e. cum sic esset institutus et formatus a magistris, ut magnos in sapientiæ studiis fecisset progressus;

xviii. 8. 'Ab eo formatus, cum medio noctis omnes in unum campum processissent.' viii. 2. 'Ingenia omni doctrina excolta, pulcherrimis legibus institutisque formata.' Ov. iii. M. 'Talibus ignaram Juno Cadmeida dictis Formarat.' Horat. 'Tenere Mentes Formandæ studiis.' *Græc.* In Ms. Bong. legebatur *magnisque s. i. formatus*; atque ita scribi curavi. Nam vulg. lect. *ornatus* vitiosa est et inepta. In quibusd. Impr. legitur *firmatus*, non longe a Mss. auctoritate. *Faber.* Codd. quidam Mss. teste Bong. pro *ornatus* habent *formatus*. Estque ita et in antiquioribus typis expr. Bechar. et Maj. Amplector ergo illud cum Gronovio; præsertim cum et xviii. 8. 10. eand. vocem ead. fere significatione usurpatam videam. *Vorst.* Bong. Mss. et Junt. probantibus doctis s. i. *formatus*. *Schef.*

Ad perdiscehdos] Φιλομαθίας χάρις tyrannidem fugiens. Strab. xiv. *Bong.*

§ 4 *Cretam*] Quam priscis temporibus legibus optimis fuisse compositam, ideoque ad sui imitationem traxisse Græcorum præstantissimos, ait Strab. x. p. 328. 50. Add. Tac. iii. 26. 5. *Bern.*

§ 5 *Crotonam*] Elegantius esset *Crotona*; quanquam alibi 'Salaminam' pro, Salamina. *Fab.*

§ 7 *Tantumque studium ad frugalitatem multitudinis concitavit*] Transposita esse verba puto. Sic legere: *tantumque st. mult. ad f. c.* Id.

§ 9 *Docebat*] 'D. autem' Vincent.

§ 10 *Frugalitatem*] Commendatam Senecæ de Tranquill. Animi i. et 9. et Ep. 17. Plinio Ep. ii. 4. et vi. 8. *Bern.*

Ingererebat] Saxo viii. p. 165. 46. 'Regi cognoscendæ legationis aviditatem ingessit.' Saresb. vii. 5. p. 419. 'Nisi Socrates veræ laudis gloriam ei curasset ingerere.' Vincent. 'Frug. om. disserebat.'

§ 11 *Consecutusque*, &c.] Vincent.

'C. disp. assiduitatem, orat ut matr.'

Vclut instrumenta luxuria] Tertul-
lian. vi. 2. de Habitu Mulieb. 'in-
strumenta muliebri gloriæ' vocat.
Eo l. ubi legitur, 'Medicamenta ex
fuo, quibus lanæ colorantur,' emen-
dand. videtur *malæ*. Bongars. Saresb.
'quasi lux. instr. d.' Ap. Gualter. *vel*
male editum est pro vclut.

Eaque, &c.] Gualter. 'Et in J. mē.
delata ipai D. c.' Mox margo Saresb.
'Al. *præferentes*. Al. *præferens*.' Pri-
us etiam dat Viuent. posterius Pe-
rizonianus. Gualter. 'Dicens vera
matronarum orn. pudicitiam esse, non
vestes.'

§ 14 *Sodalitii jure sacramento quodam nexi*] Mss. *sod. juris*. Quod ex-
osculatur merito Gronov. Obs. iv.
17. præfatus *sodalitii juris sacramen-*
tum esse illud vinculum, quo contine-
batur societas illorum, qui coierant.
Græv. In Mss. Codd. aliquot scrip-
tum est *sodalitii juris, &c.* Quod pro-
bat Gronov. Mihi autem credibile
fit verbum aliquod hinc excidisse.
Libenter certe legerim cum *sod. jure*
velut sac. q. n. Fab.

Sodalitii jure sacr.] Ita omnino le-
gend. censeo cum Gronov. non *jure*,
ut Bong. et Bernecc. edidere. Illud
juris in codd. Mss. esse ipse testatur
Bong. Mirum igitur quod non et
ipse in textum recepit. Ceterum *rd*
juris pleonasmus hic sapit. Posset
etiam dici '*sodalitii sacramento quodam*
nexi.' Sic XXIX. 4. 9. 'In so-
cietatis jure retinere' est pro, soci-
etate retinere. *Vor.* Angli *jura*. At-
que ita Mss. alii. Unde penitus per-
suasum habeo esse glossam sequentis
'sacramento,' ac idcirco delend. 'Sa-
cramentum *sodalitii*,' ut ap. Veget.
et alios, 'sacramentum militiæ.' Fa-
ber legit *sodalitii jure velut sacramento*.
Frustra, cum de interposito jurejn-
rando sit certum. *Id.*

Separatam, &c.] Sen. Ep. 5. 'Id
agamus, ut meliorem vitam sequamur

quam vulgus, non ut contrariam: ali-
oqui, quos emendari volumus, fuga-
mus, et a nobis avertimus, &c. Hoc
primum Philosophia promittit, sen-
sum communem, humanitatem, et con-
gregationem: a qua professione dis-
similitudo separabit.' Cic. citatus a
Lactant. III. 15. 'Philosophiæ qui-
dem præcepta noscenda: vivendum
autem civiliter.' *Bern.*

Vitam excercerent] Saresb. ubi hunc
l. citat, i. e. VII. 4. Pollicr. pro 'ex-
cercerent' habet 'agerent.' *Vor.*

Civilitatem in se converterunt] Nec
immerito. Liv. XXXIV. 2. 4. 'Ab hoc
genere summum periculum est, si
cœtus, et concilia, et secretas consul-
tationes esse sinas.' Vid. Rittersh.
in Malch. p. 36. *Bern.*

§ 17 *Decessit*] Decessit vel inedia:
vel interfectus a Syracusanis, dum
agrum fabaceum circuit. Laërtius
in Pythag. Tzetz. Chil. xi. 366. *Bern.*

§ 18 *Cujus, &c.*] Gualter. 'Cujus
tanta in populo fuit opinio ut ex d. e.
t. facerent, et ipsum pro D. c.' Sa-
resb. 'ipsumque pro D. c.' Diod. in
Excerpt. Porphyrog. p. 246. 'Ἰσα
Θεοῦ κατὰ τοῖς ἑπορινδραῖς δριμύτη.

Templum] Cereris delubrum voca-
bant, vicumque Musis sacratum, ut
id. ex Phavorin. refert. Firmat Val.
M. VIII. 15. 1. Ext. p. 291. m. Vid.
Casaub. ad Laërt. p. 103. f. 1. *Bern.*

CAP. V. § 1 *Supra*] Sc. hnj. lib. pr.
Idem.

§ 4 *Ante menses*] Puto scripsisse
ante mensem. Voss. Hæc locutio non
est integra; quid enim *ante menses*?
debet adesse numerus, vel saltem
verbo aliquo ostendi, eum certum
non nominari, e. g. *ante menses aliquot*,
vel *paucos*. Nunc tale nil occurrit.
In Mss. legitur *menses*. Unde nescio
annon videri Noster possit scripsisse
menses sex. Et est ratio, quia post
incensam urbem Capitolium tenuerant
obsessum per sex menses Galli,
et post pacem fecerant, quo verisi-

mile est tempore misisse, qui auxilia sua Dionysio offerrent, cum nimirum bellum cum Romanis esset finitum. De sex mensibus quod dixi, docet Flor. i. 13. 'Sex mensibus barbari circa montem unum pependerunt.' *Schef.*

Romam incenderant] De Roma a Gallis capta et incensa pleni sunt auctorum libri. *Bongars.* Instar omnium esto Livius, v. 41. et seqq. *Ber.*

§ 6 *Auxiliis Gallorum auctus, bellum velut ex integro restaurat*] Hæc ita correxere, cum in Mss. legeretur: *bellum velut ex integro reliquit: restauratis autem.* Quod non frustra est. Ita enim emendand. erat: *aux. G. auctus, belli, velut ex integro, reliquias restaurat. Iis autem.* Voss.

§ 7 *Intestina discordia*] Sen. ad Helviam 6. 'Non omnibus eadem causa relinquendi quærendique patriam fuit. Alios excidia urbium suarum, hostilibus armis elapsos, in aliena, spoliatis suis, expulerunt: alios domestica seditio submovit: quosdam fertilis oræ et in majus laudatæ fama corruptit: alios alia causa excivit domibus suis.' Add. Liv. ii. 16. 3. Sall. Jug. c. 78. 1. Tac. G. 29. 1. *Bern.*

§ 8 *Mediolanum*] Quod aliis auctoribus Mediolanum, et hæc Mediolanus, et Mediolana pluraliter. Urbis originem exponit et Liv. v. 34. 9. *Idem.*

Veronam] Huj. originem et Liv. v. 35. 1. ad Gallos cum Nostro referre videtur: at Plin. iii. 19. ad Rhætos Euganeosque. *Id.*

Vergamum] Pro *Bergomum*, more posterioris ævi usitatissimo, *B* in *V* converso. *Id.*

Vergamum] Hæc barbari sæculi scriptura est. Recte Junt. *Bergomum*. Sicut et superius *Abellani* pro *Avellani*. Græv. Antiquiores typis expr. *Bergomum*. Quod mirum cur *Bong.* mutarit; præsertim cum ipse

notaverit, *Vergamum* more posterioris ævi formatum esse. *Vor.*

Tridentum] Plin. iii. 19. Rhætorum hoc, non Gallorum, facit oppidum. *Bern.*

Vicentiam] Memoratam Tacito H. iii. 8. Plinio, aliisque, 'Vicetia' est, imitatione Græcorum, qui ex, Albenæ, Veronenses, Clemens, et talibus, extruso α , 'Αλβησίοι, Οδερωνήσιοι, Κλήμης faciunt. Quomodo et Græcobarbaris *καστρέσιον* est, castrense: *καρέσια*, circensia: *ἐμπρα*, armenta, &c. De h. toto l. vid. Saresb. Polier. v. 17. *Bern.*

§ 9 *Gentes Rhætorum*] Steph. 'Παρτοὶ Τυρρηνοὶν ἴθρος. *Bong.*

§ 12 *Segnitiam ducis*] Mss. mei constanter *segnitiam ducis*: quod pro *epd.* est: Terent. And. i. 3. 1. 'Nihil loci est segnitæ, neque socordiae: alii dixerunt etiam *segnitas* pro *cod.* Accius Æneadis, 2. Decio: 'Eo nunc quod eorum segnitæ ardet focus.' Item Andromeda: 'Namque, ut dicam te meta aut segnitæ addubitare, haud meum est.' Ipse denique Cic. ii. de Orat. 41. 'Et, quoniam de imprudentia diximus, castigemus etiam segnitatem.' *Modius.* Pro 'familiariter' Vincent. habet 'familiari secreto.'

§ 14 *Insidia ad postremum suorum interficitur*] Cic. de N. D. iii. 35. 'Atque [mallem Namque] in suo lectulo mortuus in tympanidiis in rogam illatus est.' Diod. xv. 74. refert, eum epulantem et largius bibentem in morbum incidisse: fieri autem potest, ut, cum insidiis suorum periret, id ebrietati tribueretur: quod Alexandro M. evenit. Vid. Plut. et Probum in Dione. *Bongars.* Plin. vii. 53. gaudio extinctum scribit, accepto tragicæ victoriæ nuntio. *Bern.*

Insidia suorum interficitur] Quod tamen nullibi scriptum arbitror. *Fab.* Verba non Italia uncinis includit Ed. *Bong.* Helladius in Chrestomath. de Dionysio refert, *ὅτι ἀνηλάτου μὲν ὕδατος*

Διονύσιος ἦν, ὁ τῆς Σικελίας ἑρξας ἔτη
μ' αὐτῶν ἀποδόντα. Syncell. Chron.

p. 258. Διονύσιος Σικελίας τῆρανος ἀπέ-
θανε κρητῆρας ἔτη ιη'. Leg. λη'.

LIBER XXI.

CAP. 1. § 1 *Maximum natu ex filiis ejus, nomine Dionysium*] Alii scriptores dicerent 'nomine et ipsum Dionysium;' qui et ipse, ut pater, Dionysius dicebatur. Et ita Just. alibi, 'Fratremque regis et ipsum Ariarathem nomine.' Et xli. 5. 'Hujus filius et successor regni, Arsaces et ipse nomine.' Sic xli. 4. 'Morte Theodoti, metu liberatus, cum filio ejus, et ipso Theodoto, fœdus ac pacem fecit.' Ubi 'et ipso Theodoto' id. valet ac, qui etiam Theodotus dicebatur. Et xlii. 4. 'Et ipse Phraathes nomine.' *Fab.*

§ 2 *Naturam ejus*] Plerique vet. *naturam ejus* ex quo *natura jus* fecit Doctor meus Jac. Cujacius ad L. 5. D. de Pactis, quem vid. Error hinc natus est. In vet. libris diphthongus scribitur litteris separatis *ae*. Cum ergo in veteri esset *naturas jus*, negligens exscriptor *natura ejus* exscripsit, quod deinde audax corrector supraducta linea emendavit, ut legeretur *naturam ejus*. Id et alii postea majori etiam audacia mutarunt in *naturam aetatem ejus*. Similibus mendis infectum Senecam, ostendit mihi cl. et doctiss. Vir Nic. Faber lib. de Ira ii. 30. ubi legitur: 'Pater est; tantum profuit, ut illi donanda injuria ejus sit:' cum in libris Mss. sit *ut illi etiam injuria ejus sit*, nemo non doctiss. viro assentiantur leg. *injuria jus sit*. Et i. de Clement. 19. 'Cum liceat innoxium aliis, et ob hoc securum, salutarem potentiam ejus tractare.' Vett. Codd. ea-

lutare potentia ejus? Quis non videat leg. *potentia jus?* Sed Cujacii emendationem probat Auctor ipse ii. 10. 2. 'ætatis privilegium' dicit, 'quod jus, et ordo nascendi, et natura ipsa gentibus dedit.' Et xxxv. 3. 7. vocat 'jus gentium.' Unde libenter emendarem locum lib. xli. 5. 9. 'Quorum major Phraates, more gentis, heres regni:' ut legeremus *more gentium*, vel *jure gentium*: Imperitus librarius pro *jore*, ut scribebant Vett. conjecit leg. *more*: inde *more gentium*: tandem *more gentis*. xvi. 2. 8. de Ptolemæo: 'Is contra jus gentium, minimo natu ex filiis, ante infirmitatem, regnum tradiderat, ejusque rei populo rationem reddiderat:' quæ postrema verba notanda sunt, ut intelligamus, regem contra jus et receptos mores nihil absque consensu populi innovare posse. Nam et xxxix. 2. 3. cum Ægypti regina minorem filium regem facere vellet, a populo compellitur majorem eligere. Herod. vii. 2. ait, *νομίζομενον εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχειν*. Neque lex divina quicquam patitur primogenito derogari: Denteron. xxi. 14. Jus autem naturæ esse jus gentium, notum est ex Jctorum libris (§ 11. Instit. de Rer. Divis. et § 42. d. t. 'Jure gentium, id est, jure naturali:' quia sc. 'naturalis ratio id inter omnes homines constituit:' § 1. Instit. de Jure Nat. Gent. et Civ.) Cic. iii. 5. Off. 'Neque vero hoc solum natura, id est, jure gentium,' &c. De Dionys.

juniore leg. Plut. et Probum in Di-one, et Diod. xvi. 5. cum seqq. et Gemistum. Bong.

Si penes unum remansisset] Unde Stratus Attalo prudenter ingerit ap. Liv. xlv. 19. 14. 'Si partem regni fraterni peteret, ambo infirmos distractis viribus, et omnibus injuriis obnoxios fore.' Bernegger. Usitatissimum Nostro est tempora imperfectum et plusquamperfectum permutare. Ita ergo et nunc 'remansisset' scripsit pro, remaneret. Sequitur mox, 'quam si portionibus inter plures fil. divideretur.' Vor.

§ 4 Quare] F. Quem. Gron.

§ 5 *Igitur uxorum*] Tac. H. iv. 63. 'Novum imperium inchoantibus utilis clementiæ fama.' Bern.

§ 6 *Non cognatos tantum, &c.*] Plut. in Demetr. 5. 'Familie Regum [Alexandro M. succedentium] pene omnes frequentes habent liberorum, frequentes etiam matrum neces, et uxorum. Nam fratrum parricidia, ut postulatæ geometræ sumunt, sic concedebantur habebanturque commune quoddam Postulatum et regium ad securitatem.' Quo exemplo Turcarum quoque Principes imperium a parricidiis auspicantur. Id.

§ 7 *Ne spiritus quidem consortium relinqueret*] Si quis ita loqueretur, 'Titius mihi vitæ societatem reliquit,' is male loqueretur. Possumus dicere, 'Ille mihi societatem honoris reliquit,' quia societas ejusmodi donum est illius hominis; ad de vita non litem sentias. Quare consortium istud spiritus, s. vitæ, nequaquam placet. Scripserat Just. *ne spiritum quidem*, i. e. animam, *relinqueret*. Faber. Hoc vocabulum *consortium* glossatoris mihi esse, non Justini videtur. Non enim solet alibi temere hoc plebeio genere sermonis uti. Schef. Controversiam movent hinc lect. viri docti. Fateor consocium posse sine sententiæ detrimento semel deleri; sed nec incommode, quin *et dardus*, repetitur.

Sic xxiii. 2. 'Nec invitam periculo spiritus sui empturam, ut extremos viri spiritus exciperet.' Potuisset scribere: 'Nec invitam periculo spiritus sui empturam, ut extremum viri exciperet.' Sed sic maluit. Ethæc vocum iteratio cum ap. poetās, tum ap. oratores et historicos sæpe vi singulari est. Sed, *et consortium* expuncto, legendum esse *spiritum*, viris doctis minime possum assentiri. 'Consortium' est, cohereditas. 'Consortes' sunt coheredes. Hoc igitur dixit Justinus: Qui debebant esse cum eo heredes regni, illos ne communis huj. vitæ naura secum frui patiebatur: s. qui cum illo debebant regnare, eos ne secum quidem vivere sinebat. Ap. Ov. in Epist. 'consortes generis' dicuntur ejusd. generis participes, s. consanguinei. Quidni ergo et 'vitæ consortes' dici possint ii, qui ejusd. vitæ sunt participes? Græv.

Tyrannidem in suos prius quam in externos auspicatus] Leg. ex Ms. in suos, quam in externos. Quomodo loquuntur optimi scriptores. Vos.

CAP. II. § 1 *Saginem*] Add. xxxiv. 2. 7. et xxxviii. 8. 14. præcipue de Ptolemæi prodigiosa obesitate Athenæum longule a fin. lib. xii. cum Æliano V. H. ix. 13. Bern.

Ex nimia luxuria, oculorumque valetudinem contraxit] Nihil enim est, quod certiozem aut citiorem inducat caliginem jugi ingluvie: quia, ut ait Portunianus, 'edacitas cibos terit, sed oculos vorat.' Hæc Saresb. Possier. viii. 6. m. ubi locus hic Trogliaudatur. Idem. Val. M. vi. 4. Ext. 2. 'adversam valetudinem oculorum' dicit. Sed *valetudo oculorum* tantundem esse potest. Liv. xxvi. 22. 'Valetudinem oculorum excusavit.' Nilmirum 'valetudo' pro invaletudine quoque s. valetudine adversa sapias. ponitur. Vor.

Oculorumque valetudinem] Ita Liv. xxxii. 34. 2. Vid. sup. notam ad xii. 2. 11. Bern.

Adeo ut non solem, non pulverem, non denique splendorem ferre lucis ipseus posset] Merito mihi suspectus est hic l. Quid enim sibi vult *pulvis*, quem etiam oculi recte se habentes ferre non possunt? Ms. Leyd. pro *pulverem* disertim habet *fulgurem*. Unde *fulgorem* legend. esse quivis facile videt. Nec obstat huic lect. quod statim Just. subjiciat *splendorem*. Aliud enim *fulgorem*, aliud *splendorem* esse Philosophi docent. Et, qui accurate loquuntur, pariter etiam distinguunt. *Box*. Veget. 1. 3. 'Solem pulveremque ferre condicant.'

§ 2 *Nec, ut pater, carcerem*] Verba, *ut pater*, reliquis secernenda commatibus: debent enim intelligi de Dionysii huj. patre, i. e. Dionysio seniore. *Schef.*

§ 8 *Dionysius pellitur*] Opera Dionis inprimis. *Bong.*

§ 9 *A Locrensisibus*] Vid. Strab. vi. et *Eliau*. ix. 8. V. H. *Id.*

Velut jure regnaret, &c.] Demosth. Philip. ii. m. 'Rex et tyrannus omnis est libertatis inimicus et legibus infestus.' Liv. XLV. 24. l. 'Natura inimica inter se sunt libera civitas et rex.' Otaues ap. Herod. iii. 80. 'Vir tyrannus jura patriæ labefacit; feminis vim adfert; indemnatos interficit.' *Berneccer*. Hoc jure mihi valde suspectum est. Nec enim de eo agitur, jurene an injuria regnaret Dionysius, sed quomodo ubique, quoquo concessisset, regnare voluerit. Suspicio autem scripsisse *velut ubique regnaret*. In voce *ubique* primæ duæ litteræ per præcedentes pene similes assumptæ sunt. *Schef.*

§ 10 *Sponsis*] Ms. habent vel *proci*, vel *sponsis procia*. Unde colligere *proci* esse lect. veram, *sponsis* autem glossam, cum præsertim aliis in libris occurrat *proceribus*, quod sine dubio ex *proci* factum. *Id.*

Locupletissimes, &c.] Aristot. Polit. v. 11. tradit, proprium Tyrannorum

esse, cives reddere pauperes, ut Nero dixit ap. Suet. 22. 'Hoc agere, ne quis quidquam habeat:' tum ut exhaustis civibus facultatem adimant nocendi: tum etiam, quia ipsis in luxum et libidinem pereanni sumpta est opus. *Bern.*

CAP. III. § 2. *Die festo Veneris*] 'Appoblarum sunt Athenæo iii. et iv. 'Veneralia' quidam interpretantur, sicut Bacchanalia, Saturnalia, &c. *Id.*

Voverant ut virgines suas prostituerent] Pro, voverant se prostituturos, vel, quod prostituere vellent. 'Ut' pro, quod, non raram, ap. Nostr. quoque. Vid. Notas ad v. 3. 3. ac Lib. de Latinit. f. susp. cap. 24. *Vor.*

§ 5 *Illæ maritis traderentur*] In Ms. est *viris* pro *maribus*, quod præfero, et hoc posterius glossatoris pnto. *Viro* certe sic usurpat etiam in seqq. Sententia hæc est: Decretum faciendum, ne qua virgo nuberet, priusquam illæ centum, quæ prostitissent in lupanari, invenissent viros, eisque fuissent nuptæ. *Schef.*

§ 10 *Securis omnibus*] Vell. ii. 118. 'Nemo celerius opprimitur, quam qui nihil timet; et frequentissimum initium est calamitatis SECURITAS.' *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Princeps Carthaginiensium Hanno*] Oros. iv. 6. *Bong.*

§ 2 *Solemnem nuptiarum diem*] Nec enim Eos illæ Par. primum infandi sceleris exemplum sunt. Quadrat Hispanorum adagium: 'Nullibi magis panoplia requiri, quam in nuptiis et publicis ludis.' Vid. *Camerar. Oper. Subcisiv.* i. 83. et iii. 89. *Bern.*

§ 3 *Orbam*] Senatu, quasi parentibus, destitutum. *Id.*

§ 4 *Res cognita*] Sæpe 'solum insidiarum remedium est, si non intelligantur.' Tac. xiv. 6. Tali consilio militum conspirationem declinare co-

natus est Vocula ap. ennd. H. iv. 56. et declinavit Eteonictus ap. Xen. H. Græc. ii. pr. *Id.*

Cogitata] Conjuratiori et insidiis hoc verbi competit. Suet. Tib. 19. 'Tormentis expressa confessio cogitati facinoris.' Et in Calig. c. 12. 'Etsi non de perfecto, at certe de cogitato parricidio professus.' Ita Cnrt. vi. 10. 18. et viii. 7. 18. *Id.*

§ 5 *Ne persona designata, non vitia correctā viderentur*] Junt. nonnullique alii editi libri *ne p. designata, sed v. correpta v.* Sensus necessario requirit *sed.* Leg. itaque *ne p. designata, sed v. correpta v.* Posset et *correpta ferri.* Ut 'Correptus voce magistri,' ap. Horat. Sed præferenda veterum codd. scriptura. *Græv.*

Ne persona designata, sed vitia correctā viderentur] Lect. hæc ex edd. antiquis retracta est, ut ex collectione Var. Lectionum Bongarsii apparet, et ex Junt. Est autem optima scriptura, et Grævio nostro probatur. S. autem *correcta* legas, s. *correpta*, nihil interduim. *Faber.* Antiquiores typis expr. Bechar. Maj. et teste Grævio Junt. habent *sed vitia correpta.* Quod miram a Bong. mutatum esse. 'Corripere' pro, reprehendere, increpare, satis notum. Vocula *sed* quoque abesse hinc non posse videtur. *Vorst.* Junt. *persona designata, sed vitia correpta.* Probant viri docti. Sed f. non necesse est, ut pro non substituatur *sed*: cum, si vocabulum non jungamus cum 'viderentur,' omnia sint clara. Ordo: *Ne videretur designata persona, at non viderentur correpta vitia.* Schef.

§ 6 *Iterum servitia concitat*] Quomodo iterum? Num ea ante concitaverat? Atqui nil de eo ap. Nostr. Latef in vocabulo hoc mendum, quod tamen, quomodo corrigi debeat, nunc non excogito. *Schef.*

§ 7 *Velut a singulis membris parva exigenterentur*] In simili casu, simili acu-

mine Flor. iii. 21. 48. 'Ut per singula membra moreretur.' Plin. tamen viii. 16. sub finem, diversam causam mortis Hannonis adfert. Add. inf. xxi. 7. 10. Sen. de Ira iii. 18. 1. *Bern.*

In cruce agitur] Becharii et aliorum antiquiores edd. in *cruce agitur*: quomodo dicunt 'in loco ponere,' vel 'reponere.' Sed et ipsum τὸ 'figere in aliquo' habent alii. *Vorst.* Vetiustiores in *cruce agitur.* Schef. Sic et Junt. *Græv.*

§ 8 *Ad imitandum scelus*] Hæc una est ex rationibus Legis 5. Cod. ad Leg. Jul. Majest. cuius sanctio alias iniqua videri possit: quia sc. in posteris exempla paterni, h. e. hereditarii criminis metuantur. Nota Cassiorum, Corneliorum, Brutorum, &c. historia. *Bern.*

CAP. V. § 2 *Deposito imperio, arcem Syracusanis*] Timoleonti et Corinthiis παραδόδοις ἀνδρὶ καὶ τῇ ἀποστάτῃ. Legend. Plat. 17. et Probus in Timoleonte. Diod. xvi. 17. *Bong.*

Tradidit] Pato tradit, ob verbum seq. 'proficiscitur.' *Faber.* Sic recte Junt. *Græv.*

Recepto privato instrumento] 'Recipere' hic id. est quod, excipere, vel retinere, quomodo etiam hoc verbum usurpat ab Jctis. Unde 'servus receptitius' ap. Gell. xvii. 6. et Cic. Top. 26. 'Cum ædes fundumve venderint, ruti cæsis receptis:' et ii. de Orat. 55. 'Cum ædes venderes, ne in ruti quidem et cæsis tibi paternum solum recepti.' Vid. Not. ad Sen. ad Marc. 10. *Gron.*

Corinthum in exilium] Περιβλεπων ἔχων τὴν τῆς μεταβολῆς ὑπερβολήν. Diod. 71. Inde natum proverb. 'Dionysius Corinthi.' *Bong.* Quod extat in Cic. ix. ad Att. 9. Quintil. viii. 6. Laërtii Platone. Originem adagii tradit Plat. de Garrul. c. 23. Add. Cic. Tusc. iii. 12. Val. M. vi. 9. *Bern.*

§ 3 *Humillima quæque tutissima*] Sen. Ep. 105. pr. 'Multi in contemptu remedii causa delituerunt,' &c. Ut Brutus ap. Liv. 1. 56. 9. Archelaus ap. Dionem LVII. Claudius ap. Suet. in ejus Vita 38. Id.

§ 5 *Pannosusque et equalidus*] Angli *pannosus et equalidus*: placet. Schef.

§ 6 *Oculis decorare*] H. e. avide spectare. Ita Martial. 1. 97. et 'oculis comedere,' ix. 60. Add. Val. M. ix. 2. 1. Bern.

§ 7 *Apud adiles adversus lenones jurgari*] Edilibus enim cura fornicum popinarnumque fuit: quæ propterea 'loca Edilem metuentia' vocat Sen. Vit. Beat. 7. Vid. Lips. ad Tac. II. Excursu O. Add. notata superius ad xix. 1. 7. Id.

Jurgari] Mss. mei *jurgare*, ut Cic. dixit iv. de Repub. 'Si jurgant, benivolorum concertatio est.' Horat. tamen maluit illo uti, dum ait S. II. 2. 99. 'Jure, inquis, Thrasius istis Jurgatur verbis.' Mod.

Omniaque ita facere, ut contemnenda, &c.] Mallem *omniaque ita facere*, quod habent quidam Mss. Non enim tam de modo hic est sermo, quam de fine ac proposito, quo fecerit. Itaque et paulo post, 'ut a timentibus semper in publico videretur, aut a non timentibus facilius contemneretur:' quia nempe nunquam putabat satis contemptibilem se facere, qui nunquam satis credebatur se securum. Schef. Adstipulantur Juntæ. Grav.

§ 8 *Pueros in trivis docebat*] Nihil novi, de loco ad docendam; nam, ut ex Comædiis veterum discere est, pueri ap. Græcos in triviis docebantur. Faber.

§ 9 *Naturæ*] Freinsh. *natura* maluit. Bern.

§ 10 *Neque honesta, sed tuta, &c.*] 'Honesta utilibus cedunt in rebus extremis:' Liv. XXIII. 14. 4. 'Cedit interdum generosus spiritus utilitati, et fortunæ viribus succumbit, ubi,

nisi tutiora legerit consilla, speciosa sequenti concidendam est:' Val. M. VII. 6. 1. Id.

CAP. VI. § 1 *Rhodanum*] Quidam Mss. *Rodonum*, alii *Rodonem*. Frontin. Strat. 1. 2. 3. 'Rodinum.' Bongars. Nescio quomodo mihi 'Rhodinum' Frontini magis arrideat. Et suspicor id ei cognomentum datum a Rhodo ins. Schef.

§ 2 *Auctor originis*] Vid. XVIII. 3. 1. &c. Bern.

§ 3 *Alexandria*] XI. 11. 13. Id.

§ 4 *Nec cupiditas*] Sen. de Clem. 1. 1. 'Facit avidos nimia felicitas: nec tam temperatæ cupiditates sunt unquam, ut in eo, quod contigit, desinant; gradus a magnis ad majora fit: et spes improbissimas complectuntur insperata assecuti.' Similia Thucyd. IV. 4. 4. et IV. 12. 87. Diod. XIX. 1. Noster XXIII. 1. 2. Id.

§ 6 *In tabellis ligneis*] Imitatione Demarati, de quo II. 10. 13. Æneas in Poliorcet. 31. præter alios occulte scribendi modos, hunc ipsum quoque memorat: nisi quod creta similive terra, non infusa cera, scripturam deletam ait. Unde etiam modus retegendi litteras diversus: Noster ait, erasa cera lectas esse tabellas: Æneas, lineam tabellam in aqua positam, eluta creta, scripturam ostendisse. Agell. XVII. 9. Id.

§ 7 *Venditasset*] Ita Vett. quomodo etiam legend. in Oros. IV. 6. cujus Ms. habet *indicasset*. Bongars. Hoc præplacet utroque sensu. Cic. pro Arch. 11. 'Jam me vobis indicabo.' Plaut. Pers. IV. 4. 32. 'Indica, fac precium. Do. Tua merx est, tua indicatio est.' Bern.

Verum etiam et crudeli animo] Vix est dubium, quin vel *etiam* vel *et* hic sit intrusum a glossa. Mallem *etiam* delere. Schef. Aut *etiam* aut *et* abundare bene monet Scheff. Excidisse autem vocem hic reponendam Junt. nobis ostendit, in qua legitur *verum*

etiam invido et crudeli animo. Invid-
bant Hamilcari hanc laudem, quam

ex legatione tam pulchre pro re pa-
triæ gesta sibi pepererat. *Græv.*

LIBER XXII.

CAP. I. § 1 *Agathocles*] Leg. Diod.
xix. *Bongars.* Itemque Polyh. xii.
6. &c. et Suid. cujus illa verba, *Τί δ'
οὐκ ἐν τῷ σέ; τί δ' οὐκ ἐν τῷ σέ;* non est
assecutus interpres. Nam hoc hand
dubie sibi volunt, quod ista Cicero-
nis, Cæsari mutuum cum Nicomede
stuprum objectantis, ap. Suet. Cæs.
49. 7. 'Notum est, et quid ille tibi,
et quid illi tu dederis.' *Bern.*

§ 2 *Quippe in Sicilia patre figulo na-
tus*] Plut. Apoph. 26. *Bongars.* Hinc
elegans illud Ausonii doctiss. poetæ
Epigr. viii. cujus lemma est, 'Ex-
hortatio ad modestiam,' his verbis:
'Fama est fictilibus cœnasse Aga-
thoclea regem, Atque abacum Samio
sepe onerasse luto: Ferula gemma-
tis cum poneret horrida vasis; Et
miseret opes pauperiemque siml:
Quærenti causam, respondit, Rex
ego qui sum Sicania, figulo sum ge-
nitore satus. Fortunam reverenter
habe, quicumque repente Dives ab
exili progrediare loco.' *Mod.*

§ 3 *Forma*] *Τὴν τε ἔξω ἐκπαρῆς καὶ
τὸ σῶμα ἐξπαρῆς*: Diod. xix. 2. *Bong.*

Exhibuit] Vid. Notas ad ix. 2. 7.
et xi. 10. 9. *Berneccer.* xi. 10. 9.
'Misere vitam exhibere.' Et 'exhi-
bere' id. quod, sustentare, tolerare.
Dicant et 'exhibere aliquem' pro,
alere, sustentare. Vid. Notas ad ix.
2. 7. *Vor.*

§ 6 *Adscitusque in civitatem*] Ita
leg. pro vulg. *accitus*. Liv. xxiii. 51.
'Vetere patria relicta, in eam, in
quam redierant, nondum adsciti.'
'Adscitus in civitatem' Græcis dici-
tur *δημοσιότης*: vel ut ap. Lucian.
Bis. Accus. p. 814. *ἐς τὸ μετοικεῖν*

συνοικεῖν. *Gronov.* Quis illum acci-
vit? Optime Junt. *ascitusque in civi-
tatem*, h. e. cum civium numero et
albo adscriptus esset. *Græv.* Vulg.
lect. vix potest esse vera. Is enim
'accitus' dicitur, qui evocatus est in
civitatem. At paulo ante dicitur
'concessisse' eo, quod ad nitro et
sponte sua venientem pertinet. Sed
nec ulla causa est, cur accitus credi
possit, qui neque rem neque famam
bonam habeat. Quare pro *accitus*
sine dubio *ascitus* est scribend. *Asci-
tus* vel *adscitus* est, assumptus, et sic
alibi Noster usus est h. verbo. Hæc
scripseram olim, cum video lect. hanc
firmari per Junt. probarique a cl.
Græv. Schef. Pro 'concessisset' ha-
bet 'access.' Vincent. v. 11.

§ 11 *Ætnæos*] Ms. *Æthineos*. In
vetusta ed., quam Lugdunensem ex
insigni typographico suspicor, *En-
næos*. Quid si *Enneos*, aut *Ennenses*
legas? *Berneccer.* Nihil mutand. *Æt-
na* est oppidum id. ac mons, cui im-
positum, unde nomen sortitum; ut
patet ex Strab. Plin. Ptolem. et aliis.
Ea ante *Inessa* appellabatur. *Voss.*
Urbem *Ætnam* ab Hierone conditam
cantat Pindarus circa tempora Darii
Hystaspidae et Xerxis. Tamen re-
stauratam tantum arbitror. Campani
autem, de quibus mox Justinus, erant
Siculi, non Itali. Vid. librum admi-
rabilem P. Cluverii de Sicilia. *Faber.*
Ætnæos scribend. non *Æthneos*, ut vul-
go editur: *Ætna* non mons tantum,
sed et oppidum Siciliæ dicitur. *Vor.*

Sui Syracusanis] Hæc usque ad lo-
cum abunt a bonis libris: quia tamen
sine his manca esset oratio, et in uno

Ma. reperiuntur, nihil mutare ausus sum : quamvis ea mihi valde suspecta sint. Belli in Agrigentinos et Crotonatas meminit Diodorus : de Ætnæis et Campanis nullum verbum, et Damasco illi est *Adyas*. Plurimum autem in tota hac narratione ab Auctore nostro discrepat Diod. ut quivis ex lib. XIX. et XX. videre potest. *Bongers*. [Qui verba dicta uncinis in sua Ed. includit.]

§ 12 *Sequenti Camponarum*] Valde vereor hunc l. corruptum esse. Suspicio legend. *Catanæorum* : nimis enim et terra et mari Campania a Syraculis distat. Multa hic de conventionione inter Agathoclem et Hamilcarem cavillari liceret. *Glar*.

Campanorum] Nam hos in Sicilia loca quædam tenuisse Diod. XVI. 68. indicat. *Bernegger*. Scrib. *Campano*, nempe, bello. *Gren*.

CAP. II. § 4. Ita uno eodemque tempore] Ita fere VI. 6. 11. *Bern*.

§ 8 *Expositis ignibus cereis, &c.*] Nam in rebus sacris, qualis illa iurisjurandi, cereos adhibitos constat. Sebis tamen ignibus *Cereris* legendum : certe vitii quid subesse putat. Sebisii conj. stabilit Plutarchus in Dione 70. ubi de Calippo in templo Cereris, sumpta ardenti tæda, jurante. Add. notam ad XXIV. 2. 8. *Bernegger*. Locus corruptiss. Ego, vestigia lect. vulgatæ sequutus, corrigo ac lego : Tunc *Hamilcari, expositis conditionibus fuderis pactisque, in obsequia Panorum jurat*. Vel melius pro *pactisque* fuerit *pactis*. Sic XXX. 8. 'Deinde cum expositæ conditiones pacis a Romanis essent.' Certe melius se habet ita emendatus hic locus. *Bozborn*. *Peyraredi* conj. est *expositis ignibus sacris, tactisque, &c.* Liv. ita de Hannib. XX. 'Pama etiam est, Hannibalem annorum ferme novem pueriliter blandientem patri Amilcari, ut duceretur in Hispaniam, cum perfecto Africo bello, exercitum eo trajecturus, sacrificaret, altaribus admotum, tactis

sacris iurejurando adactum se, cum primum posset, hostem fore populi Romani.' *Voss*. Quam placet conjectura Sebisii! Legit ille *ignibus Cereris*; nihil ingeniosius. Nam et res in Sicilia geritur, ubi præcipua veneratione celebrabatur Ceres; et illa Dea 'dadonchos' erat. Nil itaque melius potuit excogitari. *Faber*. Sebis. legend. conjecit *ignibus Cereis*. Quod probat Gronov. IV. 4. Obs. et *ignes Cereris* dicit esse altaria, in quibus focius accensus fuerit. Tactis altaribus quod jurare soliti fuerint, ex Liv. Nep. et aliis scire licet. Sed et quod in templo et ad aram Cereris illud factum fuerit, constat. Juv. XIV. 'Vendet perjuriam summa Exigua Cereris tangens aramque pedemque.' Deque ipso Agathocle, de quo Noster agit, Diod. XIX. sic : Παράχθεις ἐς τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἄρπυζε : 'Adductus in Cereris templum a civibus juravit.' Sed et Noster XXIV. 2. 8. Ptolemæum 'sumptis in manus altaribus adjurasse' scribit. Quid si dicamus nihil mutandum, et *ignes cereos* esse, facies et tædas, quæ expositæ tactæque fuerint, cum juraretur? Sane Plut. in Dione de Calippo in templo Cereris sumpta ardenti tæda jurante scribit. *Vorst*. Non possum *cereis* hic probare. Qui enim cohæreant, et quæ sit locutio, *ignes cerei*? magis placet *Cereris*, cum præsertim conveniat historia. Neque tamen sic videtur sanus locus. Quomodo enim explicabimus *tactis ignibus*? *ignes* utique non tangebantur : *ignes* vero altaria explicare nescio an non durum sit, præsertim in hoc genere loquendi. Leg. igitur sic ap. Nostrum : Tunc *Hamilcari aris, positis ignibus Cereris, tactisque*. Illud *aris* excidit, quia præcesserat in voce *Hamilcari τὸ αἰεῖ*, quod proinde ut superfluum maleque repetitum debebant, sola littera *s* servata et annexa subsequenti *positis*, unde *expos.* est factum. Porro *aris positis ignibus*

Cereris accipio de illis, quæ erant positæ non cum ignibus s. fœculo accenso, sed ad ignes *Cereris*, s. propter ignes *Cereris*, ut nimirum iis *Cereri* fierent sacrificia. Quæ explicatio planior, simplicior, locoque præsentī accommodatior videtur. *Schef.* *Sebis.* corrigit, *Cereris ignibus*, quod probat et firmat *Gronov.* iv. Obs. 4. Probarunt hanc emendationem postea quoque viri doctiss. *Vorst.* et *Faber.* Sed *Heinsius*, vir et amicus summus, putat hic gravius librario- rum crimen latere, fœdeque interpolatum esse h. locum, qui sic possit restitui, si scribamus *Tunc Hamilcaris rex positus insigni ceremonia tactisque in obsequia Panorum jurat.* *Ignis* hic ferri non posse putat. *Aris* hic excidisse vidit et *Scheff.* Mihi non videtur nimis longe a libris omnibus esse discedend. Quod fiet, si legeris *Tunc Hamilcaris aris positus, et ignibus Cereris, tactisque in obsequia Panorum jurat.* Sic aræ et ignes junguntur a *Virgil.* in versu, quem laudat *Bernec.* *Græv.*

Tactisque] *Virgil.* *Æn.* xii. 201. 'Tango aras, mediosque ignes et numina testor.' *Bern.*

§ 9 *Potentissimos*] *Mss.* *Fuld.* (ut et *Bongarsiani*) *potissimos*, quod pro eod. est. Significat enim, præcipuos et primæ notæ. *Quintil.* x. 3. 'Ut semel quod est potissimum dicam.' *Mod.*

§ 10 *In theatrum ad consensionem*] Nam Græcis et Græciensibus plerisque Theatrum fuisse pro curia, foro, comitio, patet etiam ex *Cic.* pro *L. Flacco* 7. *Diod.* xvi. 85. *Liv.* xxiv. 39. 1. *Tac.* H. ii. 80. 6. *Val. M.* ii. 2. 5. *Frontin.* iii. 2. 6. *Auson.* in prologo *Ludi* vii. *Sapient.* *Plut.* in *Dione* 53. *Bern.*

Contracto in gymnasio] *Scrib.* in *gymnasium.* *Fab.*

§ 12 *Promtissimos*] *H. e.* maxime excellentes, et omnibus rebus instructos. *Cic.* iv. *Verr.* 17. 'C. *Cacurius*

promtissimus homo, et experiens, et imprimis gratus.' *Vid.* *Not.* ad *Tac.* iv. 17. *Gron.*

CAP. III. § 2 *Fæde vexat*] *Angli fædis injuriis*, quæ manifesta glossa est. *Schef.* *Junt.* *fæde injuriis vexat.* *Græv.*

§ 4 *Syracusæ in pignus societatis sint traditæ*] Posset etiam legi absque præp. *Syr. pignus, &c.* *Gron.*

§ 5 *Quantum malum*] *Scrib. mali.* *Idem.*

§ 6 *In imperio esset*] 'Tum temporis consul,' ut xxxi. 2. 9. de *Hannib.* loquitur Auctor. Ita *Cic.* de *Arusp.* *Respons.* 17. 'Sacrificium Bonæ Dæm fit in ea domo, quæ est in imperio,' h. e. in domo Consulis, *des regitrenden Ammeisters.* *Plut.* *Cæs.* 13. *Bern.*

Tacita de eo suffragia] xxii. 7. 10. *Capitolinus* in *Gordianis* cap. 12. tradit, quale fuerit ap. Romanos 'senatusconsultum tacitum,' et quare sic appellatum. Sed illud ab hoc nostro diversum est. *Idem.*

A Sicilia] In *Siciliam* legit *Freinsh.* *Diodorus* ix. 106. *Idem.*

§ 7 *Sed hæc callida commenta Pænorum et sententias inauditas*] Quidam 'inauditas' per admirationem accipiunt, quales nemo antea audierit. Alii 'inauditas,' i. e. non dictas, ut dicere solemus indicta causa quempiam damnatum, et sic etiam 'callida commenta,' quod præcedit, pro occultis damnationibus intelligend. Verum sic etiam oportebat seq. mox versu legere *per injuriam cives inauditum damnaverunt*, genere masculino, quod *inauditam* genere feminino legitur. Illud etiam merito quis mirabitur, quod ad calcem huj. lib. legitur, *Agathoclem exercitus sui desertorem, filiorum proditorem, ac ex Africa profugum tantum potuisse, ut cum Pænorum ducibus æquis conditionibus pacem fecerit.* *Glar.*

Hæc callida commenta Pænorum et sententias inaudita mors Hamilcaris præ-

venit] L. hic, enim depravate legere-
tur, Glareano negotium fecit: ego
Mss. lectionem expressi, in qua nihil
est, quod lectorem morari possit.
Bongars. Cum Juntis scrib. *inauditas*
sententias. *Inaudita sententia* sunt
suffragia tacita illa, quorum paulo
ante meminit. *Græv.* Eum haud mag-
nopere nasutum esse oportet, qui huj.
l. vitium olfaciet, neque mirum quod
ait Bong. Glareanum circa hæc verba
multum negotii habuisse. Et id ve-
rum esse arbitror. Sed quod addit
id. Bong. id vero tale non est, ut
verum esse possum credere; ait enim:
'Ego Mss. lectionem expressi, in qua
nihil est quod lectorem morari pos-
sit.' Huic autem assentitur Bernecc.
qui sic edidit, *inaudita mors.* At h. l.
inaudita mors quid tandem erit? Ver-
ba modo, nihil aliud. Add. quod in
uno Ms. legitur *audita*, quod ipse
Bong. agnoscit in collectione, s. re-
censione Codd. Mss. et Impressorum.
Cujus scripturæ, quantumvis corrupta
illa sit, si quis vestigia sequi voluerit,
pro *audita* legere poterit *haud ita*,
(quanquam alia mihi mens est,) et ex
judicii norma locum integrum ita
concipere, *Sed hæc callida Panorum*
commenta haud ita multo post mors Ha-
milcaris prævenit, &c. Verum, ut modo
dicebam, alia mihi mens est; nam ita
existimo, isthæc verba, *sententias in-*
auditas, esse mera glossemata, eaque
etiam corrupta et barbara, quæ illi
voci, 'inauditum,' superposita fue-
rint ad illius expositionem, sic: *senten-*
tia inaudita. Quamobrem ita scriptum
fuisse a Just. mihi plus etiam quam
suspicio est: *Sed callida Panorum com-*
menta mors Hamilcaris prævenit. Hoc
addi posset, Just. in periodo proxime
superiori posuisse 'tacita suffragia et
sententias non recitatas.' Itaque bis
idem diceret. Sed, ut finem faciam,
corrupta illa sunt quæ sup. examina-
vimus. *Faber.* Ita locum h. reforma-
vit Bongarsius et quidem ex Mss. ut
ait. Mihi tamen magis placet anti-

quiorum typis expressorum lectio,
quæ et ipsa sine dubio e Mss. hausta,
sententias inauditas mors Hamilc. præv.
Ut *sententias inauditas* sint ipsa illa ta-
cita suffragia, de quibus prædixerat;
dictæ ita quod nondum auditæ et
cognitæ essent. *Vorst.* Mss. alii ha-
bent *inauditas*, quod probant viri doc-
ti, et de *tacitis sententiis* exponunt.
Et est Ms. in quo legitur *audita*. Unde
prope venio in hanc opinionem, quod
Justinus scripserit *et sententias inaudi-*
tas audita mors Hamilcaris prævenit.
Locutio est plane elegans, ut quilibet
intelligit. *Schef.*

Liberatus est fatis munere 'Fatam'
pro morte naturali nec violenta, ut
II. 2. 13. ad quem l. Notas vid. *Ver.*

Inaud. damn.] Apul. x. M. p. 214.
'Nec damnaretur aliquis inauditus.'
L. 2. C. ad Leg. Corn. de Sic. 'In-
auditum filium pater occidere non
potest.'

§ 9 *A quo victus*] Diod. ext. libro
xix. ap. quem de Syracusarum obsi-
dione nihil. *Bong.*

CAP. IV. § 1 Cum igitur, &c.] 'Mul-
tum interest,' ait Scipio ap. Liv.
xxviii. 44. 2. 'alienos populare
fines, an tuos nri excindique videas.
Plus animi est inferenti periculum,
quam propulsanti,' &c. Vid. Amirati
Diss. in Tac. xviii. 2. Add. Notam
xl. 6. 9. *Bern.*

Agathoclesque cum se nec viribus, &c.]
In Mss. est *Agathocles quod se*, longe
melius, quam quod legitur in vulga-
tis, quia *cum* occurrit etiam in præ-
cedd. Impr. quidam habent *Agathe-*
clesque, quod ex *Agathocles quod* mu-
tatum videtur. *Schef.* Cum hic repe-
titur inscite, et contra morem castæ
Latinitatis. Nonnulli Mss. *quod*, id-
que placet Scheffero. Sed rotunda
est Junt. scriptura: *Cum igitur victo-*
res Pami Syracusæ obsidione cinctissent,
Agathoclesque se nec viribus parem. Id-
que monui jam olim in ed. mea pri-
ma. *Græv.*

Statuit bellum in Africam transferre]

Cf. hæc cum Diod. xx. 3. et seqq. *Bongars.* Val. M. vii. 4. Idem consilii Antiocho Regi ab Annibale datum est, ut bellum in Italiam trajiceret. Liv. xxxiv. 59. Ita Frontin. i. 3. 8. 'Scipio, manente in Italia Hannibale, transmisso in Africam exercitu, necessitatem Carthaginiensibus imposuit revocandi Hannibalem: sicque a domesticis finibus in hostiles [sic emendat Freinsh.] transtulit bellum.' *Bern.*

§ 2 *Qui sua tueri non poterat*] Codex Ms. teste Bong. pro *tueri* habet *statuere*: quod non spernend. videtur. Notum 'statuere' quoque id. esse quod, sistere; dicique 'statuere navem,' 'equum,' 'aquas.' Deinde ipsum 'sisti' id. quoque est quod, saluum esse: ut sup. ad xi. l. 6. ex Obs. Gronovii docuimus. Quid si igitur statuamus, Justinum *sua statuere* dixisse pro, sua servare, ne sc. diffident aut dilabantur; quodque vulgo legitur *sua tueri*, id alterius interpretamentum esse, quod ex marg. in textum irrepperit? *Vorst.* Sunt quibus placet *statuere* pro *tueri*: quod in Ms. uno reperitur. Ego patem a vulgata haud recedendum, quia melior oppositio inter *impugnare* et *tueri*, quam inter *impugnare* et *statuere*. Schef. Add. *statuere sua* esse loquendi genus insolens, et a nullo usurpatum. *Græv.*

§ 3 *Status præsentis fortunæ*] *F. fortuna.* Gron.

§ 4 *Ad obsidionis necessitatem*] Præferend. videbatur quod habent impr. veteres et Ms. unus. Bong. edidit *obsidionis necessitate.* *Bern.*

§ 5 *Servos militaris atatis*] Ita iii. 5. 6. Liv. xxii. 57. 11. Flor. ii. 6. 50. *Idem.*

Eoque et majorem partem] Mss. plures habent *eos ex maiore parte*, quam lect. puto esse veram. Certe secundum lect. receptam servos omnes secum sumserit, necesse est. At hoc vix vero consentaneum. Quæ enim

possit dari ratio, quæ hæc eum impulerit? Non ergo hoc fecit, verum dedit operam, ut et domi et foris exercitus constaret partim ex liberis, partim ex servis libertate donatis, ut utrobique emulatione ad virtutem accenderetur. Majorem tamen partem servorum secum abduxit. *Schef.*

Ceteros omnes ad tutelam] Cum fratre Antandro. Ne quid autem se absente Syracusani moverent, *διεσέγγυε τὰς συγγενείας αὐτ'* ἀλλήλων, καὶ μάλιστα ἀδελφοὺς αὐτ' ἀδελφῶν, καὶ πατέρας αὐτὸν πατέρων, ut, qui domi manebant, de amicis et propinquis, qui cum Agathocle erant, solliciti, quiescerent. Diod. xx. 4. *Bong.*

CAP. v. § 1 *Septimo igitur*] Restituend. est numerus in Diod. init. lib. xix. Cum enim xx. 21. dicat, a Troja capta ad Agathoclis in Africam expeditionem esse annos τριὰς κλέω τῶν δεκατοσίων διδοήκοντα, i. e. 883. et in Africam profectus sit 7 anno imperii sui: ut et ex ipso Diod. constat: a capta Troja ad ejus tyrannidem erunt anni 876. Male igitur in Diod. legitur δεκατοσία ἐξήκοντα ἔξ, i. e. 866. cum sit legend. ἐννέακοντα ἔξ. Nisi superior numerus emendandus videatur, ut legamus ἐννέακοντα pro δεκατοσίων. Et hoc verius. *Bong.*

Archag.] Ἀρχάγανος fil. Agathoclis vocatur a Diod. xx. 10. 33. 57. et seqq. verum in Excerpt. Porphyrog. p. 258. et a Polyb. Legat. i. Ἀγδάραχος. Quod nomen alteri præfert Valesius, quia propius accedit ad patris nomen.

Quo veherentur] Ita Junt. et postea victique victores insecuti sint: Ms. utroque: hinc bene Junt. ultroque victores ins. sint. *Græv.*

§ 3 *Superesset*] *F. superesse.* Gron.

§ 4 *Deficientibus sociis*] Tac. H. ii. 97. 'Prosperis tuis rebus certaturi ad obsequium, adversam fortunam æquo detrectant.' Thueyd. de Atheniensium sociis i. 20. 20. et i. 24. 35.

et v. 3. 4. itemque de Lacedæmoniorum iv. 11. 10. *Bern.*

Odio diuturni imperii] *Βαρυμέτρους τοῖς προστάγμασι ἐκ πολλῶν χρόνων, ἀφ' ἑσθ' αὖ καὶ τῆς ἀποστάσεως:* Diod. x. 3. *Bongars.* 'Spes cuique, novandi res suas, omni præsentī statu blandior est.' Liv. xxv. 17. 8. 'Multi odio præsentium, et cupidine mutationis, suis quoque periculis lætantur.' Tac. III. 44. *Bern.*

§ 5 *Non muris cincta*] In Mss. legitur *cincta*, item *posita*: quod videtur melius. Sed ita mox pro *quas* scribend. fuerit *quæ*, nec f. aliter fuit in vetustioribus, cum in iis diphthongi litteris separatis interdum scribantur, quæ scriptio facile illud *quas*, accedente correctoris industria, potuit generare. *Schef.*

Urbes in planis campis jaceant] Ita loquuntur optimi quique. Virgil. vii. *Æn.* 'Qua Saturnus jacet atra palus.' Nep. Eum. 'Asia pars quæ inter Taurum jacet.' Brutus in Ep. ad Cic. 'Jacet locus inter Apenninum et Alpes.' Vid. et lib. de Latinit. F. Susp. p. 151. *Vorst.*

§ 7 *In repentino Pannorum metu*] 'Subita conterrent hostes, usitata vilescent.' Veget. III. 16. Hujusmodi exempla collegit Piccartus Obs. Hist. vi. 9. *Bern.*

§ 9 *Sentient*] *Leg. sensuros.* Tota enim hæc oratio per infinitivos procedit. Cap. 3. 'Propediem sensuros quantum,' &c. Et Liv. xxxv. 33. 'Nec ullos prius ciadem ejus belli sensuros.' *Gron.*

§ 11 *Capta Carthagine*] Hoc argumento Severus ap. Herodian. II. milites hortatus, 'Occupemus,' inquit, 'quam primam Romam, Larem ipsum Imperii, reliqua dein facile expedituri.' Add. Liv. xxi. 5. 3. et xxxiv. 26. 3. Tac. Ag. 17. 2. Flor. II. 9. 3. *Bern.*

§ 12 *Terminari nullo tempore oblivione*] *Leg.* et ita ex imitatione Ciceronis scripsit Justinus, *nulla temporis Delph. et Var. Clas.*

oblivione. Faber. *Terminari oblivione* est, oblivione deleri, oblivione perire. *Vorst.*

Ut dicatur] *Leg. et dic.* nam 'ut' jam antea positum. *Faber.* Mallem *et dic.* *Schef.* Junt. retinet *ut*, sed aliter interpungit, et rectius posita *τελεῖς σπρυμὴ* post τὸ 'possit.' *Græv.*

Victique victores insecuti sint] Mss. *utroque victores.* Liv. xxv. 26. 'Ut nltro undique oppugnantur Romani.' *Gronov.* Magis placet quod antiquiores typis expr. habent, *utroque vict.* Atque ita in codd. quoque Mss. esse testatur *Bong. Vorst.* In Mss. plerisque legitur *utroque*: id quod probant viri docti. Putem utrumque posuisse Justinum, ac scripsisse *utroque victi victores insecuti sunt.* Oratio sane ita longe elegantior propter oppositionem; et vicinitas litterarum facile potuit efficere, ut alterutrum omitteretur. *Schef.*

CAP. VI. § 1 *His quidem, &c.*] Hoc ipso exemplo et similibus aliis ostendunt Frontinus I. 12. et Piccart. Obs. x. 3. boni ducis esse, metum militum ex adversis omnibus conceptum prudenter eludere, et in contrarium vertere. Huic nostro geminum quid est in Curt. IV. 10. *Bern.*

§ 2 *Crediturum adversum prefecturos prodigium esse*] *Scrib. cred. adv. prefecturis prodigium,* ut 'adversum' h. l. sit nomen, non præpositio. *Gronov.* Nullum hic in libris præsidium. Vix tamen dubito legend. esse *adversum prefecturis.* Nam *prodigium adversum prefecturos* sapit pessimorum temporum consuetudinem et illorum hominum, qui meliores scriptores aut non viderant, aut non legerant attente. Hinc et in seqq. dicit, 'nunc quia egressis acciderit, illis ad quos eatur portendere,' sc. adversa: hoc enim ἀντὶ καὶ τοῦτο repetend. Nam 'portendere' sine adjecto nomine, quid significet, non potest intelligi, cum tam læta quam infausta et tristia 'portendi' dicantur. Porro in Junt. paullo

Justin.

3 M

ante pro *portenti religio* non bene legitur *p. visio*. *Religio* est hic, superstitio, ut XVIII. 6. 'Cruenta sacrorum religio.' Unde *religiosus* pro, superstitiosus, in illo veteri versu: 'Religentem esse oportet, religiosum nefas:' h. e. superstitiosum. Sic vicissim *superstitio* in bonam partem pro religione XXXIX. 4. 'His tot necessitudinibus sanguinis adicitur superstitionem templi, quo addita profugerit:' pro quo in eod. lib. cap. 1. *religionem templi* dixit: 'Cum Tyrum religione templi se defensurus petisset.' XLI. 8. de Parthis: 'In superstitionibus ac cura Deorum præcipua omnibus veneratio:' h. e. in iis quæ religiose colunt, ac pro Diis habent et venerantur, præcipue sunt fluvi. Sed alia quoque huj. notionis exempla sunt in promptu. *Græv.*

§ 3 *Naturalium siderum*] Solis et Lunæ, ita f. dictorum, quod rerum naturam maxime fovere credantur. *Bernegger.* *Naturalia sidera* quæ sint, nemo, credo, explicabit; neque enim alia astra sunt, quæ non naturalia vocare possis. *Lego defectus naturales*, i. e. qui causis naturalibus nituntur. *Faber.* Hoc *naturalium* mihi valde suspectum, quasi sint et sidera non naturalia. Num scripsit Noster *naturæ luminum*, aliusque id exposuit per, siderum, et potest illud *luminum* contracte scriptum fuisse *lunum*, post adjunctum esse voci *naturæ*? Certe, si est retinend. *naturalium*, putem ita dicta in opposito ad cometas, et id genus, ipsos quoque soles lunasque apparentes, quales hactenus intelligi possant non naturales, non quod foveant naturam. *Schef.*

Certumque esse] *Leg.* certum itaque esse. Nam argumentatio est. *Fab.*

Adversusque rebus suis] Juntæ una voce auctiores: *laboribus adversusque rebus suis*. *Laboribus* est, malis, merninis. Cic. I. Fam. 9. 'Cujus erga me singularem benevolentiam vel in labore meo vel in honore perspexi.' Id.

III. 10. 'Multaque mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi etiam honori putarem fore.' Terent. Andr. v. 2. 'Nonne te miseret mei tantum laborem capere ob talem filium?' Vid. ibi Donatum. Virg. Æn. IV. 'Iliaci labores' sunt calamitates Trojanorum. Horat. III. C. 14. 'Defunctus laboribus.' *Græv.*

§ 4 *Naves incendi jubet*] Id. eod. consilio fecere Corcyræ ap. Thucyd. III. 13. 22. Nec dissimilia Liv. IX. 23. item XXI. 43. et 44. item XLIV. 10. 8. Britanni, 'obseptis effugiis, multa et clara facinora edidere.' Tac. XII. 31. Nimirum 'Una salus victis, nullam sperare salutem.' Virgil. Æn. II. 364. Add. sup. I. 6. 10. et XX. 8. 4. *Bern.*

§ 5 *Prosternerent*] Scribend. videtur *protererent*. XXIV. 4. 'Alii Macedoniam, omnia ferro proterentes, petivere.' *Græv.*

Hanno] Et Βομήλας: Diod. XX. 10. qui Auctori nostro dicitur Bomilcar, aut Vomilcar. Habuerunt autem in exercitu 40. M. peditum, equites mille. Diod. ib. Oro. Ms. pro XXX. M. habet *viginti*, et ita unus e nostris. Nec magis in cæsorum numero conveniunt. Orosius, qui cætera hinc transcripsisse videtur, duo M. Pænorum, Siculos duos: Diod. XX. 13. illorum mille, horum ducentos cecidisse scribit. *Bong.*

§ 8 *Prædas ingentes agit*] Plant. Aulul. IV. 2. 8. 'Edepol næ illic pulchram prædam agat.' Liv. I. 23. 'Forte evenit, ut agrestes Romani ex Albano agro, Albani ex Romano prædas invicem agerent.' et XXIII. 36. 'Exercitus tyronum spolians victos prædasque agens.' Gronov. Saxo VI. p. 97. f. 'Ingentes prædas agere honestatis loco curatum est.' *Leg. putatum est.*

§ 9 *Castra quinto lapide*] Assentior Gronovio, qui ex Mss. probat in *quinto lapide*. Vid. I. de Pecun. Vet. 8. Ad stipulantur Juntæ. *Græv.* Antiquio-

res typis expr. Bechar. et teste Græv. Juntarum in *quinto lapide*: quomodo rursus et in Mss. esse Bong. testatur. Mirum igitur quod id. præpositionem expunxit: id quod nec Gronovio placere ex libro huj. de Pec. Vet. videre est. Si maxime vocola in non adsit, est tamen ead. subaudiend. Est autem in *quinto lapide* pro, ad quantum lapidem. *Vorst.* Probant docti viri, quod in Mss. reperitur, in *quinto lapide*. Mihi adhuc melius videtur, si ex Ms. alio legamus in *quantum lapidem*, ut in *quantum* positum sit pro, ad quantum, sicut sæpe 'in' pro, ad, occurrit. *Schef.*

[*Ut damna carissimarum rerum*] Eod. respiciens Antonius ap. Tac. H. III. 30. 'Rapi ignes, inferrique amœnissimis extra urbem sedificiis jubet; si damno rerum suarum Cremonenses ad mutandam fidem traherentur.' Quod ipsum tamen comminandum potius quam faciendum, nec ad desperationem hostes adigendos, præcipit cum Onosandro Strat. c. 6. Thucydides I. 13. 7. et II. 6. 5. *Bern.*

§ 11 *Omnes admiratio incessit*] Liv. I. 56. 'Incessit omnes cupido:' et VII. 39. 'Haud dubius timor incessit animos.' Tac. I. 16. 'Panmonicas legiones seditio incessit.' *Gron.*

§ 12 *Verum etiam urbes nobilissimæ*] Junt. v. s. *tributariæ urb. nob.* Veram puto hanc lect. esse sequens caput ostendit: 'Cum domi forisque eadem fortuna Carthaginiensium esset, jam non tributariæ tantum ab his urbes, verum etiam socii reges deficiebant.' *Græv.* Junt. teste Græv. una voce amplius, *tributariæ urbes nob.* Inf. XXII. 7. 8. *Vorst.* In quibusd. legitur *urbes tributariæ nob.* quod probant viri docti, quia mox fit mentio urbium tributariarum in seq. capite. Nec improbo. Sed, si hæ fuerint *tributariæ*, quid ita hic vocantur *nobilissimæ*, aut quid omnino ad rem facit illud *nobilissimæ*? Fallor multum, aut scriptura vera Justinii est *urbes mobi-*

lissimæ. Sensus elegantissimus; quia fuerunt tributariæ, ideo valde mobiles et cupidæ novitatis, si f. mutare conditionem suam possent. *Schef.* *Urbes nobilissimæ* sunt, celeberrimæ et florentissimæ inter tributarias. *Nobilis* enim Latinis proprie est, celebris. Phædr. 'Nec artis ulla medicam se prudentia, Verum stupore vulgi factum nobilem.' *Græv.*

CAP. VII. 2. *Antandro*] Ita quoque Diod. Mendose Oros. IV. 6. *Androne*. *Bern.*

§ 3 *Domi forisque, &c.*] Curt. IV. 1. 54. 'Eadem ubique fortuna partium.' Flor. IV. 2. 43. 'Omnia felicitatem Cæsaris sequebantur.' *Idem.*

[*Non fide, sed successu*] 'Adversis enim rebus rarior fides est,' ait Veget. III. 9. m. 'Quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat.' *Noster* V. 1. 11. *Bern.*

§ 4 *Aphellas*] Diodoro XX. 41. 'Οφέλλας dicitur: is περιβόλητος, inquit, ταῖς ἐπὶ τοῖς μείζονα δυναστείαις, 'arimo principatum complexus fuerat.' *Bongers.* Paulus tamen Leopard. Emend. XVII. 10. *Ophellus* legend. contendit, firmante Plutarcho in Demetr. 16. et Paus. in Corinthiacis. 'Ophellam' vocat et Ὀλυμπιδαν ἀναγραφὴ OA. PIA. et Phot. 218. f. *Bernegger.* Non dubitand. de lect. Bongarsii, *Ophellas*. Nam, præter Diodorum, ita quoque habent Theophrast. de Plantis IV. 4. et Polyæn. atque alii. *Voss.* Junt. *Ophellus*. Unde liquet recte Leopard. ex Pint. et Paus. emendasse, *Ophellas*. Græv. Alii *Aphellas*; alii *Ophellus*, quod ego cum Leopard. viro doctiss. verum puto. Est autem nomen Laconicum. Cyrenæi vero origine Lacones erant. Tamen in minori Epitoma legitur 'Ophellas.' *Faber.* Antiquiores typis expr. *Ophellam* vel *Ophellum* vocant: quomodo vett. quoque auctores Græcos, Diodorum, Plut. et Paus. vocare viri docti monuerunt. In vetere item Prologo huj. lib. est *Opellam*. *Vor.*

§ 7 *Bomilcar, rex Panorum*] Carthaginiensium duces etiam reges dicuntur. Hannonis Periplus inscribitur, 'Ἀννὸς Καρχηδονίων βασιλεύς: et Imilco, de quo sup. XIX. 2. et 8. 'rex Carthaginiensium' ab Oros. IV. 6. dicitur. Ideo, opinor, quia plerumque perpetuam auctoritatem obtinebant. Procop. I. de B. Goth. barbaros ait duces suos, reges, vocare. Vid. quæ notavi ad XXXI. 2. 9. *Bong.*

§ 8 *Ut idem locus, &c.*] Ita Manlius Capitolii servator, affectati regni condemnatus, 'de saxo Tarpeio dejectur; locusque idem in uno homine et eximie gloriæ monumentum, et pœnæ ultimæ fuit.' Liv. VI. 20. 26. *Bern.*

§ 10 *Tacita suffragia*] De quibus XXII. 3. 6. *Idem.*

CAP. VIII. § 1 *Profligatis in Africa rebus*] *Profligata res* pro afflictis et perditis. Cic. III. de Orat. 'Cum Philippus suis consiliis remp. profligasset.' Atque inde est quod hominem perditum et 'profligatum' dicunt. *Vorst.* Hoc *rebus*, quicquid explicit, aspectum mihi manet. Quomodo enim tandem necesse est, ut de adversariorum rebus magis, quam propriis Agathoclis accipiatur? Res quidem exigit, ut verba contrarium potius requirunt. Sic enim 'rebus integris,' 'rebus perditis,' intelligimus de nostris, nisi quid addatur. Itaque omnino credo Justinum scripsisse *profligatis in Africa regibus*, ac intellexisse Bomilcarem Carthaginiensium et Aphellam Cyrenarum reges. *Schef.* Hæc non ceperunt viri docti. Non enim est *rebus profligatis*, ut *Vorst.* exponit, rebus perditis, et afflictis; sed plane contrarium, rebus felicissime gestis in Africa, cum res felicissime cessassent in Africa, cum multum profecisset in bello, quod agebat in Africa, ut fere pro confecto haberetur. *Profligare* enim est multum proficere in aliqua re, ita ut pæne ad exitum deducatur. Noster XX. 4. 'In juventute quantum profligatam

ait, victi fœminarum contumaces animi manifestant.' h. e. quantum in erudienda juventute profecerit Pythagoras. Cic. V. Tusc. 'Profligata jam hæc et pene ad exitum adducta est quæstio:' h. e. de hac quæstione tantum jam egimus, ut pauca de illa supersint dicenda. Sen. de Brev. Vit. I. 1. 'Intellecturi in ipso itinere, si modo rectum erit, quantum quotidie profigetur, quantoque propius ab eo simus, ad quod nos cupiditas naturalis impellit.' Frontin. Strat. II. ex. 20. 'Quo genere cum profligari nihil videret.' Ancyranum monumentum: 'Forum Julium, et basilicam, quæ fuit inter ædem Castoris et ædem Saturni, cœpta profligataque opera a patre meo perfeci.' Vid. Lips. ad II. H. Tac. contra Gellium disputantem de hac istius vocis significatione. *Græv.*

§ 6 *Belli reliquia peraguntur*] Nimis mihi insolens hæc locutio videtur. Mallem *b. reliquia p. Schef.*

§ 8 *Versamque in se invidiam*] H. e. malam existimationem, et quasi infamiam (*Unglimpf* *Dachred*). Hac notione Tac. IV. 70. ait, Tiberium, quod ipsis Januarii Calendis supplicia mandasset, 'magnam invidiam adisse.' Liv. XXIV. 25. 2. 'Tutores regis sub aliena invidia regnant.' Flor. III. 6. 2. 'Cilices post exteri regis invidia prædantur.' Ita Noster XII. 6. 12. XXI. 5. 10. et II. 8. 9. *Bern.*

Cum Archagatho] Diod. XX. 70. deseruisse filios scribit, qui a militibus, fuga cognita, intercepti sint. Quam crudeliter autem in Sicilia versatus sit post reditum Agathocles, leg. ap. Diod. XX. 72. 73. *Bongars.* A Græcia varie appellatur Ἀρχάγαθος, Ἀρχάγαθος. *Voss.*

§ 10 *A Numidis excepti*] H. e. insidias Numidarum passi. Cic. VII. ad Att. 22. 'De Pompeio suo nihil, eumque, nisi in navim se contulerit, exceptam iri puto.' Auctor B. Alex. 10. 'Nonnulli ab equitibus hostium

sunt excepti,' et Suet. Tib. 3. 'Quasi exceptos suppresserent non solum viatosus,' &c. Virgil. Ecl. III. 17. 'Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum Excipere insidiis?' Gron.

§ 11 *Quibus reversus a Sicilia fuerat*] Melius Junt. q. *regressus a S. f.* Latini enim dicerent 'quibus revertor.' Græv.

§ 12 *Exemplum, &c.*] Liv. XXXI. 12. 'Et ne Pleminium quidem tam clarum recensque noxæ simul ac pœnæ exemplum homines detertere.' Vell. II. 100. 'Julius Antonius singulare exemplum clementiæ.'

Proditor] Vid. Notam ad XIX. 3. 10. *Bernegger.* Præcedit 'rex exercitus sui desertor.' Et 'proditor' id. fore est quod, desertor. 'Prodere' quoque id. quod, deserere et periculo exponere. Vid. Notas ad XIX. 3. 11. *Vorst.*

§ 14 *Ab Archenilao*] Scrib. *Arcesilao.* Faber. Opt. Sic et Junt. Græv.

Huj. cædis etiam alii participes fuerunt. Polyb. Legat. I. Συνέβαινε δὲ τοὺτους τοὺς ἄνδρας ('Ἰπποκράτη καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον Ἐπικρόδη) καὶ πλείω χρόνον ἤδη στρατεύεσθαι μετ' Ἀντίβου, καλιπενομένους παρὰ Καρχηδονίους, διὰ τὸ φεύγειν αὐτῶν τὸν πάππον ἐκ Συρακουσῶν, δόξαντα προσενηροχέαι τὰς χεῖρας ἐν τῶν Ἀγαθοκλέους υἱῶν Ἀγαθάρχη.

Amico autem patri] Impr. quidam amico *Antipatri*, unde liquet veterem scripturam fuisse amico ante patri, quod nescio, an non lectioni valg. debeat præferri. *Schef.* Antea legitur in omnibus melioribus edd. non autem. Græv.

Satis habere, &c.] Hoc modo ap. Barclaium, novitii commatis, genli veteris auctorem, Argendi. lib. II. Eristhenes damnandus: 'Satis est gaudii, quod post Poliarchum Siciliæ hostem vixi.' Bern.

LIBER XXIII.

CAP. I. § 1 *Partem civitatum a se dissidentem*] Vett. edd. ut et Junt. *dissidentium.* Græv. Rectius videtur, quod et Sichard. secutus est, *dissidentium.* Vor.

§ 2 *Cujus impertii partem, &c.*] Cupiditates mortalium, ubi semel exorbitare cœperunt, οὐδαμοῦ τῆς ἐλς τὸ πρόσω φορᾶς ὅτανται, 'semper ulterius progrediendo, nunquam sistunt,' inquit Basilius Magnus. Add. sup. XXI. 6. 4. Bern.

§ 7 *Quibus et Spartani*] De quibus II. 3. 5. et 6. *Idem.*

§ 8 *Sine veste quam induerent*] Codex Ms. teste Bong. *qua induerentur.* Quod rectum f., certe elegans est. Esset autem *induerentur* pro, induerent se; passivum pro activo cum

pron. recip. *Vorst.* Atqui Noster III. 3. de Spartaniis: 'Juvenibus non amplius una veste nti toto anno permisit.' Non ergo erant sine veste, quorum tamen hic dicantur secuti leges. Puto vestem Græca consuetudine usurpatam pro ea, quæ interiori injicitur, atque ita et verbum *induere* accipi hic oportere. Modo integer sit locus, de quo deliberent eruditiores. *Schef.* Aut legend. *una veste pro sine veste*, aut sic capiend. est, ut *Schef.* monuit; sic et 'nudi' ap. Latinos dicuntur, qui tunica tantum erant induti, ut docuit Gisbert. Cuper. Obs. I. 7. Græv.

Sine ullo usu urbis] Urbes effœminando, castra masculando militi facere, Gruterus ad Tac. cap. 38. justa

dissertatione demonstrat. *Bern.*

§ 12 *Concurrentibus ad opinionem, &c.*] Ut factum quoque XVIII. 5. 17. *Id.*

Bruttiosque se ex nomine] Strab. vi. Bruttios dictos ait a Lucanis, *Bperraios γὰρ καλοῦσι τοὺς ἄνωορδας*. Cum eorum essent pastores, rebus tempore Dionysii turbatis, ab iis defecerunt. Steph. a Bretto, Herculis fil. dictos vult. Vid. Eustath. in Dionys. qui eos *Bperraios* vocat, et Diod. xvi. 15. *Bongars.* *Bperraios* nominantur Ptolemæo: 'Brettii' leguntur in Numismatibus: 'Brutates' ap. Festum. Ipsa regio (quæ 'Calabria Inferior' hodie) Polybio xi. *Bperrawla*, Strab. vi. *Bperria* nominatur. A Steph. Schol. Theocr. aliisque Sicillam vocari patet ex eo, quod fluvios oppidæque non pauca hujus tractus Siciliæ adscribant, prout etiamnum in titulis Regum Hispaniæ 'Sicilia cis Pharum' appellatur, ad differentiam Insulæ, quæ 'ultra Pharum.' Add. Lans. Consult. p. 789. *Bern.*

§ 14 *Qua victoria erecti*] Hoc qua necessario referri debet ad certam aliquam, de qua prius dictum. At hic nulla mentio fit victoriæ in præcedd. sed tantum belli. Quare puto hic scribend. *quo vict.* Quo refertur ad bellum, et ponitur pro, in quo. Non intellexerunt scribæ, et, quia putaverunt *quo vict.* vitiosum esse, nec adjectivum substantivo respondere, ideo *qua vict.* fecere. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Principio adventus opinionis ejus*] 'Opinio' huic Auctori est, fama et rumor. Nonius significationem notavit: sed exempla, ut ipsius est mos, adscripsit parum accommodata. Tac. Ag. 9. 'Comitante opinione Britanniam ei provinciam dari.' Cic. xi. ad Att. 16. et 18. *Bongars.* Ceterum structuram orationis vix hic expedio. Legerim *Principio, adventus ejus opinione conc.* vel potius: *Principio adventus, opinione ejus concussus*, h. e. fama terribi. Sicut XX. 2. 3. 'principio originum.' *Berneccer.* Optime

Gronov. ex vet. impr. libris legend. censet *adventus ejus opinione concussus*, h. est, fama, ut sæpe ap. Nostr. *Græv.*

Principio adventus opinionis ejus concussus] Ex libris impr. emendat Gronovius, *adventus ejus opinione*; quod tam verum est quam facile ad emendand. fuit; ut et quod mox sequitur ex Junt. *vindicantes pro vindicantibus*. Ita etiam locutus est Just. xxiv. 7. 6. 'Prima namque opinione adventus Gallorum,' &c. *Faber.* Bong. et Bernecc. edidere *Principio adventus opinionis ejus concussus*. Sed notavit Bong. typis expressos habere *opinio*. Et fatetur Bernecc. sibi omnino sic legend. videri. Sed et Gronov. libros typis expressos hic sequendos existimat. Est autem 'opinio' hic pro, fama, ut frequentissime. *Vorst.*

§ 2 *Quos Agathocles, &c.*] Sic ab Tullo Hostilio os snblitum est legatis C. Cluili. Liv. i. 22. 7. Sic legatis ipsis Romanis ab gente Achæorum, Paus. vii. p. 423. m. Add. Frontin. i. 4. 6. *Bern.*

Conscensus navibus] Mss. omnes habent *conscensa nave*, quod non video, quare noluerint servare. Oratio sane ipsa requirebat, nam frustratus eos est Agathocles *conscensa nave*, non *navibus*, nec enim plures poterat conscendere. Fefellit correctorcs, quod præcedit de exercitu. At debebant animadvertere, duo divisa hic proponi. Exercitus conscendebat naves et trajiciebat, dum Agathocles legatos habet in cæna. Deinde sequebatur ipse Agathocles, cæna finita: id quod fiebat uno et peculiari navigio. *Schef.*

§ 4 *Per omnes, &c.*] Saxo xi. p. 212. 17. 'Qui cum, pestifero humore grassante, fatalem cordi dolorem imminere cognosceret.'

Velut intestino singulorum bello impugnabatur] Angli ex tribus Mss. reposuerunt *sing. membrorum bello*: hoc quoque vocabulum in vulgatis perpe-

ram omisstum conspicitur etiam in Junt. Græv.

§ 5 *Bellum inter filium nepotemque ejus oritur*] Mirum h. l. neque filium, neque nepotem nominatum; et filios in Africa amiserat. Paulo post, cum inquit, 'Igitur Agathocles, cum morbi cura et ægritudo graviore essent,' legend. suspicor *cum belli cura*. Sic enim seqq. melius intelliguntur. Glar.

Inter filium nepotemque ejus regnum jam quasi mortui vindicantibus] Non fert hoc Prisciani doctrina. Scrib. cum Junt. *vindicantes*: et cum iisd. statim *occisoque filio*. Græv. Junt. *vindicantes*, quod Græv. putat exigi a Prisciano. Vorst. existimat non esse necessarium, ut liquet ex nota ejus ad II. 3. 16. et VIII. 5. 10. Schef.

§ 6 *Cum morbi cura et ægritudo graviore essent*] Hæc planiora fuerint, si Freinsh. rescribentem sequare, morbo. Gravis morbus: sed animi ægritudo curaque gravior. Bern. Lego *cum morbus cura et ægritudine ingravesceret*. Terent. Hecyr. III. 2. 'Male metuo, ne Philumenæ magis morbus adgravescat.' Liv. XLII. 16. 'Ingravescente morbo.' Suet. Tib. 73. 'Tempestatibus et ingravescente vi morbi retentus paulo post obiit.' Gronov. Freinsh. putabat hic legend. *morbo*: ut sit comparatio inter morbum corporis, et curam animi, probatque Bernec. Ego potius existimem scripsisse Just. *cum orbi cura*, quia morbi legitur in libris omnibus, et m in eo adjectum ex littera finali vocis præc. videtur. Porro orbi eleganter hic dicitur Agathocles, non modo propter amissum filium, sed et multo magis, propter amissum regnum, quod carius rebus omnibus habuerat. Nisi f. quis existimet jungend. utrumque, ac scribend. *cum morbo orbi cura*, sed alterum præferrem, quia illud *morbo* facile hic intelligitur. Schef. Varie hic l. corrigitur. Mihi, si quid mutandum,

scribend. videtur *Cum morbus, cura, et ægritudo graviore essent*: aut, si librorum scriptura non est sollicitanda, dicend. non uno modo morbo impugnatum fuisse Agathoclem, qui omnes ingravescabant curis et ægritudine, quæ senem macerabant. Morbus sane et cura ac ægritudo tantquam duo mala, quibus Agathocles eod. tempore infestabatur sævissime, hic commemorantur, ut ex verbis statim seqq. 'Et inter se alterum alterius malo' (cura nimirum s. ægritudo et morbi) 'cresceret,' constat, Græv. Historiam morbi atque mortis Agathoclis descripsit Diod. Ecl. XXI. 12. 'Ὁ δὲ βασιλεὺς, εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον ἀεὶ περὶ διακαθαίρεσθαι τοὺς ὄντας, ἀπολυθεὶς τοῦ πότου, τὸν Μαίωνα τὸ περὶν ἦγασεν εἶτα ὁ μὲν φαρμάκῃ σπητικῇ χρίσας ἀπέθικεν. Ὁ δὲ χρησάμενος αὐτῷ φιλοτιμώτερον, διὰ τὴν ἄγνοιαν, ἤφατο πανταχόθεν τῆς περὶ τῆς δόνας σαρκός: καὶ πρῶτον μὲν πότον συνεχεῖς ἔγινοντο, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιτάσεις ἀληγδόνων ἔπειτα σπηδόνας ἀνίσταντο πᾶν τὴν τοὺς ὄντας περιεῖχον. Et paulo post: Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν βασιλέα διακείμενον ὀρχάτως ἤδη κατέθηκεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς Ὁξύθεμης ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ βασιλέως, καὶ κατέκαισεν ὅσα μὲν ἔμποιον ἔτι, διὰ δὲ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν σπηδόνα συμφορᾶς οὐ δύναμενον φανῆναι προέσθαι.

Texenam] Unus e Mss. *Teonexem*: f. *Theoxenam*. Bongars. Junt. *Theogenam*. Græv. Vel tu *Theanam* scrib. vel *Theuxenam*: est autem nomen Doricum pro, *Theoxenam*. Fab.

§ 7 *Uxor diu, ne ab agro divelleretur*] Id genus egrégium fidelis conjugalis exemplum est in Plut. Erotico 49. quod etiam Tac. H. IV. 67. 4. tangit, et in iis quæ desiderantur, perscripsit. Plura Val. M. VI. 7. Ph. Camerar. Op. Subcis. Centur. I. 51. Certe Vell. II. 67. id notand. tradit, 'fuisse in proscriptos fidem, ut filiorum nullam, servorum aliquam, libertorum mediam, sic uxorum sum-

mam.' *Bern.*

Ne discessus suus adjungi parricidio posset? Quid est quæso *discessus adjungitur parricidio?* et ad quem debet referri id *adjungi posset?* a quo non debet posse adjungi? num ab aliis per sermones et convitia, si dicerent, eam sic deservisse maritum, sicut nepos occidit filium ejus? Non videtur tantopere sollicita fuisse de fama. Et tamen aliter exponi verba ista nequeunt. In *Mas.* est *discessu suo*, quam lect. puto veram. Sensus: Precata est uxor, ne abire se compelleret, quia vereretur, discessu suo, s. per discessum suum, futurum ut ipse pater adjungatur filio per parricidium nepotis, h. e. ut Agathocles pari modo interficiatur a nepote suo, sicut ab eo interfectus fuit filius. *Schef.* Nihil hic novand. Sententia est: Ne discessus suus tam detestabilis esset et haberetur ac parricidium nepotis. Hæc ipsa verba seqq. explicant, 'et tam cruenta,' &c. *Græv.*

§ 8 *Non prosperæ tantum, sed omnis fortunæ*] Qua causa 'consortia rerum secundarum adversarumque' conjugia dicuntur Tacito III. 34. 6. Quomodo Porcia Bruto 'se datam,' inquit, 'non sicuti pellices, ad lecti tantum et mensæ consortium: sed etiam ad prosperorum adversorumque societatem?' Plut. in Bruto c. 19. Aliter Plancina, 'segregata a marito' periclitante: Tac. III. 15. 2. *Bern.*

Et exsequiarum officium] *Mss.* plures habent ut *exs.* quod, quia rationes emphatice proponit, et seorsum singulas insinuat, puto accommodatius huic negotio, et præferend. Vult enim uxor causas remanendi graves et multas dare. *Schef.*

§ 9 *Senis*] Nempe 95. annos nati, juxta Lucian. in Macrobiis sub init.: 72. annos tribuit ei Diod. XXI. 12. exercitissimis auctoribus Timæo et Callia Syracusanis, et fratre Agathoc-

lis Antandro. *Bern.*

§ 10 *Ægri senis*] Plane post *ægri* comma est ponendum, quod et absentia conjunctionis ostendit, et emphasis h. l. requirit. *Schef.* Junt. *senis ægri.* Græv.

CAP. III. § 1 *Pyrrhus adversus*] Vid. Plut. in ejus Vit. 45. et Paus. in Att. qui eum primum Carthaginienses insula fugasse referunt; tandem, cum ob crudele imperium a sociis desereretur, ob *δυνάμεις κεραιὸν Λυκεῖας, ὁππότερὸς ταραχέλων*, vocatus a suis, Italiam repetiit, navali prælio in itinere a Carthaginiensibus superatus. *Bongars.*

§ 2 *Sicuti dictum est*] XXVIII. 2. 11. *Bern.*

§ 3 *Heleno filio*] Plut. in Pyrrho 17. non hunc, sed Alexandrum, alit ex Lanassa Agathoclis filla susceptum: *Bong.*

§ 5 *Ab Italicis sociis venire*] A Tarentinis et Samnitibus. Plut. Pyrrho 52. *Bern.*

§ 6 *Incertuæque, &c.*] Saxo XIV. p. 344. 89. 'Rex quidnam potissimum ageret incertus.'

§ 8 *Æstu periculorum*] Vid. notam ad XI. 13. 3. Ita Petron. 'Dum in hoc dictorum æstu totus incedo.' Ammian. XV. 'In hoc æstu mentis ancipitis.' *Bern.*

§ 9 *A Sicilia abiret*] Cum, ad insulam respectans, comitibus suis dixisset: 'O qualem, amici, palæstram Carthaginiensibus et Romanis reliquimus!' Plut. Pyrrh. 52. *Idem.* In *Mas.* est *abire et.* Suspicio lect. veram esse *abierat.* *Schef.*

Pro victo fugere] 'Qui recedit, fugere creditur.' Cart. III. 8. 12. 'Pro victo,' h. e. tanquam victus. Ita XXIV. 7. 5. 'Milites ad occupanda omnia pro victoribus vagabantur,' h. e. tanquam si essent victores. Sen. Vit. Beat. 16. f. 'Laxam catenam trahit, non jam liber, sed tamen pro libero.' *Ὁυτὶς αἰς στέρ.* Suet. Aug. 24. 4. 'Ut equitem, relegatum

in agros, pro libero esse sineret.' *Bern.*
Plant. Merc. iv. 3. 36. 'Urges quasi
 pro noxio.' *Liv. ii. 62.* 'Cur pro
 victo relinqueret hostem.' *Cms. v.*
B. G. 8. 'Nihil hunc, se absente, pro
 sano facturum arbitratus.' *Gron.*

§ 10 *Socii ab eo defecerunt*] Partim
 ad Carthaginienses, partim ad Ma-
 mertinos. *Plut. Pyrrh. 62.* *Bern.*

§ 11 *Nec in Italia*] Præter *Plut.*
leg. Flor. i. 18. *Oros. iv. 2.* et *Frontin. iv. 1. 18.* ap. quem pro *Statuen-*
tum, quod et *Mss.* agnoscunt, ex
Plut. Pyrrh. 64. legend. *Beneventum.*
 Victus autem magno prælio a *Manio*
Cario consule. *Bong.*

In exemplum] *F. inter exempla.* *Plin.*
xxviii. N. H. 9. 'Sunt inter exem-
 pla, qui asininum bibendo liberati
 sunt podagra chiragrave.' *Gron.*

§ 12 *Rebus, &c.*] *Sall. Hist. Fragm.*
vi. 13. 'Rebus supra votum fluenti-
 bus.' *Symmach. i. Ep. 21.* 'Supra vo-
 tum fortuna flexit.' *Menand. Fragm.*
172. *Adrepara γὰρ τὰ πρῶτον ἐν τῷ*
συμῆτον *Pei.*

Adstruxerat] *Vulg. attraxerat*, et ita
Mss. quidam. *Illud malo*, statim
 enim, 'destruens,' inquit, 'quæ cu-
 mulaverat.' *Tac. Ag. 44. 5.* 'Et
 consularibus ac triumphalibus orna-
 mentis prædito quid aliud adstruere
 fortuna poterat?' *Bongars.* Ita *Vell.*
ii. 55. 'Victus a Cæsare Pharnaces
 vix quicquam gloriæ ejus adstruxit.'
Plin. Paneg. 62. 'Sibi accrescere
 putat, quod cuique adstruatur:' et
 74. 'Nihil felicitati suæ putat ad-
 strui posse.' *Bernec.* Antiquiores ty-
 pis expr. *attraxerat.* Sed *Bong.* re-
 scripsit *adstruxerat.* Quod etsi in
Mss. reperisse se non profitetur, illud
 tamen non repudiaverim; vel hanc
 ob causam, quod aliquis cod. *Mss.* cod.
 teste habet *struxerat.* *Adstruere* pro,
 adjungere, elegans est. *Vid. Notas*
Bernecceri. Vor.

CAP. IV. § 4 *Quippe genitus*] Quæ
 hic de Hierone referuntur, citat *Sa-*
reab. Policr. i. 18. De eo *Plant.*

Menæc. ii. 3. 59. *Bong.*

Hieroclyto] *Paul. Leopardus*, *E-*
mend. xvii. 10. monet legend. *Hiero-*
cle: et ita *Paus. vi. p. 365. 12.* *Ber-*
nec. *Leopard.* et *Casaub.* *Hierocle*
nobili. Veram scripturam credo *Hie-*
rocle inclyto, et nobili esse glossam
Schef.

Hierocle. Gelone. Pudendum] In pri-
 mo, et secundo, secutus sum senten-
 tiam *Leopardi* et auctoritatem *Pau-*
sanias. In tertio, mihi prævit *Ber-*
necc. *Pudibundum* enim h. l. vitio-
 sum. *Faber.* *Faber* et *Angli* recepe-
 runt merito *Hierocle*, quamvis adver-
 sentur libri. *Græv.*

A Gelo] Rectius a *Gelone.* *Bernec.*
 Quis dubitet legend. esse a *Gelone*?
Vorst. *Vorst.* a *Gelone*, neque da-
 bitand. Ex *Casaub.* *Schef.*

§ 5 *Maternum, &c.*] *Zonar. viii.*
Annal. 6. 'Ὁ δὲ γὰρ Ἰέρων ὅτε παρθε-
 ναίφρασαν ἔχων τινὰ, μετρηθέν δὲ καὶ δο-
 λὰ ἀποστήσαν, Σικελίας ἀποδὸντος ἤρξε μ-
 ηροῦ.'

Pudibundum] *Malim pudendum.* Sed
 in hoc librorum consensu nihil mu-
 tand. Sic *Lucan.* *Ecolg. ad Pison.*
vs. 114. 'pudibundos sales' vocat,
 quorum pudere aliquem debeat. Alia
 notione *xxxviii. 8. 15.* 'Quæ omni
 studio occultanda pudibundo viro
 erant.' *Bernec.* Melius *Junt.* ut con-
 jecerat *cl. Bernec.* *pudendum fuit.*
Græv.

§ 7 *Apes, congesto, &c.*] *Id.* de *Pin-*
daro refert *Ælian. V. H. xii. 45.* et
 de *Jove Serv. ad Virg. Æn. iii. 104.*
Bern.

§ 8 *Parvulum recolligit*] *Junt. colle-*
git. *Paulo* ante pro *Hieroclyto* recte
Leopard. in *Emend.* et *Casaub.* ad
Dionys. emendarunt, *Hierocle:* qui
 et a *Gelone* legend. censuit. *Vulgo a*
Gelo. *Græv.* Simile illud in *Græcis*:
Matth. xxv. 35. *Ἄνθρωπος ἦν καὶ συνε-*
λάμβανε αὐτόν. Ubi *συνέλαβε* est *recipere*,
suicipere: quomodo et in versione *ii.*
Sam. xi. 27. *Vor.*

§ 9 *Eidem, &c.*] Eand. historiam

lere Cirrham.' Lactant. in Stat. Th. vii. 332. 'Parnassus in duo juga dividitur, in Cirrham et Nysam.' Gron.

§ 5 *Arean*] Ita Vett. Plnt. in Pyrrho 58. et Paus. Att. Rex Lacedæmoniorum est 'Apev. Bongars. Spartanorum ille rex fuit: ut non tantum ex eo colligi licet quod dux et imperator electus est, sed et quod in vet. Prologo lib. xvi. Trogi diserte 'Lacedæmoniorum rex' appellatur, quem Antigonus Gonatas Corinthi interfecerit. Vor.

Urbes satague] Mss. tres, quos vidit Bong. habent urbem. Miror, quod neglexerint. Nam et alii nisi unam urbem lis in campis ignorant. Plin. iv. 8. 'Ultra Cirrhæi Phocidis campi, oppidum Cirrhæ.' Add. Paus. in Phoc. Schef.

§ 6 *Sparsos hostes, ignoranteque quantæ manus esset*] Oppido obscurus locus est; si enim 'Ignorantes' in accusandi casu legatur, intelliguntur Græci, qui quot essent pastorum ignorabant; sin nominandi casu, Ætoli: quippe qui nesciebant, quot Græcorum essent. Quid si Auctor f. ita posuit, ut de utrisque intelligatur? Glarean.

Admodum novem millibus] Hoc admodum a sciolo hic puto intrusum ex supp. Non enim, cum conjunguntur major minorque numerus, id majori quoque solet jungi, quia id. significat ac, non amplius, quod inepte majori numero apponeretur. Liv. xxii. 24. 'Sex millia hostium cæsa, quinque admodum Romanorum.' Schef. Imo admodum est, quasi, circiter, præter propter, sæpe ap. Just. aliosque. Grav.

§ 8 *Filia sua*] Antigone, quæ tamen Ptolemæi privigna verius. Plnt. in Pyrrho 6. Bern.

CAP. II. § 1 *Cassandra*] Hæc nrbs antea Phlegra et Potidæa dicta fuit; verum, quia Cassander Antipatri fil. novos ibi posuerat colonos, et urbem

instauraverat, Cassandra appellata est. Leg. Strab. Excerpt. vii. et Liv. xlii. 11. Gronov. Junt. semper *Cassandra urbis*; sic 'Alexandrea,' 'Alexandria.' Grav.

§ 2 *Simulato amore*] Gunther. Li-gurin. x. 291. 'Nulla quidem pestis magis est operosa nocendi, Quam simulatus amor, nimiumque domesticus hostis.' Bern.

Quam concordia fraude] Flor. i. 16. de gente Samnitum: 'Saltibus fere et montium fraude grassantem.' Sil. vii. 'Spargentem in vulnera sævos Fraude fugæ calamos.' Quod noto, quia genus loquendi insolentius posset suspectum esse. Schef.

§ 4 *Id facere sui muneris*] Vid. notam ad xiii. 4. 9. Bernegger. Ad h. modum et xiii. 4. 9. dixit 'munus imperii beneficii sui facere.' Et Sen. iii. Benef. 18. 'Adeoque dominis servi beneficia possunt dare, ut ipsos sæpe beneficii sui fecerint.' Sic enim legend. Gronov. iv. Obs. 9. docet. Tac. xv. 52. 'Ne delecto imperatore alio sui muneris remp. faceret.' Pari modo dicunt 'alienæ potestatis aliquid facere.' Vid. Liv. vii. 31. Dicitur autem 'sui muneris facere,' 'sui beneficii facere aliquid,' concisè pro, facere ut aliquid sit sui muneris s. beneficii. Phrasi esse muneris alicujus usus Ov. xiv. M. 'Numinis instar eris semper mihi, meque fatebor Muneris esse tui.' Vor.

§ 5 *Obsecrationibus*] F. exsec. ut Suet. Claudio 12. 'Senatum quasi parricidam diris exsecrationibus incessere non ante destitit, quam,' &c. Gron.

§ 7 *Chodionem*] Junt. Dionem. Grav. Mss. Quodionem, Impr. Dionem. Utrique vitiose: scribend. enim Codionem, ob originem Græcam, quasi Latine 'Pellionem' diceret. Fab.

§ 8 *Sumptis in manus altaris*] Ita enim fieri mos; unde Virgil. 'Tallibus orabat dictis, arasque tenebat.' Plaut. Rud. v. 2. 'G. Tange aram

hanc Veneris. L. Tango. G. Per Venerem hanc jurandum est tibi. L. Quid jurem tibi? G. Quod jubeo. L. Præi verbis quidvis: id, quod domi est, nunquam ulli supplicabo. G. Tene aram hanc. L. Teneo. G. Adjura te mihi argentum daturum Eodem ipso die, viduli ubi sis potitus. L. Fiat. G. Venus Cyrenensis Dea, te testor mihi, Si vidulum illum,' &c.' Cic. pro Flacc. 'Is si aram tenens juraret, crederet nemo:' et Juv. S. XIII. 'Atque adeo intrepidi quæcunque altaria tangunt.' Ac rursus S. XIV. 'Falsus erit testis, vendet perjuriam summa Exigua, Cereris tangens aramque pedemque.' *Mod.* Quod moris fuisse veteribus in jurejurando, Brisson. *Form.* VIII. probat ex Plauti Rudente v. 2. 49. et ex illo Juv. S. XIV. 218. 'Falsus erit,' &c. Qui versus conjecturam Sebisii sup. XXII. 2. 8. nonnihil juvare videtur. Add. eund. Sat. XIII. 89. Virgil. *Æn.* IV. 219. et VI. 124. et XII. 201. Cic. pro Balb. 5. et pro Flacc. 36. Macrob. III. 2. Euseb. III. 388. *Bern.*

§ 10 *Reclam. &c.*] Saresb. VII. Polier. 14. p. 307. 'Ipsa tamen reclamante, nec mihi nec tibi sit, sed dividatur.' Saxo VIII. p. 153. 27. 'Percussor tamen promissis fraudem subesse veritus.'

Ptolemæo filio] Quis ille Ptolemæus filius fuerit, dabitari potest. Nam Lysimachi filiorum mox prodantur nomina, Lysimachus ac Philippus. *Glarean.* Lysimachum et Philippum paulo post commemorat, Ptolemæi non meminit. Id movit quondam, ut h. l. pro *Ptolemæo Lysimachum* reponerent. Ego nihil muto, cum præsertim in Prologo huj. Lib. Ptolemæum quendam Lysimachi filium nominet. *Bong.*

CAP. III. § 2 *Diadema imponit*] De coronatione reginarum operæpretium est inspicere C. Paschalinum Coron. x. 8. *Bern.*

§ 3 *Fraus, &c.*] Sen. Herc. *Æt.* 118.

'Nescio quid animus timuit et fraudem struit.'

§ 4 *Domos, templa*] Mss. Bong. habent *de more templa*, quod pnto non temere contemnend. Ut enim primo l. *domos* nominet, mox iterum addat 'cæteraque omnia,' f. nulla est idonea causa. *De more* autem eleganter dicitur, ut appareat, fieri id omne voluisse, quod in maximis festorum solemnitatibus solebat. Et potuit syllaba *re* in vocabulo *more* extrita esse ob sequentem *te in templa*. Relicto igitur *de mo*, quid poterat scriba solers, quam *domos* facere? *Schef.*

Aras ubique hostiasque disponi] Fædam hanc adulationem in adventu virorum principum antiquitas usurpatam, Lips. Not. 77. ad Tac. H. docuit ex Val. M. IX. 1. 5. Cæs. B. G. VIII. 51. Suet. Calig. 13. 2. et Galb. 18. 2. et Plin. Paneg. 23. Quibus add. Curt. v. 1. 33. Plut. in Dione 37. rursusque Suet. Aug. 98. 3. *Bern.*

§ 5 *Jubet*] Inepte repetitum videtur ex præc. tmematio. *Id.*

§ 6 *Ultra modum*] Tac. I. H. 45. 'Quanto magis falsa sunt quæ sunt, tanto plura faciunt.' Sic II. An. 77. 'Periisse Germanicum nulli jactantius mœrent, quam qui maxime lætantur.' *Id.*

8 *Proclamante Arsinoë*] Portentum erroris. Leg. *proclamans*. Fab. Non opus mutatione. L. hic prave interpungitur. Sic autem distingue: *frucidantur, proclamante Arsinoë, quod tantum nefas aut nubendo aut post nuptias contraxisset. Pro filiiis sæpe, &c.* Græv.

Quod tantum nefas] Mss. Bong. habent *quid tantum*, unde suspicor lect. veram esse *qui tant.* *Schef.*

Contraxisset, pro filiiis] Distinctio non placet; est enim sine emphasi aut vigore, quem postulat hic l. Scribo enim totum hoc modo: *proclamante Arsinoë, qui tantum nefas aut nubendo aut post nuptias contraxisset? Et pro filiiis, &c.* *Id.*

§ 9 *Scissa veste*] Mss. et *scissa*, quod

longe majorem habet emphasin, quia injuriarum partes singulas cum pondere insinuat repetitio conjunctionis, quam ut vulgo editur, et ideo puto revocandum, cum præsertim probent Mss. alii, in quibus legitur *excessa*. Id.

Crinibus sparsis] Latinis auribus hoc loquendi genus non posse placere puto. Eæ enim norunt 'passos crines,' non *sparsos*: et sic Just. scripsit, sicut et XXIV. 8. 8. *Græv.*

§ 10 *Tot perjuria*] Etiam hic Mss. habent *et tot perj.* quod longe rectius videtur. *Schæf.*

CAP. IV. § 1 *Abundanti multitudine*] Cujus causam adducit Strab. sub initium lib. IV. quia sc. mulieres Gallicæ et fecundæ sunt, et educatrices bonæ. *Bern.*

Cum eos non caperent terræ] Strab. IV. p. 139. f. verisimile esse, ait, Gallos [*Tectosages*] *διανοσθῆναι πορε καὶ ἐναρξήσασαι τοσούτων, ὥστε σπάρσας ἀπασσοῦσας ἐξελάσαι πρὸς πλῆθος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ τῆς οἰκίας, &c. Bong.*

Ver sacrum] Primus hunc l. ex vett. Libris emendavit P. Pithœus Adv. I. 6. Quid sit 'ver sacrum,' docent Festus in *Ver sacrum*, et in *Mamertini*. Liv. XXII. 9. 7. et XXXIV. 43. 1. Sisenna IV. Hist. ap. Nonium in *Ver sacrum*, et in *Damnare*: nam duo illa fragmenta conjungenda esse notarunt alii: Euseb. in Chronico: 'Lacedæmonii, ver sacrum destinantes, Heracleam urbem condunt.' *Idem.* Serv. ad illud Virgilii, 'Auri sacra fames:' 'Id est,' inquit, 'execrabilis, ut: 'Sacrae panduntur portæ.' Tractus est autem sermo ex more Gallorum; nam, Massilienses quoties pestilentia laborabant, unus se ex pauperibus offerebat, alendus anno integro publicis et purlioribus cibis. Hic postea ornatus verbenis et vestibis sacris circumdacebatur per totam civitatem cum execrationibus, ut in ipsum reciderent mala to-

tius civitatis, et sic præcipitabatur [male hic habent edd. *prejiciebatur*]. Hoc in Petronio, &c. Dicam enim plura ad Liv. *Mod.* Addendus Plin. III. 13. pr. Strab. V. p. 172. f. et præcipue Dionys. qui II. 15. 'More quodam,' inquit, 'antiquitus a multis tam Græcis quam barbaris recepto, quoties vulgi multitudo in aliqua civitate nimium excreceret, nec alimenta domi omnibus sufficerent, aut aliqua calamitas cogeret minui multitudinem, Deo culpam sacranter quantum hominum annus pareret, emittebant armis instructos e suis finibus. Illi vero ut posthac carituri patriæ, nisi aliam pararent, quæ se reciperet, quicquid terrarum armis acquisissent aut gratia, habebant vice patriæ: creditumque est, eis adesse Deum cui dicabantur, et supra humanam spem prosperare hujusmodi colonias.' Id. II. init. de Aboriginibus: 'Hi fuerunt quædam Diis sacra juvenus, patrio ritu a parentibus missa ad incolendas sedes, quas fortuna datura esset.' Ex quibus apparet 'ver sacrum' (*ἔτος λεπὸν* Straboni) non ideo sic dici, quod emissæ tali voto juvenus execrabilis esset, ut vult vir doctus, hæc explicans ex Serv. ad illud Virgilii, 'Auri sacra fames.' Unde et Sisenna Hist. lib. IV. citante Nonio, Ver hoc 'religiosum' appellat. *Bernegger.* Hunc l. optime restituit Pithœus I. Adv. 6. cum ante pro *ver sacrum* legeretur *peregrinatum*. 'Ver sacrum' dictum proprie de pecore, quod certo anni tempore, et quidem vere proximo, nasceretur, ut ex Festo v. *Mamertini* apparet. Recte ergo Noster *velut ver sacrum*. Vocula 'velut' enim et alias notari metaphormæ solent. *Vor.*

§ 3 *Augurandi studio Galli*] Exemplo Delotarus Gallorum in Asia rex est, 'quem nihil unquam nisi auspicio gessisse,' Cic. refert de Divin. I. 15. Sed et consanguineos Gallorum

'Germanos auspicia sortesque ut quos maxime observasse' scribit Tac. G. 10. *Bern.*

Callent] Mallem *clarent*. Bongars. Sed pro vulg. stat Val. M. viii. 12. 'Ab his id negotium aptius explicari posse confitendo, qui cotidiano ejus usu callebant.' *Græv.* *Callent* rectum est, eatque id. quod, solertes, periti sunt. Val. M. viii. 12. similiter. *Vorst.* Vulgatum defendunt viri docti per illud Val. M. viii. 12. Sed opinione mea est diversa locutionis utriusque ratio; ex usu quippe artis potest effici, ut quis eam calleat, non vero statim ex studio: quidam studium frustra in artem impendunt. Quare puto ap. Nostr. pro *callent* scribend. esse *calent*. 'Calere studio augurandi' elegantissime dicantur, qui id cupidissime sectantur, sicut *calere studio scribendi*, qui cupidissime quærent scribere: Horat. ii. Ep. 1. 'Et calet uno Scribendi studio.' *Schef.*

§ 4 *Audax, bellicosa*] Strab. iv. p. 135. 12. genus Gallorum ait esse θυμικὸν καὶ ταχὺ πρὸς μάχην, ἄλλως δὲ ἀπλοὺν καὶ οὐ κακόνδεσ. Et Gallos 'natura bellicosam gentem' vocat Sall. Cat. 40. 2. et Cat. 53. 3. 'Et gloria belli ante Romanos fuisse:' sic enim est in vet. Codice. 'Qui [Romani] sic habuere, alia omnia virtuti suæ prona esse; cum Gallis pro salute, non pro gloria certare.' Ju. 114. 2. *Bongars.* Addendi Cic. de Prov. Cons. 13. Cms. B. G. vi. 24. Tac. G. 28. et Ag. 11. *Berneccer.* Auctor de Gest. Treverorum 'audax et bellicosa,' et paulo post: 'cui res ea virtutis.'

Prima post Herculem] De quo Sil. iii. 496. 'Primus inexpertas adiit Tyrinthius arces,' &c. Et Marcellin. xv. 26. 'Primam [per Alpes viam] Thebaus Hercules, ad Geryonem extinguendum et Tauriscum lenius gradiens, prope maritimas composnit

Alpes,' &c. De eod. Diod. iv. 19. Claud. Mamertinus in Genethliaco Maximiani 9. f. *Berneccer.* Liv. v. 34. 'Alpes inde oppositæ erant, quas inexcuperabiles visas baud equidem miror, nulla dum via (quod quidem continens memoria sit, nisi de Hercule fabulis credere libet) superatas.'

Invicta] F. *invia* rectius est. *Bern.* F. *invia*. Faber. Faber, et ante illum *Berneccer.* *invia*. Sane *invicta juga*, quæ non victa, non superata. Jam vero Noster ipse ait, quod Hercules ea superaverit. Non ergo fuere *invicta*, sed *invia*. *Græv.*

Intractabilia loca] Virgil. i. G. 211: 'Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem.' *Gron.*

§ 6 *Hortante successu*] Pro quo venuste Suet. Ner. 20. 4. 'blandiente profectu.' Virgil. Æn. v. 210. 'Successuque acrior ipso.' *Bern.*

Omnia ferro proterentes] Plant. Amphit. i. 1. 91. 'Fœdant et proterunt hostium copias jure injustas.' *Gronov.* Mas. habent *prosterentes*, quod magis ferro convenit. Horat. ante laudatus Serm. ii. 2. 'Quid enim Ajax Fecit, cum stravit ferro pecus?' Sil. vii. 'Quippe egregium, prosternere ferro Hostem.' *Schef.*

§ 7 *Mercarentur*] Scrib. ab iis merc. Faber.

§ 8 *Ptolemaus*] Paus. in Att. et Phocicis, quem leg. de hac Gallorum in Græciam irruptione, et Delphorum obsidione. *Bong.*

§ 11 *Juvenis temeritate casurum*] Cic. de Invent. i. 3. 'Cum ad gubernacula reipubl. temerarii atque audaces homines accedant, maxima ac miserrima naufragia fiunt.' *Bern.*

CAP. v. § 1 *Igitur Galli, duce Belgio*] Pausaniz hic est Βόλγιος. Sed male, ut puto. *Voss.*

§ 3 *Nec minus ferociter se legatis, &c.*] Simillima vecordia Imp. Diogenes legationem Sultani, pacis conditiones

offerentem, contemptim rejicit, et timorem interpretatur, quæ confidentia ac lenitas erat. Zonar. tom. III. Sapienter Aristhænus ap. Liv. XXXII. 21. 27. Achæos suos hortatur, 'ne Romanos amicitiam ultro petentes fastidiant, nec enim eos id meta facere: sed, quod rogant, cogere posse.' Bern.

Obsides dederint, &c.] F. *obsides darent, et arma traderent.* Gron.

§ 6 *Ptolemæus, &c.*] Memnon cap. 15. de eod. Ptolemæo: 'Ἀξίως τῆς ἐμότητος καταστρέφει τὸν βίον, διασπαράσσας ὑπὸ τῶν Γαλατῶν· ζῶν γὰρ ἐλθὼν, τοῦ ἐλφάντος ἐν ᾧ φέχεται τραβήκτος καὶ καταβαλλόμενος αὐτῶν.

§ 12 *Non votis agendum*] Sall. Cat. 52. 26. 'Non votis, neque suppliciis,' &c. et 1. H. 'Non votis paranda auxilia.' Restituenda hæc vox Afranio ap. Nonium: 'Nullam profecto accessi ad aram, quin Deos suppliciis, sumptu vatis, donis, precibus, plorans, obsecrans, nequicquam fatigarem: leg. *suppliciis, sumptu, votis.*' Bong.

Sosthenes, &c.] Georg. Syncell. Chronogr. p. 270. Βάρων [leg. Βρένων] τοῦ Γαλάτου ἐπὶ αὐτοῖς [Μακεδόσων] ἐν Σοσθένης ἐκδιέτας κρατεῖ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ τῶν Μακεδόσων.

Unus de Macedonum principibus ratus] Non rejicio, tantum moneo, videri melius, si legatur *fatus*. Vix enim contra desperationem omnium efficere quid potuit privata ista sua sententia, nisi enim prius explicaret, et allatis rationibus firmaret desperatos; quod oratione factum, necesse est, ad quam illud *fatus* pertinet. Argumentum porro orationis fuit, quod præcedit, 'non votis agendum,' quod proinde in textu litteris cursivis scribend. videtur. Schef.

§ 13 *Ignobilis ipse*] Non regio sanguine cretus: sed tamen unus principum procerumve regni, sicut modo n. 12. dictum. Bern.

Mullis nobilibus, regnum affectanti-

bus, ignobilis ipse] Hic dormitabat Justinus, qui dicat multis nobilibus regnum competentibus prælatum fuisse Sosthenem, cum esset tamen ipse ignobilis. Oblitus fuit quod antea scripserat, 'Sosthenes unus de Macedonum principibus.' Non cohærent. Certe enim principes imperii non possunt haberi pro ignobilibus. Sed rem tractavit rhetorice Justinus, ut per comparisonem cresceret Sosthenes, et tanto plus in eo virtutis fuisse crederemus, quanto minus nobilitatis habebat, s. ex genere, s. ex rebus gestis, quæ vera nobilitas est. Faber.

§ 14 *Non in regis, sed, &c.*] Ita fere Mezetulus ap. Liv. XXIX. 29. 7. Vid. sup. Notam ad IX. 4. 2. et Amirat. Diss. 1. in Tac. Bern.

CAP. VI. § 1 *Brennus*] De Brenno Saresb. VI. Policr. 17. scribit: 'Tradunt historiam Brennum ducem Senonum, qui exercitum Romanorum ad fl. Alliam confecit, ipsam urbem Romanam irruit, cepit; et cæsis patribus et subacta Italia invasit Græciam, vastans omnia universisque terribilis, usque ad Delphici Apollinis templum, quod situm est in monte Parnasso, processit, ipsiusque Apollinis appetens spolia, scurriliter jocatus, ait locupletes Deos largiri hominibus oportere. Hunc, inquam, tradunt de Majori Britannia, quæ ab adventu Saxonum in insulam appellatur Anglia, oriundum.' Phrasin, quam h. l. adhibet Auctor, imitatur Saxo VIII. p. 167. 41. 'In ultiores se Germaniæ provincias effundere statulisset.' x. p. 187. 7. 'Qui cum se mox in Sclavorum effusus provinciam videretur,' et p. 103. 30. 'In Jutiam se repente Sclavicus effudit exercitus.' XIV. p. 265. 36. 'In omnem se Sueciam effundere statuit:' p. 339. 39. 'Quo se hostes effusuri essent, prædicere cupiens.'

Onustam tam facile relictam esse] Istud 'facile' vitium in hac scriptura

arguit. Nam tam opulenta praeda a Brenno non facile relicta erat; quippe qui illi expeditioni Macedonicæ non interfuisset; non igitur de Brenno id intelligi potest, sed de Belgio, qui tam facile Macedonas vicisset. Quare legend. puto *tam fac. quasitam*, i. e. comparatam, partam. *Faber*. Faber, sicut docet Notator Anglicanus: *tam fac. partam* vel *comparatam*, imo *quasitam*. Miror. Annon enim relicta facile, interventu unius Sosthenis, adorti incantos? Historia nimis clara est. Itaque alibi animum habuit Faber, cum hæc notaret. *Schef*.

Quindecim millibus equitum] *Μυρῶν τῶνδε* tantum recenset Diod. in Epit. lib. xxii. *Voss*.

§ 2 *Valentibus*] H. e. robustissimis. *Valens* enim non tantum dicitur, qui valetudine fruitur bona, sed et qui viribus et robore præstat. Cic. v. Verr. 55. 'Valentissimi lictores:' et vii. Fam. 18. 'Quum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur.' Suet. Octav. 35. 'Decem valentissimis senatorii ordinis amicis sellam suam circumstantibus.' *Gron*.

§ 4 *Locupletes Deos, &c.*] Qua scurili cavillatione Dionysius etiam usus, 'mensas argenteas de omnibus delubris jussit auferri: in quibus quod more veteris Græciæ inscriptum esset, BONORUM DEORUM, uti se eorum bonitate velle dicebat. Idem victorielas aureas, et pateras, coronasque, quæ simulacrorum porrectis manibus sustinebantur, sine dubitatione tollebat, eaque se accipere, non auferre dicebat. Esse enim stultitiam, a quibus bona precaremur, ab iis porrigentibus et dantibus nolle sumere.' Cic. de N. D. iii. 34. *Berneccer*. Hic et in §. 5. nescit 'immortalium' Vincitius.

§ 5 *Prædam, &c.*] Vincent. 'aurum religioni, prædam off. D. pr.' et dein: 'utpote qui eas hominibus largiri solent:' et in §. 8. pro 'recessit'

habet 'cessit.'

Qui eas largiri hominibus soleant] Hæc mihi a glossatore intrusa ex supp. videntur. Certe illud *soleant* non convenit ei, quod antea dixerat, 'oportere.' Nec enim admoneri debet officii sui, qui id solitus est ipse observare. *Schef*.

§ 6 *Templum autem Apollinis*] *Præter* Pans. vid. et Strab. ix. p. 288. *Bongars*. Originem Oraculi Delphici refert Diod. xvi. 26. *Berneccer*.

In rupe] Qua causa Theocritus Epig. i. *Δαλφίδα πέτρῃν*, similiter Orpheus in Argon. *Παρνασσίδα πέτρῃν* appellat. *Bern*.

Civitatem frequentia hominum fecit] Sic scripsi cum Junt. ut et *admiratione majestatis* pro vulgato *ad affirmationem* m. Græv. Ita emendaveram; sed monet nos Græv. sic in Junt. scriptum esse, non *facit*. *Faber*.

Ad affirmationem majestatis] Junt. teste Græv. pro *affirmationem* habet *admirationem*: idque multo concinlius est et consentaneum ei quod sequitur, 'au majestas Dei plus admirationis habeat.' *Vorst*. Undique, &c. ad usque *majestatis* uncinis includit Ed. Bong.

§ 7 *Ut incertum, &c.*] Saxo iv. p. 64. 10. 'Ut, utrum voci ejus an fidaciæ plus admirationis tributum sit, incertum extiterit.'

§ 8 *In formam theatri*] Strab. ix. p. 289. m. *θεατρειδὲς*. *Bongars*. Lycophr. Cassandr. 600. locum ejusmodi *θεατρειδοειδὲς*, h. e. *theatricalis* appellat. Capella lib. vi. in descriptione Thessaliæ: 'Hi omnes montes theatrall more curvantur.' *Berneccer*. [A *woody theatre* habet Miltonus nostras, dum arborum amœnitatem Paradisiacarum suavissime pingit.]

Quæ res m. m. t. ign. rei, et admirationem stup. pl. aff.] Sic emendo, *ign. rei et admiratione stup*. Paulo autem superius, ubi legitur 'ad affirmationem majestatis', nil esse puto quod mutari oporteat. Respexit Justinus

Virgili locum de Capitolio et Arcadibus, quod observasse deenit. Versus sunt in VIII. *Æn.* 'Hoc nemo, hanc, inquit, frondoso vertice collem, (Quis Deus, incertum est,) habitat Deus; Arcades ipsi Credunt se vidisse Jovem, quum sæpe nigrantem Ægida concenteret dextra, nimbosque cieret.' Est etiam exemplum aliquod ap. Liv. quod illam affirmationem numinis firmare possit. *Fab.*

§ 9 *Profundum terra foramen*] A *Mass.* duobus *Fnidd.* abest *rd foramen*, et puto eleganter dici posse 'profundum terræ' absolute: cum 'profundum' nihil aliud sit, quam, quod 'porro,' i. e. longe, habet 'fundum.' Unde ridicule et more suo Plaut. *Captiv.* i. 2. 79. parasiti ventrem 'profundum' vocabat. Sed de hac re etiam alias. *Mod.*

Ex quo frigidus in quodam velut vento] Sulpitius Verulanus, homo apprimè doctus, in v. lib. *Pharsaliæ* legit *ex quo spiritus vi quodam velut vento in sublimè expulsi.* Quæ lect. placet: sed operæ pretium est considerare, quam illuserit hiæ oraculis humano generi Diabolus, adjunctus nonnunquam naturæ secretis. Miratur autem Cicero suo tempore obtinuisse hoc oraculum, nimirum quia veritatis præses, mendacii patrem oppugnaturus, jam imminabat, Leo de tribu Judæ, Christus Servator noster. *Glar.*

§ 10 *Gratam voluntatem*] 'Gratam voluntatem' et 'gratum animum' dicunt, quod vulgo perperam 'gratitudinem.' Vid. lib. de *Latinit. mer.* susp. 7. *Var.*

CAP. VII. § 1 *An conf.*] Del. an. Gron.

§ 2 *Recens aduentus sui terrori esset*] F. laborat h. locus, scribendumque terror. *Freinshem.* Sed hoc non satis coheret præcedenti 'imparati hostes.' Mallem r. *aduentu sui terribili essent.* *Schef.*

§ 4 *Gallorum vulgus ex longa inopia*] Tac. H. iv. 78. 'Obstat vincentibus Delph. et Var. Clas.

pravum inter ipsos certamen, hoste omisso, spolia consecrandi.' Quod genus exempla monitaque collegerunt *Amiratus* in Tac. xvii. 9. *Camerar.* Hor. Subcis. iii. 29. *Piccart.* Obs. x. 8. Prædæ objectu hostem sustinentium exempla alia sunt in *Plut. Lucell.* 34. *Polyæn. Strat.* vii. ubi de *Mithridate*: *Frontin.* ii. 13. pr. et aliis. *Bern.*

§ 5 *Pro victoribus*] Vid. Notam ad xxiii. 3. 9. *Id.*

§ 6 *Messes cinaque villis offerre*] 'Messes' pro frugibus, frumento. *Virgil.* i. G. 'Illius immensæ ruperunt horrea messes.' *Ov.* viii. M. 'Gravidis onerati messibus agri.' *Var.*

§ 8 *Vino, &c.*] Saxo r. p. 18. 25. 'Spoliorum reliquias avidius incubantem adortus:' et xiv. p. 209. 25. 'Hostes prædæ incubantes.'

§ 9 *Non nisi quatuor milia militum*] Pro *militum* *Mass.* *Bong.* habent *milites.* Unde adducor, ut credam hoc vocab. glossatoris esse, non *Justini.* Et docet totus, non tam hic sermonem esse de certis quibusd. militibus, quam omni multitudine, quæ *Delphis* commemorabatur. *Schef.*

§ 10 *Statuas cum quadrigis*] 'Quadrigæ' ornamenta fuerunt fastigiorum, quorum figuræ in antiquis numismatis et gemmis adhuc videntur. *Liv.* x. 'Ænea in Capitolio limina, Jovemque in culmine cum quadrigis.' *Propert.* ii. 31. 'Auro Solis erat supra fastigia currus.' *Vors.* Quadrigarum, quæ in fastigio templi *Delphici* erant, mentionem fieri ap. *Eurip.* *Ion.* 62. observavit *Jensius*: "Ἀρματα μὲν τοῦδε λαμπρὰ τεθρίωνος" *Ἡλίου ἤδη λάμψει κατὰ γῆν*: *Splendentes hosce currus quadrigarios Illustrat sol jam verrens terram demittens radios.*

CAP. VIII. § 1 *Mero sancti*] *Ὀβοναλῆγες* et *μυθοναλῆγες* apposite dicuntur Græcis: vid. *Gruter.* *Suspicion.* viii. 13. et sup. Not. ad i. 8. 8. *Bern.* *Sine, &c.* et § 8 *certatim, &c.*] Saxo x. p. 200. f. 'Ut aboque r. p. cert. in

Justin.

3 N

prælium prosilirent.'

§ 2 *Plus in Deo quam in viribus reponentes*] Junt. *ponentes*. Alii male intrusere *spem*. Græv. Antiquiores edd. Bechar. et Muj. pro *reponentes* habent *spem ponentes*: Junt. vero solum *ponentes*. Sed *plus reponentes* sine dubio rectum est. Ita Tac. G. 30. 'Plus reponere in duce, quam in exercitu.' Vor.

Cum contemptu hostium] Quomodo contemnebant hostem, qui *spem omnem* ob paucitatem et infirmitatem suam cogebantur reponere in Deo? Solet hæc spes gignere quidem fiduciam et expectationem læti eventus, contemptum vero hostium gignere non solet. Cogitand. itaque, annon alieno l. hæc sint posita, verbaque male trajecta ita ordinari debeant: *plus in Deo, q. in v. reponentes resistebant, acidentisque cum cont. h. Gallos e s. v. &c.* 'Contemptus' Gallis convenit, non Delphiciis. Docet ipse Noster in supp. ubi de Brenno: 'Quorum [quatuor millium Delphicorum] contemptu Brennus, ad acuos suorum animos, prædæ ubertatem omnibus ostendebat.' Schef. Contemnebant hostes Delphi, cum tam pauci tantæ multitudini fiducia Del resistere auderent fortiter, nihili facientes illam hominum copiam, quam ope Apollinis se victuros non dubitabant. Græv.

§ 3 *Simul et ipsi vates*] Mss. Fald. *ipsæ*: quod convenit satis cum eo quod sequitur, '*sparsis crinibus*:' et erant omnino pleræque feminæ Apollinis sacerdotes, ejusque instinctu responsa consulentibus dantes. Virgil. Æn. vi. 65. 'Tuque, o sanctissima vates, Præcia venturi.' Delphis imprimis, ubi 'Phœbades' vocabantur hæc vates, s. 'Pythiæ.' Vid. Strab. si vacat, ix. Mod.

Sparsis crinibus] H. e. solutis, revinctis; hic enim sacrificantium mos erat, ut capillos spargerent. Sen. CEd. 230. 'Incipit Lethæa vates spar-

gere horrentes comas:' et Propert. ii. El. 1. 'Ad frontem sparsos errare capillos.' Gron.

§ 4 *Clamant*] Vincent. vi. 21. 'clamantes:' ap. quem in § 5 male omititur 'ex.'

Per culminis aperta fastigia: dum omnes] Distinctio huj. l. non est idonea. Nam '*juvenem*,' quod sequitur, non habet, quo possit referri, si eam servamus. L. totus ita distinguend. *eumque se v. d. in t. per c. a. fastigia, dum o. o. Dei s. implorant; juvenem supra h. m. i. pulchritudinis. Comitæque eid. a. v. &c.* Ordo et connexio vocabulorum est: Se vidisse eum desilientem, juvenem insignis pulchritudinis, h. e. vidisse eum desilientem, specie juvenili, vel qui fuerit juvenis. Schef.

§ 5 *Duas, &c.*] Eand. historiam referunt scriptores laudati a Davis. ad Cic. ii. de Divin. 37.

§ 6 *Audisse etiam stridorem arcus*] Virgil. Æn. ix. 659. 'Agnovere Deum proceres, divinaque tela Dardanidæ, pharetramque fuga sensere sonantem.' Vid. de hoc Auctoris l. Saresb. Pollicr. vi. 17. Bern.

§ 7 *Victoria, &c.*] Virgil. ix. Æ. 199. 'Mene igitur socium tantis adjungere rebus, Nisæ, fugis?'

§ 9 *Et terræ motu portio*] Comparatum h. l. Gallicæ cladis descriptionem, quæ est in Phocicia Pausaniæ. Is xxvi. M. Gallorum, partim ferro, partim tempestate, et metu Panico, partim fame scribit in Phocide cecidisse. De Brenni morte vid. præterea Val. M. i. 11. 18. Bong.

§ 11 *Cum dolorem vulnerum ferre non posset, pugione vitam finivit*] Atqui Paus. inquit illum, vulneratam, veneno vitam finivisse, pudore sc. acceptæ in Græcia cladis. Sed conciliat hos Diodorus: Βρέννος δὲ, ἔκπαρον τολὼν ἐμφορηόμενος, ταυτὸν ἀπέσφαξε. Voss.

§ 13 *Paridis nulla sub tectis, &c.*] 'Neque enim ulla metuentibus quies,' ii. 13. 11. s. ut loquitur P. Syrus,

‘Metus cum venit, rarum habet somnus locum.’ Onosand. Strat. 42. ‘Qui in periculis versantur, ii, ne si permittatur quidem, somno frui velint. Nam metu periculi, etiam quo tempore licet quiescere, velut urbe jam jam capienda, vigilare coguntur.’ Add. Marcell. xxv. pr. *Bern.*

§ 14 *Assidui imbres et gelu, nix concreta*] Etiam hæc distinctio est vitiosa, quam servarunt tamen in novissima ed. quoque; cohærent enim ‘nix concreta gelu,’ estque ‘gelu’ non primi, verum sexti casus. Non multum aliter Curt. viii. 4. ‘Imbrem vis frigoris concreto gelu adstrinxerat.’ *Schef.*

Maximum pervigilium malum] Junt. *pervigilii*. Mox iid. Deos contemnebat pro adversus Deos contendeat. Græv. Vulgo *pervigilia malum* editur: sed quia Noster xiii. 8. 6. scribit ‘pervigilio noctis fatigatis,’ et h. quoque l. Junt. manifeste habet *pervigilii malum*, ita omnino rescribend. putavimus. *Vorst.* Mss. habent *maxime*, quod præfero vulgatis. Non enim ‘super hæc’ et *maximum* bene connectuntur. Præterea nec *pervigilium* vere *maximum malum* dicitur. Contra *pervigilium maxime* eos osterebat, h. e. præcipue, potissimum. *Pervigilium* dico, non *pervigilia*, quod insolentius, et Junt. hic *pervigilii*, quod *Vorst.* recepit in textum. Ego tamen alterum non temere rejecerim. *Schef.*

§ 15 *Per quas iter habebant*] Plant. *Asinar.* ii. 36. ‘Huc quia habebas

iter.’ *Gron.*

§ 16 *Nemo ex tanto exercitu*] Polyb. iv. 46. eos, qui superaverint, circa Byzantium conatissis, ibique imperium condidisse scribit. *Bongars.* Quin etiam Auctor xxxii. 3. 6. ipse sibi contrarius, ‘partem’ horum Gallorum ‘in Asiam, partem in Thraciam extorres fugisse’ scribit. Item Flor. ii. 11. 3. Consentit tamen ei Diodorus xiii. 13. *Bern.* Exiguam Gallici exercitus partem cladi superfuisset et in Ægyptum pervenisse refert Schol. Callim. in Delum 175. Βρόντος ὁ τῶν Γάλλων βασιλεὺς συναγαγὼν τοὺς Κελτοὺς ἦλθεν ἐπὶ Πύδωνα, βουλόμενος τοῦ Θεοῦ τὰ χρήματα διαρπάσαι· πλησίον δὲ γενομένων, ὁ Ἀπόλλων χαλὰν χρησάμενος ἀπάλασε τοὺς πλεῖους αὐτῶν. Ὀλίγων οὖν περιλειφθέντων Ἀντίγονος τις φίλος τοῦ Φιλαδέλφου Πτολεμαίου προσεβίβη αὐτοὺς αὐτῷ ὥστε ἐπὶ μισθῷ στρατεύεσθαι· καὶ γὰρ ἐχρηζεν ὁ Πτολεμαῖος τούτου στρατεύματος· οἱ δὲ ὁμοίως ἠβουλήθησαν καὶ τοῦ Πτολεμαίου διαρπάσαι τὰ χρήματα· γνοὺς οὖν συλλαμβάνει αὐτοὺς, καὶ ἀπάγει πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Νείλου τὸ λεγόμενον Σεβεντικὸν [leg. Σεβεν.] καὶ κατέκλυσαν αὐτοὺς ἐκεῖσε. Eorund. Gallorum mentio occurrit ap. Pansan. in Atticis p. 18. Ἡρίκα [Πτολεμαῖος] παρεσκευάζετο ἐπὶ πάντα ἀμύνεσθαι Μάγαν, ξένους ἐπηγέγετο καὶ ἑλλους καὶ Γαλάτας ἐς τετρακισχιλοὺς· τούτους λαβὼν ἐπιβουλευοντας κατασχεῖν Ἀγκυτον, ἀνέγαγε σφᾶς ἐς νῆσον Ἰρήμην διὰ τοῦ ποταμοῦ· καὶ οἱ μὲν ἐνταῦθα ἀπέλαοντο ἐπὶ τε ἀλλήλων καὶ τοῦ λιμοῦ.

LIBER XXV.

CAP. I. § 2 *Cum in Græciam proficisceretur*] Legend. esse puto *proficisceretur*, ut ad Brennum referatur, non ad Gallos, qui relictis essent ad

tuendos gentis terminos, i. e. Pannoniam et loca finitima Dardanis, Triballis, Getis, quæ ipsi insederant. *Faber.* Qui? Galli reliqui. At de

his nil præcedit. Mallem ergo *proficioceretur*, et ad Brennum referre. *Schef.* Fuit error typogr. Nam correctiores edd. non solum vetustiores, ut Junt. sed et recentiores, ut Elsevir. An. 1659. aliæque præferant *proficiaceretur*. Græv.

§ 8 *Fugatisque Getarum Triballorumque, &c.*] Simillima referuntur a Niceta Choniata sub finem lib. x. de Alexio Angelo, Principe Byzantino, qui legatos Imp. Heinrichi, pacem venalem offerentes, ostentatione divitiarum tam non terruit, ut dicerent, 'nihil capi aut affici Germanos muliebribus istis spectaculis aut ornamentis: atque adeo jam tempus esse, ut, his sepositis, Græculi ferro aurum commutarent. Nam, si irriti legationis suæ redirent, pugnandum iis cum viris esse, qui non, ut prata, lapillis niteant, neque vestibus variegatis, ut pavones, gloriantur; sed qui veri Martis alumni flammæ nitoremque ex oculis jactant, et quorum sudor splendidis guttis defluens referat margaritas.' *Bern.*

Castra specularentur] De speculatriobus hoc genus legationibus, in ejus argumenti libro cap. 41. Car. Paschallus et alii. Vid. Diod. xxii. 11. *Idem.*

§ 5 *Præda ubertate sollicitati*] Hinc dicuntur 'avidissima rapiendi gens' Livio xxxviii. 27. 2. 'Nemini satis mites, ni subinde auro, cujus avidissima gens est, principum animi conciliantur.' Id. xxi. 20. 8. *Bong.*

§ 6 *Inusitatas*] Scrib. *invisitatas*. Gronov. Gron. quomodo sup. ita et hic legend. censet *invis*. Vorst. Gron. *invis*, ut xviii. 1. *Schef.*

§ 8 *Opes pariter et negligentiam regis*] Hoc vocab. *regis* habeo pro glossmate. Nam quæ sequuntur, 'haberent,' 'eos,' 'abundarent,' ostendunt, Justinum non tam regem habuisse in animo, cum ista scriberet, quam in universum hostes. *Schef.*

Opes, &c.] Vincent. vi. 22. 'Op.

reg. et neg. nuntiant.'

CAP. II. § 4 *Omnia vacantia, &c.*] Quod id. olim iid. fecere capta Roma. Liv. v. 41. 6. Flor. i. 13. 19. *Bern.*
§ 6 *Convertuntur. Ibi*] Vincent. 'revertuntur. Ubi.' Qui pro 'eo' habet 'illo.'

Quæ eo cum conj. et lib. confugerant] F. qui eo. Gronov. Nescio annon rectius sit *confugerat*. *Schef.*

§ 7 *Opinio hujus victoria*] H. e. existimatio ex victoria parta. Tac. G. 13. 'Germani ipsa plerumque fama bella profigant.' Veget. Pref. iii. 'Nemo provocare, nemo audet offendere, quem intelligit superiorem esse pugnaturum.' *Bern.*

§ 8 *Asiam omnem*] Vid. Strab. xii. Oraculum de eorum in Asiam transitu exstat in Paus. Phocicia. *Bong.*

§ 10 *Majestatem suam tutari*] Quid si tutari? et ita quidam olim impr. *Bongars.* Præstat cum *Bongarsio*, Junt. et aliis impr. legere *tutari*. Mox melius *Mss. vocati* pro *invocati*: et cap. seq. Junt. *amissi regni speculaturus eventum*, pro *eventus*. Græv. Emendavit *Bong.* *tutari*: res plana fuit, imo et proclivis. *Faber.* Junt. habet *tutari*. Et congruit id magis ei quod sequitur, 'neque amissam recipere.' *Vorst.*

§ 11 *In auxilium a Bithyniæ, &c.*] Strabo Gallos scribit Attalicorum regum terras diu populasse: tandem ab iis Bithyniam obtinuisse, quæ et Gallogræcia. *Bongars.* *Invocare* solum est etiam pro, in auxilium vocare. Tac. iv. H. 73. 'Ingressi sunt duces imperatoresque Romani nulla cupiditate, sed majoribus vestris invocantibus.' Et 79. 'Unde metus et justæ preces invocantium.' Sed plena locutio est quam Noster habet 'invocare in auxilium.' Sunt etiam codd. *Mss.* qui simplex *vocati* hic habent: ut in V. L. notavit *Bong.* Quod tamen cur alteri præferend. sit, ut vult Grævius, nos quidem non videmus. *Vorst.* Mallet hoc Græv. quia melio-

res Mss. et edd. *vocati* scribunt, deteriores *invocati*: dein quia Latinus est *vocare* in *auxilium*, ut v. 2. 'vocare in portionem muneris,' et plura talia, quam *invocare* in *auxilium*, quamvis locutionem hanc non damnet Grævius. Quoniam Bong. Mss. quoque habent *vocati*; mallet hoc, quam *invocati*, licet non sit infrequens compositi pro simplice usus, etiam in talibus. Schef.

Cognom.] Vincent. 'nominav.' Albertus: 'Ibi habitantes in Asia regionem Gallogræciam vocant, a quibus Galatæ.' Gesta Treverorum: 'Eamque regionem ex Gallia et Græcis composito nomine Gallo-Græciam agnominaverunt.'

CAP. III. § 1 *Pyrrhus*] Quomodo Pyrrhus Italia et Sicilia excesserit, et, in Græciam reversus, Antigonom et Gallos strenne pugnantes vicerit, legendus in ejus Vita Plut. et Paus. in Att. Bong.

§ 3 *Repentinam fugit profectionem*] Quid hoc est? 'fingere profectionem' significat, simulare se profecturum, ut 'fingere somnum' ix. 9. fingere s. simulare se dormire. Atqui sequitur 'reversus in Epirum.' Non ergo fingebat, sed re vera suscipiebat profectionem. Quare suspicor scripsisse Nostrum vel indicat, vel instituit profectionem. Sic et, parricidia fingere, pro, struere, parare, ap. Sen. ad Marc. 20. 'Quid dicam? nulla hic arma mutuis furere concursibus, nec classes classibus frangi, nec parricidia aut fugi aut cogitari, nec foralibus strepere?' Græv.

§ 6 *In deditionem accipit*] Ait Grævius Gronov. legend. putare in *ditionem*: quod nobis non videtur. Est

enim in *deditionem* accipere usitatus. Nostro phrasis. *Vocat*. Non hic in dubium vocatur loquendi ratio, quæ est usitatissima, sed res: num Macedonia se dederit Pyrrho, an armis ab eo subacta in ditionem ejus venerit; quod ignorare non possunt, qui Pyrrhi vitam legerunt. Græv.

Veluti damna, &c.] Saxo xiv. p. 264. init. 'Se creptæ Norvagiæ damna Suetici primatus munere pensatarum:' xiv. p. 268. 34. 'Incolarum fortitudine parvitatibus damna pensabat.'

§ 7 *Eccutus*] Junt. teste Græv. *eventum*: quod rectius videtur. *Ver*.

§ 8 *Funditus victus*] Saxo x. p. 204. 1. 'Cæduntur f. Slavi.'

Salutis, &c.] Id. xii. p. 42. 44. 'Obscuros externosque accessus captent.'

Fuga solitudines captat] Quid est *captare solitudines fuga*? ut quis fugere possit solus? at id jam faciebat Antigonus. Itaque locus mihi neque integer, neque sic ut oportet distinctus videtur. In Mss. Bong. legitur *solitudinisque*. Hinc colligo sic legenda distinguendaque omnia: *non jam recap. r. epem, sed s. latebras ac fugæ, solitudinesque c.* Eleganter. Ordo est: *Captat latebras salutis et fugæ, captat solitudines, quæ nempe salutis et fugæ latebræ ipsæ erant futuræ.* Schef. *Fuga solitudines captare* est, loca sola et deserta quærere, per quæ tuto fugias, et a nullo obvio deprehendaris. Græv.

CAP. IV. § 1 *Ad quod votis, &c.*] Consulendi Gruter. Suspicion. vi. 14. et Brisson. Form. i. p. 82. Bern.

§ 2 *Qua fulsisset impetum*] Hoc vero necesse an sit Latinum. *Facere impetum* dicimus, non *ferre*, cum hoc sit passivæ potius significationis. In Mss. legitur *imperium*. Quod ap. me efficit, ut veram lect. credam fuisse olim, *qua fulsisset impetum cum*. Ex *impetum cum*, quod conjunctionem velat unam vocab. primo scriptum, deinde severunt *imperium*. Schef.

§ 3 *Ut ad devincenda regna*] Ideo eum Antigonus comparabat *κυβερτῇ πολλὰ βάλλοντι καὶ καλὰ, χρῆσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμενῳ τοῖς πεισούσι. Bong.*

Melius studebat acquirere imperia quam retinere] Ea de causa Pyrrhum Antigonus aleatori similem esse dixit, qui spe lucri proprias opes prodigit: nec unquam contentus est eo, quod in alea vicerit, sed, quæcunque collutoribus supersunt, aviditate magna cupit, inque ea relictis omnibus solum inhians, quæcunque ante quæsierat, profundit. Simili ingenio fuit Alexander M. cuius res in Oriente gestas cum legeret Imp. Augustus, admiratum ferunt, non induxisse eum in animum, quomodo quæsita servaret: sed tantum, ut alia quæsitis adjiceret. Plut. Apoph. Rom. 46. Bene Thucyd. vi. 2. 15. 'Amentis est illos aggredi, quos, licet vincas, non tamen retinere possis.' Et Cassiodor. i. Var. Epist. 25. 'Nihil prodest initia rei solidare, si valebit præsumptio, ordinata destrui. Illa sunt enim robusta, illa diuturna, quæ prudentia incipit, et cura custodit,' &c. Bern.

§ 4 *Cherronneso*] Quod hic *Cherronnesi* sit mentio, admodum miror; cum mox Spartam oppugnet. Ego omnino legend. puto *Peloponneso*. Ineptum autem, quod quidam annotarat, Xerxem quoque h. l. trajecisse exercitum, neque enim hic Pyrrhus in Asia erat. Glarean. Glareanus ex historia legit *Peloponneso*, et seqq. comprobant. Vett. alii *ceronneso*: alii *ceronnesto*. Vid. Plut. et Paus. in Att. et Lacon. Bongars. Lego *Cherronneson transposuisset*. Et sensus hic est: Cum Pyrrhus copias in Peloponnesum per Isthmum Corinthiacum traduxisset. 'Cherronnesos' enim quævis peninsula dicitur. Gronov. *Chersoneso*, i. e. in Chersonesum. Optime autem, ex fide veteris historiæ, acutus ille Helvetius, Glareanus, legit *Peloponneso*. Et id quidem cum iudicio. Quid enim tantopere commoti fuissent Mes-

senii, Achæique, si res in Chersonæso Thraciæ acta fuisset? Dein facile probes legend. esse *Peloponneso*, cum dicat Justinus 'Primum illi bellum adversus Spartanos,' qui fere principes Peloponnesi erant. *Faber. Cherronneso* sane editum adhuc fuit. Sed Gronovium ad Epit. Liv. XLVIII. locum sic citare video: *cum copias Cherronneson transp.* ut sit accusativus Græcus, qui motum ad locum significet. Fuit cum crederem *Cherronneso* posse esse pro, in Cherronnesum: quomodo dicitur, 'It clamor cælo,' et 'invitare tecto,' 'hospitio,' et 'paratus neci.' Glareanus pro *Cherronneso* ex historia legend. putat *Peloponneso*. Et verum sane est in Peloponnesum tunc temporis copias transposuisse Pyrrhum. Quia tamen Peloponnesus chersonesus s. peninsula est, credi possit, nomen commune positum hic pro proprio, per synecdochen quandam. Vorst. Gronov. legit *Cherronneson*, quod est rectius. Schef. Notator Anglicanus emendat, *Peloponneso*, atque probari per seqq. Pridem hoc fecerat Glareanus, sed haud necesse est. Vid. notas cl. Vorstii h. l. *Idem*. 'Transponere Lugduno' pro, Lugdunum, nemo, credo, Latinesciens probaverit. Sic nec recte dixeris *transponere* aut *trajicere Peloponneso* pro, in Peloponnesum. Gronovii acutissimi emendatio probanda utique. Græv.

§ 7 *Ut non fortius victus, quam verecundius recederet*] Non placet hæc distinctio, nam comma post 'verecundius' ponend. Nec enim coheret 'verecundius recederet,' sed 'verecundius victus,' quomodo dicebatur victus, quia mulieres eum vicerant. Schef.

§ 8 *Urbem Corcyram*] Urbem primariam Phæacum s. Corcyræ insulæ. Vid. Paus. in Att. ubi hanc rem attigit, p. 10. n. 31. 32., &c. Ed. illa optima Sylburgii utor. *Faber*.

Cum sexaginta] Mss. *cum sexagenimo*, et paulo post *cum septimo*. Ita Plin.

xii. H. N. 1. 'Epulatus intra apelum cum duodevicesimo comite:' et Ores. vi. 16. 'Sex. Pompeius cum centesimo equite aufugit.' Vid. Obs. in Script. Eccles. 3. Gron.

Item *prælio n.*] Junt. *idem*. Græv.

CAP. V. § 1 *Expugnare conatur*] Diversa lect. est *exp. cogitat*: quam Sitchardus in textu, alii in margine collocarunt. Sed et in editione Becharii lectionis ejus vestigium est. Habet enim illa *cogit* pro *cogitat*. Et f. *cogitat* rectum est, et, quia falso suspectum, rejectum fuit. Vid. de eo verbo lib. de Latinit. f. susp. p. 130. Vorst. Vett. quidam *cogitat*. Quam lect. Vorst. putat esse veram. Schef.

Saxo de maris] Probus, 'lapide ic-tua.' Plut. et Paus. et Strab. viii. *κεραυίδα*, i. e. tegulam, vocant. Bongars. Quomodo etiam Ov. in Ibin

303. 'Aut ut Achilleidem cognato nomine clarum Opprimat hostili tegula jacta manu.' Bern.

§ 2 *Caput ejus*] Val. M. v. 1. Bong.

§ 3 *Comparandum Pyrrho*] Νομισθεὶς ἐμπερία μὲν πολέμου, καὶ χειρὶ, καὶ τολᾷ πολλὸν πρότερος εἶναι τῶν κατ' αὐτὸν βασιλέων: Plut. *Idem*.

§ 4 *Ut cum Lysimacho, Demetrio, Antigono, tantis regibus bella gerens, invictus semper fuerit*] Mss. mei *bella gesserit*: quomodo cum habeant omnes vett. scripti codd. Bongarsii, puto geminata ead. voce et syllaba reponendum: *ut cum cum L. D. A. t. r. b. gesserit, invictus s. f.* Mod. Antiquiores typis expr. imo et Mss. tam Modiani, quam Bongarsiani, pro *gerens* habent *gesserit*. Mirum igitur quod Bong. id mutavit. Vor.

LIBER XXVI.

CAP. I. § 2 *Peloponnesti*] Et quidem, ut ex vetere huj. lib. Prologo apparet, Spartanorum rex Arcas, cuius et xxiv. 1. 5. fit mentio, ab Antigono Corinthi interfectus est. Vor.

§ 3 *Variante hominum partim dolore, partim gaudio*] F. var. *homines*. Liv. xxvi. 1. 'Variabant secundæ adversæque res non fortunam magis, quam animos hominum.' Gronov. Hoc *hominum* glossatoris, non Justini esse videtur. Sermo enim est de civitatibus, ut patet ex seqq. Schef.

§ 4 *Epirorum*] Quæ est illa urbs, aut quis ita loquitur? Superiore libro Helenus Pyrrhi fil. ab Antigono rege, qui Pyrrhum vicerat, cum parentis sui cadavere mittitur, ut regni hæres, haud dubie in Epirum. Vid. num legend. *Epidaurorum*. Glar.

Epirorum] Locus manifesto men-

dosus: nec Vett. auxilio sunt. Gla-reanns, nescio quo auctore, *Epidaurorum* legit. Ex Pausaniæ Eliacis et Plutarchi libello de Virtutibus Mulierum 24. omnino legend. *Eliorum*. Bong.

Epirorum] Ita sane magno consensu codd. tam Mss. quam typis expr. Sed monuit Bong. ex Paus. Eliacis et Plut. de Virt. Mul. legend. *Eliorum*. Quod id. et Gronov. iv. Obs. verum esse judicat. Vorst.

Aristotimo, &c.] Vel pueri sciunt hunc Aristotimum Eleorum tyrannum fuisse: idque ex Plut. et Paus. Sed unde illud *Epirorum* pro, Eleorum? Mss. autem habent *Epirotorum*, alii *Epyrroorum*, Impressi *Epirotarum*, alii *Epirorum*. Hoc dicam tantum, territorii Eliensis incolas, ut urbis ipsius cives, dictos olim Epios s. Epeos fu-

isse. Itaque scripserit Just. *Epiorum*. Res constat ex Homero, plus decem in locis, et ex Dionys. *Faber*. Præfero hanc emendationem aliorum. Vid. Steph. de Urb. in *Æreids. Schef.*

§ 7 *Direptis*] Scrib. *abreptis*. 'Diripere' enim notat, spoliare; 'abripere' vero, detrahere. *Gron.*

§ 8 *Hellanicus*] Ita Vett. et Paus. et Plut. quos lege: vulgo *Helcmatus*. *Bong.*

Senex et liberis orbis] A. Cæsellins, cum multa de temporibus Cæsaris liberius loqueretur, amicique, ne id faceret, monerent: 'Duas res, quæ hominibus amarissimæ videntur, magnam sibi licentiam præbere,' respondit, 'Senectutem et Orbitatem:' Val. M. vi. 2. 12. Ita Solon Pisistrato tyranno quærenti, 'qua tandem spe fretus, sibi tam audacter resisteret,' respondisse fertur 'Senectute:' Cic. de Senect. 20. 'Suilius extrema senecta liber:' Tac. xiii. 42. Add. Statium Th. iii. 214. iterumque Val. M. iii. 8. 5. Rationem reddit in Plut. Cæsare 21. Considius: 'Nam quod superest vitæ, quia parum est, haud magnam cautionem desiderat.' Quod ipsum de orbitate dici potest. *Bernegger*. Saresb. vii. Policr. 25. p. 520. 'Paschellius Junius interrogatus, quid sibi tantam daret quæ vellet dicens licentiam? duo, respondit, quæ homines horrent, senectutem et orbitatem; quid enim timeret senex orbis?'

Pigneris] Sic edidi ex Vett. omnibus. Vid. Priscian. lib. vi. Frequens est o in e mutatio. Inde 'Appellinem' dicebant Vett. pro, Apollinem: Festus: et 'amplecti' pro, amplecti, ap. Sallustium, et a tegendo 'toga' dicta, Prisc. lib. i. et a, pendeo, 'pondus.' Inde quod in Vett. Mas. semper legitur, 'Ptolemæus,' rectam arbitror: est enim Græcis Πτολεμαῖος. Ut, quæ iis est Κόρκυρα, Latinis est 'Corcyra' et *Nepesina* est 'Beronice.' 'Pignus'

autem hic vocat natos. *Bong.* Duobus filiis orbatum Hellanicum scribit Plut. de Virt. Mul. 24. unde *pigneris* hic legi f. rectius sit. Add. notata ad Suet. Aug. 21. 4. *Berncc.* *Pigneris* numero singulari, et per E litteram, legi vult *Bong.* Antiquiores typis expr. tamen habent *pignorum*. Et consentaneum huic est quod Plut. de Virt. Mul. 24. scribit, Hellanicum duobus filiis orbatum esse. *Vorst.* In Vett. legitur *pignorum*, quod *Vorst.* existimat consentaneum vero, quia Plut. scribit Hellanicum orbatum liberis duobus. Ego præfero illud *pigneris*, quia puto poni hic indefinite, ac citra respectum ad ullam numerum. Sensus: Non timebat, quia et senex erat ipse, nec filium habebat ullum, pro quo posset esse sollicitus, a. unum s. plures prius habuisset. *Schef.*

§ 9 *Cunctantibus privato periculo publicum finire, &c.*] Simile quid a Plut. refertur sine Pelopidæ. *Bern.*

Arcessitis servis jubet observari, &c.] Leg. *arcessitis servos jubet observare fores, tyrannoque nuntiare.* *Gronov.* In Ms. quodam reperitur *observari*, quod præfero. Certe ap. Vett. ut sit hodie, non exterius, sed intus januæ observabantur; nec tam cohibebantur eo constituti intra domum, quam excluderantur, qui foris adveniebant. Itaque hæc observatio supervacua hic fuerat. At observatio, i. e. custodia a tot servitiis conveniens proposita. Estque hoc plane *observare*. Plauto quoque in *Asinar.* ii. 2. 7. ubi ait: 'Væ illi qui tam indiligenter observavit januam.' Quo l. viri docti simul notant, proprium hoc servitiolum manus ap. Vett. fuisse, quod egregie cum nostris convenit. *Schef.*

Se, quia liberanda patria] Junt. se qui. Græv. *Liberanda patria* non repudio; præferrem tamen *liberata*, si qui Mss. lect. eam firmarent. *Schef.*

§ 10 *Ancipiti, &c.*] Saxo ii. p. 21. et xiv. p. 323. f. 'Anc. p. c.' xvi. p.

382. 39. 'Anc. malo circumventum se dixit.'

Quinto postquam] Sex menses tyrannidem tenuisse refert Pans. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Gallogræcia exercitus*] Insolens hoc et durius videtur. Mallem *Gallogræcia*, ut sit pro, ex *Gallogræcia*, per ellipsin præpositionis, quæ et alias Nostro nsitata. Sic enim et verbum seq. 'affluxisset' convenientius se habere videtur. *Schef. Leg. Gallogræcus exercitus*: quia nulla *Gallogræcia* in Europa, neque Galli regressi sunt ex Asia ad bellum Antigono inferendam vel cladem sociorum miscendam. Videntur autem Galli ab Antigono victi, uti constat ex lib. xxv. 1. qui in Græcia et Macedonia remanserant, pace facta imperium ejus coacti fuisse accipere. Nam alio mox bello orto illos ap. Megara delevit, et 'defectores' appellavit Auctor Prologi, *Cuperus*. Obs. iv. 11.

§ 2 *Et ipsi se prælio pararent*] Antiquiores typis expr. *prælia*. Si *prælio* legatur, est ibid pro, ad *prælium*: quomodo Virgil. *M. Æn.* dicit 'paratus meci.' *Vor.*

A *parricidio*] *Mss.* omnes *Bong.* præp. hic omittunt, quod quia sit et alibi ap. Nostr. etiam hic puto omitteendam. *Schef.*

§ 3 *Ætati, cui etiam, &c.*] Ita fere xviii. 6. 12. et Liv. xxiv. 26. 9. Humaniter ergo Pausanias Spartanorum princeps, cum Attagias urbe Thebis profugisset, qui dedit debebat, 'ejus liberos ad se adductos culpa absolvit, negans pueros factionis Medicæ esse participes,' inquit Herod. ix. 87. 'Num quis irascitur pueris, quorum ætas nondum novit rerum discrimina?' Senec. de Ira ii. 9. *Bern.*

Internecivum] Duobus præterea locis vocam hanc huic Auctori restitui, quæ et hic et vi. 6. 2. et xi. 9. 4 varie corrupta erat. Alii *internecivum*

scribunt: sed Festus 'internecivum' dicit, et ita plerisque Marcellini locis editum est. *Bong.*

§ 4 *Sicut, &c.*] Ita xiv. 4. 1. 'Prolatam, sicut erat catenatus, manum ostendit.'

§ 5 *Obvers. &c.*] Saxo i. p. 18. f. 'Hadingo defunctæ conjugis species per quietem obversata.'

§ 8 *Bellum Atheniensibus insert*] Ejus meminit Paus. in Att. *Bongars.* In *Mss.* legebatur *belli bellum Atheniensibus insert*. Unde auspicio Just. ascripsisse ardore bellandi, *bellum A. i. Voss.*

§ 10 *Transizione militum destitutus*] 'Transfugis nudatus,' inquit Tac. ii. 46. *Bern.*

CAP. III. § 2 *Agas*] Hic Pausanias est *Magas. Bongars.* Atque ita legend. h. l. pridem monuit Paul. Leopard. Emend. xvii. 10. *Bern.* *Magam* quoque vocant Polyæn. et *Athenæus. Voss.* Optime *Bongarsius Magus*. De illo aliquid nuper, debui certe, ad Aristippi versionem Gallicam ex Diog. Laërt. Liber editus Lutetiam est. *Faber*. Editur valgo *Agas*. Sed verum nomen regis fuisse *Magus*, Leopard. Emend. xvii. 10. et *Voss.* in Notis ad h. l. ex Paus. Polyæn. et *Athenæo* docuerunt. Prima litera nominis occasione proxime præcedentis *M* excidit: qualia sphalmata librariis perfamiliaria fuere. *Vorst.* Recte *Vorst. Magus*, secutus *Vossium. Schef.*

Filiam ad faciendam, &c.] Fere solenne, principum discordias sopiri, interveniente affinitate. Quomodo Augustus 'reconciliatus post primam discordiam Antonio, postulantis utriusque militibus, ut et necessitudine aliqua jungerentur, privignam ejus *Claudiam* duxit uxorem:' Suet. Aug. c. 62. *Bern.*

Filio ejus, &c.] Leg. ex *Mss. filio ejus*, qui vocatus est *Callinicus. Gron.*

§ 4 *Fiducia pulchritudinis*] *Propert.* III. 23. 1. 'Falsa est ista tua, mulier,

fiducia formæ, Olim oculis nimium facta superba meis.' Aristænet. i. Epist. 1. *Φόβει τὸ κάλλος ἐστὶν ὑπερφανος*: 'Natura forma superbior esse

amat.' *Bern.*

§ 6 *Comparantur*] Ms. Voss. *componuntur*: quomodo i. 8. 'Compositis in montibus insidiis.' *Gron.*

LIBER XXVII.

CAP. I. § 1 *Mortuo*] Nempe dolo conjugis. Is enim est, de quo Plin. vii. 12. m. et Val. ix. 14. Ext. 1. Hieronym. ad cap. 11. Daniel. *Bern.*

Rege Antiocho] Is *Θεός* dicebatur; Appian. *Συριακή*, qui eum ab uxore Laudice interfectum scribit, quod doleret sibi adjunctam Berenicem, vel, ut est in nostris Mss., *Beronicem*. Bong.

Seleucus] Cognomento Callinicus, h. e. egregius victor: quod cognomentum et Herculi tribuit cum Luciano Plutarchus, et Martyribus Zonaras. Nepos hic fuit Seleuci Nicanoris, de quo Auctor xv. 4. 1. et alibi. *Bern.*

Hortante matre] Applan. Syriac. p. 130. f. ipsi matri hæc tribuit. An hæc idem valent, et, quæ jubeas, ipse fecisse putandus ea? Quomodo Tac. i. 6. Agrippam a tribuno confectum scribit, quem Suet. Tib. 22. a centurione, ac jussu tribuni. *Id.*

Auspicia regni a parricidio capiti] xxvi. 2. 2. 'Auspicia belli a parricidio incipientes.' *Vor.*

§ 2 *Beronicem novercam suam*] Scribend. cum Junt. *Berenicen*. Græcis *Βερενίκη*. Græv. Junt. *Berenicen*, plane convenienter Græco *Βερενίκη*. Sed contendit tamen Bong. in notis ad xxvi. 1. 8. *Βερενίκην* Latinis esse *Beronicen*. *Vor.*

§ 3 *Maculam subiit*] Cic. iii. Off. 13. 'Vitiolorum subire nomina.' et xi.

ad Att. 17. 'Odium subire.' Plin. iii. Ep. 9. 'Offensam subire.' *Gron.*

§ 4 *Daphnæ*] Daphne Stephano est *προαστεῖον τῆς ἐν Ἀντιοχείας μητροπόλεως*. Strab. xvi. oppidum mediocro dicit esse. *Bongars.* Situm ejus et formam tradit Sozomenus v. 1. *Bernegger.* Daphne suburbanum fuit Antiochiæ, quæ et Epidaphnes inde dicitur. Nomen sine dubio inditum fuit a Selenco Nicanore. De hoc enim xv. 4. 8. scribit Noster, quod campos vicinos Antiochiæ Apollini dicaverit. Huic autem, ut notum, adamata Daphne fuit. *Vor.*

§ 5 *Casum tam indignæ, &c.*] Scrib. c. *indignum*. *Casus* enim tanquam effectus fortunæ ponitur; Liv. xxx. 30. 'Hoc ludibrium casus edidit fortuna.' Cæs. vi. B. G. 35. 'Quantum in bello fortuna possit, et quantos afferat casus, cognosci potuit.' Vid. Flor. ii. 8. *Gron.*

CAP. II. § 3 *In naufragii misericordiam, &c.*] Cic. pro L. Manil. 9. 'Sic fieri solet,' inquit, 'ut regum afflictæ fortunæ facile multorum opes alliciant ad misericordiam.' Val. M. v. 3. 3. 'Etiam, quos injuriæ invidios faciant, gratiosos miseriæ reddunt.' Nam, ut inquit Sen. de Clem. ii. 5. 'Misericordia non causam, sed fortunam spectat.' Add. Liv. xlii. 63. 3. Tac. xv. 44. 10. et H. ii. 10. 6. Suet. Cæs. 12. 1. Flor. iii. 21. 17. *Æschyl.* Suppl. 497. Flacc. Argon. vi. 74.

Bernegger. Lego *naufragi*, i. e. qui naufragium passus fuerat. *Faber.* Puto Just. *naufragi* scripsisse. Nam vulgatum durius est. *Schef.*

§ 4 *Damnus ditior*] Ita 'Marius clade major:' Flor. III. 21. 16. De Mithridate similia Noster xxxvii. 1. 8. *Bern.*

§ 5 *Quasi, &c.*] Saxo XIII. p. 247. 1. 'Tanquam ad l. f. reservatus.'

Comitator] Id. VII. p. 143. 5. 'Quo inferos c. peteret.' XIV. p. 314. 39. 'Cum Erlingus uno c. affuisset:' et paulo post: 'Condicto c.'

§ 6 *Inter fines Tauri montis*] Omnes Bong. Mss. habent *finem*, neque video quare debebat repudiari, cum de uno Tauro monte hic sit sermo. Tac. XVI. 15. 'Ostorius longinquus in agris apud finem Ligurum id temporis erat.' Add. Livii loca a Rhenano ibi laudata. *Schef.*

§ 8 *Accipitris ritu in alienis eripendis vitam, &c.*] Corruptæ voces integro sensu. Quid est enim *accipitris ritu in alienis eripendis vitam sectari*? nisi hoc pro, sustentare, tolerare, poscunt sit. F. legi posset *ritum alienis erip. sectari*, ut *vitam* omittatur. *Freinsh.* *Accipitris ritu* dictum, ut 'pecudum ritu' ab ipso Cic. in Lælio. In *alienis eripendis* dictum plene pro eo quod usitatus, alienis eripendis; et hoc porro pro, aliena eripiendo: ut 'legendis nostris' a Cic. I. Off. pro, legendo nostra. Porro *vitam sectari* Gronov. esse putat pro, victum sectari: quomodo Ennius dicat, 'Nautisque mari quærentibus vitam;' et Plautus Stichus de mustela quæ murem cepit, 'Ut illa vitam hodie reperit sibi.' Et imposita voci significatio exemplo Græcæ *βίος*, quæ utrumque, et vitam, et victum, significat. Vid. librum de Pec. Vet. p. 230. *Freinsh.* *sectari vitam* dictum putat pro, tolerare vitam; atque ita vulgarem significationem vocis hic retinet. Sed XI. 15. tamen *vitam* de victu ipse quoque *Freinsh.* accipit;

ut ex Indice apparet. *Vorst.* Alii aliter de h. l. judicant. Mihi videtur illud *ritu* glossatoris esse, natum f. ex seq. *vitam*, quod tanquam longius distans aliquis hic adscripserat. *Sectari vitam hominis vel hieracis* puto eleganter dici pro, tali modo vivere. Quomodo ap. Pacatum habemus sectam vitæ principis, cap. 12. 'Sed, qui vitæ tæ sectam cognoverit, fidei incunctanter accedat.' *Schef.*

§ 9 *Interea Ptolemaus*] Codd. quidam Mss. teste Bong. additum habent *Euergetes*; idque recte iudicio Gronovii IV. Obs. 10. id enim seriem Ægypti Syriæque regum et temporum demonstrare. *Vor.*

Ne cum duobus uno tempore, &c.] Vid. Notam ad VI. 1. 2. *Bern.*

§ 10 *Interpellatur a fratre*] Belli inter Selencum Callinicum et Antiochum Hieracem meminit Strab. XVI. Bong.

§ 11 *In ipsum Antiochum, &c.*] Cato IV. Orig. citante Agell. V. 21. 'Milites mercenarii compluries in imperatorem impetum fecere:' atque ita factum, quod e Vespis Aristophanis inter proverbia refertur, Ἐχθρόν σου ἢ χράσις τῆς ἀρετῆς: 'Pedamentum vitem decept.' Bene Liv. XXV. 33. 5. 'non ita credendum externis auxiliis' monet, 'ut non plus tui roboris tuarumque proprie virium in castris habeas.' Quod ipsum inculcat Veget. III. 1. fin. Imp. Leo Tactic. XX. 62. De Gallis auxiliaribus cum Annibale conspirantibus, et Romanos prodentibus, vid. Polyb. III. 66. et 67. Add. Liv. XLII. 31. 8. et XLIV. 26. 13. Nostr. IV. 3. 5. ibique notam. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Interea rex Bithynia Eumenes*] Regum Bithyniæ originem et successionem leg. Strabonis lib. XIII. *Bongars.* Gronov. ut XVII. 2. 10. pro *Eumeni* legend. putat *Nicomedi*, ita et hic teste Græv. pro *Eumenes* supponend. *Nicomedes* existimat. Ego tamen, si quid erratum hic

sit, non a librariis, sed ab ipso Auctore illud factum putem. *Eumenis* enim nomen non semel, sed ter in hoc cap. apparet. *Vorst.* Graviter hic hallucinatus est Justinus, nec potest emendatione juvari, ut et *Vorst.* vidit, et pluribus adstruit eruditiss. et amicis. *Perizonius* in *Animadv. Hist.* 11. ubi ostendit nullum *Eumenem* fuisse inter *Bithyniæ* reges: *Nicomedem* vero nunquam cum *Gallis* pugnasse, sed contra, ipso adjuvante *Gallos* in *Asiam* primum pervenisse, et arctissimam cum eo societatem et amicitiam inisse, et perpetuo deinceps servasse: nec illum æqualem fuisse *Seleuco Callinico*, et *Antiocho Hieraci*, de quibus hic agit Justinus, sed illorum avo *Antiocho Soteri*. *Bithyniæ* regem tum fuisse *Zielam Nicomedis* F. ut non solum ex temporum ratione, sed et *Prologis* librorum Trogi pateat. Nam in huj. lib. *Prologo* legi ex emendatione *Valesii*: 'Utque *Galli Pergamo* victi ab *Attalo Zielam Bithynum* occiderint.' *Gallos* itaque non cæsos esse a rege *Bithyniæ*, sed ab *Attalo Pergami dynasta*, de quo *Liv.* quoque xxxviii. 10. *Plurifariam* igitur peccare Justinum, dum pro *Attalo Eumenem* decessorem illius nominat; deinde eum *Bithyniæ* regem et *Bithynum* dicit, cum *Pergami dynastam* debere dicere. *Gronov.*

Bello, &c.] Saxo xi. p. 213. 45. 'Ne regnum domesticæ atque intestinæ discordiæ bello corrumpat.'

Vacantem, &c.] Cf. locum Saxonis lib. xiv. laudatum supra xi. 14. 6.

Victorem Antiochum, &c.] Ita fieri amat: et hoc ipso argumento dictator *Albanus Tullio Rom. regi* prælium dissuadens, 'Memor esto,' inquit, 'jam cum signum pugnæ dabis, has duas acies spectaculo fere, ut fessos confectosque simul victorem ac victum *Etrusci* [vicini potentes] aggrediantur.' Hinc præsagium *Salustii* de excidio *Imperii Romani* (an ap-

tandum huic nostro seculo?) in *Orat.* 1. ad *Cæs.* 'Ego sic existamo, quoniam orta omnia intereunt, quæ tempestate urbi *Romanæ* fatum excidii adventarit, cives cum civibus manus conserturos: ita defessos et exangues regi aut nationi prædæ futuros.' *Add.* xxxix. 5. 5. *Bern.*

§ 4 *Sub specie sororia ultionis*] Quomodo et *Mithridates* xxxviii. 1. 3. *Vid.* *Notam* iv. 3. 5. *Idem.*

§ 5 *Hinc Bithynus Eumenes*] *Mss.* *Bong.* habent *Bithynius*, cui adstipulantur vet. editi. Sed vulg. lect. retinenda. *Steph.* in *Bithynia*: *Tò δὲ πᾶσι, Bithyniis.* *Juv.* vii. 'Equitesque *Bithyni.*' *Horat.* i. C. 3. 'Carina *Bithyna.*' Pro *Eumenes* *Gronov.* vult *Nicomedes*, et exigit historię fides. At *Vorst.* hunc lapsum putat *Justini*, non librarii. *Schef.*

Humiliorum semper mercenaria manus] Nihil est lect. vulg. Nec enim humiliorum, sed superiorum mercenaria manus semper erant *Galli*, nunc horum, nunc illorum prosperam fortunam sequenti. Satis id indicant verba postrema capitis præc. Itaque legend. arbitror horum omnium s. m. m. *Box.*

§ 7 *Ad socerum suum Ariamenem*] *Mss.* habebat *Arimenem*. Puto verum esse *Ariamenem*. Nam *Diodori* *Epit.* habet 'Αρῑμηνς. Huj. *Antiochi* sororem *Stratonicen* uxorem duxerat *Ariarathes*, fil. *Ariamenis*. *Socerum* itaque ejus laxius vocat Justinus. *Voss.*

Procehitur] *Scribo* perv. *Fab.*

§ 8 *Salutem, &c.*] Saxo xvi. p. 383. 13. 'Celeritate pedum salutem quaesiturus.'

§ 10 *Sed Ptolemaus non tam amicus ei deditus, quam hostis factus*] *Vid.* num potius dedito sit legend. in dandi casu. *Glar.*

Sed Pt. non amici debito quam hostis factus] Ea est bonorum libr. scriptura, ex qua legend. arbitror non amicus dedito quam hostis factus, i. e. non tam amicus, &c. Similes locutiones

notavi ad VI. 1. 4. *Bongars.* Quendam etiam ad XII. 8. 14. *Berneccer.* Doctiss. Gronov. in Obs. suis ita hunc l. emendabat, *non tam amicus dedito, quam hostis fratri*: quod quidam codd. præferrent *non tam amicus ei deditus*. Verum, nisi me animus fallit, omnino pro *factus* scribend. *functus*; hoc modo: *Ptolemæus non amici debito, quam hostis functus, &c.* Subintelligitur vero *non tam*. Certo certior hæc conjectura. Voss. Hæc sunt contaminatissima, ut recte viderunt viri docti. Sed in Junt. optimè legitur *non amicior dedito q. hosti factus*. Quo nihil est verius. Græv.

Non amicior dedito, quam hosti factus] Antea quidem in Impressis ita legebatur, *non amici debito q. hostis factus*: quæ lect. corruptissima est, et a nemine potest intelligi. Doctus autem ille Gronovius, qui id facile animadverteret, emendavit, ut est ap. Voss. *non tam amicus dedito, quam hostis fratri*; quod optimum est: sed ed. Junt. quam nos quasi ducem hic secuti sumus, longe melius id præstabit quam conjectura, et certius. Quod Grævii diligentiae referri acceptum debet, qui in Notis suis hoc monuit. *Faber.* Ita hunc l. legend. esse ex ed. Junt. docuit Grævius, cum viri docti varias super eo conjecturas prodidissent, quas recensere nihil attinet. *Deditus* est pro eo qui dedit se, ut xxv. 5. 2. Et vult Auctor Ptolemæum non amicior factum fuisse Antiocho, cum is se dedit, quam cum hostis fuit. *Vorst.* *Non amicior dedito, quam hosti factus* ex Junt. *Vorstius* volente Græv. recepit in textum. *Schef.*

§ 11 *Familiaris*] Familiaritate sc.

illa turpi, nec dicenda. Similis verborum 'consuevisse' et 'solere' notio est. *Bern.*

§ 12 *Finitur*] Nihil ambigo scribend. *fnit.* Sic enim et Græci τελευτᾷ: et præter alios Tac. VI. 50. 16. 'Tiberius finivit,' h. e. mortuus est. Neque tamen, non addicentibus libris, aliquid mutare sustineo. *Idem.* Optimi libri editi juxta et manu exarati *fnitur*. Nec est quod cum viro doctissimo rescribamus *fnit.* Oraculum vetus ap. Cic. ex ejus versione: 'Euthynous potitur fatorum munere leto; Sic fuit utilis fniri ipsique tibi que.' Sen. Ep. 74. 'Sive illi senectus longa contigit, sive citra senectutem fnitus est.' Val. M. IX. 12. Græv. *Bernecc.* nihil ambigit legend. esse *fnit.* Sed *fnitur* rectum est: loquunturque ita et alii. Val. M. III. 2. Ext. 6. 'Suo judicio fnitus.' Et IX. 12. Ext. 4. 'Atrocius aliquanto Euripides fnitus est.' *Vorst.*

Germanis] Mallem *germani*, ut germanos fratres fuisse intelligat non natura tantum, sed casibus etiam, et fortuna. *Bongars.* Ingeniose et acutissime sane Bongarsius, primus ille Justinianus servator, *germani*, i. e. qui ita fratres, ita germani fuerunt, ut ex similitudine casuum et fortunarum, quibus uterque conflictatus est, si minus aliunde, facile tamen hinc posset probari. *Faber.* Distinctionem puto supervacuum, et reddere locum obscurum. Cohærent enim: Sic germanis casibus quasi fratres, i. e. ii, quos non ratio nascendi solum, sed et similitudo casuum fratres quasi fecerat. *Schef.*

LIBER XXVIII.

CAP. I. § 1 *Olympias Pyrrhi, &c.*] In unico verbo, quod ipsum monosyllabum tantum est, ingens error. Crederes enim Olympiadem Pyrrhi filiam in fide et quasi in clientela Ætolorum fuisse, quod tamen minime verum est. Sed ita res se habet. Pyrrhus in partem prædæ communis belli portionem Acarnaniæ acceperat. Nunc Ætoli, postquam Pyrrhus nullus est, eam esse suam postulant; quod ubi videt Olympias, cui facile esset bellum præsentire, ad Demetrium Macedoniæ regem confugit. Itaque isthuc *ab*, quod omnia perturbat, delend. est. *Faber.*

Ab Ætoliis] Mss. Bong. non agnoscant illud *ab*. Et miror sane viros doctos potuisse ferre. An enim ista sensum habent convenientem, *ab Ætoliis decurrit ad regem Macedoniæ*? ubi autem ap. Ætolos istos fuit, aut quo fuit modo? Lect. verisa. *Æ....erip. vol....decurrit*: i. e. cum Ætoli vellent eripere, eamque impeterent. *Schef.*

§ 2 *Ptiam*] Scribend. *Phthiam*, quomodo ap. Plut. in Pyrr. 1. vocatur Pyrrhi mater. *Bongars.* Ms. *Bithiam*. Junt. *Pythiam*. Leg. *Phthiam*, uti legend. docuit Bong. *Grav.* *Phthiam* scribend. Viderat Bong. *Faber.* Editur vulgo *Ptiam*. Sed agnoscit tamen Bong. legend. *Phthiam*. Et juvant nonnihil edd. vett. quæ habent *Pithiam* vel *Pythiam*. Vor.

§ 6 *Qui soli quondam adversus Trojanes*] Strab. x. id ex Ephoro docet. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Ætoli legationem Romanorum superbe audire*] De universa natione Liv. viii. 22. 9. 'Relatum a Græcis, gente lingua magis strenua quam factis, ferox responsum.' Hæc istorum hominum natura in canes quoque regionis ejus transgressa est. Unde Gratius Cyneg. 186. 'At clan-

gore citat quos nondum conspicit apros Ætola quæcunque canis de stirpe (malignum Officium), sive illa metus convitia rupit, Seu frustra nimius properat furor.' *Bern.*

Audicere] Mss. mei *audire*. Mod.

A quibus tot bellis occisione cæsi sint] Junt. a q. tot b. vexati, toties occ. cæsi sint. Sed hæc interpolata credo, nec recedend. esse ab aliorum codd. lectione. 'Bella' enim hic sunt, prælia, ut infinitis aliis in locis.' ix. 4. 'Bello consumptorum corpora sepultura reddidit.' Sed hæc obvia sunt. *Grav.*

§ 2 *Præus illis portas adversus Carthaginienses aperiendas*] Hæc verba ego non intelligo. Quid enim *aperire portas adversus aliquem*? Non, *contra aliquem*, quia contra quem non aperiuntur, sed clauduntur. Nec etiam *aperire alicui*, quia, si Romani portas apernissent Carthaginiensibus, hoc eis ad bellum contra Græcos prodesse adeo non poterat, ut obfuisset potius. Nullam ergo habet cum ceteris conjunctionem; sed inepti glossatoris est, qui verba 'metus belli Punici' explicaverat, intrusum postea in textum loco alieno, ac propterea delend. Sensus enim optimus sine illis: *Aperiendas Romanis portas*, i. e. efficiendum submotis Pœnis s. Carthaginiensibus profligatisque, ut aperire portas queant, nec metu impetus hostilis claudere eas cogantur. *Schef.*

§ 4 *Captamque non ferro defendisse*] Etiam hoc ineptum. Quomodo enim capta urbs defenditur ferro? Si capta, jam defensio est supervacua. Plane igitur hoc *defendisse* glossa est superioris 'tueri potuisse.' Et stat per se 'captam redimere ferro' pro, virtute recipere. *Id.*

§ 5. *Viribus*] Mss. mei *urbibus*, quo

pacto cum etiam legatur in Bong. Codd. non dubitem eam scripturam in context. recipere. *Mod.*

Urbibus] Non dubitavi hanc scripturam, et Fuldensibus et Bongarsii codicibus affirmatam, in context. recipere. Hactenus editi *viribus*. Bernec. Junt. quoque cum Mss. Fuld. *urbibus*. Sed pro *proposuerant* legunt Juntæ *præp.* Græv. *Urbibus* in Mss. Modianis et quibusd. Bong. reperiunt. *Vor.*

§ 7 *Præiusque sua defendenda*] Hiulca oratio est, et aliquid deficit. Add. *quem aliena appetenda*: ex libb. impr. in quibus, mendose tamen, legitur *quam aliena (defendi) appetenda*. Illud *defendi* nullum hic l. habet. Cetera recte, et commode, ac necessario hoc revocanda. *Faber.*

Præiusque sua defendenda, quam aliena appetenda] Horum posteriora restitui ex antiquioribus typis expressis, qui habent una voce superflua, *quam al. defendi app.* Bong. et Bernec. nescio qua de causa prorsus eliminarunt. *Idem.* Pulchre hunc l. ex vet. codd. doctissimi viri restituerunt, adstipulantibus duobus codd. Britannicis. *Græv.*

§ 8 *Pastores, qui latrocinio*] Hieron. in Chronico, 'pastorum et latronum manum' dicit: inde forte Gallica dictio, *pastres*, pro latronibus. *Bongars.* De primordiis urbis: de raptu Sabinarum: de Remi cæde, Liv. 1. et alii. *Bernec.*

10 *Fraterno sanguine*] Lucan. 1. 95. 'Fraterno primi maduerunt sanguine muri.' *Bern.*

§ 11 *Ætolos autem, &c.*] Strab. ex Ephoro, x. p. 319. 14. *Τὸς Ἀττάλους ἴδιον εἶναι μηδεπώποτε γεγενημένον ὅψ' ἐτέρους, ἀλλὰ πάντα τὸν μηχανορραφῶν χρόνον μεμενηκὸς ἀπὸρρητον*, 'propter locorum asperitatem, et difficilem aditam, et belli usum:' a quo, Homero *μηχανάμηναι* dicuntur. *Bongars.* H. e. prælium forti animo sustinentes. Il. ix. 525. *Bern.*

§ 12 *Nomen ejus horrent*] Ov. ix. M. 440. de Minoë: 'Terruerat magnas ipso quoque nomine gentes.' Et 1. Maccab. 8. 12. *Καὶ, ἴσθι ἡκούον τὸ ὄνομα αὐτῶν, ἐφοβοῦντο ἐπ' αὐτῶν.* Gron.

§ 14 *Epiri regni*] Del. reg. *Faber.* CAP. III. § 3 *Non magno post tempore*] Bong. testatur hæc in Mss. omitta esse. Nempe sequitur statim 'non diu,' quod id. est. Neque potest utrumque scripsisse Justinus, sed alterutrum necesse est ut sit glossatoris. *Schef.*

§ 4 *Laudamia*] Jan. Parrhasius de Rebus per Epistolam quæsitis, Epist. 41. nomen hoc, ut alia in Auctore plura, depravatam existimat, scribendumque *Deidamia*. Vid. notam ad xiv. 6. 4. *Bernec.* Parrhasius Ep. 48. legend. putat *Deidamia*: ut sit ead. de qua sup. xiv. 6. 4. dixit. Sed fallitur. Nam *Deidamia* filia fuit Æacidæ et soror Pyrrhi; ut ex loco illo altero intelligitur: at *Laudamia*, quia soror Nereidis, filia Pyrrhi fuit. Scribit enim Paus. vi. Pyrrhi filiam Nereidem, cujus et Justinus paulo ante mentionem fecit, Hieronis regis Siciliae filio Geloni nuptam fuisse. *Vorst.*

Sicilia regis] Sc. Hieronia. De hoc ita Paus. vi. p. 365. 19. 'Fuit Hieroni cum Pyrrho Æacidæ filio hospitium prius, deinde affinitas, quod Pyrrhi filia Nereis ejus filio Geloni nupserrat.' *Bern.*

§ 11 *Interjecto deinde tempore cum seditione, &c.*] Sic Avidius Cassius. Is, cum ingens seditio in exercitu exorta esset, processit nudus, campestri solo tectus, et, 'Percutite me,' inquit, 'si andetis, et corruptæ disciplinæ facinus addite.' Tunc, conquelescentibus cunctis, meruit timeri, quia non timuit, ut scribit Vulcatius Gallicanus in Avid. Cass. c. 4. respiciens, opinor, ad verba Lucani v. 316. de Cæsare: 'Stetit aggere fulti Cespitis, intrepidus vultu, meruitque timeri Nil metuens.' Quomodo Menias etiam adversum seditiosos 'præsi-

dum ab audacia mutatus est: Tac. i. 38. *Bern.*

Clausus in regia teneretur] 'Clausus' est pro, claudens se, et 'teneretur' pro, teneret se. Non enim ab aliis clausum fuisse apparet ex eo quod sequitur, 'in publicum sine satellitibus procedit.' Verba passiva poni pro activis et pronomine reciproco sexcentis exemplis ostendi potest. Et facit observatio ea ad multa loca auctorum rectius intelligenda. *Vorst.*

§ 12 *Qui aut imperare illis sciat*] *Sciat* legend. pato ex antiquioribus typis expressis; non, quod Bong. et Bernecc. edidere, *nesciat*. Apparet autem *elapsum* ab Antigono id dictum esse. *Id.*

Qui aut imperare illis nesciat] Cur *qui nesciat*? An hoc modo melius sibi consulturi erant Macedones? Contrarium videtur verum, et ideo in impr. quodam legitur *sciat*. Ex quo ipso tamen, quod contraria reperiuntur, suspicor, scripsisse neutrum Justinum, sed esse glossatoris, qui illud ex seq. 'sciant' post 'imperare illis' ostendebat intelligend. Locus ita debet habere: *qui aut imperare illis, aut cui parere ipsi sciant*. *Schef.*

§ 15 *Quorum si illos paniteat*] I. e. quæ si parum et non sufficere ipsis videantur: ut in illo Cic. vi. Fam. 1. 'Sum quemque fortunæ maxime panitet.' Vid. et Gifanii Obs. L. L. *Vorst.*

Deponere imperium] Scribo *dep. se imp.* Faber. Ingenio Fabri applaudit Juntina, in qua *se* legitur recte. *Græv.*

Ipsi regem querant] Vett. omnes *quia*: f. *quare* reg. q. Bongars. Rex igitur Antigonus: quod negare videtur Livius xl. 54. 8. *Bernecc.* Mss. habebant *quis* pro *ipsi*. Noli dubitare, quin Just. scripserit *quia*. Voss. Testatur Bong. in Mss. omnibus reperiri *quia*. Miror, quod non sequi voluerit hunc consensum, cum sententia longe sit melior, quam quæ in

vulgatis. Hoc enim aiebat Antigonus: Quia vos quæritis Regem, sicut video, non qui imperet vobis, sed cui imperetis vos, ideo nolo ego esse rex vester, sed depono imperium, libenterque reddo vobis vestrum munus. *Schef.* Quia est etiam ap. Junt. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Bellum Spartanis infert*] Vid. Plut. in Cleomene et Arato, et Paus. Corinth. *Bong.*

§ 3 *Magno animo*] Ex præcepto Periclis ap. Thucyd. ii. 11. 23. 'Oportet divinitus immissa, necessario; ab hostibus illata, forti animo pati.' *Ber.*

§ 4 *Saluti pepercit*] 'Saluti,' sume puta. Et 'salus' pro, vita, est, ut sæpe. *Vorst.*

§ 5 *Patentibus*] Ita ex uno Ms. legendum: ceteri *Pet.* Tac. iv. 63. 'Ceterum sub recentem cladem patuere procerum domus, fomenta et medici passim præbiti.' Bongars. Sic Liv. ii. 47. 16. *Bern.*

§ 6 *Inter hæc nullus*] Hoc *Int. h.* videtur ex seqq. huc translatus. Nullus certe sensus aptus ei h. loco, multoque elegantius abest. Cum præsertim verisimile haud sit, Justinum id. bis eod. pæne l. voluisse repetere, modo penitus ingrato. *Schef.*

Magisque omnes publicam, &c.] Nec immerito. Rationem reddit Liv. xxvi. 36. 9. 'Respublica incolumis etiam privatas res facile salvas præstat: publica prodendo, tua nequicquam serves.' Ita Cæsar ap. Dion. xxxviii. 'Privatim quidem nemo omnium ita potest lætis rebus uti, ut non idem cum Republ. corrumpente pereat: at Respubl. si prospero successu utatur, etiam privatorum omnes calamitates potest sublevare.' Add. Thucyd. ii. 11. 2. Sall. Cat. 52. 5. Cic. ad Att. i. 17. fin. et pro L. Manil. 7. *Bernecc.* Copulam omittunt Juntæ. Efficacius sane hic abest, ut in præcdd. *Græv.*

§ 7 *Cleomenes rex*] Tyrannum vocat Liv. xxxiv. 26. 9. et 28. 1. Paus. p. 501. 10. *Bern.*

§ 9 *Acclinis*] Impr. ceteri *acclivis*,

quomodo sæpius hæc vox depravatur, cum *acclivis* proprie de inanimatis, *acclinis* de animatis dicatur, ut placet Ob. Gifanio in Obs. L. L. Virgil. *Æn.* x. 835. 'Arboris acclinis trunco.' Tac. xiii. 16. 'Ille ut erat reclinis et nescio similis.' Bern.

[*Hortatur, ut se ad meliora, &c.*] Legend. videtur *hortatus*, ut se ad m. r. t. reservarent, cum conjuge, et, &c. Gron.

[*Ut se ad meliora, &c.*] Hoc ipsum Leonidas suos hortatur sup. ii. 11. 5. itemque rex Agis suos, ap. Diod. xvii. 63. Antigonus rex aliquando cedens hostibus imminentibus, 'non se fugere' dixit: 'sed opportunitatem a tergo sitam persequi.' Plut. Apoph. 48. et Stob. Serm. 52. Bern.

[§ 10 *Dignatione*] I. e. dignitate. Utitur Tacitus passim, Cic. ad Att. x. 10. Curt. Sen. alii. Cleomenem autem sibi ipsi attulisse manus Paus. et Plut. sunt auctores. Bongars. Vidend. omnino Casaub. ad Suet. Cæs. 4. 2. Bernec. Antiquiores typis expr. *dignitate*. Sed Bong. e Mss. credo, rescripsit *dignatione*. Sed ipsum tamen hoc quoque pro dignitate positum Bong. existimat. At Freinsh. *dignationem* hic pro gratia positam putat; et intelligi hoc ex eo quod additum est 'regis,' Ptolemæi puta. Et sane ita est: Ptolemæus honore dignatus est Cleomenem, ipsiusque Ptolemæi ea dignatio fuit. Et in ipsa illa regis Ptolemæi dignatione fuisse dicitur Cleomenes, quod eand. expertus est. Ponitur tamen *dignatio* pro ipsa quoque dignitate: Cic. x. ad Att. 10. 'Etsi meus quidem [animus] est fortior, eoque ipso vehementius commovet, nec quidquam nisi de dignatione laborat.' Festus: 'Maximæ dignationis Flamen Dialis est.' Vorst. Bong. *dignatione*. Vett. *dignitate*: quod ex glossa natum videtur. Quanquam *dignatio* potius sit, gratia, Freinshemio interprete, h. l. Schef. Hege-sipp. i. 34. 'Qua dignatione

Delph. et Var. Clas.

Cæsaris invitatus Alexander.' Saxo vi. p. 115. 27. 'Videns autem Stercatherus eos, qui Frothoneum oppresserant, in summa regis dign. versari.' Add. notam Stephani ad i. p. 13. 8.

[§ 11 *Interfiscitur*] Polyb. v. 89. de Cleomene et conjuratis scribit: Προσηργααν αυτοίς τὰς χεῖρας ἐμψύχως πᾶν καὶ Λακωνικῶς. Κλεομένης μὲν οὖν οὕτω μετέλλαξε τὸν βίον.

[§ 12 *Antigonus, &c.*] Propterea Energetes, et post mortem Soter cognominatus fuit, teste Polyb. v. 9. 'Ἀντίγονος ἐκ παρατάξεως νικήσας μάχῃ Κλεομένην, φυγαδεύσας τὸν βασιλέα, τὸν Λακεδαιμονίων ἐγκρατὴς ἐγένετο καὶ τῆς Σπάρτης, αὐτός τε ὢν κύριος, ὃ βούλοιντο, χρῆσθαι καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς ἐμπολιτευομένοις, τοσούτον ἀπέχετο τοῦ κακῶς ποιεῖν τοὺς γεγονότας ὑποχείριους, ἥσ' ἐκ τῶν ἐναντίων ἀποδοὺς τὸ πάτριον πολίτευμα, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν μεγίστην ἀγαθὴν αἰτίας γινόμενος καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν Λακεδαιμονίοις, οὕτως εἰς τὴν οἰκέαν ἀπηλλάγη. τοιγαροῦν οὐ μόνον ἐκρίθη παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν Ἐδεργέτης, ἀλλὰ καὶ μεταλλάξας, Σωτήρ. οὐδὲ παρὰ μόνους Λακεδαιμονίους ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησι θανάτου τέτυχε τιμῆς καὶ δόξης ἐπὶ τοῖς προσηρημένοις. Φυγαδεύσας ἡ. l. abundare videtur, idemque abest a Ms. Med. et ap. Suid. v. 'Ἀντίγονος. Pro ἥσ' ἐκ iid. atque cod. Augustanus dant ὅς ἐκ. Pro πάτριον ap. Suid. est πατρικόν. At præferend. prius. Auctor ii. Maccab. 7. 37. 'Ἐγὼ δὲ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων. Ælian. vii. V. H. 19. Κατὰ τὸ πάτριον αὐτοῖς ἔθεσ. Thomas Mag. Πατρεῖα, τὰ ἐκ πατέρων εἰς υἱοὺς χωροῦντα καὶ πατέροις φίλοι πατρία δὲ, τὰ τῆς πόλεως ἔθη.

[§ 13 *Omnis ira ejus*] An hoc *ejus* glossa est? Justinus sane videtur sua pro eo fuisse scripturus, maxime cum præcedat 'se.' Nam alias interdum alterum pro altero poni, non plane innatum. Schef.

[§ 14 *Proderetur*] H. e. memorie proderetur, ut plenius loquitur Auc-

Justin.

tot XII. 6. 17. 'Posteris prodi' est Plinio Paneg. 75. *Bern.*

§ 15 *Parcere se solo urbis ac tactis*] Flor. iv. 12. 81. 'Cum in captam urbem Lanciam faces poscerentur, aëre dux impetrayit, ut victoriæ Romanæ stans potius esset, quam incensa monumentum.' Sulp. Severus II. Hist. Sacræ: Deliberante Tito, an urbe capta templum Hierosolymita-

num everteretur, nonnullis visum est 'ædem sacratam ultra omnia mortalia illustrem non debere deleri, quæ servata modestiæ Romanæ testimonium, diruta perennem crudelitatis notam præberet.' *Bern.*

§ 16 *Decedit*] De morte Antigoni variantes sententias refert Plut. in Ag. et Cleom. 42. *Id.*

LIBER XXIX.

CAP. I. § 3 *Interfecto Seleuco*] Calpurnius fil. qui pharmaco ab amicis sublatu est, relicto fratre Antiocho successore, qui Magnus dictus est. Applan. Syriaca. *Bong.*

§ 5 *Philopator*] H. e. parentis amans, per antiphrasin. *Bernec.* Junt. *Philopatori*. Quæ syntaxis nostris temporibus inusitatior, ideoque a sciolis mutata, Veteribus perfamiliaris fuit. Plant. Prolog. Rudent. 'Nomen Arcturo est mihi.' In Trinum. II. 2. 'Lesbonico est nomen.' In Prol. ejusd. Fab. 'Hinc nomen Græce est Thesauro fabulæ.' Ib. 'Nomen Trinummo fecit.' Menechm. I. 1. 'Nomen fecit Peniculo mihi.' Plura cum ap. hunc, tam alios optimæ notæ scriptores exempla sunt in promptu. *Græv.* Junt. *Philopatori*. Latinissime. *Fab.*

§ 7 *Ætate immatura*] Minor 25. annis, cum 9. annos natus odium Romanorum patri jurasset. *Probus.* *Bong.*

Sciebant. Fatale, &c.] Del. *ταλαιπωροῦν*, et distingue hoc modo, *sciebant, fatale, &c.* Ut hæc dicantur per appositionem. *Gron.*

Fatale n. t. R. q. i. A. m.] Ead. verba extant ap. Matthæum Westmonast. *Æt.* v. 14.

§ 8 *His regibus pueris*] Potest de-landi hæc lectio, quia in verbo 'eni-

tuit' est præpositio, quæ hic intelligenda, quia item Virgil. sic loquitur IV. *Æn.* ubi ait: 'Tantum egregio decus enitet ore.' Mihi tamen Justinus videtur scripsisse *In his regibus*, præp. varo *In* esse interceptam per litteram *m*, quæ proxime præcedit. Certe durior est ellipsis, quam ut ceteræ consuetudini scribendi, quæ est ap. Nostrum, respondeat. *Schæf.*

In suorum quisque majorum vestigia intentis] Cassiod. IX. Var. Ep. 1. 'Magnus verecundiæ stimulus est laus parentum; dum illis non patimur esse impares, quos gaudemus auctores.' Nazarius Paneg. Constant. 2. 'Rapitur ad similitudinem suorum excellens quæque natura: nec sensim ac lente judicium promittit boni, quum involucri infantie vividum rumpit ingenium.' Imp. Julianus in Misopog. 'Quomodum in plantis verisimile est diffundi qualitates quam latissime, ac fortasse in totum similia nasci, quæ gignantur, iis, quibus orta sunt: sic etiam in hominibus credibile est, nepotum mores avitis affines esse.' Add. inf. XLII. 2. 3. *Bernec.* Suspicio legend. tamen in *iis*, in *suorum quisque majorum vestigia intentis*. Gronov. H. I. quisque vitium est orationis; scribend. vel cuique, vel quicunque, vel cuiusque. Libera optio datur.

Mox pro *intente* in Junt. est *nitentibus*: quam ego lect. huic anteposui libentissime. *Faber*. Junt. in *suorum quibusque* majorum *castigia nitentibus*. Acute hic quoque doctiss. *Faber* vidit quippe corruptum esse. Angli suspexerunt *cujusque*. Sed sequor Junt. In priore mearum notarum editione typographorum vitio scriptum quoque fuit in Juntina etiam legi *quisque*, cum tamen in illa habeatur *quibusque*. In codd. autem antiquis *quisque* scriptum fuit pro *quisque*. Græv. Junt. *castigia nitentibus*. Sic Ovid. 'Niti in aëra.' *Schæf.*

CAP. II. § 1 *Demetrius*] De quo Appian. in Illyr. Polyb. Liv. Fuit autem L. Æmilius Paulus consul cum M. Livio Salinatore. *Bongars.* Vid. Dion. ap. Vales. 598. *Bern.*

§ 2 *Imperium spe improba totius orbis amplexi*] 'Avida ulteriorum semper gens Romana:' Liv. ix. 28. 6. 'Mithridates elatus animis ingentibus, Asiam totius, et si posset Europæ cupiditate flagrabat:' Flor. iii. 5. 5. 'Antiochus rex, secunda fortuna ac potentia elatus, Orbis terræ imperio adjecit oculos:' Plut. in Flamin. 15. Quod ipsum Alexandrum quoque conatum esse tradit Id. Orat. i. de Fort. Alex. 11. Atque adeo in universum 'hie mortalibus mos est, ex magnis majora cupiendi:' Sen. Benef. iii. 3. *Idem*. Ita xxii. 7. 'Qui spe improba regnum totius Africæ amplexus.' Saxo ii. p. 32. 4. 'Frotho spe orientis imperium complexus.' x. p. 202. f. 'Haraldus spe improba totius Angliæ regnum complexus.' Add. xiv. p. 264. 32. et p. 337. 32.

Spe improba] H. e. impudente, nimis avida et audace: Flor. iii. 10. 32. 'Improba classis, naufragio castigata.' Auson. Ep. xi. 'Palmas audacior in hibernas adhuc auras improbum germen agit.' Martial. viii. 24. 'Improba non fuerit si mea charta, dato.' Sic quod ap. Homer. Od. xi. 597. est *ἀναιδής* (impudens) illud

est 'improbus' ap. Virgil. *Æn.* xii. 687. Sicut 'probus' ap. Festum, quasi 'prohibus', qui se a delinquendo prohibet, sic 'improbus', qui non inhibetur, *ἀναπαυδιότιος*. Isidor. x. 'Improbus dictus, quod instat etiam prohibenti.' Cui respondet vernaculum *ungehalten*, quod tamen in malam partem sumitur, illud etiam in bonam. Virgil. G. i. 146. 'Labor omnia vincit improbus.' Quod id. fere cum isto Petronii: 'Nihil est tam arduum, quod non improbitas extorqueat.' *Bern.*

Bellum cum omnibus regibus gerens] Ita Mithridates: 'Romani omnia non serva, et maxime regna, hostilia ducunt.' Sell. Hist. iv. Sic Persens ap. Liv. xliiv. 24. *Id.*

§ 5 *Promptius*] Existimat Freinsh. legend. *proximius*. Facit præcedens versiculus. *Bernec.* Loquitur de Macedonia. In Impressis est *propius*. Freinsh. autem emendabat, *proximius*, quod id. est. Dices: Quid tandem? Macedonia, quæ supra Thessaliam est, eritæ Italiæ propior quam ceteræ Græciæ partes meridionales? Erit, inquam, quia Macedonia quodammodo limen Italiæ est ad mare Ionium, utpote Epiro contermina. Fateor cap. 3. hujusce lib. Macedoniam dici remotiorem. Sed, cum eo pervenerimus, locum illum esse vitiatum ostendimus. *Faber*. In Ms. erat *proprius*. Malim *propius*, ut quoque est in Vett. edit. *Voss.* *Propius* antiquiores sane typis expr. habent: placetque idem Vossio. Convenientius tamen nunc videtur quod substituit Bongarsius, *rd promptius* puta; etsi, unde id hauserit, non profiteatur. *Vorst.* *Bong.* *promptius*. Sed *promptum* regnum an Latine dicatur, ignoro, nec invenio exemplum. In Ms. legitur *proprius*, quod suspicor esse compendium vocabuli *prosperius*. Eleganter *prosperum regnum* Philippi appellat, propter summos hostes et virum incrementa. Et rectius prosperitas illa fingebatur

inspecta Romanis ac invisa, quam quantacunque promittitudo. Ut vix dubitare possim, ita scripsisse Justinum. *Propius* maluerunt alii, de quibus Vorstius. *Schef.*

§ 6 *Gratius habiturus*] *F. gratius habiturum.* Gronov. Mss. habent *gratias*, quod rectius videtur. Nam illud *gratius* comparative potest intelligi de eo, quod minus est ingratum. At hoc non convenit ceteris huj. loci, aut sententiæ Demetrii. Hoc dicit potius, se non modo donare illi hoc regnum, sed insuper et acturum esse gratias, si id ereptum Romanis possit videre. *Schef.*

§ 8 *Ne eodem tempore, &c.*] Sup. Not. vi. 1. 2. et Livius xxix. 80. 11. *Bern.*

Multis bellis detineretur] Magis probem *dist.* In quibusd. impress. tamen legas *gravaretur*, quod et ipsum non malum est, et a manu Justini esse crediderim, ita ut illud *det.* sit illius glossema. Unde enim tanta discrepantia scripturæ nata esset? *Faber.* Junt. *ne multis bellis eod. t. gravaretur.* Sed præstat cum Fabro *distineretur.* Sic et legend. xxxi. 1. 'Ne uno tempore duplici bello Romanæ vires distinerentur,' h. e. distraherentur. Aliud est 'detineri,' aliud 'distineri.' Detinemur longo bello aut obsidione, distinemur duobus pluribusve bellis. *Græv.*

CAP. III. § 2 *Omnia illa levia fuisse*] Ita habent disertim etiam Mss. mei, ut verum fatear: labor tamen ut vulgatam olim scripturam recipiendam videri censeam, *sed omnia illa ludum fuisse*, ut dixit in Eunucho sua ii. 3. 7. Terentius: 'Ludum jocumque Dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit.' *Mod.* Nobis *levia* præ comico illo placet. *Bernec.* Merito Modius probavit veterem edd. lectionem, quam et Junt. præ se fert: *omnia illa ludum fuisse*: et pluribus asseruit Gronovius Obs. iv. 10. ex Cic. Liv. aliis. *Græv.* In aliis Impr.

præsertim in Junt. legitur *omnia illa ludum fuisse*, quæ veriss. lect. est; eaque, nisi jam a Gronov. probata esset, exemplis Græcorum et Latinorum probaretur. *Faber.* *Ludum* habent antiquiores typis expr. interque ceteros Juntinus quoque teste Græv. Sed Bong. pro eo substituit *levia*: placetque idem et Berneccero; quod vox 'ludi' in talibus a solis Comicis usurpata ipsi videatur. Locuti tamen ita et Cic. ut pro Flacc. 'Quibus jusjurandum jocus est, testimonium ludus.' Item Liv. xxxviii. 'Næ tibi, P. Corneli, cum ex alto Africam conspexeris, ludus et jocus fuisse Hispaniæ tuæ videbantur.' Et Val. M. v. 1. 'Nisi vinum nos defecisset, ista quæ tibi relata sunt, præ iis quæ de te locuturi eramus, lusus ac jocus fuissent.' Illud *levia*, quod in quibusd. codd. Mss. Justini est, habend. pro interpretamento, quod ex marg. in textum irrepserit. *Vorst.* Saresb. vii. 25. p. 520. 'Illa, quæ tibi relata sunt, præ his, quæ dixeramus, ludus ac jocus fuissent.'

In Italia concurrat] Mss. *Italiam concurrat.* Leg. *Italiam concutiat.* Gron.

§ 4 *Feros igitur animos, &c.*] Hoc ad illam notam pertinerebit, quæ est ad cap. 2. scripta. Sic autem dico, Macedoniam non modo non remotiorem esse, sed et propiorem. Nonne Dyrhachium Macedoniæ urbs est in conspectu Italiæ? Nonne Apollonia? At utraque urbs navium Romanarum appulsus s. portus erant. Nonne ibi et Aulon? Itaque non remotior; nam et ex Virgil. et historia veteri facile conjicias non totas 6. horas illius freti tractum postulare. Ergo hic legend. *promptior*, i. e. animosior, fortior, &c. *Fab.*

§ 8 *Vetus Macedonum devicti Orientis gloria*] Junt. et aliæ vetustæ edd. *vetus Macedonum virtus*, quod, cum et Angli in optimo cod. repererunt, merito cum illis recipio. *Græv.* Antiquiores edd. una voce pleniores sic

habent, *vetus Macedonum virtus et devicti Or. gl. Vor.*

CAP. IV. § 2 *Legatum deinde ad Annibalem*] Vid. Liv. xxiii. 31. qui in vincula conditos Philippi legatos scribit. *Bong.*

Incolumis dimissus, non in honorem regis] De Xenophane Philippi legato ac suis Liv. xxiii. ita ait: 'Captivis in vincula conditis, comitibusque eorum sub hasta venditis: &c. De dimissione eorum nihil: sed id varietatem puto in historia, quia Xenophanes paulo ante M. Valerium, in cuius manus inciderat, deceperat. *Glar.*

§ 4 *Lævinum prætorem*] M. Valerius Lævinus prætor M. Marcello et Q. Fabio Maximo Coss. a Romanis, precibus Apolloniatis, contra Philippum missus. Liv. xxiv. 40. *Bong.*

§ 8 *Nec non et ab Illyriorum rege lateri ejus inhærentes*] In verbo *hærentes* amphibolon est. Num *hærentes lateri regis Illyricorum*, an *hærente* legendum? ut sit sensus: Exigebant promissa ab Illyriorum rege Demetrio, hærenti lateri ejus, sc. Philippi. Quippe qui Demetrius in bellum Romanum Philippum impulerat. Sed *hærentes* malim de civitatum legatis intelligere. *Glarean.* Junt. rectius *nec non Ill. rex, l. e. hærens, ass. pr. pr. exigebat.* Sane unius Demetrii meminit in cap. 2. qui Philippum in bella Romanorum impulerit. Junt. secuti sunt Angli. Paulo ante: 'juncta cum rege Attalo societate.' Junt. *inila cum r. A. s. Græv.* Optime Junt. Neque enim plures, solus Demetrius erat. *Faber.* Mirum quinam plures illi Illyriorum reges fuerint, qui Philippi lateri hæserunt. Paulo ante sane unum tantum Illyriorum rex memoratur, qui Philippum in bellum Romanorum impulerit, nomine Demetrius. Cui plane convenienter Junt. et hic habet numero singulari. *Vorst.* Recte illud *reges* suspectum habent, cum Illyrii non habuerint, nisi regem unum, Demetrium. Nec tamen con-

cesserim, lect. veram esse ed. Juntinæ, tot mutantis vocabula, quæ in codd. Mss. aliis leguntur, et, pro *reges, rex*; pro *hærentes, hærens*; pro *exigebant, exigebat* præferentis. Potius emendatoris alicujus ista sunt quam Justinii. Ipsum puto *Illyriorum legationes* scripsisse, verum *ad legationes* postea contracte formatum in *leges*, quod cum scribæ nullum videretur habere sensum, qui codicem istum tractabat, ex eo fecisse *reges. Schef.*

§ 9 *Non quia facere posset, &c.*] Liv. xxxi. 46. 4. 'Ætoli cum spe magis, Romanis omnia pollicentibus, quam cum auxilio dimissi.' Et xxxiv. 12. 2. Cato auxilia rogantibus 'sociis spem pro re ostendam censet; sæpe vana pro veris, maxime in bello, valuisse; et credentem se aliquid auxilii habere, perinde atque haberet, ipsa fiducia, et sperando, atque audendo servatum.' Add. eund. xxxiv. 59. 6. et Tac. H. iii. 25. *Bern.*

§ 10 *Absentiam ejus aucupantes*] Cic. pro Flacc. 39. 'Cum epistolis et sororis et matris imbecillitatem aucupatur?' Gron. Lactant. de Mort. Persec. 9. 'Aucupans exitus rerum.' Hegesipp. i. 9. 'Ejus absentiam aucupatus Alexander.' Saxo iii. p. 51. 43. 'Rerum occasiones aucupor.' xiv. p. 287. 46. 'Opportunitatem occupandæ gentis aucupatus.' *Imminere* etiam ead. notione occurrit ap. eund. vii. p. 123. 1. 'Circumpositis imminere provinciis:' ubi vid. Stephanium: et xiii. p. 230. f. 'Danis infatigabiliter imminens.'

§ 11 *Pacem facit*] Publio Semprio in provincia proconsole: Liv. xxix. 12. *Bern.*

Contentus interim bellum Macedonicum distulisse] Contra mentem Auctoris hæc sunt; et contra libros etiam omnes notæ melioris, in quibus est *contentis*: recte: de Romanis enim hæc accipienda, non de Philippo: qui Romani cum distinerentur bello Pa-

nico secundo, etsi injurias sibi illatas a Philippo putabant, tamen satisfieri sibi passi sunt, ne ille quoque ad Annibalem hostis accederet; in tempore et per occasionem de Macedonum rege vindictam sumpturi. Porro etiam ultima huj. lib. sic, si mei iudicii res sit, legerim: *Quibus illi cognitio vltatque, deciscere ab eo Achæos auctoritate sua cogit*: quomodo fere etiam suos Mss. habere Bong. fatetur. *Med.*

Contentis] Ita scripsi de sententia Modii, ipsiusque in variantibus Bongarsii, ex fide Mss. omnium notæ melioris: cum edd. quas viderim omnes *contentus* habeant, contra mentem Auctoris. De Romanis enim hæc accipienda, non [&c. ad usque 'sumpturi:' vid. sup.] *Bern.*

Discedere] Modius *desclacere* mavult, quomodo e Mss. Bong. unus habet. *Idem.*

LIBER XXX.

CAP. I. § 2 *Adjuncta*] Parum ab-fait quin Mss. omnium lectionem, *adstructa*, in contextum admiserim; quam vocem Nostro supra quoque XXIII. 3. 12. ex bonis auctoribus adstruximus. *Bernegger.* Quoniam Mss. quidam, ut Bong. testatur, pro *adjuncta* habent *adstructa*, genuinum hoc ipsum iudico; quia enim rarius hoc quam illud est, non verisimile est a librariis id profectum esse. Plin. Paneg. 'Sibi accrescere putat quod cuique adstruatur.' Item: 'Nihil felicitati suæ putat adstrui posse.' Vid. et Nostr. XXIII. 3. 12. *Vor.*

Regis mores omnis secuta, &c.] Cic. Fam. I. 9. ex Plat. IV. de Leg. hoc dictum refert: 'Quales in repub. Principes essent, tales reliquos solere esse cives.' Cujus dicti veritatem pluribus et testimoniis et exemplis confirmat Gruter. Diss. VI. ad Tac. *Bern.*

Omnis secuta regia] Præfero quod impr. quidam habent, *regio*. Sane, quod subjicitur de exercitu omni, non ad *regiam*, sed *regionem* pertinet. *Schef.*

§ 4 *Antiochus rex Syria*] Appian. Syr. D. Hieron. in Daniel. XI. *Bong.*

§ 7 *Materiam, &c.*] Saxo VII. p.

143. 6. 'Futuræ cladis materiam ultro-neâ belli instructione molitus.' XIV. p. 358. 52. 'Cum neque trahendi diutius belli materiam circumspiceret,' et p. 359. 44. 'Sclavos namquam dilabendi materiam habituros.' Sup. XXII. 4. 3. ex Periz. 'Invenisse se victoriæ materiam.'

Agathocles] Meminit Plat. in Erotico 10. Vulgo *Agathocles*: quomodo habet et Hieron. in Daniel. *Bong.* Quomodo promiscue *Darius* et *Dareus*, *Media* et *Medes* in Mss. invenias. Nam et Græcorum utralibet vocali Latinis effertur. *Bern.*

§ 8 *Majestatis oblitus*] Ov. M. II. 846. 'Non bene conveniunt, nec eadem sede morantur, Majestas et amor.' *Id.*

§ 9 *Crepundia*] Vulg. *tripudia*: lect. veterem in tanto librorum consensu si non amplectar, impudens sim. Nimis basilicam est, et Alexandream, quod solvere non possis, rescindere. *Crepundia* videntur his esse *κροτοράγνια*, crepitacula, sistra Ægyptiaca, crotala, quibus in saltationibus utebantur Veteres, maxime orientales populi: ut ap. Maronem Syra, 'Crispum sub crotalo docta movere latus.' *Crepundia* Plauto MII.

Gl. v. 1. 6. sunt instrumenta puerilia: 'Ut faciam quasi puero in collo pendean-
deant crepundia.' Martial. Apophor. Ep. 64. 'crepitacula' vocat. Vulg. lect. confirmari potest loco Sallustii, qui est in Cat. 25. 3. 'Psallere, saltare elegantius quam necesse est probè; multa alia, quæ sunt instrumenta luxuriæ. Sed ei cariora quam decus atque pudicitia semper omnia fuisse.' Ita in Mss. libris Sallustii legi. *Bongars.* Vidend. omnino Scalliger p. 255. Comment. in Copam incerti Autoris, quæ extat in Append. Virgil. itemque notata ad Suet. Calig. 54. 4. *Bern.*

§ 10 *Hæc primo laborantis regis tacita pestes et occulta fuerunt*] F. *Ha.* XVIII. 3. 'Is primum aliis videri furor:' ubi etiam vulgo editur *Id.* Gronov. Ms. Juntæ cum aliis vett. ed. *Hæc primo labentis regis tacita pestis et occulta mala fuerunt.* Leg. *Hæc prima labantis. Labans* regis est, minans ruinam. Sic 'labans disciplina' Liv. 1. 30. Græv. Hæc inertia sunt et languida, atque, ut opinor, mutua. In Impr. et in uno Ms. est *et occulta mala fuisse.* sed *mala* glossæma est alienj. vocis, quæ hinc effluxerit, ut solet. Ratio est, quia *pestes* est aliquid validius multo et vehementius quam *mala*, quod et tenue est et debile. Credo Just. scripsisse *et occulta venena fuisse.* Fab.

Tacita pestes et occulta] Synonymia prorsus otiosa. Impr. quidam habent *et occulta mala*, una voce auctius. Sed et hoc suspectum. Cur enim pestibus mala subjiciat? Puto plane verba *et occulta mala* irrepsisse in textum ex glossa, qua quis illas 'tacitas pestes' explicare voluerat. *Schef.*

CAP. II. § 3 *Accedebat et mater*] Videtur convenientius, quod habetur in Ms. quodam, *Accendebat*, ut referatur ad illam meretricis audaciam, de qua præcessit. Certe illud *accedebat* non satis explicat sententiam loci. *Id.*

Evanthe] Huj. meminere Plat.

Cleomene 46. Polyb. xv. 27. et 31. Athenæus vi. 13. In vulgatis edd. *Evanthe* corrupte legitur. *Bern.*

§ 4 *Itaque non contentus regere, &c.*] Ptolemæi mores Claudius egregie retulit ap. Suet. 29. qui 'libertis uxori-
busque addictus, non principem se, sed ministrum egit, compendio cujusque horum, vel etiam studio ac libidine, honores, exercitus, impunitates, supplicia largitus est, et quidem inscius plerumque et ignarus.' Talis et Imp. Arcadius ap. Zonar. in ejus Vita. *Id.*

Regnum possident] 'Quid enim interest, utrum feminæ gubernent, an, qui gubernant, gubernentur a feminis?' inquit Aristot. Polit. ii. 7. *Id.*

Jam comitantur] Verbum 'comitari' passivo sensu legi alibi quoque scio ap. bonos scriptores. Hic tamen suspectum mihi est, quasi natum sit ex glossa sequentium, 'Agathocles regis lateri junctus.' *Schef.*

§ 5 *Ducatus mulieres ordinabant*] Suet. Aug. 46. 'Equestrem militiam ex commendatione publica cujusque oppidi ordinabat.' Capitolia. in Pertinace 9. 'Dum anlicum famulitium ordinaret.' Gron.

§ 7 *Re tamen cognita*] Mallem tandem, quomodo habetur in Ms. quodam Bongarsiano; nam illi 'diu,' quod præcedit, rectius respondet. *Schef.*

In ultionem Eurydicis] Junt. bene *Eurydice*. Eurydice enim *Ebdoplicæ* Græcis est. Græv. Editur vulgo *Eurydicis*. Sed rectius Junt. teste Græv. *Eurydice*. Est enim Græce *Ebdoplicæ*. Vor.

§ 8 *Tuerenturque regnum*] 'Quippe jam gentium reges, duces, populi, nationes, præsidia sibi ab hac urbe petebant.' Flor. ii. 7. 5. *Bern.*

CAP. III. § 1 *Causam belli adversus, &c.*] Intelligebant nimirum Romani, quantum interesset famæ, et per hanc potentiam, iniqua bella non gerere. Vid. et Freinsh. ad Flor. ii. 8. 1. Vor.

§ 2 *Reputantibus*] Præcedit 'me-
tebant,' sc. Romani: et tamen se-
quitur 'reputantibus:' quod quidem
ad eosd. illos Romanos pertinet. Huj.
igitur generis plura ad II. 13. 6. et
VIII. 50. 10. vid. *Id.*

§ 4 *Mittitur et M. Lepidus in Ægyptum, qui, &c.*] Qua de re ita Val.
M. VI. 6. 1. 'Cum Ptolemæus,' in-
quit, 'rex tutorem populum Roma-
num filio reliquisset, Senatus Mar-
cum Æmillum Lepidum, Pontificem
Max. bis Consulem ad pueri tutelam
gerendam Alexandream misit; am-
plissimique et integerrimi viri sancti-
tatem, reipub. usibus et sacris com-
paratam, externæ procurationi va-
care voluit, ne fides civitatis nostræ
frustra petita existimaretur:' et ex-
stant hodieque denarii argentei cum
inscriptione M. LEPIDVS. PONT. MAX.
TVTOR. REG. in quorum parte versa
capiti turrito subscriptum est, ALEX-
ANDREA. *Mod.*

M. Lepidus, &c.] Pompeium insulæ
habet L. Ampelius. Hoc exemplum
est imitatus Tiberius, referente Tac.
II. 67. 6. De Lepido ita Val. M. VI.
6. 1. [Locum, ut supra, exscribit,
nisi quod pro *comparatam* dat *opera-
tam*.] Huic narrationi suffragantur
antiqui denarii argentei, repræsen-
tantes in uno latere urbis Alexandriæ
faciem, cum corona murali turrita,
cui subscriptum antiquæ ALEXAN-
DREA: in altero M. Lepidum toga-
tum senem calvum, qui a dextris
stantem adolescentulum, cum scep-
tro in manu, diademate regio coro-
nat, hoc adscripto titulo: S. C. M.
LEPIDVS PONT. MAX. TVTOR REG. ut
testatur Steph. Vin. Pighius *Annal.*
Rom. Tom. II. p. 404. ubi tamen Nos-
tro prochronismi litem movet. Vid.
locum, et expende. *Bern.*

§ 6 *Legionesque cum consule*] Ita
Mss. duo: ceteri omnes *legationesque*
cum conditionibus pacis. Error ex no-
tarum compendio: cum CONS. inter-
pretati sunt cum *conditionibus*, et ad

id sequentia invitabant, 'Deinde
cum expositæ conditiones pacis a
Rom. essent.' Missus autem est con-
sul post P. Sulpitium Galbam et P.
Villium Tappulum 'T. Quinctius Fla-
minius:' ita Vett. libri: et recte,
ne Flaminios patricos cum plebeis
Flaminiis confundamus. Hoc, non
animadversum, Auctorem libelli de
Viris Illustribus, s. is Aur. Victor, s.
quis alius, in sædum errorem induxit,
ut hunc Flaminii ejus, qui ad Thrasi-
menum lacum occubuit, filium arbi-
traretur, ut alii docuerunt inepte.
Hic tamen Plutarcho ubique *Φαλ-
πιος* dicitur. *Bong.*

§ 8 *Conditiones pacis*] Quas vid. ap.
Liv. XXXII. 33. 2. &c. *Bern.*

§ 9 *Philippus, &c.*] Saxo XIV. p.
253. 32. 'Olavus adduci se posse ne-
gabat ut in hanc vocem, inconsulta
patriæ majestate, procurreret.' p. 313.
5. 'Præfatus se, extante eo, cui pri-
mam militiæ fidem dederit, alius mi-
litem non futurum, nec adduci posse,
ut pristinum obsequium recenti per-
mutet.'

Concedebat] Putida oratio, *concede-
bat se adduci posse*. Quin scribend.
contendebat. Hæc Acidal. ad Vell. II.
130. 8. quem vix tamen est ut sequa-
mur. *Id.*

CAP. IV. § 1 *Eodem anno inter in-
sulas Theram et Therasiam*] *Theram* h.
l. legend. non *Theramenem*. Tractat
eund. l. Strab. I. et Plin. II. 87. Ubi
ait factum hoc Olymp. CXXXV. an.
quarto: ibi ego legend. puto *Olym-
piadis CXXXX. anno quarto*: idque ex
supputatione retrograda ab anno
quinto Tiberii, quapdo Thia enata
narratur fine huj. cap. *Glarean*. Imo
jam multis annis, antequam hæc gesta
sunt, fuit motus ille terræ. Contigit
enim Olymp. 139. an. 1. ut constat
ex Polyb. et Eusebii Chronico. Plin.
tamen II. N. H. 87. inquit, Automata
a Hieram (de qua omnino capi-
enda verba Justin) enatam esse in-
ter Theram et Therasiam insulas, O-

lymp. 156. an. 2. Quod quomodo fieri potuerit, non video. *Voss.*

Theramenem et Therasiam] Theramenis insula hic, ut et XIII. 7. 2. pro Thera accipitur. Strab. I. p. 36. f. 'Ἀρὰ μέγας ὄψας καὶ ὄνυχας. Vid. et Plin. II. 87. et Enseb. in Chronico, et Sen. N. Q. VI. 21. cuius locus mendosus est, nec satis explicatus ab annotatore. *Bongars.* Add. Liv. XXXIX. 56. 6. Plin. IV. 12. m. Ammian. XVII. 16. Munster. Cosm. I. 3. *Bernec.* Scripsi *Theram* pro *Theramenem*, quomodo XIII. 7. 2. *Thera* pro *Theramenis*; quoniam Junt. sup. manifeste *Thera* habet, ceterique omnes, qui ejus insulæ mentionem faciunt, 'Theram' eam vocant. *Vor.* *Terra mot. f.*] Vincent. VI. 53. 'T. m. factus est.' In § 4. 'Or. R. imp. mansurum, vet. autem ac M. vacaturum.'

§ 2 *Navigantium*] *An habitantium?* Freinsh. Lect. vulg. retinenda. Sen. VI. Q. N. 22. 'Theram nostræ ætatis insulam, spectantibus nautis, in *Ægeæ* mari enatam.' *Schef.*

Insula emersit] Dicebatur Thia teste Mela II. cap. ult. *Græv.*

§ 3 *Rhodum*] Quam ins. tamen Europæ Diodorus XVIII. 8. annumerat. Sed Asiæ contribuit etiam Epitome LIV. LXXVIII. *Bern.*

Labē] A 'labendo' 'labem' dixit, ut et XVII. 1. 5. et Cic. de Leg. II. 15. 'Quamobrem ille quidem sapientissimus Græciæ vir, longeque doctissimus, valde hanc labem veretur.' 'Labem' etiam *χάσμα* esse, et hiatum, notatum est ex Jctorum libris, et Cic. de Divin. I. 35. et 43. Hæc vox, cum librariis esset insolens, vertit in *mole*. Hoc terræ motu Rhodium colossam ruisse Euseb. refert. *Bong.*

§ 6 *Cum, &c.*] Saxo VII. p. 122. 23. 'Quem cum, productis e diverso copiis, militum numero præstare videret.' Hegesipp. v. 20. 'Quibus e diverso Joannes, princeps seditionum,

cuniculum suffodit.'

Omnem Asiam, Orientis finem] Id ita legitur in multis, sed in quibusd. Impr. et Mss. etiam est *Or. fine*, quod id. valet atque, Orientem usque. Ex Salustio Bongarsius. Hinc est quod in sermone Italico *Fin et Fino* pro, usque, sumuntur. *Faber.* Plane lect. hæc prava. Quomodo enim Asia finis Orientis? Scriptum quondam fuit *Asiam in Or. finem*, sed præp. in præcedens littera m. totidem constans lineis, interceptit. Nisi malumus *Or. fine*, quia Ms. et impressus quidam probant. Et plane suspicor alterum in *Or. finem* huj. explicationem esse, quæ in textum est transsumta. *Schef.*

§ 11 *Devicerat*] Scrib. *deviceris*: et paulo ante *qui in victis audierit* pro vulg. *quem invictum audierant*. Gron.

§ 12 *Puero immatura ætatis*] Quid hoc est? num et pueri mataræ ætatis dantur? Cur ergo hoc adjectum? Mihi non est dubium, quin illud *puero* glossatoris sit, non Justinii. *Schef.*

Præda Dardanis fuerunt] *Fuerint.* Freinsh. Et firmant emendationem istam, præter rationem sermonis Latini, etiam Mss. et impr. quidam. Porro in iisd. legitur *præda iisdem Dardanis*. Unde colligo lect. veram esse, *præda iisdem fuerunt*, ut referatur ad præcedens 'finitimos,' omissa voce *Dardanis*, quam puto transumptam in textum ex glossa. *Schef.*

§ 15 *Antiquam et obsoletam gloriam*] Plut. in Præceptis Reip. gerend. 45. 'Cum videmus puerulos parentum crepidas conari subligare sibi, aut coronas eorum capitibus suis imponere, per jocum ridemus: at urbani magistratus, majorum opera, arduos conatus, et facta præsentibus temporibus ac rebus non congruentia stulte jubentes imitari, multitudinem concitant; et, cum ridicula sunt moliti, non risu jam digna patiuntur, nisi plane sint contempti.' *Bern.*

§ 16 *Romana fortuna viciti*] Ad Cy-

nocephalas. Vid. Liv. xxxiii. 7. 8. Plut. in Titi Flaminii Vita 11. Flor. ii. 15. 17. qui locum illum Cynocephalas vocat: Paus. in Att. et Achaicis, et Strab. ix. ext. *Bong.*

§ 17 *Gracia urbidini*] Debetur hæc lect. Codici Cajaciano: nam ceteri optimæ notæ *Thracia*, contra historiam. Plut. in Flaminio 4. *Τῆς μὲν Μακεδονίης ἀπέδωκεν αὐτῷ βασιλέα τῆς δὲ Ἑλλάδος ἀποστράτες ἀποστήσας. Idem.*

§ 18 *Legatos ad Antiochum*] Asiaticum bellum Romanis suscitavit Thoas *Ætoliz* princeps, et Annibal. Flor. ii. 8. 6. *Idem.*

Adulationis magnitudinis] Curt. iii. 2. 1. 'Purpurati solita vanitate Darii spem inflant.' Sen. Benef. vi. 26. 'Principes, dum ignorant vires suas, et dum se tam magnos, quam audiunt, credunt, attraxere supervacua et in discrimen omnium perventura bella.' *Bern.*

LIBER XXXI

CAP. I. § 1 *Mortuo Ptolemæo*] Hæc latius, et accuratius persequitur Appian. Syriaca. *Bong.*

Contemptaque parvuli ætate] Prout amat fieri. Qua causa 'Romani audita morte Hieronis, anxii ne quid, ex contemptu ætatis relictis pueri, rerum novarum moveretur Syracusis,' &c. Polyb. Excerpto Legat. primo. Consulatur Sall. Ju. 6. 7. Flor. iv. 4. 3. Polyb. v. 34. et 41. Herodian. i. 7. Zonar. tom. iii. [sub imperio Constantini Leonis filii. Hinc intelligitur, quantum laudet Stiliconem Claudian. ii. 64. 'Vitæque et lucis in ipso Limite contemptus nunquam, dat jura subactis Gentibus, et secum sensit crevisse triumphos.' *Bernec. Leg. contenta parvuli filii ejus ætate.* Sc. antequam Lepidus veniret. *Gron.*

Præda] Præterierim *præda*, quod e Ms. Bongarsius inter variantes retulit. Ita Liv. 'Præda futura legio.' Sall. Cat. 21. 5. 'Quibus victoria præda fuerat.' *Bernec. Ms. præda*, quos merito censet sequendos *Bernec. Grav. Præda* est in Ms. non *præda*, optime. *Faber.* Codd. quidam Ms. quos Bong. vidit, *præda*. Sed utrumque videtur recte dici. *Vor.*

§ 2 *Phanicoem*] Legend. omnino *Phanicoem*, *Φανικωπ*. *Phanicoem* est a,

Phoenix. Sic autem nunquam dicta fuit regio. Hoc vitium, ab omnibus editoribus prætermisum, superius quoque correxi. Statim scribend. ut *Schef.* monuit, *juris Egyptii*. *Græv.*

Juris Egypti] Pato *Egyptii* scribendum, quomodo ap. Cic. 'rex Egyptius' occurrit. Vulgata inde ita sese habet, quoniam in Ms. littera i ultima fuit longa, i. e. duo notavit, quod scriba transiit inobservatum. *Schef.*

§ 5 *Nabis tyrannus*] Liv. xxxiv. Plut. in Flaminio et Philopœm. Paus. in Messen. Achaic. et Arcad. *Bong.*

§ 6 *Detinuerunt*] Scribend. *distin.* hic etiam ut superius. *Græv.*

§ 7 *Annibalis*] Appian. et Liv. xxxiv. *Bong.*

Occultis mandatis] Hæc currentibus litteris edunt, ac si regantur a sequenti 'inisse societatem.' At res aliter se habet; pertinent enim ad verbum 'criminebantur.' Hoc dicit: *Criminebantur occultis mandatis, s. per occulta mandata, iis nempe tradita, qui has criminationes ap. Romanos debebant proponere. Certe societatem intra mandatis nullum habet sensum. Schef.*

§ 8 *Assuetum imperio*] Ita Liv. ii. 2. 4. 'Nimium Tarquinios regno as-

suesse,' &c. 'nescire Tarquinius privatus vivere.' Suet. Cæs. 30. 8. 'Captus imperii consuetudine Cæsar.' De Miltiade Probus in ejus Vita: 'Multum in imperiis magistratibusque versatus, non videbatur posse esse privatus: præsertim cum consuetudine ad imperii cupiditatem trahi videretur.' Bern.

Immoderata licentia militari] Ita sane ex antiquioribus edd. ea quam curavit Major. Et retinuerunt lect. eam Bong. et Bernecc. Notavit tamen Major in margine diversam lect. esse *militare*; et Bong. quoque in V. L. monet codd. quosdam typis expressos sic habere. Ego tamen non dubitem legend. esse *immoderata licentia militari*; eo casu vimirum quem præcedens 'assuetum' requirit. Vor. Nil patior hic mutari. Non enim magis Latinum est 'assuetus licentie,' quam 'assuetus licentia.' Cic. III. de Orat. 'Homines labore assiduo et quotidiano assueti.' Virgil. 'Bellis assuetus Opheltes.' Schef.

§ 9 *Quæ etsi falsa nuntiata fuissent*] Vix est, ut et lectio habeatur proba. Puto Just. scripasisse vel, Q. e. falso n. f. vel Q. s. falsa, apud timentes tamen, &c. Id.

Falsa apud timentes pro veris, &c.] Sen. II. de Ira 22. 'Quæ inviti audimus, libenter credimus.' Tac. IV. H. 38. 3. Bern.

CAP. II. § 1 *Tacitis, &c.*] Saxo XIV. p. 310. 6. 'Absalon t. m. præcepit.'

§ 2 *Peritum*] Malim *paratum*, quod in Mss. omnibus esse testatur Bong. Bernec. Omnino servand. quod habent Mss. omnes, *paratum*. Nam *peritus ad præcipiendum* ne Latinum quidem puto. Schef.

Paratum] Non solum hanc lect. Mss. Bongarsianorum probarunt Bernec. et Schef. sed Britanni in tribus codd. repertam merito receperunt. Græv. Angl. *paratum*. Quæ lect. mea sententia est optima. Et dubitum in usu fuerit Latinis *peritus ad*

cavendum. Potius 'cavendi peritum' dixissent, ut 'peritus regendæ civitatis,' 'peritus arguendi,' 'nandi,' et id genus. At 'paratus ad cavendum,' ut ap. Cic. in Orat. 'Paratus ad dicendum,' et in Pro Milon. 'Non satis paratus ad cavendum fuit,' hæc ipsa phrasi. Schef.

In secundis adversæ] Id. Romanæ constantiæ mos erat, 'in adversis vultum secundæ fortunæ gerere: moderari animos in secundis.' Liv. XXXI. 62. 9. Add. inf. XXXI. 8. 9. Bern.

§ 3 *Principum*] Procerum, et populi primorum, i. e. senatorum. Ita Sen. ad Helv. 11. pr. et 13. m. Item Benef. II. 12. et alibi. Capitolinus in Gordianis 13. Ceterum Senatores ab Augustæ Historiæ scriptoribus appellatos etiam 'optimates,' 'summates,' 'optimos nobilium,' 'proceres,' ipsumque Senatum 'Nobilitatem,' docet ad illos scriptores p. 98. Salmasius. Id.

In supremum] Lego *in supremam*. Censorinus de Die Natali 23. 'Inde de meridie, hinc suprema, quanquam plurimi supremam post occasum solis esse existimant, quia est in duodecim tabulis scriptum: Sol occasus suprema.' Vid. ad Plaut. Asin. III. 3. 4. Gronov. Legend. in *supremam* f. sc. diei horam. Sic enim Latini loquebantur. Lex XII. Tabularum ap. Gell. 'Sol occasus diei suprema tempestas esto.' Varr. IV. de LL. 'Suprema summum diei; hoc tempus duodecim tabulæ dicunt occasum solis.' Sic olim conject; postea didici celeberrimum Gronov. in ead. esse sententia, fuisseque dudum, cujus sane consensu vehementer lætor. Græv. Gronov. in *supremam*, ex auctoritate Varronis pro, in *supremam* horam, s. tempestatem; quod melius. Ita et Græv. conjecerat. Feber. Gronov. atque Græv. legend. putant in *supremam*. Facitque huc quod Varr. IV. de LL. scribit. Item quod Gell. XVII. 2. ex XII. tabulis citat, 'Sol

occasus suprema tempestas esto.' De eo tamen quod subaudiri vult Grævius, diei horam, non satis liquet. Quid si subandiatur modo, diem; idque sit pro, diei partem? Quod dictum esset ut 'ultima platea' a Terentio pro ultima parte plateæ, et sexcenta id genus alia. *Vorst.* Verum sic *supremum* quoque rectum fuerit. Et sane puto nil mutandum: *supremum* enim pro, supremum tempus diei. *Schef.* *Obversari* ead. notatione usurpavit Liv. xxxiv. 61. 'Hunc Aristonem Carthagine obversantem non prius amici quam inimici Hannibalis, qua de causa venisset, cognoverunt.'

Rus urbanum] *F. suburbanum.* Fr. *Leg. rus suburb.* De quo nemo adversabitur; idem Freinshemio in mentem venerat. *Faber.* Assentior Freinshemio, pro his *suburbanum* scribenti, nisi f. malimus *rus suburbanum*, quod magis conveniret cum editis, et frequens est bonis scriptoribus. *Schef.*

§ 4 *Nec facultas fugam, nec inopia moraretur*] Quomodo facultas fugam potest morari? quin facultas fugiendi promovet fugam. Videtur Just. scripsisse *nec difficultas fugam*: difficultas sc. navigandi, si nulla navis esset parata et in promptu. *Græv.* Quomodo *facultas* morari fugam possit, equidem non intelligo. Et latet hic f. aliquid mendi. *Vorst.* Putat *Vorst.* latere mendum, cum *facultas* non possit morari fugam. Et sane non moratur, si adest; moratur tamen, si abest, quod haud dubie Just. intellexit. *Schef.*

§ 5 *Italicorum captivorum*] Atqui Liv. xxx. 37. 2. scribit inter conditiones pacis et hanc fuisse, Carthaginienses Romanis captivos omnes traderent. Quomodo ergo hi numerum servorum Annibalis auxerunt? *Freinsch.*

Navem consendit] An legend. *naves*? quia præcedit 'habebat ibi naves.' Sane, ad complendam navem, tanta servorum et captivorum copia opus

fuisse non videtur. *Schef.*

Cursumque, &c.] Saxo xiii. p. 235. 41. 'Ad locum, in quo Henricum diversari didicerat, cursum direxit.' xiv. p. 267. 41. 'Cursum ad cultiores agros dirigere cepit.' Hege-sipp. i. 9. 'Inde in Arabiam iter direxit:' et 11. f. 'Rectum autem in Arabas iter direxit.'

§ 6 *Consulem*] 'Suffetes' Carthaginiensibus erant, qui Romæ 'Consules;' Liv. xxx. 7. 5. quos Æmilios Probus in Annibale 'bino Reges' vocat. Erat et ap. illos Dictatoris imperium, Liv. xxiii. 13. 11. et Quæstorum dignitas: habebantur hi proximi Iudicibus, idem Liv. xxxiv. 32. 4. Iudices erant 100. sup. xix. 2. 5. et Senatus erat 30. seniorum consessus, Liv. xxx. 16. 3. Erant ap. eos et Prætores. Probus Annib. Livius xxxiii. 32. 3. *Bongars.* Add. sup. notam ad xix. 1. 7. *Bernec.* Fere enim ead. dignitates eodemque magistratus Pœni habebant ac Romani. *Faber.*

§ 8 *Trepidum nuntium*] Romani enim Annibalem, etiam senio et exilio fractum, pro igui habebant, cui abesset nihil, nisi qui eum excitaret. Plut. Flaminio 37. *Bern.*

CAP. III. § 1 *In Græcia Flamininus*] De h. bello copiose Liv. xxxiv. 22. et seqq. *Id.*

Et graviter fractum, velut exanguem in regno reliquit] In Mas. est et *gravibus fractum, &c.* Et ita leg. Hoc quod non intelligerent librarii, rescripserant *gravibus vulneribus.* Inepte. *Voss.* Quid hoc, *graviter fractum velut exanguem*? Certe aliquod vinculum, quo connectatur oratio, hic desiderari videtur. Sed aliud suspicor. Habebat in animo Justinus egregiam istam Virgillii comparationem: 'Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens, Ærea quem obliquum rota transit, aut gravis ictu Seminecem liquit saxo lacerumque viator.' Ita, inquam, suspicor; nam præterquam quod, ut dice-

ham, aliquid deest orationi, hoc etiam sentire possis, istud 'velut' comparisonem aliquam respicere; tum hoc videas quoque, verba ipsa imitationem ostendere. 'Graviter' Justinus ex 'gravis' ap. Virgil. natum est. 'Fractum' ex 'lacerum.' 'Reliquit' ex 'liquit.' Quamobrem lego *et graviter fractum, velut anguem, reliquit.* Faber. Hæc nimis arguta sunt. Librorum omnium scriptura hic perp̄ram impugnat, cujus hæc est sententia: Nabis multis præliis victus est: sed tamen non exutus est regno, sed in illo relictus tanquam homo exsanguis, h. e. sic debilitatus, et viribus destitutus, ut ab illo nihil iuposterum sibi metuendum haberent Romani. xxxix. 5. 'Magnum nomen viribus finitumorum exsanguibus fecerat.' Græv. Codd. quidam Mss. teste Bong. *et gravibus fractum.* Alii *gravibus vulneribus fractum.* Et sane 'vulnera' Noster non semel dixit pro cladibus. Vid. i. 8. 10. et cetera in hanc sententiam in Indice notata. Vorst. Mss. Bong. plerique habent *gravibus.* Bene, sed mutanda est distinctio, et sic legendum: *duobus continuis præliis subegit, et gravibus fractum, velut exsanguem, in regno reliquit.* Oratio elegans et apta. Quod autem libri quidam addunt, *gravibus vulneribus,* factum est a glossatore, qui deesse quid r̄q̄ *gravibus* putavit. Sane *frangi vulneribus* an recte dicatur, nescio: exempla saltem scio nulla. Schef.

Velut exsanguem] Faber legend. censet *velut anguem.* Vossius ex Mss. fide *et gravibus fractum* mavult: sed vera recepta lectio est, et inferius repetita. Angli. Verba, quæ respiciunt, extant xli. 3. 'Ab invalidioribus Parthis, velut exsangues, oppressi sunt.' Schef.

§ 4 *Flaminio Rom. imp. comparatur*] Quod Flaminium male habebat: et Plutarchus (Philopœm. 25. Flamin. 23.) inter causas finiti cum Na-

bide belli recenset Flaminii *φιλονεκίας καὶ ἡλότηκίαν τῶν φιλοπονομένων τιμῶν.* Bongars.

§ 5 *Hannibal, &c.*] Cic. ii. de Orat. 18. de Hannibale: 'Ephesum ad Antiochum confugit.'

§ 6 *Tantusque adventu ejus ardor animis regis accessit*] Junt. *animo regis.* Sed nihil muta. vii. 3. 'Depositisque hostilibus animis, in affinitatis jura succedit:' ubi male emendant, *host. armis.* Et xxi. 6. 'Mittunt ad speculandos ejus animos Hamilearem.' Sic et 'epistolæ' pro, epistola, frequens Nostro, et 'causæ' pro, causa. Græv. 'Animi' et unius sunt. vii. 8. 9. et xxi. 6. 1. Vor.

§ 7 *Annibal, cui nota Romana virtus erat, negabat opprimi Romanos, &c.*] Ita Liv. xxxiv. 59. 'Sententia ejus [Annibalis] una atque eadem semper erat, ut in Italia bellum gereretur. Italiam et commeatus et militem præbituram externo hosti: si nihil ibi moveatur, liceatque populo Rom. viribus et copiis Italiæ extra Italiam bellum gerere; neque regem, neque gentem ullam parem Romanis esse. Sibi centum tectas naves, sedecim millia peditum, mille equites deposcebat: &c. Mod. Hoc ipsum fusius demonstratur inf. cap. 5. Ap. Vell. ii. 27. Pontius Telesinus, Samnitium dux, 'vociferabatur ernendam delendamque Romam; adjiciens, nunquam defuturos raptos alienæ libertatis lupos, nisi alva, in quam refugere solerent, esset excisa.' Bern.

§ 8 *Ad hoc sibi centum naves et decem millia peditum*] Liv. dec. iv. lib. rv. sub finem, id. consilium describens, dicit 'sedecim millia peditum' Hannibalem postulasse, quod est verisimilius, videl. ut æquaret consularum exercitum, qui binis legionibus erat civium ac Latini nominis. Sulpicor in Justinus codice hoc corruptum, ideoque emendandum. Quamquam non sum nescius multa in h. lib. a Livii traditione dissentire, ut

paulo post de Tyrio Aristone; item de legatis ad Antiochum missis, ac eorum cum Hannibale conversatione: sed ea omnia persequi, ut jam sæpe testati sumus, non est nostri propositi negotii. Sane prorsus ad fin. huj. Hb. legend. *possessiones voluptarias*, pro quibus *voluntarias* perperam legitur. Vult enim Romanos malle gloriam quam voluptatem, quod mox seqq. verba clarius indicant. *Glar.*

Mille equites] Vett. plerique *equitum*: unde mendosum locum esse suspicor: et sane in Jo. Pelerini vet. Cod. legitur *tria millia equitum*. Bongars. Vulgatam affirmat Liv. xxxiv. 59. 5. 'Sibi centum tectas naves, sedecim millia peditum, mille equites deposebat.' Illud vero *mille equitum*, pro, mille equites, Latine dici, et 'mille' hic esse substantivum singulare, sicuti 'chillias,' docet e bonis auctoribus Agellius i. 16. ut mihi vix temperaverim, quin id. in Justinum reciperem. *Bern.*

Non minus bellum, quam gesseris, &c.] Videtur mutilus hic l. Quo enim pertinet illud 'non minus?' Nil tamen mutand. 'Minus' enim hic est adjectivum, non adverbium, et coheret cum voce 'bellum.' 'Restaurare bellum non minus,' est, seque magnam restaurare. *Schef.*

§ 9 *In Asiam*] Scrib. in *Asia*. Gron. *Regi sedenti*] I. e. otioso. Cic. ad Att. x. 8. et 12. *Bongars.* Ita Sen. Ep. 8. 1. *Bernec.* Varr. i. de R. R. 2. 'Romanus sedendo vincit.' Liv. ix. 3. 'Sedens bellum conficiet:' et xxxl. 38. 'Sedentem Romanum debellaturum credi poterat.' Gron.

§ 10 *Hispanis*] Leg. *Hispaniis*. Fr. *Nunc, quam pridem, fuisse*] Scribend. prorsus *fuisse*, quod monuisse satis est. *Faber.* Receperunt Angli merito. *Græv.*

CAP. IV. § 1 *Unus ex comitibus*] Aristonem, mercatorem Tyrium, *πομπὰν τῆς εὐπορίας* missum scribit Ap- pian. p. 90. quem leg. et Liv. xxxiv.

60. *Bongars.* Hoc ipso astu Pelopidas usus, ad Sphodriam Spartanum misit quemdam mercatorem cum pecunia et mandatis magna de re: Plut. Pelop. 24. Prudenter ergo cautum est Honorii ac Theodosii rescripto, L. 4. Cod. de Comm. et Merc. 'Ne mercatores tam Imperio Rom. quam Persarum regi subjecti, ultra ea loca, in quibus fœderis tempore cum memorata natione Imperatoribus convenit, nundinas exercent; ne scil. alieni regni scrutentur arcana.' *Bern.*

§ 2 *Hec cum relata*] Mas. alii habent *perlata*. Puto utrumque glossatoris esse, legendumque simpliciter *lata*. Sic colligo ex Ms. alio, in quo est *lata*, vitio scriptoria, ut apparet. Porro *lata* exposuerunt alii *relata*, alii *perlata*, atque inde hæc diversitas. *Schef.* 'Perlata' sane Cic. ejusque sequeles dicerent, quibus familiarissimum 'ad nos perferatur,' pro, nobis nunciatur. *Græv.*

§ 3 *Ad purg. &c.*] Gell. vii. 1. 'Legatosque Romam miserunt, qui temeritatem quorundam popularium suorum deprecarentur, et fidem consiliumque publicum expurgarent.' Ep. ad Hebr. ix. 14. *καθαρίσιν συνείδησιν.*

§ 4 *Ad Antiochum legatos*] Inter quos erat P. Scipio, qui Annibalem devicerat. Præter Liv. xxv. 14. et Ap- pian. p. 91. et 92. vid. Lucian. in Dialogis *Μακρυών*, et Plut. in Flaminio sub finem. Consilium autem legatorum explicat et Frontinus l. 8. 7. *Bong.*

§ 5 *Cum Ephesi convenissent ad Antiochum*] Scrib. *cons. Ant. Freinshem.* Legend. puto cum Freinsh. *cons. Ant.* Additur sane præpositio et nemini: sed ea fere quæ et in verbo continetur. *Vorst.* Freinsh. illud ad putat delend. Contra servant id libri omnes Mas.; at pro *Ephesi* quidam habent *Ephesium*. Unde adducor, ne scripturam veram putem: cum *Ephesium* venissent ad *Ant.* Litteræ ultimæ

ia 'Ephesum,' perperam adsociatæ verbo *sentient*, pepererunt *conveniant*, Schef.

§ 6 *Assidui circa Annibalem fuere*] Antiquiores typis exp. cum *Annibale*: idque pro, apud Annibalem. 'Cum' pro, apud, satis notam. Ut 'queri cum aliquo.' *Vorst.* Antiquiores cum *Annibale*, quod probat *Vorst.* Mihi glossa alterius videtur. *Schef.*

CAP. v. § 1. *Omnibusque perrogatis*] Appian. p. 98. Annibalem primum sententiam rogatum scribit. *Bongars.* Sienti 'perspectare' Suetonio Dom. 4. 7. est, a principio ad finem usque spectare: ita 'perrogare' est, omnes peragere sententias. Eo verbo utuntur et Liv. xxix. 19. 10. Tac. H. iv. 9. 3. Suet. Ang. 35. 9. (ubi *prærogare* vitiose legitur) Plin. vi. Ep. 22. et Paneg. 60. Lamprid. in Commodo 21. *Bernecc.* Ita 'perrogare' de personis, quæ rogantur omnes. Dicunt autem et 'legem perrogare.' Val. M. i. 2. Ext. 1. 'Traditas sibi leges perrogabat.' Sic enim ibi legend. sine dubio, non, ut ipsi alios secuti edidimus, *prærogabat*. Idem viii. 6. 4. 'Tribunus pl. legem adversus, intercessionem collegarum perrogavit.' *Vorst.*

§ 2 *Ad suppl. &c.*] Saxo xv. p. 364. f. 'Ad a. arbitrorum n. etiam Thodonem nuntio vocatum.'

§ 5 *Etiam cum victo, &c.*] Herennius Pontius ap. Liv. ix. 3. 13. 'Est gens Romana, quæ victa quiescere nesciat,' &c. *Bernecc.* Dubito valde Just. sic scripsisse. Ingrata aane conjunctionis cum hic repetitio: cum *Romano cum victo*. Sed nec particula tum hic necessaria. Mallem: cum *Romano, seu o. p. aliqua, seu victricis tu, etiam victo et j. l. esse*, vel *etiam tum victo*. Schef. Ap. Liv. xxvii. 14. Hannibal inquit: 'Cum eo nimis hoste res est, qui nec bonam nec malam ferre fortunam potest. Seu vicit, ferociter instat victis; seu vic-

tus est, instaurat cum victoribus certamen.'

§ 6 *Suis eos opibus*] Quod in Africa contra Carthaginenses jam antea fecerat Agathocles. Eleganter Appian. *Τὸς πολλοὺς ἀπασὶ χαλεποὺς μὲν οἴκοι διὰ λῆμον τὸν ἐπενγινόμενον, ἔξω δὲ νοσηφόρους. Bong.*

§ 8 *Ministerium*] Ita Mss. ut xxiv. 2. 5. 'arbitrium' pro, arbitrum. Et vi. 2. 15. 'Postulat sibi dari ministerium impensæ,' ut est in vulgatis libris: nam ibi Mss. *ministerium*. Idem.

CAP. vi. § 1 *Huic, &c.*] Saxo xiii. p. 241. 44. 'Hujus pactionis obt. am. r. fuere.'

Verentes, ne, &c.] 'Laco consilii quamvis egregii, quod non ipse afferret, inimicus, et adversarius peris pervicax.' Tac. i. H. 26. *Bern.*

§ 3 *Assentationum adulationibus*] *Assentantium*, quod est in vet. Cod. Pelerini, rectum puto. *Bongars.* At ego illud rectius. Ita Liv. viii. 24. 13. 'discrimen periculi' dixit. Noster xxix. 1. 5. 'facinoris crimen.' et vii. 1. 12. 'gentes populorum.' Flor. i. 16. 7. 'fallacias insidiarum.' Suet. Cæs. 67. 2. 'munus officiorum.' Idem Domitian. 3. 3. 'animadversionem supplicii.' *Berneccer.* Junt. *assentatorum*. Sed propius ab aliorum cod. lectione abest, quod in Pelerini codice fuit: *assentantium*. Hoc et Bongarsio arrisit. *Græv.* Melius, ut Bongarsius, *assentantium*. Faber. Mallem *assentantium* cum Bongarsio, vel propterea, quoniam in Junt. codice legitur *assentatorum*: haud dubie ex glossa alterius. *Schef.* *Assentantium* probarunt Angli. *Græv.*

Novis, &c.] H. phrasin illustrat eruditiss. Spanh. ad Callim. in Del. 240.

§ 4 *Acilius Romanus*] Manius Acilius Glabrio. Ap. Appian. mendose legitur *Ἀχιλῖος* iuverso Δ pro *Ἀχιλῖος*. Erat hic Consul cum P. Cern. Scip. Nasica. Vulgo *Attilium*, inepte, ut

ap. Auctorem de Viris Illustr. Vid. Liv. xxxvi. 1. 1. Flor. ii. 8. 14. Frontin. ii. 4. 4. *Bong.*

Bello necessaria] In Mss. plusculis est *belli*. An diversitas hæc arguit, glossatorum istam esse voculam, non Justinus? *Schef.*

Summa industria] Junt. *sum. ope et ind.* Græv.

§ 5 *Prima belli congressione*] Omnes omnino Mss. *conditione*. F. legend. *coitione*, ut dixit Terent. Phorm. ii. 2. 34. 'Prima coitio est acerrima.' *Mod.* Victus est Antiochus ad Thermopylas. Liv. xxxvi. 19. *Bernegger.* Mss. omnes Modiani habent *conditione*. Id. in suis reperit Bong. Hinc Modius putat *coitione* legend. Mihi propius ad ductum literarum venire videtur, si scribamus *conlisione*. Et est *conlidere* vel *collidere* verbum usitatum in tali negotio Horat. i. Ep. 2. 'Græcia Barbaris lento collisa duello.' *Schef.*

Castraque ditia] Credo deesse aliquid. F. *castraque præda ditia*. Faber.

§ 6 *Panitere neglecti consilii*] Nimirum hoc habet mortalitas: 'tunc demum sentit se male de rebus suis statuisse, cum id nihil jam prodest,' ut ait Cic. ap. Dion. XLIV. Add. Ausonii Epig. XII. in Simulacrum Occasionis. *Bern.*

§ 7 *Æmilium*] Ita vet. Cod. Pelegrini. Cujacianus *Eimilium*, E pro A. Vett. enim *Æmilius* scribebant. Cett. varie corrupti: quidam ei *vivium*: alii ei *Livium*. Scripsisse Auctorem arbitror nuntiatur ei *Lucium Æmilium*, pro quo impresserunt quidam *Livium Nevium*: quidam *Livium Menenium*. Est autem hic L. Æmilius Regillus Livio XXXVII. 58. 1. et Floro II. 8. 12. Appiano Syriac. p. 102. d. Ἀέλιος Αἰμίλιος Πηγύλλος, pro Πηγύλλος. *Bong.*

CAP. VII. § 1 *Sed adversus Annibalem ducem, &c.*] Legend. puto *Sed a. A. dux quis*. Gron.

§ 2 *Consul L. Scipio*] Et cum eo C. Lælius: præter citatos Gell. xvi. 4. Scipio hoc bello confecto 'Asiaticus' dictus. *Bong.*

§ 4 *Ipsius filium*] P. Æmilii, qui Perseum vicit, natura filium; P. Scipionis, adoptione, inquit Appianus, Syriac. p. 106. contr. quam ceteri: non enim ipse Africanus, sed ejus filius, Pauli Æmilii filium, eum qui Carthaginem evertit, adoptavit. Plut. Æmilio 7. Cic. alli. *Bongars.* Add. Liv. XLIV. 44. 1. Id. auctor XXXVII. 37. 6. nonnihil a Nostro discrepans ait, Antiochum Scipioni Elææ ægotanti, post istam demum legationem, filium captum misisse: neque solum patrio animo gratum munus, sed corpori quoque salubre gaudium fuisse. *Bern.*

§ 5 *Privata beneficia, &c.*] Vid. Camerar. Oper. Succis. cent. 1. 32. *Idem.*

§ 6 *Gratum se munus accipere*] Sup. XI. 10. 10. 'Grate munere accepto.' Et f. *grats* etiam hic legend. *Vorst.* Vir doctus suspicatur *grate*. Si quid mutand. mallet *privatum* scribere. Ac potest fieri, ut compendium ejus *pratum* pepererit vocem *gratum*. Sane, quia sequitur 'privatoque,' videtur *privatum* præcessisse, quoniam alias non habet, quo satis commode referatur. *Schef.*

§ 7 *Neque de redimendo filio tractavit*] 'Tractare' pro eo, quod mox sequitur, agere. Inf. XXXVII. 3. 4. et pro, consultare, deliberare, positum apparet. *Vorst.*

CAP. VIII. § 1 *Il. ac R. f.*] Uncis includit Ed. Bong.

3 *Juvabat Ilienses nepotes, &c.*] Iterum Liv. XXXVII. 37. 2. 'Inde Ilium [Scipio] processit, castrisque in campo, qui est subjectus menibus, positia, in urbem arcemque cum ascendisset, sacrificavit Minervæ præsidi arcis, et Iliensibus in omni rerum verborumque honore ab se oriundos Romanos

præferentibus, et Romanis lætis origine sua.' Et propter creditam hanc cognationem multis et magnis beneficiis a Romanis affecti sunt Ilienses. Suet. Claud. 25. 14. 'Iliensibus quasi Romanæ gentis auctoribus tributa in perpetuum remisit.' Callistratus JCTus L. 17. § 1. de Excus. Tut. 'Iliensibus,' inquit, 'et propter inclytam nobilitatem civitatis, et propter conjunctionem originis Romanæ, jam antiquitus et Senatusconsultis et principum constitutionibus plenissima immunitas tributa est, ut etiam tutelæ excusationem habeant.' Quin ipse etiam Alexander M. post pugnam ad Granicum eand. hanc urbem *Δανθῆραν καὶ Ἀπόρον* pronuntiavit, auctore Strab. XIII. p. 408. *Mod.* Tac. XII. 58. 'Nero, ut eloquentiæ gloria nitesceret, causa Iliensium suscepta, Romanum Troja demissum, et Juliæ stirpis auctorem Æneam, aliæque hand procul fabulis vetera facunde exsecutus, impetrat ut Ilienses omni publico munere solverentur.' *Bern.*

Optabilem Trojæ ruinam, &c.] Sen. Ep. 91. m. 'Sæpe majori fortunæ locum fecit injuria: multa ceciderunt, ut altius surgerent et iu majus.' *Bern.*

Ut tam feliciter renascere[etur] Horat. III. Od. 3. de ead. Troja: 'Trojæ renascens alite lugubri Fortuna tristi clade iterabitur.' *Vorst.*

§ 5 *Prælium cum Antiocho]* Ad montem Sipylum, absente Africano, qui Elæ ægrotabat. Appian. Syriac. p. 106. *Bongars.* Huj. prælii circa Magnesiam, quæ ad Sipylum est, instructi commissique luculenta descriptio extat in Liv. xxxvii. 37. et seqq. *Ber.*

§ 6 *Armare se milites suos jubet]* Junt. teste Græv. *armari milites*, quod f. et rectum. Pro, armare se, dicunt sane et 'armari;' quomodo pro, lavare se, 'lavari,' et pro, exercere se, 'exerceri,' et sexcenta id genus alia. *Vorst.* Junt. *armari mil.* Sed videtur aliud subesse malum huius l. An enim putamus tum, cum maxime

committebatur pugna, inermes fuisse in castris? Mihi sane verisimile hand videtur. An scribend. *animare milites suos?* Schef. Castris præsidio relictî armati utique non erant, nisi in stationibus et excubiis positi. *Græv.*

Fugientibus minari] Hoc genus exempla sunt ap. Tac. H. II. 41. 6. Frontin. II. 8. 11. et 14. item IV. 1. 29. Add. sup. I. 6. 10. ibique notata. *Bern.*

Mortuiros dicens] Hoc *dicens* sine dubio est stulti glossatoris. Nec enīq. M. Æmilius hoc dicebat ipse solus, sed jubebat suos dicere fugientibus. Itaque vel delend. penitus, vel scribend. *dicente*. Quanquam rectius mea quidem sententia deleatur. *Schef.*

§ 7 *Attonita, &c.]* Saxo XIV. p. 243. init. 'Oppidani improviso periculo attoniti.'

§ 8 *Cæsa, &c.]* Liv. xxxviii. 45. 'Ad quinquaginta millia peditum cæsa ea die dicuntur, equitum quatuor millia: mille et quadringenti capti et quindecim cum rectoribus elephantī.'

Neque si vincant, &c.] Οὐχ ὑπὸ φόβῳ τοῖς ἐντρατίαις, οὐδ' ἐντραπύμῳ τοῖς ἐντραπύμῳ ἀνυψήμασι, inquit Africanus ap. Appian. Syriac. p. 112. *Bong.* Liv. xlii. 52. 9. Romanam constantiam celebrans: 'Ita tum moris erat,' inquit, 'in adversis vultum secundæ fortunæ gerere, moderari animos in secundis.' Et ap. eund. Autorem xlv. 8. 6. Paulinus Cos. 'In secundis rebus nihil in quemquam superbe ac violenter consilere decet, nec præsentī credere fortunæ: cum, quid vesper ferat, incertum. Is demum vir erit, cujus animum nec prospera flatu suo efferet, nec adversa infringet.' Add. sup. xxxi. 2. 2. *Berneccer.* Hic latet solæcismus, *Romanis...insolacere*. Cum hoc olfeciassem, quæsi in excerptis Mss. Codd. ubi quid esset mutand. reperi. Sic autem ibi scriptum est: *neque Romanos, si vincantur, animis minari, &c.* Quæ sana, et vera

scriptura est, quamque adeo omnino revocandam judico. *Fab.*

Neque Romanis, si vincantur, animos minui] Sic vulgo legitur. Longe elegantior est lect. quorund. Mss. *Bongarsii, Romanos neque, si vincantur, animis minui. Schef.*

§ 9 *Captas civitates inter socios dividere Romani, aptiorem gloriam quam possessiones voluptarias judicantes*] Ea est duorum tantum Mss. lectio: ceteri vulgatam confirmant, nisi quod vulgo *voluntarias* legitur. *Bongars.* Eat locus *ῥουλος*. Ms. et Junt. veteresque alim edd. *C. c. i. s. dividere, muneris Romani apt. gl. q. p. v. j.* Censeo scribend. *C. c. i. s. dividere, Romanis apt. gl. q. p. v. j.* Sensus enim postulat, ut exprimatur quibus aptior fuerit gloria, quam possessiones voluptariæ; et confirmatur sequentibus: 'quippe victoriæ gloriam Romano nomini vindicandam, opum luxuriam sociis relinquendam.' In antiquo libro scriptum fuit *Romani*, quod cum ab alio correctum esset superscripto *Romanis*, natum inde est ap. alios describentes, non exputantes quid *Romani* et *Romanis* sibi velit, *muneris*. Græv. *Lego apt. sibi gloriam, &c.* Faber. Græv. codd. Mss. et Juntas, veteresque alias edd. omnes habere ait sic: [v. sup.] Unde ille voce *muneris* expuncta legend. censet: [v. sup.] Jam editionem Junt. sic, ut ille ait, habere

accedo. At alim vett. edd. *Bechar.* puta, *Maj.* et aliorum, sic habent: *muneris Romani apt. Asiam*: quomodo et in uno cod. Ms. esse testatur *Bongarsius*. Unde legend. f. *muneri Romanis apt. Asiam*; ut sensus ait: *Asiam Romanis in munus aptiorem fuisse*: vel, si *gloriam* retinere mavis, *muneris Romanis aptiorem gloriam*, ut sensus sit: *Muneris gloriam Romanis aptiorem fuisse quam possessiones voluptarias*. Trajectiones vocum tam Nostro quam aliis satis usitatæ. Illud de *munere* consentaneum quoque ei quod antecedit, 'captas civit. inter socios dividere.' *Vorst.* Mss. plerique *dividere, muneris Romani*. Mihi sic scripasisse distinxisseque *Just.* videtur: *C. c. i. s. d. muneri Romani, potiore gloriam, q. p. v. j.* Illud *muneri dividere* sic est dictum, ut 'Donarunt victum memoriam patriæ' ap. eund. *Nostr. xxxviii. 6.* et alia huj. generis ap. alios scriptores, pro, dividerunt in munus, ut esset munus, ut haberent pro munere. *Schef.*

Possessiones voluptarias] *Manlius* ad milites suos ap. *Liv. xxxviii. 17. 18.* 'Vobis mehercule Marti viris cavenda ac fugienda quamprimum amœnitas est Asiæ: tantum hæ peregrinæ voluptates ad extinguendum vigorem animorum possunt: tantum contagio disciplinæ morisque accolarum valet.' Ut factum inf. *xxxvi. 4. 12. Bern.*

LIBER XXXII.

CAP. I. § 1 *Ætoli*] De *Ætolico* bello, quod gessit *M. Fulvius Nobilior Cos.* cum *Gn. Manlio Vulso*, leg. *Liv. xxxviii. 3. &c. Flor. ii. 9. Bong.*

§ 3 *Majus desiderium*] *Leg. majorum d. Gron.*

Majus desiderium] Hanc lect. vix

opinor esse probam. Quis enim *Latium* putet, *augere majus desiderium*? Nam, quod majus est, jam augmentum suum habet. Itaque non augetur desiderium majus, sed desiderium simplex augetur magis. Mihi non est dubium, quin *Just.* scripserit in *majus des.* Sic enim illud in *majus*

usurpat et alibi. Ut II. 13. 2. 'Fama in majus, sicuti mos est, omnia extolles.' Præp. autem in abstulit sequens litera *m* in voce *majus*, totidem constans lineis, quod et alibi jam observavimus esse factum. *Schef.* Omnino cum Junt. legend. *magis des.* In *majus augeri* nemo Veterum dixit, ut 'in majus extolli.' *Græv.*

§ 5 *In ea Philopæmenis capitur*] Error est. Scrib. *In eo.* Neque enim in illa nascenti dissensione captus est Philopæmen, sed in bello. Ceterum hæc verba, *nobilis Achæorum Philopæmenis imperator*, transposita fuerunt, et ita disponenda: *In eo nobilis Achæorum imperator Philopæmen capitur.* Faber. Sic planissime Junt. ut Faber conjecter. *Græv.*

Philopæmenes] Præter Liv. xxxix. 49. et Plut. leg. Paus. Arcadicis. *Bongars.* Optime Mss. *Philopæmen*, quibus adsentiantur Juntæ. Sic enim dicitur, non *Philopæmenes*, Græcis. *Græv.*

Nobilis Achæorum Philopæmenes imperator] Codd. quidam Mss. teste *Bongarsio nob. Ach. imperator Philopæmen.* Séd et Junt. *Philopæmen* habet: idque rectius videtur. *Vorst.* Mss. *Bong.* et *Philopæmen* scribunt pro *Philopæmenes*, et trajecte habent imperator *Philopæmen.* Et profecto ita postulat ratio sermonis Latini. Facit tamen ipsa hæc diversitas, ut patem nomen *Philopæmen* aut *Philopæmenes* non Justinus esse, verum glossatoris. *Schef.*

§ 6 *Seu metu virtutis, vel verecundia dignitatis*] Junt. *seu m. v. seu v. d.* Mox iid. *Itaque lati, velut in illo. Lati* vulgo desideratur. *Græv.* Junt. pro *vel* habet *seu*: id quod concinnius rursus videtur. *Vorst.* Junt. *seu ver.* quod a doctis probatur. *Schef.*

Verecundia dignitatis] Vid. notam ad xiv. 6. 10. *Bern.*

§ 7 *Velut in illo omne bellum, &c.*] Tantum instar sc. est in uno belli duce. Cic. pro L. Murræna 16. de

Mithridate: 'Ipse Pompeius, regno ejus possesso, tamen tantum in unius anima posuit, ut, cum omnia, quæ ille tenuerat, victoria possideret, tamen non ante, quam illum vita expulit, bellum confectum judicaret.' Tac. iv. 25. 'Differtur per manipulos, Tæfarinatem omnes notum tot præliis consecarentur; non, nisi duce interfecto, requiem belli fore.' Quo ipso argumento Plutarchus in Flamin. 38. qualitercunque Romanos Annibalem, quamvis decrepitum et exulem, ad mortem usque persequentes excusat. Add. Liv. xlv. 7. 1. Flor. iv. 2. 29. Curt. v. 13. 4. *Idem.*

§ 8 *Quem, &c.*] Vincent. 'Q. capi pot. inc. vid.'

§ 9 *In carc. ducto*] Junt. *educto*: leg. *deducto.* *Græv.*

Lygortas] Mss. *Lygorias*, facili lapsu i pro t. Græci *Λυγόπρας.* *Bong.* Et hic Junt. rectius *Lygortas.* *Λυγόπρας* Græcis. *Græv.* *Lygortas* pater fuit Polybii, Scriptoris nobilissimi, qui veri studio ipsum patrem notavit. *Vorst.*

§ 10 *Pænasque interfecti Philopæmenis pependerunt*] Quicumque autores fuerunt interficiendi Philopæmenis, ipsi sibi ultro mortem conscivere. *Plut. Bern.*

CAP. II. § 1 *Cum gravi tributo pacis a Romanis victus oneratusque esset*] Hoc nihil est, *gravi tributo pacis victus oneratusque.* Leg. et ita distingue: *c. g. f. pacis, a R. victus, oneratus esset.* Res est et plana et certa. *Faber.* 'Tributum pacis' est id, sub cujus promissione Antiochus pacem obtinuit. Pro *victus* legend. *f. vinctus.* Et videntur hæc de Antiocho Magno, non de Antiocho Epiphane, intelligenda. Quod si ita sit, non ei conveniunt, quæ de templo Jovis Elymæi tentato ipsoque rege interfecto sequuntur: hæc enim Antiocho Epiphani competunt. *Vorst.* Mallet *vinculus* vir doctus. Ego quoque *victus tributo* non intelligo. Sed puto verba hæc sic

esse scribenda: c. g. t. p. a *Romanis victus, oneratus esset*, deleto illo que post 'oneratus' quod adiecerat qui ista duo putabat juncta, cum tamen *victus* stet perse: *victus est oneratus*, i. e. cum victus esset, aut postquam victus esset, oneratus est. *Schef.* Non aliter Junt. quam ut legend. videre sagacissime Schefferus et Faber, quorum conjecturam vel sine libris amplexi sunt editores Angli, qui addunt consulend. esse Diod. in Excerpt. Vales. p. 292. *Græv.*

Jovis] Vides sensum requirere, ut legatur *quia sper.* Dein scribend. cum Junt. *Elymæi*. Ut et legend. statuit Voss. Confirmat et Sulp. Severus præter Polyb. et Diod. in Excerpt. Porphyrog. lib. II. 'Interea Antiochus, quem in Persidem profectum supra memoravimus, oppidum Elymam, regionis illius opulentissimum, fanumque ibi situm multo auro refectum diripere conatus, confluyente undique ad defensionem loci multitudine, fugatus.' Non confuderunt Veteres Antiochos, ut Berneccerus ex Strab. Hieron. Josepho, et I. Maccab. 6. ad Justinum hunc locum, et Drusius ad Sulpitium notarunt; sed docuerunt potius, et patrem Antiochum, Magnum nimirum, et filium Antiochum Epiphanem fuisse sacrilegos: patrem Jovis s. Beli Elymæi, filium Dianæ Elymææ templum compilasse, ut recte vidit Rupert. Obs. ad Hist. Univers. cap. 10. *Græv.*

Dodonæi Jovis] Legend. puto *Elymæi J. i. e. Beli*. Nam, quod Jupiter Cretæ rex ap. suos consecutus est, nempe divinitatis opinionem, stulto gentilium errore, hoc Belus ap. Elymæos. Verum I. Maccab. 6. de Antiocho Epiphane hoc sacrilegium refertur. Unde hoc variatum historia puto tum in homine, cum in Deo, de duobus Antiochis et de Jove vario. *Glar.*

Didymæi] Strab. XVI. p. 512. 40.

interfectum a barbaris, cum templum Beli spoliare conaretur: Auctor de Viris Illustr. a sodalibus, quos temulentus in convivio pulsaverat, occisum esse refert: D. Hieron. in XI. Daniel. cum adversus Elymæos pugnaret, cum omni exercitu deletum. *Bongars.* Joseph. Ant. XII. 13. narrat Antiochum, templum Dianæ in Elymaide spoliare conantem, magna clade accepta, Babylonem recessisse: ubi, cum panlo post accepisset unctum de altera clade a suis accepta in Judæa, dolore sit confectus. Consonat I. Maccab. 6. Hæc auctorum diversitas a non distinctis Antiochorum cognomentis orta videtur. Antiochi Soteris interitum reperies ap. Nostr. XXXVIII. 10. 14. *Bern. Mss. Dodonæi*, Impr. *Dindymæi* et *Didymæi*. Omnia falsa. Legend. omnino est *Elymæi*; quam lect. miror a Bong. constabilitam non fuisse, ante cl. Vossium, nam omnia legerat unde id fieret. Firmior itaque Vossius, qui rem indubitatam ponit, legend. sc. *Elymæi*, quod liquido apparet in Junt. ut affirmat *Græv.* Oppidum autem illud, unde Jupiter dicitur Elymæus, in Perside erat. *Faber.* Scribend. omnino *Elymæi*. Strab. XVI. p. 744. 'Ελυμαῖοι δὲ καὶ μέγ' αὖ τοῦτων κέκτηνται χώραν, &c. Ἀντίοχον μὲν οὖν τὸν Μέγαν τὸ τοῦ Βήλου σὺλᾶν ἱερὸν ἐπιχειρήσαντα ἀνείλον ἐπιθέμενοι κατ' αὐτοὺς οἱ πλησίον βάρβαροι. Neque mirum est Belum vocari Straboni, qui Justino Jupiter. Diod. II. p. 97. τὸν Δία καλοῦσιν οἱ Βαβυλωνιοὶ Βήλον. *Gronov.* Editur vulgo *Didymæi*: sed legend. esse *Elymæi* ex Polyb. et Diod. monet Voss. Atque ita manifeste in Junt. esse testis est *Græv.* Scribit et Hieron. in XI. Daniel. Antiochum, cum adversus Elymæos pugnaret, cum omni exercitu deletum fuisse. Facit hæc item quod I. Macc. 6. legitur ἐν Ἐλυμαῖ, 'Elymaide,' templum fuisse admodum opulentum, quod Antiochus spoliare conatus fuerit. *Vorst.*

§ 2 *Concursu insularum*] Impr. *incolarum*, quod placet. *Berneccer*. Nar-
rat quoque hanc rem Polyb. in Ex-
cerpt. Porphyrog. et Diodorus. Unde
patebit legend. esse *Elymaei*. *Insula-*
res autem vocat templi custodes et
accolas. Tempia enim, et fana, loca-
que secreta 'insulas' appellari, ne-
mo nescit. Sic Delphi 'insula' a
quibusd. dicuntur. *Voss*. Insignis est
et certiss. emendatio *Vossii*, *insula-*
rium. Sicut hic insulares sunt, ædi-
tui, custodes, et incolæ templorum;
sic Pomponio dicuntur, *insularii*, Leg.
xvi. de Usu et Habitat. 'Dominus
proprietas, etiam invito usufructua-
rio vel usuario, fundum vel ædes per
saltuarium vel insularium custodire
potest. Interest enim ejus fines præ-
dii tueri.' Confirmatur hæc lect. in
cod. manu exarato, quem *Bong.* in
variis testatur habuisse *insularium*.
Sunt autem in Asia talia templa, ad
quæ habitant plurimi hominēs, qui
sacerdoti parent. Talis fuit Cumanus
sacerdos, in cujus potestate et ditione
erant ad 6. M. hominum. Interdum
arma corripiebant, et, qui iis injuriam
inferebant, ulcisciebantur et propul-
sabant. Vid. Cic. xv. Fam. 4. *Græv.*
Præclara est *Vossii* emendatio. Sciunt
autem docti qui sicut insulani et insu-
lares, et quid sit insula in genere
ædificiorum. Illum vid. et Juris in-
terpretes. In libris quidem impr. legi-
tur *incolarum*: sed id ab ignorance
significationis factum arbitror. Dein,
dicend. fuerat *accolarum*. Sed, mihi
crede, *Vossii* tuta fides; illum ducem
sequere. *Faber*. *Bong.* edidit *insula-*
rium. Præ quo *Berneccero* placet,
quod antiquiores typis expr. habent,
incolarum. Mirum autem quod, cum
Bong. unum cod. Ma. viderit, in quo
insularium fuit, id. tamen ipsum illud
non rescripsit, sed potius *insularum*,
ut dixi. Non *insularum* concursus
fieri potuit, sed *insularium*. Suntque
insulares dicti hic ejus de quo prædic-
tam templi custodes et accolæ. Fes-

tus: 'Insulæ dictæ proprie quæ non
junguntur communibus parietibus.'
Et facit huc quod Hieron. in Comm.
in xi. Dauiel. ex Polyb. et Diod.
refert, Antiochum, cum templum Dia-
næ Elymaide spoliaret, a custodibus
templi et vicinis gentibus oppressum
esse. Porro 'militia' hic est pro
exercitu: qua de significatione voca-
buli in lib. de Latinit. mer. susp. egi-
mus contr. *Sciopp. Vorst.*

§ 3 *Questum de injuriis*] Junt. q.
injurias. Ita i. 10. 17. 'Queritur cru-
delitatem regis.' Cic. de Amic. 'Quo-
rum plerique queruntur semper ali-
quid.' *Schef.*

Discrepatio] Antiquiores typis
expr. *disceptatio*. *Vorst.* *Discrep.*
Vorst. publicavit, nescio quem secu-
tus. *Schef.*

Confusus] 'Confusus' pro pertur-
bato, ut sæpe ap. Val. M. et alios.
Vorst.

§ 4 *Modestia sua*] Non satis hoc
cohæret cum seqq. *modestia sua*, *pa-*
trocinio pudoris obtinuit. Saltem id.
his repetitur. Unde credo verba *mo-*
destia sua irrepsisse hic ex glossa.
Schef.

§ 7 *Nam apud fratrem Persecum*]
Junt. teste *Græv.* additum et habet
hoc modo: *Nam et ap. fr. Persem*.
Estque id concinnius; quia alterum
'et' mox sequitur. *Vorst.* *Perseus* est
ubique, etiam in seqq. *Schef.*

Nota absolutionis causa offensæ fuit]
Non nego hanc lect. posse ferri: nec,
si renuant vet. libri, quicquam hic
tentem. 'Nota' enim 'absolutionis'
est, infamias absolutio. Ut xxxix.
'infamia mortis' est, ignominiosa
mors. Et xli. 'varia periculorum
certamina' sunt, varia periculosa cer-
tamina. Blanditur tamen vehemen-
ter Junt. lectio, tanquam longe ele-
gantior et huic l. aptior: *apud p. abs.*
c. o. f. Causa enim absolutionis fuit
modestia filii, et ex ea senatus in illum
studia et amor, qui offendit patrem,
uti et seqq. arguunt: 'Indignante

Philippo plns momenti apud senatum personam filii, quam auctoritatem patris ac dignitatem regię majestatis habuisse.' 'Offensæ esse,' ut 'laudi esse,' 'opprobrio esse,' 'bono esse,' et mille talia. Præstare ausim et in me recipere Trogum ita scripsisse. Græv. Planissime et verissime Junt. Nil vidi melius; neque vero injuria tam bona scriptura a Græv. probatur. *Faber.* Ab antiqua ed. Becharii et aliis abest *causa*. Vorst. Vox *nota* abest a Junt. quod a Græv. probatur. Videtur tamen stare posse, si conjungatur cum seq. *causa*, ut *nota causa* sit, quæ innotuit, existatque hæc sententia: Quia causa absolutio- nis, modestia sc. filii, innotuit, publiceque circumlatum est ob eam solam patrem liberatum; ideo id offendit patrem. *Schef.*

§ 8 *Igitur Perseus*] Orationes utriusque pulcherrimæ et cetera huc pertinentia extant ap. Liv. XL. Bern.

Perseus perspecta patris ægritudine] Junt. *Perseus*. Paulo ante: *apud fratrem Persem*: cap. seq. *Non minus acelere Persæ*. Dicebant 'Perseus,' 'Persen,' et 'Persæ.' Græv. Junt. *Perseus*: ut et paulo ante *apud fratrem Persem*. Sed et XXXIII. 2. est *naque Persæ*. Et dicitur sane utrumque 'Perseus' et 'Perseus.' 'Ægritudo' dicitur hic quod XXXII. 3. 4. 'ægritudo animi:' qua de significatione vocis in lib. de Latinit. mer. susp. 14. egimus. *Vor.*

CAP. III. § 1 *Occiso Demetrio*] De Persei in fratrem Demetrium frande, et Philippi morte, vid. Liv. XL. et Pans. in Corinthiacis. *Bongars.* Zonar. IX. 22. Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς τὸν υἱὸν Δημήτριον ἀποκτείνων, καὶ τὸν ἑτερον υἱὸν τὸν Περσέα μολλῆσας φορεῖν, ἀπέθανεν. 'Erei γὰρ προσφιλὴς ἐκ τῆς θυμρείας τοῖς Πρωμαῖοις ἐγένετο ὁ Δημήτριος, καὶ αὐτὸς τε καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Μακεδόνων ἤλπιζον ὅτι μετὰ τὸν Φίλιππον τὴν βασιλείαν λήψεται, ἐφθόσεν αὐτῷ ὁ Περσεύς, ὅτε καὶ πρεσβύτερος αὐτοῦ

ἦν, καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὡς ἐπιβουλευόντα τῷ πατρί. Καὶ ὁ μὲν φάρμακον πικρὸν ἀναγκασθεὶς ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ Φίλιππος οὐ πολλῷ ὀστέον τὸ ἀληθὲς γινώσκων ἀμύνασθαι τὸν Περσέα ἠθέλησεν, οὐ μέντοι καὶ ἴσχυεν· ἀλλ' αὐτὸς τε ἀπέθανε, καὶ τὴν βασιλείαν ὁ Περσεύς διεδέξατο.

Non negligentior tantum Perseus] In Ms. legitur *neglectimentior*. Vetus lect. proculdubio fuit *neglectior*. Voss. Lego *non irreverentior*. Id postulat sententia. Alius aliud quæret. In Ms. *nonne clementior*, quod, corruptum licet, ad conj. meam facit. *Faber.* Codd. Mss. quos Bong. vidit, pro *negligentior* habent *neglectimentior*: de quo cogitare ob consensum codicum operæ pretium videtur Vossio. Quid si igitur credamus Just. scripsisse *neglectim habentior*? Vorst. An *negligens* in aliquem Latinum sit, ignoro, certe dubito. In quibsd. est *neglectimentior*, unde Vorst. *neglectim habentior*. Sed nec *neglectim habens* in aliquem procedere videtur. Aliis in libris est *nonne clementior*, unde facillime fieret *non inclementior*. Sed fuisse hæc scripturam veram, non contenderim. Quid? si pro *neglectimentior* legeretur *aqui timentior*. *Schef.*

§ 2 *Insiditis circumventum*] Junt. *ins.* se circ. Græv. Bene; ita et in aliis Impr. *Faber.* Recte meo judicio. Frequens quidem ellipsis pronominis reciproci est; sed hic tamen paulo durior ea videtur. *Vor.*

§ 3 *Innoxia Demetrii morte*] Legend. *innoxii*. Et ita Ms. *Faber.* Sic et Junt. Græv.

§ 5 *Scordiascos*] Hos ad Istrum habitasse, etiam Strab. VII. auctor est. *Bong.*

§ 6 *Namque Galli*] Videtur hic dememinisse Justinus eorum, quæ dixerat XXIV. 8. 16. *Berneccer.* Eam refellit Jensiuss, qui ad vocem 'Galli' notavit: 'Sc. qui non fuerant in expeditione Delphica. Nam sexaginta illa quinque M. quæ elegerat Brennus ex omni exercitu, una cum Bren-

no perierunt. XXIV. 7. 6. 'Habebat Brennus lecta ex omni exercitu perditum sexaginta millia.'

§ 8 *Sabi*] Ita ex Vett. edidi. Fluvius is Straboni est *Σάος*, et Plinio III. 3. 25. *Saus*. Bongars. Bene Junt. *Savi*. Est hic librorum posterioris ætatis error, qui ubique est expungendus. Stulte enim quis ap. Catull. scripserit hodie, quod in multis antiquis libris legitur, 'bibamus, mea Lesbia,' pro *vivamus*. Græv. *Sabi* pro *Savi* frequenti temporum illorum scriptione. Ita habemus in glossis 'bacca' pro, vacca; 'berbex' pro, vervex; 'bicissim' pro, vicissim; et id genus alia. Nam verum nomen *Sævus*, quomodo et ap. Pacatum nostrum scribitur, ubi vid. quæ notavi. Atque ita mox § 14. in Mss. legitur, ubi *Sabi* est in editis. Sed et *Savi* Junt. habet in superiori-
buss. Schef.

§ 9 *Tect.*] *Τεκτόρας* Straboni XII. 566.

Aurum argentumque] Leg. Strab. IV. Fuit autem Q. Servilius Cæpio Cos. cum Attilio Serrano, et insequenti anno a Cimbris victus; Epit. LIV. LXVII. Oros. v. 16. Sall. ext. Jugurth. ubi pro C. Manlio vet. Cod. legit M. Mallio. De ejus morte Strab. et Valer. VI. 11. 13. qui inter se variant: et ipse Valerius secum pugnat IV. 7. 3. Bongars. De adagio 'Aurum Tolosanum' Agell. III. 9. De huj. auri raptu quæstionem aliquando habitam Romæ scribant Cic. de N. D. III. 30. Oros. v. 15. et alii. Porro sacram pecuniam non impune temerari, ostendit præter alios Livius XXIX. 8. 8. item XXIX. 18. 3. et 4. Bern.

§ 10 *Fuere auri pondo cx. millia, argenti pondo quinquies decies c. millia*] Mira ap. auctores variatio de h. auro. Strab. ex Posidonio refert 15000. talentum fuisse; quanti damnatus magnus Antiochus in belli expensas a Romanis, ut lib. VII. dec. IV. tradit Livius, summa 9000000. coronatorum.

Verum, si hæc summa Justinii bene habent, summa in immensum major fuerit: quod ut Lectori clarum faciamus, redigere placet ad nostræ ætatis aurum ac argentum. Primum enim dicit auri pondo 110. millia. Pondo ea si multiplicentur per 112. (tot enim libra pecuniaria coronatos habet) erit summa coronatorum 12320000. Deinde subjungit 'argenti pondo quinquies decies c. millia,' quod Budæus, IV. de Asse, putat dictum pro, quindecies centena millia: ea multiplicata per 10. prodcent summam coronatorum 15000000. Quæ duæ summae a Justino proditæ simul additæ facerent summam 27320000. coronatorum, plus triplo majorem quam 15. M. talentum. Lector ipse, quantum his numeris confidendum, dispiciat. Porro, quod post aliquot versus de Colchis subjungit, in plerisque codd. regis Colchorum nomen depravate legitur *Aceta*, cum sit Græce *Αἰῆς*, *Ætæus*. Glarean. Oros. v. 15. 'Cæpio proconsul, capta urbe Gallorum, cui nomen est Tolosæ, centum mille pondo auri, et argenti centum et decem mille e templo Apollinis sustulit.'

Argenti pondo, &c.] De h. l. ita Budæus IV. de Asse p. 152. Hæc summa vix dicere ausim quanti æstimanda sit. Auri singula pondo minoris æstimari centum aureis solatis non possunt, etiam ut nudecima pars æris in eo mixta fuerit. Qua ratione aurum illud Tolosanum centies et decies centenis millibus aureorum valuit: quod si obryzum fuerit, i. e. centenis et duodenis solatis in libras æstimabile, centies vices ter centenis et viginti millibus valuit. Quod autem ad argentum pertinet, Trogum existimarim non *quinquies decies centena millia pondo* scripsisse, quæ summa quinquagies millies mille aureos valet: sed *quindecies centena millia*, quæ quindecies millies mille aureis coronatis æstimatorum a nobis, i. e. centies

et quinquagies centenis millibus. Quod si quis Trogum *quinquies decies* scripsisse malit, tamen pro, quindecies, intelligam, quomodo ap. Suet. Aug. 101. 6. 'quaterdecies millies,' pro, bis septies, i. e. quatuor decies. Strab. ex Posidonio quindecim millibus talentum argenti æstimasse aurum argentumque simul videtur: quæ summa minor est minima prædictarum, i. e. nonagies centena millia aureorum. Hæc Budæus: sed usus editione veteri, quæ, nostræ contraria, summam argenti tribuit auro. Constat tamen ratio, sed inversa. *Bern.*

§ 11 *Ultor*] F. leg. ultio. Gron.

§ 13 *Missos ab Etea*] Leg. *missis*: sc. qui missi fuerant ad persequendos Argonautas. *Faber.* Hic etiam rem acu tetigit *Faber*, planeque jam olim in Junt. sic scriptum est. *Græv.*

Etea] Græcis est *Ἄλφειος*. Quod autem statim dicit, Argonautas navem humeris tulisse, vid. Apollonium iv. Argon. 1383. 'Τυλάς, δὲ πρὶν δὴ μέγα φέρειναι ἴλες ἀνδρῶν, ἢ βίη ἢ ἀπερὶ Λιβύης ἀνὰ θύρας ἐρμύους Νῆα περαχθῆναι, ὅσα τ' ἐνδοξοὶ νῆες ἔχουσιν, Ἀρκεμένους ἔμποροι, φέρειν δυνάμεθα πύρρα ἤμαθ' ἐμποῦν ῥάκας τε, &c. Vos o supra modum optimi filii regum, Qua vi, qua cirtute, Libya per cumulos arena desertos Navem sublimem, quaque in navi fortis, Suscipientes humeris, ferre duodecim integros Dies simulque noctes, &c. *Bongars.*

§ 14 *Magnitudinem navis*] Vulgo *longitudinem navis*. *Navis* pro, navigationis, dixit. *Bongars.* Non videtur. *Berneccer.* *Navis* Bong. interpretatur, navigationis. Non recte. Simpliciter ita capiendum, quod si Sabus triremem illam Argonautarum non caperet, propter magnitudinem. Adeo ut illis necesse fuerit illam fluvio elatam humeris suis in littus Adriaticum deportare. Nota est historia. *Voss.* Bong. notat vocem *navis* positam hic pro voce, naviga-

tionis, quod recte displicet *Berneccero*. Re vera enim *navis* hic compendium est vocis *navigationis*, ac legend. *magnitudinem navigationis*. *Magnitudo* notat longitudinem s. longinquitatem, unde in impr. aliquibus *longitudinem navis*, ex glossa videl. Nam *magnitudinem* rectum puto, nec magis contemnend. quam quod habetur ap. Suet. Aug. 28. 'itineraria minuta.' *Schef.*

§ 15 *Istrique ex vocabulo amnis*] *Diod.* iv. 51. *Strab.* i. p. 39. m. ut et *Plin.* iii. 18. confutant eorum errorem, qui putaverant esse quendam fluvium Istro cognominem, qui in Adriam exeat ab illo divulsus, ab eoque denominari gentem Istros, per quos defluit. Quo in errore hæsit etiam *Aristot.* in *Hist. Animal.* vii. 13. *Bern.*

Quo a mari recesserant] *Phil. Cluver.* Ital. *Antiq.* i. 21. rectius censet recesserant: i. e. quo amne a mari Pontico recesserant, sc. Istrum subcuntes. Nam ad mare Hadriaticum accesserant; ubi Polam nrhem condidisse feruntur. Et ita s. ex *Justino* s. ex ipso Trogo transcripsit *Isidorus* *Orig.* ix. 2. 'Histrorum,' inquit, 'gens originem a locis [leg. nt ap. *Just. a Colchis*] ducit: qui, missi ad Argonautas persequendos, ut a Ponto intraverant Istrum fluvium, a vocabulo amnis, quo a mari recesserant, appellati sunt.' Ergo non ab Istrum aliquo fluvio, sed ab ipso Danubio id nominis eos adsumsisse voluit *Iustinus*. *Istria* porro et *Ister*, etsi sine aspiratione plerumque legitur, ex antiquis tamen aliquot lapidum inscriptionibus, itemque *Cassiodori* libro de Orthographia patet, Veteres adspirationem adscripisse. *Id.*

Quo a mari concesserant] Non possum persuaderi hanc esse veram locutionem: neque illam, quam ex *Isidoro* *Cluverius* exposuit. Solemne enim *Isidoro*, ut, quicquid non intelligeret, aut deleret, aut prave corrigeret. In

Miss. erat qua e mari concesserant. Unde conjicio scriptum fuisse quo a Narico concesserant. Naricum s. Naracum est ostium Istri, quod tradiderunt Apyrtum ingressum esse, cum Argonautas persequeretur. Νάρηκος στόμα est Apollonio IV. 'Ἀμφὶ δὲ δόλαι Σχίζονται προχθαί' τὴν μὲν καλοῦσι Νάρηκος, τὴν δ' ὅπδ τῇ νεάτῃ καλὸν στόμα, &c. Meminerit ejus ostii omnes Geographi. Alii tamen per Pulchrum ostium in Istrum vectos esse Colchos aiunt. Voss.

§ 16 Daci] De Dacis et Getis leg. Strab. VII. Bong.

Qui cum, Orole rege, adversus Bastarnas male pugnassent] Mirum quam turpiter depravatum sit nomen hoc Dacici regis. In minori Epitome Trogi dicitur 'Rubobostes.' Et hoc male. Legend. cum Borebista rege, &c. Vid. Strab. VII. cui est Βορεβίστας. Voss. Junt. Orde. Grav. Notator Anglicanus legit Borebista ex Strabone, quod jam ante Vossius fecerat. Videtur juvare conj. hanc, quod Borebistes dicatur suos Orobris afflictos bellis refecisse exercitatione, sobrietate, et diligentia. Verum obstat, quod Getarum potius, quam Dacorum rex dicatur. Deinde successores habuisse fertur temporibus Augusti, ut non dici ante videatur vixisse. Et revera Syllæ, Julii Cæsaris floruit ætate, ut ex ipso Strab. et Jornande cognoscitur. Vid. quæ de eo tradidi in Upsaliæ Antiquæ cap. 10. Non potest igitur in locum Orolis substitui, cum, quibus imperavit quondam Oroles, illi deinde cum aliis gentibus militarint Perseo, qui vixit diu ante Borebistam. Schef.

Ad ultionem æguitiæ] Non dissimiles in disciplina militari animadversiones, plus ignominie quam cruciatus habentes, est observare ap. Diod. XII. 16. Plut. Agesilao 51. Liv. XXVII. 15. 8. Tac. XIII. 36. 5. Suet. Aug. 24. Val. M. II. 7. 9. et 15. Frontin. IV. 1. Plato quoque IX. sub

init. de Leg. inter leviores pœnas numerat ἀμάρτυρος ἔσθας καὶ στάσεις, 'sessiones stationesve deformes et ignominiosas : quales etiam Augusto suo Livia commendat ap. Dion. IV. p. 642.

Bern.

Quæ ipsis antea fieri] Malim ab ipsis. Faber.

CAP. IV. § 3 Inf. v.] Vincent. 'versusque in f.'

Cretam desertur] Vid. Probum in Annib. Vit. Quo commento Eame-nem vicerit, refert et Frontinus IV. 7. 12. Et de ejus morte Plut. in Flaminio 35. Appian. Syriac. Liv. XXXIX. 51. ubi et Africani mortem commemorat. Val. M. IX. 2. 2. Varro περὶ Ἐξαργῆς ap. Nonium : 'Querit ibidem ab Annibale, cur biberit medicamentum : Quia Romanis, inquit, me Pruslades tradere volebat.' Bong.

§ 5 Velut pignus opes ejus tenebat] Agell. XVI. 10. 'Quoniam res pecuniaque familiaris obsidis vicem pignorisque esse apud Rempub. videbatur ; amorisque in patriam fides quædam in ea firmamentumque erat : neque proletarii, neque capite censi, milites nisi in tumultu maximo scribebantur ; quia familia pecuniaque his aut tenuis aut nulla esset.' Ita Veget. II. 20. 'Miles, qui sumtus suos scit apud signa depositos, de deserendo nihil cogitat : magis diligit signa : pro illis in acie fortius dimicat : more humani ingenii, ut pro illis habeat maximam curam, in quibus suam videt positam esse substantiam.' Unde callidi Principes, a sibi suspectis mutuum pecuniam accipientes, eorum sibi fidem obstringunt. Id quod feliciter expertus est Enmenes, narrante Diod. XIX. 24. et Plut. Eum. 24. itemque Leucon ap. Polyæn. VI. Fecit hoc Eduardus II. Anglus, teste Cominæo ; itemque Reges Hispaniæ faciunt. Rationem explicat Aristot. in Ethicis in Nicom. IX. 7. Bern.

Auro suo in statu, quas secum por-

tabat, infuso] Ita sane edd. tam vet. quam recentiores. Ego tamen vix dubitem, quin legend. sit vel *statuis inf.* vel *in statuis inf.* Vorst. Libri omnes habent *in statuis*, neque quidquam est mutand. Dixi alibi de hac constructione præp. *in*, quæ legitur sæpe in Mas. etiam ap. Nostrum, sed dein mutata in editis per sciolos. *Schef.*

§ 6 *Novo commento*] Strategema hoc imitati Atreni, cum obsiderentur a Severianis, vasa fictilia, volucris quibusdam venenatisque bestiolis op-pleta, dejecerunt in oppugnantes, quæ, cum aut oculis involitarent, aut in apertas corporis partes sensim ob-
 herent, graviter eos sauciabant. Herodian. III. 28. *Bern.*

Mittis] Non dubito, quin Just. ascripserit *mitti*, et retulerit ad antecedens 'jussit.' Factum autem est *mittis*, propter sequens 'id,' quod ei

adglutinaverunt. *Schef.* Schefferi conj. firmat Junt. in qua *mitti* extat. *Græv.*

§ 9 *Insignis hic annus*] Add. Liv. XXXIX. 50. 10. Similia id. XL. 37. 1. Tac. XII. 64. 3. Dio LX. fin. *Bern.*

§ 10 *Nec tum cum Romano tonantem bello Italia contremuit*] Scrib. cum Junt. *nec cum It. R. tonante b. cont.* Bellum enim tonat, non imperatores, qui fulmina quidem belli dicuntur. XXIX. 3. 'Videte tonantem ac fulminantem ab occasu procellam.' Flor. II. 'Prima belli tempestas detonuit.' *Græv.* Junt. *nec cum It. R. tonante b. c.* Nobis altera illa lect. præferend. videtur. *Vor.*

§ 12 *Neque insidiis suorum*] Ead. Liv. XXVIII. 12. 3. Rationem reddid Tac. H. II. 37. Quia 'exercitus linguis moribusque dissoni,' quales Hannibali fuerunt, 'in consensum non facile coalescunt.' *Bern.*

LIBER XXXIII.

CAP. I. § 1 *Macedonicum*] De h. bello Plut. in Paull. Æmil. Liv. XLII. et seqq. Flor. II. 12. Paterc. I. 9. Paus. Achaicis, Diod. XXXI. cujus habemus tantum excerpta. *Bong.*

Tanto clarius] Id. Livii judicium XXXI. 1. 5. *Bern.*

Auxilii omnium regum] Liv. lib. II. dec. v. ait Eumenem, et Ptolemæum a Persæo sollicitatos, sed cum Romanis mansisse in fide. Id. de Ariarathæ et Masanissæ; quapropter rectius dixisset *aliquot*, aut *pauorum*, pro omnium, Justinus. *Glarean.*

§ 2 *Legiones plures numero*] Non plures numero legiones, sed quatuor tantum conscriperant Romani, numerum autem militum in singulis legionibus anxerant. Nam, cum 5200. pedites ex veteri instituto legere so-

lerent, in has legiones sena M. ped-
 tum conscripsere, ut ex Liv. XLII. 31. tradidit Perizonius, qui oscitantem hic accusat Justinum Hist. Animadv. 11. Mallem h. in l. negligentiam hanc in librariorum derivare, qui corruperunt locutionem, quam non intellexerunt. Puto enim Justinum reliquisse *legio-
 nis plures numero*. Sæpe enim, numeri, sunt, cohortes. Tac. I. H. 6. 'Multi ad hoc numeri e Germania, ac Britannia, et Illyrico,' &c. ubi vid. Lips. Nam et ibi hanc vocem corruperant sciolii. *Græv.*

§ 3 *Accicerunt*] Bong. codd. *ac-
 ceperunt*. Quam lect. puto rectiorem, ut convenientiorem veritati et histo-
 riæ. Masianissæ profecto non fuit ea-
 tum conditio, ut Romani talia im-
 perare illi possent aut vellent, que

tamen respicit verbum *acciderunt*. Et Liv. xlii. 29. tantum sic de eo: 'Masinissa et frumento juvabat Romanos, et auxilia cum elephantis Misagenenque filium mittere ad bellum parabat.' Quibus verbis liquet ultro hoc factum a Masinissa, non quod exegissent Romani. Quorum ne magnitudo quidem animi hoc facile permisisset. *Schef.*

Eumeni regi Bithyniæ] Scrib. E. r. *Pergami*. Gronov. Non apparet, qui Eumenes rex Bithyniæ esse potuerit, cum Prusias, ejus aliquando hostis, rex Bithyniæ; ipse vero rex Pergamenus fuerit. *Vorst.* Hoc *Bithynia* suspectum habet Voratius, cum Eumenes rex fuit Pergamenus, ex Gronov. *Schef.* Præstantiss. Perizon. Animadv. Hist. 11. docet Justinum hic errasse, non librarios, ut xxvii. 3. dum hunc Eumenem Bithyniæ regem appellat, qui fuerit Pergami rex, Attali filius, socius atque amicus Romanorum præcipuus. Vid. Liv. xxxvii. 39. 41. 43. *Græv.*

Denuntiatum] Malim *denuntiarunt*. Bong.

§ 3 *Decennis*] Ita legend. ex vestigiis antiquæ lectionis; ea est *decentis*. Bongars. Firmat hanc Bongarsii correctionem Junt. *Græv.*

§ 4 *In favorem sui*] Liv. xxix. 36. 6. 'Fama modicæ rei, in principio rerum prospere actæ, convertit ad nos hominum studia.' Tac. H. ii. 20. 'Ut initia belli provenerint, fama erit in cetera.' Fama fallax, quia 'Mars communis sæpe spoliantem jam et exultantem evertit et perculit abjecto.' Cic. pro Mil. 21. *Bernec.*

§ 5 *Consul Sulpitius*] Non est mihi dubium, quin h. l. legend. *L. Licinius* pro *Sulpitius*. Deceptio evenisse videtur, quod initio belli Macedonici cum Philippo consul Sulpitius fuerit. Verum id bellum plus 26. annis præcessit. Nec de Sulpitio Gallo Astrologo intelligi potest, qui post devictum Persæ consul factus est. Ut

nihil dicam de numero regum ad fin. huj. lib. qui sumptus est. ex v. lib. Liv. dec. v. In utroque nimis exiguus, si Eusebio credimus: in Liv. 20. hic 30. ap. Enseb. 38. *Glarean.* *Cos. Sulpitius*] Huj. consulis nemo præter h. Auctorem meminit. Aut igitur sædum mendum est in libris: aut Just. turpiter lapsus est. Est enim hic *P. Licinius*, qui Cos. fuit cum C. Cassio Longino. Liv. xlii. 28. 3. et Plut. Apoph. 13. quod notavit Glareanus; nescio tamen quo auctore eam *L. Licinium* vocet. *Bongars.* Bong. etiam in V. L. monet *Sulpitii* nomen huc ex ora libri irrepisse, quod Studiosus notaverat ad illa quæ statim sequuntur, 'Luna nocte defecit.' *Bernec.* Notator Anglus putat *Sulpicius* delend. ut ex marg. transsumtum in textum. Atque sic jam pridem judicaverunt alii. Vid. Not. cl. Bernec. Mihi subesse huic vocabulo videtur aliquid quod respondere debeat sequenti 'victo.' An *supplici*, quia præcedit 'misit, qui pacem peterent?' Num potius *superiori*; quia præcedit 'victor Persens?' *Schef.* Errasse hic Justinum, cum non Sulpicius, sed *P. Licinius Crassus* missus fuit ad hoc bellum contra Persen, olim notavit Glareanus, et pleribus adstruit Perizonius. Animadv. Hist. ii. testatus duo bella Macedonica, Philippicum et Persicum, confudisse Justinum, consulemque *P. Sulpicium Galbam*, qui prius inchoavit, fallente memoria in posterius contulisse; præsertim cum ap. ipsum Trogum, ab isto consule et imperatore superius Macedonicum bellum ceptum, lib. xxxv. ut ex Prolog. constat, legisset: vid. ibi plura. *Græv.*

§ 7 *Prælium consecraretur*] Antiquiores typis expr. *cons. bellum*: id quod a stylo Justini nec abhorret, ut qui subinde 'bellum' pro prælio ponit. *Vorst.* *Bellum* merito præfert *Vorst. Schef.*

CAP. II. § 1 *M. Cato*] *M. Cic.* de Senect. Ex ejus l. 11. de Off. constat Catonem filium in Macedonia Persico bello militasse. Totus is locus Ciceronis adducitur a Saresb. vi. Polier. 7. a quo abest glossa illa, *Adeo summa erat observatio in bello movendo*, quæ in textum Ciceronis impudenter irrepsit. *Bongars.* Frontin. Strat. iv. 5. 7. *Bern.*

§ 2 *Corpore collecto*] Nescio an vera sit hæc lect. Sane *corpus colligere* pro, surgere, num dicatur de prolapsu, quæro adhuc, nec invenio. Mallem *c. correcto*, aut *c. recorrecto*, quomodo habemus in Fragmento Petronii Dalmatico: 'Sed recorrexerit costas ipsius prima vindemia.' Ubi vid. quæ a nobis sunt notata. *Schef.* *Corpus colligere* eod. modo dicitur, ut paulo post 'gladium recolligere.' Sic et 'colligere vires' *Cic. Grav.*

§ 3 *Cum ad unum*] 'C. ad illum un.' Vincent.

Gladus ei e manu elapsus] Sen. Ep. 120. de Horatio Coclitæ: 'Non minus sollicitus ut armatus, quam ut salvus exiret.' Nam ut ait Diod. xiv. 115. 'Fortes arma et vitam eodem æstimant pretio.' Unde P. Furius maluit cum millenaria cohorte perire, quam redimere salutem traditis armis. Dionys. ix. 80. *Bernacer.* Junt. *gladius manu elapsus*. Mox ead. ed. *ad suos cum clamore omnium revertitur*. Probo *ad suos*. *Græv.* Junt. *glad. manu elapsus*. Et perinde eat, quod quidem ad Latinitatem attinet. Val. Max. ii. 16. 2. 'E vagina gladius ejus elapsus decidit.' *Vorst.* Plut. Cat. maj. p. 349. Τοῦ ξίφους ἐκρουσθέντος ὑπὸ πληγῆς, καὶ δι' ὀργή-τητα τῆς χειρὸς ἐξελθόντος, ἀχθουσθὲς τρέπεται πρὸς τινὰς τῶν συνθῶν, καὶ παραλαβὼν ἐκείνους αὐτὸς εἰς τοὺς πολεμίους ἀνέβαλε· πολλὰ δ' ἀγῶνι καὶ βίᾳ μεγάλη διαφασίτας τὸν τόπον, εὖρε μάλιστα ἐν πολλοῖς σάγμασιν ὕπλων καὶ σώμασι νεκρῶν ἑμοῦ φίλων τε καὶ πολεμίων κατασσευ-ρευμένων.

§ 4 *Inspectante, &c.*] Saxo i. p. 6. 12. 'Teutonum Danorumque ex. insp.' ix. p. 172. 11. 'Utroque ex. insp. congressus.'

Ad socios cum clamore hostium revertitur] *Ad suos* optime, in Junt. In al. male, *ad socios*. Faber. Antiquiores typis expr. et inter ceteros, quem Juntæ curarunt, *cum cl. omnium*. *Vorst.* Vett. *cl. omnium*, atque sic et Junt. quod puto esse rectum, cum hic clamor gratulantium sit intelligend. *Schef.*

§ 5 *Decem millibus talentum*] In *Mss.* est *tantum*, quasi sermo sit de militibus. Et equitatum totum eum e prælio secutum sunt auctores. Sed re vera illud *tantum* est compendium *toti talentum*. Docet Liv. xlv. 45. ubi tamen 'duo millia talentum,' non *decem*, leguntur; ut vidend. sit, an non lectio Nostri sit depravata per eos, qui ii. pro x. acceperunt. *Schef.*

Quem, &c.] Liv. xlv. 6. ait Persen sese et filium Octavio tradidisse. 'Liberos quoque parvos regios Ion Theasalonicensis Octavio tradidit: nec quisquam præter Philippum, maximum natu e filiis, cum rege relictus. Tum sese filiumque Octavio tradidit.' Fillam quoque Persis ab Æmilio captam fuisse refert Georg. Syncellus in Chronog. p. 282. Οὐδὸς [M. Αἰμιλίος] Περσέα λαβὼν ζῶντα ἔμα δυνὸν υἱοῖς καὶ μὴ θυγατρὶ. Zonar. ix. 24. Persen cum uxore et tribus liberis captivorum habita in triumpho ductum fuisse scribit, et paulo post addit: Περσὲς δὲ εἰς 'Ἀλβανὸν σὺν τοῖς παισὶ καὶ τῇ θεραπείᾳ κατετίθη· κακεὶ μὲν, ὥς ἡλπίε τῇ βασιλείᾳ κομισασθαι, ἀντίχεν· ἔπει δ' ἀπέγνω, αὐτὸν διεχειρίσαστο· καὶ ὁ Φίλιππος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦ τε θυγάτηρ αὐτοῦ εὖτε εἰς μακρὰν ἀπέθανον· μόνος δ' ὁ νεώτατος τοῖς τῶν Ἀλβανῶν ἔρχουσιν υπογραμματεύων ἐπὶ τινα χρόνον διήρκεσεν. Carcerem autem, in quem reclusus fuit Perses, describit Diod. Ecl. 9. lib. xxxi.

§ 6 *Triginta reges*] Liv. XLV. 9. 3. tantum 'viginti' numerat. Eusebius Persen tricesimum nonum facit. *Bern.*

Rerum non nisi centum nonaginta duobus annis potita] Liv. XLV. putat regnum Macedonum, inde a morte Alexandri distractum in multa regna, a summo culmine fortunæ ad ultimum finem stetisse 150. annos. *Vor.*

§ 7 *Ita cum*] Quid sibi velit *Ita* h. quidem I. non intelligo. In Mas. legitur *Itaque*, quod nihilo videtur melius, cum causalitatis nulla hic sit

ratio. Legend. sine dubio *duobus annis potita*. *Quæ cum*, &c. Vocula *Ita* perperam est repetita ex præc. vocis ultimis literis 'potita.' Dein cum *Quæ* scriptum esset per *e* simplex, ut fit in Mss. conjunxerunt utrumque, ac fecerunt *Itaque*. *Schef.*

§ 8 *Diu detentus*] Mss. Bong. omnes habent *diu tentus*, quod nescio, quare noluerint recipere in textum. Nam 'tenere' pro, retinere vel detinere, frequens ap. optimos scriptores. *Id.*

LIBER XXXIV.

CAP. I. § 1 *Achai*] Bellum Achaicum, et ejus originem multis describit Paus. Achaicis. Vid. Liv. LII. et Flor. II. 16. Paterc. I. 12. Oros. v. 3. *Bong.*

§ 2 *Unum corpus*] Polyb. II. 38. Achæos ut optimum exemplar bene constitutæ Reipub. commendat, cum quo Belgico-Germania in multis convenire videtur. *Bern.*

§ 5 *Frangerentur*] Non displiceat, quod in Mss. esse testatur Bong. *trajicerentur*: ut sc. trajectione populorum contumaciam eorum frangendam Romani censuerint: quod fecit Philippus VIII. 5. 7. *Berneccer.* In libris Bong. fuit *trajicerentur*, quod *Bernecc.* putat probum. Mihi aliter videtur, cum quia istiusmodi trajectio, tum quidem, et ibi locorum, factu videtur fuisse impossibilis, tum quia non admittit verbum *frangerentur*, quod mihi glossa lect. veræ esse certo videtur. Puto tamen in *trajicerentur* latere vestigia veræ scripturæ. Ac primum quidem censeo delend. litteram *t* a capite, pro ei adhaerit ex fine vocis præcedentis; supererit

rahicerentur; ita enim fuit in Mss. Hoc quoque puto dividend. in duo, *rahicerentur*: priori *ra* si imponas virgulam in summo, facile colligas legend. pro eo *ruina*. Jam ex *hicerentur* quid facilius quam formare *dicerentur*? i. e. *dijicerentur* vel *disjicerentur*. Ita lect. integra erit: *et, si quæ urbes contumaces essent, ruina dijicerentur*, quod plane illud *frangerentur* est, quod in editis hodie occurrit. *Schef.*

§ 9 *Legatos quoque ipsos*] Flor. II. 16. de Critolao concitore huj. belli: 'Legatosque Romanos, dubium an et man, certe oratione violavit.' Et Cic. pro L. Manil. 5. propter legatos superbius appellatos Corinthum everSAM dicit. Vid. et de Off. I. 11. *Bong.*

CAP. II. § 1 *Mummio consuli*] L. Mummius cum Cn. Corn. Lentulo Coa. fuit: et ab Achaia devicta 'Achaïens' dictus. Oros. Paterc. ceteri. Corinthum captam esse anno 3. Olymp. 156. scribit Plin. xxxiv. 2. Paus. Olymp. 160. *Bong.*

§ 2 *Sed Achai, velut*] Hermocrates

ad Syracusanos in Thucyd. vi. 34. 'Id unicuique fixum certumque in animo esto, quod contemptum hostium ipsis factis et viribus declarare, in re vero præsentī cum metu apparatum firmissimum, tanquam in haud dubio periculo, comparare, longe sit utilissimum.' Nam, ut inquit Archidamus ap. eund. ii. 3. 6. 'Haud rare parva manus magnam multitudinem hostium, qui contemptim et imparati certamen inierant, profligavit.' Curt. vi. 3. 11. 'Nihil tuto in hoste despicitur; quem spreveris, valentiorē negligentia facies.' Quomodo in Floro ii. 14. 'Macedo, aliquanto quam ante gravior, dum contemnitur.' Bern.

§ 6 *Ut hoc exemplo*] Mss. Bong. *ut ex h. e.* quod non debuit contemni. Plena enim est locutio, quæ vulgo per præpositionis ellipsin effertur. Sane sic legend. etiam hinc colligas, quod in quibusd. reperitur *ut et h. e.* quod sine dubio ex altero, errore scribæ, sic formatum est. Similia et alibi notavimus ap. Nostr. Schef.

§ 7 *Rex Syria Antiochus Ptolemæo*] Cum tot sint Antiochi ap. scriptores, non dignatur Justinus vel uno verbo innuere, de quonam Antiocho hic loquatur, de Ptolemæo ad idem. Ego quidem pnto eum loqui de Antiocho Epiphane, Selenci vii. regis Syriæ fratre. Vid. Flor. xli. in Livii Epitome. Item de Ptolemæo Philomatre sexto post Alexandrum, hactenus perpetuo a patre suscipiente imperium, ut inquit Strab. lib. ult. *Glarean.*

Antiochus] Epiphanes dictus, Magni filius: ejus sororis Cleopatrarū hic Ptolemæus filius erat. Bong.

Nimia sagina] Add. xxi. 2. 1. et xxxviii. 8. 14. Bern.

Regia, &c.] Saxo vi. p. 106. 42. 'Intermissisque regiæ majestatis officiis.'

§ 8 *Particip. &c.*] Hegesipp. i. 40. 'Nam, accepto diademate, prope universi regni potentiam cum fratre suo [Pherora] Herodes participaverat.'

ubi ex Ms. et Josepho i. de B. J. 24. reponend. *excepto*. Ita enim ille: 'Ὅς πάλαι μὲν ἐκούσαντο τῆς βασιλείας πλεῖν διαδύμενος. Saxo xiv. p. 312. 43. 'Rex regui majestatem cum sanguine suo participare non damnnum honoris, sed claritatis incrementum putavit.'

CAP. III. § 1 *Legatus P. Popilius ad Antiochum*] Huj. legati et prænomen et nomen varie legitur, ut ap. Val. M. vi. 4. et ap. alios. Ego credo *Caium*, non *Publium*: item *Popili-*um absque *m* in prima syllaba, non *Pompilium* nominatum. Certe Liv. v. dec. v. ubique vocat *C. Popilium Lenatem*. Glar.

Legatus Popillius] De eo vid. Liv. xlv. 12. Plut. Apoph. 32. Val. M. vi. 4. 3. a quibus *C. Popillius* dicitur. Paterc. i. 10. 1. est Marcus, et Hieronymo in xi. Daniel. Hic vulgo est *P. Popilius*. Bong. Add. Plin. xxxiv. 6: ubi tamen errore manifesto *Ca.* Octavius pro *Popilio* ponitur: itemque Cic. Phil. viii. 6. et Appian. Syriac. p. 131. m. Bern.

§ 2 *Facessere privatum amicitiam*] Ita Timotheus, adversus Jasonem, 'patræ sanctiora jura, quam hospitii, esse duxit.' Probus Timoth. ext. Quomodo Demosthenes dixit, 'se anteponeere salem civitatis hospitali mensæ,' quod ei tamen maledicti loco objicit Æschines in Orat. de Fals. Legat. Bernegger. Saxo xiv. p. 335. f. 'Quin potius, ubi publicæ necessitati consulitur, privatas lites facessere oportere.'

§ 3 *Ut et amicos caperet*] Est qui languere hæc verba, et ita rescribenda censet, *ut ut a. c.* quæ quid sibi velit emendatio, non video. Justinus mens: Eam fuisse circulo capacitatem, ut intra eum stare possent etiam amici Antiocho advocandi, et in consilium adhibendi. Vox 'amici' amittitur hic eo significatō, ut ix. 8. 16. xii. 12. 8. xxxi. 6. 1. et passim ap. auctores: clarissime vero ap. Suet.

Tib. 55. 1. 'Super veteres amicos et familiares, viginti sibi e numero principum civitatis depoposcerat, velut consiliarios in negotiis publicis.' Bernegger. Post 'prolatoque' addit 'et' Vincent.

Inclusum, ut et amicos caperet, consulere] Junt. *inclusum amicos capere, et cons.* Quod mihi arriidet. Sic 'capere arbitros,' 'generum,' ap. Terent. et alios. Græv.

§ 4 *Austeritas*] Ms. Junt. veteresque add. alie *asperitas*. Græv. Vett. et Junt. *asp.* Alterum glossatoris est. Schef.

§ 5 *Antiochus decedit*] Appian. Syriac. p. 131. 'Spoliato in Elymæis templo Veneris, tabe periit relicto novenni filio Antiocho Eupatore.' Hieron. in Dan. ex Polyb. et Diod. bibliothecarum scriptoribus refert, eum, cum templum Dianæ in Elymaide spoliare conaretur, oppressum a custodibus templi et vicinis gentibus, quibus phantasiis in amentiam versum, morbo interiisse, in Tabes oppido Persidis. Bongars. Præterit ergo Auctor quod Antiochus reversus in regnum Judæos vexavit, quodque Elymaida profectus templum ibi spoliare voluit. Judæos a regibus Syriæ vexatos significat demum lib. xxxvi. et primum quidem a Demetrio, qui, sublato Antiochi Epiphanis filio Antiocho Eupatore, regnum occupavit. Quæ sup. xxxii. 2. 1. de templo Jovis Elymæi oppugnato scribit, ea huc referenda fuissent. Vor. Margini Leid. 4. ascriptum erat: 'Hic Antiochus Epiphanes, cum quo Judas bella gessit, templi expoliator, qui lateris vermibus obiit.'

Relicto p. a. filio] Gronov. e Mss. adiciend. censet nomine Eupatore. Vorst. Addunt Mss. nomine Eupatore, quod Gronov. putat rectum. Schef. Angli quoque id repererunt in tribus Mss. sed ex marg. irrepisse id contendunt. Græv.

§ 6 *Patruus ejus Demetrius*] Appi-

an. Syriac. p. 117. Demetrium hunc dicit *Ἀντιόχου μὲν υἱόν, Ἀντιόχου δὲ Ἐπιφανοῦς ἀδελφεοῦν, υἱοῦν δὲ τοῦ μεγάλου Ἀντιόχου, ἀνέψιον ὄντα τῷδε τῷ πατρί.* Non ergo patruus, sed patruelis: erant enim ambo duorum fratrum filii. Leg. Appian. et Epit. Livii xlv. Bongars. Et sic Diod. ap. Vales. 322. Bern.

Obsidemque se] Legend. videri possit *obsidem iniquiens se*, ut cohæreat oratio. Sed Auctori non insolens est hæc ellipsis. Exempli causa v. 7. 12. *Idem. Obsidem iniquiens se* mihi persuasissimum esse scribend. Nam illud *que in obsidemque* prorsus hic est otiosum, neque habet quidquam, quo referatur, et in *iniquiens* interdicit præcedens *m* in voce 'obsidem.' Nisi plane sequi malumus Mss. Bong. et legere *obsidem se*, omisso illo *que*. Tunc enim valebit, quod de ellipsi a Bernegger. notatum est. Schef.

§ 7 *Dimitti igitur se ad regnum, &c.*] Portulatum non iniquum. Qui obses datus est tantum, ut alterum captivum aut obsidem redimat, eo mortuo liberatur. Nam in illo, dum moritur, jus pignoris extinctum est, ut in captivo redempto dixit Ulpianus L. 5. D. de Captivis. Quare, sicut in Ulpiani questione pretium non debetur, quod in personæ locum successit, ita nec hic persona manebit obligata, quæ personæ vicaria facta est. Hæc Grotius de J. B. ac P. iii. 20. 56. Bern.

Deberi] Add. *dicebas*. Faber. Notator Anglicanus putat hic addend. *dicebat* (ex Fabro) vel quid simile. Ac profecto mutila est hæc oratio. Sed mallem eam superius juvari, ubi legitur *obsidemque*. Quæ est enim connexio: Senatum adiit obsidemque se venisse? Legend. igitur existimo *senatum adiit, obsidem inquit se venisse*. Schef.

§ 9 *Regnumque ei occiso pupillo a tutoribus traditur*] Tutor fuit Lysias. Is regnum non tradidit Demetrio, sed a militibus interfectus est uter-

que, Lysias et Antiochus, ut tradunt auctor Maccab. i. 7. et Joseph. Antiq. XIII. 16. Liv. Epit. XLVI. 'Hunc Antiochum puerum cum Lysia tutore ejus Demetrius, Seleuci filius, qui Romam obses missus fuerat, clam [sc. elapsus], quia non dimittebatur a Romanis, interemit, et ipse in regnum receptus.' Itaque hic legend. statuo *pupillo et tutoribus*. Græv. Ex historia veteri optime emendavit Græv. *Faber*. Græv. *et tutoribus*; quia aliunde scribi potest tam tutorem Lysiam, quam pupillum Antiochum Eupatora occisum fuisse tum, cum Demetrio regnum traderetur. *Vorst*. Græv. *et tutoribus*. Probo, exigente sic historia; tantum mallem *ac tutoribus*, ut abesset propius a veteri scriptura. *Schef*.

CAP. IV. § 1 *Prusias*] Strab. XIII. scribit interfectum ab Attalo: alii a

filio, adjuvante Attalo. Epit. Liv. I. Appian. *Bongars*. Porro de adfectu paterno, novercalibus odiis extincto, vid. Notam XVII. 1. 4. Add. Liv. XXXIX. 9. 4. Tac. i. 3. 6. &c. *Bern*.

Et Roma, &c.] Usque ad *susceperant* uncinis includit Ed. Bong.

4 *In auct. &c.*] Saxo i. p. 19. 44. 'Dolum in auct. retorsit:' XIV. p. 350. 7. 'Ceterum insidiarum periculis patere malle, quam in auctores facinus retorquere.' Saresb. II. Pollic. 20. f. 'Alioquin hominem nulla justitia condemnabit, cum culpa non in eum, sed in ipsius retorqueatur auctorem.'

§ 5 *In latebris*] 'Religionē fani Jovis se tantum confoderunt quidam immisi a filio,' inquit Appian. Mithrid. p. 175. *Bern*.

Quam filium] Melius si rescribas *quam quo fil.* Fab.

LIBER XXXV.

CAP. I. § 1 *Ocium*] XX. 1. 1. 'Grave ocium regno suo.' Catull. C. 52. 'Ocium reges prius et beatas Perdidit urbes.' Vulgo *odium* hic legitur pro *ocium*: quod et quæ sequuntur, et quæ superiore lib. dixit, impugnant. *Bong*.

§ 2 *Fastiditas sororis nuptias*] Exempla bellorum, ob petitiæ repulsam inter reges exortorum, extant in Herod. III. 1. Diod. XIV. 107. Dionys. IV. 52. Nostro II. 5. 9. Addend. Apul. sub initium VIII. M. *Bern*.

Orofernem] Ita Vett. Appian. Syriac. p. 118. 'Οροφέρνη, et Diod. XXXI. *Bongars*. *Ælian*. H. V. II. 41. 18. Polyb. ap. Vales. 170. *Bern*. 'Οροφέρνη quoque vocatur in Excerpt. Porphyrog. e Diod. Quamvis alii aliter vocent. *Vos*.

§ 6 *Lacessiti*] Impr. *laccessitis*, rec-

tius, ut opinor. *Bern*.

Subornant] De h. Alexandro, incertæ stirpis et ignoto homine, Liv. Epit. LII. et Appian. Syriac. p. 181. *Bongars*. Ejusd. Demetrii filio, item Demetrio dicto, itid. submissus fuit Pseudo-Alexander alius, de quo Noster XXXIX. 1. 5. Hujusmodi scenicos et obrepitios principes aliquam multos contraxit Lipsius in Monitis et Exemplis Politicis II. 5. Quibus add. Pseudo-Drusum ex Tac. v. 10. Pseudo-Neronem, Suet. Ner. fin. Pseudo-Ariarathem, Val. M. IX. 16. Pseudo-Johannem, Pachymer. III. 12. et 13. et plures. *Bern*.

Propalam quandam] Ampliss. Lingelshem. ostendit mihi locum in doctoris sui Ob. Gifanii plenius bonæ frugis Obs. in L. L. ubi 'propalam' ait 'Latine dici eum qui propalam,

velut ante-palam et de-palo, pendent merces habet et vendit: eamque vocem ubique fere per errorem esse mutatam in *propala*, quæ vox tamen Græca est, et proxenetam sen venditionis conciliatorem significat, teste Polluce VII. 2.' Consimilia Turneb. Advers. I. 1. Ostendit etiam epistolam a Bongarsio, ante hos 20. annos ad se scriptam, et huic expositioni subscribentem, cum antea putarit Justino *propalam* hic adverbialiter accipi. Scaliger tamen in Culicem Virgil. p. 42. statuit *propala* non etymologice, sed pravæ libriorum consuetudinis esse scripturam, pro *propala*: hoc autem non esset ortum a mere Græco *προπάλης*, qui est proxeneta et pararius Senecæ: sed esse ex Græco *πάλαι* et Latina præp. conflatum, duplici argumento: tum quia producit primam syllabam, cum alioqui, si Græca esset, corripereetur: tum etiam quia diversam a *προπάλης* significationem habet. Dietus enim, quod primus vendat merces, quas in porta primus anticipat, et, ut Persius ait, 'primus tollit piper a sitiente camelo,' ut prior vendat. Quod manifeste innuit Lucillius, citatus a Nonio, voce *Primitæ*: 'Sienti cum primus ficos propala recentis Protulit; et pretio ingenti dat primitu' paucos.' Quanquam etiam in his Lucillianis *propala* nonnulli libri habent: Item in Varr. de R. R. III. 14. Quin in illis quoque Cic. in Pison. 27. 'Panis et vinum propala, atque de cupa.' Mss. Palatinorum et edd. vett. hanc esse scripturam, testatur Gruterus. Pro hoc item *propala* in opt. Glossario scriptum invenisse se Scaliger asserit. Porro similem hanc in Nostro locum vid. XXXIX. 1. 5. Bernegger. Celeberr. vir Fr. Gronovius optime conjecit scribend. hic esse, *sub. Balam* q. Josepho enim Ἀλέξανδρος ὁ Βάλας dicitur III. 8. uti habent libri meliores. Voss. Præclara Gronovii emendatio est: ita namque ille Alexander

Delph. et Var. Clas.

dicebatur. In Mss. et Impressis nihil subalidii. In his omnia sunt fœdissime inquinata; alii enim habent *propalam*, alii *propalam*, &c. Faber. Gronov. Obs. IV. 10. et Rupert. Obs. ad Hist. Univers. 10. legunt *Balam quendam*. Constat enim ex Strab. Joseph. Euseb. hunc regem dictum esse Alexandrum Balam. Ap. Euseb. corrupte scribitur Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Βαλά, pro Ἀλέξανδρος ὁ Βάλας, ut Rupert. docuit. Grav. Frustra sunt qui *propalam* nomen appellativum esse putant. Quoniam ex historia notum est, ipsum hunc, de quo hic agitur, nomine proprio Balam vocatum, quidni eum Gronov. credamus legend. esse *Balam quendam*? Nominibus propriis addi solere quidam notum est. Nep. IV. 4. 1. 'Argillius quidam:' et XX. 5. 2. 'Lamestius quidam.' Vld. et Ind. in eum Auctorem: ubi Boetius observat, 'pronomen hoc nominibus propriis addi, interdum designandi causa: interdum contemptum: aliquando quasi de ignotiore, obscuro, aut obiter memorato.' Dicitur autem *Balam quendam* pro, quendam nomine Balam; ut ap. Nep. 'Argillius quidam' pro, quidam nomine Argillius. Voss. Probe illi, qui pro isto *propalam*, quod est nihil, substituunt *Balam*: sed, quia hoc tantum potest succedere *q̄ palam*, reliqua manet syllaba *pro* in *propalam*. Quæ cum non temere putari possit a librario adjecta, venio in eam sententiam, quasi hic desit nomen aliquod proprium, atque sic hæc verba scribi debeant: *subornant pro...Balam quendam*. Putem autem desse nomen pupilli, aut filii Antiochi, a Demetrio occisi, quod fuit *Eupatoris*, et sic restitui posse omnia: *subornant pro Eupatore Balam quendam*. Nisi plane alia et plura desint, quia sequitur, indidisse ei nomen non *Eupatoris*, sed *Alexandri*. Et finxerunt forte, præter Eupatorem, adhuc alium filium, Antiochum, ut sic in lacuna ista

Justin.

8 Q

potius videatur legend. *pro filio Antiochi Balam quendam*, vel *pro pupillo Balam quendam*. Nam et supra 'pupilli' vox in re simili. *Schef.*

§ 7 *Nomen ei Alexandri inditur*] Nec h. l. Auctor uno verbo indicat, cujus Antiochi filius dictus hic Alexander. Eusebius Antiochi Epiphaniis ait: quidam Balam putant. Talem etiam Ptolemæus Physcon Demetrio decimo quarto Syriæ regi postea subornasse dicitur, ut hic Auctor tradit xxxix. Ceterum de hoc Alexandro hoste Demetrii Soteris videtur mentio i. Macchab. 10. Cæterum, si quis conetur in hisce aliquot libris explicare, quoties alii aliis imposuerint, matrimonia junxerint, ac mox rursus ruperint, res nullum finem invenerit. *Glar.*

§ 8 *Tantum odium, &c.*] Sæpe accidere, ut homines quemlibet sibi malint imperare, etiam indignissimum, quam enim a quo læsi sunt, 'documento Vitellius est, nullis stipendiis, nulla militari fama, Galbæ odio promotus:' Tac. H. ii. 76. Sic Opilium Macrinum Senatus, odio Antonini Bassiani, libenter imperatorem accepit, cum in Senatu omnibus una vox esset: 'quemvis magis quam parricidam, quemvis magis quam incestum,' &c. Capitolinus in ejus Vit. 2. *Bern.*

§ 9 *Pristinarum sordium oblitus*] Juxta Claudian. illud in Entrop. i. 18. 1. 'Asperius nihil est humili, cum surgit in altum.' Et sane insperato felices omnium pessime ferre fortunam apparet etiam ex Proverb. xxx. 22. et 23. Eurip. Supplic. v. 741. Thucyd. iii. 6. 25. Curt. ix. 2. 8. Dion. xviii. ubi de Sejano: Marcellin. xiv. 1. Aristide sub initium Orationis prioris de Pace, &c. *Idem.*

CAP. II. § 1 *Gnidium*] Scrib. Ca. Gron.

Commendaverat] Ita est in Vett. 'Commendare' est, deponere, L. 14. D. de Religiosis, L. 186. de Verb. Signif. Cic. de Leg. ii. 9. Lar familiaris in Querolo: 'Mihi thesaurum commendavit,' i. e. concredidit thesaurum auri, ut id servarem sibi: ut est in Plaut. Aulul. Prolog. 6. *Bong.* Junt. *demand.* perperam. Est enim, commendare, non nunquam, deponere, servandum et custodiendum mandare. Hygin. Fab. 3. 'Cujus beneficio ad sororem Medeam est commendatus.' Medæ servandus fuit commissus: vid. ap. Gronov. Obs. iii. 23. Alia Scheff. ac Rittershus. ad Phædr. i. 16. in hanc rem. Mox Junt. *velut captivum*, pro vulg. v. *captum*, non male. *Græv.*

§ 2 *Velut captum, inter*] Distinctio prava: debet enim comma rejici post vocem 'greges.' Non enim est sententia, fuisse desidem inter greges scortorum, sed captum. Habebant scorta eum captum, atque inde sequebatur desidia, de qua Justinus. *Schef.*

Auxiliantibus, &c.] Et Ptolemæo Euergete, rege Egypti, Georgius Syncellus Chronog. p. 292. τῷ ἀντὶ Δημητρίῳ Σωτῆρι ἐπιλεγόμενῳ καὶ Νικάνορι Πτολεμαῖος δίδωσιν ἀφελόμενος 'Ἀλεξάνδρῳ τῷ θυγατέρα Κλεοπάτραν, θυγατέρα τῆς Σουλᾶς ἀρχῆν. Leg. Δημητρίῳ τῷ τοῦ Δημητρίου Σωτῆρος, ἐπιλεγόμενῳ τῷ Νικάνορι, Πτολεμαῖος δίδωσιν.

§ 4 *Deditque, &c.*] Hanc l. imitari Saxonem i. p. 19. 51. monuit Stephanus. Add. vii. p. 124. 24. 'Deditque pœnas et Haldeno quem provocaverat, et regibus quorum sanguine per vim potius fuerat.'

LIBER XXXVI.

CAP. I. § 1 *Demetrius*] Nicator dictus: vid. Appian. Livii LII. Epitoma hæc paulo aliter: 'Demetrius,' inquit, 'ob crudelitatem, quam per tormenta in suos exercebat, a Diodoto quodam, uno ex subjectis, qui Alexandri filio, bimulo admodum, regnum asserebat, bello superatus, Seleuciam fugit.' *Bong.*

Quantum odium ex superbia pater habuerat] *Habere odium* quis ferat Latine doctus? Delend. *habuerat*, et subaudiend. contraxerat. *Græv.*

§ 3 *Arsacidae*] *Arsacides* pro, *Arsace*. *Arsaces* dicebantur omnes Parthorum reges; xli. 5. 6. Sed et II. 6. 9. *Amphictyon* in Mss. est *Amphictyonides*: Prusias est Prusias ap. Varronem, cujus locum supra notavimus: et *Callias*, sub quo Athenas Xerxes incendit, Diodoro dicitur *Calliades*: et, quod mirius est, Auctor noster II. 12. 11. pro, *Thespias*, posuit *Thespiadas*: ita enim vett. libri Mss. omnes. *Bong.*

§ 5 *Pacis simulatione deceptus capitur*] De liberatione Demetrii e captivitate ista Parthica agitur demum xxxix. 1. *Vorst.*

Traductusque, &c.] Liv. II. 38. 'Vestros liberos traductos p. o. hominum.'

§ 6 *Juxta cultum*] Ita xi. 9. 15. et xxxviii. 9. 3. *Bern.*

Benigne, &c.] Saxo viii. p. 156. 21. 'Apud quem benignus habitus.'

§ 7 *Trypho*] Dictus Diodotus. Strab. xiv. et xvi. Appian. Syriac. p. 182. et Liv. Epit. lv. *Bong.*

Antiocho privigno] Alexandrum Alexandri nothi filium vocant Appianus, Livius Epit. LII. et Lv. quos leg. *Idem.*

§ 8 *Diu potius*] Triennium habet Josephus XIII. 12. fin. *Bern.*

§ 9 *Civitates qua initio fraterni imperii defecerant*] Non dubitavi recipere lect. elegantissimam et certissimam ed. Junt. c. g. *vittio f.* Quia nimirum in luxuriam lapsus male regnum administravit: *vittio*, i. e. culpa imperii. Plant. Aulul. iv. 10. 'Quia vini vittio et amoris feci.' Horat. I. C. 2. 'Audiet pugnas vittio parentum Rara juventus.' *Græv.* *Vittio* non contemnend. Præcedit enim, 'Frater propter segnitiam contemptus fuit.' *Vorst.* Putant *vittio* legend. Mihi secus videtur, vel propter hoc ipsum, quia de vittio fratris proxime præcessit. Otiosa enim esset ista repetitio. *Schef.*

§ 10 *Jud. quoque qui in Macedonico imperio sub Demetrio patre*] Legend. puto qui sub M. bello sub D. patre: ut intelligatur bellum Macedonicum, quod Romani adversus Persea gesserunt. Biennio enim antequam Demetrius Soter, hujus Antiochi pater, in regnum venit, Judas Machabæus Judæos in pristinam libertatem asservit, ut tradit Euseb. *Glav.*

Judæosque] Tac. H. v. Vid. historiam Machabæorum. Statim, malim legere a *Macedonico*. *Bongars.* Add. inf. xxxvi. 3. 9. *Bern.*

Judæos quoque] Ita legere malo ex antiquioribus typis expr. quam *Judæosque*. De Judæis nunc demum agere incipit; cum jam xxxiv. 3. ubi de Antiocho Epiphane agit, de illis agend. fuisset. *Vor.*

CAP. II. § 1 *Origo Damascena*] 'Damascena' pro, *Damascus*. *Faber.*

Unde et Assyriis regibus genus ex regina Semiramidi fuit] Quid si ita legatur: unde et Syriis regibus genus, et regina Semiramidi fuit? *Glarean. Ms.* et Junt. unde et Assyriis regibus genus et regina Semiramidi fuit. Constat ex

1. 2. Syros pro Assyriis accepisse Veteres et cum iis confudisse, non Semiramidem solam; quamvis et hanc Syram fuisse, et ap. Syros postea divinis honoribus affectam quam plurimi tradant. *Græv.* Forte vera lect. est *ex regina Semiramide*: sed et illa vera esse potest quæ in Junt. est, *et regina Semiramidi*. Faber. Antiquiores typis expr. *Semiramide*, aut *Semiramidi*, et Junt. quidem casu tertio sic, *Et regina Semiramidi*. Vorst. Verum puto, quod in multis legitur, *et regina Semiramidi*. Nam reges Assyrios genus suum habuisse ex Semiramide non existimo. Saltem anius fuisse stirpis omnes verisimile haud videtur. *Schef.*

§ 2 *Nomen urbi a Damasco rege inditum*] Nemo potest ignorare, quantopere semper in usu fuerit ap. librariorum nomina eorum, a quibus urbes et regiones denominatæ et conditæ traderentur, corrumpere, et inflectere ad ipsiusmet loci appellationem. Id. quoque hic factum esse, non injuria quis dubitare possit. Is enim, qui hic nomen urbi dedisse, quique Athares uxoris cultum instituisse dicitur, ab aliis non Damascus, sed Damas vocatur. Etymol. M. *Δαμασκός πόλις Συρίας*, περί τὸν Ἀντιλίβανον εἰρηται ὅτι Δαμῆς στρατεύων μετὰ Διονύσου, ἐκεῖσε σκηνὴν πηξάμενος, ἠρτίσθη τὸ ἐκεῖ Συρίας θεῷ ἑῶνον. Ἡ οὖν Δαμασκὴν, Δάμασκος. Scio quidem alios mentionem facere Damasci cujusdam, qui a Baccho excoriatus esse traditur, unde *Δερμασκός*, et postea κατὰ παραφθορὰν Damascus dicta sit. Sed eum quidquam cum Athare, aut Atargati, commune habuisse, nemo dixit. De appellatione autem huj. urbis tantum a sese abeunt Veteres, quantum a veritate. Vid. Damascium ap. Photium, Phil. Judæum, Steph. Verum hæc alibi. *Voss.*

Arathis] Hermolans in Plin. v. 23. dubitat, an h. l. permutatis litteris legend. sit *Atharan*, quæ est Syrio-

rum Dea, etiam Atargatis dicta; Strab. fin. lib. xvi. cujus meminit et Macrobius i. Sat. *Bongars.* Discutit hæc exactissime, more suo, *Salmas.* ad Solin. p. 574. *Berneccer.* Leg. *Athares*, et alii viderunt ita scribend. esse. *Faber.* Notator Anglicanus ex Strab. et Macrobo. existimat scribend. *Athares*. Sed vitium hic est typographi: legend. enim *Astara* vel *Athara*. Nec res ipsa convenit. Nam *Athara* vel *Asthara* mater Semiramidis: vid. *Rupert.* ad *Besoldi Synopsin* cap. 3. *Græv.*

Sepulcrum Athares uxoris ejus pro templo coluere] Vix equidem possum amplecti hanc lectionem, præsertim cum *Mss.* præferant *ejus extemplo*. Puto itaque scribend. *ejus exemplo*. Ait, Syros, æstimatione Damasci, Athares conjugis sepulchrum (quam ipse, dum viveret, impensissime amarat, mortuam plus quam debita pietate prosecutus erat) coluisse, regis sui, quamdiu superstes esset uxori, exemplum secutos. *Voss.* Non displicet: cum *colere quid pro templo insolentius videatur dici*, quia potius coluntur numina in templis. *Schef.*

§ 4 *Decem filiorum proventus*] Ad veritatem historiarum sacrarum rescribend. fuerit *duodecim*. Simile in *Notis Lipsii* ad Val. M. i. 1. 1. Quanquam nihil mirum, Auctorem hic impingere, cum multo graviorum errorum in hac tota sit historia manifestus. Et sane res Judaicas valde Romanis incognitas fuisse, facile intelliget, qui cum *Mosis* libris, præter hunc Autoris, etiam *Taciti* librum v. H. Strabonis xvi. et *Dionis xxxvii.* contulerit. Sed et *Græcorum* commentis multa, a fide historiarum abhorrentia, de *Judæis* prodita fuisse, *Josephus* lib. i. adversus *Apionem* auctor est, et fidem facit *Ecloga* ex *Diod. xl. Bern.*

§ 5 *Ejus portio*] F. *cujus portio*, aut, *nam ejus port.* Videtur enim in his verbis consistere ratio, propter quam celi ipsum voluerit *Israel*: ali-

ter, quomodo hæc explicari possint, non video. *Freisch.* Mihi verosimilins videtur scripsisse Just. ut *ejus portio*. Particulam ut litteræ *it* postremæ in voce *jussit* intercepte. *Schef.* Leg. *cujus portio*. Faber. Lectio rectissima, et in textum ubique transfrenda, nisi malis sequi, quod nos attulimus in notis. *Græv.*

§ 6 *Joseph*] De toto h. l. vidend. Oros. 1. 8. *Bern.*

Clam] Nesciunt Oros. Frec. et Otto Frising. 1. Chron. 14.

§ 7 *Brevi*] Oros. ex Mss. Leid. Freculphus atque Otto Frising. 'in b.' Vid. Var. Lect. ad xxiii. 1. 14.

§ 9 *Steril. pr.*] Saxo xiv. p. 270. 39. 'Eskillus defectionem providens.'

§ 10 *Davi*] Desideratur ap. Frec. Ottonem Frising. atque in plerisque Mss. Orosii.

§ 11 *Paterna scientia*] Sc. artis magicæ. Quomodo Plin. xxx. 1. 'Est et alia magicæ factio, a Mose et Jamne et Jodape Judæis pendens,' &c. Mosen inter magos numerat et Apuleius in Apol. Sed Strabo xvi. p. 524. Mosen non tam fuisse magum dicit, quam oraculis deditum, quales Minos, Lycurgus, alique legumlatores, item Amphiaras, et Orpheus, et Musæus fuisse leguntur. Indicio eruditissimi juxta et optimi Viri, D. Nic. Vedellii, cum anno superiore in transita perhumaniter ad me viseret, e Suida didici, Alexandrum Milesium, cognomine Polyhistora, qui Syllæ temporibus vixit, præter alia scripsisse de Roma libros 5. in quibus ait: 'Hebræam fuisse mulierem, Moso nomine: a qua perscripta sit lex Hebræorum:' depravato et sexu et nomine nostri legialatoris. Ita sc. in tenebris illis aliquas tamen veri stricuras o' *Æg* viderant. *Bern.*

§ 12 *Vitiliginem*] Ita ex Ms. legend. et Orosio 1. 8. et 10. Vitiligo Arnobio est, lepra, ut me docuit doctorum princeps Jac. Cujacius: 'Ille

notas albicantium vitiliginum manu admota deterit.' Et Sen. N. Q. iii. 25. vitiliginem vocat 'fœdam ex albo varietatem.' Græcis λευκή. Exodi iv. 6. et Numer. xii. 20. lepra dicitur candens *λεπροὶ χυδο*. Hæc debeo, sæpius a me commemorato, nunquam tamen satis laudato doctori meo; cujus de humanitate et doctrina nunquam quisquam ita magnifice dicit, quin id virtus ejus exsuperet. Sed clarissimi viri gloriæ neque mea prædicatione accedere quidquam potest: neque tenebrionum quorundam obtreactione decedere. Illuc revertor. Vitiliginem hanc Tac. H. v. 3. tabem vocat, quæ corpora fœdaret. De Mose aliter Strab. xvi. *Bongars.* Etiam Mss. nostri habent *uliginem*. Turnebus tamen, magnus ille Galliæ sol, *scabiem et pruriginem* probavit. 'Est enim,' ait ex Isidoro Etymol. iv. 8. 'prurigo vocata a perurendo et ardendo,' legendumque censet etiam ap. Juv. 'Unius scabie cadit et pruriginis porci:' nam *porrigo*, quam vocem etiam h. l. quidam reponunt, capitis videtur morbus esse, furfuri-bus et farina quadam obaiti. Sere-nus 3. 'Cum caput immensa pexum porrigine ningit.' Et Lucil. ap. Nonium: 'Tristem et corruptum scabie, et porriginis plenum.' *Modius*. Plin. xxxi. 2. ex Varrone narrat, Titium quendam, prætura functum, 'mar-morei signi faciem habuisse propter vitiliginem.' Ap. Photium Biblioth. 279. nugatur Helladius, Mosem 'Al-pha' vocari, quod corpus habuerit *ἀλφει*, i. e. vitilagine distinctum: et ad mendacium Philonem testem adhibet. Ceterum Adr. Turnebus Ad-vers. xiv. 17. adstruit vulgatarum edd. scripturam, *pruriginem*, quem vid. Modius in Fuldensibus esse dicit *uliginem*. Sed haud dubie Bongarsii correctio *vitiliginem* est bona: certe Lipsio Not. 4. ad v. H. Tac. probata. *Bern.*

Cum scabiem et vitiliginem pateren-

tu] Non reprehendo hanc Incomparabilis Jcti Jacobi Cujacii emendationem, fide antiquorum librorum fultam. Non tamen frustra in antiquis edd. legitur *pruriginem*. In Junt. vero et nonnullis aliis optime, si quid video, *porriginem*. Sic scabiem et porriginem jungit Juv. vi. 'Grex totus in agris Unius scabie cadit et porrigine porci.' Et Lucil. 'Tristem et corruptum scabie et porrigine plenum.' Est autem *porrigo* secundum Celsum proprie: 'ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt, eæque acute resolvuntur, et interdum madent, interdum siccæ sunt.' Tribuitur tamen et iis *porrigo*, quorum totum corpus squamulis et scabie oblitum est, ut ex iis patet exemplis, quæ attulimus. *Græv.* Bechar. et alii pro *vittiliginem* edidere *pruriginem*. Sed voluere, aut debuere, ut in Junt. est, *porriginem*. Vorst. Junt. et nonnullæ aliæ edd. *porriginem*. Liqueat alterutrum glossatoris esse. *Schef.*

§ 14 *Montem Synæ*] Junt. *Synæ*, ut 'mons Soractis,' 'Vergelli torrens,' 'flumen Arethusæ,' et sexcenta huj. notæ ap. optimos L. L. auctores. *Græv.* Bechar. rursus et alii edidere *Synæum*. Voluere, credo, ant debuere, ut in Junt. est, *Synæ*. Quod est ejus formæ, cñus sunt 'urbs Antiochiæ,' 'mons Soractis.' Nimirum nomini communi jungitur proprium casu secundo: ut rectio quam vocant sit pro appositione. *Vorst.* Placet *Synæ*. Sed puto alia quoque hic esse vitiosa. Quomodo enim occupat primum montem *Synæ*, dein iter facit per desertam Arabiæ, et tandem venit Damascum? Hæc omnia mediocriter locorum perito sunt absurda. Vitium latere in *occupat quo* videtur, sed, quid pro eo substitui debeat, non invenio. *Schef.*

Sabbatum, &c. jejuniis sacravit] Eand. errat errorem Augustus ap. Suet. 76. 'Ne Judæus quidem, nisi Tiberi, tam diligenter Sabbatis jejunium servat.'

Nimirum Romani, cum scirent a Judæis crebra jejunia usurpari, et Sabbatum ab iisd. præcipua castimonia celebrari, Sabbatis eos jejunare temere sibi persuaserunt: quod falsum, nisi Sabbatum, non pro septimo die hebdomadis, sed pro tota hebdomade accipiamus, quo sensu Phariseus, Lucæ xviii. 12. 'Jejuno bis in Sabbato.' Hæc fere Casaub. ad Snet. *Bern.*

§ 15 *Eadem causa*] 'Causam' vocat Auctor, quam ante dixit 'scabiem et vitiliginem.' Causa sæpius pro morbo usurpatur. Celsus: 'Partes quæ in causa sunt.' Unde et causarius pro ægroto. Plin. xxiii. 3. 'Causarii dentes:' et xxv. 6. 'Causarii vel latere vel faucibus.' Sen. 'causarium corpus' vocat infirmum. 'Causaria missio' ap. Romanos erat, cum quis ob adversam valetudinem a militia dimitteretur. Aretæo quoque dicitur *ἐν αὐρίᾳ εἶναι*, pro, morbo laborare. *Gron.*

Cum peregrinis communicarent] Mss. Fuld. optimi *cum p. convicerent*: quod amplectend. puto: maxime cum ita etiam in suis Mss. reperit Bongarsius: ut sit hic *convivere*, conjunctione vitæ mutua uti, frui. Unde 'convivium:' de quo ita Cic. de Senect. 13. 'Bene majores nostri accubationem epularem amicorum, quæ vitæ conjunctionem haberet, convivium nominarunt.' Plautus: 'Misti ad navim Sosiam, ut hodie tecum conviveret:' quod supra quoque allegare memini, quo l. vid. plura de h. verbo. *Modius*. Constructio verbi sic se habet ut ap. optimos; cum ablativo puta intercedente præpositione *cum*. Sed significatio, quæ hic non activa, sed neutralis est, ap. eosd. illos nondum, credo, est observata. Ap. Sulp. Severum aliosque scriptores ecclesiasticos satis frequens est. An ipse Just. ita scripserit, ambiguum facit illud quod codd. Mss. Fuld. et Bongg. quidam pro *communicarent* ha-

bent *convixerent*: id quod Modius pro altero et rescribend. putat. *Vorst.*

Quod ex causa factum] Just. arbitror ita scripsisse, q. ea c. Faber. Imo 'causa' hic est, morbus: *quod ex causa factum* est: Propter illum morbum, vitiliginem sc. propter quam expulsi ex *Aegypto* fingeantur a *Judæis*, factum est, ut ab aliarum gentium commercio abhorrent. *Græv.*

Convertit] Absolute, pro, conversum est. Ita Sall. Cat. 6. 'Regium imperium in superbiam dominationemque convertit.' Sic Cic. in Bruto 38. 2. Hoc modo Liv. II. 8. 1. 'Leges in contrarium vertunt.' Tac. XII. 29. 'Diuturnitate in superbiam mutans,' h. e. mutatus. Flor. II. 15. 6. 'Quum bellum sederet:' ubi meliores edd. *sedaret*, h. e. sedaretur: quod rectum est. Sic enim et Propert. III. El. 18. 'Flamma per incensas citius sedaret aristas:' ut in Animadv. ad illum poetam e cod. Pal. eruit V. C. Jannus Gebhardus: Agel. XVIII. 12. ex Vell. 'Tempestas sedavit.' Nec aliter Marcellin. XXIX. fin. 'Tempestas mollivit.' Add. sup. Notam ad III. 3. 5. *Bern.*

§ 16 *Arnas sacerdos*] In Ms. quodam Bongarsii legebatur *Arruans*. Mihi non est dubium, quin litera *s* hinc voci adglutinata sit ex sequentis vocabuli initiali, legique debeat *Arnan*. Sic enim Aronis nomen corruptissime barbari videntur. *Schef.*

Semperque exinde hic mos] Aliter veriusque Joseph. Antiq. XIII. 19. 'Ut quidam principes simul et pontifices essent, tempore Maccabæorum primo fieri coepit, præsertim principatu Aristobuli, qui primus principatum summo pontificatui conjunxit, et diadema sibi imposuit, annis post captivitatem Babylonicam 481.' *Bern.*

Ut eodem, reges et sacerdotes, &c.] Non tantum ap. *Judæos* mos hic fuit: sed etiam, si quid Servio credimus, ap. alias gentes. Qua de re sic ille

ad istum Virgilii versum *Æn.* III. 80. 'Rex Anius, rex idem hominum Phœbique sacerdos;' 'Majorum enim hæc erat consuetudo,' inquit, 'ut rex esset etiam sacerdos, vel pontifex. Unde hodieque [sic enim l. hunc corrigo ex membranarum vulgo corruptum, et inepte interpolatum] Imperatores Pontifices dicimus.' *Modius.* Add. Liv. I. 20. 1. Diod. III. 5. Nostr. XI. 7. 14. Casaub. ad Suet. Aug. 81. 1. *Bern.*

Justitia religione permixta] Strab. *δικαιοσυνην*, καὶ θεοσεβείας ἔχρας. *Bong.*

Coaluera] F. scribend. *convalluere*, h. e. potentiam acquisivere, quo significatu verbum hoc Auctori usitatum esse, supr. not. ad XVIII. 4. 1. ostensum est. *Berneccer*. Certiss. est conj. *Bernecceri* legentis *convalluere*. *Coalescere* hic locus nullus est. *Græv.*

CAP. III. § 1 *Opes genti ex vectigalibus opobalsami crevere*] De balsamo, opobalsamo, ac xylobalsamo multa præclare Plin. XII. 25. Lector cogitet, utri Auctori plus tribuend. Nam in multis nimis dissident hic Trogon ac Plinius. Trogo posterior Plinius, Plinio Justinus; 'Spatium loci,' inquit Justinus, 'ducenta millia jugera;' Plinius, 'Duobus hortis, altero jugerum non amplius xx. altero pauciorum.' Hæc Plin. In Justino errorem putant, cum etiam Latinitas male habeat, 'ducenta millia jugera,' pro, ducenta millia jugerum. Iterum Justinus: 'Et arbores opobalsami formam similem piceis arboribus habent.' Plinius, 'Quippe viti similior est quam myrto.' Unde pro *piceis f. myrteis* legend. quis censuerit, quod alii *piceis* emendarunt. Strab. XVI. Cythiso et Termintho persimilem dicit. *Glar.*

Opes genti ex vectigalibus opobalsami crevere] Balsamum in *Judæa* provenisse unquam sunt qui negent, eamque mercem aliunde importatam credant. Sed, ut in *Aegypto* et Arabia

provenisse olim scimus, ita et in Judæa, at vetustioribus paulo temporibus: id quod ex Genesi probare possis in historia Jacobi, ubi de numeribus ad Josephum mittendis agitur. Unde apparet tunc in Judæa crevisse balsamum, in Ægypto non crevisse. At, quum balsamum Galaaditicum memoratur in Scripturis Sacris, hoc meminisse potes, prophetam illum, qui mihi in animo est, multis post Jacobum seculis scripsisse; tunc autem, ut valde verisimile est, in Judæa Propria defecerat Balsamum. De h. argumento libellum egregium Prosperi Alpini legimus. *Faber.*

In his tantum regionibus] Ita sane tunc fuerit. Postea non dubium, stirpem eam in Ægyptum transisse, atque illic crevisse. Claudian. in Epithalamio Palladii: 'Gemmatis alii per totum balsama tectum Effundere cadis, duro quæ sancius ungue Niliacus pingui desudat vulnere cortex.' Perseverare etiam illic nostro ævo, qui peregrinati sunt, affirmant. Lipsius Not. 15. ad Tac. v. H. *Bern.*

§ 2 *Ducenta jugera, nomine arcus dicitur*] Vulg. *ducenta millia jugera*: immanis est sup. fidem numerus. Vett. plerique *ducenta jugera nomine arcus dicitur*. Quid si legamus *viginti jugerum Hierichus dicitur*? Et id Plin. XII. 25. et Solin. 88. confirmat: et Strab. XVI. p. 525. 10. Ἱερικοῦς ἐστὶ πεδὶον κύκλῳ περιεχόμενον ὀρεσὶ τινὶ καὶ πῶν καὶ θεατροειδὲς πρὸς αὐτὸ κεκλιμένῳ. Is tamen spatium loci facit centum stadiorum. *Bongars.* Ex hoc Strabonis loco considerandum monuit Freinsheimius, an f. Noster ad formam loci potius quam nomen respiciat. Theatrum enim cum arcu similitudinem quandam habet. Sed potius est ut Salmasium audiamus, in Exerc. ad Solin. p. 583. c. 1. locum h. ita restituentem: *Spatium loci ducentum jugerum Jericus dicitur*. Nam quod Bongarsio ex Plin. XII. 25. pr.

visum est *viginti jugerum*, id ad unum tantum balsametum, partem vallis non magnam, a Plinio refertur. At Auctori nostro de totius vallis Jericuntis longitudine sermo est, quam non plus spatii habuisse quam viginti jugerum, non est credibile. *Berneccer.* Junt. *Spatium loci ducenta millia jugera nomine Hiericho dicitur*. Præclare Salmas. ad Solin. *Spatium loci ducentum jugerum Jerichus dicitur*. Græv. Ex Strab. Bongarsius pro *arcus* legit *Hierichus*; locus est celeberrimus in lib. Sacris, ut et urbs ibi olim. Sed profecto nihil mutand. puto, quamvis etiam in quibusd. Impr. ante Bongarsium legatur *Hiericho*. Formam enim loci, non proprium nomen, respexisse Justinum credibile est. In ead. sententia Freinsb. fuisse comperio. Ceterum videtur ignorasse Justinus, aut Trognus, opobalsamum non esse arborem ipsam, sed succum expressum et deciduum ex balsamo. *Faber.* Sed, cum in Anglicano quoque Ms. habeatur *Hiericho*, non video cur Salmasiana correctio sit respuenda, præsertim cum nullus a quocumque commemoretur locus, qui 'arcus' fuerit appellatus. Non enim de forma loci hic agit, sed de nomine. *Nomine*, inquit, *arcus dicitur*. Græv.

Spatium loci ducenta jugera, nomine Hierichus dicitur] Quoniam in antiquioribus typis expr. etiam Junt. est *Hiericho*, et in plerisque Mss. quos Bong. vidit, *arcus*: quidni Salmasium sequamur, et legend. statuamus *Hierichus* aut *Jericus*: ut Plin. et alii appellant? *Vor.*

§ 3 *In ea silva est*] Scrib. *In eo*, nempe spatio. *Gronov.* Major sic, *In ea valle silva est*. Et sane valle videtur vix abesse posse; quod in proximis superioribus ead. non apparet. *Vorst.* Junt. quoque *In ea valle silva est*. Græv.

Opobalsame] Balsamum proprie de arbore, opobalsamum vero (quasi ὀπὸς τοῦ βαλσάμου, sicut ὀπὸν ἀνὰ

birds *resuante*) de succo, xylobal-samon denique de ligno dicitur. Justinus tamen inversa vice, contra usum auctorum, opobalsamum pro arbore posuit, balsamum pro lacrima s. succo arboris. Salmas. ad Solin. 582. E. 1. *Berneccer*. Mss. *opobalsameta*. Junt. *opobalsameto*. Nimirum arboribus opobalsami et palmis ea planities est consita. *Græv.* Junt. *opobalsameto*. Probo cum cl. *Græv.* et *opobalsamo* per compendium cum linea in capite pro eo scriptum puto. *Schef.*

§ 4 *Piceis arboribus*] Vett. plerique *specie*, transpositis literis. Strabo cytiso et terebintha similes facit. Vid. Plin. et Solin. *Bongars.* Ex latō veteri *specie* Salmas. ad Solin. 579. E. 2. eruit hanc indubitato meliorem scripturam *piceæ arboribus*. Sic enim Auctor ipse modo dixerat 'opobalsami arbor:' et Cic. pro Flacc. 8. 'fici arbor:' et Liv. xxiv. 3. 4. 'abietis arbores.' *Bern.*

§ 5 *Opacitatis*] In Mss. manifesto errore legitur *apricitatis*. *Bongars.* Non dubitavi reddere Justino vocem suam, in Mss. omnibus extantem, attestante *Bongarsio*: qui tamen erroneum hoc, et odend. censuit *opacitatis*, et mox hoc versu *perpetua opacitas*, quod crederet, opinor, ardentissimum Solem, nisi opacitate, non potuisse ab Hierichuntis valle defendi. Atqui, quod Salmas. ad Solin. p. 990. docet, non omnis locus Soli expositus, sed is demum ex Latine loquentium usu dicitur 'apricus,' qui Soli tepido, leni, temperato, non torrentissimo, patet. Hinc 'aprici colles' Virgil. Ecl. ix. 49. qui obversi sunt orienti Soli, qui, quoniam non est intemperate calidus, coquendis uvis maxime est accommodatus. Huj. vocis vim clarius aperit Solinus 54. 'Attacis temperiei prærogativa miram aëris clementiam subministrat. Arcent afflatum noxiam colles, qui salubri apricitate undique secus obiecti prohibent auras pestilentes.'

Plin. vi. 17. 'Gens apricis ab omni noxio afflatu seclusa collibus.' *Bern.*

§ 6 *In ea regione lacus*] Mss. quidam *latus lacus*: alii *Non longe est lacus Asph.* Postremam hanc lect. non rejicio: loquitur enim h. l. de Asphaltite lacu, quem cum Sirbone eund. facere videtur Strabo xvi. p. 525. 27. cum eos distinguat Plinius v. 13. 15. 16. *Bongars.* Add. Tac. H. v. 6. Diod. xix. 98. Joseph. Jud. v. 5. *Bernec.* Mss. et Junt. *In ea regione lacus est Asph.* Quos sequor. In nonnullis Mss. est *Non longe est lacus Asph.* *Græv.* Codd. quidam Mss. quos *Bong.* vidit, et typis expressus Juntarum, ipsum lacus nomen additum habent, *Asphaltites* puta. *Vorst.* Addunt Mss. et Junt. *Asph.*, quod *Grævio* probatur. *Schef.*

§ 7 *Stagnatur*] H. e. manitur, firmatur, induraturque, a *στυγνῶσαι* vel *στυγνῶσαι*, ut placet Salmasio ad Solin. p. 577. *Bernec.* Græcum est *στυγνῶσαι*. *Faber.*

Illinatur] Mss. *illustratur*. Junt. cum nonnullis vett. edd. *ilutatur*. Quod non dampnem temere. Eod. sensu, lutare, pro, illinere, Pers. S. iii. 104. 'Compositus lecto, crassisque lutatus amomis.' Et, 'delutare,' Catoni de R. R. 128. 'Si habitationem delutare vis, terram quam maxime lutosam vel rubricosam sumito; eo amuream infundite, paleas indito, sinitoque quadrivium fracescat; ubi bene fracuerit, rutro concidito; ubi concideris, delutato.' *Græv.* Codd. quidam Mss. teste *Bong.* *illustratur*. Et vetus typis expr. *Becharii illustratur*. Utrumque perperam scriptum videtur pro *ilutatur*, quod in Junt. est, et a Maj. item atque *Sichardo* adscriptum in marg. *Vorst.* In Mss. legitur *inlutatur*, de quo ipso quoque f. non male sentiend. 'Lustro' enim est a, luo, quod prima significatione sua id. esse ac, lavo, constat vel ex compositis ipsius 'abluo,' 'eluo,' et similibus. Hinc 'inlustro,' imbeo, et fre-

quenter lavo, quæ significatio non est aliena ab h. l. *Schef.*

§ 8 *Primum Xerxes*] Atqui Xerxes nunquam bellum movit Judæis, utpote qui a Cyro, primo Persarum rege, Persico imperio semper fuerant subjecti: et, plus 150. annis ante Xerxem, Chaldæorum rex Nabuchodonosor ter domuerat Judæos, et in servitutem redegerat. *Bernec. Leg. cum Junt. Primum rex Persarum. Græv.*

Primum Xerxes rex P. J. d.] Hoc falsum ex ipsamet historia Judæorum (ita tamen in Junt. est): al. *Primum* quod non minus a vero remotum est, quam illud alterum. *Faber.*

Diuque, &c.] Africanus ap. Georg. Syncell. Chronog. p. 276. 'Απὸ τοῦ 'Αλεξάνδρου τοῦ κτιστοῦ χρόνου ὑποδύντες Ἰουδαῖοι τῇ Μακεδόνων ἀρχῇ, ποτὲ μὲν Πτολεμαίοις, ποτὲ δὲ Ἀντίοχου ἐτέλων ἀπόφοροι.

§ 9 *Amicitia Romanorum petita*] Joseph. Antiq. xii. 17. refert Judam Pontificem, postquam accepisset par-

tas a Romanis de regibus victorias, legatos Romam ad amicitiam societatemque jungendam misisse; Senatuique dedisse quod petebant. Postea etiam, ad renovandam cum Rom. amicitiam, a populo Judaico, et rursus ab Hircano Pontifice, post Antiochi regis obitum, legatos Romam missos scribit, ipsaque Senatusconsulta de postulatis eorum facta recitat id. Auctor xiii. 17. et xiv. 16. *Bern.*

CAP. IV. § 1 *Et ab Eumene patruo*] Aut *ab Eumene patre*, aut *ab Attalo patruo* legendum: idque ex Strab. ap. quem lib. xiii. Attalorum progenies ita habet. Philetærus spado Lysimachi quæstor 2. habuit fratres, Eumenem natu majorem, et Attalum natu minorem. Ex Eumene natus Eumenes, ex Attalo Attalus; qui Attalus filius 4. habuit filios, Eumenem, Attalum, Philetærum, ac Athenæum: ex primo filio Eumene fuit hic ultimus Attalus, de quo h. l. Justinus. Sed ea omnia in typum sub uno aspectu sic ponere placuit.

Tres fratres Strab. xiii.

I. Philetærus
spado.

Eumenes, qui
genuit Eumenem.

Attalus, qui
genuit Attalum.

II. Eumenes.

Hic Pergami successionem habuit; Antiochum Soterem apud Sardes vicit, obiit eam regnasset annis 22.

II. Attalus rex.

Hic Galatas vicit, ac secundo bello Punico pro Romanis contra Philippum Macedonum regem bellavit. Regnavit annis 43. Hic 4. habuit filios, quorum primus Eumenes ei successit.

III. Eumenes.

Hic contra Magnum Antiochum et Persea reges pro Romanis pugnavit: regnavit annis 49. relicto regno Attalo filio.

III. Attalus.

Hic tutor parvi relictæ Attali 31. annis administravit regnum, multaque alia gessit contra Demetrium Sotera, Psendophilippum, ac Prusiam.

Philetærus, Athenæus. Hi duo privati vixerunt, sicut et fratrum Attalus, vivente Eumene.

IV. Attalus ultimus. Hic, Philometor dictus, cum 5. annis regnasset, mortuus est, et populum Romanum reliquit hæredem. *Glar.*

Ab Eumene patruo] Ex Strab. XIII. constat Eumenem huj. Attali patrem fuisse, et ita quidam hic ediderunt contra libros. Dictus est hic Attalus 'Philometor:' et morbo interit, populo Rom. herede instituto. Strabo, Epit. Livii LVIII. Flor. extr. II. Oros. v. 8. alii. *Bongars.* Puto fuisse tantum a patruo: nomen *Eumenis* insertum postea fuisse. *Freinsk.* Pro 'acceptum' Vincent. habet 'suscept.'

Matrem anum] In quibusd. Mss. quos habuit Bong. legebatur *m. manu*, quod videtur rectius, ut sit oppositum sequentis 'maleficiis.' *Schef.*

§ 3 *In modum reorum*] De h. more reorum, utendi veste squalida, barbam capillumque producendi, ut sc. eo habitu suffragatores conciliarent, inimicos permulcerent, et iudices temperarent, his quæ Cujacius Obs. VI. 5. et Rad. Fornerius Rer. quotidian. IV. 5. habent, addendi Sisenna ap. Nonium in 'Vicatum:' Cic. Verr. II. 8. Liv. VI. 16. 4. VI. 20. I. XLIV. 19. 5. Sen. ad Polyb. 36. Val. M. VI. 4. 4. Suet. Ner. 47. 6. Plin. VII. Ep. 27. fin. Plut. Quæst. Rom. 14. Agell. III. 4. Oros. v. 17. fin. Hinc Tertulliano de Anima 39. 'caput reatui vovere' est, comam reorum more promittere. Sic ap. Sen. Benef. II. ult. et IV. 12. 'destrahere sordes' est, reum liberare. Vidend. et adagium, 'Quasi dies dicta ait.' *Bern.*

Latiora convivia] Pro *latiora* in Mss. est *latitia*. Unde suspicor non satis commode hunc l. se habere in vulgaris; certe mirum, quod sola convivia hic inter omnia, quæ tractantur domi, memorentur. Mallem itaque sic l. istum totum legere, ac distinguere: *non in p. prodire, non p. se ostendere. Non domi latitia, convivia inire, aut, &c.* Hoc vult: Non tantum publice tristem sese exhibuisse, sed ne domi quidem ejus ullam fuisse lætitiā, abstinuisse quoque ab omnibus conviviis, et convictu cum aliis. *Schef.*

§ 3 *Seminabat*] Mss. duo *serebat*;

quod æquè convenit. *Mod.*

§ 5 *Matri deinde sepulchrum*] Hinc et similia propter facta videtur acquisisse Philometoris nomen, quod ipsi tribuit præter alios Appianus Mithrid. p. 212. b. et Strab. XIII. p. 429. 50. *Bernecc.* Huj. Attali mater erat Stratonice Ariarathis Cappadocum regis filia, ut refert Strabo XIII. p. 624.

Heres populus Rom.] Vid. Liv. Epit. LVIII. Vell. II. 4. I. Aug. Civ. XIII. 11. Flor. II. 20. Oros. v. 8. alios. Id. factum a Nicomede, Bithyniæ rege, tradit Epitome Livii XCIII. et ab Appione, rege Cyrenæ, Appian. Mithrid. fin. ipseque Noster XXXIX. 5. 2. Liv. Epit. LXX. 2. itemque ab Archelao Cappadociæ, et Pylæmène Paphlagoniæ regibus, Jornandes de Success. Regnor. 55. Ceterum in adeunda hac Attali hereditate Romanos doli mali accusat Mithridates ap. Sall. IV. H. et Horat. II. Od. 18. 'Neque Attali Ignotus heres regiam occupavi.' *Bern.*

§ 6 *Aristonicus*] De bello Aristonici præter Liv. Epit. LIX. Flor. II. 20. Vell. II. 4. leg. Strab. XIV. p. 444. fin. Licinius Crassus, qui a Nostro Consul dicitur, Floro est Prætor, Patereulo Proconsul: qui eum juris scientissimum vocat. A nostro Auctore sunt Liv. Oros. Cic. Phil. XI. 8. *Bongars.* Mox pro 'paternum' Vincent. habet 'avitum.'

§ 7 *Adversus civitates*] Mindum, Samum, et Colophonem. Flor. II. 20. 5. *Bern.*

§ 8 *Inconsulta avaritiæ*] Vid. notam ad XXIV. 7. 4. *Bernecc.* Saxo II. p. 27. 14. 'Pœnituit tunc oneris Britannos sanguine pœnas avaritiæ dantes.'

§ 9 *Perperna*] In Fastis Perperna. Vid. auctores sup. notatos. *Bongars.* *Perperna* constanter omnes edd. Sup. citatis auctoribus M. Perperna dicitur. De eo vidend. quoque Val. M. III. 4. 5. *Berneccer.* In Capitolinis

aliisque monumentis vocatur *Perperna*: itaque et in Val. M. III. 4. 5. edidimus. *Vorst.* Rectius *Perperna* legitur ex Capitolinis, ut observat *Vorst. Schef.*

§ 10 *M. Aquilius*] Rescripsi *Manius Aq.* ex Fastis Capitolin. *Græv.* *Manius Aquilius* est in notis doctissimi *Grævil.* Et recte sane. Sic enim dicitur ab omnibus Latinis. Error natus est ex compendio scripturæ. Cum enim Manium volebant scribere, sic scribebant, *M.* cum Marcum, per *M.* simpliciter. *Faber.* Vulgo plena voce *Marcus* editur. Sed prænomen fuisse *Manius*, e monumentis rursus Capitolinis aciri potest. *Vorst.* Integre *Manius Aquilius*, ut ex Fastis Cap. docet *Græv. Schef.*

§ 11 *Contentionem, &c.*] Saxo II. p. 21. 36. 'Medium pugnæ certamen nova facti diremit occasio.'

§ 12 *Asia, &c.*] Dio in Excerpt. Constantini Porphyrog. p. 609. 'Ὅτι αἱ Ῥωμαῖοι τῆς τροφῆς τῆς Ἀσιανῆς γενομένης, καὶ μετὰ τῆς τῶν λαφύρων περι-

ουσίας τῆς τε παρὰ τῶν ἑλλαν ἐξουσίας, ἐν τοῖς τῶν ἡττηθέντων κτήμασιν ἐγγρο- νίσαντες, καὶ τὴν τε (leg. γε) ἀστυίαν αὐτῶν διὰ βραχέος ἐξήλωσαν, καὶ τὰ πά- τρια ἤδη οὐ διὰ μακροῦ κατακέρδησαν. Ὅβριον τὸ δεινὸν τοῦτ' ἰκτεῖν ἀρξάμενον καὶ ἐς τὸ ἔσθην ἔπρεσε.

Cum opibus vitia, &c.] Flor. III. 12. 'Syria prima nos victa corrumpit: mox Asiatica Pergameni regis hereditas.' Add. Liv. XXXIX. 6. fin. Sall. Cat. 11. Plin. XXXIII. 11. fin. Nostr. II. 14. 6. et Notam ad XXXI. 8. 9. Prudentius ergo, 'Spartana civitas, severissimis Lycurgi legibus obtemperans, aliquamdiu civium suorum oculos a contemplanda Asia retraxit; ne, illecebris ejus capti, ad delicatius vitæ genus prolaberentur. Quod eos non frustra timuisse, dux ipsorum Pausanias patefecit, qui maximis operibus editis, ut primum se Asiæ moribus permisit, fortitudinem suam effeminato ejus cultu mollire non erubuit,' ut ait Val. M. II. 6. 1. *Bern.*

LIBER XXXVII.

CAP. I. § 1 *Phocensibus*] Scrib. *Phocæns.* Phocæenses enim, a Phocæa, quæ urbs est Asiæ Minoris in Ionia, unde et oriundi Massilienses: Phocenses vero dicti a Phocide vicina Bœotiæ in Græcia. Eod. modo et XLIII. 5. legend. *Phocæensium* pro vulg. *Phocensium.* Gronov.

§ 2 *Regibus...pr. pers.*] Suet. Aug. 16. 'Ut promissa veteranis pr. persolverentur.'

Syria major] Quidam impr. Codd. *Phrygia major*: quod probò. Inf. XXXVIII. 5. 3. Vid. Appian. Mithridat. p. 208. *Bongars.* Quænam *Syria major*? Optime Junt. et alii impr.

Phrygia major, quod et Bong. vidit. *Græv.* Excudi jussi *Phrygia Major.* *Faber.* Editur vulgo *Syria major*: sed contra historiam. Inf. XXXVIII. 5. 3. Ipse Mithridates, huj. filius, sic loquens inducitur: 'Sibi pupillo majorem Phrygiam ademerint, quam patri suo, præmium dati adversus Aristicum auxilii, concesserant.' Quoniam ergo in Junt. teste *Græv.* manifeste et historię convenienter est *Phrygia major*, idemque de codd. typis expressis et Bongarsius testatur, quidni ipsum illud recipiamus? *Vorst.* *Phrygia major* exigente historia restituit *Vorst.* Grævium secutus. *Schef.*

§ 4 *Namque Laodice*] Feminæ regnandi cupiditatis, nec filiis parcentis, simile exemplum est xxxix. 2. 9. et luculentum aliud ap. Zonar. in Vita Irenes filiique Constantini. *Bern.*

Ne non diutnam regni administrationem adultis quibusdam potiretur] Hec potiretur suspectum mihi, non propter casum appositum, sed significationem non satis aptam huic l. Nam 'potiri' de futuris usurpat; jam regni administratio res erat non futura ap. Laodicem, sed præsens, quia eam jam tunc habebat in manibus, nec tam potiebatur ea seqq. temporibus, quam continuabat. In Mss. extat *pateretur*. Quare suspicor lect. veram esse *pateretur*, ut sit ordo: Necavit quinque, timens ne non pateretur administrationem regni diutnam, adultis quibusdam, i. e. quia erant adulti. *Schef.* Num, qui rerum potitur, futuram rem agit? Atqui in hac locutione, 'rerum potiri,' semper omittitur *administrationem*. Nihil h. l. sanius. *Græv.*

§ 6 *Mithridates*] Hic Euergetes dictus: filius autem ejus, quem 11. annos natum regni successorem reliquit, Eupator. Strab. x. Vid. Appian. Mithridat. *Mithridates* est in nostris Mss. In uno *Methridatis*. Quod quidam *Mithradates* scribend. censent, ex numismatibus antiquis, non probo. *Mithradates* enim Græcum est, 'Mithridates' Latinum; & in :: ut *Μασσαλία*, 'Massilia': *Καρόνη*, 'Cattina': *Νομάδες*, 'Numidæ': *Ἀγρίγαντος*, 'Agrigentum': et f. etiam *Μασσαρίωνος*, qui in Eclogis Diodori vitiose dicitur *Μασσάρης*, 'Masinissa.' Sed et in Latinis vocibus τὸ α in i vertitur: 'sapientis,' 'insipiens': 'cano,' 'tibicines,' &c. *Bongars.* Add. notam ad iv. 3. 4. *Bern.*

Repentina morte interceptus] Amicorum dolo necatum tradit Strab. x. p. 329. 15. *Idem.* Mithridates Euergetes familiarium insidiis occisus fuit teste Strab. x. p. 447.

§ 7 *Bellaque cum Romanis per qua-*

draginta sex annos] De annis Mithridatici belli nihil convenit ap. auctores. Flor. in sua Epit. iii. ait 40. annis Mithridatem obstitisse Romanis; hic 46. anni produntur. In Liv. Epit. 30. anni produntur. De regionibus, quas possederat, ex Latinis auctoribus nihil certi propemodum habetur, cum Pontum et Bithyniam confundunt; jam sinistra, jam dextra Ponti possedisse memorant ex Strabone; dextra Ponti et vicinæ nationes Cappadoeciæ ac Armeniæ minoris partes ad Colchidem usque sub ejus imperio esse colliguntur. Sed id alterius considerationis est, quam ut ea latius prosequamur. *Glar.*

Per quadraginta sex annos] Oroa. vi. 1. fin. 'Triginta gerendi belli inventuntur anni. Qualiter autem xl. a plerisque dicti sint, non facile discernitur.' Floras. iii. 5. 3. annos 40. Appianus 42. Si rationem inieris, 39. annos invenies ab ortu ipso Mithridatici belli ad Pompeii triumphum. *Bong.*

§ 8 *Damnisque terribilibus*] Ita 'Samnites cladibus ipsis animosiores.' Flor. i. 16. 15. Sed multo maxime prisca illa Roma, quæ, secundum Horat. iv. Od. 4. 'Dnrus ut illex tonsa bipennibus, Nigræ feraci frendis in Algido, Per damna, per cædeis, ab ipso Ducti opea, animumque ferro.' Et, ut ait Claudian. Laud. Stillicon. iii. 144. 'Nunquam succubuit damnis, et territa nullo Vulpere, post Cannas major Trebiamque fremebat.' Add. Notas ad xxvii. 2. 4. *Bern.*

§ 9 *Denique ad postremum*] Libenter delectam isthuc, *Denique*. Faber. At vero Noster ad eund. modum xii. 16. 'Victus denique ad postremum est non virtute hostili, sed insidiis suorum.' Qui locus Fabro transmissus est sine censura. Et solent huj. generis jungi alia. Cic. pro Mil. 'Deinde postea se gladio periculum esse.' Apul. iii. Asini: 'Tandem denique reverens ad senem præsentium.' E.

huc referend. et quod legitur ap. Nostr. XIII. 1. 'Contra Macedones versa vice,' in quo similiter illud *versa vice* Faber delet. *Schef.*

[*Victus*] Præstaret abesse, sicuti in Junt. recte abest. *Græv.* Ab Junt. abest; recte, ex judicio Grævii et meo. *Faber.* Ab Junt. abest: nec male. *Vorst.* De morte Mithridatis inter se dissentiunt auctores. Dio Cass. XXXVIII. 12. illum a Pharnace filio interfectum fuisse scribit: *Τὸν τε πατέρα ἐς τὸ βασιλείων καταφυγόντα ἀπέκτεινεν.* Et Dionem sequitur Zonar. X. 5. *Ἡγγέλη μὲν τοι αὐτῷ [Πομπήφ] τεθνήκει καὶ ὁ Μιθριδάτης, Φαρνάκου τοῦ υἱοῦ διαχρησαμένου αὐτόν.* Oros. vero VI. 5. Mithridatem Gallum quendam militem invitasse, eique jugulum præbuisse, refert: idemque tradunt Livii Epit. CII. et Auctor de Viris illustr. cap. 76. atque Appian. de B. Mithr. p. 410. ubi de Mithridate ait: *Βίησεν οὖν τινα ἰδὼν, ἡγεμόνα Κελτῶν, Πολλὰ μὲν ἐκ τῆς σῆς, ἔφη, δεξιᾶς ἐς πολλοὺς ἀνδρῶν ὠνήσομαι (leg. ὀνήσομαι) δὲ μέγιστον, εἰ νῦν με καταργάσω, ἐς πομπὴν ἀπαχθῆναι κυδυνεύοντα θριάμβου, τὸν μέχρι πολλοῦ τοσσηδε ἀρχῆς αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα....* Ο μὲν δὲ Βίηστος ἐπικλασθεὶς ἐπεκούρησε χερῶντι βασιλεῖ.

CAP. II. § 2 *Nam et quo*] *Mss.* *Nam et eo quo*, rectius haud dubie, quam quod editur; quia mox similiter, 'et eo quo regnare primum cepit.' *Schef.* Sic et tres libri Angl. *Græv.* Vincent. VI. 100. 'Nam eo etiam quo g. e. anno, etiam et eo quo regnum pr. capit.'

Et quo genitus est, &c.] Totum h. locum reperias, paulo aliter scriptum, ap. Lupum, Abbatem Ferrariæ in Senonibus. Eum, si voles, si tempus erit, conferre poteris cum hodierna lectione; nam in quibusd. melior Lupi lectio erat quam quæ in impressis est. (Vixit ille Lupus abhinc ferme nongentis annis.) *Nam et eo quo genitus est anno, et eo quo regnare primum cepit, stella cometes per utrum-*

que tempus septuaginta diebus ita eluxit, ut cælum omne flagrare videretur.... quartam cæli partem occupaverat, et fulguris sui radiis nitorem Solis viderat, &c. Istud fulguris, pro fulgoris, Lucetii est; sed, quod mox sequitur, radiis, verum est, et longe optimum. *Faber.*

[*Stella cometes*] Quæ Ovidio in fine Met. 'Stella comans,' Plinio II. 28. 'Sidus crinitum.' Est enim cometæ vox adjectiva, quæ, cum etiam absolute utuntur auctores, ἀστέρη s. stellam subintelligunt. *Berneccer.* Quam describit L. Seneca VII. N. Q. 15. Artemidorus II. 88. *Οἱ λεγόμενοι κομήται ἀστέρες.*

[*Per utrumque tempus*] Noctæ sc. et interdiu. Quod autem cometes ille cæli s. superioris hemisphærii quartam partem, h. e. gradus 45. occupasse, et 4. horarum spatium ortu occasuque consummisce dicitur, id de canda ipsius in tantam porrecta longitudinem, et Solis radiis illustrata, non de capite ipsoque corpore est intelligend. Similis Cometa an. ant. Nat. Chr. 372. quem Aristot. Meteor. I. 6. 'magnum cometam' appellat, et splendorem (candæ) ad tertiam usque cæli partem, i. e. ad gradus 60. extendisse perhibet: Diodorus XV. 50. lumen æmulum Lunæ prætulisse. Pontanus scribit Cometam anni 1456. amplius quam 2. cæli signa (gr. 60.) comæ suæ tractu occupasse. Vid. Keppleri Paralipom. ad Vitell. p. 266. *Bern.*

[*Septuaginta diebus*] Plin. II. 25. Brevissimum, quo cometæ cernuntur, spatium 7. dierum annotatum est: longissimum, 80. *Id.*

[*Omne conflagrare*] In *Mss.* legitur *flagrare*. Num Justinus scripsit *omne eo flagrare*? Sic Noster alibi, 'flagrare belli cupiditate,' nec temere aliter ceteri scriptores. *Schef.*

§ 4 *Fero equo*] *Ego* glossema mihi videtur, annotatum explicandi non protritii vocabuli causa. Nam 'fe-

rus' per se et substantive sumtum, equus est: ut ap. Virgil. *Æn.* II. 51. et Manil. *Astron.* v. 77. 348. et 643. ex emendatione Scaligeri: f. etiam *rv.* 795. Sic Accius in *Medea*: 'Perite in stabulis immittens frenos feras.' Nazarius Paneg. Constantin. 29. 'Quos insultans ferus proterit.' Arnob. adv. G. IV. p. 181. 'Saturnus induit formam feri.' Hinc vernaculum nostrum *Pferd* ortum putatur. Ita 'ferinus' Virgil. *Æn.* XI. 571. est, equinus: et poetæ passim 'semiferos' vocant Centauros: non quidem a 'feritate' vocabuli ejus etymologia petita; sed a forma ipsa, qua 'feros,' h. e. equos dimidiata sui parte representare finguntur. Add. quod putida phrasid hic fuerit *equo equitare*: nec sane Mithridati periculum erat ab equi feritate; sed ab imperita regendi pueritia. *Bern.*

§ 5 *Veneno, &c.*] Lactant. v. 9. 'Qui celum quoque ipsum veneficiis appetant.' Helmold. I. Chron. Slav. 48 'Ne obsidentes jaculis appetant.'

§ 6 *Quod, &c.*] Helinand. ap. Vincent. 'In quibusdam quoque experimentis legisse me memini quod Mithridates timens ne a fratre suo invenenaretur, rutæ folia xx. cum duabus nucibus et totidem caricis, admixto sale, quotidie jejunos edebat.'

Antidota, &c.] Plin. XXIII. 8. et XXV. pr. 2. et XXIX. I. f. *Bong.*

Adversus insidias exquisitioribus remediis stagnavit] *Exquisitioribus* est in antiquioribus typis expr. Pro quo Bong. maluit *exquisitis tutioribus*: ut *exquisitis* sit participium. Sed est illud plerumque ex participio factum nomen: diciturque exempli gratia 'exquisita ars,' 'exquisita doctrina.' Deinde 'exquisitor adulatio' afferatur ex Tac. XI. Et denique superlativi gradus vox 'exquisitissimus' est itid. satis nota. 'Stagnare' est hic pro, munire. Sup. XXXVI. 4. 7. 'aqua stagnari,' i. e. densari ac firmari dici-

tur. *Vorst.* *Vorst.* ex antiquioribus restituit *exquisitioribus remediis*; et *tutioribus*, quod addit Bong. ex glossa natum videtur. *Schef.*

Stagnavit] H. e. munivit, ut XXXVI. 3. 7. *Bernecker.* Legend. *stannavit* pro *stagnavit*, quod est in Mss. Solent enim literæ G et N confundi a scribis, ut ap. Liv. XXI. 27. in Ms. Vossiano *ignare* pro *innare*. Gronov. Jam sup. occurrit; hic pro, induxit, præparavit, muniit, corroboravit. Alii 'stagnare sanguinem,' pro, supprimere; Gall. *arrêter le sang.* Faber. Stagnari potest dici aqua, sanguis, et liquor, cum quasi stagnum sit. Sed stagnari homo contra venenum pro, muniri, absurde sane diceretur: nec quisquam hanc translationem aut capere potest, aut probare. Assentior itaque viris doctis, qui legend. censent *stannavit*, h. e. pectus obmuniit, et quasi obdixit antidotis contra veneni vim. Est quidem translatio durior, sed tamen non inepta et aliena a re, quam exprimere voluit. *Græv.*

§ 7 *Quo per*] Mallem *quapropter*, quod est in quibusd. editis. *Schef.*

§ 8 *Fugare*] Freinsh. *fugere* legit, ut opponatur mox subjuncto 'persequi.' *Bernecker.* Sicut conjecerat legend. esse Freinsh. sic olim legitur in optima Juntina, *fugere*. Nihil verius. Quid enim discriminis inter 'fugare' et 'persequi'? *Græv.* Assentior Freinshemio, scribenti *fugere*, quia nulla alias est oppositio, quam conjunctio 'aut' hic postulare videtur. Nam, ut pro, et, accipiamus, quod aliquando fit, nulla ratio est, cum hoc fiat saltem in diversis, qualia non sunt 'fugare' et 'persequi.' Et probat quoque Junt. *Schef.*

§ 9 *Virtutis*] H. e. fortitudinis. Unde Xen. I. *Cyripæd.* venationem verissimam esse rerum bellicarum exercitationem ostendit. De Trajano Plin. Paneg. 81. 'Olim hæc experientia juventutis, hæc voluptas

erat, his artibus futuri duces imbuebantur: certare cum fugacibus feris cursu, cum audacibus robore, cum callidis astu,' &c. Addendi Plato non uno loco, præcipue VII. de Leg. Aristot. Polit. I. 5. Plutarchi Sertorius 19. Veget. I. 7. Chrysost. Orat. III. de Regno, sub finem. Polux Præf. lib. V. Bern.

Virtutis patientiam] Mira locutio, etiamsi *virtutem* pro fortitudine accipias. An enim *paci virtutem* recte dicimur? Ergo vereor, ne ex glossa hec *virtutis* irrepserit in textum. Schef.

CAP. III. § 2 *Itaque Scythas*] Strab. VII. Id. I. et II. refert Mithridatem hunc barbaros ad Mæotidem paludem, et inde Colchos usque devicisse. Vid. Memnonis Excerpta. Bong.

Sopyrionem] De quo XII. 2. 16. Bern.

Philippum] Auctor ipse sibi contrarius esse videtur IX. 2. 14. *Idem*. Rectius hic de Dario Hystaspis dixisset: hunc enim a Scythis fugatum constat. At de Philippo ipse Auctor IX. 2. 14. aliud prodidit. *Versat*. Mihi nil mutand. videtur. Liqueat enim ex oratione Mithridatis, quam ipsius Trogi verbis Noster adfert in sequentibus, fuisse, qui et Darium fugatum a Scythis scriberent. Verba clara sunt XXXVIII. 7. 'Scythiam duos unquam ante se reges non pacare, sed tantum intrare ausos, Darium et Philippum, ægre inde fugam sibi expedissee.' Schef.

§ 4 *Regno*] Junt. & r. F. & r. Sed nihil muto. Grav.

§ 7 *Veneno, &c.*] Oros. VI. 5. 'Cum unaquæque civitas tantis concursibus periclitaretur.' Saxo V. p. 73. 37. 'Ant enim levanda esuries, aut fame periclitandum erat:' p. 88. 88. 'Huni passim inedia periclitari cœperunt:' VIII. p. 163. 51. 'Periclitatis inedia soclis.'

§ 8 *In auctores*] Quomodo in auctores, cum de unica præcesserit Laodice? puto igitur in auctore scribendum, nisi malis in auctore ejus. Et

potest fieri, ut ex auctore ejus junctim scripto, ut sæpe solet in libris vet. formaretur illud auctores. Schef.

CAP. IV. § 1 *Hiemis deinde*] Etiam hibernis diebus exercendos milites, ne intermissa consuetudo et animos eorum debilitet et corpora, monet Veget. II. 28. Bern.

Appetente] Pro imminente Angli app. Alterum horum est ex glossa. Et quia illud app. doctius, quam ut Glossatori conveniat, idcirco geminum esse censeo Justini. Liv. V. 'Comitiorum consularium jam appetebat tempus.' Schef. Secutus sum Britannos, qui hanc lect. ex duobus codd. eruerunt. Vulg. imm. Grav.

Non in vacationibus] Bong. edidit *advocationem*. Janus Guilielm. I. Verisimil. 18. a Palmerio se monitum scribit, et contendit Modius, omnino hic legend. *vacation*, h. e. invitationibus, conviviis, de quo significatu sup. ad XII. 6. 1. diximus. Verum Lips. Not. 90. ad Tac. H. I. pertendit rectum esse *vacationes*, et interpretatur de vacationibus militarium operum, quas recte proprièque Noster exercitationibus hic opponit. 'Vacationes munerum' appellat Tac. I. 17. 7. et Quintil. pro Milite. 'Militare etiam' est eod. Tac. H. I. 46. 6. de quo Liv. etiam VII. 7. 8. accipiendus. Itaque veterem impressorum lect. revocare non dubitavi. Sed omnino rectum esse *advocationem*. Vid. Gruteri notas in Panegyricos p. 577. fin. et seq. Bern.

Sed in ex.] Uncinis includit Ed. Bong.

Sed inter coæquales aut equo, aut curru, aut viribus contendebat] Sic de Pompeio, cui res gestæ Magni nomen peperere, Sallustius: 'Equitare, jaculari, cursu cum æqualibus certare.' Porro in præced. non in *advocationibus*, sed in *exercitationibus*, fuit cum legend. existimarem non in *vacationibus*, quæ est, ut sup. docui, vox conviviorum peculiaris, et convenit insane

bene cum eo quod sequitur, 'nec inter sodales.' Erat enim 'sodalitium,' quod Græci *τραπέλας* dicunt, teste Gaio Jcto L. ult. Dig. de Colleg. et Corp. Tertullianus II. ad Uxorem 6. 'Discumbet cum marito in sodalitiis, sæpe in popinis.' Cic. de Senect. 13. 'sodalitates' appellat: quem vide, cum ibi, tum pro Planc. 15. ubi legem quandam Liciniam de his latam refert. *Mod.*

Cœquales] Latinus Junt. et alii impr. *æquales*. *Æquales* enim melioris ætatis scriptoribus sunt, ejusd. ætatis homines, non *cœquales*, quod postea inolevit; ut et 'concivis' pro, civilis; 'contribulis' pro, tribulis. Vid. si tanti est, quæ notavi ad Luciani Solœcist. *Græv.*

Cœquales] Hanc vocem non ausim reprehendere, cum jam antea usus illa fuerit Justinus, ubi de Hierone hæc dicit: 'Eidem, in ludo inter cœquales discenti, lupus tabulam.... eripuit.' Add. auctoritatem Columellæ, qui ex optimis scriptoribus est. Is de pullo anserino agens sic ait: 'Ubi se paululum confirmavit, in gregem cœqualium compellitur.' Quod in lib. de Vitiis Sermonis meminisse poterat doctiss. ille Gerard. Voss. *Faber. Æquales* Bechar. Maj. et ipsi Junt. edidere. Bong. tamen maluit *cœquales*. Sed alterum elegantius est. Contra IX. 6. 6. ubi Bong. *æquales* edidit, antiquiores edd. habent *cœquales*. Vorst. Sane non damno h. vocem. Verum tamen est eam jam esse inclinantis Latinitatis, Terentio, Tullio, et omnibus illius ætatis scriptoribus ignotam, ap. quos semper *æquales* legitur; quod, cum in optima reperiatur editione, non video cur rejici debeat. *Græv.*

§ 2 *Quotidiana exercitatione*] Veget. II. 1. 'Exercitus ex re ipsa atque opere exercitii nomen accepit, ut

ei nunquam liceret oblivisci quod vocatur.' *Bern.*

§ 5 *Se quod ei*] Ms. *se quoque cum ei*. Glareani editio *se quæ ei*. Scrib. *se quod quæ ei*. Adstipulantur Juntæ. *Græv.* Assentior *Grævio. Faber.* Optime Juntina. Bongarsii et Bernecc. edd. *quæ*; at Becharii aliæque antiquiores edd. *quod* omittunt. Sed neutrum abesse potest, ut facile intelligitur. *Vorst.* *Quod quæ ei* in textum recepit *Vorst. Schef.*

§ 7 *Potuerat*] Scribo *poterat*. *Fab.*

§ 8 *Mutato nomine*] Hoc non Justinus, sed glossatoris esse videtur. Est enim totum otiosum, et mox 'nomine' sequitur, ingrata prorsus repetitione. *Schef.*

Philamenem] *Pylamenem* legend. est. Πυλαμένης Paphlagonum regum nomen est, et ap. Liv. I. ab init. et ap. Homer. (unde Livius habet) ad fin. Bæotiæ: II. II. 851. Πυλαγόνων δ' ἡγήτο Πυλαμένηος λάστον κῆρ' ἔξ' Ἑνετῶν. Occiditur a Menelao Iliad. V. *Glarean.* *Pylamenem* ex Homero legend. docuit Glareanus. Ejusd. meminit Eustath. in Dionys. et Strabo XII. et Probus in Datame, qui eum, memoria lapsus, a Patroclo interfectum ait: cum ex Homeri II. V. 578. constet, Menelaum eum hasta confodisse. Ab hoc Paphlagonia aliquando Pylamenia dicta: Plin. VI. 2. Nicomedem autem et Pylamenem reges commemorat Oros. VI. 2. *Bong.* Non procul recedunt a vera lect. Juntæ: *Philamenem*. Extrita enim unica litera scribend. *Pylamenem*, ex Homero aliisque ostenderunt Glareanus in notis ad h. l. et Thom. Reines. in V. L. *Græv.* Non est dubium quin legend. sit *Pylamenem*. Hoc enim Paphlagonum regum nomen fuisse: ex Homero et aliis constare potest. Nec procul inde abit Junt. quippe quæ *Philamenem* habet. *Vor.*

LIBER XXXVIII.

CAP. I. § 1 *Mithridates*] *Θευμήρατος ἐκ πατρὸς ἐκ Μηδιδάρους* &c. Vid. *Ἐκλογὴς Memnonia*. In iis filius sororis Mithridatis Arathes dicitur, ut et in Prol. huj. lib. *Bong.*

Nec] Scribend. a n. Faber. Edidere Bong. Bernec. et alii *nec*. Sed perperam. Antiquiores edd. recte a n. Plin. VII. proœm. 'A suppliciis vitam aspiciatur.' Et Noëter v. 8. 12. 'Cades ab Alcibiade aspiciatur.' *Ver.*

Laudices filios, &c.] Vid. XXXVII. 1. 4. Aut enim contradicit sibi Auctor, aut historiam mire confundit. *Freinsh.*

Per Gordium insidiis occiderat] 'Per Gordium' inquit, quasi omnibus notum, cum nullum omnino verbum de eo ante dictum sit. Mox 'Mithridatem Cappadociæ cupiditate flagrare,' cum priore lib. dicat eam occupasse: Capit. f. excusationem per hysteron proteron. Sed videtur Auctoris incuria accidisse: tres nomine Ariarathes viros, tres mulieres sub Laodices nomine in unam Mithridatis ætatem incidentes, nunquam ne uno quidem verbulo distinguere dignatus est. Item, inter legatorum Romanorum a Mithridate devictorum nomina, Malthini nomen haud scio an aspiam legerim. Verum hæc, ac ea omnia, quæ in proluxa illa Mithridatis oratione, qua probe Romanos pinxit, continentur, facile ex historia corrigi possunt. *Glar.*

Nihil, &c.] Ita XII. 3. 3. 'Ibi n. a. tot egregiis præliis ait.' Saxo XIV. p. 306. 25. 'N. a se a. existimantes, ai,' &c. Saresb. VI. Policr. 20. p. 405. 'Qui sibi nil a. credunt, dum aliquis,' &c.

§ 3 *Ad expellendum Cappadocia Nicomedem*] Alii N. C. Liqueat ᾧ *Capp.* glossatoris esse, non Justinij; et ideo

id in plerisque suis Bongavatus non reperit. *Schaf.*

§ 7 *Quod ubi Ariarathes junior moliri cognovit*] 'Moliri' passive: mihi vocula f. exciderit, aut subintelligenda sit, eum moliri. Composito ele utitur et Liv. XXXIX. 44. 3. 'Quæ loca publica inædificata immolituve privati habebant.' *Bernac.* F. scrib. *Quem ubi*. Cic. XII. Fam. 12. 'Dein, cum suspicavero nos moliri, quod te sollicitum esse et de salute nostra, et de rerum eventu putabam.' *Gronov.* Mss. Bong. illud quod non agnoscent. Et puto rectius abesse. 'Moliri' plane active accipiend. F. scripserat Just. *Quem id ubi*; deinde dum voculam *Quem id* conjunctim scriptam Quisid cum lineola sep. litteram e; post factum Quod. *Schaf.*

§ 8 *Incertum belli*] *Malim incertum belli*: sicut Liv. XXX. 20. 12. 'Incertum casuum:' et Tac. H. I. 26. 'Incertum neotia.' Nam ita quoque vetus dictum habet, relictum a Philone de Peritudo. m. τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἄγνοια, h. e. interprete Cic. ad Att. VII. 7. 4m. 'Nemini est exploratum, cum ad arma ventum est, quid futurum sit.' Quomodo Annibal ap. Liv. XXX. 20. 22. 'Nusquam minus, quam in bello, eventus respondet.' Egregie Sen. Theb. 625. 'Nunc belli mala propono, dubias Martis incerti vices. Licet omne tecum Græcia robur trahas; Licet arma longe miles ac late explicet; Fortuna belli semper unipiti in loco est.' *Bernac.* *Bernec.* mallet *incertum belli*. Sed nihil mutand. *Incertum* dicit Auctor quod vulgo perperam, incertitudinem. Vid. libri nostri de Latinit. mer. susp. c. 7. *Ver.*

§ 9 *Inter fascias*] Feminales fascias accipe, de quibus Casaub. ad Suet. Aug. 82. 1. ubi tamen has de bracciis

etiam accipi posse conjicit, non dissensiente Salm. ad Hist. August. 238. E. 1. Bernec. Intelligit subligar, quod ex fasciis constabat. Faber.

[Scrutatori] Scrutatores in officiis principum fuere. Vid. Suet. Claud. 35. et Vesp. 12. Vorst.

[Regio more] Qui patet ex Plat. Timol. 21. et Dione 23. Regiam deinde hanc salutantes scrutandi consuetudinem Romæ primus usurpavit Augustus, Senatum legens, Suet. 35. Postea Claudius, Id. 25. Sed eam omisit Vespasianus, Id. 12. Post alii repetere, ut Severus ap. Spartian. 6. Bern.

[Curiosus, &c.] Saxo iv. p. 64. 16. 'Corpore deinde ejus cur. contrectato.'

[Aliud telum] Sc. quod salva lege Cornelia gestare licet: nec tamen honeste nominari potest. Simili metaphora Catull. C. 68. 'siculum' dicit: Propert. i. 3. et III. 19. 'arma.' Cæcil. Hymnide: 'Nihil agit in amore hermus.' Nec aliter Græcis, *ὄργανον*, *ὀπλίσκος*. Hinc jocus ap. Quintil. vi. 8. 81. Bern.

§ 10 *Sevocatum ab amicis*] Leg. *sevocatum*. Cic. II. Phil. 14. 'Cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari.' Gronov. Olim vidi legend. esse *sevocatum*. Non enim evocabatur ab amicis, sed ab illis sevocabatur. Sevocare est, seorsum vocare; quod il faciunt, qui soli cum aliquo sunt collocaturi; ut seducere est, seorsimducere, secubare, seorsim, solum cubare. Plant. Menæc. v. 9. 'Sevocabo herum, Menæchme.' Men. So. Ambo. Quid vis? Men. Non ambos volo.' Or. 'Sevocat hunc genitor, nec causam fassus amoris.' Suet. Cal. 36. 'Egressus triclinio, cum maxime placitum sevocasset.' Cic. pro Muræna. 'Facit ut rursus plebs in Aventinum sevocanda videatur.' Id. i. Fam. 9. 'Quoniam quidam nobiles homines inimicum meum me inspectante sæpe in senatu modo severe

seducerent, modo familiariter amplexarentur.' Hanc emendationem cum communicassem cum celeberrimo et unico doctore nostro Gronovio, ostendit sibi id. dudum venisse in mentem. Postea, cum adhiberem Juntinam, cognovi sic dudum in illa fuisse lectum, uti et in aliis impr. quod ex V. L. Bongarsii liquet. Sane in Glareani editione legitur *sevocatum*. Nec potio in posterum quenquam futurum, qui vulgati *evocatum* sit patrociniū suscepturus. Nihil enim eo h. l. est absurdius. Græv. Bong. edidit *evocatum*. *Sevocatum* vero antiquiores typis expr. 'Sevocare' formatum, ut 'seponere,' 'seducere,' 'secubare;' et ab aliis item usurpatum. Vorst.

CAP. II. § 1 *Sed Cappadoces*] Strab. XII. p. 273. 36. Romani, inquit, *θαυμάσιους εἰ τινας ὄντας εἰς ἀπειρήτους πρὸς τὴν ἀνθερίαν, ἐκτρέφον αὐτοὺς ἐξ αὐτῶν ἰδιώτας κατὰ χαιροποιίαν ὅν δι βόθλῳτο, &c. Bongars.*

[*Præfectorum*] Hoc suspectum est. Qui enim sunt præfecti illi, quos hic nominat, et ejus? Ariarathis? Quid ego faciebat Gordius? Num Mithridatis? At in filium octo annorum libido non cadit. In impr. quodam est *præfatorum*. Sed hoc glossatoris videtur, qui volebat præfectos illos de Gordio et filio Mithridatis accipi. Ego censeo, unum Gordium hic innui; de lectione loci nondum possum quid statuere. Schef.

[*Revocant*] Mallem *evocant*. Nam 'revocare' proprie illius, qui ante dimisit. At hoc non fecere Cappadoces, verum pater Ariarathis huj. Verbo 'evocare' alibi etiam hoc sensu attitur. Estque eo verosimilius sic hic legend. quia adhæsisse a fine vocis præc. videtur huic vocabulo. Idem.

§ 3 *Ne Mithridates accessione Cappadocæ etiam, &c.*] F. leg. ne M. velit accessiōem Cappadocæ, etiam. Sensus est: Ne Mithridates Bithyniam faceret tanquam additamentum Cappa-

docie. Val. M. ix. 1. 'Ptolemæus accessione vitiorum suorum vixit:' et Flor. ii. 11. 9. 'Quidquid insularum in eo mari inter Ceraunios montes jugumque Maleum, Ætolici belli accessio fuerunt.' Gron.

§ 5 *Qui senatus assereret*] Legend. *asseveret*. Cic. Bruto 57. 'Quemadmodum adversarius de quaque re asseveret.' Gronov. 'Asserere' pro, affirmare, notum usurpari a Veteribus; at *asserere quid alicui* an reperitur dubito. In Mss. Bong. est *asseveret*. Unde putem Nostrum *asseveraret* scripsisse. Schef. Veris, est scriptura librorum Bong. qui *asseveret* legunt pro *assereret*. Nam 'asserere' pro, affirmare, nusquam ap. mellores scriptores veteriores reperitur. 'Asserere in libertatem' frequens est. Sed 'asserit hoc hic aut ille' deterioris temporis. Græv.

§ 8 *Negant vivere gentem sine rege posse*] 'Gentem,' subaudi, suam, sc. Cappadocum: quomodo Auctor ea voce speciatim etiam utitur xxxvi. 2. 14. Hoc non monerem, nisi magni nominis Politicus Auctoris ista de omni gente pronuntiari censeret. Quod non est ita. Nam, etsi de sententia Mithridatis ap. Sall. H. iv. 'Pauci libertatem, pars magna justos dominos volunt:' hoc tamen illis solum accidit, qui 'libertatis dulcedinem nondum sunt experti,' Liv. i. 17. 3. Sicuti ap. Tac. xiii. 34. 'Armenii, libertate ignota, magis ad servitium inclinant.' Add. de Ægyptiis Herod. ii. 147. Ceteroqui sane 'nihil omnino bonorum multitudini gratius, quam libertas,' Liv. xxxiii. 18. 6. Bern.

Ariobarzanes] Hunc postea regno expulsum refert Cic. pro L. Manil. 5. et Auctor ipse cap. seq. 3. *Idem*.

CAP. III. § 1 *Tigranes*] Leg. Strab. xi. ext. ex quo et ex uno Ms. scripsi *obses Parthis*, cum in ceteris sit *obses a P.* inepte. Appian. Mithr. p. 176. d. Ariobarzanem a Mithraa et Bagoa Cappadocia pulsum scribit, et in ejus

locum Ariarathen constitutum: Nicomedem vero Bithynia a Socrate fratre ejectum. Bong.

Ante multum temporis] Ita Bong. et post eum alii edidere, 'Sed antiquiores typis expr. habent *ante non m. tempus*: quod ego quidem rectum putem. *Multum tempus* pro, multum temporis, dicitur, ut 'multum oleum,' 'exiguum vinum' a Scribonio Largo. Vid. Indicem in hunc Rhodii. Vorst. Pro *temporis* in editis quibnsd. *tempus* legitur, quod non repudiem. At, quod iid. adjiciunt non, sensumque faciunt contrarium, vix puto admitendum, cum repugnet Mss. E quibus mox pro *sed olim* sunt qui *nec olim* malunt. Mihi omnia examinanti locus totus ita videtur scribendus: *obses Parthis ante multum tempus datus, sed nec olim ab iisd. in r. p. r.* Schef.

Sed olim] Pro hoc malui *nec ol.* ut Bechar. edidit: ut hoc sit pro, non ita pridem. Vorst. Junt. quoque *ante non multum tempus, nec olim*. Græv.

Quod olim] *Olim* adest a Becharii aliisque antiquioribus edd. et recte meo judicio. Non Mithridates olim, sed jam tum meditabatur: nec potest quisquam aliquid olim meditari: repugnant enim hæc inter se, ut quæ tempora diversa, præteritum et futurum, aut præsens et futurum, comprehendunt. Meditari aliquis potest quod olim demum sit gerendum, sed non potest olim meditari. Vorst.

§ 2 *Et ne quis dolus, &c.*] Quia nullus est contractum, qui videatur fieri meliore fide: quippe 'generi soceris sunt loco filiorum: et hi vicissim in loco parentum suis generis,' ut ait Philo Jud. ii. de Monarchia. 'Hoc sacrum est, quod nulla permittitur commotione violari: nam quibus obsidibus habeatur fides, si non credatur affectibus?' Cassiod. Var. iii. Ep. 4. pr. Bern.

Filiam suam Cleopatram] Inde Appian. Mithr. p. 180. c. *Τοῦ βασιλέως* [legend. *Τρυφάνης*] δ' *Ἀρμένιος αὐτῆς*.

κρηδοτής ὄντι. 'Socer' vertit Interpres: cum h. l. κρηδοτής sit 'gener.' De Nicomede filio pulso vid. Strab. XII. *Bong.*

§ 4 *Aquilus et Manlius Maltinus*] Legend. arbitror *Manius Aquilius et M. Attilius*. Vett. quidam *Aquilus et Marcus Alkinus*. Appian. Mithr. p. 276. c. missos legatos ait, *ὁν Μάνιος Ἀκίλιος ἤγετο*: quem superatum a Mithridate, docet Epit. Liv. LXXVII. Idem. Vir summus Thomas Reines. in Epist. XXIII. ad Rupert. legit *Aquilus et M. Acilius* ex Vincentii Bellovacensis VI. Spec. Hist. 101. quem vid. Junt. *Aquilus Manlius, et Manius Attilius*. Græv. Inf. XXXVIII. 4. 4. 'Aquilium et Maltinum.' Nec dubium illud. *Manlius* nihili, et pro *Manius* esse, s. jam Aquilii, s. Maltini prænomen hoc ait. Bechar. et Maj. *Aquilus Mallius et Maltinus*. *Bong.* legend. arbitratur *Manius Aquilius et M. Attilius*. Certe Appianus principem eorum, qui missi tum ad Mithridatem fuerant, Manium Aquilium vocat. *Vorst.*

§ 6 *Intelligens*] Junt. *intellecto*. Optime. Nihil frequentius Nostro est hac ratione loquendi. Græv. Junt. *intellecto*, quod elegantius, et magis e consuetudine Justinii. *Faber.*

Ad Cimbros] Freinsh. legend. putat *Cimmerios*, ex XXXVIII. 7. 10. Nam quomodo huc Cimbri? licet ab illis ortum traxisse quidam fabulentur. Pro *Cimbros* legit *Iberos* Jo. Isacius Pontanus. Vid. de situ harum regionum Marcellin. XXII. 11. et seqq. *Bern.*

§ 7 *Romanum, &c.*] Saxo XIV. p. 264. 14. 'Sæuo Sætica med. bella.'

§ 8 *Non magno, &c.*] Qna ratione Mithridates Aquilium et C. Cassium Romanos duces vicerit, leg. Appian. Mithr. p. 181. et seqq. *Bong.*

§ 9 *Vacationem quinquennii*] Ita Capadocibus in formam provincie reductis a Romanis, 'quædam ex reglis tributis deminuta, quo mitius Roma-

num imperium speraretur.' Tac. II. 56. De Macedonibus similia Liv. XLV. 18. Add. Sc. Amirat. XX. 7. *Berneccer*. Antiquiores typis expr. *quinquennio*; ut, quantum in tempus concessa vacatib fuerit, casu sexto notetur: id quod sane nec insolens est. Sup. I. 9. 'Militia vacationem in triennium permittunt.' *Vorst.*

§ 11 *Quod conciones directas*] De iis qui *ὁπρημῆκευς δημηγορίας* historię inserunt, et ita historiam concionum *προσθήκην* faciunt, vid. Init. XX. Diodori. *Bongars.* Quod Liv. Sall. et alii oratione directa usi sunt, id minime reprehendendum. Et concionibus fecisset Noster, si et ipse orationem directam usurpasset, cum tam longam formare vellet. Placet hac super re judicium Freinshemii, quod is ad Curt. III. 2. 11. exposuit his verbis: 'Ut largiar in brevioribus concionibus decentius hoc fieri [ut oratio obliqua sit]: hoc certe concedere non possum, in prolixioribus idem obtinere, cum toties inculcanda sint ista 'se,' 'sibi,' et 'inquam,' 'inquit,' quæ verba vitanda Cicero sibi censuit, ne sæpius interponerentur. Adde quod vix caveri possit, quin alia quoque hac ratione indecora committantur, verbi gratia in oratione Trogi XXXVIII. 7. 8. 'Tantumque se avida expectat Asia, ut etiam vocibus vocet: adeo illis odium Romanorum incussit rapacitas proconsulum,' &c. hæc enim directæ orationi congruerent, oblique minus conveniunt.' Observe ipsum quoque Nostrium oratione directa alicubi usum; et quidem XIV. 4. ubi Eumenem, et XVII. 7. ubi Maleum loquentem inducit. *Vorst.*

CAP. IV. § 1 *Optandum sibi, &c.*] Simillime Pericles ap. Thucyd. II. 11. 7. 'Qui arbitrium belli pacisque habent, dementes fuerint, si bellum malint. At, quibus ea necessitas iungitur, ut aut cedendo finitimorum ferre dominatum, aut pro victoria belli discrimen adire cogantur; hic,

qui periculis se subducit, multo majorem, quam qui ea sustinet, representationem meretur.' Ita Sulpitius ap. Liv. xxxi. 7. 2. et rursus ipse Mithridates inñt. Epist. ad Arsacem, ap. Sall. H. iv. Bern.

§ 2 *Nec eos quidem dubitare*] Scribend. *ne eos*; et mox agatur pro agitur. Gronov.

§ 3 *Agitur*] Ut multa alia in oratione hæc indirecta sunt, quæ magis orationi directæ conveniunt, ita et rð 'agitur' non tam ad indirectam, quam ad directam orationem pertinere videtur. Vorst.

Prælio congressio] Ms. Leydensis *prælii congressu*. Ita et alii. Nec male. Boxhorn.

§ 7 *Solum finium*] Hoc finium non videtur Justini esse, aut sub eo corrupte aliud latere vocabulum, quod difficile divinare. - Schef.

Eisdem Gallos occupasse] Præfero quod habent Mss. Bong. *iisdem Galli occupassent*. Idem.

§ 9 *In partem virtutum suarum ipse numeret*] Mallem legere in *parte v. s. ipsum numerare*; i. e. inter suæ potentie assertores et propugnatores se habere. Et mox, pro *occupaverunt, occupaverint*. Gronov. Constructionem hic non video. Debebat, nisi fallor, scripisse in *partem v. s. se numerare*. An verba, *semper Romanos terruit, delenda*? Fleret profecto mellior oratio: *G. autem nomen* (supple, esse), *quod in partem v. s. ipse numeret*. Schef. Non facile hæc refingam omnibus libris in vitis, sed potius referam inter illa vitia, quibus hanc orationem obliquam laborare Freinshemius doctissimus superius observavit. Grav.

Hos qui Asiam incolunt] Causæ suæ potius, quam vero servit h. l. Mithridates. Verius de iisd. Flor. ii. 11. 'Gens Gallogræcorum, sicut ipsum nomen indicio est, mixta, et adulteratæ reliquæ Gallorum, qui Brenno duce, &c. Itaque ut frugum semina mutato solo degenerant: sic illa ge-

neina feritas eorum Asiatica amicitia mollita est.' Add. Liv. xxxviii. 17. Bern.

§ 10 *Sagaciora*] In Mss. legitur *acriora*, quod miror omisisse sumere in textum. Est enim alterum glossatoris, et quidem proxime inepti. Ecquid enim hic sagacitas faciat, cum de virtute fortitudineque manifeste præcedat, operositasque itineris daros potius, quam sagaces faciat? Schef. Nec hic viro doctissimo possum subscribere. Sagacitas an non requiritur in bello? Cur barbari viribus et impetu potentiores victi sunt a Romanis, quam quia hi prædenter secundum artem militarem bella gerebant? Acres erant omnes Galli: h. e. intrepidi, bellicosi, sed non sagaces: sed non ratione bellum gerebant, quæ non potest esse sine sagacitate. Pulchre Sen. i. de Ira 11. 'Germanis quid est animosius? quid ad incursum acris? quid armorum cupidius? quibus innascuntur insu-triunturque,' et quæ sequuntur. Dein: 'Agedum, illis corporibus, illis animis, delicias, luxum, opes ignorautibus da rationem, da disciplinam, ut nihil amplius dicam, necesse erit nobis certe Romanos mores repetere.' Hos itaque Gallos, qui virtutem pristinam retineant, difficultates, labores, (nam *vadipara vadipara*) et loca ipsa cultiora, in quibus consederant, sagaciores reddiderant, ut illorum vis magis esset timenda, quam ceterorum. Acuerant ratione virtutem, ut Florus loquitur. Plurima possent in hanc rem afferri, nisi res esset in aperto. Grav.

§ 11 *Jure imperii*] Mss. *vix imp.* quæ lect. omnino præferenda est. Intelligit enim alteram imperii, et senatus, et consulum partem, ut ipsi essent vices imperii et partes: cum peterent populi Latii jus civitatis, et alterum consulem, et dimidiam senatus partem. Flor. i. 14. 'Quum jus civitatis, partem imperii ac magistra-

taum poscerent.' *Græv.*

§ 12 *Sub jugum missos*] Sc. a Samnitibus ad Candinas furcas. Liv. ix. 6. *Bern.*

§ 13 *Immoretur*] Mallem immoretur. Sed sunt alia quoque huj. generis orationi directæ propria in hac oratione, de quibus pridem viri docti monuere. Ut f. Justini potius, quam librarii hæc sit culpa. *Schef.* Cujus expendationem confirmat Junt. in qua legitur *immoretur*. *Græv.* Saxo xiv. p. 848. 11. 'Ne peregrinis diutius immorer, stylum ad propria referam.'

Bello Marisco] Dictum a Marsis belli auctoribus, Strab. v. Dictum etiam Italicum et Sociale: de eo leg. Appian. et Flor. et alios: ap. quos et ap. Plut. vid. historiam bellū civilis Mariani et Cimbrici, quorum mox meminit. Oros. v. 19. eod. anno bellum Civile commotum et Mithridaticum ceptum scribit. *Bong.*

§ 14 *Vicino Italia*] Junt. *vicina*: et mox lid. *peric. accessisse Ital.* Quod præferend. vulgato *esse*. *Græv.*

Esse] Antiquiores typis expr. habent *accessisse*: nec male meo judicio. *Vor.*

CAP. v. § 1 *Utendum occasione*] 'Valet in omnibus rebus humanis et pollet occasio, sed maxime in bellicia,' Polyh. ix. 14. et x. 39. *Bern.*

Rapienda incrementa] Verbi emphasis exprimit illud Senecæ ad Marciam 10. 'Quicquid a fortuna datum est, tanquam extemplo abitarum possideat anima. Rapite ex liberis voluptates: fruendos vos invicem liberis date, et sine dilatione omne gaudium haurite: nihil de hodierna die promittitur, imo nihil de hac hora. Festinandum est: instat a tergo mora,' &c. Et alibi: in re subita 'rapienda, non capienda consilia.' Eonius ap. Cic. de Orat. iii. 40. 'Vive, Ulysses, dum licet: Oculis postremum lumen radiatum rapa.' *Bernegger.* Liv. xxvii. 17. 'Eam voluit

primam occasionem raptam.' Lucan. x. 508. 'Cæsar semper feliciter usus Principiti curæ bellorum, et tempore rapto:' et Stat. v. Th. iii. 'Rapiuit gavisæ Polyxo Fortunam:' et Paulus Jctus l. 168. D. de Reg. Juria. 'Rapienda occasio est, quam præbet benignius responsum.' *Græv.*

Rapienda incrementa virium] Quis Latine dixerit *rapere incrementa virium*? Nemo, quod sciam. Ms. Leydensis r. *marica* v. Ex quo quid elicere possint, videant eruditi. *Roxh.*

§ 3 *Dati auxilii*] Legend. *puto lati.* Nam *dare auxilium* non memini legi ap. Latinos scriptores. *Græv.*

§ 4 *Adoptione testamenti*] Mira locutio. Quid enim *adoptio testamenti*? F. quæ fit per testamentum. At hoc nemo ista formula exponit. Deinde unde constat, factum id per testamentum? Nisi omnia me fallunt, scripsit Just. *sed adoptione, testamento, et. Schef.*

§ 5 *Parendo non tamen*] Id. quaestio de Romanis Britanni, 'Nihil,' inquit, 'profici patientia, nisi ut graviora tanquam ex facili tolerantibus imperentur.' Pub. Syrus: 'Patiendo multa veniunt, quæ nequeas pati.' Add. Thucyd. i. 24. 13. Liv. xxxv. 17. 6. et xlii. 1. 8. *Bern.*

Cum inter hanc decretorum amaritudinem parendo non tamen eos mitigaret, quis acerbius ac in dies gerant, non obtinuisse] Ms. et Junt. cum hac decretorum amaritudinem parendo. Junt. quomodo mitigarit. Totus locus sic est scribendus: cum interea, huic decretorum amaritudinem parendo, non tamen eos mitigarit. 'Decr. amaritudo' sunt amara decreta: de quo loquendi genere plura supra notavi. *Græv.* Rectius videtur mitigarit. *Vorst.* *Vorst.* cum *Græv.* mallet *mitigarit*. Nec repugno. Illud quæro potius, quomodo cohæreant parendo non mitigarit, non obtinuisse. Manifeste hæc mendosa sunt, quæ videntur posse sanari, si verba illa, non tamen eos mitigaret, penitus de-

leantur. Et existimo ab eo esse, qui sequentia explicare volebat. *Schef.* Facile videas l. hunc vitiose scriptum esse. Sic emendari potest, et ex mente ac stylo Justinī: *cum inter hanc depr. amaritudinem parendo, non tantum eos non mitigasset, quin, ne acerbius se in dies gerant, non obtinisset.* Aliter coniecit amicus noster, alii aliter conicient, quēis plus otii, plus ingenii, plus felicitatis in hoc genere fuerit. *Faber.* Non contemno hanc emendationem. Videtur tamen propius a lect. veteri abire, si legamus, *non tamen eos mitigavit.* Quia *acerbius se gerant non obtinuisse.* Nisi malls sequi quod in notis jam ante monui. *Schef.*

Non obtinuisse] Hæc f. delenda sunt, utpote transposita ex seqq. §. 9. *Gron.*

§ 7 *Raptam tamen sibi esse victoriam ejus ab illis*] Junt. non invenuste *Raptum t. s. e. victoria jus.* Græv. Quod non contemnend. Præcedit enim 'Quam jure gentium victor occupaverat.' *Vor.*

Quorum nihil] Similia Minio legatis Romanis objicit ap. Liv. xxxv. 16. *Bern.*

§ 8 *Regem, &c.*] Memnon 32. Μιθράδης τὸν Χρησίδην ἐπικυβέρετα Νικομήδην ἀρεκαβόρην.

§ 9 *Populo Cappadocum pro libertate oblata Gordium regem orante, &c. ideo non obtinuisse*] Non ferunt aures Latinæ *populo orante non obtinuisse.* Junt. *populos: alii orantem.* Leg. *populos Cappadocum pro l. o. G. r. orantes, &c. non obtinuisse:* cap. 7. iid. Junt. 'Sen populis eorum conferat snos.' Sic 'Latini populi,' 'Æqui Volscique populi,' 'Samnitium populi' ap. Liv. De quo vid. multa exempla ap. Gronov. ad Liv. v. 84. Græv. Recte Græv. *populos.* *Faber.* In Junt. est *populos.* Ideo cl. Græv. mox scribit *orantes.* Ego, quoniam in libris aliis est *orantem,* malim alterum mutare, ac scribere *populum.* Vitium ex eo

natum, quoniam librarius antiqua ratione *populo* cum lineola supra o finali scripserat pro *populum.* Inde alii *populo* simpliciter, neglecta lineola, alii *populos* fecere, ut facile colligitur. *Schef.*

§ 10 *Ultum ierit se*] Ita ex Vett. emendavi: quomodo et ap. Tac. legend. docuit me P. Pitheus, vi. 36. 1. 'Mox Artabanus tota mole regui ultimi id peritia locorum.' Leg. *ultum iis,* ut doctissimus et diligentiss. Lips. annotavit. *Bongars.* Amat ita loqui Tacitus: ut xiii. 44. 7. 'Injurias ultum isse.' F. imitatione Salustii Ju. 6. 8. 1. 'Ultum ire injurias festinat.' Ita Cart. x. 8. 'Temeritatem armis ultum ivit.' *Bernecor.* *Ultum ierit* recte rescripsit Bong. e *Miss.* Et loquuntur ita et alii. In eo ab antiquioribus typis expr. et inter hos Juntino abest; adjectumque non æque bene est a Bongarsio. *Vor.*

Ventum obviam in eo, et nunc] Juntæ non agnoscunt in eo: rectius abesset. Græv. Error manifestus; pro in eo legend. *tunc,* cum mox addat 'et nunc.' *Faber.* Recte censent posse rē in eo ahesse. Quod si tamen probis in codd. reperit Bongarsius, putem Just. sic scripsisse, ab ipsis *ventum obviam.* *Eo et nunc,* ut illud eo referatur ad 'quod' subsequens, et potest in ante eo factum esse ab m, quod præcedit proxime in fine vocis 'obviam.' *Schef.*

Saltatr.] Quæ Νόνη fuit appellata. Vid. Memnonem, 33.

CAP. VI. § 1 *Non delicta regum*] Sall. in Epist. Mithr. ad Arsacem: 'Namque Romanis cum nationibus, populis, regibus cunctis, una et vetus causa bellandi est, cupido profunda imperii et divitiarum,' &c. Id. et Jugurtha ap. eund. Sall. 81. 2. *Bongars.* Id. Britanni ap. Tac. Ag. 30. Nec diversus abt Applanus in fine lib. de B. Mithr. *Bern.*

Neque in se uno, sed] Cic. III. Fam. 8. 'Quod in te bene merito grati essent.'

Liv. xxx. 26. 'Se nihil nec institutis populi Romani nec moribus suis indignum in iis facturum.' Plin. xxxv. 10. 'Apelles et in æmulis benignus.' Virgil. II. Æn. 541. 'At non ille, satum quo te mentiris, Achilles Talis in hoste fuit.' Vid. Not. ad Sen. N. Q. IV. Præf. Gron.

In *se uno*] Non rejicio penitus. Suspicio tamen evenisse hic, quod in superioribus, ut pro *avum* librarius scriberet *uno* cum *lineola* in littera finali *o*, antiqua ratione. Noster certe alibi semper quartum casum apponit verbo 'grassari' et præpositioni 'in,' non ultimam. *Schef.*

§ 5 *Imputari*] Non mala tantum, sed et bona imputari dicunt: estque 'imputari' hic id. quod, acceptum referri. Tac. I. H. 38. 'Hoc erit solum certamen, quis mihi plurimum impatet,' i. e. quis plurimum mihi tribuat, et me sibi devinciat. Plin. xxix. H. N. I. 'Sertinius imputavit principibus, quod n. quingenis annis contentus esset.' Sæpe casus tertius omittitur. Plin. Paneg. 'Copiam tui, non ut imputes, facis.' Suet. Tib. 53. 'Imputavit etiam quod non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit.' Sed discrepant nonnihil ab eo quod Noster dicebat. Cum enim illud, ut dixi, per *τὸ*, acceptum referri, explicari possit, hæc per *τὸ*, expensum ferre, explicanda potius fuerint. *Ver.*

§ 6 *Modo*] I. e. ante annos 16. Nam *ἐν πλάτῃ*, s. *παπαρταύς*, hoc accipiend. est. Ita Cic. in Bruto de annis 20. dixit: nuper, et Val. M. I. 1. 13. agens de supplicio Tullii Duumviri, quem Tarquinius rex culleo insutum in mare abjici jussit: 'Idque,' inquit, 'supplici genus non multo post paricidis lege inrogatum est,' i. e. annis a regifugio circiter 60. ubi nonnullos, contra membranarum fidem, extrita negandi particula vitiose legere multo post, ostendit Theod. Marcillus Interpretam. Legis XII. Tabularum, p.

285. Sic Plinius xxxv. 10. fin. 'Fuit et nuper,' &c. Nempe Neronis tempore, cum scriberet Plinius sub Tito. Liv. ix. 17. 6. 'Sicut magnum modo Pompeium,' id fuit spatium annorum minimum 20. Cic. Off. II. 21. 9. 'Modo hoc malum in Reimp. invasit,' &c. 'nondum centum et decem anni sunt,' &c. *Bern.*

Ut *ne vetustum quidem memoria patris donarent*] Junt. *memoria avi*. Et hoc ratio postulat. Patris nulla hic sit mentio, sed avi et nepotis. *Græv.* Avi verum est, et jure a *Græv.* probatur. Avus erat Masinissa. *Faber.* Avi ratio postulare videtur; quia non de filio, sed de nepote prædictum fuerat. 'Memoriae alicujus aliquem donare' est, parcere alicui propter aliquem. Sic xxxii. 2. 5. 'Non tam absolutum regem, quam donatum filio patrem.' *Vorst.* Junt. *memoria avi*, quod historiam postulare dicit *Græv.* *Schef.*

§ 7 *Tales reges, &c.*] Regii nominis odium quantum Romæ fuerit, aliquot Livii locis perspicitur: ut II. 1. 10. III. 38. 2. xxvii. 21. 4. &c. Add. Latini Pacati Paneg. Theodos. 20. *Bern.*

Inter hæc] Junt. et aliam vett. edd. inter hæc. *Græv.*

Atque ut ipsi ferunt] An: scribend. atque ut, ut i. ferunt? Debet enim sequens 'sic' habere, quo referatur. *Schef.*

§ 8 *Luporum animos*] Hinc 'lupi' convitio dicti ab hostibus Romani: ut a Volscis *Æquisque* ducibus ap. Liv. III. 66. 5. a Telesino Samnitium duce ap. Vell. II. 27. 3. *Bern.*

Inexplebiles] 'Romani raptores Orbis, quos non Oriens, non Occidens satiaverit,' &c. inquit Britannicus ille Galgacus in Tac. Ag. 30. *Idem.*

CAP. VII. § 1 *Majores suos a Cyro*] Appian. de Mithridate originalis huj. auctore, *ἀρχὴ γένος βασιδελου Παρσηνῶν*. Flor. III. *Beng.*

Sen. populus eorum conferatur suo]

Antiquiores typis expr. Becherii, et teste Grævio Junt. *sen. populis illorum conferat aues*; quod rectius videtur. Sane Romani varios in ditione sua populos habebant: neque minas Miluridates. *Ver.*

Nicatoris Seleuco] Appian. Syriac. p. 134. c. Seleucum a victorie potius, quam ab occiso Nicatore, cognomentum hoc traxisse scribit. Liv. XLII. 19. 9. Cohortis regis meminit, quos Nicatoras appellabant. *Bern.*

Eorum se gentium esse] Add. necessario regem: *eorum se gentium regem esse, &c.* Faber. Sc. regem vel ducem.

§ 4 *Bella, &c.*] Saxo XIV. p. 269. f. 'Qua fide præsens bellum ingredi velient.'

Solitudinis] Plin. Paneg. 14. Germaniam veterem prope infinita vastitata interjacentis soli muniri dirimique dicit. Herodian. II. scribit Imp. Augustum manivisse imperium, cum aliis rationibus, tum *ἐρημὴ γῆ καὶ ὁρεινὰ*, 'terra deserta et ægre pervia.' *Bern.*

Scythia præter arma, &c. vel frigorebus instructa] Vides hæc non congruere cum oratione obliqua: itaque est legend. *Scythiam instructam*; aut cum Junt. *Scythas instructos*. Græv.

Scythas . . . instructos, &c.] Cum oratio sit obliqua, necessario admitenda est scriptura Junt. Longe optima lect. est, et quæ in dubium vocari haud possit. Vulgata autem vitiosa est, *Scythas, &c.* Faber. *Scythia instructa* quo referri possit, non apparet. Legend. ergo *Scythiam instructam*: vel, ut Junt. *Scythas instructos*. Vorst. Recte Vorst. observat illud *Scythia instructa* non habere, quo possit referri; et jam Græv. hoc monnerat. Mallem tamen legere non *Scythiam instructam*, ut ipse, verum *Scythia instructa*; postremo locum totum sic distinguere, ac legere: *Multoque se i. ac d. b. P. ingressum: cum ipse r. ac i. esset, Scythia p. a. v.*

animi, locorum quoque s. val f. instructa; per qua, &c. *Scythia instructa* regitur ab, esset, quod ex præc. 'esset' intelligend. atque hæc trahend. *Schæf.*

§ 8 *Tantumque se avida expectat*] *Legō tanquā se a. expectat. Faber.*

Tantumque se avida expectat Asia] Hæc et proxime seqq. orationi indirectæ, qua Auctor usum se professus fuerat, minime omnium congruunt. *Ver.*

Odium Romanorum inausit] Scrib. inausit. Cic. I. Cat. 8. 'Qua nota domesticæ turpitudinis non inusta vitæ tum erat' et II. 9. 'Tantus enim illorum temporum dolor inausus est civitati.' *Gron.*

§ 9 *Quam nemo ante transire tute atque adire*] Mallem *quæ nemo*, ut illud *quæ* referretur et ad 'Scythiam' et ad 'Pontum.' Nam alias non video, quomodo conveniant due illa verba sequentia, 'transire' et 'adire,' nisi alterum ad 'Pontum,' alterum ad 'Scythiam' referatur. De sola quippe Scythia præposterum esset dicere primo 'transire,' post 'adire.' *Schæf.*

§ 10 *Ne ipse milites*] In exiguo verbulo magnus error; leg. *neq.*, i. e. *ne quidem. Fab.*

Colchos] Strab. XII. *Bong.*

Bosphorum] Nempe Cimmerium. *Bernaccer.* Hic agitur de faucibus Cimmerii freti, non de angustis freti Byzantini. Sed vellem hunc errorem ex omnibus libris sublatum esse. Scribi enim debet *Bosporus*, non *Bosphorus. Fab.*

CAP. VIII. § 1 *Post annos tres et viginti*] Pro, annis tribus et vig. post sumptum regnum. Simile illi quod XVIII. 3. 5. observatum, 'ante annum Trojanæ cladis.' *Vor.*

§ 2 *Mortuo rege Ptolemæo*] Post Ptolemæum Philometorem ordo successionis regum Egypti mutatus est: huc usque enim patri filius successerat. At Philometori frater successit Evergetes II. dictus, et Physcon.

Strab. xvii. Vtd. Epit. Liv. lxx. et Oros. v. 16. *Bong.*

§ 6. 7 *Quibus rebus, &c.*] Tertullian. Apolog. 37. 'Si tanta vis hominum in aliquem orbis remoti sinum abruptissimos a vobis, suffudisset utique dominationem vestram tot qualiumcunque amissio civium: imo etiam et ipsa destituitio perisset; proculdubio expavissetis ad solitudinem vestram, ad silentium rerum et stuporem quendam quasi mortuæ urbis: quævissetis quibus in ea imperassetis.' *Bern.*

§ 8 *Legatis Romanorum*] Meminit huj. legationis Strab. xiv. *Bongara.* Val. M. iv. 8. 13. Scipionis continentiam laudat, quod hanc legationem, septem tantum servis comitatus, obierit. Plut. Apoph. Rom. 23. *Bern.*

Inspicienda] Ap. Vincent. corrupte editur *aspice*.

§ 9 *Sagittæ ventris*] A qua Ptolemæus hic 'Physcon' est appellatus, h. e. ventricosus, obesus. *Bern.*

§ 10 *Subtilitas perlucida vestis*] De his vestibus Ceis s. Cois Plin. xi. 22. 'In Cœo mulier Pamphila excogitat rationem, ut denudet feminas vestis.' Et cap. seq. 'Nec puduit has vestes usurpare etiam viros, levitatem propter æstivam. In tantum a lorica gerenda discessere mores, ut oneri aint etiam vestes.' In eas graviter invehitur Sen. Benef. vii. 9. et Epist. 90. et Consol. Helviæ 16. Pellucidis vestibus Tarentinos amictos refert Athenæus xii. 5. p. 522. *Ælian.* vii. 9. Hieron. adv. Helvid. sub fin. Dio ap. Vales. iii. 93. *Idem.*

§ 11 *Dum, &c.*] 'Inspicit urbem,' ut ap. Spartan. Sever. 17. 'Nam et Memphim et Memnonem, et pyramides et labyrinthum diligenter inspicit.' Vincent. 'dum inspiceret u.'

§ 12 *Detrahit*] Detrahere est, de loco superiore deicere aut amovere. Imagines autem sublimes dedicari solitas, est notum. Aptum ergo verbum, quo in re simili utitur Suet.

Domitian. 13. 4. Et inter senatus acclamationes, ostendit Commodo, fuit hæc: 'Gladiatoris status detrahantur.' Lamprid. 19. *Bern.*

§ 13 *Filius*] Nominis Menephitem, referente Val. M. ix. 2. Est. 5. Truculentum, hoc facinus memoratur etiam in Epit. Liv. lxx. Legend. *Memphitem* ex Diod. ap. Vales. 254. et 274. *Idem.*

In cista compositum] Antiquiores typis expr. *impos.* Legend. ergo *in cistam impos.* Vorst.

Die natalis] Subintell. lucis. Plin. xxxvii. N. H. 2. 'Tertio triumpho, quem pridie Calend. Octob. die natalis sui egit, transtulit alveum' &c. Lamprid. in Commodo 10. 'Eum etiam, qui Tranquilli librum Vitæ Caligulæ continentem legerat, feris objici jussit, quia eandem diem natalis habuerat, quam et Caligula.' Cod. Theodos. vi. Tit. xxix. l. 6. 'Felleis natalis nostri die.' *Græcor.* Bong. edidit *die natalis ejus*; idque Bernecc. et alii retinere: quod miror. Et sane *τὸ natalis* nomen adjectivum, cumque altero convenire hoc oportet casu. Quod 'natalem,' subaudito, diem, dicunt, id sapissime quoque plene 'diem natalem' appellant. *Vorst.*

§ 14 *Luctu incenderetur*] Ita et Græci loquuntur, et, si satis commemini, Virg. Exemplum Græcum est ap. Simonidem, et alios. Sed hic characteres Græcos non habeo. *Faber.* Pro 'Quæ res' Vincent. habet 'Hæc res.'

CAP. IX. § 1 *Cujus, &c.*] Saxo II. p. 20. 1. 'Cujus [Frothonia] varii insignesque casus fuere.'

§ 2 *Ut supra dictum est*] Sc. xxxvi. 1. *Bern.*

§ 3 *Cui, &c.*] Appian. de B. Syr. p. 213. de Demetrio scribit: 'Ἐν δὲ Παρθυνῶν καὶ δὲ μετὰ Σέλευκον δεσπότην, καὶ γενόμενος αἰχμάλωτος, διατὰς εἶχεν ἐν Φρασίην βασιλῆς (ed. Steph. βασιλέως) καὶ Περδογύστην ἡγέτην αὐτῆς

την ἀδελφὴν δ βασιλεύς.

Arsacides] Error pudendus; leg. *Arsaces*. Ita alibi Justinus, et res notissima est. Unde xli. 5. 'Cujus memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt, ut omnes exinde reges suos Arsacis nomine nuncupent.' *Faber*.

Parth. r. m. et r. a. m.] Uncinis includit Ed. Bong.

Misso in rcaniam] xxxvi. 1. 6. Similis magnanimitas Alexandri xi. 9. 15. *Bern*.

§ 4 *Vitam, &c.*] Saxo xv. p. 368. 28. 'Floniensium Jutorumque comitatum pertæsus.' Id. xiv. p. 270. 49. 'Fugam meditans.'

§ 5 *Gallimander*] Hic Josepho Καλῶς διέτρεφε dictur. *Gronov.* Scribend. *Callim.* *Fab.*

Ducibus] Sc. viæ s. itineris ὁδηγοῖν. Ea voce simpliciter utitur quoque Liv. xlii. 13. 6. et Suet. *Cæs.* 31. 3. Recentiores Græci pro ὁδηγῶν dixerunt διασώζων, et duces viæ vocarunt διασώζοντας, item ἀσώζοντας. Utuntur et in Latium corrupta voce δουκάρων. *Menrs.* Glossar. Græcobarb. *Bern.*

§ 6 *Arsacida*] Legend. *Arsaci.* *Fab.*

§ 7 *Premium fidei*] Simile exemplum de Mithridate et Attilii libertis habet Appian. *Mithrid.* 233. pr. et plura in hanc rem Gruterus Diss. 48. ad Tac. *Bern.*

§ 8 *Deprehenditur*] Acidal. ad Vell. ii. 180. 8. monet hic legend. *repr.* quod proprium de fugiente verbum. Ita Curt. iv. 14. 8. 'Reprehensi ex fuga Persæ,' h. e. retracti. Liv. aliquoties: ut ii. 10. 3. xxxiv. 14. 6. &c. Suet. *Calig.* 45. 5. *Idem.* Recepti ex Mss. et Junt. *repr.* Quomodo legend. divinaverat Acidal. Curt. 'Reprehensi ex fuga Persæ.' *Phædr.* 'Elapsus semel Non ipse possit Jupiter reprehendere.' *Græv.* Recte Græv. *repr.* Est enim proprium eorum quos certi homines reducunt ex fuga. Id etiam, retrahere, dicebant. Salust. 'Quem pater ex fuga retractum,' in Catil. et Terent. 'Retraham herole

fugitivum argentum.' Sed et ita Just. xxxviii. 10. 11. 'Ad quem retrahendum cum turmas equitum festinato misisset,' &c. Quin et hoc lib. cap. 9. 6. 'Per compendiosos tramites occupatum retrahit.' *Faber.* Bong. et alii ediderunt *depr.* Sed legend. sine dubio *repr.* 'Reprehendere' est, rursusprehendere: quæ significatio maxime quoque propria est. Vid. et Lib. de Latinit. F. Susp. p. 180. *Vor.*

§ 9 *Civitatem*] Ut alibi, provinciam, remp. 'Civitatem' vocat totam Hyrcaniam, non aliquam urbem. *Fab.*

Talis aureis ad exprobrationem puerilis levitatis, &c.] Puerilis enim talorum ludus est. Hinc illud Lysandri ap. Plat. *Apoph.* 94. 'Pueros talis viros jurejurando decipi debere.' De talorum tesserarumque jactu plura collegit Hadr. Junius *Animadv.* ii. 4. *Bern.*

§ 10 *Tam mitem in Demetrium clementiam*] Valde metuo, ne in vitio cubet hic l. Ecquid enim *mitis clementia*? cui fini hoc epitheton adjicitur? num quæ non mitis clementia? Ergo plane suspicor Just. scripsisse *tam miram.* *Schef.*

Non misericordia gentis, &c.] Eod. respectu 'Arminii conjux et filius non hostiliter habiti' a Romanis: Tac. i. 10. Sic 'Maroboduus Ravennæ habitus, si quando insolescerent Sævi, quasi rediturus in regnum ostentabatur.' Id. i. 36. *Bern.*

Resp. cogn.] Saxo xiv. p. 280. 14. 'Sub respectu cognat.'

Adversus Antiochum fratrem] Qui Sidetes dictus est. Ejus in Parthos expeditionis meminit Livii Epit. lxx. et Orosius v. 10. et Appian. *Syr.* qui Antiochum victum sibi ipsi manus attulisse refert. *Bong.*

Cap. x. § 2 LXXX. millia armatorum] Oros. v. 10. 'Centum millia armatorum, ducenta millia amplius calorum atque lizarum, immixta scortis et histrionibus.' *Idem.* Tac. H. iii. 33. 1. 'Quadragesima armatorum

millia irrupere: calorum lixarumque amplior numerus.' *Bern.*

Scenicorumque] Hoc *Mss.* Bong. non agnoscunt. Et videtur rectius abesse. *Schef.*

§ 3 *Caligas auro figerent*] Caligas inter calceamenta fuisse, vel ex h. l. manifestum est: et imperite 'braccas' sic appellari vulgo censemus, quarum tamen usum vet. Romanos, Græcos, Hebræos penitus ignorasse, Casaub. demonstrat ad Suet. Aug. 82. Ceterum de hoc calceamentorum lux multa collegit ex antiquitate Phil. Rubenius in *Electis* II. 14. Add. quædam ex *Brisson. Antiq.* II. 5. et *Pancirolli Deperditis* p. 338. et seqq. *Bernec. Ms. suerent.* Festus in voce, *Mustricola*: 'Mustricola est machinula ex regalis, in qua calceus novus sultor.' *Gronov.* 'Caligæ' hic munimenta pedum: ut vel ex verbo 'proculcare' quod sequitur apparet. *Val. M.* IX. 1. Ext. 4. ead. de re agens, 'aureos clavos crepidis subjectos' ait. Ubi, quod Noster 'aurum' dicit, 'aureus clavus'; quodque 'caligam' vocat, 'crepida' appellatur. Vid. et *Nigronium* in lib. de *Caliga Veterum*, et *Casaub.* in *Suet. August. Vorst.* Hoc *figerent* suspectum est. Ut enim fulmenta solearum figuntur, aut suffiguntur, ita non solæ ipsæ, aut caligæ. *Mss.* habent *facerebant, fierent*, a quo posteriori proxime abest *suerent*, quod itid. in quodam reperitur. Et puto rectissime de caligis usurpari. Suuntur auro, quando fulmenta clavis aureis suffiguntur. Sed f. nil in *Nostro* est mutand. Nam et *Plin.* ad h. ipsum fere modum xxxiii. 3. 'Agnozem Teium Alexandri Magni præfectum aureis clavis suffigere crepidas' solitum ferunt, quanquam libri vet. ibi habent *configere*, quod rectius videtur. Neque aliter accipiend. *figere* ap. *Nostrum*, quam ut simplex pro composito, configere, quod frequenter in talibus usurpant. Sic

Colum. VII. 3. 'Robustam tabulam configunt aculeis.' Nisi quis plane censeat ap. *Nost.* primitus fuisse auro *configerent*; post librarium compendiose scripsisse *cofigerent*, cum lineola in o, postremo illud eo a præc. ro assumptum esse. *Schef.* Mox 'dimicant' ignorat *Saresb.*

§ 8 *Copiarum præbitione*] In *Ms.* legitur *exhibitione*, quod præfero, vulgatumque huj. habeo pro glossemate: 'copiæ' de rebus necessariis intelligendæ cum ad victum, tum ad alia. *Schef.*

Et die statuta] De vespertis Sicilia, et ejusmodi lanienis improvisis, vid. collectanea *Camerar. Hor. Subcis.* I. 88. *Bern.*

Divisum exercitum] *Frontin. Strat.* I. 8. 11. *Polyb. ap. Vales.* 37. *Idem.*

§ 10 *Vincerent*] *F. vinceret.* *Freinsh.* Probo conj. *Freinsh.* et lego *vinceret.* *Schef.*

Occiditur] *Appian. Syr.* p. 132. b. ipsum sibi manus intulisse scribit. *Bernec.* Verba hæc sunt: Καὶ σπράττει καὶ ὁδε [Ἀντίοχος] ἐπὶ τὸν Φραττην, τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν. ὁ μὲν δὲ Φραττης αὐτὸν ἔδωκε καὶ τὸν Δημήτριον ἐξέπεμψε· ὁ δ' Ἀντίοχος, καὶ ὁ συνέβαλλε τε τοῖς Παρθαίοις, καὶ ἡσώμενος, αὐτὸν ἐκτείνειν. Pro καὶ ὁδ in *Med.* codice scriptum est καὶ ὁδ. Hinc f. legend. ὁ δ' Ἀντίοχος κακῶς. Κακῶς, infelicitèr, ut ap. *Herod.* IV. 205. de *Pharetime*: Ἀπέθανε κακῶς· ζῶσα γὰρ εὐλῶν ἐξέψεν: et *Ælian.* XIII. V. H. 31. Κακῶς ἀπαλάξας. Id. quoque x. de *Nat. Anim.* 34. violenta morte *Antiochum* periisse tradit: Καὶ Ἀντίοχος δὲ νεορτείνουσα [χελιδὸν] ἐν αὐτοῦ [σκηρῇ] τὰ μέλλοντά οἱ ἀπαντήσεσθαι ὑπνιζατο· ἀνελθὼν γὰρ εἰς τοὺς Μήδους, εἶτα μόντοι οὐκ ἐπανήλθεν εἰς τοὺς Σύρους, ἀλλ' αὐτῶν κατὰ τινα ἑσσε κρημνόν.

§ 11 *Festinulo*] *Saxo XI.* p. 218. 5. 'Slesvicum f. contendit.' XIV. p. 252. 39. 'F. post ipsum pervenit.'

LIBER XXXIX.

CAP. I. § 1 *Obsidione*] 'Obsidio' pro captivitate, ut supra non semel. De initio captivitatis ejus Demetrii dixit xxxvi. *Vorst.*

§ 2 *Prospero gessisset*] Omnino scribend. *cessissent*. Voss. Num ille fratris bella gessit? Mss. *gessissent*. Leg. *cessissent*, cum Junt. Ita et in Mss. xl. 2. 'Quod gesserit Tigrani non daturum,' pro vulg. *Quo cess.* T. Ut i. 10. 'Tanta patientia cessasse eo [regno Persarum], quod, ut eriperent Magia, mori non recusaverint,' et xxxix. 2. 'Cedere se illi regno, quod Romani occupaverint.' *Græv.* *Cessissent* etiam emendaverat Bongarsius ante Voss. in V. L. In vulgatis corrupte legitur *gessisset*. Faber. Vidit Voss. legend. esse *cessissent*, idemque in Junt. reperit *Græv.* Juvat item conjecturam, quod codd. quidam Mss. numero plurali *gessissent* habent. *Vor.*

Ita Egypto] Τὸ ἴτα supervacuum videtur. *Gron.*

§ 3 *Dum aliena, &c.*] Loci huj. est fabula de camelo, qui cornua affectans etiam aures perdidit. *Bern.*

Apamēni] Scriberem *Apamēni*. V. tamen Steph. de Urb. *Fab.*

Per absentiam regis] Ms. habet *per a. ejus*: rectius opinione mea, quia Demetrius intelligitur, de quo non satis apte præmittitur vox *regis*, quippe quæ facilius de alio, quam ipso accipitur. Et persuasum mihi successisse hanc in locum veræ ex glossa. *Schef.*

§ 4 *Inmittit*] Vid. Notam xxxv. 1. 6. *Bern.*

Armis peteret. Et composita fabula] Lectio et distinctio hæc vitiosa videtur. Datur utique hic ratio, qua subornare illum mercatoris filium potuerit ad petendum regnum. Debet ergo illud *Et deleri*, quod haud dubie

factum est ex syllaba proxime præcedente; pro puncto quoque comma scribi, ut 'composita' sit non primus, verum sextus casus, modumque significet. *Schef.* Recte Junt. Et ignorant. *Græv.* Vincent. vi. 87. 'qui r. 8. et armis p. et comp.' ac deim: 'Et ne Dem. sup. pat. . . . auxillaque ei ab Æg. ing. mitt.'

§ 5 *Quemlibet regem*] Exemplum referend. ad Notam xxxv. 1. 8. *Bern.* *Nec Syrtis quemlibet*] In Ms. quodam legitur *quidem libet*. F. janait utrumque Justinus, et scripsit *nec Syrtis quidem quemlibet*. Solent sane illud 'quidem' sic libenter usurpare Latini. *Schef.*

Nomen Alexandri imponitur] Zebnam cognominatum scribit Joseph. Antiq. xiii. 17. Et Porphyrius subjunctas Eusebio p. 227. quo nomine fuit martyr quidam ap. Euseb. Hist. Eccles. viii. 10. *Bernac.* Scrib. *nomen juveni Alexandro imp.* *Gron.*

§ 6 *Pervenit*] Præstat Junt. lect. *supervenit*. Inopinato venit et peropportune in illo mimo. Hæc vis verbi. 'Grata superveniet, quæ non sperabitur hora.' Sed ap. Junt. sæpius occurrat. *Græv.*

Quæ res, &c.] Saxo x. p. 201. f. 'Quippe spectata patris sanctitas pop. ei fav. conciliaverat.' Mox Vincent. 'non fictas in eo lacrymas.' et 'cum undique a circumstantibus.'

§ 7 *Demetrius autem victus*] Appian. Syr. p. 132. b. 'interfectum,' ait, 'ab uxore Cleopatra ἡδὲ ἑὸν τοῦ γαμοῦ Πτολεμαίου, et post ejus mortem Seleucum filium ab ea veneno sublatum.' Vid. et Epit. Liv. lx. *Bongars.* De Demetrii cæde cum Nostro magis consentit Joseph. Antiq. xiii. 17. Seleucum vero sagitta confossum a matre Cleopatra, modo indicato loco,

confirmat Appian. Nam, quod de veneno Bong. habet, deceptionem crediderim voce *ἐκταράσσειν*, et pro ea *ἐκταράσσειν* legisse. Bern.

§ 9 Cui propter nasi magnitudinem cognomen *Grypo-fuli*] Male: nam, qui a Græcis 'Grypos' dicitur, non ea causa ita dicitur, quod nasum magnum habeat, sed quod altum, atque adeo incurvum. Inde est quod Lexicographi veteres, ut Hesychius et alii, vertunt, *καμπυλόπτερος*, i. e. ad verbum, homo nasi incurvi, ut gryphes, psittaci, et aquilæ. Itaque legend. omnino est *cui p. a. altitudinem, &c.* Hanc nasi formam amabant Persæ. Xen. Faber. Verum queri posset an hoc doceat vox *altitudinis*, ut significet nasum formæ aduncæ. Sed nec *altum nasum* ap. Latinos temere reperias. Et *magnitudinis* voce potest intelligi, quod aduncum dicitur. Schef.

Grypo] Ita Vett. et Appian. *Γρυπός*. Est autem 'Grypus' *καμπυλόπτερος*, *ὁ δρυμαστήρ ἢ ἄρα ἔχων*, Hesych. De his cognominibus leg. elegantem locum Plut. Coriolano 14. et 15. Huij. frater uterius Antiochus, *Κυψαπτός* dictus, quod Cysici esset educatus. Leg. Appian. ext. Syr. *Bong.*

Jus autem] Dubitari queat, an non rectius sit *vis*, quod magis proprie nomini regis opponi videtur. Ita Tac. vi. 43. 5. 'Neque penes Arsacidem imperium, sed inane nomen apud imbelles: vim in Abdagesis domo.' Item H. iv. 11. 4. 'Vim Principis amplecti: nomen remittere.' Nec aliter id. Auctor A. ii. 27. 1. III. 66. 1. xv. 14. 4. et 69. 1. et H. ii. 89. 1. Poësis tamen et vulgatam indidem trahi, ut xv. 31. 2. 'Apud Romanos jus imperii valet: inania transmittuntur.' Nisi f. hic quoque *vis* legere præstat. Bernecerr. Quam acute coniecerit Bernecerr. *vis* ostendere Juntæ, ap. quos sic extat, ut et in cod. manu descripto. Græv. Magno cum judicio Bernecerr. legit *vis*, non *jus*; op-

time. Sed et illum *Ms.* monere poterant; quos tamen, ut est homo ingenuus, ab ipso minime h. l. consuitos puto. Faber. Non dubito rectum esse *vis*. Et coniecerat ita Berneec. Sed et cod. quidam *Ms.* quem Bong. vidit, habet *vis*. Ver.

CAP. II. § 1 *Jam etiam*] 'Etiam' nescit Vincent. vi. 88. Id. habet 'a quo suborn. f.' et 'reconcil. sibi sorore,' et 'Gryphinam Grypo sub spe neptiarum.' In § 6. habet 'in fugam versus est, et magna,' et 7. 'appetitur.'

§ 3 *Tryphnam*] Leg. *Tryphnam*, postulante et analogia, sicut 'læna,' et un. ap. Petronium: 'Lycam Tarentinum esse dominum hujusce navigii, qui Tryphnam exulem Tarentum ferat.' Græv.

§ 5 *Templo Jovis*] *Ms.* et Junt. in *temp. J.* Quod non intellexerant, qui repudiarent. In, sæpe ponitur pro, ex. Flor. iii. 4. 'Bibere in ossibus capitum,' h. e. ex ossibus. Sen. Agam. 668. 'Merumque in auro veteris Assaraci trahunt.' Cic. i. Fam. 6. 'Me in summo dolore quem in tuis rebus capio.' Inscriptio antiqua: 'Statuam in ære auratam posnere.' Græv.

Facetis joci sacrilegium circumscribens] Exempla talia vid. xiv. 64. Ceterum an et quatenus temporum opes in bellicas necessitates conferre liceat, docent bene secusve dicta et facta ap. Thucyd. ii. 4. 7. cum seqq. et iv. 20. 9. Liv. v. 50. 7. et xxii. 67. 10. Tac. xv. 45. 2. Val. M. vii. 6. 4. &c. Bernecerr. Joci illi faceti, quos nemo explicavit, sic intelligendi sunt. Ex veterum monumentis, præsertim autem ex Numismatibus, conetat Jovem sæpe ita sculptum aut fustum fuisse, ut Victoris simulacrum vola manus sustineret, porrecto brachio. Ille autem Alexander, de quo Justinus, rem facete ad jocos traducens, Ecquid videtis, inquit, Jovem ipsum Opt. Max. Victoriam mihi ultro offerre, ac me prope invitare, ut eam o

manu ipsius tollam, quæ sc. nimio oneri est, eumque in sudorem dare posset; ita grave ac ponderosum est solidum illud ex auro Victoriæ simulacrum. Hic jocus, hæc irrisio sacri-legi principis fuit. *Faber.*

§ 6 *Jovis aureum simulacrum*] Ar-nob. vi. adv. G. p. 257. hoc sacrilegi-um tribuit Antiocho Cyziceno, 'quem ferunt decem cubitorum Jovem ex delubro aureum sustulisse, et ex ære bracteolis substituisse fucatum.' *Bern.*

A latronibus capitur] Cl. Bochart. ii. 16. Phaleg. putat hanc historiam per-tinere ad Alexandrum Balam, quum Justinus hic agat de Alexandro, cui cognomen fuit Zabinae. *Gron.*

§ 7 *Quæ cum, &c.*] Simillimum ex-emplum est ap. Liv. viii. 18. cujus meminit quoque Val. M. ii. 5. 3. et Orosius iii. 10. Plura collegit Ph. Camerar. Centur. i. 9. quibus add. Paul. Diac. ii. 15. *Bern.*

Cupiditate dominationis] Ita xxxvii. 1. 4. *Idem.*

Veniens ab exercitatione] Cl. Usner. in Annal. Ætat. vi. p. 124. mallet ab *exercitu*. At nihil mutand. Exercita-tio enim luctum notat. xxxvii. 4. 'Non in advocatîonibus sed in exer-citationibus.' Plut. in Pomp. p. 640. Καὶ γυμνὰς πορροὺς ἐαυτὸν ἴστω περὶ τὸ σπαρτάρετον. Liv. x. 11. 'T. Man-lius, vix dum ingressus hostium fines, quum exerceretur inter equites, ab rapido cursu circumagendo equo ef-fusus, ex templo prope exspiravit.' *Gron.*

§ 8 *Prædictis*] Non placet hic præ-dictis, et vitiosum esse liquet vel ex eo, quia sequitur 'jam ante,' quod τῇ prædictis otiose apponitur. Malo scribere *prodiitis*. *Schef.*

CAP. III. § 1 *Quam Syria regnum esset*] F. leg. q. *S. futurus ess.* *Gron.*

§ 3 *Cyzic.*] Antiochus hic Cyzicenus cognominatus fuit, quia Cyzici ap. Craterum hospitem fuit educatus. Vid. Valcs. ad Excerpt. Porphyrog.

ex Diod. p. 19.

Exercitum Cyprî sollicitatum] Mss. et Junt. *Grypi*. Et hoc verum censeo. Sollicitantur enim exercitus aliorum, ut in nostras transeant partes; non vero qui nostris sumtibus colligantur in aliis regionibus. *Græv.* In Mss. est *Grippi*, unde facile intelligas scribend. esse *Grypi*. Quod et in ed. illa op-tima Junt. apparet. *Faber.* Grævio placet *Grypi*. Mihi vero Cyprî rec-tum videtur. Paulo post enim eund. illam exercitum, 'peregrinos exer-citus qui in certamina fratrum ad-ducti sint,' vocat. *Vorst.* Recte Fa-ber. Nam sollicitantur aliorum exer-citus. Si scripsisset *Cypri collectum*, aut *conscriptum*, et libri vett. nihil mo-verent, vulgatæ scripturæ non ad-versaremur. *Græv.*

Velut dotalem] Virgil. Æn. iv. 104. 'Liceat Phrygio servire marito, Do-talesque tuæ Tyrios permittere dex-træ.' Et ix. 737. 'Non hæc dotâlis regia Amatæ.' *Gron.*

§ 5 *Requiri jussit*] Prætulerim Junt. scriptionem, *req. duxit*. *Græv.* Junt. *duxit*, i. e. putavit, indicavit. Male. Neque enim dicimus *duxit illam re-quiri*, sed *requirendam esse*. Memorîæ certe nulla exempla occurrunt, quæ id suadeant. *Faber.* Editur vulgo *jussit*. Sed mihi placet *duxit*. Sensus manifestus est: Tryphænam nihil an-tiquius duxisse quam sororem Cleo-patram requiri: estque ita 'anti-quius,' ut alias, adjectivum nomen comparativi gradus. Si autem *jussit* legas, non pro nomine adjectivo, sed pro adverbio habendum erit: idque sine exemplo fere. *Vorst.* *Nihil anti-quius*] Huic non recte jungitur ver-bum *jussit*, quod est in vulgatis. Ita-que Juntæ ediderunt *duxit* pro eo, quod probant viri docti. Ego præ-fero lectionem Mss. in quo habetur *nihil ante*, quam. Nimirum illi *ante* adscripserat aliquis voculam *prius*, quæ deinde juncta priori, factumque *ante prius*, ita natum *antiquius* ex inge-

nio emendatoris. Certe verbum *jussit* Mss. servant omnes. *Schef.* Tritius est hoc loquendi genus, 'duxit requirendum.' Sed et illud ferri potest, quod liquebit, si reflexoria infinitum in verbum finitum, 'nihil antiquius duxit quam ut requiratur.' Verum non minus insolens est *nihil antiquius jussit*, quam *duxit requiri*. Græv.

§ 8 *Quippe ipsius, quæ tam cruenta sæviat, sororem equidem germanam esse*] Malim ego interpungere et scribere *q. ipsius, q. t. c. sæviat, sororem; et quidem g. esse*, quomodo erit oratio non paulo vehementior. Neque enim soror uterina tantum, aut eod. patre sed matre diversa erat edita: sed utroque parente eod. nata. Dicitur enim a germine 'germanus.' Festus: 'Germen' est, quod ex arborum surculis nascitur: unde et germani, quasi eadem stirpe geniti.' *Mod.*

§ 9 *His tot necessitudinibus sanguinis*] Antiquiores typis expr. *necessitatibus*. Nec est hoc insolens 'necessitatem' pro necessitudine poni, ut in Notis ad Val. M. docuimus. *Vor.*

§ 10 *Sed quanto G. a. t. soror muliebri pertinacia*] XXII. 4. 13. 'Feminarum contumaces animi.' Elliptice dictum 'quanto' pro, quanto magis. *Berneccer.* Statuendum potius 'quanto' et 'tanto' esse posita pro, quantum et tantum. Sæpe enim talia permutantur. Vid. *Sclopp.* Ep. 5. *Parad. Literar. Vorat.*

Vocatis ipsa militibus] F. leg. *vocatos i. milites mittit*. Gron.

§ 11 *Evellere*] *Scribend. avellere; et mox cum exsecratione parvicularum.* Idem.

§ 12 *Tryphanem quæ*] Mss. una voce auctius legunt *vel impie namque; vel impiam quæ*; quod posterius rectum, nec f. hic omittend. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Cum gravaretur socio regni*] Leg. cum Gron. *socium*. Græv. Emendavit sup. Gronov. *socium*. Faber. Gronov. leg. censet *socium*, quomodo XX. 2. 11. 'longinquam mili-

Delph. et Var. Clus.

tiam gravati,' pro, longinqua mil. grav. ad quem l. Notas vid. *Vor.*

Arcessito minore filio Alexandro] Contra jus gentium, et nominatim Ægyptiorum. Nam etiam ap. hos viguisse jus primogenituræ, nec a Ptolemæis introductum, sed ab ultima Pharaonum memoria observatum fuisse, patet ex his quæ leguntur Exodi XI. 5. 'Occidam omne primogenitum, a primogenito Pharaonis, qui sedet in solio ejus, usque,' &c. *Bern.*

§ 2 *Nec fil., &c.*] Vincent. VI. 94. 'Sed nec filium ... persequitur. Unde eo pulso interficit.'

§ 5 *Occup. &c.*] Saxo VI. p. 106. 35. 'Ab eodem occupatus occiditur.'

CAP. V. § 1 *Qui neque*] In Ms. quodam legitur *quod neque*, unde suspicor lect. veram esse *quia n.* *Schef.*

§ 2 *Frater ejus ex pellice*] Ptolemæus Apio dictus populum Rom. testamento heredem reliquit; Euseb. in Chronicis. *Bongars.* Item Appian. in fine Mithrid. *Berneccer.* Vid. Tac. XII. 18. et Henr. Vales. ad Marcell. p. 248. Gron.

§ 3 *Provincia facta*] Ejus regni civitates liberas esse senatus voluit, Liv. Epit. LXX. contra Auctorem nostrum. *Bongars.* Sigonius de Antiquo Jure Provinciar. VIII. 16. contradictionem hanc ita conciliat: Cyrenæos, liberos a senatu relictos, post a tyrannis oppressos esse: atque inde populum Rom. Cyrenaicæ in provinciam redigendæ occasionem arripuisse. *Bern.*

Creta Ciliciaque] Bellum piraticum et maritimum, a P. Servillo, qui, expugnato Isauro arce Ciliciæ, Isanrici cognomen reportavit, ceptum Pompeius confecit, mira felicitate et celeritate, intra 40. diem nimirum, aut, ut alii 49. Vid. Plut. Appian. Cic. pro L. Manil. Cretam Q. Cæcil. Metellus debellavit, qui inde Creticus: Flor. III. 7. *Bong.*

§ 4 *Quo facto*] Ms. quidam Q. pacto, quod videtur rectius. Mallem tamen

scribere *Q. fato*, quia sup. de fortuna Romanorum cœpit loqui. *Schef.*

Bellis quærere] *F. bello q. Gron.*

§ 5 *Assiduus praelii consumpti*] Atqui præcedit 'et Syriæ et Ægypti regna,' quo hoc referend. Num ergo Noster rem, quam verba, magis habuit in animo, cum ista scriberet, et, pro regnis, incolas regnorum intellexit? an potius scripsit *consumpta*,

idque post mutatum est in *consumpti* propter sequens 'in,' quod ab i. initium habet? *Schef.*

§ 6 *Erotimus*] Non dubito quin hic sit Aretas, ut ab aliis vocatur. Mominus ejus sæpe Josephus: erat autem hic fil. Obodæ, ut testatur Steph. in *Abapa. Voss.*

Divisi] Præfero, quod in multis Mss. legitur, *diversi*. *Schef.*

LIBER XL.

CAP. I. § 1 *Filiis inimicitii parentum succedentibus*] More priscorum Germanorum, ap. quos 'suscipere tam inimicitias seu patris seu propinqui, quam amicitias, necesse est.' Tac. G. 21. Quomodo Cato major, quum in adolescentem, qui defuncti patris inimicum involverat infamia, in foro post judicium ambulante incidisset, dextera data dixit: 'Ita parentibus esse parentandum: non agnis, non hædis, sed inimicorum lacrimis damnationibusque.' Plut. in Cat. Maj. 28. Sen. tamen de Ira II. 34. pronuntiat 'nihil iniquius, quam aliquem heredem paterni odii fieri.' *Bernec.* Antiquiores typis expr. *filiorum*: ut 'inimicitiiis,' quod expressum est, sit sexti casus; et, inimicitiiis, tertii casus sit subaudiendum. Si legatur *filiis inimicitiiis p. s.* est hoc concise dictum pro, *filiorum inimicitiiis inimicitiiis p. s.* et simile illis quæ ad I. 7. 14. et II. 14. 10. notavimus. *Vorst.* Impr. Vett. habent *filiorum*, quod nonnulli probant. Atqui *filiorum succedentibus* non congruit. Puto Just. scripsisse *et mox filiorum, iis inimicitiiis p. s.* Librarius rudis illud *iis* emendationis gratia putavit adjectum, quasi, pro *filiorum, filiis* esset scribendum, atque sic, mutato illo, hoc *iis* penitus exclusit. *Schef.* Cum in antiquioribus

edd. legatur *filiorum*, laborarunt viri docti in h. l. constituendo et explicando. Discutientur omnes nebulæ, si cum Junt. legas *et mox filiorum inimicitiiis succedentibus*. Ex marg. irrepsit *parentum*. Facile enim intelligebatur filios hos esse eorum fratrum, qui mutua odia flagrant. *Græv.*

Et reges et regnum Syriæ consumptum esset] Existebat adhuc Antiochus, Antiochi Cyziceni filius: quem regem sumere, ei que tutorem dare, donec adolevisset, atque potuissent. *Vor.*

§ 3 *In Tigranem*] Tigranes, Syria ultra Euphratem et Cilicia potitus, 'rex regum' dictus est: Appian. Syr. p. 118. Strab. XI. f. Eo a Lucullo superato, Antiochus, *Εὐσεβὴς*, h. e. Pius, dictus, Cyziceni filius, *ἤρξε τῶν Ἀρμενίων ἐκδοῦναι*. Duxerat is patris uxorem Selenem, quam deinde Tigranes interfecit. Strab. XVI. *Bong.*

CAP. II. § 3 *Ademit Pompeius*] *Ὁ τὸς Τηλεκλῆδας ἐπὶ Τρυφῶνους ἐκείνου τας οὐκ εὐδὲς ἦν ἐπὶ Σουλῆς ἔρχων μᾶλλον, ἢ Πωμαίων Τρυφῶναι νεκροῦντας*, Appian. Syr. p. 119. b. De Luculli autem et Pompeii rebus in Syria contra Mithridatem et Tigranem gestis, leg. præter Appianum, Plut. in utriusque Vita, et Dion. *Bong.*

Alieni operis præmia] Fabius ap. Liv. X. 24. 8. 'Quam arborem con-

serniasset, sub ea legere alios fructum, indignum esse' dixit. *Bern.*

§ 4 *Ut habenti regnum non ademerit?* Quomodo hæc stare possunt cum superioribus, ubi dicit a Lucullo 'regem Syriæ appellatum?' An hoc proprie et stricte accipiend. de appellatione nuda, non immissione simul in regnum? Videtur: sed sic legere, *adimeret.* *Schef.*

Quo cesserit? Non improbo; quia tamen quidam Mss. habent *quod cesserit*, suspicor scripturam veram esse, *quod cesserit*, regnum sc. *Schef.*

§ 5 *Redigit?* An *redegit?* ut respondeat superioribus 'ademit,' 'respondit,' propter insertam conjunctionem 'Atque.' *Schef.* Consentit Juntina. *Græv.*

LIBER XLJ.

CAP. I. § 1 *Parthi*] Vid. Strab. XI. et Dionys. et quæ in eum notavit Eustathius, et Agathiam II. et Jornandem, qui hunc l. citat ex Trogo. Strabo eos dicit ἀντιπάλους τῶν Περσῶν κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. *Bongars.* Add. cum primis Marcellinum XLIII. 16. *Bernec.*

§ 2 *Scythico sermone Parthi ærules*] Cum Parthi Scythicæ, s. ut Jornandes de Reb. Get. 6. specialius exprimit, Gothicæ, h. e. Germanicæ sint originis, a vero non abluere videtur amici mei veteris, Casp. Simonis Franci, linguarum et politioris litteraturæ scientissimi, conjectura, dictos Parthos, quasi *die fahrtter*, sive *fahrende*, h. e. vagabundos, erroneas, non inusitata litterarum p et f commutatione. Quomodo dicimus *die fahrende Schuler*. Affinis eid. originationi vox Hispanica *farandulero*. Certe minus absurdum hoc etymon, quam commentitium illud Græcorum, Parthos dictos ἀπὸ τοῦ πορθεῖν, quod vastando omnia perdant. Habuit autem Parthica lingua multa communia cum Germanica: vid. Reineccii partem III. p. 213. m. *Bern.* Suid. v. Ἰσθμῶς. Καὶ κατασκευάζει ἐν τῇ Ἀσσυρίῳ χόρῳ. Ἰσχυὸν ἑώρας μυριάδας φ', ὅτινες ἐκλήθησαν Πάρθοι, ὅ ἐστι Περσικῇ γλῶσσῃ

ἰσχύει, καὶ μέχρι σήμερον ἔχουσι τὴν σπολὴν καὶ τὴν λαλίαν καὶ τοὺς νόμους τῶν Ἰσχυῶν.

§ 4 Cum *imperium Orientis*, &c.] 'Sic omnia verti Cernimus, atque alias assumere pondera gentes, Concidere has,' Ov. M. xv. 420. *Bern.*

§ 6 *Per virtutem*] *Per v.* desideratur in Juntis, et posset non incommode abesse. Dein [v. 11.] iid. cum aliis impressis ut non immensa tantum jam ac profunda camporum. Græv. Ex ratione debent hæc verba per v. deleri. *Faber.* *Per v.* videtur saneglossema esse, quod ex marg. irrepperit in textum. *Vor.*

§ 7 *Trinis bellis per maximos duces*] Crassum et Antonium: tertium adhuc quæro. An Cesennium Pætum? Sed is inferior ætate Trogi. Itaque binis f. rectius legas. *Bern.*

§ 8 *Et opulentissimum illud urbium*] Scrib. ut est in aliis, et op. illud urb. mille. *Bong.*

Et opulentissimum mille urbium, &c.] Strab. xv. p. 686. ex Apollod. Ἐκπατρίδας γοῦν πόλεις χιλίους ὅφ' αὐτοῖς ἔχειν. Sed inter has pleræque Indiæ. *Gronov.* Mss. op. illud, unde Bongarsius op. illud urbium mille, ut legi ait in quibusd. Mallem tamen credere Just. transposuisse scripsisse op. illud

mille urbium, vel ob hanc solam causam, quoniam alias vocabulum illud non fuisset abolitum, si simillimum ei 'mille' non aretissime habuisset sibi conjunctum, per quod extinctum est. *Schef.*

Longinqua bella vicissè] Multum dubito Justinum sic scripsisse; certe, vincere bella, num reperiat alibi usurpatum ignoro. Nec est oppositio, quam hic facere Justinus videtur, inter 'imperium Bactrianum' et *longinqua bella*. Itaque crediderim fuisse olim bello: ut 'longinqua' referatur ad, imperia, vel regna, de quibus præcedit. Ita enim elegans exlatit oppositio inter, emergere inter regna, in quibus constituti erant Parthi, et, vincere longinqua, a quibus procul aberant. *Bello* quoque *vincere* convenientissimum et receptiss. loquendi genus. Nostro etiam alibi usitatum. *Idem.*

§ 9 *Præterea*] Hoc vitiosum esse, mihi non est dubium, cum significatio hic ejus nulla sit. Rectius scriberetur *Præsertim*: verum ita scripsisse Justinum haud contenderim. *Schef.*

Cum gravibus Scythicis et vicinalibus bellis assidue vexati] *Mss. Scythis*: h. e. cum vexarentur a Scythiis, qui iis graves erant, et vicinalibus bellis. *iv. 3.* 'Catinienses quoque, cum Syracusanos graves paterentur.' *Horat. iii. 5.* 'Adjectis Britannis Imperio, gravibusque Persis.' Et *i. 9.* 'Quo graves Persæ melius perirent.' *Græv.*

§ 10 *Et Daas et Arcos et Spartanos et Maianos*] Ut nihil pudet hæc tam manifesta errata in libris publicare, cum nemo neasciat esse falsa. Legend. est et *Daas et A. et Carmanos et Margianos*. Quis unquam Spartanos in Asia posuit? *Maianos* autem gentis nomen non facile reperias ap. Geographos. In Margiana autem Ptolemæus et Daas et Tapuros et Massagetæ ponit. *Glar.*

Et Dahæ, et Arcos, et Spartanos, et Maggianos] Vett. librorum *Mss. lec-*

tionem exhibul. Legend. autem et *D. et Arios, et Arianos, et Margianos*, ex Strab. Ptolem. et Plin. *vi. 25.* ubi Parthi, inquit, 'habent ab ortu Arios, a meridie Carmaniam et Arianos.' *Bongars.* Hanc emendationem Bongarsii confirmat et Salmasius in Solin. p. 1198. A. 2. *Bernec. Codd. Mss. teste Bong. habent et Dahæ, et Arcos, et Spartanos, et Maggianos.* Putat autem Bong. pro *Arcos* legend. esse *Arios*. Verum, si hic ita legend. sit, sup. quoque *xiii. 4. 22.* legend. ita erit. Quia vero supra *Arei* sunt tolerati, et hic tolerari, 'credo, possunt. Græce dicuntur *Ἀρειοί*. Unde Latine æque *Arei* atque *Arii* dici possunt. Porro *Arianos et Margianos* pro *Spartanos et Maggianos* legend. esse facile accredo. *Vorst.*

Spartanos] Sic alicubi memini legere. Barbarum nomen; sed hic nulli esse Spartani possunt. Ortellius putabat legend. esse *Arianos*, qui populi Cadusiis finitimi sunt. *Faber.*

§ 11 *Intercedentibus*] H. e. vetantibus; vox tribunitia. Intercedimus verbo: prohibemus manu et opere. *Bern.*

In tantum] 'In tantum' plena locutio pro, tantum. Sic et *xlvi. 3. 13.* 'In tantum enituerunt.' Et judicat Sciopp. 'quantum,' 'tantum,' et id genus alia regulariter cum præpositione; figurate vero sine præpositione dici. *Liv. xxii. 27.* 'In tantum suam virtutem enituisse.' *Virgil. Æn. vi.* 'Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinus In tantum spe tollet avos.' Vid. Sciopp. *Parad. Litterar. Ep. 5.* quam sub nomine Paschasii Grosippii edidit. *Vorst.*

Profunda camporum] Vid. Flori Indicem, quem brevi dabit Freinsheimus, in 'Diversa terrarum.' Ita *xxxviii. 1. 8.* legend. videbatur *incerta belli*; quod ipsum est in *Tac. iv. 23. 6. Bernec. Cl. Pricæus ad Apul. M. i.* legit *immensa tantum jam ac porrecta camporum.* Porro 'in-

mensa camporum' Auctor dixit, ut Cic. ii. de N. D. 39. 'Immensitates camporum:' et 64. 'Immensa camporum.' Gron.

Ardua montium] Tac. xi. 9. 'ardua castellorum:' et Varr. ii. de R. R. 'montium arduitatem' dixit. *Idem.*

§ 12 *Pleraque finium*] Vocem *finium* glossatoris puto esse, tractam huc ex superioribus, 'Fines deinde.' *Schef.* *Nix* uncinis includit Ed. Bong.

CAP. II. § 1 *Administr. &c.*] Saxo xiv. p. 260. 41. 'Adm. deinde provinciae sub nostris reg. esse coepit.'

Populorum ordo est] Scrib. *optimatum o. est.* i. 9. 'Ostanes optimatibus Persarum rem indicat:' et XLII. 5. de Phrahate: 'Cum infestos sibi optimates propter assidua scelera videret.' Vid. Strab. xi. p. 515. *Gronov.* Mihi nihil certius, quam vocem *populorum* esse vitiosam. Quales enim illi populi, et quis unquam 'ordinis' vocabulum usurpavit de populo? Quid vero substituit pro eo debeat, in hoc defectu historiae Parthicae, nondum potui videre. Nisi *optimatum* velis, ex XLII. 5. 2. *Schef.*

§ 3 *Et utriusque*] F. ex utr. Freinsh. Mallem *utrimque*. Gron.

Et utriusque mixtus] Ita Bong. et post eum alii edidere. Maj. et Schar. ediderant et *ex utroque*. At Bechar. *utriusque*: quod ad *τὸ utriusque* propius accedit. Ego cum Freinsh. legend. puto *ex utriusque*. Solent enim 'utriusque' plurali numero dicere pro, uterque. Exempli gratia 'utriusque Dionysii' pro, uterque Dionysius. Vid. Ind. in Nep. *Vorst.* Legunt alii *ex utriusque*. Puto junxisse Justinum, et scripserat *et ex utriusque*. *Schef.*

§ 4 *Vestis olim, &c.*] Julianus ὁ παρθένος, in Oracione de Constantii Gestis: Διασφύουσι καὶ ἀπομιμνῆσαι τὰ Περσικὰ, ὅτε ἀξιοῦντες, ἑμοὶ δοκεῖ, Παρθαῖαι νομιζέσθαι, Πέρσαι δὲ εἶναι προσποιούμενοι, ταῦτα τοὶ καὶ στολῆ Μηνυξὶ χαίρουσι. Statim post ap. Just. se-

quitur: 'Armorum patris ac Scythicus mos.' Quod f. Trogi vero verum fuit, sed Juliani non item. Ait enim ille, quod Parthi ἐν μάχῃς ἔρχονται, ὁμοιοὶ Μήδοις, ἑπλοῖς τε ἀγαλλόμενοι τοιοῦτοις, καὶ ἐσθήμασι ἐπιχρύστοις, καὶ ἀλουργέσι. *Voss.* Hinc Apuleio Flor. 5. dicuntur 'fluxi vestium Arsacidae.' 'Posteaquam accessere opes,' sc. iis, quod eleganter subintelligi solet. Vid. Avum ad Liv. xxxviii. 17.

Fluida] Tac. G. 17. 'Veste distinguuntur, non fluitante, sicut Sarmatae ac Parthi, sed stricta.' Herodian. iv. 20. de Parthis Antonini dolo oppressis: 'Nec evadere fuga poterant, impediens cursum fluxa veste ad pedes deducta.' Lucan. viii. 267. 'Illic et laxas vestes, et fluxa virorum Vela-menta vides.' De vestitu Persarum ac Medorum, unde Parthi suum accipere, multa Brisson. Regn. Pers. ii. *Bern.*

§ 5 *Servitorum*] Mss. praeferunt *servitorum*. Quod probo. Ita enim semper solet Just. *Voss.* Junt. et Ms. *servitorum*. Sic scripsit Just. xxii. 6. 'Eodem congestis etiam servitiis,' h. e. servis. Ita et 'ministeria,' pro ministeria, Tac. xiii. Opera, pro operariis, Horat. 'Accedas opera agro nona Sabino.' 'Famulatio,' pro famulis, Apul. vi. M. et Graecis *θεράματα*, Matth. xxiv. 45. pro *θεράποντες*. 'Matrimonia' Just. xii. 3. pro uxoribus, et mille talia. *Græv.* Mss. *servitorum*: familiaris Justino loquendi ratio. Et docti viderunt. *Faber.* Codd. quidam Mss. quos Bong. vidit, et Junt. *servitorum*: id quod a stylo Justinii minime abhorret. *Vorst.*

Equitare et sagittare] Et hoc ex instituto Persarum hausere, de quibus Herod. i. 136. 'Liberos suos, a quinto anno incipientes usque ad vicesimum, tribus tantum institunt, equitare, arcu sagittas excutere, vera loqui.' Porro, ne quis de Latinitate verbi 'sagittare' dubitet, utitur eo quoque Curt. vii. 5. 64. *Bern.*

§ 7 *Obsessas expugnare urbes*] Lucan. viii. 377. 'Non aries illis, non ulla est machina belli: Haud fossas implere valent: Parthoque sequente Murus erit, quodcumque potest obstare sagittæ.' Tac. xii. 45. 4. 'Nihil tam ignarum barbaris, quam machinamenta et astus oppugnationum.' Add. de Gothis Marcellin. xxi. 18. et 22. *Idem*.

Pugnant autem proc.] Præstat Juntas sequi, qui legunt *P. aut p.* Græv. Junt. aut: idque convenienter τῷ 'aut,' quod sequitur. *Vorst.*

Fugam simulant] Tac. vi. 35. 2. 'Cum Parthus, sequi vel fugere pari arte suetus, distraheret turmas, spatium ictibus quæreret.' Atque de hac fugæ simulatione capiend. illud Propertii iii. 8. 54. 'Parthorum astutæ tela remissa fugæ.' Quem ad l. vid. notata ab eruditiss. Gebhardo: quibus add. Lucan. viii. 376. Plut. Crasso 46. Appian. Parth. p. 144. c. Ceterum hoc astutæ fugæ genus tribuit etiam Ætolis Thucyd. iii. 15. 18. Persis Xen. iii. Exp. Cyr. p. 306. d. Thessalia Curt. iii. 11. 26. Germanis, et præcipue Cattis, Tac. i. 56. 8. et G. 6. 8. Sed et Plato in Lachete Scytharum exemplum, qui fugientes, non stantes, cum hoste pugnant, adducit contra fortitudinis imperfectam illam descriptionem, quod sit ea vis, qua quis in acie stans fortiter pugnat. Homerus item Il. viii. 108. Æneam hoc nomine commendans, μέθυρα φόβου, 'fugendi rite peritum,' appellat. *Bern.*

§ 8 *Nec pugnare diu possunt*] Facit tales et Germanos Germanicus ap. Tac. ii. 14. 8. ipsæque Tacitus G. 4. 2. Par elogium Gallorum in Liv. x. 28. 4. et Flor. ii. 4. 2. *Idem*.

9 *Ut, cum, &c.*] Saxo v. p. 95. 21. 'Quo fit, ut, cum victoriam tibi cessasse putes, discrimen imminuat.'

§ 10 *Loricæ plumatæ*] H. e. ex laminis ferreis in modum plumæ factis consertæ. Virg. Æn. xi. 770. 'Spu-

mantemque agitabat equum, quem pellis ahenis In plumam squammis auro conserta tegebat.' Ubi Serv. vide: præterea Turneb. Advers. xi. 25. Lips. de Mil. Rom. iii. 6. et Stewech. in Veget. iii. 23. *Bern.* Incertus Auctor ap. Suid. v. Θάραξ· Θάραξ δὲ ἱππῶς Πάρθων τοῖσδε ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ πρόσω στέρνα (Ms. Leid. στέρνον) τε καὶ μηρὸς καὶ χεῖρας ἄκρας καὶ κνήμας καλύπτει· τὸ δὲ ἐπισθεν νῦν τέ τε καὶ τὸν αἰχμήνα καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπάσαν· περὶναι δὲ εἰσι πρὸς ταῖς πλευραῖς πεποικιμέναι, αἷς ἐκότερον τῶν μερῶν συμπορπηθὲν ὅλον σιδηροῦν ποιᾷ φαίνεσθαι τὸν ἱππία. καλεῖται δὲ οὕτως ὁ σιδηρὸς οὕτε τὰς ἐκτάσεις τῶν μελῶν οὕτε τὰς συστολάς· οὕτως ἀκριβῶς πρὸς τὴν τῶν μελῶν φύσιν πεποικίται. ἐπαλίσσουσι δὲ καὶ τὸν ἱππον ὁμοίως σιδηρῶ πάντα μέχρι τῶν ὀστέων, διότι οὕτως αὐτοῖς ὄφελος ἂν εἴη τῶν ἰδίων ἐπὶ λαν, εἰ δὲ ἱππος αὐτοῖς προστάλατο.

CAP. III. § 2 *Feminis non convivia, &c.*] Vid. Notam vii. 3. 3. *Bern.*

§ 3 *Venatibus*] De Parthorum acri studio venandi meminit et Herodian. vi. Unde Vononem ap. Augustum, cui a Phraate obses datus fuerat, educatum, petitem Roma acceptumque regem, quamvis gentis Arsacidarum, ut externum tamen aspernatos Parthos Tac. ii. 1. narrans, addit: 'Accendebat dedignantes et ipse, diversus a majorum institutis, raro venata, segni equorum cura.' Suet. Calig. 2. ait, 'Regum regem [h. e. Parthicum] ad indicium maximi luctus, exercitatione venandi abstinuisse.' *Idem*.

§ 5 *Sepultura, &c.*] Etiam inhumannus hic humandi ritus ad Parthos defluxit a Persis, de quibus Herod. i. 140. eumque postremis quoque Persarum temporibus in usu fuisse patet ex Procop. i. Pers. et Agathia ii. Consulendi Cic. Tusc. i. 44. et 45. Kirchman. in Append. ad lib. de Fun. Rom. 2. C. Barth. Advers. xlii. 10. *Idem*.

Sepultura vulgo aut avium aut canum laudatus est] Perperam puto hunc morem Parthis attribui, cum is Hyrcanorum proprius sit. Scio quidem id. fere Herod. asserere de Persis: *ὁ πρότερον θάσσεται ἀνδρὸς Πέρσων ὁ νέκυνς, πρὶν ἢν ἐπ' ὀρνέας ἢ κυνὸς ἐλευσέθῃ*. De canibus nescio an verum sit. De avibus constat. Quamvis id. habent et alii. Moris enim semper fuit Persis, s. Parthis, ut immatura morte defunctis os oculosque lacte oblinerent: inde equo impositos, instigatoque eo, corvorum prædæ exponerent. Quod si ab illis, quibus ejus rei negotium incumbere, animadversum fuisset, dextrum ejus oculum prius a corvis maceratam, felicem judicabant: sin sinistram, contra. Cum senibus aliter agebatur. Eos enim ad montana deferebant, fameque enecabant: et omnes, qui hoc fato defungerentur, fascibus existimabantur. Strabo, qui Caspille illud tribuit, videtur hæc duo mortis genera confudisse. Ait enim XI. Κάσπιοι δὲ τοὺς ἐπὶ τὴν ἔσθλακοντα ἐπὶ λιμνοκρήσοντας εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτίθασιν. ἔπειτα δὲ σκοπεύοντες, εἰ μὴν ἐπ' ὀρνέων κατασπαυμένους ἐπὶ τῆς κλίτης ἴδωσιν, εὐδαίμονιζουσιν· εἰ δὲ ἐπὶ θηρίων ἢ κυνῶν, ἤττωσιν· εἰ δὲ ἐπὶ μεγάλους, κακοδαίμονιζουσιν. Videsis Petrum Teicheram in Compendio Mircondi. Voss.

§ 6 *Præcipua omnibus*] Insigniter hunc l. restituit Gronovius, qui legit *pr. omnibus*, h. e. præcipue religiose amnes et flavios venerantur; quod ex Herod. Plin. Tac. Arnob. et aliis probat scriptoribus IV. Obs. 10. *Græv.* Præclara Gronovii emendatio ap. Voss.; nam et Parthi et Scythæ et omnes ferme Septentrionales populi flavios venerabantur. *Faber.* Certiss. est emendatio Gronovii. Persas et Parthos veneratos fuisse flavios variis Veterum testimoniis ostendit ille IV. Obs. 10. Ceterum inepta quoque locutio esset, si dixisset, præcipuam

omnibus venerationem esse, i. e. præcipuam omnes venerationem habere in superstitionibus et cura Deorum. Quid illud est, venerationem esse alicui in superstitionibus, in cura Deorum? Veneratio Deorum enim, superstitio, et cura Deorum, unum et id. sunt. At recte et concinne dictum fuerit, *in superstitionibus et cura Deorum præcipuam omnibus venerationem esse*, i. e. inter superstitiones et culturas Deorum ap. Parthos, præcipuam amnes s. flavios venerationem habere, s. præcipua veneratione eos frui. *Vorst.* Veriss. lect. est *amnis*, quod cl. Gronov. primus ostendit. *Schef.*

§ 8 *Ad faciendum, quam, &c.*] Sall. Cat. 8. 6. de Romanis: 'Optimus quisque facere quam dicere malebat.' Marcellin. XXI. 8: 'Plus audire quam loqui militem decet, actibus coalitum gloriosis.' Add. notam II. 10. 23. *Bern.*

§ 9 *Principibus, &c.*] Sarras. 'Prine. m. n. p. vel religione par.'

In libidine projecti] Quo argumento dissuaserant amici Pompelo fugienti Corneliam uxorem formesam ad Parthos ducere. Plin. Pomp. 126. et Appian. Civ. II. *Bern.*

§ 10 *Quatenus expedit*] Pestilens Lysandri dictum ap. Plin. Apoph. Lacon. 94. 'Veritatem nihilo meliorem esse mendacio: sed utriusque dignitatem et pretium usa definiri.' *Idem.*

CAP. IV. § 1 *Stagnori*] Legend. *Statanori*, ut XIII. 4. 22. cui tamen Drancas et Areos tribuit, (ut et Diod. XVIII. 3.) Parthos autem Nicanori assignavit. Diodorus Parthiam et Hyrcaniam Phratarorni evenisse refert: et Strabo a Macedonibus Hyrcaniam Parthiæ junctam acribit. *Bongara.* Ms. *Staganori*. Junt. *Statanori*: optime, ut XIII. 4. *Græv.* *Statanori* emendavit Bong. pro *Stagum*. sed et *Statanori* probum est, et ex analogia

linguæ Græcæ, ut 'Phthisanor,' et alia ejus formæ. *Faber*. Rescripsi audacter *Stasanori* ex ed. Junt. Bong. edidit *Stagnori*. Sed addit tamen legend. esse *Statanori*, ut XIII. 4. 22. legitur. Sed et Græv. pro *Stasanori*, quod in ed. Junt. ipsa reperit, cum Bongarsio *Statanori* legend. putat. Verum quidni ipsum *Stasanori* repinamus, postquam editionem Junt. sic habere, ceterosque omnes tum Latinos tum Græcos, qui ejus hominis mentionem fecere, sic eum appellare scimus? Vid. et sup. Notas ad XIII. 4. 22. *Vorst.*

Externo socio] Vocabulum *externo* mihi suspectum est, cum omnes socii sint externi, sic accepto externorum vocabulo. Num apposuit glossatorum aliquis, quia præcedit 'nullo Macedonum?' *Schef.*

§ 2 *Deductis*] *F. did.* *Freinsh.* Placeat mihi quoque *did.* Noster ipse xv. 4. 23. 'Et, cum de præda non convenirent, iterum in duas factiones diducuntur.' *Schef.*

§ 3 *Pronepos Seleuco*] *Male*: ne pose enim fuit, ipso Justino teste. Hic enim Seleucus Antiochi filius est xxviii. 1. 1. hic vero Seleuci primi s. Nicatoris xvii. 2. 10. *Freinsh.*

Bulsone, M. Attilio] *Vett.* plerique *Bulsone*. Legend. *Vulsone*. In Fastis est C. Attilius, non M. Attilius. [In fastis Capitolinis a Pighio suppletis est M. Attilius.] Constitutum est Parthorum imperium, et conditum, Seleuco Callinico Asiam obtinente. *Strab.* xi. *Enseb.* *Chronico*. Libet adscribere ortum regni Parthici ex Georgii Monachi *Chronico*, cujus mihi copiam fecit præstantiss. vir *Fr. Pitheus*. *Συρίας καὶ Ἀσίας δ' ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ἐπικληθεὶς Καλλίνικος, ὁ αὐτὸς καὶ Σέλευκος*. Et paulo post: 'Ἐπὶ τούτου τοῦ Ἀντίοχου Πέρσαι τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀντιόχων ὀρχήσιν ἀπέστησαν ὅτι αὐτοὺς τολοῦντες ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ κτίστον διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀρσάκης τις καὶ Τηριδάτης ἀδελφοί, τὸ

γένος ἔλκοντες ἀπὸ τοῦ Περσῶν Ἀρταξέρξου, ἐσατράρευον Βακτρίαν, ἐπὶ Ἀγαθοκλέους Μακεδόνης ἐπάρχου τῆς Περσικῆς δὲ Ἀγαθοκλῆς ἐρασθεὶς Τηριδάτη, ὁς Ἀριανὸς φησιν, ἐνδὲ τῶν ἀδελφῶν, καὶ τὸν νεώτερον σπουδάζειν ἐπιβουλευσά, διαμαρτήσας ἀντιόχῃ παρ' αὐτοῦ καὶ Ἀρσάκου ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ βασιλεύει Περσῶν Ἀρσάκης, ὃς οἱ Περσῶν βασιλεῖς Ἀρσάκιβαι ἐχρημάτισαν, ἐτη β', καὶ ἀναιρεῖται καὶ μετ' αὐτῶν Τηριδάτης ἀδελφὸς ἐτη λζ'.

Integrum locum adscripsi, quia editas non est, et narrationem continet memoria dignam. *Bongars.* Hisce *Suidas* obstrigillat, qui scribit, 'Arsacem Parthum, imperio Persarum potitum anno 293. [sc. ab initio Cyri] ejectis Macedonibus, regnum Parthis tradidisse.' Atque ille annus 293. abest a Consulatu *Vulsonis* et *Reguli* (quem *Noster* terminum statuit) annis 17. Major discrepantia ap. *Marcellin.* xxiii. 16. qui *Seleucum* *Nicatora* ab hoc *Arsace* debellatum perhibet, ac tum *Arsacidarum* imperium iniisse. *Tac. H. v.* 8. 4. sub *Antiocho* *Epiphane* hoc contigisse refert. *Bern.*

§ 5 *Theodotus*] *Straboni* xi. p. 855. 20. *Aldoboro*. *Bong.*

§ 6 *Arsaces, vir, sicut incerta originis, ita virtutis expertus*] *Georg.* *Monachus* in allato jam modo l. dicit *Arsacem* et fratrem *Tiridatem* ab *Artaxerxe*, Persarum rege, genus ducere. *Berneccer.* Doctissimus *Schicard.* in *Tarich* *Regum Persiæ*, putabat originem trahere *Arsacem* a *Dario Codomanno*: quod tamen non videtur. Nam in *Chronico Persico*, quod penes *cl. Elichmannum* est, dicitur esse ex semine *Chaichosron*, qui est *Cyrus*. Pater vero ejus vocatur *Darius* quidam. Quæ potuit erroris causa fuisse. *Voss.*

§ 7 *Parthos ingresses*] Credo legend. *P. eggr.* *Fab.*

Andragoram] Unum ex *Andragoræ* posterie, de quo *sup.* xii. 4. 12. quem *Arrian.* iii. *Ammynapen* vocat. *Geor.*

gius hunc vocat Agathoclem. *Beng.*

§ 8 *Ita duarum civitatum*] 'Civitates,' h. l. sunt, regiones; ut sup. 'pœnalem civitatem,' i. e. Hyrcanos. *Fab.*

Imperio præditus] Sallustiana phrasis: Cat. 51. 1. 'Qui, imperio præditi, in excelso ætatem agunt.' *Bern.*

CAP. V. § 2 *Urbem quoque nomine Daram in monte Taborteno*] Hæc nomina mihi plane suspecta. Strab. XI. Parthorum optima inquit loca Arla et Mariana. Ptolemæus Dornam in Niphate monte ponit supra Assyriam: item in ipsa Assyria Dartheno, in Susiana Deram ad montem. F. de hac nunc loquitur. *Glar.*

Daram in monte Zapartenen] Scripturam veterem expressi, ut ex ea veram lect. quilibet assequi conetur. Pro *Daram* putavi aliquando legend. *Chocaram* ex Plinii VI. 15. sed videat lector, an ex cap. 16. facillius possit erui vera lectio. 'A Caspiis,' inquit, 'orientem versus regio est Zapavor-tene dicta, et in ea fertilitatis inclytæ locus Darienum dictus.' Ibi Hermolaus *Dasan* h. l. legit, non *Daram*. Bongars. Vid. Salmas. in Solin. 982. b. Quem refutat Petavius in Misc. Exercit. p. 382. *Bern.*

Daram in monte Apavarticeno condit] Sup. quoque meminit Daram, ut nos ostendimus. H. vero l. pro *Dara* doctiss. Schicardus ex sua Tarich Persica putabat rescribend. *Asca*, quod reperisset Arsacem urbem condidisse, quam de suo nomine appel-

larit ^{اشك}. Sed hæc alia est. *Dara*

enim ad Caspias Pylas, hæc vero in Hyrcania. Videtur huj. meminisse Isidorus Characenus: 'Ἐνταῦθα Ἀσ-
ταυρη σχώδου ἔ. ἐν τῇ κἀμαι ἰβ. ἐν αἰς
σταθμοῖ ἰβ. πόλις δὲ Ἀσάκ, ἐν τῇ Ἀρ-
σάκης πρῶτος βασιλεὺς ἀνεδείχθη' καὶ
φύλατται ἐνταῦθα τὴν ἀδύνατον. Ita
enim legend. est ille l. Alii tamen
Arsaciam vocant urbem illam, et

eand. ac Ragas, Europum, Duram faciunt. Sed plures suo nomine insignitas urbes constat Arsacem condidisse. Verum hæc confusissima. Alibi de iis erit fusior dicendi locus. *Voss.*

In monte Zapartenen] Legend. videtur *Zapaorteno*. Regio Zapaortena vocatur a Plin. VI. N. H. 16. Gronov. Lucas Holsteinius legend. existimat *Apovartenon*. 'Αροναρῆν' fuit Parthiæ regio, ut auctor est Isidorus Characenus. Corrupte ap. Plin. scribitur *Zapavarteno* pro *Apovarteno*: in hac situs est mons Apavartenon dictus. *Græv.*

§ 3 *Ut tutela loci nullis defensoribus egeat*] Vix ita scripsit Just. Quam enim horrida ista, et inconvenientia: Locus cingitur rupibus, ut tutela loci non egeat defensoribus? Et quid est tutela eget defensoribus? Itaque persuasum habeo adscripsisse aliquem in margine, velut argumentum eorum, quæ verbis hæc proponuntur, 'tutela loci,' quasi diceret: Agitur hic de tutela loci, s. quomodo is locus redditus sit tutus. Postea id argumentum transumptum esse in ipsum textum. *Schef.* Tut. h. l. sexti casus esse existimabat Jensiis, sc. ut, per tutelam loci, quæ sunt rupes, nullis defensoribus egeat.

§ 4 *Jam fontium ac silcerum*] Junt. *Nam f. et s.* Sed nihil muta. *Jam* sæpe venuste usurpatur in connexionibus. Cic. 1. de Orat. 'Jam vero narrationem quod jubent verosimilem,' &c. Id. III. Fin. 'Jam membrorum, id est, partium corporis alia videntur propter eorum usum natura esse donata.' *Græv.* Angl. illud *Jam* non agnoscit. Ego tamen in vulgatis nihil mutem. Solent enim optimi scriptores hac particula sic uti, ut a glossatore vix videatur intrusa. Ipse Noster IV. 1. 16. in descriptione Siciliæ: 'Jam ipsa Italiæ Siciliæque vicinitas, jam promontiorum alti-

tudo ipsa ita similis est,' &c. Locus nostro huic simillimus. *Schef.*

§ 6 *Arsacis nomine*] Ap. Parthos inquit Strabo xv. p. 488. 33. 'Ἀρσάκει καλοῦνται πάντες' ἡ δὲ δὲ μὲν 'Ορδὴς, δὲ δὲ Φαράτης, δὲ δὲ ἄλλο τι. *Bongars.* Serv. ad illa Virgil. *Æn.* xii. 529. 'Murrhanum hic, atavos et avorum antiqua sonantem Nomina, per regesque actum genus omne Latinos,' &c. 'Hoc est,' inquit, 'cujus nominæ majores omnes Murrhani dicti sunt, et reges fuerunt. Scimus enim plerumque solere fieri, ut primi regis reliqui nomen etiam possideant. Ut apud Romanos Angusti vocantur: apud Albanos Silvii: apud Persas Arsacidæ: apud Ægyptios Ptolemæi: apud Athenienses Cecropidæ.' *Medius.* Add. eund. Serv. in *Æn.* vi. 760. Curtium viii. 12. 28. Marcellin. xxiii. 16. Suid. in 'Arsaces,' Isidor. Origin. ix. 3. et Freinsheimii Ind. in 'Regis.' *Bern.*

§ 7 *Hujus filius et successor regni, Arsaces et ipse nomine*] Alii huj. Arsacis non meminerunt. Persæ tamen norunt. Quenam vero *Priapatium*, aut *Pampatium*, Justinus vocet, ignoro. An est *Pharnapatius*? In Parthiorum sane regum catalogo, quem habeo, a cl. Joanne Ellichmanno, nihil simile apparet. Labet hic eorum nomina apponere, quoniam non parum lucis Græcorum Historia inde potest mutuari. Maucos namque multis in locis fuit Catalogus ille, quem edidit Schicardus; quod vel hinc apparebit: 'Askan filius Darii est primus Asfaniensium rex, et totam familiam ab eo denominant. Tempus regni ejus x. anni. Ascan, filius Ascan, regnavit annis xx. Behran, fil. Siabur, xi. annis. Belas f. Behram xv. annis. Hormoz f. Belas xix. annis. Nuscha f. Belas xvii. annis. Feruz filius Hormoz xii. annis. Chosrû f. Belas xiii. annis. Ardavan f. Belas xiiii. annis. Ardavan f. Asfan xv. annis.

Belas f. Asfan xii. annis. Gjudar fil. Asfan xxx. annis. Barsehi f. Gjudar xv. annis. Gjudar filius Mehraz ii. annis. Beri filius Gjudar xv. annis. Gjudar filius Beri ii. annis. Beri f. Gjudar xx. annis. Ardavan xxxi. annis. Et hic ultimus Asfaniensium est, quem Ardxir Babek e medio sustulit.' Tempus autem imperii Parthorum s. Asfaniensium circiter 250. annorum faciunt: juxta alios vero 430. annorum. *Voss.*

Antiochum] Magnum nempe, Seleuci Callinici filium, de quo xxix. 1. 3. et toto lib. xxxi. *Bern.*

§ 8 *Priapatius*] Gronov. iv. Obs. 10. censet legend. esse *Phriapitus*; aut certe *Parapitus*; quoniam Arrian. in Parthiis ap. Phot. commemoret *Φαράπριον* quendam, et ap. Xen. iv. H. Gr. Parapita Persicum mulieris nomen sit. Sed non magna eorum nominum est differentia; nec mirum, si in literis vocalibus Justinus ab aliis nonnihil discrepet. *Vor.*

Nam omnes, &c. usque ad cognom.] Posteriora Trogi non esse suspicabatur Rupert. in Epist. xl. ad Reines. p. 324.

§ 9 *Mors gentis*] *M. gentium* hic legend. censuit Bong. Not. ad xxi. 1. 2. *Bern.*

Phraates mors gentis, hares regni, Mardos, validam gentem, bello domuit] Mardos in Characem urbem transtulisse, auctor est Isidorus Characenus: *Εἰς δὲ τῆς Χάρακος πόλεως βασιλεὺς Φαράτης τοὺς Μάρδους φέρει.* Ita leg. *Voss.*

§ 10 *Fratri potissimum*] 'Gala rege mortuo, regnum ad fratrem ejus Desalcem, prægrandem natu (moris ita apud Numidas est), pervenit:' Liv. xxix. 29. 3. Attamen plurimum gentium jura nepoti favent, subscribente Lycurgo, qui regnum Charilao fratris filio cessit, quod in manu ejus erat, omnium gratia, tenere. Noster sup. iii. 2. 5. Plut. Lycurg. 4. Cui simili-

num Ferdinandi, Aragoniæ et Siciliæ regis, exemplum refert Th. Fazellus de Reb. Siculis decad. posterior. lib. ix. *Bern.*

Mithridati] Sextum ab Arsace facit Oros. v. 4. *Bong.*

Plus regio, quam patria, &c.] Metius ad Imp. Tacitum ap. Vopiscum 6. 'Ingens est gloria morientis principis, rempub. magis amare quam filios.' Ap. Tac. i. 42. 1. Germanicus: 'Non mihi uxor aut filius patre et repub. cariores sunt.' *Bern.*

CAP. VI. § 1 *Eucratides*] Ejus meminit Strabo init. lib. xv. et lib. xi. *Bong.*

§ 3 *Sogdianorum et Drangaritanorum*] Scrib. *Drangianorum*. Voss. Ms. et Junt. *Sogdianorum et Arachotorum et Drangianorum*. Arachoti sunt Arachosii. Nam Arachosia dicitur et Arachotis, et incolæ Arachoti: vid. Strab. et Steph. Superius XIII. 4. corrupte legitur *Aracossi* pro *Arachoti*, aut *Arachosii*. Græv. Voss. *Drangianorum*. Vere. *Faber*. Codex Ms. teste *Bong.* et Junt. teste Græv. *Sogdianorum et Arachotorum et Drangianorum*. 'Αραχρωι, Arachoti, ut *Arrianus* appellat, s. Arachosii, et sup. XIII. 4. 22. nominantur: quam ibi ex edd. vulgaribus *Aracossi* retentum. Sed et, qui hic *Drangaritani* vocantur, jam supra memorati, et quidem Drancæ appellati videntur. *Verst.* Mihi duorum populorum vocabula videntur coaluisse in unum. Unius certe verum nomen non *Drangaritani*, verum *Drangæ*. Itaque, quod

reliquum est in hac voce, pertinet ad gentem aliam. Quale autem illud fuerit, nunc non est otium inquirere. *Schef.* Sed, cum Juntæ quoque *Drangianorum* legant, merito illos sequimur. *Græv.*

Ab invalidioribus] Videri possit solid. scribendum, quia validiorem invalidi non opprimunt. Sed retinenda lect. vulgata, nam *invalidiores* debent intelligi non respectu ejus temporis, quo Bactriani redditii erant exsangues per bella cum Sogdianis et aliis, sed reliquorum omnium, quibus semper Bactriani eos superabant viribus. *Schef.*

§ 4 *Adsiduis, &c.*] Oros. vi. 21. 'Hi Vaccæos ads. erupt. populantur.'

§ 5 *Per sanguinem ejus currum egit*] Junge Tulliæ exemplum ap. Läv. i. 48. et Flor. i. 7. 3. ubi Freinsh. *Ber.*

§ 7 *Bacasin*] F. decurtatum est ex *Bacabasum*. *Fab.*

§ 8 *Elymaeorum rege*] De horum potentia et viribus, quibus freti Parthorum imperia contemnebant, Strab. xvi. p. 612. 36. *Bong.*

§ 9 *Arreptus*] In Ms. legitur *correptus*, quod sine dubio est præferend. Factum autem ex eo *arreptus*, quia littera initialis c per præc. finalem e ob similitudinem omisa est. Tum enim ex *correptus*, quod remanserat, *arreptus* per emendationem sc. est formatum. *Schef.* *Correptus* stabilit etiam Juntina: sic sup. xxiii. 8. Suet. Jul. 72. ut notavit *Scheff.* in Auctuario Notarum. *Græv.*

LIBER XLII.

CAP. I. § 1 *Post necem*] 'Nex' raro exemplo de morte naturali. Nam

in fine lib. præc. dicitur hunc 'fato decessisse.' Ita Sen. ad Marc. 21.

fin. 'Fata nobis sensum nostras necis auferunt.' Et Suet. Cæs. 5. 2. 'Post necem Consulis' Lepidi, quem morbo extinctum constat ex Flor. III. fin. Bern.

Rex constituitur] Mss. plures Bong. habent *statuitur*, quam proinde lect. puto esse veram. Nam et alibi sic Noster; ut XII. 4. 'Parthis deinde domitis præfectus his statuitur ex nobilitate Persarum Andragoras.' Tò *constituitur* est glossatoris. Schef.

§ 2 *Doletis tantum iis itineris*] Leg. del. i. *sibi it. &c.* Faber. *Iis* pro, *sibi*: quæ pronominum permutatio in auctoribus est frequens. Contra '*sibi*' et '*suis*' dicunt pro, *illi* et *illius*. Vid. lib. de Latinit. f. susp. 5. Vor.

§ 3 *Hymærum quemdam*] Athenæo x. est '*Ἰμπερος*'. Eum vid. Voss. Scripseram in libro meo *Himerum*. Sed ita prior, in suo, Vossius, et sic legend. Add. quod ita in Impr. quibusd. legitur, et Græca origo approbat. Faber.

Pueritia flore] Claudian. in Eutrop. I. 342. 'Parthica ferro Luxuries vetuit nasci lauginis umbram, Servatoque diu puerili flore coëgit Arte retardatam Veneri servire iuventam.' Bernegger. Liv. XXI. 2. 'Flore ætatis primo sibi conciliatus.' Plura exempla conguessit Mercer. ad Non. Marcell. p. 96.

Importuna vexavit] 'Importunus,' 'importune,' et 'importunitas' verba sunt quæ in tyrannum accidunt, et extremæ atque effrenatæ impotentis odorem habent. Cic. Liv. Flor. Faber.

§ 4 *Ipsæ autem Phræates exercitum, &c.*] Non temere utendum milite qui causas habet cur animo sit a nobis alieniore. Polyb. v. 54. pr. simile huic nostro proponit exemplum Molonis, Susianæ et Babylonis populis recens a se nec opinata victoria subactis, infeliciter utentis adversus Antiochum regem, a quo ipse antea defecerat. Bern.

§ 5 *Inclinatam, &c.*] Saxo v. p. 89. 40. 'Incl. Hunnorum ac. conspicatus.' Add. VII. p. 122. 30. XIV. p. 265. 50.

Captivitatis, &c.] Id. iv. p. 62. 1. 'Quam [n]tionem] se parum bello exequi posse credentes;' et VIII. p. 156. 26. 'Fraternam ult. quia viribus nequibat, fraude exequi pertentabat.'

CAP. II. § 1 *Contenti victoria*] Mss. mei Fuld. mire mirâ syntaxi *conf. victoria*: de qua locutione nos cum Deo alibi. Modius. Huj. locutionis exemplum vix aliud invenias: nisi quod Claudius JC. etiam ita locutus est L. 37. §. 4. in fin. D. de Legatis III. 'Quoniam in his expressit, ut contentus esset partis dimidiæ dotis.' Bern.

§ 2 *Sed Artabanus bellum Colchataris*] Colchataris qui sint, non est clarum. Strab. XI. Chalchanden ponit extra Armeniæ montes, de qua hic eum loqui nunc puto. Item post aliquot versus Justinus Armeniorum regem Artoadisten nominat. Quem Plutarchus Artuadsen. Strab. jam dicto lib. Artabadsen Tigranis filium appellat. Sed in barbaris non est multum momenti. Gler.

Sed Artabanus] Mallem quod habent Mss. Bong. *Sed et A.* ut fieret respectus etiam ad Phrahatis breve imperium. Cui alias hoc opponitur, si non ita scribatur, cum tamen oppositio sit nulla. Schef.

Thogariis] Ita libri vett. Quidam tamen *Teogariis*: unus *Thocaris*. Thocharios Scythicum genus commemorat Plin. VI. 17. et *Toxâpous* Dionys. Perieg. et Ptolemæus. *Bongars*. Antiquiores typis expr. *Colchataris*: et paulo post *Artoadisti* pro *Ort*. Vor.

§ 3 *Quipe, &c.*] Saxo præf. p. 2. m. 'Ita antecessorum famam atque opinionem operum magnitudine supergressus.'

Claritatem parentum] Cic. Off. III.

13. 'Si quis ab ineunte ætate habet causam celebritatis et nominis, aut a patrè acceptam,' &c. Add. sup. Notam ad xxix. 1. 9. *Bern.*

§ 6 *Ortoadisti*] *Ἀρταωδιστῆς* Armeniæ regis nomen est in Strab. xi. et Plat. Antonio 66. De Armenia leg. Strab. xi. Plin. vi. 9. Dionys. et Eustath. qui in magnitudine ab Auctore nostro dissentiant. *Bongars.* Junt. *Artoadisti*. Quod proprius ad verum accedit. Appellatur enim, ut ex Strab. et Plut. Bongarsius ostendit, Artavasdes; sicut et, qui Tigrani postea successit, ejusd. nominis fuit, ut ex Joseph. et aliis liquet. *Græv.* In Mss. *Arthoadisti*, unde sane pronum Bongarsio fuit restituere ex omnibus historicis *Artavasdi*, quo nomine multi Armeniorum reges olim dicti. *Faber.* Junt. *Artoadisti*, quod factum ex *Artavasde*, vero nomine, ut ex Strab. ac Plut. docet Bongarsius, Grævius arbitratur. *Schef.*

§ 7 *Paullo*, &c.] Oros. vii. 9. 'Namque ut p. a. repetam.'

§ 8 *Cum fines ejus post Parthiam*] Mss. Bong. cum f. p. P. F. leg. *cujus* f. p. P. Gron.

§ 9 *Undecies centum millia patet*] Rideas magnitudinem, quam tribuat Armeniæ. Sed hæc alibi. *Voss.*

§ 10 *Ab Armenio*] Armenum vocant Strabo et Eustathius, & *Ἀρμενίου πόλεως* *Θερραλικῆς*. Stephanus, ex Antipatro, Rhodium fuisse dicit. *Bong.*

Quem cum perditum, &c.] His illustrandis faciunt illa Val. Flacci l. Arg. 29. 'Super ipsius ingens Instat fama viri, virtusque haud læta tyranno. Ergo anteire metus, juvenemque extinguere pergit Æsonium: letique vias ac tempora versat,' &c. Ead. via grassati, per speciem honoris suspectos aut æmulos amoliri tentarunt, Saul Davidem, Joseph. Antiq. vi. 11. Cnmaui Aristodemum, Dionys. vii. 4. Hiero Polyzelum fratrem, Diod. xi. 48. Dionysius Lep-

tinem fratrem, Æneas Poliorcet. 10. Alexander Clytum, Curt. viii. 1. 46. *Bern.*

Ex bello, &c.] Saxo xiv. p. 329. 15. 'Prof. bar. piratæ.'

§ 11 *Principes juventutis*] 'Juventus' hic de virili ætate dicitur: unde mox hi ipsi 'fortissimi viri' audiunt. Romanis 'Juniore,' ex instituto Servii, ad annum xlv., ultra 'Seniores,' Dionys. iv. 20. et Liv. i. 43. 1. Hinc Plin. in Paneg. 8. Imp. Trajano 'juventam' tribuit: qui tamen agebat ætatis annum 44. Et cap. 22. factis tribus ætatis gradibus, inquit: 'Te parvuli noscere, ostentare juvenes, mirari senes.' Itemque cap. 69. Consulatus Candidatos 'juvenes' vocat: at illi utique jam viri, quomodo Suetonio Aug. 34. 3. Germanicus post susceptos jam aliquot liberos 'juvenis' dicitur. Ita Tibullo l. 4. 33. 'juvenis' est ein altflechte Frau uber ihr vierzig Jahr. Nam adolescentiores uxores 'puellas' appellari patet ex Horat. Ov. Sen. Quin et Pythag. in Diog. Laërtio, virilis et constantis ætatis hominem *νεανίας* vocavit. Et Herodian. sub init. lib. iv. Οἱ τῆς *συγκλήτου* *ἐπιλεκτοὶ νεανίαι*, 'Senatoril ordinis lectissimi juvenes.' *Bern.*

Principes juventutis totius ferme orbis concurrerent] De expeditione Argonautica loquitur Justinus; quare falsum est quod legis, ut ex toto orbe juventus concurrerit. Nulli enim huic interfuerunt, nisi qui Græci nominis erant, ut ex Apollodoro, Apoll. Rhodio, et aliis constat. Id cum ita sit, scribend. est *totius Græciæ*; quis enim credat in re adeo pervulgata, et quam in Scholis pueri discabant, Justinum ita turpiter lapsum fuisse? Dicitur tamen contra, Jnst. ipsum pauculis post lineis dicere, multitudinem ex 'omnibus gentibus' sequutam esse Jasona, cum Colchidem repetivit. Fateor. Sed in Græcia

quot gentes? quot populi erant? Itaque gentes illæ erant non homines Siculi, non Itali, non Asiatici, &c. sed Græci. *Fab.*

§ 12 *Medea*] Cujus historiam, præter Euripidem et Apoll. Rhod. habet Ov. M. vii. Cic. de N. D. iii. 26. et pro L. Manil. 9. *Bernegger.* Medea per divortium decesserat ab Ægeo, rege Athenarum. Vid. sup. ii. 6. 14. *Vor.*

Medio] Ita boni libri; unus *Mado*, quomodo eum Strab. Steph. et Eustath. vocant. *Bongars.* Hesiod. in Theog. 1001. *Μάδων* illum appellat. *Gron.*

Socerumque etiam] Scrib. *socerumque Ætiam*. Vid. Higin. Fab. 27. *Idem.* Tetrum ulcus in h. l. est, quod a nemine animadversum et sanatum fuisse vehementer miror. De illo nuper scriptum est ad Grævium nostrum, sed antea ad Borellum; Epistola est in fine harum notularum. Sed absolvamus cetera, et hinc tandem emergamus; nam paucula supersunt. *Fab.*

CAP. III. § 1 *Et filium Ægialium*] Hic Apollonio et Straboni vii. est *Absyrtus*. *Bongars.* Quidam impressi *et filium Æta*. Male. Alii *filium Æta*. Male positum pro *Æta*. Sed est glossema. Nam præcessit *ejus*. Hoc pertinet ad emendationem, quæ a me in extremo fine posita est. *Faber.* Nam reperiatur usquam Ægialius ignoro. Ægialeus legitur, sed Adrastus filius. Nam errore glossatoris adscriptum in margine, ac deinde transsumtum in textum? Ita malo credere. Nam *ejus* Fabri nimis longe abit a vocabulo *Ægialium*. *Schef.*

§ 2 *Primumque humanorum*] 'Humanum' pro hominibus. Cic. Att. xiii. 21. 'Possum falli ut humanus.' Ov. ii. F. 'Pulcher et humano major.' Læcret. iii. 'Et sæpe usque adeo mortis formidine vitæ Percipit humanos odium lucisque videndæ.' Pari

modo vernaculum nostrum *mensch* proprie nomen adjectivum est pro *männisch*, nihilque aliud quam humanum et ad hominem pertinens significat; sed ex adjectivo factum deinde est substantivum: ut in cap. 2. Obs. in Ling. Vernac. demonstravimus. *Vor.*

Cæli plagam] An soli legendum. *Freinsk.* Mihi vocula *cæli* ab inepto glossatore intrusa videtur, qui alias, nisi cæli plagas nescivit. *Schef.*

§ 3 *Frudium et Amphistratum*] Straboni et Eustathio 'Πεκὰς καὶ Ἀμφιστρατός, οὗ τῶν Διοσκώπων ἡπλοχοί, a quibus populi isti Heniochi dñti. Solinus 20. Marcell. xxii. 15. 'Amphitus et Telchius Spartani, aurigæ Castoris et Pollucis.' *Bongars.* Antiquitus impressi *Phrygium* habent, manifestis vestigiis veræ lect. quæ est *Rhecium*. Salmas. in Solin. 193. F. 1. *Bernegger.* Junt. *Recam et Amphistratum*. Strab. sane et Eustath. *Recam* appellant. Græc. Bechar. et Maj. pro *Frudium* edidit, *Phrygium*. In quo Salmas. vestigium esse putat veræ lect. quæ sit *Rhecium*. At Juntæ *Recam* habent, quod cum appellatione Strabonis et Eustathii, utpote quibus 'Πεκὰς est, optime omnium congruit. *Vor.*

Recam] Bong. ex Strab. et Eustath. ita restituit; quæ vera lect. est. Antea legebatur *Frudium*, quod monstrum unde advectum fuerit nescio. *Fab.*

§ 4 *Qui Herculem*] Tac. vi. 24. Hiberos et Albanos Thessalis ortos scribit. *Bongars.* Plineius vi. 13. m. Nostro propius accedens, 'Albanos ortos ab Jasone' dicit. *Bern.*

§ 5 *Jasoni totus, &c.*] Orientales enim servitio nati, et summi adulandi artifices, principes suos adorabant, et pro Diis habebant. Cartius mens: 'Persas non solum pie sed etiam prudenter reges suos inter Deos colere: majestatem enim imperii, salutis esse tutelam: quem tamen mo-

rem etiam Romani exeeperē, apud quos ille, qui, si Diis placet, dominus audire nolebat, ut Deus colebatur; templisque et aris honorabatur: cujus tamen rei invidiam ut non nihil mitigaret, non soli sibi permisit templa statui, sed conjunctim sibi et urbi Romæ. Ita enim a communi Asiæ Pergami statutum templum illi, de quo vid. Tac. iv. ubi elegantissimus Lipsius etiam denarios extare hodieque ait, cum forma ipsius templi et inscriptione com. ASIÆ. ROM. ET AVG. i. e. Commune Asiæ Romæ et Augusto. Item lapides in quibus legatur FLAMINI ROM. ET AVG. *Modius*. Junge Strab. xi. p. 526. p. 531.

Templaque constituit [*ἱερὸν* vocat Strabo, et *ἱερὸν ἱερὸν, τιμωμένα ἐφόδρα ὅρδ τῶν βασιλέων*: quæ multa reguli everterunt: Parmenion autem id, quod erat Abderis, diruit. *Bongars*. De his capiendus Tac. vi. 34. 6. 'Multa de nomine Jasonis' (sc. appellata templa sacellaque) 'celebrari.' *Bern*.

Post multos annos] Quot annos? Circiter 900. *Fab*.

§ 7 *Thalestem*] De qua ii. 4. 33. et xii. 3. 5. *Bern*.

§ 9 *A cujus montibus*] Mss. illud a non agnoscunt; itaque crediderim Inst. scripsisse e; verum illud e a seq. littera e absumptum esse. *Schef*.

Tigris] Præter Strab. leg. Plin. vi. 27. et Solin. 40. et libellam Plutarchi de Flaviis. *Bongars*. Add. Diod. xix. 17. Curtius iv. 9. 33. a celeritate fluxus ita dictum ait, quia Persica lingua *Tigris* sagittam appellant. *Bern*.

Sub terras mergitur] Ejusmodi fluminum, terras subeuntium, et post longius intervallum emergentium, exempla vid. ap. Plin. ii. 103. pr. et iii. 16. pr. Strab. vi. p. 190. 1. Curt. vi. 4. 6. &c. *Idem*.

CAP. IV. § 1 *A senatu Parthico, regno pellitur*] Est qui interpretetur,

a senatu (sc. Romano) Mithridatem depulsum Parthico regno. Verum non dubie *senatu Parthico* legendum, de quo xii. 2. 2. *Bern*.

§ 2 *Orodes*] Ab hoc fratrem regno pulsum scribit Appian. Parthic. et Syriac. Hist. sed in hac *Ἡρόδης* editum est. Plutarcho in Crasso 33. dicitur *Ἡρόδης*, in Antonio 48. *Ἡρόδης*. *Bong*.

§ 4 *Plus hostem, quam fratrem cogitans*] Simile fere in Tac. xii. 14. 8. Add. Notam ad xix. 2. 6. *Bern*.

Crassumque] Præter Plutarchi Crassum, de h. bello videndi Liv. Epit. cvi. Appian. Parthic. Flor. iii. 11. Eutrop. vi. 31. Oros. vi. 19. Tangit etiam Plin. ii. 56. et v. 24. Lucan. passim: Propert. iv. 6. 88. *Idem*. Athenæus vi. 14. ex Nic. Damasceni libro xiv. Crassum ab Andromacho Laodiceno, qui eum adulari solebat, et quicum consilia sua communicare solebat, Parthis proditum fuisse narrat.

§ 5 *Hujus fil. Pacorus*] *Πάκοπος* in Græcis codd. legitur. Quidam 'Pacorus,' ut ap. Horat. iii. C. 'Jam his Moneses et Pacori manus Non auspicatos contudit impetus.' Id. de Phraate ii. C. 'Redditum Cyri solio Phraatem Dissidens plebi numero beatorum Eximit virtus.' Et de Tiridate i. C. 'Quid Tiridatem terreat, unice Securus.' Ut lector syllabarum rationem eo diligentius notet, hæc adducere placuit. *Glar*.

Hujus fil. Pacorus missus] Hoc ipsum quoque testatur Cic. ad Att. Sed perperam. ap. eum hoc Orodi tribuitur, non filio ejus Pacoro. Verba ejus v. Ep. 21. 'Maximum bellum impendet. Nam et Orodes, regis Parthorum filius, in provincia nostra est,' &c. Sed scribend. erat *Nam et Orodis regis Parthorum filius*, &c. Nil certius. *Voss*.

A Cassio] Leg. Cic. ad Att. v. 20. Oros. v. 13. Paterc. ii. 46. De Pa-

coro a Ventidio cæso Plut. in Antonio: Appian. in Parthic. alii. *Bongars.* Cassii meminit Cic. Phil. xi. 14. 'Magnas ille res gessit ante Bibuli, summi viri, adventum, cum Pacori nobilissimos duces maximasque copias fudit, Syriamque immani Parthorum impetu liberavit.'

§ 6 *Cujus, &c.*] Lips. margini ed. Bong. adscripserat: 'Immo is interfectus est cum eo.'

§ 7 *Et Cassio, &c.*] Appian. iv. B. C. p. 1001. Καὶ αὐτῷ [Κασσίῳ] τῶν καὶ Παρθύλων ἡκοντοζόται συνεμάχουν, δόξαν ἔχοντι παρὰ τοῖς Παρθύλοις, ἐξ οὗ Κράσῳ ταμειῶν ἐμφορότερος ἔθεξε τοῦ Κράσῳ γενέσθαι.

§ 8 *Simulato timore*] Captus arte sua Parthus. 'Nam ea gens præter armorum fiduciam callida simulat trepidationem:' Flor. iv. 10. 3. Cujus strategematis exemplum insigne vid. ap. Cæs. B. G. iii. 18. et 19. *Bern.*

In div. abire] Saxo v. p. 91. 29. 'In div. fugere.'

§ 10 *Ventidius*] Tac. G. 37. 7. 'Infra Ventidium dejectus Oriens.' Quo dicto non obscure cladem illam Parthicam exaggerat a Ventidii victoris ignobilitate, de qua Agell. xv. 4. vid. Ceterum de h. bello Liv. Epit. cxxviii. et cxxviii. Paterc. ii. 78. Flor. iv. 9. Val. M. vi. 9. 9. Plut. Antonio, Appian. Parthic. Entrop. vii. 5. Oros. vi. 18. alii. *Bern.*

§ 11 *Orodes p. P.*] Gregor. Syn-cell. Chron. p. 304. 'Ὅς [Ἀντίγονος] ἀκούσας λαβίων τινά τῶν ἐν τῇ ἐκείνου ἑνῇ τῶν ἐπὶ Βρούτῳ καὶ Κράσῳ πρὸς Ἡρόδην Περσῶν βασιλέα φυγόντα, καὶ Ῥωμαίους πολέμειν πέλσαντα: et p. 305. de Antigono: Καὶ καταγεται διὰ Πακέρου παιδὸς Ἡρόδου εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Leg. πρὸς Ὀρόδην, et παιδὸς Ὀρόδου.

§ 12 *Post multos, &c.*] Vid. Avum ii. Obs. 21. p. 306.

Pacorus, &c.] Simile exemplum refert Hegesipp. i. 37. f. de Herode:

'Et, ubi ira cecidit, amor successit: et passio resuscitata est: tantusque incanduit fervor cupiditatis, ut defunctam [Mariamnen] non crederet, atque in excessu mentis positus quasi viventem alloqueretur. Et sicut ad eam, quæ viveret, pueros dirigebat, rogans ut depositis simultatibus ad sese veniret et redderet se conjugali gratiæ.'

§ 16 *Fecit*] F. leg. fuit. Gron.

Solemne est, reges parricidas habere] Ut hodie in Turcico imperio, quod illi quasi successit. *Bernaccer.* [Quæd. edd. habere.]

Phrahates] Φραδρην vocat Plutar. Antonio 49. quem leg. et Appianum. Totus hic l. explicat quod Horat. Od. ii. 2. ait: 'Reddita Cyri solio Phrahaten:' et quod Od. i. 26. 'Quid Tiridatem terreat, unice Securus.' Quod primus notavit Glareanus, non tam ineptus, quam eum quidam haberi volunt. *Bong.*

CAP. V. § 1 *Fratres, &c.*] Zonar. x. 26. 'Ὁ δὲ [Φραδρην] ἀνοσιούτατος γεγὼς τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ ἐβλοφώθησε, καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα δυσανασχετοῦντα δι' ἐκείνους ἀπέκτεινε.'

Triginta] In Mss. est omnes triginta, quod probo; nec obstat, quod objicitur, τὸ triginta esse ex inepta glossa, cum Phrahates ipse fuerit unus de triginta. Nam, ut Jan. Rutgersins V. L. i. 8. demonstrat, in antiquis scriptoribus novam non est, nt, quoties alicujus sodalitati fit mentio, etsi, unum nominando, eum e numero reliquorum excepisse videantur, postea tamen universum totius collegii numerum ita ponant, quasi is, quem exceperant, includeretur. Exempla vid. i. Cor. 15. 6. Val. M. ix. 2. 6. Ext. ex correctione indicata sup. i. 9. 9. item Rutil. Numatian. 300. *Bern.*

§ 3 *Antonius, &c.*] Præter Plutarchi Antonium, vid. Liv. Epit. cxxx. Flor. iv. 10. Appian. Parth. Entrop. vii. 7. Oros. vi. 19. alios-

que. *Id.*

§ 5 *Maximo*] Freinsh. *maxime*, sc. præ finitimis civitatibus: placet. *Id.* Non dubito, quin cum Freinsh. hic *maxime* sit legend. *Schef.*

§ 6 *In Hispaniam bellum gerentem*] *Leg. in Hispania*: vid. III. 1. *Faber.*

§ 7 *Mittit, servum*] Mallem *mittit*, et *servum*; quia verisimile conjunctionem a syllaba ultima vocis præcedentis per similitudinem esse interceptam. *Schef.*

§ 8 *Si ejus regnum muneris eorum fuisset*] 'Fuisset' pro, esset: quæ temporum permutatio, ut sup. monuimus, frequens est. 'Esse muneris aliquorum' talis *βῆσις* est, qualis 'esse juris,' 'esse ditionis aliquorum.' Deinde dicant 'facere aliquid muneris,' 'juris,' 'potestatis aliquorum,' pro, facere ut sit muneris, juris, potestatis aliquorum; ut sup. ostendimus. *Vor.*

§ 10 *Metum Phrahati incussit*] Junt. *injunct.* Sic, injungere, interdum est, inferre. Injungere injuriam, Cic. III. de N. D. 'Ita ab inopia temeritatem in Deos, in homines injunxit injuriam.' 'Injungere detrimentum' eid. pro, damnum inferre. 'Injungere inimicos' Livio. Græc. Rescripsi andacter *injunct*; quod in antiquioribus typis expressis, et inter ceteros, Juntino est. Bong. maluit *incussit*: quod, credo, in aliquibus eodd. Mss. ille reperit. Sed ego non dubito quin hoc alterius modo interpretamentum sit, et ex marg. in textum irreperit. Solent enim minus

nota aliis notioribus explicari, et in illorum locum deinde hæc succedere. Injungere, pro, inferre, imponere, non rarum. Brutus in Ep. ad Cic. 'Ne quid detrimenti reip. injungant.' Vid. et sup. Notas ad III. 5. 8. Ipse Cic. III. de N. D. 'In homines injunxit injuriam.' Sic Livius dicit 'injungere alicui onus,' 'atipendium,' 'militiam,' 'servitatem,' 'ignominiam.' Usus et Val. M. non semel; ut in Notis in hunc ostendimus. *Vor.*

§ 11 *Tota Parthia*] Meminit Strab. VI. et XVI. Suet. Octavio 21. Horat. IV. Od. ult. de Augusto: 'Et signa nostro restituit Jovi,' &c. Suetonii locus confirmat antiquam scripturam *Crassiano*. Vulgo enim legitur *Cassiano*. Bongars. Vid. Flor. IV. 12. 63. *Bern.*

§ 12 *Filii Ph.*] Quorum unus Se-raspadanus, alter Rhodaspes appellatur in inscriptione, quæ extat in hortis Mediceis, publicata ab illustri Scaligero III. Isagog. p. 523. Strab. XVI. p. 748. de Phrahate scribit: Καὶ, καλέσας εἰς σύλλογον Τίτιον τὸν ἐπιστατοῦντα τότε τῆς Συρίας, τέτταρας παῖδας γνησίους ἐνεχείρισεν ὁμηρα αὐτῷ Σαρασπᾶδην καὶ Κερσπᾶδην (Mss. Casaub. Κερσπᾶδην) καὶ Φραδᾶν (Mediceus Φραδᾶ.) καὶ Βοῶνην.

Magnitudine nominis, &c.] Hoc sc. est 'fama bella profigare,' ap. Tac. G. 13. Quæ de re Gruteri Diss. VII. ad Tac. operæ pretium est inspicere. *Bern.*

LIBER XLIII.

CAP. I. § 1 *Explicatis*] Junt. nec non vett. edd. aliæ *expeditis*: quod elegans est. Nullus dubito quin *ex-Delph. et Var. Clas.*

plicatis sit expositio τοῦ *expeditis*. Solent enim minus trita, quæ non intellegant, delere librarii et scioli, ac vul-

Justin.

3 T

gatione, et quæ exponendi gratia sunt adscripta, supponere. Cic. proem. de N. D. 'Sin autem quis requirit, quæ causa nos impulerit, ut hæc tam sero litteris mandaremus, nihil est quod expedire tam facile possimus.' Sall. Jug. 5. 'Priusquam huiusmodi rei initium expedito.' Cic. Fin. 'Istiusmodi autem res ornate velle dicere, puerile est: plane autem et perspicue expedire posse docti et intelligentis viri.' P. Mela proem. 'Ac primo quæ sit forma totius, quæ maximæ partes, quo singulis modo sint, atque habitentur, expeditam.' Plaut. Amphit. iiii. 2. 'Cur dixisti? inquires; ego expeditam tibi.' Grav. Al. explicatis. Al. ed. et illa Junt. *expeditis*; optime, si quid mihi credend. Faber.

Ingrati civis officium] F. melius *indiciū* dixisset. Nullum enim ingrati tudinis officium est. Freinsh. Rectissime Freinsh. observat ingrati nolum esse officium. Sed, quod pro officium existimat *indiciū* legendum, haud persuadet. Potius deleverim vocabulum *officiū*, ex glossa natum. Nempe accidit h. loco, quod sup. XL. 5. notavimus. Adscripserat aliquis in margine tanquam argumentum 'civis officium,' quasi diceret ostendi verbis hisce, quodnam civis sit officium, illustrare sc. vel præcipue res patriæ suæ. Inde extiterunt, qui vocem *officiū* putarent abesse, atque ideo receperunt in textum. Schef.

De sola tantum patria taceat] Angl. vocem *tantum* non exhibet. Probo. Nam, qui de sola patria tacet, in tantum de patria tacet. Glossa est igitur illud *tantum*. Idem.

§ 2 *Breviter*, &c.] Oros. vi. 6. 'Sed hanc historiam nunc a nobis brev. fuisse perstrictam sat est.' Saxo i. p. 9. m. 'Quorum summatis opera perstricturus.' iiii. init. 'Pulchrius enim pleniusque extrema aunorum illius curricula perstringitur, ubi prima silentio non damnantur.'

Caput totius Orbis] Liv. i. 16. 7. et xxi. 30. 11. 'Roma caput Orbis terrarum.' Bern.

§ 3 *Aborigines*] Hos describit Sall. Cat. 6. 'Genus hominum agreste, sine lege, sine imperio, liberum atque solutum.' Lucem adferet baic toti l. Dionysius i. 10. et seqq. Idem. Cedren. p. 147. Οἱ οὗτοι [Ρῶμιοι] μετανοήμασε τὴν πόλιν καὶ τὸ ἔθνος τῷ ἱερίῳ δνόματι Ῥωμαίους, πρότερον λεγομένους Λατίνους, πρὸ δὲ τούτου Ἀβοριγίνας. Georg. Syncell. p. 194. Πρὸ δὲ γε τούτου Λατῖνοι μὲν ἀπὸ Λατίνου πειδῶν, ὡς φασιν, Ἡρακλείους ἐλέγοντο, καὶ πρὸ Λατίνου Ἀβορήγινες ἐκ τῶν πρὸ Λατίνου Ῥωμαίους γενεαρχησάντων πρωτογένειαν οὕτω γὰρ ἐρμηνεύεται παρὰ Ῥωμαίους ἡ τῶν Ἀβορηγίνων προσήγορία, οὗς αὐτόχθονας φασιν Ἰταλίας.

Indivisa omnibus] Tibull. i. 3. 43. de Saturnio regno: 'Non domus ulla fores habuit: non fixis in agris Qui regeret certis finibus arva lapis.' Add. Macrob. Sat. i. 8. Bern.

§ 5 *Saturnia*, &c.] Vid. Tertullian. Apolog. 10. f. Macrob. Sat. i. 7. Idem.

Et mons, &c.] J. Canabutus Comment. Ms. in Dionys. i. 63. Οὗτοι δὲ οἱ τοῦ Ἡρακλείους Ἕλληνες κατοικοῦνται εἰς ἓνα λόφον, ἥγουν εἰς βουνίαν μικρὴν, ὡς τότε ἐλέγετο Σατούρνιος ἀπὸ τοῦ δνόματος τούτου τοῦ Σατούρνου, ὅτινα λέγουσιν οἱ Ἕλληνες Κρόνον, Λατῖνοι δὲ Σατούρνου. Νῦν δὲ ὁ λόφος ἐκεῖνος λέγεται Καπιτωλῖνος, καὶ ἔστι σήμερον ἐντὸς τῆς Ῥώμης.

§ 6 *Sub quo*, &c.] J. Canabutus. Τρίτος στόλος Ἕλληνας ἀπῆλθεν εἰς Ἰταλίαν, καὶ οὗτος τῆς Ἀρκαδίας, ἀπὸ πόλεως Παλαυτίου ὀνομαζομένης. Ταύτης γὰρ τῆς πόλεως ὁ λαὸς ἐστασίασε, καὶ ἐμερίσθη εἰς δύο. Τὸ γοῦν ἐν μέρος μὴ ὑπομείναν τὴν καταφρόνησιν τοῦ ἐτέρου ἐποίησαν ἡγεμόνα καὶ ἀρχηγὸν εὐανδρῶνα τῶν δνόματι, καὶ ποιήσαντες πλοῖα διεσπάρησαν καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἰταλίαν εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῆς Ῥώμης, καὶ κατέκτισαν ἐκεῖ μετὰ τῶν Οἰωνορίων καὶ τῶν Πελασγῶν, Ἕλληνας ἐόντων, περὶ ὧν εἶπομεν.

κατέφησαν δὲ οὗτοι εἰς τὸν Τίβαριν ποταμὸν, ὅστις πρὶς σήμερον διὰ μέσης τῆς Ἑλλάδος.

Pallanteo] Steph. Παλλάντιον, πόλις Ἀρκადίας. De Palatio vid. Virgil. viii. *Æn.* Varr. iv. de L. L. et Festum, Ovidii Fastos, Propertii lib. iv. *Bong.*

Palatinum] Ms. *Palantium*. Junt. *Palatinum*. Scrib. *Palantium*. Festus: 'Palantium mons Romæ appellatus est, quod ibi pascens pecus balare consueverit: vel quod palare, id est, errare, ibi pecudes solerent: alii quod ibi Hyperborei filla Palanto habitaverit, quæ ex Hercule Latinum peperit.' Virgil. *Æn.* viii. 'Posuere in montibus urbem Pallantis proavi de nomine Pallanteum:' vid. ibi Serv. *Græv.* Antiquiores typis expr. *Palatinum*. Unde *Græv.* legend. censet *Palantium*: quomodo Festus appellat. *Vor.*

§ 7 *Lyceo*] Ov. F. ii. 424. 'Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.' *Bern.*

Nudum, caprina pelle amictum] Hæc ἀνιπαρὴν videri queant; non sunt tamen. Sen. Benef. v. 13. 'Qui male vestitum et pannosum vidit, nudum se vidisse dicit.' Tac. G. 20. 'In omni domo nudi:' h. e. explicante Cæsare Gall. vi. 21. 'Pellibus aut parvis renonum tegumentis utuntur; magna corporis parte nuda.' *Id.*

§ 8 *Fatua*] Soror eademque conjux Fauni: quam 'Fatuum' nominatam tradit C. Bassus, quod mulieribus 'fata' canere consuevisset, ut Faunus viris: Lactant. i. Vid. Serv. in illud *Æn.* vi. 775. 'Castrumque Inui, Balamque, Coramque:' et vii. 47. 'Hunc Fauno et nymphæ genitum Laurente Marica Accipimus.' Quo l. Virgilius a Trogo dissidet: facit enim Latium Fauni et Maricæ filium. *Bongars.* Varr. vi. de L. L. 'Fanni Dii Latiorum; hos versibus, quos vocant Saturnios, in silvestribus locis traditum est solitos fari.' Ne scio quis

inter obscæni carminis auctores: 'Fronte et comantes Arcadas vides Faunos.' *Modius.* De Fatua scribit Lactant. i. 22. 9. 'Faunus in Latio sororem suam Fatuam Faunam eamque conjugem consecravit, quam Gabinus Bassus Fatuam nominatam tradit, quod mulieribus fata canere consuevisset, ut Faunus viris.'

Velut per furorem futura præmonstrabat] Serv. ad illud Virgilii. *Æn.* iii. 443. 'Insanam vatem adspicies, quæ rupe sub ima Fata canit:' 'Insanam vatem, alii,' inquit, 'magnum dicunt: sed melius est, Deo plenam et vaticinatricem intelligamus: a Græcorum tractum etymologia, qui μῦθους ἀπὸ τῆς μῦθας appellaverunt. Nam supra sensus humanus intelligentia, furor et insania dicitur, teste Cicerone de Divinatione [i. 31.]. Huc præstantissimæ rei nomen nostri a 'Divis,' Græci (ut Plato interpretatur) a 'furor' dixerunt, prorsus furoris divinationem Sibyllinis maxime versibus contineri arbitrati.' *Modius.* Sane Picus Mirandula lib. ix. de Prænotione, futura prænoscenti et revelandi munus feminis præ maribus ideo datum arbitratur, quod magis fatuus ille sexus sit. Exempla sunt in Tac. xiv. 32. 2. Curt. viii. 6. 22. Zonara Leone Armenio, et passim. *Bern.*

Futura præmonstrabat] Gronov. præfert Ms. lectionem, *f. præcinebat*. Canere enim est vatum futura prædicentium. xxx. 4. 'Quo prodigio territis omnibus vates cecinere:' iii. 4. 'Hoc enim modo reciperare illos patriam suam posse, Apollinem Delphis cecinisse:' vii. 6. 'Propter vetera Macedoniæ fata, quæ cecinerant, uno ex Amyntæ filiis regnante, florentissimum fore Macedoniæ statum:' xi. 7. 'Antiqua fata cecinisse:' xviii. 5. 'Cui cum inspirati vates canerent.' *Græv.* Cod. aliquis Ms. *præcinebat*. Quod Gronov. alteri præfert; quia 'canere' vatum est futura prædicentium. *Vor.*

Qui inspirari solent] Virgil. 'Magnam cui mentem animumque Delius inspirat vates.' *Mod.*

§ 9 *Ex filia Fauni et Hercule*] Aliiter Virgilius, qui ita tradit: 'Rex arva Latinus et urbes Jam senior longa placidas in pace regebat. Hunc Fauno et nympha genitum Laurente Marica Accipimus.' Sed quis in hisce talibus a Poëta juratores exigit, cum etiam historici inter se non convenient? qua de re dicam, si erit operæ, ad Livium meum. *Modius.* Serv. ad Virgil. viii. Æ. §14. 'Hic Faunus habuisse filiam dicitur Omam castitate et disciplinis omnibus eruditam, quam quidam, quod nomine dici prohibitum fuerit, Bonam Deam appellatam volunt.'

§ 11 *Commune utriusque*] Rectius Junt. utrique. Dein iid. urbem ex nomine uxoris Lavinium condidit. Græv. *Utrique* magis placet. *Vor.*

§ 12 *Jure victoriæ*] Flor. ii. 7. 4. 'Ultra jus victoriæ in templa, aras, et sepulcra ipsa sæviret.' Vocant et 'Jus belli.' *Vor.*

Lavinium] Bongarsius *Laviniam*. Unde pessime non semel editum est *Lavinia*. Bechar. et alii *Lavinia*. Sed optimum *Lavinium*. *Vorst.* *Lavinium* emendavit *Vorstius* Græv. præeunte. *Schef.*

13 *Qui Lavinio, &c.*] Georg. Syncell. Chron. p. 194. ex Diod. vii. τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀσκάnios υἱὸς ἔκτισεν Ἄλβαν τὴν νῦν καλουμένην Λάγγαν, ἣν ἀνέμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε μὲν Ἀλβὰ καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέριος ἀνομαζομένου.

Trecentis annis] Virgil. Æn. i. 276. de Albano regno: 'Hic jam ter centum totos regnabitur annos.' Strab. tamen v. p. 158. 46. quadringentos annos ab Albæ conditu ad Amuliam Numitoreque, postremos Albæ reges, numerat. *Berneccer.* *Trecentis annis*] Falsum est: sed Virgilium sequitur: 'Hic jam ter,' &c. *Faber.*

CAP. II. § 2 *Amulius cum ætate priorem, &c.*] Leg. ex Ms. Am. cum vi ætate pr. Gronov. Antiquiores typis expr. potiore. *Vorst.*

Filiam ejus Rheam] Quæ et Silvia. Ap. Ælian. vii. V. H. 16. mendose legitur Ζεφβλα pro Σιλβια. Quæ hic de urbis origine referantur, pervulgata sunt. *Bongars.* Ἰδὼν præter alios scriptores Romuli ac Remi matrem vocat Zonar. vii. 2. Syncell. p. 192. Ῥῶμος καὶ Ῥώμυλος ἐγεννήθησαν Ἀρεῖ καὶ Ἡλῆ τῇ Ἐμψίπορος: ubi in marg. emendatur Ἰδὼν τῇ μητρὶ. *Vorum* Syncell. scripsisse videtur, Ἰδὼν τῇ Νομύπορος. De variis nominibus, quibus hæc Numitoris filia appellatur, egerunt eruditissimi viri J. Perizon. et T. Ryck. in Epistola Æliani libro vii. V. H. subjunctis.

Addita injuriæ specie honoris] Leg. addita injuria, vel, addita injuriæ specie honoris. *Voss.* Quid est injuriæ species? dein unde pendet aut 'honoris,' si 'specie' pertinet ad injuriæ: aut unde injuriæ, si refertur 'specie' ad 'honoris?' Sine dubio legend. addita injuria s. h. Subspecie honoris, dum eam in perpetuam virginitatem demersit, Virginiūm ænium Vestalium magnus erat honor, injuria illam affecit, cum invitam coëgit sacerdotem esse. *Græv.*

§ 5 *Fortuna origini Romanæ prospiciens*] Manil. Astron. iv. pr. ostensurus, quod 'Fata regant orbem, certa stent omnia lege,' postea subjicit: 'At, nisi fata darent leges vitæque necisque, Fugissent ignes Æneam, Troja sub uno Non eversa viro fatis vicisset in ipsis, Aut Lupa projectos nutrisset Martia fratres.' *Bern.*

§ 7 *Martios pueros fuisse*] Hoc *Martios* vix sanum puto. 'Martium' sane Latinis non semper quod ex Marte, sed et quod Marti simile, ut notum. Unde 'martii homines,' 'martia ingenia,' &c. Cur ergo adhibetur hic vocabulum ambiguum? Lego potius

Martis eos p. f. Ex Martis eos junctim scriptis, factum post est Martios. Schef.

Enixi sunt] Notandum, passive. *Faber.*

§ 9 *Veluti ipse esset, quod in aliis prohibebat]* Vereor ne hæc perverterint librarii. Num dicimus: Ipse sum, quod in aliis prohibeo? Imo sic loquimur, et Vett. sic loquebantur: Ipse ago, quod in aliis prohibeo. Censeo igitur Just. scripsisse, v. *ipse fecisset, q. Græv.* 'Quod' non ad substantiam, sed ad qualitatem significandam pertinens. Sic XVIII. 3. 'Quod ipsi non erant, liberos procreant.' Vid. et lib. de Lat. f. susp. 5. *Vorst.*

Crimini datur] Alter ex Mss. Fuld. *criminaturque:* de quo etiam viderimus alias. *Mod.*

§ 10 *In vindictam ex. r. armantur]* Pro, armant se. Estque hoc illud quod sup. quoque alicubi legend. dicebamus. *Vorst.*

CAP. III. § 2 *Constituitur: tunc et]* Vocula tunc delenda est, quippe nata ex syllaba *tur*, quam præcedit. *Schef.*

§ 3 *Reges hastas pro diademate habebant]* Inde Homero σκηπτούχοι reges. Sup. XXIII. 4. 10. cum Hieroni 'aquila in clypeo, noctua in hasta consedisset, consilio tantum, et manu promptum, regemque futurum significabatur.' Paus. in Bæoticis Chæronenses refert ex Diis sceptrum colere, quod Vulcanus Jovi fabricavit, et id 'hastam' vocare. *Bongars.* Unde est illud Virgilianum: 'Nunc, o numquam frustrata vocatus Hasta meos:' et sic ap. Æschyl. Parthenopæus per hastam jurat, et eam colit pro Deo; notaque est hasta Cænei, etiam proverbio celebrata, quam ille a civibus et viatoribus coll, et cujus nomine jusjurandum concipi jubebat. Val. Fl. 'Hanc ego magnanimi spoliū Didymæonis hastam, Quæ neque jam frondes virides, neque proferet umbras, Ut semel est avulsa jugis, ac

matre perempta, Fida ministeria et duras obit horrida pugnas, Testor:' quæ est imitatio Maroniana ex Æn. XII. *Mod.* Add. Turneb. Adv. XXII. 12. ubi tamen quod mulieres non solitas dicitur hastam gerere, diversum habet scientissimus antiquitatis Apollinaris C. II. 432. Add. Chrysost. 69. C. Ælian. XII. 17. Arrian. v. 1. 2. Max. Tyr. Diss. 33. ubi Διογένης Βακτρίαν opponit Ἀλεξάνδρου τῷ δόπατι. *Berneccer.* Sebastianus Mugius, vir nobilis genere ap. Argentoratenses meos, litteris vero Græcis pariter ac Latinis summopere doctus, in suo codice, qui una cum bibliotheca ejus emptionis jure meus factus est, sic ad hæc verba notaverat: 'Forte cum diademate, legendum. Nam et diadema gestasse, indicio sunt Numæ nummi. Aut certe Numam primum id usurpasse, hinc dicendum. Vide, quæ notat B. Leand. Ital. p. 157.' *Schef.*

Pro Diis hastas colere] Turnebus Adv. VIII. 16. ex Virgil. Æn. XII. 95. Æschyl. Sept. ad Th. 483. et Val. Fl. III. 707. Add. paræmiographos in 'Cænel hasta.' *Bern.*

§ 4 *Temporibus Tarquini regis]* Jam ante illa tempora Cyri et Tarquini deductam esse a Phocæensibus Massiliam, testatur Aristoteles, ap. Harpocrat. in voce Μασσαλία. Hoc ipsum quoque testatur Scymnus Chius: Μασσαλία δ' ἔσ' ἐχομένη Πόλιν μεγάλη Φοκαίων ἀπουκία. Ἐν τῇ Λιγυστικῇ δὲ ταύτην ἔκτισαν Πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμῶνι γενομένης Ἑρεω πρῶτον, ὡς φαίν, ἑκατὸν ἑκασι. Sic leg. Tempus igitur, quo condita est Massilia, incidit in annum 1. Olymp. 45. Errat autem Agathias, qui ait, regnante Dario Hystaspe Massiliam conditam. *Voss.*

Phocensium] Φοκαίων scribunt Græci, i. e. Phocæensium, a Phocæa Ioniæ urbe. Gell. x. 16. 'terram Phocidem' dixit. *Bongars.* Hinc Luciano III. 801. 'Phocæis juventus' pro Massiliensibus: et Silio IV. 52.

'Phocaica ora,' i. e. Massilienses: quorum ager suburbicarius in Itineraria Tabula 'Græcia' dicitur. *Beræccer*. Scribere volui *Phocænsium* per æ; Phocenses enim, per e simplex, in meditullio Græciæ sunt; Phocæenses autem in ora Ioniz. Hic error in omnibus libris emendari debet. Debet quoque emendari titulus Epistolæ D. Pauli ad 'Colossenses;' vitiose enim scribitur, cum dicendum sit, *Colossæenses*. Fit enim a 'Colossæ,' non a 'Colossi;' res ex Geogr. veteri notissima esse debet. *Faber*.

Massiliam] De Massilia vid. Strab. iv. Solin. 8. Ammian. xv. 23. et Gell. x. 16. Hi conditam Massiliam a Phocænsibus Persicam servitutem fugientibus referunt, cum ipsorum urbs ab Harpalo (Harpagum vocat Herod. i.) obsideretur. Plut. in Solone 3. conditam scribit a Proto: eum Justinus Protin vocat. Plutarchi sensum non sunt assequuti Interpp. *Bongars*. Massilia a Phocænsibus conditæ meminit et Thucyd. i. 3. 9. item Liv. xxxiv. 9. 1. Urbis etymon ex Tymæo Steph. indicat. Ejus de conditu accurate Scaliger Animadv. in Eusebii Chronicon p. 80. et seq. *Bern*.

§ 5 Nam Phocenses exiguitate ac macie terræ coacti] Atqui Phocænsium tractus non sterilis, sed quam maxime fertilis, omniumque rerum abundans. Sed Phocensium regio (quos hic confundit cum Phocænsibus) arida et sterilis erat, maximaque ex parte montibus obrita. Unde Dorienses, qui eand. cum Phocensibus regionem incolebant, *Λυμυθριεύς* audiebant, διὰ τὸ λυμύτται. Contra Phocæenses Asiatici, quibus e terræ fecunditate morum quoque luxuria accessit. Hinc quoque Massilienses, eorum *Ἀπὸγονοί*, *Θηλυγενεῖς* Ciceroni dicuntur ad Att. x. 11. 'Massiliensium factum cum ipsum per se luculentum est, tum mihi argumento est, recte esse in Hispaniis. Minus enim auderent, si

aliter esset: nam et vieti et diligentes sunt.' Emendarunt alii, et *δαιδολογενεῖς* sunt. Noli dubitare, quin Cic. scripserit nam et vieti et *θηλυγενεῖς* sunt. *Voss*.

Latrocinio] Hinc illa ap. Homer. Od. iii. 71. amica interrogatio, 'An prædones estis?' ex qua Thucyd. i. 1. 22. probat latrocinium ap. vett. Græcos probro non fuisse; quod et de priscis Germanis asserit Cæs. B. G. vi. 23. itemque de Tartaris Sigism. Herberstenius in Commentar. Rer. Moscoviticar. Vid. L. ult. D. de Collegiis. *Bern*.

§ 8 *Duces classis Simos et Protis fuerunt*] Athenæus ex Aristotelis libro *περὶ τῆς Μασσαλιωνῶν πολιτείας*, affert hanc historiam lib. xiii. Sed variat nonnihil in nominibus. Quem enim Justinus hic Protin, ille Eaxenum, Nannum Nannum, Gyptin Pettam, s. mutato nomine, Aristoxenam vocat. Filium vero Euxeni et Aristoxenæ facit Protin; unde ejus posteri Protiadæ dicti sint. Sed Plutarchus ipsum conditorem *Πρότων* vocat in Solone: "Ἐμοί δὲ καὶ πόλεον οἰκιστὰν γηγέναι μεγάλαν, ὅς καὶ Μασσαλλίας Πρότων, ἐπὶ Καλτῶν τῶν περὶ τὸν Ῥαδωνὸν ἀγαπήσθαι. Ita legend. Vulgo enim male *Μασσαλλίας πρότως*, tanquam Massallias esset conditoris nomen. *Voss*.

Segobrigiorum] Quidam Vett. *Segobriorum*. Qui sint hi Galliz populi, non memini legere. Plin. iii. 3. Segobrienses in Celtiberia collocat, et Strabo Segobrigam. In Gallia Narbonensi sunt Segalauni, qui Plinio iii. 4. dicuntur Segovellauni: quo pacto hic f. reponend. est. *Bong*.

Regem Segorigiorum Senanum nomine] Ptolemæus ad Rhodanum posit Segalaunos, quos Celtica lingua pato dictas *Sigland*. Ex *land* i. e. regio. Ptolemæus fecit 'Launas,' Justinus 'Regio.' Et utrumque quadrat; et *seman* durat adhuc hodie in Helvetiorum lingua, quem hic 'Senanum' fecit. Latinis enim exterarum genti-

um linguae in parva cura erant, ut videre licet ap. Cass. Glarean.

§ 9 *Nuptum tradere illic parabat*] Junt. *ille*. Græv. Nescio, quid hoc *illic* hic faciat. Viderunt, qui adornarunt vett. editiones, et pro eo substituerunt *illi*. Sed et hoc est otiosum. Quid enim est *electo genero illi tradere parabat*? Aut me fallunt omnia, aut Just. scripsit, *tradere illico parabat*, i. e. sine mora inter electionem et ipsas nuptias intercedente. Schef. Paulo ante 'more gentis,' ut ap. Saxon. xv. p. 368. 33. 'M. g. misso per omnes stipite.'

§ 10 *Ad nuptias invitati omnes processissent*] *Procedere ad nuptias* semper perinsolens mihi visum, et alienum a Lat. linguae indole. Si loqueretur de pompa nuptiali, cum in publico ducitur, nullus esset scrupulus. Sed de pompa hic ne sit quod cogitemus, sequentia vincunt, quæ de invitatione hic loqui Justinum indicant: 'rogantur etiam Græci hospites ad convivium.' Jam quidam sunt illi omnes qui ad nuptias erant invitati? Itaque ante multos annos hic l. mihi fuit suspectus, veram autem lect. nobis servarunt Juntæ, ap. quos rectissime legitur *omnes proci essent*. Qui ambierant virginem, erant ex more gentis invitati, ut ex illis maritum sponsa caperet et eligeret. Hoc ostendunt sequentia clare: 'Introducta deinde virgo, cum juberetur a patre aquam porrigere ei quem virum eligeret,' nimirum inter procos. Nullus dubito Just. ita scripsisse: nec conctatus sum ei suam restituere lectionem: nec in posterum ullas dabitabit, quin recte restituerim, etai dubitator sit magnus, si modo hunc l. accurate expendit. Sed et pro *rogantur ad nuptias* mallet vocantur. XII. 6. 'Amicos in convivium vocat.' Græv. Nil melius quam quod in Junt. est. Faber. Junt. et Maj. *proci essent*: quod minime contemnend. Vorst. Vera lect. *proci essent*. Schef.

Rogantur etiam Græci hospites ad convivium] Græv. mallet *vocantur*: credo, quod 'rogare ad nuptias' Germanismi nomine suspectum ipsi sit. Loquitur tamen ita et Ambros. Serm. 21. de Epiph. ut in cap. 17. lib. de Latinit. f. susp. ostendimus. Vorst. Sed auctoritas Ambrosii valet quidem in capitibus Christianæ religionis, non in Lat. linguae proprietate asserenda. Græv.

§ 11 *Aquam Preti porrigit*] Alter ex manu exaratis cod. Fuld. *aq. manibus P. p. Mod.*

§ 13 *In tant. ca.*] Ita Liv. XXII. 27. 'In t. suam felicitatem virtutemque enituisse.'

In captivis agris] Ms. et Junt. in *captis ag.* Quis non probet? Græv. Mas. habent *captis*. Utrumque rectum est. Virg. 'Captivæque vestis,' et 'Captivas naves' sup. v. cap. 7. Faber. Junt. *captis*. At Bechar. et aliorum *Cepertinis*, quasi nomen proprium sit. Vorst.

Colonias constituerent] Ad coercendos nimirum hostes. Qua causa coloniam sedem servitutis vocat Tac. Ag. 16. 2. 'Equi coloniam ægre patiuntur velut arcem suis finibus a Romanis impositam.' Liv. x. 1. 7. Oppida ab Alexandro condita 'velut freni domitarum gentium erant,' Curt. VII. 10. 16. Condite ab Alexandro urbes, et colonis repletæ, 'res novare cupientibus obstant,' Id. x. 2. 8. Bern.

CAP. IV. § 1 *Ab his igitur, &c.*] Massiliensium instituta præclara tradit Val. M. II. 6. 7. et Strab. IV. sub initium. Tac. Ag. 4. 'locum' vocat 'Græca comitate et provinciali parcimonia mistum, beneque temperatum.' Add. Cic. pro Flacc. 26. Bern.

§ 2 *Tunc et vitem putare*] Lips. ad 'vit. p.' ascripserat: 'Imo diu post.' Macrob. II. Comment. in Soma. Scip. 10. 'Galli vitem vel cultum oleæ Roma jam adolescente didicerunt.'

§ 3 *Mortuo regis Nanno* (al. *Manno*)

Segobrigiorum, *affirmante regulo quodam, quandoque, &c. subnectit et illam fabulam, &c.*] Ad h. l. Grævius, qui ed. Junt. habet, ita scribit: 'Junt. *adfirmat Ligur quidam.*' Tam isthæc Juntarum scriptura vera est, ut de illa dubitari non possit; alioqui esset gravissimum peccatum contra orationis puritatem; unde enim peteres casum, qui præcedere debet illud verbum, 'subnectit?' nam tollend. omnino punctum est. Est etiam alius error tantillulus, nam verba male collocata sunt. Scrib. *Mortuo Segobrigiorum rege Nanno.* Faber. F. leg. *affirmare regulus quidam.* Gronov. Junt. *affirmat Ligur quidam.* Græv. Junt. a. L. q. Et sane verbum indicativi modi hic plane necessarium est: neque aliud, hac quidem in periodo, visitur. Illud de *Ligure* perquam item verisimile est. Apparet enim ex proximis sequentibus, Ligures fuisse qui Massiliæ insidias struxerunt atque comprehensi sunt. *Vor.*

Comanus] Ptolemæus Massiliam vocat Κομανίαν πόλιν, f. ab h. rege, aut ejusd. nominis alio: Plinius tamen circa Massiliam Cenomannos habitasse in Volæcis, refert: unde dubito, an in Ptolemæo mendum sit. *Bong.*

§ 4 *Subnectit et illam fabulam*] Nihil ad h. fabulam Interpp. Ea autem ap. Phædr. est i. 19. 'Canis parturiens cum rogasset alteram, Ut fœtum in ejus tugurio deponeret,' &c. *Faber.* Expressit eam Phædrus i. 19. *Vorst.* Satis ostendunt hæc verba, non contemnendam lect. Junt. in superioribus, qui habet *affirmat Ligur quidam.* Schef.

Canem aliquando partu gravidam locum, &c.] Vid. Adagium, 'Hospes indigenam.' Exempla sunt ap. Thucyd. ii. 13. 4. Liv. iv. 37. 3. &c. *Bern.*

§ 6 *Exstruit*] Scrib. *struit.* Gron.

Plures scirpeis latentes] Optime Gronov. pl. in *sirpeis* l. *Sirpæ* enim erant cophini ex viminibus texti in

plaustris. Ov. iv. F. ex emendatione Salmasii: 'Et in plaustro sirpea lata fuit.' Nam et ibi legebatur *scirpea.* Varr. iv. de R. R. 'Sirpea quæ virgis sirpatur, id est, colligando implicatur, in qua stercus aliudve quid evehitur.' Cato sæpius utitur. *Græv.* Qui Plautum legerant, sciunt illi scribend. esse *sirpeis.* Vid. Interpp. Mox, *miserata formæ.* Impr. habent *formam.* *Faher.* Editur vulgo *scirpiis.* Sed antiquiores typis expr. habent *sirpis* aut *sirpeis.* Ipsumque *sirpeis* Gronov. et Græv. genuinam judicant. Fuere autem sirpæ cophini ex viminibus texti in plaustris. Varr. i. de R. R. 'Ut habeas vimina, unde utendo quid facias: ut sirpeas, vallos, crates.' Est et verbum 'sirpare' pro, colligare, eid. Varroni non semel usurpatum. *Vor.*

§ 7 *Nocte a pradietis*] Leg. n. *prædicta.* Gron.

Somno ac vino sepultam] Mutuo sumptum a Virgil. *Æn.* ii. 265. *Bernecc.* Saxo ii. p. 22. 12. 'Urbs vino sepulta diripitur.' xiv. p. 251. 21. 'sepulti somno milites.'

§ 8 *Mulier quædam*] Sæpius a mulierculis arcana conjuratorum in vulgus manare, Piccart. Obs. Dec. vii. 3. exemplis nonnullis ostendit: quibus addantur relata a Liv. xxvii. 17. 9. Plut. Alex. 86. et Orat. ii. de Fortun. Alex. 17. Nostro v. 2. 5. *Bern.*

Adulterare] Alii, 'adulterari:' ut Cic. Off. dixit: 'Adulterari turpe est.' Frequentius tamen est ap. auctores illud. *Mod.*

Miserata forma ejus] Iterum alii, 'miserata formam ejus:' quomodo Cæsar B. G. i. 39. ait: 'Cum familiaribus commune periculum miserabantur:' et Virg. *Æn.* xii. 245. 'Turni sortem miserantur iniquam.' *Idem.* Et Auctor ipse viii. 5. 13. et xii. 5. 4. &c. Rectius fuerit opinor *miserta forma:* ut et xv. 3. 6. *Bernecc.* Junt. ut conjecerat Modius. *miserata for-*

man ejus. Mox iid. insidias aperit. Grav. Rescripsi *formam*, ut in antiquioribus typis expressis est, et usus obtinet: qua forma vulgari VIII. 5. 13. et XII. 5. 4. ipse quoque Noster usus est. Bong. maluit *forma*. Vorst.

§ 9 *Patef. ins.*] Oros. v. 6. 'Patefacta Catilinæ conjuratione.'

§ 11 *Curas habere*] H. e. curiose scrutari. Non dissimiliter 'curas agere' posuit Lampridius in Al. Severo 64. ubi Salmas. *Bernecc.* Antea dixit 'vigilias agere;' hic autem scriptum arbitror fuisse *excubias agere*. Aliud enim excubiæ, aliud vigilie. *Faber.* Explicat *Bernecc.* curiose scrutari. At jam præcesserat 'peregrinos recognoscere,' ut hoc sit supervacuum. Mihi persuasum est scripsisse Just. *curas habere*. Notum genus hoc, et usurpatum Suetonio aliisque. Infinitivi sunt pro nominibus, ut 'curæ habere recognitionem,' atque ita et in cæteris. *Schef.*

§ 12 *Ad eo illic, &c.*] Cf. hisce Græcos Emporiorum habitantes, ap. Liv. XXXIV. 4. et seqq. *Bern.*

CAP. V. § 2 *Carthagina. quoque exercitus*] Thucyd. i. 13. 9. *ἡμῶν τῶν Μακεδονίων οὐκ ὄντων, Καρχηδονίων δὲ τῶν ναυμαχησέων.* *Bongars.* Add. Herod. i. 166. *Bern.*

§ 3 *Fœdus summa fide custodierunt*] 'Custodire' pro, servare, præstare, satis Latinum. Vid. Lex. Rhodii in Largum. Sic et Græci suum *φύλακον* usurpant. Videsis lib. nostrum de Hebraïsmis N. T. c. 6. *Vorst.*

§ 4 *Gloria vivente floreret*] Valde dubito, scripsisse sic Justinum, et vocabula duo id. significantia junxisse. Mallem pro *vivente* scribere *nitente*, aut potius totum delere, cum suspicer ex glossa τοῦ 'floreret' esse formatum. *Schef.*

§ 6 *Simulacro Deæ*] Quod sedens fuisse in Massilia, Strabo refert XIII. *Bong.*

§ 9 *Publico funere*] Indicto sc. a senatu justitio publicoque luctu. De

hoc honoris genere vid. Kirchman. Fun. Rom. i. 4. *Bernecc.* Existimo Just. scripsisse *p. luctu*, non *p. funere*. *Faber.*

§ 10 *Immunitas*] Sc. a tributis et vectigalibus. Ap. Suet. Aug. 40. Augustus Livie, pro quodam tributario Gallo roganti, 'civitatem negavit, immunitatem obtulit,' puta ne posthac esset tributarius. Quales an Romanis Massilienses antea fuerint, haud ab re dubites: quippe socia civitas et amica: quam Cæsar et secuti Principes etiam post graves offensas liberam conservarunt, teste Strab. iv. p. 125. 40. Vid. tamen immunitatis libertatisque discrimen ap. Liv. XLV. 26. II. 13. 13. *Bern.*

Locus spect. &c.] Corn. Fronto de Diff. Vocum: 'Spectacula, loca sunt unde spectamus.' Cf. Lips. ad Tac. XIII. A. 54.

In senatu] Sic ait alibi Suet. 'in equite spectare,' h. e. inter equites: ut hic 'in senatu,' i. e. inter senatores. Vid. Lips. ad XIII. Tac. *Mod.* Ead. phrasi sic usus Suet. Claud. 25. 16. dicit Armenios 'sediisse in senatu,' h. e. ut ibid. explicatur, in Orchestra, s. loco ad Theatri radices scenæ proximo, ex quo Senatores spectabant. Ita 'spectare in Equite' dixit Suet. Domit. 8. 7. h. e. in equestribus subsellia, s. Equitum cuneis. Jungit Tertullianus in lib. de Spectaculis, 'arcari senatu et equite,' h. e. honestioribus theatri locis: de quibus omnino videndi Lips. Amphith. c. 14. et P. Faber Semest. II. 6. *Bern.*

§ 11 *Vocontis*] Vulgo inepte *Volcis*: cui lectioni Volcæ, Gallie ad Rhodanum populi, causam dederunt. Vocontii sunt in Gallia Narbonensi, qui in Ptolemæo mendose *Οδοιόδοι*, pro *Οδοιόδοι*. Est et Massilia ejusd. Narbonensis Gallie civitas. Inde occasionem sumpsit Trogus originem suam ediaserendi. *Bongars.* Plin. III. 4. fin. et VII. 18. Vocontios fæ-

deratam Romanis gentem appellat. *Bern.*

§ 12 *Legationum*] Legationes suscipere, et ad Principem admittere, sub ceterioribus Principibus fuisse munus Magistri officiorum, interdum Magistri epistolarum, observavit Auctor Notitiæ utriusque Imperii. Ap. Persas id muneris gessit chiliarchus s. tribunus militum, qui secundum imperii gradum tenebat; Probus in

Conone, et *Ellian. Var. 1. 21.* In *Egypto*, Nicanorem excipiendis Legatis a Ptolemæo præpositum scribit *Joseph. Antiq. xii. 2. m. Bern.*

Anuli curam] Quam etiam ap. Imp. Augusto Mæcenati atque Agrippæ, et Muciano a Vespasiano commissam, ex *Dione* et ejus epitomatore docet *V. C. Joan. Kirchmannus de Anulis c. 6. Idem.*

LIBER XLIV.

CAP. I. § 1 *Hispania*] Cf. *Strab. III. Melam II. 6. Plin. III. 1. Solin. 26. Vid. et Curt. x. 1. 18.* Iberiam quidem ab Ibero dictam putant, *Herculis filio, fratre Celti: Eustath. in Dionys. Bong.*

§ 3 *Hæc inter Africam et Galliam posita, Oceani freto*] Improperie loquitur inter *Africam et Galliam.* Sed de *Sardinia* id verius. Cæterum *Oceano* legend. puto, ac distinguend. post *Oceano*, ut tres terminos faciat *Hispaniæ*, a septentrione ac occasu Oceanum, a meridie Fretum *Herculeum*, et ab ortu *Pyrenæos Montes*, comprehendens *Ibericum Mare* in verbo 'freto.' *Glar.*

Fertilis] *Fertilitas Hispaniæ* commendatur etiam a *Plin. Diod. Strab. Solin. Mela:* sed nimirum 'quacunque ambitur mari,' ut ait *Plinius XXXVII. 13. fin. qui* quidem *Bæticam* ceteris *Hispaniis* partibus anteposit. Nam, qua spectat *Arctum*, aspera est et sterilis: adeo ut quidam existiment a *D. Paulo Rom. xv. 24. et locis aliis sup. XII. 13. 1. citatis Jerusalem* vocari διὰ τὸ οὐδένος τῶν ἐσθρῶδων, ob rerum ad vitam sustentandam necessariarum indigentiam. Unde 'duræ tellus *Iberia*' dicitur *Horatio*

iv. Od. 14. Car autem hodie tantum videatur a prisca fertilitate degeneravisse, rationem reddit *Ladov. Nennius in Hisp. 5. fin. Bern.*

§ 4 *Tempestivis imbris*] *Apul. de Mundo. p. 71. ed. Elmenh. 'Hinc tempestivi imbres, et spiritus haud infœcundi:' et Apolog. p. 289. 'Ad tempestivam imbrem agellum exarabat.' Lucret. II. 877. et 928. 'Intempestivi imbres.' Levitic. XXVI. 4. 'Terbs dy kapp' abroû. Deut. XI. 14. 'Terbs kad' spay p'p'imos kal b'p'imos. Neque aliter D. Jacob. v. 7. Hesiod. Epy. 410. sp'os b'p'pos. Athenæus XIV. Deipnos. 20. sp'ata b'ara. Grenov.*

§ 5 *Materia præcipua est*] Hoc præcipua quem sensum habeat, non intelligo h. quidem *L. Putem* potius *Just.* pro eo scripserit *preciosa.* Vix tamen quid mutandum; nam similiter cap. seq. 3. 8. *Schef.*

Equorum pernicees gregees] Vid. *Symmach. ix. Ep. 23.* nbi plura *Juretus. Bern.*

§ 6 *Nec summa tantum terræ laudanda bona*] Scrib. *summa. Summa terræ bona* sunt, quæ nascuntur in terræ superficie, ut oleum, vinum, frumentum, fruges; atque opponuntur metallis, quæ in mediis terræ visceribus

abditæ latent. Sen. iv. Benef. 6. 'Latentium divitiarum in summa terra signa disposuit:' et Ep. 90. 'Cum incendio silvarum adusta tellus in summo venas jacentes liquefactas fudisset.' Varr. de R. R. i. 29. 'Seminaria omne genus ut serantur: putari in primis; circum vites ablataqueari; radices, quæ in summa terra sunt, præcidi.' Plin. xxi. 2. 'Abrotono radix una, et alte descendens: ceteris in summa terra leviter hærens.' Strab. iii. p. 147. Τὸν δὲ κατὰ τὸ πρῶτον οὐκ ἐν' ἐπιπολῇς εὐρίσκεισθαι φησιν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι. Gronov.

Nec summa] Melius in Mas. sed nec summa. Multo elegantius quam in vulgatis. Istud autem bona posset deleri, et delend. reor. Summa terræ, ut 'ardua montium,' 'strata viarum,' 'plana camporum,' &c. Faber. Gronov. scribend. præcipit nec summa t. i. bona, quæ in summitate terræ proveniunt, quibus opponuntur 'abstrusorum metallorum latentes venæ.' Græv. Placet conj. Gronovii pro summa legend. esse summa. Summa terra dicitur pro, summa pars terræ: ut 'ultima platea' ap. Terent. pro, ultima pars plateæ: et 'postremus liber' a Nostro xlii. 5. 11. pro, postrema pars libri; et infinita id genus alia. Vorst. Gronov. summa tantum terræ, quod accipiunt viri docti. Schef.

Abstr. &c.] Auctor i. Maccab. viii. 3. Καὶ ὅσα ἐποίησαν [οἱ Ῥωμαῖοι] ἐν χόρῳ Ἰστανίας τοῦ κατακρατῆσαι τῶν μετάλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐκεί.

Linæ spartique vis] De sparto Plin. xix. 2. Agell. xvii. 4. 'Herbam Ibericam' dixit aliquis ap. Quintil. viii. 2. 2. a Cassio Severo propterea irritus. Bern.

[7 Aure, quod in paludibus volens] Quæ, malum, istæ paludes, in quibus aurum vehitur? Legend. si quid divinare scio, in balucibus. Balux est, quæ Straboni (iii. p. 100. 54. abi

de Hispania) χρυσῆς ἕμμος (nobis Goldsand). Plin. xxxiii. 4. m. de auro et Hispanis: 'Idem, quod minutum est, balucem vocant.' Minuta igitur ramenta, 'baluces' vel 'balucæ.' Glossæ: 'Χρυσάμμος, baluca.' Græcum est βάλλεξ, Latine 'ballux:' ut Βρῦττιοι, 'Brutii:' Βρυνδῆσιον, 'Brundisium:' Σικελός, 'Siculus.' Hesych. Βάλλεκα, ψήφον. Minutus igitur auri calculus, 'balux.' Hæc Salmas. ad Solin. p. 277. A. 1. Palluca dicitur χρυσάμμος. Pollux τὴν χρυσίδα ψάμμον vocat arenam auream. Vet. Gloss. Palluca ἀχάωντος γῆ, ἡ χρυσίδης: terra non conflata, aut aurea: γῆδιον χρυσοῦ ἀκαθάριστον, glebula auri non purgata. Libra obrusm 12. uncis constat: libra bellucæ 14. quia multam immixta inter purgandam, cum fornacibus excoquitur. Hæc Bulengerus de Imperat. p. 420. m. Bern. Nihil verius Salmasiana emendatione. Vid. Exercit. Plinianas. Tale est quod nunc ex Guinea in Europam adfertur aurum. Græv. Emendavit hunc l. Salmasius. Splendida correctio est, ac tanto viro digna, quam hausit Berneccerus ex Plinianis Obs. ad Solinum: est autem balux, s. baluca (nam utrumque dicitur), est, inquam, arena, s. terra, s. gleba auraria, i. e. ex qua aurum excoquitur. Faber. Quis dubitet legend. esse, ut Salmas. conjecit, in baluc. i. e. in minutis ramentis, in minutis calculis? Vorst.

[9 Quadrata] Hispaniam trigonam imperite faciunt Æthicus in Cosm. et Orosius i. 2.; sed Strabo, Mela, Ptolem. et alii comparant eam corio bubulo extenso: cujus partes ad collum pertinentes in adhaerentem ipsi Galliam porriguntur: inde dilatatur ad brachia, ab Nova Carthagine usque ad Cantabros: crura a Freto Herculeo usque in Gallæciam et Mare Britannicam: ultimum corii, ad modum caudæ, præmontorium Sacrum, hodie & Vîcentii, quod in Oceanum Atlanticum extenditur. Bernec.

Sexcenta milia passuum] Quæ sunt stadia 4300. Strab. III. p. 111. 46. Tarracone ad Pampelonem ipsamque Oceani oram stadia numerat 2400. tantum. At vero Diod. IV. 35. Pyrenæos ait in longitudinem stadia fere 8000. extendi. *Idem*. Puta, spatium. At hoc per tautologiam dicitur: spatium montis efficit spatium tot passuum. Quanto igitur rectius in Mss. Bong. legitur *DC. M. passus*, i. e. *sexcenties mille passus*? Vitium ex eo, quod litteras numerales alius hoc, alius alio modo explicavit ex librariis. *Schef.*

§ 10 *Undique versus*] Vulgati et duo Mss. *undique adversus*. Malim *u. adversi et*. Bongars. Acidal. in Velleianis lectionibus, sub finem, pro *undique versus*, addita copula, reponit Apuleianum, *et undique secus*, i. e. ab omnibus partibus. Lego tamen *undique versus* etiam ap. Apul. IV. M. et Apolog. nec video cur damnand. sit. *Berneccer*. Et impressi et Mss. habent *undique adversi*, quod videtur melius. Sunt autem *undique adversi*, qui undecunque veniant, habent flatus alios sibi adversos. Cujus rei causa, quia undique mari cincta Hispania excepto eo latere, quo Galliæ adhæret. Cum ergo flatus surgant e mari, fit, ut, qui ab hoc oriuntur latere, spirant contra eos, qui surgunt a latere opposito. *Schef.*

CAP. II. § 1 *Animi ad mortem parati*] Sil. I. 225. de Hispanis: 'Prodi ga gens animæ, et properare facilima mortem. Namque, ubi transcendit florentes viribus annos, Impatiens ævi spernit novisse senectam, Et fati modus in dextra est.' *Bern.*

§ 2 *Si extraneus, &c.*] 'Nulla magna civitas 'nec ulla bellicosa natio' diu quiescere potest. Si foris hostem non habeat, domi inveniet,' Liv. XXX. 44. 6. Quo consilio etiamnum ap. Hispanos, foris arma, domi quies. *Id.*

§ 3 *Fortior*] Scrib. *potior*. Gronov.

§ 4 *Celebratur etiam*] Vid. Liv. XXI.

2. 6. Val. M. III. 3. fin. *Bongars*. Exemplum Hisp. constantiæ in tormentis habet etiam Tac. IV. 45. Strab. III. p. 114. 25. Add. sup. II. 9. 4. et Plin. VII. 23. Sen. Ep. 47. 4. *Bern.*

§ 5 *Et arma sanguine ipsorum cariora*] Liv. XXXIV. 17. 6. Hispanos plerisque sibi manus attulisse refert ob adempta arma: 'ferox gens,' inquit, 'nullam vitam rati sine armis esse.' *Bongars*. Sil. III. 530. 'Nec vitam sine Marte pati: quippe omnis in armis Lucis causa sita, et damnatum vivere paci.' Add. notata sup. ad XXXIII. 2. 3. et 4. *Bernec.*

§ 6 *Nullus epularum apparatus*] Plin. XVI. 3. scribit, eos ævo suo 'glandem in secundis mensis habuisse.' Quin ex glandium farina etiam panem confecisse docet Strab. III. Quamvis ditissimi aquam bibebant, ut videre est ap. Athenæum II. 6. *Idem*.

Aqua calida lavari] Id quod jam olim deliciarum nomine taxatum apparet ex Homeri Od. VIII. 248. et illo Hermippi Comici veteris: Μὰ Δὲ ὁ μὲν τοι μεθεῖν τὸν ἑσθρα χρητὴν ἔλαθον, οὐδὲ θερμολοντῶν ἂν οὐ ποιεῖς: 'Sed inebriari non decet virum probum, Calida aut lavari: quæ facere tamen soles.' Sane Bunduica (quæ Tacito Boudicea) regina Britannica, in Oratione ad exercitum, 'Romanos nec viros,' ait, 'appellandos, quod calida laventur.' Dionis Abbreviator in Nerone p. 172. f. Quod Germanis excusatus est, 'ut apud quos plurimum hiems occupat,' Tac. G. 22. Qui idem inter delinimenta vitiorum, quibus Romani Britannos denique jugi patientiores reddidere, balnea quoque numerat, Ag. 21. Fortissimos Spartanos 'psychrolutas' (Senecæ verbo) facit Plut. in Alcib. 40. *Idem*.

§ 7 *In tanta seculorum serie*] Ἐπιθετοὶ γὰρ καὶ ληροῦται ἐγένοντο τοῖς βίοις, τὰ μικρὰ ταλμῶντες, μεγάλους δὲ οὐκ ἐπιλαβόμενοι, &c. Strab. III. p. 109. 7. *Bongars*.

Annis decem] Cum Viriatho bellum

gestum annos 14. Flor. II. 17. 25. et Oros. v. 4. scribant. *Bongars.* Vid. omnino Lips. Not. 172. ad Vell. II. Bern.

Adeo seris propiora] Hæc in parenthesis vulgo ponunt, sine causa, ut opinor, et f. quia mentem Auctoris haud percipiebant. Continent enim rationem, ob quam nullos duces magno habuerint, videl. quia ducibus aliquibus detrectaverint *parare*, serarum instar, quæ et ipsæ duces agnoscunt nullos, sed suo arbitratu per se vagantur. Itaque subiungitur, ne Viriani quidem secutos, ut ducem, et a se electum, ut ipsi pareant, ceu superiori, verum quia ostendebat rationes effugiendi periculi. Debet itaque sic distingui totus locus: *qui a. d. R. v. fatigavit: adeo f. p. q. h. i. gerunt. Quem ips. non, &c.* Schef.

Ut cavendi, &c.] Dio in Excerpt. Constantini in Porphy. p. 614. Ἀρσής τε γὰρ ἐκ πομπῆος καὶ μετὰ τοῦτο καὶ στρατηγός ἐπεφύκει γὰρ καὶ ἡσκητο τάχιστα μὲν διδάσκει τε καὶ φύγειν, ἰσχυρότατος δὲ ἐν σταδίῳ μάχῃ εἶναι.

§ 8 *Non vestis cultum]* Talis Otho ap. Tac. H. II. 11. 8. Talis Carinus, s. potius Carus, ap. Synes. Orat. de Regno p. 13. Bernec.

CAP. III. § 1 *In Lusitania]* 'Rem incredibilem' dicit Varro, 'sed veram,' II. de R. R. 5. et Colum. VI. 27. et Plin. VIII. 42. Vid. et Maronem G. III. 273. *Bongars.* Add. citatos et comprobatos a Lud. Carione Emendat. I. 17. et II. 4. Franciscus tamen Fernandus de Cordova, Hispanus, illam narrationem de equabus Hispanicis vento concipientibus esse commentitiam, et auctoritatem, et rationem, et experientia docet in Didascalia multiplici 48. In quam sententiam concedit et Joh. Wouwerius Polymath. II. pr. Bern.

Quæ fabula] Imo rem ita se habere, neque fabulosum hoc esse, tradunt præter Varr. Virgil. Plin. et Colum. etiam Silius, cui, ut Hispanici generis

homini, maxime hic fides adhibenda videtur, his versibus: 'Mirabile dictu, Nullus erat pater; ad Zephyri nova flamina campis Vettonum educum genitrix effuderat Harpe.' Et Solinus, qui inquit: 'Tagum ob harenas auriferas ceteris omnibus prætulertur: in proximis Ulyssiponis equæ lascivunt mira fecunditate: nam spirante vento Favonio concipiunt, et sitientes viros aurarum spiriti maritantur.' Item alibi: 'Edunt equæ ex ventis conceptos: sed hi numquam triennium ævum trahunt.' Martianus Capella de Ulyssipone agens: 'In ejus,' inquit, 'confinio equarum fœtura ventis maritantibus inolescit:' quod autem ait, 'numquam triennium ævum trahunt,' adfirmat etiam Columella: 'Cum sit notissimum etiam in sacro monte Hispaniæ, qui procurrat in occidentem juxta Oceanum, frequenter equas sine coitu ventrem pertulisse, fœtumque educasse; qui tamen inutilis est: quod triennio, priusquam adolescat, morte absuntur:' adfirmat, inquam, Columella; sed non etiam Silius idem, cujus sunt isti versus: 'At Vettonum alas Balarus probat æquore aperto. Hinc adeo, cum ver placidum flatusque tepescit, Concubitus servans tacitos grex prostat equarum, Et Venere occultam genitali concipit antra. Sed non multa dies generi: properatque senectus: Septimaque his stabulis longissima ducitur ætas.' Ecce, septem annos illis dat: quibus alii vix tres, nisi quis audacior censeat etiam hic reponendum: 'Tertiaque his stabulis.' Quod mihi tamen non persuadebit. *Mod.*

Gallacia] Ita scribendum; non ut vulg. *Gallecia.* Vilius in Notis ad Gratum mallet *Callacia.* Sed literæ G et C, ut ejusd. instrumenti, facile permutantur. *Vorst.*

§ 2 *Galleci autem Græcam sibi originem asserunt]* Hoc non pnto verum. Sed ut ap. Vett. Celtiberi

ex Celtis Galleci erant, arrepta ad Iberum fl. habitatione, et posterioribus temporibus Portugallia; ita Gallecos ex ead. Gallia fuisse, ac venisse in Hispaniam non est ap. me dubium. Eos tum Ptolemæus et Strabo Callicios nominasse videntur. Et Ptolemæus eos duplices facit, et ad utrumque Oceanum septentrionalem ac occidentum ponit. Regionem eam hanc putant Galiciam vocari. Multa in h. lib. *ὑπερβολικῶς* quibusd. dicta videntur: ut quod Hispaniæ, Italiæ, urbiq. Romæ cunctarum rerum abundantiam suppetat, et adeo auro dives sit, ut etiam aratro frequenter glebas aureas excindant: quæ longe aliter hodie narrantur. Ego veras Hispanorum hodie laudes puto a sobrietate, a patientia, ab indefesso labore, a studio in Christianam religionem, cujus gentis auspicio totus Oceanus occidentis ac Indicus lustratus est, ac infinita gens ad Christianam fidem pervenit. *Glarean.*

Galleci] A quibus devictis Decimus Brutus 'Gallecus' dictus. Hi Straboni III. p. 115. 24. sunt Καλλαῖκοι, et p. 105. 3. Brutus Καλλαῖκός. Id. p. 108. 30. non ipsum Teucrum ibi consedissee, sed τῶν μετὰ Τεύκρου στρατευσάντων τινός. De Amphilocho leg. eund. *Bong.*

Teucrum, &c.] De Teucro id. refert Schol. *Æsch. Pers.* 896. Ζαλαμῖνα τὴν ἐν Κύπρῳ φησὶν ἥς ἡ μητρόπολις, ἣ ἐν τῇ Ἀττικῇ δηλαδὴ, ἡμῖν αἰτία ἐστὶ τῶνδε τῶν στεναγμάτων. Ἀποκοι γὰρ εἰσιν οἱ ἐν Κύπρῳ Ζαλαμῖνιοι τῶν ἐν Ἀττικῇ. Φασὶ γὰρ ὅτι τοῦ Αἰάντος αὐτόχειρος γεγονότος, [Ms. Leid. aut. σφαγῆτος ἐν Τροίᾳ,] ὁ Τεύκρος, ὁ αὐτοῦ ἀδελφός, ἐν τῇ Ζαλαμῖνι τῇ αὐτοῦ πατρίδι ἀπελθὼν, [Ms. Leid. κατελθὼν,] οὐκ ἐδέχθη τῇ πατρὶ αὐτῶν Τελαμῶνι, ἀλλ' ἐδιώχθη ἀπὸ τῆς Ζαλαμῖνος, ὥς μὴ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Αἰάντα κωλύσας σφαγισθῆναι ὁμῶς αὐτοῦ. Κατελθὼν οὖν ἐν τῇ Κύπρῳ, ἀνεδείματο πόλιν, καὶ ταύτην καλέσας Ζαλαμῖνα ἐκ' ὀνόματι τῆς ἐν

Ἀττικῇ. Ms. Leid. *ἔδειματο π. καὶ ἐπέλεσε ταύτην Ζαλαμῖνα ἐκ' ὀν. τῆς ἐν Ἀττ. Ζαλαμῖνος.*

§ 3 *Eurys. A. f.*] Ex Tecmessa. Historia Trojana in Catalogo Mss. Biblioth. Offenbachianæ tom. I. cap. 32. p. 679. Αἶας λήζεται Θράκη, καὶ ἔθεν ἀχμύλατον ἔγει τὴν Τέκμησσαν [leg. τὴν Τέκμησσαν]...καὶ τὸν Εὐρύσάκην ἐκ ταύτης γενεῆ. Soph. Aj. 331. Τέκμησσα, δὲ, καὶ Τελέττατος, λέγει 'Ἡμῖν.

Carthago nova] Sil. III. 368. 'Dat Carthago viros Teucro fundata vetusto.' Quem verum cum historica veritate pugnare demonstrat Lud. Noli Hispan. 66. *Bern.*

§ 4 *Amphilochi*] De his leg. Strab. III. p. 108. 33. *Bong.*

Minio, quod etiam] Minius amnis, Plin. IV. 20. qui et Baῖus Straboni: cui sacer mons est *ἱερὸν ἀκροτήριον*, de quo id. init. lib. III. *Bong.*

Minio] Legend. est minii. Faber. Cur non minii, cum præcedat 'æris ac plumbi?' Nulla sane causa est, cur mutare casum hic debuerit. Sed credo aliter hæc distinxisse Justinum, ac ut fit in vulgatis, et hoc minio retulisse non ad antecessens 'uberrima,' sed subsequens 'ditissima,' hoc modo: *Regio cum æ. ac pl. uberrima, tum et minio, quod e. v. fl. n. dedit, auro quoque dit.* Scheff.

§ 5 *Auro*] Meminit aurariarum Hispanicarum et sacra Scriptura I Maccab. 8. 3. *Bern.*

§ 7 *Femina*] Hunc ipsum et alios Gallæcorum mores graphice describit Silius III. 344. cum seqq. *Idem.*

Agror. &c.] Colum. XI. 2. 'Possit igitur ab Idivus Januarii auspiciari culturarum officia.' Marcian. Capella VI. p. 225. 'Culturas et venatus amant.' Ammian. XXII. 15. de Nilo: 'Gurgitum enim nimietate humectans diutius terras, culturas moratur agrorum.'

§ 8 *Nec ullum apud eos*] Ita antiquiores typis expr. *Bongarivs ma-*

luit ad eos; credo, quod in quibusd. Mas. sic reperisset. Neque ego negem 'ad' interdum pro, apud, usurpari. *Vorst.*

Chalybe] Is. Vossius vir magnus, in notis ad Catullam, Chalybem ait fluvium esse inter Anam et Tagum, qui a Ptolemæo et Marciano dicatur Καλίππος vel Κάλαρος. Quod credo verum esse. *Græv.*

§ 9 *Unde etiam Chalybes, &c.*] De his consulendus Hieron. Magus Misc. II. 8. *Bern.*

Ferroque] An legend. *ferro*, qui cæteris? num potius quid deest, ad quod quæ conjunctio referebatur? Hoc malo credere, ac scribere *Unde etiam Chalybes, &c. h. fin. appellati, acies ferroque p. d.* Dicitur Latinis 'acies,' quod Græcis *ὀρέμματα*. Vid. Plin. XXXIV. 14. Hæc autem vocula videtur sublata, quod proxime præcederet *ati* litteris similibus, unde has otiosas et superfluas putarunt. *Schef.*

CAP. IV. § 1 *Tartesiolorum*] Eorum regem Arganthonium, ad quem venerint Phocenses, commemorat Herod. I. 163. quem annos 120. refert vixisse. Meminit et Cic. de Sen. 19. Tartesios omnium bonorum affluentos esse; et cælo salubri, maximaque aëris temperie frui: ideoque longævos dictos, Strabo auctor est. *Bong.*

Curetes] Nulli in saltibus Tartesiolorum *Curetes*. Sed *Cynetes*: et ita legend. esse h. l. ostendimus in Ptolemæo. *Voss.*

Curetes] Ridicula scriptura, sed quæ ab Is. Vossio V. C. optime mutata fuit in *Cynetes*. Poterat etiam dicere *Cunetes*; sunt autem Cynetæ in Hispaniæ parte, quæ Anas fl. aquas suas in mare effundit. *Faber.* Nihil hic Curetibus loci. Corrige cum Vossio, *Cynetes*. Sic dicebantur incolæ Cunei promontorii propriæ, qui postea fines suos protulerunt. Vid. Notas ejus ad Mel. III. 1. *Græv.* Scripsi auctoritate Vossii *Cunetes*: qui sunt Cunei promontorii incolæ. Vult

equidem ille *Cynetes*: sed quam facile Y in U transeat, notum; ita enim 'Sulla' pro, Sylla, et 'Suphax' pro, Syphax dixere. *Curetes*, ut vulgo editur, non Hispaniæ, sed Græciæ populus sunt: de quibus Paus., et alii. *Vorst.*

Gangoris] Joann. Episcopus Gerundensis Paralipom. Hispan. I. 'Gorgonium' vocat: ejus nepotem 'Abiuni.' *Bong.*

§ 2 *Ex filia stupro*] Ms. *ex f. æstu*. Scripsisse Just. censeo *ex f. incestu*. Inde sequitur 'pudore flagitii.' *Græv.*

Tot periculorum miseratione] Junt. *admiratione*. Ut paulo post: 'Admiratione tot casuum periculorumque ab eodem successor regni destinatur.' *Græv.* Rectius videtur *admiratione*. Sic paulo post, 'Admiratione,' &c. *Vorst.* Quenam illa *miseratio periculorum*? unde, aut in quo? Lego potius *iteratione*, sensu elliptico, pro, ex tot periculorum iteratione. Voci *iteratione* adhesit m in pr. ex fine vocis præc. Post, ex *miteratione*, *miseratione* factam, quod accidit in aliis similibus. *Admiratione* Juntarum est ex § 10. seq. *Schef.*

§ 4 *Simplici morte*] 'Simplicem mortem' dixere et alii; ut Suet. Cæs. 74. et Curt. VIII. 7. 8. Lucan. III. 751. 'mortem non unam' vocat. Vid. Notas Bernecc. ad Junt. XII. 10. 2. *Vorst.*

§ 5 *Cum inviolatus esset*] Mallet *cum non violatus esset*; debet enim præcedere verbum. *Schef.*

§ 6 *Non solum non noceretur*] Ita recte et alii hic emendarunt, et nostri Mss. omnes habent: cum in edd. hactenus male *non nocerent* fuerit. Cic. Verr. IV. 'Confirmat curaturum se, ne quid ei per filium suum noceretur.' Et Colum. II. 'Non nocebitur ei nocturnis roribus.' *Mod.*

Non solum non noceretur] Ergo ex Justinii auctoritate dicere possumus 'nocere aliquem,' quod contra Cano-

nes receptos Latinitatis est. Sed et id. me ap. Plaut. observasse scio, quod satis est. Franc. autem Modius ap. Bernecc. quamquam alias et doctrina et iudicio singulari præditus, hic aliquid humani passus est; erravit enim; quod monend. putavi, ne cui auctoritas illius imponat, si credulum lectorem nactus erit. Is ad huj. l. confirmationem affert ex Cic. in Verr. 'Confirmat,' &c. Tum et hoc ex Colum. i. 'Non nocebitur,' &c. Quod utrumque exemplum nil quidquam probat. Quid enim novi si dicamus 'noceretur Julio,' 'nocetur pudori?' nempe in activa significatione dicend. esset 'nocere Julio,' non *Julium*. At hic, inquires, est itid. 'noceretur,' ut ap. Just. Fateor; sed 'noceretur ei,' non *noceretur ille*, quod erat probandum. Sæpius legas ap. optimos scriptores 'statuer,' 'quiescit,' 'venitur,' neque tamen propterea unquam dicas *stor, curvor, quiescor, calcor, venior*. Neque enim isthæc per plures personas flectuntur. Quid igitur afferre poterat Modius? Hunc Plauti locum sc. 'Jura, te non nociturum esse hominem de hac re neminem:' tum vero rem plane confectam dedisset. *Faber*. [Vitr. v. 11. 7. 'Nocentur a tempestatibus petriæ.']

§ 9 *Laqueo captus*] Vid. Not. ad Sen. Octav. 412. *Gronov.*

§ 11 *Nomen i. i. H.*] Ita Lactant. i. 13. ex Ms. Menardi: 'Adeo ut ei multarum rerum et artium scientia Trismegisti nomen imponeret.' *Vulg. Trismegisto cognomen.*

§ 12 *Hujus casus fabulosi viderentur*] Hominum *θηριονόμοι*, h. e. a feris educatorum, et agilitate feras æquantium exempla congesti Phil. Camerar. Horar. Subcis. i. 76. *Bern.*

Lupa nutriti] XLIII. 2. 5. Liv. i. 4. Plut. Romulo 5. et de Fort. Rom. 12. Strab. v. Virgil. *Æn.* VIII. 630. et plerique, qui de origine urbis Romæ tradunt. Plin. VIII. 17. 'Quæ de in-

fantibus ferarum lacte nutritis, cum essent expositi, traduntur, sicut de conditoribus nostris a lupa, magnitudini fatorum accepta ferri æquius, quam ferarum naturæ, arbitror.' Id. visum Plutarcho Romul. 11. 'Suspectam quidam habent fabulam et commentum: nos quum cernamus, quanta vis sit fortunæ, non debemus ei fidem derogare, reputantes animo, rem Romanam sine divino aliquo auspicio et magno miraculo non fuisse eo potentie progressuram.' Add. Demster. ad Rosin. p. 4. c. *Idem.*

Cane alitus] i. 4. 10. Lucian. in lib. de Sacrificiis post pr. *Ælian.* V. H. XII. 41. Aliter Herod. i. 10. *Id.*

§ 14 *Et quæ ex insulis*] *Malimæ quæ*. De Geryone quæ referuntur notiora sunt, quam ut quidquam notari ad ea debeat. Narratio extat in Diod. IV. 17. *Bongars.* Meminit et Plato in Gorgia. *Bern.*

Tanta pabuli lætitiæ] Strab. III. p. 117. 14. scribit, ibi pascentium ovium lac sero carere, multumque aquæ ob pinguedinem affundi, ut caseus cogi possit; et 50. dierum spatio pecus suffocari, nisi post quinquagesimum quemque diem sanguinis missione pinguedo castigetur. Similia de agro Catanæo in Sicilia tradit id. VI. p. 186. 3. et de Arabia Curt. v. 1. 15. *Idem.*

Interpellata] Vid. notata ad XVIII. 5. 7. *Idem.*

§ 15 *Herculem ex Asia*] Herculem Tyrium intelligit. Vid. Arrian. II. *Bong.*

§ 16 *Porro Geryonem, &c.*] Aliter Serv. ad illa Virgil. *Æn.* VII. 661. 'Postquam Laurentia victor, Geryone extincto, Tirynthius attigit arva.' In hæc verba: 'Geryones rex fuit Hispaniæ, qui ideo trimembris fingitur, quia tribus insulis præfuit, quæ adjacent Hispaniæ, Balearicæ Majori, et Minori, et Ebusæ. Fingitur etiam bicipitem canem habuisse, quia et terrestri et navali certamine plurimum

petuit. Hanc Hercules vicit; qui ideo dicitur ad eum olla aurea transactas; quod habuerit navem sortem et aere munitam? *Mod.*

[*Uponimo regi*] Imitatio Virgiliana, 'Dum spiritus hos reget artus.' *Fab.*

CAP. V. § 1 *Post regna deinde Hispania*] Quenam regna? Hispania namque, de qua hic sermo, unum tantum habuit. Videtur ergo istos regna glossatoris esse. Id, censeo et de seq. *provincia* vocabulo, et utrumque arbitror delend. *Schef.* Atqui dixit in alia Hispanie parte regnasse Mahidem, in alia Geryonem. Est tamen hic locus *ερωλος*. *Græ.*

§ 2 *Cum Gaditani Tyræ*] Hæc prolixè narrat Strab. ext. lib. III. *Bongars.* Colonias a Tyriis conditas referunt Plin. v. 19. et Curt. iv. 4. 27. Add. Diod. xiv. 2. Arist. Mirab. 122. *Bern.*

[*Invidentibus incrementis, &c.*] Add. sup. XLIII. 8. 12. et 5. 4. Liv. I. 9. 4. et I. 14. 6. Tac. iv. 68. 4. Amiraç. xx. 10. *Idem.*

§ 4 *Hamilecarum*] Cujus cognomen 'Bargas.' Leg. Polyb. II. Appian.

Iberica p. 266. f. *Præquam* in ejus Vita. De Hasdrubale a seruo, cuius sup. hoc ipso lib. Auctor meminit, interfecto, vid. eod. *Bong.*

§ 5 *A seruo*] XLIV. 2. 4. Val. M. III. 8. fin. Appian. Annib. p. 314. Sil. I. 185. &c. Diod. xxv. 2. *Bern.*

§ 7 *Scipionibus*] Cneum et Publium intelligit, quos 'deo fulmina importi Romani' vocat Cio, pro Balbo II. Liv. xxv. De Hispania ab Augusto domita leg. Dica. Suet. Flor. Orce. Horat. III. Od. 14. Sed hic, ut Augusto bellicorum certaminibus, ita et mihi commentationis hujus, laboriosam quam gloriosam magis, finis est: et, vacuo tunc duellis orbe terrarum, Janus Quirini ab illo clusus, leve hoc, non futuram tamen inutile, opus claudat Feliciter. *Bong.*

§ 8 *Perdomita provincia*] Illa *γάρβα* deleo; nata quippe sunt ex illa quæ in ead. periodo leguntur 'perdomito' et 'provinciæ.' Id quod adeo verum est, ut hinc quoque error alius maneat, qui in *Mea*. Codd. occurrat. *Faber.* Certissima est hæc Fabri elegantissimi conjectura. *Græ.*

TANAQUILLUS FABER

AD

ELIAM BORELLUM.

EPISTOLAM hodie ad Grævium scripsi, Mea Suavitas, in qua satis multa erant quæ ad Justini emendationem pertinerent; idque a me ideo factum est, (nam, ut nosti, alia poteram scribere,) quod ipse Grævius vir doctissimus, et mei amantissimus, nuperam

Delph. et Var. Clas.

Justini editionem a se procuratam, et feliciter emendatam, ad me per amicum miserat. Ex iis autem locis, (nam bene multi erant,) en tibi unum ex lib. XLII. cap. 2. in fine. Loquitur ibi Justinus de Jasonem, qui Colchidem, postquam in Thessaliam rever-

Justin.

3 U

aus fuerat, repetiit. 'Comite Medea uxore, quam repudiata miſeratione exiliuſ rurſum receperat, et Medio privigno, ab Ægeo rege Athenienſium genito, Colchos repetivit, ſocerumque etiam regno pulſam reſtituit.'

Quid autem, inquires, an eſt ibi quod reprehendas, quod emendari poſtules? Eſt vèro, o Noſter; et brevi una mecum ſenties. Sed prius audi carmen, ſi me amas, quod ipſe pæne aliud agens, ſed de te cogitans, tamen, ad Divam Criticem cecini, cum de hujus loci emendatione mihi gratularer ludibundas, nungabundas, et requiem animo quærens, ut meus eſt mos ſcilicet.

AD DIVAM CRITICEN.

O Dea, quæ, tacitis reſidens ſub rupibus, olim

Ringeris, æternum obrodens ſub corde laborem;

Huc ades, o Critice mater; Te quatuor armæ

Hic, o Diva, manent, ruſco urticaque revinctæ;

Carduus hic, ſpinisque frequens paliurus acutis;

Apsinthique latex acri confuſus aceto, Et quæ ſopitos valeant pervellere ſenſus;

At pro Malobathri ſollis et thure Sabæo

Juniperus mordax plena tibi ſumat acerra.

Huc ades, o Regina, tuo ſi Numine dignum eſt

Carmenque, et Sacrum, tibi quod mea Mûſa paravit.

Sed tamen eſt aliud, quod et ipſa fatebere majus,

Et quod te invitet nigrantia linquere teſqua;

ſcilicet ex imo redivivum ſiſtimus Orco,

Ante fores templi, regem, quem Colchica tellus

Phasidos ad ripas herboſaque paſcua quondam

Auríferas vidit late regnare per oras.

Uno verbo, Mi Borelle, pro etiam apud Juſtinum legendum omnino eſt *Ætæam*, qui Medæ pater, Jasonis autem ſocer, invitus licet, fuit tamen. Vale. Vides me de Juſtino cogitare; neque aliter res eſt, et jam aliquid orſus ſum; hujus autem principis nomen eſt lib. xxxii. c. 3. 'Iſtrorum gentem fama eſt originem a Colchis ducere, *miſſis* ab *Ætæa* rege ad Argonautas raptoreſque filios perſequendos.'

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS EDITIONUM JUSTINI,

AUCTIOR FABRICIO-ERNESTIANO, ET IN V. ÆTATES
DIGESTUS.

[EX ED. BIPONT. 1802.]

ÆTAS I. NATALIS s. ECTYPORUM.

1470—1497.

(1470) EDITIO princeps s. Romana 1. sine anni et loci nota, sine sign. cust. pagg. et tit. 4. maj. s. fol. min. Initio operis impressum legitur: 'Justini historici politissimi Epitoma in Trogi Pompei historias præmium incipit.' Singuli librorum tituli sic habent: I. Ex Primo volumine. II. Ex secundo volumine Trogi Pomp. et sic deinceps. Ad calcem tria hæc leguntur disticha (notissima illa quidem, typographiæ præ calamorum usu præstantiam extollentia):

Anser Tarpei custos Iouis: unde: quod alis

Constreperes: Gallus decedit: Vltor adest.

Vdalricus Gallus: ne quem poscantur in usum

Edocuit pennis nil opus esse tuis.

Imprimit ille die: quantum non scribitur anno

Ingenio: haud noceas: omnia vincit homo.

Maittar. pag. 292. Pânzer Tom. II. pag. 422. Editio elegans et rarissima, neque, quantum scimus, ab ullo recentiorum Criticorum consultâ. Nobis ejus conferendæ copiam fecit instructissima bibliotheca publica Argentoratensis, olim Schoepfliniana. Multas quidem lectiones cum Jensoniana et Romana II. communes habet; multas vero proprias et exquisitas. E. g. I. 8. post *satis te sanguine* non agnoscit v. *inquit*, quod vulgo ibi intrusum legitur. II.

10. cum in omnibus, quas vidimus, editionibus legatur, *fido deinde servo perferendas tradit, jussu, magistratibus Spartanorum tradere*; multo concinnius dedit, *fido deinde servo perferendas tradit magistratibus Spartanorum*. VI. 15. commode omittit *recte ante reputantibus*. VII. 1. *subactis primo finitimis, mox populis nationibusque*, inter postrema duo verba addit *longinquis*. Sic I. 1. *longinqua, non finitima bella*. IX. c. 1. diserte habet *exhaustus pecunia, commercium*, &c. ut Schefferus volebat, pro vulg. *exhaustus pecuniæ commercium*, &c. XI. 10. pro *a qua postea susceptum*, legit *ex qua*, &c. XII. 6. fin. *condiscipulatu*, ubi in plerisque Mss. est *quondam discipulatu*, utrumque scribit *quondam condiscipulatu*.— Ex quibus facile colligitur, eam ex alio Codice descriptam esse. Nos ea diligenter usi sumus ad emendandum textum novæ hujus editionis; meminerintque, velimus, Lectores, si quam offenderint lectionis discrepantiam ab edd. recentioribus, præsertim Gronoviana secunda, eam antiquissimo huic codici deberi.

1470 Altera princeps Veneta I. s. Jensoniana. Fol. In ea titulus libri I. ita concipitur: 'Justini Historici in Pompei Trogi Historias liber primus incipit.' Ad finem libri XLIV: 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias liber XLIII. feliciter explicit. MCCCCLXX.

Historicos veteres peregrinæque gesta revolvō

Justinus. lege me. sum Trogi ipse brevis.

Me Gallus Veneta Jenson Nicolaus in urbe

Formavit Mauro principe Christophoro.'

Panzer Tom. III. p. 70. Contulit eam Gronovius.

.... s. a. l. et typ. nemini bibliographorum memorata; quæ an anteverterit Romanam et Venetam, adeoque omnium princeps sit habenda, viderint quibus ejus accuratius examinandæ facultas data fuerit. Ea literis rotundæ formæ elegantibus, multisque scripturæ compendiis expressa fol. brevi, servatur in Bibl. Archipalatina, prout nobis significavit vir clar. Andreas Lumey, illius præfectus, Consil. sulicus, et Acad. Scient. ab epistolis. Signatura quaterniorum, e quibus duplicatis oriuntur 8. folia, procedit ab a ad x usque. Charta ipsa signata videtur cruce eleganter somnata cum apice quodam tropæi instar.

1472 Romana II. fol. per Conradum Streyneheim et Arnoldum Pennartz. 'Justini historici politissimi Epitoma in Trogi Pompei historias probemium incipit.' Initio libri I. 'Ex primo volumine';

et libri II. 'Ex secundo volumine Trogi Pomp.' Ad calcem libri XLIV. extant hæc disticha :

Aspiceis illustris lector quicunque libellos

Si cupis artificum nomina nosse : lege.

Aspera ridebis cognomina Teutona : forsan

Mitiget ars Musis inscia verba virum.

Conradus Sweynheim, Arnoldus Pannartzque magistri

Rome impresterunt talia multa simul.

Petræ cum fratre Francisco Maximus ambo

Huic operi aptatam contribuere domum.

M. CCC. LXXII. die XXVI. Septembris.

Maittar. pag. 313. qui quidem Justinum una cum Floro prodixisse in hac ed. ait: quod persuadere possit *re libellos*, quæ vox extat in primo versu. Sed in duobus exemplaribus, quorum unum manibus oculisque versavit Gronovius in bibliotheca Meadi, alterum asservatur in bibliotheca Lugduno-Batava, desideratur Florus. Ejusmodi exemplum etiam extabat in bibliotheca Smithiana. Idem Gronovius, primum, qui Florum Justinum comitem dedit, addito anni et loci indicio, Philippum Pincium Mantuanum suspicatur, in cujus typographia Justinus et Florus una fuerunt excusi Venetiis an. 1493. Panzer Tom. II. p. 431.

1474 Mediolanensis I. s. Zarotina : fol. quam Jensonianæ imitationem esse, imitatio versuum illi subjectorum satis videtur indicare :

Historias vetes peregrinaque gesta revolve

Justinus. lege me. sum Trogi ipse brevis.

Quem manus Antoni Zarotho sanguine creti

Impressit solers, Insubribusque dedit.

'Justinus Historici clarissimi in Trogi Pompei Historias Liber XLIV. feliciter explicat MCDLXXIV. kalibus Junii.—Maittar. p. 335. Panzer Tom. II. p. 16.

1476 Mediolanensis II. fol. per Christoph. Valdarfer. 'Justinus Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias.' In fine : 'Impressum Mediolani per Christophorum Valdarfer Ratisponensem Anno Domini MCCCLXXVI. Kal. Junii.'—Maittar. p. 361. Panzer Tom. II. p. 24. Quo curante facta sit hæc editio, æque cum aliis nescimus ; sed e Codice perbono, eoque cum optimis Bongarsii libris conveniente, ductam esse bene vidit, qui eam contulit Jo. Frid. Fischerus, quem vide in Præf. Justinus sui an. 1757. editi, p. XIV.

1478 Veneta II. fol. Justinī Historiæ. Venetiis per Philippum Condam Petri. 1478. d. 12. Decembris.—Maittar. p. 394. Laire Ind. I. p. 444. Quam tamen eandem esse cum sequente suspicamur cum Panzero Tom. IV. p. 432.

1479 Veneta III. fol. In ejus fronte fol. 1. a. legitur: 'Justinī Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias exordium.' In fine: 'Justinī opere finis cum magna diligentia. Impressum per Philippum condam petri in uenetiis ducante Johanne morenico inclito duce. M. CCCC. LXXVI. die XII. decembris.'—Maittar. p. 397. Crevenna Tom. v. p. 43. Panzer Tom. III. pag. 147. sq.

.... Justinus, cum Floro ex recens. Beroaldi. fol. s. a. l. et typogr. (circa an. 1480. Brixie per Henricum Coloniensem, ut quidem videtur Com. de Reviczky Cat. p. 183. coll. p. 192. ed. sec. Berol. 1794.) Ad finem Flori leguntur quatuor disticha: 'Aurea Justinī,' &c. dein repetita in edd. Sabellicanis.

1484 Veneta IV. fol. Memoratur Fabricio in Bibl. Lat. et post eum Fischero in Præf. p. xv.

1487 Epitome Justinī et Flori. Venetiis 1487. fol.—Maittar. p. 490. At in Indice omisit Maitt. hanc editionem, quæ forte ad an. 1497. pertinet. Panzer Tom. III. p. 248.

1491 Veneta V. fol. Justinī et Flori Epitome. Venetiis 1491. die 5. Novembris.—Denis Suppl. p. 309. Panzer Tom. III. p. 310.

1493 Veneta VI. fol. cum Floro. 'Venetiis, per Philippum Pin-
cium 1493. die vigesima decembris.'—Maittar. p. 558. cujus tamen fidem suspectam facit Panzer Tom. III. p. 342.

1494 Veneta VII. fol.—Maittar. p. 574.

ÆTAS II. SABELLICI,

1497—1522.

a Marco Antonio (Coccio) Sabellico, qui primus critica ratione textum Justinī recensuit: e qua recensione cum Floro primum prodit Venetiis 1497. deinde s. a. et l. tum iterum Venetiis 1507. Imitatrices autem habuit ceteras hujus ætatis editiones; præter Bechariensem, et quæ illam secutæ sunt. Sabellici recensio tandem superata est ab Aldina 1522.

1497 Sabellicana I. Justinī cum Floro. Fol. Justinus historicus. Hæc in fronte fol. 1. Post librum XLIV. et ultimum: 'Justinī viri

clarissimi epithomatum. in Trogi Pompei historias liber XLIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. 38. legitur: 'Ad magnificum Petrum Mariam Rabeum Parmensem Philippi Beroaldi Bononiensis Epistola;' post, cujus finem eadem pagina L. Flori gestorum Romanorum epithoma incipit. In fine Flori:

Aurea Justini Lucique epithomata flori.

Ære tibi modico candide lector eme.

Contrahit iste Titi numerosa volumina Livii.

Pompei historias colligit ille Trogi.

Quam bene conjuncti: nempe hic ubi desinit: ille

Incipit: atque unum pene videtur opus.

Rite recognovit quos Justinianus ad. unguem

Romanus. Felix lector amice Vale.

'Venetiis. M. CCCXCVII. die VIII. novembris.' (sine nomine typogr.) Hæc excipit Epistola Sabellici ad Contarenum: 'Marcus Antonius Sabellicus Jo. Matthæo Contareno viro patritio salutem. Recognovi his paucis diebus Justini: et Lucii Flori Epitomen: Fuitque ea mihi lectio parum jucunda; non quia non uterque sit amabilis: et ut hic ex Livii majestate multum referens: ita ille ex Trogi gravitate. Verum romanæ: Peregrinæque historiæ imaginem velut duplici tabella intuitus non sine dolore animi admonebar: quantum in duobus viris, quorum hi lineamenta verius quam typum expressere: amiserit posteritas. Cæterum si fatorum invidia ea fuit ut tanta hominum indole necessario careremus: haud vulgaris gratia debetur his: per quos dentum consecuti sumus et si non corpus: imaginem saltem tantarum lucubrationum teneremus: quamquam (proh dolor) ne hanc quidem umbram nisi mendosam: claudam: et corruptam: librariorum sive incitiae: sive incuria ad posteros transmisit. Scio ego virum nostri temporis ingenio et eruditione florentem [Beroaldum seniore dicit] in hoc multum operæ adhibuisse, ut Florus ipse quam emendatissime legeretur: sed vel suo ipsius judicio: vel quod magis credo librariæ officinæ vitio parum quod voluit effecit: Quod tu vir eruditissime ita esse facile deprehendes: si recentia exemplaria (nisi ego quoque pari fraude sum deceptus) cum veteribus illis contuleris. Nihil enim quod ad eam recognitionem attineret: quam diligentissima esse potuit: a me prætermissum puto: nec Antonius Moretus,* vir summa diligentia: ac supra quam dici possit accuratus: gerendæ rei defuit: sed sic ego evenire arbitror: ut nihil quod a volenti-

bus: et invitis fiat recte fiat. Tu vero quid in hac parte profecerimus vide: ac boni consule. Vale.' Hanc Epistolam scripsit Sabellius die VIII. Novembris MCCCXCVII. Est ergo hæc prima inter edd. Sabellianas; recensuitque idem vir doctus lectionem Flori Beroaldinam. Cf. Gronovii Præf. in Justin. Maittar. p. 490. Panzer Tom. III. p. 423.

* Hic fuit bibliopola Venetus, cujus quoque meminit Sabellius in Epistola ad Rambertum Malatestam VIII. 26. 'Conveni, quod potui, Antonium Moretum bibliopolam hic longe principem mihiq; familiarissimum.'

.... Sabelliana II. s. a. et l. fol. (per Bernardinum Rasinum Novocomensem) JUSTINI ET FLORI EPITHOMÆ. Hæc literis capitalibus fol. 1. Fol. 2. 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompeii Historias Liber I.' Fol. 39. b. 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. 40. premissa Philippi Beroaldi ad Petrum Mariam Rubeum Comitem Parmensem epistola LUCII FLORI GESTORUM ROMANORUM EPITHOMA INCIPIT. In fine fol. 57. quatuor disticha: 'Aurea Justini,' &c. Fol. ultimo legitur M. Antonii Sabellici ad Jo. Matth. Contarenum epistola, supra a nobis adlata.—Cf. Gronov. in Præf. Maittar. p. 761. Panzer Tom. IV. p. 149. Brunnio P. II. p. 43. Not. de libris in bibl. Monast. ad S. Udalr. verosimile videtur, hanc ed. Venetis prodiasse.

.... Sabelliana III. s. a. et l. fol. Justini Epitome Historiarum; accedit Flori Epitome. In medio folio 1. a. JUSTINI ISTORICI. Sequitur JUSTINI HISTORICI CLARISSIMI IN TROGI POMPEII HISTORIAS EXORDIUM. In fine fol. 37. b. 'Justini historici viri clarissimi epithomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIII. et ultimus feliciter finit.' Fol. seq. a. incipit Florus, præfixa epistola Beroaldi ad Petr. Mariam Rubeum. In fine versus: 'Aurea Justini,' &c. Hos ancipit M. Ant. Sabellici epistola cum registr.—Panzer Tom. IV. p. 455.

.... Parisina I. 4. s. a. 'Justini Historia ex Trogo Pompeio collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor in decem Titi Livii decades. Sexti Ruffi ad Valentinianum Augustum de Historia Romana apud. Parisiis apud Joh. Petit.'—Sic legitur in Catal. bibl. Harleianæ, Bræmæ an. 1732. edito, p. 530. n. 75. sed in Catal. bibl. Zechianæ, Lips. 1780. p. 44: 'impress. in vico D. I. Bellovacensis.' Nimirum Jo. Petit. s. Parvus habitabat 'in vico divi

Jacobi. Servatur quoque in bibl. Francof. ad M. et extabat inter libros H. A. Werumei Joti Groning. p. 99. n. 527. eadem forma. Alii tamen Parisinae huic a. a. formam, quae folio minus dicitur, ascribunt.

1502 Mediolanensis III. Justinus in Trogi Pompei Historias Libri XLIIII. Lucii Flori Historia Romana in compendium redacta, ex recensione Philippi Beroaldi. Impressum Mediolani apud Alexandrum Minutianum MCCCXXI. Idib. Januar. Fol.—Panzer Tom. VII. p. 379.

1503 Venetiis. Fol. Justinus Historicus: et Florus cum ep. Philippi Beroaldi Bononiensis ad magnificum comitem Petrum Mariam Rubeum Parm. Venetiis per Bartholomaeum de Zanis de Portesio MCCCXCIII. die tertio Febr. Justino praemittitur Epist. Sabellici ad Contarenum. Servatur haec editio inter cimelia Bibl. Archipal. Manhem.

1505 Bononiae. Fol. Justinus Historiarum ex Trogo Pompeio in epitomen redactarum Libri XLIV. una cum L. Floro a Philippo Beroaldo correcto. Bononiae 1505.—Panzer Tom. IX. p. 413.

1506 Argenterati. 4. Justinus cum Floro et Plinio (vel potius Aurelio Victore) de viris ill.—Memoratur Fabricio in Bibl. Lat.

— Parisina II. fol. 'Justinus Historia ex Trogo Pompeio quattuor et triginta epitomatis collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor quam cultissima in decem Titi Livii decadas. Sexti Ruffi C. V. ad Valentinum (sic) Augustum de historia Romana opus dignissimum. Parisiis 1506.'—Hujus contextus, ut testatur Gronovius, plerimum quantum differt a Sabellicano, et plerumque cum Bechariano conspirat; quod etiam haud obscure indicat titulus, quem communem habet cum parte tituli ed. Becharii, (cf. infr. an. 1510.) in qua tamen rectius editur *Valentinianum*. Anteverterit igitur oportet Bechariana prima hanc Parisinam; sed quo anno quoque loco lucem ea viderit, nobis non cognitum. Editio anni 1509. a Bechario curata, quam recenset Gronovius in Praefat. eadem est cum Justina II. an. 1510. ubi vide.

1507 Sabellicana IV. fol. 'Justinus ex Trogo Pompeio Historiae cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice: quo facilius notatu clarius reperiri possint: super emendatae.' In fine Justinus: 'Justinus historici viri clarissimi epitomatum in Trogi Pompeii historias liber XLIIII. et ultimus feliciter finit.' Sequitur Florus, praemissa epistola Phil. Beroaldi ad Petrum Mariam Ru-

beum. Subjunguntur quatuor disticha: 'Aurea Justini,' &c. Post quæ tandem exhibetur Epistola Sabellici ad Contarenum, cum subscriptione: 'Impressum Venetiam (sic) per magistrum Joannem Tacuinum de Tridino M. ccccc. vii. die xviij. Maii.'—Index, quem promittit titulus hujus editionis, in ea non reperitur. Unde Gronovio orta suspicio, eam 'vivente quidem Sabellico prelum subisse, post mortem vero ipsius demum ad finem fuisse perductam: siquidem anno MDVI. animam Deo reddidit illustre illud Italiæ literatæ ornamentum.' Cf. Panzer Tom. viii. p. 385.

1510 Juntina I. 8. curante Mariano Tuccio. 'Justinus una cum L. Floro nuper castigatus.' Fol. 1. b. 'Marianus Tuccius Florentinus Andreæ Marsuppino juveni ornatissimo S.' In fine: 'Impressum Florentiæ, opera atque impensa Filippi de Giunta Florentini, 1510. tertio Galeodas (l. Calendas) Februarii, Petro Soderino perpetuo Vexillifero existente.'—Gronov. in Præf. Panzer Tom. vii. p. 12.

— Mediolanensis iv. fol. 'Trogii Pompeii Historia per Justinum in compendium redacta proxime quam emendatissime edita.' Justinum comitantur Florus et Rufus, in cujus fine additur: 'Habes Candide Lector in hoc volumine non minus utilia quam lepida Justini in Trogum, et Flori in Livium: insuper Sexti Ruffi viri consularis Epithomas nuper castigatissime Mediolani impressas apud Leonardum Vegium. M. D. x. nonis Maijs.'—Gronov. ibid. Panzer Tom. ix. p. 534.

— Juntina II. s. l. et typogr. 8. 'Justini Historia ex Trogo Pompeio quatuor et triginta (sic) epithomatis collecta. Lucii Flori Epithomata quatuor quam cultissima in decem Titi Livii decadas. Sexti Ruffi Consularis viri ad Valentinianum Augustum de Historia romana opus dignissimum. Nerva cocceius ex dione Græco per Georgium Merulam Alexandrinum. Trajanus Nerva ex dione per eundem Merulam. Adrianus ex dione græco. Conflagratio Vesævi montis ex dione per supradictum Merulam. P. Victoris de regionibus urbis Romæ libellus unicus.' Sequitur lilium rubrum, ex quo manifeste apparet, hanc editionem excusam fuisse Florentiæ in typographia Philippi Juntæ. Præfationem præmisit editor Augustinus Becharius Mortariensis Sacerdos. In fine P. Victoris legitur: 'Impressum fuit hoc opus Anno domini M. ccccc. decimo. Nono Kalend. Augusti.'—Gronovius, qui usus est hac editione, male eam retulit ad an. 1500. ideo merito reprehensus a Cre-

venna in Catal. Tom. v. p. 44. Ascribamus ejus verba: 'Gronovius n'a pas bien fait attention à la date de la souscription, qu'il marque 'M. ccccc. decimo nono Kalend. Augusti,' au lieu de 'M. ccccc. decimo. Nono Kalend. Augusti,' et par consequent il la croit executée dans l'année 1500. au lieu de 1510. comme nous croions qu'on doit la noter, 1. parceque dans la dite souscription le *decimo* est imprimé avec un point après, comme nous le rapportons, et que la premiere *N* de *nono*, qui suit après le point, est grande, ce qui fait voir que le *decimo* appartient à l'année, et le *nono* à *Kalendas*. 2. parceque les *Kalendas Augusti* ne vont pas plus loin que Dixsept, et que par consequent *Decimo nono Kalendas Augusti* ne peut pas subsister, et seroit faux.' Quod quidem non animadvertens Panzer Annal. typ. Tom. i. p. 429. coll. Tom. vii. p. 19. duas statuit esse editiones, quæ nonnisi una erat habenda: eundemque errorem repetiisse videmus Harlesium in Suppl. ad brev. not. lit. Rom. Parte II. p. 155.

.... Parisina III. s. a. 4. Justinus, Florus, et Sext. Rufus. 'Parisiis in Campo Gaillardo venalis apud Joannem Petit.'—Panzer Tom. viii. p. 211.

1512 Venetiis. Fol. 'Justini ex trogo pompeio historiæ cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice, quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendate.' Hæc in fronte. In fine Justinus: 'Justini Hispani Historici—Epithomatum liber XLIIII. Et ultimus feliciter finit.' Sequitur Florus, ad cujus calcem legitur: 'Impressum Venetiis per Joannem Tachuinum de Tridino M. ccccc. XII. die vigesimo tertio Septembris.'—Panzer Tom. viii. p. 408.

1514 Lipsiæ. Fol. 'Justini ex Trogo Pompeio historiæ cum multis memorabilibus in margine. Addito insuper indice: quo facilius notatu clariora reperiri possint: nuper emendatæ.' In fine: 'Impressum Lipsiæ per Jacobum Thanner Herbigopolitanum. Anno dni. M. ccccc. XIII.'—Rarissimæ hujus editionis notitiam dedit Freytag in Appar. liter. Tom. i. pag. 274. Cf. Panzer Tom. vii. p. 186.

1517 Viennæ Austriæ. 4. 'Justini nobilissimi Historici in Trogum Pompeium Libri quadraginta quatuor. Additus insuper est per Joannem Camertem ordinis Minorum Index copiosissimus, quo facile, quicquid in toto opere notatu dignum est, possit lector cum voluerit reperire.' Pag. 2. legitur Vdalrici Fabri Thornburgensis

Epistola dedicatoria ad Georgium Episcopum Viennensem, data nono Kalendas Julii 1517. in qua proficitur, corrigendorum Justinianorum librorum curam sibi injunctam fuisse, quo exactius ederentur. In fine Justinianus: 'Impressum Viennae Austriae, per Joannem Singrenium. Expensis vero Leonhardi et Luce Alamiae fratrum. Anno domini. M. D. XVII.'—Denis Wiens Buchdruckergeschichte p. 165. Panzer Tom. IX. p. 34.

1519 Parisina IV. Danesii. Fol. '*Justinianus Historici clarissimi Epitome in Trogi Pompei Historias; L. Flori de rebus Romanis Epitome; Sexti Ruffi V. C. libellus. Parisiis impressit Chalcographus fidelissimus Antonius Aussurdus impensis Joannis Parvi.*' In fine Justinianus: '*Ad Idus Maias M. D. XIX.*' Ad calcem Florus: '*Octavo Calendas Julias, anno supra millesimum D. XIX. Veniunt in aedibus Joannis Parvi in via ad divum Jacobum sub signo aurei Lili.*'—Panzer Tom. VII. p. 54. Curavit hanc ed. Petrus Danesius, qui in epistola ad Aussurdum praemissa (a Maittario inserta Tom. II. P. I. p. 85.) se egregio Codice usum dicit, omninoque suam in hac ed. navatam operam praedicat. Fuit penes Gronovium. Cf. Jo. Frid. Fischerum praefantem suae Justinianae editioni.

— Parisina V. 4. Florus cum Justiniano et Ruffo. '*Parisiis per Jacobum le Messier anno MDXIX. XI. Novembris.*'—Maittair. Ind. I. p. 404. Panzer Tom. VIII. p. 59.

1520 Mediolanensis V. fol. Justinus, L. Florus, et Sext. Ruffus. '*Mediolani ex officina Minutiana. MDXX.*'—Panzer Tom. VII. p. 399.

... Parisina VI. s. a. fol. Justinus et Florus. '*Petrus Danesius ad vetus exemplar repoquit. Lutetiae in aedibus Joannis Parvi.*'—Panzer Tom. VIII. p. 211.

... Parisina VII. 4. Justinus, Florus, et Sext. Ruffus. Parisiis in aedibus Anthonii Bonemare.—Panzer Tom. VIII. p. 217.

ÆTAS III. ALDINA,

1522—1581.

qua Franciscus Asulanus, Aldini curator, textum vulgatum non modo e superioribus edd. sed et ex scriptis, et ingenio passim mutavit. Novam hanc lectionem mox more suo arripuerunt Juntæ, et vulgatiorem fecerunt. Hac via progressi in Germania Georgius

Major et Car. Sichardus nova dedere exempla; præter quæ etiam Gryphianæ et Antverpienses celebrantur.

1522 Aldina I. 8. 'Trogi Pompei externæ Historiæ in compendium ab Justino redactæ. Externorum imperatorum vitæ authore Æmylio Probo' (s. Cornelio Nepote.) Præfationi Justini præmittitur Francisci Asulani ad Joannem Cornelium Georgii filium Epistola. Ad calcem Æmylii Probi legitur: 'Venetiis in ædibus Aldi et Andreæ Asulani Soceri, menses Jan. 1522.'—Panzer Tom. VIII. p. 471.

1525 Juntina III. 8. 'Trogi Pompei externæ Historiæ in compendium ab Justino redactæ. Externorum imperatorum vitæ. Æmylio probo authore. P. Vellei Patreculi historiæ Ro. duo volumina nuper reperta diligentissimeque excusa cum indice omnium, quæ digna sunt notatu, copiosissimo.' In fine: 'Florentiæ, per hæredes Philippi Juntæ Anno Domini 1525.'—Panzer Tom. VII. p. 40. Hæc fautorem invenit Jo. Georg. Grævium in recensendo Justino; sed quam is illi auctoritatem tribuit, ea repetenda fuit ab Aldina, cujus est imitatrix.

.... Aldina II. s. a. 8. Justini Historiæ ex Trogo Pompeio cum Æmio Probo. Venetiis apud Aldum.—Panzer Tom. VIII. p. 560. ex Cat. Finesl.

1526 Sichardi I. 8. 'Justini Historici clarissimi in Trogi Pompei historias libri quadraginta quatuor, a Joan. Sichardo summa diligentia recogniti et illustrati. Quibus adjecimus certe consilio Sex. [Aurelium Victorem, qui Cæsarum vitas a D. Augusto ad Theodosium usque, historia prosecutus est. Cum indice. Basileæ apud Andreæ Cratandrum An. M. D. XXVI.' In fine: 'Basileæ per Andreæ Cratandrum, Mense Januario Anno M. D. XXVI.'—Panzer Tom. VI. p. 255.

— Majoris I. 4. 'Justini ex Trogo Pompeio historia, diligentissime recognita et ab omnibus, quibus scatebat mendis, collatis ad authorem Græcis et Latinis Historicis, repurgata. Cui præterea non parum lucis, ex iisdem transcriptis sententiis, et indicato historiæ ordine, accessit. Adjecta est Monarchiarum quoque ratio. Hagенæ apud Joh. Seer. Anno M. D. XXVI.' Præcedit epistola nuncupatoria Philippi Melanchthonis ad Christophorum Stalbergium. In fine: 'Hagенæ apud Joh. Seer. Anno M. D. XXVI.'—Panzer Tom. VII. p. 95. Textum ex aliis libris editis, maxime

ex Aldina s. Justina non solum formavit, sed et Codice usus est. Vorstius ei multum tribuit.

1530 Parisina VIII. 8. Justini Historiæ et Sextus Aurelius Victor. Parisiis apud Simonem Colineum.—Panzer Tom. VIII. p. 135.

— Sichardi II. 8. Justinus, cum Sext. Aurelio Victore. Basileæ, apud Andream Cratandrum M. D. XXX.

1533 Majoris II. 4. Justini ex Trogo Pompeio historia, &c. Hagenœ apud Joh. Secer.—Panzer Tom. VII. p. 111.

— Eadem recusa Coloniz. 8.

1537 Coloniz. 8. Justini ex Trogo Pompeio Historia, Diligentissime recognita, et ab omnibus, quibus scatebat mendis, collatis ad autorem Græcis et Latinis historicis, repurgata. Cui præterea non parum lucis, ex iisdem transcriptis sententiis, et indicato historiæ ordine, accessit. Coloniz, apud Jo. Gymnicum.—Bibl. Argenter.

1538 Gryphiana I. 8. 'Justini ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. His accessit ex Sex. Aurelio Victore De uita et moribus Romanorum imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium, 1538.'—Crevenna Tom. V. p. 45.

1539 Basileæ. 4. Justini ex Trogo Pompeio historiæ. Basileæ apud Mich. Isengrinium. Curante Sim. Grynæo, qui præfatus est de utilitate legendæ historiæ.

1542 Gryphiana II. 8. cum Sex. Aurelio Victore. Lugduni, apud Seb. Gryphium.

1543 Parisina IX. 8. Justini ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. Parisiis, apud Rob. Stephanum.

— Coloniz. 8.

— Antverpiæ. 8.

— Basileæ. 8. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIII. diligentissime ex variorum tam Græcorum quam Latino-rum exemplarium collatione castigati, ac beneficio quorundam a mendis, quibus scatebant, repurgati. Præterea D. Jo. Sichardi castigationes, et Georg. Majoris annotationes, accesserunt. Item, ex Sexto Aurelio Victore De vita et moribus Romanorum Imperatorum Epitome. Cum indicæ copiosissimo tam rerum quam verborum delectu. In fine: Basileæ, apud Bartholomæum Westheimerum. An. M. D. XLIII.—Bibl. Argenter.

1546 Gryphiana III. 12. 'Justini ex Trogi Pompei Historiis externis libri xxxxi. Item ex Sex. Aurelio Victore De vita et moribus Romanorum imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium 1546.'—Crevenna Tom. v. p. 45.

1549 Coloniz. 8. ex rec. Majoris; qua usus est Fischerus.

1551 Gryphiana IV. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis libri XLIV. Accedit ex Sex. Aurelio Victore de vita et moribus Rom. imperatorum Epitome. Lugduni, apud Seb. Gryphium.—Biblioth. Emtinck. P. III. p. 449. n. 212.

1552 Antverpiæ. 12.

1553 Basileæ. 8. cum Sichardi castig. et cum annot. Majoris.

—Gryphiana v. 8. Lugduni, apud Seb. Gryphium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 305. n. 539.

1555 Gryphiana VI. 8. Lugduni, apud Seb. Gryphium.

1557 Gryphiana VII. 8. ib. apud eund.

—Eadem, ibid. apud eund. 12.

1558 Parisiis. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri xxxxi. His accessit ex Sexto Aurelio Victore de Vita et Moribus Romanorum Imperatorum Epitome. Omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione castigata. Parisiis, apud Hieronymum Marnef.—Bibl. Argenter.

1559 Lugduni. 12. apud Anton. Vincentium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 449. n. 212.

1560 Parisiis. 12. apud Heur. de Marnef.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 450. n. 213.

1562 Basileæ. 8. cum præf. Sim. Grynæi de utilitate legendæ historiæ, subjectis ad voluminis calcem notis Henr. Loritti Glareani Patricii Claronensis.

—Gryphiana VIII. 8. Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV. His acc. supra Sex. Aur. Victoris Epitomen de vita et moribus Imp. exinde ad Caroli (v.) usque tempora compendium. Lugduni, apud heredes Seb. Gryphii.

1565 Antverpiæ. 8. Ex Trogi Pompeii Historiis externis Lib. xlii. Accessit de vita et moribus omnium Imperatorum S. Aurelio Victori addita Epitome, ex variis iisque probatiss. auctoribus collecta. Antverpiæ, in ædibus viduæ et hæredum Jo. Stelsii.—Bibl. Argent.

1568 Lugduni. 12. Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis libri XLIV. Accessit de vita et moribus omnium Imp. Sexto Au-

relis Victori addita Epitome. Lugduni, ap. Joh. Frobenium.—Catal. de la Bibl. du Duc de Vallière.

1569 Gryphiana IX. 8. Lugduni. Recusa ex VIII.

1570 Coloniae Agripp. 8. Justinus ex Trogo Pompeio historia, fidelissima recognitione nunc postremo, collatis ad autorem et Græcis et Latinis historicis, pristinae veritati restituta. Adjectæ sunt præterea et Monarchiæ ad calcem libri hujus, &c. Coloniae Agrippinae, apud Gualtherum Fabricium et Jo. Gymnicum.

1572 Londini. 8. Justinus ex Trogi Pompeii historia libri XLVIII. supra plurimorum editiones doctorum hominum opera castigatissimi. Cum eruditissimis scholiis et argumentis jam primum apte suo loco dispositis et insertis. Adjecimus monarchiarum omnium tabulam, ex fideliss. historiographis diligenter collectam. Londini, per Henricum Byneman.—Brüggemann 'View,' &c. p. 706.

1573 Gryphiana X. 12. Justinus et Sex. Aur. Victor, additis Eliæ Vineti in Victorem notis. Lugduni apud Gryph.

1576 Coloniae Agripp. 8. Justinus ex Trogi Pompeii Historiæ externis Libri XLIV. Cui adjecimus monarchiarum omnium tabulam ex fidelissimis historiis collectam: et epitomen Sexti Aurelii Victoris de vita et moribus omnium Imp. Omnia cum Scholiis, Argumentis, et Indici rerum et verborum locupletissimo. Coloniae Agripp. apud hæredes Arnoldi Birckmanni.—Bibl. Argentor.

1577 Londini. 8. Repetitio ed. 1572.

1581 Antverpiæ. 12. cum Sex. Aur. Victore.

ÆTAS IV. BONGARSIO-MODIANA,

1581—1668.

a Jac. Bongarsio, qui Matth. Berneccero ad Justinum præf. 'sospitator Justinus unicus' dicitur, et Franc. Modio. Ille quidem et Cujacii, Puteani, aliisque sex Codd. Mss., diligenter collatis, adhibita etiam Aldina Asulani, vulgatam emendavit, et notis doctissimis tabulisque chronologicis scriptorem illustravit; sed et intempestivo emendandi studio abreptus aliquando, Jo. Scheffero judice, in pejus textum immutavit: hic vero correctis recensione Bongarsianæ quibusdam locis ex Mss. Fuldensibus, et animadversionibus additis, bene de Justino meritis est. Principes hos dein secuti

sunt Victorinus Strigelius, Theoph. Cangiserus, et paullo religiosior Bongarsii assecla, Matth. Berneccerus, illius et Strigelii et aliorum notas suis addidit, indicem a Freinshemio, genero, concinnatum subiecit, ab eoque etiam adjutus pluribus locis criticam rationem persecutus est. Dein Isaacus Vossius Justino uberiores notas et criticas, quas ad textum emendandum secuti sunt posterius, et historicas addidit; ipse tamen lectionis Bongarsianæ retinens fuit; uti M. Zuerius Boxhornius, Ant. Thysius, et Corn. Schrevelius. Inter editores, post Bongarsium, Elias Viuetus, Janus Gruterus, et Dan. Pareus historiam tantum amplexi sunt.

1581 Bongarsiana princeps. 8. Justinus: Trogi Pompeii historiarum Philippicarum Epitoma, emendatior et prologis auctior: in eandem notæ, excerptiões chronologicæ, et variarum lectionum libellus Jac. Bongarsii. Parisiis, apud du Val.

1585 Gryphiana XI. 12. Lugduni apud Gryph.

1586 Londini. 8. Justinus et Aurelii Victoris historia. Londini, typis Georgii Robinson.

— Venetiis. 8.

1587 Bongarsio-Modiana I. 12. Justinus: Trogi Pompeii historiarum Philippicarum Epitoma, nuper ex manuscriptis codicibus emendata et prologis a Bongarsio aucta; nunc vero secundo recognita et ad Mss. item librorum, Fuldensium maxime, fidem ex integro emaculata a Franc. Modio. In eandem Notæ, Excerptiões chronologicæ et variarum lectionum libellus Bongarsii, cum ejusdem Modii tam in Justinum, quam in prologos spicilegio. Francofurti, apud Joh. Wechel.

1590 Gryphiana XII. 12. Justinus ex Trogi Pompeii historiis externis libri XLIV. Sex. Aur. Victoris epitoma de vita et moribus Imp. Eliæ Vineti in eam epitomen notæ et castigationes, &c. Lugduni, apud Anton. Gryphium.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 450. n. 214.

1591 Bongarsio-Modiana II. 12. ex priori repetita. Francofurti, apud Joh. Wechel.

1593 Lugduni. 8.—Bibl. Emtinck. P. III. p. 305. n. 541.

1594 Lugduni Bat. 8. cum El. Vineti notis.

1596 Lugduni Bat. 24. ap. Rapheleng.

1602 Strigelii I. 8. Justinus. Trogi Pompeii Historiarum Philippicarum Epitoma, e J. Cujacii, Cl. Puteani, utriusque Pithæi, aliisque sex manuscriptis doctissimorum virorum optimis codici-

bus summo studio correcta, multisque scholiis illustrata. Accessit V. C. Victorini Strigelii commentarius, nunquam antehac editus, &c. Ursellis, ex officina Corn. Sutorii, sumptibus Lazari Zetzneri.—Bibl. Argentor.

1605 Lugduni. 12. Justini ex Trogi Pompeii externis historiis libri XLIV. Sex. Aur. Victoris epitome de vita Cæsarum. Eliæ Vineti in Victoris epitomen notæ et castigationes. Lugd.—Bibl. Emmeck. P. III. p. 450. n. 215.

1606 Lugduni Bat. 16. ap. Rapheleng.

1609 Antverpiæ. 8. Justini ex Trogi Pompeii Historiis Philippicis Libri XLVIII. ex manuscriptis codicibus emendati, et Argumentis aucti. Accessit De vita et moribus omnium Imperatorum S. Aurelio Victori addita Epitome, ex variis iisque probatissimis autoribus collecta. Antverpiæ, apud viduam et hæredes Petri Belleri.—Bibl. Argentor.

— Aureliæ Allobrogum. Fol. Justini historiarum Philippicarum, et totius mundi originum, et terræ situs, ex Historia Trogi Pompeii Libri.—Inter Scriptt. Histor. Rom. Aurel. Allobr. 1609. Tom. II. p. 615. sqq.

1610 Ursellis 8. cum Strigelii et Bongarsii notis, additis Theophili Cangiseri Scholiis in x. libros Justini primores.

1612 Marpurgi. 8. cum notis Jani Gruteri.

1613 Argentorati. 8. Trogi Pompeii historiarum Philippicarum epitoma, e J. Cujacii, Cl. Puteani, utriusque Pithæi, aliisque sex doctiss. virorum Mss. Codd. correctæ, (cum singulorum librorum breviariis et notis marginalibus, cum notis Jac. Bongarsii, excerptionibus chronologicis, variis lectionibus, et in decem libros anteriores Scholiis Theoph. Cangiseri). Accessit Victorini Strigelii commentarius, nunquam antehac editus.

— Antverpiæ. 12. ex offic. Plantin.

1616 Bongarsio-Modiana. III. 12. Francofurti, ap. Wechel.

1620 Duaci. 8.

1621 Amstelodami. 24. ap. Cæsium.

1627 Argentorati. 8. sumt. hered. Zetzneri. Repetitio ed. 1613.

1630 Francofurti. 8. cum notis Dan. Parei.

— Amstelodami. 12.

1631 Bernecceriana I. 8. Justini in historias Trogi Pompeii epitomarum editio nova accurate Matth. Berneggero. Argentorati. Sumptibus heredum Lazari Zetzneri.—Bibl. Argentor. Contextus

est a Jac. Bongarsio et Fr. Modio emendatus, in capita versiculosque distinctus. Bongarsii, Modii, Strigellii, aliorumque notas suis additas textui subiecit; prologos c. n. Bongarsii, Modii, Freinsheimii, tum Bongarsii Excerptiones chronologicas, et variarum lectionum libellum, &c. adjecit.

1635 Amstelodami. 16. Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. ex museo Jo. Is. Pontani. Amst. apud Jo. Janssonium.

1638 Boxhornii 1. 12.—ex recens. M. Zuerii Boxhornii. (qui paucas notas criticas adjecit.) Amstelodami ap. Jansson.

1640 Lugduni Bat. 12. Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. cum notis Isaaci Vossii. Lugd. Bat. ex officina Elzeviriana.

1644 Boxhornii 11. 12. Amstelod.

— Eadem Venetiis recusa. 12.

1646 Amstelodami. 12.

1650 Amstelodami. 24. cum notis Is. Vossii. Amst. ap. Elzevir.

— Lugduni Bat. 8. Justinus cum selectissimis Variorum observationibus, ex accurata recensione Ant. Thysii.

1653 Bernecceriana 11. 8. Justini in historias Trogi Pompeii Epitomarum editio novissima, accurante Matthia Berneggero. Argentorati, sumptibus Joh. Joach. Bockenhofferi.

— Lugduni. 12.

1656 Lugduni Bat. 12. Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. cum notis Is. Vossii. Lugd. Bat. ap. Elzevir.

1659 Schreveliana 1. 8. Justinus cum notis selectis Variorum, Bernecceri, Bongarsii, Vossii, Thysii, &c. curante C. S. M. D. (Cornelio Schrevelio.) Amstelod. ap. Elzevir.

1660 Boxhornii 111. 12. Amstelod. apud Jo. Jansson.

— Schreveliana 11. 8. Vratialavizæ, sumptibus Ef. Fellgibetii. Repetitio. ed. 1659.

1662 Bernecceriana 111. 8. Argentorati.

1663 Hagæ Comit. 8. min. Justini historiarum libri XLIV. notis compendiosis, in usum studiosæ juventutis, dilucidati opera et industria Titi Livii. Quibus accedit illustratio quorundam locorum, nobis humanissime suppeditata a literatorum lumine Jo. Fred. Gronovio.

1666 Bernecceriana IV. 8. Argentorati.

1668 Bongarsii Comm. in Justinum separatim prodiit, teste Fischeri præf. p. xxvi. idemque sic repetitus 1683. et 1694.

— Schreveliana III. 8. cum notis Varr. et Freinsbemi indice. Jenæ.

1669 Schreveliana IV. 8.—cum notis selectissimis Variorum, curante C. S. M. D. Amstelodami, apud Ludovicum et Danielem Elzevirios.

— Amstelodami. 12.

— Oxonii. 12. Justinii historiæ Philippicæ, cum notis Isaaci Vossii.

1670 Schreveliana V. 8. 2 voll. c. n. Varr. Lugduni Bat.

— Lugduni Bat. 12..ex rec. Isaaci Vossii. (Sed Vossius textum ipse reliquit Bongarsianum, suasque emendationes in notis tantum suasit.)

1671 Amstelodami. 16. Justinii historiarum ex Trôgo Pompeio libri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Amstel. ap. Elzevir.

ÆTAS V. GRÆVIO-GRONOVIANA,

1668—1802.

a duumviris Justinii emendandi Jo. Georgio Grævio et Abrahamo Gronovio dicenda. Ille quidem textum Bongarsianum sæpius in-tempestiva immutatione veteris lectionis aberrantem ad eam reduxit, auctoritate maxime Juntinæ (quæ non est nisi repetitio Aldinæ) fultus, jam ab an. 1668. dein cum Tanaq. Faber, Jo. Vorstius, Jo. Schefferus et Oxonienses, visis Grævii notis, suas quoque edidissent edd. præstantes, horum virorum curas superavit, adornata editione majore cum notis varr. suisque; post quam Oxonienses studio Thomæ Hearne Justinum, Ven. Abbas de Longue-rue Prologos olim a Bongarsio emendatos, denuo ad Mss. exegerunt. Tum Grævii vestigiis insistens Abrah. Gronovius novam editionem cum notis varr. eamque auctiorem paravit, primam 1719. ut juvenis negligentius; alteram 1760. ut senior diligentius: unde optima processit lectio, quam secuti sumus. Præter eum, ut futilibus, quæ in Germania a sec. XVIII. ineunte obtinere cœperunt, editionibus Junckeri, et cum notis Germanicis Sinceri, derogaret, pulchre juventuti et literis consuluit Jo. Frid. Fischerus, edendo an. 1757. ex rec. Græviana et cum ejus ac Jo. Frid. Gronovii notis, libello varr. lectt. Bongarsiano auctiore celt. Justinio,

in cujus præfatione multa curatius, præsertim de edd. antiquis disputavit.

1668 Græviana 1. minor. Justini Historiarum libri XLIV. ex recensione Joannis Georgii Grævii, cum ejusdem notis et animadversionibus. Trajecti ad Rhenum. 12.

— Tanaq. Fabri 1. 8. M. Juniani Justini historia ex Trogo Pompeio: recensuit et emendationes addidit Tanaq. Faber. Salmuri.

1669 Amstelodami. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Editio novissima. Amstelodami, apud Jo. Janßonium a Waesberge et viduam Elizei Weyerstraet.

1670 Lugduni. 12. maj. 2 voll. c. notis selectis Variorum.

1671 Tanaq. Fabri II. 8. Salmuri.

1673 Amstelodami. 12. cum notis Is. Vossii. Amst. ap. Elzevir.

— Lipsiæ. 8. Justini in historias Philippicas Trogi Pompeii epitomarum libri XLIV. ex recensione et cum notis Joh. Vorstii. Lipsiæ, impens. Ern. Gohlh.

1674 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIV.

— Oxonii. 8. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. e Mss. Codicum collatione recogniti. Oxonii, e theatro Sheldoniano.

1675 Amstelodami. 12. apud Elzevir.

1677 Parisiis. 4. Justinus de Historiis Philippicis, et totius mundi originibus. Interpretatione et notis illustravit Petrus Josephus Cantel e S. J. in usum Delphini. Parisiis, apud Fred. Leonard.

1678 Upsaliæ. 8. Justini historiarum Philippicarum Trogi Pompeii Epitome: recensuit novisque notis illustravit Jo. Schefferus. — Præstans admodum editio, recusa eod. anno

— Hamburgi et Amstelod. 12.

1680 Amstelodami. 12. ex rec. M. Z. Boxhornii.

1683 Græviana 1. major. Justini historiæ Philippicæ. Ex recensione Jo. Georgii Grævii, cum ejusdem castigationibus. His accedunt integræ notæ Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Berneggeri, Is. Vossii, Tanaq. Fabri, Jo. Vorstii, et Jo. Schefferi, et aliorum. Lugduni Bat. ex offic. Hackiana. 8.

1684 Oxonii. 8. repetita ex illa 1674.

1686 Rotomagi. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Li-

bri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Rotomagi, typis Richardi Lallemand.

— Londini. 8. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV. omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione recensita et castigata, in usum scholasticæ juventutis accommodata. Londini, exc. E. Horton.—In hac ed. variantes lectiones et chronologicæ excerptiones in margine sunt positæ, et notæ selectissimæ Vossii, Thysii, Bongarsii, &c. cuicumque paginæ subjectæ.

1688 Wratislaviæ Silesiorum. 8. Græviana major an. 1683. recusa apud Iesaiam Felgibeln.

— Amstelodami. 12. c. n. Is. Vossii.

1690 Lugduni. 16. Justini historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. ex recensione Isaaci Vossii. Lugduni, sumtibus Matth. Liberal.

1691 Amstelodami. 8. ex rec. Jo. Georg. Grævii.

1694 Eadem recusa ibid. 8.

1698 Bernecceriana v. 8. Argentorati.

1701 Londini. 8. Justinus de historiis Philippicis, et totius mundi originibus: interpretatione et notis illustravit Petrus Josephus Cantel, e S. J. Jussu Christianissimi Regis: in usum Ser. Delphini. Huic editioni accessere Jac. Bongarsii Excerptiones chronologicæ ad Justini historias accommodatæ. Londini, impensis R. Clavel, H. Mortlock, S. Smith, et B. Walford, in Cœmiterio D. Pauli.

— Lugduni Bat. 8. Justini Historiæ Philippicæ. Ex nova recensione Jo. Georgii Grævii, cum ejusdem castigationibus, et notis Variorum. Lugd. Bat. apud C. Boutesteyn, J. du Vivie, J. Sever. et A. de Swart.

— Lipsiæ. 12. c. n. Chr. Junckeri ad modum Minellii.

1704 Londini. 8. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii historiis externis Libri XLIV.

1705 Oxonii. 8. M. Juniani Justini historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. Mss. codicum collatione recogniti, annotationibusque illustrati. Oxonii, e theatro Sheldoniano. (Curante Thoma Hearne.)—In hac edit. ad Mss. codices quatuor diligenter post illas Oxonienses denuo recensita, in cujus ora editor annum, quo quæque gesta sunt, subinde ex Eduardi Simsoni maxime rationibus

chronologicis annotavit, Prologi etiam cum castigationibus et notis leguntur: ceterum ex Mss. Anglicanis, utpote valde inemendatis, vix quidquam subsidii ad illos castigandos exsculpere se potuisse fatetur. 'Qualescumque vero,' inquit, 'sunt isti Prologi, cum Justini abbreviatoris negligentiam detegant, et Historiarum Trogi seriem ostendant, pluraque exhibeant, quæ iñ Justino frustra quæramus, haud ab re visum fuit, ut simul cum abbreviatore nostro eiderentur, præcipue cum codices nostri, et duo etiam e Bongarsianis, Justinum ipsum eorum auctorem agnoscant. Hoc vero a librariis imperitis adjectum puto; nomen quippe *Prologi* (in significatione qua hic usurpatur) est barbarum; ex quo et illud intelligere possumus, eorum auctorem, quicumque ille fuerit, eruditis illis temporibus non vixisse, quis honesta Latinitas vigeat. Phrasis ista in *excessu*, qua sæpissime utitur, nihil aliud denotat, quam *per digressionem*: unde suspicatur acutissimus et politissimus Tan. Faber, hominem Græculum fuisse, quippe ita Græci dicunt ἐν παρεξάσει, vel διὰ παρεξάσεως.'

1706 Amstelodami. 16. apud Janssonio-Waesbergios. In titulo dicitur: 'Editio ceteris emendatior et variantibus lectionibus auctior.'

1707 Amstelodami. 12. ex rec. Græviana.

1708 Trajecti ad Rhē. 8. c. n. J. Georg. Grævii.

1709 Parisiis. 12. cum pereruditis in Prologos in hist. Phil. Trogi Pomp. notis Abbatis de Longuerue; quas jam antea Bernh. Montefalconius ad calcem Diarii sui Italici reposuerat.

— Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1710 Trajecti ad Rhenum. 8. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georg. Grævii, cum ejusdem castigationibus. Trajecti ad Rh. typis Guil. vande Water et Guil. Brœdelet.

1712 Amstelodami. 24.

1713 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogo Pompeio Libri XLIV. cum iudice. (Curante Mich. Maittaire.) Londini, ex officina Jacobi Tonson et Johannis Watts.

1715 Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri. Sumtibus Jo. Lud. Gleditschii.

1717 Augustæ Videl. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1719 Gronoviana 1. 8. Justini Historiæ Philippicæ cum integris commentariis Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Bernecceri, M. Z. Boxhornii, Is. Vossii, Jo. Fr. Gronovii, J. G. Grævii, T. Fabri,

Jo. Vorstii, Jo. Schefferi, et excerptis aliorum. Curante Abrahamo Gronovio. Lugduni Bat. apud Theod. Haak.

(1720). Parisiis. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pomp. libri XLIV. cum Prologis emendatis notisque illustratis. Paris. ap. Jo. Bapt. Brocas.

1721 Londini. 8. editio Petr. Jos. Cantel in usum Delphini recusa.

1722 Amstelodami. 16. ap. Janssonio-Waesberg. Editio ceteris emendatior et variantibus lectt. auctior. Repetita ex priori 1706.

— Amstelodami. 16. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georgii Grævii. Cum Indice rerum locupletissimo. Amst. apud R. et G. Wetstenios. Sine notis. Adjectos vero habet Prologos in Trogum Pomp.

— Lugduni Bat. 12. cura Petri Burmanni, cum varr. lectt. et cum præfatione eximia, quæ habet disciplinam scriptorum veterum recte tractandorum atque edendorum, similem ei, quæ Phædro præposita est.

1723 Londini. 12. ex ed. Mich. Maittaire 1713.

— Basileæ. 12. eadem recusa.

1725 Lipsiæ 12. c. n. Junckeri.

1727 Dublini. 12. M. Juniani Justini Historiæ Philippicæ cum notis Jac. Bongarsii.

1729 Londini. 12. Repetitio ed. Mich. Maittaire.

1730 Rotomagi. 8.

— Londini. 8. cum interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel, in usum Delphini. Editio nova ab innumeris erroribus emendata. Londini, impensis W. Innys.

1731 Berolini. 8. Justinus explicatus, s. Historiæ Philippicæ ex Trogo Pompeio libri XLIV. recte tandem captui juventutis accommodatæ, oder : deutliche und nach dem Begriff der Jugend endlich recht eingerichtete Erklärung des Justini, &c. nach Art dess durch Emanuel Sincerum edirten Cornelii Nepotis und Q. Curtii. Berlin, bey Joh. Andr. Rüdiger.

1732 Edinburgi. 12.

— Londini. 8. cum versione Anglica Nic. Bailey. Vid. Versiones ad h. a.

— ibid. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

— Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1734 Berolini. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1735 Londini. 12. M. Juniani Justini ex Trogi Pompeii Histo-

riis externis Libri XLIV. quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione recensiti et castigati, et notis optimorum Interpretum illustrati. Quibus adjicitur Chronologia ad historiam accommodata, cum Indice rerum et verborum præcipue memorabilem. In usum scholæ Mercatorum Scissorum. Editio secunda accurate recognita. (Cura Tho. Parsell.) Londini, impensis J. et J. Bonwicke et J. Walthoe.

1739 Lipsiæ. 12. c. n. Junckeri.

1740 Berolini. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1741 Rotomagi. 16. Justini Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. accuratissime editi. Rotomagi, apud Nicolaum Lallemant.

1742 Londini. 8. c. interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel in usum Delphini.

— ibid. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

1743 Heidelbergæ. Fol. in collectione Scriptorum veterum Latinorum historiæ Romanæ, curante Bennone Casp. Haurisio.

1747 Halæ. 12. impensis Orphanotropei.

1748 Berolini. 8. ap. Ambr. Haude et Spener, curante J. P. Millero.

1752 Amstelodami. 24.

1756 Londini. 12. editio Mich. Maittaire recusa.

1757 Lipsiæ. 8. Justini Historiæ Philippicæ, ex recensione Jo. Georg. Grævii, cum ejusdem et Jo. Frid. Gronovii animadversionibus. Additus est præter Prologos Historiarum Philippicarum Trogi et Excerptiones chronologicas Jac. Bongarsii, libellus variarum lectionum, cum epistola Segim. Frid. Dresigii super locis quibusdam Justineis. Curante Jo. Frid. Fischero. Lipsiæ, apud Wiedmann.

— Londini. 8. cum interpretatione et notis Petr. Jos. Cantel in usum Delphini.

1758 Augustæ Vindel. 8. c. n. Germ. ad modum Sinceri.

1760 Lugduni Bat. 8. maj. Justini Historiæ Philippicæ, cum integris Commentariis Jac. Bongarsii, Franc. Modii, Matth. Berneggeri, M. Z. Boxhornii, Is. Vossii, Jo. Fr. Gronovii, J. G. Grævii, T. Fabri, J. Vorstii, J. Schefferi, et excerptis H. Loriti Glareani atque Editoris Oxoniensis. Curante Abrahamo Gronovio. Editio secunda. Lugduni Bat. apud Samuelem et Joannem Luchtmanns.— Editio hæc non solum multo emendatior est priore, sed et auctior

multum, cum in ea diligentius præstiterit, quæ in illa negligentius egerat. Præfationi suæ priori addidit curatiorem, et Codd. (v1. Lugdunensium, v. Anglicanorum, et trium Italicorum) et vett. edd. descriptionem: tum præter Grævianam et Schæfferianam præf. etiam illas Glareani, Bongarsii, Modii, Bernecceri, Boxhornii, Vossii, Fabri, Vorstii, et ed. Oxon. 1684. subjecit. Commentariis prioribus accessere Henr. Glareani notæ excerptæ. Ipsius editoris autem curæ propriæ longe auctiores pro ætate viri et amplioribus doctrinæ instrumentis, quibus adjutus fuit. Index quoque novis curis perfectior evasit.

— Parisiis. 16. Justinii Historiarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Cum Prologis ab eruditissimo Abbate de Longuerue emendatis Notisque illustratis. Editio novissima, ab omni obsœnitare expurgata a D. G. ex Universitate. Parisiis, apud Paulum Dionysium Brocas.

1770 Parisiis. 12. ap. Jo. Barbou.

— Halæ Magdeb. 12. impensis Orphanotrophei.

— Londini. 12. ex ed. Mich. Maittaire.

1772 Londini. 8. cum versione Anglica Jo. Clarke.

1775 Norimbergæ. 8. min. ex offic. Riegel.

1778 Moguntiz. 8. Justinii historiarum Libri XLIV. scholis accommodati. Moguntiz, sumptibus Gymnasii Electoralis.

1780 Halæ Magd. 12. impensis Orphanotrophei. Editio III.

1781 Fuldæ. 8.

1784 Bipontii. 8. maj. studiis Societatis Bipontinæ. Ex typographia Societatis.

1790 Manhemii. 12. Justinii historiæ Philippicæ et totius mundi, secundum optimas novissimasque editiones.

— Wirceburgi. 8. Chrestomathia Justiniana, in usum studiosæ juventutis.

1793 Lemgoviz. 8. Justinus zum Gebrauch der ersten Anfänger, mir kurzen historischen und grammatischen Aumerkungen, wie auch mit einem Wërterbuch versehen von Albert. Christ. Meinecke. Lemgo, im Verlage der Meierschen Buchhandlung.— Lexicon separatim etiam prodiit ibid. 1794. 8.

V E R S I O N E S.

PORTUGALLICA.

1726 Justino Lusitano, por Troillo de Vasconcellos da Cunha. Lisboa. Fol.

HISPANICA.

1586 Justino abreviador de la historia general del Trogo Pompeio, traduzido en lengua Castellana, (per Georgium de Bustamante,) en Anvers. 8.

ANGLICÆ.

1564 Justin translated by Arthur Goldinge. Imprinted at London by Tho. Marshe. 4.

1570 Thabridgemente of the Histories of Trogus Pompeius, gathered and written in the Latentung, by the famous Historiographer Justine, and translated into Englishe by Arthur Goldinge: a worke conteyning bresly great plentye of moste delectable Histories, and notable examples, worthy not only to be read, but also to bee embraced and followed of al men. Newlie conferred with the Latin cōpye, and corrected by the Translator. Anno Domini 1570. Imprinted at London by Tho. Marshe. 4.

1578 Eadem, *ibid.* ap. eundem. 4.

1606 Justin's History of the World, translated into English. London. Fol.

1654 The History of Justin, taken out of the forty four Books of Trogus Pompeius, containing the Affairs of all Ages and Countries, both in Peace and War, from the beginning of the World until the time of the Roman Emperors. With an account of Justin, and the time when he flourished, from G. J. Vossius; and a List of the Kings and Emperours of the several Monarchies. Translated into English by Robert Codrington. London. 12.

1664 Eadem, *ibid.* 12.

1672 Eadem, *ibid.* 12.

1682 Eadem, *ibid.* 12.

1689 Eadem, the fifth Edition. London, printed for W. Whitwood. 12.

1712 Justin's History of the World, from the Assyrian monarchy down to Augustus Cæsar, translated into English, with Remarks, by Thom. Brown. London 12.

1719 Justin's History of the World, &c. translated into English, with Remarks, by Thom. Brown. The second Edition. Revis'd by Mr. O. Dykes. London, printed for Will. and John Innys. 12.

1732 Justini ex Trogi Pompeii Historiis externis Libri XLIV. quam diligētissime ex variorum exemplorum collatione recepsiti

et castigati. To which is added, the Works of Justin disposed in a grammatical or natural order, in one Column, so as to answer, as near as can be, Word for Word to the English Version, as literal as possible in the other. Designed for the easy and expeditious learning of Justin, by those of the meanest capacity, and without Fatigue to the Teacher. With chronological Tables accommodated to Justin's History. And also an Index of Words, Phrases, and most remarkable Things. For the Use of Schools. By Nicolas Bailey. London. 8.

— Justin's *Historiæ Philippicæ*. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

1741 Justin's History of the World, &c. translated into English by Thom. Brown. London. 12.—*Repetitio* ed. 1719.

1742 Justin's *Historiæ Philippicæ*. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

1746 Justin's History of the World, translated into English by Mr. Turnbull. London. 12.

1772 Justin's *Historiæ Philippicæ*. With a literal English Translation. By John Clarke. London. 8.

BELGICÆ.

1610 De historien Justinij uyt Trogo Pompeio vergadert, getranslateert uyt den Latyne door Florens van Wee. Tot Arnh. 8.

1682 De historien von Justinus uyt Trogus Pompeius, vertaelt door F. v. H. tot Dordr. 12.

GALLICÆ.

1538 Les Œuvres de Justin vray hystoriographe sur les faictz et gestes de Trogue Pompée, traduictz de Latin en François par Guill. Michel dict de Tours. à Paris. Janot. Fol. caractere Gothico cum figg.

1540 Justin vray hystoriographe sur les hystoires de Trogue Pompée, contenant XLIII. livres, traduictz du Latin en François par Guill. Michel dict de Tours. à Paris, par Denys Janot. 12.

1554 Les histoires universelles de Trogue Pompée, abregées par Justin, translâtées de Latin en François par Claude de Seyssel. à Paris, de l'imprimerie de Vascosan. Fol.

1559 Eadem, *ibid.* ap. eundem. Fol.

1666 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduits en

abrége par Justin, et traduite en François par le Sr. de Colomby. à Rouen. 12.

1669 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abrége par Justin, et traduite en François par le Sieur de Colomby. Nouvelle édition revue et corrigée. à Lyon, chés Jean Girin et Barthelemy Riviere. 8.

1672 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abrége par Justin, et traduite en François par le Sr. de Colomby, revue et corrigée par Mr. le Fevre. à Saumur. 8.

1675 L'Histoire universelle de Trogue Pompée reduite en abrége par Justin, et traduite en François par le Sieur de Colomby. Revue et corrigée en cette derniere édition. à Rouen, chez Pierre Amiot. 8.

1693 L'Histoire universelle de Trogue Pompée, reduite en abrége par Justin, traduction nouvelle, avec des remarques, par Mr. D. L. M. (Louis Ferrier de la Martiniere.) à Paris. Guillemin. 2 voll. 12.

1708 Histoire universelle de Justin, traduite par Mr. l'Abbé A. à Paris. 3 voll. 12.

1737 Nouvelle Traduction de l'Abregé historique de Justin, avec deux Cartes geographiques des pais dont parle cet auteur, ensemble un petit Dictionnaire de ces mêmes pais, suivant l'ancienne et la moderne Geographie, par l'Abbé Favier. à Paris. 2 voll. 12.

1755 Histoire de Justin traduite par M. l'Abbé Favier, avec des explications allemandes. à Liegnitz. 12.

1774 Histoire universelle de Justin, extraite de Trogue-Pompée; traduite sur les textes Latins les plus corrects. Avec de courtes notes critiques, historiques, et un Dictionnaire géographique de tous les pays dont parle Justin. Par M. l'Abbé Paul. à Paris chez J. Barbou. 8. 2 voll.

GERMANICÆ.

1531 Des Hochberühmtesten Geschichtschreibers Justini wahrhaftige Hystorien, die er auss Trogo Pompeio gezogen, vnd in vierzig vier Bücher aussgeteylt, darinnen er von vil Kunichreichen der Welt, wie die auff vnd abgang genommen, beschriben. Die Hieronymus (Boner) der Zeyt Schultzeys zu Colmar aus dem Latein inn das volgend teutsch vertolmetschet hat, welche mit allein zu lesen lustig, sonder einem yeden menachen zu wissennützlich

vnd not ist. Gedruckt zu Augsburg durch Heinrich Steiner. Fol. c. figg. ligno incisis.

1532 Eadem, ibid. apud eundem. Fol.

1656 Der verteutschte Justinus, &c. von Schweser. Cassel. 8. —Prima hujus versionis editio in Bibliotheca Fabriciana refertur ad an. 1649. qui error inde propagatus videtur in Bibliothecam Schummelio-Schlüterianam.

1660 Der verteutschte Justinus, oder XLIV. Bücher derer Geschichtbeschreibungen des Justinus aus dem Pompeius Trogus; vor dessen in das teutsche übergebracht, und uff gnädiges Begehren einer hohen fürstlichen Person vor fünf Jahren erstlich zum Druck befördert, von Joh. Friedr. Schwesern. Itzo aber aufs neue übersehen, von seinen vorigen Druckfehlern gesäubert und fleissig corrigiret. Cassel, gedruckt bey Salom. Schadewiz. 8.

1675 Der verteutschte Justinus, &c. vor etlichen Jahren, uff gnädigstes Begehren einer hohen Fürstl. Person, ins teutsche übersetzt, und hernachmahls zum Drukke befördert. (von Schweser.) Itzo aber von dem Uebersetzer, aufs neue, gegen den Lateinischen Text gehalten, und fleissig übersehen, auch von denen Druk-und andern Fehlern, gesäubert. Die dritte Aussfertigung. Cassel, in Verlegung Joh. Ingebrandt. 8.

1697 Eadem. Vierte, verbesserte Ausgabe. Cassel, bey Salomon Kürsner. 8.

1781 Justins Weltgeschichte, übersetzt und mit erklärenden Anmerkungen begleitet von J. P. Ostertag. Frankfurtam M. bey Joh. Christ. Hermann. 8. 2 Theile.

1792 Eadem, ibid. apud eundem. 8. 2 voll.

ITALICÆ.

1477 Justino vulgarizato iustissimamente qui comincia. Prologo. In fine: Finisse il libro di Justino abreviatore di Trogo pompeio posto diligentamente in materna lingua. Et impresso in lalra citade de venesia ale spese di Iohanne da colonia: et Iohanne gheretzen compagno ne gli anni del Signore M. CCCC. LXXVII. ali giorni. x. septembr. Andrea vendermino felicissimo duce imperante. Fol.—Auctor hujus versionis est Hieronymus Squarraficus Alexandrinus, quantum ex epistola dedicatoria colligere licet.

1524 Justino historico Clarissimo, nelle historie di Trogo Pompeo, novamente in lingua toscana tradotto: et con summa diligen-

tia et cura stampato. In fine : Finisse il Libro di Justino Historico abbreviatore di Trogo Pompeo posto diligentemente in materna lingua. Et Stampato nella inclita Citta di Venetia per Nicolo Zopino e Vicentio compaguo. Nel. M. D. XXIIII. Adi x. de Novembre. Regnante lo inclito principe Messer Andrea Gritti. 8.— Ex superiore expressa, mutatis tantum quibusdam ad orthographiam et interpunctionem spectantibus.

1526 Justino, &c. In fine : Finisse, &c. Et Stampato in Vinegia per Gregorio de Gregorj. Ne l'anno M. D. XXVI. del mese di Aprile. 8.—Repetitio ed. antecedentis.

1535 Giustino Historiographo clarissimo, nelle Historie di Trogo Pompeo, Nuovamente in lingua Tosca tradotto et con somma diligenza et curâ stampato. In fine: Finisse, &c. Et Stampato in Vinegia per Pietro de Nicolini da Sabio. Ne l'anno M. D. XXXV. Del mese d'Ottobrio. 8.

1542 Justino, &c. (ut 1524.) In fine: Finisse, &c. Et stampato in Vinegia per Bernardino de Bindoni Milanese. MDXLII. 8.

1561 Giustino Historico nelle Historie di Trogo Pompeo, tradotto per Thomaso Porcacchi. In Vinegia, appresso Gabriel Giolito de' Ferrari. 4.

1590 Giustino Historico illustre, ne le historie esterne di Trogo Pompeo, tradotto dal Sig. Bartolomeo Zucchi, da Monza. Coll' aggiunta de gli Argomenti a ciascuno Libro, con le Postille in margine de le cose, che vi si trattano; e con due copiosissime Tavole : Una di tutto quello piu segnalato, che in queste Historie si comprende: L'altra de le Provincie, Popoli, Città, Castella, Monti, Mari, e Fiumi, de' quali si fa mentione; co' lor nomi antichi, e moderni, a gusto di chiunque si compiace de la Geografia, e de le Historie. In Venetia, presso il Muschio. M. D. LXXXX. 4.

1730 Giustino, &c. (ut 1561.) per Thomaso Porcacchi. In Vinegia, appresso Christoforo Zane. 8.

PRÆCEDENTIA exhibent editiones Justini per sæc. XV. multiplicatas, et eas a Bipontinis sedulo recognitas ad a. 1802. Quædam hic et inde sparsa, ab iisdem ommissa, colligenda manent, et in serie lectori apponenda.

Harlesius notat (Brev. Not. Lit. Rom. p. 494. Lips. 1789.) doctissimum editorem Bipontinum pronuntiare, in Indice Editionum Justini, Editionem Principem esse sine a. et l. et *quondam* Principem haberi Romanam per Udalr. Gallum: at quidem in nova editione Bipontina, 1802. hæc editio per Udalr. Gallum, sine anni nota, pro Principe Editione accipitur. Utcumque vero hæc sint, annus quem ponit (per conjecturam) editor Bipontinus 1470. eum ponit Audiffredi (Catal. Histor. Crit. Romanarum edd. sæc. xv. p. 70.) 1471. et eundem vindicat.

In Museo Britannico est versio Hispanica quæ nomen fert Juan de Medina, Anvers 1542. 12mo. Præfigitur Præfatio vel Dedicatio, 'Al Illustrissimo el Condestable de Castilla, por Juan de Medina, Librero,' et subjungitur fertilis Index Alphabeticus. Sed videtur esse una tantum ex editionibus infra notatis, etsi nomen de Bustamante nec in titulo, nec in Dedicatione occurrit, sed tantum bibliopolæ, Juan de Medina.

Justini, &c. Colon. Agripp. 12mo. 1556. Mus. Brit.

Justinus, &c. 8vo. Par. 1585. Catal. *White-Knights*, N. 2227.

Notant Bipontini versionem Hispanicam: 'Justino abreviador de la Historia general del Trogo Pompeio, traduzido en lengua Castellana (per Georgium de Bustamante) en Anvers 8vo. 1586.' Secundum Pellicer (Ensayo da una Bibliotheca de Traductores Espanoles) editiones hujusce versionis sunt quinque. Prima in Alcala 1540. fol. Secunda in Anvers 1542. 8vo. Alia in Anvers 1609. 8vo. ut ante in 8vo. 1586. et in Bruxellis 1608. 8vo. Hæc editio in Indice Expurgatorio inserta est ab Inquisitore Generali, ob ea quæ Justinus tradidit de Judæis, præcipue de Abrahamo, Josepho, et Moyse. Hinc fortasse rarior est, sed nec (secundum Pellicer) admodum bona, et Paraphrasis potius est quam versio.

Justini Hist. cum comment. Victor. Strigelli, &c. ac notis Bongarsii. Ursellis 1611. 8vo. Biblioth. Bodl.

Justini Hist. Anglice versa a Rob. Codrington, Lond. 8vo.

1612. Cui subjungitur versio etiam Angl. S. Aurelii Victoris. Cum Indice alphabetico. Bipontini, secuti Bruggemanni 'View,' &c. notant varias edd. hujusce versionis, hac prima excepta. Penes nos est, si modo titulus recte se habeat.

Justini Hist. &c. ab Abbate de Longuerue, 16mo. Par. 1625. cum Privilegio Regis. Mus. Britan. Sub finem adduntur, Prologi Historiarum Philippicarum Trogi Pompeii emendati, cum notis et variis lectionibus. Illi Prologi colati sunt a D. Bernardo de Montfaucon cum libris quinque Mss. Diarium Italicum p. 452. usque ad finem.

Justini Hist. &c. Lugd. Bat. 1626. 24mo.

Justini Hist. &c. Lugd. Bat. apud Elzevir. 8vo. 1634. Biblioth. Askeuian. p. 83.

Justini Hist. &c. cum notis Berneggeri, Bongarsii, &c. 8vo. Stav. 1660. Catal. Universal. Librorum, Lond. 1701.

Justini Hist. &c. cum notis variorum selectissimis, 8vo. Norib. 1666.

Justini Hist. &c. 8vo. Paris. 1670. Catal. Universal. Librorum, &c. Vol. I. B. 66.

Justini ex Trogi Pompeii Historiis Externis Libri XLIV. Omnia quam diligentissime ex variorum exemplarium collatione castigata. Novissima editio 12mo. Lond. 1678. Cum Privilegio Regis. Textus merus cum marginalibus indicibus.

Justinus de Historiis Philippicis, &c. Illustravit P. J. Cantel, in usum Delphini. Editio quarta, ex nova recensione Davidis Durandi, R. S. S. Repetita fuit in 8vo. maj. Lond. 1774.

Germanice transtulit Justinum Christ. Frid. Schmidt. Lemgov. 1786. 8vo. Felicius vero Ostertagius, cujus versionem notant Bipontini.

Optime audit editio Bipontinorum, 1802. qui postea doctos suos labores prosecuti sunt Argentorati. Editio eorum, ut agnoscunt ipsi, multum debet editioni Udalrici Galli.

Sequentes editiones confectæ sunt ad usum scholarum :

Justinus, Trogi Epitomator, Christianæ Juventuti accommodatus. Edidit T. Chr. Zembsch, Lips. 1805. 8vo. Expurgata est editio.—Fran. Xav. Schoenbergeri, Vindob. 1806. 8vo.—Darmstadiensis, 1808. 8vo. maj.—Haliensis, 1815. 8vo.

Justini Hist. &c. ex recensione Christ. Frid. Wetzen. Lignit. 1806. Magna laude hæc editio accipitur a literaturæ Romanæ studiosis, tam ob textum, a Græviano præcipue, sed non penitus, constitutum, quam ob annotationes criticas. Hæc editio, secundum Catal. Treuttel et Würtz 1819. repetita fuit Lips. 1817. 8vo.

Justinus de Historicis Philippicis, &c. Editio nova ex recensione Davidis Durandi, R. S. S. Accessere Jacobi Bongarsii Excerptiones Chronologicæ ad Justini Historiam accommodatæ. Edinb. 8vo. maj. 1814. Repetitio est Delphinicæ.

Inter ea quæ de editionibus et versionibus memoratiōe digna sint, notanda etiam est versio in hodierna Græca lingua, quæ 'Ρωμαϊκή vocatur, cui tit. 'Επιτομή τῶν Φιλippiκῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου νῦν πρῶτον ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν Αἰολοδαρικήν 'Ελληνικὴν διάλεκτον μεταγλωττισθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀποκειρογράφου τῆς 'Ρουμανίας. 'Εν Λειψία παρὰ τῷ Ταύχνιτς. 1817. 8vo. maj. Cum annotationibus. Jam olim Græci neoterici suos libros 'Ρωμαϊκοὺς excuderunt et ediderunt Venetiis, ubi vulgatus fuit 'Ο Χρονογράφος, τουτίστι, Βιβλίον 'Ιστορικὸν Συνοπτικόν, apud Græcos hodiernos per multos annos celeberrimus, apud nos rarissimus. Penes nos est, et eo potius hic loci notandus quia Justini historiæ persimilis, incipiens ἀπὸ δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πλέον ἐπέκεινα. Venet. 1670.

Justini Hist. &c. ex editione Abrahami Gronovii, cum Sallustio ex editione G. Cortii. Edidit J. Carey, LL.D. Lond. 1818. 18mo.

Dissertationes et Disputationes criticas paucas de Justino adjicimus :

A. H. L. Heeren Comment. de Trogi Pompeii, ejusque continuatoris Justini, fontibus et auctoritate. In Commentariis Societatis Gotting. Class. Phil. Tom. xv.

Observationes crit. in Justin. in tractatibus **J. Jortin**, S.T.P. Lond. 1790. 8vo. vol. 11.

Crit. Inquisit. in Vitam Alexandri, ex antiquis historicis refictam, Gallice a Barone de Croix, vel Anglice a Ricardo Clayton, Baronetto, cum annot. et tabula geographica. Bathoniæ 1793. 8vo.

Disputationes Academicæ duæ a **M. J. Gottlob Graesse**. Viteburg. 1800. 4to.

RECENSUS CODICUM MSS.

JUSTINI,

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

Codices in Museo Britannico.

IN *Biblioth. Reg.* 15 A. XIII. Justini Epit. Trogi Pompeii. Cod. membran. sæc. xv. Præfigitur codici utilis omnium Librorum XLIV. syllabus.

15 C. I. cod. chartaceus, 4to. pp. 30. cui titulus: In Trogum Pompeium sive Justinum Chorographia ad excellentissimum et illustrissimum Dominum D. Eduardum Walie Principem: a. 1546. Auctore Petro Olivario Valentino. Huic subjicitur, ut etiam puerili ætati apta, similis Chorographia in Epistolas Familiares Ciceronis: a. 1546.

In *Biblioth. Harl.* N. 5076. cod. chartac. Justini, cum aliis Historiis et Orationibus, sæc. xv. in Italia scriptus: habet hic et inde indices marginales.

N. 5279. cod. membran. Justini, sæc. xv. illumin. et eleganter scriptus Italico caractere. Sine gloss. et indice marginali.

Alii sunt codices inter Harl. membran. et chartac. elegantes, usque ad decem numero: nempe, N. 2487. 2657. 2705. 2718. 2740. 2762. 4099. 4822. 4922. 5292.

Inter *Burneianos* N. 329. cod. est Justini chartac. fol. pp. 128. nonnullis sententiis collatis cum editione Abr. Gronovii quæ Lugd. Bat. edita fuit 1760.

Alii septem codd. Justini hic asservantur, chartac. et membran. omnes similiter habentes paucas pagg. collatas ad ed. Gronovianam.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl. Laud. Lat.* Auct. F. 2. 29. cod. membran. bene scriptus, pulchre illuminatus, pictisque tabulis ornatus. Sæc. XIV. sine gloss. et var. lectionibus.

Laud. Lat. 57. cod. membran. nitide scriptus: sine gloss. et nott.

Inter codd. *Canonici Lat.* 145. sunt quatuor sequentes: Justini, Abbrev. Trogi Pomp. cod. membran. nitide scriptus, sæc. XIV. illum. cum paucis indicibus aut notis marginalibus, ad initium.

147. cod. chartac. sæc. XIV. cui subjungitur Julii Solini Grammatici Polyhistor, sive de Mirabilibus Mundi, et Cæii Plinii Sæcundi, Oratoris Veronensis, de Viris Illustribus: omnes cum indicibus aut notulis marginalibus.

148. cod. membran. bene conscriptus et illumin. sæc. XV. cum indicibus aut notulis marginalibus ab alia manu.

149. cod. chartac. 4to. sæc. XIV. vel XV. cum indicibus aut notulis marginalibus ab eadem manu.

Inter codd. *Dorvillianos* sequentes se præbent: x. 1. 1. 14. Justini Epitome Trogi Pompeii, cod. membran. ff. 109.

x. 1. 3. 32. Justini Epitome Trogi Pompeii, cod. membran. ff. 130. De hoc et duobus aliis Justini codd. Dorvillianis consulendus est (ut monet editor doctus Codd. &c. Dorvillianorum Descriptionis) T. Wopkens. Obs. Misc. Nov. p. x.

x. 1. 3. 33. aliud exemplar ejusdem operis cod. membran. fol. pp. 129.

x. 1. 6. 35. J. G. Grævil Dictata in Justini Historiam: ff. 89.

x. 2. 4. 15. In Justinum notæ, manu J. P. Dorvillii scriptæ, pp. 814. in 4to. Hæc de Dorvillianis referenda sunt editori codicum Mss. et impressorum Dorvillianorum, cum notis Mss. olim Dorvillianis, Descriptionis, Oxon. 1706. Notitia etiam Historiæ Justini, cod. membran. pp. 140. inter Clarkianos, eidem viro docto referenda

est; cujus industriæ Catalogum etiam codicum Clarkianorum debemus.

In Biblioth. *Corp. Christ. Coll.* Mss. abundanti, est Justinii Epitome Historiarum Trogi Pompeii, 4to. cod. pulcherrimus, membran. Sub initio: 'Incipiunt Cronica Justinii in Abbreviationibus Trogi Pompeii.'

In Biblioth. *Colleg. Nov.* pretiosos quosdam Mss. tenente, Trogi Pompeii Epitome Historiarum, continens Libros XLIV.

Codices Cantabrigienses.

In Biblioth. *Publica* N. 2375. cod. qui continet inter alia (Art. 14.) Trogum Pompeium quem exscripsit Justinus. Versus qualiscumque in principio libri:

'In Trogi sequitur Justinii Epithoma Libellus.'

In Biblioth. *Trin. Coll.* cod. asservatur, qui, cum aliis, continet Historiam Ptolemæi, quæ videtur esse Justinii Abbrevisatio. Membran, sæc. XIII.

Codex Edinensis.

In Biblioth. Advocatorum, Justinus Historicus: Historiarum Philippicarum ex Trogo Pompeio Libri XLIV. Cod. Ms. 4to. Hic, ni fallimur, unus est ex multis iis codicibus quos collegit vir apud Scotos jure celeberrimus, Jacobus Balfour, Baron de Kinnaird. Memoria Balfouriana, Edinb. 1699. p. 21.

De Codicibus in exteris Bibliothecis asservatis consulat lector Gronovii Præf. supra p. 3. sqq.

I N D E X

I N

J U S T I N U M .

INDEX

IN

JUSTINUM,

AUCTORE

JOANNE FREINSHEMIO,

MULTO PLENIOR REDDITUS A

JOANNE VORSTIO, ET JOANNE SCHEFFERO,

ALIISQUE.

Primus numerus Librum, secundus Caput cujusque libri, tertius Tmematia seu
Sectionculas capitum denotat:

A THERO ponere partem exercitus i, 6, 10 (pro quo mox : post terga). a frontibus i, 6, 11 a principio Sicilia patria Cyclopum fuit iv, 2, 1 a prioris fortune procella animi ad spem certaminis revocatur iv, 5, 4 a fastigio majestatis in servitutem redacta xlii, 1, 5 a castris profugus xxii, 8, 8 a Sicilia abire xxiii, 3, 10 Demetrium a Macedonia arcessere xxvi, 3, 3

Ab hostibus quam a filio tutior x, 1, 7 ab ipso limine patrie abducti xiv, 3, 9

Abdalonimus ex hortulano Sidoniz rex xi, 10, 8

Abditæ insulæ ii, 12, 16

Abducere virgines ante nuptias xxi, 2, 10 filiam alicujus xxii, 3, 1. xiv, 3, 9 abductus in secretum xviii, 7, 9 abducta in Italiam juventute xvii, 2, 15 abducta ei sorore xxxix, 4, 1 abductis captivis xxix, 4, 6

Abellani Chalcidensium coloni xx, 1, 18

Abesse a liberis ii, 5, 1 paulum a ca-

Delph. et Var. Clas.

pienda urbe abfuit ii, 8, 4 abest metus (non timet) ii, 10, 23 Vorst.

Abjici ossa in mare jussit iii, 3, 12 corpus insepultum xli, 6, 5 in Oceanum xlii, 4, 6 abjectus partus xi, 12, 6 abjectæ epistolæ totis castris xiv, 1, 9 abjectis armis viii, 2, 4

Abire in regnum ii, 12, 2 in exilium vi, 4, 7 in diversa xlii, 4, 8 Sicilia iv, 5, 2 convivio vii, 3, 4 a Sicilia xxiii, 3, 10

Ablegatus ab avo in Persas i, 5, 8

Abnuere totum ix, 2, 8 collationem xvi, 3, 9 munus libertatis xxxviii, 2, 8

Abolere invidiam famam viii, 3, 7 cladem acceptam nova victoria xxxi, 6, 8 maculam segnitie xxxvi, 1, 2 injuriam xlii, 3, 1

Aborigines primi Italie cultores xliii, 1, 3 Aboriginum pastores Romulus et Remus xxxviii, 6, 7

Abraham rex Damasci xxxvi, 2, 3

Abrupta quo nomine Græce pronuntiantur iv, 1, 7 terra motu portio montis

Ind. Just.

abrupta xxiv, 8, 9

Abrupte agere (hoc est, calide, inconsideranter) ii, 15, 4 Freinsh.

Abacis auribus, naso, labiisque xv, 3, 4

Abcondita intra nodos capitis bramentorum xi, 7, 16

Absens Athenis insimulatur v, 1, 1
absentis nutricia Alexandrum maxime pudebat xii, 6, 10 absente patre xxvi, 2, 11 absente Pacoro xlii, 4, 5 et 7 absente Phrabate xlii, 5, 5 absentibus viris iii, 4, 4

Absentiam Arcadum speculati vi, 6, 6
absentiam ejus aucupantes xxix, 4, 10
amisso per absentiam regno xvii, 3, 3
filium per absentiam Mithridatis Laodice uxore enixa fuerat xxxvii, 3, 6 regnum Syriæ per absentiam Demetrii Trypho occupaverat xxxviii, 9, 3 per absentiam regis a Demetrio deficiunt xxxix, 1, 3

Absolutionem contemnere ix, 4, 10
nota absolutionis xxiii, 2, 7

Absolutus rex xxxii, 2, 5

Absorbuit solidas civitates terra motus xxx, 4, 3

Abstinentia alieni ii, 2, 11 canes multorum dierum abstinentia cruciati xlv, 4, 5 abstinentia interpellata sagina xlv, 4, 14

Abstinerè imperio i, 1, 7 bello xii, 3, 11 regii honoris ornamentis xii, 2, 13 regno pupilli xxxi, 1, 2 Ægypto xxiv, 3, 1 manus a regno Ægypti xxx, 3, 3 a proximis manus viii, 6, 4

Abstrusorum metallorum felices divitiæ xlv, 1, 6

Absumere : aquarum illuvies majorem partem Græciæ absumat ii, 6, 10 duces vestros armis absumistis xiv, 4, 14 tempestas grandine et frigore saucios absumat xxiv, 8, 10 solida intercipi absumique navigia iv, 1, 16 exercitu absumto ii, 4, 32

Abundantia xxiv, 7, 4 vini ceterarumque copiarum xxiv, 7, 7 aquarum xli, 5, 4 opum xliii, 5, 4 cunctarum rerum xlv, 1, 4

Abundare opibus et multitudine xviii, 4, 3 aure xxv, 1, 10 abundante multitudine ii, 6, 11 et xxiv, 4, 1 servi multitudine abundantes xviii, 3, 6

Abutens valetudine viri xiv, 5, 2

Abydos ii, 13, 5 et 8

Ac si xxxii, 1, 7 et 9 perinde ac si xxxi, 5, 7 non secus ac si xix, 3, 8

Acarnanes Alexandrum Pyrrhi in regnum restitunt xxvi, 3, 1 Romanorum auxilium implorant contra Ætolos xxviii,

1, 5 soli Græcorum auxilia contra Trojam non miserant xxviii, 1, 6

Accedere ad montem xii, 7, 8 ad dormientem xv, 4, 17 accedere ad eum percussores ausi non sunt xiii, 3, 8 accessit exercitui animus ingens i, 6, 12 huc accedit quod &c. ii, 10, 6. xii, 3, 8. xxii, 5, 5. xxx, 3, 2 accesserat quotidiano labori fames ii, 13, 11 accedunt hæ vires Lacedæmonis iv, 3, 5 vires ejus sibi accessurus xiii, 5, 15 accessura illis, (quæ subigerentur) pro ignobili momento Macedonia vii, 3, 1 accedere viribus alicujus viii, 3, 14 accesserat stupri indignitati feditas ix, 6, 5 accessere viribus Persarum non mediocre momentum xi, 4, 12 accesserat penitentiam recordatio xii, 6, 10 accedit servitium insolentia xvi, 5, 7 ne tertius sibi hostis accederet xvii, 2, 10 socius alicui parti accedit xvii, 2, 11 postremus ille domus sue ratione cumulus accessit xvii, 2, 1 his male deletus cum imperatore exercitus velut quidam æromnarum cumulus accessit xvii, 7, 1 accessit tantus ardor animis regi adventu illius xxxi, 3, 6 accessit ad reguli administrationem xxxvii, 3, 1 in hac (Cleopatra) accedere necessitudinem sanguinis xxxix, 3, 8 accessere opes xli, 2, 4

Accendere animos in spem xii, 7, 6 (hoc est, spe implere, ut auctor loquitur xi, 1, 8). accendi (subaudi ira) xiv, 6, 7 Freinsh. (sic et xi, 8, 9). accensus incredibili ardore mentis xi, 5, 4 accendere aliquid ostentatione divitiarum (pro excitare) xi, 9, 4 Vorst. non odio, sed dignitatis gloria accensus xv, 2, 3 querela accenditur senatus in aliquem xxi, 3, 6 accensus favore juvenis xxv, 2, 3 accendi pertinacia xxxix, 3, 10 emulatione virtutis xlii, 2, 3

Acceptissimus (hoc est, gratissimus) xiii, 2, 8. xviii, 3, 9 Freinsh.

: Accidit xiv, 1, 13. xlii, 6, 2

Accipere puerum in unam (hoc est, brachiis excipere, *Auff die Arm nehmen*) i, 4, 12 non accipere pacem (non est recusare, sed non posse consequi) v, 4, 4 Ita, affirmate : accipere ventum ab aliquo xii, 8, 6 provinciam xlii, 4, 12 et 21 (pro consequi). accipere (pro admittre) xi, 6, 9 (pro audire) iii, 7, 7 cujus inter clarissimos viadices urbis nomen accepimus (id est, audivimus aut legimus) vii, 1, 5 accipere herbam in potu (pro adhibere, sive sumere, quod Plinio frequens est) xii, 10, 3 Freinsh. accipere exercitum (id est, regendum accipere) i,

9, 9 vulnus (id est, eisdem) i, 9, 10, 2, 5, 3 (Contrarius) dare vulnus, ibid. vulnus ii, 11, 19 accipere munus i, 9, 9 parvam manam (id est, parvum exercitum) i, 10, 21 Vost. accipere grato munus xi, 10, 10 accipere jugum xiv, 5, 9 patenter jugum servituti xi, 14, 7 responsum xii, 2, 8 incedendo laudes patonas xii, 6, 6 in deditioem xii, 6, 13, xii, 7, 13 imperium xii, 10, 9 aurum xiii, 5, 9 precepta virtutis ab aliquo xv, 2, 6 pecuniam xvi, 4, 9 et 20 conditionem pro manifesto omnino xviii, 5, 2 partem regionis in portionem belli xxviii, 1, 1 aliquam in matrimonium xvii, 2, 16 xviii, 3, 10 cladem xxi, 6, 8 ignominiam bello xxiii, 3, 16 accipere opinionem potestas fabulae xiii, 7, 7 opinionem potestas mortis xlii, 3, 2 non accipiendum bellum statuit, sed inferendum xxi, 4, 10

Accipitris ritu xvii, 2, 8
Accire auxilia v, 9, 14. xxiii, 1, 2 accitus ad prodenda memorie acta xii, 6, 17 accitus in civitatem xxi, 1, 6 in regnum xxiv, 4, 2, xl, 1, 4
Acclamare i, 6, 6. xxiv, 5, 4
Acclinis parietis xviii, 4, 9
Accusare tarditatem alicujus ii, 15, 6 crudelitatem alicujus xiv, 6, 6 accusare Deos xix, 3, 3 accusari proditoris vi, 4, 7 affectati regni xviii, 7, 13. xxi, 5, 11

(Accusativus cum infinitivo, ut aliquid subaudiatur: c. g. Quis non miratur?) tantum in eo virtutem fuisse ii, 9, 19 tantam famam velocitatem fuisse ii, 14, 9 tantum in uno viro fuisse momenti v, 4, 12 tantum facinus admisisse ingenis viii, 2, 13

(Accusativi Graeci) Zopyriona ii, 3, 4 Ionas ii, 12, 1 Lacedaemona v, 1, 3 Eleasina v, 10, 4 Conopa vi, 1, 9 Macedones vii, 2, 7 Phrygas xi, 7, 9

Acerbas Elisse maritus a Pygmalione necatus xviii, 4, 9

Acerbi cruciatus xviii, 4, 14 acerba eluctantia res xxviii, 8, 14

Acerimus inter nequantes xii, 7, 2 acerimus puer xii, 16, 7

Acerime cetero bellum ii, 13, 23 acerime pugnare xi, 14, 5

Acerimes annis xii, 9, 1

Achaei Perusinorum conditores xi, 1, 11 a Philippo ad Romanos desigunt xxix, 4, 11 bellum gerunt cum Nabide xxi, 2, 3 cum Masseniis xxii, 1, 4 cum Romanis xxiv, 3, 1 per civitates electi per membra divini sunt xxiv, 1, 2

Acheronum inter ac conspiratio; fides, et potentia xxxiv, 1, 1

Achaia iii, 6, 13

Acheron annis Italiam xii, 2, 14 Epiri xii, 2, 3 (ubi Acherusius annis dicitur adjectivo ab Acheronte deducto: quod non advertit Orellius in voce Acheron. Freinsh.)

Aciem rumpere i, 8, 11 in prima acie dimicare iv, 5, 7 acie decernere vi, 7, 10 aciem sustinere vi, 7, 7 ordinare xi, 9, 8 producere xi, 13, 1 exercitum in aciem producere xxx, 4, 6 primam aciem telo praefringere vi, 8, 2 in aciem procedere xiv, 2, 1 in aciem descendere xiv, 2, 1 inter duas acies ii, 9, 11 in acie Persarum plus praedae quam periculi xi, 13, 11

Acilius consul Romanus Antiochum vincit xxi, 6, 5

Acquirere inimicis suis hostes iii, 6, 11 acquirere alicui periculum ex invidia, infamiam ex suspitione proditoris iii, 7, 8 acquirere incrementa regni vii, 6, 12 viribus auctoritatem regiam xii, 6, 4 regionem xvi, 2, 2 novi matrimonii gratiam xviii, 1, 3 viribus suis regnum xxix, 7, 2 acquisiti viro regi termini i, 2, 8 habitus squaloris ad misericordiam commovendam acquisitis iv, 4, 2 acquisita classes v, 4, 17 acquisita hereditatibus regna xxxviii, 7, 10

Acta Alexandri (pro rebus gestis) xii, 6, 17 acta Herculii xii, 7, 13 Vorat.

Actor (pro histione) vi, 9, 4 Freinsh.

Actus (hoc est, actio) xxi, 2, 1 (Ita in Orat. qua fertur Ciceronis in Sallustium num. 4. item in secunda Agraria sub fin.) Freinsh.

Acuit animos injuria et indignitas iii, 5, 4 vires militum labore xx, 1, 2 ad acuendos suorum animos xxiv, 7, 10

Aculei sagittarum ix, 2, 13

Acuminis plena oratio ix, 8, 10

Ad instar (vid. I.) ad libidinem (hoc est, pro arbitrio) viii, 9, 7: ad meliora patriae tempora se reservare ii, 11, 5. xxviii, 4, 9 ad postremum vi, 2, 12. xlii, 8, 10. xiv, 3, 1. xvi, 4, 3. xxiv, 3, 9. xxx, 3, 13. xlv, 4, 4 ad pugnam (hoc est, ut pugnaretur) xi, 13, 2 ad sepulturam redipere ii, 16, 19 sua tuenda xxxviii, 10, 8 dilabi ii, 13, 19 (Ita Tacit. iv. Ann. 73, 1 ad sua tutanda digredi.) Freinsh. ad terrorem omnium interficere aliquem v, 9, 2 ad metum ceterorum xv, 3, 5 ad conspectum alicujus (dum aliquem conspicis) xv, 3, 9 Vorat. ad ultionem segnitiae xxxii, 3, 16 ad solatium alterius alicui aliquid adimere

xxxviii, 2, 6 ad reatum revocatus iv, 4, 4 (ob reatum ut tanquam reus accusaretur. Scheff.)

Adaspil subiguntur ab Alexandro xii, 5, 9

Addere: adduntur vocibus lacrymas ii, 8, 9. iv, 4, 2 instrumenta luxuriae xxx, 1, 9 haec Deorum simulacris xliii, 3, 3 virtute Orithyae tantum famae et gloriae Amazonum additum est ii, 4, 18 exilio addita orbitate ii, 4, 4 additis muneribus xv, 1, 8 precibus xviii, 1, 1 addito in auxilium adoptionis officio xvii, 3, 20 ad superiores conditiones additum xxxi, 8, 8 addito ei rectore xxxviii, 1, 10

Addictae civitates titulo pacis xxii, 3, 4

Addiscere (pro intelligere ex relata aliorum) ii, 3, 13 Freinsh.

Adducere aliquem eo usque desperationis iii, 5, 6 in summam desperationem xviii, 7, 6 in suspicionem xliii, 3, 10 adduci in spem regni iii, 1, 3 filiis in solatia longinquae expeditionis secum adductis xviii, 1, 3

Adeo ii, 1, 19. v, 7, 6. vi, 8, 6 adeone x, 1, 7 adeoque xi, 5, 5. xxiv, 3, 4 adeo ut ii, 1, 15. ii, 10, 11. vii, 6, 16

Adese praesto cum securibus i, 6, 4 adese senatui grassanti in populum xvi, 4, 12 adese ad insidias xliii, 4, 7 fides mortis ejus adfuit xlii, 1, 4

Adhaeret Sicilia Italiae faucibus iv, 1, 1 Hispania Galliae xlii, 1, 8

Adhibere (pro adjungere) vii, 4, 6 in auxilium iii, 6, 2. Freinsh. vi, 6, 7 in convivium vii, 3, 3 adhibere Lacedaemonios (ut deprecantur pro aliis) viii, 4, 6 Vorst. adhibere ludos ix, 4, 1 aliquem in consilium xlii, 6, 10 vim xv, 4, 8 adhibito exercitu xxxii, 2, 1

Adhortationes xxii, 6, 1. xxx, 4, 15

Adhuc i, 1, 5 et 10. ii, 9, 4

(Adjectiva in 'bundus' terminata cum accusativo construuntur. Vid. Meditabundus)

Adigere aliquem sacramento xxii, 4, 5 per suum corpus Mago ferrum jussit i, 9, 22 adacti jurejurando viii, 4, 11

Adjicere imperio regionem, civitatem i, 2, 8. i, 9, 1. v, 4, 6. xxxvi, 1, 9. xlii, 5, 3 gentem regno xli, 6, 8 adjecit Siciliensi ruinae naufragium maris xliii, 3, 12 adjecta laude terrestri belli v, 4, 7 adjecto honore verborum xv, 1, 8

Adimere alicui dignitatem regni i, 2,

6 scutum vi, 8, 11 regnum viii, 6, 8. xxxviii, 2, 6 et 5, 3. xxxix, 2, 4 auxilio fugae adempto xlii, 6, 4 iustis dominis ademptum solum xxviii, 2, 8 adempto vagandi arbitrio xxxix, 5, 4 adempta restituere v, 10, 2

Adire concionem ii, 15, 9 gentem xii, 16, 11 regionem xxxviii, 7, 9 oraculum xx, 2, 5

Aditu regis obtento xxi, 6, 5 aditus omnes obsidere i, 5, 10

Adjungere regno alicujus captas civitates xlii, 3, 1 victoriae Deorum socios se adjungunt xxiv, 8, 7 adjuncti exercitui suo robur Thessalorum equitum vii, 6, 8 Africanam Persico regno (i. e. post subjugatum regnum Persicum et Africanam subjugare) Vorst. xxi, 6, 1 ne discensus suus adjungi nepotis paritudo posset xlii, 2, 7

Adjurare (pro jurare) xxiv, 2, 8 Freinshem.

Adjutores xlii, 6, 15

Adjuvare bellum non gregarii militis opera, sed imperatoris virtutibus v, 2, 1 adjuvare privatis viribus v, 9, 8 vindicem communis libertatis v, 10, 1 adjuvandum ea manu rex ix, 5, 4 adjutus enixe alterius opera v, 11, 6 opera metricis xxvii, 3, 11 adjuti externa viribus xxviii, 2, 5

Administrare totalem iii, 2, 7 regnum iv, 2, 5. vii, 2, 5 res domesticas agrorumque culturas xlii, 3, 7 majestas regni per servum administrata iv, 2, 5

Administratio reipublicae Spartanae ii, 2, 14. iii, 3, 1 regni xiv, 5, 3. xviii, 1, 1. xxvii, 2, 4 gentis xli, 2, 2

Admirabilis virtus vi, 5, 3 origo xv, 4, 2 casus xxlii, 3, 11 admirabile ii, 2, 14 admirabilius xi, 6, 3

Admirabiliter insignis i, 8, 14

Admirari v, 4, 11 admirantes pondus auri xxv, 1, 5 admiratus constantiam i, 5, 3

Admiratio: cui admiratio existit servatae virginitalis fuit ii, 4, 17 admiratio tanta ejus fuit xx, 4, 18 quantum mono admirationis, tantum antiquis terroris dedit iv, 1, 16 contentum hostis in admirationem vertere xi, 3, 4

Admittere facinus (pro committere) xv, 2, 4 Freinsh. (Subaudiendum autem in se, quod interdum discrete additur. Vide Ind. Nepotis.) admitti (subaudito, ad regem) i, 3, 2 Vorst. admittere equum equam i, 10, 7 admittere ad conspectum suum milites xii, 15, 2 admittam facinus majori scelere tegere xxxvii, 3, 7

Admodum (hoc est, circiter) xi, 14, 11. xvii, 2, 4. xviii, 5, 5. xxiv, 1, 6 et 7 admodum puer iij, 1, 3. viii, 6, 7. xxvi, 2, 11. xxxvi, 1, 8 (*warraðs vðer* dixit Strabo lib. xvii. pag. 548. lin. 10. et Diodor. xx, 24. Freinsh. Sic Florus xi, 6, 10. 'prætextatus admodum filius.' Item Nepos xiii, 1, 1. 'admodum adolescentulus.' pro quo idem alibi 'peradolescentulus' xviii, 1, 4.) Vorst. admodum parvulus xvii, 3, 17

Admonere aliquem cognitionis, sacrorum communium v, 10, 3. xi, 3, 1 admoneri libertatis (recuperandæ puta) virtute alicujus ii, 9, 5 Vorst. admoneri exemplo alicujus ut tibi consulas iv, 5, 11 admonitus orbitatis dolore i, 6, 8 haruspicum responsa xxiii, 4, 8

Admovebant impuberis aris xviii, 6, 12

Admiti xii, 8, 6

Adolescere i, 5, 8

Adolescentia i, 6, 6. iij, 1, 3. ix, 6, 4

Adolescentis vita xxvi, 1, 1 adolescentia juvenis permotus xliii, 2, 10

Adoptare aliquem in successionem regni ix, 2, 1 adoptatus xxii, 7, 5

Adoptio testamenti xxviii, 5, 4 (a testamento sive per testamentum facta.) Scheff. adoptioe Dei lætus xi, 11, 8 adoptione liberorum promissa xvii, 2, 8 adoptionis officio in auxilium addito xvii, 2, 20

Adorare Deos xi, 4, 6. xliii, 5, 6 adorari soliti Persarum reges vi, 2, 12 adorari se jubet Alexander xii, 7, 1

Adoratio xii, 7, 1

Adores Damasci rex xxxvi, 2, 3

Adrastii campi xi, 6, 10

Adrestæ superantur ab Alexandro xii, 6, 9

Adria urbs Italiae, Græcæ originis xx, 1, 9

Advehere secum Deos xx, 2, 14 advehi et advehæ copias v, 8, 2

Advenas ii, 6, 4 advenas recipere ii, 1, 6 dominos velut advenas finibus prohibent ii, 5, 3

Advenire xxiv, 2, 4 adveniendi venenum paravit xxvii, 2, 7 adveniendi occurrunt xxviii, 10, 5

Adventure xi, 8, 1. xxi, 6, 7. xxxii, 1, 7 adventat dies xviii, 3, 12

Adventure hostium i, 8, 2. vi, 7, 3 regis ii, 2, 9

Adversarius ix, 6, 8

Adversum bellum ii, 13, 2 prælium iij, 5, 11. v, 1, 4 ex adverso stant classes ii, 14, 8 adversis vulneribus cadunt

ix, 2, 10 adversis numinibus tanto scelerare xvii, 7, 1

Adversus aliquem mitis vii, 6, 16 adversus hostes iracundus vii, 6, 16 adversus alios melioris fidei esse viii, 2, 2 adversus Carthaginenses portas aperendas xxviii, 2, 2

Adulari aliquem viii, 4, 8

Adulatio hostis (hoc est, qua hosti adulamur) xi, 12, 12 Ita, vulgi xliii, 3, 2 Freinsh. magnitudinis alicujus xxx, 4, 18 adulationum assertiones xxxi, 6, 3 et seq. humili adulatione xxii, 7, 5 adulationis effectus xxxi, 6, 3

Adulter i, 7, 18. vii, 4, 7

Adulterare xliii, 4, 8

Adulterium Alcibiadis v, 2, 5 adulteria apud Parthos graviter puniuntur xii, 3, 1

Adultus filius xlii, 5, 2 adulta ætas ii, 6, 14. iij, 2, 5. xvii, 3, 21 adulti xlii, 5, 1. xxxvii, 1, 4. xliii, 2, 8

Adunare (pro conungere) ii, 12, 18. xv, 4, 22. xvi, 2, 1 (pro colligere) v, 9, 6. vii, 1, 12. xi, 5, 4. xlii, 2, 10. xxiv, 1, 5. xxiv, 6, 2 Freinsh.

Advocare concionem ii, 8, 8

Advolare Cyrenas xxvi, 2, 4 cum viribus xxvii, 1, 6

Æacides Molossorum rex xiv, 5, 9 regno pellitur xvii, 3, 17

Æacides Herculis Thebani progenies xi, 4, 5 plerumque intra trigesimum annum defuncti xii, 15, 2 gens antiquissima xii, 16, 3

Ædes Junonis xx, 4, 11 ædes Dianæ et Minervæ xxiv, 8, 5 ædes vacuæ xxxviii, 8, 7 ædes Apis ceterorumque Deorum Cambyse dirui jubet i, 9, 2

Ædificare ii, 14, 3. xlii, 4, 11

Ædificia ii, 12, 11 et 14

Ædiles Corinthii xxi, 5, 7

Æta Colchorum rex xxii, 3, 13

Ægæa urbs Macedoniæ, quæ prius Edessa vii, 1, 10

Ægeatus vii, 1, 10

Æger senex xxvii, 2, 6

Ægeus Theſci pater ii, 6, 14. xlii, 2, 13

Ægialius Medæ frater xlii, 3, 1

Ægre (pro vix) ii, 4, 22 ægre ab eo obtentum vii, 6, 6 ægre quievit precibus victus xviii, 5, 6 Vorst.

Ægritudo (pro merore) xxxii, 2, 6. xxxviii, 2, 2 ægritudo animi xxxii, 3, 4 Vorst.

Ægyptus a Cambyse subacta i, 9, 1 facundissima ii, 1, 8 (Hinc illud Augusti decretum, apud Tacitum ii. Ann.

40, 5; Freinsh.) magna impensa regum munita ii, 1, 20 occupatur ab Alexandro xi, 11, 1 in divisione imperii Alexandri Ptolemaeo cedit xiii, 4, 10 temperata semper fuit ii, 1, 7 structa magnis molibus adversam vim incurrentium aquarum ii, 1, 20 fossis concina, ibid. ejus paludes ab ipse prohibuerunt Scythas ii, 2, 14 Aegypti rex Lacedaemonios jurat vi, 2, 2 ideoque bello a Persia petitur vi, 6, 3

Aegyptius rex ii, 2, 8 juvenis xxix, 4, 4 Aegyptium mare ii, 1, 19 Aegyptiorum superstitiones i, 9, 2 cum Scythis contentie de vetustate generis ii, 1, 5 studia, astronomia xx, 4, 2 et magia xxvi, 2, 7 foedus cum Romania xxx, 2, 8

Emilius Hannibalem navali proelio vincit xxxi, 6, 9 ejus pulchrum facinus xxxi, 8, 7 Persen vincit xxiii, 2, 6 leges Macedonibus dedit xxiii, 2, 2

Emulari cui vi, 9, 2 (ubi Modulum vide. Freinsh.)

Emulatio inter Cononem et Pisandrum vi, 2, 3 virium inter Athenienses et Lacedaemonios iii, 2, 4 virtutis et abisporum inter Lacedaemonios et Messenios iii, 5, 13 muliebri xiv, 5, 2 glorie bellorum causa xvii, 1, 8 emulatio glorie, Praef. 1 emulatio mutua iii, 5, 12 (Ut instans amor.) Vorst.

Emulator virtutum Agesilai Pisandrus vi, 2, 3

Emulus regni ix, 7, 3; xxix, 2, 10 (hoc est, competitor, et ut supra viii, 3, 10). participes xi, 2, 2 Freinsh. emulus virtutis alicujus xlii, 2, 6 amici inter se Lacedaemonii et Thebani viii, 4, 9 emulorum odia v, 2, 5 emulos removere xlii, 4, 9 amici imperii, gratiae imperantis (sic enim legendum arbitror) viii, 4, 9 Vorst.

Aeneas Latinos condidit xx, 1, 12 in Italiam venit xliii, 1, 7 pugnas contra Mesentium occubuit xliii, 1, 21

Eolides impulsu nativis ignibus frequentes iv, 1, 11

Euales (qui sunt ejusdem aetatis) ix, 6, 6. xxvii, 4, 1 Vorst.

Equalitas difficilis electionem facit i, 10, 2 discordiam parit, vel augeat xlii, 2, 3 patrimoniorum apud Spartanos iii, 2, 3

Equaliter iii, 3, 3

Aequare convexa vallium ii, 10, 24 aequata patrimonio iii, 2, 3

Aequor ii, 12, 10

Aequum jus ii, 10, 8 aequum censere

xii, 11, 5 aequum est xxvii, 2, 7 aequo Marte (hoc est, pari fortuna belli) iii, 2, 9 Freinsh. aequo animo xv, 2, 14. xxxi, 1, 8 aequis conditionibus pacem facere xlii, 8, 15 aequis legibus pacem facere xliii, 1, 5 aequo jure pacem facere xliii, 1, 14 aequo jure foedus percutuum xliii, 5, 10

Aër tepidus xxvi, 2, 5 aëris spiritus xlii, 1, 10

Æraris artis fabrica xxvi, 4, 2

Æropus Macedonum rex infans in capis ad aciem suorum deferitur vii, 2, 8

Ærumas xviii, 7, 11. xxi, 7, 1

Æs status ix, 2, 12 æris uberissime regio xlii, 1, 4

Æstimare (pro deliberare); utros potius dignetur, æstimat viii, 4, 10 Freinsh. æstimare aliquos non vetari fama, sed presentibus viribus xxx, 4, 10

Æstimo sortis humane ii, 15, 10 æstimo in ira locum succedit xii, 8, 5

Æstivi solis ardores ii, 1, 7 æstivi saltus viii, 5, 7

Æstare (h. e. ang. debitatione torqueri) i, 10, 15 Freinsh.

Æstuaris (vel pro ipse exustatione, vel locis, per quos in flumina insunt) xlii, 1, 7 Freinsh.

Æstus (pro nimio calore) xii, 1, 2 (pro fluxu maris) xii, 10, 5 æstus periculorum xlii, 2, 8 æstu (subaudi, curarum) xi, 12, 2 Freinsh.

Ætatis privilegium ii, 10, 2 ætatis gradus iii, 2, 9 ætas militaris (pro ætate militaris hominibus) v, 6, 5 Vorst. supra ætatem virtus ejus admirabilis est vi, 5, 2 ætas imbellis (pro hom. imbell.) vi, 7, 2 effugit ætatis viri vi, 7, 4 a parvula ætate xii, 4, 9 ætatis senioris rectores xxi, 1, 8 ætas adulta. ætas immatura (Vid. Adultus et Immature).

Æternitas: ut aeternitatem legibus suis daret iii, 2, 11

Æternam fundata possessio iii, 4, 17 Æthiopia i, 2, 8 eam imperio adjecit Semiramis, ibid.

Ætna Siciliæ mons ignifer iv, 1, 5 ejus rei causa iv, 1, 14 et 15

Ætnæorum bellum cum Syracusanis xlii, 1, 11

Ætoli Brundisium condant xii, 2, 7 bellum in Græcia movent xlii, 5, 1 Chiorum exules recipiunt xxvi, 2, 5 partem Acarnaniam Epirotis cedere cœnantur xxvii, 1, 1 Romanis intercedentibus superbe respondent xxvii, 2, 1 bellum cum Philippo gerunt xxix, 1, 10. xxi, 2, 1

4, 6 Antiochum in Romana bella impellunt xxx, 4, 19. xxii, 1, 1 libertatem amittunt xxii, 1, 2 Ætolorum quingenti pastores novem milia Lacedæmoniorum cadunt xxiv, 1, 6 Ætolorum civitatibus pecuniam imperat Pyrrhus xiv, 1, 6 eorum universos senatus Romam missus xxxiii, 2, 8

Æstolia xiv, 1, 6

Ævum (pro ætate, vita) ii, 4, 17 Freinsh. in omne ævum, ibid. xxxvi, 8, 14 (ut Græci *ἐκ αἰῶνος τῶν ἀνθρώπων*). et, omissa præpositione, omne ævum xiv, 4, 14 Vorst.

Affatim i, 8, 4. xlv, i, 7

Affectare imperium vi, 1, 1 regnum ii, 16, 14. xviii, 7, 18. xxiv, 5, 14 tyrannidem xxi, 5, 11

Affectus verberibus voluntatis ii, 8, 7 affectus varie his xii, 1, 5 affecti verberibus i, 5, 2

Afferre arma ii, 4, 18 favorem vel edium (pro conciliare) xxvii, 1, 10 vim (pro inferre) xviii, 7, 8 Freinsh. afferre magnum malum Siciliis xxii, 3, 5

Affinitas vii, 3, 9. vii, 6, 12. xxiv, 1, 8. xi, 1, 3 affinitates connubiorum xii, 12, 2 affinitatum auxilio opes paravit xvii, 3, 5

Affirmare ii, 8, 9. xi, 3, 8. xi, 6, 8. xiv, 3, 5. xviii, 2, 1. xxix, 2, 6. xlii, 5, 8

Affirmatio: fidem facere affirmationi suæ i, 7, 17 ad affirmationem maiestatis xxiv, 6, 6

Afflicta partes (hoc est, debilitatæ) xlii, 8, 9 res (hoc est, inclinatæ; sive, ut Livius amat loqui, accisæ) iv, 6, 2 Freinsh. afflicta gemino vulnere funerum xxvii, 3, 2 (ubi valius pro dolore) Vorst.

Affluere (pro accedere) xxvi, 2, 1 Freinsh.

Afrā legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 bella cum Carthaginiensibus gerant xiv, 1, 4 Carthaginiensibus stipendium remittunt xix, 2, 4 ad Agathoclen deficient xlii, 6, 13 Dionysio mittunt xlii, 1, 11

Africæ vasta regio xlii, 7, 3 castella et urbes in planis, usque montibus xlii, 5, 6 descriptio xlv, 1, 8 tertia pars mundi xxx, 4, 9

Africatus Scipio xxxi, 7, 1 Africani egregia vox xxi, 7, 5 moderatio in recipiendo filio xxi, 7, 9

Agamemnonis filius Orestes xvii, 3, 7

Agathocles Lysimachi a patre occiditur xvii, 1, 4

Agathocles ex humilitate generis factus Siciliæ tyrannus xlii, 1, 1 bis exul xlii, 1, 16 Syracusas obsidet xlii, 2, 2 cum Pœnis bellum gerit xlii, 3, 8 in Africam trajicit xlii, 5, 1 navibus læcænis spem fugæ sustulit xlii, 6, 4 Pœnos cædit xli, 6, 6 Cyrenarum regem interfecit xlii, 7, 6 Pœnos Sicilia pellit xlii, 8, 3 ex Africa fugit xlii, 8, 8 in Italiam trajicit xlii, 2, 1 et 19 morbo corripitur xlii, 2, 3 obit xlii, 2, 12 ejus divitiæ xlii, 2, 6

Agathocles Ptolemæi Philopatoris scortum xxx, 2, 2

Agathoclia meretrix ejus soror xxx, 1, 7

Agenor Pithonis pater xlii, 4, 21

Ager: deduci in agrum lii, 3, 6 pecunia grandis in eo agro præparata xxi, 2, 4 agrorum divisionem flagitare xvi, 4, 2 agrorum vastitas xlii, 6, 9 sterilitas xxvi, 2, 9 cultus xlii, 4, 1 cultum xlv, 3, 7 agris privari vii, 1, 8

Agere procul (pro esse et degere) xi, 5, 2 agere in latebris xxiv, 4, 5 (pro pellere) ix, 4, 9 Ita, agere in fugam xvi, 2, 8 in eriliū ii, 9, 6. ix, 4, 7. xvi, 4, 4. xvii, 8, 17. xx, 1, 5. xli, 1, 10. xxxix, 5, 2 ad naves li, 9, 17 Freinsh. currum circa metam xii, 10, 5 agere omnem vitam hesterno labori similem i, 6, 6 agere primos annos in luxuria, in laboribus iii, 3, 6 actis quindecim annis in regno xiv, 5, 9 tutum calliam alieubi agere v, 9, 5 agere pueritiam alicubi xi, 4, 5 agere animum alticujus præcipitem xlii, 1, 2 agere exilium (pro degere in exilio) iii, 3, 12 conventum xii, 13, 5 prædas (*Beuthen maehen*) xlii, 6, 8 nepotem magis victorem agere in aliquo (hoc est, gerere se nepotem) i, 6, 16 tutorem vii, 5, 9 propugnatorum accleris viii, 2, 11 agere (pro tractare, *handelen*) ii, 14, 10 nihil jure sine his agi potest ii, 15, 6 (pro degere) iii, 3, 6 agi (pecudum proprium, tergiversantibus militibus nec inepte attribuitur) i, 6, 10 acta res (hoc est, gesta) iv, 5, 4 (vide L. 19. et 58. de V. S. Freinsh. 'Male actæ res' dicitur ibi pro 'malè gesta res':—namurum 'agere' sæpe est pro 'gerere'). actum melius cum republica ix, 4, 9 nihil actum, ai, (pro frustra) xli, 3, 3 Vorst. nihil actum xxviii, 1, 1 nulla sub tectis acta nox xxiv, 8, 13

Agessilaus claudus altero pede vi, 2, 5 ejus res gestæ vii, 4, 9

Aggerationes (pro aggerum confectionibus) li, 1, 20 Vorst.

Aggredi rem magni et animi et operis. *Præf.* 1 aggredi orbem terrarum (descriptione), *ibid.* 2 eadem aggredi i, 6, 1 aggredi aliquem (de eo qui hortaturus est) ii, 12, 1 *Vorst.* aggredi aliquem dolo iii, 1, 2. xviii, 4, 10 securum aliquem aggredi xiii, 8, 6 aggredi prælium xxxiii, 2, 1 exercitum xxxviii, 10, 8 castra xlii, 4, 9 aggredi eandem viam crudelitatis v, 10, 8 aggredi bella Scythica ix, 2, 10 aggredi periculosissima quæque xi, 14, 5

Agis rex Lacedæmoniorum v, 2, 5

Agis rex Lacedæmoniorum alter pro Græciæ libertate contra Antipatrum pugnant interficitur xii, 1, 10

Agitare (pro agere) i, 5, 5 (pro cogitare) ii, 12, 3 agitare animo (idem) viii, 3, 14 (pro tentare) xiv, 4, 12 (pro concutere, jactare) xviii, 6, 10 agitare conviciis xiv, 3, 8 agitatus status urbis variis discordiarum casibus xviii, 6, 10 agitatus parricidiorum furia xxiv, 4, 8 agitare fastigium magnarum urbium (hoc est, comparare inter se et quasi librare, earum dignitatem, opes, potentiam) viii, 4, 10 (sicut simili fere phraasi *Suet. Cæs.* xlvii, 1. 'exigere pondus' dixit. *Freinsh.* Legendum potius 'agitare fastidium,' uti editum est. *Vorst.*) agitare imperia (hoc est agere) xix, 2, 6 (Sic in *Sueton. Vesp.* i, 6. est 'agere publicum,' pro quo alii male, 'publicanum.' Similis phrasia est in *Tacito Germ.* xxvi, 1. 'agitare fœnus,' et *Livio* i, 28, 7. 'agere regnum. Hæc ex *Cl. Berneggeri*, præceptoris mei, *Notis* ad *Suetonium.*) *Freinsh.*

Agmina (pro exercitu) ii, 4, 12. ii, 10, 21 (sic *Liv.* xxviii, 7, 16. et auctores passim. vid. *Barthii Advers.* 72. f. *Freinsh.*) agmina xii, 1, 10 senatorum agmina xviii, 4, 15 divisis agminibus xxiv, 4, 6

Agnoscere i, 5, 4. xii, 15, 1. xviii, 7, 14 agnito nomine xiii, 7, 11 nepos agnitus xlv, 4, 9

Agrestis vita xliii, 2, 6 cibus xlv, 4, 11 agrestes xxiv, 7, 6

Agreus Apollinis et Cyrene filius xiii, 7, 7

Ajax xlv, 3, 4

Alacrior i, 6, 6 **alacrius** i, 6, 10

Alacritas animorum ii, 9, 11

Alba Longa conditur xliii, 1, 23

Albani ab Hercule conditi xlii, 3, 4 (*Meminit* horum et *Florus* iii, 5, 46. *Freinsh.*)

Albi equi xx, 3, 8

Alcotas Perdicæ frater xiii, 6, 15 ab exercitu hostis appellatur xiii, 8, 10

Alcibiades dux Atheniensium in Sicilia iv, 4, 3 revocatur ad reatam iv, 4, 4 et v, 1, 2 **Elidem** in exilium proficiscitur v, 1, 2 **Lacedæmonios** ad bellum contra Athenienses instigat v, 1, 4 et ipse eorum civitates ad defectionem compellit v, 2, 2 adulterata Agidis uxore, ad Darii præfectum confugit v, 2, 5 pulcher et eloquens v, 2, 6 ad Atheniensium partes redit v, 3, 1 ab exilio revocatur v, 3, 6 **Lacedæmonios bello** petit v, 3, 9 mari v, 4, 1 terraque vincit v, 4, 3 ingenti civium favore excipitur v, 4, 9 vincitur v, 5, 2 denuo in exilium abit v, 5, 8 interficitur v, 8, 12

Alere contentiones civitatum viii, 1, 3 ali uberibus anthealium xlv, 4, 6 aliter ipsis undis incendium iv, 1, 11

Alexander Amyntæ F. vii, 2, 18 Persicorum legatorum libidinem ulciscitur vii, 3, 4 regnum Macedoniæ egregie ampliat vii, 4, 8

Alexander alterius Amyntæ F. vii, 4, 5 **Philippum fratrem Illyrii obsidem** dat vii, 6, 1 insidiis matris occumbit vii, 5, 4

Alexander, Olympiadis frater, Epiri rex viii, 6, 5 **Cleopatram Philippi** dedit ix, 6, 1 bellum in Italia gerit xii, 1, 4. xii, 2, 1 occiditur xii, 2, 14 cum omnibus copiis xxiii, 1, 15

Alexandri Magni dux Zopyrion, cum omni exercitu a Scythia deletur ii, 2, 4. xii, 1, 6. xxxvii, 3, 2 **Alexandri prima rudimenta** ix, 1, 8 **Alexander M.** cum Amazone consumbit ii, 4, 23 sum stirpis ultimus, et quare vii, 2, 4 **Athenas** proficiscitur ix, 4, 5 cædis paternæ concus ix, 7, 1 comparatur cum patre ix, 8, 13 incipit regnare xi, 1, 9 dux Græcorum fit xi, 2, 5 **Thebas** diruit xi, 4, 7 ab Atheniensibus duces et oratores petit xi, 4, 10 **Tyrum** capit xi, 10, 14 **Jovis Hammonis filius** salutatur xi, 11, 7 **Alexandriam** condit xi, 11, 13 **Darium** tertio vincit xi, 13, 1 **Persis jugum** servitutis imposuit xi, 14, 7 **Persepolim** capit xi, 14, 10 illacrymatur defuncto hosti xi, 15, 14 lætatur morte æmulorum regum xii, 1, 5 habitum Persicam sumit xii, 3, 8 sævit in sacros xii, 5, 1 **Clitum** interficit xii, 6, 3 inedia mori vult xii, 6, 15 vult adorari xii, 7, 1. xi, 11, 11 **Saxum**, quod **Hercules** non poterat, expugnat xii, 7, 13 **Forum** vincit xii, 8, 5 in urbem hosticam solas desilit xii, 9, 5 vulneratur xii, 9, 12 **Statiram Darii F.** ducit xii, 10, 9 æs alienum militum solvit xii, 11, 1 eorum seditionem compes-

cit xii, 11, 8 satellites ex Persis legit xii, 12, 4 Hephæstionem sepehit xii, 12, 12 venenum bibit xii, 13, 8 militibus valedicit xii, 15, 2 moritur xii, 16, 1 ejus elogium xii, 16 per tot. mortem ejus consequentia xiii, 1 et seqq. corpus ad Hammonem delatum xiii, 4, 6 Alexandri etiam mortui reverentia apud suos xiii, 4, 4. xv, 2, 14 Græcorum exules restituit xiii, 5, 2 Athenas deleturus erat, si vixisset xiii, 5, 7 Alexandri favor xiii, 6, 12. xiv, 1, 8 terror apud Carthaginienses xii, 6, 1 post eum omnes duces fastidiunt Argyraspides xiv, 2, 7 Alexander militum opera magnus factus xiv, 2, 10 Alexandrum mortali manu cadere, fas non fuit xiv, 4, 12 Lysimachum leoni objicit xv, 3, 7 Sandrocottum interfici jubet xv, 4, 16 ejus tota domus a Cassandro sublatâ xiv, 6, 12. xv, 2, 3. xvi, 1, 15 eodem modo vindicator xvi, 2, 6 Alexandri nomen, quasi numen in auxilium vocatur a Macedonibus xiv, 5, 9 Alexandri Magni filius Indorum rex xii, 7, 10 Alexandri multi (pro similibus Alexandri) xiii, 1, 15 Vorst.

Alexander Lyncestarum frater xi, 2, 2 (hic Curtio est Alexander Lyncestes vii, 1, 6). propter insidias Alexandro paratas in vincula conjicitur xi, 7, 2 occiditur xii, 14, 1 Freinsh.

Alexander Cassandri F. xvi, 1, 5

Alexander Pyrrhi F. xvii, 1, 3 cædem parentis ulciscitur xvi, 2, 11 Macedoniam occupat xxvi, 2, 12 et amittit xxvi, 2, 13 restituitur xxvi, 3, 1 sororem suam in matrimonio habet xxviii, 1, 1

Alexander Persei F. cum patre capitur xxxiii, 2, 6

Alexander falsus (Βελλης dictus Josepho) Demetrium Syriæ regno, et vita exiit xxxv, 1, 9 et seqq. xxix, 1, 6 occiditur xxxv, 2, 4 Freinsh.

Alexander (Zabina Josepho dictus) a Ptolemæo Physcone in regnum Syriæ subornatur xxxix, 1, 5 occiditur xxxviii, 2, 7 Freinsh.

Alexander Ptolemæi matrem interficit xxxix, 4, 7 propterea a populo in exilium pellitur xxxix, 5, 2

Alexandria in Ægypto ab Alexandro M. conditur xi, 13 Carthaginis æmula xxi, 6, 3 ædificata a Cleomene xiii, 4, 11

Alexandria ad Tanaim conditur xii, 5, 13

Alexandrinæ regi suo tutorem a Roma petunt xxx, 2, 8

Alias: nusquam alias iv, 1, 9 (ubi

Delph. et Var. Clas.

alias pro alibi, alio loco. Sed usitatius est pro alio tempore.) Vorst.

Alibi? xii, 5, 11

Alienare (pro occultare) xviii, 3, 9 alienatis rebus (hoc est, recedente fortuna et mutato priore rerum statu) xiii, 6, 10 Freinsh. Alienare a se aliquem i, 7, 18 alienatus vocibus alterius vi, 1, 7

Alienum concupiscere ii, 2, 9 alienum imperium ii, 3, 1 alieni abstantia ii, 2, 11 de alieno largiri xxxvi, 3, 12 aliena qui affectat, propria sæpe amittit xxxix, 1, 3 alienis excubare sedibus viii, 4, 7

Alimenta ii, 1, 8. ix, 2, 7. xii, 4, 8 alimentorum fœdam mercedem reddere xii, 6, 11

Aliquando ii, 1, 14. xliii, 4, 4

Aliquantisper in Scythiam processit i, 8, 3 aliquantisper quievero victi iv, 2, 6 insultare Parthos aliquantisper passus est xlii, 4, 8

Aliquantum xxv, 4, 10. xxviii, 2, 5. xxxviii, 4, 7

Aliquis xlii, 2, 3 aliqui ii, 9, 4 aliquæ xxxi, 5, 5 aliquid ii, 10, 15. xxxi, 5, 1

Aliquoties xlii, 2, 5

Aliter ii, 13, 3 et 6. iv, 1, 12 aliter quam xv, 3, 13

Alites i, 4, 10. ii, 13, 12

Alius: nemo alius ix, 7, 10 ille—, alius xlii, 2, 11 ostendere alius canitiem, alius vulnera, alius ætate consumpta corpora, alius cicatricibus exhausta xii, 8, 12

Allegare (hoc est, prætexere; *vorwenden*) xvi, 1, 10 (L. 9. D. de Procur.) Freinsh.

Alligare vulnus (pro obligare) xv, 3, 13 Freinsh. Alligari in societatis fœdera per legatos xxiv, 1, 2

Alloqui xiv, 2, 8 et 12. xlii, 4, 12

Alloquio postremo aliquem dimittere xix, 3, 11 in alloquio blandus xlii, 4, 15 insidiosus alloquio ix, 8, 8

Alludere: infans veluti ad notam aliusit i, 4, 12 (quod 'risu cognoscere,' eleganter dixit Virgil. Eclog. 4. in fin.) Freinsh.

Alpes a Tuscis occupatæ xx, 5, 9 post Herculem a Gallis superatæ xxiv, 4, 4 (falso igitur hoc sibi ascribit Annibal apud Appian. in de Bell. Syriac. pag. 91. in fin.) Freinsh.

Altaria xvii, 3, 7. xx, 2, 4

Alter—alter i, 1, 6. ii, 9, 1 alter ex filiis xxxix, 3, 1 alteri (plur.) xx, 2, 8. xxx, 4, 15 altera (pro alterutra) xi, 12, 10 (non pro alia, meo quidem animo.

τὴν ἐρέαν τῶν ἑαυτοῦ θυγατέρων habet
Diod. vii, 64. Ita infra xvi, 5, 15) Freinsh.

Alternare (hoc est, variare) xxxvi, 4, 1
Freinsh.

Alternum xxxix, 4, 6 alternis ii, 4, 12

Altissima crux xviii, 7, 15

Altior vii, 5, 11

Altitudo promontiorum iv, 1, 16 al-
titudinis miræ saxum xii, 7, 12 media
montis altitudine xxiv, 6, 9

Altius (pro longius) xlii, 2, 7 Freinsh.

Altum (pro mari) xviii, 4, 12

Alveus xxxii, 3, 14

Alumen xxxvi, 3, 7

Amadas (amicus Alexandri) xii, 12, 8

Amari malle, quam metui ix, 8, 17

Amaritudo xxxviii, 5, 5

Amarum ac triste convivium xii, 6, 13
amarior minister regni, quam ipse rex
(hoc est, asperior, imitior, officiorum
tributorumve exactor) xvi, 1, 14 Freinsh.

Amazones Scythæ ii, 1, 3 earum origo
ii, 4, 1 et 27 mores ii, 4, 4 quare ita
dictæ ii, 4, 11 durant ad Alexandrum
usque ii, 4, 32 ad quem earum regina
proficiscitur ii, 4, 33. xii, 3, 5 Amazo-
num regio ii, 4, 20

Ambigere de regno i, 10, 1 ambigere
cui rei primum occurras xxix, 4, 9

Ambigeri regis subditi, tela veneno
tingunt xii, 10, 2

Ambiguum periculum xxiii, 8, 6. xxxi,
8, 7

Ambitio vulgi, (sicut sup. adulatione
vulgi) xii, 15, 11 (Vide quæ notavit Cl.
Berneccerus ad i, 1, 1 Freinsh. ubi am-
bitio popularis) magna ambitione sæpe
obtineri i, 3, 2

Ambitiosus apud populares xvii, 2, 6
ambitiosæ pulchritudinis scortum xxx, 2, 2

Ambo vi, 2, 10

Ambri superantur ab Alexandro xii,
9, 4

Amici (hoc est, consiliarii, procures)
xxxiv, 3, 3 (Ita forte xxxvii, 3, 8. quam-
vis et hic specialius, pro amantibus, accipi
posset. et xxxviii, 9, 5 et xlii, 5, 7. Vide
Cl. Bernecceri Notam ad Sueton. Cæa. 72.
c. Ita ix, 4, 5 et xii, 12, 8). Amicos Alex-
ander ad recipiendas Asiæ civitates mit-
tit xi, 10, 4 amicos longam vestem su-
mere jubet xii, 3, 9 unus ex amicis
Darii xii, 5, 10 amicior ii, 10, 13

Amicri pelle xlii, 1, 7

Amicitia jure patet alicui regia iii, 1,
2 amicitia regis fiducia aliquid facere
xii, 6, 3 amicitia regis palmam tenere
xii, 6, 3 amicitiam jungere ix, 4, 5. xliii,
8, 3 facere xii, 7, 6 amicitia regis fra-

gilitas xii, 6, 3 amicitias utilitate, non
fide colere ix, 8, 9 amicitiarum jura, suc-
cessu a plerisque, non fide, ponderan-
tur xxii, 7, 3

Amiculum xv, 3, 8

Amisio regni i, 4, 3 urbis iii, 4, 16

Amittere imperium iii, 6, 10 castra
iv, 5, 1 patriam vi, 3, 5. vi, 1, 7 que-
sitas opes vi, 3, 9 spem pacis xi, 12, 5
libertatem xxxii, 1, 2. xli, 6, 3 classem
naufragio xvi, 3, 10. xxvii, 2, 1 regnum
cum vita xvii, 2, 5 cum exercitu xxvi, 2,
10 amissus exercitus iv, 5, 10. xii, 1, 5
amissa dominatio vi, 3, 5 amissæ classes
v, 4, 17 cum amissis parta imperia pen-
sare v, 2, 3 amissis felicitis militiæ ques-
tibus xiv, 3, 10

Amnis ii, 4, 2. xii, 2, 5. xxxii, 3, 15
amnes xiii, 4, 20. xxxi, 5, 7

Amonitas fluminis xi, 8, 3 loci xiii,
7, 5. xiii, 8, 8. xlii, 3, 7

Amenius xxxviii, 7, 6. xli, 5, 2

Amor tantus Croesi apud omnes urbes
erat i, 7, 10 amor memorie ejus apud
omnes erat iv, 2, 5 amor popularium
vii, 2, 5 amoris non misericordie verba
xxxix, 3, 10 amorem populi juveni con-
ciliavit xvii, 2, 6

Amovere statem imbellem (pro alio
mittere) xi, 10, 14 Vorst.

Amphictyon rex Atheniensium ii, 6, 9

Amphilochi Gallaciæ populus xlv, 3, 6

Amphipolitana arx xiv, 6, 13

Amphistratus Castoris et Pollucis au-
riga xlii, 3, 3

Amphora xxxii, 4, 4

Amplecti spe improba regnum totius
Africæ xxii, 7, 4. xxix, 2, 2

Ampliare regnum virtute, liberalitate
Persarum vii, 4, 2 terminos imperii ac-
quisita urbe aliqua xlii, 6, 20 fines regni
xxxv, 1, 1 spe ampliandi regni xliii,
1, 17

Amplitudine rerum gestarum invidia
superatur i, 2, 5

Amplus circulus xxxiv, 3, 3 res gestæ
Scytharum amplæ magnificæque ii, 1, 1
amplior xxii, 5, 6. xxiv, 6, 8

Amplius (tam magnitudinis est, quam
continuum vocant, ut alibi, quam nu-
meri) iii, 3, 5 Freinsh. Non amplius una
veste (pro non pluribus quam una veste)
iii, 3, 5 non amplius centum viri vi, 7,
4 non amplius quam in biennii usum
xvii, 2, 14 (Vid. et Ind. in Nep.) Vorst.
Amputare moras xxiv, 7, 2 (quod Vir-
gilio est rumpere Æn. ix, 13. et alibi)
Freinsh. Amputata dextra ii, 9, 18

Amulius fratrem regno pellit xliii, 2,

2 interficitur a Romulo xliii, 3, 1
 Amyntas Macedonum rex vii, 2, 13
 Amyntas alter Menelai filius vii, 4, 3
 Amyntas dux Philippi in Asia ix, 5, 8
 Amyntas Alexandri consobrinus ab eodem interfectus xii, 6, 14 (videtur autem fuisse idem cum superiore.) Freinsh.

Amyntas Alexandri praefectus, in divisione imperii ejus Bactrianos sortitur xiii, 4, 23

An i, 6, 6 et 11. i, 9, 15. xi, 9, 4. xi, 12, 14. v, 4, 13 et 8, 3. vi, 2, 4. vii, 8, 4. xi, 6, 3

Anaxarchus philosophus xii, 13, 5

Anaxilaus tyrannus Siculus, insignis justitia iv, 2, 4

Anceps certamen (hoc est, dubium) ii, 3, 11. xi, 9, 11 Freinsh. Prælium xii, 9, 11. xxi, 2, 8 ancipiti periculo circumventi xxvi, 1, 10

Anchora Seleuci et generis ejus naturalis nota xv, 4, 9

Ancilla xliii, 4, 6. xxxvii, 3, 8

Andragoras nobilis Persa, praefectus Parthorum constituitur, regii Parthorum sanguinis auctor xii, 4, 12 ab Arsace oppressus xli, 4, 7

Andromache Hectoris, mox Heleni conjux xvii, 3, 6

Anfractus rupis xxiv, 6, 9

Angulus Ciliciæ xl, 2, 3 maris xliii, 3, 12

Angustiae Thermopylarum ii, 11, 2. viii, 4, 12 Salaminii freti ii, 12, 18

Angusto tramite xlii, 4, 4 angusta et ignobilis patria xxv, 5, 6 angustae fauces iv, 1, 1 angustis terminis insulae claudi iv, 1, 12. xxiii, 1, 2 angustis sibi metis inclusi videbantur xvii, 1, 12

Anhelans inopia (hoc est, summa) ix, 1, 6 Freinsh.

Animadvertere ii, 12, 1. viii, 5, 1. xii, 9, 5. xliii, 5, 7 animadverso xxi, 5, 2 Animalia ii, 1, 11 et 18

Animatus aic iii, 5, 12 circa aliquem animatus xiv, 1, 3

Animosi Tyrii fiducia Carthaginien-sium xi, 10, 12

Animus minax i, 5, 5 ingens i, 6, 12 animus non deest alicui in auxilium sui i, 9, 20 animus ad moriendum paratus ii, 11, 9 animus parcendi victis promptus ix, 8, 20 cæde satius xii, 6, 5 sicuti in hostem, ita in mortem invictus xii, 15, 4 animus in eam rem inclinatus xviii, 1, 2 animum ad aliquid intendit xxi, 1, 4 facinorosum animum ad domestica scelera convertit xxiv, 3, 1 animum ad Deorum templa convertit xxiv, 6, 4 ani-

mum regis fregit xxiv, 3, 4 animum sen-sis pellices obsidebant xlii, 4, 1 animum nubendi omittere ii, 4, 5 animum vincendi capere ex superstitione vii, 2, 10 animi plus alicui est quam alii xi, 10, 13 animo magnificentior ix, 8, 13 animo concordii ii, 10, 9 imbecillo secundam fortunam ferre viii, 1, 4 animo quædam agitare viii, 3, 12 animo prospicere ix, 1, 1 revocato ad bellum animo xi, 6, 18 animi (pro animo) xxi, 3, 6 animorum (pro animi, et hoc pro audacia) xiii, 5, 13 animos (pro animum, et hoc pro consilio) xxi, 6, 1 Freinsh. Animos ceterorum defectio fregit ii, 12, 25 animos injuria et indignitas acuit iii, 5, 4 animos extollit nobilitas i, 4, 4 animorum alacritas magna est aliquibus ii, 9, 11 tantis animis concursus est iii, 5, 13 tantum animorum vi, 7, 5 hostiles animos deponere vii, 3, 9 ea res animos eorum in spem condendæ urbis accendit xlii, 7, 6 animi juveniles utrique erant xvii, 1, 11 animi minores quam xviii, 1, 2 luporum animos habere xxxviii, 6, 6

Annus insignis Athenarum expugnatione et Darii morte et Dionysii exilio v, 8, 7 anno eodem quo Roma a Gallis capta, pax tota Græcia extitit vi, 6, 5 anno eodem tres summi imperatores mortui xxi, 4, 13

Annuum vectigale tributum xliii, 1, 9 annuum vectigal xviii, 5, 14 annui magistratus ii, 7, 2 successores iii, 3, 1

Andrus Agathoclis frater xxii, 7, 2

Ante diem (pro ante dies, hoc est, aliquod tempus) vi, 7, 7 (nisi est eodem die ut 'ante Kalendas' in L. 13. et L. 56. §. 5. D. de V. O. Freinsh. Ante experimentum belli nimium suis viribus fidit Xerxes ii, 10, 15 ante jactum sagittarum ad hostem veniunt Athenienses ii, 9, 11 ante annum Trojanæ cladis (pro anno ante Trojanam cladem) xviii, 3, 5 Vorst. Ante omnia (*für allen dingen*) xi, 2, 1 (Loquitur ita Marcianus in L. 23. D. de Probat. et Valens L. 22. de Alim. legat. et Sueton. in Calig. xxi, 6) Freinsh.

Anteacta v, 10, 11

Antecedere aliquos nobilitate xxxiii, 1, 1 aliquem ætate xxiv, 3, 7

Anteire omnes feminas mollitia corporis i, 3, 2 (Sic in malam p. usurpatur. Alibi in bonam. Ut, anteire viros virtute i, 3, 6) Vorst.

Antelucanum tempus i, 6, 2

Antenor Venetorum conditor xx, 1, 8

Anteponere spem præmii fidei sacra-

menti xiv, 1, 10 periculoso regno secutam et tutam vitam xxxix, 4, 3

Antequam viii, 6, 8. xviii, 9, 8

Antesignani Dii xiv, 8, 7

Antidota xxxvii, 2, 6

Antigones amicus Alexandri xii, 12, 8

Antigonus in divisione imperii Alexandri majorem Phrygiam consequitur xiii, 4, 14 bellum cum Perdicca gerit xiii, 6, 8 Eumenen vincit xiv, 2, 2 iterum, et Argyraspidas xiv, 3, 2 a quibus traditum xiv, 3, 11 in custodia habet xiv, 4, 21 sociis prædæ partem negat xv, 1, 2 rex appellatur xv, 3, 10 occiditur in prælio ab Seleuco xv, 4, 22 Philippo et Alexandro regibus in omni militia socius xvi, 1, 12

Antigonus modo dicti nepos xvii, 2, 10 a Ptolemæo Macedonia pellitur xxiv, 1, 9 revertitur xxv, 1, 1 Gallos cædit xxv, 2, 10 pellitur a Pyrrho xxv, 3, 5 Peloponenses subjugat xxvi, 1, 2 Gallos cædit xxvi, 2, 8 bellum Atheniensibus infert xxvi, 2, 10 Macedoniam amittit xxvi, 2, 11

Antigonus ultimus, Philippi tutor xxviii, 3, 10 diadema projicit xxviii, 3, 12 jussu populi regnat xxviii, 3, 16 Laodæmonios vincit xxviii, 4, 3 Spartam capit xxviii, 4, 12 moritur xxviii, 4, 16

Antiochenses xxxv, 1, 3 et 5. xxxix, 1, 3

Antiochia a Seleuco, ex nomine patris condita xv, 4, 8 a Grypo capitur xxxix, 3, 7 contra Demetrium conspirat xxxv, 1, 2. xxxix, 1, 4 ad filium ejus deficit xxxv, 2, 3

Antiochus Seleuci pater xiii, 4, 17 clarus inter Philippi duces xv, 4, 3

Antiochus (Soter), Seleuci filius xvii, 2, 11 pacem cum Ptolemæo facit xxiv, 1, 8

Antiochus (Deus) xxvii, 1, 1

Antiochus Hierax xxvii, 2, 8 ab Eumene Bithyno vincitur xxvii, 3, 2 a latronibus interficitur xxvii, 3, 12

Antiochus (Magnus), Asiæ rex adhuc impubes xxix, 1, 3 Ægyptum aggreditur xxx, 1, 4. xxx, 2, 9 ab Ætolis in Romana bella impellitur xxx, 4, 18 Ægyptum occupare statuit xxxi, 1, 1 vincitur ab Acilio xxxi, 6, 5 donat Scipioni filium xxxi, 7, 4 debellatur a Scipione xxxi, 8, 9 interficitur xxxii, 2, 2

Antiochus (Epiphanes) Magni F. a Popillo circumscribitur xxiv, 3, 3

Antiochus (Deus) Pseudo-Alexandri filius a tutore Tryphone occiditur xxxvi, 1, 7

Antiochus (Soter) Demetrii frater Tryphonem regno exiit xxxvi, 1, 8 Judæos subigit xxxvi, 1, 10 in Parthos ducit xxxviii, 10, 1 Babyloniam occupat xxxviii, 10, 6 occiditur xxxviii, 10, 10 corpus ejus remittitur a Parthis xxxix, 1, 7

Antiochus (Grypus qui et Philometor), Demetrii filius xxxix, 1, 9 (Reliqua vide in Grypus)

Antiochus (Cyzicenus) modo dicti frater uterinus xxxix, 2, 10

Antiochus (Asiaticus) Cyziceni F. regno Syria, quod Lucullus dederat, a Pompeio privatur xl, 2, 3

Antiope Amazonum regina ii, 4, 30 captam ab Hercule sororem traditis armis liberat ii, 4, 25

Antipater inter amicos Philippi ix, 4, 5 Macedonia præfectus xi, 7, 1 Agidem et Spartanos vincit xii, 1, 12 cum supplemento tironum ad Alexandrum evocatur xii, 12, 9 auctor necis Alexandri, et quare xii, 14, 1 nascendo regi tutor constituitur xii, 2, 1 Græcis præponitur xii, 5, 8 Antigonum contra Perdiccam juvat xiii, 6, 9 Eumeni auxilia mittit xiv, 2, 4 Macedonum insidiis petitur xiv, 4, 11 amarior semper minister regni fuit, quam ipsi reges xvi, 1, 14

Antipater Cassandri filius, Antipatri superioris nepos, matrem occidit xvi, 1, 1 regno exiit xvi, 1, 10 interficitur a Lysimacho socero xvi, 2, 4

Antiquitas xii, 2, 11 Siciliae fabulosa (hoc est, antiquorum de Sicilia narrationes) iv, 1, 8 Freinsh. Omnis antiquitas fabulosa ii, 6, 7

Antiquus xxiii, 4, 4 antiqua patria repetita xxxvi, 2, 14 antiqua et obsoleta gloria xxx, 4, 15 antiqua oracula xi, 7, 4 ab antiquis in dulcedinem fabulæ compositum iv, 1, 17 antiquius templum xi, 10, 11 temporibus antiquiores i, 1, 6 gens antiquissima ii, 1, 5 antiquum xxxix, 3, 5 (pro eo quod alicui maxime curæ est. *Angelegen*. Aliter tamen exponit Barth. Advers. pag. 1338. pr. ita in L. 19. §. 7. D. de Captiv. et Postlim.) Freinsh.

Antistites (pro sacerdotibus) xi, 11, 7. xxiv, 8, 3 Freinsh.

Antonius bellum Parthis infert xli, 2, 9 a Parthis vincitur xxiv, 5, 5

Anulus cum insculpta anchora, inventus in lecto matris Seleuci xv, 4, 5 anuli curam sub C. Casare Trogi pater habuit xliii, 5, 12 anulum suum Perdiccæ tradit moriturus Alexander xii, 16, 12

Anus xxvi, 4, 1
Anxie (hoc est, diligentissime) i, 4, 11 Freinsh.

Anxius ambiguo periculo xxiii, 3, 6
anxium tenere xliii, 2, 10

Apamenii a Demetrio deficiant xxxix, 1, 3

Aperire portas refugiis aliorum xi, 4, 9
portas adversus aliquos xxviii, 2, 2
mandata regis xviii, 6, 4 consilium suum omnibus xxii, 5, 1 aperta vi ix, 8, 12
aperto prælio dimicare iii, 7, 15

Aperte v, 8, 14. v, 10, 13. v, 11, 7. ix, 8, 12

Apes Hieronem nutriunt xxiii, 4, 7
apium usus ab Aristæo inventus xiii, 7, 10

Apis Ægyptiorum Deus i, 9, 2
Apollo Seleuci pater creditur xv, 4, 3
virgineum raptor xlii, 7, 7 pro Delphis suis contra Gallos pugnat xxiv, 8, 4
Apollinis templum ii, 12, 8 spoliatur a Phocensibus viii, 1, 8 Apollini consecratur gladius Pausaniæ, quo Philippus occidit ix, 7, 13 campi Antiocheni dicantur xv, 4, 8 munera a Massiliensibus mittuntur xliii, 5, 9 Apollinem legum suarum auctorem facit Lycurgus iii, 3, 10

Apollonia xv, 2, 1
Apollonienses pro Scythia auxilium a Philippo petunt ix, 2, 1

Apparatus epulis invitare aliquem i, 6, 5

Apparatus belli ii, 3, 13. vi, 2, 10. xi, 2, 7. xxxi, 4, 9. xxxviii, 3, 9 divitiarum xi, 10, 1 apparatus regius xxi, 2, 8 apparatus (plural.) iv, 5, 3. ix, 5, 5 et 6, 2 apparatus ludorum vi, 9, 3 apularum xii, 3, 11. xxxviii, 8, 4 æmorum quam conviviorum apparatibus studiosior ix, 8, 4

Appare i, 4, 12. ii, 9, 15. xi, 1, 9 et 14, 10. xx, 3, 8 apparuere prodigia xii, 16, 4

Appellare regem (pro facere, aut declarare) xiii, 3, 1. xliii, 3, 2. xl, 2, 2
Ita, hostem xliii, 10, 8 Freinsh. Ab argenteis clypeis Argyraspidas appellavit Alexander xii, 7, 5 urbem Sidona a piscium ubertate appellavere xviii, 3, 4 ex nomine Judæ Judæos appellavit xxxvi, 2, 5 servitutem non matrimonium appellantes (pro servitutis habentes) ii, 4, 5 Vorst.

Appellatio xvii, 2, 8
Appetere aliquem veneno xxxvii, 2, 5
appetere aurum ii, 2, 8 prius sus defendenda, quam aliena appetenda xxviii, 2,

1 appetitus insidiis (hoc est, petitus) vii, 5, 4. xxxix, 2, 7 Freinsh.

Appius Claudius pacem cum Pyrrho dissuadet xviii, 2, 10

Applicuit ad litus (hoc est, appulit. *Er ist angelandt*) ii, 4, 21 applicitorum ii, 12, 2 applicare (active, pro adimovere) xi, 15, 6 applicuit se trunco xii, 9, 9 applicito captivo xi, 15, 6

Appropinquante vespere xxxi, 2, 3

Appulsus littoribus xlii, 3, 3

Appulsus (substant.) xviii, 5, 1

Apricitas loci xxxvi, 3, 5

Apte ii, 1, 12

Aptus regno xi, 5, 2 aptior visus Tisaphernes vi, 1, 3 aptior locus xviii, 7, 11 gloria xxxi, 8, 9

Apud eum nulla ratio vincendi turpis ix, 8, 7 apud eum cupiditas non terminatur ullo modo xxi, 6, 4 apud ædiles jurgari adversus lenones xxi, 5, 7 apud Aristotelem condiscipulatu familiaris xii, 6, 7

Apulorum bellum cum Alexandro Epirota xii, 2, 5 fatum xii, 2, 10

Aqua diutissime humillimo solo immorata ii, 1, 17 aqua bitumine stagnatur xxxvi, 3, 7 aqua ferro violentior xlii, 3, 8 ingenti dulci aqua inventa xii, 10, 7 aquam porrigere xliii, 3, 11 in aqua fida venenum habuerunt xii, 14, 9 aqua calida lavari xlii, 2, 6 aquarum illuvies ii, 1, 14. ii, 6, 10 aquarum concursus iv, 1, 15 concretis aquarum molibus xxxi, 5, 7 aquarum abundantia irrigatur xli, 5, 4 cum calidis aquis insula emerit xxx, 4, 2

Aquila in acie Locrensiu contra Crotonienses xx, 3, 7 in clypeo Hieronis xxii, 4, 10 aquila in auspiciis quid significet xxiii, 4, 11 aquilæ duæ in culmine domus nascente Alexandro xii, 16, 2 aquila aurea Clearcho in publicum prodeunti prælata xvi, 5, 9

Aquileia ab Istris habitata xxiii, 3, 16

Aquilus consul xxxvi, 4, 10

Aquilus Romanorum legatus a Mithridate vincitur xxxviii, 3, 5 et 14 idque in Bithynia xxxviii, 4, 6

Arabiz pars in divisione imperii Alexandri Ptolemæo cedit xlii, 4, 10

Arabum rex Erotimus magnum nomen Arabum fecit xxxix, 5, 8 Arabum gens xxxix, 5, 5

Arachosii in divisione imperii Alexandri Sibirio cedunt xlii, 4, 22

Ara Dianæ xxviii, 3, 5 aræ duodecim a veniente in Asiam Alexandro statutz xi, 5, 4 ad ostium Indi xii, 10, 6 ara in iuramento tactæ xxiv, 3, 8

Arare ii, 6, 5 bubus conductis xi, 7, 5
Arathis sepulchrum pro templo colunt
Syri xxxvi, 2, 2

Aratio inventa ab Atheniensibus ii, 6, 5
Aratro aureas glebas excindunt xlv, 3, 5
aratro boves domare xlv, 4, 11

Aratus juventutem ad subolem gene-
randam domum remittendi auctor Sparta-
nis fuit iii, 4, 8

Araxes fluvius i, 8, 2

Arbaces Medorum praefectus i, 3, 2
rex fit, imperio ab Assynis ad Medos
translato i, 3, 6

Arbiter pacis et belli Graecorum quo-
modo factus Persarum rex v, 2, 11 (Ar-
bitrium autem hic potestas est, ex sola
arbitri voluntate dependens, ut et alias,
'arbitrium vitas, et necis,' et similia.
Contra 'arbitrium pacis suscipere,' est in-
terponere se pro mediatore xxii, 2, 5).
arbitr (pro teste) xxiv, 2, 5 (pro iudice)
xxvii, 2, 4 Freinsh. Sine arbitris interfi-
cere aliquem xxi, 4, 3 arbitr jurisju-
randi xxiv, 2, 5

Arbitrari xiv, 1, 13. xviii, 4, 9. xxi, 1,
2. xxiv, 2, 7 pares se crudelitati senato-
rum arbitrabantur xvi, 4, 13

Arbitria principum pro legibus i, 1, 2
(Ita ii, 7, 3 libido regum, pro legibus.
arbitria, pro imperiis i, 1, 2. Ita Tacit.
A. vi, 51, 5, et aliis locis, quae demon-
strat Ind. in voce Arbitr.) Freinsh. Arbi-
tria regni permittere victori xi, 12, 4 ar-
bitria pacis suscipere inter aliquos xxii,
2, 5

Arbores opobalsami xxxvi, 3, 4 pi-
ces, ibid. Arborum genera pro condi-
tione regionum variata ii, 1, 13

Arcadiæ regnator Aristæus mellis usum
primus invenit xiii, 7, 10 (vide Virgil.
in Georg.) Freinsh.

Arcades Spartanos vincunt vi, 6, 10
Arcanorum regis particeps Harpagus
i, 4, 6 (Ita apud Curt. vi, 8, 14. 'arca-
norum regis arbiter Philotas.') Freinsh.

Arcere hostem finibus regni xi, 6, 9
arceri ii, 1, 20

Arcesilaus in divisione imperii Alex-
andri Mesopotamiam sortitur xiii, 4, 23

Arcesilaus Archagathum occidit xxii,
8, 14

Arcessere xxvi, 3, 3 filiam ad se ar-
cessit i, 4, 6 filium ix, 1, 8 classem La-
cedæmone cum auxiliis arcessit iv, 4, 10
arcessit puerum in Macedoniam viii, 6, 5
regem ad defensionem patriæ arcessunt
vi, 4, 9 arcessendus xl, 1, 2 arcessiri
xviii, 2, 4 arcessita xiv, 5, 1 arcessitis
auxiliis xi, 10, 14 arcessitis ad se prin-
cipibus xviii, 6, 1 arcessitis servis xxvi,

1, 9 arcessito filio xxxix, 4, 1

Archagathus Agathoclis F. xxii, 5, 1
occiditur xlii, 8, 14

Archaismi: Glandem vesci ii, 6, 5
(Vide Vesci). nihil frui viii, 2, 11 ultio-
nem potiri ix, 7, 12 (cujus generis plura
vide in Potiri)

Archelaus Amyntæ F. vii, 4, 5 occidi-
tur a fratre Philippo viii, 3, 10

Archidamus dux Lacedæmoniorum
vulneratur in prælio vi, 8

Archidæus Amyntæ F. vii, 4, 5 occi-
ditur a fratre Philippo viii, 3, 11

Archon in divisione imperii Alexandri
Pelagos consequitur xiii, 4, 23

Arctare (pro circumscribere, definire)
xxxix, 6, 4 Freinsh. Arctantibus freti
littoribus xlv, 1, 9

Arctissima cognatione junctus alicui
viii, 6, 4 arctissima custodia servari
xxvii, 8, 10 arctissimis societatis vinculis
juncti vi, 5, 11

Arcus locus Judææ, ubi balsamum
nascitur xxxvi, 3, 2 (Sed legendum vi-
detur 'Hierichus.' Vide Not.) Vorst.

Arcus stridor xxiv, 8, 6

Ardeat terræ nimio fervore solis ii, 1,
6 ardentibus tanto odio Phocensium viii,
4, 6 ardentissimus sol xxxvi, 3, 5

Ardor ex desperatione singulos cepit
xx, 3, 5 ardor militum recens xxvi, 2, 8
tantus ardor animis regis accessit xxxi, 3,
6 ardorem militibus injecti iii, 6, 10 ar-
dore incredibili mentis accensus xi, 6, 4
in ipso ardore certaminis xli, 2, 9 ardo-
res æstivi solis ii, 1, 7

Ardui laboris opus, Præf. 2 ardua
montium xli, 1, 11

Areas Spartanorum dux contra Æto-
los xxiv, 1, 5

Arei xli, 1, 10 in divisione imperii
Alexandri Stasanori cedunt xiii, 4, 23

Arenæ vice bitumine interstrato i, 2, 7
arenæ onera xviii, 4, 12 arenarum
moles i, 9, 3. iv, 1, 6. xv, 3, 11

Argenteus locus xxxix, 1, 6 argen-
tea culinarum instrumenta xxxviii, 10, 4
argentei clypei xli, 7, 5

Argentum ii, 2, 7 argenti usus iii, 2,
12 argenti metalli in Thracia viii, 3, 12
argenti grande pondus xxv, 1, 6 argento
fulgens acies xi, 13, 11 argento arma
inducere xli, 7, 5 argento referta castra
xxv, 1, 9

Argæus rex Macedonum vii, 2, 2

Argi receptaculum exulum Athenien-
sium v, 9, 4 eloquentia Demosthenis
persuasi Atheniensibus junguntur xlii,
6, 10 obsidentur a Pynho xxv, 5, 1
Argonautæ xlii, 2, 11 navem suam

hameris per montes transportant xxxii, 3
14

Arguere aliquem xxii, 3, 3

Argumentum (pro signo, indicio) xii, 15, 3. xv, 4, 9. xvi, 5, 19 Freinsh. argumentis superari ii, 1, 21 velut manifestis argumentis xliii, 2, 7

Argyraspides xii, 7, 5 vincuntur ab Antigono xiv, 3, 2 Eumenes prodrunt xiv, 4

Ariamenes Cappadociae rex xxvii, 3, 7

Ariarathes Artaxerxis F. x, 1, 1

Ariarathes Cappadocum rex xiii, 6, 1

Ariathes Armenis F. puer adhuc, Cappadocum rex xxix, 1, 4

Ariathes Cappadocum rex fratrem Oroferen regno pellit xxxv, 1, 2 contra Demetrium Syrum conspirat xxxv, 1, 6 Romanos juvat contra Aristonicum xxxvii, 1, 2 interficitur xxxviii, 1, 1

Ariathes superioris F. ab avunculo Mithridate interficitur xxxviii, 1, 11

Ariathes modo dicti frater, a Mithridate vincitur xxxviii, 2, 2

Ariathes Mithridatis F. xxxviii, 1, 12 Arida loca xii, 10, 7

Arideus Philippi F. Alexandro succedit ix, 8, 2 quamvis ab ipso praeteritus xii, 15, 9 nominatur pro successore a Meleagro xiii, 2, 8 recusatur a Ptolemaeo xii, 2, 11 rex appellatur a militibus xiii, 3, 1 necatur ab Olympiade xiv, 5, 10

Arietis pellis gentibus memorabilis xlii, 2, 10

Ariobarzanes rex Cappadocum xxxviii, 2, 8 a Tigraue pellitur xxxviii, 3, 4

Aristaeus Cyrenen condit xiii, 7, 1 mellis usum invenit xiii, 7, 10

Aristides proditorem Pausaniae detegit ii, 15, 16

Aristonicus Eumenis naturalis F. xxxvi, 4, 6

Aristoteles Alexandri Callisthenisque praceptor xii, 6, 17 Aristoteles doctor inclytus omnium philosophorum xii, 16, 8

Aristotimus Eliorum tyrannus xxvi, 1, 4

Arma Amazonum inter Herculis stipendia ii, 4, 18 arma Parthorum xli, 2, 5 armis, non pretio summovendus hostis vi, 1, 6 armis, non muris, defensa Sparta xiv, 5, 6 arma movere ii, 8, 1 arma (pro bellis) xvi, 2, 7 Freinsh. Arma convertere ab externis bellis velut in viscera sua iii, 2, 1 arma transferre ad hostem xlii, 1, 5 armorum apparatus ix, 8,

4 pulchritudo xi, 13, 5 armorum quam convivorum apparatus studiosior ix, 8, 4 non armorum decore, sed ferri virtute victoria quaeritur xi, 13, 11

Armare sagittas veneno (hoc est, tingere, imbuere) xii, 10, 2 (Ita, 'ferrumque armare veneno,' et 'calamos armare veneno,' Virg. Aen. ix, 773. et x, 140.) Freinsh. Armata aliquos fortuna in perniciem mutuat xiii, 1, 15 armati in vindictam regni xliii, 2, 10 armati convenient Alexandri amici xlii, 2, 4 in armatam concionem inermis desiluit xii, 11, 8 armatae virgines xxiv, 8, 6

Armenia xlii, 2, 9 Armenia major et minor xxxviii, 7, 3 Armenis rex Tigranes xxxviii, 3, 1. xl, 1, 3 Armeniam condit Armenis xlii, 3, 8 Armenis bellum xlii, 4, 1

Armenii in divisione Imperii Alexandri Phrataferni cedunt xlii, 4, 23 Armenii regni descriptio xlii, 2, 7

Armenius Jasonis comes xlii, 2, 10

Armenta pascere ii, 2, 3 habere ii, 2, 6 armenta per Italiam Hercules duxit xlii, 3, 4. xliii, 1, 9 armenta per tramitem angustum cominebant xlv, 4, 4 armenta Geryonis xlv, 4, 16

Arpi a Diomede conditi xx, 1, 10

Arripi adversa valetudine (pro corripere) xli, 6, 13 Freinsh. Arripit aliquem somnus xi, 13, 1 arripere occasione xxvii, 2, 7 materiam quietis xxx, 1, 7 arrepta lingua feram exanimavit xv, 3, 8

Arrogantiae odium xlii, 8, 2 arrogantia crudelitati accedit xvi, 5, 7

Arrybas rex Molossorum a Philippo regno exiit vii, 6, 12. viii, 6, 7 regnum suum novis legibus instruit xvii, 3, 12

Ars bellandi xix, 1, 1 (Ita Florus i, 3, 2.) Freinsh. Ars imperatoria xxxi, 4, 9 arte quæsitis remediis locorum vitia molliuntur ii, 1, 6 arte alicui adulari xvii, 2, 10 artes (pro dolis) xlii, 1, 18 Freinsh. Artes ludicra i, 7, 12 artes dissimulationum xxi, 5, 11 artibus bella tractare ix, 8, 12 artes imperatoris, oratoris vi, 5, 5 magicæ i, 1, 9. xxxvi, 3, 7

Arsaces Parthorum rex xli, 4, 8

Arsaces omnes Parthorum reges dicti xli, 5, 6

Arsacides Parthorum rex xxxvi, 1, 3 ejus crudelitas, ibid.

Arsinoë Cyrenarum regina cum genero concumbit xxvi, 3, 6

Arsinoë Lysimachi uxor privignum veneno tollit xvii, 1, 4 a fratre in matri-

monstrum petitur xvii, 2, 7. xxiv, 2, 1 in exilium abiit xxiv, 3, 9

Artabanus Xerxen obtruncat, et ab Artaxerxe occiditur iii, 1, 3

Artabanus Parthorum rex xlii, 2, 1

Artaphernes Darii frater item inter Xerxen ac fratrem ejus dirimit iii, 10, 9

Artaxerxes (Longimanus) iii, 1, 3

Artaxerxes (Mnemon) Persarum rex v, 8, 13 Darii F. v, 11, 1 bellum cum fratre gerit v, 11, 5 Cohors classi suæ præficit vi, 1, 9 Græcos ab armis discedere jubet vi, 8, 1 filios 115 habet x, 1, 1 ex quibus multos insidias sibi struentes interficit x, 2, 5 (Artaxerxes Persis idem quod *μῆγας ἀπῆλος*, 'magnus bellator,' ut docet Herodotus vi, 90. sive ut Attianus. Marcell. xix, 4. 'bellorum victor.') Freinsh.

Artémehs cum fratre Xerxe de regno discepat ii, 10, 2

Artemibiz, reginæ Halicarnassi, audacia ii, 12, 23

Artifex in seria et jocis ix, 8, 8

Aruas Mosls F. xxvi, 2, 17

Arx Thebana a Lacedæmonis occupata viii, 1, 5 arx Amphipolitana xiv, 6, 13 arcem occupat xxi, 2, 9. xxiv, 3, 7 in arte tollotatus xvi, 4, 11

Ascaloni cum Phenicibus bellum gerunt xviii, 3, 6

Ascanius Æneæ F. xliii, 1, 13

Ascendere torum sororis xxxviii, 8, 4

Asciscere (pro assumere) xliii, 1, 10 in matrimonium aliquam xxxviii, 8, 5

ascitus in civitatem inter incolas xxii, 1, 6

Asia subacta a Cyro i, 8, 1 a Scythia ii, 3, 1 illa per 1600 annos vectigalis ii, 3, 17 in ditione Atheniensium iv, 3, 5 (dubium tamen. Vide, Græcia in dit. Athen.) Freinsh. Affectatur a Spartanis vi, 1, 1. vi, 2, 7 vastatur ab Alcibiade v, 4, 6 Gallorum plena xxv, 2, 11 Asia Persarum juris ix, 5, 8 Romanorum facta, eos corrumpit xxxvi, 4, 12 Asiæ civitates quædam ab Amazonibus subactæ ii, 4, 14 quædam motu terræ absorptæ ix, 4, 3 Asia inter fines Tauri xxvii, 2, 6 Asiaticæ deliciæ xxxi, 8, 9 Asia major xv, 4, 1 Asia velut regum præda xxvii, 3, 4

Asianus exercitus xxxvii, 3, 8 Asiana expeditione ii, 6, 1 Asiani milites xxxi, 6, 9 Romanis impares xxxi, 2, 12 Asiana bella xxxviii, 3, 10

Aspasia Cyri pellex x, 2, 2

Aspectus regis vi, 2, 13

Aspera gens xxiv, 4, 4 gens laboribus et bellis aspera ii, 3, 7 cælum aspe-

rius fi, 1, 13 asperum prælium v, 9, 10

Aspergi sanguine alicujus xiv, 4, 11 aspergere fundamenta murorum sanguine xxviii, 2, 10

Asperitas hæc animum regis fregit xxiv, 3, 4

Aspernari (hoc est, dedignari) i, 8, 4 Freinsh. xlii, 6, 4 aspernantes regem xxxix, 1, 6

Asphaltites lacus xxxvi, 3, 6

Aspicere solem xviii, 3, 12

Assentari xii, 6, 2 assentantium adulationes xxxi, 6, 3

Assequi virtute (ne segnior videare) ii, 4, 27

Asserere senatui quid xxxviii, 2, 5 si bi originem Græcam xlv, 3, 2

Asseveratio xxiv, 8, 1

Assidua consuetudo iii, 2, 10 assiduus res xlv, 36 assiduus inter pares discordias malum xvi, 3, 1 assiduus colloquium xxxi, 4, 4 et 9 assidui circa Hannibalem fuere xxxi, 4, 6 assidui imbres xxiv, 8, 14 status xlv, 1, 10 assidue injuriæ xix, 1, 9 disensiones xx, 5, 7 assidua bella ix, 4, 9. xviii, 2, 11 et 3, 16 certamina viii, 2, 6. xx, 5, 14 damna belli iii, 4, 4 funera v, 8, 8 pericula xiii, 1, 7 scelera xlii, 5, 2

Assidue xxix, 1, 10. xxxviii, 4, 11. xli, 1, 9. xliii, 1, 6

Assiduitas disputationum xx, 4, 11

Assignare alicui provinciam (pro decernere) xlii, 4, 14. xv, 3, 15 custodibus (pro dare in custodiam) xlv, 4, 21 assignare (etiam proprie significat spectatum dividere, ut in coloniis) xlii, 3, 1. xliii, 1, 1 (Ita Livius iv, 11, 9. et sæpius, Frontin. de Re Agrar. cap. de Agror. Qualitat. in Princ. Plin. x, 10. f. Vide etiam Calvin. Lexic. Jurid. in voce Ages subæc.) Freinsh. Assignare copias ducibus (tradere perducendas) aliquo ii, 13, 11 Vorst. Assignatur alicui cura castrorum xlii, 4, 5 assignare violentiam viris, mansuetudinem mollicibus xli, 3, 7

Assistere inter ceteros (stare, consistere) iii, 1, 8 Vorst. Assistentes xxiii, 2, 11

Assolet xxxix, 1, 3

Assuetus imperio xxxi, 1, 8. xxxvi, 1, 3 assuetus feras cursu fugare xxxvii, 2, 8

Assumere socium cepit (quod in societatem asciscere Curt. viii, 6, 12 dixit) i, 6, 1 assumere in matrimonium (hoc est, ducere) ii, 4, 24 in societatem consilii iii, 1, 6 facinoris x, 1, 5 assumere (pro sumere) xii, 3, 8 assumere comitem i, 6, 3 assumere aliquem ducem iii, 4, 8

assumere habitum Persarum, diadema xli, 3, 8 (pro quo mox simplex, sumere xli, 3, 9) assumere mores Persarum xli, 4, 1. Vort. assumtus in societatem ejus xli, 5, 7.

Assyrii 1300 annis imperarunt i, 2, 13 postea Syri dicti i, 2, 13 Assyriorum rex Ninus ii, 3, 18 Assyriorum regum origo Damascena xxvi, 2, 1 Assyrium stagnum a Phœnicibus habitatum xviii, 3, 3 Assyria regna xli, 1, 8.

Asteropæus pro Trojanis pugnat vii, 1, 5.

Astricta parsimonia xlii, 3, 1.

Astruere (pro struere, hoc est, cumulare) xxiii, 3, 12. Freinsh.

Astu eum falce convulseraverat ii, 6, 20 astu Philippi vincuntur Scythæ ix, 2, 14 astu agere xi, 6, 8 quasi astu inspicienda præberentur, quæ omni studio occultanda forent xxviii, 8, 10.

Astyagis somnium i, 4, 2 crudelitas in Harpagum i, 5, 6 bellum cum Cyro i, 6, 10.

At postremo i, 10, 22 at ubi vii, 5, 10 at si xli, 13, 5 at vos xiv, 4, 10.

Atheas Scytharum rex ix, 2, 1 Philippi astu vincitur ix, 2, 16.

Athensæ velati templum literarum ii, 6, 6 patria communis eloquentiæ v, 9, 9 Minervæ sacræ ii, 6, 9 ex integro conduntur ii, 15, 1 capiuntur a Spartanis v, 8, 5 a Persis dirutæ, Persicis spoliis; a Lacedæmoniis, Laconicis restituntur vi, 5, 10 alter oculus Graciæ v, 8, 4.

Athenienses Amazonas vincunt ii, 4, 2 Atheniensium origo ii, 6, 1 laus viii, 2, 12 cupiditas imperandi ii, 3, 5. v, 1, 6 nomen unde ii, 6, 9 bellum cum Dario ii, 9, 7 ducentas naves fabricant ii, 12, 12 primam gloriam ex victoria Persica reportant ii, 14, 10 Xerxes vincunt ii, 15, 20 bellum cum Lacedæmonibus gerunt iii, 2, 1 classem in Ægyptum mittunt iii, 6, 6 Syracusæ obsident iv, 4, 5 statum mutant ii, 7, 1 iterum v, 8, 5 omnem ditionem amittunt v, 7, 3 tyrannos exigunt ii, 9, 6. v, 10, 4 ab omnibus odio habentur v, 1, 10 vincuntur a Philippo vii, 6, 7. ix, 3, 10 bellum Lamiscum in Græcia movent xlii, 5, 1 bellum cum Antigono gerunt xvi, 2, 10 Athenienses eloquentes v, 2, 6 superbi v, 8, 6 periti rei nauticæ vi, 1, 9 Atheniensium virtus cum Epaminonda extincta vi, 9, 1 simulacra cum Doricis vii, 6, 16 bellum cum Antipatro xlii, 5, 8.

Atilius Regulus xli, 4, 3.

Atropates in divisione imperii post Delph. et Var. Clas.

Alexandram Mediam majorem consequitur xlii, 4, 13.

Attalica præda xxvi, 4, 8 Attalicas gazæ xxvi, 4, 9 Attalicum regnum xxviii, 7, 7.

Attalus dux Philippi in Asia ix, 5, 8 Pausanias ille dicit ix, 6, 6 ab Alexandro interficitur xli, 6, 14.

Attalus alius, Alexandri dux xlii, 3, 2 Attalus Pergami rex xxix, 4, 8 populum Romanum heredem instituit xxvi, 4, 5.

Attaminare (pro contaminare, polluere) xxi, 3, 4 Freinsh.

Attenda domesticis bellis Græcia v, 2, 12 attritus bellis xli, 6, 4 attritus vires xvi, 3, 6.

Atthis, Cranaï filia, Atticæ nomen dedit ii, 6, 8.

Attici fines iii, 7, 2. v, 9, 6.

Attingere gentem xxviii, 7, 2.

Attonitus i, 10, 16 attonitus fortana majestatis prioris xiv, 6, 10 attonita admiratione xxv, 4, 5 attonita periculo legio xxi, 8, 7.

Attributis insule innoxie incolis xviii, 3, 10.

Avaritia bellorum mater ii, 2, 13 tyranni xviii, 4, 14 inconsulte avaritiæ poenas dedit xxvi, 4, 8 avaritiæ sollicitatus xxii, 2, 1.

Auctor (pro historico), Præf. 2 (ita Livius xxix, 25, 1). pro suatore ii, 9, 12 et 21. ii, 12, 15. iii, 3, 10. iii, 4, 8 (Ita Curt. iv, 7, 39. 'quamvis auctoraugustinus quid sit.' Vide Sueton. Tiber. 27, 5). pro duce iii, 4, 9 (ibi, 'sic ipsum spei sum,' sc. auctorem: nam eodem loco, ibi, 'ascendi auctorem' pro suatore ponitur). pro causa v, 4, 12. xiv, 3, 4. xxii, 4, 14 pro teste xi, 3, 8 (ita apud Flor. i, 16, 20). pro inventore v, 14, 1 auctoritas (pro conditoribus) xxviii, 1, 11 Freinsh. (Observanda et constructio): auctor non expectandi auxilii ii, 9, 10 auctor maximæ imperii subversæ et rursus receptæ v, 4, 12 auctor nuntii v, 7, 4 auctor consiliorum viii, 2, 11 Vort. auctores regni capræ vii, 1, 9 auctor originis urbis xxi, 6, 2.

Auctoritas patriæ xxii, 2, 7 matris xxix, 1, 9 auctoritas ne successibus deesset ii, 4, 13 ne minoris auctoritatis apud quos haberetur xv, 2, 11 auctoritatem alicujus sequi xli, 1, 6 auctoritatem regiam viribus acquirere xlii, 6, 4 auctoritate nominis sui civitates ad defectionem compellere v, 2, 5.

Aucupari absentiam alicujus xxix, 4, 10.

Ind. Justin.

Audacia visibilis in muliere ii, 12, 24 mira audacia xxii, 4, 2 audacia meretricis xxx, 2, 1 nec audaciae ejus eventus deficit ii, 9, 11 poer virilem sumit audaciam xxvii, 2, 7

Audax xxiv, 4, 4

Audere aliquid ix, 7, 10 audendum aliquid pro patria vel cum periculo v, 9, 6 ausae singulare exemplum ii, 4, 6

Audire xxviii, 4, 6 et 11 cupide aliquid audire i, 4, 9. xi, 3, 2 audire stridorem arcus xxiv, 8, 6 audire (pro intelligere) vii, 8, 12. xlii, 4, 6 et 5, 11 dicentem intentus audit xvi, 5, 15 Romanorum audire, non sensere arma ii, 3, 5 Aetoli legationem Romanorum superbe audire xxviii, 2, 1 non invitus verba sororis auditvii, 4, 11 quasi audienti confiteri dementiam xli, 6, 8 audiebantur ululatus et querela xix, 2, 11 audiri hominum clamor multiplex, ampliorque, quam editur, resonare solet xxiv, 6, 8 auditus latratus iv, 1, 13 audita regis fuga (audito regem fugisse) ii, 13, 5 auditio genere belli iv, 4, 8 quibus auditus (de his qui ad reges admittuntur) xi, 3, 5 Vorst.

Avecit xxli, 8, 15

Aversari aliquem xviii, 4, 9

Avertere annes xxxi, 5, 7 aversis tanto scelere numinibus xviii, 7, 1

Aves omnis generis eam circumvolare coeperunt xi, 7, 5 ducibus avibus xxiv, 4, 3 avium aut canium laniatus xli, 3, 5 **Aufert** conspectum metus et fumus xxiv, 1, 6 auferunt multo plura quam amiserant iii, 7, 5 pretiosissima quaeque auferentes xxvi, 1, 7

Augere praemia ii, 15, 1 augere gloriam patrie ii, 14, 10 cladem suorum dedecore captivitatis iv, 5, 11 auget alicui animos exemplum alicujus xi, 10, 13 auget metum haec res xxi, 6, 2 augeri praemiis belli et gloria ii, 15, 1 aucti viribus v, 5, 3 hinc illi aucta insolentia xi, 11, 12 auctus auxiliis Gallorum xx, 5, 6

Augurandi studio Galli praeter ceteros callent xxiv, 4, 3

Augurem consulere xi, 7, 6

Augurium xi, 7, 6

Augustus Hispanos perdomuit xlv, 5, 13 Augusto signa militaria remittuntur a Parthis xlii, 5, 11

Augusti omnes Romanorum Imperatores dicti xli, 5, 8

Avide materiam quietis arripuit xxx, 1, 7 nec avidulus victorem Achaei vidissent, quam victum hostes viderant xxxii, 2, 8

Avidus vini ix, 8, 15 avida gens xiv, 1, 1 avida Asia xxxviii, 7, 8 avidi praedarum Galli xxv, 2, 1

Avitus mos i, 1, 4 avitum paternumque odium v, 1, 7. xiii, 8, 9 avitum regnum xxi, 8, 3. xxxvii, 1, 9 aviti lares xxi, 8, 4 avitae sedes xx, 5, 9

Aurae marinae status xliiv, 1, 10

Auraria (hoc est, aurifodinae) viii, 3, 12 Freinsh.

Aurata vestis Persarum proceribus xli, 3, 9 auratae vestes xx, 4, 11

Aures pertrectare dormienti i, 9, 17 abscisis auribus xv, 3, 4

Aureus torques xliii, 5, 7 aurea aquila xvi, 5, 9 corona xvi, 5, 10 aureum velus xlii, 2, 11 aureis compedibus victi reges v, 11, 4. xi, 15, 1

Aurigae Castoris et Pollucis xlii, 3, 3

Aurum argentumque scelcrum materia iii, 2, 12 aurum Tolosanum xxlii, 3, 9 auri et argenti nulla cupido Scythia ii, 3, 7 nullus usus Parthis nisi in armis xli, 2, 16 auri ferax Hispania xliiv, 3, 8

Auspicari rem ab aliquo (pro incipere, a veteri more, quo pleraque auspicio incipere solebant) v, 8, 12. xxxviii, 1, 1 tyrannidem in suos prius, quam in externos auspiciatus xxi, 1, 7 Freinsh. auspiciata sedes xviii, 5, 16 auspiciatissima toto orbe urbs (id est, felicissima) xviii, 5, 7 Vorst. auspiciatum male bellum iv, 5, 3

Auspicio urbes condere vii, 2, 11

Auspicium (pro initio) xxvii, 1, 1. xliiv, 5, 5 auspicium (pro quovis omine) xv, 3, 14 Freinsh. felix auspicium domino equus emisit i, 10, 8 audito auspicio (hinnitus equi puta) i, 10, 9 non virtute, sed auspicio superari i, 10, 17 bellantibus auspicia sui regis desunt vii, 2, 9 sub auspiciis alicujus militare viii, 3, 2 auspicia omnia regis Alexandri Antigono tradunt Argyraspides xiv, 4, 17 in auspicia pugnae hostias cadere xxvi, 2, 3 auspicia regni a patricio cepit xxvii, 1, 1

Auteriat fugati a ranis xv, 2, 1

Autochus Apollinis F. xlii, 7, 7

Avunculus idemque gener xviii, 4, 6

Avus i, 5, 8 avus maternus ii, 10, 6

Auxilantes vi, 4, 3. xxxv, 2, 2. xxxviii, 1, 6

Auxiliares ii, 9, 9

Auxilium (pro refugio) v, 9, 4 auxilium ferre xlii, 6, 9. xv, 2, 15. xxx, 6, 9. xlii, 1, 2 in auxilio alicujus esse v, 11, 10 auxilium alicui eripitur v, 9, 3 auxilia (tam pro propriis viribus, quam sociorum, insuper machinis, pecunia, et

quicquid bello gerendo est) i, 6, 10 (vide *Florum* xi, 8, 22) *Freinsh.* addito in auxilium adoptionis officio xvii, 3, 20 mitti in auxilia quorundam iv, 4, 3 auxilia contrahere in Græcia, in Sicilia iv, 4, 8 instar omnium auxiliorum in illo est iv, 4, 7 auxilia deprecari adversus aliquem xii, 2, 1 ante adventum auxiliorum xxvii, 1, 7

Azelus Damasci rex xxxvi, 2, 3

B.

Babylon conditur i, 2, 7 vincitur a Cyro i, 7, 4 capitur a Seleuco xv, 4, 11 ab Orode xlii, 4, 2 in divisione imperii Alexandri Peucesti cedit xlii, 4, 23 Babylone mortuus Alexander xii, 16, 1

Babylonia, pro Babylone i, 2, 7. xi, 12, 1. xii, 10, 1. xii, 13, 6 (Vide *Salmas.* in *Solin.* pag. 1225. D. 2.) *Freinsh.*

Babyloniorum studium Astronomia xx, 4, 3

Bacabacus Artabani consilia prodit iii, 1, 5

Bacasis Mediæ præfectus xli, 6, 11

Bactri xxx, 4, 6. xli, 6, 1 Bactriani Scytharum progenies ii, 1, 5. ii, 3, 6 a Seleuco expugnantur xli, 4, 9 libertatem et omnia amittunt xli, 6, 3

Bactriana ulterior in divisione imperii Alexandri priores præfectos retinet xlii, 4, 19 citiorem Amyntas sortitur (nisi forte hic pro 'Bactrianos, Barcanos,' ut apud *Curt.* iii, 2, 9. legendum sit) xlii, 4, 23 *Freinsh.* mille urbium Bactrianarum præfectus xli, 4, 5

Bactrianum imperium Scythas condiderunt ii, 3, 6 mille urbium imperium xli, 1, 8

Bala xxxv, 1, 6 *Freinsh.*

Balsami historia xxvi, 3, 1

Balucibus aurum vehunt xli, 1, 7

Barba et capilli promissi. ad movendam misericordiam iv, 4, 1 reorum habitus xxxvi, 4, 2 (adde *Liv.* xxvii, 36, 4 et xli, 19, 5)

Barbaria (pro regionibus Barbarorum, sicut hodie dicimus *die Barbaren.* *Thucydidi* i, 1, 31 et alibi est *τὸ βαρβαρικόν*) xii, 6, 16 pro Barbaris xli, 13, 3 (pro rudi et agresti vivendi ratione) xlii, 4, 1 barbaries (pro barbaris) ix, 5, 7 barbaries Scythica cultus Græcorum moribus melior ii, 2, 14 *Freinsh.* culti mores in cultu barbarie collatione superantur ii, 2, 14 *barbaria orientalis xli, 3, 3 barbaria profunda xlii, 2, 10 *Vorst.*

Barbarus populus xli, 4, 11 et 5, 8 barbari et ferarum more viventes xviii, 6, 3 barbaræ gentes xi, 1, 6

Barce i, 7, 2 alia ab Alexandro condita xli, 10, 6

Barsene Alexandri conjux xi, 10, 2. xlii, 2, 7 *Freinsh.* jussu Cassandri occiditur xv, 2, 3

Bastarnæ Getas vincunt xxxii, 3, 16 Mithridati contra Romanos auxiliantur xxviii, 3, 6

Battos Aristæi muti cognomen xlii, 7, 1

Belgius Gallorum dux xxiv, 5, 1

Bellare xli, 2, 8 bellare in acie xx, 5, 5 bellantium fas xxxix, 3, 8 bellantibus regis auspicia defuerunt vii, 2, 9 bellandi ars xix, 1, 1 causæ xxi, 4, 7. xxxviii, 5, 10

Bellicæ laudis gloria vii, 2, 6 bellici labores xlii, 1, 9

Bellicosus populus xviii, 5, 16 bellicosa gens xxiv, 4, 4

Bellicum canere (hoc est, classicum) xli, 15, 11 *Freinsh.*

Bellus similis xxxviii, 6, 9

Bellum (pro prælio) ii, 4, 29. ii, 12, 23. ix, 4, 4. xv, 4, 1. xviii, 1, 11. xlii, 8, 8. xxiv, 8, 1 *Freinsh.* bella longinqua, finitima i, 1, 7 bellum est alicui cum aliquo i, 1, 9 bellum Græciæ (quod Græcia infert) i, 7, 10 bellum Antigoni xv, 4, 21 (quod geritur contra eum). bellum Armeniæ xlii, 4, 1 profundæ barbariæ xlii, 2, 10 (quod est contra eam) *Scheff.* bella patrata non modo ultra spem gerendi, verum etiam ultra gesti fidem ii, 6, 1 hæc Xerxi belli causa nobiscum est ii, 12, 5 bella domestica, externa v, 2, 12 bellum non diu dilatum (pro prælio) vi, 7, 9 *Vorst.* bellum deserere, repetere xx, 5, 10 belli certamen anceps ii, 3, 11 belli tempestas iii, 6, 12 (ita *Florus* ii, 6, 16 et iv, 2, 4) *Freinsh.*

Bene habet se res vi, 13 bene existimare xvi, 8, 12 bene instituta xlii, 4, 12

Beneficii grata memoria iii, 4, 18 quam ultionis honestior occasio xvi, 8, 11 beneficio alicujus servatus i, 5, 8 beneficii sui facere munus imperii xlii, 4, 9 beneficia privata a publicis secreta xxi, 7, 5 beneficio fides obstringitur ii, 15, 14 beneficiis qui vincitur, vere victus est xi, 12, 8

Benigne excipi vii, 3, 2. xxvii, 3, 8 prosequi xi, 12, 6 haberi xxxvi, 1, 6

Bergomum Italiæ urbe a Gallis condita xx, 5, 8

Beos Pythi nata xvii, 3, 10
 Beroica Cyrenaica Demetrium spon-
 sum interficit xvi, 3, 7
 Beroice a Seleuco privigno interfici-
 tur xvii, 1, 2
 Beroice Attali sponsa xxvi, 4, 1
 Bessus Darii interfecto caccratiatur
 xii, 5, 10
 Bestia illecebris sollicitate ii, 13, 12
 Bihere antidota xxvii, 2, 6
 Biformis Cecrops, et quare ii, 6, 7
 Bilibis Hispanis furvis darando ferro
 aptus xiv, 3, 8
 Bis illatum bellum ii, 15, 13 bis in exi-
 lium actus xvii, 1, 16
 Bithynia Cappadocia finitima xxviii,
 2, 2 Bithyniae rex Eumenes xvii, 3, 1
 Nicomedes xxviii, 1, 2 Chrestos xxviii,
 5, 8 Bithyniae pars Gallo-graeca xiv, 2,
 21
 Bithynus Eumenes xvii, 3, 5
 Bitumen ex quo muri Babylonis i, 2,
 7 bitumen apud Babylonem e terra ex-
 ercat i, 2, 7 bitumine stratum intrinse-
 cus solum Siculum iv, 1, 3
 Blande corrigere xiv, 2, 12 blande
 expergefactum reliquit xv, 4, 17
 Blandientes oculi xiv, 2, 10
 Blandimenta pacis xxvi, 7, 9 infantia
 xvii, 2, 20 blandimentis agere xiv,
 2, 8
 Blandus alloquio ix, 2, 2 blandum al-
 loquium xii, 7, 5. xviii, 4, 14 blanda
 verba permittit xii, 8, 5
 Boeotia ii, 14, 3 vetus Macedoniae
 appellatio vii, 1, 2 (modo vera sit lectio,
 sit non potius 'Poenia' legendum)
 Vorst.
 Boeotum imperium perdunt Thebani
 iii, 6, 10
 Boeotii Heracleam condunt xvi, 3, 7
 Boeotii (pro Thebanis) viii, 4, 4
 Freinsb.
 Bomilcar Carthaginiensium dux cruci
 suffixus xii, 7, 8
 Boni iii, 2, 6 inter bonos spectata
 moderatio i, 1, 1 bona naturalia xii, 7,
 7 terra bona xiv, 1, 6 bonorum rapina
 xvii, 5, 9
 Bosphorus xxviii, 7, 10
 Bovis corie totam Carthaginis solum
 xviii, 5, 9
 Brachia mari (hoc est, partes in lon-
 gitudinem, brachiorum instar, porrectae)
 v, 8, 5. v, 9, 12 (ita Livius xxi, 26, 6.
 Ita omnia, crura, sunt Graecis) Freinsb.
 Breanis Gallorum dux xxiv, 6, 1
 mortem sibi concipit xiv, 8, 11

Brevi post tempore i, 7, 19
 Brevitas operis xxviii, 3, 12
 Breviter perstringere xviii, 1, 2
 Briaia a Galhis condita xx, 5, 6
 Brundisium iii, 4, 12 ab Aetolis con-
 dicitur xii, 2, 7
 Bruttii cum Tarentinis bella gerunt
 xii, 2, 1 Alexandrum Epirotam cedunt
 xxi, 12, 14 Graecorum soboles xx, 1, 14
 Bruttiorum gesta xviii, 1, 6 Bruttia mul-
 lier nomen dat genti xviii, 1, 12
 Brutus et Cassius Parthicis auxiliis ad-
 juti xlii, 4, 7
 Bubares Persa Amyntae Macedonum
 regis filium ducit vii, 5, 9
 Babelum caput in fundamentis Car-
 thaginiis xviii, 5, 16
 Bucephale urbs ex nomine equi xii,
 8, 8
 Bulso consul xii, 4, 3 (apud Livium
 xxviii, 10, 1 et 28, 6. xxv, 9, 7. xl, 59,
 4. cognomen hoc Manliorum, 'Vulso,'
 per V scribitur, sed hoc fit ex cogna-
 tione litterarum, de qua vide Lipsium in
 de Pronunt. Ling. Latine. Ita xxvii, 3,
 8. nostro est 'Sabus,' qui alii 'Savus')
 Freinsb.
 Bursia urbs trans Euphratem xii, 12, 4
 Byrsa quare dicta xviii, 5, 9
 Byzantium obediatur a Philippo ix, 1,
 2 obedio solvitur ix, 2, 10

C.

Cacumen montis xxviii, 4, 8 sum-
 mum montis ii, 11, 5
 Cadaveribus vias implentur ii, 12, 12
 Cadere (pro perire in praelio frequen-
 tissimum): occiderunt cum hoc vires
 reipublicae vi, 8, 1. xxvii, 2, 11 cadere
 (de eo, qui quocumque modo interfici-
 tur) xiv, 4, 6 et 12 regnum cadit tem-
 peritate alicujus xxiv, 4, 11 Vorst. elimi-
 nans cadit iv, 5, 7 occidit xxv, i, 11
 Caduca bona xix, 3, 6
 Cadusii x, 3, 2
 Cadem edere ii, 11, 3 cade senatus
 peracta xvii, 2, 12 cade exultans xii, 6,
 4 cade satietas animus xii, 6, 5 magna
 cade Illyrios fudere vii, 2, 12 cade
 penas luere xvi, 2, 5 cadibus fatigatus
 ii, 9, 10 cadibus exhausta urbs v, 9, 11
 cadibus supplicia luere viii, 1, 4 penas
 pendere viii, 2, 4
 Cadere hostem xxvii, 8, 7 hostias
 (pro immolare) xi, 5, 6 et affici Vorst.
 occisione cnei 22, 7, 2. xvi, 2, 5.

xxviii, 2, 1 in acie multa milia cecidit
xxv, i, 10

Cæpio consul Rom. propter ablatum
aurum Tolosanum punitus xxii, 2, 11

Cæte, urbs Italica Græcæ originis xx,
1, 12

Cæsar Augustus xlv, 5, 8

Cæsares omnes Romani Imperatores
dicti xli, 5, 8

Caius Cæsar xliii, 5, 12 Cæsaris bel-
lum cum Pompeio, in quo Parthi Pom-
peianorum partem fuisse xlii, 4, 6

Calamitatis ludibrium xix, 2, 8 adver-
sus calamitates contendere xi, 12, 12

Calcarea gentem quam adeas xii, 16,
11

Calida lavari a Romanis Hispani docti
xlv, 2, 6 salidæ aquæ xxx, 4, 2

Caligæ auro fignre xxviii, 10, 2

Callent (hoc est, solertes sunt in eo
genere) xxiv, 4, 2 Freinsb.

Cellidæ commenta xxi, 2, 7

Cellidæ ix, 4, 1. xlv, 1, 11

Callimander amicus Demetrii, et ejus
fides xxviii, 9, 5 et 7

Callisthenes Alexandram a morte re-
vocat xii, 6, 17 interficitur xli, 7, 2. xv,
2, 2

Calor solis ii, 1, 16 caloris ac frigoris
incrementa ii, 1, 11 adversus calorem et
frigus velamenta corporis inventa ii, 1, 6
calore temperato fecunda Hispania xlv,
1, 4

Calumnia (pro falsa et captiosa inter-
pretatione) xlii, 1, 3 (Ita capiendum est
verbum 'calumniari' in L. pen. D. ad ex-
hib.) Freinsb. calumnie litium xxviii,
7, 6

Cambyzes Astyagis gener i, 4, 4

Cambyzes Cyri F. i, 9, 1

Carapani a Græciæ conditi xx, 1, 14
bellum gerunt cum Syracanis xxii, 1,
22

Campanis tractus xx, i, 14

Campus Cithræus Apollini sacratiss
xxiv, 1, 4 campi Themiscyrii ii, 4, 2 (de
his Sallust. Incer. v, 21) Freinsb. Mara-
thonii ii, 9, 9 Adrastii xi, 6, 10 in cam-
pum procedere xlviii, 2, 10 camporum
profunda xli, 1, 11

Candaules rex Lydorum i, 7, 14

Canebre bellicum xii, 16, 11 Apollo
cecinit (id est, prædixit) iii, 4, 14 Vorst.
fata cecinerant vii, 6, 1 oracula cecine-
runt xi, 7, 4

Canina vesci solitum Carthagine xix,
1, 10

Canis Persis (Spacos) i, 4, 14 canis
cum Callisthene caveæ inclusus xv, iii, 5

canam lanatus sepultum Parthorum xii,
2, 5 canis femina i, 4, 10

Canities xii, 8, 12

Capere (pro recipere, amplecti) ii, 10,
19. ii, 13, 10 pro occupari, metaphora
ab urbibus, &c. ad animum ii, 9, 10 (ita
ferre) ii, 14, 7 pro recipere xv, 7, 9
pro decipere viii, 5, 1. xiii, 6, 5 ca-
pere arma ii, 11, 15 gaudium x, 1, 2
prædam v, 4, 8 spem vi, 7, 1 consilium
xxiv, 4, 1. x, 1, 4. xxvi, 1, 2 (abi 'oc-
cipit consilium pellere,' pro pellendi). ani-
mum vincendi vii, 2, 10 (Ita ferre 'im-
petum moriendi' Suet. Oth. 9, 6. Ita
Senec. Epist. 78. 'saepè impetum cepi
abruptandæ vitæ.' Vide Indic. Taciti in
Capere). capi amore vii, 2, 9 cupidine
xii, 7, 13 Freinsb. capere exemplum ex
amicis quid hostibus cavendum i, 10, 18
omnium animos capere ii, 7, 12 capere
tristitiam ex incensæ, lætitiæ us recipi-
rata patria vi, 5, 8 capere bellum cum
aliquo xxiv, 1, 2 somnum xxii, 2, 16
capere spem occupandæ urbis vi, 7, 1
capit aliquem tantus ardor xx, 2, 4 cap-
tas fraude alicujus viii, 5, 1 captus dolo
xviii, 6, 5 capit aliquem fiducia ii, 9, 10
sequor non capit aliquem (non sufficit
alicui) ii, 12, 10 Vorst. Sicilia, Italia
non capit aliquem xx, 5, 14 capit ali-
quem luxuria divitiarum ii, 14, 6 capit
aliquem metas xi, 1, 5 cupido urbis po-
tandæ xi, 7, 4 captus amicitia fluvii
xi, 8, 3 capi admiratione rerum xi, 10, 1
captus somno xv, 4, 17 capit aliquem
amor faciendi aliquid xviii, 5, 12

Capessere fugam vi, 2, 11. viii, 2, 4
pugnam ii, 12, 2 prælium ii, 12, 21

Capillus, et barba promissi ad moven-
dam misericordiam iv, 4, 1 reorum habi-
tus xxvi, 4, 2 capillis et veste crura
contegere xiv, 6, 12

Capital (hoc est, capitale facinus) ii,
7, 8 (Ita Plaut. in Menæchm. 'tametsi
capital fecerit') Freinsb.

Capitolium Jovis templum xliii, 1, 9

Cappadoces absque rege vivere non
possunt xxxviii, 2, 11 a Perdicæ victi,
conjuges seque ipsos et omnia sua per-
dunt xlii, 6, 2

Cappadocia ii, 4, 2 a Philippo occu-
patur viii, 2, 6 a Mithridate xxxvii, 2, 3.
xxxviii, 1, 12 In divisione imperii Alex-
andri Eumæi cedit xlii, 4, 16 Armenii
regni limes est xlii, 2, 9

Capra pro ducibus ante signa vii, 1,
9

Caprina pelle amictus xliii, 1, 7

Captare risum xxi, 5, 5 captare non

reciperandi regni spem, sed salutis latrobras xxv, 3, 8

Captivitas iii, 5, 2. xi, 3, 7 captivitas poena xi, 14, 11 jus iv, 3, 3 dedecus iv, 5, 12 mala xxxix, 3, 5 ultio xlii, 1, 5

Captivus de se ipso triumphum ducit xiv, 4, 16 captivum facere vii, 2, 11 captivum ex imperatore facere xiv, 4, 3 captivum circumducere xxii, 1, 7 captiva classis ii, 8, 3 captivum opem ferre xxxix, 3, 5 captivi senatores xvi, 5, 5 captivi sub corona venduntur xi, 4, 7 recollecti xlii, 5, 11 captivos remittere ix, 4, 4. xviii, 1, 10 vendere ix, 4, 6 inter captivos esse xi, 9, 12 captivae naves v, 7, 2 in pretium captivarum regnum petit xi, 13, 2 captivarum consuetudine teneri xi, 4, 2

Caput Cyri in utrum sanguine plenum conjicitur i, 8, 13 Ptolemaei lancea fixum in acie circumfertur xxiv, 5, 6 Pyrrhi ad Antigonom deferitur xxv, 5, 2 caput (pro homine) xii, 9, 6 pro duce xiii, 8, 3 loramenti (pro extremo apice) xi, 7, 16 (pro principe urbe aut metropoli) Ita caput Aegypti Alexandria xi, 11, 13 Persici regni Persepolis xi, 14, 10 totius orbis Roma xliii, 1, 2 Latinorum Alba xliii, 1, 13 (Similia in Indice Floriano) Freinsh. caput imperii Alexandri Macedonia xlii, 6, 11 caput bubulum, mox equinum inventum in fundamentis Carthaginis xviii, 5, 15 et 16 nefandissimum caput (pro nefandissimo homine) xviii, 7, 10 devota capita xiv, 4, 10 Vorst.

Caranus vii, 1, 7 primus Macedonum rex vii, 1, 11. xxxiii, 2, 7

Caranus Philippi F. ab Alexandro fratre interficitur xi, 2, 3

Carcerem nexis replere xxi, 2, 2 carcerem experiri xxxviii, 6, 6 in carcerem conjici ii, 15, 19 recludi xxvi, 1, 7 duci xxxii, 1, 9 in carcere retinere xxi, 2, 7

Carere omni servorum ministerio ii, 13, 10 carere liberis xxii, 8, 14 devictis acquisitisque xxv, 4, 3 vita xxvi, 3, 7 sensu xxiv, 2, 7 spe victorias xxviii, 4, 2

Caria xlii, 4, 15. xlii, 6, 14

Cariades dux Atheniensium in Sicilia iv, 3, 6

Carior imperio libertas xxx, 4, 7 amici cognatis cariores v, 7, 7 carissimarum rerum damna xlii, 6, 9 arma Parth. sanguine ipsorum cariora xlii, 2, 5 carius alienjus pretium facere xvi, 4, 19

Carmina Tyrtaei iii, 5, 9

Carne venatibus quaeita vescuntur Parthi xli, 3, 3

Carpere (hoc est, paulatim debilitare) xv, 2, 15 Freinsh. carpi sermionibus socum xii, 5, 2

Cartago Carthaginensis a patre in crucem tollitur xviii, 7, 15

Carthaginenses Siculum imperium tentant iv, 2, 6. v, 4, 5. xviii, 2, 11. xx, 5, 10 pelluntur. xxii, 8, 3 redeunt xxii, 2, 13 legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 Persis parent xix, 1, 13 Graecas literas SCto prohibent xx, 5, 13 ducem suum Hannonem cum tota familia interficiunt xxi, 4, 1 Hamilcarem tacitis suffragiis damnant xxii, 8, 6 Bomilcarem patibulo adfigunt xxii, 7, 8 Hamilcarem Rhodanum injuste interficiunt xxi, 6, 7 Romanis auxilia mittunt xviii, 2, 1 Syracusae obsident xxii, 4, 1 bellum cum Pyrrho gerunt xlii, 3, 4 vincuntur a Massiliensibus xliii, 5, 2 imperium Hispaniae primi occupant xlii, 5, 1 homines immolant xviii, 6, 12. xix, 1, 10 canina vescuntur xix, 1, 10 consulum habent xxi, 2, 6 dictatorem xix, 1, 7

Carthaginis origo xviii, 3, 1. xviii, 5, 14 aetas xviii, 6, 9 Carthago capitur xviii, 7, 16

Carthago Nova in Hispania xlii, 3, 3 Caspium Mare: vide Mare

Cassander Antipatri F. venenum ad necem Alexandri habet xii, 14, 6 in divisione imperii Alexandri satellitibus praeficitur xlii, 4, 18 regni administrator fit xiv, 5, 3 Olympiada necat xiv, 6, 12 bellum contra Antigonom instruit xv, 1, 4 omnem Alexandri familiam interimit xv, 2, 3 et seqq. xvi, 1, 15 rex appellatur xv, 2, 12 moritur xv, 4, 25 Cassandri domus Alexandro poenas luit xvi, 2, 5

Cassander (forte alius) Cariae praeficitur xlii, 4, 15

Cassandrea urbs xxiv, 2, 1. xxiv, 3, 3 Cassius Parthos cedit xlii, 4, 7

Castellum occupare v, 9, 6. xxi, 4, 6 castella Africae xlii, 5, 5 castella incendere xlii, 6, 5 expugnare vi, 6, 6. xlii, 6, 8. xliii, 1, 12 munire xli, 5, 1 in castella perfugere xiv, 3, 2

Castigare (pro increpare) ii, 15, 11 Freinsh. castigare milites xii, 11, 7 (Sequitur 'nunc lenibus verbis monere' pertinet ergo et 'castigare' ad verba) a regina castigati xviii, 6, 4 Vorst.

Castigatio (pro increpatione) i, 6, 15 Castor et Pollux Locrensisbus adsunt xv, 2, 12 Castoris et Pollucis arigae xlii, 3, 3

Castra Alexandri solito magnificentiora

xli, 8, 16 castra amittere iv, 5, 1 capere ii, 14, 6 irrumpere ii, 11, 16 metari i, 8, 4 ponere xiv, 2, 1 statuere xxii, 6, 9 castrorum captivi xi, 9, 12 eorundem castrorum socii xiii, 8, 9 castrorum lustratio apud Macedonas xiii, 4, 8 tribunatus xiii, 4, 17 cura xiii, 4, 5 castrorum eorundem homines iii, 2, 3

Castrense exilium (pro perpetua militia) xiv, 4, 14 Freinsh.

Casus quasi germani (hoc est, admodum similes) xxvii, 3, 12 Freinsh. casus tam indignae fortunae xxvii, 1, 5 casus utriusque populi fuit xli, 6, 6

Catenatas xiv, 4, 1

Catenis vinciri xi, 15, 1

Catervae stratorum hostium ii, 11, 18

Catinenses contra Syracusanos implorant Athenienses iv, 3, 4, iv, 4, 1

Catonis fortitudo xxiii, 2, 1

Catuli adulti xliii, 4, 4 catulos educare xliii, 2, 6 ad catulos reverti xliii, 2, 6

Catmandus Massiliam obsidet xliii, 5, 5

Caucasus regni Parthici limes xli, 6, 8 Casasi accolae subiguntur ab Alexandro xii, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Extarchi cedunt xiii, 4, 21

Cavea xv, 3, 5

Cavere pericula xxxi, 2, 2 cavere ab aliquo xi, 8, 6 cavendum ipsi esse exemplum xxix, 2, 5 cavendi sciens xlii, 2, 7

Cavernarum spiramenta iv, 1, 6 cavernis terra penetrabilis iv, 1, 2

Cauponiæ et ludiciæ artes i, 7, 12

Causa belli Græcorum cum Persis ii, 12, 5 causas belli adversus potentes querere, Romanis unitatum xx, 3, 1. xxxiv, 1, 3 causa et origo bellorum Cyro quæ res fuerit i, 7, 2 causa non Darii, sed exempli, communisque omnium regum xi, 15, 12 in altero iustitiæ ejus, in altero utilitatis causa versatur, ibid. causa occidendi alicujus xii, 6, 5 virtutis causa aliquem proverere xiii, 4, 11 causa veniendi in Italiam intestina discordia fuit xx, 5, 7 victoriam de Persis causam majoris belli fore ii, 12, 12 quod ex causa factum xxxvi, 2, 15 causæ morbi xii, 13, 10 causas querens i, 10, 16 causas belli ostendere ii, 4, 27 prætereundum xxiv, i, 3 circumspicere xxxi, 1, 8 querere xxxiv, 1, 3 sperans, causas belli futuras xxviii, 1, 6 regem se Macedoniæ causis iustiorum fore xvi, 1, 11

Caosari inclementiam cœli ix, 2, 7

Cantum est, ut recumbant servi cum dominis xliii, i, 4

Cautus consilio xliii, 4, 11

Cecrops Atheniensium rex biformis ii, 6, 7

Cedere alicui regnum, pellicem x, 2, 3 imperium xxii, 7, 4 regno, idem, xxix, 2, 6 Ita i, 10, 12 cedere Italia velut fonte virium xxxi, 5, 7 terris, ibid. cedit alicui tribunatus castrorum (id est, evenit, datur) xiii, 4, 17 Freinsh. cedit admiratione in satisfactionem xv, 3, 9 cedere alicui victoriam xxxii, 4, 7 in ditionem alicujus xxxiii, 2, 7

Celare fraudem xxiv, 3, 6

Celebrare theatra (id est, frequenter ire ad theatra) vi, 9, 4 sacra ii, 8, 2 nuptias ix, 6, 1 et xxiv, 3, 1 Vorst. scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Celebrem reddere xliii, 5, 1 celebre facinus xviii, 3, 17

Celeritas equi Alexandri xv, 3, 11 Sandrocotti Indi xv, 4, 16

Celeriter v, 2, 5 celeriter advolare xxvi, 3, 4

Censeri ix, 2, 9. xi, 11, 8 (Ita Tacitus O. xxxix, 8. Vide Notas et Calvinii Lexic. Jurid. in voce Censere) Freinsh. Censere, ut abeat Sicilia ii, 5, 2 (ubi 'censere' idem quod suadere). censeri virtute, derititia corporis, opibus (pro aestimari) ix, 2, 9 hoc se patre censeri jubet (pro ejus filio haberi se) xi, 11, 8 censere expectari aliquid xiii, 2, 5 Vorst.

Centum triremes vi, 2, 3 centum triginta naves iv, 5, 9 centum millia equitum xi, 9, 1

Centurio xxii, 1, 10 centuriones principesque xiv, 1, 7

Cera superinducta delere ii, 10, 13 vacua desuper cera inducta xxi, 3, 6 ceras fingere xxxvi, 4, 4

Ceraunus Clearchi tyranni Heracleæ F. xvi, 5, 11

Ceraunus Ptolemæi cognomen xxiv, 1, 1

Cereris sacra Initiatorum v, 1, 1 Ceres ignes tangere, in juramento xxii, 2, 8

Cernere ii, 12, 24. xi, 6, 6. xxxi, 6, 5

Certamen Olympium vii, 3, 14 Olympicum xii, 16, 6 certamen (de regno) deferitur ad iudicem ii, 10, 9 certamen (pro prælio) xxii, 7, 7 certamina (pro bellis) vii, 2, 6. vii, 6, 6. xxix, 3, 5 Freinsh.

Certare iustitia cum aliorum crudelitatem iv, 2, 4 certant secum ipsi, utrum, an v, 4, 13

Certatim xiv, 1, 14. xvii, 1, 7. xxii, 3, 6. xxii, 8, 3

Certe viii, 4, 7. ix, 7, 9. xiii, 3, 9. xliii, 5, 12

Certo anni tempore xxvi, 3, 4 certior quandoque insperata victoria, quam sperata xx, 5, 3 certiores alicujus rei facere aliquem ii, 13, 7

Cerva puerum alens xlv, 4, 18

Cervicibus Asiae et Graeciae regnum Macedoniam imponitur vi, 9, 7 esse in cervicibus (sicut nos quoque dicimus, *auff dem Hals liegen*) xxix, 3, 7 Freinsh. cervicibus jugum servitutis excutere xv, 4, 12

Cessare xi, 13, 6 nos cessasse, quoad regis sobolis sursum deleteret xvi, 1, 15 cessant odia xiii, 3, 6 nec in filiis cessant parriedia xlii, 5, 1 cessante imperatoria arte xxi, 4, 9 nec cessatum est deinceps, quin iii, 7, 12

Cessim ire (pro cedere) ii, 13, 7 Freinsh.

Cetera imbellis aetas vi, 7, 8 ceterae gentes xi, 1, 6 ceterae civitates xiii, 5, 10. xviii, 1, 9. xxi, 1, 2

Ceterum i, 1, 6. ii, 1, 14. xi, 12, 15. xii, 2, 1

Chalcidenses aliquot populorum Italiae conditores xx, 1, 13

Chalybes flavius Hispaniae durando ferro aptus xlv, 3, 8 (hinc Sidon. *carm. ii, vers. 46*) Freinsh.

Chalybes hujus accolae xlv, 3, 9

Chaeonum regnum xvii, 3, 6

Charilaus Lycurgi ex fratre Polydecte nepos iii, 2, 5

Charybdis fabula unde orta iv, 1, 13

Cherroneso copias transposuit xxv, 4, 4 Chersonensium civitates a Philippo expugnatae ix, 1, 7

Chion et Leonides tyrannicide xvi, 5, 12

Chodion Arincoe legatus ad Ptolemaeum xxiv, 2, 7

Chorasmii subiguntur ab Alexandro xii, 6, 18

Chrestos Bithyniae rex xxxviii, 5, 8

Cibus Scytharum ii, 2, 8 Bruttiorum xxii, 1, 10 Parthorum xli, 3, 3

Cicatricibus exhausta corpore xii, 8, 12

Ciere bellum (pro preliari) ii, 12, 23 (ita 'cientes praelium,' Livius x, 26, 8 et 'pugnam ciens,' Tacit. A. iii, 41, 5 et 'belli simulacra ciere,' de ludiora et imaginaria pugna, Virg. Aen. iii, 585 et 674. quod ex Lucretii quarto excerptum dicit Macrobius vi, 1). ciere bellum (pro instruere) xxii, 7, 6 Freinsh.

Cilicia occupatur ab Alexandro xii, 11, 1 (quamvis suspecta sit haec mihi lectio. Bongarsius 'Rhodom' suspectam habet, injuria fortassis) Freinsh. in divisione

Imperii Alexandri Philotes oedia xii, 4, 18 mox Philoxeno xlii, 6, 16

Cimbri Mithridati auxiliantur contra Romanos xxxviii, 3, 6 Cimbri Germani xxxviii, 4, 16

Cimbricum bellum, rapti a Romanis auri Tolosani poena xxxii, 3, 11

Cimon Atheniensium dux ii, 15, 10

Cingere obsidione ix, 1, 2. xiii, 5, 8. xiv, 6, 4 urbes moribus xlii, 4, 1 praeruptis rupibus cingitur moes xli, 5, 3

Circa ac animati (pro in ac, erga ac) xiv, 1, 3 Freinsh. circa Hannibalem assidui fuerunt xxi, 4, 6

Circulo inclusus xxxiv, 3, 3

Circumdare rurum urbi i, 2, 7 circumdata rive sylva i, 6, 4 circumdata obsidio v, 3, 1 munio iv, 4, 5

Circumducere capitum xxii, 1, 7

Circumferre aliquem in caverna xv, 3, 3 tota acie circumferri xxiv, 5, 6

Circumfluentibus quietis felicitatis insignibus (id est, abundantibus) xviii, 7, 10 Vorst.

Circumjacens solem xli, 5, 3

Circumire suos (dicuntur duces in acie) xi, 13, 6

Circumscribere sacrilegium (hoc est, palliare, tegere) xxxix, 2, 5 Freinsh.

Circumspicere (subaudi 'animo,' est considerare, perpendere) xiv, 2, 6. xxi, 5, 10 peregrinos reges (sicut Germani: *sich nach fremder Hülff umbsehen*) xi, 1, 1 Freinsh. latebras i, 3, 4 fugam ii, 12, 26 externa auxilia xxii, 5, 4 novas causas belli xxi, 1, 8

Circumstantes percontari xii, 15, 5 a circumstantibus requirere vi, 8, 11 circumstantia mala xxxix, 1, 7

Circumstrepit undique formido belli vi, 5, 7

Circumvehi exercitum (sc. equo) xi, 9, 3

Circumvenire (hoc est, decipere) i, 3, 9 Freinsh. circumventus insidiis alicujus x, 1, 7. xxii, 2, 2 a tot exercitibus circumventus xvi, 2, 6 anceps periculo circumventus xvi, 1, 10. xxii, 4, 7 circumventus dolo xxvii, 1, 7

Circumvolant aliquem aves xi, 7, 5. xx, 3, 7

Cirrus Aristoi pater xlii, 7, 2

Cirrhaeus campus Apollini sacer xxiv, 1, 4

Cista xxxviii, 8, 13

Citato gradu (hoc est, celeriter) xi, 2, 5 eursu, idem. ii, 9, 11. xi, 15, 3. xiv, 6, 4 impetr. iv, 1, 9 Freinsh. itinere mittere v, 6, 13 citato agmine xxiv, 8, 12

Citharista xxvi, 4, 6
Cito xviii, 4, 1. xliii, 3, 10. xli, 4, 9
Citius xxxiii, 2, 2

Civile bellum Caesaris et Pompeii xlii, 4, 6 civili fraude (hoc est, civium. Florus iii, 22, 14. appellat 'domesticam') xli, 6, 12 Freinsh.

Civis (pro conterraneo) i, 4, 4. xi, 15, 6 (ita *Landsman*) Freinsh. civium tuorum dux xviii, 7, 12

Civitas in civibus, non aedificiis posita ii, 12, 14 (et hoc prætenderunt Romani, cum Carthaginem delere vellent. auctor Appianus in de Bell. Pun. pag. 52. f. vide et Strabonem lib. viii. pag. 246. qui poëtas citat, qui totas regiones 'urbis' nomine appellaverunt). civitatem percipere (hoc est, jus civitatis accipere) xliii, 5, 13 civitates (pro populis) xxxii, 1, 2. xli, 4, 8. xlii, 5, 5 (ita Cæsar ii. Bell. Gall. sub fin. 'Carnutes, Andes, Turones, quæ civitates.' &c. et alibi sæpius. Vide Scalig. in Euseb. pag. 186, 1) Freinsh.

Clades virorum ii, 4, 27 dominorum xviii, 4, 2 cladem acceptam nova victoria abolere xxxi, 6, 8 cladem augere de decore captivitatis iv, 5, 11 cladique insignes vi, 8, 3

Clam interceptus xxxvi, 2, 6
Clamor horridus xxxiii, 2, 2 hostium xxxiii, 2, 4 clamore solito sacra celebrare ii, 8, 2 clamorem edere xxxiii, 2, 4

Clandestina conjuratio xx, 4, 14

Clarent Scythæ virorum imperio, foeminarum virtutibus ii, 1, 2

Claritate nominis sui patriam illustrem reddidit xxv, 5, 6

Clarius xxxiii, 1, 1

Clarus domi Alcibiades (hoc est, notus, nobilis, etiam potens) v, 2, 3 (Ceterum hic Alcibiades, si hoc nomen pro Scauri ponas, a Sallustio Jug. 15, 6. planissime describitur. Porro elegantius hoc loco loquitur Justinus, quam ipse fortasse crederat. inter 'claros' enim magis erat hic Alcibiades, quam inter 'bonos,' ut loquitur Tacitus H. ii, 10, 2. Sallustius Jugurth. 8, 1. Livius viii, 27, 8) Freinsh. clarus vir i, 4, 4. xv, 4, 3 ejus virtus bello clara xviii, 6, 10 clara foemina patris nomine xiv, 6, 3 clarior majoribus suis xxxvi, 2, 4 colluvie convarum xxxviii, 7, 1 fama rerum gestarum clarissimus xii, 2, 7 clarissimi vindices urbis vii, 1, 5

Classis Xerxis ii, 10, 20 classem facere iv, 3, 5 (Vide etiam in Facere). classes

Delph. et Var. Clas.

acquisitas v, 4, 17 classes ex adverso stant ii, 14, 8

Claudere alicui portas ix, 1, 2 claudere se Daphnæ xxvii, 1, 4 vallis montibus clauditur xxxvi, 3, 2 clausus in cavea xv, 3, 5 in urbe xxv, 5, 1 in regia xxviii, 3, 11 clausos intercludere iv, 4, 5 clausa in luco xliii, 2, 3 clausæ domus xix, 2, 9 clausa Deorum templa xix, 2, 9 clausum vehiculum (hoc est, undique tectum) xi, 15, 3 Freinsh. clausi (pro obsessis) xvi, 5, 7 Vorst.

Claudicare incessu vi, 2, 6 claudicat regnum imperio, ibid.

Claudus pede iii, 5, 5. vi, 2, 5

Cladæ Thebani oratio ad Alexandrum xi, 4, 1

Clearchus Heracliensium tyrannus xvi, 4, 4 occiditur xvi, 5, 10

Clementia Cyri in Cræsum utrique utilis i, 7, 8 clementia mitis xxviii, 9, 10

Cleomenes rex Spartanorum xxviii, 4, 7

Cleomenes Alexandri jussu Alexandriam aedificat xiii, 4, 11

Cleopatra Philippi regis conjux superinducta Olympiadi ix, 7, 2 ab ipsa necatur ix, 7, 12

Cleopatra Philippi filia, Alexandri Epiri regis uxor ix, 6, 1 a Perdicca in matrimonium petitur xiii, 6, 4 ejus apud Macedonas auctoritas xiv, 1, 7

Cleopatra Demetrii (Nicatoris), mox fratris ejus conjux xxxvi, 1, 9

Cleopatra Mithridatis filia, Tigranis uxor xxxviii, 3, 2

Cleopatra Egyptia duorum fratrum uxor xxxviii, 8, 2 a posteriore repudiat xxxviii, 8, 9 ad generum suum confugit xxxix, 1, 5

Cleopatra (proximæ filia) matris pellex xxxviii, 9, 1 regno præponitur xxxix, 3, 1 majorem filium pellit xxxix, 4, 1 a minori necatur xxxix, 4, 7

Cleopatra hujus filia Cyziceno nubit xxxix, 3, 4 sororis jussu interficitur xxxix, 3, 12

Cleopatra regnum concubitu Alexandri redimit xii, 7, 11

Clientela (pro clientibus) viii, 4, 8 Freinsh.

Clientes xvi, 5, 13

Clitos ab Alexandro inter pocula occiditur xii, 6, 3

Clitos amicus Alexandri dimittitur xii, 12, 8 Clito cura classis traditur xiii, 6, 16

Cludere sanguinem (pro sistere) xv, 3, 13 Freinsh.

Ind. Just.

d

Clypei argentei xii, 7, 5 in clypeo
 Hieronis aquila consedit xxiii, 4, 10
 Comquales xxiii, 4, 9
 Coagulum quis invenerit xiii, 7, 10
 Coaluere regum iustitia Judaei xxxvi,
 2, 16
 Cocalus primus Siciliae rex iv, 2, 2
 Coccinea paludamenta xx, 3, 8
 Cocto latere murum urbi circumdedit
 i, 3, 5
 Codomannus, qui postea Persarum rex
 et Darius x, 3, 7
 Codrus rex Atheniensium ii, 6, 19
 Coelesta portenta xxxvii, 2, 1
 Caelum asperum ii, 1, 13 caeli tempe-
 ramentum ii, 1, 10 cum si queant, in
 caelo posuisse cupiunt v, 4, 15 de caelo
 missus v, 4, 10 caelo tenus extollere
 (hoc est, ad caelum usque) xii, 6, 3
 Freinsh.
 ad Cenam invitatus xviii, 2, 9. xxiii,
 3, 2. xxv, 1, 4
 Cenari xxiii, 4, 10
 Cœpi (per pleonasmum), cum prohibe-
 ri cœpiasset (pro cum prohiberetur) xiv,
 5, 9 (Vide et Ind. in Nep.) Vorst. cœ-
 pit censere iv, 5, 2 (censuit) Scheff.
 Cœptis socium assumere i, 6, 1 cœpta
 bella xxxviii, 4, 3 capræ cœptorum du-
 ces vii, 2, 9
 Cœercere matrimonia iii, 3, 8
 Cœtus clandestinae conjugationis xx,
 4, 14
 Cogere aliquos in pacem xxxii, 4, 8
 coactos fame in deditiorem compellit
 xlii, 4, 2
 Cogitare imperia xix, 2, 6 (ita fere)
 hostem, fratrem xlii, 4, 4 (quamvis alii
 priori loco 'agitarent' rescribunt; nec
 male, ut opinor). cogitare non minus in
 secundis adversa, quam in adversis se-
 cunda xxi, 3, 2 non cogitare rei utilita-
 tem xxxi, 6, 1 cogitata res xxi, 4, 4
 (Vide Cl. Bernec. Cœs. Suet. 75, 8. a.)
 Freinsh.
 Cogitationes xxxviii, 1, 2
 Cognati ii, 11, 2. xxi, 4, 8
 Cognatio Dario juncta cum pristinis
 regibus fuit i, 10, 13 cognatio Bubaris
 (pro affinitate) vii, 4, 1 Vorst. cognati-
 onis fiducia xlii, 4, 3 arctissima cogna-
 tione junctus alicui viii, 6, 4 cognatio-
 num arbitria xxxviii, 6, 2
 Cognito virtutis ignorantia victorum
 minus proficua ii, 2, 15
 Cognomen xxxix, 1, 9. xlii, 2, 3
 Cognomentum xxi, 6, 1
 Cognominare (pro nominare) iv, 2, 1.
 vii, 1, 1. xv, 2, 11 Freinsh.

Cognoscere (pro rescire) ili, 5, 5 cog-
 noscere adulterio aliquam v, 3, 5. xxi,
 1, 13 cognito (hoc est, ubi cognitum
 est) ii, 5, 13. xxvii, 3, 8. xxxii, 1, 12.
 xxxii, 3, 16 (Similia vide inf. in Petitio
 et Quæsito) Freinsh.
 Cohibere xxi, 4, 5
 Cohors regia (*Die Leibgarde*) v,
 11, 9 cohors Alexandri xvii, 2, 2
 Coire cum aliquo (pro societatem inire)
 v, 1, 8 pro convenire ix, 6, 1 Freinsh.
 in hunc locum res tot colere miræ iv, 1,
 8 coitura auxilia omnium adversus unam
 urbem xxi, 5, 6
 Colchi Istrorum conditores xxxii, 3, 15
 Colere amicitias utilitate, non fide ix,
 8, 9 hastas pro Diis veteres colere so-
 liti xlii, 3, 3 sepulcrum pro templo co-
 lere xxxvi, 2, 2 ager manu cultus xli, 7,
 7 culti mores ii, 3, 14 cultior vitam usque
 xlii, 5, 8 cultior vita xvii, 3, 13 cultio-
 res victus xviii, 6, 3
 Collatio (pro comparatione) ii, 2, 14
 pro contributione seu indictione xvi, 3, 9
 Freinsh.
 Collidere iv, 1, 13
 Colligere infamiam e matrum adulte-
 rio (pro haurire, trahere) iii, 4, 10 vocem
 et spiritum (hoc est, recipere) vi, 8, 11
 Freinsh. colligere corpus xxxiii, 2, 2 in-
 firmitatem ex ægritudine xxxviii, 2, 2
 Collis montis Pelii xlii, 7, 7 prærupta
 collum xli, 1, 11
 Collisio: ex collisione partus abjecti
 mortua xi, 12, 6
 Collo sarcmenta gerens ii, 6, 19
 Collocare filiam (pro elocare) ix, 6, 3
 Freinsh.
 Colloqui cum aliquo xxxi, 4, 8. xli, 3,
 4 colloquendi copiam habere ii, 12, 2
 Colloquium assiduum xxi, 4, 4 et 9
 ad colloquium sollicitari xxxviii, 1, 9 vo-
 cari xlii, 1, 10 colloquio regia prohiberi
 vi, 2, 13
 Collectari cum aliquo xlii, 8, 8
 Colluvies populi passim collecta ii, 6,
 4 Freinsh.
 Colluvio hominum v, 6, 6 (sic et 'al-
 luvio' dicunt) Vorst.
 Coloni xlii, 7, 3. xx, 1, 13
 Colonia Macedonum in Ægypto xi,
 11, 13 in India xlii, 4, 21 Herculi sacra
 xvi, 3, 4 colonis erga conditores suos
 amor xxviii, 1, 6. xxxi, 8, 1. xxxvii, 1, 1
 Colus: colo purpuram nere i, 3, 2
 Comanus regulus Gallus xlii, 4, 3
 Comes cursus xv, 3, 11 fugæ xviii, 4,
 5. xxiv, 3, 8 comites naufragii xvii,
 2, 2

Cometes Magnus i, 9, 7
Cometes insignis magnitudinis apparet
xxxvii, 2, 2

Cominus preliari xli, 2, 7

Comis xlii, 2, 8

Comissatio (*Schlaftrunk*) xli, 13,
7 (Vide Cl. Bernecc. Domitian. Sueton.
21, 4) Freinsh.

Comitari ii, 4, 19 (passive) xxx, 2, 4

Comitate et obsequio gratiam Tisa-
fernis demeretur Alcibiades v, 2, 5
(Adde Curtium viii, 8, 12) Freinsh.

Comitator (hoc est, qui plures habet
comites) xxvii, 2, 7 Freinsh.

Commearare xlii, 4, 4

Commearatus: marinis commearatus
hostes intercludere iv, 4, 5 commearatus
maligne præbere v, 2, 14 (ante dixerat).
stipendia præbere. commearatus instruere
aliquos xvi, 3, 11 prohibere commearatus
xviii, 7, 6 commearatum a populo petere
(id est, abeundi licentiam) xviii, 7, 9
Vorst.

Commemorare militum decora xxx, 4,
13 beneficia xli, 12, 2

Commendare aliquem apud alterum
(hoc est, fidei ejus committere, sive de-
ponere: ut explicat Ulpianus in L. 186.
D. de V. S.) xxxv, 2, 1 Freinsh. com-
mendat eum pulchritudo formæ xxxvi,
2, 11

Commentum (pro arte, invento) xliii,
3, 1. xxxii, 3, 8. xxxii, 4, 6 pro consi-
lio, *ita Anachlag* xxi, 4, 2 pro inven-
tione, sive modo inveniendi xlii, 4, 2
Freinsh.

Commercium pecuniæ mutuari de pi-
ratia ix, 1, 5 rerum mutuarum commer-
cium xviii, 5, 8

Commilitium v, 10, 3 (Vide Savaronem
in Apollinarem pag. 452. in Flor. iv,
4, 2) Freinsh. reges ad commilitium se-
cum trahit xi, 5, 8

Commilito xiv, 2, 11. xxxi, 8, 7

Comminatio belli xli, 2, 9. xvii, 3, 20

Committere bellum (pro pugnam) v, 4,
1. xlii, 8, 8 prelium ii, 14, 9. xxxi, 6,
9. xxxi, 8, 5. xxxix, 3, 4 sacrilegium
xxii, 2, 1 (pro incipere) ii, 12, 7. xv, 4,
22. xlii, 6, 6 (adde Flor. Ind. ita Virg.
Æn. v, 113) Freinsh. committere alicui
summam belli i, 6, 8 judicium de se
religioni et fortunæ i, 10, 3 salutem na-
vibus ii, 12, 15 tutelam filiorum alicui
iv, 2, 6

Commodata ab Jove Victoria xxxix, 2, 5

Commodum navigationis ii, 10, 24

Commodior fugientibus fortuna xxiv,
8, 13

Commovere misericordiam iv, 4, 1.

Communicare cum peregrinis (neutra-
liter pro conversari) xxxvi, 2, 15 Freinsh.

Communis eloquentiæ patria Athenæ
v, 9, 9 communis libertatis vindex adju-
vandus v, 10, 1 communis hostis com-
munibus viribus summovendus ix, 3, 7
communi facto levantur crimina xli, 10,
10 commune Græciæ concilium viii, 1,
4 communia auxilia iii, 2, 3

Commutare cum aliquo lorica iii,
1, 8

Commutatio xlii, 6, 3

Comparare odium alicui xxxii, 2, 6
comparare classem xxvii, 1, 8. xxvii, 2,
1 exercitum xlii, 2, 11 insidias alicui
xxvi, 3, 6 seu nobilitate illis comparatur
xxviii, 7, 1 fortunæ Candaui nullus
comparandus i, 7, 14 facinus nulli tyranno
comparandum iv, 3, 2 comparatum par-
ducum vi, 2, 7 (Verbum gladiatorum.
Vide Lipsii Saturnalia ii, 19. p. et Cl.
Bernecc. ad Cæsar. Sueton. 10, 3. b. ita
Livius xxx, 28, 6. 'Scipio et Hannibal
velut ad supremum certamen comparati
duces.' 'Paria componere' vocat Petron.
in Satyr.) Freinsh.

Comparatio Epaminondæ cum telo vi,
8, 2 Cononis cum tempestate vi, 2, 16
item Xerxis vii, 4, 1 Etolorum cum
Romanis xxvii, 2, 4 Philopomenis cum
Flaminio xxxi, 3, 4 Romanorum cum
Mithridate xxxviii, 7, 1 in comparatione
damnorum plurius fuit ultio quam injuria
iii, 7, 6

(Comparativus pro positivo. Vide infra
Dexterior) Petalantius vii, 3, 4

Compeditibus aureis fratrem suum vin-
cit Artaxerxes v, 11, 4 Darium duces
sui xi, 15, 1

Compellere in fugam (pro pellere) iv,
4, 9 Freinsh. ad defectionem compellere
civitates v, 2, 2 in deditionem oppidanos
compellit xlii, 4, 2 compelli ad hanc ne-
cessitatem viii, 1, 10 compelli pacem
petere xxx, 2, 7 compulsi precibus
amicorum redire ix, 7, 6. xlii, 13, 5
compulsus a populo regnum suscepit vii,
5, 10

Compendiosi tramites xxxviii, 9, 6
per Compendium ducere maria ad na-
vigationis commodum ii, 10, 24

Compensatio mercium (hoc est, per-
mutatio) in usu Laced. iii, 2, 11 Freinsh.

Comperit (audit, discit, *Sic enfahris*)
ii, 4, 26 compertum est xxxix, 5, 1 com-
perta stupri (hoc est, manifesta, et quasi
convicta) xi, 11, 5 (Ita Livius xlii, 57.
2) Freinsh.

Composcere petulantiam alicujus ferro vii, 3, 6
 Competere (pro simul petere, et hinc 'competitores') xiii, 2, 1 Freinsh.
 Compingere in vincula xvi, 4, 17
 Complecti animo conjugem et liberos xii, 3, 2
 in Complexu matris xxxviii, 8, 4
 Complorationem edere xi, 9, 13
 Compluribus locis iv, 1, 4
 Componere (pro diversa colligere), Pref. 3 historiam (pro conscribere), Pref. 1 insidias in montibus i, 8, 11 non compositum hoc est in dulcedinem fabulae ab antiquis (pro confictum) iv, 1, 17 Vorst. compositis ordinatisque Macedoniae rebus viii, 6, 3 componere leges, senatum, annuos magistratus, reipublicae formam xvii, 3, 12 pacem cum aliquo xviii, 2, 6
 Comprehendere epistolas (pro intercipere) xx, 5, 12 Freinsh. comprehensus morbo toto corpore xxiii, 2, 4 lue pestifera xxiii, 8, 9
 Comprimere bellum v, 10, 6
 Comum Italiae, Gallorum colonia xx, 5, 8
 Conantur occupare imperium xxx, 2, 6 omnia frustra conari xxxviii, 10, 11
 Conatus fallunt xxxvii, 2, 5 conatibus alterius obviam ire ii, 15, 16
 Concedere aliquo (hoc est, proficisci) iii, 4, 12. v, 6, 10. xii, 13, 4. xxiii, 3, 15 in imperium alicujus (hoc est, venire in potestatem) iv, 2, 3 Freinsh. concedere alicui vitam, patrimonii partes et urbem aliquam i, 7, 7 alicui victoriam xv, 2, 6 concedere in matrimonium alicujus xxiv, 2, 10 in lectum alicujus xxvi, 3, 7 concedebat adduci se posse ut Romanis pareat xxx, 3, 9 concedere vacationem quinquennii xxxviii, 3, 9
 Conceptio per plures viros maturior, ex sententia Spartanorum iii, 4, 6 (Adde Strabonem lib. vi. pag. 193) Freinsh.
 Conciliare (pro parare) v, 2, 7 Freinsh. conciliat aliquem alicui cognatio alicujus vii, 4, 1 conciliare favorem popularium xxxix, 1, 6 conciliavit sibi tantum favoris apud omnes xi, 1, 10 pax Agathocli conciliatur xxii, 2, 7 pueritiae flore sibi conciliatus xlii, 1, 3
 Concilium Graeciae viii, 1, 4 a Philipo lectum ix, 5, 2
 Concio (pro cetera, *Versammlung*) xxii, 7, 11 pro auditoribus ii, 8, 8. ii, 16, 9. iv, 4, 1. xi, 2, 8. xii, 11, 8 Freinsh., ad concionem vocare xiv, 1, 10

in concionem vocare xvi, 1, 9 conciones directae xxxviii, 3, 11
 Concionari xxii, 7, 9
 Concipere iram animis v, 10, 13 concepit Olympias Alexandrum non ex Philippo, sed ex serpente xi, 11, 3
 Concitare aliquem xxi, 4, 7 servitia xxi, 4, 6 concitatus leo xv, 3, 8
 Concitor belli ii, 9, 21 (ita 'concire milites' Livius iii, 53, 4. quamvis in reliquis edition. 'concitator' reperitur, proximior ad Justinum genium formula, ut et v, 1, 1) Freinsh.
 Concordare i, 10, 1. xvii, 3, 6 (a Musica petita translatio, sicut apud nos *Über einstimmigen*) Freinsh.
 Concordiae vires xvi, 2, 1. xxxiv, 1, 1 concordiam alicujus deprecari (id est, consensum) xvii, 2, 9 Vorst.
 Concors animus ii, 10, 9
 Concreta nix gelu xxiv, 8, 14 concretae aquarum moles xxii, 5, 7
 Concubia nox xxii, 8, 8
 Concubitu redemptum regnum xii, 7, 9 ex concubitu concipere xv, 4, 3
 Concupiscere nihil alienum ii, 2, 9 nihil victores praeter gloriam concupiscunt ii, 3, 7
 Concurrere iii, 5, 14. xxix, 3, 2 et 5 (proprie est 'praelium auspicari,' quod cursu fere fieri solebat, ut telorum jactum anteverterent, ut ii, 9, 11 quale exemplum extat in Tacit. A. vi, 3, 5. Appian. de Bell. Parth. pag. 159. 2. et alia. vel aliquando, 'ut citius ad gladios, tanquam certa, gravioraque tela devenirent,' quae verba fere sunt Taciti, alio quodam loco. Tertia ratio est Appiani in de Bell. Civil. lib. ii. pag. 477. b. vel, quoniam prokursu plurimum concitantur tela, teste Livio xxxiv, 38, 3) Freinsh. concurrere ad arma iii, 5, 3. xii, 1, 6 concurrunt vires totius Orientis ad unam urbem opprimendam v, 1, 9 concurrunt omnia regna Graeciae ad commune incendium extinguendum v, 1, 5 concurrere inter se (pro praefari) xlii, 1, 15 populi concurrunt ad aliquem (id est, decurrunt, opem implorant) xix, 1, 9 praelio concurrere xxx, 4, 15 Vorst.
 Concursu Barbarorum interficiuntur Amazones ii, 4, 16 concursu satellitum servatur xii, 8, 4 concursu multitudinis interfectus xxv, 4, 9
 Concussit civitates terrae motus xxx, 4, 3 concussi principio adventus opinionis ejus xxiii, 2, 1
 Condere (pro occultare) xxiv, 6, 3 (ita Virgilius Aen. iv, 177. pro sepelire).

vii, 2, 1 (pro reformare, et quasi ex integro condere: ut noster ii, 15, 1 loquitur) xviii, 4, 1. xix, 1, 1 (ita accipiend. Plin. vi, 14. p.) Freinsh. condere regna ii, 1, 3 urbes ii, 4, 15 conditum dicitur genus hominum a Deucalione ii, 6, 11 velut novam civitatem legibus condere ii, 7, 4 condere membra ii, 12, 4 urbem ex integro ii, 15, 1 condere corpus alicujus in templo xii, 15, 7 coloniam xvi, 3, 7 conditur genus urbis ex integro xviii, 3, 19 condere imperium Penorum xix, 1, 1 condere intelligentiam somniorum xxxvi, 2, 8

Condicere inducias (pro facere) iii, 7, 14 Freinsh. tempus, locum coeundi xv, 2, 16

Condiscipulatus xii, 6, 17

Conditio (pro statu, ratione vivendi) vi, 3, 12 Freinsh. conditionem proponere i, 6, 6 conditio regionum ii, 1, 12 conditio naturalis factorum ii, 2, 13 statutus conditionibus (pacis puta) vi, 1, 3 cum conditionibus pacis aliquem mittere aliquo viii, 4, 2 conditionem accipere xviii, 5, 4 conditiones pacis exponere xxx, 3, 8

Conditor regni Persarum Cyrus ii, 10, 7. xxxviii, 7, 1 conditores Romanorum xlv, 4, 12 Phocæenses conditores Massiliensium xxxvii, 1, 1 conditores imperii Macedonici xxxviii, 7, 1

Conducere militem viii, 1, 9 conducta mercenaria manu xxv, 3, 7 bubus conductis arare xi, 7, 5 conducto exercitu xxx, 1, 6

Conferre in historiam (hoc est, historice conscribere), Præf. 1 conferre se aliquo (hoc est, proficisci) iii, 4, 12 in aliquem aliquid (hoc est, dare alicui quid) x, 1, 3 Freinsh. regnum septem virorum virtute quæsitum in unum collatum eat i, 10, 11 collatis viribus prælium capessere ii, 12, 21 pecunia collata ab universa Græcia in stipendium belli iii, 6, 4 conferre cupide ad præsidium salutis suæ xvi, 3, 9 studium placendi a virgine in matrem xvi, 3, 4

Confortissimi (hoc est, densissimi) viii, 1, 13. xi, 14, 5. xii, 3, 5. xxiv, 8, 9 Freinsh.

Confessio i, 5, 4 confessione contenti vi, 6, 10

Confestim i, 10, 9. xi, 10, 12. xiii, 2, 14. xiv, 3, 11. xxiv, 7, 1

Conficere bellum (hoc est, finire) ii, 14, 10 Freinsh. conficere iter xii, 3, 5 omne bellum in aliquo xxxii, 1, 7 confici curis xi, 13, 1

Confidere propriis viribus iii, 2, 3

monibus, armis i, 10, 19

Configere telo xii, 13, 8

Configit insidias sibi paratas xxxii, 2, 9 confictæ epistolæ xiv, 1, 11

Confinis xiii, 4, 12

Confirmare sua voce aliquem (pro in officio continere) xiv, 1, 7 Vorst. se invicem xv, 2, 16

Confiteri demeritum xii, 6, 8

Conflagrat celum omne xxxvii, 2, 2

Configere cum copiis xi, 13, 3

Confluunt auxilia ad commune incendium extinguendum i, 7, 9 confluunt bella, velut conspiratione quadam, ad opprimendam Macedoniam vii, 6, 4 confluentia auxilia (sunt undique convenientia) i, 7, 9 (sunt undique ingruentia) vii, 6, 4 Freinsh.

Confluens Danubii et Savi xxxii, 3, 8

Confodere aliquem xiv, 6, 11. xxxix, 3, 10 confossus multis vulneribus xi, 15, 5

Confugere (pro fugere) xiv, 2, 2 (et hoc frequens est Latinis, adde et nostratibus, compositum pro simplici poni. Vide etiam Senec. epist. 58. p.) Freinsh. confugere ad arma viii, 5, 1 ad aram xxviii, 3, 5

Confusus turba querelarum (id est, perturbatus) xxxii, 2, 3 Vorst. confusa corporum lineamenta spatio temporis iii, 5, 11

Congesta pecunia xii, 1, 3 congestum mel xxi, 4, 7 congesta servitia xiii, 6, 8

Congredi prælio iv, 4, 9. xv, 2, 6. xxxviii, 4, 3 congredi cum hoste xii, 16, 11

Congregari ad portum xix, 2, 10 congregati pastores admodum quingenti xxiv, 1, 6

Congressio (pro prælio) vi, 4, 12. viii, 1, 12. xii, 16, 10. xxii, 3, 9. xxvii, 3, 2. xxxiii, 1, 6 congressio navalis prælii ii, 12, 8 navalis certaminis iv, 5, 1 prima belli congressione (hoc est, primo statim conflictu) xv, 1, 6. xxxi, 6, 7 Freinsh.

Congruens temporibus expositionis ætas xliii, 2, 10

in Conjectura hæreere ii, 10, 16 in conjecturis sagacissimus i, 9, 14

Conjicere aliquem in carcerem ii, 15, 19

Conjugem amissum flere xxviii, 4, 4 conjuges cum liberis interfectæ i, 2, 6

Conjunctio (pro affinitate) vi, 3, 8

Conjurare in tyranni necem xxvi, 1, 10 conjurati i, 9, 21. i, 10, 6. xxvi, 1, 9

Conjuratio septem Persarum adversus Magos i, 9, 19

Conubia pastorum xliii, 3, 2 connubiorum affinitates xii, 12, 2

Conon Atheniensium dux v, 5, 4 victus, Cypri exulat v, 6, 10. vi, 1, 7 classi Persarum praeficitur vi, 1, 9 Xerxen adorare noluit vi, 2, 13 Athenas restituit vi, 5, 9

Conquievit animus caede satius xii, 6, 5

Consalutare aliquem regem xi, 7, 12 Consanguinei xviii, 5, 12. xviii, 6, 3

Conscendere pyram xviii, 6, 6 equum xxxi, 2, 3 navem ii, 8, 1. ii, 12, 16. iii, 7, 5. xxxi, 2, 5. xxxiv, 3, 8 conscens nave xxiii, 2, 2. xxxi, 4, 3 conscensis navibus xii, 10, 1. xviii, 7, 4

Conscientiae vis viii, 2, 4 conscientia delictorum terri, ibid. conscientiam publicam purgare xxxi, 4, 3

Consciscere sibi mortem (hoc est, se ipsum interimere) xiii, 1, 5. xix, 3, 12 Freinsh.

Conscius insidiarum xv, 3, 3 consilii conjurationis i, 9, 19 cadis ii, 9, 3. xi, 2, 1 mulieres male sibi conscie ii, 5, 7

Conscribere exercitum ex colluvione hominum v, 6, 6

Consecrari (pro insectari) ii, 12, 20 ix, 7, 4 Freinsh. consecrari aliquem stricto gladio, ibid.

Consensescere in foeminarum turba i, 2, 11 in exilio vii, 6, 12

Consensu tacito vi, 7, 1 veluti ex placito consensu a praedio discedit vi, 7, 12 consensu multitudinis xiv, 2, 3

Consentire in aliquem regem xiii, 4, 2 consentiunt legati militibus xiii, 3, 2 consentiente exercitu xxii, 6, 4

Consequi Graeci praeceptis philosophorum nequeunt quod Scythia natura dat ii, 2, 14 consequi ultionem ii, 4, 8 gloriam vi, 3, 6

Conserere praedium vii, 2, 12. xxiii, 3, 9. xxiv, 5, 5. xxxiii, 1, 7 manum ix, 8, 15

Considerare gloriam alicujus xxxiii, 1, 3 res gestas ii, 1, 4

Considerare in regione aliqua ii, 4, 2 (Nostris, *sich niederlassen zu wohnen*) Vorst. juxta Aquileiam consedere xxxii, 2, 15

Consilium (hoc est, mentem, *seyns Meynung*) ii, 10, 16 Freinsh. consilii dubius ii, 12, 1 consilium in futura formare i, 10, 16 consilium inire pontis interrumpendi ii, 12, 5 consilium capere interficiendi alicujus xxiv, 4, 1 consilio vincere aliquem (persuadere alicui) ii,

12, 7 in consilio deliberat (in ipso actu consultantium) xi, 3, 8 Vorst. consilia belli deteguntur ii, 10, 17 consilia ad insidias transferre xxxviii, 1, 8

Consistere cum aliquo xlii, 4, 12 consistit in eo propositorum alicujus summa xiv, 4, 5

Consobrinus xii, 6, 14

Consolari aliquem frequenter xi, 12, 7 consolatus (passive) xxii, 6, 4

Consortium regni, spiritus xxi, 1, 7. xlv, 2, 4 imperii xxxviii, 4, 13

Conspectus reginae xii, 3, 6 conspectus penatium vi, 7, 5 in conspectu legatorum necari xii, 10, 8 in conspectu urbis xviii, 7, 15 in conspectu populi xxi, 4, 7 templum in conspectu habere xxiv, 7, 1 a conspectu summoveri xxxviii, 9, 8

Conspicari e montibus xxiv, 1, 6

Conspicere xii, 9, 6 securum eum conspexit xi, 8, 9 conspici in popinis xxi, 5, 4 in turba puerorum conspectus xxiii, 4, 9 conspectus opes xxxii, 4, 5 conspectoris ingenii (hoc est, alacrioris, erectioris) xi, 5, 3 Freinsh.

Conspirare in necem alicujus xvi, 5, 12 in destinatam mortem xx, 3, 4

Conspiratio (pro concordia) xxxiv, 1, 1 Freinsh.

Conspiratus (hoc est, ardentius, et magis unanimi consensu) iii, 5, 3 Freinsh.

Constare: constat apud aliquem ratio otii alicujus, Praef. 5 constant fatis praedicta xii, 12, 5

Constans fama xxv, 5, 3

Constantia morientis Olympiadis xiv, 6, 12 constantia (pro animositate) xiii, 3, 8. xiv, 1, 4. xv, 3, 9 Freinsh.

Constanter restitit xii, 9, 7 praefatus est xiv, 1, 4 constantius libertatem tueri ix, 1, 4

Constituere templum (pro statuere, edificare) xliii, 1, 7 Freinsh. constituere aliquem regem i, 10, 10 constituere sedes in aliqua regione iii, 4, 11 constituere fundamenta incrementorum crescenti regno vii, 1, 12 constituere unum regnum ex multis gentibus viii, 6, 2 constituere magistratus xxxiii, 2, 7 constituere divinos honores et templa alicui xlii, 3, 5 constituitur rex a populo x, 3, 5 a senatu xxxviii, 2, 8 constituit se regem laborabat xxviii, 3, 10 senatus centum seniorum constituitur xliii, 3, 2 tutores constituntur xvii, 3, 10 rex in locum fratris constituitur xxxix, 4, 1 constituta dies i, 10, 7 constitutum regnum xli, 5, 5

Consuescendi (hoc est, assuescendi)

legibus tantum metus religionis evincit
ii, 3, 10 Freinsh.

Consuetudo stupri viii, 6, 6 consue-
tudo solennis ix, 8, 9

Consul creatur xxxi, 7, 2 ad bellum
missus xxi, 6, 4 consules Carthag. xxxi,
2, 9

Consulere (pro deliberare) ii, 15, 4.
xxxiv, 3, 8 pro statuere i, 7, 10. ii, 15,
8. v, 3, 6 pro consilium petere iii, 3,
11. iii, 5, 4 pro mœdri vi, 6, 2 pro
facere xlii, 5, 4 oracula (hoc est, in-
terrogare) xi, 11, 2 in rem (hoc est, con-
silia, opemque rei accommodam præbere)
ii, 15, 16 Freinsh. consulere quid cru-
delius in aliquem i, 7, 10 gravius in ali-
quem ii, 15, 8 laboribus Græciæ (curare
ut labores Græciæ desinant) vi, 6, 2
Vorst. consulant sibi ipsi xvi, 4, 15 con-
sultum velle saluti suæ xi, 14, 4

Consultare : in utrumque pronus con-
sultat xxiii, 3, 6

Consultationem ad amicos referre
xxiv, 3, 3

Consulto cedere hostibus i, 10, 21

Consumere (pro sensum conficere) xii,
5, 8 consumi (pro perire, confici) v, 1,
10. v, 6, 5 consumti bello (pro prælio
missis) ix, 4, 4 Freinsh. consumere ur-
bem incendio v, 8, 4 consumere noctes
in stupris, dies in conviviis xxx, 1, 8
prælium consumit omnes iii, 6, 11 stella
cometes, cum oritur occumberetque,
quatuor horarum spatium consumit
xxvii, 2, 3 consumta ætate corpora xii,
8, 13

Consummare (pro perficere) ii, 15, 6.
xii, 5, 12 Freinsh. consummare operis
totius gloriam ix, 8, 21

Consurgere in emulationem xii, 15,
11 consurgens ex Italia nubes xxix, 3, 1

Contagionis metus xxvi, 2, 15

Contegere crura veste xiv, 6, 12

Contemnere infantiam regis (id est,
regem tanquam infantem) vii, 2, 7 Vorst.
legem et regem contemnere ix, 5, 3 præ-
dicta Magorum xii, 13, 6 contemni a fini-
timis vi, 4, 2 a non timentibus xxi, 5, 8

Contemptus religionis i, 9, 6 victi hos-
tis xi, 14, 1 ætatis xxix, 1, 10 contem-
tum hostium sibi demere vii, 6, 5 admi-
ratio in contemptum verditur xxii, 6, 11
in contemptum venire xxxix, 5, 5 cum con-
temptu hostium resistere xxiv, 8, 2

Contemplatio liberorum (pro conside-
ratione, respectu) vii, 8, 7 Vorst. con-
templatio iustitiae viii, 3, 14

Contendere (hoc est, ire) ii, 8, 3 (pro-
ficiaci) v, 2, 2. xi, 2, 5 Ita contendere
rus xxxi, 2, 6 (pugnare) iv, 5, 4 (niti).

vi, 3, 8 (affirmare). ix, 4, 9 Freinsh. con-
tendit manere in Sicilia iv, 5, 4 con-
tendebat ne vi, 3, 8 contendere vario lu-
dicrorum genere vii, 2, 14 contendere
adversus viros hostium, non adversus
calamitates xi, 12, 13 donis inter se
contendere xv, 2, 8 contendere armis
cum aliquo xxiv, 2, 4 equo, curru, viri-
bus xxvii, 4, 1

Contentio inter Xerxen et Artemenen
admodum fraterna ii, 10, 10 contentio
est inter aliquos de aliqua re ii, 1, 5 alere
contentiones civitatum viii, 1, 3

Contentus præsentis statu iii, 1, 6 for-
tuna præsentis xxviii, 2, 13 non conten-
tus summovere bella vii, 6, 13 non con-
tenta regni terminos tueri i, 2, 8

Conterere ossa et postremas reliquias
iii, 4, 13

Continens (terra, quæ insulis opponi-
tur. Thucyd. i, 1, 19. *ἡραπορ* vocat.
Nostrates *das veste Land*) xi, 5, 10
Freinsh.

ex Continenti (continuo) i, 9, 10. v,
3, 7. v, 5, 4 (Hinc hodierni Galli ha-
bent suum incontinentem) Vorst.

Continentia morum bonorum mater ii,
2, 9 continentie Romanorum exempla
xvii, 2, 8 et 9 continentia Viriathi xlii,
2, 8

Continere : continentur ejus libris om-
nium seculorum res geste. Pref. 2 quos
vincula, non castra continerant v, 6, 9
parvus ad continendam civitatem exer-
citus v, 8, 11 quibus epistolis bellum
Agidis continebatur xii, 1, 4 contineri
meretricis audacia non potest parietibus
regis domus xxx, 2, 1 continere se (id
est, non aggredi quos possis) xlii, 4, 8
Vorst.

Contingere : quod cum non contigis-
set (pro non factum esset, non fieri po-
tuisset) v, 9, 14 Vorst. sorte alicui con-
tingit Occidens xii, 2, 1

Continuare : non tantum bellorum
continuaretur ii, 2, 13 continuatis man-
sionibus xiii, 8, 5

Continua militia xii, 8, 13 continuum
mortes (hoc est, parvo intervallo altera
alteram subsequentes) xvi, 1, 1 Ita
continua prælia xxi, 3, 1 bella vii, 6, 3.
xxviii, 4, 11 Freinsh. continuus frigori-
bus uruntur Scythæ ii, 2, 9 continuus
montibus vallis clauditur xxvi, 3, 2

Contra decus regium (pro secus quam
regem decebat) xii, 13, 12 Vorst. contra
(adverb.) ii, 1, 10. viii, 4, 11 contra
versa vice xlii, 1, 7

Contrahere perjurium (pro commit-
tere) iii, 7, 15 Ita nefas xxiv, 3, 8 auxilia

(pro congregare et convocare) i, 6, 10. iv, 4, 8. viii, 5, 2. xii, 2, 13 Ita milites xii, 1, 8 et exercitum xiii, 5, 8 odium (pro parere) v, 1, 6 Ita invidiam v, 2, 4 et offensam xxviii, 1, 3 morbum ex egitudine xxii, 8, 4 morbum ex dolore (pro incurrere) x, 2, 7 Ita offensam xvii, 3, 16 Freinsh. invidiam apud aliquem xxxii, 2, 7 et contentum xxxvi, 1, 1 inopia multorum dierum contrahit pestem ii, 13, 12 contrahere minus perjurii iii, 7, 15 plus invidiæ quam gratiæ contrahit virtus alienjus apud aliquos v, 2, 4 contrahere exercitum et naves xiii, 5, 7 saginam corporis, oculorumque valetudinem ex luxuria xxi, 2, 1 senatum in gymnasium xxii, 2, 10 fidiſsimos amicorum domum contrahere xxvi, 1, 8 uno in loco contracta Græcia ii, 12, 19 matrimonium contrahere xvi, 8, 8

Contremuit Hannibalem Romano bello tonantem Italia xxxii, 4, 10

Contribuere in unam cohortem (hoc est, conjungere) xii, 5, 8 (Vide Lipsii notam §7. in Senecam vi. de Benef. Adde Livium xxi, 30, 5. xxiii, 5, 5 et 19, 4. xxxiii, 20, 8. xxxvi, 35, 9. xxxix, 26, 2. et Curtium v, 3, 26) Freinsh.

Controversia inter Xerxen et Artemenem de successione ii, 10, 3 controversiam referre (pro movere) xxvii, 4, 5 Freinsh. Sic: controversiam referre de aliqua re ii, 10, 3

Contueri v, 5, 10. xxii, 1, 8

Contumaces xiii, 7, 4 fœminarum animi xx, 4, 13 urbes contumaces xxxiv, 1, 5 contumaciore xxii, 8, 1

Contumacia viii, 5, 10

Contumelia regis, ut parentis, æquo animo ferenda xv, 3, 10 (Simile dictum extat in Liv. xxvii, 26, 12) Freinsh. contumelias honoribus explent v, 4, 16 contumeliis alicujus se satiare xii, 12, 6

Contumeliosus v, 4, 13

Convalescere (pro adolescere, robur acquirere) iii, 2, 7. iii, 4, 1. xviii, 4, 1. xxxvi, 2, 18 Freinsh. convalescere ex vulnere ix, 3, 4

Convenarum colluvies xxviii, 7, 1

Convenire (pro complacere) ix, 5, 3 pax non convenit (pro de pace non convenit) xxx, 5, 10 (vide etiam Nonium in Convenire) Freinsh. conveniunt vultus similitudo, et expositionis tempora et pastoris confensio i, 5, 4 quæ pax non ipsis civitatibus convenit, sed a victore fertur, non pax, sed servitus habenda ix, 5, 3 cum de præda non conveniret xv, 4, 23 convenit alicui cum aliquo de pace xxi, 2, 6 convenerunt

legati ad Antiochum xxxi, 4, 5

Conventum orbis terrarum acturus xii, 13, 3

Conversatio nutricis xlii, 4, 8 Parthi-
cæ crudelitatis xxxix, 1, 3

Convertere (pro vertere) iii, 2, 1 convertit (pro vertit, hoc est, versum est) xxxvi, 2, 15 (ita Sallust. in Catil. 6, 10) Freinsh. convertit hoc in disciplinam religionemque xxxvi, 2, 15 oculos, suspensa ora in aliquem convertere v, 4, 10 convertit exercitum Thebas xi, 3, 6 conversum est auxilium coram in exitum xvi, 4, 18 converti ad destinatum facinus (pro convertere se) xxi, 1, 6 convertere animum ad templa (scil. spolianda) xxiv, 6, 4 Vorst. convertere vires suas in perniciem mutam xxxix, 5, 4

Convexa vallium (pro concavis, hoc est, cavæ valles) ii, 10, 24 (ita videtur usurpare Virg. Æn. i, 814. et iv, 451) Freinsh.

Convicia non decent miseros xiv, 4, 4 conviciis agitare (pro incessere) xiv, 3, 8 Freinsh.

Convivæ ix, 6, 6. xii, 6, 2

Convivia publica Spartæ iii, 3, 4 convivia credula habere inter se ii, 10, 10

Convolvere xxiii, 2, 3

Convulnerare (pro vulnerare) ii, 6, 20 Freinsh.

Copia (pro facultate) ii, 12, 2. xxiv, 2, 1 pro numero xxxi, 2, 5 copia (pro commeatu, cibariis) v, 8, 2. xxviii, 10, 8 (ita Cæsar de Bell. Gall. iv, 4. Frontin. Strateg. iii, 4, 3. Veget. de Re Milit. iii, 3. p. pro exercitu) xii, 2, 17. xv, 2, 17. xxii, 1, 17 pro substantia, bonis xiii, 6, 2 copiarum præbitio (Commis) xxviii, 10, 8 Freinsh.

Coqui xxviii, 10, 2

Coreyra a Ptolemaeo Pyrrhi F. cum 60 tantum viris capitur xxv, 4, 8

Corinthii Lacedæmonii irati et quare v, 10, 13 Demosthenis eloquentia persuasi favent Atheniensibus xiii, 5, 10

Corinthi concilium totius Græciæ ix, 5, 2. xi, 2, 5 exulat Dionysius xxi, 5, 2 Corinthus diruitur xxiv, 2, 6

Corium bovis in tenuissimas partes secare viii, 5, 9 coris tecta plastra ii, 2, 4

Cornu (pro acie) v, 11, 10 Freinsh. cornua xx, 3, 8

Corona aurea, gratulationis ergo offertur Alexandro a Tyriis xi, 10, 10 (et hoc frequens fuit apud veteres. Apud Curtium unum invenias exemplum iv, 5, 19 et Diodorum xvii, 48. f. et 49. p. apud Livium prope infinita. Vide Lipsium in Admirand. ii, 9). Pausaniæ regicidæ

imponitur ab Olympiade ix, 7, 10 legatis Romanis donatur a Ptolemæo xviii, 2, 9 gestatur a Clearcho Heraclienſium tyranno xvi, 5, 10 coronis laureis milites suos instruit Philippus contra sacrilegos viii, 2, 3 coronæ post victoriam sumi solent ix, 4, 1 (ideoque etiam qui prædæ partem Diis ferebant, 'coronati' id agerant) xviii, 7, 13 Freinsh. sub corona vendere viii, 2, 3. xi, 4, 7. xxiv, 2, 6 coronas inter epulas solabant sumere ix, 4, 1

Coronati vitrico suo occurrunt Lysimachi filii xxiv, 3, 6

Corpora ad sepulturam poscere, victoriæ concessum signum Græcis vi, 6, 9 (et hic mos ex Thæcyd. passim apparet) Freinsh. corpora duo sunt de uno populo iii, 2, 2 civitas per multa membra dissipata in unum corpus redigitur v, 10, 10 veluti unum corpus Macedoniæ fecit vii, 1, 12 unum corpus equitum pedestriumque copiarum invicti exercitus facere vii, 6, 9 unus ex corpore missum xiv, 2, 11 regem ex suo corpore creare xviii, 3, 9 Achæi unum corpus et unum imperium habent xxiv, 1, 2

Corpusculum florum (pŕo fasciculo), Præf. 4 Freinsh.

Corrigere veterem offensam alienis novis meritis xxv, 2, 3 correctæ vitia xxi, 4, 6

Corripere (hoc est, invadere) xv, 1, 9 corripŕi (pro urgeri multitudine, *Überwältigt werden*) i, 9, 22 pro comprehendi ad pœnam iii, 1, 8 Freinsh. xii, 11, 8 correptus adversa valetudine xli, 6, 9 infirmitate xxviii, 3, 2

Corrumperet vires otio il, 15, 15 corrumpi ab hoste (de eo cui præmia promittuntur) xiv, 1, 13 corruptus successu retam xxvi, 1, 1 corruptus vir muliere i, 3, 1

Cothurni regum tragicorum xvi, 5, 10

Cranus Atheniensium rex li, 6, 8 Cræsus (vide Licinius) cum omni exercitu cecidit xlii, 4, 6

Crateros in Antipatri locum Macedoniæ præfiscitur xii, 12, 9 nascentio regi tutor constituitur xii, 2, 14 regie pecuniæ custos xiii, 4, 5 Antigonum juvat contra Perdicam xiii, 6, 9 occiditur (quævis ibi legatur Polyperchon; sed hic Justinus error est) xiii, 8, 7

Crete magistratas iii, 3, 2 sibi odium apud regem alicui re xxii, 4, 8 primo prætor, mox dux creator xxii, 2, 1 sacerdos, mox rex creator xxvi, 2, 16 consul

creatur xxi, 7, 2

Crederet se fidei medici xi, 8, 7 custodiam corporis sui alicui xii, 12, 3 aurum terræ xviii, 4, 6

Credibilia in eo omnia faciebat vigor ingenii v, 5, 7

Creditores xii, 11, 2

Credula multitudo il, 8, 9 credula convivia li, 10, 10

Cremare mortuos ix, 7, 11. xix, 1, 11 Alcibiades vivus crematus v, 8, 14

Crepundia instrumenti Musici genus xxx, 1, 9

Crescere ad summa a sordidis initiis il, 6, 2 crescit desperatio alicui xi, 9, 8 crescit dolor dissimulatione viii, 5, 11 crevit Alexander sub Aristotele doctore xii, 10, 6 crescit seditio xii, 3, 3 licentia xxx, 2, 1 crescent alicui animi xix, 1, 8 crescent opes ex vegetalibus xxvi, 8, 1 ebrietate crescente inter epulas vii, 3, 2

Creta iii, 3, 12. xx, 4, 4. xxxii, 4, 8

Cretenses Demetrium Soterem in regnum restituant xxv, 2, 2 Cretensium legum celebritas xi, 4, 4

Crimen facinoris xxix, 1, 5 accepti auri xiii, 5, 9 crimini alicui dare viii, 1, 5 propter crimina interfici xli, 5, 3 Criminari aliquam rem apud aliquem vi, 1, 4. xxxii, 2, 8

Criminationes xii, 14, 3

Crines sparsi xxiv, 3, 9 et 8, 3

Critias Atheniensium tyrannus sævissimus v, 9, 10

Critæus rex Lydonum i, 7, 3 capitur i, 7, 5

Crutona Pythagoras venit xx, 4, 5

Crotoniensis Græcorum colonus xx, 2, 3 vincuntur a Locrensibus xx, 3, 6 Crotoniensium torpor xx, 4, 1 bellum cum Dionysio xx, 5, 1

Cruci affixus a patre suo Cartalo Carthagine xviii, 7, 15 crucibus supplicia uni Scytharum servi ii, 5, 6 et Hanno Carthaginiensis xxi, 4, 7

Cruciat aliquem major sollicitudo vi, 3, 9 cruciari scelere, innoxia morte alicujus xxxii, 3, 3 cruciatus tanto dolore xli, 13, 9

Crudelis xlv, 4, 4 crudele ministerium i, 9, 7 disidium xxii, 2, 11 crudeles casus v, 9, 7

Crudelitas Parthica xxxix, 1, 8 crudelitatem Astyagis perfidia compensat Harpagus i, 6, 9 Cyro exprobat Tomyris i, 8, 13 ob crudelitatem Mithridates Parthus regno a suis pellitur xlii, 4, 1 crudelitate alienantur socii xlii, 4, 1

- Crudeliter in plebem consulere v, 3, 6
 truncata crudeliter membra xv, 3, 4
 bello captum crudeliter tractare xlii, 1, 4
 Crudescente ira viii, 4, 4
 Cruente sœvire xxxix, 3, 8
 Cruentus cœde filii xxxviii, 8, 4
 cruenta cœdes xlii, 1, 5
 cruenta sacrorum religio xviii, 6, 11
 cruenta parricidia xxiv, 3, 10
 cruenta et sanguinaria bella xxix, 3, 3
 Cruore hostium madens xxviii, 4, 7
 Crura velamentis tegere i, 2, 3
 veste contegere xiv, 6, 12
 crura fracta xxi, 4, 7
 Cubantem cœnare inusitatum Hannibali xxxii, 4, 10
 Cubiculum v, 8, 14
 Culinarum instrumenta in exercitu Antiochi argentea xxxviii, 10, 4
 Culmen domus xii, 16, 5
 culminis aperta fastigia xxiv, 8, 4
 culmina urbis editissima xviii, 3, 12
 Culpa credulitatis xi, 4, 2
 culpæ poenas pendere xv, 3, 6
 brevis momenti culpa vi, 3, 8
 Cultus progredi iii, 3, 5
 Cultores Italie xliii, 1, 3
 Cultures agrorum xlv, 3, 7
 Cultus (pro forma vestium, *la mode*) xii, 3, 10
 Freinsh. cultus literarum utriusque similis ix, 8, 18
 juxta cultum pristinae fortunæ haberi xxxvi, 1, 6
 Cum : fortuna regis non est mutata cum duce (una cum duce, quamvis mutatus dux sit) ii, 14, 5
 Vorst. cum amore popularium administrare regnum vii, 2, 5
 cum contentu hostis in ferrum ruere xi, 14, 1
 cum belli comminatione aliquid postulare xii, 2, 9
 cum stupore regis sine noxa discurrit exercitus xii, 7, 8
 cum summo labore et periculo xii, 7, 13
 cum gratulatione reverterunt xii, 8, 17
 cum multis lacrymis et lamentatione flebili xviii, 6, 5
 cum admiratione navigantium xxx, 4, 16
 Cumulare xxxiii, 3, 12
 Cumulus postremus domus sume ruinæ accessit xvii, 2, 1
 his malis deletus exercitus, velut quidam ærumnarum cumulus, accessit xxii, 7, 1
 Cunnæ vii, 2, 8
 Cunctari xxiv, 8, 7
 cunctantes i, 6, 14.
 xxvi, 1, 9
 Cunctationem belli eximere xxx, 3, 5
 Cuncta possidere ii, 1, 14
 prosternere vi, 2, 16
 Cunei confertissimi xxiv, 8, 9
 Cupere aliquem perditum xlii, 2, 11
 ampliora cupientes vi, 1, 1
 cupitus (hoc est, desideratus) xlii, 1, 9
 (ita 'cupito reditu' Vell. ii, 43, 5)
 Freinsh. cupita ultio xlii, 2, 5
 Cuphites Indi xii, 8, 10
 Cupide parere xii, 2, 1
 cupidia xii, 2, 4.
 xxxi, 4, 8
 Cupidine captus Herculis acta superare xii, 7, 13
 Cupiditas Alexandri xxi, 6, 4
 imperii odium parit v, 1, 6
 divitiarum est, ubi et usus ii, 2, 11
 cupiditas non terminatur apud hunc illo modo xxi, 6, 4
 Cupidos in bellum hortari xxxi, 4, 1
 cupidior gloriæ vi, 8, 7
 Cura salutis, quam dignitatis potior v, 3, 4
 curam habere annuli xliii, 5, 12
 in superstitionibus atque cura Deorum præcipua omnibus veneratio est xli, 3, 6
 Curare vulnera xii, 8, 6
 Curatio vulneris xii, 9, 18
 Curetes Hispani xlv, 4, 1
 (Legendum potius Cunetes) Vorst.
 Curiosus xxxviii, 1, 9
 Currere (pro accurrere, advenire) ix, 7, 10
 Freinsh.
 Cursus circa metam actus xii, 10, 5
 cursus agere iv, 6, 7
 cursus annuum xlv, 1, 7
 cursus comes xv, 3, 11
 cursum in Africam dirigere (de itinere maritimo) xxii, 5, 1.
 xxxi, 2, 5
 Cuspis hastæ xv, 3, 13
 Custodia regis pecuniæ xiii, 4, 5
 custodia legum iii, 3, 2
 corporis ii, 8, 10.
 xii, 12, 3
 arcis xxv, 3, 4
 custodia aliquem eripere xxxvii, 1, 5
 filiam in custodiam tradit xvi, 3, 4
 artissima custodia servari xxvii, 3, 10
 arctioribus custodiis observari xxxviii, 9, 7
 Custodire pacem cum aliquo factam summa fide xxxi, 4, 6
 in arcem custodiendos mittit xiv, 6, 13
 Custos legum apud Spartanos senatus iii, 3, 2
 custodes corporis etiam ex Persis legit Alexander xii, 12, 4
 custodibus assignari (pro tradi in custodiam) xiv, 4, 21
 custodia regis (hoc est, incolumitas) ii, 6, 18
 Freinsh. ad custodiam corporis sui satellitum auxilium obtinere ii, 8, 10
 Cyclopes olim in Sicilia iv, 2, 3
 Cydnus Ciliciæ fluvius xi, 8, 3.
 xi, 14, 4
 Cynægiri Atheniensis virtus ii, 9, 16
 Cynas Pyrrhi legatus ad Romanos xviii, 2, 7
 Cyprii xviii, 5, 4
 Cypris virginibus dotem vulgato corpore querebant xvii, 5, 4
 Cyprus in ditione Ptolemæi xv, 1, 5

Cypri (pro, in Cipro) vi, 1, 7 Freinsh.
Cyra, mons Africae xlii, 7, 5

Cyrene acquiritur a Ptolemæo xlii, 6,
20 conditur xlii, 7, 1 nomen a virgine
accipit xlii, 7, 11 Cyrenis regnabat
Ptolemæus xxxviii, 8, 2 Cyrenarum reg-
num testamento ad Romanos devenit
xxxix, 5, 4

Cyrus exponitur i, 4, 7 nutritur a
cane i, 4, 10. xlii, 4, 16 Persas concit-
at i, 6, 4 avo regnum aufert i, 6, 17
Babylonios vincit i, 7, 3 Croesum i, 7,
5 ceditur a Scythis i, 8, 10. ii, 3, 3.
xxxvii, 3, 2 regnavit annos triginta i, 8,
14 ejus capiti insultatur i, 8, 13

Cyrus minor Lydiæ præficitur a patre
v, 5, 1 compedibus aureis vinctus v, 11,
4 bellum cum fratre gerit v, 11, 5 in-
terficitur v, 11, 9

Cysicenus bellum cum fratre gerit
xxxix, 8, 4 Tryphænam interficit xxxix,
8, 12

D.

Daci Getarum soboles xxxii, 3, 18
Dadali montes xlii, 7, 9

Dahæ subiguntur ab Alexandro xlii,
6, 18

Damasco Syracusanus dox xxii, 1, 12
Damasus urbs Syriæ, ex nomine re-
gis xxvi, 2, 2

Damnare aliquem inauditum xxii, 3, 7
damnari cædis xlii, 5, 2 proditionis xx,
5, 12 pecunia viii, 1, 7 damnata omnia
privata officia xix, 2, 9

Dammum pulchritudinis i, 7, 16
damno reipublicæ cadere ii, 11, 10
damna matrimoniorum xiv, 3, 7 damnis
ditior redditus xxvii, 2, 4

Danubii et Savi confluentis xxxli, 3, 8
Daphne (Antiochiæ suburbium) xxvii,
1, 4

Dara, urbs Parthiæ clarissima xli, 5, 2
Dardani expugnantur a Philippo viii,
6, 3 compeſcuntur ab Antigono xxviii,
3, 14 assidui Macedonum hostes xxix,
1, 12 Macedoniam populantur, et 20,000
hominum abducunt xxix, 4, 6 Dardano-
rum regis dictum de Ptolemæo Cerau-
no xxiv, 4, 11

Dare æternitatem legibus lii, 3, 11
timorem (hoc est, facere, incutere) iii,
5, 13 terga (hoc est, fugere) iv, 1, 10.
xli, 1, 11. xli, 2, 11 vulnus (hoc est,
cladem inferre) v, 5, 3 pacem (hoc est,
concedere) v, 8, 3 ita: transitum ix, 3, 1
pœnas (pro luere) xviii, 7, 18 liba-
menta (hoc est, libare) xlii, 10, 4 spiri-

tum (hoc est, mori) xxxix, 4, 5 (ita
Virgil. Æneid. ix, 704). ultionem tot
gentibus (hoc est, tot gentes ulcisci)
xlii, 9, 6 documenta (hoc est, exemplum)
iii, 2, 8 dono iii, 7, 9 crimini viii, 1, 5
Freinsh. dare occidendum aliquem alicui
i, 4, 6 spatium in penitentiam i, 9, 19
victoriam facilem hostibus ii, 4, 22 ori-
ginem urbi ii, 6, 4 nomen regioni ii, 6,
8 nomen civitati Athenas ii, 6, 9 vic-
toriam dare hosti dolis suis (facere ut
hostis victoriam adipiscatur) ii, 8, 5 dare
iudicium ii, 10, 14 dare incrementum
urbi ii, 15, 2 res dedit non timorem, sed
emulationem mutuum iii, 5, 13 quan-
tum nunc admirationis, tantum antiquis
terroris dedit iv, 1, 10 dare victoriam v,
2, 14 dare vulnus v, 5, 3 (Contrarium,
accipere vulnus, ibid. Utrumque de
clade bellica). dare civitatem peregrinis,
libertatem scrvis, impunitatem damnatis
v, 6, 5 dat hæc res alicui incrementa
egregiæ indolis vii, 5, 2 dat hæc res
gloriam alicui apud omnes nationes viii,
2, 5 dare iudices civitati ix, 4, 8 alicui
immunitates xi, 6, 13 potestatem respi-
randi equis xi, 15, 5 aliquot dies otio
xii, 3, 7 libamenta Oceano xlii, 10, 4
dabat illis tantam moriendi patientiam
metus regis, vel huic tantam exigendi
supplicii constantiam disciplina militaris
xlii, 11, 9 dare successorem patri xlii,
2, 5 ferrum huc date (pro porrigite) xiv,
4, 8 Vorst. tales vobis exitus dent Dii,
quales vos ducibus vestris dedistis xiv,
4, 10 dare alicui venenum in remedia ca-
lamitatum xv, 3, 6 dare experimenta sua
alicui xlii, 1, 11 hæc res virtutis admi-
rationem et immortalitatis fidem dedit
illi xxiv, 4, 2 dare pacem xxiv, 5, 2 dat
dilationem hæc res xxiv, 7, 5 apem
alicui restituendæ fortunæ xxxi, 6, 7
nihil dare gratiæ xxxi, 7, 6 venenum
alicui xxxii, 1, 9 dare auxilium ad-
versus aliquem xxxviii, 5, 3 discordia
regum dedit illis impunitatem xli, 4, 4

Darius Hystaspis rex Persarum fit i,
10, 6 fugatur ex Scythia i, 10, 23. ii,
3, 2. vii, 3, 1 contra Jancyrum Scytham
bellum gerit ii, 5, 9 Asiam et Macedo-
niam domat ii, 5, 12 vincitur ab Athe-
niensibus ii, 9, 10 obit ii, 10, 1

Darius (Nothus) Persarum rex Laco-
dæmoniorum socius contra Athenienses
v, 1, 7 moritur v, 8, 7. v, 11, 1 Car-
thaginienses humanas hostias immolare,
et canina vesci prohibet xix, 1, 10

Darius ultimus Persarum rex x, 3, 7
vincitur ab Alexandro xi, 6, 10 iterum
xi, 9, 9 tertium xi, 14, 1 ejus fiducia

xi, 6, 8 exercitus primo praelio xi, 6, 11 secundo xi, 9, 1 tertio xi, 12, 5 industria in ordinando exercitu xi, 9, 8 opes xi, 10, 1 Darius aureis catenis a suis vincitur xi, 15, 1 et occiditur xi, 15, 5 sepelitur ab Alexandro xi, 15, 16 ejus mors vindicatur xii, 5, 10 filia Alexandro nubit xii, 10, 9 mater capitur xi, 9, 12 et audit Alexandri obitu, mortem sibi consciscit xiii, 1, 5

(Dativi vis :) vincere sibi, patriæ ii, 8, 6 (id est, in commodum suum, patriæ). generandis ignibus materia iv, 1, 3 Vorst.

De regno (hoc est, ex regno) ii, 10, 18 de uno populo (hoc est, ex uno) iii, 2, 2 ita, de Siculis, de Pœnis (pro Siculorum, Pœnorum) xxii, 6, 6 de rege captivum facere vii, 2, 11 de spectatoribus captivi facti xxxiv, 2, 5 de tergo (pro, a tergo) xx, 5, 5 de piratica (pro, a piratica) ix, 1, 7 Freinsh. de ergastulo servus i, 6, 2 duo de conjuratis i, 9, 21 unus de interfectioribus i, 10, 15 (ita partitioni inservit) trecenta millia de auxiliis armavit ii, 10, 18 Vorst.

Dea sanctissimæ religionis xxxvi, 2, 2 Deæ simulacrum xxxix, 3, 11. xliii, 5, 6 pro Dea culta xviii, 6, 8

Debetur vita patriæ xviii, 6, 4 patriæ ab optimo quoque spiritus xxxi, 4, 7 naturæ debentur xii, 13, 5 regnum ei debebatur i, 9, 9 plus regio quam patrio nomini deberi ratus xli, 5, 10 obsequium debet pietatis implere xxiii, 2, 8

Debilitas v, 7, 5

Debilitatæ vires xxxiv, 1, 1

Debitor maximorum beneficiorum xi, 16, 7

Decedere (pro mori) i, 1, 10. ii, 10, 1. iv, 2, 6. vi, 8, 1. vii, 4, 8. ix, 8, 1. xii, 12, 11. xviii, 4, 3. xxvi, 9, 2. xxviii, 3, 2 et 9. xxviii, 4, 16. xxxiv, 3, 6. xxxvi, 2, 5 Freinsh. (subaudiendum autem 'de vita': quod discrete addit Cicero in Orat. pro Rab. Vide et Vallam v. 95). decessit invidia obtreactionis, Præf. 6 decedit Darius in ipso apparatu belli ii, 10, 1 non decedere a rebus gestis alicujus et splendore gloriæ vi, 3, 8 Vorst. per divortium ab Ægeo decedens Medea ii, 6, 14

Decem tyranni Athenis v, 10, 4 et 7 decem millia civium ii, 9, 9 Græcorum v, 11, 10 equitum xi, 9, 10

Decennis belli suntus xxxiii, 1, 3

Decere: miseris convicia non decent xiv, 4, 4

Decernere praelio xiii, 8, 4. xxxi, 6, 8 decernitur classis ingens iv, 4, 3 decernunt fortunam maris experiendam v, 6,

7 decernunt revocandum Agæilaum vi, 2, 17 decernere acie vi, 7, 10 decernitur alicui bellum adversus aliquem (pro defertur, demandatur) xiii, 8, 10. xiv, 1, 1 Freinsh. decernere occidendum aliquem xiv, 6, 7 decernere omnibus viribus xxiii, 3, 8 decernitur alicui Asia xxxvi, 4, 7

Decidere: cum præceps in terram decideret xii, 8, 4

Decidi de jure patriæ non potest xxxi, 7, 6

Decimæ prædæ Tyrio Herculi mittuntur a Carthaginiensibus xviii, 7, 7 Apollini Delphico voventur a Crotoniensibus xx, 3, 3

Decipere aliquem inanibus promissis xiv, 3, 9 decipi insidiarum fraude vii, 5, 6 perjurio xxiv, 2, 6 deceptus pacis simulatione xxvi, 1, 5 decepta somnio xii, 16, 2

Declinare fatorum pericula xii, 2, 4 impetum invidiæ iii, 7, 9 declinatum est facinus, non vindicatum xxi, 4, 4 declinare victorem hostium exercitum xvi, 2, 7

Decretum commune civitatum iii, 4, 12 decretum senatus xxxii, 2, 5. xxxiv, 1, 6. xxxiv, 3, 3 decreta Macedonum xiv, 1, 5 majestas Alexandri testis decretorum xiii, 4, 4 decretorum amaritudo xxxviii, 5, 5

Decurrere ad aliquem (pro, alicujus opem implorare) xiv, 2, 6. xvi, 3, 4. xvi, 4, 4 Vorst. xx, 2, 11. xxvii, 3, 9. xviii, 1, 1 decurrere per vestigia paternæ virtutis xix, 1, 2 quo habitu Romæ Lupercalibus decurritur xliii, 1, 7

Decus regium xii, 12, 12 decora belli xix, 3, 3 majorum xxx, 4, 13

Dedecus captivitatis iv, 5, 11 majore dedecore quam periculo xxii, 8, 6

Dedere se pacta salute viii, 5, 3 dedere se hostibus xlii, 5, 8 deditus (qui dedit se) xxv, 5, 2 Vorst.

Dedignor aliquid facere vii, 3, 8 dedignari connubia xliii, 3, 2

Deditio: in deditionem accipere xii, 6, 18. xii, 7, 13. xii, 9, 2. xxv, 3, 6 per deditionem exercitum alicui tradere, 6, 9

Deducere (hoc est, deorsum ducere, sicut degredi, et hoc genus alia) ii, 10, 25 pro deferre, sive inferre xlii, 4, 6 Freinsh. deducere auxilia iv, 4, 2 præsidia ab urbibus xxviii, 1, 6 deductus in insidias xlv, 5, 4 deducuntur præsidia hostium vi, 3, 11. xxviii, 1, 6 deducta res est eo xi, 4, 11 deductus ad regem xxxviii, 9, 7

Deest rex solus ad pugnam xi, 13, 2

non deesse vindictæ civium xvi, 4, 14
non defuit fides ostentis xvii, 1, 4 non
virtus, sed fortuna ei defuit xviii, 7, 5
bellantibus regis auspiciæ desunt vii, 2,
9 ne quid regis majestati deesset x, 3, 5

Defectio (pro inminutione) xli, 2, 1
Freinsh. defectio subditorum ob domi-
norum discordiam impunita xli, 4, 4
perfidia defectionis i, 6, 9 a defectione
desistere xxxv, 1, 5

Defectores persequi xvi, 1, 13. xli, 4,
4. xli, 4, 9

Defectus solis aut lunæ, quid signi-
ficent xxii, 6, 3. xxxiii, 1, 7

Defendere regni terminos ii, 4, 12.
xxx, 4, 12 egre adversus finitimos se de-
fendere ii, 4, 32 canis defendens in-
fantem a feris alitibusque i, 5, 10

Defensio sceleris xxxix, 2, 8 ad de-
fensionem patriæ regem arcessunt vi, 4, 9

Defensor senatoriæ causæ xvi, 4, 10
defensor Asiæ nemo inventus xvii, 3, 5
urbs deserta a defensoribus xii, 9, 5
tutela loci nullis defensoribus eget xli,
5, 3

Deferre (pro ferre) i, 4, 11 pro
afferre, advehere iii, 3, 10 pro indica-
re xxxi, 4, 7 certamen ad judicem ii,
10, 9 querelam alicui (pro queri) i, 5,
2. ix, 6, 8 deferri (pro venire) iii, 4,
11. xvi, 3, 7 ita : delata in Africæ sinum
xviii, 5, 8 naufragio in ea loca delatus
xx, 1, 10 Freinsh. delatus in Syriam
xxxiv, 3, 9 deferri navibus Syracusas
xxii, 8, 11 Samothraciam deferitur xxxiii,
2, 5 deferitur ad eum indicio captivi xi,
7, 1 regnum deferitur alicui xi, 7, 13
deferre summum imperium ad aliquem
xvi, 4, 16 deferre civibus suis non mo-
dica solatia xix, 3, 4 deferre querelas
de aliquo Carthaginem xxii, 3, 2

Deficit quotidie regis majestas (de-
crescit) iii, 1, 2 deficere a fide societa-
tis iii, 6, 4 ab aliquo ad aliquem xi, 2,
7. xi, 6, 14 non studiis alicujus quam
annis defici (pro destitui) xii, 8, 14 de-
ficere (de moriente) xii, 15, 8 Vorst.

Definire alicui præmia xiv, 1, 9

Deflere (pro flere) xviii, 4, 13 Freinsh.
(pro deplorare, queri) v, 7, 7. v, 8, 1.
xix, 3, 2 Vorst.

Deformis habitu ii, 7, 10 militiæ
dammis (hoc est, ut vi, 8, 3 loquitur,
cladibus insignis) vii, 3, 1 vultu xxxviii,
8, 9 deforme ac miserandum spectaculum
xv, 3, 4 deformes (hoc est, squalidi et
sordidati) iv, 4, 1 Freinsh.

Defungi somnio (hoc est, ut Curtius
iii, 1, 22 fere loquitur, 'implere sortem

somnii') i, 5, 5 Freinsh. defungi responso
oraculi xii, 2, 10 (Sic et 'fungi pericu-
lo.' Vide Fungi). parvo defungi (pro
parum præstare, parum dare) ix, 2, 8
Vorst.

Degenerare a patre xii, 4, 1 a majo-
ribus xiv, 5, 8

Degere vitam i, 7, 7. iii, 3, 7

Dehonestamenta (pro turpitudine)
xxviii, 2, 9 Freinsh.

Dehonestari prælio fœdæ gentis vii,
3, 8

Deidamia Æacidæ Epiri regis filia
xiv, 6, 3

Dejicere murum (pro diruere) v, 8, 5
Freinsh. dejectis muris xii, 9, 11

Dein i, 8, 4. ii, 15, 6

Deinceps ii, 6, 15. iii, 7, 12. xvi, 3,
3. xxxvii, 3, 3

Delabi equo xxxiii, 2, 1

Delata, delatus : vide Deferre

Delectari æmulatione gloriæ, varietate
operis, Præf. 1

Delere exercitum (est ad internecio-
nem cedere, *auff das Haupt erlegen*)
ii, 3, 4. ii, 5, 2. vi, 4, 13. xi, 2, 8. xiii,
3, 4. xix, 3, 3 mœnia (pro excidere) ii,
12, 4 regna (pro evertere) xiii, 2, 9
Freinsh. tabellas ligneas superinductæ
cera ii, 10, 13 manus illa deleta est im-
bribus et fulminibus ii, 12, 10 ut cum
exercitu deleatur ii, 12, 5 delere omnem
stirpem regis sobolis xvi, 1, 15 civita-
tem xxi, 2, 7 ignominiam bello acceptam
virtute xxxii, 8, 16

Deliberare de statu reipublicæ xviii,
3, 9 de excidio urbis xi, 3, 8 diu inter
Spartanos sociosque deliberatum, quæ pax
daretur v, 8, 3

Delicta regum xxxviii, 6, 1 nulla de-
licta adulterio gravior vindicant Parthi
xli, 3, 1 conscientia delictorum viii, 2, 4

Deligare (pro ligare, alligare) iii, 6,
10 (ita Livius viii, 7, 20 'I, lictor, de-
liga ad palum') Freinsh.

Deligere (pro eligere) ii, 15, 14
Freinsh. iii, 6, 12 rex sorte delectus i,
9, 7

Delinimentis animos sollicitare xxi,
1, 5

Delitescere xliii, 4, 7

Delos insula æsarium Græcorum iii,
6, 4

Delphi urbem suam permuniunt xxiv,
7, 8 plus in Deo, quam in viribus re-
ponunt xxiv, 8, 2 Delphos diripi jubet
Xerxes ii, 12, 8 diripiunt Phœcenses
viii, 1, 8 idem tentat Brennus Gallorum
dux xxiv, 6, 5

Delphicum oraculum ii, 11, 8. xvi, 3, 4 Delphici templi descriptio xxiv, 6, 8

Demandare (pro concedere) ii, 12, 16 Freinsh.

Demaratus exul Lacedæmonii consilia Xerxis detegit ii, 10, 13

Demaratus Pythagoræ pater xx, 4, 3

Dementia ii, 12, 3 subitam dementiam simulat ii, 7, 9 dementiam confiteri xii, 6, 8

Dementium privilegia ii, 7, 9

Demere: demit victoria alicui contemptum hostium vii, 6, 5 demere alicui metum xi, 1, 8 metum mortis xi, 9, 15 invidiam prætorum contemptum præsentium xxi, 5, 10 demere injuriam xxxiv, 1, 4

Demersit eam in perpetuam virginitatem xliii, 2, 2

Demetrius (Poliorceles) Antigonii filius xv, 1, 6 rex appellatur xv, 2, 10 patrem amittit xv, 4, 23 Alexandrum Cassandri interficit xvi, 1, 8 rex Macedoniæ fit xvi, 1, 18 Seleuco se dedit xvi, 2, 6

Demetrius alter prioris nepos Macedoniam et Epirum occupat xxi, 2, 11 neptem Pyrrhi ducit, jam uxorem habens xxviii, 1, 2 moritur xxviii, 3, 9

Demetrius modo dicti patruus, a sponsa sua interficitur, xxi, 3, 7

Demetrius (Soter) Antiochi M. filius, Syriæ rex xxiv, 3, 8 occiditur xxv, 1, 11

Demetrius (Nicator) Soteris filius Alexandrum vincit xxv, 2, 4 capitur a Parris xxvi, 1, 5. xxviii, 9, 2 fugam tentat xxviii, 9, 4 et 9 dimititur xxviii, 10, 8 occiditur xxix, 1, 9

Demetrius Illyriorum rex a Paulo Rom. consule victus xxix, 2, 1

Demetrius Philippi ultimi filius a patre occiditur xxii, 2, 10

Demetrius Indorum rex xli, 6, 4

Demigrare v, 9, 13

Demissa (hoc est, pertinentia, deducta) v, 8, 5 Freinsh.

Demonstrant filii cæde quid sperare de rege suo debeant xxviii, 8, 15 navium præsidium demonstratum ratus ii, 12, 14

Demophon Thesei filius ii, 6, 15

Demortuus xxii, 1, 12

Demosthenes Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 11 mortem sibi consciscit iv, 5, 10

Demosthenes orator corruptus a Persis xi, 2, 7 exul revocatur ab Atheniensibus xiii, 5, 11

Deni armati xi, 13, 7

Denique xlii, 2, 10. xxiii, 1, 11 (utitur autem hoc vocabulo auctor, sicut Florus i, 16, 15. ubi vide Salmasium: utitur et Papinianus L. 13. D. de Adopt.) Freinsh. denique (pro breviter) ii, 10, 24. ix, 3, 1 (Vide et Ind. in Nep.) Vorst. victus denique ad postremum est xii, 16, 12. xxxvii, 1, 9

Dentibus dimicare ii, 9, 19 dentibus lacerata viscera xxviii, 3, 8

Denuntiare alicui i, 6, 11. xxxiii, 1, 2 denuntiare bellum xxxi, 1, 4 militiam cui xlii, 2, 10 finis imperii denuntiabatur vi, 2, 5

Denuntiatio (non simplex modo nuntium valet, sed et sententiam) v, 3, 8 (ita apud Petron. in Satir. 'fulminatus hac pronuntiatione') Freinsh.

Denuo ii, 15, 7. iv, 3, 6. xxi, 4, 6. xxviii, 9, 8

Depensum stipendium xxii, 8, 8

Deperire (hoc est, ardentissime amare) i, 7, 15 Freinsh.

Deponere (pro exponere) iv, 5, 8 bellum (pro deserere) v, 2, 14 imperium (pro abdicare) xxi, 2, 4. xxviii, 3, 15 ita: tyrannidem xxi, 2, 6 rudimenta pueritiam vii, 5, 3 tirocinii ix, 1, 8 Freinsh. studia belli i, 2, 11 metum somni i, 4, 5 exercitum in terram iv, 5, 8 hostiles animos vii, 3, 9 offensam erepti regni xvii, 2, 9 vestes auratas xx, 4, 11 hostilia odia xxii, 2, 3 armorum onus xxviii, 4, 8 militiæ studia xxx, 1, 3 barbariem xliii, 4, 1

Depopulari fines regni ii, 15, 13. xxviii, 2, 14 depopulandus vi, 5, 6 depopulatus (passive) xlii, 2, 1

Deportare (pro apportare) xx, 2, 14 exercitum (pro adducere) xxxiv, 2, 1 Freinsh. exercitum in Italiam (pro transvehere, trajicere per mare) xvii, 2, 13. xxvi, 4, 9 deportatus in Ægyptum (itinere terrestri scil.) xxvi, 2, 7 Vorst.

Deposcere deditionem alicujus xxii, 4, 3 deposcere aliquem xxii, 4, 8 sibi regem deposcit xii, 8, 3

Depredari urbem iii, 7, 5 agros xxiv, 6, 3

Deprecari aliquem (pro precari. *bitten*) vii, 6, 16. xi, 4, 5. xii, 2, 1. xii, 8, 10. xvi, 1, 1. xvii, 2, 9. xx, 2, 11. xx, 3, 1. xxiii, 2, 7. (pro precari, ne fiat, *abbitten*) viii, 4, 6 et 7. xi, 3, 5. xi, 4, 10. xi, 10, 11 (in utraque significatione). xi, 9, 14 Freinsh. deprecatum bellum viii, 5, 4 (passive)

Deprehendere aliquem in scelere vii,

5, 5 deprehensus cum sociis x, 2, 5 in sacrilegio xxxix, 2, 6

Dercyllides Lacedæmoniorum dux vi, 1, 2 Asiam invadit vi, 2, 4

Derelinquenda loca vii, 5, 7

Derisus aliqua re (cum aliquid factum in ignominiam alicujus) ix, 2, 10 Vorst. Derivare amnes a fontium primordiis xxxi, 5, 7

Descendere ad aliquem per ordinem successionis (dicuntur regna) i, 4, 1. ii, 6, 12. xvii, 3, 9 in bellum xv, 1, 2. xv, 4, 21. xxxviii, 8, 1 in prælium xxi, 2, 5 in sordidissimum vitæ genus xxi, 5, 8 in aciem xiv, 3, 1 in periculum belli xv, 1, 2 in bella Romana xxviii, 8, 1

Desciscere (hoc est, deficere) v, 1, 11 Freinsh. xxvi, 1, 5. xxxvi, 3, 9

Describere (pro notare, et ut Flor. i, 6, 5 loquitur, 'in tabulas referre') ix, 5, 4 Freinsh. describere tributum in tutelam classis xvi, 3, 9

Deserere bellum (pro omittere) ii, 8, 1. ii, 12, 19. v, 2, 10. ix, 2, 5 Freinsh. victoriam xiv, 3, 6 deserta urbs a defensoribus xii, 9, 5 deserta salus xxii, 8, 9 deserta castra xxv, 2, 3

Deserta Arabiæ xxvi, 2, 14

Desertor exercitus sui rex xxii, 8, 12

Deses xxv, 2, 2 desides xxv, 1, 2

Desiderabat in regnum restitui xlii, 5, 8 desideratus civibus suis v, 4, 7

Desidere totis diebus xxi, 5, 4

Desidens (hoc est, subsidens) iv, 1, 10 et 13 Freinsh.

Desiderium fœminæ i, 10, 8

Desidia i, 7, 13 otio ac desidia corrupti marcebant xxx, 1, 3 periculosa desidia exercitus xx, 1, 1

Designata persona xxi, 4, 5

Desilire equo i, 10, 9 in templum xxiv, 8, 4 in urbis planitiem xii, 9, 5 e tribunali in concionem armatam desiliit xii, 11, 8 amici ad eum desiliunt xii, 9, 10

Desistere a defectione xxxv, 1, 5

Desolatus (pro deserto, exuto castris et exercitu) i, 7, 3 Vorst.

Desperare xxiv, 5, 12

Desperationem in virtutem vertere ii, 13, 6 desperatio victoriæ causa Locrensis xx, 3, 6 desperationem rerum pacem petere ii, 18, 5 magna desperatio fuit apud eos v, 5, 4

Destinare sibi hostes aliquos xx, 1, 4 ad destinatum facinus converti xxi, 1, 6 destinare aliquem regem xlii, 4, 14 destinato supplicio tradere viii, 3, 11 destinatus supplicio dies ix, 6, 4 velut

destinato sibi regi adulari xii, 18, 2

Destituere spem alterius (est aliter quam pro spe illius se gerere) iv, 5, 4 Freinsh. destitutus transitione militum xxvi, 2, 10 destituti auxilio xxxii, 1, 1

Destruere regnum alicujus xxxix, 2, 2 destructus fortunæ impetu xxxv, 2, 4 jejuna et destructa luxuria xii, 3, 11

Desuper xxi, 6, 6

Detegere consilia belli ii, 10, 17 detactum aurum xlv, 3, 6

Detergere xv, 4, 17

Deterere animos labantium xiv, 1, 13 Detestandus conspectus xi, 14, 12

Detineri Romano bello in Italia xviii, 2, 5 diu detentus xxxiii, 2, 8

Detrahere statuas (pro dejicere) xxxviii, 8, 12 (ita Sueton. in Domit. 23, 4. vide Excursa. Lipsii ad Tacitum A. vi) Freinsh.

Detrectare prælium (pro subterfugere) xiii, 5, 8 Freinsh.

Detrimentum omne pervenit ad summam unius imperii vi, 1, 5 detrimenta infligere civitati iii, 5, 8

Deucalion generis humani conditor ii, 6, 11

Devehi per fluvium in Oceanum xii, 9, 1

Devenire xliii, 3, 6

Devincere Orientem xxx, 4, 11 Macedonum devicti Orientis gloria xxix, 3 8 devictarum nationum præfecti xii, 14, 4 devictæ gentes xii, 6, 12 ad devincenda regna invictus xxv, 4, 3

Devincere aliquem beneficiis obsequiisque xlii, 6, 19. xiv, 5, 4 devinctus illecebris xxx, 2, 3

Devorare oculis xxi, 5, 6

Devovere (pro obstringere) xiv, 4, 7 Freinsh. devovetur diris Alcibiades v, 1, 3 execrationibus Deorum devoveri v, 4, 14 devota spolia ix, 3, 3 capita xiv, 4, 10

Deus Persarum Sol i, 10, 5 Dii patris ultores ii, 9, 21 regales xi, 15, 10 Dii pro hominum vita rogari solent xviii, 6, 12 Dii cum hominibus consentiunt in exitum parricidarum xxvi, 2, 6 Diis antesignanis hostem cadere xxiv, 8, 7 Diis proximis viii, 2, 7 Dii patris majestatis ultores x, 2, 5 perjuriarum vindices xiv, 4, 10 patrii xxiv, 2, 5 ipsos Deos ferre obviam (signa, simulacra) v, 4, 14 Dii poenas repetunt (dum in prælio aliquis cadit) ii, 9, 21 Vorst. Dii immortales xi, 15, 2. xxviii, 3, 6. xliii, 3, 8

Dextera fidei pignus xi, 15, 13. dexteram osculandam præbere xii, 15, 2

dexteram alicui ferendam dare xi, 15, 19
 Dexterior (pro dextro) ii, 4, 11 ita :
 dexterius cornu xxi, 8, 6 (sic 'sinisterior'
 Sueton. in Domit. 17, 3) Freinsh.

Diadema Macedoniarum regibus ante
 Alexandrum insolitum xli, 3, 8 ejus loco
 veteribus hasta xliii, 3, 3

Diana pro Delphis pugnat xxiv, 8, 5

Dicare campos Deo xv, 4, 8

Dicere alicui legem parendi ii, 3, 8
 diras atque inferias xiv, 4, 13 non dico
 patrem, ducem certe civium tuorum spre-
 visti xviii, 7, 12 dicere alicui leges pacis
 xxx, 3, 9

Dictatura apud Carthaginienses xix,
 1, 7 (adde Frontin. Strateg. xi, 1, 4
 ubi Stewechius 'ducatore' legit, forsitan
 non omnino bene. Adde A. Gellium x,
 24. ex Caton. Orig.) Freinsh.

Dictorium Brenni xxiv, 6, 3 Alexan-
 dri Zebinae xxxix, 2, 5

Dictitare ii, 13, 6

Dictum regis Dardanorum de Ptole-
 mæo Cerauno xxiv, 4, 11

Dido : vide Elissa

Diduci in duas factiones xv, 4, 23 di-
 ductus Macedonibus in bellum civile xli,
 4, 2

Didymæus Jupiter spoliatus ab An-
 tiocho xxvii, 2, 1 (si modo bona est lec-
 tio. vide inf. in Dodonæo. Freinsh. Le-
 gendam Elymaei. Vorst.)

Diem de die proferre (hoc est, de die
 in diem differre negotium) ii, 15, 6 diem
 fungi (pro mori) xix, 1, 1 Freinsh. ante
 diem (pro antea) vi, 7, 7 in eam diem
 (pro usque ad illud tempus) viii, 5, 13
 sic et, post eam diem, ibid. dies hæc finit
 alicui famem erroremque xxxvi, 2, 14
 Vorst.

Differre (pro summovere) ix, 6, 8. (ita
 Flor. iv, 12, 26) Freinsh. differre popu-
 lationis injuriam in tempus ultionis iii,
 7, 4 differri variis frustrationibus (pro
 in aliud tempus rejici) ix, 6, 8 Vorst.

Difficile (adverbialiter, pro difficulter)
 xxvii, 3, 2 Freinsh.

Difficilis expugnatio urbis i, 10, 15
 solatio pariter et exactio xii, 11, 2 dif-
 ficilem electionem æqualitas facit i, 10,
 3 difficile iudicium is, 9, 14 difficilior
 fuga i, 8, 2 longiori et difficiliori spatio
 xxxviii, 4, 10

Difficultates xxxviii, 7, 5

Difficulter vi, 5, 13

Diffidentia simulata (desperatio) i, 8,
 10 sic: diffidere viribus suis iv, 3, 4
 Vorst.

Diffidentius xxxviii, 7, 4

Diffusi armis xiv, 5, 6 viribus propriis
 xvi, 4, 14 Epirotis xxviii, 1, 5 diffusi
 Macedonibus xiv, 6, 2

Diffusus spiritus per spiramenta ter-
 ræ iv, 1, 16

Digesta serie rerum, Pref. 3

Dignari: nullus dignatur imperium
 Parthicum xli, 4, 1

Dignatio (hoc est, dignitas, ut quidem
 sæpe usurpatur, et hoc loco Bongarsius
 exponit: verum hic pro 'gratia' poni
 existimo, et ad Ptolemæum referri 'digi-
 natio regia' ita enim conjuncta sunt)
 xxviii, 4, 10 Freinsh.

Dignitas imperatoria ii, 9, 15 digni-
 tatis quam salutis minor habenda ratio
 7, 3, 4 dignitati alicujus succedere iii,
 5, 7 dignitati ornamentum dare vi, 8, 8

Dignus imperator deerat tanto exer-
 citui vi, 2, 3 dignos, qui placula exiger-
 ret viii, 2, 6 dignus majestate iii, 7, 7
 dignissimo imperium relinquit Alexander
 xli, 15, 8

Digredi (pro abire, discedere) ix, 2,
 12 Vorst. xv, 4, 1

Dilabi ad sua tuenda li, 13, 19 do-
 mum ii, 12, 27 in fugam xvi, 4, 17 pro
 sensim dissolvi, et pessum ire vi, 2, 14
 Freinsh. copiae dilabuntur in urbes xiii,
 5, 17

Dilatatio ultionis ix, 8, 14 periculi xi,
 8, 4 belli viii, 4, 6 mortis xi, 9, 14 va-
 riis dilationibus frustrati viii, 3, 9

Diligentissime i, 1, 9

Diluvium tempore Deucalionis ii, 6,
 10

Dimicare armis prope usque interitum
 ii, 7, 7

Dimittere exercitum domum ii, 4, 15
 dimittere exercitum xiv, 2, 3 dimittere
 a bello (pro remittere) iii, 6, 3 Freinsh.

ab armis dimittis (hoc est, statutus condi-
 tionibus adduci, ut arma deponas) vi, 1,
 3 Vorst. dimittere victos incolumes sine
 pretio vii, 6, 6 dimittere aliquam repu-
 dio xi, 11, 5 aliquem e carcere xxi, 1, 5
 dimitti ad regnum petendum xxxiv, 3, 7
 incolumis dimissus est xix, 4, 2 Phrygia
 et Paphlagonia dimissa xxxviii, 5, 6
 dimissa a matre divortio viri xxxix, 3, 3

Diocles Atheniensium tyrannus inter-
 ficitur ii, 9, 1 (Hic tamen a Thucydide
 vi, 9 et A. Gellio xvii, 21 'Hipparchus'
 appellatur) Freinsh.

Diomedes Brundisii conditor xii, 2, 7
 et Arporum xx, 1, 10

Dionysius Siciliæ tyrannus bellum in
 Italia gerit xx, 1, 1. xx, 5, 1 interficitur
 xx, 5, 14

Dionysius minor Sicilia tyrannus xxi, 1, 2 exulat Corinthi v, 8, 7. xxi, 5, 2

Dira supplicia xviii, 4, 14 portentum dira portendebat Lysimacho xvii, 1, 3 Dira atque inferni xiv, 4, 13 diris per omnium sacerdotum religiones devotus v, 1, 3

Direptio civitatum ix, 1, 1. xxii, 5, 8

Dirigere cursum in Africam xxii, 4, 1 ad aliquem xxi, 2, 5 directas conciones xxxviii, 3, 11

Dirimit mors contentionem xxxvi, 4, 11

Diripere templum ii, 12, 8 civitates viii, 3, 2. xiv, 1, 6 naves xxv, 2, 6 virginibus ad stuprum direptis xxvi, 1, 7

Diruere sedes Deorum i, 9, 1 urbem xi, 3, 10. xi, 4, 7. xxiv, 2, 6 diruta a Lacedaemoniis patria vi, 5, 8

Discedere ab armis vi, 6, 1 (id est, a bello desistere) Vorst. discedere a praelio vi, 7, 12 aequo Marte utrumque discessum iii, 6, 9

Disceptare de minimis rebus xxi, 5, 5 Disceptatio inter Demetrium et legatos civitatum Graeciae xxii, 2, 3

Discere (pro rescire) ii, 3, 13. xi, 10, 13. xiv, 2, 4. xxvii, 1, 4. xxix, 4, 1 Freinsh.

Discessus Xerxis ex Graecia ii, 11, 1 discessum alicujus aegre ferre xii, 11, 5 post discessum vii, 4, 1. xxxviii, 8, 11

Discidium (pro divisione) xxiii, 2, 11 Freinsh.

Disinctus tunica servili incedit xix, 3, 1

Disciplina (pro institutione) xi, 7, 7 Freinsh. militaris Alexandri xxii, 11, 9 Carthaginiensium xix, 1, 1

Discipuli Platonis xvi, 5, 18

Discordiae effectus viii, 4, 8 discordiae malum inter pares assiduum xvi, 3, 1 discordiarum oblivio apud Athenienses jurejurando sancita v, 10, 11

Discrepatio est inter aliquos (id est, dissensio, lis) xxii, 2, 3 Vorst.

Discrimen inter servos et liberos xli, 3, 4 discrimen imperii inter se facere bello xxix, 2, 9 discrimen subire (pro periculo) xli, 2, 9 Vorst.

Discurrere in duas partes (pro dividi) xiii, 6, 17 Freinsh. discurrere per urbem v, 7, 4

Discursus militum viii, 5, 9

Discutere consilia (est detegere et impedire) ii, 15, 16 Freinsh.

Dispensare bella (hoc est, partiti) vii, 6, 4 Freinsh.

Dispicet status praesentis fortunae xxii,

Delph. et Var. Clas.

4, 3

Disponere aras hostiasque xxiv, 3, 4 Disputationum assiduitate aliquid consequi xx, 4, 11

Disseminare aliquid causam morbi (pro vulgare, in vulgus spargere) xii, 13, 10 Freinsh.

Dissensio Graecorum ii, 12, 18 dissensionis mala xvi, 3, 8

Dissentire (pro discrepare): mortis ratio non dissensit ab hoc vitae proposito vi, 8, 10 Freinsh.

Dissidere inter se bello xxiv, 1, 1

Dissimulatus animus xxi, 1, 4

Dissimulatio dolorem augeat viii, 5, 11 dissimulatio belli v, 11, 4 per dissimulationem v, 11, 5

Dissepata civitas per multa membra v, 10, 10 cunei dissepatis ruebant xxiv, 8, 9

Dissolvere leges (abrogare) iii, 3, 13 (ut Graeci λέγουσιν τοὺς νόμους) Vorst. dissolvere corpus Achaeorum xxiv, 1, 5

Distare sedibus xxxviii, 4, 9

Distanta ubera xliii, 2, 6

Distineri multis bellis eodem tempore xxix, 2, 8 ne uno tempore duplii bello Romanae vires distinerentur xxi, 1, 6

Distinxit natura incrementa caloris ac frigoris regionibus ii, 1, 11 distinguuntur sylva palmeto et opobalsameto xxvi, 3, 3

Distrahere merces ix, 1, 6

Distribuere milites in colonias xii, 5, 8

Ditare: terra non patrimonii ditat Scythas ix, 2, 7

Ditionis Atheniensium nihil praeter urbem reliquit v, 7, 3 in ditionem alicujus cedere xxxiii, 2, 7 venire xxxvi, 3, 8 populis in ditionem redactis xli, 6, 8

Diu ii, 1, 5. ii, 10, 15. ix, 3, 4. xiii, 8, 8 diutissime ii, 1, 17

Divelli ab aliquo xxiii, 2, 7

Diversa (hoc est, contraria) iii, 4, 16. xv, 1, 1 et 9. xxx, 1, 1. xxxi, 5, 1 (ita Sallust. Catil. 5, 9. et auctores passim) Freinsh. diversis artibus quam (pro aliis quam) vi, 3, 6 e diverso instructis hostibus (pro e regione) xxx, 4, 6 Vorst.

Dives ex inope factus xxii, 1, 14 ditior damnis redditus xxvii, 2, 4 ditissima auro regio xlii, 3, 5

Dividere (pro distribuere) viii, 6, 1 Antigonus Argyraspidas exercitui suo dividit (hoc est, inter exercitum suum, inter ordines suos) xiv, 4, 20 Sic: xii, 1, 1 Freinsh. divisa temporibus componere,

Ind. Just.

f

Præf. 3 dividere fundos omnium equaliter inter omnes iii, 3, 3 dividitur aliquid cum aliquo vi, 9, 5 dividere vices noctium inter aliquos xii, 3, 10 Achæi per civitates velut per membra divisi xxiv, 1, 2

Divinitatis originem acquirere xi, 11, 6
Divinum et humanum jus xxxvi, 2, 8
divinum munus xvii, 2, 2 divino spiritu impleta xliii, 1, 8 divini honores Phalanto decernuntur iii, 4, 18 divinis honoribus onerant Alcibiadem v, 4, 13

Divisio regnorum noxia xxi, 1, 2
Divitiæ Xerxis ii, 10, 21 divitiarum luxuria, unde primum Græcis ii, 14, 6 divitiarum cupido ibi est, ubi et usus ii, 2, 10

Divortium: per divortium discedere ab aliquo ii, 6, 14 divortio viri a matre dimissa xxxix, 3, 3

Diutinus (hoc est, diuturnus) xxxvii, 1, 4 Freinsh.

Diuturnum imperium xxii, 5, 4
Divulgare xv, 1, 3 divulgatur opinio in Macedoniam xii, 6, 5 fama deleti exercitus xxxiii, 6, 10 divulgata opinione tam gloriose expeditionis xlii, 2, 11

Docere pueros in trivio xxi, 6, 8 docebat pudicitiam Pythagoras x, 4, 9

Doctior majoribus xvii, 3, 11
Doctor Alexandri Aristoteles xii, 16, 8
Doctrina (pro institutione) xx, 4, 8 Freinsh.

Documenta legum primus in se dedit Lycurgus (hoc est, quod aliis præcipiebat, ipse primus fecit) iii, 2, 8 (simile est Claudiani monitum: 'In commune jubes si quid, censeve tenendum, Primus jussa subi'). Documenta pietatis in Cimonem futuræ magnitudinis indicia ii, 15, 18 Freinsh. virtutis alicujus magna documenta existunt ii, 4, 31

Dodonæus Jupiter xii, 2, 8. xvii, 3, 4. xxxii, 2, 1 (ultimo loco legendum Elymæi) Vorst.

Dolere repudium, stuprum ix, 7, 2 mortem alicujus xxxii, 3, 2 orbitatem amissorum filiorum dolere xxiv, 5, 9 dolendi Tyriorum casus xviii, 3, 1

Dolor ipsa dissimulatione crescit viii, 5, 11 dolor orbitatis i, 8, 9

Dolus subest xxxviii, 3, 2 sub specie venationis dolus latet i, 5, 10 dolis suis hosti victoriam dant Megarenses ii, 8, 5 (ita apud Tacit. ii, 20, 1. 'Astus hostium ipsi in perniciem vertebat') Freinsh.

Domare boves aratro primus docuit Habia xlv, 4, 11 domitarum gentium barbaries ix, 5, 7

Domestica gloria (pro gentili, hoc est, sua gentis) ii, 4, 28 bella (pro civilibus) v, 2, 13 Ita: domesticæ vires xxi, 2, 5. xxxii, 1, 8 domesticus judex (pro cognato, et ex eadem familia) ii, 10, 9 Freinsh. domestica sedes xii, 4, 3 domesticis imperiis uti xxxvi, 1, 10

Domina multarum urbium Græcia viii, 4, 7

Dominatio (pro dominis, sive ipso dominorum collegio) v, 10, 5 (Vide etiam Ind. Flor.) pro imperio v, 10, 9. ix, 3, 11 Freinsh.

Dominus nature ii, 10, 24 Asiæ xxxvii, 3, 5 dominus et tyrannus xxii, 3, 3 domini necem ulcisci xlv, 5, 5 domini Græciæ Athenienses v, 6, 6 domini regionum xliii, 4, 5 dominos cum victoria reversos finibus prohibent servi ii, 5, 3

Domitores orbis xiv, 4, 20

Domus (pro regia familia) xii, 15, 1. xvi, 1, 15. xvi, 2, 6. xvi, 5, 2 (quomodo Xerxis familiam Thucydides i, 22, 8 *οἶκος* appellat, nec aliter vernacula nostra). domi (hoc est, in sua civitate) ii, 3, 10. ii, 5, 1. v, 2, 3. xx, 5, 7 hinc: domi nobilis v, 9, 6 (quo vocabulo et Cicero pro Cluent. cap. 23. Curt. iii, 13, 28. Sallust. Catil. 17, 5. utuntur) Freinsh. domum ferre prædam (id est, in patriam) xii, 11, 1 Vorst. regis domus parietibus contineri meretricis audacia non potest xxx, 2, 1 honestissimæ domus xvi, 5, 2 plausuris pro domibus utuntur Scythiæ ii, 2, 4 patentibus domibus saucios excipiunt xviii, 4, 5 ut prædam domos ferant xii, 11, 1

Donare statuis equestribus (hos, qui in prælio ceciderant) xi, 6, 13 alicui causam xxxii, 2, 4 donatus filio pater (id est, patri condonatum propter filium) xxxii, 2, 5 donare alicuius memoris patris xxxviii, 6, 6 Vorst. donatus est militibus donis xxiii, 4, 13 torque aureo donata Dea xliii, 5, 7 donatis refectisque militibus xi, 14, 8

Donec iv, 1, 15. xii, 6, 15. xiv, 6, 11

Donum peculiare ferens filium xxi, 7, 4 agros dono reipublicæ dederat iii, 7, 9 dono datus xlv, 4, 9 donis inter bella contendebant xv, 2, 8 donatus est militibus donis xxiii, 4, 13

Dorienses bellum cum Atheniensibus gerunt ii, 6, 16

Dormiens inventus quasi somnum fingeret iii, 1, 4 dormienti caput pertractare i, 9, 17

Dorsum unum montis Pyrenæi xlv, 1, 8

Dos nulla virginibus Spartanis iii, 3, 8 dotis frænis tenentur mariti, ibid. dotes formas pueritiæque xii, 12, 11

Dotalis exercitus xxxix, 3, 3 dotalem pecuniam corporis obsequio quærant Cypræ virgines xviii, 5, 4

Dotata sanguine mariti i, 7, 19

Dracæ xii, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Stasaroni traduntur xiii, 4, 22

Drangaritani xli, 6, 3

Dromichætæ rex Thraciæ xvi, 1, 19

Dubito: non dubito facere (non ve-reor) i, 9, 5 Vorst.

Dubius consilii ii, 13, 1 dubia spe xix, 2, 11 dubia fide xxxiii, 2, 8 dubiæ res viii, 2, 11 dubii belli exitus xi, 12, 12 partus dubii xiii, 2, 6 dubiæ civitates xxi, 2, 6

Ducatus (pro dignitate ducis, aut imperat.) ii, 15, 14, xi, 6, 8. xxx, 2, 5 Freinsh.

Ducenta millia i, 8, 11. ii, 9, 20. xii, 8, 10 ducenta jugera xxxviii, 3, 2 ducentæ naves ii, 10, 2

Ducere (pro credere, putare) ii, 9, 10 pro æstimare *rechnen* xi, 5, 9 uxorem (pro ducere, absolute) vii, 6, 10. xxxviii, 10, 10 sorte (pro legere sorte) xxi, 3, 5 Freinsh. ducere castra non aliter quam patriam, neque pugnam aliud quam victoriam xii, 4, 10 ordines xi, 6, 6 exercitum xii, 7, 7 ad supplicia aliquem ducere xii, 11, 8 triumphum de se ipso xiv, 4, 16 bellum xv, 2, 15 turnas equitum xliii, 5, 12 duci in theatrum xxxii, 1, 8 duci pœnitentia x, 2, 4

Dudum iii, 4, 9

Dulcedo fabularum, earndem mater iv, 1, 17 prædæ v, 5, 2. xxxii, 3, 12

Dulcis aqua xii, 10, 7 dulcis infantis risus i, 4, 12

Dum (pro donec) ii, 3, 12 et alibi Vorst. ii, 9, 14. xxii, 3, 6

Dummodo iii, 6, 11

Duntaxat (pro saltem) i, 5, 5

Duo corpora sunt de uno populo iii, 2, 2

Duplex parricidium xviii, 7, 18 bellum xxxi, 1, 6 duplicis imperii omen xii, 16, 5

Duplicatæ Lacedæmonii vires opum Atheniensium accessione vi, 1, 1

Dura et astricta parsimonia xlv, 2, 1 duriora (hoc est, fortiora) ii, 1, 13 Freinsh. duriora corpora, ingenia (id est, quæ ferre possunt aspera) ii, 1, 13 (Præcedit, quanto cælum asperius) Vorst.

Durare: Incendium Ætnæ montis per

tot sæcula durat iv, 1, 5 Amazones usque tempora Alexandri duravere ii, 4, 32 durare corpus ad omnem virtutis patientiam xxxvii, 2, 9 exercitum ad patientiam laboris xxxvii, 4, 2

Duritia corporis, non opibus censetur Scythæ ix, 2, 9

Durius de rege opinati xii, 5, 8

Dux (*δδρυς*, *Wegweiser*) vii, 1, 9. xxxviii, 9, 5 (Vide, quæ notavit Cl. Bernæcc. ad Cæs. Suet. 31, 2, d.) Freinsh. dux Græciæ Philippus ix, 4, 2 Alexander xi, 2, 5 opulenti populi dux (de rege) ii, 3, 10 dux belli Miltiades ii, 9, 10 Alcibiades v, 1, 1 tanto agmini dux defuit ii, 10, 21 (duces etiam plures in uno exercitu). Xerxes tradit ducibus milites perducendos ii, 13, 8 (etiam integræ civitates 'duces' didicuntur) iii, 2, 1 Vorst. Alexander M. dux universæ gentis Thessalorum creatur xi, 3, 2 veteres duces xi, 3, 4 duces Atheniensium in exilium pelluntur xi, 4, 11 duces factionis xv, 2, 15

E.

Eatenus bellum sustinendum, ne inopia deseratur v, 2, 10

Ebrietatis intemperies Alexandri mortis obventa xii, 13, 10 ebrietate vincuntur Scythæ i, 8, 7 inter epulas ebrietate crescente vii, 3, 3

Ecbatana xii, 1, 3

Edere cadem ii, 11, 3. xxxi, 8, 7 stragem xii, 5, 11 edere justitiam (pro parere) ii, 2, 9 Freinsh. hinnitum i, 10, 8 complorationem xi, 9, 13 clamorem xii, 9, 6 egregium spectaculum hostibus xiii, 3, 10 magnas strages xxxiii, 2, 2

Edessa Macedoniæ urbs vii, 1, 7

Edicere (pro denunciare) xiii, 4, 7 Freinsh.

Edictum xix, 1, 10 edicto peregrinos sollicitat xxxviii, 8, 7 edicta xxviii, 2, 18 Edisserturus viam gerendi belli xxxi, 5, 2

Editor ii, 1, 19 editissimus (hoc est, altissimus) xii, 15, 2 Freinsh. ii, 1, 17. xviii, 3, 12

Edocere (hoc est, certiores facere) xv, 4, 6 Freinsh. (ob oculos ponere) xiii, 3, 8 Vorst. edoctus de origine sua xv, 4, 6

Edomare: Asia edomita ii, 4, 26 (Vide infra Perdomare)

Educare xvii, 3, 10. xliii, 4, 4

Educatio liberorum apud Spartanos iii, 3, 6 Lucanos xxiii, 1, 7 infantis educatio xxiii, 4, 3

Educere exercitum in aciem xviii, 1, 4. xxxviii, 1, 8. xliii, 1, 10 Cappadocia eductus xxviii, 5, 6

Effectu maiora quam voto ii, 6, 1

Efferre aliquos magnis funerum impensis xii, 1, 1 elatus victoria xv, 2, 10 elatus impetu fortunæ (id est, in altum sublatu) xxxv, 2, 4 Vomt. elatus e convivio xii, 13, 9

Efficat sexcenta millia passuum spatium montis xlv, 1, 9

Effodere: oculum regis effodit sagitta vii, 6, 14 effossis oculis xxi, 4, 7

Effeminata gens mollietate et luxuria i, 7, 13

Effata ætas (pro senili, ita dicta, quod fatui, hoc est proli, amplius non sit apta) vi, 7, 4 Freinsh.

Effundere (pro impertinenter et absque ratione impendere) vi, 9, 3 Galli in Græciam se effundunt (hoc est, irruunt, irrupunt, ab aquarum vi petita metaphorâ) xxiv, 6, 1 Freinsh. non effundere orbitatis dolorem in lacrymas i, 8, 9 effusus in lætitiâ xii, 13, 7. xxiv, 3, 3 effusus obviam populus xxii, 1, 7 effusa omnis multitudo obviam procedit v, 4, 9 effundere redditus publicos in apparatus ludorum vi, 9, 2

Egere vindicta ix, 2, 4 opibus xxiv, 6, 5 eget nullis defensoribus tutela loci xii, 5, 3 egens humanæ opis xxiii, 4, 7

Egerunt moles arenarum iv, 1, 6

Egestas xxiii, 2, 10

Egredi in prælium ii, 9, 9 annos puertatis xxii, 1, 4. xxv, 2, 2

Egregie viii, 3, 6. ix, 1, 2

Egregius adolescens iii, 1, 9 egregiæ indolis incrementa vii, 5, 2 egregia indole clarus vii, 2, 13 inter multa egregia ii, 7, 6

Ejurare nomen patriæ xii, 4, 1

Elabitur gladius e manu xxiii, 2, 3 decepte custodibus elabitur xxvii, 3, 11

Elaboratum a parentibus imperium i, 2, 11

Electio inter sequales difficilis i, 10, 2

Elephantus ferus ultro se offert Sandrocto xv, 4, 19 dux belli et præliator, ibid. elephantorum terror Pyrrho victoriam adversus Romanos dat xviii, 1, 6 elephantos suos Gallis ostendit Antigonus, terroris causa xxv, 1, 6

Eleusina sacra ii, 8, 1

Eleusis ii, 6, 12

Eligere ducem viii, 2, 1. xliii, 5, 5

milites xi, 6, 4 judicem viii, 8, 14 maritum xliii, 3, 11 electus iudicio populi xlv, 2, 7 dux in hanc militiam electus vi, 1, 2 non tam ad societatem belli, quam in successionem regni electi xii, 1, 13 non ex una gente, sed ex toto orbe electi terrarum xiii, 1, 11 electæ pulchritudinis pellices xii, 3, 10

Elii tyrannidem patiuntur xxvi, 1, 4 (Perperam enim ibi leg. Epirorum) Vorst.

Elimmi populi xxxvi, 1, 4 (legendum potius Elymæi) Vorst

Elissa (alias Dido) xviii, 4, 3 in Africam fugit xviii, 5, 8 Carthaginem condit xviii, 5, 14 mortem sibi consciscit xviii, 6, 7 a Carthaginensibus pro Dea colitur xviii, 6, 8

(Ellipsis): ut differant bella quam gerant (subaud. 'potius') vi, 1, 5 mittere per regna qui opinionem serant (subaud. 'aliquos') viii, 3, 8 quarta die sanitatem recepit (subaud. 'post') xi, 8, 9 ('tam' omittitur sequente 'quam') xii, 8, 14 Vorst.

Eloquentia Alcibiadis vitiorum tegmen v, 2, 7 Demosthenis xiii, 5, 10 eloquentiæ patria Athenæ v, 9, 9 eloquentiæ præce vir Trogus, Præf. 1

Eluxit miseris casus suorum xix, 2, 11 Elymæi populi xxxvi, 1, 4 Elymæus Jupiter xxiii, 2, 1

Einanus Gallorum dux xxiv, 7, 2

Emathia nomine Emathionis regis cognominata, postea Macedonia vii, 1, 1

Emerere omnia compensatione mercium iii, 2, 11 dilationem belli ab aliquo viii, 4, 7 periculo spiritus sui, ut extremos spiritus alicujus excipias xxiii, 2, 8

Emergit nomen Macedonum inter otia Græcorum vi, 9, 6 emergit insula xxi, 4, 2

Emerita stipendia (id est, finita, cum stipendia facere seu mereri non amplius deberet) xiv, 8, 8 emeritæ militiæ plerique xi, 6, 4 Vorst.

Emitiri multa millia passuum xi, 15, 5 emensum tantum itineris xlii, 1, 2

Emicat inter ceteros alicujus gloria ii, 9, 15

Emigrare v, 10, 4 et 9. xliii, 4, 2

Emittere voces incassum xi, 15, 6 emittere partem legionis in securos et lætos xlii, 4, 8

Emolumentum: ad hujus emolumentum pertinet ix, 1, 2

Enatam vitam ex naturalibus filiæ per somnum vidit i, 4, 2

Enimvero v, 4, 12

Enituerunt in tantum pericula propulsando xliii, 8, 15 enituit virtutis indoles in his regibus xxix, 1, 8

Enixe (hoc est, summo studio) v, 11, 6. xv, 1, 4 Freinsh. nec auxiliis juven-dos Lacedæmonios nimis enixe v, 2, 10

Enixus (passive, pro nato) xliii, 2, 8 Freinsh. (Cujus generis plura vid. in Participia) Vorst. filium enixa xxxvii, 3, 6 duos pueros xliii, 2, 3

Evacuare (hoc est, evulgare) v, 1, 1 Freinsh.

Eo, quo (pro ideo, quia) iii, 5, 3 eo desperationis (pro in tantam desperationem) iii, 5, 6 Freinsh. eo se semper ingererat xi, 14, 5 eo secutus ii, 14, 4 eo missus xxii, 8, 2 eo usque discordia sua redacti viii, 4, 8 eo res deducta xi, 4, 11 eo plura copientes quo plura habent vi, 1, 1 eo promittit quod, &c. ix, 2, 6 eo indignus quod, &c. xxxix, 4, 1

Epaminondæ virtus vi, 4, 4 in Spartam tentat vi, 7, 1 moritur vi, 8, 1 ejus enomi-um vi, 8, 2 laus vii, 5, 3

Epeos Metapontum condit xx, 2, 1

Ephesia peller xxxvi, 4, 6

Ephesus ab Amazonibus condita ii, 4, 15

Epigoni xii, 4, 11 (Hoc primitus fuit nomen iis, quorum parentes ad Thebas occubere. Vide Strabonem lib. vii. pag. 225. et ix, 284 et 285) Freinsh.

Epiri historia xvii, 3, 1

Epirotæ antea Pyrrhidæ dicti xvii, 3, 8 Epirotis diffisi Acarnanes xxviii, 1, 5

Epistola exenterato lepori inseritur i, 5, 10 epistolæ (pro epistola) i, 6, 1. xi, 12, 0. xii, 1, 4. xvii, 2, 9. xx, 5, 12. xxix, 4, 2 Freinsh.

Epulari opulentius iii, 3, 5 epulandus (hoc est, devorandus) i, 5, 6 (Ita Virgilius Æn. iv, 602. 'patriisque epulandum apponere mensis') Freinsh.

Epularum immodico apparatu delectatus Alexander xii, 3, 11 veluti ad epulas non ad prælium venisset i, 8, 6 inter epulas ebrietas crescentes vii, 3, 3 ludos inter epulas adhibuit ix, 4, 1 inter epulas et pocula occisus xii, 6, 5 apparatus epulis i, 6, 5

Equæ Scythicæ ix, 2, 16

Equidem xxxviii, 5, 3. xxxix, 3, 8

Equitare xxxvii, 2, 4. xlv, 2, 5

Equitatum delere xlii, 3, 4 cum equitata ingenti ii, 4, 28

Equites fugæ comites xiv, 3, 7 Thesalorum equitum robur xvii, 6, 8 equitum corpus vii, 6, 9

Equus Philippi per corpus ejus interficitur ix, 3, 2 Alexandri xii, 8, 4 ejus celeritas xv, 3, 11 ex ejus nomine urbs conditur xii, 8, 8 equus Trojanus xx, 2, 1 equo feroci Mithridates a tutoribus imponitur xxxvii, 2, 4 equorum usus Parthis assiduus xli, 3, 4 equorum in Hispania copia xlv, 1, 7 præstantia xlv, 4, 2 equi ex vento concepti xlv, 3, 1 equus Soli sacer apud Persas i, 10, 5 equi caput in fundamentis Carthaginis inventum xviii, 5, 15

Erasa cera ii, 10, 17

Erechtheus Atheniensium rex ii, 6, 12 Ergastulum i, 6, 2 (vide Lips. Elect. xi, 15. pag. 483) Freinsh.

Erigere se ad spem libertatis xi, 1, 2 erigi ad spem imperii vi, 4, 4 fortunæ prioris v, 5, 1 libertatis xi, 1, 2. xxiv, 1, 3 quibus rebus erectus xi, 2, 5 eriguntur animi militum adhortationibus xxii, 6, 1 erigi victoria xxiii, 1, 14 spe pristina libertatis erecta Græcia xxx, 3, 7

Eripere populo conditionem servilem vi, 3, 12 (Ita res quoque mala et incommoda eripi dicitur). eripere victoriam hostibus vi, 4, 13 Vorst. eripi præsentis mortis xiii, 1, 3

Erotinus Arabs septingentorum filiorum pater xxxix, 5, 6

Errare per incultas solitudines ii, 2, 3

Erroris dies finierat xxxvi, 2, 14

Erubescere nominibus xxxviii, 6, 7

Eruat flammæ, vaporem, fumum, Sicilia iv, 1, 4

Erudiri virtutibus aliorum vi, 9, 7 studiis literarum xii, 16, 7 erudiri ad virtutem præceptis magistri xii, 5, 13 erudiendi gratia (passive, hoc est, ut erudiretur) xvii, 3, 11 (Ita Sallust. Jug. 62, 8. et ibi notata, 'ad imperandum.' Ita 'ad fructum capiendam' in L. præ-tum D. de V. S.) Freinsh.

Eruiere oculum vii, 6, 14

Erumperè in jurgia x, 2, 5

Eruptiones assiduas xli, 6, 4

Esse questioni ii, 10, 15 contentui iii, 1, 1 prædæ et rapinæ iii, 6, 4 spectaculo xi, 13, 4. xxxviii, 8, 16 admirationi xii, 3, 5 exitu xii, 7, 2 terrori xiv, 1, 4 fraudi xxi, 3, 6 salutis xxii, 1, 15 pluriis iii, 7, 6 in occulto iii, 3, 4 in ore (hoc est, memorari) v, 4, 17 Freinsh. in auxilio allocutus v, 11, 10 in lecta xxxix, 1, 1 in exemplum xxiii, 3, 12 est alicui scientia belli, eximia admiratio servatæ virginittis ii, 4, 17 pleris fuit ultio quam injuria iii, 7, 6 est præcul

insipientibus ea natura loci (videtur) iv, 1, 18 Vorst. sunt in aliquo artes vi, 5, 5 est mihi certamen vii, 2, 6 quantum in illo fuit ix, 4, 1 esse hujus constantiae ut ix, 4, 9 est vile paternum nomen apud filios x, 1, 7 est mihi bellum cum aliquo xii, 2, 5 esse sine lacrymis, et sine ullo tristioris mentis argumento xii, 15, 3 est illi tanta magnitudo animi xii, 15, 9 sunt in thesauris, in annuo vectigali, tot millia xiii, 1, 9 esse ejus virtutis et venerationis xiii, 1, 10 est in aliquo ea magnitudo virium et sapientiae, ea pulchritudo formas et proceritas corporis xiii, 1, 11 esse sine fide xxii, 1, 6 saluti ei fuit xxii, 1, 15 esse in imperio xxii, 3, 6 esse dubia fide xxxiii, 2, 8 partium Pompeianarum xlii, 4, 6 esse in partibus alicujus, ibid. est regnum muneris aliquorum xlii, 5, 8 esse tantae famae xlv, 4, 15 tanta in illis verecundia fuit xv, 2, 14

Etiamnunc viii, 4, 7

Etrusci bellum cum Aenea gerunt xliii, 1, 13

Etsi i, 7, 7. v, 9, 8. vi, 1, 8

Evadit patronus plebis ex defensore senatoriae causae xvi, 4, 10

Evaginare gladium i, 9, 8

Euagoras Cypri rex v, 6, 10

Euander in Italiam venit xliii, 1, 10

Eucratides Bactrianorum rex xli, 6, 1

Evehi ratibus ad aliquem ii, 6, 11

Evellere aureum Jovis simulacrum xxxix, 2, 6

Evenire alicui (pro cedere, dari) xiii, 4, 16. xiii, 5, 8 Freinsh. evenit alicui sorte provincia xiii, 5, 8 eveniunt vix denis armatis singuli hostes, si divisio fiat xi, 13, 7

Eventilatur terrestris spiritus xlv, 1, 10

Eventus audaciae ejus non defuit (de prospero eventa) ii, 9, 11 eventus aliter fert ii, 13, 3 de eventu belli oracula consulere ii, 6, 16. iii, 5, 4 de eventu futurorum xi, 11, 2 auditio belli eventu viii, 2, 8 non meliore eventu quam omine xxvi, 2, 4

Euergetas xii, 5, 9

Eversa urbs xvii, 1, 2

Eumenes xiii, 4, 16 Neoptolemum occidit xiii, 8, 8 hostis a Macedonibus judicatur xiii, 8, 10 vincitur ab Antigono xiv, 2, 2 denno cum Argynaspid. xiv, 3, 1 Antigono deditur xiv, 3, 12 xiv, 4, 15 ab eoque in custodia habetur xiv, 4, 24 Eumenis strategema xiv, 1, 10

Eumenes Bithyniae rex Antiochum

Hieracem et Gallos vincit xxvii, 3, 2 Asia majorem partem occupat xxvii, 3, 6 Romanis auxiliatur contra Antiochum xxxi, 8, 5 contra Perseum xxxiii, 1, 3 cum Prusia bellum gerit xxxii, 4, 2 Eumenis in Romanos merita, et horum ingratitudo xxxviii, 6, 3 et 4

Eumenes Demetrii filius xvii, 2, 10

Evocare (hoc est, nominatim vocare) xii, 12, 9 (hinc Evocatorum apud Rom. nomen est, de quibus vide Lips. Mil. Rom. i, 6) Freinsh. evocare aliquem e convivio vii, 3, 4 evocantur omnium civitatum legati Corinthum ix, 4, 1. xxxiv, 1, 6 evocatus ad poenam xii, 14, 6

Evolare in publicum ii, 7, 10

Euphrates fluvius xi, 12, 10. xii, 18, 4 Parthici regni limes xli, 6, 13 Tigrim recipit xlii, 3, 11 paludes Euphratis xlii, 3, 11 in Bursiam urbem trans Euphraten concessit Alexander xii, 13, 4

Europae major pars sub Amazonibus ii, 4, 14 Europae terminus Hispania xlv, 1, 1

Europus regnum in Europa, an Epiro? tenet vii, 1, 6 Freinsh.

Eurydice Philippi mater vii, 4, 5 maritum insidiis petit vii, 4, 7 filios Alexandri vii, 5, 4 et Perdiccam per insidias interficit vii, 5, 6

Eurydice Aridae uxore xiv, 5, 1 occiditur ab Olympiade xiv, 5, 10

Eurydice Lysimachi filia xvi, 2, 4

Eurydice Ptolemiae (Philopatriae) uxor, eademque soror, ab eo occiditur xxx, 1, 7

Eurylochus ab Alexandro interfectus xii, 6, 14

Eurymedon Atheniensium in Sicilia dux iv, 4, 11 fortissime dimicans cadit iv, 5, 7

Euryone Amyntae filia vii, 4, 5

Eurysaces Ajacis filius xlv, 3, 8

Ex adverso stant classes ii, 14, 8 ex integro urbem conduunt Athenienses ii, 15, 1 ex integro bellum adversus Graecos instituit Xerxes ii, 15, 17 ex altera parte (pro ab altera parte) iv, 3, 1 ex utraque parte (hoc est, utrimque) iv, 4, 12 ex continenti (hoc est, statim) i, 9, 19. v, 3, 7. v, 5, 4. vi, 7, 10. xi, 4, 12 Freinsh. ex persona sociorum inducias rumpere iii, 7, 14 ex commodo utrorumque pax facta viii, 4, 2 ex hac causa xii, 2, 9. xii, 13, 3. xii, 14, 8 ex desperatione salutis redditus (pro post) xii, 10, 1 Vorst. ex quibus rebus arbitrabatur xii, 14, 5 ex fuga pugnam repetere xli, 2, 9 urbem ex nomine equi Bucephalen

vocavit ii, 8, ex nomine alicujus urbem condere xliii, 1, 12 ex promissis pars accepta xiii, 7, 6 nobilis ex Macedonibus adolescens ix, 6, 4

Exacerbat indignitas injuriarum aliquem xlii, 1, 4 exacerbatus hinc x, 2, 5 Exactio et solutio utrisque difficilis xii, 11, 12

Exaquare vires partium v, 2, 12 utriusque ordinis conditionem xxii, 4, 5 exaquo omnium jure xliii, 1, 4

Exaestuatur e terra bitumen i, 2, 7 exaestuatur Ægyptus torrenti ardore solis ii, 1, 16

velut Examine aliquo Asiam implere Galli xxv, 2, 8

Exanimare feram xv, 3, 8

Exardescere (subaudi 'ira') xi, 10, 11 Freinsh. in bellum v, 10, 6 bellum exardescit ab Africa, ex Sicilia xxii, 5, 6

Exauctorare (pro dimittere) xii, 12, 7 Freinsh.

Exaudire gemitum iv, 1, 10

Excedere (hoc est, procedere) i, 2, 6 (ut 'excurrere' pro procurare, apud Curt. iii, 1, 3) Freinsh. ceteros excedere (pro antecellere) xiii, 2, 3 Vorst. excedere annos quatuordecim xv, 2, 3 excedere modum historiae xxxviii, 3, 11 modum propositi operis xliii, 1, 2 convivio excessit ix, 8, 16

Excellens ingenium xxxvi, 2, 6

Excellere (hoc est, antecellere, ante case) xiii, 2, 3 Freinsh.

Excelsior dignitatis locus xi, 5, 1

Excidere sylvam i, 6, 4 exciso Illo xx, 1, 10

Excidium finitimorum ii, 4, 8 excidii metu civitates ad belli societatem pelli cere xxii, 5, 5 quod sacrilegium causa excidii fuit xxxii, 3, 11 excidium minari viii, 5, 2. xi, 10, 11 excidia urbium xi, 3, 8

Excipere vices alicujus (pro alicui succedere) xi, 5, 7 Freinsh. excipere aliquem tergo xv, 4, 19 excipere extremos spiritus viri xxiii, 2, 8 favore aliquem excipere xxiv, 3, 9 excipi bello ii, 5, 1. xi, 10, 12. xliii, 1, 10 excipi magno civium gaudio vi, 5, 8 excipi majore virtute mulierum quam virorum xxv, 4, 6 exceptis vulneribus xxxiii, 2, 4

Excitare aliquem, ut armis contendat xxxix, 2, 10 ægre excitatus xi, 13, 2 excitatis militibus xxxviii, 8, 1

Excitus repentino tumultu ii, 4, 22

Exclamare v, 10, 1. xliii, 5, 6

Exclusus Nilus (aggregationibus petra) ii, 1, 20 Vorst.

Excolere arbores xxxvi, 3, 4 ingenia omni doctrina excolta viii, 2, 12

Excruciare (hoc est, exquisitis suppliciis punire, excoarnificare) xii, 5, 11 Freinsh.

Excubare (quo reddam, aptius verbum non reperi, quam illud nostrum, *ausarten*) viii, 4, 7 Freinsh. excubare alienis sedibus, ib.

Excurrere (de eo, qui belli causa in remotissimas terras proficiacitur) xlii, 5, 7 Vorst.

Excusare necessitatem belli (id est, excusandi sui causa necessitatem afferre) xviii, 7, 16 Vorst.

Excusatus xxi, 1, 4. xxxii, 2, 1

Excutere jugum servitutis cervicibus xv, 4, 12

Execrari (hoc est, detestari) xiii, 1, 7 Freinsh.

Execratio (hoc est, devotio) iii, 4, 1. v, 4, 14 (hoc sensu Sallust. in Catil.) Freinsh. execratio Parthicae superbiae xxxviii, 10, 5 parricidarum xxxix, 3, 11 execrationes precibus explere v, 4, 16 execrationes inauditas ultimæque xxiv, 2, 8

Exemplum singulare omnium sæculorum Amazones ii, 4, 6 fragilitatis humanæ Seleucus xvii, 2, 3 exemplo et institutione legum æque clarus Lycurgus iii, 2, 7 exemplum statuere xviii, 7, 14 (quod Plant. in Mostell. vers. 1108. 'exempla facere' dixit) Freinsh. exemplum id secuti posteri i, 2, 12 exemplum capere ex amicis, quid hostibus cavendum i, 10, 18 exemplum alicujus imitari ii, 12, 17 exemplo legum clarus iii, 2, 7 exemplo prioris dominationis nihil terri v, 10, 5 exemplo patris evocat civitates, dux creator xi, 2, 5. xi, 3, 2 ad exemplum ceterorum humari (id est, ut ceteri intelligerent, quid ipse eveniturum esset, si forte in prælio caderent) xi, 6, 13 Vorst. exemplum pessimum statuere in se xiv, 1, 12 cavendum alicui exemplum xxix, 2, 5 exemplum orationis inserere alicui operi xxxviii, 3, 11 id exemplum sequi xli, 4, 5

Exenteratus lepus i, 5, 10

Exequi publicæ religionis officia xviii, 7, 7 ultionem diu capitum xlii, 1, 5 executio regis imperio (passive) vii, 3, 2

Exequiæ xi, 2, 1 exequias prosequi xi, 12, 6 exequiarum officium xxiii, 3, 8

aequitas regio more facere xxxviii, 8, 15

Exercere iudicium (hoc est, potestate iudicandi uti) viii, 1, 7 Freinsh. piraticam viii, 3, 18. xxii, 1, 14 agrum ii, 2, 3 cauponias et ludicras artes, lenocinia i, 7, 12 regna in amicos ix, 8, 17 nefandissima quoque tyrannice crudelitatis xvi, 4, 11 vitam separatam a ceteris civibus xx, 4, 14 sevitiam sibi solitam xxi, 2, 9 studiosius mare quam terras xliii, 3, 5

Exercitatio virtutis xx, 4, 1

Exercitio quotidiano indurati vii, 2, 6

Exercitus Philippi ex peditibus Macedonicis et equitibus Thessalis vii, 6, 9 ex variis gentibus xi, 1, 1 Alexandri xi, 6, 2 Xerxis contra Græcos ii, 10, 18 Mardonii ii, 18, 3 Græcorum contra Mardonium ii, 14, 4 exercitus magni otium periculosum xx, 1, 1

Exhaustare reliquias urbis caedibus et rapinis v, 9, 1 exhaustum regnum continuis bellis vii, 6, 3 exhaustas longa obeidionis mora ix, 1, 5 exhaustur Macedonia in supplementa militum xii, 4, 5 exhausta cicatricibus corpora xii, 8, 12

Exhibere (pro præstare) xvi, 5, 13. xxvii, 2, 12 vitam xi, 10, 9: xxii, 1, 3 populum alimentis (pro instruere) ix, 2, 7 exhibere se (*sich ermekren* l. ii. §. 1. D. ad Exhib.) Freinsh. exhibere professum ducem Græciæ adversus aliquos viii, 4, 4 exhibere virtutem patriæ xvi, 5, 13 pro auxilio bellum, pro fratre hostem xxvii, 2, 10

Exhortationes xxxviii, 3, 10

Exigere (pro requirere, postulare) v, 11, 6. xviii, 6, 4. xxxi, 2, 4. xxxviii, 9, 10 ultionem infantis (pro ulisci infantem) i, 4, 7 ultionem ab aliquo (pro sumere) ix, 6, 8. xvi, 1, 16 Freinsh. exigere piacula viii, 2, 6 supplicium xii, 11, 9 rationem rerum gestarum xix, 2, 6 penas a singulis membris xxi, 4, 7 promissa assiduis precibus xxix, 4, 8 exacta pueritia (pro transacta) xii, 16, 8 exacto mense xii, 2, 5 Vorst.

Exigua planities xxiv, 6, 9 exigua patrimonium ii, 10, 11

Exiguas terras (pro angustia terræ) xliii, 3, 5 Freinsh.

In Exilium proficisci v, 3, 8 in exilium voluntarium proficisci v, 5, 8

Eximia permixtas xlii, 4, 8 virginitatis admiratione ii, 4, 17 juvenes eximia magnitudine xx, 8, 8 virgo eximis pulchritudinis xi, 7, 6. xlii, 7, 7

Eximit hæc res omnem cunctationem

alicui xx, 3, 5 enimvero periculis xxiv, 2, 1 exempta comitate, quam Græcorum literis didicerat xi, 11, 12 exemptus digito annulus xii, 15, 12

Examinare distantia ubera xliii, 2, 5

Exinde morem gens tenet (pro ex eo) i, 2, 3 exinde cades Persarum secuta est (pro post) xi, 9, 10. xii, 7, 11 Vorst. exinde impium animum ad scelera convertit xxiv, 2, 1 Deamque exinde sanctissimæ religionis habent xxxvi, 2, 2

Exire xxxiv, 3, 3

Existere (pro esse) iii, 4, 8 Freinsh. ignarus existit ix, 7, 1 extiterunt illi omnium virtutum ornamenta (pro fuerunt) vii, 2, 14 solus extitit dignus viii, 2, 6 Vorst. nunquam inferior, plerumque etiam victor extitit xxv, 5, 5

Existimare ii, 15, 4. iii, 2, 10. x, 1, 3. xii, 4, 3. xxiv, 1, 7. xxv, 1, 7 dissen-

sionem populi occasione invadendæ tyrannidis existimans xvi, 4, 6

Exitiosa fuga xxxi, 2, 7

Exitium machinari xxxix, 4, 5 et 6 exitii initium xii, 6, 11 causa xxxviii, 10, 8 quæ res illi exitio fuit xii, 7, 2 auxilium in exitium conversum xvi, 5, 16 in mutuum exitium sine modo ruentes viii, 1, 2 in mutuum exitium bellum reparant xxvii, 3, 6

Exitus belli dubii xi, 12, 12 tales vobis exitus dent Dii xiv, 4, 10 exitus rei non invenitur, diu re tractata xvi, 4, 3 exitus admirabiles urbis et initia xvi, 3, 3

Exolescit favor xxxvi, 1, 8

Exorare aliquem xxii, 2, 5 exorari a cæde filii (hoc est, ne cædat filium) ix, 7, 4 Freinsh.

Exornare classem v, 6, 1 convivium ludis xii, 3, 11 juvenes exornati matronali habitu vii, 3, 6 industria colementum exornatus mons xii, 7, 7 venationum voluptatibus exornatur locus xli, 5, 4

Exortus ei est novus hostis xrv, 1, 1

Exosus (active, pro eo qui odit) xlii, 8, 2 Freinsh. (atque is vocabuli usus est antiquissimus. Vorst.)

Expectare auxilium ii, 9, 9 responsam xxxi, 4, 6 partum xlii, 2, 5 et 14 nec expectandum, ut ab hoste circumvenirentur ii, 11, 12

Expectatio orbitatis xix, 2, 11 expectatione longa fellæ ii, 5, 2

Expedit sibi fugam alienacæ xxxviii, 7, 3

Expediit clara iii, 12, 7 expeditio adversus Dardanos xxix, 4, 10

Expellere (pro repudiare) ix, 5, 9 Freinsh. matrem toro expulit xxxix, 4, 6

scillis Tuscos expulerunt xx, 5, 9
 Pannos Hispania expulerunt xlv, 5, 7
 filium regno expulso contenti xxxix,
 4, 2 expulsus patria xxi, 6, 5

Expensas in hoc sumtus tot talenta xii,
 11, 8

Experfactum blande reliquit xv, 4, 7

Experimenta virtutis vii, 1, 1. xv, 3,
 1. xxx, 4, 15 etatis xvi, 1, 11 experi-

menta sui dare alicui xxii, 1, 11 experi-

menta ejus tanta fuerunt xxxvi, 2, 10 et
 quem aliena magis exempla, quam sua

experimenta moveant xxxviii, 4, 5 ex-

perimentis plura reservare xl, 1, 9

Experienda fortuna ii, 11, 6. v, 6, 7

expertus (passive) viii, 4, 5 ita: expertus

virtus xli, 4, 1 experientis animus xiv, 1,
 11 experiri conceptionem per plures viros

ii, 4, 6 experiri supplicia xi, 3, 7 ex-

periri pietatem filii in aliquo xiii, 1, 6

carcerem et spectaculum triumphali xxxviii,
 6, 6

Expers consilii xxxi, 4, 9

Expetere pugnam iii, 7, 3 expetitus

concubitus xii, 3, 6 expetita Asia xi, 9, 5

Expieri hoc debet orbis viribus viii,
 2, 6 Deorum minas explato cado suorum

xxvi, 2, 2 expiatur vobis infamia suppli-

cio alicujus xax, 2, 8

Explicere contumelias honoribus, de-

trimenta numeribus (pro pensare) v,
 4, 16 Freinsh. nullas sibi opes esse,

quibus tantum regem expleat ix, 2, 7

expleret spes omnium verba capta xxi,
 8, 6 explere pondus alicui xliii, 5, 9

expleret numerus militum v, 6, 8

Explodere (pro rejicere, respondere) xii,
 7, 3 Freinsh.

Explicatis ejus consiliis xxi, 6, 6

Expollatis omnibus rebus xxvi, 1, 7

Exponere (narrare) iii, 7, 16 puerum

(i. e. abjectum restituere) i, 4, 7. 13.

xlv, 4, 7 exponere (ans Land setzen)
 xviii, 1, 3. xxi, 5, 3 Freinsh. exponere

conditiones pacis xxx, 2, 8 exponere obli-

quationem orationem xxxviii, 8, 11 Expo-

siti qui in insignes viros evaserunt, Cy-

rus; 5, 2 expugnat Theonidem vii, 6, 8

Arctas xii, 8, 9

Exquisitione adversus insidias remedia
 xxvii, 2, 6

Exsanguis (id est, bello fractus) xxxi,
 3, 1. xli, 6, 4 vires exsangues xxxix, 5,
 6 Vorst.

Excindere urbem viii, 3, 11 glebas

aureas aratro xlv, 3, 5

Exsiccare flumina xxxi, 5, 7

Exsolvi tanta pecunia non poterat viii,
 1, 7

Exstruere insidias (pro struere) xliii,
 4, 6 Freinsh. exstruere nomia v, 7, 13

exstructa pyra i, 5, 6. xviii, 6, 6

Exta hostiarum xxvi, 2, 2

Extarches in divisione imperii Alex-

andri Parapammenos accipit xiii, 4, 21

Extare (pro esso) vii, 3, 14 Freinsh.

extant ejus prima experimenta virtutis in

illis locis vii, 1, 1 ne quod vestigium

tanti scelestis extaret x, 2, 6 Penthesilea

magna virtutis documenta extiterit ii, 4,
 31

Extemplo ii, 7, 13. xxxiv, 2, 1

Extendere pretium non ex eminentium

commodo, sed ex inimicorum odio xi, 4, 8

Exteri xxi, 1, 7 extera auxilia xxi, 5,
 4. xl, 1, 1 regna xxviii, 7, 10 bella

xxix, 3, 7

Externa dominatio xv, 4, 14 in exter-

nos aut domesticos natus iniqui xli,
 3, 8

Exterritus response i, 4, 4 somno i, 9,
 5 periculo alicujus xxvii, 1, 6 exemplo

eruditatis xxvii, 1, 9 exterriti vorticibus

pelagi desidentis iv, 1, 13 successu

rerum Alexandri M. xxi, 6, 1 per quies-

centem exterritus specie torvae molieris xliii,
 5, 5

Extinctos regis domus Cassander xvi,
 1, 15

Extinguere (pro interficere) xxvii, 2,
 11. xxxvii, 7, 5. xliii, 1, 16 extingui

(hoc est, mori) xlii, 1, 1. xlii, 5, 14. xxi,
 1, 1 Freinsh. extinguere seditionem xi,

2, 4 extinctus in ipso flore etatis xlii, 1,
 1 extinctus ignis ii, 1, 15

Extirpato servili germine xviii, 3, 19

Extollere pueritiam alicujus supra vir-

tutem veterum ducum xi, 3, 4 extollere

coelo tenus magnitudinem rerum suarum

xii, 6, 3 extollit animos alicui nobilitas

i, 4, 4 omnia in majus fama ii, 12, 2 ne

fama rem in majus extolleret xiv, 1, 2

Extorquere xvi, 3, 10

Extorres xxxii, 3, 6 inopes extorresque

xiv, 4, 14

Extra hanc summam est ix, 5, 6 extra terminos antiquæ possessionis xxx, 4, 17 extra vallum progredi xxxi, 8, 6 extra ordinem bellum ei decernunt xxxiii, 1, 6

Extraneus hostis xliv, 2, 2 regnum in extraneum translatum i, 10, 14 extranei milites v, 9, 12

Extremæ sortis juvenis xxv, 1, 6 extremo anni tempore xxxvi, 4, 8 populos in extremis regni terminis statuit viii, 6, 1

Exturbare omni ex animo memoriam alicujus rei xv, 8, 11 (sed legendum fortasse extirpare) Vorst.

Exuere aliquos castris viii, 1, 12 urbe, imperio, provinciis xxxi, 5, 9

Exulare apud aliquem ii, 10, 18. xxii, 2, 1

Exulis populi misericordia permotus v, 10, 7 exules recipere v, 9, 4

Exultabundus xviii, 7, 10

Exultare victoria i, 8, 9. xxiv, 5, 12 morte alterius xxviii, 8, 14

F.

Fabrica ærarum artis xxvi, 4, 4

Fabricare statuas xx, 2, 7 naves xxix, 4, 1 Epeos equum Trojanum fabricavit xx, 2, 1

Fabritius Luscianus Romanorum ad Pyrrhum legatus xviii, 2, 6

Fabula de cane gravida xliii, 4, 4 de equabus vento concipientibus xlv, 3, 1 (quamvis hoc affirmare videatur Plinius v, 22. viii, 42 et 16. xxvi, 25.) de Scylla et Charybdi iv, 1, 13 fabulæ (pro narrationibus et rumoribus) xi, 3, 11. xii, 6, 12. xiii, 7, 2 fabularum dulcedo, earundem mater iv, 1, 17 Freinsh.

Fabulosa antiquitas ii, 6, 7. iv, 1, 8 fabulosi casus xlv, 4, 12

Facere amicitiam xii, 2, 6. 12 capitulum vii, 2, 11 classem (pro comparare) iv, 3, 6 discordiam v, 3, 3 fidem i, 7, 17 finem belli xii, 8, 10 fœdus xii, 2, 12 genus (hoc est, propagare sobolem) ix, 2, 16 impressionem (hoc est, impetum dare) i, 6, 15 litteras (pro scribere) xxvii, 2, 7 moram (hoc est, morari) vi, 2, 16. xii, 8; 4. xiv, 2, 2. xvi, 1, 6. xviii, 1, 5. xxxii, 1, 10 nuptias vii, 3, 9 pacem iii, 7, 18. iv, 8, 7. viii, 4, 2. xii, 2, 6. xiii, 6, 2. xxii, 8, 16. xxx, 1, 7 pactionem xv, 2, 2. xv, 4, 21 parricidium (pro committere) i, 9, 5 prœlia (hoc est, præliari) i, 10, 21. v, 4, 6. xi, 15, 4. xviii, 1, 11. xix, 2, 7. xxxii, 8, 4. xxx, 1, 6

quingenta stadia cursa (hoc est, conficere, explere) xi, 8, 2 regem ix, 6, 1. x, 1, 2. xi, 10, 9. xlii, 4, 21 stipendia (promereri) xxiv, 4, 10 tamulum xii, 12, 12 (Ita Virg. Eclog. v, 42. 'et tamulum facite') Freinsh. electionem facere difficilem i, 10, 2 regionem facere vectigalem ii, 2, 15 non facere potestatem pugnas ii, 5, 10 facere bellum alicui iii, 6, 5. xxxii, 3, 5 societatem cum aliquo v, 1, 7 facit in eo omnia credibilia vigor ingenii v, 5, 7 non magnam moram facere bello (imbecillitate sua facere, ut brevi bellum finiatur) v, 6, 4 Vorst. non moram facere rebus agendis vi, 2, 16 facere Persas victores vi, 8, 7 facit hunc residuum spei patriæ scelus matris vii, 6, 2 facere templa, muros viii, 8, 8 solita sacra ix, 4, 1 conjurationem cum aliquo x, 2, 5 potestatem alicui redimendorum captivorum xi, 12, 1 pacem et amicitiam cum aliquo rege xii, 2, 6 fœdus amicitiamque xii, 2, 12 metum et odium sui facere apud aliquos xii, 6, 12 non moram facere pugnas xii, 6, 4 facere aliquem heredem regni xii, 15, 8 facere fiduciam sui militibus xii, 16, 10 facere aliquid palam ix, 7, 14 facere beneficii sui munus imperii xiii, 4, 9 facere magnos motus xiii, 6, 3 aliquem ex victore victum xiv, 4, 3 cedes principum xiv, 7, 1 insidias xvi, 1, 10 officium regi inter satellites xvi, 2, 9 hostem ac subitam facere ex socio xvi, 4, 10 facere moram certamini xviii, 1, 5 conspirationem xviii, 3, 7 sacrificium xx, 2, 13 plus negotii xii, 4, 4 pretium alicujus carius xvi, 4, 19 magnam spei omnibus de se xxii, 1, 12 facere regnum sui muneris xxiv, 2, 4 nec quicquam residuum alicui xxvii, 2, 2 litteras ad aliquem xxviii, 2, 6 discrimen imperii inter se bello xxix, 2, 9 motum magnum parva manu xxx, 8, 2 alicui grave bellum xxxi, 8, 5 ministeria alicui xxxii, 8, 16 facere singulas urbes juris propriæ xxxiv, 1, 5 facere hostibus copiam pugnandi xxxiv, 2, 1 facere alicui exequias xxxviii, 10, 10 ex inope repente dives factus xxii, 1, 14

Facessere privatam amicitiam jubet xxxiv, 2, 2

Facetis joci sacrilegium circumscribens xxxix, 2, 5

Facies (pro statu et conditione rerum) viii, 5, 8 Freinsh.

Facile superantur iii, 6, 6 vincuntur. iv, 5, 6 non facile dixerim vi, 2, 7 impeditum tam cito amittit, quam facile quaesierat xxiii, 8, 10 facile Romanis de ali-

ane largientibus xxvii, 3, 9 facillime educari ii, 1, 9

Facilem victoriam hostibus dare ii, 4, 22 bello dubium facili magis, an uberi xxviii, 7, 6 facile bellum et mediocre vii, 3, 7 facilius pugna i, 8, 2

Facilitas inventionum ix, 8, 10

Facinorosus xxiv, 2, 1 facinorosior exilio redditus xvi, 4, 6

Facinus Himeranorum iv, 3, 2 servorum Tyrriorum xviii, 3, 17 Ptolemasi xxix, 1, 5 M. Catonis xxxiii, 2, 1 facinoris crimen xxix, 1, 5

Factio (pre partibus in quas dissentiens res publica aut quodlibet corpus scinditur) xiii, 5, 4. xv, 1, 9. xv, 2, 15. xv, 4, 23. xxviii, 4, 14 Freinsh.

Factum proventus egregium xxxviii, 1, 5 pigere eum facti cepit xii, 6, 5 facti memoria ex animo exturbata xv, 8, 11

Facultas (pro divitiis) xxxi, 2, 4 Freinsh. facultatem victoriæ deprecari xx, 3, 1

Facundia Perdicce xiii, 4, 1

Falcati curus xxviii, 1, 8

Falce aliquem convulnerare ii, 6, 20

Falisci Chalcidensium coloni xx, 1, 13

Fallere iudicium hominum (est, aliter ac gerere quam illi iudicaverant) ii, 15, 20 Freinsh.

Falsus rex i, 9, 18 falsis nominibus aliena regna furari xxviii, 2, 6

Fama in majus omnia extollit ii, 13, 2. xiv, 1, 2 fame celeritas, in clade Mardonii ii, 14, 9 in victoria Locrensi xx, 3, 9 fame loquacitas xviii, 4, 7 fama veteri non sunt astimandæ gentes, sed præsentibus viribus xxx, 4, 10 fama venit ad exercitum ii, 14, 8 fama loquitur hanc rem xviii, 4, 7

Fames in Epiro propter cædem Laodamiae xxviii, 3, 7 in Ægypto xxvi, 2, 9

Familia (pro servia) xv, 1, 8 familia (pro genere) magna imperatorum gravis liberæ civitati xix, 2, 5 Freinsh.

Familiaris Alexandro condiscipulata xii, 6, 17

Familiaritas (pro arctiore amicitia) vii, 3, 3. xvi, 5, 16 Freinsh.

Familiariter prænuntiat hoc ei xx, 5, 12 familiaris nomen meretricem xxvii, 3, 13

Famosus apud utrumque sexum xxii, 1, 5

Fana et temple viii, 3, 8

Fas (pro jure) xxxix, 3, 8 Freinsh. neque enim tantum regnum præteriri fas est xlii, 3, 8

Fasces epistolarum xii, 5, 7

Fasciæ xxviii, 1, 9

Fastidire (pro designari) xiv, 2, 7 Freinsh. fastidire milites suos xii, 11, 7 fastiditis sororis nuptiæ xxv, 1, 2

Fastidium agitare alicujus viii, 4, 10 (pro quo supra male Freinshemius, 'agitare fastigium') Vorst.

Fastigium majestatis regis i, 1, 1 (Vide Barth. Advers. 1824. pr.) Freinsh. a fastigio tantæ majestatis in captivitatem redacta xiii, 1, 5 in tanto fastigio regni collocatas xxv, 4, 1

Fata (pro oraculis) xiv, 5, 6. xvi, 3, 7 Ita: fatum vi, 5, 10. vii, 6, 1. xii, 2, 11 fatum (pro morte, ut vocant, naturali) ix, 8, 3. xxxix, 4, 5 pro inevitabili lege xii, 15, 1 Ita: fatum urbis (pro immutabili felicitatis interitusve ejus lege) xii, 2, 2 Ita: fatum Trojæ fuisse Herculis sagittas (hoc est, fatum Trojæ conestit, fuit, in sagittis) xx, 1, 16 (Tria fata Trojæ recenset Plantus Bacchid. vers. 917). Freinsh. fatorum naturalis conditio ii, 3, 13 fata antiquitatis venerari xii, 2, 11 fatorum auspiciis aliquo deferri xvi, 3, 7 fati munere liberari xxii, 3, 7 fatorum pericula declinare xii, 2, 4

Fatalis locus (hoc est, fato, sive immutabili necessitate destinatus) xii, 2, 14. xii, 13, 3 Ita: fatale nuntius xiii, 4, 24 Freinsh. fatale Romanis malum xxix, 1, 7

Fateri i, 2, 5

Fatigare aliquem per epistolas (pro sæpius interpellare) vi, 2, 12 precibus i, 4, 10 Freinsh. xviii, 1, 1 fatigare aliquem legationibus ix, 3, 6. xviii, 1, 1 fortunam suam nimis onerando (pro nimium confidere fortunæ suæ) xii, 8, 15 Vorst. fatigare aliquem oculis xxiii, 2, 9 fatigare aliquos variâ victoria xiv, 2, 7 variis cladibus xlii, 5, 6 fatigari bellis xviii, 3, 6. xliii, 3, 13 querelis sociorum xxiii, 1, 11 fatigatur Gallia assiduâ ventis xlii, 1, 4

Fatigatio xv, 4, 17

Fatua, Fanni uxor xliii, 1, 8

Fatuari (quid sit) xliii, 1, 8

Fauces (pro isthmo) iv, 1, 1 Freinsh.

Faunus tertius Italia rex xliii, 1, 10

Favor hominum eodem quo fortuna se inclinat v, 1, 11 vulgi incertus xlii, 3, 2 favorem militum ambitione veniant Alexandri duces xii, 15, 11 favore omnium procedere (pro, cum favore omnium) x, 3, 3 Vorst.

Faustis omnibus profecti xx, 2, 14

Faustulus pastor Romuli nutritus xliii, 2, 10

Fautores xxxviii, 8, 3

Fax nuptiis filiae accepta xi, 1, 4
 Felicitas nega xi, 7, 8 amorem in-
 victa felicitas xiv, 2, 10
 Feliciter rebus gestis v, 7, 1. xxx, 1,
 2 rebus provenientibus vii, 6, 10 capi-
 dius quam felicius bellum gerunt v, 1, 1
 felicius hostem quam cognatos sortitus
 xi, 15, 7
 Felix auspiciis domino equus emisit
 i, 10, 8 felix filiorum proventus xxxvi, 2,
 4 felix militum questus xiv, 2, 10 felices
 metallorum divitias xlv, 1, 6 felices et
 tempestivi imbres xlv, 1, 4 felices obli-
 viscuntur humanitatis xvi, 5, 9 rex quam
 pater felicior x, 2, 7 feliciores prioris ur-
 bis ruinas discentes v, 7, 11
 in Femore vulneratus i, 9, 8. xv, 4, 5
 in femore Seleuci figura anchora xv, 4, 9
 Fera infantem nutrit i, 4, 10. xliii, 2,
 3. xlv, 4, 10
 Ferax minii terra xlv, 1, 6 feracissima
 regio Aegyptus ii, 1, 8 tyrannorum Sici-
 lia iv, 2, 3
 Fere v, 11, 1. xv, 2, 3. xxxiv, 4, 1
 Ferinae pelles ii, 2, 9
 Feritas animorum xliii, 1, 6 feritas
 successu felicitatis incensa xliii, 1, 6
 truci feritate aliquem respicere xviii, 3, 8
 Ferme iv, 1, 2. v, 4, 2. xvii, 1, 1.
 xviii, 2, 8. xxiv, 1, 2
 Ferramenta (pro instrumentis fabrilibus)
 xx, 2, 1 Freinsh.
 Ferocissimus leo xv, 3, 7 ferocissimus
 gentes xvi, 8, 11
 Ferociter xlv, 5, 3
 Ferre auxilium (hoc est, auxiliari) iv,
 3, 1 fructum (hoc est, commoda repor-
 tare) iv, 2, 4 pacem (pro constituere
 eum imperio, sicut 'leges ferre' dicimus
 ix, 5, 3) fertur (hoc est, dicitur) vii, 1, 5.
 xv, 6, 14 Freinsh. ferre Cyro leporem
 (pro ad Cyrum) i, 5, 10 ferre graviter
 aliquid iii, 6, 3 inimicitias tam longum
 otium non tulerunt iii, 7, 1 ferre sociis
 auxilia iii, 7, 15 (Ita numerus pluralis
 saepe pro singulari ponitur). non ferre
 conscientiam (male conscius sibi esse)
 y, 1, 3 non ferre indignitatem rei, ibid.
 ferre imbecillo animo fortunam secundam
 viii, 1, 4 ferre penam captivitatis trun-
 cata corporis parte (pro dare, pendere)
 xi, 14, 11 ferre utero xii, 16, 2 ferre
 magno animo contumeliam regis xv, 3,
 10 palmam virtutis consensu omnium
 xv, 3, 16 ferre prae se (pro dicere) xx,
 4, 12 Vorst. suffragia ferre de aliquo
 xii, 2, 6 ferre magno animo crudelitatem
 alicujus xlii, 7, 9 ferre impetum aliquo
 xxv, 4, 2 fortunam magno animo xxviii,

4, 2 in bellum maiorem gloriam xiv,
 4, 15

Ferrum (pro gladio frequentissimum)
 i, 6, 10. i, 9, 19 ferrum et arma ii, 2,
 13 Vorst. in ferrum ruere xi, 14, 1 fer-
 rum in remedia pacere xii, 3, 9 ferri
 virtute victoria quaeritur xi, 18, 11 ferri
 auxilio indigere xxv, 1, 10 praecipua
 ferri materia xlv, 1, 5. xlv, 3, 8

Fertilior terra xlv, 1, 2 solum fertilis
 xxxviii, 7, 6

Fervens aestus (hoc est, effervescentia et
 exurgens) iv, 1, 10 Freinsh.

Fervor solis ii, 1, 6

Ferus: fero equo impositus xxxvii, 2,
 4 fetos animos rabies intraserat xxvi, 2,
 2 feri victorem animi xlix, 2, 4

Fessus longa expectatione ii, 5, 2 fessi
 bellis Graeci vi, 6, 4 fessi via xxiv, 7, 1

Festinare xviii, 1, 4 Babyloniam fes-
 tinans xii, 13, 3 festinata velocitate
 xxxvi, 4, 10 festinato xxxviii, 10, 11

Festinatio: in qua festinatione quin-
 genta stadia cursu fecit xi, 8, 2

Festivissimum convivium xxxviii, 8,
 14

Festum diem agere xxxvi, 7, 6 indicere
 xxiv, 3, 4

Fictiles lagenae xxxii, 4, 6 fictilibus
 dimicare xxxii, 4, 7

Fidelis in socii filios xxxvii, 1, 3

Fides beneficio obtingitur ii, 15, 14
 Perarum tam in suos reges, quam Alex-
 andrum xii, 12, 2 fidem facere i, 7, 17
 servare iv, 4, 1 ('Fidei' non eadem in
 his notio. Nam 'fidem facere' affirma-
 tioni saepe i, 7, 17 idem est quod facere,
 ut affirmationi suae credatur: et 'fidem
 servare' idem quod promissum servare,
 promissa facere) Vorst. fides ostentia non
 defuit xvii, 1, 4 mortis ejus fides affuit
 xlii, 1, 4 ea primum fides inopis Scythi-
 cas fuit ix, 2, 15 fides pacis non servata
 iv, 4, 1 in fide tenet aliquos motus dubios
 belli fortunae v, 7, 3 pactio ejusdem
 fidei, cujus deprecata belli promissio viii,
 5, 4 fides sacramenti xiv, 1, 10 sine fide
 esse xxii, 1, 6 fide dubia esse xxxiii, 2,
 8 fides dictis promissisque nulla xli, 2,
 10

Fidior: fidiores aliquos sibi reddere
 xvi, 5, 2 fidissimi amicorum xxvi, 1, 3

Fiducia alicuius capit ii, 9, 10 fiduciam
 alicujus habere vi, 4, 10 fiduciam ad
 facere militibus xii, 16, 10 fiduciam in
 aliquo habere xxxi, 7, 2

Fieri: insula Atheniensium sit ii, 7, 19
 (Ita 'fieri' eodem modo construitur quae
 'esse,' cum casu secundo putat) Vorst.

Figure aliquem in cruceam (vel ut alii codd. 'in cruce') xxi, 4, 7 (Vide Suffigere) Vorst. figure caligas auro xxxviii, 10, 3 caput lancea fixum xxiv, 6, 6

Figulas Agathoeis pater xxii, 1, 2

Figura anchorae xv, 4, 5

Filia in gremio Cleopatrae matris intercepta ix, 7, 12

Filii pietatem mater in eo experta xiii, 1, 6 dedecus adolescentis filii xiii, 7, 2 filiorum ingens numerus i, 1, 1. xxxix, 5, 9 filios interfecerunt, Lysimachus xvii, 1, 4 Demetrii (Nicanoris) uxor xxxix, 1, 11 Malchus Carthaginiensis xviii, 7, 15 Laodice xxxvii, 1, 4 Ptolemaeus (Physcon) xxxviii, 8, 18 et 20 Phraates xlii, 5, 2

Fingere somnum iii, 1, 4 gratiam in odio ix, 8, 9 profectionem xxv, 3, 2 venandi studium finxit xxxvii, 2, 7 ficta lacrymae xxxix, 1, 6

Finire: finiebantur intra suam cuique patriam regna i, 1, 3 finire vitam ferro, suspensio ii, 5, 7. ix, 7, 12. xviii, 6, 7 finivit hic dies Graeciae gloriam dominationis et libertatem ix, 3, 11 finivit vitam pariter cum Persarum regno x, 3, 7 finire imperium ultimo Oriente (pro imperium usque ad ultimum orientem extensum habere) xii, 7, 4 finire bellum cum Aetolis xxix, 3, 6 Orbis bella in uno capite xii, 9, 6 privato periculo finire publicum xxvi, 1, 9 finiri (pro mori) xxvii, 3, 12 Vorst. finita est omnis ira alicujus fuga alicujus xxviii, 4, 13 finitum certamen inter successores Alexandri xv, 1, 1 bellum solutionis pecuniae non armis finitum xix, 1, 5 finito bello xvi, 3, 7. xlii, 5, 10 finitae orbitatis luctu xxxviii, 9, 1

Finis discordiarum xi, 7, 10 fine Orientis (hoc est, Orientem tenus) xxx, 4, 6 hoc fine victorias contentos fore xxix, 3, 5 finibus aliquem prohibere ii, 5, 8. xiv, 5, 9 hostem regni finibus arcere xi, 5, 9 finibus Graeciae hostes pulso xlii, 5, 17 transitis finibus xxxviii, 4, 10 fines mentis (pro radicibus) xlii, 4, 21 Freinsh. fines imperii tuebantur magis, quam proferebant veteres i, 1, 3 Finitimus Italiae xxix, 2, 4 finitimi populi xxix, 1, 10. xliii, 5, 4 finitima bella xxxviii, 2, 3

Firmare (pro horti et confirmare adversas certum periculum) ii, 11, 9 (Ita Tacitus in fin. Annalium: 'in ea temporis patet es, quibus firmare animum expedit constantibus exemplis') Firmare (prope-

modum assuescere) xli, 2, 9 Freinsh. firmare magnitudinem quiescentis dominationis continuam possessione i, 1, 7 regnum regalibus nuptiis i, 10, 14 firmat militum animos victoria vii, 6, 5 firmare animos in obsidionis patientiam xxii, 4, 3

Firmius futurum regnum xxi, 1, 2

Fistulis penetrabilis terra iv, 1, 2

Flagella et virgae ceteraque servilis metus paranda instrumenta ii, 5, 4 contumaces flagellis cadere i, 5, 2

Flagitare missionem xii, 11, 5 ultionem xxix, 4, 8 novas tabulas et agrorum divisionem xvi, 4, 2

Flagitatione uxorum revocantur ii, 3, 15

Flagitii exemplum singulare xxi, 8, 12 pudor flagitii xlii, 4, 2

Flagrare bello xxi, 3, 10 cupiditate alicujus rei xxviii, 1, 1

Flamininus consul xxx, 4, 8 prorogare imperio xxi, 1, 7 Nabidem vincit xxi, 3, 1

Flammam eructat mons Aetna iv, 1, 4

Flatus ventorum iv, 1, 2 aurae marinae xlii, 1, 10

Flebilis lamentatio xviii, 6, 5 ululatus

xxiii, 2, 9 flebiles querelas xix, 2, 11

Flebiliter xlii, 4, 13

Flores morientes patrum xxiii, 2, 9 fientes regem adeunt xii, 12, 6

In Fletus progressus xli, 6, 8

Florere proventu clarorum virorum xlii, 1, 12 fama rerum gestarum, abundantia opum, et virium gloria videntur

xlii, 5, 4 florentes apes Atheniensium v, 1, 9 florentes successus rerum Carthaginienses xviii, 6, 1 florentes imperia terrarum xxvii, 2, 12 florentissimis temporibus xli, 1, 7 (hoc est, ut Caesar de Bell. Gall. i, 30. loquitur, 'florentissimis rebus') Freinsh.

Floraliorum (ut Bacchanaliorum) xliii, 4, 6 Freinsh.

Flos etatis ac victoriarum xlii, 1, 1 pueritiae xlii, 1, 5 flores virentem recentibus experimentis virtutis in bellum ferre

xxx, 4, 16 flore etatis insignis v, 2, 6

Fluere: fuit annis per medium urbem xi, 8, 3 supra vota res fluunt xlii, 3, 12

Flumen Armeniae Tigris xlii, 3, 9 Cappadeciae Thermodon ii, 4, 2 Ephri et Italiae Acheron xii, 2, 4 Galliae Bilblis, et Chalybe xlii, 3, 8 Galliae Rhodanus xlii, 3, 12 Indiae Acesines xli, 9, 1

Lusitaniae Tagus xlii, 3, 1 Scythiae Araxes i, 8, 2 Ister ix, 2, 11 Phasis ii, 3, 1 Tanais xlii, 5, 12 flumina ab exercitu Xerxis siccata ii, 10, 10 Hispaniae

aurum vehunt xlv, 1, 11 Scythiae in
Maeotis, inde in Egyptum et Ponticum
maria decurrunt ii, 1, 19 flumina consu-
mantur multitudine hominum ii, 10, 23

Fluxu sanguinis deficere xii, 9, 12

Fodere hortos xxvi, 4, 3

Fœcunditas Gallorum xxv, 2, 6 His-
paniæ xlv, 1, 4 uxorum absentibus viris
nulla est iii, 4, 4

Fœcundum solum ii, 1, 9 Hispania in
omnia frugum genera fœcunda xlv, 1, 4

Fœdere regnum cœdibus xxxvi, 4, 1

Fœde vexare xxii, 3, 2

Fœdera societatis xxiv, 1, 2 rupto fœ-
dere xxxii, 4, 2

Fœditas morientium (pro copia morien-
tium) ii, 13, 12 Freinsh. hæc fœditas
accesserat indignitati stupri ix, 6, 5

Fœdus luctu funeris dies ix, 6, 4 tur-
pis ac fœdus discessus ii, 11, 1 fœda
gens (hoc est, sordida, ignobilis) vii, 3, 8
merces (hoc est, mala et indigna) xii, 6,
11 Freinsh.

Fœmina canis 1, 4, 10 ex desiderio
fœminæ i, 10, 8 talis fœmina (pro tam
effeminatus vir) 1, 2, 3 Vorst. fœmina-
rum Pœdærum fœdus 1, 6, 14 Scythica-
rum virtus ii, 1, 2 fœminas in castris xii,
4, 2 fœminis convivia virorum et conspec-
tum interdicit Parthi xii, 3, 2

Fœtus vento concipitur equus in His-
pania xlv, 3, 1

Fons regni Macedonia (hoc est, impe-
rii Alexandri caput et p̄ncipium) xiii, 6,
11 Freinsh. fontium liquor xxiii, 1, 9
primordia xxi, 5, 7

Foramen terræ xxiv, 6, 9

Forent (pro essent) xi, 3, 11 Vorst.

Fores obscurare xix, 3, 12

Foris bellum gerere (extra patriam) ii,
4, 20 Vorst. foris invicti, domi fragiles
xxi, 5, 8

Forma (pro magnitudine, statura) xv,
4, 17 formæ veneratio v, 2, 6 ('formæ
dignitatem' hoc sensu dixit Tacitus ix,
51, 56) Freinsh.

Formare (pro informare, edocere) xviii,
3, 10 urbem (hoc est, ut Florus i, 1, 25
loquitur, 'statum urbi imponere,' legibus
et moribus instruere) v, 8, 6 Ita: regnum
xli, 6, 1 statum rerum ix, 5, 1. xlii, 3, 4
Freinsh. consilium in fœtura i, 10, 16
populum in obsequia principum iii, 2, 9
principes ad justitiam imperiorum, ibid.
urbem formandam tradere alicui v, 8, 6
ingenia formata legibus institutisque pul-
cherrimis viii, 2, 12 formare rerum præ-
sentium statum ix, 5, 1 milites in disci-
plinam Macedonum xii, 12, 4

Formido belli vi, 5, 7

Fors prælii v, 11, 8 fors ita tulit xxxv,
2, 1

Foras ita iv, 5, 3. xxiv, 7, 3

Fortē i, 4, 8. ii, 14, 7. viii, 3, 14

Forti viro alium, quam virum fortem,
succedere nefas est xii, 16, 10 strenuus
et manu fortis xxii, 1, 9 fortior taciturni-
tatis cura quam vitæ xlv, 2, 3 fortissimi
militis officio fungitur vi, 7, 11

Fortiter multa agit vi, 2, 16 sequi ali-
quem fortiter xxxviii, 7, 9 fortius urbs
defenditur, quam oppugnatur xxii, 2, 5
fortius victus xxv, 4, 7 fortissime dimi-
cans xxxv, 1, 11

Fortitudo mortis xix, 3, 6

Fortuna nimis onerando non est sati-
ganda xii, 8, 15 quo se inclinat, eodem
favor etiam hominum v, 1, 11 virtute ju-
vanda xxx, 1, 6 fortuna Alexandri xii, 6,
4 Romanorum xxx, 4, 16. xxxix, 5, 5.
xliii, 2, 6 fortuna (pro statu, conditione
vitæ) ii, 10, 6. xiv, 6, 10 Freinsh. for-
tunæ inconstantia xxxv, 2, 4 procella iv,
5, 6 varietas xvi, 2, 12 ludibrium, Se-
leucus xxvii, 2, 5 fortunam publicam ma-
gis quam privatam lugere convenit xxviii,
4, 6 secundam imbecillo animo ferunt
Thebani viii, 1, 4 fortuna præsentī con-
tentos esse decet xxvii, 2, 13 fortuna iocum
regente Magus interficitur i, 9, 23
fortunæ iudicium de se committere i, 10,
3 fortunam maris experiri ii, 11, 19. v,
6, 7 fortuna regis cum duce mutata non
est ii, 14, 5 fortuna belli dubia v, 7, 3
fortuna dedit illis paria omnia vi, 2, 9
fortuna utrumque ab altero invictum ser-
vavit, ibid. fortunam obsidionis subire
(pro obsideri) xiv, 2, 3 Vorst. fortuna
apud hunc non terminatur ullo modo xxi,
6, 4

Forum iii, 3, 6 in medio foro Cartha-
ginis patibulo suffigit Bomilcar xxii,
7, 8

Fossa et vallo munita castra xxv, 1, 9
in transitu fossæ xxiii, 1, 5 fossis concisa
Ægyptus ii, 1, 20

Frænis dotis teneri iii, 3, 8

Fragilis terra iv, 1, 2

Fragilitatis humanæ exemplum xvii,
2, 3

Frangere animum minacem in aliquo
i, 5, 5 frangere urbes xxiv, 1, 5 frangit
regis animum asperitas alicujus xxiv, 3,
4 defectio bonum animos ceterorum fregit
ii, 12, 25 frangi malis iii, 7, 1. v, 8, 8
fractæ opes Atheniensium vi, 1, 8 fran-
guntur animi xxii, 6, 7 fractus bello xxx,
4, 17

Frater patruelis vii, 6, 11 fratres interfecerunt Philippus viii, 3, 12 et 15 Dionysius junior xxi, 1, 6 Orodus Parthus xlii, 4, 4 Phrabates xlii, 5, 1 fratres parricidae x, 2, 1 cades fratrum vii, 6, 3

Fraterna adeo contentio fuit ii, 10, 10 fratrum bellum (pro, cum fratre) x, 2, 2. xxxv, 1, 4. xxviii, 9, 1 Vorst. fraternae credulitatis rabiem provocare xxiv, 2, 6

Fraudare milites stipendio vi, 2, 11 fraudatus nuptias (hoc est, fraude interceptas) xliii, 1, 11 Freinsh. fraudare socios portione praedae viii, 5, 6 fraudari mercede xlii, 1, 3

Fraudulenta ingenia xii, 3, 7

Fraus concordiae xxiv, 2, 2 (simulatio) Scheff.

Premere (pro, dicere cum comminatione) xlii, 5, 5 Vorst.

Fremitus ferventis aestus iv, 1, 10

Frequenter (pro, cum multitudine) iv, 3, 6 Vorst. xi, 4, 8 frequentius vi, 9, 4 Frequentia hominum xviii, 5, 11. xxiv, 6, 6

Fretum Siculum iv, 1, 9 Gaditanum xlii, 1, 2

Frigidus spiritus xxiv, 6, 9 in aqua frigida venenum habuerunt xii, 14, 9

Frigoribus uri ii, 2, 9 rigere ii, 1, 15 in fronte vulnerare xv, 3, 13 a frontibus (pro, a fronte) i, 6, 11 Vorst.

Fructuosa terra xviii, 5, 15

Fructus : fructum ferre (hoc est, commoda percipere) iv, 2, 4 Freinsh. sine fructu quos erant, Praef. 3

Frugalitas, virtutum genetrix xx, 4, 10 inter leges Spartanorum iii, 2, 10

Fruges xxvi, 2, 9

Frui praeda ingenti et parricidii voto viii, 3, 11 nihil praeter incendii spectaculo frui xlii, 6, 3

Frumentum satio reperta ii, 6, 13 frumenta sulco querrere xlii, 4, 11

Frustra : Asiam frustra edomitam dicit, si Graecorum rapinis pateant ii, 4, 26 ne frustra arma movissae viderentur ii, 8, 1 spes non fuit frustra xvi, 2, 3

Frustrari aliquem xliii, 2, 2 frustratus variis dilationibus xvii, 3, 9

Frustrationibus variis differri ix, 6, 8

Fuga (pro exilio) v, 9, 3 (Ita Florus ii, 16, 5. et Tacit. iii, 24, 2. et iv, 70, 3). fugam capessere (pro fugere) vi, 8, 11. xii, 2, 4 tentare xiv, 3, 7 in fugam verti (pro fugari) xv, 4, 23 Freinsh. in fugam agere xvi, 2, 3

Fugare hostem xxv, 1, 10 ferre xxvii, 2, 8 fugatis copulis xxv, 1, 3

Fugere iii, 7, 11 fugere victorem v, 10, 1 capere imbrem fugientes vii, 1, 7 in castra fugere xlii, 8, 8

Fugitivi servi ii, 5, 5

Fulgere auro et argento xi, 13, 11

Fulgor solis xviii, 3, 12 fulgore sui solis nitorem vicerat xxvii, 2, 3

Fulgure proscissa terra xlii, 3, 6

Fulminans procella xxix, 3, 1

Fulminibus et imbris manus deleta ii, 12, 10

Fultus praesidio domestico xliii, 4, 4

Fumum et flammam eructat Aetna iv, 1, 4

Fundamenta jacere xv, 4, 29 fundamenta incrementorum valida constitutae crescenti regno vii, 1, 13

Fundata possessio (hoc est, firmata, et stabilita) iii, 4, 17 Freinsh. securitas xliii, 5, 8

Fundere exercitum i, 7, 5 Illyrios magna caede vii, 2, 12 tantum sanguinis fasum est praelio xi, 14, 2 tantum sanguinis duobus praeliis fusi xi, 13, 9 quantum sanguinis Macedonia sit fusura xii, 15, 6 fusus (hoc est, victus et fugatus) iii, 5, 6 Freinsh.

Funditus victus (auf das Haupt geschlagen) xxv, 3, 8 Freinsh.

Fonestam regiam facere xxiii, 3, 10 fonestae calamitates xvi, 5, 4

Fungi imperio (hoc est, imperata exequi) ii, 4, 25 diem (hoc est, mori) xix, 1, 1 Freinsh. fungi periculis vii, 4, 8 (pro quo et 'defungi' dicunt) fungi voto (pro, facere et praestare quod voveris) ix, 2, 13 Vorst.

Funus : funere magnifico amissos milites honorat Alexander xii, 1, 1 publico incendium Romae prosequuntur Massilienses xliii, 5, 9 funeri sumtas defuit vi, 8, 6

Furari aliena regna xxxviii, 2, 6

Furentes aestus xlii, 4, 7 furentium morem imitantur dissidia xlii, 6, 17.

Furiae parricidiorum aliquem circumveniunt xxvi, 3, 5

Furor id videtur xviii, 3, 11 in furorem verti xxviii, 3, 8. xxiv, 1, 8. xlii, 4, 11 velut per furorem futura praemonebat xliii, 1, 8

Furtim substractus xvii, 3, 18

Furtiva victoria (hoc est, quam astu et dolis consequimur) xi, 6, 8 Freinsh.

Furtum, gravissimum apud Scythas crimen ii, 2, 6

G.

Gaditani Carthaginensium consanguinei xlv, 5, 2
 Galama (Vide Gama. Legendum potius Gamala) Vorst.
 Galatia xxxvii, 4, 6
 Gallaci Graeci xlv, 3, 3
 Gallæcia equorum ferax xlv, 3, 2
 Galli Romam capiunt vi, 6, 5. xxiv, 4, 2. xxviii, 2, 6 legatos ad Alexandram mittunt i, 13, 1 multas in Italia urbes condunt xx, 5, 8 totam fere Italiam occupant xxviii, 2, 6 Ptolemaeum (Ceraunon) cadunt xxiv, 5, 6 apud Delphos pœnent ii, 4, 8 per tot. augurandi studio callent xxiv, 4, 3 caduntur ab Antigono xrv, 2, 10 ab Eumene xxvii, 3, 2 cum Massiliensibus bella gerunt xliii, 5, 1 Galli Scordisci xxiii, 3, 5 Teutoangi xxxii, 3, 9 Gallorum res gestæ xxiv, 4, 1 multitudo et virtus xrv, 2, 11 avicitas xrv, 2, 1 virtus xxvii, 2, 12 perfidia, ibid. Gallorum fere gentes xliii, 3, 8
 Gallia ab Hispaniis Pyrenæis montibus divisa xlv, 1, 5 assiduis ventis inquieta xlv, 1, 4 Gallia Transalpina xxviii, 4, 9
 Gallica virtus xrv, 2, 10 feritas xliii, 3, 4 Gallici nominis terror xxiv, 4, 7. xrv, 2, 10
 Gallogreci Bithyniæ pars xrv, 2, 11 bellum cum Antigono gerant xvi, 2, 1 Mithridati auxiliantur contra Romanos xxviii, 3, 7
 Ganges xii, 3, 9
 Gargoris Curetum rex xlv, 4, 1 (Legendum potius Cunetam) Vorst.
 Gaudere mutuarum rerum commercio xlviii, 3, 9 gaudere deceptis hostibus ix, 8, 12 malis eorum hostes gaudere, non gloriari poterunt xix, 3, 4
 Gaudium reportare parentibus (id est, aliquid de quo gaudeant) xi, 14, 12 (Sic 'odium,' 'amor,' 'cura,' pœ his in quæ affectiones istæ feruntur. Vide Odium) Vorst.
 Gama (ita enim, non Galama legend. ut Bopgarinus docet) xv, 1, 6 Freinsh.
 Gedrosii xlii, 4, 22
 Gele Siciliæ tyrannus xxiii, 4, 4
 Gela xxiv, 3, 14
 Geminae originis memoriam consecrare xv, 4, 7 geminae sobolis illocebra xxx, 2, 3 gemino funerum vulnere afflictæ xlviii, 3, 3 gemino mortis vulnere interfecti xii, 10, 2

Gentes decedentis ætatis lv, 1, 10
 Gemma annali xv, 4, 4 plangentium gemitus xix, 3, 11
 Gener (pro sororis marito) xviii, 4, 8 Freinsh. gener ex hospite factus xliii, 3, 11
 Generasse (id est, instar stirpium) terras homines (produxisse, credidere veteres) ii, 1, 6 Sic et, generare animalia ii, 1, 18 generare sobolem ex aliqua ii, 4, 33 (Vide et Gignere). generandi ignibus materia iv, 1, 3 Freinsh.
 Genetrix virtutum frugalitas xx, 4, 10
 Genitivi varia vis: bella Atheniensium (id est, cum Atheniensibus gerenda) iii, 6, 10 Sic: bella Messeniorum iii, 6, 6 bellum Alexandri xii, 5, 9 hortamenta virtutis (pro, ad virtutem) iii, 5, 9 prælium Siciliæ (pro, in Sicilia) v, 1, 4 promissio deprecata belli viii, 5, 4 læsticia victoris (id est, propter victoriam) ix, 4, 1 iurgia patris (pro, cum patre) x, 2, 5 dolor amissi exercitus xii, 1, 5 pœnæ temere illati belli xii, 2, 17 pudet Alexandrum nutricia xii, 6, 10 (Nostri, *Er schämte sich für ihr*). ululatus Dei (pro, in honorem Dei) xii, 7, 8 successio regni (pro, in regnum) xlii, 1, 13 munus concubitus (pro, munus pro concubitu) xv, 4, 4 naufragium repentino tempestatis xvi, 3, 10 offensæ crepti regni (id est, odium propter ereptum regnum) xvii, 2, 9 maiorem gloriam alicuius victoris quam lætitiā habere (id est, ex aliqua victoria) xviii, 1, 7 appalus terræ (pro, ad terram) xviii, 5, 1 sumtus prædæ (id est, ex pœndis) vi, 5, 9 nuptiarum sumtus (pro, in nuptias) xxi, 4, 2 origo Antiochi (pro, ab Antiocho) xxxv, 2, 4 latrocinium maris (pro, in mari) xliii, 3, 5 Vorst.
 Gens Cappadocum sine rege vivere nescit xxxviii, 2, 8 Seytharum innoxia xii, 2, 17 gentes nationesque i, 1, 1. viii, 6, 2 gentes variorum populorum vii, 1, 12 gentes barbaræ v, 11, 11. xi, 1, 6 inter confortatissimas gentes itine confecto xii, 3, 5 gentium terras Xerxes iii, 1, 1
 Genu posito præliatus xii, 3, 12 genibus Alexandri provelatus xi, 9, 14
 Genus (pro sobole) ii, 4, 27. ix, 3, 16 urbis (pro incolis) xlvii, 3, 10 Freinsh. generis vetustas ii, 1, 5 genera arborum et frugum pro conditione regionum variata ii, 1, 12 auditio generis belli iv, 4, 6 genus varium iudiciorum vii, 2, 14

Gerere bellum ii, 4, 20. xxiii, 3, 1
res magnas vi, 4, 9 gerere se regem
xxxii, 3, 1 (ita Florus 'gerere se matrem'
i, 1, 8) Freinsh. gerere cupiditatem in-
satiabilem xvi, 1. 11 gerere ingenia
feris propiora quam hominibus xlv, 2, 7
virgam in manu gerebat xxxiv, 3, 3 dum
hæc in Persis geruntur iii, 2, 1 res ob-
scuro loco gerebatur i, 9, 22 res gestæ
ii, 1, 4. xii, 6, 3. xxxi, 4, 7. xlv, 5, 6
gloria rerum gestarum vi, 2, 9

Germani quasi casus (hoc est, admo-
dum similes) xxvii, 3, 14 Freinsh.

Germania xxxviii, 4, 16

Germen (pro stirpe, sobole) xviii,
3, 19 Freinsh.

Geryon xlv, 4, 14 et 16

Gesteani xii, 8, 9

Gestire (pro flagrantè cupere) ii, 9, 4.
vii, 6, 8. viii, 3, 10. xxix, 1, 13 Freinsh.

Getæ superati a Gallis xxv, 1, 3 Da-
cos cōdidierunt xxxii, 3, 16

Gignere ex aliqua ii, 4, 24. ix, 8, 2
ignis qui et mundum genuit ii, 1, 14
in Persis genitus i, 6, 3 genitus apud
Thebanos Hercules xi, 4, 5 filius ab eo
genitus xii, 7, 10 fratres ex noverca
geniti viii, 3, 10

Gisco Hamilcaris filius xix, 2, 1 in
exiliū pellitur xxii, 7, 10

Gladius Philippicida Apollini conse-
cratur ab Olympiade ix, 7, 13 gladio
filium consecratur Philippus ix, 7, 4
gladio sua sponte evaginato Cambyses
occumbit i, 9, 8 gladium amittere, ig-
nominiosum xxxiii, 3, 3

Glandem vesci ii, 6, 5

Glaucus Illyriorum rex xvii, 3, 19
(rectius Glaucia) Vorst.

Glebe æreæ xlv, 3, 5

Gliscere (pro oriri) xii, 15, 12 Freinsh.

Gloria, bellorum finis Scythiis ii, 3, 7
rerum gestarum vi, 2, 8 navalis ex
antiquo penes Athenienses v, 4, 7. vi,
1, 8 bellicæ laudis penes Macedonas
vii, 2, 6 gloria bellica Carthaginiensium
xviii, 6, 10. xviii, 7, 19 gloria recepti
regni i, 10, 1 gloria patriæ cum aliquo
orta et extincta vi, 8, 3

Gloriari imperio xxx, 4, 15 origine
ii, 6, 3 malis alterius xix, 3, 4

Gloriosa milita xii, 11, 7 recordatio
xli, 6, 9 senectus xli, 6, 9

Gloriosus est repellere bellum, quam
non admittere xi, 6, 9

Guara artis xi, 7, 7

Gnidius hospes xxv, 2, 1

Gobryas i, 9, 23

Gordie Phrygiæ urbs xi, 7, 3 (rectius
Delph. et Var. Clas.

Gordium, vel Gordieum, vel Gordion)
Vorst.

Gordius Phrygiæ rex, et ejus historia
xi, 7, 5

Gordius Cappadox xxxviii, 1, 1

Gorgias amicus Alexandri xii, 12, 8

Gracilis vox i, 2, 2

Gradus ætatis iii, 3, 9

Græci Persæ. vincunt ii, 15, 20
veteres Persarum hostes xi, 9, 4 totam
fere Italiam habitant xx, 1, 5 Romanis
se jungunt contra Philippum xxx, 3, 9
Trojam capiunt xliii, 1, 10 Græcorum
philosophia natura Scytharum inferior
ii, 2, 14 (Justinus sic, 'Græci longa
sapientium doctrina, præceptisque phi-
losophorum consequi nequeant quod
Scythiis natura dat'). exercitus contra
Mardonium ii, 14, 4 Græcorum virtus
v, 11, 10 otia Macedonici imperii causa
vi, 9, 6 scripta comitatem docent xi,
11, 12 Græcis pacem injungit Artaxerxes
vi, 6, 1

Græcia major in Italia xx, 2, 2 Græ-
ciæ partem majorem aquarum illuvies
absoruit ii, 6, 10 regnum affectat Pau-
sanias ii, 15, 14 bellum intestinum iii,
2, 1 ærarium Delos iii, 6, 4 commune
concilium viii, 1, 4 janua Thermopylæ
viii, 2, 8 laus viii, 4, 7 fatalis dies ix,
3, 11 dux Philippus ix, 4, 3 Alexander
xi, 2, 5 vires ix, 5, 6 omnia Græciæ
regna concurrunt v, 1, 5 Græcia (pro
Græciæ) xiii, 5, 3 Freinsh.

Græcus sermo, Præf. 1 Græcæ histo-
riæ, ibid. Græcia discere (id est, linguam
Græcam), ibid. 4 Græca leguntur lin-
gua Latina (id est, res Græcæ, ibid.
1 Græce leguntur Latina, ibid. Græci no-
minis Italiam possidentes xx, 1, 4 Vorst.

Gramina (pro herbis) xxxvi, 4, 3 Frein-
shem.

Grandis pecunia xxi, 2, 4 exercitus
xli, 4, 8 grande pondus auri xlii, 1, 8.

xxv, 1, 5 grande flumen xlii, 3, 9

Grandine et frigore saucii xxiv, 8, 10
Grassari adversus Deos i, 9, 6 grassari
æsevitia xxi, 2, 2 grassari in aliquo arte
aliqua xxxviii, 6, 1 quoniam ferro in
homines non poterat, in ædificia igne
grassatur ii, 12, 11 grassatur senatus in
populum xvi, 4, 12 grassatur humor
pestifer per omnes nervos xxiii, 2, 4

Grate accipere munus xi, 10, 10

Gratia legationis xxxii, 2, 6 parem
gratiam habere ab utrisque ii, 7, 5 gra-
tiam querere apud alium v, 11, 7 gratia
obsequendi se alicui insinuare v, 2, 5 in
gratiam reverti xvi, 1, 7 gratiarum actio

Ind. Justin.

h

ab hoste supervacanea xl, 12, 11 gratias agere xiv, 1, 10

Gratis remittere captivos (sine ulla redemptione) ix, 4, 4. xviii, 1, 10

Gratulabundus patriæ vi, 8, 18 (Talia nomina eundem casum assecunt, quem verba, unde sunt derivata) Sic: meditabundus bellum xxxviii, 3, 7 Vorst.

Gratulari in acie cæsis xxviii, 4, 4 vires ejus accessisse sibi gratulabatur xiii, 5, 15

Gratulatio mutua xxi, 8, 1 gratulatio adventus xxxvii, 3, 7

Gratus apud regem xii, 14, 2 grata voluntas (pro grato animo) xxiv, 6, 10 Vorst. grata legatio fuit xx, 6, 6. xxx, 8, 1 gratiores mulieres reducturus vii, 8, 5 gratus habiturus xxix, 2, 6

Gravare obsidionem multitudine (hoc est, graviozem et minus tolerabilem facere) xiv, 2, 3 Freinsh. gravari longinqua militiâ (vel, ut Gronovius legendum putat, longinquam militiam) xx, 2, 12 gravati præbitione copiarum, injuriis militum xxxviii, 10, 8 socio regni (vel, ut Gronovius legendum putat, socium regni) xxxix, 4, 1 Vorst.

Gravida i, 4, 5 gravida partu canis xliii, 4, 4

Gravis (pro, moleste imminente) iv, 8, 4 gravem aliquem pati iv, 3, 4 nuptiæ graviores repentinis funeribus xvi, 5, 3 gravis luctus memoria xxxiv, 2, 4 grave prælium (hoc est, magnum, ingens) xviii, 7, 1 Freinsh. exercitus terris gravis ii, 12, 10 graves victo leges dixit xxxiii, 1, 5 gravisus bellis verati xli, 1, 9 curatio vulneris gravior ipso vulnere fuit xii, 9, 12 bellum gravior vii, 6, 6 gravissima execratione se obstringere iii, 4, 1 gravissima supplicia miserrimæ captivitatis xi, 3, 7

Gravitatis respectu vii, 8, 4

Graviter castigare aliquem ii, 15, 11 graviter ferre iii, 6, 4. xix, 3, 8 sauciari vi, 4, 12 gravius in aliquem consulere ii, 15, 8

Gregarius miles in potentissimum regem evadit xiii, 4, 11 gregariam militiam sortitus xxii, 1, 8

Gregatim (hoc est, catervatim) xliii, 8, 2 Freinsh.

Gremium xxiv, 3, 7

Grex speciosus magis, quam utilis xiv, 6, 3 pellicum rogiarum greges xii, 3, 10 scortorum greges xxv, 2, 2 cervorum xlii, 4, 8

Grinus rex Theræ insulæ xlii, 7, 2

Grypos Demetrii filius xxxix, 1, 12 Syriæ regnum cæso Pseudo-Alexandro

reciperat xxxix, 2, 7 bellum cum fratre gerit xxxix, 2, 3 et deinceps

Gygæa Amyntæ uxor vii, 4, 5

Gyges i, 7, 17

Gylippus iv, 4, 7

In Gymnasium contracto senatu xxii, 2, 10

Gyptis Segobrigiorum regis filia xliii, 3, 16

H.

Habere aliquem (hoc est tractare, *halten*) xxxvi, 3, 6 ante oculos (hoc est, in recenti memoria) v, 6, 1. xli, 2, 6 bellum aut pacem xxxviii, 4, 1 curas (*Sorg haben*, hoc est, caute agere) xliii, 8, 12 fidem (hoc est, credere) xlii, 1, 2. xxiv, 5, 8 fiduciam alicujus (hoc est, alicui fidere) vi, 4, 10 in vinculis xi, 7, 2 (ita Florus ii, 2, 81). mentionem (quod alias facere) x, 2, 2. xlii, 2, 10 necesse (hoc est, cogi) iv, 8, 3 necesse, bellum inferre xl, 1, 4 potentiam (pro tenere, possidere) vi, 4, 1 questionem (pro torquere) xii, 5, 3 supplicia (pro statuere) xii, 14, 4 terras (pro possidere) xlii, 4, 20 Freinsh. obvium aliquem i, 6, 1 et 2 receptacula habere castra sociorum ii, 4, 20 convivia inter se ii, 10, 10 habere fidem alienius suspectam iii, 6, 8 milites sparsos sine insidiarum metu v, 5, 2 aliquem suspectum prodicionis v, 9, 12 habere capras ante signa vii, 1, 9 aliquem ducem ceptorum, auctorem regni, ibid. habere fiduciam in aliquo xxxi, 7, 2 odium ex superbia xxxvi, 1, 1 habere majora obsequia in aliquo viii, 6, 6 habere equos præparatos ix, 7, 9 habere aliquem in vinculis xi, 7, 2 originem alicunde xii, 4, 12 potestatem discedendi xiv, 1, 4 rem tacitam xx, 3, 8 doctrinam matronarum separatam a viris xx, 4, 8 habere iter (proficisci) xxiv, 8, 15 habere bellum cum aliquo xxviii, 4, 18 consilium de bello xxxi, 5, 1 cœtum conjurationis xx, 4, 14 non honestiorem pueritiam quam principia originis xlii, 1, 2 non habere in fortunis quod amittas, nec in verecundia quod inquires xlii, 1, 7 habere pari cura servos ac liberos xlii, 2, 5 incertum utrum munimentum loci, an majestas Dei plus hic admirationis habeat xxiv, 6, 7 habet statua plus prædæ in pondere quam in specie xxiv, 7, 10 habet hoc plurimum momenti xxi, 5, 5 habetur benigne et juxta cultum priatunæ fortunæ xxvi, 1, 6 habetur id

apud Persas pignus ut foedus hospitii vii, 3, 3 Philippus obces habitus Thebis vi, 9, 7 habetur res gloriæ xliii, 3, 5 habiti ludibrio legati xxxvii, 4, 9 habere curam epistolarum, legationum, annuli xliii, 5, 12

Habis Hispaniæ rex xlv, 4 per tot.

Habitare in brachiis muri v, 9, 12

Habitus (pro vestimentis) xii, 3, 8 habitus squaloris (hoc est, forma, species) iv, 4, 1 Freinsh. (pro vestitu vili) Vorst.

Hactenus (hoc est, ea lege, sub illa) conditione. *Se fern* xxxix, 1, 9 Freinshem.

Hadria (seu Adria) urbs Italiæ Græcæ originis xx, 1, 9

Hadriaticum (seu Adriaticum) mare xx, 1, 9

Hæmus mons vii, 4, 1

Hæreditarium regnum xxxvii, 4, 5 Ataliciæ gens hæreditariæ populi Romani xxvi, 4, 9

Hæreditas scientiæ paternæ xxxvi, 2, 11 (que rara esse solet; unde in suo ingeniorum examine solertissimus ille Juan Huard, 'Cosa es,' inquit, 'muy usada entre los hombres, pagar el hyo la mucha sabiduria del padre') Freinsh. hæreditas regni alicui tradita x, 3, 1 regna hæreditatibus acquisita xxxviii, 7, 10

Hærerere in conjectura (est rem conjiciendo non assequi) ii, 10, 16 Freinsh. hærerere lateri alicujus xxix, 4, 8

Hæres voce nuncupatus xii, 15, 18 hæres testamento institutus xxxvi, 4, 5 hæres regni xli, 5, 9 hæredibus institutis xviii, 4, 3

Halicarnassi regina Xerxi auxiliatur ii, 12, 23

Hamilcar Magonis filius xix, 1, 1 in Sicilia cum omni exercitu perit iv, 2, 7. xix, 2, 1

Hamilcar alius societatem cum Agathocle jungit xxii, 2, 6 ideoque a Carthaginiensibus tacito suffragio damnatus xii, 3, 6 opportune moritur xxii, 3, 7

Hamilcar Gisconis filius xxii, 3, 6 Agathoclen vincit xxii, 3, 10 Syracusas obsidet xxii, 4, 1 occiditur xxii, 7, 1. xxii, 8, 2

Hamilcar Rhodanus explorator Carthaginiensium apud Alexandrum xxi, 6, 1

Hamilcar Carthaginiensium in Hispania imperator xlv, 5, 5

Hammon Jupiter xi, 11, 2 Alexandri pater creditus xi, 11, 7. xii, 11, 6 Hammonis templum i, 9, 3 in Hammo-

nis templo sepeliri vult Alexander xii, 15, 7

Hannibal Hasdrubalis filius xix, 2, 2

Hannibal alter, sive Magnus, dux Carthaginiensium xxix, 1, 7 Romanos vincit xxix, 2, 7 iterum xxix, 4, 1 ad Antiochum fugit xxxi, 2, 8 cui Romanorum fraude suspectus redditus xxix, 4, 4 sententiam tamen suam candide dicit xxxi, 5, 5 vincitur ab Æmilio xxxi, 6, 11 ad Prusiam profugit xxxii, 4, 2 per serpentes victoriam procurat xxxii, 4, 7 venenum haurit xxxii, 4, 18 ejus emocium xxxii, 4, 10 res gestæ xlv, 5, 6 Alexandro non postponendus xxx, 4, 9 annis 16 Italiæ victor immoratur xxxviii, 4, 8

Hanno Hamilcaris primi filius xix, 2, 1

Hanno dux Carthaginiensium contra Dionysium xx, 5, 11 tyrannidem affectat xxi, 4, 1 et propterea cum tota familia interficitur xxi, 4, 7 et 8

Hanno alius contra Agathoclen pugnans occiditur xxii, 6, 5

Harioli consulti ab Astyage i, 4, 3

Harpagus Astyagis amicus i, 4, 6 Cyprium servat i, 4, 7. i, 5, 6 et adversus Astyagen concitatus i, 5, 9 Medorum exercitum prodit i, 6, 9

Harpalus Alexandri M. crudelitatem fugit xiii, 5, 9

Haruspices Sabinorum xxxviii, 6, 7 haruspicum responso admonitus xxiii, 4, 8. xxxii, 3, 9

Hasdrubal Magonis filius xix, 1, 1 ejus virtus et laudes xix, 1, 7

Hasdrubal superioris filius xix, 2, 2

Hasdrubal Hannibalis pater a servo necatur xlv, 5, 5

Hasta (Græcis *οψάστρον*, antiquis pro diademate) xliii, 3, 3 haste cuspidem aliquem vulnerare xv, 3, 18 noctua in hasta consedit xxiii, 4, 10

Haud secus, quam si xx, 2, 14. xxii, 8, 9

Hebetatæ vires reipublicæ vi, 8, 2

Hedera vestitus mons xii, 7, 7

Helæus Priami filius xvii, 3, 6

Helenus Pyrrhi filius xviii, 1, 3 ex filia Agathoclis xviii, 3, 2 abeunte ex Italia patre, Tarenti custos relinquitur xxv, 3, 4 arcessitur a patre xxv, 3, 6 post cujus necem Antigono deditus, ab eodem in regnum remittitur xxv, 5, 2

Hellanicus Elios contra tyrannum Aristotimum conspirat xxvi, 1, 9

Hellespontus v, 4, 17 regio Hellesponti xvii, 1, 1

Hephæstion xii, 12, 11

Heraclea obsidetur ab Atheniensibus xlii, 5, 8

Heraclea Pontica xvi, 3, 8 et seqq. sub regno tyrannorum xvi, 5, 18 Hera-
cleotum egregium factum xvi, 3, 11

Heracitus Agathoclis filius cum patre
in Africam trajicit xlii, 5, 1 occiditur
xlii, 8, 13

Herba in remedia veneni monstrata
xii, 10, 3

Herculeas audacia, Præf. 2

Hercules Amazonum arma afferre ju-
betur ii, 4, 18 ab expugnatione saxi
cujusdam in India terræ motu prohibetur
xlii, 7, 12 Hiaccensanas Sileosque in
India condidit xlii, 9, 2 primus Alpes
superavit xiv, 4, 4 Orientis rex fuit
xlii, 3, 2 Latinum genuit xliii, 1, 6 Ge-
ryonis armenta rapuit xlv, 4, 15 Her-
calis sagittæ fatum Trojæ fuere xx, 1, 16
ejus milita ab Alexandro superata xii,
7, 8 Herculi statuam vovit Philippus
ix, 3, 10

Hercules Thebanus Æacidarum geni-
tor xi, 4, 5

Hercules Tyrius xi, 10, 10 ejus sa-
cerdos primus a rege xviii, 4, 5 ei Car-
thaginenses prædaram decimas mittunt
xviii, 7, 7

Hercules Alexandri ex Barsine filius
xi, 10, 3 ab ipso præteritus xlii, 15, 9
cum Olympiade in Pydnam urbem fugit
xiv, 6, 3 ibique captus a Cassandro in
Amphipolitana arce custoditur xiv, 6,
13 ejusque jussu occiditur xv, 2, 3

Hercynio Ægypti rex vi, 2, 1 classe
et comæatu Lacedæmonios juvat vi,
2, 2 ideoque bello ab Artaxerxe petitur
vi, 6, 3

Hesternus labor i, 6, 6 hesterno mero
sancii xxiv, 8, 1

Hiaccensanus ab Hercule conditi, Alex-
andro se dedunt xlii, 9, 2

Hierax (Antiochi cognomen) xxvii,
2, 9

Hiero Siciliæ rex xxiii, 4, 2

Hierocles Hieronis pater xxiii, 4, 4

Himeranorum scelus iv, 3, 1

Himeri, Pharahatis vicarii, superbia et
crudelitas xlii, 1, 3

Himmitus equi i, 10, 17

Hippias Atheniensium tyrannus ii,
9, 2 ab Atheniensibus in exilium agitur
ii, 9, 6 Persarum dux adversus patriam
ii, 9, 7 occumbit ii, 9, 21

Hippolochus Atheniensium tyrannus
ævisissimus v, 9, 16

Hippolyte Amazon ii, 4, 23 uxor
Thesei ii, 4, 24

Hippolytus Thesei ex Hippolyte filius
ii, 4, 24

Hispani propiora feris quam hominibus
ingenia gerunt xlv, 2, 7

Hispania Romanæ urbis horreum xlv,
1, 5 Europæ terminus xlv, 1, 1 ab
Hispano nominata xlv, 1, 2 Hispaniarum
legati ad Alexandrum xlii, 13, 1

Hispaniense bellum xlv, 5, 7

Hispanus Hispaniæ nomen dedit xlv,
i, 2

Historiam scribere, arduum, Præf. 2 in
historiam conferre res Græco sermone,
Præf. 1 historias componere Latino ser-
mone, ibid.

Historici Græcorum, Præf. 3

Hoc indignior cædes quod (pro eo in-
dignior) vii, 5, 8 Vorst.

Hodiernæ epulæ i, 6, 6

Homines immolati Carthagine xviii,
6, 12 donec a Dario inhibuit xix,
1, 10 hominum favor eodem quo fortuna
inclinat v, 1, 11

Honeste negare x, 2, 4 mori xvi, 2, 6.
xx, 3, 6

Honestum bellum suscipere xv, 1, 3
parcendi victis animus illi promptus et
honestus ix, 8, 20 honestior occasio
beneficii, quam ultionis xvi, 3, 11 ho-
nestissimæ domus xvi, 5, 2

Honor maximus senibus habitus Spar-
tæ iii, 3, 9 ipse auctor sic: Maximus
honor senum fuit, non divitum iii, 3, 9
honor verborum xv, 1, 8 honores divini
Phalanto a Partheniis decreti iii, 4, 18
honores humani, divini v, 4, 13 honoris
causa recipere munus xviii, 2, 9 honos
secundus a rege xviii, 4, 5 honores ge-
rere i, 8, 8 divinos honores consequi
xiv, 2, 10 totus ferme Oriens Jasoni
divinos honores ac templa constituit xlii,
8, 5 contumelias explere honoribus v,
4, 16

Honoratus aliquem revocare v, 4, 13
Honoratus ducatu ix, 6, 8 honorati-
orem locum nusquam senectus habet
quam Spartæ iii, 3, 9 honoratissimum
nomen xxviii, 6, 7

Honorifice susceptus xxviii, 4, 10
ad Horam statutum convenire i, 10, 8
brevis horarum momento ii, 14, 9 meri-
dianis horis ii, 14, 9

Horrea et thesauri xxviii, 1, 3

Horreæ nomen alicujus xxviii, 2, 12

Horridus clamor xxviii, 2, 2

Hortamenta virtutis iii, 5, 9

Hortari (hoc est, compellare) xi, 3, 1
(pro consolari et animare) xiv, 3, 4 hor-
tandus xi, 9, 13 hortante successu (hoc

est, ut Sueton. Ner. xx, 4 loquitur, 'blandiente profecta' xxiv, 4, 6 hortantibus primæ expeditionis auspiciis xlv, 5, 4 Freinsh. hortatur milites suis scribere (pro, ut stis scriberent) xii, 5, 6 Vorst. hortari in vindictam patriæ xxvi, 1, 8 hortari bellum xiv, 1, 5

Hortari xxxviii, 9, 5 hortatores xxi, 1, 8

Hospitaliter ingredi ad penates viii, 2, 4

Hospites Græci xliii, 8, 10 apud hospitem aliquem commendare xxv, 2, 1 factus ex hospite gener xliii, 8, 11

Hospitii jus xliii, 4, 9 hospitii pignus ac fœdus apud Persas id habetur vii, 8, 8

Hestia xxxiv, 8, 8

Hostias cadere xi, 5, 6 in auspiciis pugnae xxvi, 2, 2 humanas hostias immolabant Pœni xix, 1, 10 aras et hostias disponere xxiv, 8, 4

Hostilis pavor viii, 5, 9 terra xi, 5, 11 nihil hostile metuentes ii, 4, 21. xxi, 2, 7. xii, 8, 1. xxxv, 2, 2 nihil hostile in alios facere xi, 12, 9 hostili more xii, 5, 1 hostiles exercitus iii, 2, 2 agri vi, 2, 16 animi xlii, 1, 4 hostiles animos deponere vii, 8, 9 hostilia odia xii, 2, 3

Hostiliter occupare civitates viii, 8, 2 diripere xiv, 1, 6

Hostis appellatur a Macedonum exercitu xlii, 8, 10 hostium ministerio possessio Tarenti Parthenis fundatur iii, 4, 17 hostes ipsorum armis vincere v, 2, 11

Hujuscemodi oratio xxix, 2, 7

Humana mortalitas xii, 16, 2 humani (pro hominibus) xlii, 8, 2 Freinsh. humani ingenii mos est, quo plura habet, eo plura cupere vi, 1, 1 humanorum sacrificiorum immanitas xviii, 6, 12

Humanitas Alexandri erga defunctam Darii uxorem xi, 12, 16 non amoris, sed humanitatis cause xi, 12, 16 pie misericordiam humanitate aliquem respicere xviii, 3, 8

Humati xi, 6, 18

Humeris naves transferre xxii, 8, 14 Humi concessit xxviii, 4, 8

Humiliores xvii, 3, 5 (infirmiores) Scheff. humillima queque tutissima xxi, 5, 3 (ita figurata) At proprie: humillimo solo aqua diutissime immorata ii, 1, 17 Vorst.

Humor pestifer xxiii, 2, 4 humoris nutrimenta ignem Ætnæ alunt iv, 1, 12

Hyberna: exercitum per civitates in hyberna dividere xxxviii, 10, 8

Hyberni et æstivi saltus viii, 5, 7 hyberna: tempestates ii, 13, 9 hyberna

frigora ii, 1, 7

Hydaspes amnis Indus xlii, 4, 20

Hyemat exercitus xxxviii, 10, 9

Hyems (pro tempestate) ii, 3, 4 Vorst. hyeme imminente xxxvii, 4, 1 per hyemem in luxuriam lapsus xxi, 6, 8

Hyperides Atheniensium legatus ad Peloponenses xlii, 5, 10

Hypseus, rex Thessaliæ xlii, 7, 8

Hyrcania ab Alexandro subigitur xii, 8, 4 in divisione imperii ejus Philippo cedit xlii, 4, 23 ejus amplitudo i, 6, 17

Hyrcanorum maxima gens i, 6, 16

I.

Jacent urbes in planis campis xlii, 5, 5 cum victo et jacente luctari xxi, 5, 5 jacentem interficere non avari xlii, 1, 6 cadentem velut jacentem obtruncaturus xxxiii, 2, 2

Jacere fundamenta futuræ magnitudinis xv, 4, 20 jacta sagitta vii, 6, 14 jacto telo in transeuntem xlii, 5, 12

Jactare se alicui xviii, 7, 10. xxiv, 5, 8 jactari per varios casus iii, 4, 11 jactare (pro auspicio dicere) xii, 12, 5 Vorst. jactari per multa bella xli, 6, 3

Jactura illa inter damna numerata non est ii, 5, 11

Jactus sagittarum ii, 4, 11. ii, 9, 11

Jaculari xxxvii, 2, 4

Jaculum in hostilem terram jecit xi, 5, 10

Jam tunc (hoc est, ex illo statim tempore, *schen demals*) xlii, 5, 5. xxxviii, 5, 3 (ita Plin. lib. xvi. cap. ult. 'quæ jam tum magnitudine electa est') Freinsh. Jam (pro amplius): nec jam teneri bello ii, 5, 2. xi, 16, 12 (pro porro) jam ipse

Italiciæ vicinitas iv, 1, 16 jam literarum studium, jam philosophiæ doctrina vi, 8, 9 Vorst. jam pridem xii, 8, 2 mortuæque jamjam videretur xii, 10, 3

Jancyrus, Scythiæ rex ii, 6, 8

Jarbas Maxitanorum rex Elisam in matrimonium petit xviii, 6, 1

Jasonis historia xlii, 2, 2

Iberus Hispaniæ fluvius xlv, 1, 2 inde Iberia, quæ jam Hispania, ibid.

Ibidem ii, 2, 10

Ictus xlii, 5, 14

Idcirco ii, 11, 9. xxxi, 6, 10

Idem alicui: Ut in eundem ipsis morem ii, 4, 10 Vorst.

Identidem xi, 9, 7

Ideo tantum v, 5, 6 ideo quia iv, 1, 7

Jejunio diem sacrare xxxvi, 2, 14

Jejunus divitiarum animus (pro semper famelico et cupido) xxxviii, 6, 8 Freinsh. jejunis canibus aliquem obijera xiv, 4, 6

Ignarus paternos necia ix, 7, 1 ignavis ducibus xiv, 3, 11 hæc res terrorem ignavis rei affert xxiv, 6, 8

Ignis mundum genuit ii, 1, 14 ignes Ætne perpetui iv, 1, 11 ignes Cereris in juramento expositi tactique xxii, 2, 8 ignibus generandis apta Sicilia iv, 1, 3

Ignobilis xxiv, 5, 13 ignobilis patria xiv, 5, 6 pro ignobili momento vii, 3, 1

Ignominia mortis xiv, 4, 6 ignominiam virtute delere xxxii, 3, 16

Ignorare rem xviii, 4, 7

Ignoratio vitiorum, virtutis cognitione magis proficua ii, 2, 15

Ignotus Scythis lane usus ac vestium ii, 2, 9 ignota mortalibus xii, 13, 5

Illesum et Romanorum mutus gratulatio xxxi, 8, 1

Ilum regio Trojanorum xliii, 1, 10

Ilum delatus Alexander interfectorum heroum manibus parentat xi, 5, 13

Illacrymari mortem (pro morti) xi, 12, 6 Freinsh.

Illecebros ii, 13, 12. xii, 7, 12 (ab illiciendo dictus) Freinsh. (Dicantur ita cadavera ii, 13, 12 quod aves et bestias illiciant, ut exercitum sequantur) Vorst.

Illibata libertas xxviii, 4, 2. xxxii, 3, 2

Illicere dubias civitates xxxi, 6, 4 gentes variis beneficiorum muneribus xxviii, 3, 7

Illicere materiam alumino xxxvi, 3, 7

Illudere Deos (pro ludum facere, ver-spotten) xvi, 5, 11 Freinsh. miscuiis patris xviii, 7, 14

Illustrare (pro, celebrem reddere): regna majorum illam illustrant xii, 16, 3 illustravit Trogus res gestas omnium gentium xliii, 1, 1 Vorst.

Illustris urbs xi, 14, 10 patriam toto orbe illustrem reddere xxv, 5, 6 illustres viri xxv, 5, 3 Athenienses vetustate gentis et rebus gestis illustres lii, 2, 3 illustria initia ii, 1, 2 ceteris illustrior ii, 1, 4

Iluvies aquarum ii, 1, 14 majorem populorum Græciæ partem absunt ii, 6, 10

Illyricum xxxii, 3, 12. xxxviii, 4, 10

Illyricum mare xx, 1, 9

Illyrii bella cum Macedonibus gerant vii, 2, 7 cum Amynta vii, 4, 6 ceduntur a Philippo vii, 6, 7 sunt sub ditione Macedonica xi, 1, 6 in exercitu Alexandri xi, 9, 4 in casus imperii divisione Philoni assignantur xlii, 4, 12

Illyrias Macedo xlii, 8, 10

Imago quædam larium et domesticarum sedis in castris xii, 4, 3 imagines et statuas xxxviii, 8, 12

Imbecillitas ævus v, 7, 5 imbecillitate sociorum potentiam querere ii, 15, 11

Imbecillo anime ferre fortunam secundam viii, 1, 4

Imbellis ætas v, 6, 4. vi, 7, 2. xi, 10, 14. xxix, 5, 5 Asia xxxviii, 4, 7

Imber cruoris xxix, 3, 1 imbrem fugientes capra vii, 1, 7 assidui imbres xxiv, 8, 14 plaustra coris imbrium hymicisque causa tecta ii, 2, 4

Imbutus odio Romanorum a pueritia xxix, 1, 7

Imilco Carthaginensium dux in Sicilia amisso exercitu xix, 2, 1 et 7 mortem sibi consciscit xix, 3, 12

Imitari æcelus xxi, 4, 8 cultum Persarum xii, 3, 10 exemplum ii, 12, 17 hoc solo imitatus virum i, 3, 5

Imitatio in luxuriam vertitur iii, 3, 5

Immanitas frigoris ii, 1, 6 a tanta immanitate non revocat aliquem paternæ majestatis x, 1, 6

Immatulus i, 2, 1 immaturus juvenis xxiv, 4, 10 immatura ætas vii, 6, 3. xxix, 1, 7 (*ἀσπερ ἀσπερ* dicit Plutarchus in Erotic. cap. 9. et 'immaturam virginem' Ulpianus L. 25. D. de Injur.) Freinsh. immatura mors vii, 2, 5 immaturo ætatis puer xxx, 4, 13

Immemor xii, 3, 12. xlii, 1, 4 non immemores pristinae gloriæ ix, 3, 10

Immensa militia (hoc est, quæ neque modum neque finem habet) xxviii, 4, 18 Freinsh. immensa militia fororum populorum xxviii, 4, 15 immensus corporum vires ii, 3, 7

Immergere se in confertissimos hostes (Quod Virgilius significantes 'injacere' dixit Æn. ii, 408. et 'ruere' Æn. x, 729) xi, 14, 5 Freinsh. immergere manus in os leonis xv, 3, 8 inter mucrones hostium se immergere xxxiii, 2, 4

Immerito ii, 10, 19

Imminere Macedoniæ majore belli mole xxix, 4, 10 imminente periculo belli v, 3, 4 hyeme xxvii, 4, 1

Immittere aliquem (hoc est, subornare) ix, 7, 1 Freinsh. immittere aliquos, ut aliis bellum faciant iii, 6, 5 immissis militibus aliquos spoliare xxi, 3, 7 immittere alicui percussores xxvi, 3, 6 immittere indices xxxii, 3, 9

Immobilitas aquæ xxvi, 3, 6

Immoderatum imperium v, 1, 6

Immolare homines, ut victimas xviii, 6, 12 humanas hostias xix, 1, 10

Immorari pecande Asia tot annos ii, 3, 16 (Nostri, *So viel Jahr dauet zubringen*) Vorst. immorari exemplis xxviii, 4, 13

Immori tormentis pro silentio xlv, 2, 3
Immortale odium est alicui cum aliquo xix, 1, 10 immortalē gloriam consequi xiv, 2, 10 ut invictum regem, ita immortalē esse crediderunt xiii, 1, 2 immortales Dii ii, 12, 9. viii, 3, 4. xxiv, 6, 4 et 5. xliii, 6, 7

Immortalitatis fides xxiv, 4, 4
Immunitas omnium seram præter militie Macedonibus ab Alexandro conceditur xi, 1, 10

Immutabilia xii, 13, 5
Impares viribus adversus alios xxxii, 1, 1

Impatentius dolere xii, 15, 3. xxxii, 3, 2

Impedire iter hostium xi, 14, 4 ne sagittarum iactus impediretur ii, 4, 11

Impellere omnes in spem sui xi, 1, 8 impellere aliquem ad facinus ix, 7, 8 in bellum xiii, 5, 9. xxviii, 1, 4 impellit regem Lacedæmoniorum ultro bellum inferre Atheniensibus Alcibiades v, 1, 4 impellit Artaxerxes parricidium parricidio vindicare iii, 1, 3 impellente fato iv, 5, 4 impulsus ad spem regni hoc prodigio xv, 4, 18 impulsus in eadem regis i, 9, 18

Impendens ruina (hoc est, imminens) xvii, 1, 5 Freinsh. impendens undique rapas xiv, 6, 6

Impendio privato alicujus munificentie respondere xxxi, 7, 6

Impensa ii, 1, 20 impensas belli alie bello reficit Philippus ix, 1, 9 impensas obsidionis portiones ab aliquo petere ix, 2, 5 impensa propriaolvere eas alienum xii, 11, 1

Impense humati ad ceterorum exemplum xi, 6, 13 impensis exornatus xxi, 3, 7

Imperare naves (hoc est, pro imperio petere) xiii, 5, 7 Freinsh. pecunias xiv, 1, 6 imperatur ei perpetua pudicitia sacerdotio x, 2, 4

Imperator Romanus xxi, 3, 4 dignus imperator vi, 2, 3 ex imperatore captivum facere xiv, 4, 3 miles imperatore opulentior xlv, 2, 3 imperatorum magnas familias graves liberis civitatibus xix, 2, 5

Imperatoria dignitas ii, 9, 16 imperatoria arte cessante, totus belli apparatus inutilis xxxi, 4, 9 imperatorie virtutes Alcibiades v, 2, 1 Amyntes Macedoniae regis vii, 4, 4 imperatorie artes Iphicra-

tis vi, 5, 5

Imperium primum regiam i, 1, 1 Amyrium ad Medos transferat i, 3, 5 imperium Scytharum illustre ii, 1, 2 Asiae ter quæsiere Scythas ii, 3, 1 Parthicum et Bactrianum Scythas condiderunt ii, 3, 6 Bæotiorum Thebani perdunt iii, 6, 10 Siciliae tentant Carthaginienses iv, 2, 6 et Athenienses iv, 3, 5 imperium (pro jussu) ii, 11, 7 (hinc 'imperio fungi' est imperata exequi ii, 4, 25). imperiorum justitia (hoc est, justitia in imperio observanda) iii, 2, 9 in imperium concedere (hoc est, in potestatem venire) iv, 2, 3 Freinsh. imperium sibi quæserere i, 1, 7 imperio abstinere, ibid. Imperium immaturum tradere i, 2, 1 palam tractare, ibid. Imperium venit ad aliquem i, 4, 7 imperii nimia cupiditas odium parit v, 1, 6 peregrina imperia xxviii, 7, 2 imperia acquirere xxv, 4, 3 paria imperia cum amissis pensare v, 2, 3 imperia recusanti ingesta sunt vi, 6, 7 longa et matura imperia xi, 5, 7 universi Orbis imperia xxix, 1, 1

Impetrare xiv, 4, 7

Impetus Parthorum validissimus xli, 2, 3 impetum omnem belli convertere in aliquem ii, 5, 13 non minore impetu fortunas destructas quam elatus xxv, 2, 4 qua impetum tulisset Pyrrhus xxv, 4, 2

Impius et facinorosus animus xxiv, 2, 1 impio sanguine luere penas viii, 1, 13

Implere uterum xii, 3, 7 implere regionem religionibus xi, 7, 14 officium exequiarum xxiii, 2, 8 ut Asiam omnem velut examinae aliquo implerent xxv, 2, 8 impleta divino spiritu xliii, 1, 8

Implicare se bello alicujus xxvii, 1, 3 impliciti duobus bellis iii, 6, 11

Implorare auxilium alicujus xxvii, 2, 6 fidem societatis xxxiv, 2, 6 imploratus contra aliquem iv, 3, 1 imploratus ad alicujus rei auxilium xxi, 2, 3 imploratus in auxilium xxiii, 3, 1 imploratus Agathocles xliii, 1, 17

Imponere tributum ii, 3, 16 finem tributi pendendi ii, 3, 18 necessitatem deponendi belli v, 3, 14 præsidium castello vi, 6, 6 regnum Macedoniae cervicibus Græciis velut jugum servitutis vi, 9, 7 imponit finem lacrymis necessitas protectionis xliii, 2, 12 imponere alicui nomen xlv, 4, 11 imponitur alicui necessitas aliquid faciendi xxi, 4, 10 impositus est magnus nitor hominibus et rebus xliii, 4, 2 ut hoc exemplo ceteris civitatibus metus novarum rerum imponeretur xxiv, 2, 6

Importune vexare xlii, 1, 2
 Impossibile ii, 4, 18
 Impotens alicui (pro, in aliquem) xxvi, 8, 4 Vorst.
 Impotenter flagitare xvi, 4, 2
 Impressionem facere (hoc est, impetum facere) i, 6, 15 ('impressionem dare,' dixit Livius iv, 28, 8) Freinsh.
 Improvisus expugnat regionem vii, 6, 8 ex improvise civitatem aggredi xxii, 3, 1
 Imprudentia: non pueros imprudentia domi tenet v, 7, 5
 Impuber: relicto impubere filio i, 1, 10 impuberes armantur Athenis v, 6, 3 impubes adhuc Antiochus Magnus Asia rex constituitur xxix 1, 3
 Impudentia xxxviii, 2, 5
 Impudicum fecit antequam regem viii, 6, 8
 Impugnare aliena xlii, 4, 2 impugnari intestino bello xxiii, 2, 4
 non Impune laturus, si &c. xviii, 5, 7 non impune se Nicomedi lacerandum praeiit xxxviii, 5, 10
 Impunitis stupri ix, 7, 8 defectionis xli, 4, 4 impunitatem damnatis dare v, 6, 5
 Imputare alicui quae alius facit xxxviii, 5, 8 imputari alicui victam Hannibalem xxviii, 6, 5
 In (pro contra) v, 1, 7 pro erga xli, 19, 2 in adulterium sollicitare i, 7, 18 auxilium venire ii, 12, 1 bellum proficiaci ii, 11, 9 castra irrumpere ii, 11, 15 majus omnia extollit fama ii, 13, 2 manum accipere (vid. sup. in Accipere). matrimonium assumere (hoc est, ducere) ii, 4, 24 matrimonium dare i, 4, 4, i, 7, 1 planum deducere ii, 10, 24 publicum progredi ii, 8, 7 pugnam ire ii, 9, 11 praelium egredi ii, 9, 9 regno susceptus (hoc est, patre regnante) ii, 10, 1 regnum susceptus (hoc est, in spem regni) ii, 10, 3 rem consulere ii, 15, 16 speciem xxvi, 2, 1 summa (hoc est, ex fin. ad postremum) xlii, 8, 8. xxviii, 3, 8 Freinsh.
 In auspica pugnae hostias cadunt xxvi, 2, 2 in ultionem mortis pugnare ii, 11, 16 in uno viro maximum interdum ad imperia momentum v, 4, 12 in dulcedinem fabulae compositum iv, 1, 17 in supplementa militum exauritur regio xli, 4, 5 in successores Alexandri mansit haec consuetudo xli, 4, 7 velut in finem victoriae xli, 8, 16 in monumenta rerum a se gestarum urbem condere xli, 10, 6 in disciplinam Macedonum formare milites xli, 12, 4 in annuo vectigali, in thesauris sunt tot

millia xlii, 1, 9 in dies gravior crudeliorque xxi, 5, 1 in modum triumphi (Vid. Modus). in morem vinearum excolere arbores xxxvi, 3, 4 in auctores facinus vindicare xxxvii, 3, 8 in senata alicui locus spectaculorum datus xlii, 5, 10 in omnia frugum genera fecunda terra xlii, 1, 4 in orbem xlii, 1, 8 in exemplum hoc fait xliii, 3, 11 in illo fregit animum minacem i, 5, 5 in illo nepotem, victorem egit i, 6, 16 in tantum (hoc est, adeo, eo usque) xli, 1, 11. xliii, 3, 13 (utitur et Velleius i, 9, 3 et 12, 7 et ii, 14, 12) Freinsh. in totum xxvii, 1, 9
 Inania promissa xiv, 3, 9
 Inaudita (hoc est, audita) xxii, 3, 7 Freinsh. inauditus damnare xlii, 3, 7 inauditis ultimisque execrationibus adjurare xxiv, 2, 8
 Incassum xi, 15, 6
 Incautum interficere xxii, 7, 5 incautus omnibus xli, 2, 7 incautiores adversum vulnera xli, 2, 7
 Incautius xxv, 2, 6
 Incedere (pro intrare): si jam incesisset, excedere juberet xxxiv, 3, 1 Vorst. incedere equis xli, 3, 4
 Incendere: incensa juvenus virtute et gloria senum vi, 7, 10 incensus aliqua re (de eo qui aurum alicuius concupiscit) xviii, 4, 8 incensa feritas eorum successa felicitatis xlii, 1, 16 incensus studio emulationis Alexandri xlix, 3, 8 incenditur regia lecta xxviii, 8, 14
 Incendium Aetnae per aliquot saecula durans iv, 1, 5 in incendium mittere se et divitias suas i, 3, 5 (incendium metaph.) Ita: incendium belli ad vicinos transit ix, 3, 5 incendium Graeciae Athen. v, 1, 5 velut ad commune incendium extinguendum auxilia contra Cyrum conflant i, 7, 9 velut ad extinguendum commune incendium omnia regna Graeciae concurrunt v, 1, 5 sic et xliii, 5, 4 veluti vicino incendio, excidio urbis alicujus terreri xiv, 5, 6
 Incertus quid ageret xlii, 3, 6 incertus favor xlii, 2, 2 incertum belli xxviii, 1, 8 (ita Tacitus iv, 23, 6) Freinsh. (Non enim dicunt 'incertitudo.' Vide nostrum lib. de Latinitate M. Sasp. cap. 7) Vorst. incertum stupro, an ex Marte xliii, 2, 3 (similem loquendi formulam apud Florum, 'dubium an.' Vide in ipsis Indicis) Freinsh. fuit incertum, vir melior an dux esset vi, 8, 4 incerta Magorum praedicta xli, 13, 5
 Incessit omnes stupor et admiratio xxii, 6, 11

Incessu claudicare vi, 2, 6
Inchoata reconciliatio xvi, 1, 8 **inchoatum bellum** xi, 2, 6
Incidere in eadem vitia xxxvi, 1, 9
Incipere auspicia belli a parricidio xxi, 2, 2
Incitare milites ad bella xxxviii, 3, 10 **populum in aliquem** xxxix, 4, 1 **incitantur animi ad prædam** xxv, 2, 1 **ex integro incitatis militum animis** xii, 3, 4
Inclementia cæli ix, 2, 7
Inclinare : **inclinato statu** iv, 4, 8 (sic Cic. lib. i. ep. 1. ad fam. 'inclinata res est') Vorst. **inclinat se favor hominum eodem quo fortuna** v, 1, 11 **inclinatus in aliquam rem animus** xviii, 1, 2 **inclinata acies** xlii, 1, 5
Inclinatio fortunæ sit cum eo v, 4, 12
Includere urbem murorum præsidio xiv, 5, 6 **includitur Scythia Ponto** ii, 2, 1
Inclutus omnium philosophorum Aristoteles xii, 16, 8 **inclutus opibus** ii, 4, 12 **inclutæ Minois et Lycurgi leges** xx, 4, 4
Incognitum xxvi, 2, 8
Incolæ Superi maris xx, 1, 8 **accitus in civitatem inter incolas** xxii, 1, 6
Incolere saltus xlv, 4, 1 **littus** xviii, 3, 3 **eodem innati solo, quod incolunt** ii, 6, 4
Incolomis effugit xxxii, 1, 9 **incolomis relinquitur** xii, 3, 3 **incolumem in regnum permisit** xii, 8, 7 **incolames sine pretio dimisit** vii, 6, 6
Incompositi (hoc est, palantes, et, ut Floras i, 17, 9 appellat, 'inconditi') i, 3, 4 Freinsh.
Incredibile quantum viii, 2, 5. xxxvi, 2, 16 (Vide Vechneri Hellenolexiam pag. 58. et seqq.) Freinsh. **incredibile protius tanta patientia cessasse eo** i, 10, 12 **incredibile dictu est ut** xii, 9, 8 **incredibili famæ velocitate** xx, 3, 9
Incrementa infima vi, 4, 4 **incrementa urbis** xv, 8, 7 **caloris et frigoris** ii, 1, 11 **tantum incrementi illis (Atheniensibus) dedit ruina urbis** ii, 15, 2 **magnis sapientie incrementis ornatus** xx, 4, 3 **incremento gloriosi** ii, 6, 3 **creascenti regno valida incrementorum fundamenta constituit** vii, 1, 12 **magna incrementorum materia** xiii, 4, 24
Increpare (pro castigare verbis) xi, 3, 5 **pro objicere** xi, 3, 9 Freinsh.
Increvit animo mirus tumor xi, 11, 12
Incruenta victoria xviii, 1, 7 **incruentum bellum** i, 1, 10
Incurbare præda xxiv, 7, 8
Inculca barbaria ii, 2, 14 **incultæ soli-**

itudines ii, 2, 3
Incumbere (hoc est, invehi) iv, 1, 6 Freinsh. (de vento dictum) Vorst.
Incunabula majorum xxii, 3, 4
Incurrentium aquarum vis ii, 1, 26
Incutere : **metum Phœbatii incussit** xlii, 5, 10 **incussit aliquibus odium Romanorum rapacitas Proconsulem** xxxviii, 7, 8 **incussa populo superstitione** ix, 7, 11 **Indecorum** xi, 15, 12. xiv, 6, 12
Indere nomen urbi xxv, 1, 7. xxxvi, 2, 2
Index (de homine qui aliquid desert) : **ad rei probationem inmittit indices** xxxii, 2, 9 Vorst. **indice prolato** xxxix, 2, 8 **indices torquere** xxxii, 3, 2
India **invaditur ab Alexandro** xii, 7, 4 **in divisione imperii ejus priores præfectos retinet** xii, 4, 19 **jugum excutit** xv, 4, 12 **occupatur ab Eucratide** xli, 6, 4 **Indis nemo præter Semiramidem et Alexandrum bellum intulit** i, 2, 9 (Strabo tamen lib. xv. pag. 496. Cyrum iis in locis belligerantem facit). **India** (pro India) xv, 4, 12 Freinsh.
Indices colebas in divisione imperii Alexandri Pithoni traduntur xiii, 4, 21
Indicare rem alicui i, 9, 18. xiv, 1, 2
Indicere (pro præcipere) xli, 3, 1. xxiv, 3, 4 Freinsh. **indicere bellum alicui** ii, 3, 8
Indicio captivi ad eum deferitur xi, 7, 1 **indicio territi** xxv, 1, 5 **ex indicio titulorum sepulture traditi** iii, 5, 11
Indigere auxilio adversus aliquem xviii, 1, 1 **indigere auxilio ferri** xxv, 1, 10
Indigna res (pro injusta et indignatione digna) xxvii, 1, 8 Freinsh. **indignior vii, 5, 8 indignum vii, 5, 7 indigna illo fastigio mors** xi, 15, 14 **indignorum imperio subijci** xiii, 2, 12
Indignantur i, 5, 2. v, 10, 8. xvi, 5, 12. xx, 2, 10 **indignati xlii, 3, 1**
Indignatio xli, 4, 1 **cum dolore et indignatione** ii, 11, 4
Indigne perempti vii, 6, 3. xxvii, 1, 10 **non indigne ferre** xviii, 7, 8. xxxvi, 1, 3 **eo indignus** xxxix, 4, 1
Indignitas animos acuti iii, 5, 4 **indignitas** (pro infami scelere) ix, 6, 5 Freinsh. **indignitatem rei non ferre** v, 1, 2
Indivisa et communia xliii, 1, 3
Indoles imperatoris dignitatis in Themistocle etiamnam adolescente apparet ii, 9, 15 **indoles egregia Alexandri Amyntæ filii** vii, 2, 13 **Philippi primi** vii, 5, 2 **in suorum quibusque majorem vestigia nitentibus magna indoles virtutis enituit** xxix, 1, 3

Indolescere tactum (hoc est, dolore affici ex tactu) xii, 18, 9 Freinsh.

Indubitatus hostis: xxix, 4, 3 morbus xi, 8, 7 indubitata mors xii, 15, 1

Inducere (pro trahere, illicere) xiv, 1, 5. xviii, 1, 1 argento phaleras, &c. (hoc est, ornare, variare: *beschlagen*) xii, 7, 6 Freinsh. inductus precibus, spe xviii, 1, 1 inducere ceram desuper xxi, 6, 6 inducere vehiculis in urbem xliii, 4, 6 (quæ significatio maxime propria) Vorst.

Induciæ (Vide magnum illum Grotium de Jure belli lib. iii. cap. 21. num. 2) tacitus vi, 7, 1 inducias condicere iii, 7, 14 Freinsh. rumpere, ibid.

Inducere vestem xxiii, 1, 8

Indulgentia (pro gratia regia) i, 9, 18. xi, 8, 6 Vorst.

Indulgere non plus quam sextario vini xxxii, 4, 10

Induratus multis expeditionibus Agasilæ exercitus hostem facile vincit vi, 4, 18 indurata assiduis bellis Macedonum virtute facile vincuntur Athenienses ix, 8, 9 indurati armis Illyriorum Macedones præstantissimi milites evadunt vii, 2, 6 indurati ad labores bellicos quomodo Brutii xxiii, 1, 9 indurati periculis laboribusque xii, 4, 10

Indus fluvius xlii, 4, 20

Industria gentis vii, 1, 4 insignis industria vir xxi, 3, 3 insignis industria vii, 4, 4 industria colentium exornatus ager xii, 7, 7

Industrie xiii, 2, 9. xliii, 5, 8

Industrius et promptus in bella xxix, 8, 8 industria gens i, 7, 18

Inedia quadriduo perseverata xii, 6, 18 corpora hominum ad inediam parata xliv, 2, 1

Inermis xii, 11, 8. xii, 16, 10

Iners: non inerti neque incruento bello cadere v, 1, 10

Inertia principum contemptum parit xxxvi, 1, 9

Inæse: ibi tepidi aëris naturalis quædam ac perpetua apicitas inest xxxvi, 3, 5

Inexpiabile bellum xxxviii, 6, 6. xi, 1, 1

Inexplebiles sanguinis atque imperii xxxviii, 6, 8 inexplebile desiderium xxxi, 8, 4

Inexpugnabilis exercitus xxxvii, 4, 2

Infamia insidiarum xii, 13, 10 proditiōis iii, 7, 8 infamiae maculam subire xvii, 1, 3

Infans i, 4, 6. iii, 2, 7

Infantilia blandimenta xvii, 3, 20

Infelices miseris xviii, 7, 14 infelicio bella iv, 5, 3

Infelicitas xxxviii, 9, 8

Infelicitate iii, 1, 1. xx, 4, 2. xxxi, 1, 4

Insensus seditionis auctoribus xiii, 4, 7

Inferis (hoc est, victimis Inferis sive Manibus datæ) xiv, 4, 13. xviii, 4, 13. xviii, 6, 6 (ita Virgil. *Æn.* x, 528) Freinsh.

Inferiores auxilio levandi ab eo, qui utrorumque libertati imminet v, 2, 12 et hoc Philippus facit viii, 1, 3 inferiores (pro imbecillioribus), ibid. Vorst. Inferior aliquo felicitate, non virtute xii, 1, 10 haud inferior velocitate xliv, 4, 8

Inferre bella i, 1, 6. i, 3, 4. i, 8, 1. ii, 4, 4. ii, 4, 26. ii, 8, 1. ii, 9, 7. v, 1, 4. xii, 2, 17. xiii, 6, 1. xlii, 2, 2. xlv, 5, 6 invidiam (pro parere) viii, 1, 10 Freinsh. desperationem xxii, 7, 7 inferre reliquias alicujus majorum tumulis xi, 16, 15

Inferum nomina xi, 15, 10

Inferi maris ora xx, 1, 7

Infestare regionem xxxvi, 1, 10 greges xliii, 2, 9

Infestus alicui i, 5, 6. xxxv, 1, 2. xxxviii, 8, 3 urbs Pœnis infesta xii, 3, 4 infesta arma contra aliquem ferre xxxvii, 1, 1 regionem latrociniis infestam reddere xi, 2, 4 infestiora castra xxi, 8, 6 infestissimus hostis ix, 3, 6 infestissimæ civitates ix, 3, 6

Inficere pocula veneno xxi, 4, 3 aër nulla paludum gravi nebula inficitur xlv, 1, 10 gramina infecta veneni succo xxxvi, 4, 3

Infidus mentis gentes xi, 1, 6

Infima incrementa vi, 4, 4

Infinita magnitudo (pro insigni et rara) xv, 4, 19 Ita: infiniti ponderis simulacrum xxxix, 2, 6 (Ita 'infinitum pretium' dixit Ulpianus in L. 61. D. ad Leg. Falcid. et 'infinitam estimationem' L. 40. D. de Damn. infect. et 'infinitam pecuniam' L. 192. de V. S.) Freinshem.

(Infinitivus pro imperfecto) xxx, 1, 5. xxxi, 4, 12 (pro præsentî) xxxvi, 4, 2. xli, 8, 4 Freinsh. ii, 3, 7. v, 7, 4. (Infinitivus pro gerundio): captus cupidine Herculis acta superare xii, 7, 13 Vorst.

Infirmus (pro morbo) ii, 15, 6. xi, 8, 6. xvi, 2, 8. xxvi, 3, 2. xxviii, 3, 2 Freinsh.

Infirmum senum feminarumque vulgus xi, 4, 3

Infatus (hoc est, tumidus, superbus) ii, 10, 23 Freinsh. xxxiii, 1, 3

Infligere detrimenta civitati iii, 5, 8

Infrequens multitudo (non magna) ii, 4, 21 Vorst.

Infulere (pro regio insigni) xi, 10, 6 pro sacerdotali xviii, 7, 9. xxiv, 8, 3 Freinsh. xi, 10, 6 (Infulere potius pro insignibus supplicum accipiendae sunt. Quod ipsum quoque Freinshemium agnovisse Berneggerus in Notis testatur. Mirum igitur quod hic secus scripsit) Vorst.

Infundere aurum statuix xxii, 4, 5

Infuscare (pro obfuscare, maculare): infuscare gloriosam militiam seditionibus xii, 11, 7 infuscatur gloria victoris macula saevitiae xii, 5, 5 Freinsh.

Ingemiscere xii, 13, 8

Ingenua Hispanorum feris quam hominibus propiora xiv, 2, 7 ingenii humani mos est, quo plura habeat, eo plura cupere vi, 1, 1 ingeniorum ingenuorum et servillum differentia xviii, 3, 14 ingenii gentis justitia culta (id est, natura gentis) ii, 2, 5 (hinc paulo post, n. 14. 'hoc illis naturam dare'). Vorst. ingenium ejus spondet magnum virum vii, 6, 1 ingenio Punico cum ea egerunt xviii, 6, 2

Ingens dulcis aqua (hoc est, ingens copia dulcis aquae) xii, 10, 7 Freinsh. ingens pecunia xi, 8, 6 ingentibus animis praelium committitur xi, 9, 9 ingentes stratorum hostium catervae ii, 11, 18 ingentes epularum apparatus xii, 3, 11 praedae ingentes xxii, 6, 8 ingentia auxilia iv, 4, 12. vi, 2, 2. xxxix, 1, 5. xxxix, 2, 3. xxxix, 4, 4 munera xviii, 2, 9

Ingenui homines i, 6, 2 virtus ingenui pudoris xvi, 5, 4 ingenua servilibus ingenua praestant xviii, 3, 14

Ingerere imperia recusanti (*Auffdringen*) vi, 8, 7 ingerere se oculis (quod Sallustius in Jug. 31, 12 'incedere per ora' dixit) xviii, 7, 9 Freinsh. ingerere omnibus frugalitatem xx, 4, 10

Ingratus animus xxi, 6, 7. xxxv, 1, 3. xxxviii, 1, 8 ingrati civis officium xliii, 1, 1

Ingredi bella (pro aggredi) xxxviii, 7, 6 Freinsh. pronam ad regnum viam i, 8, 9 imperium vii, 6, 1 ad penates publicos privatosque hospitaliter viii, 3, 4 diversam conditionem belli xxxviii, 7, 6 fines regionis ix, 2, 12 templum xi, 11, 7 regiam iii, 1, 2 urbem xix, 3, 11. xxviii, 4, 8 ruri iter ingressus i, 6, 2 Parthos ingressus xli, 4, 7

Inhiare Asiae xxvii, 3, 4

Inhibere remis ii, 12, 7

Injicere ardorem militibus (hoc est, addere, animare milites) lii, 5, 10 Freinsh. injicitur his metus ex dolore, et illis stupor ex gaudio vi, 7, 12. xiv, 1, 7

Inimicitiae longum otium non ferunt lii, 7, 1 inimicitiae parentum filiis succedentibus xi, 1, 1

Inimicus xx, 5, 12 inimicorum odium xi, 4, 8 inimicis suis hostem acquirere iii, 6, 11

Iniquus judex ix, 6, 8

Inire concubitum (sicut inire matrimonium) ii, 4, 9 Freinsh. bella viii, 2, 11. xii, 11, 6. xv, 1, 9 convivia xxxvi, 4, 2 societatem xxxvii, 4, 3

Initia: primis initiis i, 2, 4 inter initia xxi, 1, 3 prima initia prospera fuerant iv, 3, 6 illustra initia ii, 1, 2 inter prima initia vii, 5, 1 initia et exitus urbis admirabiles xvi, 3, 3 initia Romani imperii perstringere xliii, 1, 2 ex sordidis initiis ad summa crevere ii, 6, 9

Initiorum noctes quare instituit Athenis ii, 6, 13 nullo magis quam silentio solennes v, 1, 1

Initiari sacrorum solemnibus xi, 7, 14

Injuria animos acuit lii, 5, 4 ex injuria vinculorum decedere xliii, 2, 4 injuria militum xlii, 3, 1 (active) parentum xlii, 2, 5 (passive) injuriis militum graviari xaxviii, 10, 8 injurias alicujus queri xxx, 3, 5 de injuriis alienis questum venire xxxii, 2, 3

Injurious xviii, 7, 16

Injusta servitute oppressi xi, 1, 2 injustam necem alicujus ulcisci xlii, 5, 5

Innati eodem solo ii, 6, 4

Inaixa duabus ancillis xiv, 6, 9

Innocentiam simulare v, 11, 4

Innocentis exilium xxi, 7, 10 ne innocentior fratribus parricidis haberetur x, 3, 1

Innotuit oraculum Apulis xii, 2, 10 quod ubi omnibus innotuit xxiv, 1, 8

Innoxia gens xii, 2, 17 mors xxxii, 3, 3

Innumera caedes ii, 9, 17

Inopiam recreare (hoc est, sublevare) ix, 1, 6 Freinsh. inopia dilabuntur bella vi, 2, 14 inopia multorum dierum contrahit pestem ii, 13, 13 fides inopiae ix, 2, 15 metu inopiae iii, 4, 8

Inopinanti regi se offert i, 10, 15 inopinantes ii, 4, 19. ii, 5, 5. viii, 3, 15 inopinata praeda xlii, 1, 8 inopinatum bellum ii, 10, 13

Inops pecuniae et sedis xxxviii, 7, 5 inops inter quotidianas rapinas ix, 8, 6

Iniques (pro inquieto) xlv, 2, 5 (Ita Sallustius Hist. i, 1, 6. Ita Tacitus Annal. iii, 4, 1) Freinsh.

Inquietus in motus externos xli, 3, 8

Inquilini xliii, 4, 5

Inquinari xlii, 1, 7

Inquire (pro querere) iii, 4, 10 Freinsh.

Insatibilis alicujus rei i, 8, 13 insatiabilem imperii cupiditatem gerere xvii, 1, 11

Inscitia ducum, cladum causa iv, 5, 6

Insculpere nomina tesserie iii, 5, 10

Insectari hostes xv, 3, 11

Insepultus xxv, 6, 2. xli, 6, 5

Insequi delicta, majestatem, vires, regnum xxxviii, 6, 1 (persequi) Scheff.

Inserere conciones operi xxxviii, 3, 11 exemplum brevitati operis, ibid. epistolam exenterato lepori i, 5, 10 insita genti superbia (hoc est, innata) v, 3, 6 Freinsh.

Insidiae in insidiatores verum xlii, 8, 6 insidiarum fraus i, 8, 9. vii, 6, 6 (Ita 'insidiarum fallacias' dixit Florus ii, 6, 13). insidias instruere xxiv, 2, 1 exstruere (idem) xliii, 4, 6 insidiis mandare aliquam rem (est, illam per insidias tentare) v, 2, 5 Freinsh. per insidias interficere xvi, 1, 8 insidias facere, insidias occupare xvi, 1, 10 insidias alicui parare, insidias in aliquem vertere xvi, 4, 8 in insidias deductus xlv, 6, 4 insidiam tenduntur insidiant regi xliii, 4, 8 insidiis perit Alexander xii, 13, 10

Insidiari libertati alicujus viii, 1, 3 securis vi, 6, 6

Insidiatores xlii, 8, 6

Insidiosus alloquio ix, 8, 8

Insignia majestatis (hoc est, ornamenta regia) x, 1, 3 Freinsh.

Insignis annus aliqua re (hoc est, notabilis, memorabilis) v, 8, 7. vi, 6, 6. xi, 10, 8 Freinsh. non virtutibus, sed cladi-bus insignes fuisse vi, 8, 3 insignis praeter ceteros xi, 10, 8 insignis paucitas aliquorum xlii, 7, 4

Insigniter clarus vii, 2, 13 insigniter dimicare xxxiii, 3, 1

Insilire quinquerecem ex scapha xxv, 4, 3

Insimulare (hoc est, accusare) v, 1, 1. xxi, 6, 11 Freinsh.

Insinuare se alicui (hoc est, gratiam et benevolentiam illius nancisci) v, 2, 5 Freinsh.

Insolentes divitum xx, 5, 3 victoria insolentior additus xlii, 5, 4

Insolentia xi, 11, 12 accedit savitiam

insolentia xvi, 5, 7asperba insolentia xxxix, 2, 1

Insolentum animi rebus secundis xxi, 8, 8

Insolitus feminis habitus xli, 3, 6 insoliti verus ii, 7, 11

Inspectante exercitu xxxiii, 3, 4. xxxviii, 1, 10

Insperata victoria, sperata quandoque certior xx, 6, 3

Inspicere (pro perlustrare, besehen) xxxviii, 8, 11 ad inspicienda sociorum regna legatos mittunt Romani xxxviii, 8, 11 et ad inspicendas sociorum res xxxiv, 1, 4 ad inspicendam rem legatos mittere ii, 15, 7

Inspirari xliii, 1, 8 inspirati vates (hoc est, Deo et spiritu pleni) xviii, 5, 7 (quod Ovidius ad Poetas, qui et Vates dicuntur, transtulit in illis: 'Est Deus in nobis: agitante calescimus illo. Sedibus aethereis spiritus iste venit')

Instantius vi, 2, 11

Instar (hoc est, similitudo, species: hic autem pro vi et efficacia sumitur): in quo instar erat (Ita legend. Nomen enim est, non adverbium) iv, 4, 7 (Vide etiam Ind. Flor.) instar civitatis xviii, 8, 11 (Ita 'instar equi' apud Suetonium in Cms. 61, 3. 'instar obtineat' §. 1. Inst. de Donat. L. 17. D. de Mort. caus. donat.) ad instar (hoc est, ad similitudinem, ad exemplum) xxxvi, 3, 2 (Servius tamen ad Aen. li, 15. et vi, 865. ita dicendum negat: sed ipsa illa ratio quam affert, contra ipsum pugnat) Freinsh.

Instaurare bellum ii, 10, 1. iii, 5, 2. xxxvii, 1, 8 bellum ex integro xx, 5, 6 bellum Italiam xxxi, 3, 6 instaurata commutatione xii, 13, 7

Instinctus in ululatus Baechi Alexander exercitus xii, 7, 8

Instituere bellum ex integro (hoc est, ut ii, 10, 1 loquitur, 'instaurare') ii, 16, 17 leges (hoc est, condere) iii, 2, 7 Freinsh. aliquem heredem vii, 2, 5 convivium xii, 13, 8 bene instituta xliii, 4, 13

Instituta (pro legibus) iii, 2, 4 Freinsh.

Instruere xvii, 2, 1

Instruere bellum (hoc est, adornare) ii, 10, 12. viii, 6, 2. xlii, 5, 1. xv, 1, 4. xv, 2, 16 classem vi, 3, 1 exercitum vi, 6, 7 insidias xlv, 2, 1 naves (pro, ad periculum parare) v, 4, 1. xxix, 4, 4 victoriam alienam (pro adjuvare) v, 2, 10 Freinsh. instructis decem milibus civium ii, 9, 9 instruere milites suo stipendio v, 9, 9 instruere edia inter concordantes ix,

8, 9 instructio paratque caecilia opprimere Græciam xi, 2, 10 instruere aliquem comæctibus auxiliisque xvi, 8, 11 stipendio, frumento instruere victorem xii, 6, 12 instructus militibus vi, 1, 3 omnibus imperatoris virtutibus vii, 4, 4 instructor epibus quam militibus xvii, 2, 13 instructus legibus (de eo qui leges cognovit et didicit) xi, 4, 5 Vorst. instructus ad obsidionem ferendam xxii, 4, 1 instructus viribus Ægypti xxxix, 2, 4

Instrumentum (pro qualicumque suppellectili) xv, 1, 8. xv, 2, 7. xxi, 6, 2 Freinsh. instrumentum regale xxiii, 2, 6 instrumentum luxurie Musica xxviii, 10, 4 instrumenta luxurie tympana et crepuscula xxi, 1, 9 vestes aurate xx, 4, 11 proxima quæque victoria instrumentum sequentis i, 1, 9 instrumenta culinæ in exercitu Antiochi Soteris argentea xxxviii, 10, 4 instrumenta cervillis metus ii, 6, 4 instrumenta bellorum alicui sunt opes ix, 8, 6

Insecti i, 8, 6

Insula nova e mari creata xxx, 4, 2 Cyprus insula xviii, 5, 1 abdita insula ii, 12, 16 Æolides insula iv, 1, 11 pars Hispanie quæ ex insulis constat xiv, 4, 14

Insulares (id est, qui insulam seu separatum ab aliis domum inhabitant) xxii, 2, 3 Vorst.

Insultare (pro exultare) ii, 10, 10 Vorst. insultare fortunæ hostium v, 7, 1 insultare apud victos ix, 4, 8 insultare Parthos aliquantisper passus est xlii, 4, 6

Insuper ix, 6, 8. xiv, 6, 12. xv, 1, 8. xv, 3, 6. xxii, 3, 4. xxiv, 4, 0. xlii, 1, 4

Intacti ab alieno imperto (qui non infestantur) ii, 8, 1 Vorst. intactos ab aliis gentibus ii, 4, 30 agros intactos relinquere iii, 7, 8 intactis munimentis xiv, 2, 5

Integer: ex integro condere urbem ii, 15, 1 integer visibus xxvi, 3, 2 civitates in integrum restituere xxi, 1, 3 ex integro bellum instituire ii, 15, 17

Intelligere iii, 2, 6. xxxi, 5, 3 apud intellectum loqui xi, 15, 6 intelligi (pro animadverti): ne intellectos se sentiant ii, 8, 2 Vorst.

Intelligentia somniorum (pro scientia interpretandi somnia) xxxvi, 2, 8 Vorst.

Intemperies ebrietatis xii, 13, 10

Intendere (subaudi mentem) i, 8, 9 Freinsh. (Videtur potius ἀπὸ νομοῦ repetendum 'orbitatis dolorem' et conjugendum cum his, 'in ultionis solatia') Vorst. intendere oculos in vultum alicui

jas xi, 8, 8 animum ad favorem alicuius conciliandum xxi, 1, 4 opes suas ad occupandam dominationem xxi, 4, 1 vulnera alicui xxiv, 3, 8 intendere ad nuptias alicuius xlii, 6, 4

Intentus in aliquid ii, 12, 18. xi, 5, 5. xxix, 1, 8 intentus magnis rebus xxx, 1, 1 intentior prædes, quam bello xxvii, 4, 8 intentior cura xvii, 3, 10

Intentare verbera ii, 5, 5

Inter initia xi, 2, 4. xxi, 1, 3 inter solis ortum i, 10, 4 inter epulas et pocula xii, 6, 6 inter bibendum xi, 8, 6 inter hæc viii, 4, 9 inter omnes auctores consensans fama est xxv, 6, 3

Intercapedo xxi, 3, 10

Intercedere (pro vetare, inhibere) xli, 1, 11 Freinsh. xvi, 4, 12. xxxiv, 3, 3

Intercidere (pro perire) ii, 4, 16 et 28. lii, 4, 4. vi, 9, 1 Freinsh.

Intercipere aliquem (ne scilicet aufugere et elabi possit) v, 8, 13 Vorst. Josephi clam interceptus xxvi, 2, 6 interceptus repentina morte xxxvii, 1, 6

Intercludere redditum alicui ii, 5, 10. ii, 13, 5 intercludere hostes ii, 18, 0 intercludere hostes marinis commæctibus in urbe clausos iv, 4, 6 interclusa voce xi, 8, 4 intercluditur pons fluminis xi, 14, 4 (si modo vera lectio: id quod non videtur) Vorst.

Interdicere omnem opem humanam (videtur hic dicere auctor, quod meliores 'igni et aqua') v, 4, 15 ('aqua et igni arceret' dicit Tacitus iii, 23, 3. et 50, 6) Freinsh. interdicere alicui conspectum alterius xli, 3, 2 patriam alicui xvi, 4, 5

Interdictum regis xi, 4, 9

Interdum (pro interim) xi, 9, 2 Vorst. Interea ii, 6, 1. ii, 12, 22. iii, 5, 1. v, 10, 12. ix, 6, 1

Interesse bello xv, 2, 17 civibus discordiis xvi, 4, 13 neque filius interest xiv, 4, 6

Interfector (hoc est, persecutor) i, 3, 5. ii, 9, 2. xi, 11, 9. xvi, 1, 17 (utitur hoc vocabulo etiam Plinius vii, 29. p. et xiv, 22. m. et Curtius viii, 7, 36) Freinsh.

Interficere aliquem vii, 6, 6. xii, 5, 10. xxxviii, 1, 6. xxxix, 3, 12. xli, 6, 5. xlii, 3, 1 per corpus regis equus interfestus ix, 3, 2

Interjectis diebus (hoc est, post aliquot dies) iii, 7, 5. v, 4, 2 Ita: interjectis mensibus xxxviii, 1, 6 interjecto tempore i, 5, 8. i, 7, 11. ii, 6, 1. ii, 15, 6. iv, 4, 1 Freinsh.

Interimere xiv, 4, 12 interimuntur manes xxvi, 2, 5

Interire cum aliquo vi, 8, 2 inter altaria Dei xvii, 8, 7

inter Interiora spiritu cum igne lucitante iv, 1, 4

Interitus urbis xi, 14, 10 populi xxviii, 8, 6 regum xxxviii, 5, 4 cades et interitus xxvi, 2, 2

Intermittere omnia officia militaria xxv, 1, 9 regis majestatis officia xxxiv, 2, 7

Intermixta mulieribus ii, 8, 3

Internequum bellum xxvi, 2, 8 internequiva odia vi, 6, 2. xi, 9, 4

per Internuntios data responsa i, 2, 12 cum rege Persarum agit Conon vi, 2, 14

Interpellare (pro prohibere, interrumpere) xv, 8, 3. xviii, 5, 7. xxvii, 2, 10. xlv, 4, 14 (Ita apud Senecam in Consol. ad Marc. cap. 22. 'Accusatores queruntur mori Cordum, interpellantes quod coegerant.' quod verbum quia non intellexit, pessime detorquet in novis (vere novis) cogitationibus ad Tacitum A. pag. 472. p. 1) Freinsh.

Interposita pactio bella componere vii, 6, 4. xxi, 3, 8

Interpres xi, 5, 13

Interrogare aliquem xxi, 5, 1 interrogatus xviii, 2, 10

Interrogationem poscere xi, 11, 10

Interrumpere pontem ii, 13, 5

Interstrato bitamine arenae vice i, 2, 7

Intervenire iii, 5, 9. xii, 6, 8

Interventus xi, 1, 7

Intestinum bellum iii, 4, 2 malum v, 8, 9

Intolerabilis superbia xxxix, 1, 3

Intolerandi xii, 2, 8

Intra patriam cuique suam regna finirebantur i, 1, 8 intra nodos abscondita loramentorum capita xi, 7, 16 intra trigesimalum annum defuncti xii, 15, 1

Intractabilia loca frigore xxiv, 4, 4

Intrare castra xviii, 7, 10 portas xxv, 2, 4 urbem xv, 5, 6

Intrepidus xxiv, 4, 8

Intrinsicus (*Inwendig*) iv, 1, 3 Freinshem.

Introducta virgo xliii, 3, 11

Introire urbem xii, 13, 8

Introitus Xerxis in Græciam terribilis ii, 11, 1

Intueri Occidentis regionem xviii, 3, 10

Invadere (hoc est, occupare) v, 8, 12 pro aggredi vi, 2, 11 Freinsh. invadit illum seditio militum, ibid. invadere tyrannidem xvi, 4, 6 invasit bello civitates xxi, 3, 2 invadit animos tanta rabies

xxvi, 2, 3 invadit aliquem sollicitudo xlii, 4, 14 invasit terror nominis Alexandri universum orbem terrarum xii, 13, 2

Invalidiores Parthi xli, 6, 3

Invahi ostio fluminis secundo mata xii, 10, 5 alveo fluminis xxiii, 3, 14

Invenire uxorem xxviii, 2, 9 artes magicas i, 1, 9 solstitiales ortus sideris xlii, 7, 10 victoris viam xxii, 4, 3 inveniri inferiorem ea parte virum qua superior sis vi, 2, 14 nemo inventus est quem, &c. x, 1, 6

Inventa Atheniensium ii, 6, 5 Aristæi xlii, 7, 10 Gargoris xlv, 4, 1 Tripolemi ii, 6, 13

Inventiones et exemplo legum æque clarus Lycargus iii, 2, 7 inventionum facilitas ix, 8, 10

Invicem munera mittere (pro, sibi invicem) ii, 10, 10 invicem metueri (pro, se invicem) viii, 3, 14 invicem se timebant xlii, 2, 3 invicem se amplexe xi, 9, 13 Vorst.

Invictus ad devincenda regna xv, 4, 3 invictus exercitus xii, 4, 10 invictus sicuti in hostem, ita et in mortem xii, 15, 4 invicta juga Alpium xxiv, 4, 4 invictæ opinionis exercitus (hoc est, exercitus pro invicto habitus opinione hominum) xxxiii, 1, 8 Freinsh.

Invidere incrementis urbis xliii, 3, 13. xlv, 5, 2 invideri (imperson.) ii, 15, 4 spel urbis invideri, ibid.

Invidia ex virtute v, 2, 4 invidia superatur amplitudine rerum i, 2, 5 decedit apud posteros, Præf. 6 invidiæ impetum declinare iii, 7, 9 plus invidiæ quam gratiæ contrahit virtus alicujus apud aliquem v, 2, 4 invidia (pro odio et mala existimatione) xii, 6, 12 Freinsh. invidiam inferre (vide Inferre)

Invidiosus (hoc est, iniquiore animo) xii, 3, 9 Freinsh.

Invidiosus xii, 14, 2 invidiosa oratio (hoc est, oratio ad invidiam movendam comparata) ii, 8, 9 invidiosus tyrannorum nomina xxi, 5, 9 invidiosiora (hoc est, odiosiora) xii, 7, 1 Freinsh.

Inviolatum nullum jus prætermittere viii, 3, 13 inviolata statua ix, 2, 12

Invisus apud incolas xxxvi, 2, 16 invisus tyrannorum nomina xxi, 5, 9 militibus invisus res xxvi, 3, 5 invisior xxi, 2, 3

Invitare se epulis i, 6, 5. xii, 13, 7 (Ita Livius i, 9, 8.) Freinsh. (Ipse Iustinus priore loco habet, 'invitat eosdem apparatus epulis:' ut non se, sed alios invitasse Cyrum dicat. Sed et in altero

loco non de sui ipsius, sed alterius invitatione agitur) Vorst.

Invitus xviii, 4, 11 ne se regem illas terre invitus accipiant xi, 5, 11

Invocare nomen alicujus mortui cum multis lacrymis xviii, 6, 5 invocare aliquid in auxilium xxv, 2, 11

Involucris involuta arenæ onera xviii, 4, 12

Involuta amiculo manus xv, 3, 8 involuta involucris onera arenæ xviii, 4, 12

Inulti xx, 3, 5 nec Alexandro cades inulta fuit xxxix, 5, 1 nec ei inulta scelerata fuerunt xxiv, 3, 10

Inundat populus regionem xxxviii, 4, 15

Inusitata elephantorum forma xviii, 1, 6. xxv, 1, 6

Inustus parvulo corporis notæ xlv, 4, 9 inustus infantum mammae ii, 4, 11

Inutilis turba (timida et non exercitata) ii, 11, 3 Vorst.

Jocari scurriliter xxiv, 6, 4

Jocus Mithridatis xxxviii, 1, 9 Pseudo-Alexandri xxxix, 2, 5 jocos temporare vii, 3, 4 in seria et jocos artifex ix, 8, 8

Iollas Antipatri filius venenum pro-pinat Alexandro xii, 14, 6 et 9

Iones vincuntur a Dario ii, 5, 12 a Themistocle persuasi Xerxen in pugna deserunt ii, 12, 25 Ionii ii, 5, 13. v, 2, 9

Joseph Irahelis filius xxxvi, 2, 6

Iphicrates viginti annorum adolescens, Atheniensium imperator vi, 5, 2

Ipsæ (post relativum): quibus ne ipsas quidem animus defuit i, 9, 20

Ira potentior fuit, quam preces xi, 4, 7 irarum stimuli ix, 7, 8

Iracunde accipere paternas laudes xii, 6, 6

Iracundus adversus hostes vii, 6, 15

Irasci potentie alicujus xvi, 4, 16

Iratus provocatusque v, 4, 11

Ire cassim (hoc est, cedere) ii, 12, 7 Freinsh. in pugnam ii, 9, 11 obviam conatibus alterius ii, 15, 16 ultum xxxviii, 5, 15 plaustro xi, 7, 11 super equos xli, 3, 4 per publicum xvi, 5, 9

Irrigare hortos xi, 10, 9 aquarum abundantia solum irrigatur xli, 5, 4

Irrigui vineis cœmpique cursus am-nium xlv, 1, 7

Irritamenta belli xxxi, 7, 9

Irritati animi ix, 2, 14 irritatæ bello gentes xii, 6, 16

Irrumpere in castra ii, 11, 15 in regi-onem xlii, 3, 4

Ismenias Thebanorum princeps v, 9, 8

Irahel Damasci rex xxvi, 2, 3

Ister Scythias fluvius ii, 5, 10. ix, 2, 11. xxxii, 3, 16

Istri originem a Colchis ducunt xxxii, 3, 13 unde appellati xxxii, 3, 15 eorum origo xxxii, 3, 16

Istriani bellum cum Scythias gerunt ix, 2, 1 Istriorum rex ix, 2, 2

Ita (id est, ea conditione): ita remisit illis bellum, ut xi, 4, 10 Vorst.

Itali legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1

Italia olim Saturnia xliii, 1, 5 magna ex parte Græciis habitata xx, 1, 4 fere universa a Gallis occupata xviii, 2, 6 nunquam satis fida Romanis xxxviii, 4, 14 nisi Italicis viribus non subigitur xxxi, 5, 7 Italiae et Siciliae vicinitas iv, 1, 16 Italiae horreum Hispania xlv, 1, 5 primi cultores Aborigines xliii, 1, 3

Italicum bellum Alexandri Epirotæ xii, 1, 4. xii, 2, 1 Italicis socii xxiii, 3, 5 captivi xxxi, 2, 5 Italicæ originis memores xlii, 3, 4 Italicæ maris littora xx, 1, 3

Item xxv, 4, 8. xxxviii, 7, 2

Iter ferro patefacere ii, 13, 6 ruri iter ingressus i, 6, 2 felix iter ii, 13, 11 iter facere xii, 10, 7 Delphos iter vertit xxiv, 6, 5 terrestre iter iv, 5, 8 per tanta itin-neris spatia v, 11, 11 tantum itineris his frustra cœmensum xlii, 1, 2 iter habere per varias gentes xxiv, 8, 15

Iterare (hoc est, repetere) v, 7, 6. xviii, 1, 1. xxix, 4, 1 Freinsh. xxi, 5, 1

Iterato (hoc est, iterum) v, 4, 3. v, 9, 14. xi, 7, 11. xv, 2, 6. xvi, 2, 1. xvi, 3, 6. xviii, 1, 11. xxi, 2, 6. xxii, 7, 6 Freinsh. xliii, 4, 4

Iterum i, 7, 12. v, 6, 7. vi, 8, 13. xxi, 6, 4 semel atque iterum i, 10, 21

Jubero xi, 13, 9. xii, 11, 5. xii, 11, 6. xiv, 3, 11. xxxvii, 5, 4 juberi xiii, 7, 2. xliii, 3, 11 jussis matronis solito cla-more sacra celebrare ii, 8, 2 jussu exer-citu subsequi xi, 15, 4

Jucunda convivia ii, 10, 10

Jucunditas vitæ xix, 3, 8

Judeorum historia xxxvi, 1, 10

Judas Irahelis filius xxxvi, 2, 5

Judices Carthaginiensium xix, 2, 5

Judicare xix, 2, 5 judicari hostem ab aliquo xiv, 1, 1 princeps civitatum tes-timonio judicatus ii, 14, 11

Judicium difficile est cujus laus prima sit ii, 9, 14 judicia legesque respicere xix, 2, 6 judicium de se religioni et for-tunæ committere i, 10, 3 populus secutus judicium principum i, 10, 10 nec in

bello iudicium diligentiam fecerit ii, 15, 20 iudiciorum potestas Spartae penes magistratus iii, 3, 2

Jugum pleustri xi, 7, 15 juga montis (pro jugo, et hoc pro apice, cacumine) xiii, 7, 7 Freinsh. jugum servitutis accipere xi, 14, 7 jugum accipere xiv, 6, 8 Jugera xxxvi, 3, 2

Jungere amicitiam xliii, 5, 3 jungere aliquem alicui matrimonio ii, 6, 7 junctus alicui vinoulis societatis vi, 5, 11 junctus alicui arctissima cognatione viii, 6, 4 jungere se causae alicujus ix, 3, 5 pacem amicitiamque cum aliquibus ix, 4, 5 diei noctem pervigilem xii, 13, 7 Corinthum eloquentia sua jungere Atheniensibus xiii, 6, 10 jungi alicui (pro jungere se, de societate bell.) xv, 4, 24 Vorst. jungere societatem cum aliquo xxii, 2, 6. xxix, 4, 2 jungere affinitatem cum aliquo xxiv, 1, 8 consortium regni xxiv, 2, 4 junctus regis lateri xxx, 2, 5

Jumonis vides xx, 4, 11

Jupiter Hammon xi, 11, 2 Dodonaeus xii, 3, 8. xvii, 3, 4 Elymaus xxxii, 2, 1 Jupiter secundus Italiae rex xliii, 1, 5 Jovis filium se nuncupat Clearchus xvi, 5, 8

Juramenti apud veteres solennia xxii, 2, 8. xxiv, 2, 8 (sed ipsa vox 'juramentum' tamen hic non extat: nec est ea tam antiqui aevi. V. c. 22. lib. de Lat. M. Susp.) Vorst.

Jurare in obsequia alicujus xliii, 2, 14 non in regis, sed ducis nomen xxiv, 5, 14 jurati xxi, 3, 4

Jurgare cum aliquo ix, 7, 3 more jurgantium xvi, 5, 14

Jurgium ix, 3, 2

Jus (pro ditione) ix, 1, 3. ix, 5, 8. xxi, 1, 2 juris Atheniensium urbs habita ix, 1, 3 juris Mithridatis esse coepit Capadocia xxxviii, 3, 3 jus captivitatis iv, 3, 3 cognationis (hoc est, necessitudo, ut explicat Paulus L. pen. in fin. D. de Just. et Jur.) viii, 6, 8 Freinsh. familiaritatis vii, 3, 3. xvi, 5, 15 hospitii xliii, 4, 6 jus sodalium xx, 4, 14 in aequo jure fratres relinquit pater ii, 10, 8 materno jure et avito vincere, ibid. jure amicitiae patet alicui regia iiii, 1, 2 jura pietatis plus valent apud bonos quam opes iii, 2, 6 jura populi (pro republica, imperio) v, 8, 7 Vorst. jura affinitatis vii, 3, 9 jure cognationis obtinere aliquid xxviii, 1, 2 in jure societatis retinere aliquem xxix, 4, 9 jure belli civitates factae populi Romani xxi, 1, 3 jura patriae non liberos tantum, verum etiam vires ipsi

praesentantur xxi, 7, 5 non jure defensionis, sed patrocinio pudoris obtinere veniam xxxii, 2, 4 juris proprii facere singulas urbes xxvii, 1, 5 jure victoris potiri populo aliquo xliii, 1, 12 jus gentium et naturae, majorem ex filiis parenti succedere xvi, 2, 7. xxi, 1, 2. xxxiv, 3, 7 jus humanum (hoc est, naturale sive gentium) xviii, 4, 8 Freinsh.

Jusjurandum Spartanorum de legibus Lycargi non mutandis iiii, 3, 11 de Messenia expugnanda iiii, 4, 1 Graecorum, de Thebis diracendis xi, 8, 10 jurejurando aliquem obligare iiii, 3, 11 (Anibi, obstringere sacramenti religione. Vid. Obstringere). jurisjurandi religione solvi iiii, 3, 12

Jussus (substant.) xiv, 5, 10. xxii, 3, 16. xxxix, 1, 9

Justinus Romae scripsit hanc epitomen, Prmf. 4

Justitia imperiorum (hoc est, in imp. observanda) iii, 2, 9 morum (hoc est, rectitudo) ii, 3, 9 Freinsh. justitia religione permixta multum ad incrementa populi facit xxxvi, 2, 16 justitia Scytharum ii, 2, 5 ingenis Scytharum culta, non legibus, ibid.

Justus rex jam videtur xxxvi, 4, 7 justas heres xv, 2, 14 justus in negotio xxlii, 4, 14 justo matrimonio suscepti x, 1, 1 justior rex aetatis experimentis, causis xvi, 1, 11

Juvare fortunam virtute xxx, 1, 6 aliquem auxiliis xxxiii, 1, 1

Juvenis magis indolis vi, 5, 2 juvenes matronali habitu amicti vii, 3, 6 juvenibus non amplius una veste uti toto anno permisit Lycergus iiii, 3, 5

Juvenes animi xvii, 1, 11 Juventus (pro juvenibus) ii, 4, 2 Freinsh. vi, 7, 10. xviii, 5, 5 Phoenensium juvenus xliii, 3, 4 principes juventutis xlii, 2, 11

Juxta nocturnum visum (id est, ut per somnum viderat) i, 7, 1 Vorst. juxta amnem considerare ii, 4, 2 juxta praecceptum alicujus ii, 12, 25 regiam magnificentiam xii, 3, 11 imperii terminos xxix, 2, 4 cultum pristinae fortunae haberi xxxvi, 1, 6

L

Labare (hoc est, nutare, vacillare) xiv, 1, 13 (Ita Virgil. Aen. iv, 432) Freinsh.

Labes (pro ruina) xxx, 4, 3 pro initio ruinae xvii, 1, 5 (Vide Lexicon Calvini in hac voce) Freinsh.

Labi in luxuriam i, 7, 13. xx, 4, 5 in segnitiam xxi, 2, 1. xxxvi, 1, 1

Labia sibi præcidi jubet i, 10, 15 absicis auribus æq. naso labisque xv, 3, 4

Labienus cum Parthis societatem contra Romanos init xlii, 4, 7

Labor militiae facilior frugalibus iii, 2, 10 labore militum vires accuntur xx, 1, 2 laboribus Græciæ consuere (id est, calamitatibus) vi, 6, 2 Vorst.

Laborare (hoc est, conari, niti) xxi, 5, 10 Freinsh. discordia iv, 3, 1 pestilentia xvi, 3, 4 laborantis regis pestes xxx, 1, 10

Laboriosa urbs xviii, 5, 15

Lac in potu Scythis ii, 2, 8 et Bruttiis xlii, 1, 9 lactis usus ad cœgula inventus xlii, 7, 10 lacte ferarum nutritus xlv, 4, 3

Lacedæmon ii, 15, 4 muris cingitur xiv, 5, 6 nunquam ante Antigonus (Philippi ultimi vitricum) capta xxviii, 4, 14 Lacedæmon (tam pro regione quam urbe popitur, quod notavit et Strabo lib. viii. pag. 253) Freinsh.

Lacedæmonii ad Thermopylas ii, 11, 2 Lacedæmonii bellum gerunt cum Atheniensibus iii, 2, 1. iii, 6, 8. iii, 7, 2 et 14. v, 1, 4 Messeniis iii, 4, 1. iii, 5, 3. iii, 6, 10 Penis ii, 15, 13. v, 11, 6. vi, 2, 7 Thebanis vi, 4, 3. vi, 6, 7 Athenienses movent, ne urbem reficiant ii, 15, 3 Pausaniam damnant ii, 15, 16 Messenorum expugnant iii, 5, 1 oraculi monitu ducem ab Atheniensibus petunt iii, 5, 4 auxilia Atheniensium tanquam supervacua domum remittunt iii, 6, 3 inducias cum Atheniensibus faciunt iii, 7, 1 denuo iii, 7, 13 vindicoes se libertatis Græciæ profitentur v, 3, 13 Athenas capiunt v, 8, 6 Asiam ingrediuntur vi, 1, 4 auxilia a rege Ægypti petunt vi, 2, 1 Agésilauum in Asiam mittunt vi, 2, 7 revocant vi, 2, 17 vincuntur ab Epaminonda vi, 4, 5 iterum vi, 4, 1 accusantur apud commune Græciæ concilium, et damnantur viii, 1, 4 et 7 Philippum soli Græcorum contemnunt ix, 5, 3. xviii, 4, 1 ab Alexandro ad Persas deficiunt xi, 2, 7 omnem ferme Græciam compovent xii, 1, 6 Byssantium condunt ix, 1, 3 Tarentum xx, 1, 15

Lacera membra xxxviii, 8, 15

Lacerari verberibus i, 10, 15 lacerato corpore ii, 8, 7 dentibus laceratis visceribus xxviii, 3, 8

Laceratio fæda i, 10, 16

Laoerti (pro brachiis) xi, 6, 7 Freinsh.

Laceæens aliquem xxix, 1, 19. xxi, 5,

6. xlii, 3, 4 laceæsentium clamor xii, 9, 8

Laches Atheniensium dux in Sicilia iv, 3, 6

Lacrymæ ad movendam misericordiam efficacissimæ iv, 4, 2 lacrymæ Alexandri in morte uxoris Darii xi, 12, 6 in morte ipsius Darii xi, 15, 14 lacrymis aliquem deprecari xii, 8, 10 lacrymæ pro contumacia habentur viii, 5, 10

Lacrymare xii, 15, 3

Lacus Thrasymenus xxix, 2, 7 Tolo-sensis xxxii, 3, 9 lacus in Judæa, qui Mortuum mare dicitur xxxvi, 3, 6

Lætare morte alicujus xlii, 5, 15

Lætitia pabuli tanta xlv, 4, 14 lætitia serena xlv, 2, 4 totus in lætitiâ effusus xii, 13, 7

Lætas adoptione Dei xi, 11, 8 victoria xxiv, 7, 4 haud lætus eventus fraudis xxiii, 3, 3 securi lætique ii, 11, 12. xlii, 4, 8 lætior factus xi, 8, 9 lætiora convivio inire xxxvi, 4, 2

Lævinus consul Romanorum a Pyrrho vincitur xviii, 1, 6

Lævinus Prætor Romanus contra Philippum xxix, 4, 4

Lagenæ fictiles xxxii, 4, 6

Lanachus Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 3 occumbit iv, 4, 9

Lanachus Atheniensium dux ab Heracleotis hostibus suis insigne beneficium accipit xvi, 3, 11

Lamentatione flebili invocare nomen alicujus xviii, 8, 5

Lappedo Amazonum regina ii, 4, 12

Lamponius Atheniensium dux in Sicilia iv, 3, 5

Lana ac vestium usus Scythis ignotus ii, 2, 9 lanam tractare i, 3, 3

Lanassa neptis Herculis, Pyrrhi Achil-
lis filii uxor xvii, 3, 4

Lancea fixum caput xxiv, 5, 6

Laniatum corpus i, 10, 17

Laniatus avium aut canum, Parthorum sepultura xli, 3, 5

Lanificium ii, 4, 10 Atheniensium in-
ventum ii, 6, 5

Laodamia ultima ex Æacidarum gente
a populo interficitur xxviii, 3, 5

Laodice Seleuci (Nicatoris) mater xv,
4, 3

Laodice Seleuci (Callinici) mater
xvii, 1, 1

Laodice Mithridatis soror et conjux
veneno, quod in ipsum paraverat, perit
xxxvii, 3, 8

Laodice Armarathis uxor quinque filios

necat xxxvii, 1, 4 et propterea a populo perimitur xxxvii, 1, 5

Laodice Mithridatis soror Ariarathis (modo dicti filii) xxxviii, 1, 1 mox Nicomedia uxor xxxviii, 1, 4

Laomedon in divisione imperii Alexandri Syriam accipit xlii, 4, 12

Lapidea simulacra xx, 2, 7

Lapis: quinto lapide castra statuere xlii, 6, 9

Laqueus captus xlii, 4, 9

Lares (pro domibus) xlii, 4, 3 Freinsh. patrii lares iv, 3, 3 lares aviti xxi, 8, 4

Largiri de alieno, facile xxxvi, 3, 9 largiri Deos oportet hominibus xxiv, 6, 4 largiuntur magnos spiritus patria et penates vi, 7, 5

Largitiones i, 9, 13

Larissa nobilissima urbs a Philippo capitur vii, 6, 7

Larissæa saltatrix Aridæi ex Philippo mater ix, 8, 2 (quæ a Ptolemæo 'Larissæum scortum' appellatur xlii, 2, 11)

Lascivia oculorum i, 3, 2 per lasciviam aliquem flagellis cedere i, 5, 2

Lascivit plebs nimio otio xvi, 4, 3

Lasitudo xxiv, 8, 14

Lasos reficere xxviii, 4, 5

Late regnare in regione xlii, 7, 10 in latebris agere xxiv, 4, 5

Late cocto urbem circumdare i, 2, 7

Latere: vitia morum latent sub umbra eloquentiæ v, 2, 7 res aliquem non latet xlii, 8, 6

Latini ab Ænea conditi xx, 1, 12

Latinus Herculis filius xlii, 1, 9

Latitudo ii, 2, 2. xlii, 2, 9

Latius solum xxxviii, 4, 7

Latratus in Siculo freto iv, 1, 13

Latrocinium maris (pro piratica) xlii, 3, 5 Freinsh. latrocinii vitam mutare xlii, 1, 5 latrocinii infesta regio xi, 2, 4 latrocinii et rapto vivere xli, 4, 7

Latronis more xxvii, 2, 7 non iudicis more, sed fraude ac scelere latronis viii, 3, 15 latrones summovere xlii, 2, 9

Latus: lateri alicujus hæere xxix, 4, 8 lateri alicujus junctus xxx, 2, 5

Lavari calida a Romanis didicerunt Hispani xlii, 2, 6

Laudare virtutem xx, 4, 6 res gestas alicujus xxxi, 4, 7 summæ terræ laudanda bona xlii, 1, 6

Lavinia Æneæ conjux xlii, 1, 10 ex cujus nomine Lavinium urbs condita xlii, 1, 12

Laureæ coronæ militibus Philippi contra sacrilegos pugnaturis viii, 2, 3 tot bellorum laureæ xiv, 4, 17

Laus terrestris belli v, 4, 7 laudes pa-

ternæ xli, 6, 6 bellicæ gloriæ xviii, 7, 10 magnis scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Laxamentum xli, 5, 1

Laxare vincula xiv, 4, 1 laxat dolor vocem xlii, 4, 13

in Lecto annulus inventus xv, 4, 5 in lectum socrus concessit xxvi, 3, 6

Legare testamento (pro relinquere) v, 11, 2 Freinsh.

Legatus Romanus xxxi, 2, 8 legatus Scipioni datus frater Africanus xxxi, 7, 2 Legati Achæorum ad Pyrrhum xxv, 4, 4 Ætolorum necantur ab Apulis xli, 2, 10 ad Aristotimum Eliorum tyrannum xxvi, 1, 5 Afiorum ad Alexandrum xli, 13, 1 Antiochi ad Scipiones xxxi, 7, 4 Argyraspidum ad Antigonum xiv, 3, 11 Artaxerxis ad Græcos vi, 6, 1 Atheniensium ad Alcibiaden v, 3, 2

Philippum viii, 4, 1 et 6 Pyrrhum xxv, 4, 4 Attali ad Romanos xxx, 3, 5 Brut-

thorum ab Agathocle decipiuntur xlii, 2, 1 et 2 Carthaginiensium ad Alexandrum xli, 13, 1 ad Romanos xxxi, 4, 3 Cat-

inensium ad Athenienses iv, 4, 1 Corinthiorum ad Spartanos v, 10, 12 Darda-

norum ad Ptolemæum (Ceraunum) xxiv, 4, 9 Darii (primi) ad Carthaginienses

xix, 1, 10 Dionysii ad Syracusanos xxi, 2, 6 Eumenis ad Antipatrum xiv, 2, 4

Gallorum ad Alexandrum xli, 13, 1 ad Antigonum (juniorum) xxv, 1, 3

ad Ptolemæum (Ceraunum) xxiv, 5, 1 Græ-

corum ad Philippum (primum) viii, 4, 3 Corinthi ix, 5, 1 Hispaniarum ad Alex-

andrum xli, 13, 1 Italorum ad Alexan-

dram, ibid. ad Pyrrhum xlii, 3, 5 La-

cedæmoniorum ad Athenienses ii, 15, 3

et 7 ex sententia Themistoclis vincuntur

ii, 15, 3 ad Philippum viii, 4, 6 Locren-

sium ad Spartanos xx, 2, 13 Megabyzi

ad Amyntam Maced. necantur vii, 3, 7

Messeniorum ad Pyrrhum xxv, 4, 4

Philippi I. ad Athenienses viii, 4, 2

Philippi III. ad Hannibalem a Romanis

captiuntur et dimittuntur xxix, 4, 2 Phoc-

ensium ad Philippum viii, 4, 6 Phraha-

tis ad Cæsarem xlii, 5, 6 Pyrrhi ad

Antigonum xxv, 3, 1 Rhodiorum ad

Romanos xxx, 3, 5 Romanorum ad

Ætolos xxviii, 1, 5 superbum responsum

referunt xxviii, 3 per tot. in Africam

xxxi, 2, 1 ad Antiochum xxi, 1, 2

iterum xxxi, 4, 4 Hannibalem regi sus-

pectam reddunt xxxi, 4, 9 in Græciam

xxiv, 1, 5 violantur ab Achæis xxiv,

1, 9 ad Mithridaten et Nicomedem

xxxvii, 4, 4 ludibrio habentur xxxvii,

4, 9 Sardorum ad Alexandrum xli, 13, 1

Siculorum ad eundem, *ibid.* Sesostria ad Scythas ii, 3, 8 Tarentinorum ad Pyrrhum xviii, 1, 1 Thebanorum ad Spartanos v, 10, 12 Tyriorum ad Alexandrum xi, 10, 10 uxorum ad Scythas ii, 3, 16

Legationes (pro legatis) viii, 4, 3. xxx, 3, 6 Freinsh. in legationem proficisci ii, 15, 6 legationes audire iii, 4, 11

Legere (pro eligere) ii, 7, 4. v, 3, 3. xiii, 1, 13 Ita: lecta (pro electis) ii, 13, 3. xiii, 1, 13 Freinsh. in militiam lecti xii, 11, 5 lectissima manus xii, 10, 1 exercitus lectissimorum virorum xliii, 5, 5 legere sortem vitas i, 6, 6 (ubi itidem pro eligere est) Vorst. legere concilium omnium veluti unum senatum ex omnibus civitatibus ix, 5, 2 lectis epistolis i, 6, 1

Legio Romana xxxi, 8, 6 partem legionis emittere xlii, 4, 8. xlii, 4, 10 legiones conscribere xxxiii, 1, 2

Leni salo xlii, 4, 7 lenes cursus amnium xlii, 1, 7 lenibus verbis monere xlii, 11, 7

Lenocinia et artes ludicras loco armorum exercere jubentur Lydi i, 7, 12 lenocinia (pro, ut sup. v, 11, 7 appellat, 'venias patrociniis') xi, 12, 12 Freinsh. lenocinia querere in leges pacis, *ibid.* (pro querere ea, quibus leges pacis faciliores reddantur) Vorst.

Lenones xxi, 5, 7 (pro legatis) ii, 3, 8 Freinsh.

Leo dormientem Sandrocottum lambit xv, 4, 17 leo ferocissimus ab inermi Lysimacho interficitur xv, 3, 8

Leonatus nascendo regi tutor constituitur xiii, 2, 14 in divisione imperii Alexandri minorem Phrygiam sortitur xiii, 4, 16 occumbit xiii, 5, 14

Leonida Lacedaemoniorum rex ii, 10, 16 Thermopylas contra Persas occupat ii, 11, 2 et 9 post egregiam pugnam cum suis cecidit ii, 11, 18

Leonidas Spartanorum regis frater, Siculorum dux adversus Carthaginienses xix, 1, 9

Leonides tyrannicida xvi, 5, 13

Leontini xxii, 2, 3

Leontiscus Ptolemæi filius xv, 2, 7

Leophron Rheginorum tyrannus xxi, 3, 2

Leosthenes dux Atheniensium xiii, 5, 12

Lepidus Ægyptio regi tutor datur xxx, 3, 4

Lepori exenterato literæ inditæ i, 5, 10

Levare auxilio inferiores v, 2, 12 le-

vatur crimen communi facto xii, 10, 10

Levi momento i, 10, 11

Levitas puerilis xxxviii, 9, 9

Lex: legem parendi alicui dicere ii, 3, 8 legem pacis alicui statuere ix, 5, 2 (in quibus 'lex' pro conditione.) Vorst. sub legibus vivere equo animo xxxi, 1, 8 lege victi impensas belli suscipere xxxiii, 1, 5 leges nullas Atheniensibus antiquis ii, 7, 3 et Scythis ii, 2, 5 imo omnibus antiquissimis i, 1, 2 leges Lycurgi iii, 2, 7 et deinceps. legum Creticarum et Laconicarum celebritas xx, 4, 4 leges (pro conditionibus pacis) v, 8, 6 leges pacis xxx, 3, 9 Freinsh. in leges pacis lenocinia querere xi, 12, 12 leges alicujus respicere xii, 1, 7 in leges alicujus transire xii, 3, 8

Libamenta dare Oceano xii, 10, 4 Deæ solvere xviii, 5, 4

Libentius xxi, 5, 6

Liber pater xii, 7, 6 Orientis rex xlii, 3, 2 Liberi patris militia ab Argynaspid. superata xiv, 2, 8

Liber postremus xliii, 5, 11

Libera civitas xix, 2, 5 potestas xxii, 4, 3 provincia libera facta est xxxiii, 2, 7

Liberalitas xxxviii, 7, 10 Pyrrhi xviii, 1, 10

Libere matrem infamia xi, 11, 6 aliquem obsidione xv, 1, 3 patriam xvi, 5, 12 liberari bello ii, 6, 21. v, 3, 9 metu belli xxxv, 1, 4 liberatus magno æstu xi, 13, 3

Libratio (hoc est, in libertatem assertio) v, 8, 12 Freinsh.

Liberi liberorumque matres xxvi, 2, 3 suscepti liberi xxxviii, 2, 4. xxxviii, 9, 8

Liberius regionem depopulari xxvii, 2, 11

Libertas aliorum, tyrannorum servitus v, 10, 8 libertas militum nimia formidabilis xiii, 2, 2 libertas nullo pretio venalis ii, 14, 3 libertas Ætolorum ad Romanos usque illibata xxxii, 1, 2 Græcorum expirat ix, 3, 11 libertate a Romanis donatur Græcia xxi, 3, 2 Macedonia xxxiii, 2, 7 libertatis Græciæ vindices v, 2, 13 libertatis penas pendit Callisthenes xv, 3, 6 (Ita 'libertas' est pro libertate loquendi; ut 'moderatio' pro moderatione animi) usurpare libertatem (pro libere loqui) ix, 4, 10 Vorst.

Libido (pro voluntate) ii, 7, 3 (Sicuti superioris ævi Germania *Muthwill* in bonam partem accepit) Freinsh. (Sallustius B. Cat. 'Magis in decoris armis et militaribus equis libidinem habebant.' Et

sane ipsi vocis offigini id consentaneum est) Vorst.

Libyæ termini i, 1, 5 pars Libyæ provincia facta est xxxix, 5, 3

Licentia immoderata militaris xxxi, 1, 8 ut non tam sacrilegii ultor extitisse, quam sacrilegiorum licentiam quassisse videretur viii, 3, 6

Licet (verbum) ii, 2, 6. viii, 3, 12 et 5, 11. xiii, 2, 6. xiv, 3, 12. xxxviii, 4, 1. xliii, 5, 6

Licet (conjunctio) xxi, 5, 9. xxiv, 1, 2

Licinius Crassus consul ab Aristonice vincitur xxvi, 4, 8

Ligneæ tabellæ ii, 10, 13. xxi, 6, 6 lignei muri ii, 13, 13

Ligortas Achæorum præfectus xxxii, 1, 9 (Scrib. potius Lycortas) Vorst.

Liguros Massiliensium assidui hostes xliii, 3, 13. xliii, 4, 9. xliii, 5, 1

Limina domus xix, 3, 11

Linum ii, 1, 20

Lineamenta oris, corporis i, 2, 2. i, 9, 10. iii, 5, 11 lineamentorum alicujus similitudo xlii, 2, 10. xlv, 4, 9

Linguae obligatio xlii, 7, 1 linguae usum accipere xiii, 7, 2 linguae nodi soluti xiii, 7, 6

Lini spartique vis ingens xlv, 1, 6

Liquor fontium xlii, 1, 9

Lis: ipso litis tempore ii, 10, 10 calumnias litium xxxviii, 7, 8

Litare hostias xx, 2, 14

Literæ occultæ ii, 10, 15. xxi, 6, 6 litteræ Græcæ (hoc est, lingua Græca) xx, 5, 13 literas facere (pro scribere) xxvii, 2, 6 Freinsh. literas Athenas veluti templum habent ii, 6, 6 (ubi pro tota doctrina, et artibus liberalibus). litterarum studium vi, 8, 9 homo inter literas natus, ibid. Vorst.

Littorales (hoc est, littoris accotæ) xii, 10, 6 Freinsh.

Littas Amasonum ii, 4, 21 Adriatici maris xxxii, 3, 14 mari proximum littus incolere xviii, 3, 3 rus propter littas maris xxi, 3, 3 littora Oceani xii, 10, 1 et 13, 1 Italici maris xx, 1, 3 Hispaniæ xlv, 3, 3 arctantia freti littora xlv, 1, 9

Livius a Trogo reprehensus xxxviii, 3, 11

Lixarum in exercitu Antiochi ingens numerus xxxviii, 10, 2

Locare juventutem in insidiis ii, 8, 2 locare magna pecunia templa facienda viii, 3, 8. xvi, 6, 13

Locrenses ad Spartanos decurrunt xx, 2, 11 Leophronis Rheginorum tyranni bello premuntur xxi, 3, 2 Locri a Romanis ad Pyrrhum deficiunt xviii, 1, 9 ingentem Crotoniensium exercitum cadunt xx, 3, 6 expugnantur a Dionysio majore xx, 6, 1 subiguntur a Dionysio minore xxi, 2, 9 et spoliantur xxi, 3, 7 Dionysium ejiciant xxi, 3, 9

Locus argenteus xxxix, 1, 6

Locuples negotiator xx, 4, 3 locupletes Dii xxiv, 6, 4 ex plebe locupletissimi xxii, 2, 12

Locus: in locum alicujus eligere aliquem belli ducem vi, 1, 7 in locum omnium solus successit vi, 1, 12 in locum alicujus creatur dux viii, 1, 14 in locum alterius præesse aliquibus xii, 12, 9 evocare aliquem in locum alicujus, ibid. locum unum competunt omnes (id est, dignitatem, honorem) xlii, 2, 1 Vorst. quo in loco positæ sint Syracusæ xxii, 5, 3 locum primum gratiæ apud regem occupare xxxi, 6, 1 post hanc tertio loco regnavit xliii, 1, 6 locus spectaculorum in senatu datus xliii, 5, 10 loca bello opportuna occupanda iv, 4, 8 ad locorum patientiam animalia generat natura ii, 1, 11 locorum vitia quæsitæ arte remediis molliuntur ii, 1, 6 illustri Macedonia loco natus xv, 3, 1 suffectis in loca eorum novis regibus xi, 10, 7

Longe plurius ultio fuit quam injuria ii, 7, 6 qua parte virtutum longe superior sit vi, 2, 14 longe major militum numerus ix, 3, 9

Longinqua militiæ xi, 1, 3 longinqua a domo militiæ xi, 5, 9 expeditio xviii, 1, 3 longinqua bella i, 1, 7. xli, 1, 8

in Longitudinem et latitudinem multum patet Seythia ii, 2, 2

Longus luctus xlii, 4, 14 longa militiæ (pro longinqua) xviii, 1, 2 obsidio xiv, 6, 5 navigatio xvi, 3, 6. xxxii, 3, 15. xlii, 2, 10 longæ naves xiii, 5, 7 longum otium (pro diuturno) iii, 7, 1 Freinsh.

Loquacitas nuntiorum ii, 15, 15

Loqui fortius quam facere xxviii, 2, 14 apud intellectum loqui xi, 15, 6 loquitur fama hanc rem xviii, 4, 7

Loramenta xi, 7, 16

Lorica brevior iii, 1, 8 lorice plumatæ Parthorum munimentum xli, 2, 10

Lucani bellum gerunt cum Alexandro Epirota xii, 2, 12 cum Locrensisbus xxi,

3, 3 Pyrrhum in Italiam vocat xviii, 1, 1 a Brutiis, progenie sua, vincuntur xxiii, 1, 5 Lucanorum mores xliii, 1, 9

Luci spe xviii, 5, 10

Luctatur spiritus cum igne inter infensiores iv, 1, 4

Luctuosa (hoc est, tristia, lugubria, damnoſa) ix, 3, 2. xxxviii, 8, 14 Freinsh.

Luctus exercitus indictus xii, 3, 1 Orodii ob cædem Pacorii xlii, 4, 14 nimius luctus est contra decus regium xii, 12, 12

Lucullus summus imperator xxxvii, 1, 8 Tigranen vincit xi, 2, 2

Lucus Marti sacer xliii, 2, 3

Ludentes i, 5, 2

Ludibrium fortunæ Selenus (Callinicus) xxvii, 2, 6 ludibrium omnium inter æquales aliquem reddere ix, 6, 6 in ludibrium favoris aliquem ostendere xxvi, 1, 5 ludibrium (pro opprobrio) xix, 3, 8 Freinsh.

Ludicræ artes i, 7, 12

Ludimagister ex rege Dionysius xxi, 5, 8

Ludi sunt illa omnia xxix, 3, 2 ludi in convitiis xii, 3, 11 inter epulas ix, 4, 1 in nuptiis Cleopatræ Philippi filis ix, 6, 3

Luere supplicia (hoc est, pœnas dare) ii, 5, 6. viii, 1, 4 pœnas, idem. i, 9, 8. viii, 1, 13. xvi, 2, 6 Freinsh. (Exprimatur et modus supplicii: ut) luere supplicia crucibus ii, 5, 6 (Additur et casus tertius): luere pœnas alicui xii, 2, 17 Vorst.

Lues (pro peste) xx, 5, 10 Freinsh.

Lugere xliii, 2, 10 lugere fortunam publicam xxviii, 4, 6 legentia castra xviii, 7, 10

Lugubri veste induti Olympiadis accusatores xiv, 6, 6 (scilicet ad concitandam mulieri invidiam. Tangit hunc morem etiam L. 15. §. 27 D. de Injur.) Freinsh. lugubre spectaculum xxiv, 2, 4 lugubres nuptiæ xvi, 5, 3

Luna nocte defecit xxxiii, 1, 7

Lupa Marti sacra xliii, 2, 7 Romulum et Remum alit xliii, 2, 6 (Hinc):

Luporum animi Romanis xxxviii, 6, 8

Lupanar: stare in lupanari xxi, 3, 4 conspici in popinis et lupanaribus xxi, 5, 4

Lupercus Romania, qui Græciæ Pan est xliii, 1, 12 (Hinc):

Lupercalia xliii, 1, 7

Lupus Illicroni puero tabulam eripit xliii, 4, 9

Luscinus Fabricius: vide F.

Lusitanorum equorum celeritas xlv, 3, 1

Lastrationis castrorum apud Macedonas mos xlii, 4, 7

Lux: lucis splendor xxi, 2, 1

Luxuria (pro luxu) iii, 3, 4 et 5 (pro levitate quasi et nequitia) v, 5, 7 (Vide A. Gellium vii, 11) Freinsh. luxuria divitiarum ii, 14, 6 opum xxi, 8, 9 in luxuriam lapeus i, 7, 13. xx, 4, 6. xxxi, 6, 3 revolutus xxx, 1, 7 luxuria Antiochi (Soteris) ducentis in Parthos xxxviii, 10, 2

Luxuriati xx, 4, 7

Luxuriosa convivia xi, 10, 2

Luxus (pro iudicii vestium magnificentia) xii, 3, 10 Freinsh.

Lycas, qui alias Pan, Romanis Lupercus xliii, 1, 7

Lycæonia dono Romanorum Ariarathis filii cedit xxxvii, 1, 2

Lycia in divisione imperii Alexandri Nearchi evenit xii, 4, 15

Lycortas Achæorum dux xxxii, 1, 9

Lycurgus Spartanorum legislator iii, 2, 4 auctorem legum suarum Apollinem Delphicum sagit iii, 3, 10 easque voluntario exilio firmat iii, 3, 12

Lycurgus alius Spartanorum rex xxix, 1, 6

Lydi rege Croeso cum Cyro bellum gerunt i, 7, 3 ante Cyrum iuncti i, 7, 13 rebellantes lenocinia et artes ludicras exercere iubentur i, 7, 12 Tuscos condunt xx, 1, 7

Lydia in divisione imperii Alexandri Menandro evenit xlii, 4, 15

Lyncistarum familia xi, 2, 2. xi, 7, 1. xii, 14, 1 (Legendum potius Lyncistæ. V. Not.) Vorst.

Lysander Spartanorum dux Alcibiaden vincit v, 5, 2 et Cononem v, 6, 4 Athenienses omni ditone exait v, 7, 3 ipsamque urbem obsidet v, 8, 1 et capti v, 8, 6 interficitur vi, 4, 6

Lysias orator et exul Syracusanus 800 milites suo stipendio conductos Atheniensibus auxilio mittit v, 9, 9

Lysimachia urbs terræ moto evertitur xvii, 1, 2

Lysimachus in divisione imperii Alexandri Thraciæ et Ponto præficitur xlii, 4, 16 bellum contra Antigonom instruit xv, 1, 4 a Cassandro sociis in auxilium mittitur xv, 2, 17 leonem interficit xv, 3, 8 et generum suum Cassandri filium xvi, 2, 4 et filium suum Agathoclen xvii, 1, 4 Pyrrhum Macedonia pollet xvi, 3, 2 Ly-

aimachi vita et laudes xv, 3, 1 cum Se-
leuco bellum et comparatio xvii, 1, 8
mors xvii, 2, 1

Lysimachus superioris filius ab avun-
culo Ptolemæo occiditur xxiv, 3, 7

M.

Macedones inter otia Græcorum emer-
gunt vi, 9, 6 regem infantem in cunis in
aciem deferunt vii, 3, 8 sub Alexandro
omnium rerum præter militiæ immunes
xi, 1, 10 gaudent amisso Alexandro xiii,
1, 7 Olympiada occidendam decernunt
xiv, 6, 7 Macedonum indurata bello vir-
tus ix, 3, 9 virtus xi, 6, 11 laus xi, 9, 5
instituta ad comitatem xi, 11, 12 reges
vii, 1, 11 ante Alexandrum diademate
non usi xii, 3, 8 salutantur non adoran-
tur xii, 7, 3 Macedonia regum sepulcra
vii, 2, 2 numerus xxxiii, 2, 6 virtus vii,
1, 4

Macedonia vii, 1, 1 et seqq. caput
imperii Alexandri xiii, 6, 11 Macedonia
nobilitas xxxiii, 1, 1 status turbatus
xiv, 6, 8 Macedonia (pro, ex Macedonia)
xii, 1, 4 (Vide Notam Bernec. ad xiv,
5, 9) Freinsh.

Macedonicus victus opimionis exerci-
tus xxxiii, 1, 3 Macedonicum imperium
xxvi, 1, 10. xxxviii, 7, 1 bellum xxix,
4, 11. xxxiii, 1, 1 et 6 Macedonico mo-
tu soluti Romani xxix, 3, 7 Macedonici
regni finis xxxiii, 1, 7

in Macello perstare xxi, 5, 6

Machinari alicui exitum xxxix, 4, 5
et 6

Macies terræ (pro siccitate et asperi-
tate) xliii, 3, 5 Freinsh.

Macula segnitæ (id est, ex segnitia)
xxvi, 1, 2 Vorst. savitæ xii, 5, 5

Madere suo pariter et hostium cruore
xxviii, 4, 7

Maotis ii, 1, 19

Magas rex Cyrenarum xxvi, 3, 2

Magi regnum Persarum invadunt i, 9,
9 occiduntur a septem i, 9, 22 Magorum
Babyl. dexteritas in vaticinando xii, 13,
3 Magorum predicta contemnere xii,
13, 5

Magia Ægyptiorum studium xxxvi, 2,
7 Zoroastris inventum i, 1, 9

Magica artes i, 1, 9

Magis (comparativo junctum) iii, 2, 7.
xii, 11, 2 (Ita 'magis clarior' L. fin. C.
de Jure domini. impetr.) Freinsh. (Plura
id genus congestit Bernecerus in Notis
ad iii, 2, 7) non mœnibus magis quam

armis (pro armis sequæ ac mœnibus) i,
10, 19 Sic et: non magis virorum impe-
rio quam foeminarum virtutibus ii, 1, 2
(Vide et iii, 2, 7) Vorst. maxime xii, 5,
2 et 6, 10

Magister nequitie xxx, 1, 9 præcepta
magistri xvi, 5, 13

Magistratus Spartanorum ii, 10, 14
magistratus annui ii, 7, 2 creare magi-
stratus iii, 3, 2 ad magistratus rem deferre
xliii, 4, 9

Magnanimitas Alexandri xi, 12, 13

Magnifica xvi, 3, 8 res amplæ magni-
ficæque ii, 1, 1 magnificentior animo ix,
8, 13 magnificentiora castra solito xii, 8,
16 (majora) Scheff.

Magnificencia ludorum ix, 6, 3

Magnitudo (pro excellentia) ii, 15, 18
Ita: magnitudo Alexandri xii, 16, 4.
xiv, 5, 10 Mithridatis xxxvii, 3, 1 (pro
potentia) xxxvii, 4, 5 (pro mole corporis)
xi, 13, 5 et 8 Freinsh. magnitudo Cyri
prænuntiata fuit i, 4, 3 magnitudine ani-
mi aliquid facere xi, 12, 13 ea magni-
tudine virium et sapientiæ fuit in omnibus
xiii, 1, 11 magnitudinis infinitæ elephan-
tus xv, 4, 19

Magnus (pro multo) xxii, 7, 6 magnus
apparatus belli vi, 2, 10 nitor xliii, 4, 2
dux magnus xlv, 2, 7 magna cura vi, 3,
2 indoles vi, 5, 2 ambitio i, 3, 2 magna
voce exclamare v, 10, 1 magni vortices
pelagi iv, 1, 13 corona aurea magni pon-
deris xi, 10, 10 magnæ res gestæ vi, 2,
10. xii, 4, 2 magnæ opes xviii, 4, 6
landes ii, 9, 16 magnis funerum impensis
aliquem efferre xii, 1, 1 magnis sapientiæ
incrementis ornatus xx, 4, 3 major impet-
us (hoc est, acerrimus, et cui resisti non
potest) iv, 1, 1 (Ita 'major casus' L. 1.
D. de Edendo. 'major malitis' L. 5. D.
Quod metus causa. 'major vis' L. 3. §.
1. D. Naut. Caup. Stab. et L. 25. §. 6.
D. Locati). major valetudo xliii, 2, 11
majoris belli causa ii, 12, 12 majoris im-
perii studium iv, 3, 5 majores spiritus vi,
7, 5 in majus omnia extollit fama ii, 13,
2. xiv, 1, 2. xxv, 1, 8 (Ita fere Livius
iv, 1, 8 et 84, 7) Freinsh. Athenarum
restitutio in majus ii, 14, 2 maximum
pervigilium malum xxiv, 8, 14 maximi
imperii subversi et recepti auctor v, 4,
13 maximis plurimisque urbibus regionem
possidere xxxviii, 4, 7 maximi duces xli,
1, 7 maxima Hyrcanorum gens i, 6, 16
maximæ opes ix, 8, 5 maximam gloriam
invenire iii, 7, 10 maximarum gentium
viribus succinctus vi, 1, 2

Magos xviii, 7, 19. xix, 1, 1

Mago Cartaginiensium dux Romanis auxilio missus xviii, 2, 1

Majestas regia i, 7, 7. i, 9, 11 Africani xxxi, 7, 7 majestas Deorum vindicata per illum viii, 2, 7 sine majestate numinis Apollinis nihil unquam gesserunt Athenienses viii, 2, 11

Majores xi, 4, 6 majores paterni xxxviii, 7, 1

Malchus Carthaginiensis exul xviii, 7, 2 patriam obsidet viii, 7, 6 filium suum cruci affigit xviii, 7, 15 occiditur xviii, 7, 18

Male agere rem (pro infelicitate) iv, 6, 4 (Vide et Ind. Nep. in Male) Vorst.

Maligne præbere commeatu (Nicht zu lieb werden lassen, durch den rauffen geben) v, 2, 14. (Ita Plinius vii, 50 'Malignum et breve est hoc munus naturæ (vitam intelligit) etiam in iis, quibus largissime contingit.' Ita Seneca Benef. vi, 34 'Maligne apertas fores.') Freinsh.

Malle: qui se fœminam malit esse quam virum i, 3, 3 (Ita Nepos: 'Capit se tecum affinitate conjungi,' pro capit tecum aff. conjungi. V. Ind. in Nep. v. Cupere, et Postulare) Vorst.

Malum (pro infortunio) xvii, 1, 5 malum intestinum v, 3, 9 malum discordiæ (hoc est, pomum Eridia) xii, 16, 11 Freinsh. tanti mali sensus ad omnem ætatem penetravit v, 7, 5 causa et origo mali viii, 1, 4 mali labe xvii, 1, 5 finis mali xx, 2, 6 alterum alterius malo crescit xxiii, 2, 6 mala iv, 5, 2. xvi, 4, 1. xviii, 6, 11 fœssus malis iii, 7, 13 mala captivitatis iii, 5, 2. xxxix, 3, 6 dissensionis xvi, 3, 8

Mamma (etiam virorum est) sagitta sub mamma trajectus xii, 9, 12 Vorst. dexteriores infantum mammas inurebant Amazones ii, 4, 11

Manat origo alicujus ab aliquo xxiii, 4, 4 omnia sanguine manant xxviii, 8, 5

Mandare (hoc est, jubere dici, *zuent-bieten*) xxiv, 2, 4 insidiis (hoc est, uti insid.) v, 2, 5 Freinsh. mandare aliquem interficiendum v, 2, 5 mandare adoptionem (pro, mandare ut aliquis adoptetur) ix, 2, 3 Vorst. mandare alicui curam alicujus xiii, 6, 10 ultionem sui violatis numinibus xxxix, 3, 11

Mandata alicui dare ad parentes ejus xii, 15, 3 mandata occulta data sunt legatis xxxiv, 1, 5 mandatis occultis societatem inire cum aliquo xxxi, 1, 7 mandatis tacitis alicui præcipere xxi, 2, 1

Mane: primo mane i, 10, 4

Manere: fortius mansisse, quam dimi-

casae ii, 11, 11 ab alieno imperio intacti aut invicti mansere ii, 3, 1 consuetudo hæc in successoribus mansit xii, 4, 7 originis ejus argumentum etiam in posteris mansit xv, 4, 9 Atheniensibus etsi fractæ sint opes, manere tamen navalem usum vi, 1, 8

Manes interfectorum placare xx, 2, 6 Manium pacem occupare xx, 2, 7 Manes interemtorum obversantur ante oculos xxvi, 2, 5 Manibus interfectorum pœnas pendere xxxvi, 4, 2 Manibus alicujus parentare xxxix, 3, 12

Manifesta damna ii, 3, 11 manifesto quodam numine xlv, 4, 7

Manifestare: quantum in juventute profigatum sit, victi contumaces fœminarum animi manifestant xx, 4, 13 manifestant munera gratam voluntatem reddentium vota xxiv, 6, 10 hoc ipsorum vocabulo manifestatur xli, 1, 2

Manipulus hostium xxxiii, 2, 2

Manlius Vulso consul xli, 4, 3 (Vide etiam Bulso)

Manlius Maltinus a Mithridate vincitur xxxviii, 3, 8 idque in Cappadocia xxxviii, 4, 4

Mansiones (pro itineribus, hoc est contrarium pro contrario, quæ quomodo idem quandoque significant, dicit aliquid A. Gellius lib. vii, cap 21) xiii, 8, 5 mansiones (possunt etiam dici castra, quod in iis manetur. Vide Livium xlv, 38, 8. idem ergo est 'continuatis mansionibus,' quod 'cont. castris.' Vide Notam Bernec. ad h. l.) Freinsh.

Mansuefacta barbaria xliii, 4, 1

Mansuetudo xv, 4, 19 mansuetudinem mulieribus assignant Parthi xli, 3, 7

Manubie (pro omnibus quæ bello capta sunt) v, 10, 12 Freinsh.

Manumittere servos iii, 5, 6. xvi, 5, 1 manumittendi potestas nulli permissa apud Parthos xli, 2, 5

Manus abstinere a proximis viii, 6, 4 in manibus alicujus pueritiam agere xii, 6, 11 (Nostri, *auff iemendes Armen.*) Sic: in manum accipere i, 4, 12 manu promptus xxiii, 4, 11 manu fortis xxv, 4, 8 Vorst. manus (pro copiis, exercitu) ii, 12, 10. ii, 13, 3. xii, 10, 1. xiii, 5, 7. xxviii, 2, 5. xxx, 3, 2 (pro multitudine, turba) xvi, 3, 7 Freinsh.

Marathon ii, 15, 18

Marathonia pugna ii, 11, 2 et 12, 13

Marathonii campi ii, 9, 9

Marcere: otio et desidia corrupti marcebant xxi, 1, 3 marcens quotidiana luxuria xxxiv, 2, 7

Marcus Lepidus: vide L.

Mardi subiguntur ab Alexandro xii, 3, 4 a Phrahate xli, 5, 9

Mardonius cum exercitu in Græcia remanet ii, 13, 3 Olynthum expugnat ii, 14, 1 vincitur et fugatur ii, 14, 5

Mare Adriaticum xx, 1, 9 Ægyptum ii, 1, 19 Caspium xlii, 2, 9 Inferum xx, 1, 7 Mortuum xxxvi, 3, 6 Ponticum ii, 1, 19 Superum iv, 1, 1. xx, 1, 8 maria pontibus a Xerxe strata ii, 10, 24 maris latrocinium (pro phratia) xliii, 3, 5 Freinsh.

Marem femine matrimonio junxit primos Cecrops ii, 6, 7 mares ii, 4, 10

Margiani xli, 1, 10

Marini comæatus iv, 4, 5 marinæ auro status xlii, 1, 10

Maritus : uxor mariti sanguine dotata i, 7, 19 corpus interfectoris super mariti reliquias cremavit Olympias ix, 7, 11 memoria maritū xiv, 5, 10 post mortem mariti xvi, 1, 2 uxor maritum oculis fastigabat xliii, 2, 9

Maritima urbs ix, 1, 2

Marpesia Amazonum regina ii, 4, 12 interficitur ii, 4, 16

Mars Amazonum pater ii, 4, 13 item Romuli et Remi xliii, 2, 3 Marte æquo discessum est utrinque (id est, æquo prælio) iii, 6, 9 (Sic et dicunt, aperto Marte, cæco Marte dimicare. Pro quorum priore noster, aperto prælio. V. Aperto) Vorst.

Marsicum bellum xxxviii, 4, 13

Masinissa Numidie rex Romanorum socius xxxiii, 1, 2 Masinisse in Romanos merita xxviii, 6, 4

Massilia conditur xliii, 3, 4 et 12 insidiis a Comano petitur xliii, 4, 6 obsidetur a Catumando xliii, 5, 5

Massilienses pro Phocæensibus conditoribus suis deprecantur xxxvii, 1, 1 cum Gallis et Liguribus bella gerunt xliii, 5, 1 Carthaginienses vincunt xliii, 5, 2 Romæ incendium publico funere prosequuntur xliii, 5, 9 Massiliensium instituta xliii, 4, 12

Mater Alexandri : vide Olympias. Darii : vide D. matres suas interfecerunt Antipater Cassandri filius xvi, 1, 1 Alexander Ægyptus xxxix, 4, 5 Grypos xxix, 2, 6 Ptolemæus Philopator xxix, 1, 5 studium placendi a virgine in matrem conferre xxvi, 3, 4 in utero matrum refugere i, 6, 14 infelicitium matrum ululatus xix, 2, 11 liberi in gremio matrum occisi xxvi, 1, 7

Materia scelerum auri argentique usus iii, 2, 12 (ubi 'materia' pro occasione.) Sic et : materia seditionis xi, 5, 2 mate-

ria (vocatur bitumen) i, 2, 7 generandis ignibus soli Siciliæ naturalis materia iv, 1, 3 non minorem rerum materiam habere in Italia, quam alius in Persis xii, 2, 2 materia magna incrementorum est aliquid alicui xliii, 4, 24 materiam quietis avide arripere xxx, 1, 7 materia uberior (belli) Italia xxxi, 5, 4 Vorst.

Materna nobilitas i, 4, 4 vitam per ubera materna deprecari xvi, 1, 1 maternæ fraudis vestigium xvi, 1, 3 in ultionem maternæ necis bellum gerere xvi, 1, 5 armari xliii, 2, 10 materni majores xxviii, 7, 1 maternæ sordes xliii, 2, 11 maternum genus xliii, 4, 5

Matrætera xxxix, 3, 8

Matrimonii origo ii, 6, 7 in matrimonii non habenda ratio pecuniæ iii, 3, 8 matrimonia (hoc est, uxores) iii, 3, 8. iii, 5, 6. xiv, 3, 7. xviii, 5, 5 Freinsh. matrimonii reticenda i, 7, 15 in matrimonium dare i, 7, 1 tradere i, 4, 4 matrimonio jungere marem feminæ ii, 6, 7 in matrimonium accipere aliquam xvii, 2, 15 in matrimonium recipere. (V. Recipere). ex matrimonio alicujus liberos tollere xvii, 3, 4

Matronarum ornamenta pudicitia, non vestes xx, 4, 12 matronæ principum xiv, 6, 3

Matronali habitu amicti Macedones Persicorum legatorum libidinem puniunt vii, 3, 6

Matura ex aliquo (hoc est, vicina paritui) xlii, 2, 5 matura senectate decedere xli, 5, 5 maturum (pro eo, quod ad perfectionem suam dudum pervenit, et jam corruptioni opportunum est) xi, 5, 7 maturior conceptio (id est, celerior) iii, 4, 6 Freinsh. matura imperia xi, 5, 7 maturior indoles vi, 5, 4

Maturare fugam ii, 13, 7 (Ita Virgilius Æn. i. 141.) opus ii, 15, 5 et 7 (De hac voce vide Macrob. Saturn. vi, 8) Freinsh.

Matarius (celerius) iii, 1, 3 Vorst.

Matutino tempore ii, 14, 9

Mauri Carthaginiensium hostes xix, 2, 4

Medea conjux Ægei ii, 6, 14 Jasonis xlii, 2, 12 Colchos redit, ibid.

Medea urbs xlii, 3, 6

Medela xi, 1, 7

Medi quandiu regnaverint i, 6, 17 subiguntur a Parthis xli, 6, 6 Medi (pro regione Medorum) i, 6, 16 Freinsh. (Vide et Parthi et Persæ)

Medica major et minor xlii, 4, 13

ex Medicis unus xi, 8, 5

Medicus sermo xli, 2, 5 Medica Per-

sicaque regna xli, 1, 8 Medici imperii origo i, 3, 6. xlii, 3, 6 finis i, 6, 17

Mediocre (pro modico, parvo) vii, 3, 7 Freinsh. mediocris vir (non illustri loco natus) i, 4, 4 haud mediocris fructus (non exiguus, magnus) iv, 2, 4 Vorst. haud mediocris metus capit aliquem xi, 1, 5 non mediocris populus xxxii, 3, 12 non mediocre momentum accessere viribus Persarum xi, 4, 12 non mediocre momentum partium xiii, 6, 12 cum mediocri turba popularium venit in Italiam xliii, 1, 6

Mediolanum Gallorum colonia xx, 5, 8 Meditabundus bellum xxxviii, 3, 7 (Ita Sallustius 'vitabundi tela' Jug. 60. 4. et 'classem' Hist. ii, 3, 7) Freinsh.

Meditari bellum xxv, 4, 1 fugam in regnum xxxviii, 9, 4

Medius : media saxi rupes xxiv, 6, 7 media inter utramque regionem xlii, 1, 4 flumen per mediam urbem insuens xi, 8, 3 medio tempore (*mitlerweil*, hoc est, interea) iv, 3, 1 Freinsh. ii, 4, 1. iii, 2, 7 medii itineris loca arida xii, 10, 7 media potione (dum bibis) xii, 13, 8 Vorst. Medius Thessalus xii, 13, 7

Medus Ægei ex Medea filius ii, 6, 14 (qui et Medius appellatur xlii, 2, 12) Freinsh.

Megabyzus ad subigendam Thraciam a Dario missus vii, 3, 1 Bubaren cum exercitu in Macedoniam mittit vii, 3, 7

Megara a Pisistrato pæne capta ii, 8, 4 Megarenses Atheniensium inimici ii, 7, 7 strategate vincuntur ii, 8, 3

Mel inventum xlii, 7, 10. xlii, 4, 1

Meleager xlii, 2, 6. xlii, 3, 2 summæ rerum præficator xlii, 4, 5

Mellior (hoc est, aptior) v, 2, 7 (Ita Virgilius Georg. i, 286. et Æn. v, 68. hoc est, fortior) ix, 2, 4 (et ibi notata) xi, 13, 9 (sicut etiam 'bonus' pro forti ponitur, 'ut' apud Sallustium Jug. 53. 10. et Tacitum i, 3, 1) Freinsh. meliores versificatores iv, 9, 4 ad meliora patriæ tempora se reservare ii, 11, 15. xxviii, 4, 9

Membra lacerata xxxviii, 8, 15 civitas per multa membra divisa v, 10, 10 Achæi per civitates veluti per membra divisi xxiv, 1, 2 corpus in membra divisum xxxviii, 8, 15 urbis veluti regni membris amissis xxx, 4, 17

Meminisse xi, 13, 9. xxviii, 2, 3. xxxvi, 2, 15 nec belli periculorum meminerant (pro, non cogitabant de bello gerendo) xi, 5, 9 Vorst.

Memor adhuc Darium vivere xi, 10, 4 memores, se ejus opera adjutos v, 11, 6

Delph. et Var. Clas.

memores originis xlii, 3, 4

Memorabilis Parthis Arsaces xli, 5, 5 pelle arietis memorabilis gentibus xlii, 2, 10 in qua victoria etiam illud memorabile fuit i, 8, 12 hujus viri inter multa egregia et illud memorabile fuit ii, 7, 6 reges variis casibus memorabiles i, 7, 14 memorabiles alicujus casus xxxviii, 9, 1

Memorare : quem bellum Græcis intulisse memoravimus xx, 5, 1

Memoria patrisaliquem donare xxxviii, 6, 6 memorie alicujus honorem tribuere xli, 5, 6 in memoriam somni revocari i, 5, 3 in memoriam alicujus facti revocari : Vide Revocare

Menalippe Amazon ab Hercule capta ii, 4, 23 traditis a sorore armis redimitur ii, 4, 25

Menander in divisione imperii Alexandri Lydiam sortitur xlii, 4, 15

Mendacio Deos illudere xvi, 5, 11

Menelaus (Alexandri Magni abavus) vii, 4, 3

Menelaus (Philippi primi frater) vii, 4, 5 ab eodem occiditur viii, 3, 11

Menelaus (Ptolemæi primi frater) a Demetrio primo captus fratri remittitur xv, 2, 7

Mens : gentes mentis infidæ xi, 1, 6 ardore mentis incensus xi, 5, 4 repentinus impetus mentis xii, 7, 8 sine ullo tristioris mentis argumento xii, 15, 3 mentes vatam in recordiam vertit xxiv, 6, 9

Mensis : mense octavo exacto xlii, 2, 5 post menses admodum septem xvii, 2, 4 ante menses xx, 5, 4 interfectis mensibus xxxviii, 1, 6

Mentionem habere (pro ment. facere) x, 2, 2 Freinsh. mentio orta rerum gestarum inter ebrios xii, 6, 2

Mentiri sexum i, 2, 4 originem alicujus xxxv, 2, 4

Mercari ab aliquo, ut differat bella vi, 1, 5 (quod alibi, redimere bellum). Vorst. mercari pacem ingenti pecunia xxiv, 4, 7

Mercatores peregrini xxxvi, 2, 6

Mercatus Olympiacus xlii, 5, 3 (Mercatus autem dicitur, quia tam celebri in conventu mercaturam et nundinas exerceri occasio fuit : hinc quidam nostrum vocabulum *die Messe*, a *Missæ* derivatum nec absurde putant, quod eo potissimum tempore, cum *Missæ* legebantur, quod priusquam viliores esse cœperant, bis aut ter quotannis fiebat, propter frequentiam eo venientium nundinas commitebantur) Freinsh.

Mercæ : tam fœda ei mercæ reddita xli, 6, 11 pacta mercede bellum redi-

Ind. Just.

l

mere vii, 5, 1 mercede fraudari xlii, 1, 2

Mercenarius miles viii, 1, 9 exercitus xxvii, 2, 10. xxxviii, 8, 11 mercenarii xxvii, 3, 12 mercenaria manus xxv, 8, 7. xxvii, 3, 5

Merere : tardius, quam temeritas ejus meruit, occisus est xxv, 4, 10 vitam ferro, ut meruerat, amisit xxiv, 3, 10 memor quae meruisset a fratre xxvii, 3, 9

Meretrix quaedam Antiochum Hieracem custodia Ptolemæi liberat xxvii, 3, 11 supplicio meretricum expiata regni infamia xx, 2, 8 meretricis in aula Ptolemæi potentia xxx, 2, 1

Mergere naves ii, 12, 27 (quod alibi, suppressere) Vorst. mergi in profundum xxxvi, 3, 7

Mergis, Cambysis frater, ejus jussu interficitur i, 9, 5

Meridianæ horæ ii, 14, 9

Meritum alicujus in aliquem (de eo qui est male meritis) i, 6, 8 Vorst. novis meritis offensam corrigere xxxv, 2, 3 meritorum officia xi, 16, 7

Mero saucius xxiv, 8, 1 solutus ix, 6, 6

Merces (plur.) : mercium compensati-
one, non pecunia emi singula jussit Lycu-
rgus iii, 2, 11 distractis mercibus ix, 1, 6

Mesopotamia in divisione imperii Alex-
andri Arcesilao sorte venit xiii, 4, 23

Messena urbs iii, 4, 1

Messenii post decennalem obsidionem
iii, 4, 3 nec virtute sed insidiis a Sparta-
nis expugnantur iii, 5, 1 rebellant iii, 5,
2 denuo vincuntur iii, 5, 15 et rebellant
iii, 6, 1 legatos ad Pyrrhum mittunt xxv,
4, 4 Philopemenem capiunt xxxii, 1,
6 vincuntur ab Achæis xxxii, 1, 10

Messes (pro frugibus, frumento) xxiv,
7, 6 Vorst.

Meta : curru circummetam acto xii, 10, 5

Metalla argenti in Thracia viii, 3, 12
metallorum in Hispania copia xlv, 1, 6

Metapontini Græcorum coloni xx, 2, 1
foedus cum Alexandro Epirota jungunt
xii, 2, 12

Metari castra i, 8, 3 opportuna quæ-
que victoris suæ xxvii, 3, 5

Metellus Romanorum ad Ptolemæum
legatus xxxviii, 8, 8

Metiri vitæ finem non annorum spatio,
sed imperii terminis xvii, 1, 12

Metuere certamina iii, 1, 5 offensam
xlii, 8, 8 excidia urbium xxiv, 5, 9 arma
alicujus xxx, 3, 2 nihil hostile metuens
ii, 4, 21 contemnendus nagis quam me-
tuendus xxi, 5, 7 metuentibus nulla
quies ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 metuenda
arma xxviii, 4, 1

Methona urbs vii, 6, 14

Metus auxiliorum potentium major
quandoque, quam qui ex hoste est iv, 3,
7 metus religionis tadium assuescendi
legibus vincit iii, 3, 10 metus capit ali-
quem xi, 1, 5 metum alicui demere xi,
1, 18 injicere xxv, 1, 7 metus sustinere
xxvi, 1, 3

Mesentius Ænæ hostia xliii, 1, 13

Micythus servus Anaxilai, et ejus li-
berorum tutor iv, 2, 5

Mida Phrygiæ rex xi, 7, 14

Midas Macedoniæ regulus vii, 1, 11

Migrare ad aliquem v, 10, 7. xviii,
4, 10

Migrationis ministri xviii, 4, 12

Miles gregarius v, 2, 1. xxxviii, 10, 3.
xlv, 2, 8 militem se expeditionis offerre
xxi, 6, 5 fortissimi militis officio fangitur
vi, 7, 11 Ptolemæum ex milite gregario
virtutis causa provexit Alexander xlii, 4,
10 militum vires labore accuntur xx, 1,
2 miles (pro militibus) v, 6, 9 Vorst. xi,
14, 5. xxii, 3, 1. xxxi, 2, 2. xli, 5, 1

Militare sub auspiciis alicujus viii, 3, 2
cum aliquo xi, 6, 4

Militaris disciplina (vide Disciplina).
militaris ætas v, 6, 5. xxii, 4, 5 militaria
scientia v, 6, 9 militaria dona xxiii, 4, 13
officia xxv, 1, 9 signa xlii, 5, 11

Militia (pro expeditione) xx, 1, 3
Freinsh. (pro exercitu) xxxii, 2, 2 ad
militiam Persicam ire xv, 4, 6 Vorst. mi-
litia remotior xii, 5, 6 peregrina xii, 2,
4 gravior sub magno duce vi, 1, 2 mili-
tiam Dei secutus Alexander xii, 7, 6 dux
in hanc militiam electus vi, 1, 2 militum
labor assiduum frugalitatis consuetudine
facilior iii, 2, 10 militum vacatio Persis a
Magis conceditur i, 9, 12 præter hanc
omnia Macedonibus ab Alexandro conce-
duntur xi, 1, 10

Mille trecentis annis imperium tenuer-
unt Assyrii i, 2, 13 mille passus inter
duas acies ii, 9, 11 mille ducentæ naves
ii, 10, 20

Milo amicus Pyrrhi xxv, 3, 2

Milo Laodamiæ percussor xxviii, 3, 8

Miltiades Atheniensium dux Darium
vincit ii, 9, 13 in carcere moritur ii, 16,
19

Minæ legatorum xviii, 7, 4 Deorum
minas expiare xxvi, 2, 2 minis populi
aliquem subtrahere xvi, 4, 20 Deorum
minis victus xviii, 5, 6

Minari alicui xxviii, 2, 3 et 7. xxxi,
8, 6

Minax animus i, 5, 5 seditio xxviii,
3, 11

Minidarus Lacedæmoniorum dux v, 4, 1

Minerva pro Delphis pugnat xxiv, 8, 5
Massiliensium hostem terret xliii, 5, 6
panificiis placatur xx, 2, 7 Minervæ sacrae Athenæ ii, 6, 9

Minium in Hispania nascitur xlv, 1, 6. xlv, 3, 4

Minister impetræ vi, 2, 15 liberorum regis xvi, 1, 13 regni amarior quam ipse rex xvi, 1, 14 ministri migrationis xviii, 4, 12 res magistratibus per ministros proditor xxi, 4, 4 talibus ministris, Orbis terrarum victus xlii, 1, 14

Ministerium consilii offerre xxxi, 5, 8 ministeria facere xxii, 3, 16 ministeria servilia xlv, 4, 13

Ministra Arsinoë noverca, Agathoclea filium interficit Lysimachus xvii, 1, 4

Ministrare regi xli, 14, 6

Minithya ultima Amazonum regina ii, 4, 33. xii, 3, 5

Minols leges xx, 4, 4

Minor viribus (hoc est, inferior) xxxix, 4, 2 Freinsh. minus perjurii contrahere iii, 7, 15 minore damno reipublicæ cadere xxii, 6, 2 minores animos habere xviii, 1, 2 minores copiae xxxviii, 1, 8 minimus nata xvi, 2, 7 ætate xxvi, 2, 6

Minuere: minuerat hostiles animos captivitas xlii, 1, 4 minuuntur vires discessu sociorum ii, 12, 19 animi Romanis xxi, 8, 8

Minus i, 7, 8. v, 2, 6 nihil minus quam bellum metuere vii, 6, 8 non minus quam ii, 1, 2. ii, 12, 27

Mirabile vii, 8, 9

Miracula Siciliæ iv, 1, 3

Miranda res ii, 13, 10

Mirari v, 1, 9. xlii, 1, 14. xxxvii, 4, 5

Mirus (pro magno): mirus tumor xi, 11, 12 Vorst. mira fortunæ inclinatio v, 4, 12 audacia ix, 4, 10. xlii, 4, 2 mira virtute pugnare xli, 5, 7

Miscere querelam publicam cum privatis casibus v, 7, 7 victos victoribus affinitatibus connubiorum xli, 12, 2 mixtus ex utrisque sermo xli, 2, 3

Miseros convicia non decent xiv, 4, 4 misera res xxvii, 2, 3 misera et inops senecta xiv, 3, 10

Miserrima servitus v, 7, 10 gravissima miserrimæ captivitatis supplicia xi, 3, 7 Miserabiles lacrymæ xxii, 2, 9

Miseranda facies viii, 5, 8 res xi, 4, 9 miserandum spectaculum viii, 4, 7. xv, 8, 4 alia sollicitudo miserandum senem invadit xlii, 4, 14

Miserari (cum accusat.) viii, 5, 13. xii, 5, 5. xxvii, 1, 5. xxviii, 4, 12 (pro miserari, nisi forte ita legendum) v, 9, 7. xv, 3, 6. xliii, 4, 11 Freinsh. miserari vicem suam, vicem filiorum (pro queri de fortuna) viii, 5, 13 Vorst. miserari casum senis xii, 5, 4

Miseratio alicujus tenet aliquem vii, 2, 11

Misere vitam exhibere xi, 10, 9

Misereri alicujus xv, 3, 6

Miseriæ infelices xviii, 7, 14

Misericordia in eo et perfidia pari jure dilectæ ix, 8, 7 piæ misericordiæ humanitate aliquem respicere xvii, 3, 8 misericordiæ verba xviii, 3, 8 misericordia alicujus permovere v, 10, 7 misericordiam movere iv, 4, 1 misericordia motus i, 4, 11 nulla misericordia sanguinis permotus x, 3, 1

Misericors populus iv, 4, 2

Missio: ab ipsa missione rursus in militiam milites revocare xiv, 3, 8 flagitare missionem xii, 11, 5

Mithridates Ponticus Heracliensium hostis xvi, 4, 8

Mithridates alius Romanorum socius xxxvii, 1, 2

Mithridates (Eupator) superioris filius xxxvii, 1, 7 ejus pueritiam xxxvii, 2, 4 administratio regni xxxvii, 3, 1 bellum cum Romanis cupit xxxvii, 4, 5 Ariarathen ex sorore nepotem interficit xxxviii, 1, 10 ejus fratrem Cappadocia pellit xxxviii, 2, 3 Nicomedem filium regno pellit xxxviii, 3, 6 Romanorum legatos vincit xxxviii, 3, 14 Mithridatis oratio ad milites xxxviii, 4, per tot. genus et nobilitas xxxviii, 7, 1 parricidia xxxviii, 1, 1

Mithridates Parthorum rex xli, 6, 1

Mithridates Parthorum rex cognomen- to Magnus xlii, 2, 3 regno a suis pulsus, a fratre interficitur xlii, 4, 4

Mitigare: vix mitigatus est patri revocanti (pro, vix adductus est, ut ad patrem in regnum rediret) ix, 7, 6 Vorst. mitigare animum alicujus xlii, 3, 2 mitigare populum xvi, 1, 18 aliquem alicui xxi, 4, 4 mitigato vultu xviii, 4, 9

Mitis in aliquem clementia xxxviii, 9, 10 miti ingenio xviii, 3, 8 mitior victoria i, 7, 6 mitior in populares xxxviii, 8, 5 mitiora vesci xlii, 4, 11

Mittere (pro jacere) i, 3, 5 vocem (hoc est, edere vocem) xlii, 4, 12 Freinsh. auxilia adversus aliquem vi, 6, 3 alicui xviii, 2, 5 mitti in auxilia quorundam iv, 4, 3 mittere malum discor-

diæ inter aliquos xii, 15, 11 mittere sub jugum xxxviii, 4, 12 mittere ad corpus requirendum xlv, 4, 3 mittit se venturum v, 3, 7 (pro, qui nuntiarent, se venturum) Scheff. de cælo missus v, 4, 10 ad senatum missus xxxi, 4, 3 in bellum xxxi, 6, 7 scrutator regio more missus xxxviii, 1, 9 quo decimas Herculi ferre missus erat xviii, 7, 7 in eam rem missi xxi, 2, 7

Mitylenæus Læomedon xiii, 4, 12

Mobilitas militum xxvi, 2, 12

Moderate administrare regnum vii, 2, 5 moderate regna dividere ii, 10, 11

Moderatio Ptolemæi xv, 1, 7 moderatio similis utinam reliquis mortalibus esset ii, 2, 11 (in quibus 'moderatio' est pro moderatione animi. Sic et Valerius Maximus iv, 1, et alii sæpius. Vide et nostrum i, 1, 1) Vorst.

Moderatus (qui justam mediocritatem servat) vii, 6, 16 Freinsh. moderatus in imperio xxiii, 4, 14 moderata polliceri xi, 1, 9

Modestia aliquid obtinere xii, 12, 7. xxii, 2, 4

Modia framenti vi, 2, 2

Modicus (pro exiguo) ii, 3, 15. vii, 1, 2 Vorst. modicæ urbes ix, 1, 1 non modica solatia xix, 3, 4

Modo personam occisi, modo causam occidendi considerans xii, 6, 5 (pro tantum) xi, 8, 4. xiii, 2, 11. xli, 8, 6. xxxviii, 7, 9

Modulari nervorum oblectamenta xxx, 1, 9

Modus ultionis ix, 8, 14 in modum triumphi v, 7, 2. xvi, 5, 5 modum statuere sumtibus nuptiarum xxi, 4, 5 in modum reorum xxvi, 4, 2

Mœnia condere ii, 12, 4 extruere v, 7, 12 patria municipes sunt, non mœnia ii, 12, 14 mœnia majora complecti ii, 15, 2 urbes mœnibus cingere xliii, 4, 1

Mœror viii, 5, 10. xii, 3, 1

Mœsta civitas xix, 2, 8 mœsta castra xviii, 7, 10

Moles (pro aggeribus contra vim aquarum) ii, 1, 20 (Sic Cic. ii. Off. 'Moles fluctibus opposita'). majori mole reparare bellum xlii, 8, 9 Vorst. moles arnarum iv, 1, 6 aquarum xxi, 5, 7

Moliri (pro aggredi) ii, 15, 1 Freinsh.

moliri aliquid in aliquem xiv, 4, 11

Molitiones castrorum xii, 8, 16

Mollior labor (hoc est, tolerabilior) xii, 4, 4 Freinsh.

Molliri vitia locorum arte ii, 1, 6

Mollitia corporis feminas antequam i, 3, 2 effeminata mollities i, 7, 13

Molossi, qui postea Epirotæ xvii, 3, 2

Momentum (pro pondere, robore) xi, 4, 12. xiii, 6, 12. xvii, 2, 11 pro tempore ii, 14, 9 pro vi, efficacia v, 4, 12 ignobile (pro re non magni laboris aut usus) vii, 3, 1 Freinsh. momenti tantum in uno viro v, 4, 12 brevis momenti culpa vi, 3, 8 non modicam momentum victoris in repentina metu hostis xlii, 5, 7 plus momenti persona filii quam auctoritas patris habuit xxii, 2, 7

Monere aliquem xli, 11, 7. xiv, 2, 12 summis obsecrationibus xiv, 8, 7

Monitus (substant.) xviii, 5, 2. xxxvi, 2, 9

Mons sacer apud Nysam xii, 7, 7 Palatinus xliii, 1, 11 aureus in Hispania xlv, 3, 6 Zapæortenon in Parthis xli, 5, 1 montes Dædali xii, 7, 9 Rhipæi ii, 2, 1 montes in plana deducti a Xerxe ii, 10, 24 montium refugia ii, 6, 10 juga xxiii, 3, 14 ardua xli, 3, 11 diversis montium regionibus pernoctare xxvii, 2, 8

Monstra in freto Siculo iv, 1, 13

Monstrare: monstro alicui arare ii, 6, 5 regi monstrata in remedia veneni herba est xii, 10, 3

Monumentum suppliciorum xlii, 7, 8 in monumenta rerum gestarum urbana condere xli, 10, 6 Herculis monumenta superare xiv, 2, 9

Moram facere (hoc est, morari. Vide Facere). pro resistere v, 6, 4 (Non absumiliter Virgilius: 'pugnam nodumque moramque') Freinsh. Moram facere rebus agendis vi, 2, 16 (pro differre quæ agenda sunt). non magnam moram facere bello v, 6, 4 (pro facere imbecillitate sua, ut brevi bellum finiatur. Simile illud Virgilii, 'pugnam nodumque moramque') Vorst. nec mora congressioni fuit xxxviii, 10, 6 una hæc mora est illi a Græcia xxix, 2, 9

Moratur ea res victoriam i, 10, 6 nec dicta res morata ii, 3, 13 morari in radice montis (pro habitare) xli, 5, 9 Vorst. nec facultas, nec inopia moratur fugam xxi, 2, 4

Morbi causa xli, 13, 10 vis xxiii, 2, 3 cura xliii, 2, 6 morbum ex Solis fervore contrahere xxxvi, 4, 5

Mori (de morte tantum naturali) xi, 11, 9 Freinsh. moriens (morti vicinus, animam agens) iii, 3, 12 Vorst. moriendi voluntas xli, 6, 9 patientia xli, 11, 9 parato ad moriendum animo ii,

11, 9 aut vincendum aut moriendum vi, 7, 6. xxii, 6, 4 mortuorum corpora cremare xix, 1, 11

Mors honestissima in castris hostium ii, 11, 13 mors ambigua prædicta xii, 2, 3 et 14 voluntaria iv, 5, 10 indubitata xii, 15, 1 morti succumbere xiv, 6, 12 mortem sibi consciscere xiii, 1, 5 mortem alicujus dolere xii, 6, 15 in mortem invictus animus xii, 15, 4 mortes xii, 1, 5. xvi, 1, 1. xix, 3, 6. xxxii, 4, 9

Morsu navem detinet Cynægirus ii, 9, 18

Mortales (pro hominibus) ii, 2, 7 et sæpius (quomodo et alii. Vide Ind. in Nep.) Vorst. mortali manu cadere xiv, 4, 12

Mortalitas : humana mortalitate majus opus xii, 16, 3

Mortuos cremare : vide Cremare

Mos Cypriorum, prostituere virgines suas xxi, 3, 2 Græcorum, ut qui corpora cæsorum petit, pro victo sit vi, 6, 9 Læcanorum in instituendis liberis xxiii, 1, 7 Macedonum salutare reges, non adorare xii, 7, 3 Persarum in eligendo rege x, 1, 2 Segobrigiorum in elocandis filiabus xliii, 4, 3 mos ingenii humani, quo plura habet, eo plura concupiscere vi, 1, 1 mores Amazonum ii, 4, 4 Hispanorum xlv, 2, per tot. Læconum ante Lycurgum soluti iii, 3, 10 Parthorum xli, 3, per tot. Philippi primi ix, 8, 4 Scytharum ii, 2, 3 morem vestis exindii gens universa tenet i, 2, 3 more ingene sui viii, 3, 15 in morem vinearum xxxvi, 3, 4 vestis sui moris xli, 2, 4 armorum mos, ibid. moris Græci vestigia ostentare xx, 1, 6 more recordium ii, 7, 10 more judicis viii, 3, 15 more negotiantium ix, 1, 9 gentis xliii, 3, 9 procellæ xxxviii, 4, 15 culti mores incultis barbariæ collatione superantur ii, 2, 14 patriæ mores subvertere xii, 5, 2 diversi mores xxx, 1, 1 regis mores secuta regia xxx, 1, 2 morum justitia ii, 2, 5 luxuria v, 9, 7 vitia v, 5, 7 solutis moribus iii, 3, 10

Motus siderum i, 1, 9 diversi motus animorum xi, 1, 1 ne quis motus in Macedonia oriretur (pro tumultu) xi, 7, 2 Vorst. motum opprimere xii, 1, 8 facere xxx, 3, 2 ex motu universorum consilium sumere xiv, 1, 3 inter turbatarum provinciarum motum xxvi, 1, 4

Movere arma ii, 8, 1 bellum adversus aliquem v, 2, 1. xiii, 5, 1 moveri misericordia i, 4, 11 domestica gloria ii, 4, 28 seditionem movet fama adversi belli

ii, 13, 2 movere aliquem (ut aliquid faciat) iv, 4, 2 movere agmen vii, 1, 9 motus ix, 3, 8 (*der sich bewegen läst*). movebat hæc multitudo hostium Alexandrum xi, 9, 2 (id est, percellerat). motus pietate mulierum xi, 9, 15 moveri multitudine hostium (pro terreri) xi, 13, 8 Vorst. moveri justis precibus xii, 8, 16 bellum movet discordia xvi, 3, 1 moveri fortuna alicujus xviii, 3, 6 movendi belli occasio xxii, 3, 8 motus pudore xxviii, 3, 16 verecundia alicujus xxii, 2, 4

Mox (pro postea) xliii, 3, 2 (Ita Seldon. Apollin. Carm. ix. vers. 53) Freinsh. Rursus noster ii, 4, 4. ix, 7, 3 (Nec semper ad tempus refertur, sed interdum ad solum ordinem) xii, 12, 11 Vorst. mox deinde i, 3, 4

Moyses Josephi filius xxxvi, 2, 11

Mucro teli vi, 8, 2 inter mucrones hostium se immergere xxxiii, 2, 4

Muliebris æmulatio xiv, 5, 2 audaciæ exemplum Artemisia ii, 12, 23 Eurydice xiv, 5, 4 Semiramis i, 2, 1

Muliebritur i, 8, 2. xiv, 6, 11

Mulier non fœminas modo virtute, sed et viros antebat i, 2, 6 mulier, regis cognata xliii, 4, 8 Brutia mulier xliii, 1, 12 mulieribus mansuetudinem assignant Parthi xli, 3, 7 mulierum bello Spartan. major virtus quam virorum xxv, 4, 6

Multiplex sonitus xxiv, 6, 8 multiplices bello premi xxvi, 2, 1

Multiplicato metu xliii, 2, 4 multiplicata victoria xliii, 5, 1

Multitudo obsessorum ipsis nocet xiv, 2, 3 multitudo credula (pro plebe) ii, 8, 9 Vorst. omnis multitudo obviam procedit v, 4, 9

Multo post ii, 15, 16. vii, 5, 4

Multum auri argentique xxxviii, 3, 9 ante multum temporis xxxviii, 3, 1 multi populi xii, 7, 12 inter multa egregia ii, 7, 6 per multa membra civitas dissipata v, 10, 10 multa fortiter, multa feliciter agit vi, 2, 16 multarum gentium conspiratio vii, 6, 4

Mummus consul Acheos vincit xxxiv, 3, 1 Sp. Mummus legatus Rom. ad Ptolemæum xxxviii, 8, 12

Mundus : si mundi, quæ nunc partes sunt, aliquando unitas fuit ii, 1, 14 tertia pars mundi Africa xxx, 4, 9

Municipes (pro civibus) ii, 12, 14 Freinsh.

Munificentia (pro liberalitate) xii, 11, 2. xxxviii, 7, 10 (pro magnificentia)

xxv, 1, 4 Freinsh.

Munimentum loci xxiv, 6, 7 satis munimenti in divitiis habere xxv, 1, 9 munimenta hostibus bellicque receptacula non extruenda ii, 15, 3

Munita civitas ii, 15, 2 munitum castellum xiv, 2, 2, xxi, 4, 6 castra vallo fossave munita xxv, 1, 9 nihil munitius neque amoenius xli, 5, 2

Munitiones (pro operibus, loricis nempe et fossis, &c.) iv, 4, 5 Freinsh.

Munus imperii beneficii sui facere xlii, 4, 9 fatale munus xlii, 4, 24 munus concubitus xv, 4, 4 libertatis xxviii, 2, 8 in cuius numeris honorem noctes Initiorum sacratis ii, 6, 13 in portione muneri aliquem vocare v, 2, 9 munificentia insignis titulo muneris xii, 11, 2 munera invicem mittere ii, 10, 10 munera ingentia spernere xviii, 2, 9 muneribus detrimenta explere v, 4, 16 donis muneribusque contendere xv, 2, 8

Mures Abderitas pellunt xv, 2, 1

Murgantini Syracusanorum hostes xxii, 2, 1

Murinæ pelles ii, 2, 9

Murus sex millium passuum intra septimum decimum diem consummatus xii, 5, 12 murus urbi civium virtus xiv, 5, 7 muri brachia v, 8, 5 v, 9, 12 vallis continuis montibus velut muro quodam clauditor xxvii, 3, 2 intra muros urbium se condere xxiv, 6, 3 muris quando primum inclusa Sparta xiv, 5, 6

Mutare morem veterem nova imperii cupiditate i, 1, 4 veluti sexum cum matre mutasset i, 2, 11 nihil mutato valtu i, 5, 8 mutare genus pugne ii, 5, 4 mutare nihil de legibus alicujus iii, 3, 11 quid addendum, mutandum legibus, ibid. mutare ducem Alcibiadem Conone v, 5, 4 mutare locum sepulture vii, 2, 4 rex non nisi morte mutatur apud Persas x, 1, 2 corpus hominis, non virtutem regis mutare xi, 1, 10 mutare vitam luxuria xx, 4, 2 atrocibus xlii, 1, 5 mutantur imperia nova regum successione xxix, 1, 1 mutata fortuna cum loco xxxi, 5, 9 mutare cultum armorum, vestis, victum xlii, 2, 8

Mutatio regni xxvi, 4, 1 rerum xi, 1, 5 animorum xxvii, 2, 3 ne qua temporibus mutatio decesset xxix, 1, 7

Mutgo rex Tyri xviii, 4, 3

Mutuari de piratica commercium pecunie ix, 1, 5

Mutuo petere ab aliquo naves xvii, 2, 13

Mutus factus xlii, 4, 12

Mutuu: mutua vulnera accipere xlii, 8, 8 mutuarum rerum commercium xvii, 5, 8 mutua virtutis æmulatio xxii, 4, 5 in mutuum exitum ruere viii, 1, 2 mutuum bellum reparare xxvii, 3, 6

Mycale mons (sive potius promontorium) Asiæ ii, 14, 7 Freinsh.

Myrtale, quæ postea Olympias, mater Alexandri M. ix, 7, 13

Mysteria Cereris evulgare nefas v, 1, 1

N.

Nabis Lacedæmoniorum tyrannus xxz, 4, 5 multas Græciæ civitates occupat xxxi, 1, 5 vincitur a Flaminio xxxi, 2, 1 bellum cum Achæis gerit xxxi, 3, 3 Nannus Segobrigiorum rex xliii, 3, 8

Narrare: ne res per quendam narraretur i, 9, 19 de origine regni ejus pauca narranda xvii, 3, 1

Nasci (pro fieri, existere) xxxix, 2, 10 nata est discordia inter aliquos xv, 1, 1 nascuntur nova bella ex integro xv, 4, 25. xix, 1, 9 natus in ludibrium fortunæ xxvii, 2, 5 nasceretur (pro natus esset) xlii, 2, 11 nascendi auctor (hoc est consilii, ex cujus executione ipsi nati sunt) iii, 4, 9 Freinsh.

Nasum alicui præcidere i, 10, 15 abscisis auribus et naso xv, 3, 4

Natali die ejus xxviii, 8, 13

Nationes indomite v, 11, 11 gentes nationesque viii, 6, 2 xxiv, 8, 18 populi nationesque vii, 1, 4

Natu maximus ii, 10, 2. xxi, 1, 1 minimus xvi, 2, 7

Natura ad locorum patientiam animalia quoque generavit ii, 1, 11 Scythias dat quod nec philosophia Græcis ii, 2, 14 natura (pro operibus naturæ) ii, 10, 24 natura loci (hoc est, situs, forma, ingenium loci) iv, 1, 18 Freinsh. naturæ jus est, primogenitum succedere ii, 10, 2. xxi, 1, 2 cui tanta virtutum ornamenta natura extiteret vii, 2, 14

Naturalia (pro genitalibus) i, 4, 2 pro sponte nata xii, 7, 7 sidera (nescio quomodo pro Sole et Luna) xlii, 6, 3 naturalis materia (hoc est, ipsa natura apta) iv, 1, 3 Freinsh. naturalis conditio factorum (de tempore mortis) ii, 2, 13 Vorst.

Navale bellum iv, 4, 10. vi, 1, 7 prælium vi, 4, 5. xv, 2, 6 auxilia navalis belli petere vi, 2, 1 navalis gloria vindicata v, 4, 7 navalis usus manet Atheniensibus vi, 1, 8

Naufragium maris xxiii, 3, 12 *naufragii comites* xvii, 2, 2 *ducenta millia Persæ eo prælio sive naufragio amittere* ii, 9, 10 *victus veluti ex naufragio profugit* ii, 14, 5 *naufragio repentina tempestatis classem amittere* xvi, 3, 10 *in naufragii misericordiam versæ* xvii, 2, 3 *naufragio in ea loca delatus* xx, 1, 10

Navigare : in Ambros *navigat* Alexander xii, 9, 3 *navigantium admiratio* xxx, 4, 3 *navigantibus sol defecit* xxii, 6, 1

Navigatio longa xvi, 3, 5 *navigationis patiens* xxxvi, 3, 7 *quedam maria ad navigationis commodum per compendium ducebat* Xerxes ii, 10, 24

Navigio parvo trajicere xxi, 7, 4 *in exiguo navigio latere* ii, 13, 10 *solida navigia* iv, 1, 16

Navis : *navem hostilem amissis manibus morsu retinet* Cynagirus ii, 9, 18 *naves mercium* ix, 1, 6 *rostratæ* xxxi, 6, 9 *navium Xerxis numerus* ii, 10, 20 *naves captivæ* v, 7, 2 *longæ* fi, 4, 19 *et sæpius. naves conscendere* ii, 8, 1

Ne quid mali deesset xvi, 5, 2 (*frequens auctoribus locutio*. Pollio in Galien. cap. 6. et alii complures. Ita Florus iii, 19, 11) Freinsh.

Nearchus in divisione imperii Alexandri Lyciam et Pamphyliam sortitur xiii, 4, 15

Nebula paludium aer inficitur xlv, 1, 10 *imbrium et nebulae magnitudo* vii, 1, 7

Nec non et iv, 1, 3. vi, 3, 2. xxix, 4, 8 *nec solum* iv, 1, 9. xxxviii, 4, 8. xlv, 1, 5 *nec tantum* vii, 6, 16. xxiv, 8, 6

Necare partum sub avi oculis i, 4, 5 *aliquem sub conspectum legatorum* xii, 10, 8 *particidali veneno* xxxvii, 1, 4

Necessarius : *epulis necessaria* i, 8, 5 *Necesse habere* (hoc est, cogi) iv, 3, 3. xvi, 1, 19. xxv, 3, 2. xl, 1, 6 Freinsh.

Necessitas animum augeat i, 6, 12 (Ita Flor. 'aucta necessitate virtutis' iii, 8, 8) Freinsh. *necessitatis vis* xvi, 4, 5 *necessitate auxiliorum solvere aliquem* ix, 2, 2 *necessitas calamitatum tanta* xvi, 4, 5

Necessitudo (hoc est, amicitia) xi, 3, 1 (*pro consanguinitate*) xii, 15, 9. xxxix, 3, 8 Freinsh.

Nedum : *vix patienter uni viro, nedum fœminæ parere* i, 2, 1 *ne volenti quidem Syriæ, nedum recusanti, daturum se regem* xl, 2, 3

Nefandissima quæque xvi, 4, 11 *ne-*

fandissimum caput xviii, 7, 10 *nefanda lues* xix, 3, 10

Nefaria domus xxi, 4, 8

Nefas nubendo contrahere xxiv, 3, 8

Negare (pro *denegare*) x, 2, 4 Vorst. xvi, 3, 2. xxiv, 1, 4 *negare de aliquo* xxii, 1, 15

Negligens in patrem xxxii, 3, 1

Negligentia xxv, 1, 8

Negligentius custoditus xlii, 5, 6

Negligere causam xi, 15, 12 *neglecti consilii pœnitere cepit* xxxi, 6, 6 *apud eos neglecta omnia et soluta* xxxiv, 2, 2

Negotantium more ix, 1, 9

Negotiator xx, 4, 7. xxxix, 1, 4

Negotium : *nullo negotio* (pro *facile*) i, 7, 5 *nihil negotii superesse* (pro, *rem esse facilem*) i, 10, 6 *Vorst. veluti nihil negotii suscepissent* xxxiv, 2, 2

Nemo Gallorum, qui Delphos oppugnarunt, evasit xxiv, 8, 16

Neoptolemus Eumenis socius xlii, 6, 15 *proditor* xlii, 8, 5 *interficitor* xlii, 8, 8 *Neoptolemus Olympiadis pater* vii, 6, 10

Nepos ex filiae stupro provenit xlv, 4, 2 *Romani Iliensium nepotes* xxxi, 8, 3 *filiis nepotesque Phrahatis obsides Augusto dati* xlii, 5, 12

Nephtis xvii, 3, 4

Nequaquam viii, 2, 6

Nere purpuræ colo i, 3, 2

Nereis ultima Æacidarum xxviii, 3, 4

Nervi (pro *fidibus*) xxx, 1, 9 Freinsh. *nervos occupavit rigor* xi, 8, 4 *per omnes nervos articulosque humore pestifero grassante* xxiii, 2, 4

Nescire : *ut hoc nesciat* xli, 15, 6 *qui imperare illis nesciat* xxviii, 3, 12 *quod tueri nesciat* xl, 2, 4

Neuter : *dum duas uxores querit, neutram obtinuit* xiii, 6, 7 *neutris quicquam hostile facientibus* vi, 7, 1

Nex : *ad necem queri* xvii, 3, 18 *in necem tyranni conspirare* xvi, 5, 12 *paricidia a nece uxoris auspicari* xxxviii, 1, 1

Nexi (hoc est, *vincti*) xxi, 1, 5. xxi, 2, 2 Freinsh. *nexi sodalitiis juris sacramento* xx, 4, 14

Nexus (pro *nodo*) xl, 7, 4 Freinsh.

Ni ii, 3, 16. ii, 6, 17

Nicaea urbs Indis ab Alexandro condita xii, 8, 8

Nicanor in divisione imperii Alexandri Parthos sortitur xlii, 4, 23

Nicias Atheniensium dux in Sicilia iv, 4, 3 *Syracusanos duobus præliis victos*

obsidet iv, 4, 5 vincitur iv, 5, 6 capitur iv, 5, 11

Nicomedes Prusae Bithyni filius patrem interficit xxiv, 4, 5 inita cum Mithridate societate Paphlagoniam occupat xxvii, 4, 3 Cappadocia a Mithridate pellitur xxviii, 1, 5 Paphlagoniam possessione privatur xxviii, 2, 6

Nicomedes prioris filius ex saltatrice xxviii, 5, 10 regno a Mithridate pellitur xxviii, 3, 4 supplex Romanum venit, ibid.

Nihil difficile persuadere persuasis mori ii, 11, 14 nihil ex victoria præter gloriam concupiscunt Scythæ ii, 3, 7 nihil ei regium decesse, præter regnum videretur xxiii, 4, 14 nihil parant quod amittere timeant, ibid. nihil negotii xxiv, 2, 2 nihil aut privatæ aut publicæ rei viii, 2, 11 nihil frui præter, &c. xiii, 6, 3 nihil non (hoc est, omnia) xiv, 5, 4 Freinsh. ne per omnia nihil a Cesare obtentum videretur xlii, 5, 9

Nihilominus ii, 1, 20. xii, 4, 9. xxxviii, 5, 8

Nilus ii, 1, 20

Nimis potens xxiv, 1, 1 nimis crux v, 2, 10 nimis placere xvi, 3, 4

Nimius fervor solis ii, 1, 6 nimia subtilitas perlucidæ vestis xxviii, 8, 10 nimia sagina xxiv, 2, 7 luxuria xxi, 2, 1 nimium odium xvi, 4, 3

Ninus Assyriorum rex ii, 3, 18 primus bellum gessit i, 1, 5 totum Orientem vicit i, 1, 8

Ninys Nini filius i, 1, 10 ignavus, effeminatus i, 2, 11

Niti in vestigia majorum xxix, 1, 8

Nitor solis xxvii, 2, 3 nitor magnus impositus est hominibus et rebus xliii, 4, 3

Nix concreta xxiv, 8, 14 nix montes infestat xli, 1, 12

Nobilis vir i, 9, 14. xliii, 4, 4 imperator xxiii, 1, 5 nobilis urbs vii, 6, 7. viii, 3, 11. ix, 1, 2. xxi, 6, 12 nobile regnum xxix, 3, 5 nobiles equæ ix, 2, 16 nobilissimi viri i, 10, 11 juvenes xvi, 5, 12 actores vi, 9, 4 nobilissima civitas xxvi, 2, 1

Nobilitas Macedonum xxiii, 1, 1 Mithridatis xxviii, 7, 1 nobilitas paterna maternaque animos extollit i, 4, 4

Nocere xiii, 8, 2. xlii, 1, 7 nocendi vim telo auferre vi, 8, 2 noceri xlii, 4, 6 Noctua ii, 8, 1

Noctua in hasta Hieronis xxiii, 4, 10

Nocturnus visus i, 7, 1

Nodi linguae (pro vinculis, sive impedimentis) xlii, 7, 6 Freinsh.

Notani Chalcidensium coloni xx, 1, 13

Nolle i, 6, 16. xxxvi, 4, 7

Nomen (pro causa, respectu) xlii, 2, 8. xxiv, 3, 3 (pro fama) v, 2, 2. xlii, 5, 6. xli, 1, 4 (pro solo titulo, absque vi) xlii, 2, 11 (Ita Curtius iv, 12, 13. Sallustius Rep. ii, 66). (pro tota gente) v, 6, 4. v, 8, 4. xxv, 2, 10. xlii, 5, 4 (Vide Vech. Hellenol. pag. 270. p.)

invisum nomen (pro invisio homine) xxxi, 2, 1 nomine Dionysius xxi, 1, 1 Europus vii, 1, 6 Hercules xlii, 2, 7 Hippias ii, 9, 2 Nannus xliii, 3, 8 (Ita Plinius 'nomine Hylas' x, 16. et 'nomine Oleni' x, 22 p. et Velleius 'nomine Contrebian' ii, 5, 2). nomina tyrannorum invisa xxi, 5, 9 nominis sui magnitudine plus effecit Cæsar, quam alius imperator armis xlii, 5, 12 nominis sui terrore plures quam armis vincit Alexander xi, 6, 15 nominibus falsis aliena regna furari xxviii, 2, 6 (Tacit. Agr. xxx, 12 simili fere phrasi sed diversa sententia 'rapere falsis nominibus imperia' dixit). Freinsh. nomine proprio condicere inducias iii, 7, 14 nullius nomine quam sibi clarior xii, 16, 3 non suo tantum, verum et patris nomine acceptissimus cunctis xlii, 2, 8 clara patris nomine xiv, 6, 3 nomine quam opibus amplior urbs xlii, 5, 6 nomine tutorio regnum administrare xxx, 3, 4

Nominare aliquem ii, 9, 3. xii, 7, 10 ne caset, qui nominari rex posset xlii, 5, 2

Nomius Apollinis et Cyrenes filius xlii, 7, 7

Non modo (pro, non modo non) ii, 1, 6. ix, 2, 6 (Ita Cicero pro Flacco cap. 4. pro Cluent. cap. 34. Livius i, 40, 1 et ix, 19, 14. L. unic. §. 15 C. de Rei uxore act. L. 14 C. de Question. Eodem modo 'non tantum' L. 1. §. 3 D. de V. O.) Freinsh. Apud nostrum rarus: non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi inveniebatur xi, 8, 4 Vorst. non nisi x, 1, 2. xxxi, 5, 4. xxxiii, 2, 6. xli, 3, 3 non immerito xlii, 3, 1

Nonaginta xxlii, 2, 6

Nonas prædæ Apollini vovent Locrenses xx, 3, 3

Nondum iv, 5, 2. xi, 1, 5. xlii, 7, 2. xxxi, 7, 0

Noningenti anni xxlii, 2, 6

Nonnulli xi, 1, 4 nonnulla seditiones

xi, 2, 4 nonnulla prodigia apparere xii, 16, 4

Nota (pro macula) iiii, 4, 7 Freinsh. nota abolitionis (pro abolitione ipsa) xxiii, 2, 7 Vorst.

Notas: veluti ad notam puer allusit i, 4, 12 notior xxi, 3, 10

Novare aliquid xxviii, 2, 8

Noverca xvii, 1, 4 frater ex noverca genitus viii, 3, 10 susceptus ix, 7, 8, xi, 2, 2, xxxiv, 4, 1

Novercalia odia xvii, 1, 4, xxxiv, 4, 1

Novissime ix, 7, 18, xxi, 6, 8

Novitas coloris (pro colore inusitato) xi, 13, 6 Freinsh. novitati regia periculorum otium xxv, 1, 1 novitatem sequi solenne sociis xxii, 6, 12

Novus exercitus xxi, 3, 2 hostis xxv, 1, 1, xvi, 2, 1 novus populus (hoc est, ignobilis et nuper cognitus, eicut novus homo) xxi, 1, 3 Freinsh. novo contumelias more xxxviii, 4, 12 novo commento xxii, 4, 6 nova urbs xviii, 5, 17, xxiii, 1, 12 nova imperii cupiditas i, 1, 4 novam civitatem legibus condere ii, 7, 4 novi reges xi, 10, 7 meriti xvi, 5, 4 motus xli, 5, 1 nova res xxiv, 2, 6 tabule xvi, 4, 2 novas sedes quætere xx, 5, 7 nova pietatis exempla x, 1, 4 nova Macedonum monstra xviii, 1, 6 novis meritis veterem offensam corrigere xix, 2, 3 novis nuptiis quotidie deditas xxi, 6, 3

Nex ii, 11, 12 per noctem reversas i, 8, 8 noctem sub tectis agere xxiv, 8, 18 nocte concubia xxii, 8, 8 noctes in stupris consumere xxx, 1, 8 noctes Initiorum quare institutæ ii, 6, 13 noctes (pro concubitu) xii, 3, 10 Freinsh.

Noxa (pro crimine) xlii, 7, 8 sine noxa discurrit xii, 7, 8 Freinsh.

Noxia innoxia permiscere xxvi, 4, 3

Nubere alicui xxix, 3, 3 nubendi animum omittre ii, 4, 5 conjuges Scytharum servis nubant ii, 5, 2 sine dote nubere iii, 3, 2 nubendo nefas contrahere xxiv, 3, 8 nubendo non prosperæ tantum, sed omnis fortunæ societas initur xlii, 2, 8 siliam nuptum tradere xliii, 3, 9

Nubes belli xix, 3, 1

Nudum corpus xvii, 2, 2 nomen xxxix, 3, 3 Dei simulacrum xlii, 1, 7 nudam uxorem sodali Gygi ostendit Candanes i, 7, 17 nuda ossa xli, 3, 5

Nullas hostium xli, 16, 10 militum xlii, 5, 1 nullo modo xi, 1, 6 nullo (pro nulla re) v, 1, 1 Freinsh. nulla mentibus quies ii, 13, 11, xxiv, 8, 13 nullæ hominum adversus Deos vires ii,

12, 10 nullis legibus teneri i, 1, 2

Num i, 6, 14, vi, 8, 11

Nansen Minervæ xx, 2, 6 ex præcepto numinis quædam deferre iii, 3, 10 majestas numinis viii, 3, 11 velat numine quodam reservati xviii, 3, 15 manifesto numine xlii, 4, 7 violatis numinibus ultionem sui mandare xxxix, 3, 11 numina superum inferumque xi, 15, 10

Numerare stipendia xii, 11, 5 populum in partem suarum virium numerare xxxviii, 4, 9 jactura hæc inter damna numerata non est ii, 5, 11

Numero 1200. naves (an der Zahl) ii, 10, 20 (Ita Livius ii, 16, 10 'trecenti numero.' Sic 'nomine' supra) Freinsh. unus ex numero suo (unus ex ipsis) v, 9, 2 Vorst. tot numero x, 1, 7 ex numero amicorum aliquem relinquere xii, 10, 6 in numerum satellitum legere aliquos xii, 12, 4 plures numero xxxiii, 1, 2 numerum militum explere v, 6, 3 numerus captivorum copiam servorum agebat xxi, 2, 5

Nunidae xix, 2, 4, xlii, 8, 10

Nunitor a fratre regno pellitur xliii, 2, 2 restituitur a Romulo xliii, 3, 1

Nunc (de tempore quod olim præsem fuit, cum res gereretur) viii, 2, 9 (Vide et v. Præsem. Sic et 'etiamnunc' viii, 4, 7) Vorst.

Nuncupare aliquem hæredem xli, 15, 8 et 13 aliquam reginam xxiv, 2, 9 reges suos Arsacis nomine nuncupant Parthi xli, 5, 6

Nunquam v, 4, 18, xii, 12, 2, xlii, 1, 15, xx, 3, 7, xxix, 2, 8

Nuntiare aliquid alicui xlii, 3, 2, xiv, 6, 4, xxix, 4, 4, xxi, 7, 9, xxxviii, 1, 3 et 10, 9 per epistolas xiv, 5, 3 nuntiare victoriam xx, 3, 9 res domi nuntiata xliii, 5, 9

ne Nuntius quidem ex clade Cyri superfluit i, 8, 12 nuntium trepidum referre xxxi, 2, 8 nuntio fidem habere xlii, 1, 2 nuntii ne rem prodant interfecti ii, 15, 15

Nuptiæ (pro matrimonio) ii, 5, 9 nuptias alienius non obtinere, ibid. Freinsh. nuptiæ Carthaginiensium sine dote iiii, 3, 8 nuptiarum sumptibus decreto Carthaginiensium modus statutus xxi, 4, 5 ad nuptias invitatus xliii, 3, 10

Nurus xiv, 6, 2

Nusquam honestior mors quam in castris hostium ii, 11, 13 profugo nusquam tutus locus xxvii, 3, 9

Nutrimenta humoris iv, 1, 12 ignis iv, 1, 15

Nutrire puerum i, 4, 12 ferarum lacte

nutritus xlv, 4, 3 lupa nutriti xliii, 2, 7 xlv, 4, 12

Nutrix: nutrici Cyri Spacos cognomen fuit i, 4, 14 nutricis recordatio xii, 6, 10 nutricem se infantibus præbuit lupa xliii, 2, 5

Nysa urbs Indiæ a Libero patre condita xii, 7, 6

O.

Ob honorem virtutis (pro in honorem, ut Florus i, 3, 1 loquitur) xii, 8, 7 Freinsh.

Objectare alicui mortuo patrociniū alicujus (hoc est, exprobrare) xii, 6, 4 Freinsh. alicui proditiōnem xxxii, 2, 8

Obiectus: fluminis objectu fuga hostibus difficilior i, 8, 2

Objicere hosti tot millia sociorum xi, 14, 4 objicere alicum canibus xlv, 4, 5 Obire bella, convivis, officia publica et privata xli, 3, 4

Oblectamenta nequitiae xxx, 1, 9

Oblectari: ære fundendo oblectabatur xxxvi, 4, 4

Obligare civitatem jurejurando iii, 3, 11 obligare se quibus alicui vult obsecrationibus apud Deos patrios xxiv, 2, 5

Obligatio linguae (pro vinculo, impedimento) xlii, 7, 1 Freinsh.

Obliqua oratio xxviii, 3, 11

Obliviscitur se hominem xvi, 5, 8 oblitus (cum accusativo): oblitus magnitudinem nominis et majestatis xxx, 1, 8 oblitus dignitatis suæ (non rationem habentes) iv, 2, 5 Vorst. oblitus cladum suarum viii, 4, 5 conjugum xi, 5, 9 necessitudinum xii, 15, 9 juris humani xviii, 4, 8

Oblivio injuriarum Athenis jurejurando sanæta v, 10, 11

Oblocare operas ad puteos exhaurientes (pro locare) xi, 10, 9 Freinsh.

Obruere alicum armis xxiv, 8, 2 mortuorum corpora terra obruere xv, 2, 8 xix, 1, 11 multitudine obrui xli, 9, 1 illuvies aquarum terras obrutas tenuit ii, 1, 14 obrutus multis vulneribus xii, 8, 5

Obsæna corporis i, 6, 14

Obscurum Macedonum nomen vi, 9, 6 obscura gens i, 4, 4 obscuro loco res gerebatur i, 9, 23

Obsecrationes (pro execrationibus) xxiv, 2, 5 Freinsh. summis obsecrationibus alicum monere xxiv, 8, 7

Obsequendi gratia se alicui insinare v, 2, 5

Obsequium alicui præbere xxxviii, 5,

6 obsequia principum (hoc est, obsequia principibus debita) iii, 2, 9 Freinsh. majora obsequia in aliquo habere viii, 6, 6 in obsequia alicujus jurare xlii, 2, 13 ad obsequia cogi xxiv, 1, 5 obsequia regi percarus xli, 12, 11 obsequia alicum devincire xlii, 6, 19

Obsærare fores xix, 3, 12. xxvi, 1, 9

Observare aliquid religiose vii, 1, 9 alicum regem observare xi, 7, 11 observare alicum diem solennem xli, 4, 10 observari arctoribus custodiis xxxviii, 9, 7 observatur id ab omnibus xxi, 4, 5

Obses vi, 9, 7. vii, 6, 3. xlii, 2, 4. xxxiv, 3, 6. xxxviii, 3, 1 obsides. Romæ regum filii xxxii, 2, 4. xxxiv, 3, 2. xxxiv, 3, 6. xxxiv, 4, 1. xlii, 5, 18 obsides sibi dari postulare in pignus futuræ pacis vii, 3, 2

Obsessores urbis xlii, 5, 12

Obsidere (pro assidendo custodire) i, 5, 10 Freinsh. obsidere animum alicujus xlii, 4, 21 obsidere urbem xli, 16, 11 præsidia Macedonum obsidentur xi, 2, 9 obsidere populum: immisiss militibus xlii, 2, 11 obsessus tot et tantis rebus xxix, 4, 9

Obsidio Antiochiæ xxxix, 3, 6 Argorum xxv, 5, 1 Athenarum iv, 4, 5. v, 8, 1 Babylonie xlii, 4, 2 Byzantii ix, 1, 2 Carthagini xviii, 7, 6 Daphnes xxvii, 1, 5 Heracleæ xlii, 5, 8 Messeniae iii, 4, 1 Pydnæ xiv, 6, 4 Syracusarum iv, 4, 5. xxii, 2, 2. xxii, 4, 1. xxlii, 8, 1 obsidione circumdata v, 8, 1 obsidione cingere ix, 1, 2 obsidio gravatur multitudine xiv, 2, 3 ab obsidione recedere xiv, 2, 4 obsidio (pro custodia) xv, 1, 3. xxxix, 1, 1 Freinsh. ii, 12, 6

Obsignare sententias xlii, 5, 6

Obsistere voto alicujus iii, 1, 2

Obsæta gloria xxx, 4, 15

Obstare imperio alicujus xxxviii, 4, 6

Obstinatus venit alicui ad alicum xiv, 6, 9

Obstringere alicum sacramenti religione i, 9, 18 fidem alicujus beneficio ii, 15, 14 se gravissima execratione iii, 4, 1 obstringi jurejurando v, 10, 11. xi, 3, 16

Obstruere vias xxiv, 7, 3

Obtentus (pro specie, prætexta) v, 8,

12 Freinsh. xlii, 6, 5

Obterere miseras reliquias belli xxiv,

8, 14

Obticere xxxii, 2, 8

Obtinere: ægre obtineo admitti i, 3, 2 nuptias alicujus non obtinere ii, 5, 9 obtinere auxilium satellitum ad custodiam corporis ii, 8, 10 aditum regis xxi, 6, 5 alicui veniam xxxvii, 1, 1

Obtrectationis invidia decedit, Præf. 6
obtrectationis odium xxii, 2, 6

Obtrectatores sententiam xxi, 6, 1

Obtruncare aliquem ix, 9, 6. xvi, 5,
18. xxiii, 2, 2

Obvenit Antipatro pars Macedoniæ
xvi, 1, 19 hæreditarium patri suo regnum
obvenisse xxvii, 4, 4 Adde xxviii, 5, 4

Obversari in oculis hominum xxi, 2,
3 ante oculos xxvi, 2, 5

Obviam ire conatibus alicujus ii, 15,
16 prædæ ii, 5, 12 obviam occurrere i,
6, 13 procedere v, 4, 9. xiv, 6, 9 vadere
xi, 12, 5

Obvius: obvium habere aliquem i, 6,
2. xi, 7, 6. xi, 10, 6

Obumbrari i, 4, 3

Occasio beneficii honestior, quam ul-
tionis xvi, 8, 11 occasione data xxiv, 1,
2 sua xxviii, 5, 2 occasione utendum
xxviii, 5, 1 in occasionem recipiendæ
libertatis ad arma concurrere xii, 1, 6

Occasus xxix, 3, 1

Occidens xii, 2, 1. xiii, 5, 7. xxix, 2,
9 in occidente solis ortum querere xviii,
3, 11 occidentis regio xviii, 3, 10

Occidere (de his qui in prælio cadunt)
ii, 14, 8. xii, 2, 14 et iv, 9, 2 si quorum
patres occidissent xii, 4, 9 (id est, occisi
fuissent) Scheff.

Occidere aliquem ii, 11, 18. ii, 14, 8.
xiv, 5, 10. xvi, 5, 17. xvi, 2, 4. xxi, 8,
14. xxviii, 1, 1 occidendum aliquem
decernere xiv, 6, 7 occisus (dictum de eo
qui veneno perfit) xiii, 2, 1 Freinsh.

Occisione occidere ii, 14, 8 occisione
casi xxii, 7, 2. xxvi, 2, 5. xxviii, 2, 1.
xxviii, 4, 12

Occulere: apud Persas persona regis
sub specie majestatis occultitur i, 9, 11
occulta mandata xxi, 1, 7. xxxiv, 1, 5
occulta consilia victoriæ furtivæ conve-
niant xi, 6, 8 occultis insidiis exitum ali-
cui machinari xxxix, 4, 5

Occultare aliquid novo habitu i, 2, 3
mortem alicujus xxx, 2, 6 occultare se
in sylva xxv, 2, 3 occultatum sub veste
ferrum i, 9, 19 inter fascias xxviii, 1, 9

Occulte v, 11, 3 et 5. xiii, 4, 8. xvi,
4, 20. xviii, 3, 9

Occumbere (pro mori) vii, 5, 4 oc-
cumbit stella xxvii, 2, 3

Occupare regem (hoc est, prævenire)
xii, 14, 6 insidias xvi, 1, 10. xxxiv, 4, 2
occupare bellum (hoc est, prius inferre)
ii, 3, 10. xxviii, 10, 1 exercitum (est
in suam potestatem redigere) xxi, 7, 6
facinus (pro celeriter exequi) i, 9, 9
transitum (pro celeriter rapere, priusquam

impediatur) ii, 13, 7 angustias ix, 6, 4
occuparunt hæc Historici inter sese gre-
gati, Præf. 3 occupare tyrannidem per-
dolum ii, 8, 6 arcem iii, 4, 10 urbem
vii, 1, 7 bona alicujus ix, 4, 7 regnum
xvi, 8, 3. xxix, 2, 6 regnum insule iv,
2, 2 ni occupasset pater generum filie
nuptiis ix, 7, 7 occupavit nervos ejus
rigor xi, 8, 4 occupare classem xi, 10, 3
Mantum pacem xx, 2, 7 dominationem
xxi, 4, 1 occupatus (hoc est, præventus)
ii, 12, 21 (oppressus) v, 8, 14 Freinsh.
occupatus præda xxxi, 6, 6 Messeniorum
bello iii, 6, 5 insidiis alicujus vii, 4, 7
occupatus in bello xxvi, 2, 9 in apparatu
nuptiarum xliii, 3, 9 belli xi, 2, 7 in aliis
bellis i, 7, 11

Occurrere (pro, in memoriam redire)
xii, 6, 14. xi, 1, 2 Freinsh. occurrere obviam
i, 6, 13 occurrere memoriæ (pro,
in mentem venire) xiv, 6, 10 Vorst. cui
rei primum occurreret, ambebat xxix,
4, 9 securis occursum est xiii, 8, 6

Oceani littora xii, 10, 1. xii, 13, 1
ultima ora xliii, 3, 6 fretum xiv, 1, 3
Oceano libamenta data xii, 10, 4

Ochus Artaxerxis filius Persarum rex
x, 3, 1 ejus crudelitas x, 3, 2 et obitus
x, 3, 7

Octavius Perseum capit xxiii, 2, 6

Oculus Græciæ Athenæ v, 8, 4 oculi
Græciæ duo (Sparta puta et Athenæ)
ibid. oculis aliquid devorare xxi, 5, 6
sub oculis alicujus (in conspectu) i, 4, 5
Vorst. vaticinari ac pæne oculis videre
xii, 15, 6 in oculis hominum obversari
xxi, 2, 3 ante oculos obversari xxvi, 2,
5 oculorum lascivia i, 3, 2 valetudo ex
nimia luxuria xxi, 2, 1

Odiase xx, 4, 2. xxii, 4, 9

Odiu arrogantiæ Perdicæ plus nocet
quam hostium vires xiii, 8, 2 odiu pa-
rit nimia imperandi cupiditas v, 1, 6
odiu Atheniensium et Persarum pater-
num avitumque v, 1, 7 Dardanorum et
Macedonum velut immortale xxi, 1, 10
Thessalorum et Thebanorum adversus
Phocenses viii, 4, 5 Hannibalis in Roma-
nos xxix, 1, 8 odiu non regium, sed
hostile xii, 5, 1 (Ita Livius ii, 58, 4
'odiase plebem plus quam paterno odio.'
Adde nostrum xvii, 1, 4) Freinsh. odiu
(pro eo quem odio prosequeris): odiu
omnium populorum esse xi, 3, 10 (sic
'amor,' pro eo quem amamus: 'cura,'
pro eo de quo curam gerimus) Vorst.
odiu interitum cum Persis xi, 9, 4
odia procerum inter sese xiii, 3, 6 odia
instruere inter concordantes ix, 8, 9 odi-

orum legem dicere xxxviii, 6, 7

Enanthe, et ejus apud Ptolemaeum auctoritas xxx, 2, 3

Offendere aliquem i, 5, 8 (pro invenire) xii, 6, 8

Offensa (quasi pro omni molestia, latissime enim sumitur, ut quas 'favori' opponatur) v, 4, 18. v, 6, 4 pro odio xvii, 3, 16 Freinsh. offensam vetera simultatum sunt inter aliquos ii, 6, 16 offensam erepti regni xvii, 2, 9 offensam contrahere xvii, 3, 16 offensam non depensi stipendii xxii, 8, 8 veterem patris offensam novis meritis correcturi xxv, 2, 8

Offensus alicui (hoc est, inimicus) xxv, 1, 3 (ita Suet. Cæs. 19, 6 et Tib. 18, 6) Freinsh. offensus superstitionibus Ægyptiorum (id est, non probas, detestans eas) i, 9, 2 Vorst. offensus crudelitatis alicujus xxii, 4, 1 offensus aliquis quod non ex ejus arbitrio res gesta xxx, 4, 18

Offerre se morti pro salute patriæ ii, 6, 21 offerre se alicui ducem adversus patriam ii, 9, 7 offert fors prælii utrumque fratrem pugnam v, 11, 8 offerre se periculis temere ix, 8, 16 offerre alicui matrimonium filiae, et regni portionem xi, 12, 3 et 10 offerre se victorem pro amisso (pro sistere se) xiii, 1, 3 Vorst. operam suam ad custodiam salutis alicujus xiv, 1, 14 se militem expeditionis xxi, 6, 5 offerre pacem alicui, si emere velit xxiv, 5, 1 offerre alicui pacem venalem xxv, 1, 3 offerri alicui Asiam in præmium latæ opis xxvii, 2, 6 ministerium consilii sui xxxi, 5, 8 alicui osculum xxxiv, 3, 2

Officium: in officium alicujus subji cere aliquem xii, 12, 5 officia alicujus sibi vindicare xiv, 5, 2 officium facere regi inter satellites xvi, 2, 9 publica et privata officia obire xii, 3, 4

Olei usus inventus ii, 6, 5

Olim ii, 12, 3. vi, 9, 3. xii, 13, 4. xxviii, 4, 14

Olympiacus mercatus xiii, 5, 3

Olympias filia Neoptolemi xvii, 3, 14 Philippi primi uxor vii, 6, 10 repudiatur ix, 5, 9. xi, 11, 5 percussorem ei immittit ix, 7, 1 eumque in cruce pendentem coronat ix, 7, 10 et gladium Apollini consecrat ix, 7, 13 Antipatrum criminatur xii, 14, 3 Aridæum et Eurydicen interficit xiv, 5, 9 necatur xiv, 6, 11. xv, 1, 3

Olympium certamen vii, 2, 14. xii, 16, 6

Olympus mons vii, 4, 1

Olynthii cum Macedonibus bella gerunt vii, 4, 6

Olynthus expugnatur a Mardonio ii, 14, 1 excinditur a Philippo viii, 3, 11

Omen: præferre omen duplicis imperii xii, 16, 5 hoc omen portendit alicui victoriam xii, 16, 6 ominibus faustis profecti xx, 2, 14

Ominari: exitiosam sibi fugam ejus ominati sunt xxxi, 2, 7

Omittere animum nubendi ii, 4, 5 non omittere aliquem (pro non negligere) xvii, 2, 11 Vorst. omisis Ætolis xxix, 2, 7 omisis omnibus, ad Græcos conversa xliii, 3, 11 omittere spem victoriæ xx, 3, 4 legationem xiii, 3, 2 rem xii, 7, 3. xvi, 3, 5 omisso bello vii, 3, 9 omisso ferro virgas parare ii, 5, 4 omisis ducum officiis (hoc est, præter ipsorum sollicitudinem) xi, 9, 8 Freinsh.

Omnia castra (hoc est, tota) ii, 11, 16 (et ita 'omne' pro 'toto' sæpius reperitur) Freinsh. hesterno similem labori omnem vitam acturi i, 6, 6 civitatibus libertatem suae omnia restituit vi, 6, 1 Græcia omnia xxv, 4, 5

Onerare honoribus (pro ornare) v, 4, 13 Freinsh. (Non tam pro ornare, quam pro explere, cumulare, his poni videtur) Vorst. onerare se vino i, 8, 6 naves exercitu xi, 5, 4 nimis onerare fortunam suam xii, 8, 16 onerare vinculis xliii, 2, 4 gravi tributo xxviii, 4, 8

Onomarchus Phocensium dux viii, 1, 14

Onus undarum (pro vi) iv, 1, 1 Freinsh. onus armorum xxviii, 4, 8 onera arenas xviii, 4, 12

Onusta navis ii, 9, 17. xxv, 1, 6 præda Orientis spoliis onusta xxv, 6, 1

Opem omnem humanam alicui interdicere v, 4, 15 opem ferro xxiii, 3, 7 in alterius ope speciem ponere viii, 4, 8

Opera: eorum opera effectum est, ne pacem acciperent (pro per eos) v, 4, 4 Vorst. operam oblocare xi, 10, 9 operam offerre ad custodiam salutis alienius xiv, 1, 14 operam civibus venditare v, 3, 1

Oporosius (hoc est, majori labore) xxxviii, 4, 10 Freinsh.

Opes (pro viribus, potentia) vi, 1, 3 xii, 3, 12. xii, 4, 23. xiii, 6, 13. xvi, 3, 7. xvii, 3, 5. xviii, 7, 19. xxi, 5, 9. xxii, 6, 8. xxiii, 1, 3 Freinsh. opum contentas apud Seythas ix, 2, 9

Ophellæ Cyrenarum rex xxii, 7, 4

Opima præda xxiv, 6, 1. xxv, 1, 7

Opinari durius de aliquo (hoc est,

sensit et loqui) xii, 5, 8 (Ita 'male opinari' Sueton. Aug. 51, 4) Freinsh.

Opinio (pro fama) viii, 3, 8. xii, 5, 5. xii, 8, 2. xviii, 5, 17. xxiii, 1, 12. xxv, 2, 10. xxxi, 0, 14. xli, 4, 9. xlv, 3, 5 (Ita Cæs. de Bell. Gall. ii, 24 'opinio victoris' pro existimatione ex victoria parva) xxv, 2, 7 Ita fere: opinionis invictæ exercitus xxxiii, 1, 3 Freinsh.

Opobalsamum xxvii, 3, 3

Opobalsamum apud Judæos tantum natum xxxvi, 3, 1 (hodie et alibi provenit: ut Cairi, secundum relationem itinerariorum) Freinsh. opobalsami arbores formam similem picis arboribus habent xxvi, 3, 4

Oportere ii, 13, 6. xxiv, 6, 1

Opperi (pro expectare) xii, 8, 10. xii, 13, 1. xiii, 6, 15 Freinsh.

Oppidani xii, 10, 2. xxi, 2, 8. xlii, 4, 2

Oppido parcere xii, 7, 8

Opponere hostibus populos viii, 6, 1

Opportuna bello loca occupanda iv, 4, 8 opportunitis locis puteos facere xii, 10, 7

Opprimere (proprie est inopinantes et imparatos invadere) ii, 8, 1. ii, 10, 13. v, 5, 2. xi, 2, 10 Freinsh. oppressi servitute injusta xi, 1, 2 opprimere motum in ipso ortu xii, 1, 8 oppressit infamiam insidiatorum potentia xii, 13, 10

Oppugnare urbem vii, 6, 14. xxv, 4, 7 oppugnari externo hoste xviii, 2, 2 Oppugnatio urbis xx, 2, 10

Optabilis ruina xxxi, 8, 3

Optata mors xviii, 4, 14 misera quidem res, sed optanda ei fuit xxvii, 2, 3

Optimates v, 3, 8. xlii, 5, 2 factio optimatum ii, 4, 1

Optimus: ab optimo quoque spiritus patriæ debetur xxxi, 4, 7 optimum ei visum est xiv, 2, 6

Opulentia Persarum ii, 10, 22. vi, 2, 14

Opulentius epulari iii, 3, 5

Opulentus populus ii, 3, 10 opulentum sumtum alicui præbere xlii, 5, 9 opulenta vita xxviii, 9, 4 gregarius miles imperatore opulentior xlv, 2, 8 opulentissimus Persarum rex vi, 2, 14 opulentissima civitates viii, 3, 7 opulentissimum imperium xli, 1, 8

Opus (pro labore) xi, 2, 3 Freinsh. opera Atheniensium effectu majora quam voto fuere ii, 6, 1 opus humana mortalitate majas (de Alexandro) xii, 16, 2 rem magni et animi et operis aggressus, Pref. 1

Opus esse regem (pro rege) xi, 7, 10 (Ita Plautus in Milite iv, 2, 60 'talen-

tum Philippum huic opus auri est.' et idem alibi, 'opus est puero cibum.' Adde A. Gell. xvii, 3 et Nonium in voce Offendere.) Freinsh. (Accusativus 'regem,' qui in textu est, non a voce 'opus' regitur; sed respicit verbum præcedens 'responderunt') Voret.

Ora Cappadociæ ii, 4, 2

Oraculum ii, 6, 16 de felicitate regis Macedonum vii, 6, 1 de nodo Gordii xi, 7, 4 (plura vide in Responsam). oraculum Delphicum ejusque descriptio xxiv, 6, 6 ad oraculum Delphicum proficisci iii, 2, 11 oraculi diversæ sententia fuit iii, 4, 16 antiqua oracula ceciderunt xi, 7, 4 oracula responderunt xi, 7, 10 oracula consilere xii, 2, 8 oracula Delphica prædicunt alicui insidias xii, 2, 3 ad oraculum Delphos legatos mittere xx, 3, 1

Orare i, 0, 18. viii, 4, 4. xii, 12, 6. xxx, 2, 8. xxxviii, 6, 9. xxxix, 5, 7

Oratio Mithridatis xxviii, 4 per totum. oratio aouminis et solertis plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventionum deesset ornatu ix, 8, 10

Orator Syracusanus Lycias v, 0, 9 Atheniensium Demosthenes xii, 5, 9 M. Cato Catonis oratoris filius xxxiii, 2, 1 oratorum apud Athenienses auctoritas xi, 4, 10

Orbis terrarum (pro totius orbis terra rebus gestis), Pref. 2 orbis vires (pro totius orbis) viii, 2, 6 orbis terrarum princeps Græcia viii, 4, 7 orbis terrarum vindices, ibid. orbis imperii fundamenta jecit pater ix, 8, 21 orbis terrarum spoliis referta urbs xi, 14, 10 orbis bella finire in uno capite xii, 9, 6 orbis terrarum conventus xii, 13, 3 orbis terrarum victus xlii, 1, 14 orbis domitores xiv, 4, 20 (Vide et Ind. in Nep.) Voret. toto orbe regionis (pro tractu) xxxvi, 3, 6 Orbitatis dolor i, 5, 8. i, 8, 9. xlii, 4, 17 orbitatem anxiosorum filiorum dolere xxiv, 5, 9 exilio additis orbitate ii, 4, 4

Orbis libetis xxvi, 1, 8 orba respublica (hoc est, senatu privata, qui est instar patrum) xxi, 4, 3 Freinsh.

Orchomenii Thebanorum hostes xi, 2, 8

Ordinare aciem (hoc est, instruere) xi, 9, 8 Freinsh. ordinatio rebus Macedonis viii, 6, 3 ordinare aliquem in successionem regni xvii, 1, 4 ordinare disciplinam militarem xviii, 1, 1 ordinare tribunatus, præfecturas, ducatus xxx, 2, 5

Ordo nascendi observandus in succes-

sionibus ii, 10, 2 per ordinem successionis descendit regnum ad aliquem i, 4, 1, ii, 6, 12 ordo civilis disciplinae ii, 6, 6 per ordines dividere administrationem rei publicae iii, 3, 1 ordines ducere xi, 6, 6 ordinem duces apud Alexandrum omnes sexagenarii xi, 6, 6

Orestes Agamemnonis filius Pyrrhum occidit xvii, 3, 7

Oriens universus subactus a Nino i, 1, 8 a Cyro i, 8, 1 ab Alexandro xiv, 4, 10. xviii, 1, 8 immoderate calidus ii, 1, 6 Orientis totius vires contra Athenienses v, 1, 9 in orientem spectare xviii, 3, 10

Orientalis barbaria xii, 3, 3 Orientales reges Antiocho occurrunt xxxviii, 10, 5 Orientalium periculorum socii xiv, 2, 8 Parthicus Orientalibusque rebus expeditis xliii, 1, 1 Orientalia auxilia xiv, 4, 18

Origo regnorum i, 1, 4 Ægyptiorum ii, 1, 5 Amazonum ii, 1, 3. ii, 4, 1 Armeniorum xlii, 2, 7 Atheniensium ii, 6, 1 Bactrianorum ii, 1, 3 Carthaginensium xviii, 3, 1 Dacorum xxxii, 3, 18 Epirotarum xvii, 3, 1 Gallæcorum xlii, 3, 3 Heracleæ xvi, 3, 3 Istrorum xxxii, 3, 15 Italiæ populorum xx, 1, 7. xx, 5, 8 Judæorum xxxvi, 2, 1 Medorum i, 3, 6. xlii, 3, 6 Parthorum ii, 1, 3. xli, 1, 1 Persarum i, 6, 18 Romanorum xliii, 3, 1 Scordiscorum xxxii, 3, 8 Scytharum ii, 1, 5 Seleuci xv, 4, 2 origo divitiarum apud Græcos ii, 14, 6 lanificii ii, 6, 5 matrimonii ii, 6, 7 olei ii, 6, 5 vini, ibid. originem alicujus requirere (de stirpe) i, 6, 3 originem dare urbi ii, 6, 4 de origine sua consulere oraculum xi, 11, 2 originem divinitatis acquirere cupiens xi, 11, 6 originem habere alicunde xii, 4, 12 originem ducere ab aliquibus xx, 1, 11 origini suæ non parcere (id est, illis a quibus originem quis ducit) xxiii, 1, 6 Freinsh. originis suæ auctores xxiii, 1, 13 origo alicujus manat ab aliquo xxiii, 4, 4

Oriri: motus oritur xi, 7, 2 seditio orta est xi, 7, 9 ne quis vindex regni ex ea gente oriretur xliii, 2, 2 orientem solem videre xviii, 3, 9 orientes seditioes xi, 2, 4 orta mentio rerum gestarum inter ebrios xii, 6, 2

Orithya Amazonum regina ii, 4, 17 Atheniensibus bellum infert ii, 4, 26

Ornamentum dignitati dare vi, 8, 8 ornamenta omnium virtutum alicui existunt vii, 2, 14 ornamenta matronarum pudicitia, non vestes xx, 4, 12 ornamenta victoriarum xix, 3, 3

Ornatus⁹ (subst.) i, 2, 3. xviii, 7, 15 ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventionum deesset ornatus ix, 8, 10

Ornatus purpura xviii, 7, 9. xviii, 7, 10 magnis sapientie incrementis xx, 4, 3 ornatissimæ xxi, 3, 3

Orodes Parthorum rex fratrem interficit xlii, 4, 4 Crassum cum exercitu, ibid.

Oroles Getarum rex suos male prelatos qua poena affecerit xxxii, 3, 16

Oropastes Magus Persarum rex i, 9, 10

Orophernes Cappadox benefactori suo Demetrio insidias struit xxxv, 1, 2 et 3

Orphei sacra xi, 7, 14

Orthodistes Armeniæ rex xlii, 2, 6

Ortus: inter solis ortum i, 10, 4 in occidente solis ortum quærere xviii, 3, 11 in ipso ortu opprimere motum xlii, 1, 8 in ipso ortu prodigia magnitudinis ejus apparuerunt xii, 16, 4 in ipso ortu urbem opprimere xliii, 4, 3 solstitiales ortus sideris xliii, 7, 10

Os: non est illis in ore adversa pugna Siciliæ, sed victoria Græciæ (id est, non dicunt de adv. p., non mentionem ejus faciunt) v, 4, 17 Vorst. os leonis pro ricta) xv, 3, 8 ora civium (pro oculis, conspectu) v, 4, 10. xvi, 5, 5. xxxvi, 1, 5 Freinsh. ora suspensa convertere in aliquem v, 4, 10

Osculantur Macedones Alexandri dextram xii, 15, 2 scutum osculatus est Epaminondas vi, 8, 12

Osculum Popilio offert Antiochus xxxiv, 3, 2 oculis aliquem fatigare xliii, 2, 9. xxiv, 3, 6 inter oscula trucidare xxiv, 3, 7

Ossa patris in regnum suum refert Helenus Pyrrhi filius xxv, 5, 2 ossa regum ibi poni jussit vii, 2, 2 nuda demum ossa terra obruunt Parthi xli, 3, 5

Ostanes vir sagacissimus i, 9, 14 fraudem Magorum detegit i, 9, 18

Ostendere (pro exponere, narrare) ii, 4, 27 Vorst. ostendere opes et negligentiam regis xxv, 1, 8 ostendere obscenæ corporis i, 6, 14 nudam uxorem i, 7, 17 belli causas ii, 4, 27 vulnera populo ii, 8, 8 membra lacera xxxviii, 8, 15 fulgorem solis xviii, 3, 12 populo se ostendere xxxvi, 4, 2

Ostentare prædam velut spoliū victi hostis xix, 3, 6 ostentant urbes vestigia Græci moris xx, 1, 6 ostentant Metapontini in templo ferramenta Epei xx, 2, 1

Ostentatio divitiarum xi, 9, 4 fragilitatis humanæ xliii, 3, 12

Ostenti prorsus genus x, 1, 6 (de remira) triste ostentum xxxiii, 1, 7 occa-

lestia ostenta xxxvii, 2, 1 nec ostentis fides defuit xvii, 1, 4

Ostium Istri ix, 2, 11 Tiberis xliii, 3, 4 Rhodani, ibid. 6 Massilia prope ostia Rhodani annis condita xliii, 3, 12

Otiosum tempus iii, 6, 10 otiosum se ratur xii, 2, 16

Otium novitati periculosum xxxv, 1, 1 otium in magno exercitu periculosum xx, 1, 1 otii quoque reddenda ratio, Praef. 5 otio corrumpuntur vires ii, 15, 13 (Adde Velleii xi, 78, 4) otio nimio plebs lascivit xvi, 4, 3 otium ac desidia superavit quos bella invictos praestiterant i, 7, 13 otia (pro desidia) vi, 9, 6 Freinsh.

P.

Pabuli lætitia xlv, 4, 14

Pacare (quasi pro subigere) xxxviii, 7, 3 Freinsh. et 9, ii, 3, 16 pacatum accessum petere ix, 2, 11

Pacificatus cum Carthaginiensibus xxii, 1, 1 pacificandum cum altero statuit vi, 1, 2

Pacificator xviii, 2, 4

Pacisci nuptias generi vii, 4, 7 cum aliquo nuptias filiae ejus, prodictionis premium ii, 15, 14 pacisci sibi perpetuum honorem sacerdotii xviii, 5, 2 pacisci cum aliquo iii, 6, 10 inita societate xvi, 4, 7 inter se xxxviii, 3, 5 pacta mercede bellum ab aliquo redimere vii, 5, 1 pacta salute viii, 5, 3 pacta societate xx, 5, 6

Pactio ejus fidei fuit viii, 5, 4 pactionem interponere vii, 6, 4. xxii, 3, 3 pactionem facere xxii, 8, 13. xxx, 2, 8 pactionem inire xxxv, 1, 5

Pacorus Orodis filius xlii, 2, 6 interficitur xlii, 4, 16 immodice lugetur a patre xlii, 4, 13

Pactum: eo pacto xxxviii, 10, 7 quo pacto xxiv, 8, 16

Pæne ix, 3, 3. xii, 15, 6. xxxviii, 4, 10 Pæonia vii, 1, 5

Palam hæc facta sunt ix, 7, 14 palam prædicare xi, 11, 4 palam ferri epistola nequibat i, 5, 10

Palanthus iii, 4, 8 (potius Phalanthus legendum) Vorst.

Palari (pro sparsim fugere) xv, 3, 11 Freinsh. v, 6, 3. xxiv, 8, 15

Pallanteum Arcadiæ urbs xliii, 1, 6

Palatium mons xliii, 1, 6

Palmam ferre (hoc est, principem locum) xv, 3, 16 Freinsh. Sicut palmam tenere amicitiae regis xii, 6, 3 tot bello- rum palmam laurea-que (id est victoriæ)

xiv, 4, 17 Vorst.

Palmes vitis i, 4, 2

Palmetum xxvi, 3, 3

Paludamenta coccinea xx, 3, 8

Paludes prohibuere Scythas ab Ægypto ii, 3, 14 paludes Euphratis xlii, 3, 9 paludium gravis nebula xlv, 1, 10

Pamphylia in divisione imperii Alexandri Nearchi evenit xlii, 4, 15

Pan xliii, 1, 12

Panasagorus Scythia ii, 4, 28

Pandesia urbs Epiri xii, 2, 4 Italise xii, 2, 14

Pangere pacem in tot annos iii, 7, 1

Panificia xx, 2, 7

Pannonia a Gallis occupatur xxiv, 4, 3. xxxii, 3, 14

Pannosus (hoc est, laceris vestibus) ii, 6, 19 Freinsh. xxi, 5, 5

Paphlagonia in divisione imperii Alexandri Eumeni datur xlii, 4, 16 occupatur a Mithridate et Nicomede xxxvii, 4, 3 Paphlagonis regum nomen Pylamenes xxxvii, 4, 8 (Vide similia in Regum). libertate donatur a Romanis xxxviii, 2, 7

Par ducum bene comparatum vi, 2, 7 (Simile a re gladiatoria: vide etiam supra Comparare. Ita xvii, 1, 9. cui simile illud Flori iv, 2, 54. et Plinii istud viii, 21 'Naturæ nihil placuit esse sine pari'). par bellis (hoc est, sufficiens ad bella propulsanda, *Genachsen*) vii, 6, 4 Ita: crudelitati xvi, 4, 13 (Simile Flori i, 17, 1) Freinsh. aciei par universa juvenis esse non potuit vi, 7, 7 par fortuna priori bello xviii, 1, 11 cui par odium in aliquem est xviii, 4, 9 viribus par alicui xlii, 4, 1 inter pares assiduum discordiæ malum xvi, 3, 1 illis paria omnia fortuna dedit vi, 2, 9

Parapamenni xlii, 5, 9 in divisione imperii Alexandri Extarcli traduntur xlii, 4, 21

Parare bellum alicui v, 11, 3. viii, 4, 11. xvi, 5, 1 parare deditionem, aciem (hoc verbum neutri bene convenit, cum utrique debuisset) xi, 12, 15 parare epulas i, 6, 5 (bene dictum). Inde 'apparatus' absolute pro apparatu conviviorum et epularum ponitur; sicut in illo Horatii: 'Persicos odi, puer, apparatus'. Freinsh. parare exercitum i, 5, 9 insidias iii, 1, 6 copias reducere in regnum parat xi, 13, 4 persequi parabat xviii, 5, 6 parare insidias alicui x, 2, 5. xi, 7, 1 parare aliquid ex hoste xxii, 4, 4 parare magnas opes xvi, 3, 7 parare se prælio xxvi, 2, 2 paratus ad inediam, laborem, mortem xlv, 2, 1 paratus ad cavenda pe-

ricula xxxi, 2, 2 servilis metus paranda instrumenta ii, 5, 4

Parcere urbi xi, 4, 6 saluti in acie xxviii, 4, 4 vitæ pugnando xxxii, 1, 5 vitæ alicujus xxv, 1, 4 parci oppidanis jussit xli, 7, 6

Parcus in cibum (hoc est, modico cibo contentus) xli, 3, 9 (Ita 'parcus pecunie' vi, 8, 6 pro non cupido pecuniæ, ut auctor ipse exponit, mox num. 7. Ita 'parcissimum vini' Suetonius dixit Cæs. liii, 1 et Aug. lxxvii, 1) Freinsh. parci somni xi, 13, 2 (vel enim pro 'cum' legendum 'ibi cujus,' vel subaudiendum est 'ejus,' aut 'illius') Vorst.

Parentis sui interfectores ulcisci xi, 11, 9 regis velut parentis contumeliam magno animo ferro xv, 8, 10 ad necem utriusque parentis cæde fratris adjuncta xxx, 1, 2 parentes xiv, 6, 6 inter parentes et liberos post longum tempus magna lætitia esse solet xxxi, 8, 2 gnara artis ex disciplina parentem xi, 7, 7 gaudium parentibus reportare xi, 14, 12

Parentare multis cædibus alicui mortuo xii, 15, 6 sanguine suo manibus hostium xlii, 3, 10 uxoris manibus parentare supplicio alicujus xxxix, 3, 12

Parentatio Alexandri ad tumulos Heroum Trojæ vi, 8, 12 parentatio annua ix, 7, 13

Parere (pro summe potestati subiectum esse) i, 3, 3 præceptis (id est, adhortationibus et consiliis) parere iii, 4, 15 Vorst.

Parere: fabulæ Scyllam et Charybdin peperere iv, 1, 13 parta victoria xxv, 2, 11 regni securitate xxxix, 2, 9 pace xliii, 5, 8 parta cum amicis pensare v, 2, 3 præmia longa militiæ parta xiv, 3, 3

Paries xxviii, 4, 9 parietes regie domus xxx, 2, 1

Pariter (pro simul): regnum cum vita pariter amittit xvii, 2, 5 Vorst. Adde x, 3, 7 blandus pariter et insidiosus alloquio ix, 8, 8 victoriam suis pariter et prope amissam gloriam restituit x, 3, 3

Parmenio dux Philippi in Asia ix, 5, 8 Alexandrum a medico cavere jubet xi, 8, 5 Persicam classem occupat xi, 10, 4 pecuniam prædicat xii, 1, 3 interficitur xii, 6, 3 Jasonis templa diruit xlii, 8, 5

Parnasus xxiv, 6, 6

Parricidæ x, 1, 5 in exitium parricidarum Dii cum hominibus consentiant xxvi, 2, 6 in Parthia solenne est reges parricidas habere xlii, 4, 11

Parricidale scelus xxvii, 1, 10 venenum xxxvii, 1, 4 parricidales discordiæ xxxix, 3, 1

Parricidium (pro cæde principis) ix, 7, 12 (Ita Curtius viii, 8, 23. Florus iv, 7, 2. Tacitus Annal. iv, 24, 7) Freinsh. parricidium (vocatur etiam quod nepos avo regnum eripit) xliii, 2, 7 Vorst. post sacrilegia parricidium facere i, 9, 5 parricidium parricidio vindicare iiii, 1, 3 parricidium cogitare x, 1, 5 causa parricidii sceleratorum ipso parricidio x, 2, 1 parricidio pomas necis alicujus luere xvi, 2, 5 parricidiorum ferias xxiv, 4, 8. xxvi, 2, 5 parricidia a nece uxoris auspicatus xxxviii, 1, 1 parricidia nullam justam causam habere possunt xvi, 1, 4

Pars terrarum ii, 1, 18 major pars exercitus v, 4, 2. xiv, 2, 3 Asia vi, 1, 1. xi, 6, 14 equorum xii, 1, 2 convivarum xii, 6, 2 parte corporis truncata xi, 14, 11 partes (plur. pro sing.): patrimonii partes i, 7, 7 Orientis xv, 1, 6 nullæ partes consiliorum relinquuntur alicui xlii, 3, 1 partium reliquæ exsequere v, 2, 12 partium exercitum prodere xliii, 8, 3 cunctos in studium partium suarum induxit xiv, 1, 5 Parthi Pompeianorum partium fuere xlii, 4, 6

Parsimonia (pro frugalitate) iiii, 2, 10. xviii, 4, 1. xxiii, 1, 8 Freinsh.

Partheniæ: iiii, 4, 7

Parthi Scytharum progenies ii, 1, 3 Scythico sermone exules xli, 1, 2 Parthi Persici imperii successores xi, 15, 2 in divisione imperii Alexandri Nicanori sorte veniunt xlii, 4, 23 Demetrium capiunt xxxvi, 1, 5 Syriam inhiant xxxviii, 9, 13 Antiochum occidunt xxxviii, 10, 14 ejus corpus in Syriam remittunt xxxix, 1, 7 Pompeianum juvant xlii, 4, 9 Antonium viacunt xlii, 6, 3 Parthorum crudelitas xxxix, 1, 4 origo et historia 41 et 42 superbia xxxviii, 10, 5 Parthorum regum origo xii, 4, 12 Parthorum reges parricidæ xlii, 4, 22 Parthi (pro regione Parthorum) xii, 6, 1 Freinsh.

Parthiæ descriptio xli, 1, 11

Parthici imperii conditores Scythæ ii, 3, 6 Parthicum exercitum fundit Ventidius xlii, 4, 7 Parthicum regnum format Arsaces xli, 5, 1 tentavit Antiochus xlii, 1, 1 Parthicæ superbiæ execratio xxxviii, 10, 5 Parthica bella xxxix, 1, 2

Particeps arcanorum regis i, 4, 6 regni viii, 3, 10 victorie xi, 3, 3

Participare cum aliquo regnum xxxix, 2, 8

(Participia temporis præteriti verborum deponentium passive usurpata) cre-

cutum vii, 2, 2 consolatus xxi, 6, 4 enixus xliii, 2, 8 professus viii, 4, 4 aggressus vii, 6, 5 expertus viii, 4, 5 pactus viii, 5, 2 vii, 5, 1 deprecatus viii, 5, 4 Vorst.

Partim (iterat.) ii, 5, 7. iv, 4, 8 et 5, 9. xi, 4, 6

Partiri pensa inter virgines i, 3, 2 patrimonium ii, 10, 11

Partum necare i, 4, 5 exponere i, 4, 12 canis partu gravida xliii, 4, 4 ex partus abjecti collisione decessit uxor Darii xi, 12, 6 partus dubii xliii, 2, 6

Parvulus filius vii, 5, 8. xviii, 3, 8. xxi, 1, 1. xxxvii, 3, 6 frater xvii, 1, 2 parvulus admodum vii, 2, 5. xxxiv, 3, 5 parvulum recolligere xliii, 4, 8 parvula ix, 7, 13 a parvula etate (hoc est, ab incunabilis) xii, 4, 10 Freinsh. parvuli liberi xvi, 1, 7 parvulorum sorte permutata i, 4, 13 parvula filii xi, 12, 7

Parvus ad continendam civitatem exercitus v, 8, 11 parvus numerus v, 8, 11 parva manus xvi, 3, 11. xvi, 2, 2. xxx, 3, 2 quasi parva supplicia cædibus luissent viii, 1, 4 parvum navigium xxi, 7, 4 parvo defungi i, 2, 8 parvæ vires iii, 6, 6

Parum consulere republicam (pro non consulere) ii, 7, 9 Vorst. parum facinoris admittere xv, 2, 4

Parvæ subiguntur ab Alexandro xii, 5, 9

Passim ii, 6, 4. v, 9, 3. viii, 5, 5. xiv, 6, 1. xlii, 3, 8. xliii, 1, 4

Passus : cum mille passus inter duas acies easent ii, 9, 11 multa millia passuum emensus xi, 15, 5 murus sex millium passuum xii, 5, 12

Pastor i, 4, 10 pastores Aboriginum xxxviii, 6, 7 inter pastores esse i, 5, 1 agitare regnum i, 5, 5 adulti xliii, 2, 8

Patefacere iter ferro, quod aliter non patet ii, 12, 6 insidias xliii, 4, 9

Pater : patrem suum interficit Ptolemæus Physcon xxi, 1, 5 Nicomedes Bithynus xxxi, 4, 5 Bactrianorum rex xli, 6, 7 Phraates Parthus xlii, 5, 1 patrem vita functum sua captivitate ad sepulturam redimit Cimon ii, 16, 9 patrem regis esse, regno pulchrius xvi, 2, 9 Patres (S. R. nomen) xliii, 2, 2

Patere (pro obnoxio et opportuno esse) ii, 4, 26 (vide etiam Ind. Flori). pro licere xxi, 5, 10 pro extendi ii, 2, 2. xlii, 2, 9 Freinsh. patet multum Scythia in longitudinem et latitudinem ii, 2, 2 patet iter ii, 12, 6 patet Sicilia

Delphi. et Var. Clas.

Ind. Just.

tota statibus venarum iv, 1, 2 non patet domus alicujus muneribus xviii, 2, 7 patet bella bis in illos xxi, 5, 9 patentes domus xxvii, 4, 5

Paternus hostis xvii, 2, 9 paternæ fortuna xxxiii, 1, 2 Dii paternæ majestatis ultores x, 2, 5 paternæ pietatis exempla x, 1, 4 scientiæ hereditas xxvi, 2, 11 paternæ mortis opinionem accipere xlv, 3, 2 paternum imperium ii, 9, 2 regnum xvii, 2, 9. xvii, 3, 2. xxxviii, 1, 1. xxxviii, 3, 1 paternum nomen vile apud filios x, 1, 7 paterni milites xxv, 2, 8 paternæ laudes xii, 6, 6

Pati aliquem infestum (hoc est, habere infestum xibi). iv, 3, 4. ix, 4, 4 Freinsh. pati grave bellum i, 7, 10 pati aliquos graves iv, 3, 4 aliquos hostes vi, 5, 10 pati stuprum ab aliquo ix, 6, 5 pati valetudinem majorem xlii, 3, 11 adversa prælia alicujus xvi, 3, 6 bellum ab aliquo xviii, 3, 2 sterilitatem, famem xxviii, 3, 7 scabiem xxxvi, 2, 12 pati insidias alicujus xxxvii, 2, 4 obsidionem xli, 6, 4 patiens navigationis aqua xxvi, 3, 7

Patibulo suffigi xxx, 2, 7 patibulo suffixus Bomilcar Pœnorum dux xii, 7, 8

Patienter servire i, 2, 1. v, 10, 3 ad Patientiam locorum animalia quæ generavit natura ii, 1, 11 magna patientia cedere aliqua re i, 10, 12 patientia servi bello Punico celebrata xlv, 2, 4 patientia virtutis xxxvii, 2, 9 laboris xxxvii, 4, 2

Patrare scelera xxiv, 4, 8

Patria non liberis tantum, verum et ipsi vitæ præponenda xxi, 7, 6 patriæ solum xi, 4, 5 patriæ ipsa vita debetur xviii, 6, 4 patriæ ab optimo quoque etiam spiritus ipse debetur xxxi, 4, 11 patriæ potius quam liberis consulendum xli, 5, 10 pro patria aliquid vel cum periculo audendum v, 9, 6 patriæ conspectus vires subministrat vi, 7, 5 patriæ plura quam vitæ debere se censet Leonida ii, 11, 6 patriæ jura non liberis tantum, verum vitæ ipsi præponantur xxxi, 7, 5 de jure patriæ nihil decidi potest xxi, 7, 6 patria Pyrrhi ignobilis ipsius egregiis factis illustratur xlv, 5, 6 patria eloquentiæ, Athenæ v, 9, 9

Patrimonium (pro opibus, facultatibus) iii, 4, 7 patrimonium patriæ (hoc est, opes paternæ) iii, 4, 8 Freinsh. patrimonium privatum (quod pater adhuc privatus habuit) ii, 10, 5 Vorst. patrimonii non dicit Scythia ix, 2, 7 patri-

monia partiri ii, 10; 11 aequata patri-
monia iii, 3, 8

Patrius mos xvii, 1, 4 patrium solum,
ibid. Dii patris xxiv, 2, 5 patrii fines
xxviii, 10, 6

Patrocinia venia (hoc est, media ad
faciliorem veniam) v, 11, 7 sceleris (pro
defensione scel.) xvi, 1, 4 Freinsh. pa-
trocinium alicujus alicui mortuo objec-
tare (id est, exprobrare, quod aliquem
defendisset ac laudasset) xii, 6, 4 Vorst.

Patronus plebis xvi, 4, 10 patroni
appellantur Argyraspides ab Eumene
xiv, 2, 8

Patroclis vii, 6, 11

Patraus ii, 10, 9. xxii, 7, 10. xxxiv,
8, 6

Pauci senes vi, 7, 7 paucorum civita-
tium direptio ix, 1, 1 pauca dicere de
aliqua re iii, 7, 16. xviii, 3, 1 post
paucos dies xviii, 2, 4. xviii, 7, 16
pauci a pluribus facile vincuntur xxiv,
6, 2

Paucitas xi, 9, 2. xiii, 7, 4. xx, 2, 5.
xx, 3, 4

Pavidi v, 7, 4 pavidi vecordesque
xxiv, 8, 3

Paulatim xxxvi, 2, 18. xxxix, 2, 4.
xl, 2, 7

Paulisper xxi, 1, 4. xxvi, 3, 7

Paulo altius res repetere xviii, 3, 1.
xlii, 2, 7 paulo ante v, 6, 8

Paululum xiii, 8, 9

Paulum a capiendi urbe absuit ii,
8, 4

Paulus consul vincit Demetrium Illyri-
orum regem xxix, 2, 1 et Persea Macedo-
num xxxiii, 5, 2

Pavor hostilis viii, 5, 9

Paupertas tantum virtutis adversus
insolentias divitias habet xx, 5, 3

Pausanias Lacedaemoniorum dux ii,
15, 14 Byzantii conditor ix, 1, 3 pro-
ditionis damnatur ii, 15, 16

Pausanias Lacedaemoniorum rex motu
Atheniensium componit v, 10, 6

Pausanias Lacedaemoniorum dux pro-
ditionis reus exulat vi, 4, 7

Pausanias nobilis Macedo Philippum
interficit ix, 6, 4 forte immissus ab
Olympiade ix, 7, 2 a qua etiam in cruce
pendens coronatur ix, 7, 10 et annua
parentatione honoratur ix, 7, 11

Pax (pro induciis longi temporis) iii,
7, 13 et 14 (Sic etiam Liv. vii, 20, 11
illa confundit. Vide Alber. Gentil. de
jure belli lib. ii. cap. 12). pax Deorum
xviii, 6, 13 Deæ et Manium xx, 2, 7
(Ita 'pax Deum quaesita,' Pollio in

Gallienis cap. 5. 'pacem Deum expos-
cere,' Livius iii, 5, 19. v, 7, 7 et alibi)
Freinsh. pax subita universæ Græciæ
vi, 6, 5 pacem statuere xxv, 1, 1 facere
(vide Facere). pacem petere, dare v,
8, 3 pacem alicujus spernere xii, 1, 7
pacem offerre xxiv, 5, 1 pacem dare
xxiv, 5, 3 pacem ab aliquo præstat alicui
opinio victoriæ xxv, 2, 7. xliii, 5, 3
pæcis simulatione deceptus xxxvi, 1, 5

Pecudes ii, 9, 12

Peculatus Miltiadis ii, 15, 19

Peculiare donum (hoc est, privatum,
singulare) xxii, 7, 4 Freinsh. pecularia
officia xxii, 2, 5

Pecunia Alexandri xii, 1, 3 pecunia
(pro opibus quibuscunque) iii, 2, 11
(Vide L. 178. D. de V. S. L. i. in fin.
D. de Calumn. L. ii. §. 2. D. de Re-
cept. Arb. Ita 'pecuniæ populi,' L. 6.
D. de Contrahend. empt.) Freinsh. pecu-
niæ in matrimonium non habenda ratio
iii, 3, 8 pecuniam ex republica sua
amovet Lycurgus iii, 2, 11 magna pecu-
nia xi, 12, 1 pecunias civitatibus im-
perare xiv, 1, 6

Pecus regionum i, 4, 7 pecoris magna
vis ix, 2, 15 pecora pascere ii, 2, 3
pecora pastores nunc in hybernos, nunc
in æstivos saltus trajiciunt viii, 5, 7 servi
ad custodiam pecorum relictii ii, 5, 2
greges pecorum xliii, 2, 6

Pedestre prælium (hoc est, terrestre,
quod navali opponitur, non quod eque-
stri, ut apud Livium xxii, 49, 4. iv, 4, 4)
Freinsh. pedestres xi, 9, 10 pedestres
copiæ ii, 13, 11

Pedites xi, 6, 12. xiii, 3, 1. xiii, 3,
6. xiii, 3, 8. xiii, 4, 1

Pelagi vortices iv, 1, 13

Pelagi in divisione imperii Alexandri
Archo sorte veniunt xiii, 4, 23 Pelasgi
olim, qui postea Macedones vii, 1, 3

Pelegonus rex Pæoniæ vii, 1, 5

Pelias Thessaliæ rex xlii, 2, 13

Pelias Thessaliæ mons xlii, 7, 7

Pellere aliquem terminis regni xxxvi,
2, 12 pelli regno ii, 9, 6. viii, 6, 4. xx,
2, 5. xxxv, 1, 3 hoste pulso finibus regni
xliii, 3, 17 pelli matrimonio alicujus ab
aliqua ix, 7, 12 matrimonio pulsa xxviii,
1, 4 pulsa acies i, 6, 13

Pellex: ex pellice susceptus xxxix,
5, 2 pellices (hoc est, concubinæ) x,
1, 1 (Vide L. 144. D. de V. S.) Freinsh.
pellicum regis Persarum multitudo xii,
3, 10

Pellicatus matris vii, 4, 7

Pellis artetis memorabilis in Colchis

xlii, 2, 10 pelles ferinae, murinae ii, 2, 9

Pelopidas Thebanus vi, 6, 7

Peloponnesae bellum gerunt cum Atheniensibus pro Spartanis iii, 6, 5 pro Siculis iv, 4, 12 per prodicionem Antigono (ultimo) traduntur xxvi, 1, 2 Peloponnesii iv, 4, 12

Penatium conspectus subministrat animos vi, 7, 5 penates publici privatiq. viii, 3, 4

Pendere in cruce ix, 7, 10

Pendere penas sanguine et caedibus suis (hoc est, dare, luere) viii, 2, 4. xv, 3, 6. xxxii, 1, 14. xxxvi, 4, 2 supplicia (idem) xi, 4, 2 tributa (hoc est, solvere) ii, 3, 18. v, 2, 9 Freinsh.

Penes aliquem est imperium i, 1, 1. xxi, 1, 2 victoria xli, 6, 6

Penetrabilis terra (quam facile penetrari potest) iv, 1, 2 (Diversa significatione reperitur apud Virgilium *AEn.* x, 780. pro eo quod penetrat: sicut apud Ammian. xiv, 26 'impenetrabilis') Freinshem.

Penetrare: penetrat ad omnem statum hujus mali sensus v, 7, 5 penetrant omnem Hispaniam xlv, 1, 10 portio Gallorum Illyricos sinus per strages barbarum penetravit xxiv, 4, 3

Penitus iv, 3, 6. xxxii, 3, 14

Pensas inter virgines partiri i, 3, 2

Pensare imperia parva cum amissis (id est, tantum imperii rursus adeptum esse, quantum amiseris) v, 2, 3 pensare damna amissae Siciliae acquiescit Macedoniae regno xxv, 3, 6 Vorst.

Penthesilea Amazonum regina ii, 4, 31

Penaria seniorum xxix, 1, 7

Per dissensionem iv, 3, 1 divortium abscedere ii, 6, 14 per dolum ii, 8, 6 indulgentiam x, 1, 2 injuriam ix, 4, 8. ix, 6, 5 insidias ii, 4, 3. iii, 5, 1 lasciviam i, 6, 2 misericordiam viii, 3, 10 noctem i, 8, 8. xi, 15, 3 plures viros conceptionem experiri iii, 4, 6 quietem i, 9, 4. xii, 10, 3. xliii, 5, 5 tormenta cogi ii, 9, 3 varios casus jactari iii, 4, 11 per otium (in otio), Praef. 4 Sic: per quietem, per somnum videre (pro, in quiete, in somno) i, 4, 2 per noctem (pro noctu) i, 8, 8 per omnia contumax (id est, in omnibus) xix, 1, 18 per simulationem pietatis xxxviii, 1, 3 per omnia nihil xlii, 5, 9 per ea tempora (pro iis temporibus) xliii, 3, 3 Vorst. per omnes casus servatus xlv, 4, 2 per biennium v, 1, 1 per triennium xxi, 1, 5

Peragere plene ultionem patris xi, 11, 9. xxxii, 3, 3 eodem alicujus xlii, 2, 12 peregrisset facinus, nisi amici intervenissent xii, 6, 8 peraguntur reliquiae belli xlii, 8, 6

Peragere littora xli, 10, 1 saltus xlv, 4, 8 peragratia India xii, 7, 12

Perangustus vii, 1, 2

Percarus xlii, 12, 11

Percipere civitatem (hoc est, jus civitatis accipere) xliii, 5, 11 Freinsh. magicas artes percipere solerti ingenio xxxvi, 2, 7 percepta jam parte ex promissis (id est, accepta) xliii, 7, 6 Vorst. quod honestius a paterno hoste perceperit xvii, 2, 9

Percontari aliquem xi, 7, 6. xii, 15, 5. xix, 2, 10

Percellere aliquem ii, 5, 5 percussa muliebri emulatione xiv, 5, 2 percussus metu xxi, 2, 1

Percussor (hoc est, interfector) ix, 7, 9. xiv, 6, 9. xxiv, 3, 8 Freinsh.

Percutere (hoc est, interficere) ix, 7, 13 (quod etiam in nostra lingua obtinuit, ut Samuel. 1. David inquit, interprete Luthero, *him, und schlage ihn*. Hinc etiam homicidium *Manschlathi* appellarunt majores nostri) Freinsh. percutere securi ix, 4, 7 gladio ix, 7, 12 percutere foedus cum aliquo xlii, 3, 4. xliii, 5, 11

Perdere virtutem pristinam i, 7, 13 virtutem cum imperio vi, 4, 2 universos xii, 6, 15 exercitum xxii, 8, 7 defleta et prope perdita urbs v, 8, 1 res perditus iv, 5, 2. v, 6, 5 perditissimus xxi, 5, 5

Perdicca Macedoniae rex vii, 2, 1

Perdicca secundus vii, 4, 5 matris insidiis occumbit vii, 5, 6

Perdicca Alexandri commilito annulum a morituro accipit xii, 15, 12 summorum praeficitur a Macedonibus xlii, 4, 5 seditiosos necat xlii, 4, 8 provincias inter principes dividit xlii, 4, 9 Cappadoces vincit xlii, 6, 1 Alexandri sororem in matrimonium petit xlii, 6, 4 eodemque tempore Antipatri filiam xlii, 6, 6 ideoque neutram obtinet xlii, 6, 7 bellum cum Antigono gerit xlii, 6, 8 Aegyptum petit xlii, 6, 16 occiditur xlii, 8, 10 ab Argyrasp. xiv, 4, 11 Perdicca arrogantia xlii, 8, 2 constantia xlii, 3, 8 sacundia xlii, 4, 1 sententia de successore Alexandri xlii, 2, 5

Perdiscere siderum motus xx, 4, 3

Perdocere aliquem cultiores victus xviii, 6, 2

Perdomare regionem aliquam ii, 8,

15. xi, 1, 5. xxxix, 5, 3. xlv, 5, 8
Italia et Hispania Romana virtute perdomita xxx, 4, 8 perdomito Orbe xlv, 5, 8

Perducere milites (de ducibus) ii, 13, 8 aliquem ad angustias i, 8, 10 ad venatum xxix, 4; 3 perductus in convivium ix, 6, 6 in templum xxiv, 2, 8

Peregrinatio xliii, 1, 1

Peregrinus populus xxxviii, 1, 8. et 8, 11 rex xviii, 2, 1 peregrina militia xii, 2, 4 peregrina imperia xxxviii, 7, 2 peregrini milites xxxvi, 2, 15 mercatores xxxviii, 8, 7 cum peregrinis communicare xxxvi, 2, 15 peregrinos recognoscere (vide Recognoscere)

Perempti: caedes indigne peremptorum vii, 6, 3 mors indigne perempti xxvii, 1, 10

Perfacundus xlii, 1, 9

Perferri hæc Alexandro jubet (pro significari, nuntitari) xi, 15, 7 Vorst. perferri in iuga montis xlii, 7, 7 perferendas epistolas alicui tradere ii, 10, 14

Perficere bellum (pro finire, patrare) v, 2, 11 Freinsh.

Perfidia viii, 3, 6. xi, 3, 11 perfidia Philippi viii, 3, 1 Parthorum xli, 3, 10 perfidia defectionis i, 6, 9 perfidis culpa xi, 4, 2

Perfidorum victima xiv, 4, 13

Pergamum sive Pergamus Asiae castellum xlii, 2, 7

Pergere (hoc est, proficisci) vi, 2, 12. vi, 5, 8 (pro ire) xi, 15, 5 Freinsh. pergere in bellum adversus aliquos v, 3, 9 pergere ad regem vi, 2, 12

Pericles dux Atheniensium contra Thebanos iii, 6, 12 Spartam depredatur iii, 7, 5 agros suos hostibus intactos, ad vitandam suspicionem, patriæ donat iii, 7, 9

Periclitari veneno xxvii, 3, 7

Periculosa mors xii, 2, 14 navigatio xvi, 3, 5 regno Pelas virtus Jasonis xlii, 2, 10 periculosum bellum xi, 6, 4. xxxii, 1, 6 otium xxv, 1, 1 periculoso regno ante vitam potior xxxix, 4, 2 periculosus xi, 9, 3. xliii, 3, 7. xxxviii, 4, 14

Periculum ex invidia alicui acquirere iii, 7, 8 unde periculum quæsitam fuerat iii, 7, 10 in periculum belli descendere xv, 1, 2 periculum declinare xlii, 4, 8 periculi dilationem invenire xi, 8, 4 pericula navigationis xlii, 2, 10 inter pericula xi, 13, 2 fatorum pericula declinare xii, 2, 4 pericula propulare xxxiv,

1, 2. xliii, 8, 13 in periculis timidus Xerxes ii, 10, 23

Perire ac ii, 2, 7. xxi, 5, 7

Perire ferro, fato ix, 8, 3 fame xxxvi, 2, 9

Peritus declinandorum periculorum xlv, 2, 7 ad prospicienda cavendaque pericula xxi, 2, 2

Perjurium iii, 7, 15 perjurii passus xxiv, 3, 10 Dii perjuriorum vindicæ xiv, 4, 9

Perlicere aliquem ad societatem xlii, 5, 5

Perlucida vestis xxxviii, 8, 10. xli, 2, 4

Permiscere noxia innoxia xxxvi, 4, 3 iustitia religione permixta xxxvi, 2, 16

Permittere (pro committere): administratio reipublicæ annuis magistratibus permixta ii, 7, 2 Sic et iii, 3, 2 permittere populo tributis et militis vacationem i, 9, 12 arbitria regni victori xi, 12, 4 potestatem alicui xli, 2, 5 Vorst.

Permovei misericordia alicujus v, 10, 7. x, 3, 1 (Ita Tacit. Annal. iii, 23, 1 'permoveo misericordiam') Freinsh. permotus adolescentia alicujus xliii, 2, 10

Permulcere aliquem blandis verbis xlii, 8, 5

Permutare (est munimentum ad finem deducere, perficere) ii, 15, 9 (Ita 'pervigere' apud Tac. Annal. iv, 24, 9. et 'perspectare' apud Sueton. Domit. iv, 7. Adde L. 166. §. 1. D. de V. S.) Freinsh. (Vide et infr. Perrogatis et Perpetrare) Vorst.

Permutata sorte parvalorum i, 4, 13 Pernicies mutua xlii, 1, 15. xxxix, 5, 4

Perniciosi xlii, 1, 14

Pernicitas xlii, 2, 8. xlv, 4, 8

Pernix velocitas xlv, 2, 5 pernice equorum greges xlv, 1, 5. xlv, 3, 1

Pernoctare xxxvii, 2, 8

Perorare xlii, 4, 1

Perorosus xvii, 1, 4 (active, ut Exorosus) Perpellere aliquem ad stupri consuetudinem viii, 6, 6 ad belli societatem xlii, 3, 5

Perpendere vires alicujus xxix, 3, 6

Perperam facta xiv, 2, 13

Perperna consul Aristonicum vincit xxxvi, 4, 9

Perpemi captivitatis mala iii, 5, 3 supplicia xviii, 3, 5

Perpeti aetæ (hoc est, tota) v, 5, 6 (Ita Plant. Amphitr. i, 1, 24) Freinsh. duæ aquilæ tota die perpetas sederant

septa culmen domus xli, 16, 6

Perpetrare bellum (pro finire) xli, 3, 2
Freinsh. sacrilegium i, 9, 8 facinus xxvii,
1, 3

Perpetui Ætnæ montis ignes iv, 1,
11 perpetui sedes xli, 2, 10 sedes xli,
12, 2 apertitas xxvi, 3, 5 virginitas
xliii, 2, 2 in perpetuum amicitiam jun-
gere cum aliquo xliii, 5, 7

Perpetuitas iii, 4, 16

Perpetuo ii, 3, 1. xli, 2, 8. xviii, 5,
16

Perquirere (pro quærere) xlii, 7, 6

Perrogatis omnibus (hoc est, cum
omnium sententiam rogasset) xxii, 5, 1
Freinsh.

Perseæ a Medis deficiunt i, 6, 9 bel-
lum gerunt cum Alexandro xi, 2, 6. xi,
5, 1 cum Atheniensibus ii, 9, 3 cum
Græcis ii, 11, 4. ii, 14, 7 cum Parthis
xxvi, 1, 4 cum Scythis i, 8, 11. xxvii,
3, 2 Perseæ in custodes corporis ab
Alexandro lecti xli, 12, 4 Perseæ in di-
visione Imperii Alexandri Tlepolemo sorte
veniunt xlii, 4, 26 Persarum clades i,
8, 11. xxvii, 3, 2. ii, 9, 3. ii, 14, 7.
xi, 9, 12 Deus i, 10, 5 gens obscura
quodam i, 4, 4 mos adorare regem
vi, 2, 12 mos in convivio vii, 3, 3 in
electione regum x, 1, 9 Persarum re-
gum persona sub specie majestatis occu-
pavit i, 9, 12 Persarum regum habi-
tum assumit Alexander xli, 3, 8 Per-
sarum regum ultimus Darius x, 3, 7
Perseæ (pro Persia); cum dicitur In Per-
sas ahlegare aliquem i, 5, 9 et 10 in
Persis genitus i, 6, 3 Vorst.

Perscribere quendam alicui ii, 10, 13.
xxi, 6, 6

Persepolis i, 6, 3 capitur ab Alexan-
dro xi, 14, 10

Persequi defectores xvi, 1, 13 belli
reliquis xxii, 8, 15 civitates, quæ defi-
ciunt xviii, 1, 9

Perseverantia belli iii, 4, 4

Perseverare in bello iv, 5, 3 perseve-
rata illi inedia est quadriduo xli, 6, 15
perseverare in assitia xvi, 4, 12 bellis
continuus xxxviii, 4, 11

Perseus Philippi filius patrem ad par-
ricidium impellit xxiii, 2, 10 bellum
cum Romanis gerit xxiii, 3, 4 et undi-
que auxilia contrahit xxiii, 4, 1 vincitur
et capitur xxiii, 3, 5

Persicum aerum xi, 14, 6. xi, 5, 9
Persicum imperium perpetuum xi, 9, 8
Persicarum feminarum facinus i, 6, 14

Persimilis i, 9, 10

Persolvere præsentia xxvii, 1, 2

Persona regis apud Persas sub specie
majestatis occultatur i, 9, 11 quætere
de persona regis (id est, quæ rex consti-
tuendus sit) xi, 7, 11 personam occisi
considerare (quantus vir fuerit) xli, 6, 5
Vorst. ex persona sociorum iuducias
rumpere iii, 7, 14

Personant omnia alutibus xli, 2, 3
personantibus inter se ruptibus xxiv, 6, 3

Perspicere quædam oculis xli, 8, 6
semitudinem alicujus xxiii, 2, 3

Persistere in bello (pro perseverare)
xiv, 3, 5 persistere in macello xli, 5, 6

Petstringere initia Romani Imperii
(pro breviter exponere) xliii, 1, 2 Vorst.

Persuadere alicui xlii, 8, 5 persuasus
mori nihil difficile persuadere ii, 11, 14

Persuasio xxiv, 4, 2

Pertæsus vitam opulentam xxxviii,
9, 4

Pertinacia malitioris xxxix, 3, 10

Pertinet ad hujus emolumentum egre-
gie ix, 1, 2 quod ad ultionem pertinet
(pro attingat) xi, 15, 12 quod ad hostes
pertinet xli, 3, 7 pertinet illi ad curam
Deorum xliii, 5, 7 Vorst.

Petractare caput i, 9, IV inum ven-
trem xxxviii, 1, 9

Perragari regionem xxvii, 3, 4

Pervenire ad adultam ætatem iii, 2, 5
ad viginti annos viii, 6, 7 ad triginta
annos iii, 4, 6 pervenit detrimentum
omne ad unius summam imperii vi, 1, 3
pervenit regnum ad aliquem per ordinem
successionis vii, 4, 3

Pervigil nox xli, 13, 7

Pervigilare malum xxiv, 6, 14

Pervigilium noctis (est quando tota
nocte vigiletur) xlii, 8, 6 Freinsh.

Pervincere (pro obtinere) ix, 7, 7
Freinsh.

Perusini Achmorum progenies xx, 1,
11

Pes: pede claudus vi, 2, 5 non in
pedibus cuiquam spes, sed in laetitia
fuit xi, 6, 7 servi Parthorum pedibus
incedunt xli, 3, 4

Pessimum exemplum in aliquem sta-
tuere xiv, 1, 12

Pestifer humor xxiii, 2, 4 pestifera
lues xxiii, 3, 9

Pestilens visus xix, 2, 7

Pestilentia, in Boeotia Heracleus urbis
cæcis xvi, 3, 4 in Thera insula Cyrena-
ce urbis cæcis xlii, 7, 4

Pestis ex fame ii, 13, 12 (Ita apud
Florum iii, 6, 37). in Crotone et Meta-

ponto ob violatum Minervæ numen xx, 2, 4 in Sicilia Carthaginiensium exercitum consumit xix, 2, 7 pestis apud Carthaginienses nefarium remedium xviii, 6, 11 (in omnibus autem his locis 'pestis' pro pestilientia ponitur: quod minus probatur quibusdam, quos refellit Becman. in Orig. ling. Lat. pag. 884). pestis (pro quovis malo) xx, 4, 6. xxx, 1, 10. xxxvi, 2, 12 (Ita apud Livium pro incendio xxiv, 27, 6) Freinsh. tacite pestes laborantis regiæ xxx, 1, 10. Petere auxilium ab aliquo ii, 4, 27 pacem v, 4, 4. xxi, 8, 8. xxxiii, 1, 3 concubitus filii i, 2, 10 petere mutuo ab aliquo aures xvii, 2, 13 ex manubiis portionem prædæ v, 10, 12 petitur Persia his apparatibus ix, 6, 5 petitus insidiis xxxii, 4, 12 petito (hoc est, cum petisset, sive subaudiendum est 'hoc' aut 'illo' xliii, 5, 6 (Ita apud Curt. vi, 5, 29. viii, 12, 9. et Liv. xxi, 39, 5. et Tacit. Annal. ii, 9, 1. Similia vide supra in Cognito) Freinsh.

Petitio regni i, 10, 17 (ut 'petitio consulatus' apud Romanos, cum tamen res valde discrepant) Vorst.

Petulantiam alicujus ferro compescere vii, 3, 6

Petulantius vii, 3, 4

Peucestes in divisione imperii Alexandri Babylonios accipit xiii, 4, 23

Phaleras equorum argento inducit Alexander xii, 7, 5

Pharnabazus v, 4, 1. vi, 1, 2

Pharnaces Mithridatis avus xxxviii, 6, 2

Phalantes dux Partheniarum iii, 4, 8 Brundisium se contulit iii, 4, 12 divinos illi honores decreverunt Partheniæ iii, 4, 18

Philippus Argæi filius primus hujus nominis Macedoniæ rex vii, 2, 5

Philippus Amyntæ filius vii, 4, 5 secundus hujus nominis Macedoniæ rex vii, 5, 10 imperio Macedoniæ Asiam et Græciam subjicit vi, 9, 7 vincit Athenienses vii, 6, 6. ix, 3, 9 Dardanos viii, 6, 3 Illyrios vii, 6, 7 Phocenses viii, 2, 3 Scythas ix, 2, 14 Theasalos vii, 6, 8 Arrybam affinem suum regno Molossorum exuit vii, 6, 12. viii, 6, 7 oculum amittit vii, 6, 14 libertati Græcorum insidiatur viii, 1, 2 Cappadociam dolis subjugat viii, 3, 6 Olynthum excindit viii, 3, 11 fratres interficit, ibid. piraticam exercet viii, 3, 13. ix, 1, 7 arbiter duorum regum, utrumque spoliatur viii, 3, 15 Phocenses contra datam

fidem cedit viii, 5, 5. Byzantium obsidet ix, 1, 2 vulneratur a Triballis ix, 3, 2 fugatur a Scythis xxxvi, 3, 2 victoriæ gaudium dissimulat ix, 4, 1 dux Græciæ salutatur ix, 4, 2. xi, 11, 5 pacis leges Græciæ statuit ix, 6, 2 interficitur ix, 6, 4 Alexandrum cum gladio insectatur ix, 7, 4 eumque filium suum non esse palam prædicat xi, 11, 4 Philippi ætas ix, 8, 1 comparatio cum Alexandro ix, 8, 1 existimatio apud Græcos viii, 2, 5 favor apud suos etiam post mortem xiii, 2, 8. xiii, 6, 6 laudatio Clito exitiabilis xii, 6, 3 liberi ix, 8, 2 moderatio vii, 6, 15 mores ix, 8, 4 nomen quasi numen in auxilium vocatum xxiv, 5, 9 perfidia viii, 3, 1. viii, 5, 5

Philippus Antigoni pater xiii, 4, 13 Philippus Antipatri filius inter Alexandri interfectores xii, 14, 6 et 9

Philippus Aridæus (tertius hujus nominis Macedoniæ rex) xiii, 3, 1

Philippus Cassandri filius (Macedoniæ rex ejus nominis quartus) xv, 4, 24 moritur xvi, 1, 2

Philippus Demetrii filius xxviii, 3, 9 Macedoniæ rex (ejus nominis quintus) xxviii, 4, 16 annorum 14. puer xxix, 1, 2 bellum gerit cum Ætolis xxix, 1, 13 cum Romanis xxiii, 2, 7. xxx, 3, 7. xxx, 4, 5 vincitur xxx, 4, 16 moritur xxxii, 3, 4

Philippus Lysimachi filius ab avunculo Ptolemæo occiditur xxiv, 3, 7

Philippus Lysimachi frater, ejusque mors xv, 3, 12

Philippus Persei filius cum patre captus a Romanis xxxiii, 2, 5

Philippus amicus Alexandri in divisione imperii ejus Hyrcanos accipit xiii, 4, 23

Philippus medicus Alexandri xi, 8, 5

Philo in divisione imperii Alexandri Illyrios accipit xiii, 4, 12

Philoctetes Thurinorum conditor xx, 1, 16

Philomelus Phocensium dux templum Delphicum spoliatur viii, 1, 8 Thebanos castris exuit viii, 1, 12

Philopator (cognomen Ptolemæi) xxix, 1, 5

Philopomen Achæorum dux insidiis a Philippo petitur xxix, 4, 11 Flaminio comparatur xxxi, 3, 4 capitur a Messeniis xxxii, 1, 6 veneno perit xxxii, 1, 11 inter summos imperatores recensetur xxxii, 1, 5

Philosophia non præstat Græcis, quan-

tum Scythia natura ii, 2, 14

Philosophus summus et Imperator Epaminondas vii, 5, 8 Callisthenes philosophus xii, 6, 17 Pythagoras xx, 4, 2 philosophi Platonis discipuli xvi, 5, 13 philosophorum præcepta ii, 2, 14 Aristoteles, doctor inclytus omnium philosophorum xii, 16, 8

Philotas Parmenionis filius quare interfectus xii, 5, 3

Philotas alius in divisione Imperii Alexandri Ciliciam accipit xiii, 4, 12 et iterum amittit xiii, 6, 16

Philoxenus ademptæ Philotæ Cincelæ præficitur xiii, 6, 16

Phocaensium coloni Massilienses xxvii, 1, 1. xliii, 3, 12

Phocenses a Thebanis apud commune Græciæ concilium accusantur viii, 1, 4 templum Delphicum spoliant viii, 1, 8 a Philippo vincuntur viii, 2, 4 contra datam fidem creduntur viii, 5, 5 Phocensium et Thebanorum odium viii, 4, 5. xi, 3, 8

Phœnice in ditione Ptolemæi xv, 1, 5 Phœnices Tyri conditores xviii, 3, 2 Phraohates Parthorum rex xli, 6, 9

Phraohates alter xlii, 1 per tot. Demetrium talis aureis donat xxxviii, 9, 9

Phraohates tertius patrem, fratres, et filium interficit xlii, 5, 1 Antonium vincit xlii, 5, 3

Phrataphernes in divisione Imperii Alexandri Armenios accipit xiii, 4, 23

Phrygia Major in divisione Imperii Alexandri Antigono traditur xiii, 4, 14 Minor Leonato xlii, 4, 16 Phrygiæ Eumenes præficitur xiii, 6, 14

Phthia Pyrrhi neptis, Demetrii uxor xxviii, 1, 2

Phyle castellum Atticum occupatum a Thrasybulo r, 9, 6

Piacula exigere (id est, pœnas quibus delictum expietur) viii, 2, 6 Vorst.

Pialus Pyrrhi filius, Epiri rex xvii, 3, 8

Piceæ arbores xxvii, 3, 4

Pietas Cimonis erga patrem ii, 15, 18 mulierum xi, 9, 15 patris et filii mutua xvi, 2, 9 pietas omnibus opibus potior bonis iii, 2, 6 (Auctor sic, 'jura pietatis plus valent apud bonos quam omnes opes.' Est autem hic 'pietas' amor in proximos cognatos, etiam in fratris filium). pietatis documenta ii, 15, 18 (ejus scilicet quæ in Cimone fuit erga defunctum parentem). paternæ pietas (pro patris in filium amore) x, 1, 4 Vorst. debitis pietatis obsequium

xxiii, 3, 8 pietatem filii in hoste experiri xiii, 1, 6

Pigere (pro poenitere. Freinsh.): pigere facti cepit xii, 6, 5 Alibi: poenitere cepit (omisso accurativo) xi, 3, 3

Pignus (pro liberis) xxvi, 1, 9 Freinshem. fidei veluti pignora habere vulnera corporis i, 10, 20 legatos tenere pignus ii, 15, 8 in hoc pignus legatos retentos ii, 15, 10 pignus fidei regis dextra xi, 15, 13 velut pignus tenere opes alicujus xxvii, 4, 5

Piratica apud veteres in laude xliii, 3, 2 piraticam exercet Agathocles xxi, 1, 14 Philippus secundus viii, 3, 15. ix, 1, 5 de piratica pecuniæ commercium mutuari ix, 1, 5

Piraticum bellum xxxix, 5, 3

Piræus (portus Atheniensium) v, 8, 5 Piseæ Græca colonia xx, 1, 11

Pisandrus Lacedæmoniorum dux vi, 3, 1

Piscatoria scapha Xerxes fugit ii, 13, 9

Pisces Phœnices Sidon vocant xviii, 3, 4 Sidon a piscium ubertate appellata xviii, 3, 4

Piscosus Oceanus xlii, 1, 7

Pisistratus Atheniensium dux Megarenses cœdit ii, 8, 3 patriam opprimunt ii, 8, 10

Pistores xxviii, 10, 2

Pithon in divisione Imperii Alexandri colonias in Indiis accipit xiii, 4, 21 ab exercitu Macedonum hostis appellatur xii, 8, 10

Pius animus xxvii, 2, 7 pia misericordia xviii, 3, 8

Placare manes viri xviii, 6, 6 interfectorum xx, 2, 6

Placere: quibusdam placebat (de consultantibus) xiii, 6, 11 stadium placendi a virgine in matrem contulerat xxvi, 3, 4 placere alicui fiducia pulchritudinis, ibid.

Placitus consensus vi, 7, 12

Plaga cœli xlii, 3, 2

Plangentium gemitus xix, 2, 11

Planities xxiv, 6, 9 in planitiem urbis desilire xii, 9, 5

in Planum montes deduxit Xerxes ii, 10, 24

Platææ incenduntur a Xerxe ii, 13, 11

Platæenses Atheniensium contra Darii socii ii, 9, 9

Plato discipulos suos ad virtutem erudit xvi, 5, 13

Plaustrum Gordii xi, 7, 13 jugum

plaustris xi, 7, 15 plaustra Scythis pro domibus ii, 2, 4

Plebs nimio otio lasciuat xvi, 4, 3 notas tabulas et diuisionem agrorum flagitat xvi, 4, 3 inter plebem senatumque maximo temperamento egit Solon ii, 7, 5 plebem accendere xvi, 4, 11

Plene peracta ultio xi, 11, 9

Plenus ira xiv, 4, 15 plenus pulveris et sudoris xi, 8, 3 plena solertis oratio ix, 8, 10

Plerique i, 7, 3. xlv, 1, 7

Plerumque iii, 5, 2. ix, 8, 14. xli, 2, 9

Plumae lorice Parthis xlii, 2, 10

Plumbo repletae amphorae xxxii, 4, 4 regio aëris et plumbi uberrima xlv, 3, 4

(Pluralis numerus pro singulari): Solatia ultionis i, 8, 9 ferro sociis auxilia iii, 7, 15 in auxilia quorundam mitti iv, 4, 3 veniae patrocinia querere v, 11, 7 ob hæc decora x, 3, 4 epistolæ (pro epistola) xi, 12, 9 (Vide Epistola). regna Cleophridis xii, 7, 9 herba in remedia veneni monatrata xii, 10, 3 in monumenta rerum a se gestarum urbem condere xii, 10, 6 dotes formæ xii, 12, 11 in remedia ferum poscere xii, 13, 9 venenum alicui dare in remedia calamitatum xv, 3, 6 patrocinia sceleris xvi, 1, 4 hostilia odia deponere xxii, 2, 3 Vorat.

Plus apud bonos pietatis jura, quam omnes opes valent iii, 2, 6 plus hominum ferrum quam naturalis factorum conditio rapuit ii, 2, 13 plus nocet ducibus arrogantia sua, quam hostium vires xiii, 8, 3 plus praesidii in celeritate, quam in sociis ii, 9, 10 plus regio quam patrio nomini debent reges xli, 5, 13 plus praedæ quam periculi in acie Persarum xi, 13, 11 plura patriæ quam vitæ debere ii, 11, 6 plurimum momenti xxxi, 5, 5 inter plurima mala tyrannidem passi xvi, 4, 1 maximis plurimisque urbibus Italiam possidere xxxviii, 4, 7

Poculum veneni alicui offerre xxxix, 2, 7 pocula veneno infecta xxi, 4, 3

Poediculi, Italici populus xii, 2, 12

Poenæ (pro malis, afflictionibus) iii, 5, 2 poenas pendere viii, 2, 4. xv, 3, 6. xxii, 1, 14. xxxvi, 4, 2 poenas imperati paricidii luere i, 9, 8 poenas repetunt Dii (dum in acie perit aliquis) ii, 9, 11 poenas sacrilegii sanguine luere viii, 1, 13 poenas violatae religionis pendere viii, 2, 4 poenas paricidii dare Diis x, 3, 5 poenam ferre xi, 14, 11

Poenalis civitas xxxviii, 9, 9

Poeni: vide Carthaginienses

Poenitentia ductus x, 2, 4 ad poeni-

tentiam accesserat nutriciae suae recordatio xli, 6, 10 dato in poenitentiam spatio i, 9, 19 in poenitentiam versus xli, 6, 7

Poenitet: quorum si illos poenitent (id est, quasi ipsis non sufficient) xxxviii, 3, 15 penitere coeperunt xi, 3, 3 quæ in eam diem vitæ non poenituerat xiii, 1, 5

Pœta Tyræus iii, 5, 5 actores nobilissimi et pœtæ vi, 9, 4

Polliceri: multa pollicitus est de se moderate xi, 1, 9 non polliceri sibi aliam victoriam, quam expertus sis xi, 12, 13 polliceri imperii societatem v, 9, 13 aeris matrimonia interfectorum iii, 6, 6

Polydamas amicus Alexandri xii, 12, 8 Polydectes Spartanorum rex iii, 2, 6

Polyperchon amicus Alexandri xlii, 12, 8 dimittitur, ibid. Græcias et Macedonias preponitur xiii, 6, 9 occiditur xiii, 8, 7 (Vide tamen supra vocem Crateros). Olympiadi favet xiv, 5, 1

Pompa: pompæ ne quid doecet xiv, 4, 18

Pompeianæ partes xlii, 4, 7 Pompeius Mithridaten vincit xxxvii, 1, 8 Antiocho Syriam admittit xi, 2, 4

Pompeius Trogus: vide Trogus

Pondo argenti centum decem millia xxxii, 2, 10

Pondus auri xlii, 1, 8. xxv, 1, 4 corona aurea magni ponderis xi, 10, 10 explere pondus xlii, 5, 9

Ponere aciem vii, 2, 8

Ponere tirocinia et incunabula (hoc est, exire, exuere) xli, 4, 6 Freinsh. posita est civitas non in ædificiis, sed in civibus ii, 12, 14 ponere spem in ope alterius viii, 4, 7 posita est urbs inter Phrygiam Majorem et Minorem xi, 7, 8 urbes in montibus posite xlii, 5, 5 ponere castra xiv, 2, 1 positum templum in monte xxiv, 6, 6 ponere sedes alicubi xlv, 3, 3 poeniasse (pro ponere) v, 4, 15 posito genu (hoc est, flexo poplite) xli, 9, 13 Freinsh.

Pons Istri (qui in Istro factus) ii, 5, 10 Vorat. pontem Abydo fecit Xerxes ii, 13, 5 pons solatus tempestatibus ii, 13, 9 pontem Cydni interrumpi non vult Darius xi, 14, 4 pontibus maria sternere Xerxes conatur ii, 10, 24

Pontici xxxii, 4, 7

Ponticum mare ii, 1, 19 Pontici maris regiones xlii, 4, 16

Pontus regio Scythis propinqua ii, 2, 1. xii, 2, 16 in diuisione imperii Alexandri Lysimacho datus xlii, 4, 16 Pontius ab Amazonibus edomitus ii, 4, 26

Populus Romanorum legatus ad Antiochum xxxiv, 3, 1

Populus xxi, 5, 4

Populari agros v, 5, 2. xvi, 3, 10 agros villasque xxiv, 6, 2

Popularis ambitio i, 1, 1 popularium favorem hæc res illi conciliavit xxxix, 1, 6

Populatio agrorum iii, 7, 8. xvi, 3, 12 Asiae xi, 6, 1 populationis injuria iii, 7, 4

Populus (pro multitudine filiorum) x, 1, 6 Freinsh. populus Romanus xxxvii, 1, 3 populus Corinthi sub corona venditor xxiv, 2, 6 populi Orientis i, 1, 8

Porrigere dextram osculandam xii, 15, 2 porrigere aquam xliii, 3, 11 porrigi (hoc est, patere, extendi) : porrigitur regio in latitudinem tot millia passuum xlii, 2, 9 Freinsh. porrecta in Orientem Scythia ii, 2, 1 porrigit se fortuna Romana ad Orientalia regna xxxix, 5, 3

Porro (pro verum, aut vero) ii, 10, 3. ix, 4, 6. xiv, 3, 7 Freinsh.

Porta xxiv, 3, 7 portæ urbium clauduntur xxiv, 5, 8 portas adversus hostes aperire xxviii, 2, 2

Portare ferrum et arma i, 3, 3 statuas secum xxxii, 4, 5

Portendo : portenditur ei regnum xi, 7, 7 amissio regni i, 4, 8 finis regni xxlii, 1, 7 portendit hoc omen ei victoriam xii, 16, 6

Portentum xvii, 1, 3 portenti religio xlii, 6, 1

Porticus xxi, 4, 2. xliii, 5, 6

Portio (hoc est, pars) v, 2, 9 (phrasin totam vide in Vocare) xli, 12, 4 Freinsh. xxi, 1, 2. xxiv, 4, 2 et 3. xxiv, 6, 1. xxiv, 8, 9

Portus xix, 2, 10 portus consiliorum tutissimus xxlii, 3, 8

Porus Indorum rex xii, 8, 1

Poscere debita vi, 2, 11 corpora intersectorum ad sepulturam vi, 6, 9 poscere interrogatione tertia xi, 11, 10 non cibum aut potum poposcit xxvii, 4, 8

Posse : non posse ferre potentiam victoris viii, 2, 1 quod non audere potuisset ix, 7, 10

Possessio (pro possessore) ii, 1, 15 Freinsh. possessio vacua xix, 3, 6. xxi, 3, 2 possessio imperii xxi, 3, 6 possessiones volapariæ xxi, 8, 9

Possidere regnum (hoc est, esse regem) ii, 6, 15 Freinsh. Galli Italiam plurimis armibus possident xxxvii, 4, 7 ignis cuncta possedit ii, 1, 14 Parthi ab Antiochi possessi xli, 4, 3

Post necessitatem pugnandi (cum pug-

Delph. et Var. Clas.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

nare cogerentur) i, 6, 12 (Vid. et Ind. in Nep. in Post). amicor patris post fugam, quam regi post beneficia (quamvis in exilium pulsus esset, quamvis beneficium accepisset) ii, 10, 13 post arma et bellum locus legibus non relinquitur viii, 1, 6 (pro, cum arma sumta sunt) post nova paternæ pietatis exempla x, 1, 4 (pro postquam nova exempla edita sunt), post imperium tot annorum xi, 14, 8 post annos tres sumti regni xxxviii, 8, 1 Vorst. brevi post tempore i, 7, 19

Posteriores i, 2, 12 posteris admirationem sui relinquere xii, 8, 16 in posteris Seleuci mansit argumentum originis ejus xv, 4, 9

Posteritas : in posteritatem ii, 3, 16 (in posterum) Scheff.

Postero die i, 6, 5 postera die i, 8, 4. i, 10, 8. xi, 16, 3. xiv, 2, 1. xviii, 2, 9 in posterum diem iii, 1, 7 in posterum xlii, 4, 7. xxlii, 2, 2 postremus liber (pro extremo, hoc est, sine libri) xliii, 6, 11 Freinsh. postremas domus aue

ruinae cumulus accedit xvii, 2, 1 postremas preces xxii, 1, 2 postremas voces emittere xi, 15, 6 postremo alloqui aliquem dimittere xix, 3, 11 mortis postrema vii, 2, 1 ad postremum i, 10, 22. xxxv, 1, 11. xxvi, 1, 5. xxxviii, 3, 10 postremum (hoc est, postrema vice)

xiv, 3, 12 Freinsh.

Posthac viii, 2, 12. xviii, 7, 14

Posthumus filius iii, 2, 5

Postponere aliquem alteri xxx, 4, 9

Postquam xii, 6, 5. xlii, 4, 6. xxvi, 1, 10

Postremo xxviii, 4, 11. xli, 1, 5

Postulare obides sibi dari vii, 3, 2 postulari rem alicujus criminis ix, 4, 9 postulo aliquem cedere mihi aliquid x, 2, 3 (id est, volo, cupio. Vid. et Ind. in Nep. in Postulo) Vorst. alieni operis præmia postulare xi, 2, 3

Postulata xlii, 5, 8

Potare xxi, 5, 4

Potens i, 7, 13. xxi, 4, 4. xxxiv, 1, 1 potentior fuit ira quam preces xi, 4, 7

potentissimus Penorum Sinitatus xi, 5, 12 potentissimi quique ix, 4, 9

Potentia (pro capta) xlii, 16, 1 Freinsh. potentia ex vulgi adulatione xlii, 3, 2 potentiam resumere vi, 4, 1 potentiam victoris ferre nequeunt viii, 2, 1 vir supra humanam potentiam animi magnitudine præditus xli, 16, 1

Potestas : potestatem pugnæ non facere ii, 5, 10 potestatem bellorum regibus permittere iii, 3, 2 potestatem redi-

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

Ind. Just.

menſorū captivorum alicui facere xi, 12, 1 potestatem liberam discedendi alicui dare xxii, 4, 3

Potio xii, 13, 8. xii, 14, 9

Potiri industria vir vi, 1, 3

Potiri administrationem regni xxxvii, 1, 4 regnum xii, 7, 10 victoriam vi, 4, 8 ultionem ix, 7, 12 (Ita Tacitus Annal. iiii, 73, 6. Florus i, 1, 28. Sallustius Jug. xxv, 10. adde Nonium in Casus pro casu). potiri rerum xxxii, 3, 8 Freinsh. potiri regno (pro regnare) i, 2, 10 Vorst. urbis potiundae cupido xi, 7, 4 potitus saxo xii, 7, 13

Potius quam iiii, 7, 3 et 15. v, 10, 1. xix, 1, 11. xxv, 2, 6. xli, 5, 10 utros potius dignetur, aestimat viii, 4, 10 sub avi potissimum oculis i, 4, 6 et hoc potissimum facere Thebanos viii, 4, 9 (Nostri, und dass das eben die Thebaner thun) Vorst. quem potissimum augurum consuleret xi, 7, 7 quod a tali potissimum vinceretur xi, 12, 8

Potus xxiii, 1, 9 temperare potum xii, 14, 9

Præ se ferre xx, 4, 12

Præbere questum (hoc est, esse questui) v, 4, 4 ubera (hoc est, lactare) i, 4, 10 Freinsh. speciem captarum matronarum ii, 8, 3 risum xxi, 5, 5 sedem sepulchri xxviii, 2, 5 obsequium alicui xxxviii, 5, 4 equites regi xli, 2, 6 opulentum sumtum xlii, 5, 9 admirationem sui xliii, 1, 10 nutricem se alicui xliiii, 2, 5 se alicui comitem sociumque fortunas xviii, 5, 1

Præbitio copiarum xxxviii, 10, 8

Præcedere xiv, 4, 15

Præceps ad terram decedit xii, 8, 4 precipitem aliquem agere xviii, 1, 2

Præcepta philosophorum (id est, doctrinæ) ii, 2, 14 juxta præceptum Themistoclis ii, 12, 25 (pro consilio :) præceptis parere iii, 4, 15 præcepta virtutis xv, 3, 6 Vorst.

Præcidere aures alicui i, 9, 17 manus xxxix, 3, 11

Præcipere (pro hortari) xviii, 6, 7 pro jubere xi, 9, 15. xii, 10, 7. xiii, 5, 7. xiv, 4, 21. xviii, 6, 4 et 7 iis oculis mandatis præcipit xxxi, 2, 1 custodia regis præcipitur ii, 6, 18

Præcipitare se xiii, 6, 3 præcipitatus equo xxvii, 3, 12. xxxii, 1, 5

Præcipitia xxiv, 6, 7

Præcipua venatio xli, 3, 6 materia ferri xlv, 1, 5

Præcipue xvi, 3, 8

Præclusa voce xii, 15, 12

Præco vi, 6, 9 per præcones susceptores sollicitare viii, 3, 8

Prædæ dulcedo cladis causa v, 5, 2 qui prædæ Dardanis fuerint xxx, 4, 12 prædæ domesticis erat xxi, 1, 1 conjuges liberique præda hostium fuere xxiv, 2, 8 prædam recognoscere xi, 14, 8 præda sollicitati xxiii, 1, 10 prædaram sumtus vi, 5, 9

Prædari ex agris xxiii, 1, 10

Prædicare (pro testari, dicere) xi, 11, 4 Freinsh. ii, 1, 6

Prædicere : prædixit insidias circa urbem et annum responsum Jovis xii, 2, 3 prædictis insidiis xxxix, 2, 8

Prædicta Magorum xii, 13, 6

Præditus magnitudine animi xii, 16, 1 imperio xli, 4, 8

Prædo regni xxiii, 2, 6 prædonum manus xli, 4, 7

Præesse populo xii, 12, 9 exercitibus xvii, 1, 7

Præfatus vii, 2, 3. xi, 5, 5. xi, 6, 1. xxviii, 4, 13

Præfecturae (pro astrapiliis) xiii, 4, 25 Freinsh. præfecturas ordinare xxx, 2, 5 :

Præfectus Parthia statuitur Andragoras xii, 4, 12. xli, 4, 7 Cappadoces præfectorum libidine vexati xxxviii, 2, 1 præfecti Alexandri reges sunt xlii, 4, 25 præfectus Sardanapali i, 3, 2

Præferre : Atheniensium virtus ceteris prælata ii, 14, 10 præferre omen duplicis imperii (pro portendere) xii, 6, 5 Vorst. præferre prædani religioni, aurum offensæ Deorum xxiv, 6, 5

Præficere aliquem classi vi, 1, 9 sacerdotio x, 2, 4 stipatoribus regis satelliibusque præficitur Cassander xiii, 4, 18

Præfrigidus (hoc est, admodum frigidus) xi, 8, 3 Freinsh.

Præfringere primam aciem telo vi, 8, 2

Præfulgere (hoc est, super omnes effulgere) xiv, 2, 6 Freinsh.

Prægnans xii, 15, 9

Prægredi aliquem xxiv, 3, 4

Prægustare potum xii, 14, 9

Præliari cum servis ii, 5, 4 præliati ad ultimum v, 1, 10 præliatum fuit (deponens impersonaliter) xix, 1, 9

Præliator insignis xv, 4, 10

Prælium (pro bello) iiii, 6, 11. iiii, 7, 2 Freinsh. in prælium egredi ii, 9, 9

Premium victoris ii, 3, 15. xliii, 1, 9 proditiōis ii, 15, 14 dati auxilii xxxviii, 5, 3 præmia integra domos ferre xii, 11, 1 præmia persolvere xxxvii, 1, 2 alieni operis præmia postulare xi, 2, 3

Præmonere futura xliii, 1, 8 præmonitus i, 6, 1

Prænuntia futuræ majestatis ipsa educatio infantis fuit xxiii, 4, 3

Prænuntiare adventum exercitus xx, 5, 12 prænuntiata fuit magnitudo Cyri eo quod avus ejus per somnum vidit vitem enatam ex naturalibus filis i, 4, 2 et 3

Præoptare (hoc est, malle) viii, 4, 5, xi, 14, 1. xvi, 3, 5 (Usurpat et Frontinus Strategem. iv, 5, 22) Freinsh.

Præparatos equos fugienti habuit ix, 7, 9 præparata in eam noctem senatorum agmina xviii, 4, 15

Præpetes aquilæ xii, 16, 5

Præponere alicuque genti i, 6, 16, xli, 6, 7 præponere alicuque alicui (in controversia) ii, 10, 9 alicuque summæ rei vi, 2, 4 patris jura vitæ præponuntur xxxi, 7, 5 præpositus Medis i, 3, 2

Prærupta rupes xii, 5, 3 prærupta collum xli, 1, 11

Præsignare triste ostentum Perseo præsignantes xxxiii, 1, 7

Præsens: ad præsens tempus (pro tum) i, 5, 7 præsentēs epulæ (quæ tum fuerunt) i, 6, 6 (Eodem sensu mox 'hodiernæ epulæ.' Et simile est quod ibidem 'hesternus labor'). in præsentem xiv, 1, 13 (quod idem est pro 'tunc temporis.' Vide et Ind. in Nep. et supra Nanc). præsentia studia in Persas xi, 3, 9 præsens mors xliii, 1, 3 Vorst.

Præsentia Dei xxiv, 8, 9

Præsentire adventum hostium vi, 7, 3 rem xliii, 8, 4 tempestatem xxv, 2, 3

Præsertim xxii, 6, 11

Præsidæ populi xli, 8, 9

Præsidium (pro auxilio) ii, 9, 10 (pro tutela) ii, 11, 6 Freinsh. præsidii plus est in aliqua re ii, 9, 10 præsidium navium ii, 12, 14 salutis xvi, 3, 9 præsidium imponere castello vi, 6, 6 præsidia fortunæ opes xxiii, 4, 4 præsidia naturalia xiv, 6, 7 præsidia ab artribus deducere xviii, 1, 6

Præstare: bella præstant invictos i, 7, 13 præstat pacem alicui cognatio alicujus vii, 4, 1 præstare aliqua re ii, 1, 14 præstare numero militum ix, 3, 9 præstat alicui pacem hujus victoriæ opinio xiv, 2, 7. xliii, 5, 3

Præsto adesse cum securibus i, 6, 4

Præsumere (pro conjicere, augurari) vi, 2, 11 Freinsh.

Præsumtio (pro fiducia, confidentia) iii, 4, 3 animorum præsumtio xi, 5, 8 Freinsh.

Præstendere causas belli xiv, 1, 3 insidias alicui xxix, 4, 11

Præter damnati (pro præterquam) xlii, 5, 2 (Ita Sallustius Cat. xxxvi, 2). præter illum nemo ditior (præ illo neuo ditior) xxiii, 2, 6 Freinsh. præter ceteros insignis invidiæ fama viii, 3, 7 præter ceteros solertia facundiaque insignis xxi, 6, 1 præter castra reverti xviii, 7, 7 Præterea ii, 15, 15. xli, 1, 9

Præterire: neque silentio præteriri tantum regnum fas est xlii, 2, 8 in prætereuntem sagitta jacta vii, 6, 14

Prætermittere nullum jus involatum viii, 3, 13 prætermittere silentio originem Urbis xliii, 1, 2

Præterquam incremento, etiam origine gloriari ii, 6, 3

Prætexi nulla satis justa causa potest in parricidio xvi, 1, 4

Prætextu hoc bellum finitum xxix, 3, 6

Prætor Agathocles creatur a Murgantinis xxii, 2, 2 et Syracusanis xxii, 1, 6 prætor Rom. Lævinus xxix, 4, 4 prætor Achæorum Philopomen xxxi, 3, 3

Prætorium regis (pro tabernaculo regis) ii, 11, 15 (Curtius v, 1, 11 etiam 'prætorium' vocat, sed in nostro videtur esse pleonasmus) Freinsh.

Prævenit mors alicujus sententia de ipso lata xlii, 3, 7 prævenire legationem morte xxiii, 4, 8 præventus morte xxii, 3, 3

Præcari superum inferumque nomina xi, 15, 10 prosperum in patriam reditum xli, 10, 4

Præcario petere ab aliquo aliquid xliii, 4, 4

Præces xli, 6, 17 præces et minæ legatorum xviii, 7, 4 præces fratrum movere senatum xxxiv, 2, 8 amicorum precibus exoratus ix, 7, 4. xli, 6, 15 justis precibus motas xli, 8, 16

Premere bello ix, 2, 1. xvi, 1, 19. xxvi, 2, 1 servitio xv, 4, 14 neque hyberna frigora, neque æstivi solis ardores Ægyptum premunt ii, 1, 7

Pretiosissima res ii, 12, 16 pretiosissima quæque auferre xxvi, 1, 7

Pretium auxilii polliceri xxxix, 1, 2 pretio submovere hostem, nec armis, indignum vi, 1, 6 pretia officii dare alicui ix, 2, 6 (ubi pretia, pro mercede). pretium extendere xi, 4, 8 Vorst. pretium arma reginæ accepit ii, 4, 25 pretium captivarum regnum omne, non pecuniam petit xi, 12, 2

Priamus xvii, 3, 6

Priapeus Parthorum rex xli, 5, 8
 Pridem xii, 6, 7. xxi, 3, 10 (de tempore proxime præcedente)
 Pridie constitutam diem i, 10, 7 pridie quam xxxiii, 1, 7
 Primo i, 3, 4. xxxii, 1, 4
 Primordium ii, 1, 14 primordia fontium xxi, 5, 7
 Primores xxi, 2, 7. xxvi, 1, 5
 Princeps (pro præstantissimo) ii, 14, 11 (Ita Florus iii, 14, 1). principum arbitria pro legibus erant i, 1, 2 Freinsh. principes (pro proceribus, et senatoribus) xxi, 2, 3
 Principio rerum i, 1, 1. ii, 1, 14 principia mundi i, 1, 9 adventus xxiii, 2, 1 originum xx, 2, 3 principium repetere ab origine ii, 1, 1 illi principum cladia fuere ii, 11, 3 a principio v, 8, 10 principia castrorum xi, 6, 6 principia originis habere non honesta xxii, 1, 2
 Prior ætate xliii, 2, 2 apud illum plus prior offensa valuit, quam recentia beneficia v, 5, 5 prior uxor xxviii, 1, 4 prior petitus ab aliquo xvi, 1, 10 priorem occasionem loci temporisque capere xxi, 5, 5 priores præfecti xlii, 4, 10 primus (pro præcipue): cujus laus prima esset ii, 9, 14 prima acies (pro prima parte aciei) iv, 5, 7 (Subinde et redundat): ut, primam aciem telo præfringere vi, 8, 2 Vorst. primus flos ætatis xi, 6, 4 primi pueritatis anni ix, 6, 5 prima initia i, 2, 4. iv, 3, 6. vii, 5, 1 prima rudimenta vii, 5, 3 fundamenta xviii, 5, 15 incrementa xxiii, 1, 2 prima bella iniens xxiii, 4, 10
 Prisca eloquentia, Præf. 1
 Pristinus (pro priore): pristinum offensam metnere xxi, 8, 8 Freinsh. in pristinum statum restitui xxvii, 4, 4 pristina libertatis spe erigi xxi, 3, 7 juxta cultum pristinae fortunæ haberi xxvi, 1, 6 pristinae sordes xxv, 1, 9
 Privare aliquem possessione urbis xxiv, 2, 1 privari agris viii, 1, 8
 Privata beneficia a publicis secreta xxi, 7, 5 privatum patrimonium (quod pater adhuc privatus habuit) ii, 10, 5 privatae fortunæ mater ii, 10, 6 avus maternus privatus, ibid. privatum hostem aliquem deponere (id est, cum uno aliquo separatim congregari velle) xii, 8, 3. Vorst.
 Privigna xiv, 6, 3
 Privignus ii, 6, 14. xxxvi, 1, 7. xlii, 2, 11
 Privilegium ætatis ii, 10, 2

Prius christate quam bello vincuntur Scythæ i, 8, 7
 Pro concione (hoc est, in concione) iii, 5, 9. xi, 1, 8 pro ducatu (hoc est, loco ducatus) ii, 15, 14 pro Deo (hoc est, tanquam Deum) xi, 11, 11. xviii, 6, 8. xx, 4, 18 pro rege (hoc est, tanquam regem) xi, 11, 11 pro templo sepulcrum colere xxxvi, 2, 2 pro tempore (hoc est, pro conditione temporis) xi, 1, 8 (Ita Livius xxx, 10, 6. et Virgilius Eclog. vii. vers. 35). pro victo fugere xxiii, 3, 9 pro victoribus vagabantur (tanquam victores) xxiv, 7, 5 (vide quas ad Sueton. Domit. ii, 9. Bernecc.) Freinsh. pro conditione regionum ii, 1, 12 pro libertate quorundam bellum suscipere v, 2, 9 pro conjunctione alicujus (quia affinis alicujus sis) vi, 3, 8 pro ignobili momento accedere (tanquam ignobile mom.) vii, 3, 1 Vorst. pro amisso se victorem offerre xlii, 1, 3 pro alientio rerum creditarum immori tormentis xlv, 2, 3 permitte, quod vos facturos pro imperatore jurastis, imperatorem pro vobis sine religione iuraturandi facere xiv, 4, 8 ne ipsam lacrymam pro contumacia haberentur viii, 5, 10
 Proavus xxxviii, 5, 3
 Probari: timuit ne non probaretur ix, 7, 14 probatur verecundia alicujus omnibus xxxii, 2, 4 non probatur telum xlv, 2, 8 probato consilio xxi, 3, 6. xxi, 6, 1. xli, 3, 7 rex justitiae probatoris xxv, 5, 3
 Probatio rei xxiii, 2, 9
 Procacitas xv, 4, 16
 Procedere in aciem xi, 9, 1. xiv, 2, 1. xx, 3, 4
 Procella fortunæ iv, 5, 6 more procellæ xxxviii, 4, 15 fulminans procella xxix, 2, 1
 Proceres xlii, 3, 6. xxxiii, 2, 3
 Proceritas corporis xlii, 1, 11
 Proclamare (pro exclamare) xxiv, 2, 8 Freinsh.
 Proconsul rapacitas xxxviii, 7, 8
 Procreare: quod ipsi non erant, liberos procreant xviii, 3, 7 procreatus ex aliqua xvi, 3, 3
 Procreatio x, 1, 3
 Procadere res xxvi, 4, 4
 Procul videre iv, 1, 9 inspicere vi, 1, 8 procul aliquo agere xi, 5, 2
 Proculecare aliquem xlv, 4, 4 materiam xxxviii, 10, 3
 Procurare in hostem ix, 8, 15 in mediam urbem xxv, 4, 9 in acie xlv, 8, 3

Pro (pro deservere) xli, 5, 10; xli, 2, 10 (pro tradere, scribere) xxviii, 4, 14 prodere memoriae (idem) xii, 6, 17 Freinsh. prodere exercitum sibi creditum alicui i, 10, 22; xlii, 8, 5 prodit recens cara dolum ii, 10, 14 non immerito proditum est (memoriae puta) ii, 10, 19 documenta pietatis prodiderunt magnitudinem ejus futuram ii, 16, 18 prodere fata civium (aperire) iii, 4, 14 prodere urbem alicui (pro tradere) v, 3, 8 scelera consilia vii, 4, 7 non prodere responsum (non divulgare) viii, 4, 11 prodere imperatorem suum (pro, hosti tradere) xiv, 4, 16 prodere rem magistratibus (pro indicare) xai, 4, 4 prodere aliquem (pro manifestare) xxi, 4, 6 proditur (sc. memoriae) urbs ab aliquo servata xxviii, 4, 14 proditur Titanas bellum genuisse xlii, 4, 1 proditus (pro manifestato) xxi, 4, 6 Vorst. proditum (hoc est, scriptum) ii, 10, 19 Freinsh.

Prodesse xii, 6, 17

Prodigium xv, 4, 18. xxx, 4, 4. xl, 2, 1 prodigiorum sagacissimus xxxvi, 2, 8 prodigia (pro omniabus) xii, 16, 4 Freinsh. prodigia, quae in Alexandri ortu evenere xii, 16, 4. 5 et 6 quae Hieroni obvenere xliii, 4, 9 et 10 in ortu Mithridatis xxvii, 2, 2

Prodire xii, 10, 5 prodire per regionem xxxviii, 4, 10

Proditio: per prodicionem capti xi, 10, 14 traditi xxii, 3, 3

Proditor xxii, 3, 3. xxxi, 4, 9 (hoc est, desertor) xlii, 8, 12 Freinsh.

Producere aciem xi, 13, 1 exercitum in aciem xxx, 4, 6 producto in concionem auctore xi, 2, 8

Proferre diem de die (hoc est, de die in diem differre negotium) ii, 16, 6 fines (hoc est, extendere, ampliare) xli, 1, 11 imperium vii, 1, 4 Freinsh. proferre fines imperii i, 1, 8. xx, 1, 2 prolatam, sicut erat catenatus, manum ostendit xiv, 4, 1 prolato indice eam arguit xxix, 2, 8

Profectio xli, 1, 6. xliii, 2, 12. xxvi, 1, 6

Profecto ii, 1, 17. ii, 2, 12. xii, 16, 2

Professione aperta bellum parere v, 11, 5

Proficere xii, 11, 8

Proficisci in bellum ii, 11, 9 in legationem ii, 15, 6 proficiscitur laetus viii, 3, 9 (Nostris, *er reiset weg, lassen*). quoad proficisceretur xliii, 5, 9 (Ita sine nomine loci ad quem itur, verbum

hoc usurpatur) Vorst. profectus regnae (pro, ex regno) xxvii, 4, 4 Freinsh.

Profliteri viii, 5, 11. xx, 2, 6 profectus (passive) viii, 4, 4 profectus ludimagistrum xxi, 5, 8 profectus se hostem xix, 4, 1

Profligatis rebus (hoc est, afflictis) xxii, 8, 1 Freinsh. Carthaginensibus xxiii, 3, 8 profligatum tantum in juventute (de malis moribus sublatum) xx, 4, 13 Vorst. profligatum bellum xxii, 7, 3

Profusus sudor xv, 4, 17

Profugere xxii, 4, 2. xxix, 3, 9 (pro transfugere) xlii, 8, 2 Freinsh. xlii, 6, 6

Profugus xxvii, 3, 9 profugorum refugia xi, 4, 9

Profundo submersae terrae ii, 1, 17

Profundum terrae foramen xxiv, 6, 9 profunda barbaria xlii, 2, 10 profunda camporum xli, 1, 11

Progredi in aetates xii, 6, 8 in publicum ii, 8, 7 cultus progredi (subaud. in publicum) iii, 3, 5 Vorst. progredi ad colloquium v, 10, 9

Prohibere (pro intercedere) v, 11, 4 aliquem ab aspectu et colloquio alterius (hoc est, non admittere ad aspectum, &c.) vi, 2, 13 transitu i, 8, 9 Vorst. Scythias ab Aegypto paludes prohibent ii, 3, 14 prohibere finibus ii, 6, 3. xiv, 5, 9 accessu xlii, 3, 1 prohiberi edicta alicujus aliquid facere v, 9; 4 ab expugnatione saxi terrae motu xii, 7, 12 prohiberi in conspectum venire xiv, 4, 21 prohibere comitatus xviii, 7; 6 transitum xxix, 4, 4 quod in aliis prohibet, ipse est xliii, 2, 9

Projicere se in undam xi, 8, 3 projecta (hoc est, effusa) xxvii, 3, 7. xli, 3, 9 Freinsh.

Proinde i, 6, 11. xi, 12; 15. xvi, 4, 15. xxiv, 8, 7. xxii, 7, 6. xli, 3, 8.

Promiscui concubitus iii, 4, 5

Promissa exiguæ xxix, 4, 8 multis promissis aliquem impellere xxix, 4, 5

Promissio deprecanti belli (id est, promissio quod bellum gerere nolle, quia alii id deprecanti essent) viii, 5, 4 Vorst.

Promittere barbaris, capillum (hoc est, permittere ut crescat) iv, 4, 1 Freinsh. promittunt vultus et blandimenta oculis non minorem fidem quam iurandam xxiv, 2, 10

Promontorium Italiae et Siciliae per altitudinem iv, 1, 16

Promovere exercitum in regionem al. (pro movere, ducere) xiv, 1, 6 promotum est tantum his vocibus (pro effec-

tam est) v, 10, 4 Freinsh.

Promtus ad injurias xxiii, 1, 3 manu (hæc est, fortis) xxiii, 4, 11 in omne facinus xxi, 1, 8 in bella xxix, 3, 8 promississimus (hoc est, fortissimus) xxii, 2, 12. xxix, 2, 5. xlix, 3, 8 Freinsh.

Pronepos xli, 4, 3

Pronantiantur hoc nomine Græce (pro vocantur, appellantur) iv, 1, 7 Freinsh.

Pronus in utrumque xxiii, 3, 6 prona ad regnum via (pro facili) i, 5, 9 Freinsh. priorior in aliquem xxix, 3, 2 Prope fines regni xxxviii, 9, 9 prope usque interitum dimicatum ii, 7, 7 prope ab initio xliiii, 5, 3 sapientia utrique prope una vi, 2, 8 forma terras prope quadrata xliiv, 1, 9

Prope diem xlii, 3, 5. xxix, 4, 9

Propeinodam xliii, 1, 1

Propeisior pro Alexandro (hoc est, in Alex.) xvi, 1, 2 Freinsh. (Sed 'pro' fortasse expungendum) Vorst.

Propinque sedes xxiv, 8, 5

Propti Dii xxxix, 3, 9

Proponere conditionem i, 6, 6 proponere sibi ante oculos obsidionem, faciem, superbium hostem v, 7, 9 proponere mortem recusantibus xvi, 5, 2 proponere sedem urbibus imperioque suo xxviii, 2, 5 propositum opus xliii, 1, 2 Propositum vitæ vi, 8, 10 quo proposito fecerit (quo consilio) i, 10, 16 Vorst. propositorum alicujus summa consistit in eo xiv, 4, 5

Propria sæpe amittit, aliena qui affectat xxxix, 1, 3 propiora feris quam hominibus ingenia xliiv, 2, 7 proximus Diis viii, 2, 7 proximus regi dignitate xli, 5, 3 proximus majestati regum, popularum ordo est xli, 2, 2 vitam proximam majestati regum degere i, 7, 7 proximam celo reddere patriam rerum gestarum gloria xxiv, 5, 11 proximi (pro sanguine aut affinitate junctis) viii, 6, 4. xi, 14, 3 (Ita 'proximitas' Ovidio Metam. x. fab. 10. est consanguinitas) Freinsh. (Subaudiendum autem videtur 'cognitione' 'affinitate' aut simile quippiam. Dicuntur et 'propinqui' voce positivi gradus. Unde et 'propinquitas' dicitur, et 'propinqua cognatio.' Vid. Ind. in Nep.) Vorst.

Proprietas : de proprietate insulae armis dimicare ii, 7, 7 (Nostris, *wem sie zugehörte*) Vorst.

Propter litus (hoc est, ad, sive prope litus) xxxi, 2, 3 propter murum xii, 9, 9 Freinsh.

Propterea ii, 6, 11. ii, 11, 10. xvii, 3,

17. xxii, 3, 10. xliiv, 5, 2

Propugnatores accleris viii, 2, 10

Propulsare bellum xxxv, 1, 10 pericula xxiv, 1, 2

Prorogare alicui imperium xxxi, 1, 7

Prorsus quasi i, 7, 10. ii, 12, 9. viii, 1, 6 prorsus ut ii, 1, 4 (Ita 'prorsus' adius voculis præmittitur. Sic et ii, 2, 14. Et valde noster vocem hanc frequentat). felliciores prorsus v, 7, 11 immemores prorsus viii, 2, 11 scdum prorsus viii, 4, 7 ultra prorsus audacia ix, 4, 10 Vorst.

Prorumpere in bellum xxiv, 1, 2

Prosapia xiv, 6, 11

Proscissa fulgure terra xliiv, 3, 6

Proscribere : symbolos proponi et saxia proscribi curat ii, 12, 2

Prosequi (pro comitari) xiv, 5, 9. xix, 3, 11 Freinsh. prosequi exequias benigne xi, 12, 6 lacrymis mortem xi, 15, 14 rem publico funere xliii, 5, 9

Prosilire in prælium xxiv, 8, 8 de navi tripudianti similis prosluit xi, 5, 10 Properi eventus xx, 3, 1 prospera initia iv, 3, 6

Prosperare bella gerere xvii, 1, 4. xxxix, 1, 2. xlii, 2, 5

Prospicere animo ix, 1, 1 prospicere pericula xxxi, 2, 2 prospicit Fortuna origini Romanæ xliii, 2, 5

Prosternere aliquem i, 9, 9 omnia xlii, 6, 5 quasi tempestas cuncta prosternit vi, 2, 16 prostrata pudicitia (hoc est, profigata et perditâ) xli, 7, 11 Freinsh.

Prostituere virgines xxi, 3, 2

Protarchi negotiatoris filius Syriæ rex fit xxxix, 1, 5

Protegere insidias risu xxxviii, 1, 10

Proterere ferro omnia xxiv, 4, 6

Protrevior xxx, 2, 2

Protis Phocænsium dux xliii, 3, 8

Protracta ex urbe cum duobus servilis xliiv, 3, 9

Proturbare in exilium (pro exturbare, ejicere) iii, 4, 12 Freinsh.

Provehere aliquem ex gregario milite (pro evehere, promoveri) xlii, 4, 10 Freinsh. provehere ad fastigium majestatis i, 1, 1 ad excelsoiorem dignitatis locum xi, 5, 1 provehi ad felicitatem per virtutem xli, 1, 6 fuga fatigatus ad socerum provehitur xxvii, 3, 7

Provenire (hoc est, nasci) ii, 10, 4. xliiv, 4, 2 (pro succedere, evenire) vii, 6, 10 Freinsh.

Preventus filiorum (a provenire, quod est nasci) ii, 10, 4. xxxvi, 2, 4. xliiv, 4, 3 clarorum virorum xlii, 1, 12 Freinsh.

Providere sterilitatem ante multos annos xxxvi, 2, 9 omnibus strenue provisus xxxiv, 2, 1

Provinciæ imperium occupare xlv, 5, 1 regionem in formam provinciæ redigere xxxix, 5, 3. xlv, 5, 8 ventis omnem provinciam penetrantibus xlv, 1, 10 turbatarum provinciarum motus xxvi, 1, 4 provinciis exui xxxi, 5, 9 provinciarum inter Alexandri successores divisio xlii, 4, 9

Provocare (pro elicere) xx, 4, 7 (pro lacessere) v, 4, 11. xi, 1, 5 hostem iii, 7, 8 Freinsh. provocatus antea pari munere (de eo qui simile munus acceperat) xv, 2, 7 hostes ad prælium provocant iii, 7, 8 provocat misericordiam hæc ætas xviii, 6, 12 provocare rabiem aliquis xxiv, 2, 6 arma xxviii, 3, 13 provocatus crudelitate patris xxiv, 4, 2

Provocator x, 3, 3. xxiii, 4, 12

Provolvi genibus (pro advolvi, accidere) xi, 9, 14 Freinsh.

Prout xxvi, 1, 3. xxxviii, 9, 10

Prudens consilio ix, 8, 13

Prusias Venator, Bithyniæ rex, cum Eumene bellum gerit xxii, 4, 2 a filio interficitur xxiv, 4, 5

Protemæus Lagi (qui et Soter, et Magnus) venenata sagitta ictus, herba per quietem Alexandro monstrata sanat xii, 10, 3 Aridæum regem recusat xiii, 2, 11 in divisione imperii Alexandri Ægyptum et Arabiam, Africæque partem accipit xlii, 4, 10 Cyrenen acquirit xlii, 6, 20 bellum cum Perdica gerit xlii, 8, 1 cum Antigono xv, 1, 4 Demetrium vincit xv, 1, 6 et rursus ab ipso vincitur xv, 2, 6 rex appellatur xv, 2, 11 bellum cum Demetrio gerit xvi, 2, 1 regnum minori ex filiis tradit xvi, 2, 7

Protemæus Philadelphus (qui D. Hieronymo *φερφωδρος*) regnum a patre accipit xvi, 2, 7 Freinsh. reconciliatur fratri xvii, 2, 9

Protemæus Ceraunus xxiv, 1, 1 Seleucum occidit xvii, 2, 4 sororem ducit xvii, 2, 7. xxiv, 2 et 3 per tot. ejusque filios vita, ipsam regno privat, ibid. Macedoniam occupat xxiv, 1, 8 occiditur a Gallis xxiv, 5, 6

Protemæus Euergetes bellum cum Antigono minori gerit xxvi, 2, 1 Beronice fratri filiam ducit xxvi, 3, 2 sorori a Seleuco Callinico obesse auxilio venit xxvii, 1, 6 Seleucum vincit xxvii, 2, 6 sub specie sororis vindictæ Asiæ inhiat xxvii, 3, 4 Antiochum Hieracem ad se confugientem in custodia habet xxvii, 3,

11 interficitur a filio xxviii, 4, 11. xix, 1, 5

Ptolemæus Philopator parricida xix, 1, 5 ejus vita et obitus xix, 1 et 2 per totum

Ptolemæus Epiphanes xxx, 2, 6 bello ab Antiocho petitur xxxi, 1, 1

Ptolemæus Philometor ab Antiocho Epiphane avunculo suo bello petitur xxxiv, 2, 7 contra Demetrium Syriæ regem Balam quendam jurat xxiv, 1, 6. xxxix, 1, 5 mox contra hunc, Demetrii filium xxxix, 2, 2

Ptolemæus Euergetes, (qui et Physcon), superioris frater xiv, 2, 8 rex Ægypti fit xxxviii, 8, 2 ejus mores et facinora, ibid. mors xxxix, 3, 1

Ptolemæus Lathurus regno a matre pellitur xxxix, 4, 1 sed post ejus mortem a populo revocatur xxxix, 5, 2

Ptolemæus Apion Cyrenarum rex populum Romanum hæredem instituit xxxix, 5, 2

Ptolemæus Pyrrhi filius xviii, 1, 3 Antigonum minorem vincit xv, 3, 8 occidit xv, 4, 6 ejus scelera facinora xv, 4, 8

Pubescentes pueri iii, 3, 6

Pubertatis ætati ix, 6, 5. xxii, 1, 4. xv, 2, 2 initium xxiii, 1, 8

Publicanorum sectio xxxviii, 7, 8

Publicane reticenda i, 7, 15 publicatus (pro detecto, patefacto) ii, 15, 17 Freinsh.

Publice convivari iii, 3, 4 publice redemptam corpus (id est, pecunia publica, pecunia totius populi) xii, 2, 15 Vorst.

Publicum (pro eo quod omnes omnino homines concernit) xviii, 3, 18 Freinsh. in publicum evolare ii, 7, 10 progredi ii, 8, 7 procedere xxviii, 3, 11 prodire xxxvi, 4, 2 ire per publicum xvi, 5, 9 publici redditus vi, 9, 3 publica via xxviii, 2, 9 publica debita xxviii, 2, 9 publica pecunia (quæ est populi et civitatis) iv, 5, 1 Vorst. publica inter populos, non privata inter duces, bellandi causas sunt xxxi, 4, 7 publico funere Romæ incendium prosequuntur Massilienses xliii, 5, 9

Pudet Alexandrum nutricia suæ (hoc est, pudore afficitur, quod se tam male contra ipsam gesserit. *Er schämte sich für ihr*) xii, 6, 10 Freinsh. pudendum genus xxiii, 4, 5

Pudibundus vir xxxviii, 8, 10

Pudicitia verum matronarum ornamentum xx, 4, 12 pudicitia sororis vindicta ii, 9, 5 pudicitia ab omnibus viris

x, 2, 4 pudiciam inter captivos habuit
xxxii, 4, 11

Pudor (pro pudendo flagitio) iii, 4, 7
(Ita Ovidius: 'Ereant nostris hostibus
ille pudor'). pudor regalis xxi, 5, 9 Freinshem.

Puella (etiam quam peperit, ficta)
xliii, 2, 4 (Ita apud Tacitum A. xvi,
20, 2. apud Virgilium etiam Pasiphaë
Virgo dicitur Eclog. 6. vers. 47 et 51.
Vide etiam Servium) Freinsh.

Puer. immatura ætatis xxx, 4, 12
puer impuberes v, 6, 2 puerorum Spas-
tanorum institutio iii, 2, 6 Lucanorum
institutio xliii, 1, 7 adoptione promissa
xvii, 2, 7

Puerilis levitas xxxviii, 9, 9

Pueritia xii, 4, 9 pueritæ rudimenta
vii, 4, 2 dotes xii, 12, 11 flos xlii, 1, 2
Pugio xxiv, 6, 11

Pugna: spectator pugne ii, 12, 22
non facere potestatem pugne ii, 6, 10
pugnam capessere ii, 11, 2

Pugnare contra fortunam iii, 5, 8
sua spe victoris, sed in mortis ultionem
ii, 11, 16 periculo alterius vi, 2, 6

Pulcher: tanto pulchrior hæc victoria
Antigono xiv, 4, 19 pulchriora monia
æstruere v, 7, 12 pulcherrime leges
viii, 2, 12

Pulchritudo hominem commendat
xxxvi, 2, 11 pulchritudo forme i, 7, 15.
xiii, 1, 11 corporis xliii, 4, 14 puer
honestæ pulchritudinis viii, 6, 5 ambi-
tiosæ pulchritudinis scortum xxx, 2, 2

Pulmentum iii, 2, 7

Pulvinaria (hoc est, lecti qui diis
sternebantur) xx, 2, 14. xiv, 2, 8 Freinshem.

Pulvis xxi, 2, 1 pulveris ac sudoris
plenas xi, 8, 3

Pusium ingenium (pro astuto, vafre,
subdolo) xviii, 2, 4. xviii, 6, 2. xxxi, 4,
4 Freinsh.

Pupillus xxviii, 4, 16. xxxiv, 2, 9.
xxxvi, 1, 7

Purgare publicam conscientiam (id
est, excusare) xxxi, 4, 2 Vorst.

Purificare x, 2, 2

Purpuream colo nere i, 2, 2
Purpurea vestis Pernis xii, 2, 9 Clear-
cho Heracleotes xvi, 5, 10

Putare tarpas parvo defungi, quam
totam abuere ix, 2, 8 quod majus victo-
ria putabat xvii, 2, 2 victores se pu-
tare xx, 2, 6 putare vitum xliii, 4, 2

Putas exhaustire xi, 10, 9 facere xii,
10, 7

Pydna capitur a Camando xiv, 6, 4

Pygmalion Tyrionum rex sororium
suum necat xviii, 4, 8

Pylamenes, nomen regum Paphlago-
num xxii, 4, 8

Pyra exstructa et incensa Sardampales
perit i, 2, 5 ita et Elissa Dido xviii, 6, 5

Pyrræus Athenarum portus v, 8, 4
Pyrenæi montes inter Hispaniam et
Galliam xlv, 1, 3 et 9

Pyrrhides (qui postea Epirotæ) xvii, 2, 2
Pyrrhus Achilles filius, Epirotarum
conditor xvii, 2, 2

Pyrrhus Æacides filius, Epiri rex,
Demetrium regno Maced. exiit xvi, 2, 2
sed inde a Lysimacho pellitur xvi, 2, 2

Ptolemæi Cerauni filiam dedit xvii, 2,
15. xxiv, 1, 9 in Italiam trajicit xviii,
1, 2 Romanos vincit xviii, 1, 6 et 11 in
Siciliam navigat xviii, 2, 12 ejusque rex
appellatur xviii, 2, 11. xliii, 2, 2

Siciliam amittit xliii, 2, 10 Antigonus vin-
cit xxv, 2, 2 Macedoniam occupat, ibid.
facile acquirit regna, facile amittit xxv,
4, 2 cum Spartanis bellum gerit xxv,
4, 6 cum 5000. Macedonibus Romanos
ter vincit xxxviii, 4, 5 Pyrrhi infantis
pericula xvii, 2, 18 vox de occiso filio
xxv, 4, 10 obitus et elogium xxv, 6, 2,
2, 4 et 5

Pyrrhus modo dicti nepos xxviii, 1, 1
regno Epiri a matre accepto, moritur
xviii, 2, 1

Pythagoras xx, 4 per tot.

Q.

Quadraginta millia talentum xi, 14, 9
per quadraginta sex annos bella cum
Romanis gessit Mithridates xxxvii, 1, 7

Quadrata terræ forma xlv, 1, 9

Quadrigarum currus xii, 10, 6 statum
cum quadrigis xxiv, 7, 10

Quadringenti tyranni Athenis v, 2, 5

Querere (pro acquirere) i, 9, 13. ii,
4, 9. xi, 10, 13. xii, 2, 12. xviii, 4, 1.
xxi, 2, 9. xli, 2, 3. xliii, 2, 4 (Ita Sal-
lustius Jug. iii, 2. Ovidius de Arte lib.
ii. vers. 12. Lælius i, 49, 2) Freinsh.

pacem armis querere ii, 4, 9 querere
stipendia ab hoste xii, 6, 5 salutem
fuga xvii, 2, 8 querere causas belli
assatum Romanis xxx, 2, 1. xxxiv, 1, 2

querere liberos ex aliquo xii, 2, 5 spa-
tium consummando operi ii, 16, 6 sobo-
lem ex finitimis ii, 2, 16 querat vicici
suos ii, 11, 2 periculum querere ali-
cunde iii, 7, 10 (subaudiendus autem
Dativus). querere gratiam apud aliquem

v, 11, 7. ix, 8, 9 favorem militum ambitione xii, 15, 11 potentiam ex vulgi adulatione xlii, 3, 2 non amplius a fratre querere (pro requirere, postulare) xvii, 2, 9 querunt honeste mori xx, 3, 6 querere hostem domi, si extraneus desit xlv, 2, 2 Vorst. querere imperium sibi i, 1, 7 frumenta sulco querere xlv, 4, 11 quesitum (hoc est, preparatum, intentatum) iii, 7, 10 quesitis arte remediis locorum vitia molliuntur ii, 1, 6 quesito (hoc est, cum quaesivisset) xxxii, 1, 9 Freinsh. (Similia virle supra in Petito)

Questio: questioni res diu fuit ii, 10, 15 questiones (pro tormentis) xii, 5, 2 Freinsh.

Quæstor xlii, 4, 5

Quæstus (pro acquisitione, sive ipso acquirendi actu) ix, 8, 6 pro lucro xiv, 3, 10 præbere questum (hoc est, esse lucro) v, 4, 4 (Diversa lectio hic est, 'præstare questum': quam cum Bernecero secuti nos sumus) Vorst.

Qualis xiv, 4, 10. xviii, 2, 10

Qualitas lineamentorum similis i, 2, 2

Qualitercumque (hoc est, utcumque) ii, 11, 11 Freinsh.

Quam (subaudiendo 'potius') v, 1, 1. vi, 1, 4 (apud Tacitum hoc frequens. Ita in L. 7. D. Depos.) Freinsh. quam sepe xlii, 1, 8 ut uxores filiasque ayas in templum Veneris, quam possint ornativissimas, mittant xxi, 3, 3

Quamdiu xv, 2, 13. xviii, 6, 8

Quamvis iv, 5, 2

si Quando xxiv, 6, 8. xlv, 3, 6

Quandoque (pro aliquando, olim) vii, 5, 5. xliii, 4, 3 et 5 Freinsh.

Quantus motus, quanta res xxxiii, 3, 2 quantum bellum xxxviii, 3, 6 tantus quantus ii, 15, 2. vi, 3, 10. viii, 1, 7. xxi, 8, 2. xli, 3, 8 quantum in illo fuit ix, 4, 1 quanti populi xi, 9, 2 quanto, tanto (pro quanto magis, tanto magis) xxxix, 3, 10 Freinsh. tanto, quanto ii, 10, 16 quanto, tanto ii, 1, 13. vi, 4, 10 quanto scior mala fortuna, tanto amarior xxxii, 1, 3 quanto plus iii, 2, 6

Quare xvi, 5, 17. xli, 1, 4. xliii, 1, 16

Quasi: quippe quasi minus perjurii contraherent iii, 7, 15 prorsus quasi (vid. sup. in Prorsus). quasi vero v, 10, 8 non quasi victos, sed veluti victorie socios habere xii, 12, 2

Quatenus (hoc est, quousque) xii, 10, 6 Freinsh. xli, 3, 10 quatenus (hoc est, quoniam) xii, 11, 6 (Ita in Sueton.

Deiph. et Var. Clas.

Claud. xxvi, 7. videtur legendum. Videatur etiam Acidalius in Velleium ad ii, 68, 4) Freinsh.

Quatridui religio apud Spartanos ii, 9, 9

Quis (pro quibus) xi, 1, 7 Vorst.

Quemadmodum ix, 4, 10. xi, 13, 10. xiv, 4, 6

Querela est regi delata i, 5, 2 querelam publicam miscere cum privatis casibus v, 7, 7 querelæ febiles xix, 2, 11 turba querelarum xxxii, 2, 3 querelas deferre xxii, 3, 2 querelas Spartanorum obtulit fortuna xxiv, 1, 3

Queri crudelitatem regis i, 10, 17 injuriam exilii xviii, 7, 16 queri de impunitate stupri sui ix, 7, 8 questum de injuriis alicujus venire xxxii, 2, 3

Questibus iterant fortunam publicana v, 7, 6

Quicumque ii, 5, 6 quibuscumque delinimentis xxi, 1, 5

Quidam Philomelus (pro, quidam nomine Philomelus) viii, 1, 8 (Vide Ind. in Nepotem) Vorst. Himerus quidam xlii, 1, 3 Tiridates quidam xlii, 5, 6

Quies metuentibus nulla ii, 13, 11. xxiv, 8, 13 quies (pro somno) i, 9, 4. xli, 10, 3 Freinsh. xlv, 5, 2

Quiescere xxxvii, 4, 3 non quieturos post hanc victoriam Spartanos v, 2, 13

Quietus: quietæ felicitatis insignia xviii, 7, 10 quietam vitam agere xxxii, 4, 2 quietior status xxxix, 3, 1

Quilibet xxxix, 1, 5

Quin: non cessatum est, quin aut terra aut mari invicem se trucidarent iii, 7, 12 quin vero xxviii, 4, 2

Quinquennium ii, 10, 12. xii, 16, 8 quinquennii vacatio xxxviii, 3, 9

Quinqueremia a Ptolemaeo, Pymhi filio, cum septem viris ex scapha insalientibus capitur xxv, 4, 8

Quippe ut melius fugit iv, 3, 2

Quisque (additum eleganter superlativis): facillimis quibusque (bellis) aggressis vii, 6, 5 potentissimi quique ix, 4, 9 (Vide et xi, 3, 7) Vorst.

Quo: quo plus habent homines, eo ampliora cupiunt vi, 1, 1 quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat v, 1, 11 (adde Livium xliii, 22, 5) Freinsh. Quodammodo complexi animo xii, 3, 2 a laribus suis quodammodo abducti xiv, 3, 9

Quondam i, 7, 13. vi, 1, 3. xlii, 6, 4

Quotannis ix, 7, 11

Quotidianus labor ii, 13, 11 quoti-

Ind. Just.

P

diana luxuria xxiv, 2, 7 exercitatio
xxvii, 4, 8 quotidianum exercitium vii,
2, 6 quotidianæ rapinæ ix, 8, 6
Quotidie iii, 1, 2. xx, 4, 6. xxxviii,
8, 6
Quoties xiii, 1, 3

R.

Rabies xxix, 3, 8 rabies Gallorum
xxvi, 2, 3

Radix montis xii, 5, 9. xliii, 1, 7

Ranarum apud Autariatæ multitudo
xv, 2, 1

Rapacitas proconsulum xxxviii, 7, 8

Rapere: plus hominum ferrum et
arma, quam futorum naturalis conditio
rapit ii, 2, 13 rapere telum ab aliquo
xii, 6, 8 raptus immatura morte vii, 2, 5
raptus spiritus vi, 1, 15

Rapidi cursus amniun xlii, 1, 7

Rapina bonorum viii, 5, 9 pecorum
xliii, 2, 9 a rapina hostium templa vin-
dicare viii, 2, 9 cædibus et rapinis po-
enas luere viii, 1, 4

Raptor virginum Apollo xlii, 7, 7 rap-
tores templorum viii, 2, 9

Rarior occasio xii, 5, 6

Raro i, 2, 11. iii, 5, 14. xi, 14, 3.
xiv, 5, 3

Rates ii, 6, 11

Ratio (pro forma et modo) vi, 8, 10.
ix, 8, 7 Freinsh. ratio apud aliquem
constat otii alicujus, Prof. 5 rationem
alicui reddere alicujus rei xvi, 2, 7

Ratus ii, 12, 14. vii, 6, 4. xi, 6, 9
rata i, 8, 2. xxxix, 2, 10 facilem expug-
nationem rati vi, 4, 8 servitutem, non
pacem rati ix, 5, 3

Reatus (est reorum status: interdum
etiam pro culpa ipse ponitur: hic 'ad
reatum idem est quod ad dicendam
causam) iv, 4, 4 Freinsh.

Rebellare xi, 14, 7 fiducia alicujus xi,
4, 10 rebellantes ii, 12, 5

Recedere: rupes in formam theatri re-
cessit xxiv, 6, 8 recedere a patria xxxi,
4, 6 ab insula xxxix, 4, 2 ab obaldione
xliii, 5, 6 victores recedere xix, 2, 7

Recens miles vi, 4, 13 recens victoria
i, 8, 9 cera ii, 10, 14 recens incendium
xxviii, 2, 6 recentior ira (pro recens) i,
10, 19 (Ita sæpe comparativus pro posi-
tivo) Vorst. recentia beneficia v, 5, 5
Ægyptus terrarum recentissima ii, 1, 20
recentissime xxx, 4, 8

Receptaculum (pro loco in quem nos
recipimus) ii, 4, 30. ix, 1, 2 Freinsh.

receptacula futuri belli non extruenda
ii, 15, 2

Recipere (pro accipere) ix, 5, 9 (pro
occupare) xi, 10, 4. xi, 11, 1 Freinsh.
recipere ab aliquibus jura populi v, 8, 7
(ubi vim denotat: sequitur enim, 'ni
ipsi redderent'). recipere civitates, quas
defecerant v, 4, 6. vi, 3, 12 civitates vo-
luntarias v, 7, 3 exules v, 9, 4 spem re-
cipiendæ patriæ v, 9, 5 recipere do-
minationem v, 10, 9 sanitatem xi, 8, 9
recipere in societatem reges xi, 10, 7 re-
giones sine certamine (pro occupare) xi,
11, 1 Vorst. recipere in se tutelam
xxviii, 1, 1 recipere in matrimonium
(hoc est, ducere) i, 10, 14. ix, 6, 9. x,
2, 2. xii, 10, 9. xlii, 1, 13. xxxvi, 1, 9
Freinsh. regni administrationem in se
recipere xxviii, 1, 1

Recipere (pro recipere aut accipere
in mercedem ejus, quod dederat, *darge-
gen bekommen*) xlii, 2, 6 (Ita Repromit-
tere infra) Freinsh. recipere sanitatem
xxxii, 8, 9 patriam lii, 4, 14. v, 9, 5 li-
bertatem xii, 1, 6 gladium xxxiii, 2, 4
reciperato regno xxxvi, 1, 1

Recipitatio xxx, 1, 7

Reciprocantes undæ xlii, 4, 7

Recitare epistolam (pro legere) xliii,
5, 3 recitare sententias xlii, 2, 6 Vorst.

Reclamare xxiv, 2, 10

Recludere in carcerem xxvi, 1, 7

Recognoscere exercitum (est recogno-
scere, lustrare et in armis exercere. Nos-
tri, *manstræ* et *trillen* vocant) lii, 1, 7
Freinsh. (Auctor habet 'recognoscere
numerus militum et in armis industriam
singulorum'). Porro: recognoscere præ-
dam xi, 14, 8 Vorst. peregrinos (est
diligenter quid et unde venerint exqui-
rere) xliii, 4, 11 (nam 'recognoscere' est
rem cum cura examinare. Ita in Proem.
Instit. sn.) Freinsh.

Recolligere parvulum xliii, 4, 8 gla-
dium xxlii, 2, 4 multitudinem xlii, 8, 8
captivos xlii, 5, 11

Reconciliare gratiam pacis cum ali-
quo per aliquem vii, 5, 2 reconciliata
ejus gratia cum aliquo xxxi, 4, 9

Reconciliatio xvi, 1, 8. xxxi, 4, 9

Recordari ruinam urbis, captivitatem
et servitutem omnium v, 7, 10 (Et lo-
quitur ita de rebus adhuc futuras) Vorst.

Recordatio paternæ dignitatis xxvii,
1, 5 recordatio rerum bene gestarum de-
siderium libertatis augeat xxlii, 1, 3

Recreare inopiam (pro levare) ix, 1, 6
Freinsh.

Recte ii, 15, 2. xliii, 4, 12 rectius xi,
10, 11

Rector xxxviii, 1, 10 *rectores* triginta Athenis v, 8, 9 *trecenti* Thebis ix, 4, 8 *rectores* xxix, 1, 8. xli, 2, 3

Recumbere in convivio cum aliquo xlii, 1, 4

Recurrere xxii, 8, 1

Recurare i, 10, 12. vi, 8, 7. xiii, 2, 11. xvi, 5, 2. xxviii, 8, 16. xl, 2, 8

Reddere sepulturam corpora ix, 4, 4 *reddere aliquem ludibrium omnium* ix, 6, 6 *reddere vota Herculi* xi, 10, 10 *reddere foedam mercedem alicui* xii, 6, 11 *reddere reliquias aliquorum paternis sepulcris* xii, 8, 14 *reddere aliquem in visum, suspectum* xxii, 2, 8 *reddi* (pro fieri) xxix, 4, 3 *redditur* (hoc est, praestatur et conservatur) xlii, 1, 10 *Freinsh.* *redditus saluti* xii, 10, 1 *reddere rationem servitutis* xxx, 3, 9

Redigere in potestatem i, 8, 1. ix, 1, 2. xli, 6, 6 *in exilium* (pro exigere) ix, 4, 7 *Freinsh.* *redigi ad tantam inopiam* v, 6, 5 *in pristinam sortem servitutis* vi, 5, 1 *ad summam desperationem* vi, 5, 7 *eo redigi, ut* viii, 4, 8 *redigi in captivitatem* xiii, 1, 5 *in ditionem* xli, 6, 8

Redimere ad sepulturam ii, 16, 19 *bella* (hoc est, pecuniam dare ne fiant) vi, 1, 6. vii, 5, 1. vii, 6, 4 *pacem ad aliquo* xliii, 6, 9 (Et res eodem recidit, sive dicas 'redimere pacem,' sive dicas 'bellum redimere.' Sensus enim est, dare aliquam pecuniam, ut pax detur, et ne bellum amplius geratur. Ita dicunt 'deprecari pacem,' et 'deprecari bellum'). *redimere regnum concubitu* xii, 7, 9 *redimere se auro a praedonibus* xxvii, 2, 12 *urbem auro* xxviii, 2, 4 *Vorst.*

Redire ii, 8, 16 *in praelium* i, 6, 16 *domum* xiv, 3, 8. xxvi, 2, 13 *in regnum* xxv, 3, 2

Reditus in patriam xii, 4, 3. xii, 10, 4

Reducere exercitum iii, 5, 8 *copias in regnum* ii, 13, 4

Redundare: haec brevi ad ipsos redundatura xii, 3, 5

Referre (pro afferre, deferre) xxv, 5, 2 (pro dicere) ii, 10, 3 (ideoque male quidam locum corrigunt). *controversiam* (hoc est movere) xxxvii, 4, 5 *Freinsh.* *referre nantium trepidum* xxxi, 2, 8 *victoriam de Romanis, ad aequas pacis condiciones* xxxi, 8, 9 *nihil referre ad aliquem* xxxi, 4, 9 *consultationem ad amicos* xxxiv, 3, 3 *paternos majores a Cyro* xxxvii, 7, 1

Refertur regalis opulentia ii, 14, 6 *urbs spoliis referta* xi, 14, 10 *rura referta comaeatibus* xxiv, 7, 4

Reficere impensas belli alio bello (hoc est, instaurare, supplere) ix, 1, 9 *Freinsh.* *reficere lassos* xxvii, 4, 5 *donatis refectisque militibus* xi, 14, 6

Refixum corpus (pro, soluto et ablato a cruce) ix, 7, 11 *Freinsh.*

Refugere i, 8, 10 *in urbem* v, 9, 11 *in uteros matrum* i, 6, 14

Refugia montium (pro refugis in montes) ii, 6, 11 *Freinsh.* ('refugium' hic videtur esse ipse locus, ad quem refugitur. Ait enim, 'quos refugia montium receperunt'. refugis quorundam aperire portas xi, 4, 9 *refugium salutis alicujus* (dicitur ipse homo) xiv, 2, 8 (ut 'refugium' sit ipse ille ad quem refugitur) *Vorst.*

Regalis opulentia ii, 14, 6 *vestis* xiv, 6, 9 *majestas* xv, 3, 14 *munificencia* xxv, 1, 4 *regales nuptiae* i, 10, 14 *regale instrumentum* xliii, 2, 6 *regales Dii* (vide Dii). *regalis pudor* xxi, 5, 9

Regere (pro dirigere) i, 9, 23 *Freinsh.* *republicam regere* v, 10, 4 *regere exercitus* xxii, 4, 12 *equum regere* xxvii, 2, 5 *regnum regere* xxvii, 3, 1 *neque mundum posse duobus solibus regi* xi, 12, 15

Regia xiii, 2, 4. xlii, 2, 11. xxxv, 2, 2. xxxviii, 3, 14 *clausus in regia* xxvii, 3, 11

Regina Scytharum Tomyris i, 8, 2 *Amasonum Thalestris* ii, 4, 38. xii, 3, 5. xlii, 3, 7 *Halkoarnassi Artemisia* ii, 12, 23

Regio aris et plumbi uberrima xlii, 3, 4 *regio Sophene* xlii, 3, 9 *urbium situm et regiones cognoscere* xxvii, 3, 4 *diversis montium regionibus pernoscere* xxvii, 2, 6 *domini regionum* xliii, 4, 8

Regius mos xxxviii, 10, 10 *regia magnificentia* xii, 3, 11 *majestas* i, 7, 7. xiv, 1, 7 *gens* xxviii, 3, 4 *in familiam, regiam receptas* xxxix, 1, 5 *regias pellices* i, 9, 15. xii, 4, 10 *opes* xv, 2, 14

Regnare vii, 6, 2. ix, 8, 17. xxi, 2, 9. xxxvii, 2, 2

Regnum oblatum recusat Sosthenes xxiv, 4, 14 *regno periculoso tata vita potior* xxix, 4, 3 *regnum* (pro tota Alexandri imperio) xii, 6, 11 *regnum tyrannorum* (pro potestate tyrannorum) xvi, 5, 18 *Freinsh.* *regnum possidere* ii, 6, 15 *tenere* ii, 6, 14 *regno polli* ii, 9, 6 *regna avita* xlii, 7, 9 *vetus regnorum odium* xxx, 1, 4

Regredi i, 6, 3. xx, 4, 4. xxxi, 2, 8 *Religio firmissimum legum vinculum* iii, 3, 10 *religione quam armis tutior* xi, 7, 14 *religione permixta iustitia multum*

ad salutem populi facit xxvii, 2, 16 religio quatrindui apud Spartanos ii, 9, 9 religioni iudicium de se committunt septem Persae i, 10, 3 religio (pro cultu) ix, 2, 11. xii, 7, 6 (pro meta ex religione, hoc est, superstitione) xxii, 6, 1 (pro reverentia Deorum) viii, 2, 4 (pro sacris et ceremoniis) v, 1, 3 (pro superstitionibus) xi, 2, 14 Freinsh. religio sacramenti i, 9, 18. xxxv, 2, 3 iurijurandi iii, 3, 12. xiv, 4, 8

Religiose vii, 1, 9. xxxix, 3, 9

Relinquere : exercitu cum omni apparatu belli relicto ii, 8, 13 (*Nostri, uns stück gelassen*) Freinsh. relinquere filios parvulos iv, 2, 6 patriam relinquere alicui pradam iv, 3, 3 non aliud ditionis Atheniensium, praeter urbem ipsam reliquit v, 7, 3 relinquere locum legibus viii, 1, 6 relinquere aliosque incolumes xii, 3, 3 ut nomen relinqueret his terris xii, 5, 12 relinquere admirationem sui hostibus xii, 8, 16 relinquuntur alicui nullas partes consiliorum xiii, 3, 1 relictus alicui in auxilium xiii, 3, 3 relinquere gravem luctus memoriam xxxiv, 2, 4 quorum ne sepultura quidem relinquenda fuit xii, 8, 9

Reliqui mortales (ceteri) ii, 2, 11 Vorst.

Reliquis : ossa postremaque reliquis alicujus iii, 4, 13 reliquias posterorum condi alicubi vii, 2, 3 reliquias belli peragere xxii, 8, 6 persequi xii, 8, 16

Remanere domi ii, 4, 7 in regno ii, 4, 22 ne qua materia seditionis remaneret xi, 5, 2 causas popularis socium remanere xvi, 4, 15 solas de cohorte Alexandri remansit xvii, 2, 2 remanet regnum penes unum xxi, 1, 3

Remedium pestilentiae xvi, 3, 6 remedium polliceri xi, 8, 5 remedia spes xi, 8, 4 quaevis arte remedia ii, 1, 6 in remedia veneni monstrata ei herba est xii, 10, 3 ferrum in remedia poscere xii, 13, 9 exquisitoribus remediis xxxvii, 2, 6 Remi : semis inhibere ii, 13, 7

Remiges et milites (subinde conjunguntur) vi, 9, 5. xxv, 2, 6

Remittere alicui bellum (pro condonare) xi, 3, 5. xi, 4, 10 Freinsh. remissa alicui est expeditio xi, 1, 3 remittere alicui funera pro beneficiis xii, 6, 11 remittere tributum, stipendium i, 9, 12. xix, 2, 4 remittere militis vacationem i, 9, 12 (pro permittere) Vorst.

Removere amulos xiii, 4, 9 hostem non bello, sed pretio xxxviii, 4, 8 in remoto sinu, velut in angulo maris,

condita est Massilia xliii, 3, 12 remotior militia xii, 5, 6

Remus xliii, 2, 9

Renasci xxi, 6, 8

Renovare luctus imaginem xviii, 4, 10 prelium xxxviii, 2, 2

Renuntiare ix, 2, 3. xviii, 2, 10 renuntiata legatione xxiv, 5, 4

Reorum habitus, barba et capillus summissi xxxvi, 4, 3

Reparare bellum iii, 6, 1. iv, 5, 5. xxiv, 1, 7. xvii, 3, 6. xxii, 1, 10 prelium iii, 6, 7

Repellere bellum xi, 6, 9 repulsus ab aliquo xxv, 5, 1

Repente v, 10, 8. vi, 6, 5. xi, 13, 1. xiii, 1, 3. xv, 4, 1. xviii, 1, 6

Repetitus tumultus ii, 4, 22 adventus v, 5, 2 impetus mentis xii, 7, 8 luctus xxxviii, 8, 14 repentina mors xxxvii, 1, 6 securitas xi, 13, 3 tempestas xvi, 3, 10 repetitum bellum xxxi, 3, 2

Reperire capita loramentorum xi, 7, 16 indicium alicujus xi, 15, 5 sibi pares xiii, 1, 15 reperta apud Eleasin frumenti satio ii, 6, 13

Repetere (pro poscere) xix, 1, 3 bellum (pro restaurare) xx, 5, 10 poenas (hoc est, exigere) : Diis patriis ultioribus poenas repetentibus ii, 9, 21 Freinsh. certamen i, 6, 10. vii, 2, 3 principium ab origine ii, 1, 1 originem urbis ii, 6, 1 originem alicujus xi, 15, 5 paulo altius xlii, 2, 7 repetitum est convivium xii, 14, 8

Replere regiam cognatorem caede x, 3, 1 omnes scenas repleverunt Thebani scelera fabulis xi, 3, 11 repleta a Deo virgo (hoc est, gravida facta) xii, 7, 7 Freinsh. naves repletae serpentibus xxxii, 4, 7 amphoras plumbo repletae xxxii, 4, 4

Reponere plus in Deo quam in viribus xxiv, 8, 3

Reportare non tam gaudium parentibus, quam detestandum conspectum sui xi, 14, 12 reportare exercitum in Italiam xxi, 3, 2 reportare hostium spolia xxxiv, 2, 3

Reprehendere (pro rursus prehendere) xxxviii, 9, 8 Freinsh.

Reprimere : hac repressi castigatione i, 6, 16

Repromittere (hoc est, contra promittere in gratiam et mercedem ejus, quod nobis ab altero promissum est, *hingegen verheissen*) xii, 2, 5 Freinsh.

Repudiare pacem xxx, 4, 5 sororem xxxviii, 8, 5. xxxix, 3, 2 repudiata a fratre xxxix, 3, 6

Repudium ix, 7, 2 repudio uxorem dimittere xi, 11, 5

Repugnare xii, 7, 6

Reputare (pro testare, judicare) ii, 15, 2 xi, 9, 2 xii, 5, 11 (pro cogitare) xii, 6, 12. xxxii, 1, 8 Freinsh.

Requirere ab aliquo (pro interrogare) vi, 8, 11 Freinsh. originem alicujus i, 6, 3 auctorem nuntii v, 7, 4

Res (pro causa sive lite) xxxiv, 1, 4 Freinsh. res exigit v, 11, 6 res novae xxxiv, 2, 6 res gestae ii, 1, 1. iii, 2, 3 res magni et animi et operis, Pref. 1 res Romanas in historiam conferre, ibid. initio rerum ii, 1, 6 principio rerum ii, 1, 14 gloria rerum gestarum eadem vi, 2, 8 nec dicta res morata ii, 3, 13 res afflictæ, perditæ iv, 6, 2 perditæ et desperatæ v, 6, 5 quibus rebus effectum est, ut vi, 9, 6 res Macedonice componere et ordinare viii, 6, 3 re autem vera (cum præcessit aliquid de falsa causa aut specie) xii, 13, 10 Vorst. rei militaris scientia xxxii, 1, 9 rem tanto majorem suspicantur homines, quanto occultior est ii, 10, 15 rem inspicere (*den Augenschein einnehmen*) ii, 15, 7 Freinshem.

Rescindere (pro abolere, refigere) xiv, 1, 5 Freinsh. vallum xiii, 5, 13

Rescribere xi, 12, 4

Reservare se ad meliora tempora (pro servare) ii, 11, 6. xxviii, 4, 9 Freinsh. reservare plura experimentis xi, 1, 9

Residere in terris quibusdam xiii, 7, 8

Residuum hunc facit spei patriæ socius alicujus vii, 6, 2 nec quicquam præter nudum corpus, spiritum, et paucos naufragii comites residuos illi fortuna fecit xxvii, 2, 2

Resistere bello xxi, 2, 4 paucitati hostium xx, 5, 2 resistente turbinibus bitumine xxxvi, 3, 7 resisti illis non potest xiii, 3, 5 resistendum est impugnantibus xxxviii, 4, 2

Resolutus in segnitiam torporemque vi, 9, 2

Respectus (pro consideratione) xii, 10, 8 Freinsh. vii, 3, 4. xi, 9, 2. xxiv, 8, 1. xxvi, 1, 8

Respicere annos militum (pro considerare) xii, 8, 11 Vorst. respicere contra quem arma sumeris xiii, 3, 9 respiciant vos Dii xiv, 4, 10 respicere dominos misericordie humilitate xviii, 3, 8

Respirare: respirandi potestatem dare equis xi, 15, 5 respirandi spatium fugientibus datum xviii, 5, 7

Respondere (de hæclicis) xi, 11, 8. xxxix, 3, 1 respondere alicui ii, 15, 4. ix, 2, 7. xi, 12, 11. xviii, 7, 7. xi, 2, 8 respondere munificentiam alicujus xxxi, 7, 6

Responsum ab oraculo redditum Etolis iii, 4, 14 Alexandria xii, 2, 3 Atheniensibus ii, 12, 13 Bæotis xvi, 2, 4 Carano vii, 1, 7 Crotoniatis xx, 2, 6. xx, 3, 1 Doriensibus ii, 6, 17 Græco xiii, 7, 2 Lacedæmoniis ii, 11, 6. iii, 6, 4. vi, 2, 5. xiv, 5, 6 responsum Dodænei Jovis xii, 2, 3 responsum accipere xii, 2, 8 responso exterritus i, 4, 4 responso fatorum xiv, 6, 6 responso consentientibus dare xxiv, 6, 9 responso Deorum xxiv, 6, 10 ex responso xiii, 7, 11

Respublica Achaeorum xxxiv, 1, 2 Lacedæmoniorum iii, 3, 1 Parthorum xli, 2, 1 Scytharum ii, 2, 2 respublica a populo transferatur ad senatum v, 3, 3 (paulo post, 'imperium ad senatum transferatur.' Ergo respublica idem quod imperium. Vocat et jura populi v, 3, 7. Deinde ipsi quoque cives dicuntur respublica v, 8, 5). invadere respublicam v, 9, 12 Freinsh.

Respuere (hoc est, aspernari) xii, 1, 7 Freinsh.

Restare xi, 4, 3

Restaurare (pro instaurare) ii, 10, 1. iii, 5, 2. xx, 5, 6. xxxi, 3, 8. xxxvii, 1, 8 (quod inepte dicti putat Servius ad Æn. ii, 15) Freinsh.

Restituere patriam civibus v, 10, 7 restituere exules v, 10, 8 restituere patriam vi, 3, 7 (Nostrî, *solider in den ewigen Stand bringen*). restituere populo dignitatem vi, 3, 12 prælium vi, 4, 13 restituit quæ incensæ fuerunt vi, 5, 9 restituere libertatem civitatibus vi, 6, 1 aliquem in patriam ix, 4, 8 victoriam et prope amissam gloriam suis x, 3, 3 restituere exules epistolis xiii, 5, 2 restituere se imperio alicujus xxvii, 2, 3 civitates in integrum xxxi, 1, 3 fortunam xxxi, 6, 7 omnem sumum belli alicui xxii, 7, 8 aliquem in segrem xxiv, 1, 3 bellum xxxv, 1, 10 gentem in pristinum statum xxxvii, 4, 4 Vorst.

Restitutio in majus ii, 14, 2

Resumere potentiam (pro recuperare) vi, 4, 1 Freinsh. resumere vires longo otio xi, 5, 1. xxiv, 7, 1

Resurgere: major clariorque instaurando bello resurgit xxxvii, 1, 6

Retia i, 5, 10

Reticenda matrimonii i, 7, 15

Retinere: retenti in Bæstiana priore præfecti xiii, 4, 19 retinere animos la-

bantium xiv, 1, 13 aliquem in jure societatis xxix, 4, 9 libertatem illibatam xxxii, 1, 2 retentus mos xii, 7, 3

Retorquere scelus in auctorem xxxiv, 4, 2

Retrahere fugientem xxxviii, 9, 6 retractus (audivi, ex fuga) xiv, 3, 13 (Ita 'retractus ex itinere,' Sallust. Cat. xxxix, 5) Freinsh.

Revertere xii, 8, 17

Reverti in gratiam (pro redire in gratiam) xvi, 1, 7 Freinsh. reverti in regnum xxxiv, 3, 6. xxxvii, 3, 6 reversus ab Hammone xi, 11, 13 ab India xiii, 5, 2 reversus in patriam xxi, 6, 7 in urbem xvi, 5, 6 de exilio xvi, 4, 9

Revocare aliquem in regnum xxxix, 4, 5 in praelium xxxii, 1, 6 in amicitiam xxxi, 6, 6 populum ad usum frugalitatis xx, 4, 5 non revocat aliquem a tanta immanitate paterna majestas x, 1, 6 revocari in memoriam alicujus rei (hoc est, recordari illius) i, 5, 3. vii, 1, 8 revocari ad reatum (domum scilicet et ad causam dicendam) iv, 4, 4 Vorst. revocantur animi ad spem certaminis a prioris fortunae procella iv, 5, 5 revocari a bello ad iudicium v, 1, 2 revocato ad bellum animo xii, 6, 18 revocari in concordiam xiii, 4, 2

Revolvi in luxuriam xxx, 1, 7

Rex Pœnorum dictus Bomilcar, qui tantum dux erat xlii, 7, 7 (Ita apud Diodorum lib. xx. cap. 23. Amilcar stiam 'rex' dicitur). reges antiqui quales i, 1, 1 reges ex prefectis Alexandri xlii, 4, 25. xv, 2, 10 reges Lacedæmoniorum iii, 3, 2 Romanorum quales xxxviii, 6, 8 reges omnes odio Romæ xxxviii, 6, 1 regis contumelia, ut parentis, seque animo ferenda xv, 3, 10 regis mores omnis regia sequitur xxx, 1, 2.—Regum Ægyptiorum nomen 'Ptolemæus,' Æthiopum reginarum 'Candace,' testibus Act. Apost. viii, 27. Plinio vi, 22. f. Albanorum 'Silvius,' Livio lib. i. regum Cappadociæ 'Ariarathes.' Gothorum, teste Calvino in Lexico Jurid. voce Flavius, 'Flavius.' Indorum 'Taxiles,' teste Curtio viii, 12, 23. Paphlagonum 'Pyramenes' xxxvii, 4, 8. Parthorum 'Arsaces' xli, 5, 6. Ponticorum 'Mithridates' et 'Pharnaces.' Romanorum 'Cæsar' et 'Augustus' xli, 5, 9. Syrorum 'Adadus,' teste Josepho Antiquit. lib. vii. cap. 6. Freinsh.

Rhætas, Tusculorum dux, Rhætiae nomen dedit xx, 5, 9 Rhætorum gentes, ibid.

Rhea Vestalis, Romuli et Remi mater xliii, 2, 2

Rhagini discordia laborantes auxilium suis caduntur iv, 3, 1 Rhagini sub tyrannis xxi, 3, 2

Rhægium unde dictum iv, 1, 7

Rhipæi montes li, 2, 1

Rhodanus Gallis fluvius xliii, 3, 12

Rhodanus Hamilcar: vide Hamilcar

Rhodii xxx, 3, 5 et 3 Rhodiorum legati Romæ quesuntur de Philippo xxi, 3, 5

Rhodus occupatur ab Alexandro xi, 11, 1 terræ motu concutitur xxi, 4, 3

Rhoxane Alexandri conjux prægnans relicta xii, 15, 9. xlii, 2, 5 cum Olympiade et filio suo Pydnam fugit xlii, 6, 4 custoditur Amphipoli xiv, 6, 13 interficitur xv, 2, 5

Ridere xxiv, 5, 4 ridere in convivio ix, 4, 1

Ridiculus xxxviii, 8, 9 ridiculum xxxii, 4, 7

Rigent terræ frigoris immanitate li, 1, 6

Rigor hyemalis li, 1, 15 rigor nervos Alexandri occupat xi, 8, 4

Ripa xxi, 4, 1

Risus infantis i, 4, 12 risum præbere xxi, 5, 6 risu exultare xlii, 2, 4

Ritu accipitris xxvii, 2, 8

Robur Thessalorum equitum vii, 6, 8

Robustiore exercitu (hoc est, auctiore) iv, 3, 6 Freinsh. robustissima pars exercitus xxv, 4, 6 robustissimi filii iiii, 1, 3

Rogari solent Dii pro vita alicujus xviii, 6, 12 (Sic Phædrus fab. 41. 'Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant.' Et Plinius lib. x. cap. 2. 'pro me rogabat.' Rursus noster, 'rogari ad convivium' xliii, 3, 10. de quo vide cap. 17. de Latin. f. susp.) rogare summis precibus i, 4, 9 rogare bellum (pro rogare ut bellum geratur) viii, 4, 7 Vorst.

Rogus xi, 1, 4

Roma conditur xliii, 3, 1 quando xviii, 6, 9 capitur a Gallia vi, 6, 5. xx, 5, 4 de Roma iudicium Cynæ xviii, 2, 10 Romana urbs vi, 6, 5. xlii, 1, 4 (pro urbe Roma. Sic Virgilius 'Parnassia rupes,' pro rupe Parnasso) Vorst.

Romani bellum gerunt cum Achæis xxiv, 2, 1 Ætolis xxiii, 1, 1 Antiocho Magno xxi, 6, 5 Mithridate xxxvii, 1, 7. xxxviii, 8, 1 Perseo xxxii, per tot. Philippo xxx, 3, 7 Pytho xvii, 2, 13. xviii, 1, 1. xliii, 3, 1 Tarentinis xvii, 2, 13 Hannibali insidiantur xxi, 2, 1 eumque dedit sibi postulant xxxii, 4, 3 ubique persequuntur et mori compellunt xxxi, 4, 12 Antiochum Epiphanem bello Ægyptio abstinere jubent xxiv, 3, 1 Asiaticis moribus corrumpuntur

xxvi, 4, 12 causas bellorum querunt
 xxx, 3, 1. xxxiv, 1, 3 continentes xviii,
 2, 8 et 9 facile de alieno largiuntur
 xxvi, 2, 9 foedus cum Alexandro Epi-
 rota habent xii, 2, 12 foris invicti, domi
 fragiles xxxi, 5, 13 imperandi cupidi
 xxiv, 2, 2 in secundis moderati, in ad-
 versis constantes xxxi, 8, 8 lupa aliti,
 lupinos animos habent xxxviii, 6, 10
 nihil nisi bello quassatum habent xxviii,
 5, 7 non, nisi suis armis vinci possunt
 xxi, 5, 4 sub jugum missi xxxviii, 4,
 12 vincuntur ab Hannibale xxix, 4, 1.
 xxix, 2, 7 a Pyrrho xviii, 1, 6. xviii, 1,
 11. xxxviii, 4, 7 Romanorum arma au-
 divere, non censere Scythas ii, 3, 5 (Ita
 Florus iv, 12, 87 et 88) Freinsh. Roma-
 norum et Illensium consanguineorum
 mutua gratulatio xxi, 8, 1

Romulus xliii, 2, 7

Rostratae naves xxxi, 6, 9

Rudimenta pueritiae deponere vii, 5, 3
 rudimenta tirocinii deponere ix, 1, 8
 (eadem phrasia in Frontino de Re Agrar.
 statim a princip. in Sueton. Ner. xlii, 6.
 'rudimenta ponere') Freinsh. Sic et:
 tirocinia ponere xii, 4, 6 Vorst.

Radix ac tiro xxxviii, 7, 4 rudes ad
 resistendum populi i, 1, 5

Ruere in bellum iii, 2, 4. xxiv, 8, 1.
 xxvi, 1, 3 in ferrum xi, 14, 1 (Ita Vir-
 gilius Aen. x, 738) Freinsh. florentes
 opes Atheniensium ruunt v, 1, 9 ruere
 in mutuum exitum viii, 1, 2

Ruina arbis ii, 15, 2. v, 7, 10 regni
 xvii, 1, 3 ruina finitumorum xxix, 2, 3
 gravis ruinarum labes xxx, 4, 3

Rumpere aciem i, 6, 11 foedus iii, 7,
 2. xxii, 4, 2 inducias iii, 7, 14 pecora
 rumpuntur, nisi interpellata sagina fuerit
 xlv, 4, 14

Rupes xxiv, 6, 6 saxi rupes xxiv, 6, 8
 praeruptae rupes xli, 5, 3

Rursus recipere (pro recipere solum)
 v, 4, 12 (Ita apud Florum i, 3, 14
 'rursus redire') Freinsh.

Rus: ruri iter ingressus i, 6, 2 rursi
 tecto uti xxxvii, 2, 7 rura referta com-
 meatibus xxiv, 7, 4

Rutalorum rex Turnus xliii, 1, 11

S.

Sabbata: Moyses septimum diem Sab-
 bata appellatum in omne saeculum jejunio
 sacrauit xxvi, 2, 14

Sabini Graecorum progenies xx, 1, 14
 Sabinarum virginum raptus xliii, 3, 2

Sacer mons xlv, 3, 6 sacra pecunia
 xxii, 3, 11 sacri Dei olulatus xii, 7, 8
 Sacra Eleusinia ii, 8, 1 Hercules xviii,
 4, 15. xlv, 5, 2 sacrorum solennibus
 initiantur xi, 7, 14 cruenta sacrorum
 religione pro remedio uti xviii, 6, 11

Sacerdos Herculis xviii, 4, 15 Jovis
 xviii, 5, 3 sacerdos electa xliii, 2, 2 sa-
 cerdotes et reges iidem apud Judaeos
 xxxvi, 2, 16

Sacerdotium Solis x, 2, 4 sacerdotii
 honos xviii, 5, 2 infulus xviii, 7, 9

Sacramentum (pro iurejurando) i, 9,
 16 (pro formula, in quam se obligant so-
 dales) xx, 4, 14 Vorst. sacramenti re-
 ligio xxiv, 2, 8 servos sacramento ade-
 git xxii, 4, 6 sacramento solvi xii, 11, 6

Sacrare urbem Minervae ii, 6, 9 sep-
 timum diem jejunio xxvi, 2, 14 equi
 Soli sacri i, 10, 5 sacratus Apollini
 Cirrhaeus campus xxiv, 1, 4

Sacrificium Messeniorum iii, 4, 1

Sacrilegium Phocensium viii, 1, 8
 Philippi viii, 3, 4 Gallorum xxiv, 8
 per tot. puniuntur xxiv, 8, 9 Antiochi
 Magni xxii, 2, 1 puniuntur xxii, 2, 2
 Tectosagorum puniuntur xxii, 3, 9 Ro-
 manorum puniuntur xxii, 3, 12 et 13 Alex-
 andri Zebinae xxxix, 2, 5 et 7 puniuntur,
 ibid.

Saecula: tot bellis ac saeculis quaesitum
 imperium vi, 3, 8 Aegyptus tot regum,
 tot saeculorum cura impensaque munita
 ii, 1, 20 singulare omnium saeculorum
 exemplum ii, 4, 6 tanta saeculorum se-
 ries xlv, 2, 7

Saepe ix, 8, 16. xlii, 1, 8. xliii, 4, 12
 saepius xxii, 7, 5. xxxi, 4, 8

Servire in aliquem ix, 8, 15. xli, 6, 1
 in feminas servitum xxxix, 3, 7

Sevitia xvi, 4, 12. xxi, 2, 2 et 9

Saevus impetus (hoc est, periculosus,
 noxius) iv, 1, 9 ('saevum' pro adverso et
 noxio, usurpat etiam Tacitus A. ii, 5, 2
 et 26, 5) Freinsh.

Sagaciore ingenia i, 9, 4 sagacissimus
 in conjecturis i, 9, 14 prodigiorum xxxvi,
 2, 8

Sagillus Scythiae rex ii, 4, 27

Sagina corporis (pro pinguedine et
 crassitie) xli, 2, 1 Freinsh. ventris
 xxxviii, 8, 9 abstinentia sagina inter-
 pellatur xlv, 4, 14

Sagitta de muris jacta vii, 6, 14 sa-
 gitta sub mamma trajectus xii, 9, 12
 sagittae Herculis xi, 1, 16 sagittae vene-
 no armatae xii, 10, 2

Sagittare (sicut jaculari) xli, 2, 6
 Freinsh.

- Salamina Cypri urbs xlv, 3, 2
 Salamina insula ii, 7, 7
 Salaminii freti angustia ii, 13, 16
 Sallustius a Trogo reprehensus xxxviii, 3, 11
 Saltatrix Larissaea Philippi Arideni mater ix, 8, 2. xiii, 2, 11 saltatrix filius Nicomedes Bithyniae rex xxxviii, 5, 10
 Saltum xi, 15, 6. xii, 8, 14
 Saltus aestivi et hybernii viii, 5, 7 (ita distinguuntur etiam L. 67. D. de Leg. 3. L. 3. §. 11. D. de Adq. possess. Saltus autem sunt loca pascua, ut patet ex L. 20. §. 1. D. Si serv. vindic.) Freinsb.
 Salubritas coeli xlv, 1, 10
 Salum xlv, 4, 7
 Salus imperatorum in omnium manibus xiv, 1, 12 salutis cura quam dignitatis potior v, 3, 4 ad salutem alicujus custodiam offerre operam suam xiv, 1, 14 (Ubi Salus, pro vita. Sic 'saluti parcere in acie,' est vitae suae parcere xxviii, 4, 4) Vorst.
 Salutare (pro adorare) xi, 11, 6 salutare aliquem (pro, certiore de consilio suo facere, aut etiam, ei valodicare) ibi, 4, 10 Freinsb. salutare aliquem regem (pro nominare, appellare) i, 10, 2. ii, 2, 2 fratrem xlii, 3, 4 Vorst.
 Salvus status xi, 12, 15 salva pietate supra matris ulcisci xxvi, 3, 8
 Sami natus Pythagoras xx, 4, 3
 Samnites Pyrrhum evocant contra Romanos xviii, 1, 1 Samnites Graeci xx, 1, 14
 Samothracia xxiv, 3, 9. xxxiii, 3, 5
 Sancire : nihil lege ulla in alios sanxit iii, 3, 8
 Sanctus : vir sanctioris vitae xxv, 5, 3
 Dea sanctissimae religionis xxvi, 2, 2 sanctissimum Jovis templum xxiv, 3, 8
 Sandrocothus Indiarum rex xv, 4, 13
 Sane iii, 3, 9
 Sanguinaria bella xxix, 3, 2
 Sanguis cludi non potest xv, 3, 13 ferrum ab hostili bello in civilem sanguinem vertere xiii, 6, 17 per sanguinem alicujus currum agere xii, 6, 5 magno utriusque exercitus sanguine superare aliquem xxii, 7, 6 (Ubi Sanguis, pro omne) Vorst. sanguine cariora arma xlv, 2, 5
 Sanitas xlv, 1, 10 sanitatem recipere xx, 2, 9. xxxii, 3, 9
 Sappho Haadrubalis filius xix, 2, 2
 Sapienter ii, 15, 16
 Sapientia vi, 2, 8. xviii, 3, 14 sapientiae magnitudo xiii, 1, 11 incrementa xx, 4, 3
 Sapientum doctrina ii, 2, 14
 Sardanapalus Assyria rex ultimus i, 3, 1 nihil virile habuit, praeter mortem i, 3, 5
 Sardes Lydiae metropolis xiv, 1, 7
 Sardi legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1
 Sardinia bello a Carthaginiensibus petita xviii, 7, 1. xix, 1, 3
 Sarmates xxxviii, 3, 6
 Sarmenta (pro virgultis et materia villosa, *Reisig*) ii, 6, 19 Freinsb.
 Satellites Alexandri ex Persis xii, 13, 4 satellitibus post mortem Alexandri Cassander praeficitur xiii, 4, 18 satellitum auxilium ad custodiam corporis sui obtinere ii, 8, 10
 Satiare : satia te sanguine, cujus insatiabilis semper fuisti i, 8, 13 satiatum emde animus conquievit xii, 6, 5 (vid. et Saturare)
 Satio frumenti reperta ii, 6, 13
 Satis multi ii, 13, 6 satia habere xxii, 3, 14 satis constans fama est xxv, 5, 3
 Satisfacere (est tantum facere, quantum irato satis sit ad vindictam) xv, 3, 9 (Vide Bersecerum ad Suetonium Caes. 73, 4) Freinsb. satisfacere senatui (pro defendere) xxxii, 2, 3 Vorst.
 Satumare se supplicio, contumeliis aliorum xii, 13, 6 (vide et Satiare)
 Saturnalia xliii, 1, 4
 Saturnia quondam, quae nunc Italia xliii, 1, 5
 Saturnius mons (a sede Saturni) xliii, 1, 5
 Saturnus Aboriginum rex xliii, 1, 3
 Satyrus Heraclionum tyrannus xvi, 5, 18
 Sauciatur vi, 4, 13
 Saucius (pro ebrio) i, 8, 8 Vorst. mero saucius xxiv, 6, 1 saucius ex congressionem xxvii, 3, 2
 Savus fluvius xxxii, 3, 14 Savi et Danubii confluentis xxxii, 3, 8
 Saxum mitem altitudinis, (quod Hercules non potuit) Alexander capit xii, 7, 12 et 13
 Scabies xxxvi, 2, 13
 Scandentes e vertice montis xxiv, 8, 2
 Scapha piscatoria Xerxes fugit ii, 13, 9
 Sceleratus x, 1, 5 scelerata voluntas xxiv, 2, 3 audacia xxvii, 2, 7 causa parricidii sceleratior ipso parricidio x, 2, 1 sceleratissimus omnium xlii, 4, 16
 Scelestus in aliqua re viii, 6, 7 scelesti violentiae rabies xxxvi, 4, 2
 Scelus parricidiale xxvii, 1, 10 in auctorem scelus retorquere xxvii, 4, 2 scelera domestica xxiv, 2, 1 in scelera alicujus concionari xxii, 7, 9 scelera

sceleribus tegere xxxvii, 3, 7 scelerum materia aurum et argentum iii, 2, 13

Scenam visere vi, 9, 4 Thebani scelerum fabulis scenas repleverant xi, 3, 11

Scenici xxxviii, 10, 3

Sceptra Græciæ, quæ Latinis hastæ xliii, 3, 3

Scientia belli ii, 4, 17 rei militaris xiv, 5, 4

Scilicet xv, 2, 5

L. Scipio (Asiaticus) consul xxxi, 7, 2 Antiochum vincit xxxi, 8, 8

Scipio Africanus fratris legatus xxxi, 7, 2 ejus vox magnifica xxxi, 7, 5, xxxi, 8, 8 legatus it ad Ptolemaeum Physconem xxxviii, 8, 8 spectaculo est Alexandrinis xxxviii, 8, 11 moritur xxxii, 4, 9

Scipiones (modo dictorum patres) Hispania Pœnos expellunt xlv, 5, 7 Scipionum laus xxxi, 7, 1

Scire i, 9, 16, xii, 15, 6. xxix, 3, 5 sciens cavendi xlv, 2, 7

Sciscitari aliquem (pro, ex aliquo) v, 7, 4 sciscitari oracula (pro consulere) ii, 11, 8 Freinsh.

Scissæ vestæ xxiv, 3, 9

Scopolitos Scythæ domo pulsus ii, 4, 1 Cappadeciam occupat ii, 4, 2 trucidatur ii, 4, 3

Scomma Brenni xxiv, 4, 5 Alexandri Zebinæ xxxix, 2, 6 Mithridatis xxviii, 1, 10

Scordisci Galli xxxii, 3, 5

Scortum (de puero) ix, 6, 6. xxx, 2, 2 scortum regium appellata Cleophris xii, 7, 11 scortorum greges i, 3, 2. xxiv, 2, 2

Scribere res gestas regum, Præf. 1. 2 ut nemo scribere sine interprete posset xx, 5, 13 scribere alicui i, 5, 8. ii, 15, 8 et 15. xiv, 5, 2 scribere epistolas xi, 12, 9 in Græciam xliii, 5, 2

Scriptor tragicorum iii, 6, 12 scriptorum laudibus celebrari ii, 9, 16

Scriptura ii, 10, 14

Scrutari xxv, 2, 5

Scrutator regio more missus xxxviii, 1, 9

Sculpta est anchora in gemma xv, 4, 4 Sculptura: annulus ejusdem sculpturæ xv, 4, 5

Scurilla jocus xxiv, 6, 5

Scurriliter jocatus xxiv, 6, 5

Scutum suum oculatur moriens Epaminondas vi, 8, 12

Scyllæ fabula unde nata iv, 1, 13

Scynus inter successores Alexandri xliii, 4, 14

Scythæ Egyptum usque victores remiunt ii, 3, 14 Alexandri præfectum eundem xii, 2, 16. xxvii, 3, 2 Amas-

abus auxilio contra Athenienses venient ii, 4, 27 ante Mithridaten invicti xxxvii, 3, 2 Asiam domant ii, 3, 15 cum Egyptiis de antiquitate contendunt ii, 1, 5 cum servis suis bellum gerant ii, 5, 1 Cyrum occisione cadunt i, 8, 11. xxxvii, 3, 2 Parthos vincunt xliii, 1, 5 Phraaten in regnum restitunt xliii, 5, 5 Scytharum gloria bellica ii, 3, 1 mores ii, 3, 3 paupertas ix, 2, 7. ix, 2, 15 reges Atheas, Jancyrus; regina Tomyris: (quos omnes vide suis locis). Scythæ gens innoxia xli, 2, 17

Scythæ inter successores Alexandri xliii, 4, 23

Scythæ sitas ii, 1, 19

Scythicus sermo xli, 1, 2 Scythica inopia ix, 2, 15 Scythica bella ix, 2, 10. xli, 1, 9 spolia ix, 3, 3

Secare corium in tenuissimas partes xviii, 5, 9

Secernere: terra ab igne secreta ii, 1, 15 secreta sunt privata beneficia a rebus publicis xxxi, 7, 5

Secreto xxxi, 5, 8 secretius xxi, 4, 2

Secretus sermo xxxviii, 1, 10 in secretum abductus xviii, 7, 9

Sectari vitam (forte pro sustentare, tolerare) xxvii, 2, 8 Freinsh. sectarii luxuriosæ convivia et magnificentiam epularum xi, 10, 2

Sectio publicanorum xxxviii, 7, 8

Secum xxxviii, 10, 9 (apud æ) Schoff.

Secundus alicui, non par xi, 13, 14 secundus ab aliquo scientia rei militaris xxxii, 1, 9 secundo favore excipi xxxiv, 2, 9 secundo aestu ostio fluminis invahi xli, 10, 5 secunda prælia i, 10, 21 secunda adversaque aliento tegere xli, 3, 8 non minus in secunda adversa, quam in adversis secunda cogitare xxxi, 2, 2 secundis rebus inolescere xxxi, 8, 8

Secundante vento xxvi, 3, 4

Securi (subst.) percussus a Philippo Thebani ix, 4, 7 præsto cum securibus adesse i, 6, 4

Securitas fundata xliii, 5, 8 repentina xi, 13, 3 securitas publica xviii, 3, 18

Securitus v, 5, 2. v, 9, 10

Securus de aliquo iii, 1, 3 fugæ suæ xliii, 8, 5 securi insidiis opportuni vi, 6, 6. xxi, 3, 10 securiores facere ix, 3, 11 Secus: non secus ac si xix, 2, 8 haud secus quam si xxii, 8, 9

Sedare: gliscientem dissensionem hæc res sedavit xli, 15, 12 sedatur pestis ix, 2, 8

Sedens (pro quieto) xxxi, 3, 9 (Ita Virgilius Æn. xii, 15) Freinsh.

Sedes (pro tabernaculo) ii, 11, 15 sedes (in plur. pro loco habitatione) iii, 4, 10 (Ita Virgilius *Æn.* vi, 152. 'sedes' pro tumulo dixit, quod ibi mansuri essent manes). Freinsh. quæ illis sedes, eadem origo est ii, 6, 4 constituere sedes alicubi iii, 4, 11 sedibus suis expelli iii, 4, 12 (In his 'sedes' est pro loco habitationis). regni sedem statuere vii, 1, 8 sedes querere in Macedonia vii, 1, 7 sedes domestica xii, 4, 3 in aliquas sedes deferri xvi, 3, 7 sedes novas querere xx, 5, 8 sedibus aliquem expellere xx, 5, 7 sedibus aliquem expellere xx, 5, 8 avitas sedes amittere xx, 5, 9 sedes belli Græcia non placet alicui xxi, 5, 3 sedibus suis pelli xliii, 1, 5 Vorst.

Seditio inter Phrygas xi, 7, 9 Alexandri milites xli, 11, 7 seditioes corripere auctores xii, 11, 8 altera, post ipsius mortem xlii, 3, 3 in exercitu Agathoclis xxii, 7, 7. xlii, 8, 4 in Ægypto xxvii, 1, 9 Macedonum adversus Antigonum xxviii, 3, 11 puniter xxviii, 3, 16

Seditiosa vita xxii, 1, 8 seditiosi xii, 5, 13. xlii, 4, 8 seditiosa ingenia xli, 3, 7

Segnis admodum xxiv, 2, 7. xxxviii, 3, 2 segnes equos i, 10, 8 segiores (pro securioribus) xxii, 7, 2 Freinsh.

Segnitia vi, 9, 2. xx, 5, 12. xxi, 2, 1. xxxvi, 1, 1 et 9

Segobrigii xliii, 3, 8. xliii, 4, 3

Sejungi (hoc est, disjungi) iv, 1, 18 Freinsh.

Selene Ptolemæo fratri in matrimonium data xxxix, 3, 2 mox ablata xxxix, 4, 1 Grypo nubit xxxix, 4, 4

Seleucia (Syriæ urbs) xxxv, 1, 4

Seleucus (Nicator) summus castrorum tribunus xlii, 4, 17 bellum cum Antigono gerit xv, 1, 4 Demetrium capit xvi, 2, 6 Seleuci origo et virtus xv, 4, 1 et sq. posteri omnes cum anchora in femoremati xv, 4, 9 cum Lysimacho comparatio et bellum xvii, 1, 8 et sq. victoria xvii, 2, 2 cædes xvii, 2, 4

Seleucus (Callinicus superioris nepos) xxvii, 1, 1 vincitur a Parthis xli, 4, 9 a Ptolemæo xxvii, 2, 5 a fratre suo xxvii, 2, 11 obit xxvii, 3, 13

Seleucus Demetrii Nicatoris filius, a matre interficitur xxxix, 1, 9

Semel atque iterum i, 10, 21 inclinatus semel animus xviii, 1, 2

Semianimis vi, 8, 11. xii, 13, 9 (Utitur hac voce Virgilius *Æn.* xi, 635) Freinsh.

Seminare gramina xxxvi, 4, 3

Semiramis i, 1, 10 res magnas gerit i, 2, 5 occiditur a filio i, 2, 10 Semiramidis genus xxxvi, 2, 1

Semper ii, 1, 21. ii, 1, 5 et 7. ii, 10, 23. iii, 1, 2. vi, 8, 5. ix, 8, 6. xi, 13, 3. xi, 14, 5

Senatores comprehensi xvi, 3, 17 captivi xvi, 5, 5

Senatoria causa xvi, 4, 10

Senatus Atheniensis superbus v, 3, 6 Græciæ, unus et supremus ex omnibus lectus ix, 5, 2 Parthorum Mithridaten Magnum regno pellit xlii, 4, 1 Romanus instituitur a Romulo xliii, 3, 2 Spartanorum, legum custos iii, 3, 2 universus xxxi, 4, 3

Senatusconsultum Carthaginensium de non discendis literis Græcis xx, 5, 13

Senecta misera et inops xiv, 3, 10

Senectus iii, 3, 9 matura xli, 5, 5 gloriosa xli, 6, 9

Senex vii, 4, 8. xii, 5, 3. xxxvii, 2, 6 senes apud Spartanos honoratissimi iii, 3, 9 senes in casu necessitatis arma capiunt v, 6, 3. vi, 7, 3 senioris ætatis rectores xxix, 1, 8 seniorum penuria xxix, 1, 7 senatus centum seniorum Romæ constituitur xliii, 3, 2

Sensu hominis carere nimia sagina xxiv, 2, 7

Sententia oraculi diversa iii, 4, 16 ea sententia alicujus aliquid agere xxxi, 5, 1. xxxi, 6, 6 sententiæ obtractatores xxxi, 6, 1 sententiarum numerum supplere xxxi, 5, 3 sententiæ in urnam conjectas xxii, 3, 6

Sentire præsentiam Dei xxiv, 8, 9 Romanorum arma audire, non sentire Scythas ii, 3, 5

Separatam matronarum a viris doctrinam habuit Pythagoras xx, 4, 8 separatam a ceteris vitam exercere xx, 4, 14

Separatim i, 9, 16. xii, 12, 1

Sepelire xii, 2, 10. xi, 9, 14 sepeliri xi, 15, 15 sepulta somno et vino urbs xliii, 4, 7

Septem magnates Persæ in cædem Magorum conjurant i, 9, 19 regem ex ipsa forte eligunt i, 10, 4 eorum moderatio i, 10, 9

Septemtrionalis pars frigidissima ii, 1, 15

Septimus dies apud Judæos jejunio sacratu xxxvi, 2, 14 annus xlii, 5, 1 dies xlii, 5, 13

Sepulcrum alicui facere xxxvi, 2, 3 sepulcrum Arathes pro templo cultum, ibid. reliquias funerum ad sepulcra

majorum deferre ix, 4, 4 reliquias paternis sepulcris reddere xii, 8, 14

Sepultura xv, 2, 3 (oppos. *τῶ* corpora obnuere terra) Scheff. sepultura Parthorum qualis xli, 3, 5 sepultura cura veteribus maxima iii, 5, 10 sepultura corpora reddere ix, 4, 4 sepulturam ipsam Thebanorum interfectorum vendit Philippus ix, 4, 6 sepultura tradere (pro sepelire) iii, 5, 11. xii, 2, 15 Freinsh. ad sepulturam redimere ii, 15, 19

Sequi iudicium principum i, 10, 10 auctoritatem alicujus xli, 1, 6 sequi ius naturæ xxi, 1, 2 fortunam inconsultus xlii, 5, 4 sequens volumen i, 10, 23

Serena lætitia xlii, 2, 4

Serere opinionem (id est, famam) iii, 3, 8 Vorst. olivam xliii, 4, 2 frumenta ii, 6, 5

Series sæculorum magna xlii, 2, 7

Serius: in seria et jocos artifex ix, 8, 6

Sermo Parthorum qualis xli, 2, 3 sermone Græco res in historiam conferre (pro lingua). Præf. i, 1 sermo Latinus, ibid. Vorst. sermonibus alicujus carpi xii, 5, 2

Serpens ingentis magnitudinis Alexandri pater creditus xi, 11, 3. xii, 16, 2

Serpit vicinum malum ad aliquos xxxi, 3, 3 pestis ad plures xxxvi, 2, 12

Sertorianum bellum xliii, 5, 11

Serva urbs xviii, 5, 15

Servare fidem iv, 4, 1 virginatatem in omne ævum ii, 4, 17 pacem quam fecere, non nisi sex annis servaverunt iii, 7, 13 non servare ius cognationis viii, 6, 8 servare in aliquo auspiciū dignitatis sum xi, 2, 2 servare bene instituta xliii, 4, 12 servatus per omnes casus fortuna quadam xlii, 4, 2

Servator urbis xxxviii, 6, 5

Servi Scytharum cum dominis bellum gerunt ii, 6, 3 servi Lacedæmoniorum ad supplementum exercitus manumittuntur iii, 5, 6 et eadem de causa ab Agathocle xlii, 4, 5 servi Tyriorum dominos interficiunt xviii, 3, 7 servi cujusdam Hispani fides, et in tormentis constantia xlii, 2, 4 servorum exercitus Parthis xli, 2, 5 servis suis nubere coguntur Hælienses fœminæ xli, 5, 2 servi fiunt jure captivitatis iv, 2, 3

Servilis tunica xix, 3, 1 servile bellum ii, 5, 1 germen xviii, 3, 19 ministerium xliii, 1, 8 vulgus xli, 1, 6 servilla ingenia multum inferiora ingenuis xviii, 3, 14 servilla verbera ii, 5, 4

Servilius Romanorum legatus in Africam xxxi, 2, 1

Servire patienter v, 10, 3 armis, rapinis xlii, 3, 7

Servitia (hoc est, servi) xlii, 6, 3. xiv, 3, 6 Freinsh. xv, 4, 14

Servitus nulla sub Saturno xliii, 1, 2 servitus regia viii, 1, 3 servitus, non pax, quæ non ipsis civitatibus convenit ix, 5, 3 servitutis jugum patienter accipere xi, 14, 7

Serum auxilium in expectatione infantis erat vii, 5, 10

Servuli xxiv, 2, 9. xxxix, 1, 8

Seu ix, 5, 4. xxxviii, 7, 1 seu, seu iv, 3, 5. iv, 5, 4. xiv, 5, 10. xvii, 3, 20. xxxi, 5, 5 seu, vel xxii, 1, 6

Severitatis antiquæ urbs vii, 5, 3

Severus iii, 3, 8

Sexcenti castra quingentorum millium irrumpunt ii, 11, 15

Sexdecim annis Hannibal victor Italiæ immoratus xxxviii, 4, 6

Sextarius vini xxxii, 4, 10

Sexus fœminæ a periculis bellorum immunis xxxix, 3, 7 veluti serum cum matre mutasset i, 2, 11 virilis sexus nullus i, 4, 7 serum mentiri i, 2, 4

Si: castigati si recusarent xviii, 6, 4 (quod recusarent) Scheff.

Sibyrtius in divisione imperii Alexandri Arachosios et Gedrosos sortitur xlii, 4, 23

Sic i, 7, 13. ii, 15, 12. iii, 5, 12 ac ne sic quidem i, 4, 5

Sicania iv, 2, 1

Siccare: flumina ab exercitu Xerxis siccata ii, 10, 19

Sicilia iii, 7, 16. iv, 1, 1 Italiæ vicina iv, 1, 16 prius Tripacria, et Sicania nominata iv, 2, 1 bello a Carthaginensibus petitur v, 4, 5 Dionysio paret xi, 1, 1

Siciliensis præda xviii, 7, 7 ruina xlii, 3, 13 Siciliense bellum xix, 2, 1

Sicubi ii, 10, 24

Siculi legatos ad Alexandrum mittunt xii, 13, 1 Pyrrho totius insulæ imperium tradunt xviii, 2, 11 auxilium contra Carthaginenses a Spartanis petunt xix, 1, 9

Sicut erant cruenti ex suorum cæde xxvi, 2, 4 (sic de præsentī habitu loquuntur) Vorst. sicut erat catenatus xiv, 4, 1 sicuti generi, ita et magnitudinī patris successerunt xix, 1, 3

Sicyon Peloponnesi urbs xlii, 5, 10

Sidon Phœnicum colonia xviii, 3, 4 Sidon Phœnicibus quid significet, ibid.

Sidonis rex Abdalonimus, prius hortulanus xi, 10, 8

Sidus pestilens xix, 2, 7 solstitialis ortus sideris xlii, 7, 10 siderum motus i, 1, 9 defectus naturalium siderum xlii, 6, 8
Signa militaria chade Crassana capta remittuntur a Parthis xlii, 5, 11

Significatio xviii, 6, 16. xlii, 4, 11 significatum est ii, 9, 7. xxxi, 2, 5

Signum Victoris xxix, 2, 5 signum pugnae dare ii, 12, 21 signum parcendi dare vi, 6, 10 signum victoriae tradite, ibid. signa ad hostem transferre xxv, 2; 8 ante signa capras habere vii, 1, 9

Silei ab Hercule conditi, Alexandro se dedunt xii, 9, 2

Silentium sacrorum Eleusiniarum v, 1, 1 silentio praeterire xlii, 2, 8 silentio praetermittere xlii, 1, 2

Silire: aliter parricidium in tanto populo potuit x, 1, 6

Similis linamentorum qualitas i, 2, 2 tripudianti similis xi, 5, 10 facies excidio similis viii, 6, 8 literarum cultus utrique similis ix, 6, 10 similis forma xxxvi, 3, 4 sagina ventris bellum similis xxxvii, 8, 9 responsum iudibrio simile xlii, 7, 8 si quid simile accidisset xiv, 1, 13 similis sibi rex xii, 15, 6

Similitudo vultus i, 6, 4 linamentorum xlii, 2, 10. xlv, 4, 9

Simplex mors xlv, 4, 4

Simulacrum Jovis aureum infiniti ponderis Antiochiae xxxix, 2, 6 simulacrum Panis quale xlii, 1, 7 Deorum simulacra xlv, 2, 8. xxxi, 8, 4 simulacris Deorum quare addantur hastae xlii, 2, 3

Simulare infirmitatem ii, 16, 6 fugam xli, 2, 7 quemve simulasset i, 2, 5
Simulatione metus Pacorum vincit Ventidius xlii, 4, 8 pacis decipitur Demetrius Nicator xxxvi, 1, 5 simulatio victoriarum xxi, 6, 9 simulationum artes xxi, 6, 11

Simultatum offensam ii, 6, 16

Sin vero xvi, 4, 14. xxxi, 6, 7

Sincera fide xlv, 2, 9

Sincerus (hoc est, verius) x, 1, 3 *Freinsh.*

Sine modo viii, 1, 2 sine noxa discurrit exercitus xii, 7, 8 sine respectu amicitiae necare aliquem xii, 10, 8 sine ullo argumento (non sine omni) xii, 15, 3 (Vid. Ind. Nep.) sine respectu pietatis xviii, 4, 8 Vorst.

Singulae civitates viii, 1, 1. ix, 5, 2. xxiv, 1, 1 singula bella xxxviii, 4, 16

Singularis belli scientia ii, 4, 17 facundia xlii, 4, 1 industria xvii, 2, 6 singulare exemplum ii, 4, 6. xxii, 8, 12 (Singularis numerus pro plurali): Non

is milites erant, qui nomen Atheniensium taceatur v, 6, 9 Vorst.

Statira ii, 9, 18

Stines litorea xxxi, 2, 4 Illyrii stines xlv, 4, 3 ultimi Galliae stines xlii, 3, 4 remotus stines xlii, 3, 12

Stris urbe Italia a Crotonensibus expugnatur xx, 2, 4

Stripes: sirpeis latentes xlii, 4, 6 de sirpeis protrahuntur xlii, 4, 9

Sitire sanguinem i, 8, 13

Sitas Delphorum xlv, 6, 6 Massilis xlii, 3, 12

Sive naufragio ii, 9, 20 (id est, et naufragio) Scheff.

Smerdis i, 9, 4

Soboles xii, 4, 11. xviii, 5, 5. xxxvi, 1, 8 sobolem ii, 4, 23 sobolis gemmas illecebram xxx, 2, 3

Socer xlii, 4, 13. xvi, 2, 4. xlii, 2, 12. xlii, 3, 1. xlii, 3, 11

Sociari parricidium (dicitur, cum societatem parricidii quidam ineunt) x, 1, 6 Vorst. sociata stupra xxx, 2, 2

Societas belli xxxix, 2, 3 societatis artissimis vinculis junctus alicui vi, 6, 11 in societatem aliquem recipere xv, 2, 3 in societatem parricidii aliquem assumere x, 1, 5 ad belli societatem aliquem pellicere xlii, 5, 5 societatem jungere cum aliquo xlii, 2, 6. xxix, 4, 7. xxxi, 3, 1 intro xxxvii, 4, 3. xlii, 4, 7 omnis fortunae societatem intro xlii, 2, 8

Socius ceptorum i, 7, 1 belli ii, 15, 16 causae popularis xvi, 4, 16 socium regni aliquem facere xli, 6, 5 sociorum virtute, non imbecillitate, potentia querenda ii, 16, 11 socia civitas (foderata) ii, 9, 8 Vorst. xxxi, 6, 8 socia matrimonii et spei xi, 7, 7 quereclaram xvi, 2, 4 socius externus xli, 4, 1 regni xli, 6, 6

Socrus xxvi, 3, 4. xxxix, 1, 2

Sodales xli, 13, 7. xxxvii, 4, 1

Sodalitii iura sacramento aeti xx, 4, 14

Sogdiani in divisione imperii Alexandri Scythiae sorte veniunt xlii, 4, 23 bellum cum Bactrianis gerunt xli, 6, 3 in Sogdianis Bactrianisque duodecim urbes condit Alexander xli, 5, 13

Sol Deus Persarum i, 10, 5 Soli Persae equos sacrosatos ferunt, ibid. Solis sacerdotio Aspasiam praefecit Artaxerxes x, 2, 4 sol ejus regionis toto orbe ardentissimus xxxvi, 3, 5 sole violento torretur Africa xlv, 1, 4 solem orientem qui primus vidisset, rex Tyri desti-

maior xlviii, 3, 9 solis defectio militibus Agathoclis terret xlii, 6, 1 solibus duobus mundus regi non potest xi, 12, 15

Solatio praesentia fortunae xi, 16, 6 modica solatia xix, 3, 4 solatia pro auxillis deportare xx, 2, 14 ultionis solatia i, 8, 9 in solatia longinquae expeditionis xviii, 1, 3

Solennis consuetudo ix, 8, 9 solennis dies nuptiarum xxi, 4, 2 Flotatorum xliii, 4, 6 solennem diem observare xli, 4, 10 in Parthia solenne est reges parricidas habere xlii, 4, 16 solenne Messeniorum sacrificium iii, 4, 1 mysteria Cerois silentio solennia v, 1, 1 solennia religionum xxviii, 6, 4

Solenniter xii, 18, 6

Solidus (pro integro) xxix, 4, 3 Freinsh. solida navigia iv, 1, 16 solide auro fasces status xvi, 7, 10 solidum ex auro signum xxix, 2, 5

Solitudines incultae ii, 2, 3 Scythicae xxviii, 7, 4 (hic illud apud Curtium vii, 6, 37) Freinsh. fugae xxv, 3, 8 solitudo patris (quod uxor ostiberi ab eo discedunt) xliii, 2, 10 Vorst. solitudines inter Hyrcaniam et Dahae xli, 1, 10

Solitus: solitum sevitiam exercere xvi, 2, 9 solita sacra facere ix, 4, 1 castra solito magnificentiore xii, 8, 16

Solers industria xlii, 6, 18 ingenium xxvi, 2, 7 solertior divitiarum quaestum quam custodia ix, 8, 6

Solertia xiv, 3, 12 xxi, 6, 1. xxxi, 6, 9 oratio solertiae plena ix, 8, 10

Sollicitatus (pro illecto) ix, 1, 1. xlviii, 1, 10 Freinsh. sollicitatus in adulterium uxoris alterius i, 7, 18 sollicitare in partes suas aliquem ii, 12, 1 sollicitatus illecebris bestiae ii, 13, 12 sollicitare aliquem in spem pacis, amicitiamque regis ii, 14, 2 sollicitare susceptores viii, 3, 8 sollicitatus spe regni viii, 6, 6 sollicitatus paucarum urbium direptione ix, 1, 1 sollicitatus in Italiam a Tarentinis xii, 2, 1 sollicitare aliquem in societatem armorum xlii, 5, 10 belli xxvii, 4, 1 in favorem sui moderatione xlii, 6, 19 sollicitata plebs his verbis xvi, 4, 16 in auxilium sollicitare xvi, 5, 1 sollicitare in amicitiam aliquem xviii, 5, 8 animos delinquentis xxi, 1, 5 Achaeos in Romanorum bella sollicitat Philippus xxix, 4, 5 sollicitatus vacua possessione xxxi, 3, 2 avaritia xxvii, 2, 1 sollicitare ad colloquium xxviii, 1, 9

Sollicitudo vi, 3, 9. xlii, 4, 14

Solicitus de regno (adipiscendo pota)

i, 10, 6 Vorst. sollicitus, ne tinendo parum republicae consulere ii, 3, 9 sollicitus de aliquo xxvii, 4, 5

Solum Atheniense legelator ii, 7, 4 iii, 2, 4 ejus factum memorabile ii, 7, 9

Solstitialis eadem ortus xlii, 7, 10

Solvere metu ix, 2, 2 (Virgilius Ecl. it. 'Lenta persepua solvent formidinis tenebrae' Rarus noster:) solvi religione jurjurandi iii, 3, 12 solvere necessitate auxiliorum aliquos ix, 2, 2 solvere obidionem ix, 2, 10 solvi sacramento xli, 11, 5 solvere aliquem jurejurando xiv, 4, 7 solvere libamanta Venori pro reliqua pudicitia xviii, 5, 4 civitatem voto xxi, 5, 6 matrimonium xxvi, 3, 3 Vorst.

Soluti mores (hoc est, laxi, liberi, effusae) iii, 3, 10 soluti religione (hoc est, liberati) iii, 3, 12 Freinsh. solutus mero (ebrius) ix, 6, 6 solutus poma tempestatibus ii, 12, 9 solutior libertas (id est, major) xlii, 3, 2 solutus meta mortis xiv, 2, 5 neglecta omnia et soluta apud eos fuere xxiv, 2, 2 Vorst.

Solum finium occupare latine xxviii, 4, 7 soli terminii ii, 4, 12 materia iv, 1, 3 solum patriae xi, 4, 4 ademptum xxviii, 2, 8 facendam ii, 1, 8

Solus iv, 4, 7. v, 6, 10 in omnium locum solus successit vii, 1, 11 sola defensione xxix, 3, 3 soli mortalium xlii, 5, 12 solus opes xlii, 4, 15

Solutio et exactio difficilis xli, 11, 2 solutio stipendiorum xlii, 8, 4 pecuniae xix, 1, 8

Somnium Alexandri xli, 10, 3 Astyrgis i, 4, 2 Cambyses i, 9, 4 Catumandi xliii, 5, 5 Cyri i, 6, 1 Gaditanorum xlii, 5, 2 Laodices matris Seleuci xv, 4, 3 Olympiadis xli, 16, 2 somniorum intelligentiam primus Joseph condidit xxvi, 2, 8

Somnus aliquem arripit xi, 13, 1 somni causa aliquid substatere vetitum pueris Spartanorum iii, 3, 7

Sophene Armeniae regio xlii, 3, 9 Sophocles tragicidarum scriptor, Atheniensium dux adversas Spartanorum iii, 6, 12

Sorbensustus iv, 1, 13

Sordere xxiv, 6, 4

Sordes (pro vitii origine) xlii, 2, 11 Freinsh. Sic: pristinorum sordium oblitus xxv, 1, 9 Vorst.

Sordida militia (hoc est, vitis et peccanda, veructhica) xiv, 3, 7 Freinsh. sordida vestis ad movendam misericordiam iv, 4, 1 sordidum genus Agathoclis xlii, 1, 1 sordida initia plerarumque

clivellum ii, 6, 2 Macedonum vi, 9, 6
sordidissimum matrimonium xi, 9, 16 sordida
clientela pars viii, 4, 8 (id est, vilis pars
clientium) Vorst. sordidissimum vitae ge-
nus xxi, 5, 8

Soror eadem et uxor xvii, 2, 7. xxiv,
2, 2. xxx, 1, 7. xxxvii, 3, 6. xxxix, 2, 2
sororem suam occidit Ptolemæus Philo-
pator xxx, 1, 7 Mithridates xxxvii, 3, 9

Sororia ultio xxvii, 3, 4

Sors mitata parvulorum i, 4, 18 sor-
tem vitæ legere i, 6, 6 sortis humanæ
æstimatione ii, 13, 10 sors servitutis vi,
5, 1 sortis extremæ juvenis xxiv, 1, 6
sorte divise provincie inter Alexandri
successores xlii, 4, 10 sortiri (est sorte
consequi) xlii, 4, 15. xliii, 4, 23 sorte
ducere (pro legere) xxi, 3, 4 Freinsh.
sorte delectus rex inter ludentes i, 5, 2
sorte contingit alius Occidens xii, 2, 1
sorte venit alicui Ægyptus xlii, 4, 10
sorte evenit alicui Græcia xlii, 5, 8

Sortiri (vide paulo ante in Sorte) : sor-
tiri felicius hostem quam cognatos xi,
15, 7 sortiri Lyciam (pro, regendam ac-
cipere) xlii, 4, 15 Vorst. sortiri sedes
alicubi xviii, 5, 12 gregariam militiam
xlii, 1, 8 matrimonium xxvi, 3, 8

Sosthenes Macedoniam a Gallis de-
fendit xxiv, 5, 12

Spacos, Cyri nutrit i, 4, 14

Spargere : milites se per agros spars-
rant xxiv, 7, 4 sparsi crines xxiv, 3, 9
et 8, 3 sparsi milites sine insidiarum
metu v, 5, 2 sparsi consumitque bello
fratres xxvii, 3, 1 sparsi hostes xxiv, 1, 6
Sparta (pro ditione Spart.) iii, 7, 5
Freinsh. Sparta, Spartani, (Vide Lace-
dæmon)

Spatium respirandi fugientibus datum
xviii, 5, 7 spatium in poenitentiam datum
i, 9, 19 spatium consummando operi
quarere ii, 15, 6 spatia itineris v, 11, 11
in Speciem castrorum xxvi, 2, 1 sub
specie venationis i, 5, 10 sub specie
majestatis i, 9, 11 speciem præbere
captarum matronarum ii, 8, 3 sub specie
sororis ultionis xxvii, 3, 4 specie ven-
nandi xxxiv, 3, 8

Speciosus vi, 3, 6

Speciosus (pro pulchro) : speciosus
magis quam utilis grex xiv, 6, 3 Vorst.
Spectaculum fœdum prorsus et mise-
randum viii, 4, 7 spectaculum deformem
aliquem reddere xv, 3, 4 egregium
spectaculum hostibus suis edituri xlii, 5,
10 spectaculo digna res, Xerxis ex Græ-
cia fuga ii, 13, 10 spectaculorum locus

Massiliensibus Romæ in senatu datus
xliii, 5, 10

Spectare siderum motus i, 1, 9 reg-
num, thesauros xlii, 1, 8 et 10 spectare
originem mundi xi, 4, 3

Spectata fides (hoc est, nota et pro-
bata) iv, 2, 5 Ita : spectata virtus iii, 6,
12 Freinsh. spectata inter bonos mode-
ratio i, 1, 1

Spectator pugnae ii, 12, 22

Specula viii, 1, 3

Speculari (pro cernere) xlii, 6, 9 spe-
culari consilia alterius (hoc est, explorare)
xviii, 2, 4 actus xxi, 2, 1 animos xxi,
6, 1 Freinsh. eventus amissi regni xiv,
3, 7 apparatus regis xxi, 4, 4

Sperare iii, 7, 8. xxvi, 2, 2. xxxii, 2, 1
sperare directionem xxi, 2, 5 matrimo-
nium xi, 9, 16 interitum alicujus xlii,
2, 10 sperare aliquid de aliquo xxxviii,
8, 15 insperata victoria sperata certior
xx, 5, 3

Spernere aliquem per omnia xxi, 5, 1
pacem alicujus (pro, nolle accipere leges
pacis) xii, 1, 7 Vorst. spernere edicta
alicujus xxviii, 2, 12

Spes (pro fiducia) iv, 5, 5 spe aliquem
implere xi, 1, 8 Freinsh. spei urbis in-
videtur ii, 15, 4 ultra spem gerendi pa-
trata bella ii, 6, 1 in speru regni adduc-
tus iii, 1, 2 in spem fortunæ prioris
erigere aliquem v, 5, 1 magnæ spei im-
perator vi, 5, 4 spem ponere in ope
alicujus viii, 4, 8 nec spes est in pedi-
bus, sed in lacertis xi, 6, 7 spes metum
vincit xi, 9, 3 non est magna spes salu-
tis xiv, 2, 5

Spina in Umbris, urbs Italiae xi, 1, 11

Spiramenta (pro poris et meatibus,
per quos spiritus, hoc est ventus, omitti-
tur) iv, 1, 6 et 15 Freinsh.

Spirans xi, 15, 5

Spiritus (pro vento) iv, 1, 4 Freinsh.
spiritus majores largiuntur præsentia,
quam recordatione sui patria et penates
vi, 7, 5

Splendere xviii, 3, 12

Splendor gloriæ vi, 3, 8 lucis xxi, 2, 1
Spolia vi, 5, 10 spolia orbis terrarum
xi, 14, 10 Orientis xxiv, 6, 1 victi hos-
tis xix, 3, 6

Spoliare aliquem regno viii, 3, 15 for-
tonis, vita xvi, 4, 20. xxv, 1, 9 spoli-
atus regno xxiv, 3, 10. xxxiv, 4, 4

Spondere sibi tantum de viribus suis,
de fortuna iii, 4, 1 spondebat ingenium
ejus magnum virum vii, 6, 1

Sponsi xxi, 2, 10

Sponte xxviii, 1, 4 gladius sua sponte evaginatus i, 9, 8

Spurii Lacedæmone profecti xx, 1, 15

Spurius Mummius : vide Mummius

Squalidus xxi, 5, 5

Squalor ad movendam misericordiam iv, 4, 1

Stabula (pro tugurio) i, 4, 11 Freinsh.

Stadia quingenta cursu fecit xi, 8, 2

Stagnare (pro densari) xxxvi, 3, 7 (pro munire) xxxvii, 2, 6 Freinsh.

Stare (pro pugnare) vi, 7, 6 (Ita alicubi Virgilius, 'state viri') Freinsh. stant classes ex adverso ii, 14, 8 stare alicunde (pro, cum aliquo facere) v, 4

12 Vorst. stare ad fores xxvi, 3, 7

Stasenor in divisione imperii Alexandri Drancas et Arcos sortitur xiii, 4, 22

Statim a principio superbus xxvi, 3, 4

Stationem in muris observare xliii, 4, 11

Statira Darii filia, Alexandri uxor xii, 10, 9

Statuam ponere ix, 2, 13 Herculi votare ix, 2, 10 statuæ regis xviii, 2, 9 statuæ cum quadrigis auro fusæ xxiv, 7, 10 statuæ et imagines xxxviii, 8, 12 statuæ equestres xi, 6, 13

Statuere de aliquo crudelius (pro decernere) ii, 15, 10 (pro sancire) iii, 3, 7 Freinsh. pacem v, 10, 8. xxv, 1, 1 diem statuere i, 10, 4 horam i, 10, 8 tempus xvi, 4, 9 statuit experiri fortunam maris ii, 11, 19 statutis conditionibus vi, 1, 3 diebus xviii, 5, 4 statuere alicui legem pacis ix, 5, 2 statuere alimenta pueris, præmia patribus pro numero filiorum xii, 4, 8 statuitur his præfectus xii, 4, 12 statuere sedes alicubi xviii, 5, 11 vectigal annuum xviii, 6, 14 exemplum in aliquo xviii, 7, 14 modum nuptiarum sumptibus xxi, 4, 5 castra xxii, 6, 9 regem xlii, 4, 16

Statura i, 2, 2. xxxviii, 8, 9

Status præsentis fortunæ xxii, 4, 3 status urbis mutatus v, 8, 8 salvo statu terrarum xi, 12, 15 status urbis agitatus casibus discordiarum xviii, 6, 10

Stella cometes xxxvii, 2, 2

Sterilitas in Epiro ob cædem Laodamiae xxviii, 3, 7 sterilitas agrorum xxxvi, 2, 9

Sternere (hoc est, cædere) ii, 11, 16 (Ita Virgilius *Æn.* vii, 602 et x, 781). strati hostes (sunt cæsi) ii, 11, 18 Freinshem. sternere maria pontibus ii, 10, 24

Stimali irarum (pro causis) ix, 7, 8 Freinsh.

Stimulare : veteri odio regnorum stimulante xxx, 1, 4 stimulare suos in prælium xxx, 4, 8

Stipatores (hoc est, satellites) xlii, 4, 18 Freinsh.

Stipendiarii reges xi, 5, 3

Stipendium (pro opera, servitio) ii, 4, 18 (pro tributo aut pecunia voluntaria) xxii, 6, 12 (pro vectigali) xix, 2, 4 Freinsh. pecunia in stipendium Persici belli collata iii, 6, 4 stipendia præbere classi sociorum v, 2, 8 stipendio suo instruere milites v, 9, 9 non annos, sed stipendia alicujus numerare xii, 11, 5

Stirps regia xxvii, 2, 11. xxviii, 4, 8 stirps in Alexandro extincta vii, 2, 4 stirpis regis soboles xvi, 1, 15

Stolide ii, 3, 10

Strages occisorum v, 6, 4 principum x, 3, 1 hostium xii, 1, 10 magnæ strages edere xxxiii, 2, 2

Stratagema Astyagis i, 6, 10 Cyri i, 8, 4 Demarati ii, 10, 14 Eumenis xiv, 1, 11 Hannibalis xxxii, 4, 6 Harpago i, 5, 10 Phalanti iii, 4, 13 Philippi viii, 2, 3 Pisiastri ii, 8, 2 et 4 Romanorum xxiv, 1, 5 Spartanorum iii, 7, 8 Tomyris i, 8, 10 et 11 Ventidii xlii, 2, 8

Straton solus Tyrionum in communi dominorum strage a servo suo conservatus xviii, 2, 9 mox a ceteris rex creatur xviii, 3, 15 ejus progenies honoratur ab Alexandro xviii, 3, 19

Strenue i, 6, 5. xxxiv, 2, 1

Strenuus vir v, 9, 6. xliii, 4, 6 mana strenuus xxii, 1, 9

Streptus ii, 8, 2

Stridor arcus xxiv, 8, 6

Stringere ferrum (hoc est, nudare gladium) i, 9, 22. xxxviii, 4, 2 Freinsh.

Struere fraudem xxiv, 2, 2 *Ægyptus* adversus vim aquarum tantis structa mobilis ii, 1, 20

Studere Persie, patriæ vi, 3, 4

Stadium (pro affectu) v, 2, 7 stadium majoris imperii (pro cupiditate) iv, 2, 5 (Ita Sallust. *Cat.* xi, 3) Freinsh. studia amicitiarum conciliare v, 2, 7 nunquam mediocribus studiis suorum exceptas est v, 4, 18 studia in Persis xi, 3, 9 in studium partium suarum aliquem inducere xiv, 1, 5 studium ad frugalitatem provocare xx, 4, 7 studia *Ægyptiorum* xx, 4, 2. xxxvi, 2, 7 Pythagoræ xx, 4, 3 Gallorum xxiv, 4, 3 literarum studiis eruditus xii, 16, 7

Studiosior apparatus conviviorum ix, 3, 4

Stupere xi, 13, 5. xviii, 1, 6 stupentes ad tam sævam dominationem xxvi, 1, 8

Stupor xii, 7, 8. xxii, 6, 11 stupor illis ex gaudio injicitur vi, 7, 12

Stuprare virginem per vim ii, 9, 1.
xxxviii, 8, 5 stupratus virgine iii, 4, 1.
xxi, 2, 10

Stuprum causa tyrannidis ejiciendae
ii, 9, 1 et sq. stupri vitam patientia ex-
hibere xxli, 1, 3 stupris vexari xi, 4, 3
in stupris noctes consumere xxx, 1, 8 ad
stuprum rapi xxi, 2, 10 diripi xxvi, 1, 7
stupra facere xxx, 2, 2

Suadere parsimoniam alicui iii, 2, 10
suadere alicui quod vetatur ii, 7, 11

Sub specie majestatis regum Persarum
persona occultur i, 9, 11 sub specie
venationis Harpago servus ad Cyrum
comest i, 5, 10 sub obtentu liberati-
onis v, 8, 12 sub regno Persarum est
major pars Asiae vi, 1, 1 sub militia
patris ix, 1, 8 sub specie insidiarum in-
fecti xii, 7, 2 sub Aristotele doctore
crevit xii, 16, 8 sub persona regis sub-
jici indignorum imperio xiii, 2, 12 sub
belli comminatione xvii, 3, 20 sub belli
demonstratione xviii, 6, 1 sub aliquo tur-
mas equitum ducere, militare, annuli cu-
sam habere xliii, 5, 12

Subdita rogo patris fax nuptiis filiae
accense xi, 1, 4

Subesse: subest bellum v, 10, 13
frans xxiv, 2, 10 dolus xxxviii, 3, 2

Subigere (pro domare) ii, 4, 14 Frein-
shem, i, 1, 8, i, 3, i, vii, 3, 1. xxiii, 3,
2. xxxiv, 1, 1 armis subigere ii, 4, 14
pallis xxi, 3, 1 subigi sub jugum xxx,
2, 9

Subjicere (pro supponere) i, 9, 9
Freinsh. aliquem libidini alicujus ix, 6,
4 subijci imperio Indignorum xiii, 2,
12 subjectum tali feminae tantum viro-
rum i, 8, 3 subjecti campi ii, 4, 2 sub-
jectos in officium alicujus (pro substituto)
xii, 12, 5 armis subjectus (pro subacto,
subjugato) xliii, 3, 2 Vorst.

Subire bellum (hoc est, pati) xi, 4, 11
Freinsh. regiam servitutum viii, 1, 3
fortunam obsidionis xiv, 2, 3 maculam
infamiae xxvii, 1, 3 discrimen xli, 2, 9

Subitus ex socio hostis xvi, 4, 10
subita mutatio rerum xi, 1, 5 subitum
bellum xxii, 6, 11

Sublegere senatum (pro supplere) iii,
2, 2 Freinsh.

Sublimis: in sublime ferri iv, 1, 10
expulsi spiritus xxiv, 6, 9

Submergere: submergere profundo terrae
ii, 1, 17

Subministrare vi, 7, 5. xxii, 5, 4

Subnectere (pro amnectere, addere)
xlii, 4, 4 Freinsh.

Subornare (pro monere, instruere) xi,
11, 6 in bellum (pro instigare) ix, 7, 7

Subornare. xiv, 6, 6 in regnum xxrv, 1,
6. xxxix, 2, 1 subornat eum ad occu-
pandum alterum xii, 14, 6 subornare
testes xxlii, 2, 9

Subsequi xi, 15, 4. xiv, 4, 10. xxxviii,
1, 5

Subsidium vi, 2, 17

Substernere xiv, 6, 10

Substernere aliquid somni causa iii,
8, 7

Substitnere aliquem tutorem alicui
xxxvi, 1, 7 substituitur dux in locum
ejus xi, 2, 5

Subtrahere se pugnae ii, 12, 25 peri-
culo subtrahit aliquem equi fuga v, 11, 9

Subvenire alicui xxiii, 3, 6

Subvertere: brevis momenti culpa
subvertit imperium vi, 3, 8 subvertere
mores patriae xii, 5, 2

Succedere alicui xxviii, 6, 2

Succedere (pro, se subjicere) viii, 2, 2
succedere in locum vii, 1, 11 in regnum
vii, 2, 2 regno in locum alterius ii, 4,
17. xvii, 3, 16. xliii, 4, 3 succedere nom-
numero tantum amissorum civium, sed
et dignitati iii, 5, 7 succedere in jura
affinitatis vii, 3, 9 succedere externae
dominationi viii, 2, 2 (alibi: subire ser-
vitutem). successit in locum in existimatio
xii, 6, 5 succedere sicut generi,
ita et magnitudini patris xix, 1, 2 Aga-
thocles successit magnitudini Dionysii
xii, 1, 1 Vorst.

Succedere aliquid (pro, propter ali-
quid) viii, 2, 12 Vorst.

Succedere regum xxix, 1, 1 successio
in patrimonium iii, 4, 8 in successionem
regni aliquem adoptare ix, 2, 1 eligere
xiii, 1, 13 ordinare xvii, 1, 4 per ordi-
nem successionis i, 4, 1. ii, 6, 12 per
gradum successionis xvi, 6, 18 successio-
nes annuae iii, 3, 2

Successor regni xli, 5, 7. xlv, 4, 10
successores Alexandri xv, 1, 1. xv, 3,
18. xli, 4, 1

Successu rerum corrumuntur animi
xxxvi, 1, 1 ex successu continue felici-
tatis homines nos esse obliviscimur xvi,
5, 8 continuo totius temporis successu
i, 8, 14 ne successibus deesset auctorita-
tas ii, 4, 13

Succinctus viribus maximarum gen-
tium (hoc est, subnixus) vi, 1, 2 Freinsh.
xxxv, 1, 9

Succumbere morti xiv, 6, 11 succum-
bere vitis eorum, quae armis subegeris
xii, 4, 2

Sudant arbores balsamum xxvi, 2, 4
Sudor profusus xv, 4, 17 plenas pul-
veris et sudoris xi, 8, 3

Sufficere (pro substituere in locum alterius, eligere) xxi, 1, 1. xxii, 1, 12. xxi, 1, 6 Freinsh. sufficere in loca eorum, quibus regnum ademere, novos reges xi, 10, 7 sufficere urbi abundantiam rerum (pro suppeditare) xlv, 1, 4 suffectus alicui (hoc est, subordinatus, in locum alterius electus) v, 6, 1. xi, 10, 7 Vorst.

Suffigere patibulo xxii, 7, 8. xxx, 2, 7 suffigi in crucem xviii, 7, 15

Suffocatus iv, 1, 15

Suffragium i, 10, 21 tacita suffragia xxii, 3, 6. xxii, 7, 10

Sugambri vincuntur ab Alexandro xii, 9, 3

Sui: nec suis pepercit (id est, cognatis) xi, 5, 2 comitibus suis responsum (pro illius) xi, 11, 11 (reciprocum pro demonstrat. Vide cap. 5. lib. de Latinit. f. susp.) Vorst. ad suos (id est, socios) xxxiii, 2, 4 ad sua defendenda xxviii, 2, 7. xlii, 1, 1

Sulco quærere frumenta xlv, 4, 11

Sulphureum solum Siculum iv, 1, 3

Sulpicius consul contra Perseum xxxiii, 1, 5

Sumere arma ii, 4, 4 coronas, unguenta ix, 4, 1 sumere vestem longam xii, 3, 9 (pro quo paulo ante 'assumere') Vorst. sumere cibum xii, 8, 6 consilium ex aliqua re xiv, 1, 3 vestem lugubrem xiv, 6, 6 spatium trium mensium in aliquo xviii, 6, 6 in manus altare xxiv, 2, 8 virilem audaciam xxvii, 2, 7 venenum xxxii, 4, 8

Summa belli (hoc est, summum belli arbitrium) i, 6, 8. xlii, 6, 10 in summa (pro postremo) xlii, 8, 8. xxxvii, 1, 8 Freinsh. summa auxiliorum tot millia peditum fuere ix, 5, 6 summa propositorum alicujus consistit in eo xiv, 4, 5

Summittere barbam (hoc est, promittere) xxxvi, 4, 2 Freinsh. summittere se alicui xlii, 2, 3

Summovere bella (est illata tantum reprimere) ii, 4, 4. vii, 6, 13 hostem ii, 3, 2. ix, 3, 6. xxi, 1, 11 (idem: explicat hoc Florus iv, 12, 26) Freinsh. summovere aliquem ab Scythia turpi fuga ii, 3, 2 summovere hostem pretio, non armis vi, 1, 6 hostem a muris xii, 10, 2 latrones a rapina pecorum xliii, 2, 9

Summus philosophus vii, 5, 3 cum summo labore xii, 7, 13 summum civitatis fastigium xviii, 3, 12 imperii fastigium xli, 6, 2 imperium xvi, 4, 16

summum cacumen ii, 11, 5 summa res (pro summa imperii): summæ rei aliquem præponere vi, 2, 4 (Sic Nepos: 'de summis rebus dimicare' xviii, 10. pro de summa rerum, de summa imperii; adjectivum scil. pro substant. Vide et Ind. Nep.) Vorst. summi imperatores (hoc est, excellentissimi) xxxvii, 1, 8 (Ita 'summus augurio,' apud Florum i, 6, 2) Freinsh.

Sumtus (pro alimentis) xxxiii, 1, 3 sumtibus nuptiarum decreto Carthaginiensium statutus modus xxi, 4, 5 sumtus belli v, 1, 7 prædaram (id est, ex prædis) sumtus vi, 5, 9 Vorst. sumtus deest funeri vi, 8, 6 sumtum vias dare alicui ix, 2, 6

Suniatus Carthaginiensis patriæ proditor xx, 5, 12

Super hæc (pro, præter hæc) iv, 5, 2. ix, 4, 5 Freinsh. super annem condere urbem xii, 5, 12 super equos ire, consistere, mercari, colloqui xli, 3, 4

Superare invidiam amplitudine rerum gestarum i, 2, 5 superari argumentis ii, 1, 21 superantur culti mores incultas barbariæ collatione ii, 2, 14 superari beneficiis ab hoste xi, 12, 8 superare Herculis acta xii, 7, 13

Superbe viii, 1, 5. xviii, 7, 12. xxviii, 2, 1 superbe crudeliterque xlii, 1, 4

Superbia Parthorum xxxviii, 10, 5 senatus Athen. v, 3, 6 superbia principum odium parit xlii, 8, 2. xxxvi, 1, 1 et 9. xxxix, 1, 3

Superbus hostis v, 7, 9 superba insolentia xxxix, 2, 1 superbum responsum xxxvii, 4, 5. xlii, 1, 2

Superesse (pro superstitem esse) ii, 6, 11 superest unus sceleri alicujus iii, 1, 5 eo prælio superfuit solus v, 6, 10 superesse cædibus (pro, non una obrunctum esse) xvii, 1, 7 Vorst.

Supergredi claritatem parentum magnitudine animi xlii, 2, 3. xlv, 5, 6

Superior Afrorum fortuna fuit xix, 1, 4 conserto prælio cum superior fuisset xlii, 3, 9 sauci ex superiore congressione xxvii, 3, 2 superioris ætatis reges xxv, 5, 3. xxxvii, 1, 7 superioris militiæ injuriam abolere xlii, 3, 1

Supermittere alicui (pro addere, affundere) xii, 14, 9 Freinsh.

Superstes ix, 7, 10 superstes alicui xlii, 8, 14

Superstitionis vis vii, 2, 10 superstitionem incutere populo ix, 7, 11

Supertegere frondibus xliii, 4, 6

Supervacaneus iii, 6, 3 supervacanea gratiarum actio ab hoste xi, 12, 11

Supervacuum iii, 7, 4

Supervenire v, 8, 1. xiv, 2, 1. xviii, 1, 11. xviii, 2, 11 (utitur hoc verbo et Virgilius Eclog. vi. vers. 20) Freinsh. alia legatio supervenit xxi, 1, 3 superveniendum securis et lætis hostibus ii, 11, 12. xiii, 8, 5 ad iudicium, veluti ad bellum, instructo exercitu inopinantibus supervenit viii, 8, 15

Supervivere alicui xxviii, 3, 3 (utitur hoc verbo Florus ii, 2, 14) Freinsh. (Sic et dicunt 'superesse alicui,' et 'superstitem esse alicui.' Vide Superesse, et Superstes. Vorst.)

Superum mare iv, 1, 1. xx, 1, 8

Supplementum iii, 4, 5. iv, 4, 11. viii, 6, 1. xii, 4, 5. xii, 12, 9 in supplementum venire iii, 4, 5 supplementi gratia aervi manumissi iii, 5, 6

Supplere exercitum junioribus xii, 11, 4 quantum juventutis bello intercedat, mulierum fecunditate suppleri iii, 4, 4

Supplex iv, 4, 2. xi, 12, 4. xx, 2, 11. xxv, 1, 3. xxxviii, 3, 4 supplices preces xix, 2, 1

Suppliciter xxiv, 8, 5

Supplicium exigere xii, 11, 9. xvii, 1, 6 supplicio aliquem tradere xiii, 4, 8. xxi, 4, 8 supplicia luere viii, 1, 4 ad supplicia aliquem ducere xii, 11, 6 locus suppliciorum monumentum xxii, 7, 6 dira supplicia xviii, 4, 14 scelerum supplicia vii, 5, 7 supplicis se saturare xii, 12, 6

Supponere juvenes in locum mulierum vii, 3, 6

Supprimere naves ii, 9, 13

Supra (adv.) ii, 9, 7. x, 2, 2. xx, 5, 1. xxviii, 9, 2. xli, 5, 8

Supra (prep.): supra humanam potentiam xii, 16, 1 supra humanum modum xxiv, 8, 5 supra statem regni avidus xvii, 2, 7. xxvii, 2, 5

Supremus: in supremum (id est, in vesperam. Vorst. ad legendum, 'in supremam') xxxi, 2, 3

Suscipere dolorem amissi exercitus, lætiam (pro haurire, percipere) xii, 1, 5 liberos (pro generare) ii, 10, 1. ix, 8, 3. x, 1, 1. xi, 2, 8. xi, 10, 3 negotium (est in se recipere) vii, 4, 7 Freinsh. bella iii, 6, 10. iii, 7, 10 virum occidendum vii, 4, 7 suscepti ex variis matrimonis ix, 8, 3 susceptus ab illa puer xi, 10, 3 suscipere pacis arbitria inter aliquos xxii, 2, 5 impensas belli xxxii, 1, 5 suscipere facinus xxxiv, 4, 2 fœ-

mina liberos suscipit ex aliquo xxxvii, 1, 4 filii ex eo suscepti xxviii, 1, 1 a quo honorifice susceptus xxviii, 4, 10

Susceptores (qui templa facienda suscipiunt et redimunt) viii, 3, 8 Vorst.

Suscitare bellum xxxviii, 3, 6

Susiana gens in divisione imperii Alexandri Scyno assignatur xiii, 4, 14

Suspecta interdum nimia indulgentia i, 9, 14 suspectus proditiōis v, 9, 12

Suspensio vitam finire ix, 7, 13

Suspensus (pro dubio, ambigente) xxxiii, 1, 4 (pro sollicito) xxxi, 6, 10 suspensa ora (hoc est, intentio facie, et admiratione defixæ) v, 4, 10 Freinsh. suspensio metu xix, 2, 11 suspensa omnium expectatio xxxiii, 1, 4

Suspiciari xii, 15, 2. xxxii, 3, 2

Suspicio: falsa suspiciōe parricidii oppressus iii, 1, 6 propter stupri suspiciōnem ix, 5, 9 in suspiciōnem expositi nepotis adductus xlii, 2, 10

Sustentare afflictas partes transitione sociorum xiii, 8, 9

Sustinere bellum (pro alere, sustentare) v, 2, 10. xxx, 4, 7 Freinsh. non armis tantum, sed et muris ii, 15, 9 (ubi alia verbi notio). sustinere oculis turbam hostium xi, 9, 7 sustinere agmen xii, 9, 10 aciem vi, 7, 7 metus xxvi, 1, 3 Vorst.

Sybaris Cyri in expeditione sua comes i, 6, 3 Persia preficitur i, 7, 1

Sybaritani ceteros Græcos Italia pellere nituntur xx, 2, 3

Sylla summus imperator xxxvii, 1, 8

Sylvam excidere i, 6, 4 sylvarum copia xli, 5, 4 per sylvas vagari xxxvii, 2, 8

Symbolus (pro symbolum) ii, 12, 2 Freinsh.

Syna mons xxxvi, 2, 14

Syracusæ obsidentur ab Atheniensibus iv, 4, 5 ab Agathocle xxii, 2, 2 a Carthaginensibus xxii, 4, 1 capiuntur a Dionysio xxi, 3, 10 Syrac. urbs de imperio Siciliæ Carthaginis æmula xxi, 3, 4

Syracusani Catiniensibus imminet iv, 3, 4. iv, 4, 1 auxilium a Lacedæmoniis petant contra Athenienses iv, 4, 6 Athenienses vincunt iv, 5, 6 bellum cum Dionysio minore gerunt xxi, 2, 4 eumque urbe pellunt xxi, 2, 8 denuo xxi, 5, 2

Syri, qui prius Assyrii i, 2, 13 Syrii xxxix, 1, 5 Syri reges a Semiramidi orti xxxvi, 2, 1

Syria occupatur ab Alexandro xi, 10, 6 in divisione imperii Alexandri Laome-

donti cedit xiii, 4, 12 in provinciæ formam redigitur xi, 2, 5
 Syria Dea xxxvi, 2, 2

T.

Tabellæ lignæ ii, 10, 13. xxi, 6, 6
 Tabulam puero lupo eripuit xxiii, 4, 9
 novæ tabulæ xvi, 4, 2
 Tacere de aliqua re (pro nihil scribere)
 xliii, 1, 1 Vorst.
 Tacite iii, 4, 13. xv, 2, 3. xxxix, 2, 6
 Tacito (pro tacite) xviii, 4, 9 Freinsh.
 Taciturnitas Hispanorum xlv, 2, 3
 Tacitus (pro tacite, secreto) i, 10,
 16. xvi, 4, 7. xxi, 2, 8. xxxi, 2, 8. xxxi,
 4, 3. xxxiv, 3, 8 Freinsh. xxxviii, 8, 11.
 xxxviii, 9, 4 tacitus mæmor viii, 5, 10
 tacita lætitia ix, 4, 3 voluptatum consci-
 entia i, 7, 15 tacita suffragia xli, 3, 6.
 xxii, 7, 10 taciti natura Parthi xli, 8, 8
 Tactus xii, 13, 9
 Tædium longæ navigationis xxxii, 3,
 15 tædium consuecendi vincit metus
 religionis liii, 3, 10
 Tægus Lusitanis fluvius xlv, 3, 1
 Talenta vi, 1, 9. xi, 14, 9. xxxiii, 2, 5
 Talia femina i, 3, 3
 Talus: talis aureis in exprobrationem
 puerilis levitatis donatur Demetrius Ni-
 cator xxxviii, 9, 9
 Tamediu xi, 9, 9. xv, 2, 13. xx, 3, 7.
 xxviii, 3, 16
 Tanais fluvius xii, 5, 13
 Tanaus Scythiarum rex i, 1, 6
 Tandem lii, 4, 11. xii, 9, 10. xxiii, 2,
 12. v, 10, 10
 Tangere: tactus ignibus Cereris xxii,
 2, 8
 Tanquam vi, 1, 5. vii, 2, 9
 Tanta clades i, 8, 12. xxiv, 8, 16
 tanti mali sensus v, 7, 5 tantæ moles ii,
 1, 20 vires iv, 4, 3. xxix, 3, 5 opes
 xxiii, 1, 3 tantum virorum (pro tot viris)
 i, 3, 3 tantum bellorum (pro tot bellis)
 ii, 2, 12 tantum animorum (pro tantos
 animos) xliii, 5, 13 Vorst. tantam stra-
 gem xii, 1, 10
 Tanto plus ii, 1, 18 tanto moderatius
 quam ii, 10, 11 tot tantique duces vi, 5, 4
 Tantum v, 5, 6. v, 10, 4. viii, 5, 6. x, 1, 1
 Tarditas ii, 16, 6
 Tardius xvi, 5, 16. xxv, 4, 10. xli,
 1, 2 tardissime ii, 1, 16
 Tarentum occupatur a Partheniis iii,
 4, 11
 Tarentini veteres Brundisium migrant

iii, 4, 12 decipiuntur a Phalanto iii, 4,
 16 Tarentini Lacedæmoniorum propago
 xx, 1, 15 auxilia petunt adversus Brut-
 tios ab Alexandro Epirota xii, 2, 1 ad-
 versus Romanos a Pyrrho xvii, 2, 11
 Tarquinii Tuscorum populi Thessalo-
 rum soboles xx, 1, 11
 Tarquinius Romanorum rex xliii, 3, 4
 Tarsus (Ciliciæ urbs) xi, 8, 3
 Tartessii Hispani xlv, 4, 1
 Taurus Asiam mons xi, 8, 2. xxvii, 3, 6
 Taxare (hoc est, aestimare) v, 7, 11
 Freinsh.
 Taxiles Indiarum rex xlii, 4, 20
 Tectosagi propter sacrilegia peste vex-
 antur xxxii, 3, 9
 Tectum ii, 2, 3 sine tecti munimento
 ii, 2, 6 tecta in quibus geniti erant viii,
 5, 12 tectorum ruinæ v, 7, 11
 Tegere nefanda commenta (pro occul-
 tare) xxi, 4, 2 Vorst. silentio xli, 3, 8
 Tegmen ii, 10, 14
 Telamon Ajacis pater xlv, 3, 2
 Telum in se vertere xii, 6, 8 mucro
 teli vi, 8, 2 telo primam aciem præfrin-
 gere vi, 8, 2 veluti telo confixus xii,
 13, 8 magna vis telorum xii, 9, 8
 Temere ix, 8, 15. x, 2, 4. xii, 2, 17.
 xlii, 8, 8
 Temeritas xxiv, 5, 11. xxv, 4, 10 te-
 meritas immaturi juvenis xxiv, 4, 11
 Temperamentum (pro moderatione) ii,
 7, 5 Freinsh. temperamentum cœli non
 esse argumentum vetustatis ii, 1, 10
 temperamento aquæ ferrum acius reddi-
 tur xlv, 3, 8
 Temperantia Hannibalis xxxii, 4, 10
 Temperare hospitum jocos vii, 3, 4
 ita temperare inter tacitam lætitiæ et
 dolorem hostium ix, 4, 3 temperare po-
 tum regis xii, 14, 9
 Temperatus (de regione) ii, 1, 16
 temperatus calor xlv, 1, 4 temperatus
 cœlum xxviii, 7, 6
 Tempestas (pro tempore) xv, 4, 20.
 xix, 2, 3. xx, 1, 5. xx, 4, 4. xx, 5, 13
 (Ita Sallustius Cat. xxiv, 3. et Jug. iii, 1).
 tempestas belli iii, 6, 12 (Ita Florus ii,
 6, 16) Freinsh. tempestas victoriæ xxix,
 3, 1
 Tempestive (hoc est, opportune) xxxiv,
 1, 3 Freinsh.
 Templum Delphicum ii, 12, 8 (plura
 vide in D.) templum ex domo Pytha-
 goræ factum xx, 4, 18 Hammonis i, 9, 3
 templa Ægyptiorum a Cambyse diruta
 i, 9, 2 templum quasi literarum Athenas
 ii, 2, 6 templa ac fana facere viii, 3, 8

templa exornare xxiv, 3, 4 templorum raptores viii, 2, 9 antistites xxiv, 8, 3

Tempus otiosum alicui relinquere iii, 6, 10 ad tempus (h. e. in praesens) xiv, 2, 5 tempore interjecto (vide L.) medio (vide M.) in hoc tempore (pro nunc), Praef. 6 Vorst. tempus non est ad contrahenda auxilia viii, 5, 2 brevi post tempore iv, 4, 4

Tendere insidias alicui xliii, 4, 10

Tenere (pro possidere) ii, 6, 14. ii, 9, 2. xv, 1, 5. xxviii, 2, 8 palmam amicitiae regiae (hoc est, principem locum) xii, 6, 3 tenet miseratio alterius (hoc est, misereor ipsius) vii, 2, 11 Freinsh. teneri nullis legibus i, 1, 2 tenere morem vestis exinde i, 2, 3 imperium tot annis i, 2, 13 teneri bello (pro detineri, occupatum esse) ii, 5, 2 teneri religione quadridui ii, 9, 9 tenere cacumen montis ii, 11, 5 quæ vos dementia tenet ii, 12, 3 teneri decem annis in obsidione urbis (pro detineri) iii, 4, 3 teneri non potuit quin (pro tenere se non potuit) vi, 7, 10 teneri consuetudine mulieris xii, 4, 2 tenet aliquis nomen regis, alius imperium xlii, 2, 11 tenere regnum xvi, 1, 17 orbem terrarum xvii, 1, 12 teneri clausum in regia (pro tenere se) xxviii, 3, 11 Vorst. tenere regem devinctum illecebris geminæ sobolis xxx, 2, 3 tenet aliquem inexplebile desiderium videndi xxxi, 8, 4 tenet res aliquem anxium xliii, 2, 10 ne unius urbis expugnatione teneatur exercitus ix, 1, 7

Tentare imperium (hoc est, ut Florus ii, 17, 4. dicit, 'experiri') iv, 2, 6. iv, 3, 5 Freinsh. tentare fortunam xxi, 2, 6 aliquem insidiis xxxviii, 10, 7 in ultionem tentati ab Antiocho regni xlii, 1, 1

Tennis terra iv, 1, 2 corium in tenuissimas partes secare xviii, 5, 9

Tenus : cælo tenuis quid extollere xii, 6, 2

Tepidus aër xxxvi, 3, 5

Tergiversantes milites ferro in hostem acti i, 6, 10

Tergo aliquem excipere xv, 4, 19 de tergo xx, 5, 5 a tergo i, 6, 10. ii, 2, 1 terga dare (hoc est, fugere) xii, 1, 10 Freinsh. vertere xi, 6, 11

Terminari oblivione (hoc est, perire oblivione) xxii, 5, 12 Freinsh. terminatur apud hunc nec cupiditas, nec fortuna ullo modo xxi, 6, 4

Termini regni i, 2, 8 in terminis Africae et Egypti condita Alexandria xxi, 6, 3

Terra obruere mortuos suos soliti Car-

thaginienses xix, 1, 11 terræ aurum credere xviii, 4, 6 orbis terrarum viii, 4, 7. xi, 14, 10 annis sub terras mergitur xlii, 3, 9 terras exercere xliii, 3, 5

Terræ motus in Asia xxx, 4, 1 in Hellesponto et Chersoneso xvii, 1, 1 Delphis xxiv, 8, 9 in Europa xxx, 4, 1 in Phœnicia xviii, 3, 3 in Syria xi, 2, 1

Terrena spolia (hoc est, ex hominibus : opponuntur autem divinis et sacris) xxiv, 6, 4 Freinsh.

Terrere milites xiv, 1, 2 hostem xii, 8, 16 territus minis xxxvii, 4, 6 prodigio xxx, 4, 4 crudelitate xxxix, 4, 3 hac denuntiatione territi v, 3, 8

Terrestris spiritus xlv, 1, 10 terrestre bellum iv, 4, 10. v, 4, 7. xxxi, 7, 3. xxxii, 4, 6 prælium iv, 5, 2 iter xii, 10, 7

Terribilis finitimus xliii, 1, 16 terribilis introitus ii, 11, 1 violentia xxii, 1, 3 terribilior xii, 6, 13

Terror nominis Alexandri invaserat universum orbem xii, 13, 2 terror Gallici nominis xxiv, 4, 7 terrore nominis sui plures, quam armis vincit Alexander xi, 6, 15 terror gentium Xerxes iii, 1, 1 Tertia pars orbis xi, 10, 13 mundi xxx, 4, 9

Tesseræ (hoc est, symboli) iii, 5, 10 Freinsh.

Testa xii, 14, 7

Testari (pro affirmare, asseverare) xii, 13, 3 Freinsh. testari Deos homineque xviii, 7, 5

Testamentum Darii (Nothi) Persarum regis v, 11, 2 testamento regnum suum Romanis donat Attalus xxvi, 4, 5 et Ptolemæus (Apion) Cyrenarum rex xxxix, 5, 2

Testis : ut majestas Alexandri testis decretorum xlii, 4, 4 testes subornare xxxii, 2, 9 testes indicesque torquere xxxii, 3, 2

Testimonium industriæ habere apud posteros, Praef. 6. testimonio civitatum hostis iudicatus ii, 14, 11

Teucer Telamonis filius xlv, 3, 2

Texena Agathoclis uxor, ejusque erga maritum fides et pietas xxiii, 2, 6 et seq.

Thalestris ultima Amazonum regina ad Alexandrum prolis quærendæ causâ proficiscitur ii, 4, 33. xii, 3, 5. xlii, 3, 7 Thara Parthorum vicus xi, 15, 1

Theatrum : media rupes in formam theatri recessit xxiv, 6, 8 theatra celebrare vi, 9, 4 populum in theatrum ad concionem vocari jubet xxii, 2, 10 ducere aliquem in theatrum xxxii, 1, 8

Thebæ Atheniensium exulum receptaculum v, 9, 4 antiquæ severitatis urbs vii, 5, 3 diruuntur ab Alexandro xi, 4, 7

Thebani bellum gerunt cum Atheniensibus iii, 6, 10 cum Lacedæmonis vi, 4, 3. vi, 6, 7 cum Philippo ix, 8, 5 cum Phocensibus viii, 1, 9 Thebani Lacedæmoniorum semuli viii, 4, 9 servitutis Græciæ causa viii, 1, 4 Bœotium imperium tempore Persici belli amittunt iii, 6, 10 cum Epaminonda omnem virtutem et potentiam perdunt vi, 8, 2

Themiscyrii campi ii, 4, 2

Themistocles clarus pugna Marathonis ii, 9, 15 Atheniensium dux ii, 12, 1 Ionas ab hostibus avertit ibid. oraculum interpretatur ii, 12, 14 Xerxen specie benevolentis decipit ii, 12, 19. ii, 13, 6 primam belli laudem adipiscitur ii, 14, 11 Lacedæmonios ludificatur ii, 15, 4 a civibus ingenti gaudio excipitur ii, 15, 12

Theodotus mille Bactrianarum urbium rex xli, 4, 5

Thera insula xliii, 7, 2 apud Theram nova insula emergit xxx, 4, 1

Theramenes unus ex triginta Atheniensium tyrannis propter clementiæ et moderationis studium a collegis interficitur v, 9, 2

Therapsia insula vicina Theræ xxx, 4, 1

Thermodon fluvius Cappadociæ ii, 4, 2

Thermopylæ ii, 11, 2. viii, 2, 8. viii, 4, 12

Thesaurus : thesauri xlii, 1, 8 in thesauris sunt tot millia talentum xlii, 1, 9 thesauri et horrea xxxiii, 1, 3

Thescus Hippolyten Amazonem capit ii, 4, 23 Atheniensium rex ii, 6, 18

Thespiæ incenduntur a Xerxe ii, 12, 11

Thespienses xi, 3, 8

Thessali Phocenses odio habent viii, 4, 4 et contra eos Philippum ducem eligunt viii, 2, 1 Tarquinius condunt xx, 1, 11 Demetrii morte exultantes compescuntur ab Antigono xxviii, 3, 14 Thessalia a Philippo subigitur vii, 6, 8 Thessaliæ auraria viii, 3, 12

Thessalici equitatus vii, 6, 8

Thessalonica urbs Macedonum xxv, 3, 7

Thessalonice Philippi Aridæi filia xiv, 6, 3 Cassandro nubit xiv, 6, 13. interficitur a filio xvi, 1, 1

Thessalorus Brenni dux xxiv, 7, 2

Thessalus medicus Alexandro venenum propinat xii, 13, 7 (Thessalus nomen gentile est; et nomen ejus proprium fuit Medius. V. Not.) Vorst.

Thogarii bellum cum Parthis gerunt xlii, 2, 2

Thracæ assidui Macedonum hostes vii, 2, 6 sub ditione Macedonum xi, 1, 6 in exercitu Alexandri xi, 9, 4

Thracia a Dario subigitur vii, 3, 1 in divisione imperii Alexandri Lysimacho datur xlii, 4, 16 Thraciæ argenti fodinæ viii, 3, 12

Thrasylulus pro patria pugnat v, 9, 6 tyrannos Atheniensium vincit v, 9, 10 iterum v, 9, 15 populum inclamat, et libertatis admonet 5, 10, 1

Thurii Alexandri Epirotæ corpus publice redemptum sepeliunt xli, 2, 15

Thurini a Philoctete conditi xx, 1, 16

Tiara (pro pileo alto et turrito, non illo regio, sed vulgari) i, 2, 3 (Vide Paschaliū de Coronis lib. x. cap. 1 et 2) Freinsh.

Tigranes Armeniæ rex xxviii, 3, 3 societatem cum Mithridate init adversus Romanos xxviii, 3, 10 Syriæ rex fit xl, 1, 4 a Lucullo vincitur xl, 2, 2

Tigris fluvius xlii, 3, 9

Timere hostem ii, 12, 27 se invicem xlii, 2, 2 vim regiæ majestatis viii, 3, 9 de fide alicujus i, 10, 20 timentes etiam falsæ pro veris habent xxxi, 1, 9 metum timentibus demere xi, 1, 8. xi, 9, 15 timentibus xlii, 6, 20

Timide xxxi, 4, 6. xxxviii, 7, 4

Timidus in periculis ii, 10, 23

Timor muliebris ii, 12, 24 timore simulato xlii, 4, 8 in timorem versus xxvi, 2, 2

Tinguere xliv, 3, 8

Tiridates Parthorum rex ad Cæsarem profugit xlii, 5, 6 eum sibi remitti postulat Phrabates xlii, 5, 7

Tirocnii rudimenta deponere ix, 1, 8 (vide etiam Ponere et Rudimenta. Ita Livius xlv, 37, 3) Freinsh.

Tirones xli, 4, 5 thronis inamatura ætas vii, 6, 3 supplementum tironum xli, 12, 9. xlii, 6, 6

Tisafernes Lydiæ præfectus Lacedæmoniorum amicus v, 1, 7 ab Alcibiade persuasus maligne cum iis agit v, 2, 14 amovetur præfectura v, 5, 1

Tisafernes Artaxerxis præfectus vi, 1, 2 removetur vi, 1, 7

Titanes bellum cum Diis gerunt xliv, 4, 1

Titulus (pro prœtextu) v, 1, 8. xv, 4, 18. xxx, 3, 6 (pro nomine) xii, 11, 2 titulo officii (hoc est, specie officii) ix, 7, 10 Freinsh. transfugæ titulo Babyloniam proficiscitur i, 10, 16 magis in titulum imperii, quam in victoriæ præmium tributum imponere ii, 3, 15 ex indicio titulorum sepulturæ tradi iii, 5, 11 (Ubi 'tituli' dicuntur quæ deligata fuerunt brachiis occisorum, ut inde, quorum cadavera essent, agnosceretur) Vorst. titulum libertatis in servitutem vertere xv, 4, 13 titulus pacis xxii, 3, 4 titulo ferendi sociis auxilii xxx, 3, 6 titulus belli honestus xxxv, 1, 2
 Tlepolemus in divisione imperii Alexandri Persas sortitur xiii, 4, 23
 Tolerare vitam xliii, 3, 5
 Tollere emulos xii, 5, 15. xxi, 2, 1 aliquem veneno xxxix, 3, 10 se esse, quem primum in regno jam rex pater sustulit ii, 10, 5 ex ea tres filios sustulit vii, 4, 5 sublata veste i, 6, 14 sublatis rebus xxxviii, 3, 3
 Tolosa Tectosagorum patria xxxii, 3, 9
 Tolosanum aurum xxxii, 3, 9
 Tomyris, Scytharum regina i, 8, 2 Cyrum trucidavit i, 8, 11
 Tonare bello xxii, 4, 10 tonans ac fulminans ab occasu procella xxix, 3, 1
 Tormenta ii, 9, 3. xlv, 2, 4 tormentis pro silentio rerum creditarum immortalis xlv, 2, 3
 Torpor vi, 9, 2
 Torquere testes xxii, 3, 2 mulieres ad prodendos virorum pecunias xxi, 3, 8
 Torques aurei xliii, 5, 7
 Torrens frænum (hoc est, impetuosum et tempestuosum) iv, 1, 9 Freinsh. torrens calor solis ii, 1, 16 torrens et rapidus amniun cursus xlv, 1, 7
 Torretur Africa violento sole xlv, 1, 4
 Torva mulier xliii, 5, 5
 Torus xxxviii, 8, 4. xxxix, 4, 6
 Tot numero filii x, 1, 7
 Toties xi, 14, 1. xiv, 4, 7. xix, 3, 3
 Totus in lætitiâ effusus xii, 13, 7 (Vide Ind. Nep.) Vorst. non in totum xxii, 1, 9 totis castris (pro in totis, aut per tota) ii, 11, 16. xii, 4, 1 (similis locutio in Virgil. Æneid. x, 358. et Tacit. xi, 21, 5. et alibi sæpius. Freinsh. Alibi, 'universis castris.' Vorst.) totis viribus adferens aliquem proficiaci xxvi, 3, 1
 Tractare bella artibus, aperte (hoc est, administrare) ix, 8, 12. xxii, 5, 4 Ita imperium i, 2, 1 et regna ii, 4, 20 la-

nam i, 3, 3 Freinsh. vulnera (pro contractare) xli, 6, 8 rem in senatu xvi, 4, 3 de redimendo filio xxi, 7, 7 Vorst. de Asia xxxvii, 3, 4 tractare aliquem crudeliter xlii, 1, 4

Tractus (pro regione) xx, 1, 14 Freinsh. vii, 3, 1

Tradere epulandum (pro apponere ep.) i, 5, 6 in matrimonium (hoc est, nuptiam dare) xxxviii, 1, 4 sepulturæ (pro sepe- lre) iii, 5, 11. xii, 2, 15 Freinsh. tradere alicui exercitum i, 6, 9. ii, 13, 4 ducibus milites perducendos ii, 13, 8 tradere victoriam vi, 6, 10 aliquem supplicio olim destinato viii, 3, 11 tradiderunt ei omnia vectigalia redditusque suos xi, 3, 2 tradere se cum magno auri pondere xi, 10, 4 (pro dedere). traditur alicui custodia pecuniæ xii, 4, 5 tradi supplicio xlii, 4, 8 tradere alicui provinciam (pro deducere in provinciam) xlii, 4, 11 Vorst. traditur alicui cum classis xlii, 6, 16 tradere hominibus usum apium et mellis xlii, 7, 10 tradere se victori xiv, 6, 5. xii, 8, 3 bellorum palmas laureasque una secum victori xiv, 4, 17 tradere aliquem in custodiam xvi, 2, 4 tradere se in servitutem xvi, 4, 16 tradere aliquam alicui nuptiam i, 4, 4 tradere uxorem xvii, 3, 6 aliquem supplicio xxviii, 8, 16 se luxuriæ xxx, 1, 2 tradere aliquem alicuius fidei postremis precibus xxxi, 1, 2 mandata sonatus alicui xxxi, 4, 5 se fabricæ artis ænaris xxxvi, 4, 4 se alicui in matrimonium xxxviii, 1, 4 se in potestatem alicujus xlii, 4, 3

Traductus per ora civitatum xxvi, 1, 5 traductus legibus ad cultiorem vitæ usum xlv, 5, 8

Tragici reges xvi, 5, 10

Tragediarum scriptor, dux belli iii, 6, 13

Trahere limum (pro agere, secus ducere) ii, 1, 20 (ita apud Curtium iii, 1, 8. pro abducere) ii, 4, 1 (pro consequi) ii, 7, 5 (pro extrahere, protrahere) iii, 11, 17 stipendia (pro, in se derivare) xii, 4, 9 Freinsh. trahere parem gratiam ab utraque ii, 7, 5 communia civitatum auxilia ad vires suas iii, 2, 3 traxit quasdam civitates ad Philippum ætius belli ix, 3, 8 trahit inde originem gens xi, 4, 5 captivos aliquos trahere in triumphum modum per ora civium xvi, 5, 5 egrum spiritum trahere xxviii, 3, 3 trahere suspensam omnium expectationem in favorem sui xxxiii, 1, 4

Trajicere (neutraliter, pro superare, transire flumen aut mare) ii, 13, 9. viii, 3, 6. xiiii, 1, 17. xxi, 7, 4 (active, ut) trajicere copias i, 8, 3. xx, 1, 1 exercitum xviii, 3, 12. xx, 5, 1. xxix, 4, 1 (est cum exercitu mare aut fluvium superare). trajicere pecora (est transferre, *in cin andere Weyde schlagen*) viii, 5, 7 trajicere aliquem gladio (hoc est, transfigere, transverberare) iii, 1, 8 Freinsh. trajectus sagitta xii, 9, 13

Trames xlv, 4, 4 tramites compendiosi xxxviii, 9, 6

Tranquillissimum regnum xl, 1, 4

Trans Euphraten xii, 13, 4

Transalpina Gallia xxxviii, 4, 7

Transcendere montem xi, 8, 2 invicta juga xiv, 4, 4 in Bithyniam xxxvii, 3, 5

Transferre bellum a mari in terras v, 4, 3 in aliam gentem vii, 6, 7 transferre in se vincula (hoc est, succedere in vincula loco alterius) ii, 15, 19 Freinsh. transferre se a bello terrestri in navale iv, 4, 10 copias in aliquam regionem ii, 14, 3 translatum bellum in Siciliam iii, 7, 16 transferre arma ad aliquem v, 1, 8 transferitur respublica vel imperium ad senatum v, 3, 2 et 5 transfert se victoria eo, unde ille stat v, 4, 12 transferre populos et urbes viii, 5, 7 populos aliquo xii, 5, 12 administrationem regni in aliquem xiv, 5, 3 ultionem ad liberos xvi, 1, 16 bellum alio xxix, 2, 8 in mare praelium xxxii, 4, 6 signa ad aliquem xxxv, 2, 3 consilia ad insidias xxxviii, 1, 8

Transfugae titulo i, 10, 16 transfugae xxxi, 7, 8

Transfugere xiii, 8, 3

Transire flumen (pro trajicere) i, 8, 3 Freinsh. transire in leges eorum quos viceris xii, 3, 8 in morem alicujus gentis xii, 12, 2 transire ad aliquem (parere alicui, imperium alicujus agnoscere) xiv, 5, 10. xxvii, 2, 3 Vorst. transitis finibus xxxviii, 4, 10

Transitio (pro defectione ab uno ad alterum) i, 5, 9 Sic : transitiōe militum destitutus xxvi, 2, 10 Vorst.

Transitus (pro itinere pervio) iv, 1, 18 Freinsh. transitu prohibere i, 8, 2 transitum prohibere xxix, 4, 4 transitus fossae xxxii, 1, 5 transitum occupare ii, 13, 7 transitum in regionem facere xv, 4, 12

Transmittere vitia xxxvi, 4, 12

Transponere exercitum in Italiam xxiii, 3, 8 copias Cherroneso xxv, 4, 4

Transvehī in regionem xxxviii, 6, 3

Trasimenus lacus xxix, 2, 7

Trecentis annis Longa Alba caput regni fuit xliii, 1, 13

Trepidare xxii, 8, 9. xxx, 1, 5. xxxi, 2, 7

Trepidatio ii, 12, 27. xxviii, 4, 6

Trepidus ii, 13, 9. xxvii, 2, 5 trepidi viii, 5, 1. xiii, 3, 5 trepidi a valentibus facile vincuntur xxiv, 6, 2 trepidi ex urbis incendio xxviii, 2, 6 militum trepidos animos firmavit vii, 6, 5

Triballi Philippum vulnerant ix, 3, 2 superantur a Gallis xxv, 1, 3

Tribuere alicui generis nobilitatem xxv, 1, 8 honorem memoriae alicujus ii, 7, 1. xli, 5, 6

Tribunal xii, 11, 8. xxii, 7, 9

Tribunatus summus castrorum xiii, 4, 17 tribunatus ordinare xxx, 2, 5

Tribunos militum xxii, 1, 10

Tribus (improprie, pro quavis hominum collecta multitudine) xiii, 3, 1 Freinsh.

Tributaria necessitas (pro inopia ex tributi pensione) xxxii, 2, 1 Freinsh. tributariae civitates deficient ab Atheniensibus v, 2, 2. v, 7, 3 a Carthaginiensibus xxii, 7, 3 a Cyro i, 7, 2

Tributum imponere (plane respondet filii nostro, *Auflegen*, imperare) ii, 3, 15 Freinsh. tributum describere Graeciae in tutelam classis xvi, 3, 9 annuum vectigale tributum xiii, 1, 9 tributa in patrociniū scelorum remissa i, 9, 12. xxi, 1, 5 grave tributum pacis xxii, 2, 1

Tridentum Italiae urbs a Gallis condita xx, 5, 8

Triduo ii, 11, 4 tridui luctus xii, 3, 1

Triennium i, 9, 12. vi, 9, 7. vii, 5, 3. xxiv, 3, 5

Triginta rectores Athenis in tyrannos degenerant v, 8, 9

Trina bella (pro tribus) xli, 1, 7 Freinsh.

Trinacria, quae jam Sicilia iv, 2, 1

Triptolemus frugum repertor ii, 6, 12 Tripudianti similis xi, 5, 10 (Tripudium est, interprete Livio i, 20, 8., solennis saltatus) Freinsh.

Tirremes vi, 2, 2

Tristis memoria xi, 13, 9 tristioris mentis argumentum xii, 15, 3

Tristitia vi, 5, 8

Trivium : in trivio docere pueros xxi, 5, 8

Triumphatus (proprie est, de quo triumphatum est) ii, 15, 12 triumphatus (pro devicto) xli, 1, 5 Freinsh.

Triumphus: de se ipso triumphum ducere xiv, 4, 16 in triumphi modum aliquem per ora civium trahere xvi, 5, 5 circumducere xxxii, 1, 7 triumphi munus xxxvi, 4, 10 spectaculum xxxviii, 6, 6 triumphus apud Carthaginienses xix, 1, 7

Troas Olympiadis soror vii, 6, 11

Trogus Pompeius priscæ eloquentiæ vir, totius orbis historias xlv. libris scripsit, Præf. 1 Sallustium et Livium reprehendit xxxviii, 3, 11 Trogi genus xliii, 5, 11 et 12

Troja a Græcis expugnatur xliii, 1, 10. xx, 1, 8 Trojæ fatum, Herculis sagittæ xx, 1, 16 Trojæ ruina optabilis xxi, 8, 3

Trojanus equus xx, 2, 1 Trojanum bellum ii, 4, 3 Trojani Romanorum conditores xxviii, 1, 6 et Venetorum xx, 1, 8 Trojanis temporibus xvii, 3, 3

Truci feritate aliquem respicere xviii, 3, 8

Trucidare aliquem i, 8, 11. ii, 3, 3. xii, 6, 3. xx, 2, 4. xxvi, 2, 2. xxxvii, 3, 3

Truncata corporis parte xi, 14, 11 truncatis membris xv, 5, 4

Trunco se applicare xii, 9, 9

Tryphæna Grypti uxor xxxix, 3, 3 sororem interfici curat xxxix, 3, 5 et sq. ab ejus marito rursus occiditur xxxix, 3, 12

Trypho (Diodotus) Syriæ regnum invadit xxvi, 1, 7. xxxviii, 9, 3 ab Antiocho (Sidete) bello vincitur xxxvi, 1, 8 Tryphone duce Antiochenes a Demetrio secundo deficient xxxix, 1, 3

Tuba xli, 2, 8 tubarum sonus xxiv, 6, 8

Tueri nomen Atheniensium (hoc est, gerere se pro fama et gloria Atheniensium) v, 6, 9 Freinsh. terminos regni i, 2, 8 tueri advenas (pro alere) ii, 1, 6 (V. et Ind. Nep.) tueri memoriam alicujus (ut eum alteri præferas) xii, 6, 3 Vorst. tueri se monibus urbis xliii, 5, 8 tueri libertatem xi, 10, 13

Tumere successu rerum xxxix, 2, 1

Tumida ingenia xli, 3, 7

Tumor (pro superbia) xi, 11, 12 Freinsh.

Tumultuari xii, 15, 2

Tumultus ii, 11, 16 belli xxxii, 3, 11

Tumulus Hephæstionis sumtuosissimus xii, 12, 12

Tunc (particula usitata admodum Justino, et interdum impertinenter, ut) xxxvi, 3, 9. xxxvi, 4, 6 Freinsh.

Turba feminarum i, 2, 11 hominum, virorum xi, 13, 10 querelarum xxxii, 2,

3 cum mediocri turba popularium venit in Italiam xliii, 1, 6

Turbatus adverso prælio v, 1, 4 turbatus Macedoniæ status xiv, 5, 8

Turbines xxvi, 3, 7

Turmæ equitum xxxviii, 10, 11. xliii, 5, 12

Turdus xliii, 1, 11

Turpis discessus xxiii, 3, 12

Turpiter se dedere xvi, 2, 6

Tusci Lydorum soboles xx, 1, 7 a Gallis pulsati xx, 5, 8 Rhætos condunt xx, 5, 9

Tutela: committere alicui tutelam filiorum iv, 2, 5 tutela classis xvi, 3, 9 castrorum xxxi, 8, 6 regni xlii, 1, 3 ad tutelam patriæ multitudo feminarum concurret xxv, 4, 7 tutelam alicujus in se recipere xxviii, 1, 1

Tuto xxxviii, 7, 9

Tutores Arrybe publici constituti xvii, 3, 10 tutores regis Syriæ pupillam occidunt xxxiv, 3, 9 in tutorum obsequia jurare xlii, 2, 14 tutorum insidiæ xxvii, 2, 4

Tutorio nomine regnum administrare xxx, 3, 4

Tutus adversus hostes 10, 1, 7 tuta vita periculoso regno potior xxxix, 4, 3 tutior religione, quam armis xi, 7, 14 tutior ab hostibus, quam a filiis x, 1, 7 tutior fuga iv, 5, 8 fides xxvii, 3, 9 in tutiora se recipere xxvi, 2, 7 tutissimus portas consiliorum xliii, 3, 8

Tyberis xliii, 3, 4

Tympanum signum pugne apud Parthos xli, 2, 8 tympanum (pro instrumento musico) xxx, 1, 9 Freinsh.

Tyrannica crudelitas xvi, 4, 11. xlii, 1, 3 dominatio xvi, 4, 16 tyrannica vitia xxi, 5, 9

Tyrannicidia ii, 9, 1. xvi, 5, 15. xxvi, 1, 10

Tyrannidis apud Heraclienses origo xvi, 4, 1 tyrannidem occupare ii, 8, 6 et 10 invadere xvi, 4, 6 in suos auspicari xxi, 1, 7 deponere xxi, 2, 6 tyrannidis impotentia v, 3, 6 affectatæ tyrannidis insimulari xxi, 5, 11

Tyranni Athenis triginta v, 8, 8 decem v, 10, 4 tyrannorum feracissima Sicilia iv, 3, 3 tyrannorum nomina invisa xxi, 5, 9

Tyrii Phœnicum propago xviii, 3, 2 a servis suis ad interfectionem cœduntur xviii, 3, 7 ab Alexandro quasi denuo conditi xviii, 4, 1

Tyrii templi religio xxxix, 1, 8

Tyrtæus poëta pede claudus Læce-

demoniorum dux iii, 5, 5 Mesencios debellat iii, 5, 15

Tyrus urbs auctor Carthaginis xviii, 5, 14. xxi, 6, 2 occupatur ab Alexandro xi, 10, 11 Tyrus vetus, ibid. Tyri vetustas xviii, 3, 5

V.

Vacare : nullus locus urbis a crudelitate tyranni vacat xvi, 5, 6 vacans Asia possessio xxvii, 3, 1 regnum vacans xlii, 4, 2

Vacatio tributi et militum Persia a Magis conceditur i, 9, 12 praeter vacationem militum omnium rerum immunitas Macedonibus ab Alexandro conceditur xi, 1, 10 vacationem quinquennii civitatibus suis concedit Mithridates xxviii, 3, 9

Vacua cera xxi, 6, 6 possessio xxxi, 3, 2 urbs vacua hominibus ii, 12, 11 vacui et quieti xxviii, 5, 1

Vadere obviam alicui xi, 12, 5

Vagari pro victoribus xxiv, 7, 5 in publico xxi, 5, 4 per sylvas xxvii, 2, 3 amisso rege xlii, 3, 8 adempto vagandi arbitrio xxix, 5, 4

Vagus hostis xxviii, 7, 5

Valere : valet apud alios plus prior offensa quam recentia beneficia v, 5, 5

Valerius Lavinus : vide Lavinus

Valetudo major (hoc est, morbus comitialis) xlii, 2, 11 Freinsh. adversa xli, 6, 9 valetudo oculorum ex nimia luxuria xxi, 2, 1 valetudine Aridesi abutitur uxor xiv, 5, 2 (in his omnibus valetudo dicitur pro valetudine adversa) Vorst.

Valida gens xli, 5, 9 valida incrementorum fundamenta vii, 1, 12 validum praesidium xviii, 2, 12 validior xliii, 4, 3 validissimae legiones xlii, 5, 2 Vallis xxvi, 3, 2 convexa vallium ii, 10, 24

Vallum (pro castris) xii, 4, 5 vallum rescindere (alii dicunt 'cendere') xv, 5, 13 Freinsh.

Vapor iv, 1, 4

Variante fortuna x, 3, 6 victoria ix, 1, 3 dolore xxvi, 1, 2 variata genera arborum pro regionum conditione ii, 1, 12 variato responso viii, 4, 12

Varie affectus xii, 1, 5 diu varietate fatigati xviii, 3, 6

Varietate rerum miranda res ii, 13, 10 (Cicero vi, 2. ad Fam. 'majore in varietate versata est tua causa'). magis

Delph. et Var. Clas.

varietate fortunae consummi quam victi v, 1, 10 Vorst. admirabili rerum varietate pristinorum sordium oblitus xxv, 1, 9

Varus utriusque populi casus xli, 6, 6 varia victoria (hoc est, dubia) ii, 6, 4. iii, 6, 9. iv, 2, 6. xix, 1, 9. xlii, 2, 7 Freinsh. varia praemiorum fortuna iii, 7, 12 variae libidinis dulcedo xli, 3, 1 variae gentes xi, 1, 1

Vasta regio xlii, 7, 3

Vastare regionem v, 4, 6 agros vi, 2, 16 fines regni xxix, 4, 6. xlii, 1, 2

Vastitas agrorum xlii, 6, 9

Vates xviii, 5, 7. xxiv, 8, 2. xxx, 4, 4

Vaticinari xii, 15, 6. xxiii, 1, 7

Ubera praebere (pro lactare) i, 4, 10 per ubera materna deprecari xvi, 1, 1 (Ita apud Ovid. Metamorph. x. fab. 9. 'Instat anus, canosque suos, et inanla nudans Ubera, per cunas alimentaque prima precatur') Freinsh.

Uberior praeda xxii, 5, 11 uberrima aeris ac plumbi, et minii, regio xlii, 3, 4

Ubertas praedis xxiv, 7, 10 sylva ubertate et amenitate insignis xxvi, 3, 3

Ubi (pro quod) x, 1, 6 Vorst. ubi primum convaleuit ix, 3, 4 ubi primum compertum est xxxix, 5, 1

Ubique vii, 3, 1. viii, 5, 8. xxiv, 3, 4

Vecordes xxiv, 8, 3 vecordium more ii, 7, 10

Vecordia xxiv, 6, 9

Vectari equis xli, 3, 4

Vectigal annuum Carthaginienses pro solo urbis pendunt xviii, 5, 14. xix, 1, 3 remittitur xix, 2, 4 Freinsh. (sed hic Stipendium vocatur. Vorst.)

Vectigale (quod vectigal, id est, tributum pendit) ii, 3, 14 Freinsh. vectigale alicui ii, 3, 17

Vehere (pro vehi) xi, 7, 13 (Ita Sueton. Domit. xi, 3. Quadrigar. in 6. Freinsh. Non 'vehere, pro vehi, sed modo participium 'vehens' significatione passiva posuit). vehitur illuc mare toto undarum onere iv, 1, 1 vehunt amnes aurum xlii, 1, 7 Vorst.

Vehiculum : clauso vehiculo per noctem exportatus xi, 15, 3 in vehiculo xi, 15, 6 vehicula xxiv, 2, 3 vehiculis induci xliii, 4, 6

Vel (pro saltem, minimum) : si non militibus, vel ipse sibi parcat xii, 6, 15 Freinsh.

Velamenta i, 2, 3. ii, 1, 6

Velatus ornamentis xx, 2, 4

Velle : urbi consultum esse velle xviii, 6, 4 ne volens quidem xxvii, 2, 6

Ind. Just.

Velocitas famæ ii, 14, 9. xx, 3, 9
velocitas genti pernix xlv, 2, 5 veloci-
tate certare xx, 3, 8 festinata velocitate
contendere xxxvi, 4, 10

Velut (aspe metaphoram notat): velut
conspiratione quadam vii, 6, 4 velut me-
dela quadam xi, 1, 7 Vorst.

Venalis pax xxv, 1, 3 libertas nullo
pretio venalis ii, 14, 3 venalia multa
spe lucri hospitibus inferebant xviii, 5,
10

Venandi specie xxxiv, 3, 6 venandi
studium xxxvii, 2, 7

Venatica præda xxiii, 1, 9

Venationis commoda xxxvii, 2, 9
venationibus aliquem exercere ii, 4, 11

Venatorio habitu literæ arcanae ad
Cyrum deferuntur i, 5, 10

Venatus (pro venatione) xli, 3, 3
Freinsh.

Vendere sub corona (vide Corona).
vendere alicui victoriam carius v, 5, 6
vendere sepulchrum interfectorum ix,
4, 6

Venditare (pro prodere, et vendere)
xxi, 6, 7 venditabat hanc operam civibus
suis (hoc est, imputabat, jactabat apud
cives suos, sua opera id factum) v, 3, 1
Freinsh.

Venditione gloriæ suæ tantarum ur-
bium fastidium agit vii, 4, 10 vendi-
tare se omnibus partibus xvii, 2, 12

Venenum in mucronibus sagittarum
xii, 10, 2 venenum in remedium malo-
rum datum xv, 3, 6 veneno perit Alex-
ander xli, 14, 6 veneni, quo Alexander
periit, violentia xli, 14, 7 veneno periit
Hannibal xxxii, 4, 6 Callisthenes xv,
3, 6 Philopœmen xxxii, 1, 9

Venerabile nomen xlii, 3, 5

Veneratio formæ v, 3, 6 magnitudi-
nis xiv, 1, 8 senis x, 1, 6 apud Parthos
præcipua annibus veneratio est xli, 3, 6

Veneris voluptas i, 10, 7 Veneris
templum xli, 3, 3 pro pudicitia Veneri
libamenta solvebant virgines Cypris
xviii, 5, 4

Veneti Trojanorum progenies xx, 1, 8

Venia: dementie venia aliquid fa-
cere, dicere ii, 7, 9 veniam belli polliceri
(pro polliceri bellum se non illaturum)
viii, 4, 11 orare veniam sepulture (id
est, gratiam) xi, 15, 11 Vorst. nulla
venia illi est dilationis xvii, 2, 14

Venire in auxilium alicujus ii, 12, 1
xii, 9, 11 in potestatem xi, 10, 5 in
supplementum iii, 4, 5 in contemptum
finium xviii, 5, 5 venire (de im-

perio dictum, pro devolvi) i, 4, 7 Freinsh.

Ventidius Parthos vincit xlii, 4, 10

Ventrem inum pertractare xxxviii, 1,
9 sagina ventris xxxviii, 8, 9

Ventus acrior incubuit iv, 1, 6 vento
concupientes equum xlv, 3, 1 venti assi-
dui in Gallia xlv, 1, 4 et Sicilia iv, 1, 2

Ver sacrum xxiv, 4, 1 (Vide Livium
xxxiv, 43, 2) Freinsh. initio veris ix, 5, 8

Vere lacrymæ xxxix, 1, 6 vera orna-
menta xx, 4, 13 re vera xli, 13, 10

Verbera in aciem afferre ii, 5, 4 ver-
bera inopinantibus intestare ii, 5, 5

corpus verberibus lacerum xxi, 4, 7

Verbum: in verba alicujus jurejuran-
do obstringi xiv, 4, 3 verba misericor-
diæ xxxix, 3, 10 lenibus verbis monere

xii, 11, 7 verbis nihil proficere xli, 11,
8 honor verborum xv, 1, 8

Vere victus xi, 12, 8

Verecundia Demetrii xxxii, 3, 4 vere-
cundia prioris amicitia xiv, 4, 21 ve-
recundia dignitatis xxxii, 1, 6 magnitu-
dinis xxxii, 1, 9

Verecundius recedere xiv, 4, 7

Vereri adventum alicujus xvi, 1, 7
ingenium xxxvi, 3, 6

Vernæ Tuscorum Romani xxxviii,
6, 7

Verona a Gallis condita xx, 5, 8

Versari in his cogitationibus xxxviii,
1, 2 utilitatis causa in eo versatur xi,
15, 12

Versificatores apud Athenienses mag-
no in pretio vi, 9, 4

Versus: Piræum versus v, 8, 5

Vertere (pro convertere) ix, 2, 13
Freinsh. vertere desperationem in vir-
tutem ii, 13, 6 contemptum hostis vertere

in admirationem xi, 3, 4 vertere terga
xi, 6, 11 vertere ferrum ab hostili bello

in civilem sanguinem xlii, 6, 17 insidias
in insidiatores xlii, 8, 6 proes in iram

xiv, 4, 9 favorem sui in odium xiv, 6,
1 titulum libertatis in servitutem xiv,

4, 13 arma in semet ipsos xv, 4, 23
odium in misericordiam xvii, 3, 21 ad-
miratio vertitur in contemptum xlii, 6,

11 versa in aliquem invidia temere com-
missi prælii xlii, 8, 8 vertere iter Del-
phos xxiv, 6, 5 iram in aliquem ix, 6,

8 arma in aliquem xxvii, 9, 11 verti
(pro versari, esse) xi, 1, 7 Freinsh.

verti in fugam ii, 12, 26. xv, 4, 23.
xxxix, 2, 6 iram, penitentiam xli, 6, 7

vertitur imitatio in luxuriam iii, 3, 4
non in timorem, sed in furorem verti

xxvi, 2, 2 vertuntur omnia animi in

aliquem xxvi, 8, 6 verti in misericordiam naufragii repentina animorum mutatione xxvii, 2, 3 versus in furorem xxiv, 1, 8 ex dolore in furorem xlii, 4, 11

Vertex montis xxiv, 8, 2

Vesci (cum accusativo) ii, 6, 5. xlv, 4, 11 (Ita apud Sallust. incert. vi, 14. et Plin. x, 38. f. Similia in Plauto Pseud. et Rudent. 'qui id quod amat caret.' Ita 'uti aquam' in L. i. D. de Fonte. 'nihil egere' Censoria. in Prefat. ad Q. Caecellium) Freinsh.

Vespera prima xviii, 4, 13

Vespere appropinquante xxxi, 2, 3 vesperi iii, 1, 2

Vestigium (pro signo, indicio) xvi, 1, 3 Freinsh. vestigia Græci moris ostendant urbes xx, 1, 6 in vestigia majorum intenti xxix, 1, 8 per eadem vestigia qua veneris, patriam repetere xxxii, 3, 7 vestigia alicujus insequi xxxii, 3, 14 etiam per vestigia foeminarum, favor nominis Alexandri quaeritur xiv, 1, 8

Vestiri i, 2, 3 mons vestitus naturalibus bonis, vite hederaque xii, 7, 7

Vestis Assyriorum i, 2, 3 Parthorum xli, 2, 4 Scytharum ii, 2, 9 vestis nulla Lucanorum pueris xxiii, 1, 8 tantum una toto anno juvenibus Spartanis iii, 8, 5

Veterani iv, 3, 1. xii, 11, 4 et 5 milites veterani xii, 13, 7

Veto : vetat utrosque bellum parare viii, 4, 11 suadere capit quod vetabatur ii, 7, 11

Vetus Macedonum gloria xxviii, 4, 2 vetus Græcorum imperium xxx, 4, 4 vetere infamia invidi xi, 3, 11 veteres xlv, 1, 2 veteres penates viii, 5, 12 veteres Lydiæ Ionisæque opes xxxviii, 7, 7 veterum ducum virtutes xi, 3, 4 veterum judicia de rebus Siculis iv, 1, 1 et sq. vetera exempla xxxviii, 4, 13 Macedonum fata vii, 6, 1 veterrima religio xxiv, 2, 8

Vetustas generis ii, 1, 5 hominum ii, 1, 20 vetustatis argumentum ii, 1, 10

Vetustum commilitium v, 10, 3 vetustissima libertas ix, 3, 11 vetustissimus Conetum rex xlv, 4, 1

Vexari xli, 14, 3. xvii, 1, 3. xviii, 2, 11. xviii, 3, 3. xxii, 3, 2. xlii, 1, 3 (de vi hujus verbi vide eleganter disserentem Agellum, sive is A. Gellius est, lib. ii. cap. 6) Freinsh. vexari stupris contumeliisque xi, 4, 3 bellis aliquorum xviii, 3, 11 peste, seditionibus xx, 2, 5 discordia intestina xxvii, 3, 7

Vexatio (pro labore, für ihre Bemühung) xlii, 1, 2 Freinsh.

Vexorea (leg. Sesostris) Ægypti rex i, 1, 6 bellum indicit Scythiis ii, 3, 8

Via (pro ratione) : ut : invenire viam i, 10, 3. xxii, 4, 3 aggredi eandem viam crudelitatis v, 10, 5 eadem via tyrannidem invadere xvi, 5, 18 Freinsh.

Vicarii officii oblitus xlii, 1, 8

Vice : versa vice vi, 5, 11. xlii, 1, 7 vices alicujus excipere xi, 5, 7 vicem suam dolere xxviii, 4, 4 vices noctium inter pellices dividere xii, 3, 10

Vicentia Italise urbs a Gallia condita xx, 5, 8

Vicina urbs xi, 7, 6 Albanis vicinas Amazones xlii, 8, 7 vicinum malum xxi, 3, 3 bellum xxxviii, 4, 14 ad injurias vicinorum promti xxiii, 1, 8

Vicalia bella xli, 1, 9

Vicini urbi campi xv, 4, 8 confluentibus deinde vicinis locorum xviii, 5, 10

Vicissim xxvi, 2, 12

Victima : ut pacis victimæ trucidantur v, 10, 9 ultima perfidorum victima xiv, 4, 13

Victor tyranni ii, 9, 5 victorem in aliquo agere i, 6, 16

Victoria inasperata sperata quandoque certior xx, 5, 3 victoria proxima instrumentum sequentis i, 1, 8. xv, 4, 11 victoria securos facit xlii, 8, 5 victoria Græciæ (hoc est, de Græcia : vocabulum enim medium est, et tam de victis quam victoribus dici potest, sicut alia non pauca) v, 4, 17 Freinsh. victoriam facilem hostibus dare (i. e. ita se gerere, ut hostes facile vincere possint) ii, 4, 22 Vorst. victoria fuit Lacedæmoniorum iii, 5, 15. vi, 7, 11 victoria varia fuit iii, 6, 8 victoria varia est aliquibus ii, 5, 4 Thebanorum diu victoria varia dimicatum iv, 2, 6 victoria penes aliquos est v, 4, 2 victoriam tradere vi, 6, 10 bellorum victoria vii, 6, 5. xi, 11, 10 victoria universarum terrarum xii, 16, 6 victoriæ majorem gloriam quam lætitiā habere xviii, 1, 7 victoria clementer tititur Antigonus xxv, 5, 2 in victoriarum flore extinctus xlii, 1, 1 victoriarum tituli xviii, 7, 13 ornamenta xix, 3, 3 Victoria Dea xxxix, 2, 5

Victrix classis v, 4, 6 Græcia gentium victrix viii, 4, 7 victrices undæ iv, 1, 10 victricia arma xlv, 5, 8

Victus cultiores xviii, 6, 2

Vicus xi, 15, 1

Videlicet xxxix, 3, 1

- Videre per somnum (pro. somnare) i, 4, 2 per quietem (pro eodem) i, 9, 4. xliii, 5, 6 videre (pro considerare, expendere) i, 6, 11 videri (videtur *παρορδῶν*) ii, 4, 27 videri (pro esse) xix, 3, 7. xxxvi, 3, 8 Vorst.
- Viduas xxxix, 4, 6
- Viduitas iii, 4, 3
- Vigilias agere xliii, 4, 11
- Viginti : ad viginti annos pervenire viii, 6, 7 (pro ad vicesimum) Vorst.
- Vigori i, 4, 12 vigor ingenii v, 5, 7
- Vile est paternum nomen apud filios x, 1, 7
- Villarum incendia xxii, 5, 8. xxii, 6, 9 villas populari xxiv, 6, 2 vina villis efferre xxiv, 7, 6
- Vincere bella xli, 1, 8 vincendo fatigati Lacedæmonii occumbunt ii, 11, 18 vincere aliquem jure materno ii, 10, 8 vincere aliquem consilio (persuadere alicui) ii, 13, 7 Vorst. tædium consuescendi vincit metus iii, 3, 10 vinci pecunia vi, 2, 14 vinci scelere sacrilegii ab aliquo viii, 3, 2 victi necessitate viii, 5, 3 vincere omnes gloria xii, 1, 11 vicit alicujus sententia xiii, 2, 13 victus alicujus precibus, minis xviii, 5, 6 vicit stella cometes fulgore sui nitorem solis xxvii, 2, 3 vincere bella longinqua xli, 1, 8 vincere crudelitatem tormentum serena lætitia xlv, 2, 4 vinci interdum, quam vicisse melius iv, 3, 2
- Vincire legatos (in vincula conjicere) ii, 15, 8 Vorst. victus perducitur xii, 5, 10
- Vincula in se transferre ii, 15, 19 vinculis societatis artissimis junctus alicui vi, 5, 11
- Vindex (pro custode) xvii, 2, 15 Freinsh. vindex regni xliii, 2, 1 vindex communis libertatis v, 10, 1 sacrilegii viii, 3, 6 vindices libertatis Græciæ Lacedæmonii v, 2, 13 vindices perjuratorum Dii xiv, 4, 10
- Vindicare eandem patris (hoc est, ulcisci) iii, 1, 9 se ab insidiis (hoc est, tueri, eximere) ibid. (Vide notam Berneceri ad xi, 9, 14). se a captivitate iv, 5, 10 vindicare sibi regnum (hoc est, capere et sibi habere) ii, 10, 5. iii, 2, 5 vindicare facinus in auctores (hoc est, vertere in auctores) xxvii, 3, 8 (Simile illud Flori ii, 6, 55) Freinsh. vindicare parricidium parricidio iii, 1, 3 vindicata prisca navali gloria v, 4, 7 vindicat matrem liberorum contemplatio supplicii (id est, liberat) vii, 5, 7 vindicata per hunc Deorum majestas viii, 2, 7
- vindicare aliquem ab hostium crudelitate (pro liberare) xi, 14, 11 vindicare libertatem bello xiii, 5, 5 vindicare sibi officia alicujus xiv, 5, 2 sibi regiam majestatem xv, 2, 12 vindicare facinus xxi, 4, 4 vindicare regnum mortui (subaud. sibi) xxii, 2, 5 Vorst. Asiam ut avitum regnum xxxi, 8, 3 victoriæ gloriam xxxi, 8, 9 se in libertatem armis xxxvi, 1, 10 sibi proprietatem loci xliii, 4, 4
- Vindicta pudicitie sororis ii, 9, 5 finium xxiv, 4, 9 in vindictam patriæ aliquem hortari xxvi, 1, 8 in vindictam erepti regni armari xliii, 2, 10
- Vinea xlv, 1, 7 arbores opobalsami in vinearum morem excoluntur xxxvi, 3, 4
- Vini usus Atheniensium inventum ii, 6, 5 vino defensi Delphi xxiv, 7, 4 vina villis efferre xxiv, 7, 6
- Violare legatos xxxiv, 1, 8 violata religio viii, 2, 4 violata numina xxxix, 3, 11
- Violentia Gallorum xxvii, 1, 3 violentiam viris assignant Parthi xli, 3, 7
- Violentius oraculo usus xi, 7, 16 violentissime (hoc est, fortissimo) xxv, 5, 1 Freinsh.
- Violentus sol xlv, 1, 4 violentior aqua ferro xlv, 3, 8
- Vir (pro marito) i, 7, 19. xiv, 5, 2. xviii, 6, 5 et 7 a viris libidinem ad feminas transferre xxii, 1, 4 viri (pro militibus, *Μέναν*) xxv, 4, 6 Freinsh.
- Virga xxxiv, 3, 3 virgæ ac flagella ii, 5, 4
- Virginitas perpetua xliii, 2, 2 virginittas admiratio ii, 4, 17
- Virgo xliii, 7, 8 (de ea, quæ pepere- rat). virgines Lacedæmoniorum sine dote nubunt iii, 3, 8 Cypriæ dotalem pecuniam corporis obscuro quaerunt xviii, 5, 4 virginum raptor Apollo xlii, 7, 7 virgines suas se prostitutos vocent Locrenses xxi, 3, 2
- Viriati laus et res gestæ xlv, 2, 7 et 8
- Virilis sexus i, 4, 7. xliii, 2, 2 virilis audacia in muliere fi, 12, 24 puer virilem sumit audaciam xxvii, 2, 7
- Virtus Agidis xli, 1, 10 Cynægrii ii, 9, 16 Artemidis ii, 12, 23 fem. Heraclensium xvi, 5, 4 Spartanorum xxv, 4, 6 Gallorum xxv, 2, 10. xxvii, 2, 11 Græcorum v, 11, 10 et 11 Ipbicratis vi, 5, 3 et sq. Periclis iii, 6, 12 Philopœmenis xxxi, 3, 4 Ptolemæi xlii, 4, 10 regum Macedoniæ vii, 1, 4 Viriati xlv, 2, 8 virtus invidiam parit v, 2, 4 virtute juvanda fortuna xxx, 1, 6 virtute,

non imbecillitate sociorum, potentia querenda ii, 15, 11 virtute animi censentur Scythae, non opibus ix, 2, 9 virtutis cognitio vitiorum ignoratione minus utilis ii, 2, 15 virtutum genetrix frugalitas xx, 4, 10 virtus (pro fortitudine ejus, qui ne tormentis quidem a libertate deterri potest) ii, 9, 6 Vorst. virtutis exercitatio xx, 4, 1 virtutis emulatio xxii, 4, 5 virtutis beneficia xxiv, 5, 13 virtutis indoles xxix, 1, 8

Vis (pro numero) ix, 2, 15. xii, 9, 8 vis ingens lini xlv, 1, 6 vires hominum adversus Deos nulle ii, 12, 10 vires militum labore accuantur xx, 1, 2 vires otio corrumpuntur ii, 15, 13 vires (pro potentia) iii, 2, 3 Freinsh. viribus suis diffidere iv, 3, 4 illae vires accedunt Lacedaemoniis iv, 3, 5 vires totius Orientis concurrunt v, 1, 9 viribus aucti v, 5, 2 vires ejus accessisse sibi xlii, 5, 15 (Ita 'vires,' pro exercitu. Sic et) vires parare xxx, 1, 5 vires Romanae detinentur duplici bello xxxi, 1, 6 (deinde et pro opibus, nummis): ea parte virum inferior vi, 2, 14 privatis viribus adjuvare v, 9, 8 vires reipublicae opibus suis superare xxi, 4, 1 Vorst.

in Viscera sua arma convertit Græcia iii, 2, 1 in viscera sua armatur Macedonia xlii, 6, 17

Visere aliquem xi, 9, 13 scenam, castra vi, 9, 4 monumentum ibi visitare xx, 1, 16

Visus (pro visione) i, 7, 1 (et simpliciter) visus xv, 4, 5 Vorst.

Vita (pro victu, sive adminiculis sustentandæ vitæ) xi, 15, 8 (Ita Galli 'gagner sa vie' dicunt, et 'ganar su vida,' Hispani. Freinsh. Ita Gronovius in phrasi 'vitam sectari' xxvii, 2, 8 vocem accipit) Vorst. vita debetur patriæ xviii, 6, 4 vita tuta periculoso regno potior xxxix, 4, 3 vita cultior xliii, 4, 1 vitæ sortem legere i, 6, 6 vita regia, majestatis regni proxima i, 7, 7 vitam dare, eripere xi, 15, 6 in sordidissimum vitæ genus descendit xxi, 6, 3

Vitare insidias xxix, 4, 11. xxxii, 2, 9 in Vita incidere xxvi, 1, 9 vitia cum opibus transmutare xxvi, 4, 12 vitiorum ignoratio plus proficit Scythia, quam Græcia cognitio virtutis ii, 2, 15 vitia locorum ii, 1, 6

Vitiligo xxxvi, 2, 12

Vitis i, 4, 2 mons vite hederaque vestitus xii, 7, 7 vitem putare xliii, 4, 2

Vitricus xxix, 1, 2

Vivere xi, 9, 15. xi, 10, 4 rapto vivere xli, 4, 7 vivere legibus, non armis

xliii, 4, 2 non ideo se in eam diem vivere, ut velit vivere xix, 3, 10 festam more viventes xviii, 6, 3

Vivus xlii, 5, 1. xxxiv, 3, 6 vivam aliquem e manibus dimittere xxxix, 4, 2

Vix cum æquior omne capiebat ii, 12, 10 vix libertatem tuebantur v, 6, 6 vix patienter uni viro paritæ gentes i, 2, 1

Ulcisci hostem (pro ulcisci se de hoste) iii, 7, 4 (Ita Sallustius Jug. xxlii, 22)

Freinsh. ulcisci crudelitatem alicujus perfidia defectionis i, 6, 9 ulcisci suos ii, 11, 3 ulcisci bellum sibi illatum ii, 15, 12 ultam se ire xxxviii, 5, 10

Ultior Bactriana xlii, 4, 19

Ultimus vetustate (id est, antiquissimus) ii, 1, 20 (Ita 'ultimus' pro primo. Vid. Ind. in Nep.) ad ultimum prælari v, 1, 10 ultimæ terræ (pro remotissimæ)

xli, 5, 8 Vorst. ultima barbaria xli, 6, 16 ultimus Oriens xli, 7, 4 ultima litora Oceani xli, 12, 1 ultima sæculorum memoria xli, 16, 3

Ultio: exigere ultionem ab aliquo necati infantia i, 4, 7 ultionem consequi cæsi viri ii, 4, 8 ultionem dare gentibus xli, 9, 6 in ultionem servati nepotis aliquid facere i, 5, 6 in ultionem mortis pugnare ii, 11, 16

Ultor sacrilegii Thebanorum viii, 2, 2 ultor publicæ securitatis xviii, 8, 18 patris xlii, 4, 6 ultor desertæ patriæ xvii, 1, 9 ultores patriæ Dii poenas ab hostibus patriæ repetunt ii, 9, 21

Ultra patrium morem, ultra humanam morem xvii, 1, 4 non ultra quam pugnatum est xx, 3, 8 ultra modum veræ affectionis xxiv, 3, 6

Ultero (hoc est, sua sponte, non lacerati) ii, 2, 12 (Ita legend. in Flor. iii, 10, 24) Freinsh.

Ulutatus sacri in Orgiis Bacchi xli, 7, 8 (Ita Ovid. Metam. lib. iii. fab. 9. 'festisque fremunt ululatus agri') Freinsh. infelicitum matrem ululatus xix, 2, 11 omnia ululatus personabant xix, 2, 8

Umbo xxxiii, 2, 4

Umbra: sub umbra eloquentiæ morum vitia latebant v, 2, 7

Unda: in præfugidam undam se projicere xi, 8, 3 undas latrare putant iv, 1, 13 undarum in se concurrentium pugna iv, 1, 10 velut Ipeis undis alatus incendium iv, 1, 11

Unde (qua ex causa) ii, 14, 6 unde stetisset (pro, a cujus partibus) v, 4, 12. iv, 1, 7 Vorst.

Undique i, 6, 10. v, 11, 5. xli, 9, 6 undique versus xlv, 1, 10

Unguenta sumere ix, 4, 1

Ungula equi xii, 14, 7
 Unicus filius i, 8, 9. xvii, 3, 10 unica
 filia xxvi, 3, 2 unica praesidia xiv, 2, 8
 Unitas mundi ii, 1, 14
 Universus populus i, 10, 10 universis
 castris (idem quod totis castris) xii, 5, 4
 Freinsh. universae copiae (totae) ii, 3, 4
 Vorst. commune universorum bellum
 xv, 2, 16 non singulorum, sed univer-
 sorum est hoc opus xxxi, 4, 2
 Unquam iii, 5, 14. viii, 2, 11. xi, 4,
 3. xii, 16, 11
 Unus ex captivis xi, 4, 1 ex medicis
 xi, 8, 5 ex amicis xii, 5, 10 e senibus
 xii, 6, 3 nnum Deum credunt Solem i,
 10, 5 uno in viro maximum interdum ad
 imperia momentum v, 4, 12 unus de in-
 tersectoribus (pro aliquis, quidam) i,
 10, 16 (Aliter) unus ex regis filiis iii,
 1, 5 stas utriusque una (pro eadem) vi,
 2, 8 Vorst. non ex una gente, sed ex
 toto terrarum orbe electi xiii, 1, 11 una
 mora xxix, 2, 9
 Vocabulum : hoc ipsorum vocabulo
 manifestatur xii, 1, 2 Istri a vocabulo
 amnis appellati xxxii, 3, 15
 Vocare in portionem muneris (sive,
 ut meo iudicio bene legit Nob. Sebiaius,
 'oneris', hoc est, pariri munus, onus, cum
 aliquo) v, 2, 9 (Ita, 'in partem curarum
 ab Augusto se vocatum,' dicit Tiberius
 apud Tacitum i, 11, 4) Freinsh. vocare
 in auxilium iv, 3, 1. v, 3, 3. xxiv, 5, 9
 vocari in colloquium vi, 1, 3 vocare in
 convivium xii, 6, 1 ad concionem xiv,
 1, 10. xvi, 4, 12 in concionem xvi, 1, 9
 vocare urbem ex nomine alicujus xv, 4, 8
 vocant fata urbis aliquem aliquo xviii, 6, 5
 Vociferari xiv, 6, 11. xxi, 7, 11
 Vociferatio xix, 3, 11
 Vocantii Trogi majores xliii, 5, 11
 Volumina (pro libris). Praef. 4 Vorst.
 Voluntarius : verberibus voluntariis af-
 fectus ii, 8, 7 voluntaria mors iv, 5, 10
 in voluntarium exilium proficisci v, 5, 8
 civitates recipere voluntarias v, 7, 3
 Voluntas moriendi xii, 6, 9 scelerala
 voluntas xxiv, 2, 3 grata voluntas xiv,
 6, 10
 Voluptatis possessiones xxxi, 8, 9
 Voluptas Veneris i, 10, 7 non major
 illi ex imperio quam ex bello voluptas
 xxv, 4, 2 voluptatum conscientia i, 7, 15
 voluptates venationum xli, 5, 4
 Volatari cum serpente visa xii, 16, 2
 Vorago (pro vorticibus. *Würbel in dem
 Wasser*) iv, 1, 10 Freinsh.
 Vorare : olens imperium Romanorum
 vetus Graecorum voraturum xxx, 4, 4

Vortices Siculi iv, 1, 11
 Voto majora Atheniensium opera ii,
 6, 1 votis non agendum, ubi pericula in-
 stant xxiv, 5, 12 ad vota belli aras sta-
 tuere xi, 5, 4 votis hostes vincere (id
 est, plus vovere) xx, 3, 3 Vorst. votum
 intermittere xxi, 3, 3 voto publico fungi
 xxi, 3, 4 supra vota res fluunt xxi, 3, 12
 Vovere statuum Deo ix, 2, 10 deci-
 mas, nonas xx, 3, 3
 Vox Africani xxxi, 7, 5. xxxi, 8,
 8 Alexandri quassiti quem heredem
 faceret xii, 16, 8 Dardanorum regis de
 temeritate Ptolemæi (Cerauni) xxiv, 4,
 11 Epaminondæ morientis vi, 8, 13
 Gobryæ i, 9, 22 Leonidæ ii, 11, 5 et
 11 Philopœmenis morientis xxxii, 1, 9
 Pynhi de nece filii sui xxv, 4, 10 Tho-
 myris in morte Cyri i, 8, 13 Thrasybuli
 v, 10, 1 tyrannicidæ Athen. ii, 9, 5 vox
 (pro lingua, idiomate) xi, 15, 6 pro
 oratione xiv, 1, 5 Freinsh.
 Urbanus populus vi, 9, 5 rus urba-
 num xxxi, 2, 3
 Urbs (pro civibus) urbes transferre
 viii, 5, 7 urbi consultum esse velle xviii,
 6, 4 urbes se ei tradunt xxi, 8, 3 Vorst.
 modicæ urbes ix, 1, 1 mille urbes Bac-
 trianæ xli, 4, 6 in supplementum urbium
 bello captos dividere viii, 6, 1
 Urere (etiam de frigore dicitur) ii, 2, 9
 (Ita Curtius vii, 8, 20. et Virgilius
 Georg. i, 93) Freinsh.
 Urgere fame obsessos v, 8, 1 urget
 immaturam ætatem alicujus inopia vii,
 6, 8 urgere fame et ferro xiv, 6, 5 ur-
 geri bello xxxviii, 9, 1 periculorum cer-
 taminibus xli, 1, 9
 Urna : sententia in urnam conjectas
 xxii, 3, 6
 Usquam iii, 3, 9
 Usque Ægyptum (pro, usque ad Æ-
 gyptum) i, 1, 6 Ita : usque tempora
 Jancyri ii, 5, 8 usque intentum ii, 7, 7
 usque terminos patriæ v, 11, 11 usque
 terminos Orientis vii, 1, 4 (Usque, præ-
 positio postposita, ut) terminos usque
 Libyæ i, 1, 5 Freinsh. eo usque despo-
 rationis adducere iii, 5, 6
 Usurpare libertatem (pro, libere loqui)
 ix, 4, 10 imperium xiv, 2, 12 Vorst.
 Usus frugalitatis xx, 4, 5 usus vitæ
 cultioris xliii, 4, 1 usus vitæ cultior xiv,
 5, 8
 Ut (pro quod) : sperans ut dux belli
 legeretur v, 3, 3 (Vide Lib. de Latinit.
 f. susp. p. 247). pollicetur ut ponatur, et
 inviolata maneat ix, 2, 12 obstrinxerunt
 se jurejurando, ut Thebas diruerent xi, 3, 3

10 incredibile dictu ut xii, 9, 8 Vorst.

Uter sexus ii, 1, 4 utri vicissent vi, 8, 13 utri parti accessisset Pyrrhus xvii, 2, 11

Uterque xi, 9, 9 ut uterque in regnum restituantur xxxviii, 3, 4 magni uterque viri xli, 6, 1 utrique populi xxix, 3, 3 utrique (pro utroque) xxxi, 8, 1. xli, 2, 3 (Ita Florus iv, 12, 10) Freinsh. utraque aures i, 9, 17 utrique Pausaniam impulsisse creduntur (pro uterque) ix, 7, 8 (Vide et Ind. in Nepotem). Noster rursus: quæ utraque xii, 2, 4 Vorst.

Uterus: ut visa est uterum impluisse xii, 3, 7 in uteros matrum refugere i, 6, 14

Uti aliquo auctore consiliorum (pro habere) viii, 2, 11 uti indulgentia xi, 3, 6 armis, non precibus, nec deprecatione xi, 3, 7 uti oraculo violentius xi, 7, 16 uti regibus (pro habere) xiii, 2, 6 Vorst. uti non meliore felicitate xxiii, 3, 11 uti victoria mitius xxv, 5, 2 uti occasione xxxviii, 5, 1

Utica Africæ urbs, Tyriorum colonia xviii, 4, 2

Uticenses xviii, 5, 12

Utilis grex xiv, 6, 3

Utilitate amicitias colere, non fide ix, 8, 9 utilitatis causa xi, 15, 12

Utinam ii, 2, 11

in Utrem sanguine humano plenum Cyri caput conjicitur i, 8, 13

Utrisque ix, 2, 14. xii, 1, 9. xxvii, 4, 2. xxx, 4, 15

Utrobique xx, 2, 8. xxxi, 7, 3

Utrum v, 4, 18. xi, 6, 8. xxxviii, 5, 2

Vulgo xli, 3, 5

Vulgus sine nomine xli, 1, 4 (Ita Sallustius Cat. xx, 8) Freinsh. vulgus senum, foeminarum xi, 4, 3 vulgus militum xlii, 1, 8 vulgi ex adulatione potentia quæri solet xlii, 3, 2

Vulnerare aliquem in fronte xv, 3, 13 vulneratus xi, 3, 8 vulneratus in femore i, 9, 8. ix, 3, 2 in brachio xlii, 2, 2 vulneratum prælia remittunt ix, 8, 16

Vulnus (pro clade) i, 8, 10. ii, 11, 19. v, 5, 3 (Ita Florus iii, 11, 1) Freinsh. vulnere funerum afflicta (id est, dolore, ægritudine) xxviii, 3, 3 Vorst. vulnera corporis i, 10, 20 vulnera mortui tractare xii, 6, 8 vulnera curare xii, 8, 6 saucii ex vulneribus xxiv, 5, 6. xxiv, 8,

10 multis vulneribus confossus xi, 15, 5 obrutus xii, 8, 5

Vultus: nihil mutato vultu i, 5, 3 vultus similitudo i, 5, 4 vultus promittit fidem (v. Promittere)

Uxoris erga Agathoclen egregia fides et pietas xxlii, 2, 7 et 8 uxorem suam occidit Ptolemæus Philopator xxx, 1, 7 Mithridates xxxvii, 3, 8. xxxviii, 1, 1 uxores liberosque suos cædunt Galli xxvi, 2, 2 uxores et liberi delinquentium interfecti x, 2, 6 uxores apud Persas convivii adhibentur vii, 3, 3 uxores Heracliensium servis suis nubere coguntur xvi, 5, 2 uxorum querelis Scythæ ex Asia revocantur ii, 3, 16 et Lacomæ ab oppugnatione Measæ. iii, 4, 3 uxores ducendæ, non pecunia iii, 3, 8

X.

Xerxes (hoc est, *Ἀχέμης*, Martius seu bellator, teste Herodot. vi, 90) Freinsh. cum fratre de successione litigat ii, 10, 3 bellum adversus Græciam instruit ii, 10, 12 cum Leonida pagnat ii, 11, 2 ad diripiendum templum Delphicum mittit ii, 12, 8 Athenas incendit ii, 12, 11 decipitur a Themistocle specie benevolentis ii, 12, 19. ii, 13, 7 fugit ii, 13, 8 bellum instaurat ii, 15, 17 denno vincitur et fugit ii, 15, 20 trucidatur a suis iii, 1, 2 omnem regionem inter Olympum et Hæmum Macedonia regi dono dat vii, 4, 1 primus Judæos subigit xxxvi, 3, 8 Xerxis copis ii, 10, 18 timiditas ii, 10, 23. ii, 12, 24

Y.

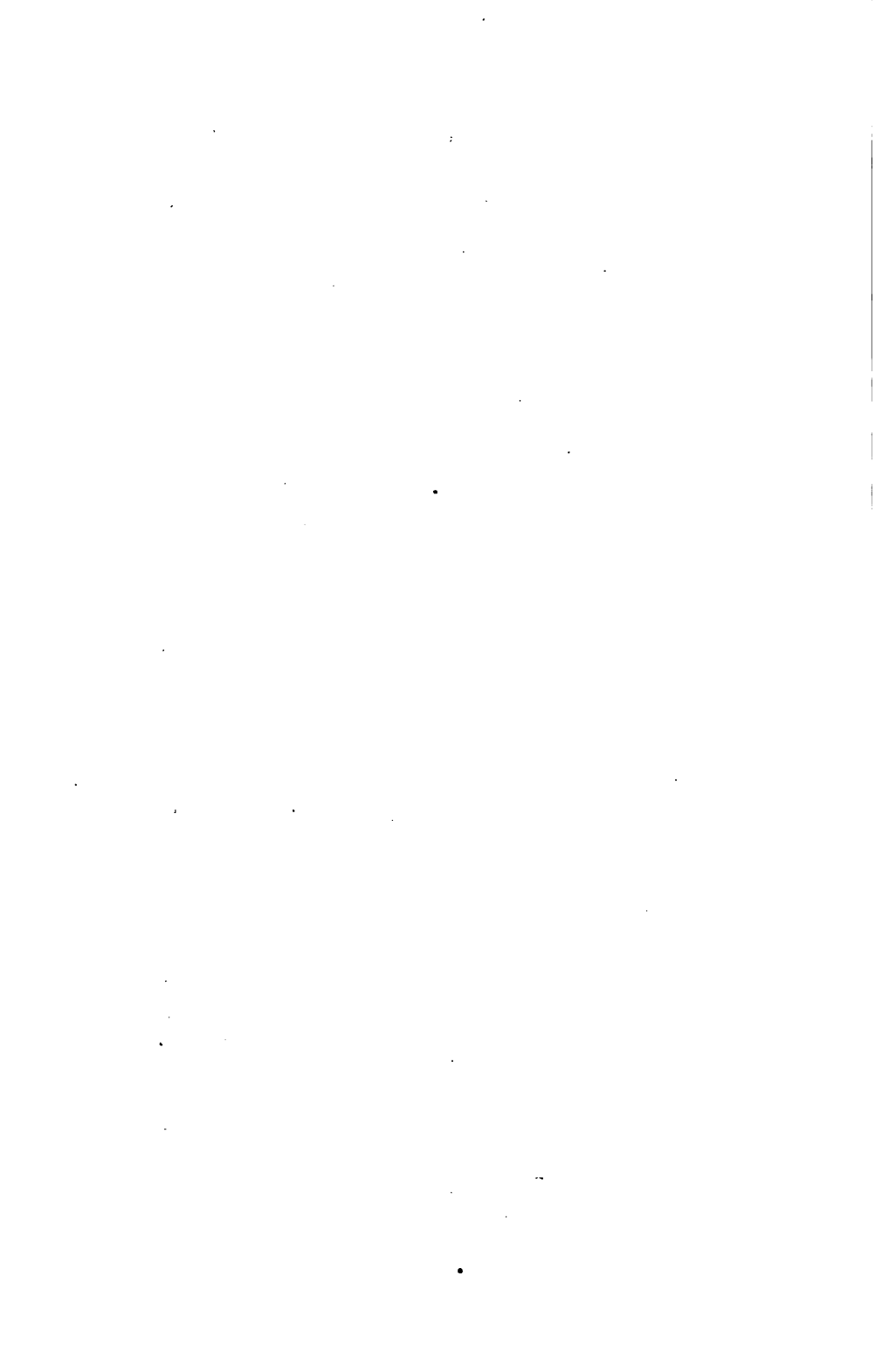
Yfinos nobilis Scythæ ii, 4, 1

Z.

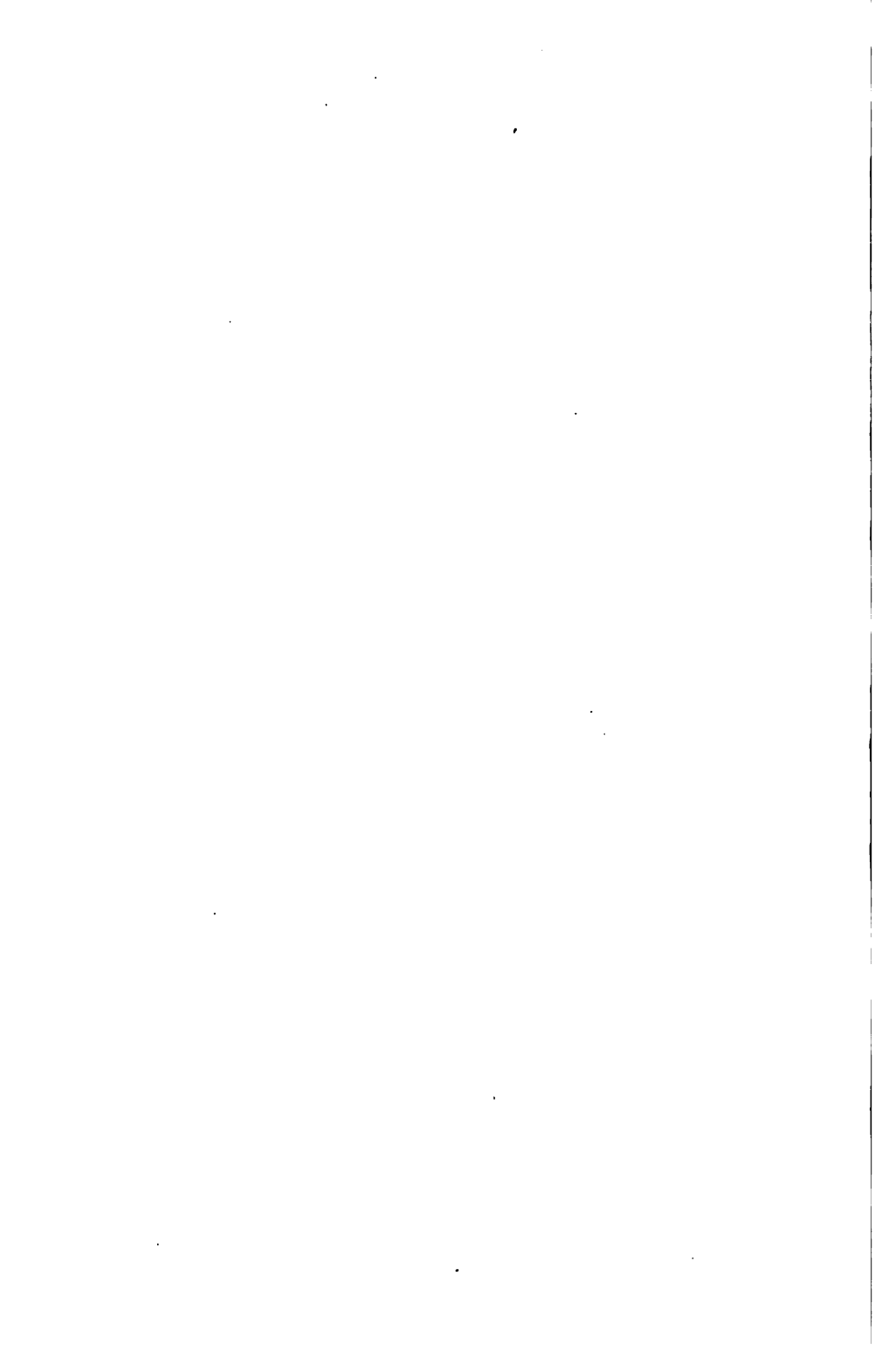
Zapaortenon mons in Parthis xli, 5, 2 Zopyri facinus immortale i, 10, 15

Zopyrion Alexandri dux cum exercitu toto deletur a Scythis ii, 3, 4. xii, 2, 16. xxxvii, 3, 2

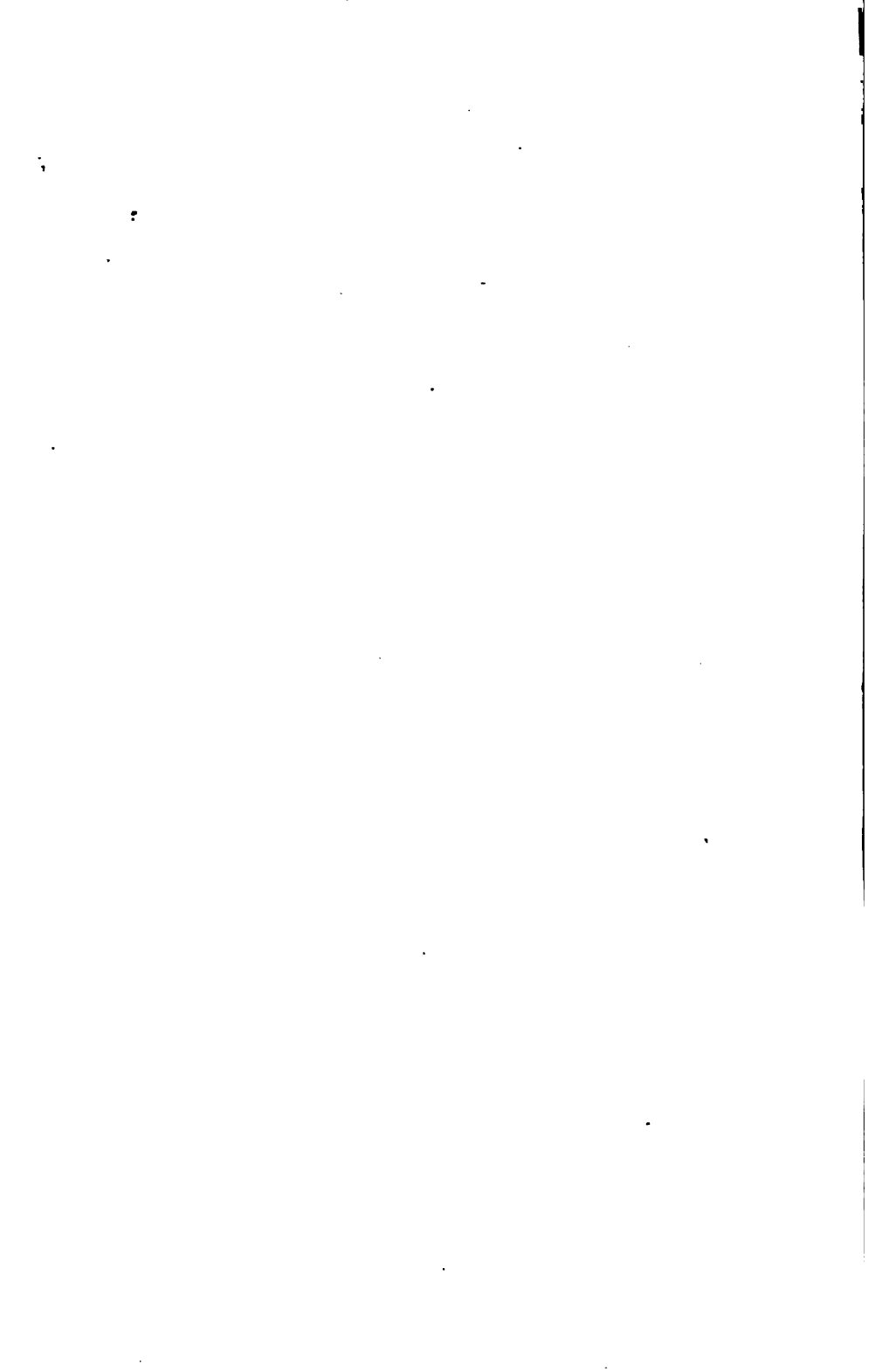
Zoroastres (hoc est, ut Laërtius in præf. Vitæ ex Dione interpretatur, *ἄστροφόρος*, astrorum cultor). Astronomus fuit, Physicus, et inventor Magis i, 1, 9 occiditur a Nino i, 1, 10 Freinsh.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

3 2044 098 639 099

